BIBLIOTECA
DE LA
UNIVERSIDAD DE SALAMANCA.
Sala. Est. Tab. Núm.
2 - 6 - 5
UNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

-256

-256

2-13-6-9

~~Num. 30. cax. 2. num. 12.~~

VNiVERSIDAD
DSALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTORICA

I
00256

b18550289

ſcripta comica meretrices interdum non malas introducere quibus tamen cur bonæ ſint:& uolupeas p ip/
ſum & cauſa non deſit:& quū artificioſiſſima Terentius fecerit:tum illud eſt admirandum quod & morem
retinuit ut comœdiā ſcriberet:& temperauit affectum ne in tragœdiam tranſiliret: quo cum aliis rebus mini
me obtentum:& a Plauto & ab Afranio & Actio & multis fere magis comicis inuenimus:illud quoq; in Te/
rentianas uirtutes mirabile:quod eius fabulæ eo ſunt tempamento:ut neq; extumeſcant ad tragicam celſitu/
dinem:neq; abiiciātur ad hiſtrionicā. Adde quod nihil abſtruſum ab eo ponitur:aut quod ab hiſtoricis re/
quirēdū ſit quod ſæpius Plautus facit:& eo ē obſcurior in pluribus locis. Adde quod argumēti ac ſtili ita at/
tēte memor eſt:ut nuſq̄ claudicarit aut errauerit: quæ obeſſe potuerūt:tū quod media primis atq; poſtremis
ita nexuit:ut nihil additū alteri: ſed aptum & ex ſe totū & uno corpore uideatur eē compoſitum. Illud quoq;
mirabile in eo primo quod non ita miſcet pſonas quatuor:ut obſcura ſit earū diſtinctio. Et item quod nihil
ad populum facit actorem uelut ex tragœdia loqui:quod uitium Plauti frequentiſſimum eſt. Illud etiam in
ter cætera eius laude dignum uidetur:quod locupletiora argumenta & duplicibus negociis delegerit ad ſcri
bendū. nā excepta *ecyra* :in qua ſcribit pamphili amorē: cæteræ quinque binos adoleſcentulos habent. Illud
uero tenendum eſt ne   latinos multa fabularum genera protuliſſe & ut togatas
a ſcænicis atq; argumētis latinis:prætextatas ad dignitatem perſonaꝝ tragicaꝝ:& latina hiſtoria attellanas a ci/
uitate cāpaniæ:ubi actitatæ ſunt plurimæ. Rhyntonicas ab actoris nomine. Tabernarias ab humilitate argu/ Dffa co/
menti & ſtili. Mimmos a diuturna imitatione uilium reꝝ & leuium perſonaꝝ. Inter tragœdiā aūt & comœ/ mœdiæ
diam:tum multa tum in primis hoc diſtat:quod in comœdia mediocres fortunæ hoium:parui ipetus:peri/ & tragœ/
culaq;:læti q; ſunt exitus actionū. At in tragœdia oīa contraria:ingentes pſonæ:magni timores: exitus funeſti diæ
habentur:& illic turbulenta prima:tranquilla ultima. In tragœdia contrario ordine res aguntur:tum quod in
tragœdia fugiēda uita. In comœdia capeſſenda exprimitur. Poſtremo q̄ oīs comœdia de fictis ē argumētis.
Tragœdia ſæpe de hiſtorica fide petitur. Latinæ fabulæ primo a Liuio Andronico ſcriptæ ſunt adeo cunctas res
etiam quū recentius idē poeta & actor fabulaꝝ ſuaꝝ fuiſſet. Comœdiæ aūt motoriæ ſūt:aut ſtatariæ:aut mixtæ
motoriæ:turbulentæ:ſtatariæ quietiores:mixtæ ex utroq; actu conſiſtentes. Comœdia per quatuor partes di/
uiditur. Prologum:protheſim:epitaſim:cataſtrophen. Prologus eſt uelut præfacio quædā fabulæ in quo ſo Prologꝰ
lo licet præter argumentū aliquid ad populū:uel ex poetæ:uel ex ipſius fabulæ:uel ex actoris cōmodo loqui. Protheſis
Protheſis primus eſt actus initiūq; drāmatis. Epitaſis icremētum proceſſuſq; turbaꝝ:ac totius:ut ita dixerim Epithaſis
modus erroris. Cataſtrophe conuerſio rerum ē ad iocundos exitus patefacta cunctis cognitione geſtorum. Cataſtro/
Comœdia eſt fabula diuerſa conſtituta cōtinens affectū ciuiliū ac priuatoꝝ:qua diſcitur quid ſit iuita utile:qd phe
cōtra euitādū:hanc græci ſic diffiniere
                                         Comœdiam eſſe Cicero Comœ/
ait imitationē uitæ:ſpeculum conſuetudinis:imaginē ueritatis. Comœdiæ aūt more antiquo dictæ quia in dia
uicis huiuſmodi carmina initio agebātur apud græcos:ut in italia compitalicis ludicris admixto pnunciatio/
nis modulo:quo dum actus cōmutantur populus detinebatur. Aut
hoc ē ab actu uitæ hoium: qui in uicis habitabāt ob mediocritatē fortunaꝝ non in aulis regiis:ut ſunt pſonæ
tragicæ. Comœdia uero quia poema ſub imitatione uitæ atq; ſimilitudine cōpoſitum in geſtu & pronūcia/
tione conſiſtit. Comœdiā apud græcos dubium eſt quis inuenerit primus:apud latinos certum eſt:& comœ
diam:& tragœdiam:& togatā primo Liuiū Andronicū repperiſſe:qui ait comœdiā eſſe quotidianæ uitæ ſpe
culum:nec iniuria. Nam ut intenti ſpeculo ueritatis liniamēta facile p imagines colligimus:ita lectōe comœ
diæ imitationē uitæ conſuetudiniſq; non egerrime aīaduertimus. Huius aūt originis ratio ab exteris ciuitati
bus moribuſq; puenit. Athenienſes nāq; atticam cuſtodiētes elegantiā quū uellent male uiuētes notare in ui
cos & compita ex oībus locis læti alacreſq; ueniebāt:ibiq; cū nōibus ſinguloꝝ uitia publicabāt. unde nomē
compoſitū ut comœdia uocaretur. hæc aūt carmina primitus in pratis mollibus agebātur:nec deerāt præmia
quibus ad ſcribendū doctoꝝ prouocarētur ingenia:ſed & actoribus munera offerebātur:quo libētius iocū/
do uocis flexu ad dulcedinē cōmendationis uterētur. Caper nāq; pro dono his dabatur: quia uitibus noxiū
animal habebatur:a quo ēt tragœdiæ nomen exortū eſt. Nōnulli aūt ex a murca olei fece:quæ ē humor aqua/
tilis tragœdiā dici uocariq; maluerunt:q ludi quū p artifices in honorē liberi patris agerētur:ēt ipſi comœdia
rum tragœdiarūq; ſcriptores huius dei uelut præſens numen colere uenerariq; cœperunt:cuius rei ratio pba/
bilis extitit. Ita.n. carmina inchoata præferebātur. ut p ea laudes eius:& facta glorioſa celebrari proferriq; con
ſtaret:tum paulatim fama huius artis increbruit. Teſpis aūt primus hæc ſcripta i oium notitiā protulit. Poſtea
æſchylus ſecutus prioris exēplum publicauit:de quibus ita Horatius in arte poetica loqtur. Ignotum tragicæ Horatius
genus inueniſſe camœnæ Dicitur:& plauſtris uexiſſe poemata teſpis. Quæ canerēt agerētq; puncti fecibꝰ ora.
Poſt hūc perſonæ palla q; reptor honeſtæ Aeſchylus: & modicis inſtrauit purpita tignis. Et docuit magnūq;
loqui nitiq; cothurno. Succeſſit uetus his comœdia nō ſine multa Laude:ſed in uitiū libertas excidit & uim:
Dignam lege regi:lex eſt accepta:choruſq; Turpiter obticuit ſublato iure nocendi. Nil intentatum noſtri li/
quere poetæ. Nec minimum metuere decus ueſtigia græca. Auſi deſerere & celebrare domeſtica facta. Vel qui
prætextas: uel qui docuere togatas. Fabula generale nomen eſt. eius duæ primæ partes ſunt tragœdia & co/ Fabula
mœdia. Si latina argumētatio ſit prætextata dicitur. Comœdia autē multas ſpecies habet aut.n. palliata eſt:aut
togata:aut tabernaria:aut attellana:aut mimmus:aut rhyntonica:aut planipedia. Planipedia autē dicta ob hu/
militatem argumenti eius:ac uilitatem actorū: qui non cothurno: aut ſocco utunť in ſcæna : aut pulpito:ſed
plano pede:uel ideo q̄ nō ea negocia cōtinet:q̄ pſonatūi turribꝰ:aut in cœnaculis habitātiū ſunt ſed in plano
& humili loco. Perſonati primi egiſſe dicunť comœdiā Cinciꝰ & Faliſcus:tragœdiā Minutiꝰ & Prothonius.

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTORICA

Omniũ aũt comœdiarũ ſcripta ex q̃tuor rebus oĩno ſumunť:noĩe:loco:facto:euẽtu. Noĩe ut phormio:ecy/
ra:gurgulio:epidicus. Loco ut andria:leuchadia:brunduſina. Facto ut eunuchus:aſinaria:captiui. Euentu:cõ/
moriẽtes:crimẽ:heautõtimorumenõ. Comœdiarũ formę ſunt tres:palliatæ grecũ habitũ referẽtes:q̃s nõnulli
tabernarias uocãt. Togatæ iuxta formã pſonarũ habitũ togarũ deſiderãtes. Attellanæ ſalibus & iocis cõpoſitæ
quæ i ſe nõ habẽt niſi uetuſtã elegãtiã. Comœdia autẽ diuidiť i q̃tuor ptes. Prologũ:pthẽſim:epithaſim: cata/
ſtrophẽ. Prolog⁹ ẽ pria dictio a grecis dicta
Cõmẽda/ idest añcedẽs ueraã fabulæ cõpoſitionẽ elocutio. Eius ſpẽs q̃tuor ſunt συςατικοσ. Cõmẽdatitius:quo fabu
titius la uel poeta cõmendať. Relatius:quo aut aduerſario maledicta aut gratiæ populo referunť.
Relatius Argumẽtatiu⁹ fabulæ argumẽtũ exponẽs μικτοσ. Mixtus oĩa hæc i ſe cõtinẽs. Inter ꝓlogũ &
Argumẽ/ ꝓlogiũ qdã hoc itereſſe uoluerũt:q ꝓlogus ẽ ubi aut poeta excuſať:aut fabula cõmẽdať. Prologiũ autẽ ẽ quũ
tatiuus tm̃ de argumẽto deduciť. Proteſis ẽ prius actus fabulæ:quo pars argumẽti explicať:pars reticeť ad populi ex/
Prologus pectationẽ tenẽdã. Epithaſis iuolutio argumẽti:cui⁹ elegantia cõnectiť. Cataſtrophe explicatio fabulæ: p quã
Prologiũ euẽtus eius approbať. In plærisq̃ fabulis ipſarũ noĩa priora ponebanť q̃ poetarũ:i nõnullis poetarũ q̃ fabula/
rũ:cuius moris diuerſitatẽ antiq̃tas ꝓbat. Nã quũ primũ aliqui fabulas ederẽt: ipſarũ nomia ꝓnũciabanť añ/
q̃ poetæ ꝓnũciareť:ne aliq̃ iuidia aſcribẽdo deterreri poſſet. Quũ autẽ p editionẽ multarũ poetæ iã eẽt aucto
ritas acq̃ſita: ruſus priora poetarũ noĩa ꝓferebanť:ut p ipſorũ uocabula fabulis attẽtio acq̃reref. Actas diuerſis
Species lu ludis manifeſtũ ẽ ſcribi. Nã ludorũ q̃tuor ſunt ſpecies:quos currules ædiles muneť publico curãt. Megalẽſes
dorum magnis diis cõſecrati:quos græci appellãt. Funebres ad retinẽdũ populi iſtituti:dũ põpa fu/
neri decreta i honorẽ patritii uiri plene iſtruiť. Plebei q̃ ꝓ ſalute plebis ludunť. Apollinares apollini cõſecrati
In ſcæna duæ aræ poni ſolebãt dextera libri:ſiniſtra eius dei cui ludi fiebãt. Vñ Terẽtius i andria ait. Exara ſume
uerbenas. Hinc ulyſſem palliatũ ſemp iducũt ſiue q aliq̃do iſaniã ſimulauit:quo tpe tectũ ſe eẽ uoluit ne agri
tus cogereť i bella ꝓdire:ſeu ob ſingularẽ ſapiẽtiã:q̃ tectus mũituſq̃ plurimũ ſociis ꝓfuit. Hui⁹ enĩ uirtutis erat
animi ſemp decipiẽtis igeniũ. Nõnulli ithacæ icolas ſicut locros palliatos fuiſſe cõmemorãt. Achillis ſiue nepto
lemi pſonæ diademata habẽt:quis regalia ſceptra nunq̃ tenuerit:cuius argumẽti ꝓbatio talis iduciť:qđ nunq̃
cũ reliq̃ græciæ iuuẽtute ad gerẽda cũ troianis bella ſacramẽta cõiuratiõis inierũt:nec unq̃ ſub Agamẽnonis
iperio fuerũt. Comicis ſenib⁹ cãdidus ueſtit⁹ iduciť. qđ is antiq̃ſſim⁹ fuiſſe memorať. Adoleſcẽtulis diſcolor
attribuiť. Serui cõici amictu exiguo cõteguntť pauptatis antiquæ gr̃a:uel quo expeditores agant. Paraſiti cũ in
tortis palliis ueniũt: læto ueſtitus cãdidus:ærũnoſo obſoletus:purpureus:diuiti:pauperi phœniceus dať. Mili
ti chlamys purpurea puelle habit⁹ peregrin⁹ iduciť:leno pallio uarii coloris utiť. Meretrici ob auariciã luteũ da
tur. Syrmata dicta ſunt ab eo qđ trahunť:quæ res ob ſcænicã luxuriã iſtituta ẽ. Eadẽ i luctuoſis pſonis incuriã
ſui p negligẽtiã ſignificãt. Aulea quoq̃ i ſcæna i terra ſternunť:qđ pictus ornatus erat ex attalica regia romam
— uſq̃ perlatus ẽ:p q̃bus ſuppara ætas poſterior accepit. Eſt autẽ minutũ uelũ: qđ populo obſiſtit dũ fabularũ
actus cõmutanť de umbra hiſtriões ꝓnũciabãt. Cãtica uero tẽperabanť modis nõ a poeta:ſed a pito artis mu
ſicæ factis. Neq̃.n. oĩa iiſdẽ modis i uno cãtico agebãť:ſed ſæpe mutatis ut ſignificãt:q tres numeros i comœ
diis ponũt:quæ tres cõtinẽt mutatos modos cãtici illius:qui huiuſmodi modos faciebãt. Nomẽ i pricipio fa
bulæ & ſcriptoris & actoris ſupponebãt huiuſmodi adeo carmina ad tibias fiebãt:ut his auditis multi expo
pulo añ diſcerẽt q̃ fabulã acturi ſcænici eẽnt. Cũ oĩno ſpectatoribus ipſis añcedẽs titulus ꝓnũciareť. Agebanť
autẽ tibiis parib⁹:aut iparib⁹ & dextris:aut ſiniſtris. Dextræ autẽ tibiæ ſua grauitate ſeriẽ dictionẽq̃ comœdiæ
ꝓnũciabãt. Siniſtræ & ſerranæ acuminis leuitate & iocũ i comœdia oſtẽdebãt:ubi autẽ dextera & ſiniſtra acta
fabula iſcribebať:mixti ioci & grauitates denũciabanť. Poeta quũ primũ animũ adſcribẽdũ appulit. Comœ
dia andria cũ palliata ſit fabula:de loco nomẽ accepit. & a Menãdro pri⁹ & nũc ab ipſo Terẽtio:q quũ dẽ chry
ſide loquereť ſic ait: Hei uereor ne qd andria apportet mali:& hoc cõmune uocabulũ ẽ:& i græca & in latina
lingua. hæc maiori ex pte amatoria ẽ. Cõtinetq̃ actus amatorũ adoleſcentiũ ex ptibus patrũ priorũ callidi ſer
ui:aſtutæ ancillæ:ſeruæ:ſenes:adoleſcentulæ liberales. In hac primæ ptes ſenis ſimõis ſunt ſecũdæ daui: tertiæ
chremetis:& deicẽps reliquorũ. Prologus i hac acer iduciť:& i aduerſarios nõ mediocriter aſperať: ſed tñ id
ſubtiliter fit:ut oĩa laceſſitus facere uideať ac dicere. hic ꝓtheſis ſubtilis:epithaſis tumultuoſa:cataſtrophe pene
tragica:& tã repẽte ex his turbis i trãquillũ puenit. Hæc pria acta ẽ ludis megalẽſib⁹ Marco Fuluio ædilibus:&
M. Glabrione. Qu. Minutio Valerio currulib⁹ egerũt. L. Attilius Latinus pneſtinus:& L. Ambiuius Turpio
modos fecit Flaccus claudii filius tibiis parib⁹ dextris & ſiniſtris:& ẽ tota græca edita. M. Marcello & Sulpi/
tio cõſulibus:ꝓnũciataq̃ ẽ andria Terẽtii ob icognitũ adhuc nomẽ poetæ & minoris apud populũ auctori/
tatis: ac meriti: de uerbis auctẽticis lepide diſtincta ẽ & ſucceſſu aſpecta,pſpero hortamẽto poetæ fuit ad alias
cõſcribendas. Initiũ aũt προτατικον προσωπον. i. aduentitiã pſonã recepit ſoſiæ pp euoluendã argumẽti
Protatica obſcuritatẽ:pſona autẽ ꝓtatica ea itelligiť:quæ ſemel iducta in pricipio fabulæ:i nullis deinceps fabulæ parti/
perſona bus adhibeť. Ad notãdũ ſane puellarũ liberaliũ nullã orationẽ in ꝓſcænio induci in comœdia palliata præter
inuocationem iunonis lucinæ:quæ & ipſa quoq̃ poſt ſcænam fieri ſolet.

Hremes atticus pr̃ paſſibulæ:& philomenæ:cũ ex his duab⁹ ſe paſſibulã pdidiſſe falſo crederet:re
c lictã Athenis:nec uiſam poſtea multo tpe tanq̃ unicã ſibi putabat Philomenã:quã Carinus ado/
leſcẽs atheniẽſis adamabat unice:& eã ſibi petebat uxorẽ:ſed pr̃ eã pãphilo cuidã ſimonis filio ul
tro deſpõderat:q pãphilus cõtra ſororẽ chryſidis ac pegrinã tũ creditã paſſibulã ſupradictã:alterã
chremetis filiã ſub noĩe glycerii latẽter ſic amauit:ut ex ea filiũ ſuſcepiſſet inſcio pr̃e:q̃ re itellecta cõmotus ſi/
mo pr̃ pãphili:dũ p falſas nuptias tẽtat aium pãphili multis dolis a dauo ipſe deludiť ſeruo piculoq̃ carini &
pãphili motus

pãphili motus errori fabulis q uſq̃ ad eũ finẽ ductus ẽ. dũ athenas ueniẽs de andro qdã Crito rẽ apiat:& no/
dũ fabulæ ſoluat:p quẽ agnita paſſibula recipiť a parẽtib⁹:& tradiť pãphilo amanti:philomena uero carino
deſpõdeť:& tradiť exoptãti. Perſpecto argumẽto ſcire debemus hãc eẽ uirtutẽ poeticã ut a nouiſſimis argu/
mẽtũ reb⁹ icipiẽs initiũ fabulæ:& originẽ narratiue reddat ſpectatorib⁹: auctoręq̃ pñtẽ ſibi exhibeat:ubi fi/
nis ẽ fabulæ:hũc.n. ordinẽ & circulũ poeticæ artis:uel uirtutis nõ mõ ſecuti ſunt tragici:comiciq̃ auctores:
ſed Homerus ẽt & Virgili⁹ tenuerũt. Diuiſionẽ actuũ in latinis fabulis iternoſcere difficile ẽ:cãm iãdudũ de/
mõſtrauimus. Vñ aũt aut quo mõ q̃uis ægre tñ itelligi diſtiguiq̃ poſſint ẽ opepciũ dicere. Pricipio dicẽdũ ẽ
nullã pſonã egreſſam q̃ques ultra exire poſſe. ſed illa re plærũq̃ decipimur qd pſonã cũ tacuerit egreſſam fal/
ſo putamus:quæ nihilominus i ꝓſcænio tacẽs loquẽdi tp̃s expectat. Eſt igiť attẽte aiaduertẽdũ ubi & qñ ſcæ/
na uacua ſit ab oĩb⁹ pſonis:ut i ea chorus uel tibicen audiri poſſit:qd quũ uideremus ibi actũ eẽ finitũ debe
mus agnoſcere. Cõfundit ſepe lectorẽ id qd pſona i ſupiori ſcæna deſinẽs:& i ꝓxima icipiẽs loq nõ itelligiť
igreſſa. qđ expiẽtes ipam fictã diiudicãt de republica ac tẽporũ q̃litate:põt.n. fieri ut & igreſſa ſit ac egreſſa:quã
praue credim⁹ de ꝓſcænio nõ receſſiſſe. poſſe aũt q̃nto egredi pſonã nõ & neceſſe eẽ dicimus ut appeat ultra
exire nõ poſſe. In tragœdia & pcius exire & ſolere piter & licere. Primus actus in andria narrationẽ ſimonis
apud ſoſiã continet argumẽti:qđ populus hac occaſione pdiſcit:mox q̃relã apud ſe daui de dño:& eiuſdẽ cũ
dño uerba:& rurſus eiuſdẽ ſerui deliberationẽ qd rerũ gerat. Secũdi actus ſunt carini uerba:primo cũ birria
ſeruo:& poſt cũ ipo pãphilo de nuptiis philomenæ:daui iteruẽtus & cũ eo diſputatio de nuptiis. Pãphili ſer
mo cũ pr̃e dolo cõſentiẽtis i nuptiis birriæ uerba. Daui callida orõ aduerſũ ſenẽ. Tertio actui hæc attribuunť
miſidis cũ obſtetrice collogũ dauo ac ſimone audiẽtib⁹:ptus glycerii ſuſpectus ſeni:& daui apud cũ fraudu
lẽta ſermocinatio. Simonis uerba cũ chremete de nuptiis:daui pturbatio ac pãphili. Quartũ actũ p hæc itelli
gimus. prima carini uerba ſunt idignãtis uelut fidẽ ſibi nõ ſeruatã a pãphilo. tũ myſidis uerba apud pãphilũ
eiuſdẽ q̃ſtus. Daui adminiſtratio doli aduerſus chremetẽ. In q̃nto actu ſimonis & chremetis ꝓpe iurgiũ di/
ſputatio:tũ detectio fallaciarũ daui:tũ idignatio pr̃is aduerſus filiũ:tũ critonis iteruẽtus:& p eũ cognitis reb⁹
i trãq̃llã rẽ acta:ducẽtib⁹ uxores:q̃s cõcupiuerũt pãphilo & carino. Illud nõ cõmouere nos debet:qd i horũ
actuũ diſtictiõe uidenť de ꝓſcænio nõ diſceſſiſſe pſonæ quædã:ſed tenere debemus ideo Terẽtiũ uicinitatis
mẽtionẽ feciſſe in principio:ut modico receptu & adeſſe:& abeſſe pſonã intelligamus:nihil ergo ſecus fa/
ctũ eſt ab antiq̃s:qui ad hunc modum terentianas fabulas diuiſerunt.

Guido iuuenalis Germano de Ganeio uiro ſenatorio:bonarũq̃ lr̃arũ amãtiſſimo. S.P.D.

Cũ inter uarias multipliceſq̃ iterptatiões nr̃as (uir lr̃arũ bonarũ gloria cõſpicue) ſucciſiuo tumultarioq̃
ſtudio i feſtiua dicta Terẽtii iterptaciũculæ nõ nihil cõfeciſſemus:q multis foret aliq̃tũ adiumẽto:q̃b⁹ iterptũ
facilis copia nõ ẽ:aut q paupiẽ pmunť uſq̃ eo:ut gymnaſia emporiaq̃ bonarũ lr̃arũ adire nõ poſſint:aut q
nõ ſatis ſtabilia iecerũt fundamẽta:ut facile uiros graues ac lr̃atos cape ualeãt:q tãtã idignitatẽ ſubire nõ ſuſti/
nẽt:ut ad ſtructurã ita familiarẽ deſcẽdãt:ut ẽt minutiſſima quæq̃ añ iuuenũ oculos ponãt:quorũ diſcẽdi cu
piditatẽ miſeratus (q̃tũ mihi p facultatẽ licuit) minima quæq̃ i lucẽ ꝓdidi:haud idignũ rat⁹:ſi nec ipas qdẽ pti
culas (q plurimã plærũq̃ ignoratæ afferũt ſtructuræ & itellectui difficultatẽ) itactas ꝑtermitterẽ. Quẽ qdẽ la/
borẽ fateor:& qdẽ egregie:iuuene aliq̃to i doctrinis ꝓuectiore idignũ eẽ:ſed tñ nõ adeo lõge ꝓgreſſis mini/
me cõtẽnẽdũ. Cũ inq̃ eidẽ lucubrationi numeroſæ ueluti faſtigiũ extremãq̃ manũ admouiſſemus:ſtatui (ut ſie
ri ſolet) aliquẽ mihi neceſſitudine iũctũ i ipo ſtati (ut ita dicã) ueſtibulo cõuenire uehemẽter qdẽ motus Caii
iurecõſulti uerbis titulo de iuris origine dicẽtis cuiuſq̃ rei potẽtiſſimã ptẽ pricipiũ eẽ:& cũ i foro cãs dicẽti/
bus nefas (ut ſic dicã) eẽ uideať nulla ꝑfatiõe facta iudici rẽ exponere:q̃tomagis iterptationẽ ꝓmittẽtib⁹ icõ/
ueniẽs ſit futurũ omiſſis initiis atq̃ illotis (ut ſic dicať) manib⁹ ꝓtinus materiã iterptatiõis tractare. Nã ut ipe
inq̃t ꝑfatiões ipſæ & libẽti⁹ nos ad lectionẽ ꝓpoſitæ materiæ pducũt:& cũ eo uenerimus ei⁹ euidẽtiorẽ pſtãt
itellectũ. Et cũ i magno meorũ amicorũ numero diu q̃ritaſſem:q̃nã potiſſimũ hoc tpe cõpellãdus eẽt:tãdem
tuiipſius (uir celeberrime) mihi iceſſit recordatio:q huiuſcemodi mẽte cœpi uolutare. Quid tãdiu fluitãs in
uarias diſtraheris ſnĩas ut eũ tua epiſtola alloq̃ris:quẽ cõueniẽdũ q̃ris:neſcis uirũ illũ ſenatoriũ lr̃arũ bonarũ
amatorẽ ꝑcipuũ te ſua ſpõte i ſuã beniuolẽtiã recepiſſe:tibiq̃ honeſtiſſimũ i ſua gr̃a ꝑbuiſſe locum. idq̃ uſq̃
adeo:ut ſe tibi ſuaq̃ familiariter utẽda ꝑſtiterit. teipm ſæpenumero ad epulas uocãs. nõ cõmeſſationis cõpo/
tatiõis ue gr̃a ut græci loquunť:ſed meli⁹ ut nr̃i latini cã cõuictus:ſeu mauis cõuiuẽdi. Quãtum aũt ſuauitatis
utilitatiſq̃ afferãt eiuſmõi lr̃ata cõuiuia nõ facile dici põt. Nã Ciceronis ſnĩa id ad btẽ uiuẽdũ ptinere putãdũ Quãtum
eſt. Cui⁹ ad Petũ uerba ſunt. Sed me hercule mi Pete extra iocũ moneo te (qđ ptinere ad btẽ uiuẽdũ arbitror) ſuauitatis
ut cũ uiris bonis iocũdis amãtib⁹ tui uiuas. Nihil.n. apti⁹ uitæ:nihil ad btẽ uiuẽdũ accõmodati⁹ nec id aduo utilitatiſq̃
luptatẽ refero:ſed ad comitatẽ uitæ atq̃ uictus:remiſſionẽq̃ aiorũ:q maxie ſermone efficiť familiari:q ẽ in cõ afferãt lit/
uiuiis dulciſſimus:ut ſapiẽti⁹ nr̃i q̃ græci illi συμποσια aut συνδειπνα. i. cõpotatiões aut cõcœnationes: terata con
nos cõuiuia:q tũ maxie ſimul uiuiť. hæc ille. Et ꝑfecto ut iteri a cogitatiõe mea ad teipm ſermonẽ uertã (uir uiuia
ꝓcelebris) tua cõuiuia mihi eorũ ſimillima uidenť:q Athenis Taurus philoſophus ſibi iũctiorib⁹ ſectatorib⁹
celebrare ſolebat. Nã cũ domũ ſuã eos uocaret:ne oĩno (ut dr̃) imunes & ασυμβολοι uenirẽt:hoc ẽ qđ uul
go dici ſolet ne oĩno uenirẽt manib⁹ uacuis:ac ſine portiõe:cõiectabãt ſinguli ad cœnulã:nõ cupedias cibo/
rũ. i. cibos lautiores:ſed argutias q̃ſtionũ. Vnuſq̃ſq̃.n. eorũ cõmẽt⁹ paratuſq̃ ibat qd q̃reret. Eratq̃ initiũ lo/ Qui ſer/
quẽdi edũdi finis:q̃rebanť aũt nõ grauia neq̃ reuerẽda:ſed q̃lia. M. Varro ex ſatyris menippæis i cõuiuiis q̃ré mones in
da putar. Cẽſet.n. ſermones ad tp̃s eẽ habẽdos:nõ ſup reb⁹ anxiis aut tortuoſis:ſed iocũdos atq̃ iuitabiles:& conuiuiis
cũ q̃dã illecebra & uoluptate utiles:ex q̃b⁹ igeniũ nr̃m uenuſtius fiat & amœnius. Eius generis tua uir doctiſſi hñdi ſint.

VNIVERSIDAD
D SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTORICA

me ſenſi eẽ cõuiuia:iqb⁹ nihil a nobis ultro citroq̃ dici ſolet:niſi quo reddať igeniũ uenuſtius atq̃ ornati⁹.
Vbi.n.edẽdi finis factus ẽ ſtati librũ aliquẽ arripis recõditiſſimũ & iuẽtu rariſſimũ.Siqd.n.alicũdæ noui aduе
ctũ ẽ accuratæ pcũctaris:ubinã:q̃ ue i officina uẽdiret.tũc.n.rapti nulla pecuniæ habita rõne quãticũq̃ cõſta
re debeat afferri tibi iubes & eius copiã fieri.Id re ipſa edoct⁹ loquor q tua i me beniuolẽtia:tuoq̃ bñficio li
bros aliquos abſtruſiſſimos ſucciſiua tumultuariaq̃ lectiõe pcurri.Homericã.n.iliadẽ tuo munere lectitãdã
ſum cõſecutus:ut cætera omittã uolumina minus iuẽtu rara:q̃ tua ꝓlixa bñficiaq̃ natura mihi familiaria exti
Quid q̃q̃ terũt.Neq̃ hac ſola i me es liberalitate uſus(q̃ ñ pui ẽ faciẽda)ſed ẽt auaritiæ tenacitatiſue uiculis me irretitus
miſerria (q̃ uiriles hoĩum aĩos effœmiat: q̃q̃ latẽtiũ idagatrix lucroꝝ ẽ mãifeſtaq̃ pdæ auidiſſima uorago nec habẽdi
ſit auaritia ſructu fœlix:ſed q̃rẽdi cupiditate miſerrima:q̃ cõſt rictus Craſſus auri ſitibũdus aurũ bibit i ſuã pnicie)Ipſe inq̃
neq̃q̃ illa diſtrictus pecunias:mihi benigne obtuliſti admonẽs ueri amici more:ne te abũdante ullo mõ me
egere ſuſtinerẽ.qd q̃ mihi gratũ acciderit ipſe ſum mihi teſtis locupletiſſimus.Magno eteni ope gratulari mi
hi ſoleo cũ ipſe tãtillus uiro tãto ſum iocũdus atq̃ ex animi ſnia:q tãetſi grauitate dignitateq̃ polleat:tñ laudũ
mearũ(ſi mõ ullæ meæ ſint)ſuopte igenio motus nitidiſſimus pco eẽ nõ dedigneť.Glorioſum.n.ẽ(ut he
ctor ille neuianus dicebat)laudari & a laudato uiro.Huc accedit te nõ mõ iuris utriuſq̃ & põtificii & cæſarei
ſtudiis tenere:ſed ẽt philoſophiæ.q ut iqt Cicero tota frugifera & fructuoſa nec ulla ps ei⁹ iculta ac deſerta eſt.
Ipſe.n.mathematis.i.diſciplinis(ut græci dicũt)ai tui neruos ĩtẽdis gnomonicã geometriã arithmeticam
aſtronomiã cæteraſq̃ id genus diſciplinas relegẽs a qb⁹ q ſunt penitus alieni:ut Thaurus ſup pythagora di
cere ſolebat repẽte nimis ac pedib⁹ illotis ad alias artes pnoſcẽdas ne qcq̃ diuertũt:qd ꝓculdubio tibi ipro
Debet cũ pari nõ poterit q adeo cũ dicẽdi genere forẽſi qetũ & æq̃bile dicẽdi genus cõiũgis:ut mihi alter Demetrius
forenſi di Theophraſti diſcipulus exprimi uidearis:ut.n.philoſophiæ fuit ſtudioſus piter & dicẽdi.ſic tu quoq̃ iter pri
cẽdi genꝰ uatos pietes facũdiã acri ſtudio alis:q̃ ſis uſurus i oi cãrũ genere:mõ forẽſi mõ deliberatiuo:& ſi qñ opus eſt
re qetum demonſtratiuo.Quæ cũ oia aiaduertiſſem adhuc apud me certaminis aliqd reliquũ erat:foret ne opepciũ ut
quoq̃ & tãti uiri aurib⁹ ieptiolis meis obſtreperẽ.Quod dubiũ cũ mecũ reuoluerẽ:uenit i mẽtẽ tua ipſius inata mãſue
æquabile tudo:q̃ maxiope fretus aium ad ſcribẽdũ appuli futurũ ratus ut ſcripta nr̃a nihil moleſtiæ eẽnt tuæ dignitati
coniungi allatura. Quæ ſpes ne me fallat uehemẽter rogo:ut hac ipa i re cũ te mihi pbeas q mihi ſemp(ex quo me i tuã
gr̃am inſinuaui)cognitus es.Tñ i poſtremis a tua humanitate etiã atq̃ ẽt flagitãs:ut de iſtituta i me beniuo
lẽtia nihil remittas:ſed potius(quoad eius fieri poterit)cõſerues:foueas:alas.hoc exiſtimans quantũ ad me at
tinebit nullo me loco tuæ honeſtati defuturũ.Vale & me ama ut cœpiſti.

¶Guido Iuuenalis Nicolao de capella uiro multis laudibus efferendo.S.P.D.

Sæpe & multũ pſtabilis uir ſapiẽtiæ mecũ cogitaui(ex quo de tua ipſius pſtãtia referẽte fama cognoui)q̃nã
mihi rõ iccũda foret ut tuã mihi gr̃am(quoad eius fieri poſſet)cõciliarẽ.Tãta.n.feriẽdi tecũ fœderis ſocieta
tiſq̃ coeũdæ tenebat cupiditate:ut aliter pacatũ qetũq̃ nõ poſſem aium meũ efficere niſi me qbuſuis rõnib⁹
i tuã beniuolẽtiã iſinuarẽ.Propterea cũ ſæpe deliberarẽ nõnihil ad te lr̃arũ dare occurrebat tua ipſius mirabi
lis eruditio:q̃ me ꝓrſus a ſcribẽdo auocabat.ſic.n.mecũ uolutabã:qd ſui cũ mineruæ:neſcis tu eius quẽ cõue
niẽdũ ducis hr̃e rõnẽ:Putas ne uirũ tã egregiũ eq regalib⁹ tuis(quos lr̃is ſoles obtũdere)unũ eẽ:erras & q
dẽ uehemẽter.Is.n.uir ẽ admodũ lr̃arũ bonarũ ſtudioſus:q earũ hauriẽdarũ cã ſingula bonarũ diſciplinarũ
emporia trãſalpina frequẽtauit atq̃ excoluit diligẽtiſſime.In qb⁹ ætatis ſuæ florẽtis decẽniũ cõſũpſit.nõ qdẽ
ut multi errabũdus:ſed dies nocteſq̃ ſtudioꝝ excubias celebrãs auidiſſime.Oẽs iſup maxia fama iterpꝛtes ita
los tã i hũanis artib⁹ q̃ i iuris utriuſq̃ facultate:uſq̃ adeo coluit:illiſq̃ eq̃ſſimis aurib⁹ uſus ẽ:ut iuris utriuſq̃
& põtificii & cæſarei pfeſſor digniſſimus euaſerit.neq̃ ea uelocitate q̃ cõplures cernere ẽ:ſed ea tpis diuturni
tate ut cũ iuris prudẽtia mirabilẽ potuerit eloquẽtiã cõiũgere.Quod ꝑfecto adeo abũde cumulateq̃ fecit:ut
eius ſermone ac ſcriptis(q de ei⁹ munitiſſima officina ꝓdierunt)nihil mihi cultius deſiderari poſſe uideať.
Accedit eodẽ cũ priuſq̃ illas peteret regiones adeo ſtabilia hac ipa i urbe ieciſſe fũdamẽta:ut & i artib⁹ liberali
bus laurea fuerit donatus ſeu magiſteriũ appellare libet.adeoq̃ lõge i ipa ſacroſctã theologia ꝓgreſſus eſt:ut
bacchalariatus(uti nr̃i loquunť)gradũ fuerit cõſecutus.Hæc ipa longeq̃ maiora cum cogitatione cõpelctẽ
rer:facile a ſcribẽdo deterrebar.diuq̃ ea rõne remoratus tuæ gratiſſime cõſuetudinis uſura iuitus carui ac do
lẽs.At cũ tãtope eiuſmõi torq̃ret cupiditate:cœpi audacia uti pro ſapiẽtia:teq̃ meis ieptiis obtũdẽdũ curaui.
Verũ tua igẽs mãſuetudo facile ipediuit:quominus lr̃æ nr̃æ moleſtiæ qcq̃ tibi afferrẽt.Siqdẽ eo aio illas ſu
ſcepiſti:ut eueſtigio me idignũ i tuã aſcripſeris beniuolẽtiã:& qdẽ uſq̃ eo:ut me tuis ſcriptis oi ſuauitate ſcatẽ
tib⁹:latioq̃ admodũ oblitis uacare nõ ſuſtinueris:qd q̃ mihi gratũ acciderit:nõ uerbis mõ:ſed nec cogitatiõe
q̃dẽ explicari poſſe credã.Procedẽte exin tpe amicitiaq̃ nr̃a acceſſiõis aliqd idies magis ac magis acq̃rẽte:iter
rudimẽtoꝝ iterptatiões elegãtiarũ nõ nihil emerit qd tuo limatulo iudicio(ut Ciceroniano utar uerbo)po
litoq̃ recognoſcẽdũ cõmiſi:i quo tuũ mihi fauorẽ adeo ꝓpẽſe adhibuiſti:ut nihil mihi pterea fuerit reqren
dũ.Et qm̃ oi tpe ꝓ ea facultate q̃ nobis ab optio deo tributa eſt cupiuimus iuuenes nr̃arũ lectionũ ſectatores
cæteroſq̃ rudimẽtoꝝ ſtudioſos(q nr̃ ẽ i eos amor)qbuſcũq̃ uiis iuuare.eorũq̃ labores multo efficere ſoli
to leuiores:adhibuimus igeniũ iterptatiõi terẽtianæ minutiſſima quæq̃ plana faciẽtes:quo poſſemus iuue
nibus nõdum longe in grãmatice progreſſis aliquid afferre adiumẽti.quo aductꝰ bñficio(ut alias re ipſa cõ
pleuerunt)ad deũ oĩpotentẽ ex intimo pectore preces noſtri cõtẽplatiõe effunderẽt:quod mihi munus abũ
de ſuffectuꝝ eſt pro meis oibus ſuſcepus laboribus:quos ſi eo aio ſumãt quo a me perlati ſunt mihi uſq̃q̃q̃
ſatiſfactũ eſſe putẽt.Et quãuis eo tpe quo in ea interpretatiõe laboraui fuerit cõtinu⁹ mihi occupationũ cõcur
ſus:cũ lectionũ interpretandaꝝ in cõcione tum diſcipuloꝝ peculiari ſermone inſtituẽdoꝝ:id tñ muneris ue
hemẽtu motus

AELII Donati grammatici:necnon Guidonis Iuuenalis Cenomani in Sex.Pub.Terentii Afri.Comœdias interpretatio.

P OETA quũ primũ animũ ad ſcribendũ appulit.Principiũ factũ eſt a cõmẽdatione pſonæ:quod DO.
pudens:quod honeſtus:quod prudens Terentius:& honore maiore poetã potius q̃ Terẽtium
dixit:ut illũ hoc ipſo noie:de quo laborat ornaret.¶Poeta.q.p.a.a.ſ.a.Ois huius ꝓlogi intentio
hoc agit:ut nouo poetæ ueniã pareť:& ueteri odiũ:& ut q̃maxime modeſtũ:minimeq̃ errantem

ANDRIAE PROLOGVS.

P OETA quũ primum animum
Ad ſcribẽdũ appulit:id ſibi (lo
Negocii credidit ſolũ dari popu
Vt placerẽt q̃s feciſſet fabulas.
Verũ alitꝰ euenire multo itelligit
Nam in ſcribendis prologis opera abutitur.
Non q argumentum narret. ſed q maliuoli

Terẽtiũ ꝓbet.¶Poeta.q.p.a.a.ſ.a.Iam meritũ poetæ
dedit poetã eundẽ dicẽdo:& ab aio eius quẽ defen
dit.¶Poeta.q.p.a.a.ſ.a.Sẽſus hic eſt:ꝓpoſuerat qdem
poeta noſter ut in ꝓlogis argumẽta narraret.ſed hoc
imputat Lucio lauinio aduerſario qui eũ facere non Luſcius la
pmiſit:qd ꝓpoſuerat maledictis ſuis ad rñdẽdũ eũdẽ uinius
prouocãs.¶Appulit:appellere ꝓprie dr̃ cũ ex pelago Appellere
aut freto quis ad littus acceſſerit.Virg.Hic me digreſ Virgilius
ſum ueſtris deus appulit oris.¶P.appulit in ſecũda le
ctione appulit fuit:ſed appulit magis:ut Terẽtius.Nã
poſtea ſic animũ ad uxorẽ appulit.¶Id.ſ.n.modo ꝑ Id ſibi ne
moleſtia & cura nõ laboꝛ.¶Populo ut.p.ut ne nõ ſi gocii
gnificat:mõ nõ eſt coniũctio ut.¶Placerẽt q̃s fe.ad feciſſet rettulit fabulas:nõ ad placerẽt:& eſt figura ſyllepſis.Vt ne nõ
¶Quas.f.f.bñ feciſſet.nõ ſcripſiſſet.Vñ poetæ a faciẽdo dicti ſunt α ποτου ποιεω.Sic Virg.Pollio & ipſe fa Virgilius
cit noua carmina.¶Verũ a.Sic Virg.Maior rerũ mihi naſciť ordo.Mai⁹ op⁹ moueo.Nõ.n.hoc ſe legiſſe dicit:
ſed q̃ſi ex ordine ipſo natũ ſibi eẽ itelligit.qd credimus plerũq̃ falſum:qd itelligimus certũ ẽ.Aliter aũt cõtra ſi Aliter
gnificat:ut Diis aliter uiſum eſt.¶Verũ a.e.m.i.adeo nec pparauerat:nec intẽderat quenq̃ lædere:ut ſpe falſus:
laceſſituſq̃ hoc faciat.¶Opera ab.Vtimur fructibus rei quæ ab amantibus ſaluo uſu nobis ſubminiſtratur. Vti & abu
Abutimur qñ dꝑdimus:& rẽ & fructũ.Nã uſui eſt ager domus.abuſui uinũ:oleũ:& cætera huiuſmodi.Ci ti
ce.Non debet iqt ea mulier:cui uir bonoꝝ ſuoꝝ uſumfructũ legauit:cellis uinariis plenis relictis putare id ad Cicero
ſe ptinere.Vſus.n.nõ abuſus legatus eſt:ea iter ſe ſunt cõtraria.hoc i thopicis hẽtur.¶Nõ q ar.nar.qd uere ꝓlo
gi eſt officiũ.¶Qui:pro ut.q ergo mõ nõ eſt ꝓnomẽ.¶Sed.q ma.ue.p.Primũ a natura maliuoli.deide a tpe:
uel ab iuidia ueteris a ſigno æmulatiõis poetæ.Vetus plærũq̃ refeꝛť ad laudẽ:iterdũ ad uituperationẽ ut hic: Vetus
& alibi.Vetus ueternoſus ſenex.Veteris pro carioſi & q̃ſi rãcidi poſuit:atq̃ iõ maliuoli nõ criminibus ſed male
dictis.Quid autẽ iter maledictũ & crimẽ iterſit docet Cice.in tuſculanis.Veteris rõ iuidiæ:poetæ cã iſectatiõis

P OETA cum primũ &c.Hic ꝓlogus quẽ i manibus habemus eſt relatiuus qm̃ in aduerſariũ GVIDO
maledicta referunť & qdẽ acriter ea tñ ſubtilitate ut poeta uideať oia refellere laceſſitus aduer
ſarii maledictis.Sũt autẽ q̃tuor ꝓlogi ſpẽs.alius eſt cõmẽdatitius in quo fabula aut poeta cõ
mẽdať.Alius relatiuus quo aut aduerſario maledicta aut gratiæ populo referunť.Quidã eſt Quotu
argumẽtatiu⁹ fabulæ argumẽtũ exponẽs.Quida mixtus oia hæc in ſe cõtinẽs.Hic autẽ ꝓlo plex ſit ꝓ
gus relatiuus eſt in quo defenſor poetæ introductus oñdere nitiť poetã modeſtũ minimeq̃ logus
errantẽ:& aduerſariũ in inuidiã uocare:cuius maledictis reſpondẽdo occupatus a narrando argumento ſu
perſedere cogiť.Comici autẽ ſolent introducere nõ ſeipſos in ꝓlogis loquẽtes ſed aliũ inducũt ex abrupto
aduerſariũ reprehendentẽ poetæ cõmendatione adhibita.qd fecit Ariſtophanes inducens in prima comœ Ariſto
dia ſua chremetẽ:quod etiã ſatis uidere eſt in hoc ipſo andriæ prologo in quo poetæ defenſor inductus ca phanes
ptat beniuolentiã a perſona poetæ eã cõmendando & a perſona aduerſarii eam in crimen & in inuidiam
uocãdo.Poeta cũ primũ &c.Poeta a ποιεω.i.facio dicitur q̃ carmina faciat.Virg.Pollio & ipſe facit noua Poeta
carmina.Appello is.ex ad & pello ſignificat ſubducere naues ad littus quaſi pellere naues ad littus.Inde ap Appello
pulſus:ideſt acceſſus & proprie ad aquã uel ad littus:transfertur autẽ ad alia.ſed appello appellas ſignat nomi is.
no nominas.Cicero in epiſtolis.tertio quoq̃ uerbo orationis ſuæ me appellabat quod ex ad & pello as cõ Cicero
ponitur quod ſimplex non eſt in uſu ſed compoſita eius appello & cõpello compellas quod eſt alloquor Appello
alloq̃ris.Virg.prior æneã cõpellat achates.Negociũ iterdũ capiť pro labore ut nõ eſt magni negocii debilẽ as.
ſuperare.i.magni laboris.Interdũ capiť pro moleſtia cura ſiue ſollicitudine.Cũ primũ ſtprimũ ubiprimũ Negociũ
ſtatim ut ſimulat:ſimulatq̃ poſtq̃ poſteaq̃ idẽ fere ſibi uolũt poſtulãtq̃ duo uerba q̃primũ uero quod ſignat Cũprimũ
citiſſime unũ tñ.ut ueni ad me q̃primũ.i.citiſſime.Interdũ cũ primũ duæ partes ſunt ut hic.ordo eſt quum q̃primum
.i.qñ poeta appulit animũ.i.applicuit uel adhibuit ingeniũ ad ſcribendũ.i.cõponẽdum poema credidit id
negocii.i.illã ſollicitudinẽ ſolũ.i.tñmodo dari ſibi ut.i.ne non ut(Donati ſententia)fabulas.i.fabulæ uel
ſubaudiať fabulæ q̃s fabulas feciſſet placerẽt populo ut ſit ſẽſus putauit ſibi dũtaxat illã curã ſiue illũ timorẽ re
linq̃ q̃ ſuæ fabulæ populo nõ placerẽt de quo unuſq̃ſq̃ poeta ſolet eẽ ſollicitus.Aut ſi ponať negociũ ꝓ labo
re & ut pro q̃ ſenſus erit putauit ſolũ illũ laborẽ ſibi relinq ut efficeret ſuas fabulas populo placere ſed ſpe fal
ſus itelligit ſibi eẽ maledictis poetæ laceſſentis reſpõdendũ:itaq̃ ordo ẽ.Verũ poeta intelligit euenire multo
aliter.i.lõge ſecus uel ualde cõtra.q̃re:nã abutiť opa.i.labore & iduſtria.hoc ẽ nõ bñ collocat laborẽ ſuũ in ꝓ
logis.i.in pfationibus ſcribẽdis pterti q poeta.ſ.nõ narret argumentũ.i.fabulæ materiã ut facere deberet ſed q

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONATVS.℄Maledictis:criminatio aduerſarii.℄Veteris poetæ.ma.re.quia ſenex Luſcius edebat fabulas: adoleſcentulo tūc Terētio:& eleganter maliuoli maledictis ueteris.commendatio poetæ a perſona aduerſarii.℄Reſpōdeat:excuſatio rñdētis:q̄ nō obſiſtat:ſed rñdeat.℄Nūc q.r.quā:qlē.℄Vitio dent uitupent:culpēt.
Vitupare Vitupare eſt mala uitio dare & etiā bona.℄Nūc.q.r.u.d.Vtrū nūc aīaduertite:an nūc uitio dent:& oratorie q̄ſi multa facit cū unū ſupra dixerunt Virg.Deſiſte malū cōmittere teucris.℄Quæſo:propoſitio eſt.℄Aduertite:legit & attēdite.unde manifeſtum eſt: & aduertite:& attendite nō eſſe plenum niſi addideris animū.
Virgilius
Quæſo
Aīaduertere

Veteris poetæ maledictis reſpondeat.nunc
Quā rē uitio dent quæſo animum aduertite.
Menander fecit andriam & perinthiam
Qui utramuis recte norit.ambas nouerit:
Non ita diſſimili ſunt argumento.
Sed tamē diſſimili oratiōe ſunt factæ: ac ſtilo
Quæ conuenere in andriam ex perinthia
Fatetur tranſtuliſſe:atq; uſum pro ſuis.
Id iſti uituperant factum atq; in eo diſputant
Contaminari non decere fabulas.
Faciunt ne intelligendo ut nihil intelligant.
Qui quū hunc accuſant: neuiū: plautū:enniū
Accuſant: quos hic noſter auctores habet:

℄Menāder f.a.& p.narratio eſt:& proprie fecit:ſcribit.n.Terētius qui uerba adhibet tm̄.facit menāder:q etiā argumētū cōponit:ſed ſæpe ad laudē Terentii:fecit ab eo q̄d eas trāſtulit.℄Vtrāuis:prima ſcæna perinthiæ pene iiſdē uerbis:q̄bus andria ſcripta eſt.cætera diſſimilia ſunt:exceptis duobus locis: altero aduerſus.xi.altero aduerſus.xii.qui in utraq; fabula poſiti ſunt.℄Qui norit unā.a.no.oēm rē uno uerſu nouerit.℄Vtrāuis:deeſt harū.℄Nō ita d.ſ.ar.Ordo:ita nō ſunt:ergo ita ſub diſtiguēdū:ſed tñ diſcretio ē a ſupioribus:& eſt nō.n.ſupra poſuit q̄dē:nō ita diſſimili ſunt orōne.℄Ita p̄ ualde & caute.Potuit.n.dici q̄uo ergo ſūt duæ diſſimili orōne:ita ne menādrū culpare uideat:ita adiūxit q̄d laudis eſt.℄Orōne ac ſti.orō i ſenſu ē:ſtilus in uerbis.orō ad res refert:ſtilus ad uerba.ſtilus nō eſt in tpe:ſed p̄ lata orōne.Orō autē eſt & in cogitatione & in p̄latu.orōnē in ſentētiis dicūt eē ſtilū in uerbis:argumentū in rebus:ergo in poemate orō eſt.℄Quæ cō.i an.apparet nō de induſtria:ſed caſu eſſe tranſlata ea q̄ ex pinthia i andriā eodē ſenſu:iiſdēq; uerbis p̄ſcripta fuerūt.Quæ cō.in an.unā ergo nō duas trāſtulit.Quæ cō.i an.quæ apta & cōmoda fuerūt i andriā latinā nō græcā:fatet trāſtuliſſe. Sed q̄re ſe onerat Terētius cū poſſit uideri de una trāſtuliſſe.Sic ſoluit:q̄a cōſcius ſibi eſt primā ſcænā de pinthia eē trāſlatā:ubi ſenex ita cū uxore loq̄t:ut apud Terētiū cū liberto.at i andria menādri ſolus ſenex eſt.℄Id iſti ui.f.iſti ad rep̄hēſionē ſumit p̄ſonæ:iterdū rei rep̄hēſionē ſignificat:ut Virg.Quid petis:iſtis uituperāt:uitiū rei parāt.℄Diſputāt:imorant:calūniant:argumētant.℄Cōtaminari:p̄prie cōtaminari eſt manibus luto plenis aliq̄d attigere:& cōtamiare attigere ē & polluere.Virg.Linq pollutū hoſpitiū:cōtaminatū.℄Cōtaminari:tāgi & reliq polluta manu:ac p̄ hoc uoluit fœdari:aut maculari ut ipſe ait.Ne hoc gaudiū cōtaminet uitā ægritudine aliq.Cōtaminari.n.d.i.ex multis unā nō decere facere.℄Faciūt ne i.ne q̄dā corripiūt:& cū iterrogatiōe p̄nūciāt.q̄dā p̄ducūt.quoq; alii ne pro nō accipiūt:ne.i.nō alii ne p̄ ualde:ut Ne ego hō ſum iſœlix.& Cice.Ne illi & hoc melius.nā ſtati infert.℄Qui quū h.ac.ne.plau.en.ac.in ſingulis magna emphaſis ē auctoritatis:ſed ordo nō eſt ſeruatus.Ennius nāq; ante plautū fuit:ſed q̄d eſt ſūme auctoritatis enniū ultimū dixit.

Diſputāt
Cōtaminari

GVI. rñdeat maledictis.i.purget detractiōes & crimiatiōes poetæ natura maliuoli & lōga cōſuetudine q̄a iā ueteris & i emulatōe iueterati.Vbi aduertēdū puto dictū diomedis legētis opā abutit:iq̄t.n.ita fuiſſe ātiquos locutos utor hāc rē & abutor hāc rē q̄d a recētioribus dcm̄ ē utor hac re:& abutor hac re ut ait Do.utimur fructu rē.ipam nō dep̄dētes.Abutimur aūt & rē dep̄dētes & fructū.utimur.n.agro abutimur oleo aut uino. Nūc q̄ſo.i.poſco uos ſpectatores aīum aduertite.i.diligēter attēdite quā rē uitio dēt.i.q̄d uitupent & iprobēt q̄d ſi ſubaudiat hic datiuus poetæ ſēſus ē attēdite de q̄ re poetā uitupent.Nā dare rē aliquā uitio alicui ē eū uitupare ſup illa re.Itidē uertere rē aliquā uitio cuiq̄ idē ſignificat.Menāder narrat:q̄d uitio.illi dabit iq̄ēs uertiſſibi uitio q̄ trāſferēs menādri andriā ex pithia altera comœdia græca cōceſſerit i ſuā latinā ādriā q̄ illi cōgruere uiſa fuerit:q̄d nō diffitet cōfutās ab auctoritate & exēplo id uitiū nō eē:p̄cipue cū id grauiſſimi auctores comici effecerit.Attēde ordinē.Menāder poeta græcus fecit andriā & perinthiā græcas comœdias:& bñ fecit.q̄a earū argumētū excogitauit.ſcribit āt Terē.trāſferēs:licet i eius laudē & facere quoq; dicat.q norit.i.cognouerit.recte.i.bñ.& ut itelligi debet utrāuis earū.ſ.hoc ē utrālibet ſiue alterutrā earū:nouerit ambas.nō ita.i.non adeo diſſimili ſunt argumēto.i.materia:ſed tñ ſunt factæ diſſimili orōne.i.diſſimilibus ſentētiis ac diſſimili ſtilo.i.iūctura uerborum.Vbi aduerte orōnē i ſenſu ſiue ſentētiis eē ſtilū i uerbis ſiue eorū iūctura q̄ ēt caracter dr̄. argumētū āt i rebus.Ipe poeta fatet trāſtuliſſe.i.traduxiſſe ex pinthia græca i andriā latinā.ea q̄ cōuenere.i.cōmoda fuerūt & apta atq; fatet ſe eē uſū illis trāſlatis p̄ ſuis.i.tanq̄ a ſe iuētis uel p̄ ſibi cōuenietibus.iſti maliuoli ſ.p̄ cōtēptū dr̄.uituperāt fcm̄ illud atq; diſputāt.i.imorant calūniant uel argumētant i eo uidelicet q̄d ſeq̄t.nō decere.i.nō honeſtū eē fabulas cōtaminari.i.q̄ſi fœdari aut maculari ex multis unā faciēdo.Cōtaminare.n.ē manibus luto plenis aliq̄d attigēdo illud relinq̄re polutū maculatū ſiue fœdatū.Ne.i.certe ut ait Laurē.uel ut Donatus.i.ualde itelligēdo.i.p̄ut nimis curioſi minima quæq; rimādo efficiūt.ut nihil itelligāt.iterdū.n.nimia curioſitas.ac ut poeta iq̄t obſcura diligētia potius ē omittēda q̄ ſequēda.Alii capiūt ne p̄ utrū iterrogatiue illud dcm̄ legēdo.alii p̄ nō uerū ut bñ ſentit Donatus.melius ē ut p̄ certe aut ualde accipiat.Qui maliuoli

Vti & abuti
Argumētum

Quorum

DONA.℄Quorū magis exoptat.æ.ne.p.q̄ i.o.d.ne minus multū plurimū.℄Qui.q.h.ac.Terētiū inq̄t ſpecialiter accuſantes neſciūt ſe bonis hoībus maledicere:quos ille imitat:& argumētū eſt ab exēplo & auctoritate.℄Dehinc ut q.p.m.recte eſt.Nā geſcere ille dr̄ qui eſt inſolēs & inq̄etus.℄Porro:porro in futurū dixit. Quieſcere
℄Moneo:terribiliter dixit.Cicero.Moneo:prædico:admoneo liberatus culpa etiā terret criminaturus aduerſarios:℄Fauete:adeſte:iā ad auditores conuertitur:a q̄bus fauorē cœpit:q̄ſi dicat hoc aduerſarii faciūt:uos aūt q̄d in uobis eſt fauete.Vos uero fauorē facite:ac adeſte:nō ut abſentibus dicit:q̄ppe qui corporibus p̄ſto

Quorum æmulari exoptat negligentiam
Potius q̄ iſtorum obſcuram diligentiam.
Dehinc ut quieſcant porro moneo:& deſinant
Maledicere:maleſacta ne noſcant ſua.
Fauete: adeſte æquo animo:& rem cognoſcite
Vt pernoſcatis:& quid ſpei ſit reliquum
Poſthac quas faciet deintegro comœdias
Spectandæ:an exigendæ ſint uobis prius.

erāt:ſed itēti eſtote fauete ſilete.ſic & pōtifices dicūt fauete linguis:fauete uerbis.unde Virg.Ore fauete oēs. ℄Adeſte ais.ſ.auxiliū p̄bete:ut aduocati reo dr̄ adeſſe.℄Aequo aīo:ab honeſto.℄Et rē co.a iuſto.℄Maleſacta ne noſcāt ſua.melius q̄ ſi dixiſſet audiāt.℄Cognoſcite p̄noſcite.Sic dixit cognoſci.e.℄Vt p̄noſcatis quēadmodū in ecyra.Orator ad uos uenio ornatu p̄logi:ſinite exorator ſiem.℄Vt p̄noſcatis:ab utili. ℄Quid.ſ.ſit re.pro reliquorū accipiūt:ut ſit ſenſus.de hac fabula ſumite ſpecimē ut ſciatis an cæteræ uobis ſpectādæ ſint.Nā poſtmodū dictū alio p̄logo.alias cognoſcetis eius quæſo hāc cognoſcite.℄Reliquū:q̄ſi diceret poſtremū.ergo quæſo aduerbiū eſt.uel ideſt τολοιπον.℄Reliquū:ſiue hoc reliquū dicit:ſiue reliquū pro reliquorū geminato.u.ſcribitur.℄Poſthac fa.ſcribet.℄Deintegro:utrū denuo an ex integris græcis.℄Spectādæ an ex.ſ.u.p.ſylleptis ut ſupra:ad uerbū eui facfet declinauit nō ad ſpectādæ ſint.℄Spectādæ: Spectatæ
proprie ut fabulæ p̄ palādæ:exigēdæ:excludendæ.

Simo ſenex. Soſia ſeruus.

u Os iſtæc intro auferte.

Os iſtæc intro auferte abite.In hac ſcæna hæc
u uirtus eſt:ut argumēti narratione actio ſcænica uideat ut ſine faſtidio lōgus ſermo ſit ac ſenilis orō.℄Vos iſtæc intro au.ab.hæc ſcæna pro argumēti narratione p̄ponit:in qua fundamēta fabulæ iaciunt:ut uirtute poetæ ſine officio prologi uel & peritiā comœdiæ populus teneatur:ut res agi magis q̄ narrari uideat.Vos iſtæc intro auferte abite: molliter retenturus & expturus ſoſiā imperat:ut remaneat:addit etiā cām aliis abeundi dicendo iſtæc intro auferte:ne ſuſpitionē iniciat ſoſiā cōmunicandi ſecreti cauſa remāſiſſe:& bene auferte.Auferimus enim ea quæ cū faſtidio cernimus Ferimus ea quæ cū honore tractamus.Deide q̄ſi reſpiciētes icrepat:dicēdo:abite. Auferre Ferre
GVI. cū accuſant.i.arguūt hūc Terētiū accuſant Neuiū Plautū Enniū poetas magnæ auctoritatis:quos poetas hic nr̄ poeta habet auctores.i.imitādos.i.quorū ſeq̄t auctoritatē & eorū ſe tutat auctoritate.Quorū poetarū exoptat.i.p̄elegit.emulari.i.imitari aliq̄ñ iuidere negligētiā.i.nō nimiā curioſitatē potius q̄ exoptet emulari diligētiā.i.curioſitatē.obſcurā.i.afferētē obſcuritatē dictis iſtorū maliuolorū.Dehinc:admonet eos ut ceſſēt maledicere ne audiāt maleſacta ſua.Dehic.i.deiceps.moneo.i.admoneo eos ut porro.i.i futurū ſiue poſtea. Porro q̄eſcāt.i.q̄eti ſe dent qui tā inſolētes ſunt & inq̄eti neq; amplius animū ſuū p̄turbatione inuidiæ uexēt.& deſināt.i.ceſſent.maledicere.i.detrahere ne noſcāt ſua maleſacta manifeſtatiōe poetæ qua ſit criminaturus eos & uitia detecturus ni ceſſent detrahere.Fauete:ad auditores cōuertit a q̄bus fauorē captat.Fauete.i.fauorē date ſilēdo:ſic & pōtifices dicebāt.Fauete uerbis fauete linguis.& Virg.Ore fauete oēs.adeſte.i.auxiliū præbete & intēti eſtote:ut aduocati adſunt cliētibus.æquo aīo.i.bono aīo.& cognoſcite.i.intelligite.rē.i.comœdiā agēdā.ut p̄noſcatis.i.p̄fecte noſcatis eā rē & ēt cognoſcatis q̄d ſpei reliquū ſit.i.quæ ſit apud uos reliqua ſpes uel q̄d ſpei.i.quæ ſpes reliquū.i.reliquorū hoc eſt reliquarū comœdiarū ſit apud uos.an ſcilicet.i.utrum:comœdias.i.comœdie uel ſubaudi comœdie quas comœdias poeta faciet.i.trāſferet uel ſcribet.poſthac.i.a mō uel i poſterū.deitegro.i.ex itegris græcis.uel denuo ut ſit aduerbiū.ſint ſpectādæ.i.aſpiciēde.uobis p̄ a uobis. an prius.i.anteq̄ ſpectent utrū ſint exigēdæ.i.excludēdæ eiiciendæ ab ex quod eſt extra & ago agis:quod eſt duco ducis.Tanq̄ dicat de hac fabula ſumite ſpecimē.i.deguſtationē ut ſciatis an cæteræ uobis ſpectādæ ſint. Virgilius Exigere
u Os iſtæc.Hæc ſcæna pro argumenti narratione proponitur:atq; pro iacendis fabulæ fundamentis: in qua quidem introducitur proſtatica p̄ſona Soſia:quæ ſemel inducta in principio fabulæ in nullis deinceps fabulæ partibus adhibetur.hic autem ſimo ſenex pamphili pater ſoſiam ſeruum alloquitur ſuper nuptiis falſis quibus animū filii tentare nitebatur:iſq; ſuo ſermone ſubtiliter fabulæ argumentum explicat quod in prologo omiſerat ut maliuoli poetæ dictis reſponderet.ſermonis etiam principium abruptū eſt.ſic enim incipit quaſi epulæ nuptiales iā eſſent coemptæ & in coquinam ferēdæ.Ordo eſt uos ſerui auferte.i.aſportate.hæc edulia intro puta ad cognā:Ipſus autē ſeruis reſpiciētibus neq; p̄perātibus ſubdit.

VNiVERSIDAD DSALAMANC
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONA. ¶Abite cõcitatius legẽdũ eſt:qa reſpiciẽtes ꝓperat:& diſcernit a ſoſia:ſoſiæ pſona ꝓtatica eſt:nõ.n.
uſq; ad finẽ pſeuerat:ut eſt daui in phormione:in æcyra philotidis: & ſyræ.¶Ades dũ:ades ĩpatiuũ eſt:dũ pa/
Syllepſis relcõ:eſt aũt adiectio ſyllabica.¶Paucis te uolo:deeſt colloq;aut uerbis:& eſt figura ſyllepſis.Ades dũ:parelcõ
Parelcon ut eodũ ad me.¶Dictũ puta:ad hoc rñdet:ut agi res uideat̃:quẽadmodũ ſupra diximus.¶Vt.c.r.h.diligẽter
Curatio coquant̃.curatio ꝓprie medicoꝝ eſt:cura reliquoꝝ:ſed coqna medicinæ famulatrix eſt.Hæc dicticos ẽ.¶Nẽ
Cura pe ut.c.deeſt uis.ut ſit nẽpe uis:¶Immo aliud.bñ aũt imo & deeſt uolo.¶Quid ẽ.q.m.a.ef.h.am.

Abite:ſoſia ades dum
Paucis te uolo.So.dictum
Puta nempe ut curent̃ recte hæc.Si.immo
Aliud.So.quid eſt quod tibi mea ars efficere
Hoc poſſit amplius?Si nihil iſtac opus eſt
Arte ad hanc rem quam paro:ſed his
Quas ſemper in te intellexi ſitas fide &
Taciturnitate.So.expecto quid uelis.
Si.ego poſtq̃ te emi a paruulo:ut ſemper tibi
Apud me iuſta & clemens fuerit ſeruitus:
Scis:feci ex ſeruo ut eſſes libertus mihi:

Coquina poſ.αποτηϲ αρετηϲ dicta eſt per ſyncopã.αρετη aũt
Ars uirtus ẽ.Virtutis uero q̃tuor generales ſunt ptes:pru/
Virtutiſq; dẽtia:iuſticia:fortitudo.& tẽperãtia.ſed prudẽtia in
tuor ſunt multis rebus deſcẽdit.¶Efficere:facere ẽ in opere eẽ:
partes ſed efficere pfectionẽ deſiderat.¶Nil.i.o.e.mire ait ar
Facere te.nũc opus ẽ artibus.¶Sed.h.q.ſ.intellexi ſitas.Ipſe
Efficere hic ſignatiſſime oſtendit multas uariaſq; artes eſſe.
¶Quas.i.t.ſ.i.quæ uirtutes in te intelligunt̃.Sed his.
Sitas zeuma a ſupiore.qđ ſubaudit̃.ſ.artibus.¶Sitas:cõſti
Fides tutas:poſitas.¶Fide & taciturnitate:fides ẽ cõmẽda/
Taciturni toꝝ fida executio:uel obſeruantia.Taciturnitas uero
tas obſeruãtiæ genus in ſilẽtio cõſtituta:& in celãdo ſe/
creta.¶Quærit aũt taciturnitatẽ ne ꝓdat pãphilo ſe/
cretũ:qđ ei cõmendaturus eſt:fidẽ ad complẽdã taci/
Expectare turnitatẽ ad celãda mãdata.¶Expecto qd ue.expecto
deſidero:ut Virg.Expectare uenis.¶Quid uelis:deeſt
ſcire:nã ſi explicaſſet qd uelis nihil deſideraſſet.¶Ego.p.te.e.a.par cõmẽdatio pſonæ potius q̃ ſerui:ne con
tra filiũ lcui ſeruo aliqd cõmitti idecore uideat̃.¶Ego p.te.e.a par.tale eſt.Paruulũ ego te iugurtha apud Salu.
¶Nõ emi a puo:ſed a puulo.¶Vt clemẽs tibi fuerit ſeruitus mea:ſcis hoc ẽ a puulo ſcis.¶Vt ſemp tibi:conti
Iuſtus nuationẽ ſignificat ſemp.¶Iuſta & clemẽs fuerit ſeruitus:ita dixit iuſta:ut alibi.Nõ neceſſe habeo oĩa ꝓ meo
Clemens iure agere.qd.n.nõ iuſtũ dño in ſeruũ.¶Iuſta & clemẽs:iuſta in q̃ nihil iniquũ iubet̃:clemẽs ĩ qua etiã de iu/
ſto multũ remittit̃.Apud me iuſta & clemẽs.i.moderata æq̃litas.cui cõtrariũ ait Virg.Et iniquo põdere raſtris
& iniquo ſub faſce.u.c.Nã q iuſtã debitã nũc dici putãt:nihil afferũt ad idicãdã ſniam.¶Iuſta & cle.fu.ſer.li/
Salaſtius bertatẽ ĩputaturus clemẽtẽ itulit ſeruitutẽ.¶Seruitus:mire ſeruitutẽ pro dñatu poſuit.Sic Saluſtius.Dein ſer
uili ipio pſes.c.¶Scis:feci ex ſeruo ut eẽs libertus mihi:dulcẽ libertatẽ fecit opatione & tractatione uerboꝝ
dicẽdo ex ſeruo libertũ.nõ.n.tãtã hr̃et gr̃am ſi dixiſſet:feci libertus ut eẽs:q̃ ſi dicat feci ex ſeruo ut eſſes liber
tus.at ſiqs dicat:feci ut eẽs ſanus:nõ tãtã hr̃et gr̃am q̃ ſi dicat:feci ut ex ægro ſanus eẽs.& mihi emphaſim ha/
bet:ꝙ mihi libertus factus ſis nõ filio.aut ideo mihi additũ ẽ.quia libertus ad aliquẽ dr̃ & bene mihi:ne pti
meſceret filiũ cui uel liberti munus debeat.¶Ex ſeruo:mire addit ex ſeruo:ut uim bñficii oñderet.Scis:feci
Virgilius ex ſeruo ut eẽs libertus mihi.hic Virg.Nym.d.f.g n.ſ.u.t.c.u.q.l.bñ qa oẽ bonũ libero aptũ:malũ ſeruo.Idẽ
alibi.Factũ ẽ a nobis duriter imiſericorditerq;:& ſi ẽ pr̃ magis dicẽdũ apte illiberaliter:& bñ admonuit cur
dederit beneficiũ eadẽ & nunc officia q̃ſitutus.nõ enim dixit artificioſe.qa ſupra ait.Nihil iſtac opus eſt arte.
GVI. abite q̃ſi diſcedite domũ & facite qđ iubemini.Vbi aduerte illa auferri quæ cũ faſtidio cernunt̃.ea ue/
ro ferri quæ cũ honore tractant̃ Deĩde ſũmiſſa uoce dicit Simo.Soſia ĩ uocatiuo.adeſdũ.i.adueni huc ſeu ad
me ueni:ubi dũ ẽ ſyllabica adiectio:& ades uel adſis ĩpatiuũ ẽ.uel ades capit̃ pro ꝓpe ſis hic.uolo te alloq pau
cis uerbis.i.breui ſermõe.So.dcm̃ puta.i.exiſtima te dixiſſe aut reputa id dcm̃ eẽ.Nẽpe.i.certe uis ſupple ut hæc
Curare edulia recte curent̃.i.coquant̃.Nã curatio medicoꝝ eſt:& cura reliquoꝝ.Curare.n.iterdũ ſignificat reficere.
unde curare corpus generale uerbũ eſt ad oĩa quæ ſpectãt ad curã corporis:& pcipue ad egeſtionẽ ſiue uen/
tris euacuationẽ.Si.imo.i.ſed aliud uolo.So.qd ẽ qd mea ars.i.meũ artificiũ mea ĩduſtria poſſit efficere tibi
amplius.i.mai⁹ hoc.i.hac re.ſ.ut recte edulia coquant̃.Facere ẽ in ope eẽ.ſed efficere deſignat pfectionẽ.Inde
effectus & efficax.Si nihil.i.nõ uel nullatenus ẽ opus mihi.ſ.i.nõ egeo iſtac arte.i.tua arte coqnaria.ad hãc rẽ.
i.ad expimẽtũ filii.quã rẽ ego paro.i.facere diſpono.ſed opus eſt his artibus ſupple uidelicet fide ad cõplẽda
iuſſa.& taciturnitate.i.ad celãda cõmiſſa ſecreta.Interdũ.n.fides eſt mãdatoꝝ fida executio.q̃s.ſ.artes intellexi.
i.cognoui ſitas:ideſt poſitas eſſe ſemper in te.So.expecto.i.deſidero.Virgi.Expectate uenis.ſcire quid uelis.
ASCEN. At ne illud qdẽ ĩ quo plures diſputãt:quæ illæc ſint.quæ Simo ſignificet:dicẽdo:Vos iſtæc itro au
ferte &c.Nã(ſiue ut plurimi uolũt)ligna aut q̃uis alia qbus itus opus erat:ſiue obſonia itro auferri iubeat nõ
magni refert.q̃uis docti uiri dicãt nõ ueriſimile eẽ ſenẽ ad ſimulatas nuptias obſonatio:Cũ dauus poſtea di/
cat.Hem paululũ obſonii &c.qđ qdẽ paululũ obſonii nõ pluribus dediſſet itro auferẽdũ.dicẽdo:Vos iſtæc
&c.Prætetea quærũt qs ea obſonia illuc uſq; ptulerat:Quod ſi ſenes:decoꝝ nõ patit̃.ſi ſerui:q̃re nõ iidẽ itro fe
rãt rogitãt.Addũt q̃re Donatus dicat auferri:quæ cũ faſtidio cernũtur:ſi de obſoniis loquat̃ poeta:atq; alia
id genus multa.Quapropter in picturis ligna itro auferunt̃:facile tñ in Guidonis noſtri ſententiam iremus.
GVI. Si ego ſimo poſtq̃ te emi a puulo.i.quo tpe puulus adhuc eras.nedũ paruus ſis ut.i.q̃liter ſeruitus.i.tua
ſeruilis cõditio fuerit tibi ſemp apud me iuſta & clemẽs.i.iuſte & benigne tractata capiẽdo uidelicet illa uer/

propterea

DONA.¶Quod ſeruiebas.bñ ĩpfecto tpe:nõ pfecto uſus eſt:ut oñdat eũ potuiſſe ſibi etiã atq; etiã ſeruire:q̃le
ẽ illđ Vir.Atq; oĩs.p.q.m.c.q.f.i.ut oñdat eũ q̃uis inalidus eẽt.adhuc potuiſſe laborẽ:exercitiũq; ferre.¶Sũmũ Virgilius
pciũ:libertatẽ dicit.¶Perſolui tibi.qa pciũ dixerat:pſolui dixit:ꝓprie pſolui tibi:modeſte pciũ redditũ dixit: Perſoluet̃
nõ bñficiis ꝓrogatũ.¶In memoria habeo:hoc eſt nõ ſum igratus.¶Haud muto factũ:ueteſte nõ me pœni/
tet.nã ſiqd pœniteret infectũ uelle dicebãt:legit̃ muto an ſcdm ius qđ aduerſus libertos igratos eſt:ut in ſerui
tutẽ reuocent̃.ſed hoc nõ cõuenit ſenẽ dicere.¶In memoria habeo:plus dixit in memoria habeo q̃ ſi dixiſſet Scire i me

Propterea quod ſeruiebas liberaliter:
Quod habui ſummum precium perſolui tibi.
So.in memoria habeo.Si.haud muto factũ.
So.gaudeo ſi tibi qd feci.aut facio qđ placeat
Simo:& id gratũ fuiſſe aduerſũ te hẽo gr̃am.
Sed hoc mihi moleſtũ ẽ.nã iſtæc cõmemoratõ
Quaſi exprobratio eſt immemoris beneficii.
Quin tu uno uerbo dic.quid eſt qđ me uelis?
Si.ita faciã:hoc primũ in hac re prædico tibi:
Quas credis eſſe has non ſunt ueræ nuptiæ.
So.cur ſimulas igit̃?Si rem oẽm a principio
Audies:eo pacto & gnati uitã:& cõſiliũ meum
Cognoſces:& quid facere in hac re te uelim.
Nam is poſtq̃ exceſſit ex ephebis ſoſia:

ſcio.Nã quæ ſcimus poſſumus obliuiſci.q̃ uero me/ moria ha/
moriæ cõmẽdamus nunq̃ amittimus.Haud muto fa bere
ctũ:legit̃ & mulcto:hoc eſt dãno:rephẽdo:qđ ſi eſt i/ Mulctare
telligeret̃ nollẽ factũ.Nemo.n.põt factũ iſectũ redde/
re:ſed admirabiliter dixit:ut dicimus factũ nollẽ hũc
exitũ:ergo haud muto factũ:nõ pœnitet me facti.¶Si
tibi qd feci:aut facio qđ placeat ſimo.& feciſſe ſe &
adhuc facere oñdit:q̃uis eũ manumiſiſſet.¶Gaudeo
ſi tibi qd feci:aut facio ſimo qđ.p.fœlicitatis eſt ut ea q̃
faciẽda ſunt grata ſint.¶Si tibi qd.pro aliqd.¶Et id
gratũ fuiſſe apud te & penes te aduerſum te.Aduerſũ Aduerſu;
ſine dubio ꝓpoſitio eſt.Aduerſus pticipiũ põt eſſe ab Aduerſus
eo qđ eſt aduertor.ſed alibi.ergo aduerſum te dixit.p
apud te.¶Exprobratio eſt cõmemoratio bñficii cũ
enumeratiõe factoꝝ:q̃ſi exprobratio ẽ imemoris bñ
ficii.Recte oñdit ſe in memoria hr̃e.Sũt q ad bñficiũ
referũt imemor:ut mẽorẽ iu.ob irã.ut ſit ſenſus.Iſtæc
cõmẽoratio q̃ſi ẽ ex.i.cui⁹ nemo meminerit.¶Qui
tu.u.u.uno v̾bo αξιωματι una ſnia.nã αξιωμα ſen
tẽtia ẽ uel enũciatio uno uerbo nexã cõtinẽs & pfe/
ctã itelligẽtiã:αξιωμα eni cõſtat ex noie & uerbo.Sed hic qd eſt αξιωμα hoc eſt.Has bñ ut aſſimules nupti/
as:ergo oĩs uirtus aſſimulatio eſt.¶Quin tu.u.u.d.una ſnia:ut in adelphis.Nõ.n.illud uerbũ uerum facio:qđ
mitio bñ ac ſapiẽter dixit đudũ.uitiũ cõe oium:qđ nimiũ ad rẽ.i.ſ.a.ſ.Nã male itelligit q putat aſſimules uerbũ
ſignificare.¶Ita fa.hoc ẽ uno uerbo dicã:qđ uerbũ ꝓmittit quũ dicit.Nũc tuũ officiũ eſt has bñ ut aſſimules
nuptias.¶Quas cre.h.ñ.ſ.u.n.ſyllepſis.¶Cur ſi.igit̃.Virg.Et q̃ tãta fuit.r.t.c.u.¶Eo.p.pacto:mõ:qm̃ añcedit Syllepſis
pactũ modus ſeqt̃:ergo ab eo qđ ſeqt̃ id qđ pcedit dicit.¶Et gnati.u.&.c.m.c.nã iſte diuiſiones ſunt gnati ui Virgilius
tã:qm̃ dicturus es.Nã is p.e.ex ephe.ſoſia.¶Cõſiliũ.m.c.qa dicturus eſt.& nũc id opetã do.¶Et qd f.i.h.r.t. Pactum
u.qa dicturus ẽ.Nũc tuũ eſt officiũ.h.b.u.a.¶Et gna.u.&.c.m.c.triptita diſtictio & gnati uitã.uitã filii ĩ duas
ptes diuidit:i narrationẽ añfactã bonã:& pñtẽ malã:& icipit malã:ab iterea mulier q̃dã:& bñ actæ uitæ narra
tio ad eã rẽ ualet.ut oñdat q̃ iuſtus dolor pr̃i ſit ſpe decepto.Nã is poſtq̃ ex.neceſſario is poſitũ ꝓnomẽ ana/
phora ad illud gnati uitã:nã ſi nõ poſuiſſet hoc ꝓnomen.ſoſia erat intelligẽdus.Nã is poſtq̃ exceſſit ex ephe/
bis argumenta per cõiecturas.Nã is pãphilus.¶Poſtq̃ ex.ex ephe.gnati uitã.Ex ephebis:ephebia prima ætas Ephebia
adoleſcentiæ eſt:adoleſcentia extrema pueritia.¶Exceſſit ex ephebis.quum ſufficeret unum. Adoleſcẽtia
GVI. uerba iuſta & clemẽs paſſiue uel ſi mauis cape actiue.tũc ut ſentit Do.ſeruit⁹ ꝓ dñatiõe capi debet:feci
ut eẽs mihi patrono tuo nõ filio libert⁹.i.manumiſſus.ex ſeruo.i.cũ pri⁹ eẽs ſeruus.ppea ꝙ.i.iõ ꝙ ſeruiebas
liberaliter.i.liberali aio.uel liberaliter qa tuæ priuatæ utilitati nõ auide cõſulebas ſed meæ.pſolui tibi ſoſiæ ſũ/
mũ pciũ qđ habui.ſ.libertatẽ dãdo.So.ĩ memoria hẽo.i.nõ ſũ igrat⁹ ſed memor accepti bñficii:& plus eſt q̃ Scit̃ et me
ſcio.Nã q ſcim⁹ poſſum⁹ obliuiſci:q uero memoriæ cõmẽdamus nunq̃ amittim⁹.Si.Haud.i.non muto fa/ moria te/
ctũ.i.nõ uellẽ nõ eẽ ſcm̃.ſiue nõ me pœnitet id feciſſe uidelicet te a ſeruitute liberaſſe.qa cui⁹ nos pœnitet id i/ nere
fectũ eẽ uellemus.Aut ppea dicit ſe factũ nõ mutare ꝙ libert⁹ fact⁹ nõ fecit qcq̃ idignũ:quo ſcm̃ eẽt mutãdũ &
reuocatio ĩ ſeruitutẽ faciẽda.Legit̃ aliqñ haud muto ſcm̃.i.nõ dãno nõ rephẽdo.So.o ſimo gaudeo ſi qd.i.
ſi aliqd feci aut facio qđ placeat tibi.& hẽo gr̃am.i.hẽo aium gratũ i te id qđ feci fuiſſe uel eẽ(ut alii uolũt)gra
tũ aduerſũ te.i.apud te.ubi aduerſũ nõ declarat cõtrarietatẽ.aduerſũ aũt dici põt & aduerſus ſicut rurſum & rur
ſus.ſed hoc ẽ mihi moleſtũ.i.hoc mihi diſplicet.Nã iſtæc.i.iſta hæc cõmemoratio.i.ad memoriã reductio eſt
q̃ſi.i.tanq̃ exprobratio.i.uitupatio hois ſupple imemoris.i.q eſt igrat⁹ bñficii accepti.Vel ſi capiat̃ imemoris
paſſiue:ut memorẽ iunonis ob irã.ſic itellige:ẽ q̃ſi exprobratio.i.obiectio.(Eſt.n.exprobratio tũc cõmemo/ Virgilius
ratio bñficii cũ enumeratiõe factoꝝ) bñficii imemoris.i.obliti paſſiue uidelicet de quo nõ habet̃ memoria.
Quin.i.qnimo dic uno uerbo.i.una ſnia pfectã itelligẽtiã cõtinẽti:q cõficit̃ ex noie & uerbo:qd ẽ qđ me ue
lis facere.Si.ita faciã.i.uno uerbo dicã.pdico.i.apte dico tibi hoc primũ.i.añ reliq.i.hac re.i.in hoc negocio. Prædicat̃
has nuptiæ.i.hæ nuptiæ nõ ſunt ueræ q̃s nuptias uidelicet credis eẽ ueras.So.cur igit̃ ſimulas.i.fingis eas eẽ
cũ nõ ſint.Si.audies oẽm rẽ a pricipio eo pacto.i.eo mõ.nã pactũ pcedit & modus ſeqt̃:& ita dr̃ id qđ pce/ Eo pacto
dit ab eo qđ ſeqt̃.cognoſces & uitã gnati q̃ fuit.pri⁹ bona & nũc mala:& cõſiliũ meũ.i.id qđ facere ꝓpoſui: & eo mõ
& qd ueli te facere i hac re.Nã is.icipit narrare uitã nati bonã igẽs.nã o ſoſia poſtq̃ is nat⁹ exceſſit ex ephebis

VNIVERSIDAD D SALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTORICA

Scire Noſcere DONA. ℭEt liberius:liberius nõ eſt cõparatiu⁹ gradus.nõ.n.potuit libere uiuere:dũ ætas:met⁹:magiſterq̄ ꝓhibebãt:ergo deeſt aliquãto:ut ſit aliq̃to liberi⁹.ℭLiberius uiuẽdi:deeſt ei.ℭQui ſcire.p.a.i.ſcimus qd certũ eſt:noſcimus q̃ adhuc icerta deſideramus.idẽ alibi.Formã i tenebris.ſ.n.q.c.ℭDũ ætas.m.m.p.magiſter pedagogus.ℭIta eſt:intercidit poeta.ne ſolus ſimo loq̄ret:cæterũ nõ erat rñdẽdi locus.ℭQuod pleriq̄.o.f.a.hæc adiectio dr̃ in primo poſita loco.adiectiones uero aut in prima p̃te orõnis:aut in ultima adiiciunt̃.hic ergo plærıq̄ ex abũdãtia poſitũ eſt:oẽs uero neceſſario additũ eſt.Et alibi.Caleſces plus ſatis i ultimo:ſicut interea loci iteribi.Attẽdẽda ẽ ſane locutio:qd pleriq̄ oẽs faciũt adoleſcẽtuli.Aut eni qd in quæ uertẽdũ ẽ:ut ſit quæ pleriq̄.o.f.a.aut qd ad ſingulat̃ eoꝝ ſtudiorũ adiũgẽdũ erit.Equos alere:canes ad uenandũ:aut certe erit figurata locutio.ut eſt illud.Si qſq̄ ẽ q ſtudeat placere bonis q̄plurimis & minime multos lædere in his.p.h.n.p.ſ.& alibi.apte.a.o.ℭPlærıq̄ oẽs fa. αρχαισμοσ eſt.nã errãt q pleriq̄ apologũ itelligũt:aut q ſubdiſtinguũt pleriq̄:& ſic inferũt oẽs.hoc.n.ꝑ una p̃te orõnis dixere ueteres.eodẽ mõ & græci.

& latini plus ſatis.Neuius in bello punico.Pleriq̄ oẽs fugiũt ſub ſuũ iudiciũ:figurate Terẽti⁹

Quod pleriq̄ oẽs:qd faciũt ꝑ quæ faciũt pleriq̄ adoleſcẽtuli.ℭHoꝝ ille.n.e.ꝑ.c.ſt.ẽ ergo figuratiuũ qd rectũ eẽt:quæ plærıq̄ oẽs faciũt adoleſcẽtuli.hoꝝ ille nihil p̃ter cætera ſtudebat.ℭAdoleſcẽtuli:bñ diminutiue:ut propter ætatẽ facile ignoſcat.

Liberius uiuendi fuit poteſtas:nam antea
Qui ſcire poſſes:aut ingenium noſcere:
Dum ætas:metus:magiſter prohibebant:
So.ita ẽ.Si.qd plærıq̄ oẽs faciũt adoleſcẽtuli
Vt animum ad aliquod ſtudium adiũgant:aut
Equos alere:aut canes ad uenãdũ: aut ad phõs
Horum ille nihil egregi preter cætera
Studebat.& tamen omnia hæc mediocriter
Gaudebam.So.non iniuria nam id arbitror
Apprime in uita eſſe utile:ut nequid nimis.
Si.ſic uita erat facile omnes perferre:ac pati
Cum quibus erat:cunq; una his ſeſe dedere
Eorum obſequi ſtudiis:aduerſus nemini.

Adiũgere ℭAdiũgãt:alligẽt:aptẽt:aut cõmodẽt:aut equos alere:aut canes ad uenãdũ.Si & equos ad uenandũ alit:quõ & canes:qd multi docti iprobãt & dicũt ſepata eẽ & ad uenãdũ extra rõnẽ ꝑ ad uenatũ.Vt Venatũ æneas
Eclypſis unaq̄.m.d.ℭAut philoſophos.eclypſis pulchra & familiaris Terẽtio.nã poſſumus ſubaudire audiẽdos:ſiue ſectãdos.ℭAd phi.uitiũ ẽ qa dixit ad aliqd ſtudiũ.Aut ſi ad phõs:ſepanda locutio eſt.ſic aium adiũgãt ad philoſophos.ℭEgregie.egregiũ dr̃ qd ex grege eligit̃:ſed hic egregie ualde nimis:nõ eſt ergo ad laudẽ poſitũ.hæc inqt ut cætera ſimiliter ſtudebat.ℭPræter cætera:mediocriter ergo nõ extenuauit rẽ:ſed ad laudẽ rettulit.ℭGaudebã:nõ dixit laudabã:ſed gaudebã.Laudat eni etiã alienus:gaudet qui pr̃ eſt.ℭNõ iniuria:intẽpe
Apprime ſtiue ſoſia rñdet:ſed prudẽtia tãtæ ſentẽtiæ cõpẽſauit iportunitatẽ.ℭApprime:adiectio eſt cõſirmatiõis & admirabiliter dicimus.ℭNeqd ni.ſnia nõ incõgrua ſeruo qa puulgata:& nõ refert̃ ad pſonã dñi dicẽtis:ſed de quo dr̃ an magis qa ſoſiæ cõuenit cui huiuſmodi caracter in uerbis eſt.ℭNeqd nimis:deeſt agas:ut ſit neqd nimis agas.ℭFacile oẽs pferre ac pati:latẽs argumẽtatio eſt:qa filiũ ad meretricẽ cõmeaſſe narrat pr̃:non ad
Ferre corruptelã filii:ſed obſeqũ amicoꝝ.ℭPerferre ac pati:ferre ẽ cũ certo tpe:pferre finẽ expectat effectus.Ferunt̃
Perferre onera:& ſuſtinẽtur ſupplicia:pferre mediocriter ſtultos odioſoſq̄.ℭCũ q.erat:cũq̄ una his figura temeſis.
Suſtinere ℭVna cũ h.d.plus ẽ dedere q̃ cõſentire:queadmodũ in hoſtiũ p̃tãtẽ hoſtes ſe dedũt:dedere ergo ptinacib⁹.
Temeſis ℭEoꝝ o.i.cõmodior.ſ.eoꝝ obſeq ſtudiis.Talẽ eẽ Pãphilũ adiuuat argumẽtũ fabulæ:ſimul & catinũ.ℭHis
Dedere ſe.d.ſed & obſeq ſupiorib⁹:dedere nõ aduerſari pib⁹:nõ ſe p̃poner̃ iſeriorib⁹:nemini cõtradicer̃ ptinaciũ:
GVI. ideſt poſtq̃ nõ fuit amplius de numero epheboꝝ.Ephebi eni ſunt q pubeſcere incipiunt & ephebia eſt prima ætas adoleſcẽtiæ:poteſtas.i.facultas fuit ei ſubaudi uiuẽdi liberius.i.uel libere cõpatiuũ ꝑ poſitiuo uel ſupplẽdũ eſt aliq̃to q̃ſi aliquãto liberius ſolito uiuere potuit.Nã antea.i.añ illud tp̃s q ꝑ quo mõ poſſes ſcire
Ephebus aut noſcere igeniũ.i.iclinationẽ naturalẽ.dũ ætas tenera.ſ.metus uerberũ.& magiſter.i.pedagogus.ꝓhibebãt
Ingeniũ i.ipediebãt quo minus igeniũ noſceret̃.Scimus qd certũ eſt:noſcimus quæ adhuc incerta deſideramus.So.
Scire & ita ẽ ut dicis.ſ.& hoc iterponit̃ ne ſolus ſimo loq̄ret̃.Si.ille natus nihil hoꝝ.i.nihil ex his quæ ſequuntur.ſtu
noſſe debat.i.ſtudioſe faciebat egregie.i.ualde uel nimis.p̃ter cætera.i.ultra reliq̃ quæ agere ſolebat.& tñ ſtudebat inq̃ hæc oĩa i lr̃a prius cõtẽta.mediocriter.i.modeſte.qd.ſ.egregie ſtudere aliqd hoꝝ p̃ter cætera:plærıq̄ oẽs alterũ.ſ.pleriq̄ abũdat quo ad ſenſũ:ſed ſonorã reddit orõnẽ alterũ.ſ.oẽs ponit̃ neceſſario oẽs adoleſcẽtuli faciũt uidelicet ut.ſ.ita q̄ adiũgãt.i.applicẽt aium ad aliqd ſtudiũ.i.ad aliquã uacationem aut alere.i.ad alẽdos equos.aut canes ad uenãdũ.i.ad uenatũ uel uenãdi gr̃a aut adiũgãt inq̃ aium ad philoſophos aut ſectandos ſubaudi aut audiẽdos.põt ẽt ſubaudiri iſinitiuus ſic.aut adiũgãt aium adire philoſophos.i.adeũdos philoſophos.aut audiẽdos:ſed tũc in idẽ redit gaudebã lætabar q̄ tã mediocriter cũcta agebat.So.nõ iniuria.i.non imerito gaudebas.Nã arbitror id eſſe apprime.i.ualde uel mirũimmodũ utile in uita:ut.i.q̄ neqd.i.nõ aliqd agas ſupple nimis.i.ne agat aliqs ultra id qd ſatis ẽ.Si.uita ei⁹ erat ſic.i.eiuſmodi ſiue talis.hoc ẽ modus uiuẽ
Facile di eius talis erat.uidelicet facile.i.benigne pferre & pati oẽs cũ qb⁹ erat.i.facile tolerare eoꝝ mores cũ qb⁹ ui
Perferre uebat:& dedere ſeſe una cũ his.i.ſe eẽ deditũ aut paratũ ad ea q̃ ſocii erãt parati aut dediti.& obſeq.i.morẽ ge
& pati rere ſtudiis.i.cupiditatib⁹ & uolũtatib⁹ eoꝝ cũ qb⁹ erat.Vbi ẽ aduertẽdũ dedere ſignificat̃ ualde dare:queadmo
Dedere dũ hoſtes ſe dedũt i hoſtiũ p̃tãtẽ.Sic inq̃ ei⁹ uita erat nemini eẽ ſupple aduerſus.i.nulli aduerſari aut repugnar̃.

nunq̃ præponẽs

DONA. Nunq̃ præponẽs cõſentiẽtibus.ℭIta deeſt faciẽs:uolẽs:agẽs.ℭVt facillime ſine inuidia laudẽ inuenias & amicos pares:Saluſtius.Et cũ ois gloria anteiret oib⁹ tñ carus eẽ.ℭInuenias ſecunda pſona pro tertia:
Saluſtius ut migrãs:cernas.ℭSapiẽter ui.i.nã hoc tpe obſeqũ amicos uerita odiũ parit iprobat̃ a ſapientib⁹ hæc ſnia.nã obſeqũ aſſentator debet:ueritatẽ amicus:ſed in theatro dr̃ nõ in ſcola.Obſeqũ amicos ueritas odiũ parit:hic uerſus p iproperiũ eſt.Veritas odiũ parit:falſum eſt aũt qd Cicero dixit:obſeqũ primo dixiſſe Terẽtiũ:quũ
Cicero & Plaut⁹ & Neuius ante dixerũt:& eſt ſnia παραλοξοσ:& magis theatro apta q̃ officio:de qua Tullius multa dixit.Obſeqũ amicos ueritas odiũ parit ſnia magis ꝓbabilis q̃ neceſſaria:& honeſta.ℭInterea mulier:interea eſt quũ hẽt inſtãtiã ſupioꝝ actoꝝ.ℭMulier q̃dã:ſic dixit:q̃ſi ignoraret nomẽ eius:paulopoſt chryſidẽ noiaturus:ſed id ut gratã expectationẽ faciat.ſimul lectorẽ auidũ nois reddat:ut Virg.Paulopoſt noiatur⁹
Virgilius ait.Ecce manus iuuenẽ interea poſt terga reuinctũ.P. Interea mulier:hic digreſſio eſt:nã ꝓpoſuit gnati uitã dicere.ℭAb hinc triẽniũ:artificioſe dixit triẽniũ:quũ poſſet plus minuſue tpis ponere:ut ſit ueriſimile unũ annũ fuiſſe pudicæ:parcæq̄ uitæ:ſequẽtẽ cõditionis accẽptæ:tertiũ mortis:primo ergo anno ignorata eſt chryſidis pãphilo domus:ſecũdo glycerio cognitus:tertio nupſit glyceriũ pãphilo:& pariter inuenit parẽtes.ℭHuic uiciniæ:uiciniæ huic loco uel huic locorũ.ℭInopia & cognatoꝝ:laudatis morib⁹:qui mox

Nunq̃ præponens ſe aliis: ita ut facillime
Sine iuidia laudem inuenias:& amicos pares.
So.ſapienter uitam inſtituit:namq; hoc
Tẽpore obſequiũ amicos:ueritas odiũ parit.
Si.interea mulier quædam ab hinc triẽnium ex
Andro commigrauit huic uiciniæ inopia
Et cognatorum negligentia coacta
Egregia forma atq; ætate integra.
So.hei uereor neqd andria apportet mali.
Si.primum hæc pudice uitam parce ac duriter
Agebat:lana & tela uictum quæritans

ducet uxorẽ:ſupeſt ut futuræ quoq̄ matronæ.i.glycerio ꝓbitatẽ debitã pro pſona reddat.quæ quia honeſta nunq̃ eẽ:poterit:ſi ſic eã cõſtet ante nuptias ipudicã ductã eẽ partim defendẽda:partĩ laudãda eſt chryſis:cũ q̃ cõmorata eſt qui qm̃ neceſſe eſt meretricẽ fateri in cõditiõe turpiſſimi nois multũ ſumit̃ excuſatio uolũtatis.ℭHuic uiciniæ legit̃ & uicinia.ℭEt cogna.neg.hic nos iã parat ad critonis aduẽtũ.ℭEgregia for.i.eminẽti:pſtãtiq̄.ℭAtq̄ æta.in.itegra eſt ætas quæ in flore cõſiſtit:cui neq̄ addẽdũ iã ſit:neq̄ qcq̃ adhuc ſit iminutũ:ut
Integer Virg.Integer æui Aſcanius:& cõtulit duo ad quæſtũ meretriciũ.ℭSo.hei ue.ne.qd an.ap.ma.andria mire:au
Virgilius diuit eni exceſſiſſe ex ephebis pãphiliũ.illatãq̄ mẽtionẽ mulieris peregrinæ:adoleſcẽtulæ pulchræ.ℭNe quid an elegãter ex andro andriæ nomẽ oñdit:& mulieris:& fabulæ.Et bñ apportet.qa portare ignotis eſt.ℭPri
Portare mũ.h.p.u.defendit.ut diximus uitã chryſidis:ut potuerit apud eã recte moratã eẽ glyceriũ:quæ ex argumẽto matrona erit.ℭPrimũ h.pu.ui.bñ hæc qdẽ.i.illa quæ coacta eſt.ℭDuriter:cõtra rõnẽ regulæ:debuit eni dicere dure ab eo qd eſt durus:& tñ eſt differẽtia:eſt.n.duriter ſine ſenſu laboris:dure aũt crudeliter:illud ad la
Dure borẽ:hoc ad ſeuitiã relatũ eſt.ſed dure in alterũ.duriter in nos aliqd facimus.ℭLana & te.u.q.ſubdiſtingue.
Duriter tela finis eſt laboris uictũ quæritãs:ut Vir.Cũ fœmina primũ:cui tolerare colo uitã:tenuiq̄ minerua Impoſitũ cinerẽ & ſopitos ſuſcitat ignes.Deide finẽ laboris itulit nõ cibũ:ſed uictũ dixit.Cibus eſt eni q ẽt delicatis pbet̃.Victus in paruis:aridiſq̄ alimoniis eſt cõſtitutus:unde Vir.Victũ infœlicẽ bacchas:lapidoſaq̄ corna dãt rami:& poſt tãtũ laborẽ uictũ nõ cibũ dixit.ut Vir.At patiẽs opeꝝ paruoq̄ aſſueta iuuẽtus:& nõ q̃rẽs ſed quæritãs dixit.Quærit.n.q ad plenũ & ppetuũ reponit:q̃ritat qui uix quotidie inq̃rẽdo uictũ iuenit.ℭLana &.t.u.q̃rit.artificioſe:ut uideat̃ pudice apud eã futura mr̃ familias educi poſſe quã meretricẽ neceſſitas fecit.
GVI. Nunq̃ præponẽs.i.uita ei⁹ ſic erat nũq̃ eẽ pferẽs ſe aliis.Vel ſic aſtrue lr̃am exponẽdo illa iſinitiua p p̃terita ipſecta idicatiui ſic Vita ei⁹ erat ſic ut ſeqt̃.facile pferre.i.pferebat ac pati.i.patiebat̃ oẽs cũ qb⁹ erat.& dedere.i.dedebat ſeſe.i.accõmodabat ſe una cũ iis cũ qb⁹ uiuebat:obſeq.i.morẽ gerebat:cõplacebat ſtudiis eorũ nemini ſupple erat aduerſus.nunq̃ erat ſupple p̃ponẽs.i.præferẽs ſe aliis.erat ita agẽs ſupple uel faciẽs uel uo
Obſequi lẽs ut iuenias.i.ut iueniret aliqs facillime iter eos laudẽ:ſine iuidia.i.ſine detractatione & amicos pares.i.concordes.So.Pãphilus iſtituit.i.ſuſcepit ſiue icœpit & formauit.ſapiẽter uitã.i.uiuẽdi modũ.Nãq̄ hoc tpe obſe
Inſtituere qũ q̃ſi obediẽtia ſiue(ut ita loq̄r)cõplacẽtia parit.i.acq̄rit amicos ueritas parit odiũ.Si icipitur hic uitæ malæ
Obſequiũ narratio:& pri⁹ fit digreſſio ad chryſidẽ.Interea.i.interi dũ hæc agunt̃ q̃dã mulier.ſ.chryſis egregia forma.i.eminẽti & pſtãti facie:atq̄ ætate itegra.i.florẽte cui nihil eẽt addẽdũ.nihil quoq̄ foret diminutũ cõmigrauit ex andro iſula.i.pſiã liquẽs acceſſit huic uiciniæ.i.ad hãc uiciniã coacta iopia.i.paupie.& negligẽtia.i.icuria.coguatoꝝ.i.ꝓpiquoꝝ.triẽniũ ab hic.i.ex trib⁹ añ ãnis.qd barbare dr̃ a nõnullis.de poſt tres annos.p̃poſitio itaq̄ aduerbio iũgi p̃t:ut abhic dehic.A mane uſq̄ ad ueſpeꝝ illic pugnata ẽ pugna dicit Plau.i ãphitriõe.So.
Plautus hei iteriectio dolẽtis & idignãtis uereor neqd mali.i.q̄ aliqd malũ andria fœmina.ſ.chryſis:q̃ ex andro inſula maris ægei athenas uenerat.apportet.i.afferat:& bñ apportet:qa portare ignotis eſt.Si.defendit uitã Chryſi
Portare dis ut potuerit apd eã recte morata eẽ Glyceriũ.Primũ.i.i pricipio hæc Chryſis agebat uitã.i.uiuebat.pudice i.caſte pce.i.tenuiter ac durit̃.i.laborioſe.Nã dure aduerbiũ ſignificat crudelit̃.q̃ritãs uictũ.i.uix quotidie q̃rẽ
Quæritat̃ do uictũ iueniẽs.Nã q̃rit q ad plenũ & ppetuũ reponit.q̃ritat q uix quotidie q̃rẽdo uictũ iuenit.Bñ ẽt dic uictũ & q̃rere q i puis aridiſq̄ alimoniis ẽ cõſtitut⁹.Cib⁹ ẽt delicatis pbet̃.q̃ritãs ergo uictũ lana.i.ope lanificio:& tela quæ
Victus & eſt finis laboris.Tela aũt eſt pãnus qcũq̄ tã laneus q̃ lineus.Pãnus enim ꝓprie dũtaxat pãnũ ſignificat q uilis cibus eſt & craſſo uillo cõtextus:ſolos pauperes decẽs.unde pãnoſus homo qui pauper eſt q̄ ueſte uili induatur.

VNiVERSIDAD D SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTORICA

DONATVS. ¶Sed poſtq̄ amator:amator fingi pōt:amans uere amat.¶Vnus & itē alter:poſt unū duo ex
qbus alter:ut ſint tres:inqt poſt:Nā hi tres tū ſimul amabāt:ut alter ab undecimo:ergo alter nō eſt ſecūdus:
ſed tertius.¶Procliue ad li.procliue eſt porro inclinatū uel ꝓnum inclinatūq̧.¶Accepit cōditionē:cū uno.
¶Quæſtū cū altero:cum altero nō eſt cū multis ſic.¶Vt inge.eſt o.ho.alia defenſio chryſidis:ut quæ ante ſe/
Conditio cerat ipſius ſint quæ poſtea peccauerit naturæ hominū aſcribanť.¶Conditionē:cōditio eſt cū uno certamē
certā legē in ſe continēs.¶Poſtq̄ ac.unus & alter.i.plures:q̄ſtus iā meretricius factus eſt.¶Perduxere il.ſe.iui
Perduceť tū iſſe pāphilū his uerbis ſignificat:perducunť enim
neceſſitate coacti:hoc etiā uerbū iudices pronūciare
ſolent:& hoc eſt quod ſupra ait.His ſeſe dedere eorū
obſequi ſtudiis.¶Vt una eſſet.m.& producte legitur
eſſet:ut cibū capiat & correpte:ut alibi:Vna ſimul eē/
mus:& una cibū capimus.¶Perduxerunt il.ſe.ſecū
duxere:ut ſecū eſſet.¶Egomet conti.me.bene mecū:
ut appareat nihil temere cōſtitutū:uel prolatū foras:
hoc ipm ſatis q̄ſitū eſt.qđ ſtatuit de falſis nuptiis:& i/
offenſus eſſet filio.Egomet cōti.me.deeſt uoluebā:
Captus ē cogitabā:uerſabar.¶Captus eſt : teneť & irretitur:ex
Habet tranſlatione ferarū atq̧ uenatus.¶Habet.i.uulnerat⁹
eſt:habet enim qui percuſſus eſt:& proprie de gladia
toribus dicitur:quia prius alii uident q̄ ipſi ſentiant
Saluſtius ſe percuſſos.Captus eſt.Salu.Sin captus prauis cupi/
dinibus.¶Certe:ſine dubio pro certo captus eſt.Ha
Virgilius bet:ſic dicitur de eo qui lætaliter uulneratus eſt.Virg.
Hoc habet:hæc melior.m.d.u.d.ergo quid ſequitur
Mane captū niſi occidi habet.¶Obſeruabā.m.mane aduer

Sed poſtq̄ amans acceſſit precium pollicens
Vnus & itē alter:ita ut igeniū ē oīum hominū
Ab labore ꝓcliue ad libidinē accepit cōditionē
De hic quæſtū occipit:qui tū illā amabāt forte
Ita ut fit filiū ꝑduxere illuc ſecū ut una eēt meū.
Egomet cōtinuo mecū.certe captus eſt:habet
Obſeruabam mane illorum ſeruulos uenīētes:
Aut abeūtes.rogitabā.heus puer dic ſodes.qs
Heri chryſidem habuit.nam andriæ illi
Id erat nomen.So.teneo.Si.phedriam aut
Cliniam dicebant:aut niceratū:nam hi tres tū
Simul amabant:eho quid pamphilus:
Quid:ſymbolū dedit:cœnauit.gaudebam:

bialiter.Obſeruabā:deeſt tū:hoc eſt q̄uis captus erat & etiā habet tū obſeruabā.¶Rogitabā he.pu.nō roga
bā ſed rogitabā:quia ſedulo faciebat.¶Dic ſodes:dic imparatiuū eſt ideo tēperauit iniuriā blādimēto.¶So
Sodes des:eſt autē ſi audes & ſi ſcias.Nā delirat qui interp̄tatur ſodes.¶Dic ſodes:exhortātis eſt uox ut
amabo.¶Rogo qs heri chryſidē habuit:opportune nomē intulit chryſidis:& bene illi.q.d.quā tu andriam
noīaſti.¶Quis he.ha.chry.nā andriæ illi id erat nomē.attico more pegrinæ mulieri a pria nomē impoſuit
& ſimul celebrat nomen comœdiæ dicēdo.Ex andro cōmigrauit.nā andriæ illi id erat nomē.¶Quid:ſym
bolū dedit:ſed ſubdiſtigue qđ ut ſit uox q̄rentis:quid dicat de pamphilo.& quid pamphilus primo ſic egit:
ut a pamphilo q̄rere uideretur.Ad ultimū adducit nomen:ne quid reliqui faceret.¶Cœnauit:cætera in geſtu
ſunt q̄rentis qđ dicat de pāphilo:nec inuenientis.¶Symbolū de.c.mire nulla pro pāphilo negatio facti eſt
poſita:ſed per puerilē ſimplicitatē oīa geſta narrata ſunt.& qdē tacitū ē nō cælatū:ſed ut nō factū eſt ita uideať.
GVI. Sed poſtq̄ amās.i.qui uere amat.amator.n.fingi pōt:acceſſit aduenit pollicens.i.ultro ꝓmittēs p̄cium
unus primo.& itē.i.ſimiliter uel poſt alter.i.duo ita ut.i.eo modo quo ingeniū.i.natura oīum hoium eſt ꝓ
cliue.i.ꝓnū inclinatū ab labore ad libidinē.i.uoluptatē.ipa Chryſis accepit cōditionē.i.pactioni promiſſio/
Amās & niq̧ aſſenſit.Interdū.n.cōditio pro pactione capiť Inde ferre cōditionē q̄ſi certa lege ſiue certo pacto aliquid
amator ꝓmittere.Dehinc.i.deinde.occipit.i.cœpit uel incipit q̄ſtū facere uel exercere.i.lucrū facere.nā q̄ſtus ſignifi/
Conditio cat lucrū:ſed proprie nūmariū.illi qui tū.i.tūc amabāt illā forte.i.caſu quodā.ita ut fit.i.fieri ſolet.ꝑduxere ſe/
Quæſtus cū illuc.i.ad chryſidē filiū meū ut eſſet una cū eis.i.ut comitaretur ſeu ſociaret eos.uel ſi ꝓducte legatur eēt ab
edo es.ſenſus eſt ut comederet una cū eis & cōuiueret.& quidē bene perduxerunt quaſi inuitū.nā perducū/
tur neceſſitate coacti.egomet.i.egoipſe.cōtinuo.i.ilico mecū ſubaudi uolutabā uel cogitabā.Certe captus
eſt.i.irretitus ſiue illaq̄atus eſt amoris praua cupidine:tractū a feris laq̄o implicatis.habet.i.uulneratus eſt.qui
enim percuſſus eſt habet.tractūq̧ eſt a gladiatoribus qui dicūt alterutrū eoꝝ hr̄e qui ꝑcuſſus eſt.obſeruabā.i.
Rogitare aīaduertebā mane ſeruulos illoꝝ iuuenū uenīētes aut abeūtes.rogitabā frequēter rogabā.heus aduerbiū uo
cātis.o puer.i.ſerue.dic ſodes.i.ſi audes qđ uocabulū Priſcia.uult eſſe defectiuū uerbū.Seruius uult eē aduer/
biū & p̄cationē ſignificare.Dona.dicit eſſe uocē exhortantis ut amabo rogo.Feſtus & Nonius uolūt eſſe co
Capſis & pulata uerba:ut ſodes ex ſi & audes cōponatur.ut capſis cape ſi uis ſis pro ſi uis.exponit etiā Do.ſodes pro
ſis ſi ſcias.dic ergo ſodes ſi audes uel ſi ſcias:quis habuit heri chryſidē.i.quis eſt ea potitus.Nā id nomē.ſ.chryſis
erat illi andriæ.i.illi mulieri de andria.So.teneo.i.intelligo.Si.dicebant ſeruuli phedriā aut cliniā aut nicera
Eho tū iuuenes habuiſſe chryſidē.nā hi tres tū.i.tunc ſimul.amabant.i.amore capti erant.Eho interiectio eſt nō/
nunq̄ admirantis interdū depoſcit intentionē nutus & aīaduerſionē.quid pāphilus fecit:dicebant inq̄ qdē
Symbolū modus interrogandi & facta diſtinctione ſubnectēda eſt reſpōſio:dedit ſymbolū.i.ut ſentit Torte.portionē
Tortelius ſuā uel ſignū dedit ut anulū uel aliqd tale quouſq̧ pecuniā cōferrēt.ſymbolū.n.teſte Iulio pollu.de uocabu/
Iu.pollux lis rerū puū erat nūmiſma:unde & ſignū a nōnullis tradiť qui & euſymbolū bonū omen interp̄tanť.Cū autē
Euſibolū a συμβαλλω qđ eſt cōfero deducať qdā collationē iterp̄tari uoluerūt ita ut cœna illa dicať collatio i quā cō
Symbola paradā plnres aliqd cōtuleřt.Symbola.n.huius ſymbolæ eſt collatio.Cœnauit cū ſociis.ſ.ego pr̄ gaudebam.
item alio

DONATVS. ¶Item alio die:itē ſimiliter:& uide diligentiæ tēpus adiectum.quaſi nō ſufficeret unus dies.
¶Cōperiebam nihil ad.p.Vide ſi nō uerba patris ſunt:& de rebus uenereis circa filii mentionem agentis.
¶Nihil ad pam.quicq̄.παρελκον.nā abundat quicq̄:nam nemo quiſq̄ nō dicitur.¶Spectatū:ad pāphilum:παρελ
nō ad exēplū referť:& ſpectatū ꝓbatū.¶Et magnū exēplū cōtinentiæ.υπερβολη laudis pāphilus exēplū cōκον
tinētiæ.¶Nā qui cū ingeniis.c.huiuſmodi:qui aius.ſ.aut certe hō ſubaudiēdū.¶Et neq̧ cō.aius:deeſt eius.
Nā qui cū inge.ingenia pro hoibus poſuit.¶Cōflictať.i.atteriť.Cōflictatio eſt tactus corpoꝝ inuicē & colli Cōflictať

Item alio die quærebam.comperiebam:nihil
Ad pamphilum quicq̄ attinere.enimuero
Spectatum ſatis putabam & magnum
Exemplum continentiæ.nam qui cum
Ingeniis conflictatur eiuſmodi:neq̧
Commouetur animus in ea re:tum ſcias
Poſſe habere iam ipſum ſuæ uitæ modum
Tum id mihi placebat:tum uno ore omnes
Omnia bona dicere:& laudare fortunas
Meas:qui gnatum haberem tali ingenio
Præditum.quid uerbis opus eſt:
Hac fama ipulſus chremes ultro ad me uenit:
Vnicam gnatam ſuam cum dote ſumma
Filio uxorem ut daret:placuit:deſpondi:hic
Nuptiis dictus eſt dies.So.quid igitur obſtat
Cur non uere fiant:Si.audies.ferre in diebus
Paucis quibus hæc acta ſunt:chryſis uicina
Hæc moritur.So.o factū bene.beaſti me.hei

ſio.¶Neq̧ cō.utrū aius an hō:ut ſubaudiamus eius. Cōflicta/
¶Neq̧ ani.cō.utrū deeſt eius:& an ordo eſt qui aius tio
cū ingeniis cōflictať eiuſmodi neq̧ cōmoueť i ea re:
tamē ανακολουθον.eo q̧.non ꝑmiſſo licet:uel q̄q̄
ſubiecit.tamē Salu.atq̧ edita undiq̧ tribus tamen cū Saluſtius
muris & magnis turribus.¶Suæ ui.mo.moderatio/ Modus
nē:regimen.¶Tū id mihi pla.tū p̄terq̄.¶Tum uno
oēs ore:omnes ne pr̄ amore falli uideretur:& ideo
mox ait bene diſſimulatum amorē:& cælatum indi
cat.Tū id mihi pla.tum uno ore oēs.o.b.d.&.l.f.m.
q.g.h.in.p.fortunas pro me fortunatum & de more.
Vt qui te tanti talē genuere parentes:& Vade ait o fœ Virgilius
lix nati pietate.& Plau.Fortunatū qui illum addixit Plautus
ſibi.¶Hac fa.im.an uere laudatus ſit.& ſingula hæc
pro argumentis ſunt:& excuſatio eſt non ſtultitia fal/
ſus:ſed impulſus.¶Impulſus:bn̄ ipulſus:ultro enim
uenire impulſus ē qui daret contra officium ſoceri.
¶Vnicā gnatā ſuā:abūdat quidē ſuā:ſed tamē affectu
rantium ē.Vnicā gnatā:q̧ ſi tedio multoꝝ filioꝝ ait
unicā cū dote ſumma.qđ ſi pauperē ait cū dote ſum/
ma.¶Placuit:deſpondi:cum ꝓnunciatione placuit.
¶Hic nu.di.ē di.utrum conſtitutus:an dicatus:ut iu/
noni infernæ dictus ſacer.¶Deſpondi:ex ueteri mo Dictus
re quo ſpōdebat etiā petitoris pater.unde ſponſus & Sponſus
ſponſa dicitur.¶Placuit.adeo bona conditio fuit:ut Sponſa
q̄uis ultro obiiceret:tamē ſtatim placeret.¶Deſpondi:ꝓprie.nā deſpōſa dr̄:qa ſpōdet puellæ pater:deſpōdet
adoleſcentis.¶Chryſis ui.h.m.cōmemorat nūc q̄ eſſet chryſis uicina hæc.ſupra enim ex andro cōmigrauit
huic uiciniæ uicina hæc.¶O factū bn̄.aīaduerte ubiq̧ a poeta ſic iduci comicas mortes:ut cū ad neceſſitatē
argumēti referanť:nō ſint tn̄ tragicæ.Nā aut meretrix ſumiť:aut ſenex.aut de duab⁹ ſimul uxorib⁹ una uxor.
Itaq̧ huiuſmodi obitus aut mediocri triſtitia excipiať:aut etiā gaudio.O factū bn̄:quaſi q̄ dixerit.Vereor ne.
an.ap.mali.¶Beaſti me:artificioſe qdē gaudiū ſubiecit:ne mors in comœdia.luctus in tragœdia perſonaret.
GVIDO. Item ſimiliter alio die q̄rebam cōperiebā:ideſt in quirendo reperiebā ſiue cognoſcebā nihil q̧cq̄
abūdat q̧cq̄:aut cape nihil pro nō ut ſæpe fit.attinere.i.ſpectare ad pā.Enimuero ideſt certe putabā ſatis ſpe/
ctatū:ideſt ſatis probatū & putabā ipſum eſſe magnum exemplū:ideſt magnam imitationē continentiæ cau
tionis conſeruationis a libidine yperbole laudis eſt fidē excedens.Nā hō qui cōflictať.i.atteriť ſiue agitať:ſite Enimuero
quētatiuū eni eſt cōflictio a cōfligo gis:qđ ſignificat cōcertare & manus conſerere.Inde cōflictus pliū.Cōfli Expectat⁹
ctatio autē eſt tactus corpoꝝ inuicē & colliſio.conflictať ergo.i.collidiť atteriť colluctatur cū eiuſmodi.i.tali
bus ingeniis:hoc eſt cū hoibus talis naturæ puta laſciuis.neq̧ tn̄ aius eius cōmouetur.i.a ſuo ductu & tenore
nō deflectiť.ubi aduerte tn̄ poni ubi nō præceſſit quāq̄ quod Lauren.ualla uult eſſe ſubaudiēdū.ſcias ipſum
i.talē iuuenē poſſe habere modū.i.regimen & moderationē ſuæ uitæ.tū.i.& uel ptim id.ſ.qđ nō cōmoueť
aius eius mihi placebat.tū.i.& uel inſup uel p̄terea oēs uno ore.i.uno conſenſu una uoce.dicere.i.dicebant Tum
oia bona.& laudare.i.laudabant.fortunas meas:ideſt me fortunatū & fœlicem qui refertur ad meas quo ad
pſonā poſſeſſoris nō poſſeſſionis qui uidelicet ego haberē gnatū.i.filiū præditū.tali igenio.i.tali natura & ta
libus moribus moratū ſiue inſtitutū.quid opus eſt uerbis:ideſt cur pluribus uerbis laudes eius inculcarem.
Chremes ciuis atticus impulſus ideſt inductus motus hac fama ideſt bono rumore de filio uenit ad me ul/
tro:ideſt non rogatus ut daret unicam gnatā ſuam.uxorē ideſt quæ foret uxor filio meo pamphilo cū ſūma
dote:ideſt cū optima dotis conditione.Placuit ideſt fui contentus.uolui deſpondi ideſt promiſi me etiā da
turū filiū uirū ſuæ gnatæ.& bene deſpōdi.nā ſpōdet pater puellæ:deſpōdet uero pr̄ adoleſcētis.hic dies.i.præ Spondere
ſens dies dictus eſt.ideſt conſtitutus & aſſignatus nuptiis.i.ad nuptias celebrādas.So.quid igiť obſtat.i.im/ & deſpō
pedit.cur.i.ꝓpter qđ nō fiāt uere & nō ficte.Si.audies.i.cognoſces.fere.i.propemodum.in his paucis diebus dere
.i.in hoc breui tempore.quibus.ſ.diebus hæc prædicta ſunt acta.i.facta.hæc Chryſis uicina ideſt quæ cōmi/
grauerat huic uiciniæ moritur.So.O factum bene:ideſt o bonus euentus uel o bene collocatum eſt q̧ ipſa
obierit ex qua mali quicq̄ filio poterat oriri.beaſti me.ideſt beatum me reddidiſti.Hei interiectio dolentis

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTORICA

Metuo illum · Timeo ab illo · Funus

DONA. ¶ Metui a chry. metuo illú dico qui mihi ipſi aliqd facturus eſt. Timeo ab illo cuius cá poſſum aliqd mali pati: etiá ſi ipſe nihil in me mali cóſulat. Metui a chry. a. p. x. a. i. n. e. ¶ Vna aderat frequés: ut ſupra. Cú qbus erat cúq; una his ſeſe cócedere. ¶ Aderat frequés: poſſumus. n. adeſſe: & frequétes nó eſſe: ſi præſentes non adhæremus his qbus adſumus: & frequés: ut miles apud ſigna. ¶ Curabat una funus. Funus eſt pópa exequarú: dictú a funalibus: etenim noctu efferebant ꝓpter ſacroꝝ celebrationé diurná. Curabat una funus: utrú nó potuerit in exeqis uidere patré. ¶ Interim: diſcretio huius rei quæ ad narrationé ptinet ſuperioré. ¶ Nónúq collachrymabat. illis. n. magis cá flendi fuerat: qui quam amabát amiſerát. hic amore ꝓpter ſuá glyceriú collachrymabat: qui alienis lachrymis ſuas cómendabat. ¶ Sic cogitabá: ac ſi diceret hoc cogitabá. & ſenſum tñ cogitationis debuit dicere: ſed qa ſic cogitabá dixit ipm geſtú cogitátis exponit cú dr ¶ Hem hic par. có. hoc eſt cói nñ: & qa dixerat puer: hoc ſolú egiſſe páphilú nihil aliud: ſymbolum dedit: cœnauit. ¶ Huius morté. f. t. f. i. grauiter. nam quæ nobis ſunt familiaria grauia ſunt aio nr̃o: uel familiariter: qſi familiaris: an potius familiariter. ¶ Quid hic mihi fa. p. mihi circa me. & poſtq̃ mihi dixit: pódus intulit nominis dicédo pr̃i. Quid h. m. f. p. uide q̃ uenuſte repetiit hic. ¶ Hæc ego putabá: putare eſt eius qui ſimplicitate pectoris oberrauit. Cice. Non putauit: lapſus eſt. Hæc ego. p. e. cú adhuc nihil peccationis oñderet: tñ dolor i futura ꝓrupit: ut Et gener auxiliú priamo p. h. q. f. ¶ Humani igenii máſuetiq;: húani igenii circa chryſidé: máſueti circa amicos. ¶ Egomet quoq;: ut & ipſe páphilus: an etiá ut ego qué qſi minus credetes. ¶ Eius cá: eiuſdé máſuetudinis & humanitatis. & eius páphili. ¶ In funus ꝓdeo: i funus: i ipm officiú: aut in pópá exeqarú: quod a funalibus dictú eſt: & uncis & cuneis cádelabroꝝ: qbus delibuti funes cærei fomites iſigunt. ¶ Nihil ſuſpicás mali etiá. bñ ſuſpédit auditoré: ét alia eſt ſuſpéſio audiétis & excuſatio. alia etiá adhuc. ¶ Effert. εκφερεται græcú eſt: qd uitás Virg. ne diceret effert. Exportás: tectis igr: & corpora luce carentú. Efferri ꝓprie dicunt cadauera mortuoꝝ: & ire ꝓprie ad exequias. Virg. Ite ait egregias aias. q. ſ. n. h. p. p. ſ. ¶ Vná aſpicio. a. extra cóſuetudiné dicit uná. ná ut diximus unus eſt adoleſcés tolle uná: & ita fiet ut ſenſui nihil deſit. ſed cóſuetudo mirátis nó erit expſſa. Vná ergo dixit: uel uná pro quadá. ¶ Forte. u. a. a. & hic duo ſunt & ætas & forma qbus addit pudor: qa meretrix nó é. ¶ Forma &. u. ſ. forma imobilis é & naturalis: uultus mouet & fingit. ¶ Et uul. ſo. a. qa formæ laudatio cú meretrice cómiſſa é. Progreditur artifex poeta ad laudáda ea q̃ honeſtiora ſunt arte q̃ forma. Et uultu ſo. a. qd hic deeſt ut eá mirú dignet ſimonis ſola cognitio: & formá probat in puella pamphili pater & matronalem modeſtiá miratur in uultu: & uenuſtaté ſtupet. Nóne ergo iá cernimus pſcripſiſſe terentiú. ut cum chremetis filiam eſſe eam recognouerit: ſimo hanc potius eligat: q̃ philomenam nurú: q̃q̃ ex ſororia pulchritudine: & amore carini: & daui laudatióe ipſorum quoq; prope monſtrauerit nobis. ¶ Vultu. ſ. hæc laus adiuuat poſt cognitionem futuram nurum.

Putare · Cicero · Virgilius · Efferri · Forma · Vultus

Metui a chryſide. Si. ibi tum filius meus cum
Illis qui amabant chryſidem una aderat
Frequens curabat una funus: triſtis interim:
Nónunq̃ collachrymabat. placuit tum id mihi.
Sic cogitabá hé hic puæ cóſuetudinis cá: huius
Morté tá fert familiariter. quid ſi ipſe amaſſet:
Quid mihi hic faciet patri. hæc ego omnia
Putabam eſſe humani ingenii máſuetiq; animi
Officia. quid multis moror: egomet quoq;
Eius cauſa in funus prodeo nihil ſuſpicans
Etiá mali. So. hem quid id eſt: Si. ſcies: effert:
Imus: interea inter mulieres quæ ibi aderant
Forte uná aſpicio adoleſcentulam forma.
So. bóa fortaſſe. ſi. & uultu ſoſia adeo modeſto

GVI. metui a chryſide. i. timui ne qd mali páphilo cótigeret ex chryſidis cá. Ná metuo illú dico q mihi aliqd facturus é metuo ab illo cuius cá poſſú mali pati qcq̃ ét ſi ipſe nihil i me mali cóſulat. Si. ibi. i. apud chryſidé. tú i. túc filius meus aderat. i. pñs erat. frequés. i. adherés (ná pñtes eé poſſumus neq; tñ adhæremus iis qbus adſumus) una cú illis iuuenibus q amabát chryſidé. Curabat diligéter diſponebat. funus. i. pópá ſiue ſpectaculum exeqarú. Dr. n. funus a funalibus. i. a funibus q itra cærá latét. Virg. & nocté flámis funalia uincút. Eteni noctu efferebant mortui pp ſacroꝝ celebrationé diurná. ꝓpterea opus erat funalibus. i. facibus ſeu cæreis. interim: i. iterea dú curaret funus ipſe triſtis. collachrymabat. i. ſimul cú aliis lachrymas emittebat. id. ſ. ꝙ lachrymabat. placuit tú. i. túc mihi ſic. i. hoc pacto cogitabá. hic filius meus fert tá familiariter. i. tá grauiter qſi familiaris morté huius mulieris cá pue cóſuetudinis. i. pue cóuerſatióis. qd feciſſet ſupple ſi amaſſet eá. ſ. eius fuiſſet amore captus qd hic filius faciet mihi pr̃i. i. mihi q ſú pr̃. ego putabá: uoluebá méte tanq̃ pectoris ſimplicitate oberrás. hæc oia. ſ. q faciebat filius eé officia. i. eé debita igenii humani. i. naturæ benigne circa chryſidé & eé officia máſueti animi. i. bone métis i amicos. qd. i. cur moro te multis uerbis. ſ. i. cur lógo ſermone te detineo. pót ét dici qd moror. i. imoror cóſiſto multis. i. i lógo ſermone: & hoc dicédi genus cú ſimilibus ſolet adhiberi ubi aliqd ꝓcipuú aut creditu difficile addédú é. quoq;. i. ét egomet. i. egoipſe pr̃ cá eius. ſ. filii ꝓdeo. i. exeo in funus. i. i offm ipm ſeu pópá exeqarú nihil mali ſuſpicás. i. cogitás. Etiá. i. adhuc: ut fiat ſuſpéſio auditoris. So. hem iteriectio idignátis. qd é. i. qd ſibi uult qd dicis ét. Si. ſcies. effert. i. exportat ad rogú. ſ. cadauer mortue. ná efferri ꝓprie dñt cadauera mortuoꝝ. imus: ire ꝓprie ad exeqas ſpectat. iterea iter mulieres q aderát. ibi. i. in eo loco. forte. i. caſu quodá aſpicio uná adoleſcétulá. i. iuuéculá. forma. i. hñté formá. & ibi ſubdiſtinguédú é uocé ſubleuádo. So fortaſſe bona forma aſpexiſti iuuéculá. i. uidiſti eam habenté boná formam. Si. O ſoſia ad

Preſés & frequens · Funus · Virgilius · Putare · Prodire · Efferri · Ité

Adeo uenuſto

DONA. ¶ Adeo: m. a. u. modeſtus ad ꝓbitaté uultus: & moꝝ ptinet. Venuſtus ad naturá corporis: atq; adeo ſibi uultú fingere multi pñt: formá nemo. Vt enim. ſ. eclypſis terétiana: ná nó neceſſe eſt ſubiúgere duos uerſus. ¶ Quæ. t. m. excuſatio neceſſaria. ¶ Præter. c. i. plus q̃ cæteras. ¶ Honeſta ac liberali: honeſta ad formá. Liberali ad uultú retulit. ¶ Percuſſit ilico aium: hoc eſt ſuſpitio uel aliqd tale. ¶ Atat: iteriectio admirantis uocé. ¶ Illud. h. é. δεικτικον eius rei eſt quá in aio cóceperamus. Virg. Hoc illud ger. ſ. ¶ Hinc illæ lachrymæ: hinc δεικτικον ex hac cá. ¶ Quá timeo: nó uidet adhuc ſoſiæ plenum arguméturn adeo pédet ad ea quæ dicturus eſt ſimo.

Modeſte · Venuſtus · Atat · δεικτικον

Adeo uenuſto, ut nihil ſupra; quæ tum
Mihi lamentari præter cæteras; uiſa eſt &
Quia erat forma præter cæteras honeſta
Ac liberali; accedo ad pediſſeqs, quæ ſit rogo
Sororé eſſe aiút chryſidis; pcuſſit ilico
Aium; atat hoc illud eſt; hinc illæ lachrymæ
Hæc illa eſt miſericordia. So. quam
Timeo quorſum euadas. Si. funus interim
Procedit; ſequimur; ad ſepulchrú uenimus.
In igné poſita eſt; flet; iterea hæc ſoror quá dixi
Ad flámá acceſſit iprudétius ſatis cú periculo.
Ibi tú exaíatus páphilus bene diſſimulatum
Amorem; & cælatum indicat. accurrit; mediam
Mulieré cópleſtit; mea glyceriú inqt qd agis:
Cur te is pditú: tú illa ut cóſuetú facile amoré
Cernes; reiecit ſe in eú flens q̃ familiariter.

¶ Quorſum euadas. i. exeas uel peruenias. ¶ Funus interim ꝓcedit. Funus a funalibus dictú eſt: ut ſupra notauimus: & eſt funus pópa exeqarú: & bñ funus ꝓcedit: nos ſeqmur dixit qſi poſt ipam morituri: uñ exequiæ dicunt: ¶ Funus interi ꝓcedit ¶ Ad ſepulchrú ue. Sepulchrú κατ αντιφρασιν: ut diximus: ꝙ ſine re pulchra ſit: an ꝙ ibi ſine pulſu ſint. i. mortui. an ꝙ illic aiæ a uiuis ſepeliant. i. ſeparent. & ſepulchrú dixit futurú: nó ꝙ iá eét. Sepulchrú. n. a ſepeliédo dictú. Virg. ꝓprie. At pius æneas ingéti mole ſepulchrú. ¶ In igné poſita eſt: eclypſis: nó. n. eſt quæ: & mire cú funus ſupra dixerit. ¶ Flet: hic bñ impſonaliter flet ab oibus: extrema. n. quæq; mortuoꝝ oés cómouét ad lachrymas. ¶ Interea hæc ſoror. i. quam dixi eſſe ſororé chryſidis. ¶ Ad flámá ac. im. inuenit affectú ſororis unde oés uicerit: cæteri eni flét hæc flámæ ſe ingerit. Virg. Extinctú nymphæ crudeli funere daphnim. Atq; deos: atq; aſtra uocat crudelia mater. ¶ Ibi tú exaíatus páphilus a uolútate: a facultate: a ſummo ad imú ubi ſunt dicta & ſctá: ibi eſt pathos: & mire ibi: bñ diſſimulatú: bñ multú: an qſi dolés ꝙ ét negaturus ſit chremeti dixit bñ. ¶ Et cælatú idicat: oia ſignificátur: nó oſtédit inqt: ſed idicat: nó accedit ſed accurrit: nó ueſté aut manus: ſed mediá mulieré: nó tenet ſed cóplectitur: & quia tribus rebus inducit in alicuius rei geſtionem: pſona: affectu: facto: dicto. Affectus eſt qd ait: ibi tú exaíatus páphilus. factú qd ait accurrit: mediá mulieré cóplectitur. dictú quod ait mea glycerium inquit. Quid agis: Cur te is perditú: ¶ Indicat inditium proprie eſt oris: & linguæ. factis ergo indicat: nó eni dixit animo idicat. ¶ Accurrit. Virg. Interiora domus. i. l. m. & a. c. ſ. r. ¶ Mea glyceriú inquit: mea quaſi amator: hoc glyceriú quaſi familiaris dixit. ¶ Quid agis: quaſi perturbatus. ¶ Cur te is perditú: quaſi conſulaturus. ¶ Vt conſuetum facile. a. c. mire nó ſuſpicaretur dixit: ſed cerneres. & eſt ordo facile cerneres: ſed cerneres: ſicut ſupra laudé inuenias & amicos pares. ¶ Reiecit ſe in eú. ſ. q. ſ. obiicitur ei quod a glycerio factum eſt: ut Quis unq̃ tam palam de honore tam. u. d. ſ. ſ. e. q. i. a. u. a. ut hoc. m. d. d.

Euadere · Exequiæ · Sepulchrú · Virgilius · Eclypſis · Virgilius · Indicium · Virgilius

GVI. attétioné excitádá propriú nomen exprimit & aſpicio inq̃ illá uultu. i. fronte uel inditio uoluntatis. adeo. i. ita modeſto. i. moderato & probo. & adeo. i. ita uenuſto formoſo & eleganti ut nihil ſupra excogitari poſſit: uel nihil ſit præterea requirendum. eſt enim eclypſis quæ. ſ. adoleſcentula. tum ideſt túc uiſa eſt mihi lamentari. i. plangere flere. præter cæteras: ideſt plus q̃ cæteræ: & quia erat forma. i. ſpecie ſeu factura honeſta ideſt pulchra: ac liberali: ideſt præ ſe ferenti liberalitatem quantú ad uultú. ſ. forma enim immobilis eſt & naturalis uultus mouetur & fingitur. accedo ad pediſſequas: ideſt ad ancillas & comites glycerii. rogo ideſt interrogo percunctor quæ ſit illa adoleſcentula: aiunt. ſ. pediſſequæ eam eſſe ſororé chryſidis. ilico: ideſt cótinuo ſuſpitio uel reſpóſum earú. percuſſit: hoc eſt cómouit animú meum. atat interiectio ſubitum motú deſignans & impetum admirantis. hoc eſt illud propter quod. ſ. curabat una funus. hinc ideſt ex hac cauſa illæ lachrymæ filii. ſ. procedunt hæc eſt illa miſericordia qua. ſ. eú duci putabam in mortuá cú tñ ex ſuperſtite glycerio proficiſcatur. So. qui: ideſt quátum timeo quorſum euadas: ideſt ad quæ proſequenda te conferas & exeas ſeu peruenias. Si. interim: ideſt interea. funus ideſt mortuæ corpus. procedit: ideſt progreditur ideſt aſſidue portatur ad rogú. ſequimur. ideſt imus poſt. uenimus accedimus ad ſepulchrum. Dicitur ſepulchrum aut quaſi ſine re pulchra: aut quaſi ſine pulſu cú ibi mortui ſint: aut a ſepeliendo dicitur. Chryſis poſita eſt in igné. fletur (impersonaliter dictú) ab oibus. ſ. interea hæc ſoror. ſ. glycerium quá dixi acceſſit imprudentius: ideſt nimis inconſiderate uel comparatiuú pro poſitiuo ponitur ad flámá ſatis cú periculo: ideſt nó ſatis ſibi conſulés. ibi: ideſt in eo loco. tú. i. tunc páphilus exanimatus ideſt perturbatus. exanimis aút uel exaíus dr mortuus. indicat. i. indiciis & argumentis oſtédit ab effectu. ſ. facto & dicto. amoré bene. i. multum diſſimulatú & cælatú. i. occultatum. accurrit. i. ad eá currit. cóplectitur mediam mulieré ideſt mediú mulieris. inqt Páphilus tanq̃ amator. mea glyceriú. i. amica mea quid agis. cur is perditú ideſt deſtructú te. tú. i. tunc illa glyceriú reiecit ſe in eú pamphilum flens q̃. i. quantú. familiariter. i. amice. ut ideſt ita. ꝙ facile. i. clare cerneres: ideſt cernere poſſes. uel cernere poſſet aliquis ut ſecunda perſona pro tertia ponatur amorem conſuetum.

Eclypſis · Forma & uultus · ſepulchrú · Exaíatus · Exanimis · Exanim?

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONA.ℭQuid ais:nõ interrogãtis eſt:ſed mirãtis eſt.ℭRedeo inde.i.a.æ.f.iratus culpa ægre ferens qa ꝑter
ſpem.ℭNec ſatis ad ob.mire exꝑſſit indulgẽtiã pr̃is erga filiũ:erat iquit cã:ſed pro amaritudine obiurgatio/
Virgilius nis nõ erat ſatis:hoc eſt nõ idonea uidebaẽ.Nec ſatis ad ob.c.deeſt habui:uel erat.Virg.Nec ſat rationis in ar/
mis.& hic erat:uel habui:deeſt ad ſentẽtiã.ℭDiceret deeſt enim.ℭQuid.f.mire fiduciã ꝑtulit argumẽto qđ
Facere eſt a minoribus ad maiora:ẽt feci qũ facinus dixit.facere eñi quis & homicidiũ dr̃.ℭCõmerui:minoris cul
pæ eſt:peccaui multo minoris uel leuioris.ℭQuæ ſeſe i.i.i.u.illic mea glyceriũ:hic ꝓnomẽ dixit:mira diſſi/
mulatio:tanq̃ illã ꝑter periculũ neſciat.ℭNã ſi il. ob.
u.q.a.t.argumẽtũ per rationem a cõtrario:ut ſi dicas
uiro forti præmiũ debetur.ſi deſertori pœna cõſtitu/
Ferre ta eſt.ℭTulit:pro attulit:ſed multa ſignificat:& alias
Virgilius ꝑ ettulit.Virg.Nõ tulit hãc ſpeciẽ furiata mẽte corœ/
bus.alias ſuſtulit:ut oĩa fert ætas : pro aufert . ℭQuid
Dãnum facias illi:pro illo.ℭQui dederit.d.a.m.Dãnũ rei eſt:
Malum malum ipſius hominis. ℭVenit chremes.p.a.m.c.ar
gumẽtum ex cõiectura in teſtibus.& mire ſupra ul/
tro uenit ad me ergo hic cauſa iuſti doloris inueni/
tur:quia dolet etiam chremes.nã potuit non daturus
filiam non uenire.ℭPoſtridie ad me cla.ut ſine dila/
tione ſciri poſſit: & clamitans indignantis eſt ut cla/
mãt omnes.ℭIndignũ.f.c.ſ.diſtinguẽdum ut per ſe
intelligatur:indignũ facinus hoc eſt & ipſe dolet pã/
philum corrũpi:comperiſſe ergo ab aliis ut appareat
uerũ qđ ait:Tum uno ore oẽs & hac fama impulſus
chremes.ℭIndignũ fa.cõ.deeſt ſe incertaq; diſtictio.
Pãphilũ cũ emphaſi dixit.i.prudẽtẽ & bñ moratũ:&
Peregri/ nec amicã ſed pro uxore habeat:& ſimul excuſat filiã
næ denegaturi ſoceri.ℭPro uxore hãc peregrinã:hãc cũ
cõtẽptu dictũ eſt:& peregrinã:ut alibi:adeo ne es de/
mẽs ex peregrina.nã hoc noĩe etiã meretrices noĩabãtur.ℭEgo illud:ſcilicet quãto affectu pater factũ qđ ui/
Sedulo derat negabat.ℭSedulo:quomodo ſedulo ſi negabat:an ſedulo ut ſoſiæ:ideſt ſimpliciter.ℭNegare factũ.ſ.
qa nõ ſemel negauit:uel ille inſtitit.Negare factũ:officiũ patris:& ſimul ꝑ hoc exꝑſſio probationis.ℭIlle iſtat
Plautus ſ.Plautus inſtare factũ ſimile eſt αρχαισμοσ eſt inſtare factũ uetuſte:ideſt inſtat factũ dicere eſſe.ℭDeniq;:qđ
Deniq; deniq; ad ſummã properat & ad finem dictorum.Deniq; ideſt poſtremo.ℭIam tum diſcedo:proprie non
Diſceſſio enim ab eo.unde diſceſſio.ℭVt qui ſe neget filiam daturum.probauit q; non uolebat ſenex ſoſiæ.adhuc ſu
apoſiope pereſt ut oſtendat q; non ſit iraſcendum quin iuſte iraſcatur.ℭNon tu ibi gnatum?Apoſiopeſis uel ecly/
ſis pſis:deeſt inuaſiſti:obiurgaſti:adortus es.ℭAd obiurgandum:incuſandum:inclamandũ.ℭTu te his rebus
Obiurga/ finem.modo non addidit diceret.ℭPrope adeſt cum alieno more:prope adſunt nuptiæ.in proximo ſnnt
re metæ libertatis:& ideo auidius uoluptaria ſub finem capiẽda ſunt.ℭQuom alieno more:quum pro quo:
Quom hoc enim ſignificat quum.ℭSine nunc.m.me.u.in.mõ:meo modo:mea uoluptate:meo arbitrio.

So.qđ ais? Si.redeo inde iratus atq; ægre ferẽs
Nec ſatis ad obiurgandum cauſæ:diceret
Quid feci?quid cõmerui aut peccaui pater?
Quæ ſeſe in ignem iniicere uoluit prohibui:
Seruaui.honeſta ratio eſt.So.recte putas:
Nam ſi illum obiurges uitæ qui auxilium tulit:
Quid facias illi qui dederit damnum:aut malũ?
Si.uenit chremes poſtridie ad me clamitans
Indignum facinus comperiſſe:pamphilum
Pro uxoꝛ hr̃e hãc peregrinã:ego illud ſedulo
Negare factũ:ille inſtat factum deniq;
Ita tũ diſcedo ab illo:ut qui ſe filiã neget daturũ.
So.nõ tu ibi gnatum.Si.nec hic quidem ſatis
Vehemẽs cauſa ad obiurgãdũ.So.qui cedo.
Si.tu te finẽ his rebus ꝑſcripſiſti pr̃.ꝑpe adeſt
Quom aliẽo moꝛ uiuẽdũ ẽ mihi.ſine nũc me

GVIDO. So.quid ais:mirantis eſt non interrogantis.Simo.redeo inde iratus atq; ægre:ideſt indigne im
patienter difficulter ferens culpã filii ſcilicet.nec ſatis cauſæ.ideſt ſufficiens cauſa erat ſupple ad obiurgandum
ideſt incuſandũ uel inclamãdum.diceret.nim ſupple o pater quid feci tanq̃ facinus quid cõmerui & bene.
Cõmereri nã cõmeremur mala:promeremur bona tñ.aut quid:ideſt in quo peccaui ideſt erraui:prohibui impediui
& prome ſeruaui eã ſupple quæ uoluit iniicere.ſeſe in ignẽ:ratio uel ut alii uolunt oratio eſt honeſta.So.recte putas:
reri ideſt bona eſt tibi ſententia.nam ſi obiurges:ideſt incuſes illum.qui tulit:ideſt attulit(alias ſuſtulit uel per/
tulit)auxiliũ uitæ.dicimus auxilium dare & ferre:ideo dixit tulit auxilium quid facias illi qui dederit:ideſt i
tulerit dãnum rei ſcilicet aut malum quod eſt hominis.Si.Chremes uenit poſtridie.ideſt die ſequenti ad
me clamitans tanq̃ indignabundus.indignum facinus:ideſt turpe & deforme factũ & indignum iuuene ita
bene prius morato.& eſt illud per ſe legendum ſicut proh dolor & ſimilia clamitans ergo quid clamitans ſe
ſcilicet comperiſſe:ideſt ab aliis cognouiſſe pamphilũ habere pro uxore non pro amica hanc peregrinam:
ideſt alienigenam & per contemptũ dictum eſt.nam etiam peregrinæ nomine meretrices nominabantur.
ego Simo negare ideſt aut negabam aut ſubaudi cœpi ſedulo ideſt inſtanter illud factum.ille puta chremes
inſtat ideſt contendit & urget factũ eſſe.ſ.Deniq; ideſt poſtremo.tum ideſt tunc diſcedo ab illo.ita ut:ideſt
tanq̃ ab eo qui neget ſe daturũ filiã.So.nõ tu.ibi:ideſt tunc.non obiurgaſti ſupple gnatũ:ideſt filium ſcilicet
pamphilũ.Si.nec quidem:ideſt nec etiam hic pro tunc cauſa erat ſatis uehemens ad obiurgandũ:ideſt incla
Cedo mãdũ uel incuſandũ.So.qui:ideſt cur.cedo.ideſt dic uel da & eſt manũ porrigẽtis.Si.o pater.tu.te.i.tumet.
ꝑſcripſiſti.i.præfiniuiſti determinaſti.finẽ.i.terminũ his rebus uoluptati & libertati.ꝑpe adeſt tẽpus ſupple.
ℭQuom ideſt quo tempore mihi eſt uiuendum more alieno.i.uxoris arbitrio.iam adſunt nuptiæ in ꝓxi/
mo ſunt metæ libertatis:& iõ auidius uoluptaria ſub finẽ capio.interea.i.dũ nuptiæ paranẽ.ſine.i.ꝑmitte me
meo interea

DONA.ℭQuis igiẽ.r.eſt.o.l.mire obiurgandi tanq̃ incenſus pater filiũ uidereẽ:nã ſupra cõmotus plus per
apoſiopeſim ſignificauerat.ℭSi propter amo.u.n.hoc erat ſecũdum in diuiſione:& conſiliũ meum cogno/
ſces.ℭSi ꝑp amo.u.n.Initiũ conſilii ſui demonſtrandi.ℭNolit:legitur & nolet.ℭEa primũ ab illo.a.i.eſt ca
ſtigãda uindicãda ẽ ab illo iniuria quã facit:nõ quã patiẽ iniuria ẽ:& nota ꝑticipiũ a paſſiuo aĩaduertẽda caſti
gãda uindicãda ẽ ab illo iniuria quã facit:nõ quã patiẽ:ea primũ aĩaduertẽda iniuria:ut iam ſit peccatũ qđ re/
cuſat nuptias:nõ q; peccat adoleſcẽs:ideo ergo primũ dixit aĩaduertẽda iniuria eſt uindicãda exequẽda eſt.& Animad/
bene ea ab illo dixit iniuria.certiſſimã.n. notat pſo uertenda
nã:quæ debeat ꝑ iniuriis pœnas ſoluere:qđ ſi dixiſ
ſet iniuria eius amphibologiã feciſſet:utrũ quã paſ/
ſus eſt ab illo an quã ipſe aliis intulit.ℭEt nũc id ope
rãdo .u.p.f.n.hic reddit qđ dixerat cõſiliũ meũ co/
gnoſces.Id.i.ꝑp id.ℭVera obiurgãdi:antithetõ : qa Antithe/
falſas dixit intulit uera.ℭManibus pedibuſq; : ꝓuer ton
biale.i.oĩbus mẽbris.ℭObnixe oĩa:cũ conatu iſtã Obnixe
ter cõtra conãtẽ.ℭMagis id adeo:id ꝑpter id. ℭMi
hi ut incõ.noceat:icõmodũ afferat . Magis id adeo Incõmo/
mihi ut icõ.nõ inqt.ꝑdeſt filio amare meretricem. dare
ℭQuapropter?mire ſoſia iterrogat qũ nulla cã ſit
fallẽdi dñm.ℭMala mẽs.m.a.argumẽtũ a natura:&
an aliqs ſine cã malus:an ab ipulſiõe . Mala.m.m.a.
qa dixit magis ut lædat q̃ ut ꝓſit . ℭSed qđ opus eſt
uer.αποσιωπησισ ẽ: grauiſſimã pœnam oſtẽdẽ
tis.ℭQui mihi exo.legiẽ & expurgãdus:ſi expurgã
dus lege cui non q:quia cui ꝓ qui ueteres ſcripſere. Cui ꝓ qui
ℭEt ſpo cõſ.cõfieri:ꝑfici:uñ cõfectũ negociũ dr̃:uel Confore
cõfecta res:q ad plenũ ꝑficiẽ.Vir.Nũc q̃ rõe q; inſtat Cõfect⁹.a.
cõfieri.p.p.a.d.ℭNũc.t.ẽ oſ.h ad illđ tertiũ ſ'pícit q; um.
dixit & qđ facere in hac re te ueli.ℭHas bñ ut.a.n.p
ter.da.hoc erat tertiũ de his quæ dictutũ ſe promiſe
rat.ℭAſſimules:hoc eſt unũ uerbũ aſſimules:qđ di/
xit:qn tu uno uerbo dic qđ ẽ q; me uelis.Perterreſa
cias dauũ:uenuſte & poetice.ℭObſerues filium:ob Obſerua/
ſeruatio in duabus rebus ẽ:in obſequio & ſpeculan tio
do.ℭCurabo:ut coc⁹ & ſuꝑ ſic ſẽpe ut curẽẽ recte
hæc.ℭI præ:figura αναστροφη:qđ nos ꝑi dicim⁹.
GVIDO.Viuere meo modo.i.mea uoluntate:meo
arbitrio:meo more.So.quis igitur locus.i.quæ op
portunitas uel occaſio obiurgãdi ẽ relictus tibi . Si.
hoc eſt initiũ conſilii ſui demõſtrandi.ſi.ꝑpter amo
rem glycerii.nolit.i.renuat.ducere.i.accipere uxorẽ
ſibi ꝓmiſſam.ſ.philomenã.primũ.i.nũc primũ ea in
iuria quã facit nuptias recuſãdo.ẽ.aĩaduertẽda.i. ca
ſtigãda uindicãda ab illo.ſ.pãphilo penas ſumẽdo

Meo itereа uiuere modo.So. qs igiẽ relictus ẽ
Obiurgãdi locus? Si. ꝑpter amorem uxorem
Nolit ducere ea primũ ab illo animaduertenda
Iniuria eſt;& nũc id opando:ut ꝑ falſaſ nuptiaſ
Vera obiurgandi cauſa ſit ſi deneget:ſimul
Sceleratus dauus ſiqđ cõſilii habet: ut cõſumat
Nunc cũ nihil obſint doli:quem ego credo
Manib⁹pedibuſq; obnixe oĩa facturũ: magiſ id
Adeo mihi ut icõmodet:q̃ ut obſequaẽ gnato.
So . quapropter?Si.rogas:mala mens:malus
Aĩuſ; quẽ qdẽ ego ſi ſẽſero.ſed qđ opꝰ ẽ uerbiſ?
Sine eueniat q; uolo i pãphilo ut nihil ſit moræ
Reſtat chremes:qui mihi exorãduſ eſt : & ſpero
Cõfore.nũc tuũ ẽ officiũ has bene ut aſſimuleſ
Nuptias:& perterrefacias dauũ ; obſerueſ filium
Quid agat . qđ cũ illo cõſilii captet. So .ſatis eſt
Curabo:eamus nũc intro.Si.i præ.ſequar.

Simo.Dauus.

ab eo & nũc do operam.id.i.propter id.ut uera cã.i.occaſio obiurgãdi.i.icuſandi eũ ſit per nuptias falſas.i.fi
ctas.ſi deneget.i.ſi recuſet ducere philomenã.ſimul.i.etiam.ut ſi qđ conſilii.i.aſtutiæ uaframẽti dauus ſcelera-
tus.i.uitioſus habet.cõſumat.i.conterat & in uanũ exponat nũc cũ nihil:ideſt in nullo doli .i. fraudes obſint
noceãt quẽ dauum ego credo facturũ.obnixe.i.inſtãter toto conatu & niſu manibus pedibuſq;.i.oĩbus mẽ
bris hoc eſt oĩbus uiribus.adeo.i.certe:ut magis incõmodet.i.noceat mihi.id.i.ꝑ id qđ faciet:q̃ ut obſequaẽ
.i.morẽ gerat gnato.i.filio.So.q̃propter.i.q̃re id faciet dauus ut tibi icõmodet ſiue incõmodũ afferat cũ tu/
ſtus ſis dñs.Si.rogas.i.iterrogas inqſitiõis.mala mẽs mal⁹ aĩus qũ mala inuẽtio ſiue excogitatio ac mala uo Rogare
lũtas ẽ ſupple cã.quẽ dauũ ego ſi ſenſero.i.ſi ꝑcepero aliqđ moliri.& ẽ apoſiopeſis.ſed qđ ẽ op⁹ uerbis.eueni/ Apoſiope
at.i.cõtigat.qđ ſi ſit:ſiue nũc ẽ ſenſus ꝑmitte q; eueniat id i pãphilo qđ uolo.ſ.ut expiat eius amorẽ ꝑ falſas nu ſis
ptias.ut.i.ita.q; nihil ſit mora.i.tardatiõis.Chremes reſtat.i.reliquus ẽ q ẽ exorãdus mihi.i.a me ꝑſuadẽd⁹. &
ſpero cõfore.i.ꝑfectũ iri ut chremes adiuuet figmẽtũ.nũc i hac ꝑte tuũ ẽ.i.ad te ſpectat ut aſſimules.i.fingas.bñ
.ut decet has nuptias.& ꝑterreſacias.i.territũ facias dauũ obſerues.i.aĩaduertas:uel oculis diligẽter cuſtodias Ipræ
liũ qđ agat qđ cõſilii.i.qđ cõſiliũ captet.i.capiat cũ illo dauo.So.ſatis ẽ.i.ſufficit.curabo.i.parabo oĩa eamus Anaſtro/
unc intro .Si.i præ.i.præi præcede.ſequar.i.ibo poſt te & i præ eſt anaſtrophe pro præi. phe
ASCEN.ℭSine eueniat &cc.Sic accipio.Sine.i.ꝑmitte eueniat mihi in pãphilo qđ uolo:ut nõ recuſet uxo
rẽ ducere & nihil in eo ſit more.Chremes reſtat mihi exorãdus:ut ueræ fiant nuptiæ.

VNiVERSiDAD D SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DO. On dubiũ qn uxorẽ nolit filius. Narratiõe iã habita pſona ſoſiæ nõ erat neceſſaria: ergo ſubſiſtit ſenex per quẽ agẽda ſunt reliq̃. Nõ dubiũ qn filius: ad hoc certus iducit̃ ſimo ut magis ꝑturbet̃ ĩopinata cõ ſenſione pãphili ad ducẽdã uxorẽ: & ꝑterea nihil agat cũ chremete de trahẽda filia cõfirmandi q̃ nu ptiis. ℂIta mõ dauũ timere ſenſi: nõ receſſit de loco ſenex: ſenſi ergo anteq̃ cũ ſoſia loq cœpiſſet. Ita mõ dauũ ti mere ſenſi: argumẽtũ qd̃ ſupra ab eo qd̃ nři faciũt. ℂMõ: anteq̃ cũ ſoſia loq cœpiſſet ſimo & dauus: ſi recte ſcri bit̃: dauos ſcribẽdũ: qd̃ nulla lr̃a uocalis geminata unã ſyllabã facit: ſed qa ambiguitas uit: ida ẽ noĩatiui ſingu

Digamõ laris & accuſatiui pluralis: neceſſarie ꝑ hac regula di gamon uimur & ſcribimus dauus: ſeruus: coruus. ℂMirabar. h. ſi ſic abi. & heri ſemp lenitas uerberat: hic loc⁹ eſt in quo dauus iſinuat̃ ſpectaturus: & mul

Sic ta geſturus. ℂSi ſic abiret: ſic pro leuiter & negligẽ ter: qd̃ græci dicũt ſignificat .i. ſi ſic & eſt de his quæ adiuuãda geſtu ſunt: ut

Lenitas tãtillum puerũ: & huius nõ faciã. ℂLenitas: clemen tia: facilitas: cui cõtraria aſpitas & difficultas. ℂEt he

Lucretius ri. ſ. uerebar: an ſemp lenitas ut ſit. Lu cretius ſemp florentis homeri. ℂSemp et lenitas: ac in hoc ſimulata uſq; nũc: nũc lenitas: nã nemo in di uerſis actibus ſemp lenis eſt: niſi forte ſictus aſſimu lator: & callidus. Semp lenitas: ſine differẽtia eſt im

Quorſum euadere portuna lenitas. ℂQuorſum euaderet: ad quã partẽ erumperet: & euadere eſt per quãcũq; difficultatẽ ad aliqd ꝑuenire. ℂVerbũ fecit: nõ dixit litigiũ: aut rixã ſed uerbũ. iſtæ exiguitates aſſeuerationes dicuntur: & cũ ꝓnũciatione ut itelligatur nec uerbũ quidem. ℂNeq; it egræ tulit: hoc eſt ſemper lenitas. ℂAt nũc faciet: ſubaudiẽdũ uerbũ & eſt faciet pſona tertia pro prima. At nũc ſa. iraſcet̃ denũciabit: loquet̃. ℂNeq; ut. o. ſ. t. m. m. i. comminabitur tibi. & minas contẽnes ut ad pœnas peruenias. ℂId uoluit: aut abſolute acci piendum id: aut id ſit quo modo ſic demonſtratio eſt: ut magis geſtu q̃ ſenſu intelligatur ut ſupra diximus.

Ducere ℂNec opinantes duci: ducere eſt expectatione longi temporis malum prolatari: uel induci ut feras in retia. ℂFalſo gau. uelut ex ira & ſenis iracũdia. ℂSperantes iã. a. m. iſta ſingula ſunt: & amoto metu: ſic dixit quaſi me tus corpus brutum ſit: quo cũ molimine mouetur. Oſcitatio ẽ animi ociũ & ſecuritas dicta ab ore ciẽdo. i. cõ

Oſcitatio mouẽdo. ℂOſcitantes: ſecuri: uel nihil ꝓuidẽtes. ℂNe. e. ſ. ad. d. n. mirãda locutio: ut ſi dicas cogitat ad dicẽdũ

Oſcitãtes ℂAſtute: hoc & geſtu & uultu ſeruili & cum agitatione capitis dixit. ℂCarnifex: aut excarnificans dominum:

Lucilius aut ipſe dignus carnifice ut caro fiat. i. lanietur. Lucili. Carcer uir car. dignus. ℂNeq; præuideram: præuidentia duplex eſt: aut enim animo: aut oculis præuidemus. ℂHẽ: nunc quaſi correptio totius corporis. ℂEhodũ: nu tus eſt intentionẽ animaduerſionemq; depoſcẽs eius cũ quo uult loq. ℂEhodum: dum parelcõ ẽ hoc loco.

On dubiũ eſt quin uxorẽ nolit filius:
Ita dauum modo timer̃ ſenſi: ubi nuptias
Futuras eſſe audiuit: ſed ipſe exit foras.
Da. mirabar hoc ſi ſic abiret. & heri ſemper
Lenitas uerebar quorſum euaderet: qui poſtq̃
Audierat non datum iri filio uxorem ſuo
Nunq̃ cuiq̃ noſtrum uerbum fecit:
Neq; id ægre tulit. Si. at nunc faciet.
Neq; ut opinor ſine tuo magno malo:
Da. id uoluit nos ſic nec opinantes duci falſo
Gaudio: ſperãtes iã amoto metu inter oſcitãtes
Opprimi: ne eſſet nobis ſpatium cogitandi ad
Diſturbandas nuptias aſtute. Si. carnifex quæ
Loquit̃. Da. hærus eſt: neq; ꝓuiderã. Si. daue.
Da. hem quid eſt? Si. ehodum ad me. Da. quid

GVIDO On dubium. Hic ſimo alloquitur populum. Nam ſoſia protatica perſona non erat amplius neceſſa ria narratione iam habita ꝓpterea diſceſſerat. ſenex autẽ ſubſtitit per quẽ agẽda erant reliqua. ℂNõ eſt dubium. qn. i. q; filius nolit uxorẽ: ſenſi dauũ ita timere. mõ. i. anteq̃ cũ ſoſia loq cepiſſet. ubi. i. cum pri mum audiuit nuptias eſſe futuras. ſed ipſe dauus exit foras. i. egreditur. Da. mirabar ſi hoc. i. hoc cõmiſſum pã phili uel ſi hoc factum ſimonis. ſic: ideſt it. negligenter & facile abiret. i. traduceretur. & i. etiam. uerebar. i. ti mebam heri quorſum: ideſt ad quem effectum. ſemper lenitas: ideſt continua & aſſidua clementia euaderet: ideſt ad quam partem erumperet. Nam euadere eſt per quãcumq; difficultatem ad aliquid peruenire: q poſt q̃ audierat uxorem. non datum iri. i. non eſſe dandam filio ſuo nunq̃ fecit uerbum cuiq̃ noſtrum. i. nihil di xit nobis ne uerbulum quidem. neq; ægre tulit. i. nõ impatienter aut moleſte tulit illud. ſ. uxorem filio nõ da tum iri. Si. at. i. ſed nũc faciet i. ægre feret & ſimo de ſe per tertiam perſonam loquitur ſummiſſe & ſecreto reſ pondens uerbis daui neſciẽtis eum: neq; ut opinor ſine tuo maximo malo. Da. id uoluit quod ſequit̃. ſ. nos duci. i. induci tanq̃ feras in retia. aut duci: ideſt foueri. Nam duci eſt expectatione longi temporis malum pro latari falſo gaudio. ſic. i. tali lenitate. nec opinantes. i. non ſuſpicantes uoluit inq̃ nos ſperantes. i. ſpecie haben tes quietos iam amoto metu. i. poſito timore. opprimi. i. deprehendi inter oſcitantes. i. uel ſecuros uel nihil ꝓ uidentes. oſcitatio enim eſt animi ocium & ſecuritas dicta ab ore ciendo. i. commouendo. Ne ociũ eſſet no bis. i. ne haberemus opportunitatẽ. cogitandi. i. cõminiſcẽdi. ad diſturbandas. i. impediendas diſſipãdas nu ptias aſtute fecit ſup. & agitatiõe capitis dictũ eſſe putãdũ ẽ. Si. carnifex. i. dauus carnifice. i. laniatore dignus uel ipſe excarnificãs dominum. i. uel deſtruens uel in eius pernitiem & malum tendens aut eũ ſuis uerbis laniãs.

Carnifex Carnifex ergo q̃ loquitur cum exclamatione lege. Da. audiens dauus murmur ait. hærus eſt. i. dominus adeſt neq; præuideram mea ſimplicitate ductus. Si. daue. Da. Hem: interiectio indignãtis quid eſt? Si. ehodũ: hæc par ticula eſt ſignum depoſcentis attẽtionẽ & aiaduerſionẽ: & dũ ẽ ſyllabica adiectio. ad me ſcilicet ueni. Da. qd

Hic uult

DONA. ℂQuid hic uult: more ſeruili & a uernili geſtu. ſic. n. uocati a dominis ſerui uultuoſe agunt. ℂQua de re: negãtis uim hẽt hæc interrogatio. plus eſt. n. qua de re q̃ nihil. ℂRogas: hoc cũ interrogatione indignã tis. ℂMeũ gnatũ rumor ẽ amare: mire apud ſeruũ diſſimulat id qd iam ꝓbauit. ℂMeũ gnatũ rumor ẽ amare: grauiter cõſtanterq; ſenex nõdũ ſe fatet̃ credere: nec uerũ ſcire: ne amittat uim uindicaturi ſi reſcierit. ℂId po pulus curat. ſ. quia rumigeratio populi ẽ ſic hoc auerſus ab illo cõtumaciter: ſic Virg. Scilicet is ſuperis labor ẽ ſcilicet ſemp cũ ironia ponit̃. ℂHoccine agis: agis. i. audis. alibi ſic hoc age amabo. Plautus. Vos hoc agite ſpe ctatores. nõ ſumit̃ demõſtratiue ueluti aurẽ ſuã tan gẽs. ℂEgo uero iſtoc. deeſt ago uel audio. ℂIniqui patris ẽ: iniq ẽ ſi nũc uelĩ quærere actus liberos ado leſcẽtis. ℂNã qd ante hac fecit: ꝑ ante hæc: cõſuetu dine magis q̃ rõne dr̃. ℂNihil ad me attinet: id agit ut cõſiliũ ſe ſeruare oſtẽdat. ℂDũ tẽpus ad eã rẽ tu lit deeſt ſe: ut ſit dũ tẽp⁹ ſe ꝓbuit: quia ſupra dixit: tu te his rebus ſinẽ pſcripſiſti pater. ℂAd eã rẽ tulit ab ſolute: & deeſt ſe. Siui aium ut expleret ſuũ: mira rõ cur ſiuerit ut & hoc qd̃ permiſit ad bonã frugẽ per miſerit nõ ad luxuriã. Siui ãt diſtigue. ẽ ãt ſiui mõ ꝑ miſi: ceſſaui ſiui antiq;. Aliter ĩ adelphis nõ ſiuit ege ſtas facere hoc nos. ℂNũc hic dies alios mores po ſtulat: hoc eſt recte & ſeuere: & inexorabiliter denũ ciat. ℂAliã uitã: ꝑ diuerſam & cõtrariã: ſic Virg. diis aliter uiſum ẽ. ℂDehĩc poſtulo ſi æquũ ẽ te oro da ue grauius illud fecit noĩe appellãdo. ℂVt redeat iã in uiã. Iam mõ tarditatis ẽ ſignũ: & in uiã dixit qua ſi ex inde ius ſit erroris ad rectã uiã. Vt redeat iam in uiam: puerbiale. ℂHoc qd ſit: deeſt. n. quæris. ℂIta aiũt: hæc & loquunt̃ uniuerſi: & ẽ tepida cõſenſio: & q̃ſi inuiti reſpõſio ut in heautõtimorumenõ. Ita credo monẽte patre filium. ℂTũ ſiqs magiſtrũ: me ta phoricos: an quia ex pedagogo eſt getha. ℂAd eam rem. i. ſuper eam rem: hoc eſt ſuper amorem. ℂIpſum ti animum ægrotum: p:o ægro. nam animus æger: corpus ægrotum. ℂNon hem: interiectio eſt iraſcent s. ℂDauus. ſ. n. œ. multiplex cõtumelia. põt. n. ſenẽ q̃ſi ſphingã dixiſſe. i. deformẽ mõſtriq; ſimilẽ: põt ẽt inhuma nũ & ſerũ dicere ut ſphinx: põt ẽt p œdipũ ſe ultorẽ ꝓmittere futurũ atq; oppreſſorẽ ſapiẽtiæ ſenis. Dauus. ſ. n. œ. facete ſe negauit œdipũ ut ſenẽ ſphingã eſſe cõfirmet nõ œdipũ. Imitationũ duo ſunt genera: q̃dã neceſſitas q̃dã itroducit uolũtas. ℂNõ. œ. ſi latine ꝓnũcies gtũs œdipi faciet ſi græce œdipodis. ℂSane quidẽ: ſane uali de: quia qui ſanus eſt ualidus eſt.

Agere · Virgilius · Metaphoricos · Aeger · Nõ hem · Sphinx

Hic uult? Si. quid ais? Da. qua de re? Si. rogas?
Meum gnatum rumor eſt amare.
Da. id populus curat ſcilicet. Si. hoccine
Agis an non. Da. ego uero iſtoc. Si. ſed
Nunc ea me exquirere iniqui patris eſt: nam
Quod ante hac fecit: nihil ad me attinet.
Dum tempus ad eam rem tulit ſiui animum ut
Expleret ſuũ: nũc hic dies aliam uitam affert: alios
Mores poſtulat. dehinc poſtulo: & ſi æquũ eſt te
Oro daue: ut redeat iam in uiam. Da. miror hoc
Quid ſit. Si. ſi quæris dicam. oẽs q amãt grauiter
Sibi dari uxorem ferũt. Da. ita aiunt. Si. tñ ſiquis
Magiſtrum cœpit ad eam rem improbũ: ipſum
Animũ ægrotum ad deteriorem partem plerũq;
Applicat. Da. non hercle intelligo. Si. non. hem.
Da. dauus ſum: nõ œdipus. Si. nẽpe ergo aperte:
Vis quæ reſtant me loqui? Da. ſane quidẽ. Si. ſi

GVI. Hic. ſ. ſimo uult. Si. quid ais? Da. de qua re? Si. rogas. i. iterrogas. rumor ẽ. i. fama uolat gnatũ meũ amar̃. ideſt amore capi. Da. populus curat id. i. filiũ amare. ſ. i. qd uulgo dicit̃ de⁹ ſciat & fere ſemp irõice dr̃. Si. hoc cine. i. utrũ hoc agis. i. audis. an nõ agis. ſ. quaſi dicat intelligis qd̃ dico an nõ. Da. ego uero ago. i. audio. iſtoc: ideſt iſtud qd̃ ais. Si. ſed ẽ iniq patris. i. ſpectat ad patrẽ nõ æquũ me nunc exq̃rere ea q̃. ſ. ante fecit. Nã nihil ad me attinet. i. ſpectat de his ſupple q̃ fecit ante hac. i. ante hoc tẽpus. dũ. i. q̃ñ tẽpus: ideſt tẽporis opportunitas. tu lit. i. præbuit ſe ſupple ad eã rẽ: ideſt ad amandũ. ſiui a ſino ſinis. i. permiſi. ut expleret aĩum ſuũ. i. ut ſatiſfaceret aĩo ſuo. nũc hic dies. i. hoc tẽpus pars ꝓ toto. affert. i. recte denũciat ſiue adhibet. aliã uitã. i. diuerſum uiuendi modũ. & poſtulat. i. requirit alios mores. i. cõtrarios a ſuperioribus. Dehinc: ideſt ex hoc tempore in poſter. poſtulo: tanq̃ rẽ iuſtã & ſi ẽ æquũ. i. rectũ quaſi dicat nõ. daue te oro tanq̃ maiorẽ ut ipſe filius. iã. i. nũc & mo do. tarditatis ſignũ ẽ. redeat ĩ uiã rectã. ſ. i. reſipiſcat & uiã laſciuiæ deſerat & redeat ĩ uiã. puerbialiter dictũ ẽ & trãſlatiue ab eo q deliraũit ſeu deuiauit & tãdẽ ĩ rectã redit uiã. Da. Miror qd hoc ſit qd̃. ſ. dicis. Si. ſi quæris. i. ſi ſcire uis dicã. Oẽs q amãt. i. amore ſunt capti. grauiter ferũt. i. moleſte & egre patiunt̃ uxorẽ ſibi dari. Da. ita aiũt: quaſi dicat fere omnes ita dicunt & eſt tepida conſenſio: & quaſi inuiti reſponſio. Tum ideſt deinde uel præterea. ſi quis cepit magiſtrum improbum ad eam rem ideſt ad amandum. ſiue ſuper amore. plærunque: ideſt ſæpenumero applicat. ideſt adiungit ipſum animum ægrotum. ideſt male habentem: propter amoris inſaniam ad partem deteriorem. ideſt peiorem. Aegrotus tamen hic uſurpatur pro ægro. Nam æger eſt ani mus. corpus uero ægrotum. Da. hercle. ideſt certe iurantis aduerbium. non intelligo. ideſt non capio uerba tua. Si. Non? Hem: interiectio iraſcentis. Da. Ego ſum dauus. quaſi dicat ſimplex ſeruus. non œdipus. ideſt non interpres enigmatum mihi propoſitorum niſi apertus fiat ſermo. Oedipus enim poſteaquam ſphingis monſtri enigma proponentis & neſcium diſſoluere opprimentis diſſoluit & monſtrum interfecit. dictus eſt rerum obſcuriſſimarum interpres. itaque dauus hic poteſt intelligi dixiſſe ſenem deformem & monſtri ſimilem: aut inhumanum & ſeuum inſtar ſphingo. Si. Nempe. ideſt certe. ergo uis me loqui aperte ideſt pla ne ea quæ reſtant. ideſt reliqua ſunt. Dauus. quidem. ideſt certe. Sane: ideſt ualde uolo ſuper. Si.

Dehinc · Aegrotus

VNIVERSIDAD DSALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTORICA

DONA. ℭSi ſenſero.h.q.cōminatio & ſic ꝓnūciatio:ut ſingulis uerbis ardeat:mire hodie: nā ad tp̄s nō ple
Virgilius nū.ſed ad cōminationē referṫ:ut Virgi.Oēs hodie moriemur iulti.& dies ꝑ nocte accipiṫ:ut hoc ipſum.Nū/
nū.ſed ad cōminationē referṫ:ut Virgi.Oēs hodie moriemur iulti. ... ℭVerberibus te.c.i.p.d. uult & ꝓnoie & noie ex
q̄ hodie.m.i.ℭQuo.ſ.m.quo minus:hoc eſt quo ipeditius ℭVerberibus te.c.i.p.d. uult & ꝓnoie & noie ex
Dare agitate cōminatiōe ſeruū.neq̄d relinq̄t iultū iracūdiæ.ℭDedā.dare eſt q̄d repetas:dedere eſt ad ppetuū:damus
Dedere & amicis:dedimus tm̄ hoſtibus.ℭEa lege.a.o.lege ad hoies: omine ad rē diuinā referṫ.i. firmamētū ꝑ huma/
Lex na & diuina.Omē aūt eſt q̄cq̄d ore dṙ.Ea lege.a.o.bn̄.lege atq̄ omine:q̄a leges auſpiciis ſeruatis ferebanṫ. er/
Omen go ſic itelligeq̄ſi dixerit ea cōditōe &antiq auſpica
to oīa faciebāt quæ rata eē uellēt. ℭAn nōdū ēt.q̄r
tū parelcon:q̄a abūdat ēt. ℭ Ipſam rē.m.i.ipſam rē.i.
uolūtatē tuā aut iterminationē tuā: hoc eſt piſtrinū
& pœnas ſeruiles . ℭNil circuitiōe.nil pro nō Cir/
cuitiōe:piphraſi.ℭVſus es:legitur & uſor es.ℭVbi
Cicero uis facilius.admonitio. Vbi.u.f.p.ſ. Cicer.nō eſt in
hac cā locus peccādi.ℭBona.u.q.hic q.d.me
liora loq̄re.Rogo te ergo cū admōitiōe: bōa uer/
ba inq̄t rogo. ℭNil me.f.nō te ignoro.nō me de/
cipis.ſic menāder.ουδεν πε λανθανεις.Nil me fal/
lis figura. Fallis lates ut ſit ου λεν
με λανθανεις . ℭNil me.f.nil pro ēt nūc. ℭNeq̄.
Duæ ne/ h.t.d.t.n.ꝑ.duæ negatiuæ faciūt unā cōſentiuā: tres
gatiuæ negatiuæ pro una negatiua accipiūtur : ut hic neq̄
haud non. Salu. Haud ipigre neq̄ inultus occidiṫ.
Vera ergo lectio eſt neq̄ haud tu dicas q̄ꝛ plurimi
nō intelligūt hoc dicas legūt.Neq̄ haud tu dicas ti
bi nō predictū:uera lectio.Neq̄ haud dicas:eſt qui
tum παρελκου.Plautus i bacchidibus . Neq̄ hoc
ſubditiua gloria oppidum arbitror.
Eniuero Nimuero daue.Hic breuis & comica delibe/
ratio ē magna expectatiōe plurimaꝶ reꝶ imi/
nētiū cōmotiua excitātis daui cōſiderationē
ꝓpoſitā.Eniuero daue:oīs pſona aut ab altero cō/
mēdaṫ:aut ſeipam populo cōmendat:ut hic daui:
& ꝑ ſimonē ſupra deſcripta ē:ubi dicit:Mala mēs:
malus aius:& hic ꝑ ſe dū hoc geſtu ac ſermōe agit:
ac diſputat ſecū.Eniuero daue ſignificationē habet
nimiā ꝑmoti atq̄ irati ai. Cicero:Hic cū aliis ex alia
Segnitia pte eniuero ferēdū eſt.u.m.ℭSegnitiæ:ad agēdū.

Sēſero hodie q̄cq̄ in his te nuptiis fallaciæ conari
Quo fiāt minus:aut uelle in ea re oſtēdere q̄ ſis
Callidus uerberibus cæſū te daue in piſtrinū dedā
Vſq̄ ad necē:ea lege atq̄ omine: ut ſi te inde
Exemerim ego ꝑ te molā.q̄d hoc intellextin:an
Nōdum:etiam ne hæc q̄dē.Da.immo callide.ita
Aperte ipſam rē modo locutus:nihil circuitione
Vſus es. Si. ubi uis facilius paſſus ſim q̄ in hac re
Me deludier.Da.bona uerba quæſo.Si.irrides:
Nihil me fallis:ſed dico tibi ne temere facias:
Neq̄ haud tu dicas tibi non prædictum:caue.

Dauus ſolus.

e Nimuero daue nihil loci eſt ſegnitiæ:neq̄

GVI.Si ſēſero hodie.i.tā nocte q̄ die.cōplectiṫ.n.dies naturalis tā diē q̄ noctē.te dauū cōariet.i.moliri q̄cq̄.fal
laciæ.i.aliquā deceptionē:aut cauillationē.i his nuptiis q̄s.ſ.ſimulo quomin⁹.i.ut ipedit⁹ fiāt.aut ſi ſēſero te uel
le oñdere i ea re.q̄.i.q̄tū ſis callid⁹.i.aſtut⁹ a calleo es.Nā ut man⁹ labore:ſic mēs callidi aſſiduitate malitiæ ſeu
Hodie aſtutiæ cōcalluit ac callū fecit.o daue dedā.i.ꝑpetuo dabo te.Dam⁹.n.ad tp̄s q̄ꝛ repetim⁹ ut amicis.Dedimus
Conariet uero ad ꝑpetuū ut hoſtib⁹.i piſtrinū uidelicet ad circūagēdas molas q̄s truſatiles uocāt ut Geli.ait.Dṙ.n.piſtri
Calleo es nū a pinſo is q̄ꝛ ē molo is.ſiue tūdo dis.cæſū.i.flagellatū uerberib⁹.i.uirgis fuſtib⁹ loris.Nā ut ait Laurē. licet
Piſtrinū uerbera ꝑ uerberatōe accipianṫ tm̄ rē corpeā ꝑprie ſignificāt:ut flagella uirgas baculos fuſtes lora ferulas harū/
Laurētius dines:& ſi q̄d ē ſimile.uſq̄ ad necē.i.mortē.ea lege.i.tali cōditōe:referēdo ad hoies.& eo omie.i.eo auſpicio
Verbera ſeu augurio & uoto mētis & uocis referēdo ad rē diuā. Omē.n.teſte Feſto ē auguriū q̄ꝛ ore fit ut uoce ñ aui
Feſtus bus aut alio mō dictū q̄ſi orimē q̄ ore fiat.Ser.ēt dicit eē auſpiciū.itē uotū mētis & uocis.ea ergo lege & oie
Seruius ut.i.q̄ ſi exemeri.i.ſi eduxeri te ide.i.ex piſtrio ego dn̄s molā.i.circūagā molas ꝑ te.i.uice tua. Quid itellexti.i.
itellexiſti ne h̄ q̄ꝛ nūc dixi an nōdū.i.nō adhuc.ēt ne h̄ q̄dē.i.nec ēt h̄ itellexiſti ſicut nec cætera te dicebas itelli
gere abūdat ēt Da.imo.i.ſed itellexi ſup.tu locut⁹ ita apte.i.clare.rē ipſā.i.tuā uolūtatē.mō.i.paulo añ nihil.i.ñ
uſus es circuitōe.i.ābage v̄boꝶ.Si.ubi uis.i.i q̄cūq̄ alia re facili⁹ paſſus ſim.i.min⁹ moleſte ferrē.deludier.i. de
Paragoge ludi ꝑ pagogē h̄ ē d̄rideri. q̄ i hac re.i.i his nuptiis.Da.q.i.ro.b.u.q.d.meliora loq̄re.uel ſuaui⁹ loq̄re ꝑcor. Si.
irri.nil.i.nō me fal.i.nō te ignoro nō me lates nō me ꝑteris aut fugis.ſed dico tibi.i.te admoneo.caue.i.fuge
Temere ne facias q̄cq̄ ſup.temere.i.icōſulte icōſiderate.neq̄ ꝑ & ñ.caue inq̄.i.fuge.Ne.h.d.i.q̄ dicas(duæ.n.negatiuæ
faciūt unā cōſētiuā) malū futuꝶ nō ꝑdictū fuiſſe tibi.uel ſic dici ꝑt.caue.i.aiaduerte uel ꝑuide.ne.i.ut & ut ꝑ q̄
haud.i.nō dicas nō ꝑdictū &c.dicim⁹.n.caue cadas & caue ne cadas i eodē ſēſu ubi ne ſignificare uṙ q̄ ſi caue
capiaṫ ꝑ fuge.quo q̄dē pacto capi debet.Nā cū dicim⁹ caue ne cadas itelligim⁹ fuge.hoc uidelicet caſū & lapſū
tui. Aliter legit Donatus.q̄ꝛ mēte te ingenio reuolue. (.i.negligentiæ
Nimuero.Hic dauus ſecū ſeq̄ētia uolutat atq̄ loquiṫ . Enimuero.i.certe.o daue nihil loci eſt ſegnitiæ
Secordiæ

DONA. ℭSecordiæ.ad cōſiderandū.ℭQuātum modo.quātum pro inquātū.ℭQuæ ſi nō aſtu.p.ꝓuiſio
rerum duas ſignificationes habet.Prouidemus enim nobis tā bonū q̄ malum.Malū ſicut quis eminus ueni Secordia
ens telū prouidit:atq̄ cauerit.ergo hic prouidēṫur:cauētur:uitanṫ & nuptias uelut undā nauigo iminentē ſe Prouideṫ
cit:quod ſiq̄s nō undā:ſed ex aduerſo uenientē prorā exceperit demerſus undis peſſundabit:eſt ergo metha
phora.ℭMe haud here.heꝶ hic herilē filiū.ℭ Pāphilū ne adiutē an auſcultē ſeni:ſemp deliberatiua uerba ha/
bent quendā ſonū per quē exitus rei demōſtraṫ:ut hic oſtēdit ſe pāphilū magis adiuturū:q̄ uerbis ſenis obtē

Secordiæ q̄tum intellexi modo ſenis ſententiam
De nuptiis:quæ ſi nō aſtu prouideantur:me aut
Hærum peſſundabunt : nec quid agam certū eſt:
Pamphilum ne adiutem:an auſcultem ſeni.
Si illum relinquo:eius uitæ timeo.ſin oppitulor:
Huius minas:cui uerba dare difficile eſt.
Primum iam de amore hoc cōperit. me infenſus
Obſeruat:ne quam faciam in nuptiis fallaciam:
Si ſenſerit: perii:aut ſi libitum fuerit cauſam cepit
Quo iure quaq̄ iniuria præcipitem me
In piſtrinum dabit.ad hæc mala hoc mihi accidit
Etiam:hæc andria ſiue iſta uxor ſiue amica eſt.
Grauida e pamphilo eſt:audireq̄ eorum eſt
Opæp̄ciū audaciā nā icœptio eſt amētium haud

peraturū.ℭSi illum relinquo eius uitæ timeo: pri
um tractatus quæ ſupra ſunt.Pāphilū ne adiutē an
auſcultē ſeni.Vite eius timeo:ut alibi. Syre tibi ti/
mui male.ℭSin oppitulor.opē ferre diciṫ in ma/ Ferre opē
lis rebus:& hiis qui de ſalute dubii ſūt:ut fer opem
ſerua me obſecro.Oppitulor & oppitulatio dicta Oppitula
ab opem tollēdo:hoc eſt ferēdo.ℭHui⁹ mīas. ſub tio
auditur timeo.ℭCui.u.d.uerba dare fallacia ē:ad
illud ſpectat.Nihil me fallis.ℭDifficile eſt.nō dicit
impoſſibile eſt:ergo oſtendit patrē eſſe qui quæ ꝑ
pamphilo.ℭPrimū iā de amore hoc cōperit. pri/
mo inquit iā infenſus eſt ſenex:deinde a pamphi/
lo grauidā eſſe glyceriū.ℭPrimū iā:ē.n. αναστρο αναστρο
φη pro iāprimū . ℭDe amore hoc cō . hoc amore φη
ſic quaſi cū tedio & reprehēſione eius amoris lo/
quatur.ℭMe iſenſus ob.ſ.de amore filii ſenex me
ſeruat:& re uera timēdus eſt. ℭNe quā faciā nup.
fal.hoc ad illud ſpectat. tum ſiquis magiſtrum ad
eam rem improbum ipſum animum ægrotum.
ℭQuo iure.q.i.prouerbiale hoc eſt:que ſūt fas &

fas nolis uelis.Ad hoc ipſa re maior eſt difficultas:quia grauidam glycerium ſeruat.ℭSiue iſta.u.ſ.a.eſt & hoc
cum quodam tedio & indignatione ſtomachi interrumpit.ℭAudireq̄ eſt.o.p.a.operæ precium dicitur de
mirificis & laudabilibus.nam & ea que magna ſunt etiam ſi mala tamen miramur quia libenter audiamus
& hoc præcium eſt operæ.i.audiendi.Et audaciam proprie dixit:ut in eunucho. Audaciam meretricum ſpe
cta.ℭNam incœptio eſt.a.h.amabant ueteres de proximo ſimilia dicere.Cicero. Minus carum putauit fore Cicero
de armario q̄ quod de ſacrario fuiſſet ablatū.Quædam in uerbis ſunt quæ paromœa dicunṫ in nominibus.
GVI. Neq̄ ſecordiæ.i.ſtultitiæ.q.d.nō oportet h̄ dauū eē negligētē neq̄ ſtultū & icōſideratū . uel nihil ualet
hic ſegnitia aut ſecordia.dṙ.n.ſegnis negligēs & ſegnitia uel ſegnities negligētia q̄ſi ut feſtus ait ſine nitendo
q̄ꝛ utile & honeſtū ē.Secors aūt dṙ aut ignau⁹.i.timidus:aut ſtultus ſiue icōſiderat⁹.Inde ſecordia ignauia uel
ſtultitia.dṙ.n.ſecors q̄ſi ſine corde.i.aioſitate uel prudētia.Nā cordati hoies prudētes dn̄r.q̄tū.i. inq̄tū itellexi Feſtus
mō.i.paulo añ ſniam.i.ꝑpoſitū ſenis.i.ſimonis.de nuptiis quæ nuptiæ ſi nō ꝑuideātur.i.caueātur & uitētur.
aſtu.i.uel aſtute.uel aſtu.i.aſtutia ut uult Tortelli⁹ ab aſtu urbe in qua uerſati ſūt cauti. ipæ nuptiæ peſſūdabūt
.i.ꝑcipitē dabūt.metaphora ab his q irruētib⁹ undis in aq̄s ꝑcipites danṫ atq̄ ſubmerguṅt & ab undis oppri/ Aſtus
mūtur.ſic hic Dau⁹ timet ne a nuptiis opprimaṫ aut herilis fili⁹.Peſſūdabūt ergo me aut hæꝶ.i.hærilē filiū.nec Tortelius
certū ē mihi.i.nō ē mihi exploratū aut cōptū.ſiue nō ē apud me deliberatū aut cōſtitutū q̄d agā.i.agere debeā Peſſūdaṫ
ne.i.utꝶ adiutē.i.adiuuē pāphilū.an auſcultē.i.obſeq̄r morē gerā ſiue obediā ſeni.i.ſimōi. Si reliquo.i.dſero
illū.ſ.pāphilū.timeo uitæ ei⁹.i.metuo ne ꝑeat:ſin.i.ſed ſi oppitulor.i.opē fero pāphilo.timeo inq̄ minas.i.iter
miatiōes h⁹ ſenis.cui ſeni difficile ē dare uerba.i.fallacias.Nā uerba dare alicui ē fallere aliquē Primū iā.i. iāpri
mū anaſtrophe.cōperit.i.ueritatē dep̄hēdit.de h̄ amoꝛ hic dixit q̄ſi cū tedio.ipe iſenſus.i. uehemēter iratus &
odiū gerēs.obſeruat me.i.diligēter aiaduertit q̄d agā.ne quāti.ut nō aliquā fallaciā faciā nuptiis quo min⁹ fiāt Verba daṫ
ſi ſenſerit.i.pcepit me feciſſe fallaciā.pii.i.male ageṫ mecū.aut ſi libitū fuerit.i.ſi libuerit ſeu placuerit ei cepit.i.ca Anaſtro/
piet cōiūctiuū ꝑ idicatiuo cām.i.occaſionē dabit me ꝑcipitē.i.me ꝑcipitabit.i piſtrinū.i. i eū locū q̄ſi ergaſtulū phe
i quo igēs erat mola:q̄ eq̄s uoluētib⁹ molebaṫ triticū.In eū āt locū mitti ſolebāt ſerui cōtūaces: ut equoꝶ uice Infenſus
molā uerterēt:neq̄ illic eximebāṫ niſi dn̄is ipis poſtulātib⁹ quo iuṙ.q̄ ꝑ &.q̄ iniuria ꝑuerbiale ē q̄ſi fas nefas
uelis nobis.q.d.iure uel iiuria me i piſtrinū dedet.& ita ad lr̄am poterit itelligi.cepit cām quo iure.i.ꝑ q̄d ius.
iterrogādo.q̄.i.&.q̄ iiuria.i.ꝑ quā iniuriā.Vel.q.i.i.aliquo iure.& q̄.i.aliq̄ iniuria dabit me &c.Verūtñ q̄a pro
uerbiale ē ita ſumēdū ē ut ſūi ſolet iiſdē uerbis.ēt h̄ q̄d ſeq̄ṫ accedit.i.adiūgiṫ addiṫ. ad h̄ mala q̄ iminēt ꝑꝑ nu/
ptias.hæc ādria.i.hæc puella de ādro.ſ.glyceriū ſiue iſta(cū quodā tedio & idignatiōe ſtomachi hāc facit iter/
ruptionē)ē uxor ſiue amica.i.amaſia ē grauida.i.ꝑgnās.e pā.i.ex ope pāphili.q̄.i.&.opæp̄ciū ē.i.miꝶ ē.Opæ Opæp̄ciū
ꝑciū.n.dṙ de mirificis & laudabilibus.miramur eni quæ magna ſunt etiā mala & libēter audimus:& ita admi
ratio & delectatio ꝑciū eſt opæ.i.laboris audiēdi.Opæp̄ciū igiṫ ſignificat iocūdū laudabile neceſſariū fructuo
ſum & haud ab re.i.nō ꝑter rē.ſiue nō ultra ꝑpoſitū. Opæp̄ciū itaq̄ eſt.i.iocūdū eſt. uel mirū ē audire audaciā
.i.temeritatē coꝶ.ſ.pāphili & ſocioꝶ.Nā id ſupple eſt icœptio.i.ichoatio amētiū.i.mēte dſtitutoꝶ.haud.i.nō

VNiVERSiDAD
D SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONA.¶ Quicquid pepiſſet.maiorẽ rephẽſionẽ ſonat qcqd pepiſſet:parit enĩ aut maſculũ aut fœminã: & ſo
Decernere let iuſtior eẽ cauſa tollẽdi ſi marẽ uxor pepit:ſed nimii amoris ẽ nõ expectare qd tollas.¶ Decreuerũt tollere de
Senatus decernere ẽ de magnis rebus certã ꝓferre ſniam:unẽ etiã ſenatus decretũ.¶ Et fingũt ĩt quãdã: argumẽti partẽ nar
cretum rat.& nõ credit eẽ q dicitur ſupſit locus errori: & fallaciã quãdã ne ueriſimilis ſit ipſa fallacia toti⁹ cõtẽtionis &
utilitatis.¶ Fuit oli qdã ſenex.ab exegẽatico ad mimeticũ trãſit. ¶ Is obiit mortẽ.plene dixit:qꝛ nos obiti tñ
obeo mõ Virg.Morte obita.¶ Chryſidis patrẽ.fama ẽ recepiſſe orbã puã ꝓdixit:ut ſit uerũ ñ poſſe eã facile ſuos agnoſce/
tem re.¶ Fabulæ.reddit ad narrationẽ¶ Atq; ipſis com
Atq; mẽtũ placet:atq; p tñ:ut ſit tñ cõmẽtũ placet: qꝛ cõ
miniſcũt ꝓbãt.¶ Sed.m.a.e.e.e.h.a.m.f.paſceue al
teri⁹ ſcænæ.¶ Mi.ſemp noia comicoꝝ ſeruoꝝ:aut a
Nomia ſer nationib⁹ ſũt idita:ut miſis:ſyr⁹:aut ex accidentib⁹:ut
uorum leſbia uelut ebrioſa a leſbo iſula: q̃ ferax ẽ ſuauiſſimi
candidiſſimiq; uini:aut a moribus & uernilitate.ut
pſeudul⁹:aut ex negocio:ut chryſal⁹:aut ex q̃litate
corporis ut chilac⁹:aut ex ſpe formæ ut pinacium.
¶ Ego hic me ad foꝝ.nihil adhuc dau⁹ iuẽit cõſilii
niſi ut q̃rat pãphilũ moneatq;.Ego hinc me ad fo/
rũ:tumultuoſe hoc ꝓnũciat ut deſit pgĩ:aut ducã me
Vdiui archilis iã. Hæ ſunt inuẽtiones poe/
œconõia a ticæ ut facetiæ aliqd addãt.Nã œconomia
ut accerſat obſtetrix & cõueniat pãphilus:
facetia ſcribẽtis in his uerbis ẽ.qd archilis cõpotri/
cẽ potiſſimũ adduci iubet & ſingit.Audiui archilis
iã frequẽter hoc mõ Terẽtius cõpẽdiũ facit ut egre
diẽs loquat pſona de eo qd eſt geſtura: & ſimul do
ceat qd ab altera geſtũ ſit. Audiui archilis iandudũ.
utrũ iãdiu audiui an iãdiu iubes incerta diſtinctio.
Iãdudum & ſunt q iãdudũ iamprimũ intelligũt: ut iãdudũ ſu
Validus mite pœnas.¶ Sane pol.ſane multũ alias ualide.nã
q; ualidus ẽ qui multũ rerũ neceſſariaꝝ habet ad ſa
lutẽ.¶ Temulẽta.ꝓducit primã ſyllabã te. Tumulẽ
Tumulen ta.uinolẽta hoc eſt ebrioſa: quia temetum uinum
tus dicit:unde abſtemius ſobrius. dictũ autẽ temetum
Temetũ ab eo quia tenet mentem.Temulenta uino.

Amantium:quicquid peperiſſet decreuerunt
Tollere:& fingunt quandam inter ſe nũc fallaciam
Ciuem atticam eſſe hanc: fuit olim quidam ſenex
Mercator nauem is fregit apud andrum
Inſulam:is obiit mortem:ibi tum hanc eiectam
Chryſidis patrem recepiſſe orbã paruã:fabulæ.
Mihi quidem hercle non fit ueriſimile.
Atq; ipſis commentum placet:
Sed miſis ab ea egreditur.at ego hinc me ad
Forum:ut conueniam pamphilum:ne
De hac re pater imprudentem opprimat.

Miſis ancilla.

Vdiui archilis iãdudum leſbiam adduci
Iubes.ſane pol temulenta eſt mulier:

CVIDO Amantium.i.amore captoꝝ. panoma
ſia ẽ. Nã ueteres amabant de ꝓximo ſimilia dicere
Decreuerũt.i.cõſtituerũt. Decernere eſt de magnis
rebus certã ꝓferre ſniam. Vnde ſenatus decretũ. Tol
lere.i.educare qcqd peperit ſiue maſculũ ſiue fœminã.ubi oſtẽdit nimius eſſe amor:cũ non expectetur quod
tollatur.& nũc fingũt inter ſe q̃dã fallaciam.ſ.hanc glyceriũ eſſe ciuẽ atticã.i. ex urbe atheniẽſi quæ eſt in attica
regione.quidã ſenex mercator fuit olim.i.iãpridẽ is fregit nauem.i.naufragium fecit eius fracta naui apud an
drum inſulã appoſitiue is mercator obiit mortẽ.i.mortuus eſt quaſi iuit ad mortẽ.Nam cicero in epiſtolis di
cit.obire uillas pro adire.Inde obire mortẽ.i.ire ad mortẽ.obire diẽ ſuũ.i.ire ad diẽ fati.hoc eſt mori ibi.i. in
andro.tum.i.tunc fingunt inq̃ aut fama eſt ſupple pr̃em chryſidis recepiſſe hanc glycerium.eiectam.i.ad littus
Fabulæ emiſſam ex naufragio.Nã naufragus dr̃ naui fracta eiectus.orbã.i.ſine parẽte paruã ita ut agnoſcere parentes
Perſius nequiret fabulæ.i.ut Perſius ait nugæ ſunt.ſupple qdẽ hercle.i.p herculem id ſupple nõ fit mihi ſupple.uериſi/
Cõmentũ mile.i.ꝓbabile.atq;.i.tñ.cõmentũ tale figmẽtũ mẽdaciũ excogitatũ tale inuẽtũ.Nã cõminiſci ſignificat excogi/
cõminiſci tare inuenire.Inde cõmentitia ratio.i.ratio fictitia cõmentũ ergo placet ipſis.q.d.quod cõminiſcunt ꝓbãt. Sed
miſis hic eſt paraſceue.i.ꝓparatio alterius ſcænæ. Miſis ergo.i.ancilla illa a natione ſic dicta. Seruorum enĩ co/
micorum nomina aut a nationibus ſunt indita:ut miſis.aut ab accidẽtibus:ut leſbia quaſi ebrioſa a leſbo iſu/
la quæ ferax eſt ſuauiſſimi candidiſſimiq; uini.aut a moribus & uernilitate ut pſeudulus.aut a negocio:ut chry
ſalus.aut ex qualitate corporis ut chilacus.aut ex ſpecie formæ ut pinaciũ. Miſis egredit.i. exit ab ea.ſ.glycerio.
at.i.ſed.ego dauus ducam ſupple uel cõferam me hinc ad forũ.ut cõueniã.i.alloquar pãphilũ.ne pr̃ ſimo op/
primat.i.deprahẽdat eũ iprudẽtẽ.i.iprouiſum nõ ſuſpicãtẽ de hoc amore.i.q̃tũ ſpectat ad hũc amorem.
Vdiui archilis & cætera. Hic miſis egrediens & de quo geſtura eſt loquitur: & ſimul docet quid ab al/
tera geſtum ſit.O archilis ideſt o anus audiui quid ſcilicet me facere uelis:iubes ideſt uis uel precipis le
ſbiam ideſt illam obſtetricẽ ebrioſam.adduci iãdudum : ideſt q̃primum pol ideſt per pollucem ſiue
per ædem pollucis illa Leſbia eſt mulier ſane: ideſt multum temulenta: ideſt uinolenta: quaſi temeto: ideſt
uino plena.Temetũ enim uinum eſt. q; teneat mentẽ.Inde abſtemius a um ideſt ſobrius & temeto abſtinẽs.

Et temeraria

DONA.¶ Temeraria:natura.¶ Nec ſa.d.c.c.p.p.bene in cõcluſione illa ſpecialiter probauit dicendo nõ ido
neam cui cõmittatur primus partus mulieris:ſed mire ſignateq; dixit cõmittas.Etenim cõmittimus magna & Cõmitte
quæ ſalutem in dubio habent.¶ Nec ſatis digna cui cõmittas primo:duas res:nec parientem:nec primo par
tu.figura ecclypſis:ut Virg.Non me tibi troia externum tulit & domus æneæ.c.in.ſ.¶ Tamen adducam .re/ Eclypſis
dit ad illud quia ui coacta eſt.Importunitatem.ſ.¶ Importunitas neq; loci neq; temporis habet cõmoditatẽ. Virgilius
¶ Aniculæ:archilis.ſ.¶ Quia compotrix:in uultu remanſit oratio.deeſt enim per figuram αποσιωπησιν:

Et temeraria:nec ſatis digna:cui cõmittas primo
Partu mulierem:tamen adducam eam:
Importunitatem ſpectatæ aniculæ:quia cõpotrix
Eius eſt.dii date facultatẽ obſecro huic pariũdi
Atq; illi in aliis potius peccãdi locũ:ſed quidnam
Pãphilũ exanimatũ uideo:uereor qd ſiet: oppiar
Vt ſciã nũc quidnã hæc turba triſtitiæ afferat.

Pamphilus.Miſis.

h Occine eſt humanũ factum:aut incœptum:
Hoccine eſt officium patris: Mi. quid illud
Eſt:Pa.Proh deum fidem:atq; hominum:
Quid eſt ſi hæc contumelia non eſt:

ideo illam uult accerſiri.¶ In aliis po.pec.lo.utrum
in aliis mulieribus:an in aliis rebus.¶ Sed Quidnã
pã.ex.ui.exaiatus eſt perturbatus.Virgil. Exanimata Exaiatus
ſequẽs impingeret agmina muris.Exanimus: mor Exanim⁹
tuus.Idem:Exanimũq; auro corpus uendebat achil
les.¶ Vereor quid ſit.quid ob id propter quid ſit
exanimatus.aut aliter quid ſit.i. quid ſit negocii.
¶ Sed quidnã pamphilũ:quid pro quare.ut qd ue
niat:nam deeſſe poteſt:ut ſit quidnam:hoc comi/
cum eſt & terentianum:cum exceptis num & nã
ſufficere ad interrogationem potuiſſet quid.
Occine eſt humanum factum:aut incœptũ
h Hic inducitur adoleſcẽtis animus circa nu
ptias ut ex magnitudine eius ingens gaudi
um comparetur in fine fabulæ cognita glycerio:&
ſimul id agit ut magis magiſq; per Miſidem pam/
philus excitetur ad reſpondendum patri nuptias i
ducenti:¶ Hoccine eſt humanum factum aut ince Iracũdia
ptum ab iracũdia & dolore cœpit.Iracundia deſcẽ Dolor
dit ex iniuria:dolor ex miſeria.¶ Hoccine ẽ huma/
num factum:aut icœptũ:quaſi deliberatio ẽ:in qua
duæ partes ſunt:una patris & altera amicæ perſuaſo
riæ miſis eſt principium ab inuentione:in q̃ pri
mo ut hominẽ accuſet:deinde ut patrem.¶ Hocci
ne eſt humanum factum:hoc eſt dilatare orationẽ
ne diceret quid fecit:& eſt peruerſa αυξησισ a ma/
ioribus deſcendens ad minora per amplificationẽ
accuſationis.¶ Factũ aut icœptum.in aliis factu aut
incœptu fuit.¶ Hoccine eſt officium ab efficiendo Officium
ab eo quod quærit:quid efficere in eo unũquẽq;
conueniat pro conditione perſonæ.¶ Quid eſt ſi hæc contumelia non eſt.hæc ſi dicimus de his quæ neceſ/
ſario ſunt hoc eſt quod dicimus.¶ Si hæc contumelia non eſt:hoc cum ſtomacho dictum: quaſi aliquo
contradicente non eſſe contumeliam. Cicero. Quid eſt quæſo metelle is:ſi hoc non eſt.
GVI. Et temeraria.i.icõſiderata.ꝓceps ñ ſatis cõſiderãs qd agat:nec ẽ ſatis digna:cui cõmutas.i.credas.Cõmit
tim⁹.n.magna q̃ ſalutẽ i dubio hñt.tñ q̃uis ſit temulẽta adducã eã:qa tãtope uis.uos ſupple ſpectatores ſpecta
te.i. cõſiderate iportũitatẽ.i.icõſiderationẽ ſiue icõmoditatẽ loci & tpis aniculæ.ſ.archilis.qa archilis ẽ cõpo/
trix eius.ſ.leſbiæ.i.ſimul cũ ea potat.Deeſt p apoſiopeſim.iõ uult illã accerſiri.O dii obſecro.i.p ſacra rogo.
date huic Gly.facultatẽ pariũdi.atq; date illi leſbiæ poti⁹ locũ.i.oportũitatẽ ſiue occaſionẽ peccãdi.i.errãdi in Cõpotrix
aliis uel reb⁹ uel mulierib⁹.Sed qdnã.i.cur uideo Pã.exaiatum.i.pturbatũ.Exanimis ãt dr̃ mortuus.Vereor.i. Apoſio/
timeo quid ſiet.ideſt quid ſit negocii. uel quid ideſt cur uel propter quid ſit exanimatus. opperiar: ideſt peſis
expectabo quidnam triſtitiæ:ideſt quam triſtitiam hæc uerba ideſt hæc turbatio commotio afferat. opperior
Occine &c.Inducit pamphilus iracundus & dolens de nuptiis:tam repente celebrandis. Iracundia
h deſcendit ex iniuria:dolor,uero ex miſeria.Hoccine:ideſt utrum hoc eſt factum humanum aut incœ/
ptum.aliqui uolunt factu & incœptu ut ſit ſenſus.Vtrũ hoc eſt humanum factu aut icœptu:ideſt ut fi/
at aut incipiatur.Hoccine:ideſt utrum hoc eſt officium patris:ideſt id quod deberet facere pater.Mi.Quid il
lud eſt:Pam.Prohfidem deum ideſt deorum atq; hominum.Proh interiectio eſt doloris. unde prohdolor Prohfidẽ
dici ſolet ab eo qui dolens loquitur atq; exclamat.poteſt etiam eſſe interiectio indignantis ſiue uituperantis. Prohdo/
Inde prohpudor dici conſueuit ab eo qui cum uituperatione alicuius loquitur.hic autem prohfidem deum lor
atque hominum dicitur a dolente iracundo atq; indignante & præ indignatione in exclamationem prorũ Prohpu/
pente.ubi ſenſus eſt.prohfidem quaſi dicat teſtor & inuoco fidem ideſt ueritatem uel opem ſiue auxilium dor
deum ideſt deorum atque hominum.quid hoc eſt ſi hæc contumelia ideſt iniuria non eſt quaſi dicat nihil
aliud eſt quam contumelia.hoc autem dicendi genus per Si.apte accõmodari ſolet his quæ neceſſario ſunt
hoc etiam cum ſtomacho dictum eſt quaſi in eum qui diceret non eſſe contumeliam.In eo etiã dicto ſi hæc

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONA.℄Vxorem.d.ſ.m.h.decernere eſt de magnis certã proferre ſententiã.Vxorẽ decreuit:ꝓpoſitio inin
Decernere tiæ.Nõ ne.o.oportuiſſe ad patrẽ refert.nã nec ſic conſentiret ad nuptias:ſed fac me uelle.Nõne.o.p.me ante
dolet aũt ſe ſpatiũ nõ habuiſſe conſilio.℄Nõne oportuit.o.ꝗ de ſtõacho repetitũ eſt oportuit:& de more ꝑ
ſciſſe me ante.ꝑſciſſe proprie ad eũ refert:hoc ẽ ad pãphilũ.℄Cõmunicatum:ꝙ neq; huius ꝓpriũ eſt:neq; il/
lius:& ante abũdat aut certe præ cum ſufficiat ſciſſe.℄Cõmunicatũ:quia nuptiarũ nõ omnis poteſtas in pa/
tre eſt.℄Quod uerbũ audio.uerbũ more ſuo poſuit.i.uxorem dare:quod ait.℄Quid chremes? tranſit a pa/
tre:nũc ad ſocerum redit id quod nõ ad chremetẽ:
ſed ad illũ trãſeũtis dicit:& nõ cõſideratis qd dicat.
Quid chremes?iraſcit patri ꝙ cogat chremetem ꝙ
nõ neget uxorẽ.℄Nõne.dolet nõ odio haberi:nõ
repudiari.Quid chremes.qd nõ latuerat pãphilum
repudiaſſe chremetẽ:unde & dauus ait : qui poſtea
ꝗ auditũ fuerat nõ datũ iri filio ſuo uxorẽ.℄Id mu
tauit:noue dixit:id enim ob denegarat.℄Cõmiſſu
rũ mihi gnatã uxorẽ:parauerat nuptias:& chreme/
tẽ mutare ſniam.Id mutauit qm:nã quotiens uer/
Obſtinate facere ba ſunt dr quotiẽs nomina.℄Ita ne obſtinate:ob/
ſtinate facere ẽ aliquid i alterius malũ cũ conatu ꝑ/
ſeuerãter:& i alterius perniciem nimis niti.℄Vt me
a glycerio miſerũ abſtrahat:magna ui uerbi & ꝓprie
tate uſus eſt:unde illd eſt.Iphitus & pelias mecũ di
uellimur inde.℄Abſtrahat : magna indignatione
uſus eſt:tanq̃ chremes nõ tã filiæ cõſultũ uelit q̃ læ/
ſum pãphilũ.℄Proh.d.at.h.f.ꝗ ferueat idignatiõe hic aſpice:ꝙ frequẽter exclamat.Proh deũ atq; hoium fidẽ
alia exclamatio ẽ aduerſum ſocerũ.℄Adeon hoiem eẽ:neminẽ putat eẽ i genere humano ita infœlicẽ : ut ſe:
qd eſt cõe omnium:q i aliquo mœrore cõſtitũt:itaq; nõ ſe:ſed cõditionẽ humanã dolet:& iraſcit natũ eẽ quẽ
ꝗ qui poſſit eſſe tam miſer:ut ipſe eſt.ac p hoc adeo ſe hoiem eſſe infœlicẽ amatoris amore noiato exiliuit in
Virgilius gemitus.Sic Virgilius. Aut ſi lux alma receſſit:Hector ubi eſt.℄Inuenuſtũ aut infœlicẽ quẽq̃:inuenuſtus ẽ ſi/
ne uenere.i.ſine gratia:quẽ oẽs reſpuãt repudiẽtq; pulchræ:& quẽ deformes appetãt.℄Inuenuſtũ aut infœli
cẽ:inuenuſtus:cui diſplicẽs obiicit:infœlix cui placens negat.℄Aut infœlicẽ quẽq̃ ut ego ſum:adeo ſe miſe
rũ dicit:quia ſibi repudiare nõ licet:ut ꝓpter ſe doleat humanũ genus i quo ſit aliqs tã miſer : ut Heu cadit in
Effugere quẽq̃ tantum ſcelus.℄Vt ego ſum:ανακολουθον eſt:ut quã.n.inferre debuit:nõ ut Effugere:in totũ fugere
℄Quot modis.ſ.c.ſi chremes ſpretus intelligeremus pamphilum dicere.quia operam dederit ut ſe repudia/
ret chremes.ut ſupra dixit mutauit:quia me imutatũ uidet.℄Quot modis ſpretus cõtẽptus.chremes an pã/
philus.℄Facta trãſacta oia:puerbiale ẽ i id negocii:de quo nihil ſupſit ad agendũ.Facta ãt a pãphilo.Trãſacta
ẽt a chremete.℄Repetor:repudiat⁹:qſi hiniuria ſit repudiaſ & repeteſ:& tale ẽ i eunucho.Excluſit : reuocat.

Vxorem decreuit ſeſe mihi hodie:nõne oportuit
Præſciſſe me ante?nõne prius communicatum
Oportuit? Mi.miſeram me:quod uerbũ audio.
Pa.quid chremes? qui denegarat ſe commiſſurũ
Mihi gnatam ſuam uxorem:id mutauit: quia me
Immutatũ uidet : ita ne obſtinate opam da ut me
A glycerio miſerũ abſtrahat. proh deũ atq; hoim
Fidem.qd ſi fit pereo funditus: adeon hoiem eſſe
Inuenuſtum atq; infœlicẽ quenq̃:ut ego ſum:
Nullõ ego chremetis pacto affinitatem effugere
Potero?quot modis cõtemptus:ſpretus:facta
Tranſacta omnia:hem repudiatus repetor:

GVIDO. Contumelia nõ eſt poteſt eſſe ſenſus.ſi hæc:ideſt ſi hæ res quæ incipiuntur contumelia non eſt
ideſt ſi non ſunt contumelia. Etenim ſi contumelia poſtponeretur in eo ordine ſunt diceretur non eſt.
Decreuit : ideſt conſtituit pater ſcilicet ſeſe daturum ſubaudi mihi hodie uxorem. Nonne oportuit me
pamphilum præſciſſe, ante. Vbi alterum abundat uel ante uel præ. Nonne oportuit id ſupple de nup/
tiis. Communicatum fuiſſe:ideſt collatum fuiſſe prius inter patrem & me. Quia nuptiarum non omnis
poteſtas in patre eſt. Miſis.me miſeram ſubauditur o uel dico. ſicut te infœlicem. hominem nequam pro
o hominem nequam. Fungitur autem id dicendi genus uice interiectionis oſtendentis aut indignatio/
nem aut dolorem cum exclamatione. quod uerbum.ideſt quem ſermonem audio? Pamphilus.quid chre
mes ait ſupple uel facit qui denegarat ſe commiſſurum.ideſt traditurum uel crediturum aut daturum mihi
gnatam ſuam uxorem.ideſt in uxorem.& eſt appoſitione dictum mutauit id.quia uidet me immutatum id
eſt non deſiſtentem ab amore Glycerii. ne ideſt utrum Chremes dat operam ita obſtinate : ideſt perſeue/
Obſtinate tanter pertinaciter. Obſtinate enim aliquid facere eſt aliquid in alterius malum cum conatu perſeuerantes
facere & in alterius perniciem nimis niti.Vt abſtrahat : ideſt diuellat. me miſerum ideſt afflictum Glycerio.
Proh deum atque hominum fidem : Exclamatio affectum indignantis dolentiſque demonſtrans. Quod
ſi fit : ideſt ſi abſtrahat ab ea pereo:ideſt actum eſt de me.funditus ideſt prorſus radicitus:adeon ideſt utrum
Inuenuſt⁹ eſt uerum ſupple quenquam hominem eſſe adeon:ideſt ita uel tantum inuenuſtum:ideſt ſine uenere & gra/
tia quem omnes pulchræ reſpuant & repudient & appetant deformes:atque infœlicem:ideſt infortunatum
Infœlix ut ego Pamphilus ſum.Inuenuſtus enim hic dicitur cui diſplicens obiicitur.infœlix cui placens negatur.nul
lon ideſt utrum.nullo pacto : ideſt nullo modo potero effugere:ideſt in totum fugere affinitatem : ideſt pro
pinquitatem per nuptias Chremetis ne uidelicet ſim eius gener. Quot modis quaſi dicat multis modis
ſum contemptus ſpretus exaggeratio eſt indicans affectum exprimentis. Omnia ſunt facta tranſacta : id/
eſt pacta concordata : prouerbiale eſt hoc dictum de eo de quo negocio nihil ſupereſt agendum : Hem
interiectio indignantis eſt. Ego repudiatus : ideſt recuſatus a Chremete. Repetor : ideſt reuocor.

quamobrem

DONA.℄Niſi id quod ſuſpicor:coniecturale argumẽtũ.℄Aliqd mõſtri alũt:duplex cõtumelia & mõſtri &
aliquid:minus enim eẽt aliquod mõſtrũ.ſic alibi.Quid hois uxorẽ habes?& mutauit genus dicẽdo ea:quo/
niã fœmina ẽ.ſic in eunucho:Taces mõſtrũ hois:nõ dicturus es?℄Aliqd.m.a.ea:dũ mõſtrũ dixit:ea ſubiun/
xit tãq̃ nõ uerbis ſed ſniæ ſeruiẽs.℄Ea qm nemini obtrudi:mire obtrudi quaſi inuito:& totũ cum iracũdia.
℄Obtrudi:infringi:ipingi.℄Itur ad me:dotẽ amator nõ cogitat:& ad utilitatẽ trahit qd ultro uenit:& quod Obtrudi
ſe repetit chremes.℄Itur ad me:qſi ad hoſtẽ.Plautus i pſeudulo.Itur ad me.& Virg.Simul enſe relicto ibat in Plautus
euryalũ ꝓpere.℄Oratio me miſeram exa.ẽt pauca
uerba ueteres orationẽ dicebãt.℄Nã qd ego dicã
.d.p.redit ad patrẽ in quo noue hoc accuſat negli/
gẽter eũ agere qd uoluit fieri.℄Tãtam ne rem tam
negligẽter.ſũmã nati ac nuptias.℄Præteriẽs mõ:ſi
oſtẽdit ſpecialiter qd peccauerit pater . ℄Præteriẽs
mõ apud forũ:undiq; cõſtat accuſatio:ex facto qd
ꝑteriens:ex tpe quod mõ:ex loco qa in foro ex uer
bis.℄Vxor tibi ducẽda ẽ:mire ducenda ſemp hoc
genus declinationis neceſſitatẽ oñdit:ut Vir.Vt pa Virgilius
cẽ.t.a.r.p.Saluſtius.Agendum atq; obuiã eundũ ẽ.
℄Id mihi uiſus ẽ dicere:abi cito & ſuſpẽde te:ad ho
die cito retulit:ad uxor tibi ducenda ẽ:ſuſpende te.
℄Aut ullã cãm ineptã ſal.duo tpa i defenſiõe:aut ue Ineptum
ra:aut ad tẽpus accõmodata.Ineptũ ẽ quod a quo/ Falſum
uis rephẽdi põt.Falſum ꝙ ẽt prudẽtẽ poſſit fallere.
℄Quod ſi ego reſiſſem id.p.ſi mecũ cõicaſſet pri⁹.
℄Quid facerẽ ſi.m.ro.ipſe ſe rephendit q ſi reſcie
rit.℄Aliud facerẽ:ut hoc ne facerẽ & nota facerẽ ꝑ
tacerẽ.℄Sed nunc qd primũ ex.deliberatio & ptes
eius.℄Amor:miſericordia:hæc oratoria ſunt cum
unũ negociũ i multas detrahimus partes.℄Diuer/
ſe trahunt:pro i diuerſa trahunt:amor a neceſſario
miſericordia.
mi/
ſericordia amphibologia.℄Nuptiarũ ſollicitudo:
pturbatiõe qbus colligit cõſulere ſe nõ poſſe.Sollicitudo ẽ q̃ inæret mẽtib⁹ſollicitatio q̃ ab alio fit.℄Tũ pris Sollicitudo
pu.amphibologia.℄Qui me tã le.p.explanatio i qua pudẽdũ ſit apd patrẽ: & illd ſpectat.Tu te his reb⁹ ſinẽ ꝑ
ſcripſiſti pr.Ei ne ego ut aduerſer,pnom h ui qlitatis hẽt:& ẽ an tali bono:q me tã leni pa.an qa accuſabat eũ Sollicitatio
ſi amator ẽ.℄Ego ne ut aduerſer:uidẽficiaſſe ut ſecũdũ pris aium cõſiſteret:& amor ad icerta itẽreteu oluerẽt

Quamobrem niſi id eſt quod ſuſpicor:aliquid
Monſtri alunt:ea quoniam memini obtrudi põt.
Itur ad me.Mi.oro hæc me miſerã exaiat metu.
Pa.nam quid ego nunc dicam de patre:ah tãtam
Ne rem tam negligenter agere:præteriens
Modo mihi apud forum:uxor tibi ducenda
Eſt pamphile hodie inquit:para:abi domum:
Id mihi uiſus eſt dicere:abi cito:& ſuſpende te.
Obſtupui: cẽſen me uerbũ potuiſſe ullũ ꝓloqui?
Aut ullã cauſã ieptã ſaltẽ:falſã:iniquã: obmutui:
Quid ſi ego reſciſſem id prius? qd facerẽ:ſiqs me
Nũc roget:aliud facerẽ ut hoc ne facerẽ: ſed nunc
Quid primũ exequar?tot me ipediũt curæ:quæ
Meum aĩum diuerſe trahũt:amor.miſericordia.
Huius nuptiarũ ſollicitudo:tum pris pudor:q me
Tã leni paſſus eſt aĩo uſq; adhuc quæ meo cũq;
Aĩo libitum eſt facere:ei ne ego ut aduerſer:hei
Mihi icertũ eſt qd agã.Mi.miſera timeo incertũ

GVIDO. Quamobrẽ:ideſt cur repetor ſiue hoc faciũt pater & chremes.niſi.i.qd ſuſpicor:ideſt opinor &
ẽ argumẽtũ cõiecturale:alũt pater & chremes aliqd mõſtri cõtumelioſius dicit ꝗ ſi diceret aliqd mõſtrũ:ſic a li
bi qd hois uxorẽ hẽs.alũt ergo aliqd mõſtri:qſi dicat tegũt & cælãt aliqd mali ſeu aliqd deforme qd mihi cõ
mitti uolũt:quoniã mõſtrũ aliqd deforme ẽ præter naturæ ritũ ꝓductũ.ea.ſ.filia chremetis:mutauit ãt genus Aliquid monſtri
dicẽdo ea qm fœmina ẽ qm nemini põt obtrudi.i.infrigi ipingi ipelli ut nubat itur ipſonaliter.i. uenit re/
currit ad me.Mi.hæc oratio.i.hic ſermo exaiat.i.pturbat me miſerã iſœlicẽ & afflictã metu.Pã.nam.i. ſed qd Mõſtrum
ego nũc dicã de patre.ah iteriectio dolẽtis & indignãtis.ne.i.utrũ decuit ſubaudi agere tãtã rẽ.ſ.nuptias tam Obſtupui
negligẽter:pr meus mõ.i.paulo ante ꝑteriẽs inqt mihi apud forũ hæc uerba pãphile hodie uxor ẽ tibi ducẽ/ Proloquium
da.hoc dicẽdi genus ſemp oſtẽdit neceſſitatẽ.para.i.diſpone te. Abi.i.recede domũ aduerbialiter . uiſus ẽ
mihi dicere id:abi cito & ſuſpẽde te.i.ſuſpẽdio uitã termina.obſtupui.i.attonitus & exanimatus totus fui ni Profatũ
hil reſponſiõis hñs.cenſen.i.putas ne me potuiſſe ꝓloqui.i.ꝓponere ꝓfari ſiue pronũciare Inde proloquiũ Pronunciatum
dicitur propoſitio.itẽ ꝓfatum & pronũciatũ.ut habet Gelius.ullum uerbũ aut ullã cãm.i. excuſationẽ ſaltẽ
ineptã abſurdã quæ a quouis poſſet reprehẽdi.falſam.i.fallẽtẽ ẽt prudentem.iniquã iniuſtã nõ admittẽdam Gelius
obmutui.i.obticui.qd feciſſem ſup.ſi ego reſciſſem.i.cognouiſſem prius id.ſ.me hodie ducturũ uxorẽ:q.d.
aliquid cõmentus eẽm.Deide ſe reprehẽdit ſi qs me nũc roget.i.interroget.qd facerẽ reſpõderẽ ſup . facerem Exornatõ
aliud.ut ne.i.nõ facerẽ hoc.i.ut nõ tacerẽ.ſed nunc quid exequar primũ:tot curæ ipediunt.i.pturbãt me ne ſiue dyalitõ & ſcheſonomaton
poſſim deliberare qd optimũ factu ſit.quæ curæ trahũt diuerſe.i.in diuerſas ſnias aium meũ.Deide quæ ſint
ea quæ diſtrahũt eius aium ſubdit:& eſt articulus exornatio rhetorica uel diſſolutũ ſiue dyalitõ uel forte ſche/
ſonomaton deficiẽtibus copulis.amor miſericordia huius gly.ſollicitudo nuptiarum.Sollicitudo eſt q̃ inhæ Sollicitudo & ſollicitatio
ret mẽtibus.ſollicitatio autem ẽ quæ fit ab alio.tũ.i.inſuper pudor patris uel pudor quẽ ꝓpter me pater ẽ ha
biturus.uel quem apud eum ſum paſſurus.Itaq; amphibologia eſt.hæc omnia prædicta trahũt animum di Amphibologia
uerſe.qui pater paſſus eſt tam leni.i.benigno animo.uſq; adhuc.i.hucuſq; ſiue hactenus me filiũ facere quæ
cunq;(themeſis eſt)libitum eſt.i.libuit animo meo facere ſubaudi.ne.i.utrũ paſſus eſt ſup.hæc ꝑdicta ut ego Themeſis
nunc aduerſer ei.i.repugnẽ uolũtati eius?Hei interiectio dolẽtis.incertum eſt mihi.i.nõ eſt mihi exploratũ.

VNiVERSiDAD D SALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

Quorſũ DONA. ¶Quorſum accidat: ad quã rem: quo uerſus. ¶Sed nũc opus ẽ: aut hũc cum ipſa: aut aliqđ de illa: ca/ liditati fœmineæ & aſtutiæ ſententia hæc cõgruit. ¶Cũ ipſa: nũc dña mea. ¶Aduerſum hũc: apud hunc ut alibi. Et id gratũ fuiſſe aduerſum te. h. g. ¶Dũ ĩ dubio ẽ aĩus. p. m. h. trãſlatio hæc ẽ a mole alicuius põderis: q̃ anteq̃ ĩ loco ſederit: & cũ interea pendet: facile cõmouet̃. ¶Quiſnã hic lo: miſis ſalue hoc ſecũ. deinde cõuerſus ut

Salue / Saluete: uidit ſalue. difficile ẽ aliud inuenire uerbũ qđ ſic declinet̃ ſalue: & pluraliter ſaluete: qppe huius uerbi ꝑ mo/ dos rara ẽ declinatio. ¶Quis hic loquit̃: principiũ terentianũ ĩ iungẽdis perſonis. ¶O ſalue pãphile: o iterie/

O interie ctio / Virgil.: ctio optãtis aduentum: aut repẽte percuſſi. ¶Quid agit̃: amatorie & familiariter. ñ. n. dixit q̃. Vir. Quæ mihi reddat eũ uel eo me ſoluat amãtẽ. ¶Rogas: læ ta quædam & triſtis ẽ reſponſio & dolore plena. ¶Laborat ex dolore. duplicẽ laborem glycerii eſſe dicit. unum partus & egritudinis: alterum curæ & ſollicitudinis nuptiarũ pãphili. Laborat e dolore: atq; ex hoc miſera ſollicita eſt die: callide aggredit̃ iuuenẽ: nã utrũq; propter illum perpetitur & dolo rem & ſollicitudinẽ. ¶Atq; ex hoc miſera ſollicita. Miſis quæ cõtra patrem ſuaſura eſt incertũ inueni/ ens pãphilum facile ad ſe cõuertit propter mentio nẽ dominæ ſuæ: & maxime qđ additat illã ægram eẽ dicat: quare ſtatim perfectũ ẽ quod uolebat: ut di cat pãphilus: Ego ne iſtuc conari queã. ¶Quia oli in hunc ſunt conſtitutæ nuptiæ nec addidit a patre ſed inuidioſe quaſi a pãphilo ſint conſtitutæ. an ti/ met in negocio. ¶In hũc diẽ: idẽ enim dies ẽ quo placuerant deſtinatæ nuptiæ: q̃uis chremes renun/ ciauerit & ſupra. Hic nuptiis dictus eſt dies. ¶Tũ ãt hoc timet. Tũ præterea tertiã ſollicitudinẽ habere glyceri um oſtẽdit: ne deſerat̃ a pãphilo. ¶Sollicita ẽ dictũ aũt hoc timet ſollicitudo rerũ iceptarũ magna ẽ quod in hũc diẽ ſunt cõſtitutæ nuptiæ: hic certior metus ẽ & grauior. ¶Ego ne iſtuc conari queã: iõ ſic pãphilus: quia illa inuidioſe nõ deſerere cogaris dixit: ſed deſeras. Ego ne iſtuc conari queã: nõ ꝑficere dixit: ſed conari: uelle

Hoc quorſum accidat: ſed nũc opus eſt: aut hũc
Cũ ipſa: aut aliqd de illa me aduerſus hũc loqui.
Dum in dubio eſt aĩus paulo momẽto huc uel
Illuc impellit̃. Pa. qs hic loquit̃: miſis ſalue.
Mi. o ſalue pãphile. Pa. quid agit̃: Mi. rogas:
Laborat e dolore: atq; ex hoc miſera ſollicita eſt
Die: quia olim in hũc ſunt cõſtitutæ nuptiæ
Tum autem hoc timet ne deſeras ſe.
Pa. hem ego ne iſtuc conari queam: ego ne
Propter me illam decipi miſeram ſinam:
Quæ mihi ſuum aĩum: atq; oẽm uitam credidit
Quã ego aĩo egregio carã pro uxore haberem
Bene & pudice eius ductum atq; educatum ſinã

Virgil. aliqd ad ſcelus effectio ẽ iã ſi nõ põt fieri. hic. n. uolũtas nõ factũ dãnat̃: ut Virg. Auſin oẽs imane nefas. a. q. p. ¶Ego conar: leuius ẽ q̃ facta facere. ¶Ego ne ꝓpter me illã: magna uis ẽ ĩ pronoĩbus & diuerſa ſunt & ſingu la: & nõ præcipitant̃: nec dicũt̃ uno ſpũ: ſicut in eunucho. Ego ne illã q̃ me q̃ illũ: ideſt amat. q̃ me. i. nõ amat. ¶Ego ne ſuadẽtet ſubaudit̃ ut fieri ſinã. ¶Quæ. ſ. nihil ſumat ab ei⁹ bñficiis. ¶Suũ aĩum: q̃tum ad amorẽ per tinet. ¶Atq; omnẽ uitã: hoc ẽ ut maritũ ſperaret. ¶Quæ mihi ſuũ aĩum: atq; oẽm uitã cre. argumẽtũ a conſe/ quenti ſi eã deſerit hæc ſubiiciũt̃. ¶Quã ego carã aĩo ꝓ uxore ha. nihil ꝑter cætera ſi ẽ aĩus. ¶Bñ & pudice ei⁹ ductũ: hic illud ſoluit̃ lana & tela uictũ quæritãs: ut hoc ꝓſeruat bñ & pudice glyceriũ eẽ ductã: lana & tela ui/ ctũ q̃ritãs nõ ꝑtinet ad argumẽtũ. niſi poſt uitã glycerii itelligas. ¶Bñ & pudice. ab hõeſto bñ & pudice. ¶Ei⁹ ductũ: hãc ſniam q̃ſi de exẽplo ꝓbaui: nã bñ educata ẽ a chryſide: quæ prio pudice uitã ꝑce & duriter agebat.

GVI. Quid agam. i. agere debeam. Mi. Miſis nondũ ſe oſtẽdit pãphilo: ſed eum apud ſe conquerentem la tenter auſcultat: & ſola etiam ſecũ per interualla loquit̃: ut uidimus in priori parte iſtius ſcænæ ego miſera ti/ meo. Quorſum. i. ad quã rẽ. uel uerſus quã partem. hoc incertũ qđ dixit pãphilus accidat. i. ꝑueniat uel uer tat̃. ſed nũc ẽ ꝑopus. i. ualde opus. aut hũc pãphilũ loqui cũ ipſa Glycerio: aut me Miſidẽ loqui aliqd de illa gly cerio aduerſus. i. apud hũc pãphilũ. Dũ. i. q̃diu animus ẽ in dubio. i. nutat & neſcit quo potiſſimum ſe uertat. paulo momẽto. i. facile ac paruo tpe & abſq; lõga mora. ipellit̃. i. inducit̃. huc uel illuc. i. in hãc uel ĩ illã ſniam qui eligat. Hoc ãt dictũ tractũ ẽ a mole ponderis alicuius: q̃ anteq̃ ĩ loco ſederit & q̃diu pendet facile cõmo uet̃ & huc uel illuc impellitur. Pã. quis loquit̃ hic: ſecũ enim uolutãs prædicta audiuit Miſidis uocem dein/

O interie ctio: de conuerſus ut aſpiceret uiſa miſide dixit. o Miſis ſalue. Mi. o: optãtis eſt aduentũ aut repente percuſſi. Pãphile ſalue. Pã. quid agitur: amatorie perfamiliariter dictũ. Mi. rogas. i. iterrogas. lẽta & triſtis rñſio & dolore plena.

Laborat e: idest ex dolore partus & ægritudinis. atq; ipſa miſera idest afflicta & miſerabilis ſollicita eſt idest anxia ex hoc die: Quia olim idest multo ante nuptiæ conſtitutæ ſunt: idest deſtinatæ & determinatæ in hunc diem. autem: idest ſed. tum: idest præterea timet tertiam ſollicitudinem ſcilicet ne deſeras idest derelin

Hem inte riectio: quas ſe Glyce. Pam. Hem interiectio dolentis & indignantis affectum demonſtrans. ne idest utrum. queam conari idest uelle uel ne dum proficere iſtud: quaſi dicat non ne: idest utrum ego ſinam idest patiar. iſtuc id/ eſt iſtud quod ſequitur fieri ſup. ſcilicet illam glycerium. miſeram: idest afflictam decipi propter me quia ex me grauida & de me ſollicita quæ Glycerium: credidit: idest meæ fidei cõmiſit animũ ſuũ quãtum ad amo/ rem. atque omnem uitam ſuam. ſperans ſe nactam maritum quo cum uitam tranſigeret ſuam: quam Glyce. ego haberem caram pro uxore animo egregio idest optimo animo ſummoque deſiderio: quaſi dicat cre/ didit mihi & animum & uitam ut eam pro uxore caram haberem. Sinam. idest patiar ingenium idest naturã eius Glyce. ductum: idest ſuſtentatum atq; educatum idest alitum. bene idest honeſte. & pudice: idest caſte.

Coactum

DONA. ¶Coactũ egeſtate: ꝓpter id chryſidis iopia & cognatorũ negligẽtia. i. coactũ egeſtate: nõ pauptate: ſed pauptate: cui cõtrariũ inopia & cognatorũ negligentia. ¶Haud uereor ſi in te ſolo ſitũ ſit: arguit aĩum ado leſcẽtis cõtra patrẽ: cuius etiã nomẽ graue eſt. ¶Sed uim. p. ut nequeas ferre: hic uereor ſubandit̃. ¶Vt ne: pro ne nõ poſſis ut ſit: ſed uereor ne nõ queas uim pr̃is ferre: & ut ne nõ poſſis: nõ dãnatio eſt: uerũ adoleſcẽtis ꝓ/ uocatio in cõtẽptũ pr̃is. ¶Adeon me ignauum: an uerifimile ignauũ quod aduerſum neceſſitatẽ ꝓferẽdum fuit: id primũ dixit adeſſe ſibi uirtutem: quæ ſequunt̃ ad finẽ ꝑtinẽtia: ita pro tpe cõtẽptũ patris: pro fortitudine habet ingeniũ. Ignauus ẽ qui uim nõ põt ferre: qui nõ eſt ꝑſeuerãs. Adeon porro ingratũ: porro cõiun ctio eſt expletiua: alias aduerbium tpis. ¶Ignatũ & ĩ gratũ eſt. ¶Inhumanũ aut ferũ: Poſt ſubiecta dixit adeon porro ingratũ: aut ĩhumanum mira hoĩs cõuerſio. nõ enim dixit adeon me obſe/ quẽtẽ patri exiſtimas: adeo gratũ: adeo piũ: adeo mã ſuetũ. at amatoris per oĩa ſeruat cõditiones: ut orato rie hoc cogat̃ ſcelus eſſe ſi pareret nũc pr̃i. ¶Vt neq; me con. neq; amor nũc ordinẽ reddit. ferũ enim red didit ad mãſuetũ: q; etiã feræ mãſueſcũt. neq; amor ad illud ĩhumanũ. Amor nãq; uehemẽtior ẽ ĩ hoĩes Virgi. Quid iuuenis magnũ cui. u. m. o. i. pudorem ad ĩgratũ rettulit. ¶Vt neq; me cõſue. neq; amor. Cõ ſuetudo aduerſus feritatẽ. Amor aduerſus ĩhumani tatẽ. Pudor aduerſus ingratũ aĩum. ¶Cõmoueat ne q; cõmoneat: ad maiora ut neq; cõ/ ſuetudo neq; amor ad ſupiora. ¶Vt ſeruẽ fidẽ: exquiſitæ: nõ enim dixit ut cõtẽnem patrem. ¶Vnũ hoc ſcio hãc meritã: in eodẽ hæret ut excitet iuuenẽ: neq; audire ſe fingit qđ dicit. ¶Vnũ hoc ſcio: uide q̃ callida ſint quæ a miſide ſubiiciunt̃ ad irritandam ꝓmiſſionẽ pãphili. ¶Vnũ hoc ſcio: quaſi dicat qđ tu facturus ſis equidẽ neſcio: ſed unũ ſcio. ¶Vt memor eſſes ſui: iuidio ſe q̃ſi abdite adeo cõmouet̃ hoc dicto pãphilus. ¶Vt memor eſſes: bñ ꝑterito uſus eſt: qm̃ quæ ꝑterita ſunt in recordatiõe magis lachrymabilia ſunt: ut Virgi. o. p. i. cui patẽ. e. c. q. tu. d. r. idẽ alibi. Per caput hoc iuro: ꝑ qđ pater ante ſolebat. ¶O miſis miſis: primũ uocãdi alterũ increpandi eſt. ¶Etiã nũc ſcripta: id argumentũ eſt qđ uiuæ memor ſit: qui etiã mortuæ uerborũ meminit chryſidis de glycerio. ¶Iã ferme moriẽs: ferme aduerbiũ eſt feſtinãtis: ideo moriens me uocat: ex tpe ꝓbauit locutã uera eſſe non ficta & ſimulata: nã qui ſani ſunt ſpe lõgioris uitæ adulant̃. Virgi. Et dulcis. m. r. a. ¶Iã ferme moriens: affectus a tpe quod poſtrema uox erat. ¶Ac/ ceſſi uos ſcilicet nos ſoli: figuræ ꝓpriæ terentianæ. ¶Vos ſemote: deeſt iuiſtis. ¶Nos ſoli: deeſt remãſimus ut eſt illud: Ego ne illam quæ illum: quæ. m. ¶Vos ſemotæ: nos ſoli ibi fidem q; ſoli fuimus q; nemo teſtis: an ti muit ne hoc pater ante firmatum amorẽ cognoſceret. ¶Incipit: deeſt dicere. ꝓparatio quaſi ueſtibulũ oratio nis eſt. Incœptio dicit̃ orationis quæ longa taciturnitate mediãte: grauiterq; ꝓfert̃: ut Virgi. Tũ pater oĩpotẽs rerum cui ſum. po. Inſit. ¶Mi pãphile: & ꝓſopopeia: & principiũ a blãdimento. ¶Mi pã. imitatus eſt etiã blã dimẽtũ chryſidis. ¶Huius formã atq; ætatẽ. amat. cõpẽdiũ laſſitudo. formã enim dicẽdo pulchritudinem ſi/ gnificat. ætatẽ quod paruam. ¶Huius formam atq; ætatem: duplex cauſa commendationis. formæ & ætatis ut ſupra. Forte unam aſpicio adoleſcentulam. ¶Mi pam. uide redditam uocem morientis denſis interuallis interruptam orationem: utpote laſſo anhelitu interuenientem. ¶Vtræq; inutiles: legitur & utiles ſient.

Cõactũ egeſtate ingeniũ ĩmutarier non faciam.
Mi. haud uereor ſi ĩ te ſolo ſit ſitũ: ſed uim pr̃is:
Vt nequeas ferre. Pa. adeon me ignauũ putas:
Adeon porro ĩgratũ: aut inhumanum: aut ferũ:
Vt neq; me cõſuetudo: neq; amor: neq; pudor
Cõmoueat neq; commoneat ut ſeruem fidem:
Mi. unũ hoc ſcio hãc meritã eẽ ut mẽor eẽs ſui.
Pa. memor eſſem: o miſis miſis etiam nũc mihi
Scripta illa dicta ſunt in animo chryſidis
De glycerio: iam ferme moriens me uocat:
Acceſſi uos ſemotæ: nos ſoli. incipit.
Mi pamphile huius formam atq; ætatem uides.
Nec clam te eſt q̃ illi nunc utræq; res inutiles

Ignauus / Porro / Virgilius / Virgilius / Ferme / Virgilius / Incœptio / Virgilius

GVIDO. Immutarier paragoge: idest mutari coactũ. egeſtate idest indigẽtia. reſpõdet ſibiipſi non faciã. Mi. haud. i. nõ uereor ſi negociũ ſubaudi ſit ſitũ in te ſolo. i. ſi tuo ipſius relinquatur arbitrio. ſed uereor inq̃ ut ne queas. i. q; non poſſis. ferre. i. pati. uim. i. impetum patris. Pã. adeo. i. utrũ ita putas me ignauũ. i. timidũ: parũ fortem. Ignauus enim eſt qui uim ferre non poteſt qui nõ eſt perſeuerans. Porro hic coniunctio copulatiua eſt. Porro autem particula ſignificat ſed longe. certe poſtea ultra adeon: idest utrum ita ingratum me putas: idest immemorem beneficii accepti aut ita inhumanum. i. ita durum aut ita ferum. i. immãſuetum immitẽ. Vt: idest q; neq; conſuetudo qua etiam feræ manſueſcunt contra id quod dicit ferum: neq; amor contra in humanitatem: neq; pudor cõtra ingratitudinem commoueat me: idest in me affectionem inducat: neq; id/ eſt nec etiam commoneat me ſup. idest incitet ut ſeruem fidem: idest ſim ei fidelis. Mi. ſcio hoc unum: qua/ ſi dicat quid facturus ſis neſcio. equidem unum ſcio hanc glycerium meritam eſſe: idest meruiſſe ut eſſes me/ mor ſui. Pã. dicis ut memor eſſem o miſis miſis: prius eſt uocandi: alterum increpandi. etiam nunc illa dicta chryſidis de glycerio ſunt mihi ſcripta in animo. ipſa Chryſis iam ferme: idest propemodum. & eſt aduerbi/ um feſtinantis moriens & propterea uera dicens non adulans uocat me Pamphilum. acceſſi ad eũ. ſcilicet uos aliæ mulieres ab ea fuiſtis uel iuiſtis ſubaudi ſemotæ: idest ſeparatæ ſeiũcte ſeorſum. nos ego & ipſa chryſis mã ſimus ſup. ſoli. ipſa incipit dicere. ſcilicet o mi Pamphile uides formam. i. pulchritudinem atq; ætatem: ſcilicet paruam iuuenilem huius gly. nec eſt clam te. i. tu non ignoras q̃. i. quantum nunc utræq; res. ſcilicet forma & ætas parua (nihil plus ſignificatur per utræq; res in plurali q̃ ſignificaretur ſi in ſingulari diceretur utraq; res.)

Paragoge / Ignauus / Porro cõ/ iunctio / Conſuetu do / O uocãdi & icrepãdi / Ferme

VNiVERSiDAD D SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONA.¶Et ad pudicitiã:ꝓpter formã dixit & ad rẽ tutãdã:qa ætatẽ. ¶Quod te p hãc.d.o.qđ poſt qđ.Virg.
Virgilius Quod te p ſuperos.& ordo:poſt qd oro per hãc dextrã:tenet eũ ut apparet.¶Per hãc dextrã:fidei & fœdens
Obteſtari mẽbrũ ad manũ ſit cõuentionis:& ingeniũ legiť & geniũ.¶Per hu.ſoli.legiť & ſollicitudinẽ.¶Obteſtor:ob
Rogare teſtatio diciť qñ cũ adiuramus quẽ rogamus.Rogamus p eas res poſt q̃s rogamus.Virg.Per cũ ſe.g.ſ.t. ¶Ne abs te.h.ſe.neu.de.ad fidẽ ne ſegreges rettulit:ad ſollicitudinẽ ne deſeras:hoc ẽ ne aliã ducas:aut amare deſinas etiã ſi non ducas aliã.¶Ne abs te.h.ſe.qũ ipſã amãtẽ:hãc poſt formã & ætatẽ amãtẽ.¶Segreges:ħ uerbũ ſimplex fieri ñ pt.¶Neu de.Poſtrẽo te obteſtor: ſex tũ parelcõ.dixit.n.tã qđ ego te p hãc dextram oro. ¶Si te i ger.fr.ſi tũc dicim⁹ qũ pſtitiuſ aliqd & tñ uolum⁹ aliqd exprobraſ.ut Vir.Si.q.u.q.m.p.h.& alibi.Si bñ qd de te merui.¶In ger.fra.nõ fratris ſolũ ſed ẽt germani.¶Siue hæc te ſo.ſi ãt te mihi quoq; ꝓtulit:aut nullũ aliũ nouerit amãtẽ i domo meretri
Virgilius cis.¶Seu tibi mo.ſ.hoc qũ amãti utile fuit.Vir.Aut tibi qcq̃ dulce meũ.¶Te iſti uirũ do:hæc ut dicim⁹ & ſingula ſunt & nõ ꝑcipitãtur nec diciũť uno ſpũ. ¶Amicũ:tutorẽ:patrẽ.põt enim & maritus eẽ: ſed nõ amicus:ſed affectu mariti rettulit amicũ. ¶Tutorẽ quaſi orbæ.Patrẽ q̃ſi paruæ.Virũ ne ſegreges.amicũ ne deſeras.& illud quod ait ad pudicitiã.¶Patrẽ cõcluſio per mandatũ & obteſtationẽ efficax ſatis. ¶Te iſtũ uirũ do.a.t.p.apparet q̄ iũctis dextris hæc dicebat:ideo & per hãc dextrã te o.ẽ. ¶Hæc bona. nra ti.hæc uerba quaſi ſuppellectilẽ ſuã oñdetis ſunt ¶Bona nra:hoc ẽ ad rem tutandã.¶Hanc mi.i.m. d.Confirmatæ ſunt legitimæ nuptiæ p manuũ coniunctionẽ.& mire hãc:non huius manum.¶Mors cõ.ip.occ.quo magis memorẽ eſſe oportet eorum poſt quæ illa locuta nõ eſt.¶Hanc accepi:proprie q̃ ſi uxorem accepi.¶Acceptã ſer.concluſit ꝑtem deliberatiõis ſuæ per electionem.¶Sed cur tu.a.a.corripit q̄ abeat ab illa.¶Cur:nõ interrogãtis:ſed corri
Obſtetrix piẽtis eſt & increpantis q̄ glyceriũ deſerat.¶Obſtetricẽ ac.quæ opẽ rettulerit parientı obſtetrix dicitur: unde & parturiẽtes ſer opẽ clamant.¶Propera.a.a. & iterrogat quo eat:& reuocatio ad argumẽtũ magni amoris accedit.¶Verbũ.u.c.d.n.deeſt dicas. figura.unũ.u.ca.dicas de nup.nõ quo hodie futuras neſcierit glyceriũ:ſed q̄ illas hodie indixerat pater filio: cũ ſupra & pãphilo & glycerio diſtributæ uide
Caue rẽť:qa ſũt cõſtitutæ in hũc diẽ.¶Caue:ãnotãt qdã caue ħ corripiẽdũ eẽ.¶Ne ad.m.h.ẽt.iteꝝ.deeſt.n.accedat.

Et ad pudicitiam:& ad rem tutandam ſient:
Quod ego te per hãc dextrã oro:& ĩgeniũ tuũ.
Per tuã fidẽ.perq; eius ſolitudinem
Te obteſtor;ne abs te hãc ſegreges:neu deſeras
Si te in germani fratris dilexi loco:
Siue te hæc ſolũ ſemper fecit maximi.
Seu tibi morigera fuit in rebus omnibus.
Te iſti uirũ do;amicũ.tutorẽ;patrẽ.bona nra
Hæc tibi cõmitto:& tuæ mãdo fidei . hãc mihi
In manũ dat:mors continuo ipſam occupat.
Accepi:acceptã ſeruabo.Mi.ita ſpero quidem.
Pã.ſed cur tu abis ab illa.Mi.obſtetricẽ accerſo.
Pã.ꝓpera:atq; audi uerbũ unũ:caue de nuptiis
Ne ad morbum hoc etiam.Mi.teneo.

Carinus.Birria.Pamphilus.

GVIDO.¶Sient ideſt ſint inutiles nõ cõmodæ & ad tutandã:ideſt cõſeruandam pudicitiã.i.caſtitatẽ:& hoc pp formã:& ad tutãdã rem.i.ſubſtantiam & fortunas quãtum ad ætatẽ paruam.quod.i.poſt quod dictum. ut Virg.Quod te per ſuperos.i.poſt quod ego oro te p hãc dextrã quã teneo.hinc.n.apparet chry.eũ tenuiſſe
Virgilius & oro inq̃ p ingeniũ.i.per naturã tuã mãſuetã & bene moratã.alii per geniũ legunt quaſi per familiarẽ.i.na
Ingeniũ turæ deũ.per tuã fidẽ.i.per conſtantiam & ueritatẽ ſeu fidelitatẽ qua polles.& per ſollitudinẽ.i.quia ſola ẽ ni
Genium ſi tibi uni conſocietur.alii legunt per ſollicitudinem obteſtor te: ideſt adiurando te rogo ne ſegreges
Ob teſtor ideſt ſeiungas elonges hanc Glyce. abs te. neu:ideſt ut non. deſeras: ideſt deſertam relinquas hanc.
¶Si di.te.Vtimur ſi in tali genere loquẽdi cũ aliqd præſtitũ uolumus exprobrare.ſi ergo dilexi te loco fratris
Si expro germani.i.fratris ex eodẽ utroq; parẽte.ſiue.i.uel ſi hæc gly.ſemper maximi fecit.i.plurimi eſtimauit . te ſolũ
brãtis eſt .i.ſine riuali.ſeu ſi inq̃ fuit morigera.i.officioſa obſeqoſa tibi i oĩbus rebus.do te uirũ.i.maritũ iſti gly.do inq̃ te amicũ.ſ.ut eã ñ deſeras.do te tutorẽ ut eã tuearis tãq̃ orbã.do te patrẽ ut pote q̃ ꝑua ſit & adhuc pẽno egẽs auxilio.cõmitto tibi.i.credo ſeu trado tibi hæc bona nra.i.hãc noſtrã ſuppellectilẽ.& mãdo.i.cõmendo ea bõa tuæ fidei.i.tuæ fidelitati.Chryſis dat mihi hãc gly.i manũ.q.d.p manuũ cõiunctionẽ nos cõiunxit continuo.i.illico mors occupat.i.arripit eã chryſidẽ q magis me oportet eẽ memorẽ eorũ poſt q̃ illa locuta nõ ẽ Accepi.ꝓprie q̃ſi uxorẽ.ſeruabo eã acceptã tãq̃ uxorẽ.Mi.ſpo ita futuꝝ ſubaudi uel te ita factuꝝ.Pã.ſed cur tu
Obſtetrix abis.i.diſcedis ab illa eã.ſ.ſolã reliquẽs & hoc dictũ icrepãtis ẽ.Mi.accerſo.i.eo ad uocãdũ obſtetricẽ.i. ſagacẽ mulierẽ q̃ pturiẽtib⁹ fert opẽ.Pã.ꝓpa atq; audi.i.audis ne & ruocãs eã ħ ait.q.d.itelligis ne:caue dicas ſupple illi unũ uerbũ d nuptiis ne ẽt ħ doloris accedat ſbaudi ad mõbũ ei⁹.Mi.teneo.i.itelligo capio audiui qd uelis.
quid ais

Vid ais birria.d.ne.i.ho.p.nu.In hoc colloqo altera ps oñdiť fabulæ.Si qdẽ andria ex duoꝝ adoleſcẽ
q tiũ piculis gaudiiſq; cõponiť:cũ fere ſolã ecyrã Terẽ.ex uni⁹ comœdia adoleſcẽtis effecerit.Quid ais. b.d.n.i.h.p.n.has pſonas.Terẽ.addit fabulæ:nã nõ ſunt apđ menãdrũ fieret philomenã ſpretã relinquere:aut ſine ſpõſo pãphilo aliã ducẽtẽ.Quid ais b:Ex uerbis carini appet birriã nũciaſſe futuras nuptias ſcãs cũ pãphilo:nec adduciť tñ:ut ſtati credat & accõmodet aium.Sæpi⁹ ergo repetit iterrogãdo.& bñ illa uelut amatorie de certa loqueretť pſona.Sic Vir.Solã nã p.il.t.c.a.& ergo nõ æneas ſed ille.& itẽ hic nõ phi
Virgilius lomena:ſed illa dixit.Quid ais birria. miratur magis quam interrogat: uel potius indignaſ.¶Sic ẽ hoc cũ idignatiõe ſtõachi dixit.¶Qui ſcis: nõ uult .n.ueꝝ eẽ.¶Qui:q̃ten⁹ hoc uñ ſcis.¶Apd.f.m.e.d. aut.de loco.apđ forũ.de tpe mõ:de pſona e dauo. ¶Veh mi.m.tãdẽ al qũ.pduct⁹ ẽ ut crederet.Veh.interiectio in his reb⁹ q̃s execramur. ¶Apđ fo.mõ e .d.au.pluria dixit ad cõfirmãdũ birria:qñ iterrogatus ẽ a loco:a tpe:a pſõa.¶Vſq; añ hac.i.añq̃ tua uerba audirẽ:& duas ꝓpoſitiones ꝓpoſuit ut diciť:ſed una ẽ uelut aduerbiũ nõ tã ꝓpoſitio.¶Attẽt⁹ fuit:& attẽt⁹ audit⁹ dr.Vſq; añ hac attẽt⁹:nulla ꝓpoſitio prepoſitiõi adiũgi ſepari pt.ſed uſq; eiuſmõi ẽ:ut ſiñ aliq̃ ꝓpoſitõe raro inueniaſ.¶Laſſus cu.c.ſtu.laſſus cura ex ꝑterita ſpe nũc cõfectus ẽ:ſicut uulnerat⁹ ẽ pcuſſus ut ſanari nõ poſſit.¶Laſſus cu.c.ſt.adẽpta attẽtõne.¶Cura cõ.cõfirmato timore. ¶Stupet : abiecta ſpe.¶Quæſo ædepol:obiurgantis ẽ.¶Quæſo:ue
Quæſo ut rogãtis ẽ.¶Quãdo nõ põt ſi.qđ.u.id.u.q.p.cõſolatio ad id qđ fieri nõ põt ſuadẽs id ut uelis quod poſſis.puerbiale.¶Nihil uolo alid niſi phi.ħ magis gemitu amatorio q̃ ut rñderet birriæ dicit:q̃ſi magis philomenã uelit q̃ uitã & lucẽ.Idẽ alibi:tn eo me obiecto.i.e.c.m.nõ.n.dixit nullã uolo aliã q̃ philomenã:ſed nihil uolo aliud qđ ĩfinitũ ẽ.¶Quanto ſati⁹ ẽ .t.d. operã.q.iſ.q p ut.¶Qui iſtũ amorẽ ab.a.a.t.legiť ex corde eiicias.¶Tu ſi his ſis aliter ſentias. Hoc geſtu ſcænico meli⁹ cõmẽdaſ:nã hæc magis ſpectatorib⁹ q̃ lectorib⁹ ſcripta ſunt.hic ergo ſeipſum oñdẽs dicit:& eſt hic ꝓnomẽ.¶Sed pãphilũ:ſed iceptiuũ ꝓ atq;:eccũ pãphilũ:ut Salu.Sed metellus i uulnere.hoc nõ diſcretiuũ:ut
Saluſtius ſi dicas ſapiẽs ſed miſer.hic.n.diſcretiuũ erit ¶Age age ut lubet:aduerſus hũc nõ hũit qđ loqueretť:& ꝓmiſſio reprobãtis ea q̃ ſẽtit Pã.t.c.p.o.c.cõ.finguť.¶Oĩa expiri:hoc idẽ alibi oĩa pri⁹ expiri q̃ armis ſapiẽtẽ decet.Vir.
Virgilius hãc quoq; poſuit ſñiam.Neqd iexptũ fruſtra moritura reliq̃t.¶Ipm hũc:bñ ipm q̃ſi auctorẽ & pricipẽ :refeť
Orare ẽt ad dignitatẽ.¶Ipm hũc orabo.h.ſ.Oramus quæ bona ſunt.Supplicam⁹ i aduerſis malis:uel cũ lachrymis.
Supplicaſ

q' Vid ais birria:dať ne illa pãphilo hodie
Nuptũ:Bi.ſic ẽ.Ca.q ſcis:Bi. apud forum
Mõ e dauo audiui.Ca . ueh miſero mihi:
Vt animus in ſpe atq; timore uſq; antehac
Attẽtus fuit:ita poſtq̃ adempta eſt ſpes.laſſus
Cura & cõfectus ſtupet.Bi.quæſo ædepol carine
Quoniã nõ põt fieri id qđ uis:id uelis quod
Poſſis.Ca.nihil uolo aliud niſi philomenam. Bi.
Ah quãto ſatius eſt te id dare opam q iſtũ amorẽ
Ab aĩo amoueas tuo:q̃ id loq quo magis libido
Fruſtra incẽdať tua.Ca.facile oẽs cum ualemus
Recta cõſilia ægrotis damus:tu ſi hic ſis:aliter
Sentias.Bi.age age ut lubet.Ca. ſed pamphilum
Video oĩa expiri certũ eſt prius q̃ pereã.Bi.qd
Hic agiť.Ca.ipſum hũc orabo;huic ſupplicabo

GVI. Vid ais.In hoc colloqo duoꝝ adoleſcẽtũ Carini & Pãphili altera ps oñdiť fabulæ.nã andria ex duoꝝ
q adoleſcẽtũ piculis gaudiiſq; cõponiť cũ fere ſolã ecyrã Terẽ.ex unius comœdia adoleſcẽtis effecerit.
Ca.O birria ſerue qd ais:ne.i.uꝝ illa philomena dať nuptũ.i.dať ut nubat hodie.Pã.Ex uerbis Carini appet birriã ſeruũ nũciaſſe carino futuras nuptias philomenæ cũ Pã.nec adduciť tñ ut ſtati credat & accõmodet animũ.ſæpius ergo repetit iterrogãdo & bñ dixit illa uelut amatorie de certa loqueretť pſona. ipſe ẽt miraſ magis q̃ interrogat uel potius idignaſ. Bir.ſic ẽ.i.dať hodie nuptũ.Ca.q.i.hoc q̃tenus ẽ qũo ſcis .q.d. unde hoc ſcis:Bi.audiui.i.accepi id mõ.i.paulo añ e dauo.i.a dauo apd foꝝ.Ca.Veh iteriectio execrãtis & deteſtãtis qcq̃:mihi miſero.ut.i.ſicut aius fuit attẽtus.i.arrectus i ſpe de futuro bono & timore de futuro malo
Interiectõ execrãtis uſq; antehac.i.aſſidue añ hoc tps haꝝ ꝓpoſitionũ iũctaꝝ uſq; & ante:altera ẽ uelut aduerbiũ nõ ꝓpoſitio & cũ nulla præpoſitio ꝓpoſitiõi adiungi ſepatim poſſit:uſq; tñ eſt eiuſmodi ut ſine aliqua ꝓpoſitione raro inueniatur.ita ſic poſtq̃ ſpes eſt adẽpta.i.ablata aius inq̃ laſſus defatigatus & cõfectus.i.cruciatus ſic uulneratus & percuſſus ut ſanari nõ poſſit cura.i.ſollicitudĩe.ſtupet.i.totus attonitus & ſtupidus eſt.Bi.Aedepol.i.p ædem
Aedepol pollucis iurãtis eſt & obiurgãtis.o Carine quæſo.i.oro te qñ id qđ uis nõ põt fieri.uelis id qđ poſſis & prouerbiale eſt.Ca.Nihil uolo aliud niſi philomenã.q.d.ne uitã qdẽ:& ẽ amatorie dictũ.Bi.Ah quanto ſatius ẽ. ideſt melius .te id.i.in eo dare operã.i.laborare.qui:ideſt ut amoueas iſtũ amorẽ ab aio tuo q̃ loq id quo.i. per quod tua libido.i.imoderatus amor.incẽdaſ.i.infiãmeť.fruſtra.i.incaſſum.Ca.Oẽs nos cũ ualemus.id eſt ſani ſumus facile damus recta conſilia ægrotis.tui ſis hic.i.ego:uel ſi ageres partes meas.nã hic ꝓnomen i hoc loco non aduerbium.aliter ſentias.Bi.Age age.i.perge.& hoc dictũ reprobãtis eſt.ut lubet tuo arbitrio.
Age age Ca.Sed particula eſt hic inceptiua quaſi pro atq;.uideo Pam.certum.i.deliberatũ eſt mihi experiri.i. tentare. omnia:ideſt omnes uias & rationes qbus philomenã habere poſſim priuſq̃ pereã.i.obeã moriar.Bi. Quid hic agit.q.d.quid tãdiu imoramur hic uanis uerbis tẽpus conſumẽtes.Ca.carinus totus in amorem raptus
Orare & Supplica non attendit ad uerba.Bi.ſeruiſ:ſed pergit dicens orabo hunc ipſum pamphilum huic ſupplicabo.ſ. pamphilum.oramus autem quæ bona ſunt:ſupplicamus i aduerſis malis.uel cum lachrymis narrabo huic pãphilo te

VNiVERSiDAD D SALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONA. ¶ Amorē huic. n. m. nō ſtudiū aut uoluptatē: ſed amorē. nec petā: ſed narrabo dixit totum magnifi ce. ¶ Hūc orabo: huic ſupplicabo. pœmia ſunt petitōis: qbꝰ oſidit poeta narrationē ꝙ nouā & improbās: uī petit. ¶ Vt aliquot ſaltē nuptiis ꝓtrahat dies. Saltē deſpatis rebus ſolam petentes ſalutem hoc utimur. Prodat uero ꝓferat: ꝓlatet: differat: Lucil. in quinto. An porro ꝓdēda dies ſit. ¶ Interea fiet. a. ſ. Tale ē hoc quale illud. Interea aliquid accidet boni: ſed nihil illū dixiſſe poeta per ſeruū oſtēdit dicēdo: id aliquid nihil eſt. ¶ Fiet ali quid: ut ſupra impetrabo. ¶ Adeon ad eū: conſuetudine magis ꝙ rōne dicit. unū enim abundat. ¶ Quid ſi ni hil ipe. aut quid ni. & ſic nihil ipetres: in utroꝙ idē ſenſus eſt: ſed ſuperior per ironiā. inferior per ſim plicē explanationē ſoluit. Et qdni: legitur ſubaudiē dum adeas: ut ſit qdni adeas: ut te arbitretur ſibi. p. m. ſi. d. ¶ Quid ni ſi nihil ipe. nihil ꝑ ironiā dictū uidet: ſiquidem ſi nihil petas: qm̄ petitionē ſæpe i petratio ſequitur. ¶ Carinū uideo. ſed nō imperite pāphilū priorē loqui fecit: ſed ut fiduciam det cari no loquēdi: qđ & Virg. elegāter. Heus inquit iuue nes mōſtrate meatum. Vidiſtis ſi quā hic errātē ſor te ſororum. Carinū uideo: ad hoc prior incipit pā philus: ut ad cōfeſſionē carini minus clauſa præpu dote ſit uia. ¶ Ad te uenio ſpē: ſalutē: auxiliū: cōſiliū expetēs. eleganter qm̄ demens & improbum ē qđ petit nouiſſimū poſuit cōſilium: ſi non poſſit con cedi uel cōſilium expetat ad ſanandā dementiā. Ci. Tu da ſalutē qui ſpem dediſti. ¶ Spem: ſalutē: conſi lium auxiliū expetens: ut in petitionibus fieri ſolet beneficiū petēs: utitur partibus delibetatiuis. ¶ Ne ꝙ pol cōſilii locū. h. neꝙ co. auxilii: apud amantem neꝙ cōſilii facultas: apud inopē: neꝙ pol auxilii in his duobus oſtēdit etiam ſeſe amatorē. ¶ Sed quid nā iſtuc eſt: hoc ſi non adderet locus cōfitendi amoris ca rini nullus fuiſſet. ¶ Neꝙ pol cōſilii qamo. ¶ Neꝙ auxilii: quia ſum miſer. ¶ Hodie uxorē ducis: uide mu tam iterrogationē ante confeſſionē. ¶ Aiunt de re dicimus quā nolumus eē falſam. ¶ Si id facis hodie poſtre mū me uides: nihil prius ſe moriturū dixit pudēda dicturus: unde datū eſt ut ille inſtantius quæreret cām. plꝰ dixit poſtremū me uides ꝙ ſi dixiſſet morior. ¶ Hodie po. m. u. a neceſſario: quia uiuere non poteſt: & poſtremū modo aduerbium eſt. ¶ Sponſam. h. t. a. nulla cōctatiōe birria ſed facete ſeruuli ſer mone paratiſſime narrauit. ¶ Ne iſte. h. ne ualde: ut & Cicero. Ne iſti ualde. t. Senſus hic eſt nō id amat quod amo: nec id odio habet quod odi: hoc eſt ualde iſte inqt nō mecum ſentit: id amat quod ego odi. ¶ Spōſam hic tuā: callide & ſpōſam & amat. hoc eſt neꝙ adhuc uxor tua eſt: neꝙ aliqd admiſit: ꝗa amat tantū. ¶ Ne iſte haud mecū ſentit: ne ualde: aut ut qdam uolūt o ꝙ: Lucil. i. x. Næ quē in arce bouē deſcripſi magnifice inquit: hoc

Amorem huic narrabo meū. credo impetrabo
Vt aliquot ſaltem nuptiis prodat dies: interea
Fiet aliqđ ſpero. Bi. id aliqd mihi eſt. Ca. Birria
Quid tibi uidetur: adeon ad eum? Bir. quid ni:
Si nihil impetres ut te arbitretur ſibi paratum
Mœchū ſi illā duxerit. Ca. abi hinc in malā crucē
Cum ſuſpitione iſtac: ſcelus. Pa. carinum uideo:
Salue. Ca. o ſalue pāphile: ad te uenio: ſpē. ſalutē
Auxiliū cōſiliū expectēs. Pa. neꝙ pol cōſilii locū
Hēo: neꝙ auxilii copiā. Ca. ſed iſtuc: qdnam eſt?
Hodie uxorem ducis? Pa. aiunt. Ca. pamphile
Si id facis hodie poſtremum me uides. Pa. quid
Ita eſt? Ca. hei mihi uereor dicere. huic dic quæſo
Birria. Bi. ego dicā. Pa. quid eſt? Bir. ſponſam hic
Tuā amat. Pa. ne iſte haud mecū ſentit. ehodum
Dic mihi. nūqd nā āpliustibi cū illa fuit carinæ?

GVI. meū amorem: credo ꝙ ſupple ipetrabo. ut ſaltē protrahat ali ꝓdat quod i hac parte idē ſignat: hoc eſt proferat ꝓtelet differat: aliquot dies nuptiis. interea. i. durātibus illis diebus ſpero qđ fiet aliqd. Bi. Id aliqd. ſ. qđ tu dicis factum iri nihil ē. Ca. quid tibi uidet adeon. i. debeo ne adire ad eum? dicimus enim adeo ad te & adeo te: ſed Donatus ait adeo ad eū dici magis cōſuetudine ꝙ ratiōe: cū alterū ad abundet. Bi. Quidni. i. cur nō adeas ſubaudi ut. i. ꝗnimo ſi nihil ipetres ſaltē. arbitret. i. reputet te paratū. Mœchum. i. adulterū ſibi ſi duxe rit illā philo. & hoc dictū intelligi debet ironice ꝓferendū. Ca. O ſcelus. i. ſcelerate ſubſtantiuū pro adiectiuo. abi. i. faceſſe diſcede hinc a me i malā rē. i. in malā fortunā ut dici ſolet abi ad patibulū aut ad ſuſpēdiū. cū iſtac. idest tua ſuſpitione: idest turpi opinione tua. Pā. Video carinū: ſalue. Ca. o optātis ē hic pāphile ſalue uenio ad te expetens ſpem: ut. ſ. des mihi aliquid ſpei quo recreer a meis curis. expetens inꝙ ſalutem idest incolumitatē ſi nō ducas eam uxorem cuius amore depereo: auxilium ut ſaltem proroges nuptiarum tempus i aliquot di es: conſilium ut (quia amās ſum ideo amēs & nō mei cōpos) des mihi conſilii quicꝙ ad ſanandam meam dementiam quod uerbū bene in fine dicti poſitū eſt ueluti expetat illud tanꝙ magis conducibile & conſenta neum. Pam. pol. neꝙ habeo locū: idest facultatē aut opportunitatem cōſilii qui ipſe cōſilii egeo: neꝙ habeo copiam. i. facultatē auxilii ferēdi: quia miſer ſum. ſed qdnā. i. quid iſtuc. i. iſtud eſt quod te impellit ad hæc pe tenda. Ca. Hodie ducis. i. accipis uxorem philomenā. Pā. aiunt. id dicimus de re quam uolumus eſſe falſam. Ca. Pamphile ſi id facis: idest ſi eam ducis uides me poſtremum: idest poſtremo nouiſſime hodie quaſi inſa ni amoris dolore iamiam ſim moriturus. Pam. Quid: idest cur ita poſtremum ſcilicet hodie te uideo ſi id fa cio. Ca. Hei mihi, uereor dicere o birria quæſo dic huic pamphilo. Bi. Ego dicam. Pamphi. Quid eſt? Birria ſcilicet. Bi. Carinus amat hāc philomenam ſponſam tuam. i. tibi promiſſam. Pam. ne. i. ualde. uel næ: idest o ꝙ uel certe. Iſte carinus haud. i. non ſentit mecū. i. longe a mea ſentētia ē alienus: nā eā deperit quam uehemen ter odi. ehodum particula mouēs attentionē. quia ſe conuertit ad Carinū. O carine dic mihi. i. reſpōde mihi. Nū quidnā. i. nū aliqd amplius ꝙ amare fuit. i. interceſſit tibi cū illa philomena: qđ ſit eius reculandæ cauſa. Ca. ah pāphile

Virgilius

Cicero

Lucilius

Adeon adeo ad te & adeo te

Scelus ꝓ ſcelerate

O optantis

Amans

Iſtuc

Aiunt

Ehodum

DONA. ¶ Pamphile: artificioſe perſonā expſſit Teren. nuptias recuſantem: & ſimul τὸ πρέπον uirgini ſer uauit. ¶ Quā uellem: utiꝙ uitiata ut eſſet eā recuſandæ. ¶ Nūc te per amicitiā: ſuā & pāphili. ¶ Et per amorem obſecro: per amorem ſuum tantum circa uirginem. ¶ Principio ut ne ducas: ſufficeret dixiſſe non ducas. ¶ Dabo equidem. o. plus iſte ꝓmiſit ꝙ ille popoſcit. ¶ Sed ſi id nō. p. deeſt fieri. ¶ Sed ſi. n. p. hoc ad patrē ret tulit. ¶ Aut hæ nu. ſ. t. c. hoc ad pāphilū pertinet. nō enim unū & idē ē. nā ſi id eſſet. Nuptiæ hæ. ſ. t. c. ſupuacue eēt additū cordi. aio acuto dabo equidē operā. cū ꝓnūciatione legēdū eſt. plus enim dixit dabo operam ꝙ ſi diceret nō ducam. ¶ Saltem ali. di. profer: dū profi ciſcar aliquo ne uideā. primo quæ maiora ſunt pe tit: poſtremo ꝙ ex his uident minima: & hoc arte: ut Virg. Incute uim uentis ſubmerſaſꝙ obrue pup pes. & ad poſtremū: Aut age diuerſas & diſiice cor pora pōto. ¶ Profer: prolata: produc: differ. ¶ Dū. ꝓ ali. ne ui. aliquo dixit ut exiliū eēt icertū. ¶ Audi nūc iā: correctio impatientis qui non ſinat audire de exi lio. ¶ Ego carine. ſententiæ quæ ex pronominibus incipiunt: ſeria ſemp: ſed uera promittunt. Virg. Me natam. g. n. ſ. g. p. ſ. c. ¶ Ego cari. n. of. ſenſus hic eſt: non puto inquit hominem liberum: qui cū nihil ꝓſtet: deberi gratiā ſibi poſcat. ergo cum tibi nihil ꝓ ſtem: nolo mihi gratias agas. nō enim tui cauſa fu gio quā priuſꝙ me peteres magis nolebam ducere ꝙ tu cupis. ¶ Cū nihil mereat. mereri ē aliquid mer cedis pro labore ſumere: cum diximus nihil meret: hoc intelligitur: nihil eſt mercedis dignus accipere. ¶ Neutiꝙ: una pars eſt orationis ꝓ nequaꝙ: ut alio modo dicitur cū is mereat. i. ꝓſtet: ut quiꝙ ſui memo res aliquos fecere merēdo. & nūꝙ regina negabo ꝓ meritā: & contrario lædit: Quid cōmerui: aut peccaui pater. ¶ Cum his ni. me laboret & mœreat uel merce dem petere debeat: ut quid meret in æcyra. Plau. in pſeudulo. Poſtulare id gratiæ poni ſibi aut id poſtulare quo nihil mereat. id gratiæ poni ſibi addi in gratiam ſuam. i. ſibi gratiam mereri. ¶ Nuptias effu. e. i. m. ꝙ tu. a. interpoſita diſtinctione uultuoſe hoc dicit: hoc eſt cum geſtu. ¶ Reddidiſti animum. plus dici non potuit. ¶ Aut hic bi. hic dicticos quaſi efficatiorem oſtendit: ergo ad cōparationem alterius refertur. ¶ Fa cite: fingite: inuenite: efficite: fit quod uerum eſt. fingitur quod falſum eſt. inuenitur ne temere fiat. Inuenite er go agite dicit: poſt cogitationem efficite. i. in effectum perducite. Salu. nam & priuſꝙ incipias cōſulto: & ubi cōſulueris mature opus facto eſt. Facite: fingite: inuenite: mire expreſſit pamphili animum nuptias recuſantis cui quicquid dixerit parum eſt. ¶ Quid detur ti. qui pro quemadmodum. ¶ Ne mihi detur. ueteres frequen ter ne pro non dicebant. ¶ Ego id. a. m. q ne. d. non dixit ego non inſtabo ut ducam: ſed quod ē amplius: & recte utriuſꝙ opera uſus eſt: non enim continuo ducet carinus ſi non duxerit pamphilus. ¶ Sat habeo. Sat antiqui pro ſufficit: ſatis habeo dicebant. An uel abūdat. ¶ An tu hercle haud quicꝙ: deeſt effers: dicis: nūcias.

Ca. ah pāphile nihil. Pa. quā uellē. Ca. nunc te per
Amicitiā & amorē obſecro pāphile principio ut
Ne ducas. Pa. dabo equidem opam. Ca. ſed ſi id
Non poteſt aut tibi nuptiæ ſi hæ ſunt cordi.
Pa. cordi? Ca. ſaltem aliquot dies
Profer: dum proficiſcor aliquo ne
Videam. Pa. audiui nunc iam: ego carine neutiꝙ
Officium liberi eſſe hōis puto: quum his nihil
Mereatur poſtulare id gratiæ poni ſibi.
Nuptias effugere ego iſtas malo ꝙ tu adipiſcier.
Ca. reddidiſti aium. Pa. nunc ſiquid potes aut tu
Aut hic birria facite: fingite: inuenite: efficite: ut
Qui detur tibi: ego id agam mihi qui ne detur.
Ca. ſat habeo. Pa. dauū optie uideo cuius conſilio
Fretus ſum. Ca. an tu hercle haud quicꝙ mihi

GVI. Ca. Ah dolentis particula o pāphile nihil fuit inꝙ & c. Pā. ꝙ. i. ꝗum uellem ut aliud tibi cū illa fuiſſet. Ca. Nūc o Pā. obſecro te ꝑ amicitiā. i. per beniuolētiā inter te & me mutuā & ꝑ amorē meū i eā philomenā quo ita crucior ut mei ſit miſerēdū pricipio. i. in primis ut ne. i. nō ducas eā. Pā. Eqdē. . ego qdem. ſæpe apđ Vir. dabo opam. i. elaborabo ne id fiat. plꝰ ē ꝙ nō ducā. Ca. Sed ſi id nō pōt fieri. ſ. ꝙ eā nō ducas ꝓpter parētis inſtātiā: aut ſi hæ nuptiæ ſunt tibi cordi. i. ſi placēt tibi Pā. pāphilus dictū iterrūpēs nouiſſimū uerbū ſibi non placens repetit ingens cordi. q. d. dubitas aut times ne ſint mihi cordi? Ca. deīde ꝓgit i petitiōe carinus ſaltē ꝙ ſi ſalutē. deſperatis. n. rebus ſolā ſalutē petimus. Profer. i. ꝓlata ꝓtela proga ꝓduc differ. dū. i. quouſꝙ ꝓficiſcar. ſ. ꝓegre me cōferā. aliquo. i. i aliquē tāꝙ exilii locū ne uideā nuptias. ſ. Pā. o carine iā nūc audi: correptio ē ipatiē tis q nō ſinat audire de exilio. o carine ego ſniæ ꝙ ex ꝓnoibus icipiūt ſeria ſemp ac uera ꝓmittūt. Ego neutiꝙ. i. nequaꝙ puto eē officiū liberi hois. i. hois igenii ai poſtulare id. poni. i. attribui: aſcribi ſibi gratiæ. i. ad gratiam quaſi diceret poſtulare ut ob id ſibi gratia habeat cū is nihil mereatur. i. nihil mercede dignum efficiat. Mere ri enim eſt aliquid mercedis pro labore ſumere. ideo cum dicimus nihil meretur hoc intelligitur nihil eſt mercedis dignus accipere. & ꝙ nihil mereatur probat inquiens. ego malo effugere idest euadere iſtas nup tias ꝙ tu uelis adipiſcier. i. aſſequi. Ca. reddidiſti animū mihi. ſ. Pā. Nūc ſi quid potes aut tu carine aut hic bir ria facite quod uerum eſt. fingite qđ falſum ē. inuenite: idest excogitate: ne quid temere: idest inconſiderate fi at. efficite idest date operam. qui idest ut detur tibi carino philomena. ſ. Donatus tamen dicit qui capi ꝓ quē admodum. ego agam id qui idest ut ne: idest non detur mihi pamphilo. Cari. Sat habeo: idest ſufficit mihi. Pā. uideo optime dauū: quaſi diceret opportune eum uideo ſeruum cuius cōſilio: idest ſuaſione fretus ſum: idest confiſus. Ca. An tu birria es ſupple ſimilis dauo. Hercle haud. i. non dicis aut nūcias aut affers quicquam mihi, niſi ea quæ nihil. i. non uel in nihilo opus eſt me ſcire: uel ſi dicat ſunt addēdum eſt ſciri. ſic nihil affers optime

Virgilius

Profer

Mereri

Neutiꝙ

Plautus

Saluſtius

Ah dolētis

Equidem

Saltem ꝙ ſi ſalutem

Profer

Ego

Neutiꝙ

Mereri.

Facere Fingere & Inuenire

Video

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONA.❡Niſi ea quæ nihil opus ſunt:hoc eſt datur ne illa.h.p.n.Sic eſt.Apud forum modo e dauo audiui quod memor eſt carinus:ſe nõ libẽter audiſſe.❡Fugin hinc:cõminantis & arguẽtis a ſe.❡Ego uero ac lubẽs nemo libenter fugit:niſi coactus neceſſitate:hic etiam libens dixit:qđ eſt libenter.

Lubens

d Ii boni: boni quid porto: Hæc ſcæna conſilium continet perſonarũ ad quas maxie pertinet argumẽtum:& hic eſt locus in quo ut fieri ſolet fortuna mixta rebus diſpoſitis magnas turbas dat.Dii boni: boni quid porto:Nõ mirũ quod inſolentius Dauus exultat:qui ut Simo dicebat:timendus fuit : ut ipſe Dauus etiam deſperauit ex nuptiarũ terrore:q̃s nũc falſas comperit.Dii boni:boni quid porto: ex primo repetiuit bis.ſed tñ alterũ noiatiuo plurali: alterum genitiuo ſingulari dictũ eſt.❡Boni qd porto:nõ ſolum corpore:ſed etiã aio portamus tã bona q̃ mala.ſic alibi:Neqd andria ap.mali. ❡Vt metũ in quo nunc eſt.a.atq; ex.a.g.ordine locutus eſt prius metũ adimere:ſic demũ gaudio perfundere: hic ordo etiã i laude ſeruat᷑.❡Lætus eſt neſcio qd: deeſt poſt:ut ſit poſt neſcio quid aduerbiale. ❡Exanimatũ: pterritũ : pturbatũ . ❡Sed ubi q̃rã.aut quo nũc in oẽs ſe partes uerſat:quærẽs quo dirigat curſum.❡Habeo:uidet᷑ quaſi extitiſſe:deinde quaſi elegiſſe quo pgat.❡Habeo:inueni.legit᷑ & habeo uti merito illi dicat᷑ reſiſte.❡Quis hõ eſt.q.m.u.o. pãphile ante uidet q̃ compleat orationem.❡Euge carine:euge modo ꝓ interiectione poſitũ ẽ. ❡Ambo opportune:deeſt adeſtis.non opportune uos uolo.❡Daue perii:proprium eſt dolentis præſeſtinare ad iudicanda quæ dolent

Niſi ea quæ nihil opus ſunt ſcire.fugin hic:
Bir.ego uero ac lubens.

Dauus.Carinus.Pamphilus.

d Ii boni:boni quid porto:ſed ubi inueniam
Pamphilũ:ut metũ in quo nunc adimam
Atq; expleam aium gaudio.Ca.lætus eſt:
Neſcio quid.Pa.nihil eſt:nondum hæc reſciuit
Mala.Da.quem ego nunc credo ſi iam audiuerit
Sibi paratas nuptias. Ca.audin tu illum.Da.toto
Me oppido exaīatum quærere ſed ubi quæram:
Aut quo nũc primũ intẽdam:Ca.ceſſas loq:Da.
Hẽo.Pa.daue ades:reſiſte.Da.qs hõ eſt qui me
Vocat:o pamphile teipſum quæro:euge carine.
Ambo opportune uos uolo.Pa.daue perii.
Da.quin tu potius hoc audi.Pa.interii.Da.quid

habet nullum affectum quod addidit Daue. ❡Quin tu hoc audi:modo pro imo: alias cur nõ.

GVI. niſi ea quæ nihil.ideſt nõ ſunt:opus ideſt nõ attinent ſciri a me ſcilicet.Fugin cõminantis eſt & reiicientis ſeruum a ſe.q.d.es tu adhuc hic neq; hic ſeceſſis ſeu diſcedis.Bi.Ego uero fugiam ſup.a te:ac lubens:ideſt & quidem bono animo.

d Ii boni &ce.In hac ſcæna continetur conſilium perſonarum ad quas maxime pertinet argumẽtum.In cuius principio dauus comperta nuptiarum falſitate inſolentius exultat quærens pamphilum.Da.o dii boni propter beneficia in homines quid boni porto .ideſt geſto in pectore:Portamus non ſolum corpore ſed etiã animo.Portamus autem tam bona quam mala ut alibi:uereor nequid andria apportet mali . nunc autem dicit Dauus ſe aliquid boni ſcire& illud geſtare in animo.ſed ubi inueniam pamphilum ut adimam.ideſt abſtergam auferam metum in quo nũc eſt atq; ut expleam ideſt repleam animum gaudio.Ca.lætus eſt dauus ſcilicet neſcio quid:ideſt poſt uel propter neſcio quid:quaſi diceret lætus eſt propter neſcio quid.uel lætus ẽ neſcio quid ideſt neſcio quare.Pam.nihil eſt quo lætus ſit.nõdum:ideſt non adhuc.reſciuit: ideſt cognouit hæc mala ſcilicet indictas mihi nuptias.Da.Dauus quærens pamphilum neque uidens pergit in ſermone incœpto ad ſpectatores.Quem pamphilum ego nunc credo ſi iam audierit nuptias paratas ſibi.Ca. Carinus alloquens ſecreto pamphilum inquit. Audin ideſt audis ne tu illum dauum quomodo de nuptiis loquatur tanquam reſciuerit.Da.Daui ſermo carini ſermonis interpoſitione interruptus eſt ideo repetet:quẽ pamphilum exanimatum ideſt perterritum perturbatum credo quærere me dauum toto oppido : ideſt in tota urbe.ſed ubi quæram eum ſcilicet aut quo:ideſt in quam partem nunc primum intendam.ideſt curſum dirigam.Ca.Carinus timens ne abeat dauus dicit pamphilo ceſſas loqui: quaſi dicat non uis loqui uel quidni loqueris:Da.abeo ideſt diſcedo quaſi elegerit quo pergat.Pam.Daue ades.ideſt adſis imperatiui modi eſt. reſiſte.ideſt remane.Virgil.primo æneidos:Reſtitit æneas claraq; in luce refulſit.Da.Dauus in omnes partes ſe uerſans inquit quis eſt hom o qui me uocat:deinde animaduertens pamphilum ſubdit.o pamphile quæro te ipſum.O carine.euge interiectio eſt lætitiam mouens:quaſi dicat exulta.interdum applaudentis eſt & adulantis.interdum etiam irridentis ſeu exprobrantis & præcipue quando geminatur.ambo pamphile & carine opportune.i.tẽpeſtiue uel mature adeſtis ſubaudi.uolo uos.i.quæro uos.Pã.Daue perii.i.dolore cõfectus ſum.Da.Qui.i.quimo potius audi hoc qđ ſum dicturus:Pã.Interii:q̃ſi.actum eſt de me niſi conſulas

portare

Ades
Reſiſte

Euge

Timeas ſcio

DONA.❡Mea qdẽ hercle in.d.eſt uita:certa ſnia eſt.Videt᷑ carinus plus dixiſſe perii q̃ pãphilus.Mea qdẽ hercle in du.ui.eſt.Sed nõ eſt hoc plus.n.pãphilus dixit:nã q uiuit nõ põt interiiſſe:is aũt qui uiuit uitã põt in dubio habere.Ideo & iurauit hercle:& affirmãs iuſiurãdũ certe addidit bene certe:quaſi illud interii falſum ſit. Ita pamphilus plus fecit periturum ſe eſſe dicendo:q̃ carinus interiiſſe.❡Et qd tu ſcio.mira cõpẽdia quæ cõtrahit poeta lõgitudine ſabulæ:nec tñ ꝑdit affectus pſonaꝝ.Et tu qd:deeſt timeas.Et id ſcio:tanq̃ dicat nihil eſt. & id ſcio:legit᷑ & ſcio.❡Hodie:tp̃s addidit tanq̃ rẽ ſciẽtis.❡Obtũdis.i.ſæpe repetẽdo dicere.obtũdere eſt trãſlatio a fabris:q ſæpe repetũt tũdẽdo aliqd malleo: & idẽ obtũdũt & hebetãt.❡Obtũdis tãetſi ſincerꝰ eſt:& melius ſubdiſtinguere:id paues ne ducas:de eſt ob.ut ſit ob id:hoc aũt pãphilo dicit.❡Tu autẽ ut.d.pro ne non ut poſuit.hoc carino dixit.❡Atq; iſtuc ipm.n.pe.eſt:ille.n.hoc idẽ dixerat cũ exclamatiõe:qđ q̃ſi uanũ cõtẽnit.❡Me : utrũ lætus ſum: an me ſpecta fidei datorẽ ut dici ſolet:me hẽs:me reſpice.❡Obſecro te q̃primũ libera me.mi. mœtu: cũ ꝓcibus & tp̃s admiſcuit:& bñ libera.pfecta.n.ſecuritas liberatio noiat᷑.❡Hẽ.ecce demõſtratio ẽ factĩ.Vxorẽ tibi non dat iã chremes:oratorie a ſũma cœpit:cuius ptes multis dicent᷑.❡Non dat iã chre. bñ iã qđ ſi nõ dixiſſet itelligeret pamphilus:poſtea chremetẽ filiã nõ eẽ daturũ:ſed addito iã plena ſecuritas eſt.Iã.n.renũciatio eſt perpetuitatis.❡Scio: ꝑpatio eſt auditoris ad eã narrationẽ:q oñdit argumẽta falſarũ nuptiarũ.❡Tuus pr̃ mõ me ꝑhendit.ꝓ prẽdit addita aſpiratione geminauit ſyllabã:& ꝑhẽdit dixit q̃ſi uitãtẽ ac fugiẽtẽ.❡Ait tibi uxo.da.ait ꝓ pñe qa cõtẽnẽda dicunt᷑.❡Ait tibi uxo.dare ſeſe. h.cõiecturã facit ex malis q̃ ꝓceſſerũt.Ait tibi uxo.

Obtũdet᷑

Timeas ſcio.Ca.mea qdẽ hercle i dubio eſt uitæ;
Da.& qd tu:ſcio.Pã.nuptiæ mihi parant᷑.Da. &
Id ſcio.Pã.hodie.Da.obtũdis tametſi intelligo:
Id paues ne ducas tu illam;tu aũt ut ducas . Ca.rẽ
Tenes.Pã.iſtuc ipſum. Da.atq; iſtuc ipſum nihil
Pericli eſt:me uide.Pã.obſecro te q̃primũ hoc
Me miſerũ libera mœtu.Da.hem libero:uxorẽ
Tibi nõ dat iam chremes.Pã.q ſcis:Da.ſcio:tuus
Pater modo me præhendit.ait tibi uxorẽ dar᷑ ſeſe
Hodie:itẽ alia multa quæ nunc non eſt narrandi
Locus:continuo ad te ꝓperans ꝑcurro ad forũ:
Vt dicam tibi hæc.ubi te non inuenio ibi.
Aſcẽdo in quẽdam excelſum locũ circũſpicio
Nuſquã:ibi forte huius uideo birriam:rogo.
Negat uidiſſe te ſe.mihi moleſtum;quid agam
Cogito.redeunti interea mihi ex ipſa re incidit

da.ſeſe.h.dicit cur primo crediderit ueras dicturus:ſubide cur falſa.❡Itẽ alia multa q̃.n.n.ẽ.n.l.bñ diſtulit narrationẽ ne audirẽt carinus & birria dolos ſtruere aduerſum uigilãtiſſimũ ſenẽ.Itẽ alia.m.q̃.n.nõ ẽ.n.l. commoda narratio a neceſſariis tñ:minas ãt ſenis ꝑtermiſit:ne corrũperet bõa q̃ nũciabat.❡Quæ nũc nõ ẽ:argumẽtũ ẽ q̃rere potuiſſe eũ q ſit territꝰ.nã timor curã parit.❡Narrãdi lo.mõ tp̃s & ſpaciũ eiꝰ.❡Quæ nũc ñ ẽ.n. l.nõ uult dicere q̃ minaciter ſecũ egerit ſenex:q̃q̃ iſtet nuptiis:ne carinũ birriãq; de ſpe deiiciat:quos uult ſecũ admitti ne uxorẽ pãphilꝰ ducat:❡Cõtiuo.a.t.p.uide q̃tũ ꝓperãs dixerit:& ꝑcurro:ut cõtinuationẽ curſus oñderet.❡Vbi.t.n.i.i.ubi mõ nõ ẽ aduerbiũ loci ſed tp̃is.ꝓ poſtq̃.Vbi.t.n.i.i.a ſũmo ad imũ diuiſiões:qbꝰ dcã & ſcã continent᷑ ſub quoꝝ genere ſũt ſpẽs nõ dcõꝝ ñ ſcõꝝ cũ cõſideratiõe reꝝ pſonaꝝq;.❡Nuſq̃:deeſt uidi. Forte.i.u.h.b.deſt ſeruũ & recte . dixerat.n.apđ forũ mõ e dauo audiui.Ro.negat uidiſſe:mira breuitas & imitãda

GVI. Da.Scio quid timeas.Ca.quidã hercle.i.ꝑ herculẽ.ubi qdẽ expletiua dũtaxat pticula ẽ.mea uita ẽ i dubio.i.i piculo ne cũ morte cõmutet᷑. Da.Et.i.ẽt ſcio qd tu timeas.Pã.Nuptiæ mihi:idictæ ſunt ſubaudi a pr̃e Da.Et id ſcio tibi idictas & nũciatas futuras nuptias.Pã.Hodie.ſ.ſunt idictæ & i hũc diẽ cõſtitutæ.Da . Obtundis.i.totiẽs repetẽdo me hebetas & moleſtꝰ es.q.n.ſepe ꝑpetẽdo aliqd dicit obtũdet᷑ dr̃:trãſlatõ ãt ẽ a fabris q ſæpe repetũt tũdẽdo aliqd malleo & idẽ obtũdũt & hebetãt.obtũdis ergo q̃ſi dicat caput mihi frangis & aures hebetas tua crebra repetitiõe.tametſi.i.q̃uis.intelligo qđ ſcilicet repetis & inculcas totiẽs:præ caues ideſt times.id.i.propter id.ſ.ne.i.q; tu pãphile ducas illã p hilomenã.aũt.i.ſed tu carie ꝑcaues ideſt times:ut.i.ne nõ hoc ẽ q; nõ ducas eã.ut enim ꝓ q; nõ iterdũ uſurpari inuenit᷑.Ca.tenes:ideſt itelligis.rẽ.i.negociũ ipm uti ẽ. Pam.Iſtud ipſum ẽ ſupple qđ tu dicis.Da.Iſtud ipſum qđ.ſ.times nihil pericli ẽ.i.nullũ ẽ periculũ i eo quod times.uide.i.ſpecta me dauũ uel fidei datorẽ uel an lætus ſim & uultus meꝰ i ſpẽ aliquam geſtire uideatur.Pã. Obſecro:q̃ſi p ſacra rogo te.libera q̃primũ.i.citiſſime.me miſeꝝ afflictũ.hoc mœtu quo crucior & bene libera.pfecta.n.ſecuritas liberatio noiat᷑.Da.Hẽ:hæc pticula hic demõſtrãtis factũ ẽ q̃ſi ecce libero te.Chremes nõ dat iã tibi uxorẽ filiã.ſ.& bñ addit iã.ẽ.n.hic renũciatio ꝑpetuitatis:quaſi dicat neq; dat iã nec poſthac daturus ẽ.pam.Qui.i.q̃uo ſcis.Da.Scio tuꝰ pr̃ præhẽdit.i.cõpræhẽdit tãq̃ uitãtẽ & fugiẽtẽ me dauũ.modo ideſt paulo ante ait:bene ait.quia contẽnenda dicunt᷑.ait ſeſe dare tibi hodie uxorẽ.Item ſimiliter alia multa ait.ſ. quæ nunc non eſt locus ideſt tempus uel ſpacium aut opportunitas narrandi continuo ego properans ad te percurro:quaſi celeriter curro ad forum.poteſt etiam ibi addi ad te:quaſi ad te conueniendum & alloquendũ ut dicam tibi hæc.ubi ideſt poſtq̃ nõ inuenio te ibi.i.in foro aſcẽdo in quendã locũ excelſum.ideſt editum eminentem.circũſpicio.i.circũluſtro oculis an te uideã.nuſquam:ideſt in nullo loco uidi te.ſ.forte ibi : ideſt in eo loco uideo birriam ſeruum ſubaudi huius Carini . Rogo ideſt interrogo uiderit te necne . negat ſe uidiſſe te id ſup.mihi moleſtum fuit.Cogito quid agam interea ſuſpitio incidit mihi redeunti de foro: ſcilicet ex ipſa re quaſi ex ipſo apparatu niſi dicatur redeunti ex ipſa re agenda : ſed ſuperior ſententia melior.

Quidem hercle
Obtũdet᷑
Vt ꝓ q; nõ

Liberare
Hem demõſtrãtis
Iam
Ait

VNiVERSiDAD
D SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DON A. ℭPaululū ob. hinc ē qđ ait nimiū ꝑparce facere ſūptū. ℭIpſus. t. d. n. mire & moraliter. ex his. n. quæ
facta nō ſunt dicit ꝙ feciſſe deberet: & de iprouiſo nuptiæ ꝑnūciādū. ℭEgomet cōtinuo: & bene cōtinuo: ut
ſi ab utroq; hoc fieret eēt uera ſuſpicio daui. Egomet cōtinuo: deeſt dico: uel cōſuetudine dictū eſt: & ce. Ego
met: una pars oratiōis ē. Chremem & chremetē dicimus. datem & daretem. ℭCum illuc aduenio: ſolitudo
ante oſtiū: ſigna ab his quæ ſunt quæ non eſſe deberent. ℭSolitudo ante oſtium: quaſi cōuentum & nō con
Virgilius ſentiētē filiū excitat ad gaudiū lætitia ſua. Iā id gaudeo. Sic Virg. Cū uenit aulæis: & ce. ℭRecte dicis pge: & uul
tu enūciandū. hoc dicit pāphilus. ℭManeo: ne tpis
Interea fuerit dilatio. ℭIntereā: tpis loci ſignificatio. Introi
te neminē: nō facti. ℭExire neminē: qđ ſi itus erāt
Archaiſ ideo ait exire neminē. ℭNihil ornati: archaiſmos: ſic
mos Saluſtius. Ergo ſenati decreto ſeruiendum ne ſit.
Saluſtius ℭMagnū ſi. ꝓprie ꝑ argumēto. ℭNō uidentur cō.
a ſequētibus argumētū. ℭNō opi. da. ille opinionē
accōmodat tantum: hic multum attribuit coniectu
ris. ℭOpinor nar. quoniam argumenta ſunt &
coniecturæ opinionē dixit. nam contra opinionē
certa res eſt: quæ autem opinamur putamus. q pu
tamus incerta ſunt. ℭOpinor nar. bene a prima ad
ſecundam perſonam. ℭOlera & piſciculos mi. ſuf
ficeret diminutiue piſciculos dixiſſe. qđ ſic minutos
dixit: & ꝑciū obolo eē emptos: quæ eſt ultima nū
morum ſignificatio. Sunt. n. genera piſcium minuto
rū: quæ magno ueneāt ꝑcio. Hic ergo ēt ꝗ ꝑcio ui
liſſimos piſces ſignificauit & ꝙ ſic minutos: nō om
nibus ſed in cœnā ſeni dixit ut obſonationis oſten
deret cauſam. Olera & piſculos: quod ſupra genera
liter paululū obſonii. hic ſpecialiter dixit. ℭEtiam
puerum inde abiens conueni chremi. ſic chremi:
ut ulyxi ut achilli. ℭEtiam puerum: etiam ꝑ præterea. ℭIn cœnam ſeni: miſere ſeni: cuius eſt maior cura domi.
ℭNullus ſum: ꝑ nō ſum: ut alibi nullus dixeris. ℭQuid ita: una pars orationis. ℭRidiculū ca. ꝑ toto homine
nemo enim oīe cōtēpto ex aliis mēbris ſe hominem uelit ſignificare. & eſt ſynecdoche tropus. ℭQuaſi ne
ceſ. ſit ſi huic non det te illam uxo. d. Oſtendi. uitioſum hoc eſſe in quo altero ſublato non neceſſa
rio alterū relinquat. ℭSi huic non dat te illam ux. d. hic laborat dauus quēadmodū philomenā carinus ꝓpriis
laboribus ꝓmereat uxorē. ℭSi hu. non. d. t. i. u. d. Artificioſe dauus carinū excitat: ut ſi fieri poſſit: adiuuet ne
Ambitio gociū pāphili: dū ille ſibi ꝓuidet. ℭNiſi. u. ꝓuides. ℭAmbis: magnarum rerū deſideriū: & appetit⁹ ambitio dicitur.
Hē GVI. Hem particula ſæpe ē interiectio corripiētis ſeipſum uel idignantis: quādoq; ēt demōſtrantis ē: ut di
Ob ctum ē: & hic quoq; capi poteſt. paululum ob. erat. i. rei cibariæ ſiue pulmēti. eſt enim obſoniū quod græci
ſoni obſonion dicūt quicquid in comedēdo addit pani & uino: a quo obſono as uerbū neutrū: & obſonor aris
um uerbum deponēs. ipſus. i. ipſe more uetuſto. ſ. pater ſimo erat triſtis. i. mœſtus. nuptiæ de iprouiſo. i. ex abrup
Obſono to & ex inſperato indictæ nō cohærēt. i. nō quadrāt nō ſunt ueriſimiles. Pā. quorſumnā. i. ad quē finē. iſtuc. i.
as iſtud dicis. ſ. ubi. nam ſyllabica adiectio eſt ad ſignificationem nihil efficiens. Da. Egomet continuo. i. proti
Obſonor nus ad chremetem uado ſubaudi hoc eſt me cōfero ad eius domū cū aduenio. illo. i. illuc. ſolitudo. i. homi
ris num uacuitas & carentia eſt ſubaudi ante oſtiū. iam. i. tūc. gaudeo id. i. propter id. Ca. Recte dicis. Pā. Perge. id
Interea eſt proſequere. Da. Maneo. Interea tam loci ꝗ tpis habet ſignificātiā. neminē uideo introire: neminē uideo
Matrona exire: nullam uideo matronam. i. mulierē. Matronā qdā dicūt eā eē quæ peperit qđ mater ſit. qdam aūt locu
Feſtus pletiorem fœminā matronā appellant. Feſtus ēt ait matronas fuiſſe appellatas qbus ſtolas hñdi ius erat. Nullā
ergo matronā uideo i ædibus. i. in domo chremetis: nihil ornati ꝑ ornatus: nihil tumulti pro tumultus: i ge
Archaiſ nitiuo. ſ. & ē archaiſmos. Inuenit etiam i ſaluſtio ſenati i genitiuo ꝑ ſenatus ubi dr. Ergo ſenati decreto ſeruiē
mos dum ne ſit. Acceſſi. i. adiui itro aſpexi. Pā. Scio. i. itelligo magnū ſignū. i. magnū argumētū: & ſupple quod tu
Saluſtius dicis: nō mihi datū iri philomenam. Da. Hæc nō uident cōuenire nuptiis. q. d. Hæc ſigna ſunt a nuptiis alie
Opinari na. Pā. Nō uidentur inq̄ &c. opinor. i. in eā ſum opinione. Da. Narras. i. dicis opinor: nō recte accipis. i. intel
Cōuenire ligis cū opinor dicas res ē certa. de ea itaq; nō ē opinādū. Etiam. i. preterea. ego abiens. i. diſcedens inde: cōue
ni. i. caſu inueni. puerū. i. ſeruū. chremi. i. chremetis. Chremes enim & chremi genitiuū facit ut ulyxi & chre
metis. Inueni igit puerū ferre ole. & piſci. mi. em. obolo (ꝗ eſt ultima nūmorū ſignificatio) in cœnam. i. in
uſum cœnæ. ſeni. i. pp ſenē chremetē: cuius ē maior cura domi. Ca. O daue li. ſum. h. tua opera. i. induſtria. Da.
Ac nullus quidē ſum: id nō ſum: qa adhuc cura cōfectus. Ca. Quid ita. i. cur ita nullus es. nēpe. i. ꝑfecto. Chre
Synecdo mes ꝓrſus nō dat illā philomenā huic pāphilo. Da. Ridiculū caput: ꝑ toto hoie ponit per ſynecdochē. q. d.
che ualde homo ridiculus es. i. ridendus: quaſi per ironiam dicitur. i. tanq̄ neceſſe ſit ſi chremes non dat huic: te
ducere illā uxorem. Ambis. i. appetis ꝗ nō aſſeqris. niſi uides. i. ꝓuides. niſi oras amicos ſenis: id eſt chremetis.

Suſpitio: hem paululū obſonii: ipſus triſtis erat
De iꝓuiſo nuptiæ n̄ cohærēt. Pā. quorſūnā iſtuc
Da. egomet cōtinuo ad chremetē cū illuc aduēio
Solitudo ante oſtiū: iā id gaudeo. Ca. recte dicis.
Pa. pge. Da. maneo: interea introire neminem
Video: exire neminem: matronā nullā. i ædibus
Nihil ornati: nihil tumulti: acceſſi: itro aſpexi.
Pa. ſcio: magnū ſignū. Da. nō uident cōuenire
Hæc nuptiis. Pa. nō opinor. Da. opinor narras:
Nō recte accipis: certa res eſt. etiā puerū conueni
Chremi īde abiēs olera & piſciculos minutos
Ferre emptos obolo in cœnā ſeni. Ca. liberatus
Sū hodie daue tua opa. Da. ac nullus qdē ſum.
Ca. qd ita? nēpe huic ꝓrſus illā n̄ dat. da. ridiculū
Caput quaſi neceſſe ſit ſi huic nō dat te illā uxorē
Ducere niſi uides: niſi ſenis amicos oras: ambis.

Ca. bene

DONATVS. ℭVale: confirmata re a factis: & a perſonis deliberatiua naſcitur.
ASCEN. Quod dicitur. At nullus: non intelligo ſic at nullus quidem ſum: ſed at nullus. i. non quidē libera
tus es opera mea: ut ſequentia indicant.
Vid igit ſibi uult pr? Hæc ſcæna deliberationē cōtinet daui & pāphili: & bñ igitur. ſi. n. falſæ ſunt nu DONA.
q ptiæ. Quid cogitat ſtomachoſe: & hoc dixit ſibi: ut ille q uult concurſus ad amnē. ℭSi id. ſ. ob id: poſt
id. ℭNeq; id iniuria: neq; adeo iniuſtus ſibi uidebit: ut ſe iniuſtitiæ ipſe cōdēnet. ℭAd nuptias. ꝑ. ꝑſpi Perſpicere
cere ē ad plenū & ꝑfecte uidere. ℭTū illæ turbæ. il
læ ad terrorē retulit. ℭQuid uis patiar: hoc ē patiar
me uxorē ducere. ℭPr ē pāphi. hoc uultuoſe ꝓnū
ciādū ē. & mire pr dixit: ut ipſo noīe uideat hēre au
ctoritatē: & ueluti dominitātē & oblitū ptātis pr̄næ
his reb⁹ excitat. ℭPr pā. reſiſtere difficile ē: hæc ſola
ē mulier. Quid uis patiar: ſunt q qd uis: ꝑ qcqd eue
nerit itelligāt: quia dixerat. Adeō me ignauū putas:
alii ꝓnūciāt ut ſit ſenſus: qd me uis facere an ut hoc
patiar uxorē mihi dari. pr eſt a neceſſario argumē
tū: difficile ē reſiſtere: hoc ē cōtradicere pāphilo dif
ficile: ꝑnitioſum glycerio. ℭSola aūt: ſine defenſo
rib⁹ ꝓpriis: & ſola & mulier dixit. ℭSola: ſine auxi
lio: ac per hoc deſerta. ℭDiffile eſt. αποσιωπησισ
deeſt reſiſtere. ℭDictū ac fa. ꝓuerbiū celeritatis: uel
cito dictū ac factū iuenerit ꝑ iuenit: cōiūctiuo mō
ꝑ idicatiuo uſus ē: & hæc honeſta locutio. ℭQuā
obrē. e. o. callide ad eū periculū ſe cōuertit: cui plus
amator timet ꝗ ſibi. iō ueit ſtatim appet autē dauū
male ſuadere. qa tū caueat pāphilo: tū cū maxie for
midet ſenē. ℭOppido: ex ciuitate. ℭEiiciat: mirat
& ſtupet pāphilus. ℭCito: illo admirāti: hoc ēt cō
firmat: addidit & ipſ celeritatis. ℭCœdo: ſingula
ris numeri ē: cætera tpa pluralis tñ: ut ſalue ſaluete.
ℭDic te ducturū: ꝓnūcia dic q̄ſi rē facilē: & nullius
ꝑiudicii. Dic te ducturum: hoc eſt qđ ab initio uite
bat. ℭEgo ne dicā: ro. ego emphaſim habet: hoc ē
uel quē nō oporteat dicere: uel quem nō cōueniat
fallere atq; mētiri. ℭCur nō. nō interrogat: ſed faci
litatē rei oñdit. ℭNunq̄: plus habet negatiōi ꝗ nō.
GVIDO. Ca. bñ mones. Ibo: tāetſi hercle ſæpe iā
hæc mea ſpes fruſtrata eſt. i. decepit me Carinū. Va
le. His ſuperioribus dictis artificioſe Dauus labora
uit ut ſi fieri poſſet: Carinus ꝓpriis laboribus pro
mereretur uxorem.
Vid igit &c. Hæc ſcæna deliberationē cōti
net daui & pāphili. Pā. Eſto illud falſas eſſe nuptias. Igit qd ſibi uult pr. i. qd quærit qd cogitat: & ſtomachoſe
dcm̄ ē: cur ſimulat illas nuptias. Da. Ego dicā tibi ſi pr ſuccēſeat. i. iraſcat. nūc id. i. ꝓpter id: qa chremes nō dat ti Succēſeri
bi uxorē. ipſus. i. ipſe uideat ſibi eē iniurius. i. iudicet ſe tibi iniuriā itulíſſe. neq; id iudicabit. ſ. iniuria. i. nō ime
rito. priuſq̄ ꝑſpexerit. i. ad plenū & ꝑfecte nouerit aīum tuū: ut. i. q̄liter ſeſe hēat. i. ſit diſpoſitus ad nuptias. ſed
ſi tu negaris. i. nolueris ducere. ibi. i. tūc. trāſferet. i. cōferet traducet in te oēm culpā. tū. i. deinde. Ille ad terrorē
dictū eſt. Illæ turbæ. i. turbationes: cōmotiones: rixæ fiēt. Pā. Patiar qduis. i. qdlibet dū culpa in me nō transfe
ratur: & turbas patris nō audiā. uel ut alii uolūt quid. i. quā rē. uis ut ſupple patiar: ſed ſuperior mihi magis pla Turbæ
cet. Da. O pāphile: ipſe eſt pater: & ideo habēs auctoritatē: difficile eſt reſiſtere: id eſt cōtradicere ſubaudi patri.
Alii habēt difficile eſt ei uerba dare. i. eū uerbis decipere. tū. i. deinde. hæc mulier. i. Glyceriū: eſt ſola. i. deſerta
ſine auxilio. Dictū ac factum. uel eſt prouerbiū celeritatis quod ſæpe in ore populi eſt. tūq; ſenſus huiuſcemo Dictū ac fa
di eſt. ſtatim dictum: ſtatim factum inuenerit id eſt inueniet coniunctiuū pro indicatiuo. aliquam cauſam. i. ctum
aliquam occaſionē. quāobrem: id eſt propter quā eiiciat id eſt exigat eam oppido. i. ex ciuitate. ſiue mauis ex
urbe. uel ſi nō ſit prouerbium ſenſus eſſe poteſt. inuenerit: id eſt inueniet aliquam cauſam: puta dictū aliquod
aut factum q̄obrē eiiciat oppido. Pam. Eiiciat. Pamphilus miratur & ſtupet. Da. Et cito. ſ. eiiciet. tēpus celerita
tis illi admirāti affert. Pā. Igit o daue cœdo. i. dic qd faciā. Da. Dic te dicturū eā philomenā. Pā. Hē interiectio Cœdo
dolorē oñdens. Da. Quid eſt cur ita igemis: Pā. Egō. i. ego ne id eſt utrū. ego dicā. i. dicere debeā mētiturus. Hē dolen
Da. Cur nō dices. Pā. Nunq̄ faciā. i. nunq̄ dicā. Dauus. Ne nega. i. noli negare. Pā. Noli ſuadere. i. cōſulere hoc tu

Ca. bene mones, ibo: tāetſi hercle ſæpe me &
Mea ſpes hic fruſtrata eſt: uale.

Pamphilus. Dauus.

q Vid igitur ſibi uult pater? cur ſimulat?
Da. ego dicam tibi: ſi id ſuccēſeat nunc
Quia non dat tibi uxorem chremes:
Ipſus ſibi eſſe iniurius uideatur: neq; id iniuria
Priuſq̄ tuū ut ſeſe habeat animum ad nuptias
Perſpexerit: ſed ſi tu negaris ducere. ibi culpam
In te transferet omnem. tum illæ turbæ fient.
Pa. quid uis patiar. Da. pater eſt pamphile
Difficile eſt ei uerba dare: tū hæc ſola eſt mulier
Dictū ac factū inuenerit aliquā cauſam: q̄obrem
Eiiciat oppido. Pa. eiiciat. Da. cito. Pa. cœdo
Igit quid faciam daue? Da. dic te ducturum.
Pa. hē. Da. qd eſt. Pa. ego ne dicā? Da. cur non?
Pā. nunq̄ faciā. Da. ne nega. Pā. ſuadere noli hoc.

VNiVERSiDAD
D SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONA. Ex ea re q̃d fiat.ui de ut ab illa excludar:hac concludar.mire hanc cũ ꝓnomine ſignificat dicẽs ab illa Illic nec ſexũ ſeruauit ne uxor eſſe uideaẽ:& exſeratũ trãſlatõe cõcludar dixit ut alibi.Cõcluſam hic habeo uxorẽ ſcæuã.¶Vt ab illa excludar. nã aliud infert quod intelligit dauũ dicere.Nẽpe ſic eẽ hoc dictturũ patrẽ opinor:cõiectura atq̃ diuinatio:an hoc an illđ uẽturũ ſit. ¶Nẽpe ſic eẽ opinor:a limitatione μιονσ.dicitur enim hoc nẽpe a poſſibili.¶Cœdo qd obiurgabit:cœdo ſingulariter ũn:cætera pluraliter. ¶Reddes:faCies:reſtitues.

Virgilius
¶Hic reddes oia:hic aduerbiũ loci nõ eſt:ſed aduerbiũ tpis:ut Virgil.Hic animus gra.atq̃.a.m.

Reddes
cies:reſtitues.¶Cœdo qd obiurgabit:ab utili.¶Incerta ut ſiẽt:hic ẽ euẽtus ſine oi piculo:hoc eſt ſine ducẽda philomena.Nã hoc haud dubiũ ne cõſentiat chremes filiã dare.¶Nec.t.ea cau.m. hæc quæ.ſ.ne is mutet ſniam ſuã.nec tu ea cauſa minueris. hoc ẽ qđ ſupra.id mutauit:quoniam me imutatũ uidet.¶Nec tu ea cã minueris:q̃a ꝓmiſiſti te eẽ ductuꝝ. ¶Ne is mutet ſniam chremes.ſ.ne is mutet: ad cõſiliũ reddit:& cõiũgit euẽtũ. ¶Patri dic uelle te:ut cũ ue.ne.bi.m.n.ſed ne ſecurus:qđ nõ ſit chremes daturus filiã ſuã paruiſaciat irã pr̃is & neget uxorẽ ducere:utpote fretus neminẽ aliũ ſibi cõmiſſuruꝝ cõiugem.¶Nã qđ tu ſperas:ſunt q̃ ſperas ꝓ timeas habeãt.Nã qđ tu ſperas:illã daturꝝ. ¶Propulſabo:hoc ẽ eam inanẽ eẽ mõſtrabo:ideſt oſtendã nihilominꝰ te eẽ ductuꝝ aliã uxorẽ:ẽt ſi hãc nõ duxeris. ¶Propulſabo:elegãter ꝓ id qđ ẽ repellam ¶Vxorẽ his moribus:deeſt aliquid:ut ſit his moribꝰ agẽti:aut his moribꝰ ꝓdito.¶Vxorẽ his moribꝰ dabit nemo:ne alterã q̃rat.¶Inueniet iopẽ:inuẽiet iopẽ ſed ne inopẽ q̃rat inueniet inopẽ. ſunt q̃ dici putãt inueniet inopẽ potiꝰ q̃ te corrũpi ſinat.¶Sed ſi te æquo aio ferre accipiet negligẽtẽ feceris:hoc ẽ ẽt i patris nuptiis.¶Alia ocioſus:ex ocio hoc ẽ ſecurus.¶Interea aliq̃d:mortẽ patris adoleſcẽtis i delicto ꝓ bono ſeruo oſtendit.¶Acciderit:& ad cãm refertẽ:& certe q̃a mortẽ patris bonũ denũciat.Nota accidere ẽt ꝓ bono & adhuc & apud ueteres frequẽtatũ.¶Haud dubiũ id quidem eſt:plus intulit q̃ interrogatus ſit.¶Vide quo me inducas:in eadem tranſlatione permanſit quia ſurſum dixit.Hac cõcludar:bona œconomia:ut mox iuſte ſuccẽſeat pãphilus dauo. ¶Quin taces: cur nõ ſecurus ſignificat:nam non tacere ſecurum eẽ dicitẽ:ut in adelphis.Tace egomet cõueniam:& ideo ille ut cõſentire dicẽti tacens uideretur ait dicam:ut ſcias illũ nõ ſilẽtiũ:ſed ſecuritatẽ imperaſſe.¶Quin taces:correptio ẽ ſilentiũ ꝓcipiẽtis de eo dũtaxat carino ne timeat de nuptiis:ideſt eſto ſecurus.nam non tacere ſecuri eſt. ¶Puerum autẽ ne reſciſcat:uideẽ hoc illi contrariũ eẽ quod dixit:quicquid peperiſſet.d t.ſic ergo ſoluitur: quod ibi ſeruus cum ſtomacho dixit.hic tamen pamphilum uerecunde locutum accepimus. ¶Puerum ãt ne reſciſcat aut diuinat aut puerum pro quolibet & ſexu ſobolem:hoc eſt fœtum:ut quicq̃d peperit decreuerunt.i.ut græci puerum.παιδα.Hom.. ϖριαμοιο τεπαιδεσ.& Horati.Dicam & alcidẽ: pueroſq̃ lædæ.

Da,ex ea re qđ fiat uide.Pa.ut ab illa excludar:
Hac cõcludar.Da.nõ ita eſt:nẽpe ſic hoc eſſe
Opinor dicturũ patrẽ:ducas uolo uxorẽ hodie:
Tu ducã inq̃s:cœdo quid obiurgabit tecũ:hic
Reddes oĩa quæ nunc ſunt ei certa cõſilia:incerta
Vt ſiẽt ſine oĩ periculo:nã hoc haud dubiũ ẽ q̃n
Chremes tibi nõ det gnatã:nec tu ea cã minueris
Hæ quæ facis:ne is mutet ſuam ſententiam
Patri dic uelle te:ut quum uelit tibi iure
Iraſci nequeat:nam quod tu ſperas
Propulſabo facile:uxorẽ his moribus dabit
Nemo:inueniet inopẽ potius q̃ te corrũpi ſinat
Sed ſi te æquo animo ferre accipiet negligentem
Feceris:alia ocioſus quæret:aliq̃d ĩterea acciderit
Boni.Pa.itan credis?Da.haud dubiũ q̃dẽ eſt id.
Pa.uide quo me inducas.Da.quin taces.
Pa.dicã.puerũ autem ne reſciſcat mihi eſſe

Sperare

propulſaſ

Homeruſ

GVI. Da.Vide quid ſiat ex ea re.pam.Fiet ſupple ut excludar ab illa glycerio:& cõcludar:ideſt claudar cum hac philomena captus & irretitus ferarq̃ in morem.Da.Non eſt ita nẽpe:ideſt certe.opinor:ideſt puto patrẽ tuum dicturum eẽ hoc ſic.Volo ſupple q̃ ducas hodie uxorem.tu inquies:ideſt dices (ducam) cœdo. ideſt dic.quid obiurgabit:ideſt propter quid rixabitur tecum.hic ideſt tunc.reddes ideſt efficies:ut omnia conſilia quæ nunc ſunt certa ei ſient:ideſt ſint incerta ſine omni periculo . Nam hoc haud eſt dubium ſcilicet. quin:ideſt q̃.Chremes non det tibi gnatam philomenam.nec:ideſt nec etiam.tu minueris ideſt diminues. coniunctiuum pro indicatiuo.uel mutabis ea cauſa ideſt propter eam cauſam hæc quæ facis.ne is Chremes mutet ſuam ſententiam.Dic patri te uelle ducere uxorem:ut nequeat iraſci.tibi iure:ideſt cum cauſa.cum nolit iraſci ſcilicet.Nam facile propulſabo : ideſt repellam id quod tu ſperas ideſt confidis : uidelicet quod nemo dabit uxorem.his moribus:ideſt uiro talibus moribus prædito : ecce quod confidis : ſed illud dictum ita propulſabo pater inueniet inopem:ideſt uxorem pauperculam potius quam ſinat:ideſt patiatur te corrumpi a meretricibus.ſcilicet ſed ſi accipiet:ideſt audiet uel intelliget te ferre æquo animo nuptias:feceris:ideſt facies reddes eum negligentem in parandis nuptiis . ipſe ocioſus : ideſt ſecurus ſine cura ſiue ſollicitudine nuptiarum . quæret alia : ideſt alium modum : interea aliquid boni acciderit:ideſt accidet.coniunctiuum pro indicatiuo.Pamphilus.Itan:ideſt ita ne credis futurum.Dauus.Quidem id haud:ideſt non eſt dubium.Pamphile uide:ideſt diligenter animaduerte . quo inducas:ideſt immitas me pamphilum. Dauus. Quin : ideſt cur non taces : ideſt non es ſecurus .Non enim ſilentium illi imperat : ſed ſecuritatem. Pamphilus . dicam ergo me uelle ducere ſubaudi . autem : ideſt.

Coniunctiuum ꝓ idicatiuo

Ex illa cautio eſt:

DONA.C.¶Cautio eſt:cautione eſt opus hoc eſt cauẽdũ eſt.¶Nã.p.ſ.ſu.ꝓmiſſio & cautio & pollicitatio eadẽ ui hñt:ſed pollicitatio maioris aſſeuerat iõis ẽ.Hãc.ſ.ordo ẽ:ut cũ hãc fidẽ ſibi darẽ me obſecrauit:q̃ ſciret ñ deſertuꝝ ſe.¶Curabitur:non curabo.ſed imperſonaliter cum difficultate q̃ quaſi arduum & graue oſtendit.

Cautio
promiſſio
Pollicitatõ
Reuiſo

Euiſo qd agãt:aut qd captẽt cõſilii.h ſcæna nõdũ iniecit erroris fabulæ:& piculũ comicũ:facit ẽt executionẽ cõſilioꝝ.¶Reuiſo.qd.a.aut qd captẽt cõſilii. Quid agãt:autibꝰ opus ẽ. Quid captẽt prudẽtia & ſagacitate:& qd ſupra dicit nõ pœnituit idẽ repetere:obſerues filiũ.qd agat cũ illo:qd cõſilii capiet:qđ n.prudẽter dictũ fuerit nõ piget repetere.Actio tñ ex his tribus cõſiſtit:cogitãdo:dicẽdo:gerẽdo.Reuiſo:redeo ut uideã. ¶Quid agãt:qd rñdeãt:qd dicãt.¶Hic nũc nõ du.nõ dixit ſenex: aut pr̃:ſed h cũ odio:q̃m aio aduerſo loquiẽ.¶Ex ſo.lo.ſolo deſerto:ubi meditari facilius poſſit.Et orõnẽ dixit: qđ q̃ ſi ad plenũ cogitari potuiſſet:q̃ppe meditatꝰ aliũde ¶Ex ſolo lo.Menãder potẽs uenit meditatus alicũde:terror obiurgaturi pr̃is:hortatio ẽ ad ꝓmittẽdũ pãphilo qđ iubeẽ.¶Qua diſ. diſturbet:& ĩ diuerſum ferat. vir. Atq̃ arida.c.d.n.& ĩ adelphis.Me miſerã differor doloribus:h ẽ ĩ diuerſũ rapit : diſſipat.¶Pro ĩ tu fac apud te ſies : ne ñ timeat cauet dauus:ſed ne amore a cõſilio ſuo alieneẽ Pã. ¶Apud te ſies:ꝑparatus.cui cõtrariũ ẽ nõ ſũ apud me.¶Mõ ut.p.da.ut.p ne nõ.¶Mõ ut.p.a poſſibili.¶Poſſim apud me eẽ.¶Nunq̃.h.ab utili euẽtu. ¶Nunq̃:plꝰ aſſeueratõis hẽt q̃ ñ:ut Vir.Nũq̃ oẽs ho.mo.inulti. ¶Cõmutatuꝝ.p.iurgiũ habituꝝ:h ẽ.n.uerba mutare ¶Cõmutatuꝝ:altercaturꝝ.Sic ĩ phor.Tua nõ muta bis vba iter nos hodie h dabis:atq̃ accipies.i.iurgabis.Ego puto cõmutare uerba:h eẽ ꝓ bonis dictis mala ĩgerere.hoc ẽ iracũdia in maledicta compelli.

Differre

Cõmutatũ

r

Ex illa cautio eſt:nã pollicitus ſum ſuſcepturum.
Da.o facius audax.Pa.hãc fidẽ ſibi me obſecrauit
Qui ſciret ſe non deſertuꝝ ut darem.Da.curabit
Sed pr̃ adeſt:caue te eẽ triſtem ſentiat.Pa.faciam.

Simo.Dauus.Pamphilus.

r Euiſo quid agant aut quid captent conſilii.
Da.hic nũc non dubitat quin te ducturum
Neges.uenit meditatus aliunde ex ſolo loco.
Rationem ſperat inueniſſe ſe qua differat te.
Proin tu fac apud te ſies.Pa.modo
Vt poſſim daue.Da.crede inquã hoc mihi
Pãphile nũq̃ hodie tecum cõmutatuꝝ patrem
Vnum eſſe uerbum:ſi te dices ducere.

Birria.Simo.Dauus.Pamphilus.

GVI. ſed cautio ẽ.i.cauẽdũ ẽ:uel cautõe opus ẽ:ne pr̃ reſciſcat pueꝝ.i.fœtũ eẽ mihi ex illa glycerio.Nã p.ſũ.m.ſ.pu.i.receptuꝝ & educatuꝝ. Da. O fa.au.i. factũ temerariũ.Pã.Glyceriũ obſecrauit me ut darẽ ſibi hãc fidẽ.i.ut firme ꝓmitterẽ illi hoc.ſ. me ſuſcepturꝝ pueꝝ.q.i.ut ſciret me ſup.ñ deſertuꝝ.i. derelictuꝝ ſe.Da.Curabiẽ ipſonaliter.i. opa dabiẽ ut ñ reſciſcat.ſed pr̃ adeſt.i.ꝑpe ẽ:uel aduẽtat caue ſẽtiat te triſtẽ.i.ꝓuide:uel ꝓſpice ne ſẽtiat te eẽ triſtẽ.uel ſi capiaẽ caue ꝓ uita:uel fuge.ſẽſus ẽ:caue.i.fuge illđ.ſ.q̃ ſentiat te triſtem. Pãphilus faciam:ideſt cauebo.

r Euiſo &c. Hic cõtineẽ erroris fabulæ nodus & piculũ comicũ atq̃ executio cõſilioꝝ.Si. Reuiſo.i.redeo ad uidẽdũ qd agãt.i. dicãt loquanẽ rñdeãt:aut qd cõſilii.i.qđ cõſiliũ.captẽt.i.ineãt ſuſcipiãt. Da.hic:cũ odio dixit hic.ſ. Simo nũc nõ.d.qn.n.te.d.Venit.m.i. munitus rõne q̃ te opprimat alicũde.i.ex aliquo loco.qđ exponit ſubiiciẽs ex loco ſolo.i.deſerto ſolitario:& ꝓpterea aptiori ad meditãdũ.ſperat.i.credit ſe iueniſſe.i. excogitaſſe.rõnem.i.uiã modũ:q̃ rõne.ſ. differat.i.diſturbet diſſipet & diſcrutiet : q̃ſi ĩ diuerſum ferat te. Proin

Differre

Proin.i.proinde.i.ea propter.tu fac.i.labora.ut ſies.i.ſis apud te:ideſt præparatus ad rñdendũ.Iõ nõ ſum apud me:ſignat nõ ſum paratus.Pã.o daue mõ ut.i.nõ poſſim eſſe.ſ.apud me:uel cape ut ꝓ qualiter ſic. Daue q̃liter mõ poſſim eẽ apud me.i.poſſim eẽ paratus.Illud etiã dictũ.fac ut ſis apud te: põt eleganter collocari loco horꝝ dictoꝝ:attẽde diligẽter uel aiaduerte qd tibi ſit agẽdũ uel qđ uulgo dici ſolet:tene te ĩ tuis cuſtodiis & caue tibi.Da.O pã.inq̃.i.dico tibi crede mihi hoc nunq̃ pr̃em tuũ eſſe cõmutaturum : ideſt altercaturũ unum uerbũ iurgii.ſ.tecũ ſi dices te ducere philomenã.Cõmutare uerba dicit Do.eſſe ꝓ bonis dictis mala ĩgerere hoc eſt præ iracundia in maledicta cõpelli.ꝓinde illius dicti crede patrẽ tuũ nõ cõmutaturũ tecũ unũ uer. Sẽſus ẽ.patrem nullum iurgiũ tecũ habituꝝ id enĩ uerba cõmutare.Sic in phor.Tua nõ cõ.u.inter nos.h.i.nõ iurgabis.

Eſſe apd ſe
Cõmutari
Phormio

VNiVERSiDAD D'SALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DO. Erus me relictis rebus oibus.p.Vide q̃ mire eũ oẽs cõſulto cõſilio ſibi agere uideaƭ:tñ oẽs teꝝ exitus i opinato ludiſicanƭ.Ⅽ Her⁹ me..r.r.o. Ad hoc ueniet birria:ut in mœrore cõculcet carinũ: & i hac ſcæ

h

Imponere manum — na q̃tuor pſonæ ſine iplicatiõe itellectus loquunƭ. Ⅽ Herus me.r.r.oi.iponiƭ manus rebus:cũ pſiciƭ id qđ cœpit:ut Virgi.Imponit regina manũ.Relinquunƭ uero res cũ impſectæ dimittunƭ.Itẽ Virgil. Atq; opere

Reliquere — in medio deſixa.r.a.Ⅽ Pãphilũ hodie obſeruare.Obſeruatio duplex eſt:uel captionis:uel obſequii.Ⅽ Her⁹ me. r.r.o.adeo ꝓpoſuit hoc negocii rebus oibus.Ⅽ Id ꝑpterea nũc hũc.u.ſ.neceſſe eſt aut alteꝝ eẽ ſupuacuũ:aut ꝑ pterea poſt accipiẽdũ.Ⅽ Hoc agã:in geſtu ẽ:nã ẽ ſi gura corpis obſeruãtis qd agaƭ. Ⅽ Vtrũq; adeſſe ui deo:& dauũ & pãphilũ. Ⅽ Quaſi de iprouiſo reſpi ce ad eũ:itereſt eius q repẽte aſpexerit. nã uidebiƭ ni hil doloſe locuturus.ut reſpexit ad urbẽ:qũ dixit de iprouiſo.r.ad eũ.ſ.ne meditata itelligat habuiſſe cõ ſilia. Ⅽ Hodie uxorẽ.d.u.d.u. nolo & uolo nimis imperioſa & ſupba dictio ẽ:ut alibi: Piſces cæteros purga.d.u.m.a.ſ.ſ.l.p.u.c.u.p.uolo . Ⅽ Nũc noſtræ timeo parti.q.r. In me mora recuſantis ẽ magis q̃ uolẽtus cõſenſio ea ſegnis ac tepida: ſi penitus cõſi deres. Ⅽ Hẽ: pculſus hoc dicto birria iteriectione

Poſtulare — magis q̃ uerbo exclamauit. Ⅽ Cũ iſtuc qđ poſtulo

Impetrare — ipetro:nimis obſequẽter locutus ẽ pr:& poſtulo

Petere — ꝑ iubeo & ipetro ꝑ extorqueo:poſtulo iuſte uolo

Poſcere — petimus enim quæ ꝑcario.poſcimus impioſe. po ſtulamus iure. Ⅽ Quid dixit:nota birriæ pſonã q̃r tã:ſed nõ admixtã:ipetro ꝑ cũ ipetrẽ. Ⅽ Herus quã

Cadeƭ ſpe — tũ. a.ab.u.ex. cadere ſpe dicunƭ q leuati aio a ſũmo ad iferiora labuntur . Ⅽ Vxore:hoc ẽ mr̃imonio ac nuptiis. Ⅽ Sũ uerus.i.ueridicus: ut falſus pro falſidi cus. Ⅽ Vxore excidit:qđ græci dicũt. Ⅽ Nulla i re eẽ

h Erus me relictis rebus oibus,iuſſit pãphilũ
Hodie obſeruare:ut quid ageret de nuptiis
Scirem:id propterea nũc hunc uenientem ſequor.
Ipſum adeo præſto uideo cum dauo:hoc agam.
Si,utrũq; adeſſe uideo. Da.hẽ ſerua. Si.pãphile.
Da.quaſi de iprouiſo reſpice ad eũ.Pa.hẽ.pater.
Da.probe. Si.hodie uxorem ducas ut dixi uolo.
Bi.nunc noſtræ timeo parti quid hic reſpondeat.
Pa.neq; iſtic neq; alibi tibi uſquã erit in me mora.
Bi.hẽ.Da.obmutuit.Bi.quid dixit.Si.facis ut te
Decet quũ iſtuc quod poſtulo ipetro cũ gr̃a.Da.
Sũ uerus.Bi.herus quãtũ audio ab uxore excidit
Si.I nũc itro:nec i mora quũ opus ſit ſies.Pa.eo.
Bir.nulla ne in re eſſe cuiq̃ hoĩum fidẽ:uerũ illud
Verbũ ẽ uulgo quod dici ſolet:oẽs ſibi eẽ melius
Malle q̃ alteri ego illã uidi uirginem forma bona.

cuiq̃ hominũ fidem:non in nullis terris:ſed ne in terris neq; in perſona.ut Virgi.Nuſq̃ tuta fides: & in amore fracta eſſet ab eo quem ſubiiſſet.b.c.e.p.audierat. Alibi Teren. Cuius tu fidem in pecunia perſpexeris ueteris ei uerba credere:ubi quid mihi nihil eſſet hic ad rem perſpexerit. Ⅽ Verum illud uerbum eſt : id prouerbium & ſententia:& ſic ueteres uerbum pro ſententia.Ⅽ Omnes ſibi malle melius q̃ alteri:ſic alibi:Proximus ſum ego met mihi.Ⅽ Ego illam uidi.u.ſ.b.hic corrigitur a poeta quod per iracundiã dixit pãphilus. Aliqd mõſtri alũt.

GVI DO h Erus me &c.Hic q̃tuor pſonæ ſine implicatiõe itellectus loquunƭ. ex qbus birriæ pſona ꝑ ſe loquitur ad populũ non aliis admixta.Herus dñs.ſ.Carinus iuſſit me birriã obſeruare.i.aiaduertere occulis mẽ teq; cuſtodire.(Obſeruatio aũt ẽ duplex:uel captiõis cũ damus operã ut aliquẽ dephẽdamus i aliquo

Obſeruare — negocio. Altera eſt obſeruatio obſequii:cũ uidelicet accurate aiaduertimus & itẽtos tenemus oculos i eũ cui plene obſequi cupimus).Obſeruare inq̃ hodie pãphilũ:oibus rebus.i. negociis cæteris ſemotis & poſtpoſi tis ſiue poſthabitis:ut ſcirẽ quid ageret de nuptiis in diẽ iſtũ cõſtitutis.id ꝑpterea uacat. Id ait Donatus aut ꝑ pterea pro poſt aut ꝑpter capiẽdum eſt.poſſet tamẽ iũgi id cũ ſcirẽ & eſſet ſenſus ut ſcirẽ id.ſ.qd ageret de nu ptiis.nũc ſequor hũc pamphilũ uenientẽ: quaſi diceret eũ uenientẽ oculis luſtro & obſeruo.adeo.i.certe. uideo hũc pãphilũ pſto.i.pſentẽ ſiue corã cũ dauo hoc agã.i.faciã qđ iuſſus ſum:& eũ obſeruabo: quod ꝑnunciãdũ ẽ geſtu corporis obſeruãtis quid agat.Si.uideo utrũq; dauũ & pãphilũ.adeſſe.i.aduenire:uel ꝑpe eẽ. Da.hem dolẽtis interiectio. obſerua i.cuſtodi teipm pãphile:ne opprimatis improuiſus. imo caue tibi attẽde qd tibi

Obſerua te — agẽdũ ſit.Si.Pãphile:Da.reſpice ad eũ quaſi de iprouiſo.i.qſi ꝑter ſpẽ inopinato ex inſperato ꝑter opinionem

ipſum — ex abrupto.Pã.Hẽ pr:tñſio ẽ pãphili q̃lis ſit quotidie a nobis uocatis.Da.ꝑbe.i.recte r̃ndiſti.Si.Volo ut ducas

attẽde tibi — hodie uxorẽ ut dixi prius.ſ.tibi apud foꝝ.Bi.nũc metuo nr̃æ parti qd hic pãphilus r̃ndeat.Pã.Neq; & nõ:mo ra nõ erit tibi in me iſtic.i.i hoc negocio.neq; alibi.i.i aliis negociis.uſq̃.i.i aliquo loco.In quo dicto ponun

Iſtic alibi — tur aduerbia loci ꝑ rebus & negociis quæ in locis fiunt:ꝑter uſq̃ qđ ꝑprietatẽ ſuã ſeruat.Bi. Hẽ dolẽtis ẽ. Da. Obmutuit ſimo.ſ.i.obticuit:nec unũ addidit uerbũ.Bi. Quid dixit:exclamãdo hoc ꝑnũcia.Si. facit ut decet te

Vſq̃ — .i.eſt tibi honeſtũ cũ impetro.i.obtineo.cũ gr̃a.i.beniuolẽtia.iſtuc.i.iſtud.qđ poſtulo.i.iuſte uolo.Petim⁹.n. præcario:poſcimus impioſe:poſtulamus iure. Da. Sum uerus.i.uerax uel ueridicus ſicut falſus pro falſidicus.

Petere — Bi.herus excidit ab uxore.i.a mr̃imonio & nuptiis.quãtũ audio.i. quãtũ poſſũ intelligere ex uerbis auditis.

Poſcere & — Si.I.i.uade nũc intro.i.i domũ.ne ſies.i.ſis i mora dũ opus ſit.i.ſis paratus cum erit opus.Pam. Eo: ideſt intro.

Poſtulare — Bir.ne.i.utrũ eſt ueꝝ ſubaudi.fidẽ.i.ueritatẽ cõſtantiã nõ eſſe cuiq̃ hoi in illa re.illud uerbũ.i.prouerbiũ uel ſen

prouerbiũ — tẽtia eſt uerũ quod ſolet dici uulgo.i.cõmuniter:ut ita dicã.Omnes homines malle.i.ꝑeligere melius eſſe ſibi q̃ alteri.Sic alibi.Proximus ſum egomet mihi.Ego uidi illam uirginẽ philomenam . bona forma.i. honeſta

Bõa foꝛa — pulchritudine.& recte bona:ne illa forma laſciuiæ potius irritamẽtũ eſſet q̃ caſtimoniæ ornamẽtũ. Vbi poeta corrigit per birriæ perſonã qđ a pãphilo dictũ fuerat aliqd alunt monſtri : cũ dicat ſe eam uidiſſe bona forma.

Memini uidere

DONA. Memini uidere & memor ſum me uidiſſe : aut memini uidere & non uidere:hoc eſt itelligo: ſcio: aut memini ꝙ uiderim:memini uidere ꝑ uidiſſe.Ennius. Memini me q̃ fieri pauidũ.alibi: Sic memini uide re noui ꝑbare.Ⅽ Forma bo.diſtiguiƭ.Ⅽ Quo æqor.quo hoc ẽ q̃re æqor pãphilo bẽiuolẽtiã nõ iratus uel mi nus iniquus .Ⅽ Sic ſe illã in ſomnis:ꝑ noctẽ ait Virg.Libra die ſõniq; pares.u.ſ.h.ut Plaut. Miris modis ludos faciunt hominibus mirisq; exemplis omnia in ſomnis.Ⅽ Det nũc:quia uulgo dicitur cum illa manere: cum illa dormire.alii in ſomnis uigilans:ſed melius per noctem. — Quo Virgilius Plautus

Memini uidere quo æquior ſum pamphilo.
Si ſe illam in ſomnis q̃ illum amplecti maluit
Renunciabo:ut pro hoc malo mihi det malum.

Dauus.Simo.

h Ie nũc me credit aliq̃ fallaciam portare:& ea
Me reſtitiſſe hic gr̃a.Si.quid dauus narrat:
Da.æque quicq̃ nunc qdem.Si.nihil ne:hem.
Da.nihil prorſus.Si.atqui expectabam quidem.
Da.ꝑter ſpem euenit ſentio:hoc male hẽt uirum.
Si.potis ne mihi uerum dicere:Da.nihil facilius.
Si.num illæ moleſtæ quippiam hæ ſunt nuptiæ:
Propter huiuſce hoſpitæ conſuetudinem.
Da.nihil hercle:aut ſi adeo bidui eſt:aut tridui
Hæc ſollicitudo noſtin:dein deſinet:etenim
Ipſus ſecũ eam rem recta reputauit uia. Si.laudo

h Ie nũc me. c.a.ſ. Hæc ſcæna dolos cõtinet utriuſq; pſonæ qbus utraq; capit : & capiƭ miro mõ.Ⅽ Hic nũc me.c.a.ſ. dauus ita ui deƭ loq.ut nullus ſpectator audiat:ſed hoc ait ut ue lit audiri a ſene. Ⅽ Gr̃a.gr̃a ueteres ꝑ cã ponebant. — Gratia

Ⅽ Quid dauus nar.uideƭ illi blãdius locutus eſſe. Ⅽ Aeq; qcq̃ nũc qdẽ:bñ nũc qdẽ ſimiliter nũc nihil ut paulo añ cũ dixit.Id populus curat.ſ.Ⅽ Aeq; qc q̃ nũc q hoc eſt nihil . Ⅽ Nihil ne:hẽ:hẽ iteriectio ẽ — Hem

irati aduerſus cũ qui negat ſe aliquid locutũ eſſe. ſi mul qd ſit æq; qcq̃ nũc qdẽ ſenex explicãdum dat. Ⅽ Nihil:& ẽ antiquoꝝ ꝑ nihil. Nihil ꝑr ſus.i.neq; ꝑſus.nihil ꝑſus diciƭ i quo nulla ẽ am biguitas.& ẽ cõfirmatio negãtis. Ⅽ Atq expectabã — Nihil ꝑrſus — Expectare

qdẽ:expectamus tã bona q̃ mala : ſperamus bona. — Sperare

Ⅽ Præter ſpem euenit:ꝑter pro cõtra . ut ꝑter ætatẽ — Præter

tuã.Ⅽ Hoc male.h.ui. ironicos uiꝝ dixit defeſſum ſenẽ:mõ eni uiꝝ iocularit. dixit. Ⅽ Viꝝ:ad uitupa rionẽ cũ ironia:ad laudẽ mõ ſumiƭ ironia.Ⅽ Potis — Potis

ne mihi.u.d.interdũ potis ne pro potis.ut Virgil. — Virgilius

Nec potis ironios.ſ.æ.ſ.& deeſt illi . ẽ enim nomẽ potis:& facit potis potior potiſſimus.Ⅽ Num illæ moleſtæ.q.h.n.ſ.qppiã ſignificatõnẽ minimæ rei. Ⅽ Propter huiuſce hoſpitæ conſuetudinẽ: hæc oia pro noibus bñ mollita ſunt etenim atrocia ſunt: ſi cũ ſuis noibus nuda ponanƭ . Ⅽ Huiuſce hoſpitæ: nõ meretricis.& cõſuetudinẽ: nõ amorẽ: dixit: ita oia extenuat:ut dau⁹ audeat cõſiteri . Ⅽ Aut ſi adeo bidui ẽ aut tridui:bñ ait ſi adeo ne ſi oino negaret: cur igiƭ triſtis eſt ille diceret. Ⅽ Sollicitudo:propter turbationẽ.Ⅽ Noſtin.d.d.in ſignificationem mul torum quæ compendio facimus:noſtin dicimus. Ⅽ Eam rem re. uia retractauit : quia putare purgare — Putare

eſt unde & arbores & uites putare dicimus. Ⅽ Via:conſilio:ratione. Laudo ſenex inducitur & credit.

GVI. memini uidere.i. uidiſſe ſum memor.uel forte ẽ ſenſus nũc adhuc eã mihi uidere uideor. uel ut dictũ ẽ pñs poniƭ ꝑ ꝑterito.etiã qa memini ꝑteriti uox ẽ cui pñs ifinitiui ñ ſæpe iueniƭ iũctũ fortaſſis ea cã diciƭ ma luit q̃ uidiſſe.quo.i.q̃ re ſum æquior.i.minus iniquus Pãphilo.i.q̃ Pãphilus.ſi maluit ſe amplecti illã i ſomnis .i.per noctẽ:q̃ illũ carinũ amplecti illam inq̃.Renunciabo.i.referã illi Carino ut det mihi malũ ꝑ hoc malo. — Quo

h Ie nunc &c. Hæc ſcæna dolos cõtinet utriuſq; pſonæ daui & ſimonis qbus utraq; capit & capiƭ miro mõ.Da.dauus ita uideƭ loq ut nullus ſpectator audiat.ſed hoc ait ut uelit audiri a ſene. Hic Simo nũc credit me portare.i.aio cõmẽtitiã geſtare aliquã fallaciã.& credit me reſtitiſſe.i.remãſiſſe hic.ea gr̃a.i.ea cã.Si.quid dauus narrat.i.dicit.Da. Aeq.i.ita nũc quidẽ. quicq̃.i.aliqd narro.ſubaudi ut prius.q.d.nihil narro nũc te alloquẽs pluſq̃ narrabã cũ tu interrogaſti: quæ reſpõſio æquiualet nihil. Si. Nihil ne:utrũ nihil narras: — Aequior

Hẽ interiectio irati aduerſus eũ q ſe negat aliqd dixiſſe.Da.nihil ꝑſus.i.oino nihil narro.Si.atqui.i. ſed certe. — Hẽ iraſcen

expectabã ut.ſ.aliquid narrares & alloquiƭ eũ ꝑ uerbũ tertiæ pſonæ.Expectamus bõa & mala:ſpamus bõa tñ. — us

Da.ſentio.i.pcipio ꝙ hoc.i.talis r̃nſio filiƭ euenit ꝑter ſpẽ.i.cõtra opinionẽ pr̃is.hoc male hẽt:q̃ſi male tractat — Atqui

uiꝝ.ſ.ſimonẽ ſenẽ:ꝑpea uiꝝ dixit ꝑ ironiã & iocularitet. Si.potis ne ẽ ſup.i.dau⁹ ẽ ne potẽs dicere mihi uerũ: — Expectare

Da.Nihil facilius ẽ illi q̃ dicere ueꝝ tibi.Si.Nũ.i.nũquid hæ nuptiæ ſunt quippiã.ñ. nõ nihil ſiue aliquãtulum — & ſperare

moleſtæ.i.inuiſæ diſplicentes illi pãphilo:ubi quippiã ſignificationem habet minime rei. ꝑpter cõſuetudinẽ: — Quippiã

ideſt conuerſationem.huiuſce hoſpitæ:ideſt peregrinæ alienigenæ.ſ.glycerii. Da. Hercle nihil ſunt inq̃ mo — Conſuetu

leſtæ:aut ſi adeo :ideſt certe.hæ ſollicitudo:ideſt perturbatio.eſt bidui:ideſt ſpatii duorum dierum:aut tridui: — do

ideſt trium dierũ.noſtin:ideſt noſti ne.Noſtin dicimus in ſignificationẽ multoꝝ quæ compendio facimus. — Noſtin

Deinde:ideſt poſtea deſinet.i. deſiſtet ceſſabit etenim ipſus pãphilus.putauit:ideſt retractauit. qa putare purga — Putare

re eſt.unde & arbores & uites putare dicimus:putauit ergo eam rẽ.ſ.amorẽ.recta uia.i.rõe & cõſilio.Si.laudo

VNiVERSiDAD D SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONA. ℭ Dum li. eſt ei p te: hoc ē dū tu pmiſiſti. & mire hic utit̃ uerbis ſenis: ipſe. n. ſupra dixit: dū tps ad eā rē t. ſ. a. u. e. ſ. ℭ Dū ætas. t. dū eēt ætas imatura nuptiis. ℭ Tulit: duo ſignificat: attulit & abſtulit. paſſus ē: & partulit. ℭ Dū licitū ē ei ſic & placitū & puditū dicebāt quæ nos placuit puduit. ℭ Tū id. c. c. bñ clā: qa nūc liqdo apparet & pāphilū uolūtatē ,ppoſitūq; mutaſſe. ℭ Tū id. c. c. ne unq̄ īfamiæ ſibi eēt: mire utit̃ ſenis uerbis: ipſe. n. ſupra dixerat: dū tps ad. e. r. t. ſ. a. n. e. ſ. ℭ Nūc uxore opus ē. a. a. u. a. qſi denūciatiōe quadā neceſſitatis ſeni ipoſitæ: & bene appulit quaſi ab iactatiōe fluctuū marinī æſtus. has. n. tēpeſtates habet amor. & ſic dixit ad uxorē aium appulit: ut ſupra aium ad. ſ. a. ℭ Subtriſtis. u. e. a. m. ſub tēperamētū ē plenæ ,pnūciatiōis: ut ſubridet: nō ad plenū triſtis: aut ridet ut cōfeſſionē eliceret. ℭ Sb triſtis. u. a. m. mire ſeruatū eſt ī adoleſcēte libero & ī amatore. nā & honeſto iuueni nō cōgruebat uet/ ſpellis uultus: & in amatore abſurdū fuerat igeniū celare triſtitiā. itaq; nec ad plenū triſtis fuit: qa dixit occulta res erat: nec gaudiū fuerat: qa igenium & amatoris neceſſitas ī triſtitiā retrahat. ℭ Sed ē quod ſuccenſeat tibi: quod ille a ſummo adimum appoſuit: hic cauſæ deriuationem appoſuit. ℭ Quod

Succēſere ſuccēſeat tibi ſuccēſere potioris ē ſuccēſere ī re graui & iuſta iraſci. ℭ Puerile ē: apparet dauū nūc qrere qd rñdeat: & ad quā cām deriuet auerſa ſuſpitōe triſtitiā pāphili: quā aiaduertit ſenex. ℭ Puerile ē: nihil ē: utq; magis ideo ſuſpēdit ut ſenex audiri deſideret an qa nec dū cōmētus ē cām cōtra repēdēdā ,ppoſitiōi ſenis. ℭ Nihil ē uidet̃ iuenire nō poſſe. ℭ Ait nimiū pparce facere ſumptū: miſq; ipſm dicere uelu ti fecit: & nimiū pparce facere ſumptū. pcepit ne diceret ſordide & pturbati inditiū ēga ſeipm ,p noie

Da. dum licitum eſt ei: dumq; ætas tulit: amauit.
Tū id clā cauit. ne unq̄ infamiæ ea res ſibi eſſet:
Vt uirum fortem decet: nunc uxore opus eſt:
Animū ad uxorē appulit. Si. ſubtriſtis uiſus ē eſſe
Aliquantulum mihi. Da. nihil propter hanc rem:
Sed eſt quod ſuccenſeat tibi. Si. quidnam eſt?
Da. puerile ē. Si. qd ē? Da. nihil ē. Si. qn dic qd ē.
Da. ait te nimiū pparce facere ſumptū. Si. me ne.
Da. te uix inquit drachmis eſt obſonatus decem
Non filio uidet̃ uxorē dare. quē inqt uocabo ad
Cœnā meorū æqualiū potiſſimū: nunc & quod
Dicendum hic ſiet. tu quoq; perparce nimium.
Non laudo. Si. tace. Da. commoui. Si. ego iſtæc
Recte ut fiant uidero. quidnam hoc rei eſt?
Quidnam hic uult ueterator ſibi?

poſuit. ℭ Meoꝝ æqualium. p. æqualium ætate: potiſſimum dignitate: etenim potis. tior. tiſſimus facit. ℭ Nūc & qd dicēdū hic ſiet: bñ hic ubi nō ſit adoleſcēs. ℭ Tu quoq; pparce: bñ quoq;. q. d. cū ille peccet qd puerili/ ter ſuccēſeat. tu quoq; peccas pparce nimiū faciēdo ſūptū. ℭ Tu quoq; ppar. n. & pparce & nimiū cū unū ſuffi ceret nimiā uitupatiōnē iducūt. pparce. n. & nimiū uitupatiōis ēut neqd nimis. ℭ Nō laudo: qa pparce & qa nimiū: nā pce agere laudis nimiū peccati. ℭ Nō laudo: magna moderatiōe ſi laudo dixit poti⁹ q̄ repħēdo uel uitupero. ℭ Cōmoui: ideo cōmoui: qa argumēta dixit ſenis qbus ,pditur modo eſſe ueras nuptias. ℭ Cōmoui ſupra ſollicitaui dixit: modo cōmoui & commoui dixit apud ſeut ſpectator audiat nō ſenex. ℭ Quidnam hoc rei eſt: uerba ſunt ſe cū cogitātis ſenis: aut de his quæ nūc locutus ē dauus: aut de aduētu mulierꝫ: q ī ſcænā ueniāt. ℭ Quidnā hoc ē rei: pulſatus ē ſenex argumēto falſaꝝ nuptiaꝝ: paululū obſonii: tanq̄ ſe illuderet dau⁹.

Veterator ℭ Quidnā hic uult ueterator ſibi: Veterator ē uet⁹ ī aſtutia: & q uita te callid⁹: & hi duo uerſus oñdūt pulſatū eē ſenē ex argumēto falſaꝝ nuptiaꝝ illo argumēto: qd ait paululū obſonii: tanq̄ ſe illuderet dauus. Sūt ergo uerba ut diximus ſecū cogitātis ſenis: aut de his q̄ nūc dauus locutus ē: aut de aduētu mulierꝫ quæ ī ſcænā ueniūt mō.

Licitū eſt Pla. i tum eſt GVIDO Dum licitum eſt ei per te. ſ. i. dum permiſiſti. nam licitum eſt pro licuit dicimus: ſicut placitum eſt pro placuit: & puditum eſt pro puduit. ,p ideſt & dum ætas immatura nuptiis. tulit: ideſt paſſa eſt: aut pertulit. ſignificat etiam tulit attulit & abſtulit. amauit: ideſt amori operam dedit. Tum: ideſt deinde. cauit: ideſt prouidit. clam. i. ſecreto. id quod ſequitur. ne unq̄ ea res: ſcilicet amare eſſet ſibi infamiæ ut decet fortem uirum. i.

Puditū eſt ut honeſtum eſt uito forti. nunc opus eſt uxore. appulit: ideſt applicuit quaſi ex multis iactationibus fluctuum

Appellere amoris qui innumeras habet tempeſtates. appulit animum ad uxorem relicta amaſia. Si. Viſus eſt mihi aliquā

Subtriſtis tulum ſubtriſtis quaſi non ad plenum triſtis. Da. nihil eſt triſtis ,ppter hanc rem: ideſt nō eſt triſtis ob nuptias.

Succēſere ſed eſt aliquid quod: ideſt propter quod ſuccenſeat: ideſt iure iraſcatur tibi. ſuccenſere enim eſt cum ratione iraſci & hoc in re graui & iuſta. Si. Quidnam: ideſt quid eſt. Da. id ſupple eſt puerile: ideſt grauem uirum dedecens. Si. quid eſt: Da. nihil eſt. Si. quin. ideſt immo dic quin eſt. Si. Pamphilus. ait te facere ſumptum. i. impenſas nuptiaꝝ nimiū pce. i. nimiū ue uel tenaciter. Si. Me ne. i. utrū ait me id facere. Da. Te. i. ait te id facere. Inqt

Drachma Pā. hæc uerba. pater meus uix obſonatus eſt. i. uix comparuit obſonia pro decem drachmis. Habemus obſono as: neutrum: obſonor aris deponens in eodem ſenſu: drachma autem ex decē & octo ſiliquis: hoc ē ex tri

Iul. pollux bus ſcrupulis conſtare dicebatur. Ait etiam Iulius pollux de uocabulis rerum ad commodum cæſarem fuiſſe athenienſium nummiſſa quod etiam bos uocabatur quia eiuſmodi animalis figura deſignatus erat. Ipſe pater nō uidetur dare uxorem filio inquit pamphilus. Quem potiſſimū. i. dignitate pricipaliſſimum meorum æqualium. i. æquorum uocabo. i. inuitabo ad cœnam. & quod nunc hic dicendū ſit. i. quod pōt a me dici in abſētia pamphili. q. d. non dicerē in conſpectu eius quoq;. i. etiam nimium. i. nimis perparce. i. tenaciter & te

cōmouere nuiter ſumptum facis: nō laudo. Si. tace. Da. commoui. ſollicitaui & irritaui iam eum: id q; dicit ut audiat ſpectator non ſenex. Si. ego uidero. i. meæ partes ſunt non tuæ ut hæc recte fiant. Quidnam hoc rei ē. i. quid hoc

Veterator eſt? quidnam hic ueterator. i. in aſtutia iueteratus & callidus ſibi uult. Nā ex eo pendet quod dixit ueterator: Nam ſi hic

DONA. ℭ Nam ſi hic eſt mali quicquam. ſi promiſſa non complerit pamphilus. ℭ Illic eſt huic rei capu tca/ put eſt origo & ſumma uniuſcuiuſq; rei: ut Virgilius. O latii caput horum & cauſa malorum. Virgilius

i Ta pol. q. res eſt ut dixi leſbia. In hac ſcæna nouo modo ceſſante dauo fallit̃ ſimo per nimiam ſagacitatē ſuā: ſimul in hac ſcæna id agit poeta ut ad nuptias faciēdas magis accendatur ſimo: & quadam in duſtria quædam agit uelut caſu eueniāt: ut nūc ſuſpicio ſenis. In multis enim œconomia comicoꝝ poetaꝝ ita ſe habet ut caſu putet ſpectator ueniſſe quod cōſilio ſcriptoꝝ factū ſit. ℭ Ita pol qdē res ē ut dixi leſbia. hoc ſermone quē hñt ingredietes ſcænæ apparet principiū. qd enim audit̃ nō qd incipit initium dicūt. ℭ Ita pol. q. r. e. ut. pductio eſt narratiua ad ex

Vt plendū mō potius iuſiurandū. & dixi & dixiſti legitur. ℭ Fidelē. a. ſ. fidelē maluit q̄ fidū dicere. Fidū. n. honeſti⁹ dixiſſet. Ferme: p facile poſuit & ferme

Ferme facilitatē ſignificat: qa ſunt uerba extenuatiōis. ℭ In uenias uiꝝ: ſecūdam. p tertia pſona poſuit: p inueniat quis uel inuenire poſſit. ut Virg. Migrantes cernas totaq; ex urbe. r. ℭ Ab andria hæc an ē ſimpliciter dixit. Ab andria eſt ,p andriæ ē. nā & uſu ſic dicere ſolemus: ergo ab andria eſt. hoc eſt andriæ fauet andriæ eſt ergo: ut cū dicimus ab illo eſt: hoc ſignificamus illi fauet: illi accōmodo ſuffragium. ℭ Sed hic pāphilus: ſemper ſed cōtrariæ ſniæ ſignificatio eſt: & bene hic ut oſtēdat de illo fuiſſe ſermonē.

Nā ſi hic mali eſt qcquā: hem illic ē huic rei caput.

Miſis. Simo. Dauus. Leſbia. Glycerium.
i Ta pol quidem res eſt ut dixi leſbia fidelem
Haud ferme mulieri inuenias uirum.
Si. ab andria eſt ancilla hæc. quid narrat?
Ita eſt. Mi. ſed hic pamphilus.
Si. quid dicit? Mi. firmauit fidem. Si. hem.
Da. utinā aut hic ſurdus: aut hæc muta facta ſit.
Mi. nā qd' peperiſſet iuſſit tolli. Si. o iuppiter qd
Audio ego. actū ē: ſiquidē hæc uera prædicat.
Leſ. bonū īgeniū narras adoleſcētiſ. Mi. optimū:
Sed ſequere me intro: ne in mora illi ſies
Cū opus ſit. L. ſequor. da. qd' remediū nūc huic
Malo īueniā? Si. quid hoc. adeon eſt demens;

Hem ℭ Hem: interiectio eſt accipiētis uerba & admirātis ℭ Vtinā hic ſur. comice & facete: aut hic ſurdus ne audiſ poſſit. ℭ Aut hæc. m. f. ſ. ne poſſit dicer̃. ℭ Aut hic. ſ. aut hæc. m. f. Sylepſis p genera. ℭ Iuſſit tol. hec

Syllepſis p genera eſt fides: ſuſcipi filios legitimos faciūt ptus & ſublatio matris ē patris tollere. ℭ Iuppiter qd. e. a. bñ rurſum adducit̃ ad deſperatiōnē ſenex miſidis uerbis. ℭ Actū eſt in ſūma reꝝ deſperatione ponitur actū ē. ſ. pſiti. hæc res ſecūdum ius ciuile dicitur: in quo cauet̃ ne quis re acta apud iudices repetat: ſic ipſe in phormione. Actū eni aiunt ne agas. ℭ Bonū ing. n. a. ingeniū naturā. ℭ Quid hoc: ſecū ſenex

Ingeniū deeſt enim rei ē. ℭ Demēs exp. p apoſiopeſin acta cogitantis: Reliquum ſic pronunciat quaſi repertū conſilio: & bene adeo quia demens ē qd' amat.

CVI. ſi hic quicquam mali eſt ut ſi promiſſa nō cōpleat pamphilus. Hem interiectio indignantis & excandeſcentis. illic. i. ille. Dauus eſt caput. i. origo huic rei. Caput enim ē origo & ſūma uniuſcuiuſq; rei. Virgil. O latii caput horum & cā maloꝝ. hic uidere eſt cōmotum eē ſenē ex argumēto falſarum nuptiarum. Hē excā/ de/ ſcētis

Caput i Ta pol &c. in hac ſcæna nouo modo fallitur Simo per nimiā ſagacitatē ſuā. Mi. pol. quidem iuſiurandum eſt: o leſbia res eſt ita ut dixi pro dixiſti per ſyncopē haud ferme. i. nō facile inuenias. i. inueniat

Syncopa aliquis uel inuenire poſſit ſecūda perſona ,p tertia uirum fidelē. i. fidē ſeruantē mulieri. Si. hæc ancilla eſt ab andria: ideſt ex parte andriæ hoc eſt glycerii. nam illi fauet: quid narrat. Da. ita ē. Mi. ſed hic pamphilus ſuperfirmauit fidem: ſed audito nomie pamphili pater intercepit loqui inquiens. Si. Quid dicit: neq; tamen alloquitur Miſidem ſed Dauum. Mi. firmauit: ideſt confirmauit fidem: ideſt promiſſionem ſuam quaſi quod promiſerat ratificat. Si. Hem interiectio eſt uerba accipientis & admirantis. Da. Vtinam aut hic ſimo ſit factus ſup. ſurdus: aut hæc Miſis ſit facta muta ſylepſis eſt per genera. Mi. nam pendet ex eo quod dixit firmauit fidem: nam iuſſit tolli ideſt educari nutriri quicquid peperiſſet ſiue maſculum ſiue fœminam propterea ſic firmauit fidem. Si. O iuppiter quid ego au: Actum eſt in ſumma rerum deſperatio deponitur actum eſt. quaſi dicat periſti. male tecum agetur. eſt autem illud dictum a iure ciuili deductum in quo cauetur ne quis re acta apud iudices repetat. Cicero ad petum. Actum igitur de te eſt niſi prouides. ſiquidem: ideſt ſi certe hæc Miſis prædicat ideſt loquitur uera. Leſ. narras ideſt refers. bonum ingenium: ideſt bonam naturam adoleſcētis. Mi. optimum narro inquam ingenium ſed ſequere me intro ne ſies: ideſt ſis in mora cum illi gly. ſit opus. ſ. ne cū egeat tua opera in te mora ſit neq; illi adſis ſatis tēpeſtiue. Leſ. Sequor te. ſ. Da. quod re. nunc inueniam huic malo. Si. Quid hoc rei eſt ſup. Adeon. i. tantum ne. ē demēs pamphilus. deeſt ut ſuſcipiat filiū uel aliqd ta leſed hoc tacuit p apoſiopeſin reliquūq; ,pnūciauit ,puide atq; cōſilio reptū. & bene demēs dixit. Nam demēs ſis ē q amore captus eſt. ſequit̃ enim quo ducit uoluptas nō qdē ſui cōpos adeo itaq; demēs ē. ut. ſ. ſuſcipiat filiū

Hem admirantis Syllepſis Actum ē Cicero Siquidē Adeō Apoſiopeſis Demens

VNiVERSIDAD D SALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONA. Ex pe.i.ex meretrice. Mulieres eni peregrinæ inhoneſtæ ac meretrices hēbāt. ſic ipſe alibi: Samia mi
Peregrine hi mater fuit.ſ.e.h.t.& ſeruus pōt tacere: hoc quidem pō: hanc meretricē hūiſſe matrē ueriſimile eſt. Ex pe.
απροσιωπησισ. deeſt eni ut filiū ſuſcipiat: aut aliqd tale. Vix tā.ſ.ſ. pulchro colore inducto poeta oſtēdit nō
minus falli ſuſpitioſum q̃ q ſtultus ē. huic enim ueritas fallacia uidet: dū nimis ē accutus ac pſpicax: & hoc eſt
qd ab euētu fingit poeta: non enim i dauo ē ſic errare nūc ſenē. Vix.t.ſ.ſ. qnq̃ ſunt ſenſus: quorū duos uiſum
Cicero & auditū magis nos ſenſibiles hēmus q̃ pecora. unde Ci. Nō ſolū uideā: ſed ēt audiā: plene q̃ ſentiā: ſi ad ta
ctū rettulit. quo etiā pecora ipelluntur ad ſenſum.
duabus ergo rebus ſcimus: aut rōne: aut ſenſu: gbus maxime pſtamus cæteris aialibus. ergo ſenex ſe nō ſenſu: non rōne ſenſiſſe: ſed ueluti calcaribus & ſtimulis pūctū ait. Hæc primū.a.i.m. ſatiſ ſe ſagacē ſe nex oſtendit: quando principia ipſa inceptioneſq; ſenex cōprehendit. Hæc.p. hū primū: q̃ rex mulitis fallaciis q̃s parauerat dauus. Quo chre. quo q̃ re. Iuno luci.ſ.o. Lucina ab eo q̃ i lucē pducat: & gemia uota ſunt: ut ptus & pariēs ſeruet. nā fer opē p ptū: ſerua me ppariētē dī. Iuno lucia fer opē .ſ.m.ob. Nota hoc uerſu totidē uerbis uti oēs puer peras i comœdiis. nec alias iduci loqui i proſcænis nā hæc uox poſt ſcænā tollit. Fer opē: propter q̃ lucina eſt: inde obſtetrix qd opem tulerit. Serua

Lucina (margin)

Ex pegrina iā ſcio. ah uix tandē ſenſi ſtolidus.
Da. quid hic ſenſiſſe ſe ait.
Si. hæc mihi primum affert iā ab hoc fallacia
Hanc ſimulant parere quo chremetē abſterreant.
Gly. iuno lucina fer opē: ſerua me obſecro.
Si. hui tā cito: ridiculū. poſtq̃ ant oſtium
Me audiuit ſtare: appropat. non ſat commode
Diuiſa ſunt tpibus daue hæc tibi. Da. mihin?
Si. nū imeōr es diſcipuli: da. ego qd narres neſcio
Si. hiccine ſi me imparatum i ueris nuptiis.

me.o. hoc extra etiam hāc poteſtatē iunoni attribuit: q̃ illam menāder dianā appellat: & hoc ſentiat in buc
cholicis Virg. Hui tā cito: tā cito ut fœlicitatē partus oſtendat incredibilē. Tā cito: ad repræhēſionē. Ri
diculū: ad irriſionē: & iſpice ridiculū ſi ſit aduerbiū: an nomē. ut ſit uide hoiem ridiculū: ſed aduerbiū ē magis
Sat diuiſa Non ſat.c.d.ſ.t. cōfuſa ſunt t bi oia inqt: nec unūquodq; ſuo tpe gerit: quare pdetis. Nō ſat: nō ſatis. Diui
ſa ſunt digeſta & cōpoſita & diſtributa. Tēporibus.i.per tēpora. Mihi: necadhuc dauus nō pcepit: & bene
.q.d. cū ille loquatur: ille agat mihin. Nū.i.es.d. miſis leſbia & pāphilus p quos ois agit fallacia: bene ergo di
ſcipulos iperitos oſtēdit: & magrm dauū: quia ſupra dixit. Tū ſiqs magrm cœpit ad eā rē iprobū. Alii hic pā
philū ſignificare putant diſcipulum: quia dauus magri nomē eſt: ad aliquid ſunt diſcipulus & magr: & nūc di
ſcipuli gtūs eſt ſingularis caſus. Alii nominatiui pluralis putāt: ut diſcipulos dixerit oēs per quos agit fallacia.
ſecūdū illud. Tū ſi quis magiſtrū cœpit ad eam rē iprobum. Ego.q.n.n. quaſi fabula ſit tuū ime.es.di. nūc de
ſunt: & bene diſcipuli: quia ſupra magiſtrum fecit. Ego.q.n.n. ſemper ita reſpondet Dauus ſeni tanquam
non itelligat qd loqtur. Hic ſi me ipſa. redit ad illā ſentētiā ſimul ſcelerat dau: ſiqd cōſilii hēt: cōſumat nūc.
GVI. ex peregrina: ideſt ex meretrice. Nam peregrinæ mulieres inhoneſtæ ac meretrices habebantur. Iam
quaſi dicat nunc primum ſcio factum filii. Ah interiectio dolentis. uix tandem: ideſt poſt multum temporis
adhuc uix potui ſentire & id dicendi genus non tam refertur ad diuturnitatem temporis quam ad effectum
Peregrina expectantis. Cicero ad appium. Vix tandem legi litteras dignas appio. & Virgilius. Vix tandem magnis ithaci
Ah dolentis clamoribus actus compoſito rumpit uocem. Vix tandem ego ſimo ſtolidus ſenſi ideſt percepi fallaciam ſci
licet quam comminiſcuntur aduerſum me & chremetem. Stolidus dicitur qui proxime accedit ad naturam
Vix tādē ſenſumq; pecudum. Et cum quinq; ſenſus habeamus communes cum beluis. duos tamen uiſum & auditū
Cicero magis ſenſibiles habemus quam pecora. Duabus autem rebus ſcimus aut ratione aut ſenſu quibus maxime
Stolidus præſtamus cæteris animalibus. Da. Quid hic ſimo ait ſe ſē. Si. Hæc.ſ.p.a.i.m.ab.h.dauo.ſ. Simulant.h. gly.p.
Scire quo.i. ut abſterreāt: ideſt deflectant chre.a danda filia ſua glyce. o Iuno lucina ſic dicta ab eo quod in lucem
Lucina producat. Ferre opem dicitur in malis rebus & ab his qui de ſalute dubii ſunt. Igitur fer opem: ideſt opitula
Ferre opē te partui ſcilicet propter quod lucina es dicta. Inde obſtetrix ut Dona. uult dicitur quod opem ferat: ob ſecro
Obſtetrix ideſt per ſacra rogo ſerua ideſt cuſtodi me patientem ſiue puerperam: hoc eſt etiam ſerua me cum ero partu
Hui irridentis liberata. Si. Hui interiectio eſt irridentis. tam cito illucuſque ſubaudi peruentum eſt ridiculum ſicut prius di
xit fabulæ. & Perſius nugæ & eſt ultuoſe: ideſt cum geſtu & capitis motu pronunciandum. quaſi dicat quā
ta ridendi materia. quod uerbum an nomen an aduerbium dicendum ſit. Donatus dubitans tandem in eā
deſcendit ſententiam ut magis aduerbium ſit: uidetur tamen non inepte dici poſſe illud eſſe nomen ſubſtan
tiuum neutri generis. Poſtquam au. me ſta. ideſt ſtantem eſſe ante oſtium approperat: ideſt eiulare & iuno
nis auxilium implorare feſtinat. O daue hæc quæ ſunt ſcilicet non ſunt diuiſa: ideſt digeſta compoſita diſtri
buta tibi: ideſt a te ſatis commode: ideſt ſatis opportune ut non prodaris & ut non tua ſentiatur fallacia. tem
poribus: ideſt per tempora. Da. mihin: ideſt mihi ne non ſunt ſat commode diuiſa quia dixerat Simo tibi re
ſpondit Dauus mihin quaſi non intelligens quid loquatur ſenex. Si. Num. ideſt nūquid.q.d. non. es imme
mor: ideſt es oblitus diſcipuli: ideſt pamphili quem ad has fallacias faciendas inſtruis. Dixerat enim prius tū
ſiquis magiſtrum cepit ad eam rem improbum. ideo dauus reputatur magiſter. Pamphilus uero diſcipulus.
Adoriri Da. ego neſcio quid narres: ideſt quid dicas. Si. Hiccine. i. hic ne hoc eſt uerum ſi hic dau adortus eēt. i. aggreſ
ſus eēt. nā adoriri dr q ex inſidiis repēte inuadit dictū ab eo qd corpora aggrediētū exurgāt ſubito atq; icreſcāt.
Adortus eſſet

DO. Adortus eēt. Adoriri dr qui ex inſidiis repēte inuadit. dictū ab eo qd corpora aggrediētiū exurgant Adoriri
ſubito atq; increſcāt. Adortus: aggreſſus. oīa hæc ex trāquillitate maris dicta ſunt methaphoricos. Adortus
ASCEN. Donatus legit num immemores diſcipuli. ut ſit num diſcipuli tui ſunt imemores præceptorū tuo
rum: uel nū mulieres ſunt imemores diſcipuli tui: utpote pamphili. DO.
a Dhuc archilis q̃ aſſolēt: q̃q; oportet. In hac ſcæna ſpecta q̃ ſcite expſſa ſit cōſuetudo medicæ: uel medi
cæ egrediētis de egri domo. Nā ueniēs de negociis eius loquitur: abiēs de morbo: & hæc ſunt præter
q̃ dicuntur Adhuc Adhuc

Adortus eſſet: quos mihi ludos redderet:
Nūc huius piculo fit. ego in portu nauigo.

ar. q̃ ſicut ueteres ſcribebāt. adhuc qn incerti futura rū rerū ex pſitibus rebus ſirma intimabāt: qd ē ge nus certiſſimæ pmiſſiōis & cautē. Adhuc ar. q̃ aſ. medicina āt in rōne: aut in conſuetudine: aut in ex emplis. Aſſolēt ergo cōſuetudinis ē: oportet rōnis Signa eē ad.ſ. deeſt hæc tēta: aut pertinētia: ſic i heu tōtimorumenō. Atq; hæc ſunt ad uirtutē omnia er go abſolute dixit: ut deſit aliqd tale: unde & nos di cimus. Quid ad rē uel quid ad me. Nūc.p.ſ.ſ.i. ut .l. imperitiæ notantes menādrū aut terentiū ipſi ul tro impiti inueniunt. nā & ille dicēs a cō ſuetudine nō receſſit: ut cū lauiſſe ſe ait nō lauiſſe a parte totū ſignificet: ſed Terē. proprius. ad ſignifica tionē acceſſit iſta dicēdo: ne pudēda noiaret: & ſunt q adhuc archilis correctionē eē nimiū ſollicitæ nu tricis putēt: qd ego nō pbo. Fac.i. ut.l. iſta q̃ ex pu erperio ſordebāt: qdā iſtam: ipſam puerperā dicūt. ſic.n.& menāder ſed iperitiæ accuſant: qd ſi cōtinuo ſolēt poſt puerpiū lauaī ſed dieb omiſſis. Quod.i.d.b.& quantū impaui date: cōſuetudine magis q̃ ratione dixit: p date ei potionē. Lucil. i gn to. Date bibere ſūmo. Date bibere. nā duo uerba una cōiuncta nullā habēt ſignificationē ſine nomi ne aut pnomine: ut ſi dicas. dic facere. Quod.i.d.ei .b.& quātū im.& q̃litatē & modū rei dixit. Quod .i.d.b.& quātū im. mox huc redeo: ut auctoritatem & iactantiā mediocrū imitet dicēdo. Quod iuſſi nō ſufficiebat: ſed ēt impaui dixit: ſimul hæc ſolent

Leſbia. Simo. Dauus.
a Dhuc archilis quæ aſſolēt: quæq; oportet:
Signa eſſe ad ſalutē oīa huic eē uideo.
Nūc primū fac iſtæc ut lauet: poſt deinde
Quod iuſſi ei date bibere: & quātum īperaui:
Date: mox ego huc reuertar: perecaſtor
Scitus puer eſt natus e pāphilo.
Deos quæſo ut ſit ſupſtes: quādoquidē ipſe eſt
Ingenio bono, quūq; & huic ueritus eſt optime

medici pmittere: ut frequēter. Mox.c.h.r. ſcit puer: ſatis obſtetrici ē adhuc incertū qualē dicat atque ita dicā
a matre ſanguinolentum nō pulchrum. qd ipſum nimiū uideret cito dicere: ſed ſcitū pnūciat: ideo ſubaudit Pereca
ut operæpcium maius accipiat. Perecaſtor: p caſtorē: & pollucē ornatiua ſunt iurādi apta fœminis: & natus ſtor
e pāphilo dixit: ut Virg. Quē dardanio anchiſe.r.ſ.ſ.a.u. Scitus: elegās puer pulcher. quē græci ορεου dicūt: Virgilius
qd.n. qui ſunt hoc ſcitū & pulchrū & eſt diæreſis. nam ordo eſt perſcitus ecaſtor: ut i hoc per pol q̃ p paucos. Diæreſis
ut ſit p q̃ paucos. Deos.q. ut ſit.ſ. alias ſupſtites: ſupſtites ſunt ſenes & anus. qa ſenes Superſtes
multis ſupſtites ætate dlirāt: unde & ſupſtitioſi: q deos timēt nimis. qd ſignū ē delirātis: ſupſtes nūc ſalū. Quā Superſtite
do.q.i.ē.i.b. qn & cū iterdū ſūt cāles: & qn p qn itelligimus. Quādoqdē: pe trāſit a puero ad ipm pāphilū. Supſtitioſi
GVI. ſi adortus eēt me ipatū.i. prouiſū i nuptiis ueris.i. uere celebrādis. quos ludos.i. quos iocos q̃s irriſio
nes nūc redderet.i. obiiceret mihi & retorqret i me. Nūc fit: ipſonale ē ut Ci. ad C e. ſedulo fit.i. res agiſ i nuptiis
laborat piculo.i. i piculū & pnitiē hui dauī. ego Si. nauigo i portu.i. tuto res meas ago citra oē piculū metha
Dhuc ar. &c. In hac ſcæna ſpectari pōt q̃ ſcite expſſa ſit cōſuetu (phoricos ex maris tranqllitate. Cicero
a do medici uel medicæ egrediētis de ægri domo: nā ueniēs Leſbia de negociis ei loqtur abiēs d̄ mor In portu
bo. O archilis adhuc.i. hucuſq; uideo oia ſigna q̃ aſſolēt qq.i.& q̃ oportet (qdā codices hñt oportēt nauigo
attū oportet raro pſonale iuenit) eē ad ſalutē: adeſſe huic gly. Medicia hēt eē aut i rōne aut i cōſuetudie: aut in Iſtæc
exēplis. Aſſolēt ergo cōſuetudinis ē: oportet rōnis. Nūc primū i primis fac.i. da operā ut iſtæc.i. puerpera gly Pereca
cerū lauet ſe.ſ. uel ſi iſtæc ſit actus pluralis generis neutri ut uult Dona. ſic aſtrue: fac ut glycerū lauet iſtæc.i. illa ſtor
q̃ ei lauāda oſtēdebat Leſbia. Et hāc ſniam cōprobat Dona. altera iprobata pp hāc rōnē qd nō cōtinuo ſolent Scitus
puerpæ poſt puerpiū lauaī ſed diebus omiſſis. poſt deide alteꝝ abūdat date ei bibere qd iuſſi & q̃tū impaui. Supſtes
hoc āt dicēdi genus date ei bibere cōſuetudie magis q̃ rōe dcm ē. nā duo ūba ſic una iūcta male cohærēt ſine Supſtitio
noie aut pnoie ut ſi dicas dic facere. date ergo ei potionē. mox.i. ſtati reuertar huc. Perecaſtor: piūgēda ē cū ſci Supſtitio
tus ut ſit ecaſtor.i. p caſto. aduerbiū iurādi aptū fœis ſicut pol.i. p pollu. pſcit pu.i. puer ualde ſcit ſcitus: uel pſci ſus
tus.i. elegās pulcher natus ē e Pā.i. ex ope Pā. q̃ſo de. ut ſit ſupſtes.i. ſaluus diu uiuēs. ſupſtites ſūt ſenes & anus Quādoq
qa ſenes multis ſupſtites.i. ſupuiuētes ætate delirāt: unde & ſupſtitio dr.i. uana religio. & ſupſtitioſi q uana reli dem
giōe iplicati dlirāt: q̃ngdē.i. qa certe ipſe.ſ. Pā. hic.n. trāſitus fit a puero ad ipm Pā. ē bono igenio.i. bōa natura Ingeniū

VNIVERSIDAD
DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONA.¶Vel hoc qs nõ credat. Ironia eſt. uel mõ nõ ẽ diſiunctiua cõiunctio. ſed ꝑ ẽt poſita. ut apud Virgili. Vel priamo miſeranda manus. t.p.d. & bene uel hoc ſubaudias exceptis illis q̃ rephendit ſupra. ¶Abs te eſſe natũ: & ortũ legiť: ut ſit inſtructũ cõmentũ & cõpoſitũ. ¶Nõ iꝑabat corã: corã ad certas ꝑſonas referť: ad oẽs palã. ¶Quid opus ẽ ſcõ: ẽ ẽt imperatiue diciť. ¶Opus facto eẽt. p. datiuus caſus ẽ: ut ſit ipſi puerperæ corã imperaret. ¶Quid facto opus ẽ: ſic. n. dicimus: quid uis tibi faciã. ¶Puerperæ: oĩs q̃ peperit puerpera dr̃. & nõ qđ puerũ: ſed qđ filiũ: puerpera dicta apđ ueteres: puer puellus: puera puella. ¶Illis q̃ ſũt intus clamat de uia: argumẽtũ ex eo qđ nõ factũ ẽ cũ fieri oportuerit & ex eo qđ ẽ factũ: cũ fieri non oportuerit. ¶Clamat đ uia: mire clamat. q.d. malũ it clamať q̃ ſine laboř impať. ¶O daue itã cõtẽnor ẽ uſq. adeo ne ita cõtẽnor: ualde cõtẽnor. Tẽnor ãt græcũ ẽ. i. cædor & reiicior: nã ueteres τεμνω dicebãt ſiñ ꝓpoſitiõe. ¶Ita ne tãdẽ: idignatio ẽ ad exiſtimationẽ reuocãtis eũ dcã uel fcã quo cõtẽniť qs ¶Idoneus: aptus & huic rei natus. ¶Aperte fallere. cito fallere & aperte. ¶Saltem accurate: & mire ſaltem quod ponitur in deſperatione rerũ. prio. n. fuerat hortatus dauũ: ut non conareť fallere: ſaltẽ accurate. zeuma a ſupiore. ¶Fallere incipias: aut certe ſyllepſis fallere incipias. ¶Certe ſi. r. & utrũ pro cũ reſciueri: an quia ſtultũ me putas. ¶Certe her. n. hic. ſ. f. h. e. hoc ita dicitur ut audiat ſpectator nõ ut ſimo. ¶Edixin tibi interminatus ſum ne id fa. hinc illud reddit. Edico tibi ne temere facias: interminatus ſum ne faceres ꝑminatus ſum. Plautus in aulularia: iterminet ſola ſibi. ¶Num ueritus es: ueretur liber: metuit ſeruus: & deeſt es: apta eclypſis iraſcenti. alibi: Non ſimultatem meã reuereri. Quid rettulit: credõ tibi hoc nũc peperiſſe hãc e pãphilo: rettulit: ꝓfuit: uel interfuit: & ꝓducit te ſyllabã: & ẽ ſenſus. ſic cõtẽpſiſti: q̃ſi nõ tibi comminatus ſim. ¶Teneo qd erret: & qd agã hẽo: hoc dixit nõ ut ſimo ſed ut ſpectator audiat. hoc deniq; ſenex ꝓbat dicẽs. Daue qd taces: & qd agã hẽo: & qd rñdeã ſcio. ¶Quid credas q̃ſi no. r. h. pp qđ: aut ꝓpter quã rẽ aut quõ: aut pp qd credas: repetit uerbũ eius q̃ ait. Credõ: q̃re adiuuãdũ ꝓnũciatiõe ẽ. ¶Quaſi tibi nõ renũciata: nunciata compoſitum pro ſimplici. ¶Mihin quiſquam: fauet ſibi ſenex i eo quod ſe uult ꝑſpicatiorem uideri. ¶Eho an tu te. eho modo interiectio eſt admirantis: alias ad ſe uocantis. ut Ehodum ad me.

Adoleſcẽti facere iniuriã. Si. uel hoc qs nõ credat
Qui te norit: abs te eẽ ortũ. Da. qdnã id eſt?
Si. nõ imꝑabat corã qd opus facto eẽt puerꝑæ
Sed poſtq̃ egreſſa eſt: illis quæ ſunt intus
Clamat de uia. o daue itan cõtemnor abs te?
Aut ita ne tãdẽ idoneus tibi uideor eſſe?
Quem tã apte fallere icipias dolis ſaltẽ accurate
Vt metu uidear. certe ſi reſciuerim. Da. certe
Nũc hercle nũc hic ſeipſus fallit haud ego.
Si. edixin tibi interminatus ſum ne faceres?
Num ueritus es? quid rettulit credon tibi hoc?
Nũc pepiſſe hãc e pãphilo? Da. teneo qd erret.
Et qd agã habeo. Si. quid taces? da. qđ credas
Quaſi nõ renunciata tibi hæc ſint ſic fore?
Si. mihin quiſq̃? da. eho an tu te intellexti
Hoc aſſimularier. Si. irrideor. da. renũciatũ eſt.

CVI. q. i. & quando. i. qa. & i. ẽt ueritus ẽ facere iniuriã huic optiæ adoleſcẽtulæ. ſ. glycerio. Si. Vel. i. ẽt quis nõ credat q norit te dauũ hoc. i. hãc fallaciã eẽ ortũ. i. ꝑfectũ cõmẽtũ: cõpoſitũ: inſtructũ abs te dauo. Da. Quid nã id ẽ? Si. Leſbia nõ iperabat puerperæ glycerio. (Puerpera. n. oĩs dř q̃ peperit: ſiue quæ ſupioribus diebus mater ẽ effecta) corã. i. in cõſpectu ſiue in ꝑſentia puerpæ. corã ad certas ꝑſonas: palã ad oẽs referť. qd eẽt opus facto. i. facere: ſed poſtq̃ egreſſa ẽ clamat illis mulieribus q̃ ſunt intus de uia. i. de itinere ſiue de uico. O Daue itan. i. adeo ne cõtẽnor abs te? Tẽno græcum ẽ. i. cædor & reiicior. ueteres. n. illud dicebãt ſine ꝓpoſitiõe aut tãdẽ tibi. tãdẽ hẽt qddã urgẽs & accelerãs. q. d. ſine lõgiori ſermone. ita ne uideor tibi idoneus eẽ. i. aptus & huic rei natus quẽ. ſ. me incipias fallere dolis. i. fallaciis ſiue fraudibus tã apte. ſaltẽ icipias inq̃ me fallere dolis: tã inq̃ accurate. i. tã diligẽter & cũ tãta cura & tã ſubtiliter ut uidear metui a te. ſ. certe. i. ꝑfecto. ſi reſciueri. i. ſi cognoueri te. ſ. fallere me. ꝑ apoſiopeſin. deeſt acerbe te puniã: uel te in piſtrinũ dedã. quidã dicũt ſi reſciueri ꝑ cũ reſciuerim uel certe ſi reſciueri. q. d. putas q̃ nõ reſciueri & ita ſtultũ me putas ut id me latuerit. ſed pria ſententia mihi potiſſimũ placet. Da. Certe hercle. i. ꝑ herculẽ. hic ipſus. i. hic ipe fallit ſe. i. ſe decipit. haud. i. nõ. ego eũ. ſ. fallo. Si. Si. edixin. i. iuſſi ne uel iperaui ne tibi & iterminatus ſum. i. minatus ſum & ꝓhibui ne faceres fallaciã i nuptiis. Nõ. i. nuqd. q. d. nõ ueritus es. ſ. facere fallaciã. uereť liber metuit ſeruus. qd rettulit. i. qd interfuit qd ꝓfuit tibi edicere ne faceres. nã referre prima lõga ſignificat iterdũ utile eẽ ſiue ꝓdeſſe. & ẽ ſenſus. ſic cõtempſiſti q̃ſi nõ tibi cõminatus ſim: & iõ nihil ꝓfuit ꝓhibere tibi ne faceres: qa nihilominus effeciſti cõtra iuſſum meũ. credõ. i. credo ne tibi hoc qđ ſeqtur uidelicet hãc gly. nũc pepiſſe e Pã. i. ex ope pãphili. Da. Teneo. i. ſcio itelligo. qd. i. pp quid. erret. i. fallať deliret. & hẽo. i. ſcio. Cice. ad lẽtulũ. habes de uatinio cognoſce de craſſo. hẽo ergo. i. ſcio quid agã. i. loquar & reſpõdeã. & hoc populo dicit nõ ſeni. Si. Quid taces? quia non audierat dauũ alloquentẽ populũ. Da. Quid credas? quia ſimo dixerat credon tibi hoc & c. iõ nũc repetit dauus uerbũ quid: ideſt propter quam rem credas: quaſi per ironiam dicitur: quaſi hæc non ſint. renunciata ideſt nunciata. compoſitum pro ſimplici. tibi ſic: ideſt eo modo fore: ideſt futura eſſe. Si. Mihin. i. mihi ne quiſquam renũciauit ſubaudi quaſi dicat meo ingenio id perſpicaciter excogitaui. Da. Eho. modo eho eſt interiectio admirãtis interdũ ad ſe uocãtis. ut alibi Ehodum ad me. an tute. i. tu met tuipſe itellexti. i. nouiſti hoc ſcilicet partum Glycerii. aſſimularier. i. fingi paragoge eſt. Si. Irrideor. i. illudor. Da. Renũciatũ eſt tibi hoc aſſimulari.

Nam qui

Virgilius / Coram / Palam / Puerpera / Puer / Puellus / Puera / Puella / Temnor / Idoneus / Intermi-nari / Plautus / Vereri / Metuere / Retulit / Eho / Ortũ eſſe / Puerpera / Corã & Palam / Temno / Tandem / Accurate / Apoſiopeſis / Edixin / Vereri & metuere / Referre / Habeř / Cicero / Eho ad mirantis / paragoge

DONA.¶Nam qui iſtæc. qui. i. unde: q̃ſi tu dicas factũ id cõſilio meo: dicas pro credas. nõ. n. dicimus niſi qd crediť ab eo qđ ſequiť id qđ ꝓcedit. figura metalepſis a poſterioribus ad priora. Idẽ alibi. Audacter dicito. & alibi. Fœneratũ iſtud beneficiũ pulchre tibi dices. i. credes. ſcies: ſenties. ¶Nõ ſatis me ꝑnoſti: etiã qualis ſim ſi mo: ẽt ꝓ adhuc: ut Virg. Idẽq; ẽt. o. c. a. t. ꝓſ. ¶Ego ne te: duobus iſtis ꝓnoibus oſtendit ſe ſenex ſcire oĩa. ¶Sed qd tibi narrare occœpi: melius q̃ incœpi: dř ab occipio. ẽ eni occœpi quaſi caput rei inſtitui. ¶Falſo. põt & ironicos falſo ꝓnũciari: põt & falſo loquens dici: ut Salu. Falſo quæriť. d. n. ſ. h. g. & uocalitans cã ſic dixit: ut pſeudulo optato certo: q̃ſi pſeudulæ optate certe. ¶Nihil iam mutire. Ennius. Nec dico nec facio unde & mutos dicimus: qđ græci ¶Ego unũ. h. ſ. n. nemĩnẽ dicẽdo maiorẽ confirmationẽ fecit: nõ ſolũ gliceriũ nõ pepiſſe: ſed etiã nemĩnẽ: hic dicẽdo oſtẽdit domũ: & ẽ neminem nullũ hoiem: & nota i fœminino genere ẽt neminẽ poſitũ. ¶Deferť huc mox puer ante oſtiũ: deferťur. q. d. nobis. ¶Id ego iã tibi nũc renuncio: fingit ſe ꝓdere qđ ipſe facturus ẽ: ut nõ credat ſenex ab eo fieri qđ ꝓdixit ſoř ¶Id iã ego ti. re. here. futuꝝ. re ſillabã apđ ueteres iterdũ abũdat renũcio ꝑ nũcio. & Cice. Renũciať mihi: renũcio: q̃ſi ſecretũ cõſiliũ: ut ſupra renũciatũ ẽ. ¶Daui cõſilio factũ: aut dolis: cõmodius & magna cũ inuidia dixit daui: q̃ſi ſine eo ſcire dixiſſet: ut Virg. Cũ turnus incuſareť dixit. Nulla mora i turno. ¶Prorſus a me opinionẽ. ꝓrſus q̃ſi porro uerſus: qđ græci πορρω dicũt lõgum uel tractũ: prorſus pro quare poſitũ putãt. ego pro eo qđ ẽ oĩno. Sunt q coniunctionẽ uelint eẽ. ¶Opinionẽ tuã hãc. hãc cũ tedio dixit: hoc ẽ nimis moleſtã: nimis ſuſpicacẽ nimis accuſatricẽ: ſic dixit hãc tuã: ut Vir. de apibuſ. Vere ſuo ſolẽ ſuũ. ſ. ſ. n. & i adelphis. Iã uero omitte demea tuã iſtã ira. ũdiã. ¶Audiui & credo: locus cõis: an famæ credẽdũ ſit: bene ſubiungit credo. nõ. n. audiſſe ſtatim credere eſt. Multa cõcur. ſimul qui cõ. teſtat enim ut multis cõcurrentibus ſignis una cõiectura conſtať. ¶Iã primũ hæc ſe ex pãphilo grauida dixit eẽ inuentũ eſt falſum: ſecũdum qđ credat ſenex: & a ſũmo ad imũ: & ex factis etiam & dictis: & ex rebus atque perſonis ſumit argumenta. ¶Poſtquam uidit nup. parari: eleganter omiſit in cuius domo. ¶Miſſa eſt ancilla illico. qđ græci dicũt ευϑυς. nã loci ſignificatio ẽ ẽt breuitatẽ tpis notãs. ¶Nihil moueť nu. ñ ꝑturbãť nuptiæ: moueť: differãť.

Nam qui iſtæc tibi incidit ſuſpitio? Si. qui?
Quia te noram. Da. quaſi tu dicas factum
In conſilio meo. Si. certe enim ſcio.
Da. nõ ſatis me pernoſti etiam qualis ſim ſimo.
Si. ego ne te? Da. ſed ſiqd narrare tibi occœpi:
Continuo dari tibi uerba cenſes. Si. falſo
Da. itaq; nihil hercle mutire iam audeo.
Si. hoc ſcio unũ ego neminem pepeiſſe hic.
Da. intellextin: ſed nihilo ſecius deferť mox huc
Puer ante oſtiũ. id ego nũc iã tibi here renũcio
Futurũ ut ſcis ſciẽs. ne tu hoc mihi dicas poſterius
Daui factũ cõſilio aut dolis. ꝓrſus a me opinionẽ
Hãc tuã eſſe ego amotã uolo. Si. unde id ſcis?
Da. audiui & credo. Si. multa cõcurrũt ſimul qui
Coniecturã hãc non facio: iam primum hæc ſe
E pãphilo grauidã dixit eſſe. inuentum eſt falſum
Nũc poſtquã uidet nuptias domi apparari
Miſſa eſt ancilla illico obſtetricẽ accerſitũ ad eam
Et puerũ ut afferret ſimul. da. hoc niſi fit puerum
Vt tu uideas nihil mouentur nuptiæ pamphilo:

GVI. Nã qui. i. quomõ uel unde. iſtæc. i. iſta ſuſpitio. i. opinio icidit tibi. Si. Qui? quaſi dicat miraris unde inciderit. ꝑfecto quia norã te. i. iampridẽ tuos mores cognouerã. Da. Quaſi tu dicas. i. credas ab eo qđ ſequiť id qđ ꝓcepit intelligiť (figura ẽ metalepſis a poſterioribus ad priora) id factũ eẽ meo cõſilio. i. mea ſuaſiõe. Si. eni. i. quia certe ſcio. i. exploratũ ẽ mihi. Da. o Simo ẽt. i. adhuc nõ ſatis ꝑnoſti me qualis ſim. Si. ego ne. i. utrũ nõ pernoui te. Da. Sed ſi qd occœpi ab occipio. i. inſtitui tanq̃ caput rei narrare tibi cõtinuo cẽſes uerba ideſt fallacias. dari tibi hoc eſt te falli & decipi a me. Si. falſo aduerbiũ ironice ꝑ dictũ. q. d. falſo cenſeo. ſ. uel ſi ſine ironia dicať ſenſus ẽ falſo loqueris. q. d. tu mẽtiris. Da. itaq. i. iõ hercle. nihil audeo iã mutire. i. loqui: ut i huc quit Feſtus perſius. Men mutire nefas. i. non licet mihi loqui. uel ut uult Donatus mutire. i. nec dicere nec facere. unde mutos dicimus. Forſitã etiam dici poſſet non abſurde iã nõ audeo mutire. i. nõ mõ nõ audeo loqui: ſed nec hiſcere quidẽ q̃ſi nõ audeo os aperire ad loquendũ uel inter dẽtes imurmurare & ſuſurros efferre. Mutire. n. uř eẽ mutoꝝ & coꝝ q more mutoꝝ uolũt loq ſed nõ audẽt ſicut muti ñ pñt. Si. ſcio hoc unũ neminẽ. i. nullã mulierẽ (ubi aduerte neminẽ fœminino genere poſitũ) pepiſſe hic i ea domo i qua ẽ glyceriũ Da. intellextin. i. intellexiſti ne neminem peperiſſe: ſed nihilo ſecius. i. nihilominus. puer: ideſt infans defereť nobis. ſ. mox. i. ſtatim huc ante oſtium. o here iam nunc renuncio. i. ſignifico tibi id futurum: ut ſcis ſciens: ideſt ut cognoſcas. ne. i. ut non dicas mihi hoc poſterius. i. hoc ſequens factum. ſ. quãdo deferetur mox puer ante oſtiũ: factum fuiſſe ſup. conſilio aut dolis. daui. i. meis. ego uolo hanc tuã opinionẽ eẽ prorſus. i. omnino amotã a me. Si. Vñ ſcis id. ſ. puerũ ablatũ iri. Da. audiui & credo. Si. multa ſigna. ſ. cõcurrũt. i. cõueniũt ſimul & eodem tendunt mihi ſup. qui facio nũc hanc cõiecturam. i. qui nũc hoc quod ſequitur conicio ſiue cõiecturo. iam primũ. i. in principio hæc glycerium dixit ſe eſſe grauidã e pãphilo. inuentum ẽ falſum. i. comptũ eſt illud eſſe falſum uel inuentũ. i. cõmẽtũ illud eſt falſum & tũc inuentũ eſſet ſubſtãtiuũ. nũc poſtquam glycerium uidet nuptias apparari. i. præparari domi. Illico. i. ſtatim ancilla miſſa eſt accerſitum. ideſt uocatum obſtetricem: ideſt mulierem puerperium adiuuantem ad eam puta glycerium iuuandam. ſ. & ut ſimul. ideſt etiam afferret puerũ. Da. Niſi hoc fit ut tu uideas puerꝫ nuptiæ nihil. i. non moueť. i. ꝑturbanť quin ſtatim fiant.

metalepſiſ / Occipio / Saluſtius / Ennius / Nemo in fœminino genere / Renũciatio / Virgilius / Prorſus / Virgilius / Illico / Mouier / metalepſiſ / Eni ꝓ qa / Etiã ꝓ ad / Occipere / Mutire / Feſtꝰ ꝑſiuſ / Nihilo ſecius / Mouetur

VNiVERSIDAD D SALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONA. Quid ais? cũ itellexerat qua ſe ueiteret dauus obuiũ: infeſtũq; inuenit ſenẽ: ita uerſute tñ it obuiã ut cõprehẽſus elabaẽ. Quis. i. e. ab. il. ab. nõ ſrigide itulit dixiſſe ſe: ſed cũ magna aſſeueratõe: & abſtraxit, ꝓprie ut ſupra. Mea gly. miſeꝶ ab. ut Diuelimur ide iphit⁹ & .p. Quis. i. e. hoc ſubaudiẽdũ ẽ. q. d. dixi. Poſtremo id. Tamen m. da. ne. ꝑ dilatione pueri ꝑ forib⁹. Tu tñ idẽ. idẽ abũdat apud ueteres: tñ idẽ itegrũ fuit. uñ apud nos tãdẽ: Tandem & tñ natũ eſt: ſic & idẽ coniũq; dictũ. Miſere q̃ hic a. miſerere ualde nimis. Nũc ſi. uxo. ex. oratorie ꝑ eo qd Miſere nõ recuſat expeti. Tu tñ idẽ: tñ idẽ aut ꝑ tñ poſitũ: aut ꝑ tãdẽ: ut tu tñ idẽ has nuptias: ut caueaẽ ab oppoſitiõe pueri añ oſtiũ. Perge fa. ita ut fa. q. p. o. ẽ. p. di ſerte ac latine dixit: qd parato opus ẽ para. Nõ im. h. o. ut. c. nõ ipulit: nõ pſuaſit: nõ ꝑfecit ut crederẽt glyceriũ pepiſſe. Omnino oñdit q̃dã ſe credidiſſe: in qbuſdã tñ eẽ circũuẽtũ. Mire autẽ capi tãtum inducit ſenẽ ut crederet ꝙ glyceriũ non peperiſſet. Atq. h. ſ. a. q. d. ſ. u. quæ poſtea dauus & bñ oia ut appareat ſenẽ multa credere uera eſſe quæ dauus dixerit. Multo maximũ eſt multo etiã comparatiuis Pollicitatio antiq adiũxerũt. Quod. m. p. e. pollicitatio multarũ reꝶ promiſſio eſt. Gnato. u. ſubauditur ut dei. Alias Quid. a. qd ꝑ cur. Alias: alio tpe. Atq. a. i ipo t. i ipa opportunitate: i ipo articulo. Eccũ ipm obuiã. cõtinuo mutauit dictionẽ: ut iubeo chremetẽ.

Si. quid ais? quum intellexeras id conſilii capere
Cur non dixti? Da. quis igitur eũ ab illa abſtraxit
Niſi ego? nã nõ oẽs quidẽ ſcimus q̃ miſere hanc
Amarit. nũc ſibi uxorẽ expetit. poſtremo id mihi
Da negocii. tu tñ idẽ has nuptias perge facere ita
Vt facis. & id ſpo adiutores deos. Si. imo abi itro
Ibi me opperire: & quod parato opus eſt para.
Non impulit me hic omnino nũc ut crederem:
Atq; haud ſcio an quæ dixit ſint uera omnia
Sed paruipendo. illud mihi multo maximum eſt
Quod mihi pollicitus eſt ipſus gnatus.
Nũc chremetẽ cõueniam: orabo gnato uxorem:
Si ipetro qd alias mali q̃ hodie has fieri nuptias
Nã gnatus quod pollicitus eſt haud dubium eſt
Id mihi. ſi nolit quin eum merito poſſim cogere.
Atq; adeo in ipſo tpe eccũ ipm obuiã chremetẽ.

i Vbeo chremetẽ. Hæc congreſſio duoꝶ ſenũ ad tale periculũ redigit fabulã: ut id uideatur cõſilio nõ poſſe mutari: ſed euẽtu: qui euẽtus eſt critonis pñtia. nam nũc ex falſis fiẽt ueræ Iubere nuptiæ. Iubeo chremetẽ. firme aliqd iubere uelle Velle eſt. Iubeo ergo uolo: & deeſt ſalue: qd exprimiẽ ab alterius pſonæ interuẽtu: ut Virg. Reddidit q; uiro p. i. & metalepticos: qa q̃ dicit ſalue iubet. uolumus enim aio: iubemus uerbis. Teipm querebã: placabilis & lenis amicus per totã fabulam inducitur chremes: ut cognitioni ad ultimũ intereſſe poſſit. Optato Optato aduenis: optato aduerbium eſt: ut Virg. Virgilius Ac uelut optato uentis. Aliquot me ad aliquot hoc eſt nec multi nec pauci. Adierũt. nõ acceſſerũt: qa aditus arduus difficiliſq; ẽ: adierũt q̃ſi iportune & interpellantes adierunt. ſic alibi. Birria quid Aditus tibi uidetur: adeon ad eum. Ex te auditum: ut eſt a dauo mõ. Ex te aud. ergo nõ rumor: ſed ueritas. GVI. Si. Quid ais? cũ itellexeras glyceriũ capere id cõſilii cur nõ dixti: n extẽplo. i. illico pãphilo. Da. Dicis ſupple cur nõ dixi: quis igiẽ abſtrax. i. abſtulit Extẽplo auulſit eũ pamphilũ ab illa glycerio niſi ego dauus. Miſere nã qdẽ. i. certe nos oẽs ſcimus q̃ miſere. i. ualde uel nimis amarit eã nũc expetit. i. nõ recuſat ſibi uxorẽ dari. ſ. Poſtremo. i. tãdẽ da mihi id negocii. q. d. relinq̃ mihi illud faciẽdũ ut uidelicet nõ recuſet uxorẽ. tñ tu idẽ. i. tutemet. pge. i. pſeq̃re faceẽ has nuptias ita ut facis & ſpo id uidelicet dos adiuturos fore ſubaudi. alii codices hñt adiuturoſ: & tũc ẽ ſẽſus ſpo dos adiuturos Opperiri id negociũ. ſ. nuptiarũ. Si. imo. i. ſed: abi. i. diſcede. itro: nõ i domũ. oppiẽ. i. expecta me ibi: & para id qd ẽ op⁹. parato. i. pare. hic dauus nõ ipulit me. i. nõ mihi pſuaſit oio ut crederẽ nũc. Atq; haud ſcio an oia q̃ dicit ſint uera. ſed puipẽdo. i. nõ multũ curo illa. Illud ẽ mihi multo maximũ qd ipſus gnat⁹. i. ipe pãphilus pollicitus eſt mihi. Nũc cõueniã. i. alloq̃r chreme. orabo ut deẽ ſupple uxorẽ gnato. Si ipetro ut deẽ. ſ. qd. i. cur mali. i. eligi Quin has nuptias fieri. alias. i. alio tpe q̃ hodie. nã id haud. i. ñ ẽ dubiũ mihi qn. i. ꝙ nõ ſi fili⁹ nolit. i. recuſat faceẽ qd Adeo ẽ pollicit⁹ poſſim cogeẽ merito cũ ut. ſ. faciat atq; adeo. i. certe uel ualde uel itãtũ eccũ. i. ecce h ip; chre. obuiã. Eccum. i. i occurſũ. aduerbiũ ẽ obuiã i ipo tpe. i. tẽpeſtiue mature i ipa opptunitate & i ipo articulo negocii ſuſcepti Obuiam Vbeo. Hæc cõgreſſio duoꝶ ſenũ ad tale piculũ redigit fabulã ut id uideaẽ cõſilio nõ poſſe mutari ſed Iubere & uelle i euẽtu q euẽt⁹ ẽ critõis pñtia. nã nũc ex falſiſ fiẽt ueræ nuptiæ. Iubeo. i. uolo (nã firme aliqd iubeẽ uelle ẽ) Chre. ſaluere ſubaudi ſed ſupprimiẽ alteri⁹ pſonæ iteruẽtu. Volo ãt & iubeo differũt. nã uolumus O optãtis aio: iubem⁹ uerbis. Chre. O aduerbiũ optãtis q̃rebã teipm. Si. Et ego te q̃rebã iq̃. Chre. aduẽis optato. i. multũ Adire & accedere optat⁹: aliquot. i. neq; multi neq; pauci adierũt me. i. uenerũt ad me. ñ ãt dixit acceſſerũt. n. adit⁹ arduus difficiliſq; ẽ itaq; adierũt q̃ſi iportune & iterpellãtes aduenerũt q aiebãt id ſup. auditũ eẽ ex te. i. a te uidel; filiã meã

Simo. Chremes.

i Vbeo chremetẽ. Chre. o teipm quærebã.
Si. & ego te. Chr. optato aduẽis: aliquot me
Adierũt ex te auditũ qui aiebãt hodie filiã meam

Nubere

DONA. Id uiſo: ob id uiſo deeſt te. Viſo: ad uidendã uenio. Tu an il. in. tu inſanis ſi dixiſti: illi inſaniũt ſi nõ audita referũt. Auſculta. p. & paucis & pauca legiẽ. Et qd. e. t. u. a docilitate. Per te. de. o. ordo ẽ. p te Viſo dos oro. ut Vir. p has ego te. Et. n. a. chr. legiẽ & chreme. Quæ. i. a p. cũ. æ. mire ãt icepta a puis cũ etate: ut oñdat ñ nup cognitã amicitiã: ſed ãtiq; ut ueterẽ ãchiſẽ. a. a. Idẽ alibi. neq; nou⁹ iſte. n. a. Accreuit ut ſup accurate ad ꝑpõne uiri ſiliari ſadcreuit. hic Vir. Creſcẽt illæ: creſcetis amo. Perq;. u. g. . t. & . m. g. ieptũ ẽ ſic adiuraẽ aliquẽ p ſalutẽ filii mei ut facias id qd te rogo. ſed huic ẽt ſubiũxit: cuius tibi ptãs ſũma daẽ ſeruãdi: i tua inq̃t ẽ ptãte: & tuus ẽ. hæc ergo obteſtatio dẽ cũ p ea adiuram⁹ aliquẽ: de qbus agiẽ cã. ut Iliaci cineres: & . f. c. m. idem alibi. Per enſẽ. g. ſ. troiæ excidia obteſtor. Vt me adiuues i hac re atq; ipſam petitionẽ. Nuptiæ ut fuerãt futuræ ſiant. breuiter & latine hoc genus cõpoſitiõis ueteres nõ mutabãt. Ah ne me obſecra: ꝑ ne me obſecres. Quaſi te hoc orãdo impetrare oporteat. hæc plena uox ẽ: & charitatis & officii: qd eni amic⁹ ab amico petit iuſtũ eẽ debet: nec pro eo qd ẽ iuſtũ ſupplicare oportet. Aliũ cẽſes nũc atq; oli. c. d. nos dicimus cũ darẽ. Virg. Tũ decuit cũ ſceptra dabas & . u. q. ſ. & nota oli. p nup. Aliũ eẽ cenſes nũc me: nõ pſonæ: ſed rei cõditio ẽ cõmutata. Virgilius
Si in re ẽ utriq; ut fiãt praue ꝓpoſuit: ut recte explicaret. hic ſyllogiſmus negatiuus dẽ: nã i ſecũdo. a. b. m. m. at. h. ne. g. a. qd prius dixit. Sed ſi ex ea re plus mali ẽ q̃ commodi. Si i re ẽ utriq;: ab utili argumẽtũ utriq; de duobus cõſtat: bene, utriq; mihi & tibi. q. d. ſi mihi utile & tibi ẽt utile ẽ: & alteri & nulli alteri inutile. Sed ſi ex ea re. i. nuptiarũ. mutauit numeꝶ pluralẽ i ſingularẽ fiãt ex ea re. In In cõi cõe. i. ex equali, puide. Quaſi ſi illa ſit tua pãphiliq; e. ſ. p. nota ſuauiſſimã uarietatẽ. nõ. n. dixit quaſi illa tua ſit: & ille meus. Immo ita uolo qa utile ẽ: qa i re ẽ. Itaq; poſtulo: itaq; mõ duæ partes oſois ſũt Itaq; ut i ecyra. Itaq; unã inter nos ætatẽ ageẽ liceat. Niſi ipſa res moneat non poſtulem: bene intulit moneat non poſtulem: quia poſtulo protulit. Iræ ſunt inter glyceriũ & gnatũ: hoc læto uultu, pñũciat ſimo: & hoc a poſſibili ẽ. loqẽ. n. apd cũ ex quo audiuerat Pã. p uxoẽ hẽre hãc peregrinã. Audio: ironia more fabulæ & hic paulo ſapiẽtior iducitur: & minus obnoxius dolis.

Nubere gnato tuo: id uiſo tu ne: an illi inſaniant.
Si. auſculta paucis. & qd ego te uelim: & tu
Quod quæris ſcies. Ch. auſculto: loq̃re qd uelis.
Si. p deos oro & nřam amicitiã. o chreme quæ
Incœpta a paruis cũ ætate accreuit ſimul
Perq; unicã gnatã tuam & gnatum meum.
Cuius tibi poteſtas ſumma ſeruandi datur:
Vt me adiuues in hac re: atq; ita ut nuptiæ
Fuerant futuræ fiant. Chr. ah ne me obſecra:
Quaſi te orando a me impetrare oporteat:
Alium nunc cenſes eſſe me: atq; olim quũ dabã
Si in re utriq; eſt ut fiant: acceſſi iube.
Sed ſi ex ea re plus mali eſt q̃ commodi
Vtriq;: id te oro in cõmune ut cõſulas:
Quaſi illa tua ſit: pamphiliq; ego ſim pater.
Si. immo ita uolo: itaq; poſtulo ut fiat chreme:
Neq; poſtulem abs te: niſi ipſa res moneat.
Chr. qd eſt? Si. iræ ſunt inter glyceriũ & gnatũ.
Chr. audio. Si. ita magnæ ut ſperem poſſe auelli.

GVIDO. nubere hodie. ideſt dari nuptui gnato ſcilicet pamphilo. id: ideſt ob id. uiſo: ideſt ad uidendum Viſo uenio ne: ideſt utrum tu ſimo inſanias qui id dixiſti: an illi qui id aiebant. inſaniant qui ſcilicet non audita referant. Simo. Auſculta: ideſt audi. paucis: ideſt breuibus uerbis: pauca etiam legitur quaſi audi aliqua & ſcies quid ego uelim te uel intellige facere: uel eſt ſenſus ſcies propter quid ego te tantopere optarem & ſcies inquam id quod tu quæris. Chremes. Auſculto: loquere: ideſt dic quid uelis ideſt cupias ut fiat. Si. O Chreme oro te per deos & per noſtram amicitiam quæ incœpta ideſt inſtituta. a paruis: ideſt iam tum cum adhuc parui eſſemus: & a paruis pro aduerbio ponitur: ſicut a paruulo a puero. accreuit: ideſt cepit incrementum. ſimul. i. pariter cũ ætate. q. i. & oro inq̃ te p tuã gnatã philomenã unicã & ſolã ſine ſororib⁹ aut fratrib⁹ & p gnatũ meũ (cuius gnati ſeruãdi. i. cuſtodiẽdi ne pdaẽ ſũma ptãs daẽ tibi) oro ergo te ut adiuues me i hac re i hoc negocio abſtrahẽdi filii a libidine. atq; ita. i. eo pacto nuptiæ. fiãt. i. celebrenẽ. ut. i. ſicut fuerãt Futuræ futuræ. i. faciendæ a ſio potiuſq̃ a ſum. Chr. ah dolẽtis iteriectio ne obſecra me. i. noli me obſecrare. i. p facta rogare. Quaſi. i. tãquã oporteat te impetrare hoc. ſ. ut nuptiæ fiãt a me chremete orãdo me. ſi cẽſes. i. putas me eſſe nunc aliũ. i. aliorũ morũ atq;. i. q̃ olim. i. pterito tpe. cũ. i. qñ dabã filiã meam filio tuo ſi eſt in rẽ. utriq;. ideſt ſi utriq; noſtrũ ẽ utile & nemini inutile. Res. n. interdũ p utilitate poniẽ ut hoc ẽ e re mea. i. mihi utile e re tua . i. tibi utile. & c. ſimiliter puto hoc eẽ in rẽ utriq; noſtrũ. i. puto hoc eẽ utile utriq; noſtrũ: ergo ſi eſt in rẽ utriq; noſtrum ut nuptiæ fiãt acceſſi. i. euoca me ſeu fac me certiorẽ uel mone. nã acceſſo uel acceſſio ab accio is ẽ qd ſignificat uoco as quẽadmodũ & arceſſo eiuſdẽ ſignificatiõis: antiq. n. dicebant arcio is mutãtes. d. litterã in. r. Inde arceſſo is: nunc autẽ dicimus accio is. d. in. c. mutata. & inde ſit acceſſo ſis uel acceſſio is tertiæ inflectionis uel quartæ. iube: ideſt impera ut fiãt. ſed ſi. p. m. ẽ ex ea re. i. ex nuptiis. q̃ cõ. u. mihi & tibi oro te id. i. id a te peto ut cõſulas. i. pſpicias, puideas i cõe. i. incõmodũ qd ſit mihi cõe tecũ uel i cõe. i. ex equali ut Don. uult cõe ſæpe dẽ de duobus tñ ut hic & Cice. ad Sulp. qcqd nos cõi ſententia ſtatuerimus. i. mea & tua. & i multis aliis locis. cõſulas igiẽ in cõe quaſi. i. tanq̃ illa filia mea ſit tua. q. i. & ego ſim pẽ pãphili. Si. imo. i. ſed o chreme in uocatiuo ſicut ulyxe uolo itaq;. i. & poſtulo ita ut fiat. i. ut hoc negociũ cõpleaẽ. neq; poſtulẽ. i. poſtulaẽ uelim abs te niſi ipſa res moneat. ideſt incitet & poſtulet ut fiat. Chre. quid eſt? Si iræ ſunt iter glycerium & gnatum. Chre. audio. i. intelligo capio qd dicis. Si. ita magnæ ſunt iræ ut ſperẽ pã. poſſe auelli. i. abſtrahi ab illa.

Ah dolẽtis
Atq; p q̃
Eſſe i rem
Acceſſo uel acceſſio ab accio is
Cõe
Cicero

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONA.CProfecto ſic ē.pfecto cōfirmatio ē.C Amātiū iræ:ſententia in qua a ſpe recedit:& in oēs aliqd dici
Profecto tur καθολικα.ē enim ſine auctoritate ſententia.C Integratio:inſtauratio.C Id te oro.deeſt ob ut ſit ob id:ut
Integratio Virgſi. Quod te per ſu.o.C Priuſq̄.h.hic inuidioſius hæc cū una ſit:ſic in eunu.Nō perpeti mere.cō. Reducāt
aium h:ut ſupra.C Ipſū ani.æ.ad.d.p.a.C Vxorē demus. demus ut in heau.Quin minimo periculo
id demus adoleſcentulo.C Neq; ill.h.p.amphibologiā de iduſtria poſuit:aut utrūq; ſignificat. C Niſi peri.te.
Cicero tentamentū.Cice.āt Tu te.m.q.ſ.idē Terētius.Fac periculū in litteris.C At iſtuc i.ſ.ſ.g.e.mirabile dictū nimis
& id qđ merito in puerbiū ceſſerit.C Si eue.qđ dii
phi.parētheſis per euphemiſmō.C Ac ſi cor.q.cō.
in.alter eſt ſyllogiſmus p cōtraria lēmata & ipſe ne/
gatiuus.C Principio.a.ſ.principio nec intulit ſecū/
do reſtitueris.inuenies ergo anacoluthon duplex.
C Amico filium:ab honeſto.C Quid iſtic:cōcedē/
tis & ueluti uicti uerbū:tāq̄ ſi diceret qđ: & abūdat
iſtic:uel potius qd iſtic hoiem ſignificat de loco &
Præſtare ſententia ſecederet:ut econtrario pſtare ac reſiſtere di
Reſiſtere citur:qui aliquid negat.C Si ita animum induxti.le/
gitur & animū iduxiſti:ſed illud plenū ē:hoc p me
taplaſmi ſyncopem diminuitur.C Ipſus mihi da.q.
i.c.e.c.dixit:commendatio teſtis:ut i foro modo e
dauo audiui:ergo ipſus:quaſi qui maxime ſciat.
GVI. Chr.fabulæ.i.nugæ ſūt ſcilicet.Si.pfecto.i.
pculdubio & ē pticula cōfirmatiua:ſic ē.i.ita ē ma
gnæ.Chr.hercle ſic ē ut dicā tibi:iræ amātiū.i.amo
re captorū:reintegratio.i.inſtauratio ē amoris.eſt āt
ſyllepſis ſyllepſis cuiuſmodi illud eſt xenophō delitiæ meæ
Hē dolen ſunt:mādata tua meditatio mea eſt.uerbū eni ſequi
tis tur ultimū nūm & cū illo cōgruit.Si.hē interiectō
oſtēdens dolorē pfectū ex dicto chremetis qui ca/
tholicā.i.cōem ptulit ſniam.id.i.ob id quia aman
tiū iræ &c.oro te ut eamus ante.i.pueniamus dum
.i.q̄diu tēpus.i.opportunitas dat.dūq; libido.i.effre
nis uoluptaſ & laſciuia ci⁹pā.ē occluſa.i.cohibita te
pſſa cōtulis.i.pbris ultro citroq; datis dem⁹ uxorē
ASCEN.C Dum in his cōmentariis dicit acceſſo
etiam quattæ coniugationis:hoc docti inficias eāt
Tametſi in ſanctis ſcripturis ita repertum eſt.
GVI. priuſq̄ ſcelera.i.ſcelerati mores & lachrymæ
(hæc p hui⁹gly.inuidioſe dctū ē ut i eunu.nō ppeti
meretricū cōtulias)cōfictæ.i.ſimulatæ dolis.i.aſtu

Chr.fabulæ.Si.pfecto ſic ē.Chr.ſic hercle ē
Vt dicam tibi amātiū iræ amoris integratio ē.
Si.hem id te oro:ut ante eamus:dū tēpus datur:
Dūq; eius libido occluſa eſt contumeliis
Priuſq̄ harū ſcelera & lachrymæ cōfictæ dolis
Reducāt aium ægrotū ad miſericordiam.
Vxorē demus.ſpero cōſuetudine & coniugio
Liberali deuinctū chremē:dehinc facile
Ex illis ſeſe emerſurū malis.Chre.tibi hoc
Ita uidetur:at ego non poſſe arbitror neq; illum
Hāc ppetuo hēre neq; me ppeti.Si.qui ſcis ergo
Iſtuc niſi periculū feceris.Chr.at iſtuc periculum
In filia fieri graue eſt.Si.nēpe incommoditas:
Deniq; huc oīs redit:ſi eueniat (qđ dii phibeāt)
Diſceſſio:at ſi corrigatur quot cōmoditates
Inde.principio amico filium reſtitueris
Tibi generū firmū & filiæ inuenies uirum.
Chre.qd iſtic:ſi ita iſtuc aium induxti eſſe utile.
Nolo tibi ullum cōmodum in me claudier.
Si.merito te ſemper maximi feci chremes.
Chre.ſed qd ais:Si.quid.Chre.qui ſcis eos
Nūc diſcordare inter ſe.Si.ipſus mihi dauus
Qui intimus eſt eorum conſiliis dixit:
Et is mihi pſuadet nuptias:q̄tū queam ut maturē
Nū cēſes faceret:filium niſi ſciret eadē hæc uelle:

tiis fraudib⁹ad decipiēdū reducāt.i.redigāt aium ægrotū qa amore ſauciū ad miſericordiā.i.ut miſereat eius
gly.o chr.ſpero.i.cōfido ipm Pā.deuin⁹ctū.i.alligatū irretitū allectū cōſuetudie.i.cōuerſtiōe tuæ filiæ.& cōiugio
Deuinct⁹ .i.matrimonio liberali.i.ſcō.cū libera & nō ſerua qlis forte putabat pegrina illa gly.uel coniugio.i.liberali id
eſt liberaliter facto ſpo itaq; ſeſe ſic deuictū dein uel dehinc.i.poſtea facile emerſurum.i.ereptum ex illis ma
lis q̄ i amore ſūt.Chr.hoc uſ tibi ita futurū ſup.at.i.ſed ego arbitror neq; illū Pā.poſſe hēre hāc filiā meā.uel cō
Amphi tra dici pōt hāc nō poſſe hēre illū ppetuo.iō amphibologia ex induſtria uſus ē ut utrūq; oſtēderet. & arbitror
bologia inq̄ me chremetē nō poſſe ppeti.i.uſq; ad finē patiut filiā meā hēat ſecū.ſ.qñ eiuſmōi mores poſt cōnubia ſit
pſecutur⁹.Si.Ergo q.i.uñ uel qūo ſcis.iſtuc p ſtud.niſi feceris piculū.i.tētamētū ſeu expientiā.Chr.at ē graue.i.
Periculū moleſtū iſtud piculū.i.tētamētū fieri i filia mea.Si.nēpe.i.certe rñſiōi q; aptū ē.deiq;.i.tādē oīs icōmoditas.i.
Huc portūitas redit huc.i.i meipſum recidit.nā huc de pſona loquētis dr.ſi diſceſſio.i.ſepatio eueniat.qđ.ſ.diſceſ
Euphemiſ ſionē euenire dii phibeāt.i.auertāt.parētheſis ē p euphemiſmō.At ſi.i.ſed ſi.corrigat.i.reſipiſcat pp filiā tuam.
mon quot cōmoditates.i.opportūitates ide pcedēt.ſ. Alii hūt uide qđ ipm ſatis q̄drat q̄tū ad ſniam. Pricipio.i.i pri/
Coniun/ mis.reſtitueris.i.reddes cōiūctiuū p idicatiuo anacoluthō.filiū amico tuo quē.ſ.filiū uides laſciuia pditū iri.in
ctium uenies tibi generū firmū.i.ſtabilē & uirū.i.maritū filiæ tuæ. Chr. Quid iſtic vbū cōcedētis ē & ueluti uicti ita ut
Pro indi/ iſtic abūdet.uel ōſenſus.qd iſtic facis ſup.q̄ſi cōceſſionē tādē ſubiūctur⁹.Vel qd iſtic.i.iſte dicit ſup. admirādo:
catiuo ſi iduxti.i.induxiſti p ſyncopē aium.i.ſi tibi impaſti uel tibi pſuaſiſti iſtā cē ita utile nolo ullū cōmodū claudier
Syncopa p claudi p pagogē tibi i me.h ē nolo tuū cōmodū retardari p me.Si.o Chr.merito.i.iuſ ſp maximi feci te.i. te
paragoge plurimi æſtimaui.Chr.ſed qd ais:Si.qd:Chr.q.i.qūo ſcis eos nūc diſcordare iter ſe.ſ.Pā.& Gly.& eos dixit q
maſculinū gen⁹ppōderare debet fœminino.Si.Ipſus dau⁹ q̄ſi q maxie ſciat.q ē itimus.i.familiariſſimus:ppin/
quiſſimus.cōſiliis.i.ppoſitis eorū pāphili & gly.dixit mihi:& is pſuadet mihi:ut maturē.i.accelerē nuptias q̄tū
queam.Num:ideſt nūquid quaſi dicat non cenſes.i.iudicas q ſup.faceret niſi ſciret filium uelle hæc eadem.
Tute adeo

DNNA.C Tute adeo:iā eius audies uerba.adeo mō & abūdat.ut Virg. Tuq; adeo tñ quēq̄.C Atq; eccū ui.ec
cū q̄ſi ecce eū ueteres dixerūt.Eccū ellū:qđ aptius ſignificat ecce eū:ecce illū:& obſcurius ellū.
D te ibā.Dauus ut recte ſcribat dauos ſcribēdū ē:qa nulla lr̃a uocalis geminata facit ſyllabā:ſed qa am
a biguitas uitāda ē noīatiui ſingularis:& accuſatiui pluralis neceſſario p hac regula digāma utimur:da/
uus:ſeruus:uulgus:coruus.Ad te ibā:qdnā:hic eſt locus:ī quo iā ad diſcrimē mali pducta comœdia
in meliorē ptē iā icipit iclinare.C Ego du.nō.ni.ue.ſum.ſemp grauis icœptio orōnis:q̄ exordiū ſumit a pro
noīe ego:ut ego te.q.p.ſ.oro.Ego poſtq̄ te.e.a.p.
Ego dudū uerit⁹ſum.d.abs te.n.ſ.aduerbia tpis:aut
certa ſūt ut hodie cras:aut icerta ut dudū nup.Itaq;
icertis certū addit tps:ut iādudū nūc ſemp.C Nō ni
hil ue.da.breuiter.p uerit⁹ ſum ne qd abs te fieret:
ſicut ſupra.Hei metui a chryſide.& Cicero. Quæ Cicero
pcatus ſum a diis imortalibus:p eo qđ eſt q̄ ab his
petii pcat⁹.C Propterea qđ amat fi.totū cū extenua
tione ptulit:tanq̄ ſatiſfactū uoluerit dauo ob cō/
probatā fidē eius.C Nā ppemodū hēo:iā ridicula propemo
dilatio eius rei q̄ iādudū nota eſt audituro.nā ppe/ dum
modū.i.admodū q̄ſiq; etiā ſignificat iā hoc eſt ppe
modū:cui⁹ actus ē admodū.C Sed ea.g.ſi gfa.p cā
poſuit noueſic res eſt qđ græci dicūt χαριν.C Nū
nā perimus.nā ut quiſnā.C Quidnā au.
legit & audiā.Menāder.n.ſic ait C Occidi
hē quid dixti.bene uſus eſt. Occidi:&
optime dixit:ut ſimilitudine falleret audientem.
GVI.Adeo.i.certe.tute.i.tuipſe.iā.i.nūc aud es uer
ba eius.Deide admonet alios ſeruos ut euocēt da/
uū ad ſimonē.Heus aduerbiū uocātis & attētionē Heuſ
petētis.euocate.i.accerſite dauū huc.i.ad me.atq; ec uocā
cū.i.ecce hic ppe uideo ipm exire foras.ipe.n.iuſſu tis
ſimonis abierat intro ut pararet paranda.
ASCEN. Reciprocatio ēt ſic melius ſtaret.Spero
chreme pāphilū deuictū cōſuetudine & liberali cō
iugio:emer ſurū.i.eductūrū ſeſe facile ex illis malis.
Itē cū dr nēpe icōmoditas oīs huc redditnō itelli
go hic.i.i meſed i hāc rē ut ſiat uidelicet diſceſſio.
Nā chremeti quoq; icōmodo foret:atq; eius filiæ.
D te ibā &c.Hic locus ē i quo iā ad diſcri/ GVI
a mē mali pducta comœdia i meliorē ptē iā DO
icipit iclinare.Da.Ibā ego dauuſad te ſimo
nē.Si.Quidnā ē:Da.Cur uxor nō acceſſit.i.aduo/
caſ uel adduci curaf.Iā aduesſpaſcit.i.ad ueſpū incli
naſ dies.Si.audin.i.audis ne tu Chre.illū Da.Ego
ſēp:grauis ē icœptio orōnis q̄ exordiū ſumit a p Grauis
noīe ego.dudū.i.pauloañ.Aduerbia tpis: aut certa orō exor/
ſūt:ut hodie cras:aut icerta ut dudū nup.Itaq; icertis diēs a pro
certū addit tps:ut iādudū iānup.o daue ueritus ſū nomine
nōnihil.i.aliqd.timui neqd a te fieret:ſed breuitati

Tute adeo iam eius uerba audies:heus euocate
Huc dauum:atq; eccum uideo ipſum foras exire.

Dauus.Simo.Chremes.
a D te ibā.Si.qdnā ē:da.cur uxor ñ acceſſit:
Iam aduesſpaſit.Si.audin tu illū:ego dudū
Nō nihil ueritus ſum daue abs te ne faceres idem
Quod uulgꝰ ſeruorꝰ ſolet.dolis me ut deluderes
Propterea quod amat filius.da.ego iſtuc facerem.
Si.credidi:idq; adeo metuens uos id celaui
Quod nunc dicam.da.quid eſt:Si.ſcies:
Nam propemodum habeo iam tibi fidem.
Da.tandē cognoſti qui ſiem.Si.nō fuerāt futuræ
Nuptiæ.da.quid nō:Si.ſed ea gratia ſimulaui:
Vos ut pertentarem.da.quid ais:Si.ſic res eſt.
Da.uide:nunq̄ iſtud quiui ego intelligere:
Vah conſilium callidum.Si.hoc audi ut huc te
Introire iuſſi:opportune hic mihi fit obuiam.
Da.hem num nā perimus:Si.narra huic quæ tu
Dudum narraſti mihi.da.quidnam audio:
Si.gnatam ut det oro:uixq; id exoro.
Da.occidi.Si.hem quid dixti:

ſtuduit poeta:ut alibi:metui a chryſide.ne.i.q.faceres idē qđ uulgus.i.maior ps ſeruorꝰ ſolet.ſ.ut.i.q; delude
res.i.ludibrio offēderes me ſenē dolis.i.aſtutiis malis.ppea qd fili⁹ amat.i.amorē captus ē.Da.Egō.i.ego ne Propemo
facerē.i.facere uellē iſtuc uidelicet:te deludeſ dolis. Si.credidi.q.i.&.ego ado.i.ualde metuēs id ne.ſ.deciper. dum
cælaui uos ſeruos id ſup.qd dicā nūc.Da.Quid ē:Si.Nā ppemodū.i.uel admodū ut uult Dona.uel ferme p Pertētare
pe.hēo iā fidē tibi.i.credo tibi.Da.Tādē cognoſti.i.nouiſti q.i.qlis ſiē hoc ē ſim.Si.nuptiæ nō fuerāt futuræ.i. Vah indi/
faciēdæ.Da.qd.i.cur nō fuerāt futuræ.Si.Sed ſimulaui nuptias futuras.ea gfa.i.cā.ut ptentarē uos.i.pfecte de gnātis:uel
uobis piculū facerē.Da.qd ais:Si.Sic res ē.Da.Vide nūq̄ qui ego itelligere iſtuc.Vah iteriectio idignātis uel in/increpātis
crepātis ac deridētis.cōſiliū.i.ppoſitū cōmētū callidū.i.aſtutia & calliditate plenū.hoc aūt dictum exclamatiōe aut irridē/
tollēdū ē.q.d.cōſiliū illud ē multū callidū & irridet dauus eo pacto ſimonē.cū.n.nō latebat eiuſmodi cōſiliū tis
Si.audi hoc.ut.i.poſtq̄ iuſſi te dauū itroire.huc.i.i domū paratdorꝰ obſoniorꝰ gfa.hic chre.fit obuiā.i.occurrit Hem do/
pſto ē mihi opportūe.i.tēpeſtiue.Da.Hē.dolētis iteriectō.nūnā.i.nūqd pimus.i.pditi ſumus:& nā adiectio ēlentis
ſyllabica ut qſnā.Si.narro huic cre.q̄ tu dudū.i.pauloañ narraſti mihi.Da.qdnā audio:alii audiā.Si.oro ut ipe Orare &
chremes det gnatā uixq; exoro.i.obtineo id.Da.occidi.i.pii:pditus ſū.Si.hē idignātis iteriectio h ē qđ dixiſti. exorare

VNiVERSiDAD
D SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONA.❡Nũc ꝑ hũc chremetẽ.ſ.ibo atq; huic renũcio:uarie ibo & renũcio.❡Nũc.t.o.d.te ꝑ quẽ ſtat ſũma negocii:& mõ magis uere rogat:q̃ tũc cũ ait.Dehinc po.ſiue æquũ ẽ te o daue.ibi.n.iracũdia latet:cũ dicit ſiue æquũ.❡Quoniã ſolus.m.ef.nõ feciſti:eſt.n.efficere pficere faciẽdo.& bñ has q̃rũ cã laboro.❡Ego uero ſolus. & hæc ad icrepationẽ dicit nõ ad cõfirmationẽ.❡Solus.i.cui non aſſentiebat pãphilus.❡Porro enitere.porro in futurũ:deinceps futuri tpis aduerbiũ:uel adhortãtis ut porro.q.q.Enitere:labora q̃ſi difficile ſit:& conatu opus.❡Faciã.hær.ſe.ꝓductiões ſũt comici ſtili.❡Herclẽſe.ad fucũ orõnis poſitæ.❡Potes nũc dũ:a poſſibili argumentũ.❡Dũ aiuſ irritatus:qa dixerat.Iræ ſũt inter glyceriũ & gnatũ.❡Irritatus ẽ:cõmotus ira ꝓuocatus:ut in phormiõe.dr̃ aũt uerbũ a canibus q reſtrictis dentibus hãc lr̃am imitãtur.❡Quieſcas.i.cõquieſce.ĩpatiui modi ne iniurioſũ uidereẽ.❡Age igiẽ.age dic ut ẽ:egitq; ore intẽtum aut aduerbiũ ẽ hortãdi.❡Quieſcas ꝓ qeſce:aut de eſt uolo:aut facito.❡Miꝝ ni domi ẽ:exiſtimatõem intulit incertũ fingens:& eſt cõpoſitũ quaſi miror. Miꝝ ni domi eſt cõpoſitũ ẽ: quaſi hoc eſt mirũ ni domi eſt caute ſeruus callidã interrogatiõem ſenis patus excipit:& memor ſimulatæ diſcordiæ cum amica fingit nõ ſe alibi eum eſſe ſuſpicari q̃ domi. ❡Dicam idẽ illi:in aliis itidẽ ſcriptũ eſt:quod ſi eſt pro itẽ accipiamus.an ergo idem pro item❡Nullus ſum:plus eſt nullũ eſſe q̃ periiſſe.nam qui perit corpus hẽt reliquũ.q uero nullus ẽ:ita nõ ẽ:ac ſi na tus nõ ſit.❡Quid cãæ ẽ:qn nũc hic i piſtrinũ re.ꝓſi.u.bñ recta uel corpis ipulſiõe luſtri faciã:aut recta eã ad p̃catorẽ:aut ad pãphilũ bñ ꝓficiſcar.proficiſci n.rẽ ægrã ac difficilẽ dicimus:& recta uia plana dixit nõ tm̃.❡Quin hic.i.ex hoc loco.❡Nihil ẽ p.lo. re.ſubiũgit ergo cãs cur ꝓficiſcaẽ i piſtrinũ.Nihil eſt p̃.qd̃ p̃dixit ſenex.❡Iã p.o.allocutio in q̃ qd metuat.qd uelit manifeſtũ ẽ.❡Herũ ſe.hæc enumeratio cãrũ ẽ:q̃ mirifice exaggerauit errores ſuos.❡In nuptias pãphilũ cõieci:nec imiſi:ſed conieci.qd̃ ipetũ & iniuriã ſignificat.❡Hærilẽ filiũ ❡Feci hodie ut fierẽt:necdũ feci:uerũetiã addidit hodie tẽpus:ut ne diecula q̃dã eius ſit:qd̃ fecerat mali.❡In ſperãte.h.a.i.iſperãte & iuito duplex offenſio.❡Hẽ aſtu.bona ironia pluraliter dixit aſtutias:q̃ſi is q abũdat aſtutiis ut ei una nõ ſufficeret.❡Vtinã.mi.ſe.a. h.q.n.m.p.nõ dixit gladiũ:aut laq̃ũ;:ne eẽt tragicũ. ergo exp̃ſſit bene dicens præcipitẽ darem.

Efficere · Deinceps · Eniti · Irritare · ꝓficiſci · Coniicere

Da.optĩe inq̃ factũ.Si.nũc ꝑ hũc nulla eſt mora.
Chr.domum nunc ibo ut apparentur dicam:
Atq; huic renuncio.Si.nunc te oro daue:
Quoniam ſolus mihi effeciſti has nuptias.
Da.ego uero ſolus.Si.corrigere mihi gnatum
Porro enitere.Da.faciam hercle ſedulo.
Si.potes nunc dũ aĩus irritatus eſt.Da.quieſcas.
Si.age igiẽ ubi nũc ẽ ipſus.Da.mirũ ni domi ẽ.
Si.ibo ad eũ:atq; eadẽ hæc quæ tibi dixi dicam
Itidem illi.da.nullus ſum;qd cauſæ eſt:qn hinc in
Piſtrinũ recta proficiſcar uia:nihil eſt præci loci
Relictũ;iam ꝑturbaui oĩa:hærum fefelli;in
Nuptiis conieci hærilem filiũ.feci hodie ut
Fierent inſperante hoc atq; inuito pamphilo:
Hem aſtutias qd̃ ſi qeſcem nihil eueniſſet mali:
Sed eccũ ipſum uideo.occidi:utinã mihi eſſet
Aliquid hic:quo me nunc præcipitem darem.

Pamphilus.Dauus.

GVI.Da,inq̃.i.dico uel dixi optĩe fcm̃ eẽ.ſ.Si.nunc nulla ẽ mora ꝑ hũc.i.nõ ſtat ꝑ chremetẽ quo minꝰ nuptiæ fiãt.Chr.Nũc ibo domũ dicã ut apparenẽ obſonia.ſ.atq; renũcio.i.ſignifico huic filiæ meæ.ſ.Si.o daue nũc te oro qm̃ tu ſolus effeciſti.i.faciẽdo ꝑfeciſti has nuptias.Da.Dauꝰ iterrũpẽs ſermonẽ dicit.Ego uero ſolus effeci nuptias.hoc ãt dicit nõ ad cõfirmationẽ:ſed ad icrepationẽ.Si.ſubdit ſimo.qd̃ fuerat dauũ rogaturus.porro.i.deiceps:i futurũ:uel hortãdi ẽ aduerbiũ.enitere.i.elabora q̃ſi difficile ſit & conatu opus.corrigere.i.ad uiã rectã redigere mihi gnatũ.ſ.pã.Da.hercle.i.ꝑ herculẽ.faciã ſedulo.i.iſtãter q̃ſi ſine dolo.Si.potes corrigere nũc dũ aius eiꝰ ẽ irritatꝰ.i.cõmotꝰ ira ſiue cõcitꝰ & ꝓuocatꝰ.Da.qeſcas.i.cõqeſce neq; de hac re laborares.Si.igiẽ age.i.uel dic & loq̃re.uel ẽ aduerbiũ hortãtis quo adhortaẽ eũ ut faciat qd̃ pollicetẽ.ubi ipſus Pã.ẽ nũc Da.Miꝝ ẽ.i.miror.ni.i.ſi nõ ẽ domi cũ ſint inimicitiæ illi cũ amaſia.Si.Ibo ad eũ filiũ atq; dicã itidẽ.i.ſimiliter illi hæc eadẽ q̃ dixi tibi.Da.Nullus.i.nõ ſũ:plus ẽ.n.nullũ eẽ q̃ piiſſe.Nã q perit corpus hẽt reliquũ.q uero nullus ẽ ita ñ ẽ ac ſi natus ñ ſit.qd cãæ.i.q̃ cã ẽ.qn.i.cur ñ ꝓficiſcar tãq̃ res ægra & difficilis.recta uia.i.plana hic.i.ex hoc loco.i piſtrinũ.i.i ergaſtulũ piſtrinũ ad circũagẽdas truſalites molas.nihil loci.i.nullus locꝰ: hoc ẽ nulla opportũitas relictũ ẽ p̃ci:q̃ſi nũc p̃ces apd̃ Pã.ñ ſint ualituræ:iã ꝑturbaui oĩa cõieci.i.ipetu & iniuria imiſi filiũ herilẽ.i.Pã.filiũ hæri mei Si.i nuptias.feci ut nuptiæ fierẽt hodie hoc Pã.iſperãte atq; iuito.i.nolẽte.Hẽ iraſcẽtis ſibi iteriectio ẽ aſtutias.omiſit o:ut hoiem nequã.ꝓ o hoieꝫ neq̃.bona ironia pluraliter dixit aſtutias:q̃ſi ei qui abũdat aſtutiis una nõ ſufficiat ac ſuppetat:qd.i.ſed.ſi quieſcẽ.i.in ea re nõ laboraſſem nihil mali eueniſſet.Sed eccũ.i.ecce hic ante oculos uideo ipm̃ pãphilũ.occidi.i.perditus ſum.utinã aliquid eſſet mihi hic.quo:ideſt ut.uel e quo darem me præcipitẽ.nũc.i.præcipitarẽ me mihiipſi mortẽ conciturus.

Irritatus · Age hortantis · Nullus ſũ · Coniicere · Hem iraſcentis · Occidi

ubi illic

u Bi illic eſt ſce.q.m.p.Hæc ſcæna cuius perturbationis eẽ debeat:ſupra poeta præſtrinxit:cũ cõſentiendum Daui cõſilio:tardũ pamphilũ faceret.❡Vbi illic eſt ſce.accuſatio.Vbi illic ſcelus:nimirũ terribile ẽ ſæuire anteq̃ uideas eũ cõtra quẽ iraſceris.Vbi illic ſce.q.m.ad itellectũ nõ ad uerba redegit:& eſt figura ſyllepſis ꝑ genera.Virg.Pars i fruſtra ſecãt.ſed hic figura ẽ per numeros:nã qa ſcelus ſceleſtus itelligiẽ:modo qui ſubiungit nõ qd̃.❡Tã iners:ſine arte.i.ſine. ❡Tã nul.cõſilii:una ps oĩois ẽ nulli cõſilii nos nullius & ſolius.recte ãt ueteres nullo nulli:ſolo ſoli declinabãt.❡Me cõmi.hõ cõmẽdaſſe:ſed cõmiſiſſe.Cõmittimus.n.q̃ cũ magno piculo uolumus eſſe nitiuo ſeruata.❡Futili:leui.nã a uaſe qd̃ futile dr̃ ſu nullo i da tilis.qd̃ nõ depõit niſi miſter ſacroꝝ:qd̃ q tiuo dẽ uas ẽ acuto fundo & patulo ore.Inſtabili ſignificat futili.ut Vir.Cõſiliis hitus nõ futilis.Ego p̃ciũ.i.p̃miũ.p̃miũ uero generaliter.ꝑ bono aut maleſacto reddiẽ:ſed p̃miũ & p̃ciũ ita diſcernũẽ.nã p̃ciũ ꝑ ſtultitia ẽ pœna.p̃miũ ꝑ uirtute & ſapiẽtia honor ẽ & lucrũ.❡Preciũ ob ſtul.Sic & Plautꝰ locutꝰ p̃ciũ ob aſinos ꝑ aſinoꝝ p̃ciũ.Vir.Rẽ ma.p̃ci.m. fir.alibi.Illũ titids.a.p.t.a.& ẽ figura ut apd̃ Vir.Inuidiſſe doſ.p.❡Poſthac ico.ſat.ſ.m.f.Sic cedeẽ ſolẽs i magno piculo poſiti nũq̃ piclitaturos:ſi illd̃ piculũ potuerimus euadeẽ:poſthac audacter ſe icolumẽ i futuꝝ ꝓmittit ſoẽ cũ uita hois tã uariis multiſq; ſit piculis cõſerta:ſed h̃ ſic iqt dauus piculũ ſi h̃ euaſero:ſcio me ñ poſtea piclitatuꝝ.menãder ſic & ẽ ſẽſus:tã difficile ẽ hic euadeẽ:ut q hic euaſerit uideaẽ imortalis futurus.❡Nã qd.e.n.d.p̃ri:bñ p̃ri ñ ſimõi:ut ẽ auctoritate hꝰnois ſũmus terror exurgat.Mõ polli.ſũ.& mõ mire.eteni maiorẽ ui hñt recẽtiora ꝓmiſſa.Mõ pollicitus ſum:oratorie melius pollicitus ſum dixit:q̃ ſi promiſi diceret.❡Qua fi.id fa.audeã:ſe ꝑcutiẽdo q̃ fiducia ad ꝑſonã ſuã rettulit:qa fiducia mõ ipudẽtiã ſignificat.❡Nec qd me nũc fa.abltũs caſus me:ſed nos qd faciã:ueteres ãt nec adebãt:& nõ.faciã abltõ cãu.❡Aliq̃.ꝓducã morã:& ꝓductã legiẽ:ſignificat ãt differã:ꝓtẽdã:ꝓlatẽ.❡Ehodũ bone uir qd agis:grauis iterrogatio & minãtis cũ iracũdia:& hoc irõia ꝓſeqtur:cũ oẽ genus cõtumeliæ leue i eũ dicimus i quẽ ferimur iracũdia.❡Viden me.t.c.hoc ẽ nũqd negare potes ipeditũ eẽ.Impeditꝰ ꝓprie ẽ q ita pedes hẽt illigatos ut ꝓgredi nõ poſſit:ſed hic ad negocium rettulit.ille enim non defendit:ſed emẽdatuꝝ ſe ꝓmittit.& bene impeditum.

DO. · Syllepſis · Iners · Nullii genitiuo · Nulloi datiuo · Cõmitteẽ · Futili · Præmiũ · Preciũ · Plautus · Virgilius · Faciam cũ abltõ · Producta · Impeditꝰ

u Bi illic eſt ſcelus qui me perdidit:Da.perii.
Pa.atq; hoc confiteor iure mihi obtigiſſe.
Quandoquidẽ tam inhers:tã nulli cõſilii ſum.ſeruon
Fortunas meas me cõmiſiſſe futili.ergo precium
Ob ſtultitiam fero:ſed inultum id nunq̃ a me auferet.
Da.poſthac incolumẽ ſat ſcio fore me;hoc nunc
Si deuito malum.Pa.nam quid ego nunc dicam patri:
Ego negabo uelle me mõ qui ſum pollicitus ducere:
Qua fiducia id facere audeam.nec quid de me nunc
Faciam ſcio.da.nec de me equidẽ atq; id ago ſedulo
Dicam aliquid iam me inuenturũ:ut huic malo aliquã
Producã morã.Pa.ohe.da.uiſus ſum.Pa.ehodũ bõe
Vir quid agis:uiden me tuis cõſiliis miſerũ ipeditũ eẽ:

u Bi illic &c.Hæc ſcæna cuiꝰ ꝑturbatiõis eẽ debeat ſupra poeta p̃ſtruxit:cũ ad cõſentiẽdũ Daui cõſilio tardũ pãphilũ faceret.Pã.Vbi illic ſcelꝰ.i.ille ſceleſtꝰ & illic ꝓ ille põiẽ & ad itellectũ refereẽ ñ ad ṽba.Nã illd̃ eẽt dicẽdũ:queẽadmodũ ſubiũgit relatiuũ maſculini generis.ſ.q:ubi ẽ ſyllepſis p̃gñã cũ qd̃ eẽt dicẽdũ ſi ad uerba redigeret.In eo ãt q; ſcelꝰ ꝑ ſcelerato põiẽ qdã dicũt ẽphaſim eẽ.Vbi ergo ẽ ille ſceleratꝰ Da.q ꝑdidit.i.dſtruxit me.Da.pii.Pã.atq; cõfiteor h̃ malũ.ſ.obtigiſſe.i.accidiſſe mihi iuẽ.q̃ñqdẽ qa certe ſũ tã iers.i.ſiñ arte & aſtutia.& tã nulli cõſilii.i.nulliꝰ prudẽtiæ q mihi cauere nequeã:ubi nulli i gtõ põiẽ uetuſte ꝓ nullius.Nã ueteres nulli nullo & ſoli ſolo dcliabãt moẽ adiectiuoꝝ noium:nec ſola h̃ ſed & alia nõnulla i ius nũc gtũm terminãtia ſeruõ.i.ſeruo.ne.i.utꝝ ẽ prudẽtiæ ſbaudi me cõmiſiſſe.i.credidiſſe fortũas meas.i.ſucceſſus meos uel cõditões & ſtatus meos.ſeruo futili.i.leui:iſtabili:tractũ a uaſe qd̃ futile dr̃.Illd̃.n.uas ſacroꝝ ẽ & a ſolo ſacrorũ miſtro dpõiẽ ad terrã:eſtq; fũdo acuto & patulo ore ppea i terra ſtaẽ ñ p̃t:qnimo ſtati accũbẽs effũdit qcqd̃ i ſe liquoris ẽ: oblatũ ẽ os & fũdũ acutũ.Cõmittere ẽt plus ẽ q̃ cõmẽdaẽ.cõmittimus.n.q̃ cũ magno piculo uolumus eẽ ſeruata.ergo fero p̃ciũ.i.p̃miũ.ſed p̃ciũ potius ẽ pœna ꝑ ſtultitia.p̃miũ ꝑ uirtute & ſapia:honorẽ & lucrũ.p̃miũ tñ geñaliter ꝑ bono aut malo fcõ reddiẽ.fero igẽ p̃ciũ ob ſtulticiã ſed ipẽ ſeruus nũq̃ auferet.i.aſportabit id p̃miũ a me iultũ paſſiue poſuit ꝓ nõ uidicatũ.Da.Poſthac.i.i futuꝝ.ſat ſcio me fore.i.futuꝝ eẽ icolumẽ.i.ſaluũ.& ñ poſt piclitatuꝝ.ſi deuito.i.euado nũc hoc malũ.q.d.tã difficile ẽ hic euadeẽ:ut q euaſerit uideatur immortalis futurus.Pã.nã qd ego nũc dicã p̃ri:negabo ne me uelle mõ q pollicitus ſũ ducere.q̃ fiducia.i.ipudẽtia.audeã facere id.i.negaẽ.neſcio qd faciã nũc de me.Dona.ãt uult ut me ablatiuus ſit ſine p̃poſitõe: quaſi qd faciam me.ideſt per me ſolum.Da.Equidem.ideſt certe.nec ſcio inquam qd faciam de me:per quod oſtenditur de me in dcõ pamphili fuiſſe.atque ego id ſedulo.ideſt inſtanter cogito:ut ſciam quid de me ſit futurũ uel faciam. Dicam me inuenturum iam aliquid ut producam.i.proferam: prolatem : protendam : differam aliquam moram huic malo.Pam.Ohe interiectio ſentientis eum quem quærebat.Da.Dauus ſuperiora interpoſuit non perceptus a pamphilo nunc dicit.Viſus ſum.Pamphilus.Ehodum.particula eſt euocantis ad ſe. bone uir per ironiam.& hoc ironia proſequitur cum omne contumeliæ genus leue in eum ducimus in quem ferimur iracundia.Quid ais:ideſt loqueris:dicis uel facis.Viden : ideſt uides ne me impeditum ideſt implicatum : inuolutum : illigatum : irretitum . tuis conſiliis : ideſt tuis ſuaſionibus.Impeditus autem proprie eſt qui ita pedes habet illigatos : ut progredi non poſſit:ſed hic ad negocium rettulit.

GVIDO · Syllepſis · Emphaſis · Iners · Nulli pro nullius · Seruõ · Futilis · Cõmitteẽ & cõmendare · Produceẽ · Ehodum · Impeditꝰ

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONA.Expediā rettulit:duo ꝓmiſit ſimul:& tps cū celeritate:& effectū.ℭImmo melius.ſ.bn̄.melius cōpara
Furciferi tiuo uſus:qn̄ hoc bonū ſit:illud melius.ℭEgo hoc tibi credā furcifer:furciferi dicebanť q ob leue delictū co/
gebantur a dn̄is ignominiæ:magis q̄ ſupplicii cā circa uicinos furcā in collo ferre ſubligatis ad eā manibus &
ꝑdicare peccatū ſuū:ſimulq; monere cæteros:neqd ſimile admittāt.Itaq; & Cicero de ſeruo:quid inde furci/
fer quo ꝓgrediť.ℭTu rē ipeditā &.p.multū ꝓgreſſus eſt.mō ipeditā dicere.mō ꝑditā dicit.Sēſus hic eſt.Rem
integrā ꝑdidiſti:& ꝑditā reſtitues:hoc eſt qui itegrā ꝑditāq; turbaſti.ℭHem quo fretus ſiem.eſt memor ſe an
te dixiſſe:dauū uideo cuius conſilio fretus
ſum.ℭAn nō dixi hoc futurū:ut ab illa ex/
cludar.hoc cōcludar.& uide quo me indu
cas.ℭQuid meritus.crucē:plena ſatiſfactio
eſt cōfeſſio peccati ſine recuſatiōe pœnarū.
nā minores eos reddimus qbus uultu opæ
ꝑciū pro delictis nr̄is offerimus.Virg.Eqdē
merui nec dep̄cor.ℭSed ſine paululum ad
Redire me ut redeā.ad ſe redire dr̄:q aium recipit
& ſedē mentis.Virg.Virtus ad ſe redit.hoc
de corpore dixit:ad ſe aūt redit q amēs eſſe
Diſpicere deſiſtit.ℭIā.a.d.diſpicere eſt diſqrere cōſili
Deſpicere um.deſpicere deorſum aſpicere.ℭNō.h.ſ.
ut.d.i.œconomia.ℭNāq; hoc.t.p.ſic Virg.
Sed motos ꝑſtat cōponeř fl.& eſt ſylepſis.
illud enim cogit:hoc ſinit.

Da.at iam expediam.Pa.expedies?Da.certe pamphile.
Pa.nempe ut modo.Da.immo melius ſpero.Pa.
Hoc tibi ego ut credam furcifer:tu rem īpeditā & ꝑditā
Reſtitues.hem quo fretus ſiem:qui me hodie ex
Tranquilliſſima re coniecisti in nuptias:an non dixi hoc
Eſſe futurum?Da.dixti.Pa.quid meritus es?Da.crucē
Sed ſine paululum ad me ut redeā iam aliquid diſpiciā.
Pa.hei mihi cur non habeo ſpatium ut de te ſumam
Supplicium ut uolo.nāq; hoc tempus
Præcauere mihi monet me.haud de te ulciſci ſinit.

Carinus.Pamphilus.Dauus.

h Occine eſt credibile aut.m.Elegans
ꝑturbatio in q̄ inter ſe ſimo:pāphi/
lus:dauus:carinus : birria:chremes
oēs oībus redduntť offenſi.Hoccine ē cre.
& icredibile eſt inqt:& nefandū:econtrario
enim ab interrogatiōe q̄dā icipiūt:q nimis
iraſcuntť:ut & illud. Hoccine humanū.ſ.a.
& totū hoc in ꝓnūciatione eſt.hoc.n.gen⁹
interrogatiōis uim negādi exprimit.Hocci
ne eſt cre.a generalitate icipit.ut Cice.Quā
facile ſerpat iniuria & peccandi locus:q̄.n.ſ.
u.idē.Hoccine ſe nōdū hoſte dare.o.g.ſ.o.
h.i.ℭTāta uecordia cuiq̄.ſ.ut fiet.ſingulari
& plurali numero reſpondetur.ℭVt malis
gaudeant.cum dixiſſet cuiq̄ intulit numerū
pluralem:ut alibi.Si quiſq̄ eſt qui placere ſtudeat.b.q.p.m.m.l.n.h.p.n.p.ſ.ℭVt malis gaudeat:legitur & gau
deat ut comparet alienis incōmodis ſua.hic gaudeat ſubauditur ſua.ut comparet:hoc eſt acqrat uel æſtimet.

h Occine ē credibile aut memorabile:tāta uecordia
Innata cuiq̄ ut ſiet:ut malis gaudeat alienis:

Expedire GVI.Da.at.i.ſed.expediā.i.exoluā te.iā.i.breui uel celeriter.Pā.Expedies:Da.o pāphile certe expediā.ſ.Pā.Nē
pe.i.certe:ut.i.ſicut mō expediſti.Da.I.mmo.i.ſed.ſpero.i.cōfido me melius expediturū.ſ.q̄ſi iā bn̄ expedierit.
Oh Pā.oh interiectio idignātis uel irati uis furcifer:q dignus es ut circūferas furcā ignominiæ cā:ut credā tibi hoc.
idignātis Furciferi.n.dicebanť ſerui q ob leue delictū cogebantur a dn̄is ignominiæ magis q̄ ſupplicii cā circa uicinos
Furcifer furcā i collo ferre ſubligatis ad eā manib⁹ & ꝑdicať pctm̄ ſuū:ſimulq; monere cæteros neqd ſimile admittāt.
Reſtituere Reſtitues.i.reſarcies:reparabis:recupabis:reſtaurabis:rē ipeditā.i.intricatā:inuolutā:iplicatā.& ꝑditā.i.de qua
Impedit⁹ nulla reſtat ſpes.Hem:irati interiectio & indignāti.quo ſiem fretus:qa dixerat cuius cōſilio fretus ſum.q.d.in
& Perdi/ quo poſſim amplius fiduciā hr̄e.q Dauus hodie cōiecisti me in nuptias ex re trāqliſſima.i.q̄ erat ſine ulla per
tus turbatiōe.an.i.utrū.nō dixi:quaſi dicat immo hoc eſſe futurū:uidelicet ut ab illa excludar:hac concludar.Da/
uus.Dixiſti illud futurū ſcilicet.Pāphilus.Quid meritus es?Dauus.crucē meritus ſum:ideſt ut cruci effigar.qd
ſuppliciū maloꝝ ſeruoꝝ erat:& præcipue fugitiuoꝝ.Sed ſine.i.patere.ut redeā paululū ad me:ideſt ut animū
ad ſe redi reſumā ſiue recipiā & ſedē mentis.ad ſe enim redit qui eſſe amens deſiſtit.Iā:ideſt celeriter.diſpiciā:ideſt diſq
re rā.excogitabo:cōmētabor:cōminiſcar:cōſiderabo.aliquid.i.aliquod remediū ſeu aliquod conſiliū.Nā diſpi
Diſpicere cere eſt diſquirere conſiliū.deſpicere uero ſignificat deorſum aſpicere.Pam.Hei mihi cur non habeo ſpatiū:
Cōmini/ ideſt opportunitatē:tēpus:ociū:ut ſumā ſuppliciū:ideſt ut exigā pœnas:ut ꝑſequar pœnas de te.ut uolo:ideſt
ſci ad arbitriū meū Nāq; hoc tēpus monet:ideſt admonet me præcauere:ideſt prouidere mihi.haud ſinit:ideſt
Deſpicere permittit me ulciſci de te:ideſt uindictam capere de te.ſi ſit te abſq; de:tunc ulciſci ſignificat punire.
Hoccine Occine eſt &c.Elegans ꝑturbatio in qua inter ſe oēs oībus redduntť offenſi.Ca.Hoccine.i.utrū hoc
h eſt credibile.q.d.eſt incredibile & nefandum aut memorabile ideſt memoria dignum.ut tanta ue/
cordia:ideſt malitia cordis.dicitur enim uecors mali cordis.ſit innata cuiq̄:ut gaudeat malis alienis:
Atq; ex

DONA.ℭAtq; ex incōmodis alienis ſua.p.c.hoc ē nō itelligit cōmoda ſua niſi ex alterius icōmodis ea æſti/
mauerit.ℭId ne ē uerū:imo.i.alii ſic uerū ē:hoc genus hoium ſeꝓbat eē cū malus ſit:& ſic cōtra hoc imo nō
hoiem ſed peſſimū hoiem ſeꝓbauit.ℭVeꝝ imo.i.paꝝ accuſauerat:dicēs id eſt hoium genus:ut hoc facere:&
iō addidit.i.peſſimum hoium genus ut hoc facere nō hois mō ſit:ſed peſſimi hois.ℭIn de.m.mō pro tātum
modo.ℭQuis.p.p.a.adeſt pudor ne denegēt & nō adeſt ut & ꝓſtent.ℭPoſt.u.t.deeſt ē ut ſit tp̄s eſt.ℭTunc
.c.n.ſ.a.mire āt neceſſario qa natura ſunt tales:neceſſitas i natura ē conſtituta.ℭApiūt:mire apiūt : qn̄ tunc cū
ꝓmittebāt mali erāt:ſed latebat malitia i pe
ctoris altitudie.ℭEt ti.& tn̄:bis nūero ſub/
audiť denegare:& melius timēt:q̄ ſi diceret
pudet eos:nā timor ē maloꝝ:pudor tn̄ bo
noꝝ.ℭRes:malitia.ſ.qa mali ſunt ad rē quā
ꝓſtare nō pn̄t.ℭQuis mi.es:qs tu es:Quis
tu es:ad dignitatē referť.Quis mi.es:ad ne/
ceſſitatē.i.frater aut cognatus:& hæc uerba
mollia ſunt dictu:ſed aio aſpera.ℭCur.m.t.
ℭHeus ꝓximus:he⁹ ſignificatio
ē mō nois ad itētionē cōſiderationē:ꝗ reuo
cādi.ℭProximus.ſ.e.m.i.charior mihimet
ſum q̄ alieni.Proximus:charus:beniuolus:
& hoc ē qd̄ ait ſupra.Aequior ſum pā.Si ſe
illā i ſōniis:q̄ illū amplecti maluit:ide ꝓximi
& ꝓpinq dicunť:qui nobis chari eē debēt.
ℭNihil pudet.pudor ē maleſacti:uerecūdia
recti & honeſti.ergo mire poſuit.ℭSi ro/
ges:abūdat ſi roges ſed & negas:uel ſimu/
las populariter additū ē.ℭHic ubi o.ē:hic

Atq; ex incōmodis alterius ſua ut comparet commoda
Ah id ne eſt uerū?immo id genus eſt hoīum peſſimū.
Id denegando modo quis pudor paululum adeſt.
Poſt ubi tp̄s eſt ꝓmiſſa iā perfici:tum coacti neceſſario
Se aperiunt:& timēt:& tn̄ res cogit eos denegare:
Ibi tum eoꝝ impudētiſſima oratio eſt:quis tu es?
Quis mihi es?cur mea tibi?heus tu ꝓximus ſum
Egomet mihi:at tu ubi fides eſt:ſi roges
Nihil illos pudet:hic ubi opus eſt non uerentur
Illic ubi nihil opus eſt ibi uerentur.ſed quid agam?
Adeā ne ad eum?ut cum eo hāc iniuriam expoſtulem?
Ingeram mala multa:atq; aliquis dicat nihil ꝓmoueris
Multū moleſtus ei certe fuero atq; aio morē geſſero
Pa.carine & me & te imprudens:niſi quid dii reſpiciunt

ubi ꝓmiſerūt.ℭIllic.u.n.& nota illic & ubi aptū eē iraſcēti repetitiōis genus hic op⁹ ē ſaluo pudore.Illic legiť
& illi.ℭVbi ni.o.ē.ubi nōdū ꝓmiſerūt.ℭIbi ue.qd ait ſupra.In denegādo mō qs paululū.ℭSed qd ago:adeo
ne ad eū:hic loc⁹ deliberatōis ē an adeat ad pāphilū:unū abūdat:& moraliter uerba carini ſunt poſita.ℭVt cū
eo iniuriā.ꝓ de iniuria.ℭExpoſtulē.expoſtulatio ad aduerſus cū quē icuſamus:nā expoſtulare eſt q̄relā apud Expoſtula
eū ipſum deponere de eoipſo q fecit iniuriā.poſtulare āt q̄relā diceř de altero apd̄ alteꝝ.ℭIngerā mala multa: re
q̄ſi tela iſta ſe dicit ingeſturū mala.ℭAtq; aliqs dicat nihil.p.hoc dicit & ſi exiſtat aliqs qui mihi dicat:qd ꝓſue iniuriam
ris.reſpōdebo multū.multū ſubiunxit quō multū:ſed aliud faciā trāſitū fecit dicēdo moleſtus certe ei:& mul/
tū ſubaudiť ꝓmouere.ℭMoleſtus certe.ſed hoc ē ſi nihil aliud ꝓmouero certe uel moleſtus fuero.ℭAtq; aio
morē geſſero:erit fructus iracūdiæ ex uidicta:& p iracūdiā atq; ꝑturbationē nō iuenit qd̄ ſit multū aliud.ergo
inuenit moleſtus certe fuero.ℭCarine & me & te:mire & artificioſe fecit pāphilū priorē alloq ad ꝑſringēdā
iracundiam Carini:alioquin ſi prior uociferare potuiſſet tragica exclamatione uſus fuiſſe.ℭImprudens : de/
fenſio ab imprudentia:etenim niſi bonæ eſſet conſcientiæ nunquam diceret te perdidi purgaturus.
GVI. atq; ut cōparet.i.acqrat aſſequať.ſua cōmoda ex incōmodis alterius. Ah.dolētis interiectio.ne.i. utrū Ah
id genus hoium eſt uerum.i.uerax:ueridicū:fidele.imo.i.ſed id genus hoium eſt peſſimū.qs.i.quibus homi dolē
nibus pudor paululū adeſt.mō ideſt dūtaxat in denegādo.i.ut negēt ſe facturos poſt.i.deide.ubi.i.quādo tp̄s tis
ē iam promiſſa ꝑfici.i.ꝓſtari.tū.i.tunc.ipſi coacti.neceſſario quaſi ducti neceſſitate.ſe aperiūt.i.malitiam ſuam
oſtendunt quā prius texerāt i pectoris altitudine:& timēt denegare.& tn̄ res.i.malitia ſua cogit eos denegaŕ
qd̄ promiſerāt ibi.i.tūc.tū.i.deinde.orō eoꝝ eſt impudētiſſima.i.inſolētiſſima:petulātiſſima.qs es tu.i. q̄ di/
gnitate polles:qs es mihi.i.frater:an cognatione iunctus:cur optas ſup.uel peus tibi.i.ꝑ te.meā uidelicet uxo
rem.Heus hæc particula heus hic ſignificationē hēt reuocādi aliquē ad attētionē ſiue cōſiderationē eius qd̄
ſtatim ē dicendū.egomet ſum ꝓximus.i.charus:beniuolus.mihi:idem proximi & ꝓpinq dicunť qui nobis
chari eſſe debent:attamen.i.ſed tamen ſi roges.i.ſi percuncteris.ubi eſt fides.ideſt fidelitas:ueritas : conſtantia
dictorum & conuentorum.nihil il.pu.i.nullo afficiuntur pudore ubi nihil poteſt capi.ꝓ non:aut genitiui ca
ſus eē pōt:q̄ſi nullius rei eos pudeat.aut ni & tūc pudet ꝑſonale uerbū ē.Hic ubi ē opus:uereri denegare uide
licet ubi ꝓmiſerūt nō uerenť denegare.Illic ubi nihil.i.nō ē op⁹.ſ.ubi nōdū ꝓmiſerūt:ibi uerentur denegare.
Sed quid agam?Adeam ne ad eum:alterum ad abundat:ut expoſtulem:ideſt conquerar:hanc iniuriam:ideſt
de hac iniuria cum eo pamphilo.Expoſtulare eſt querelam apud eum ipſum deponere qui fecit iniuriam:
poſtulare autem eſt querelam dicere de altero apud alterum.& ut ingeram : ideſt iniciam.mala multa tanq̄
tela illi pamphilo:quaſi dicat ut multis probris eum afficiam.atq; aliquis dicat expoſtulando & ingerēdo ma
la multa nihil promoueris:ideſt profeceris uel profueris:& quod uulgo dici ſolet:nihil lucraberis.Reſpon Promo/
deo ſubaudi quod multum promouero.inquam ideſt profecero.quoniam certe.ideſt ſaltem fuero mole/ uere
ſtus ei pamphilo.ideſt eum ſaltem aliquam affecero moleſtia:atque morem geſſero.i.cōplacuero obſecutus Morem
fuero:ſatiſfecero aio meo.Pā.o Carine ego imprudēs.i.male ꝓuidus & incautus male ꝓſpiciens rebus meis: gerere

VNiVERSIDAD
D SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DO.℄Ita ne iprudēs.iprudēs diſtigue:& attēde hoc illū repetiꝛ qd idignaꝛ magis q̄ſi audierit iprudēs:& n̄i audierit reliq̄.℄Quin tuū aium.legiꝛ & cū.℄Ita tu iprudēs:& qa etiā articulus ois defenſionis per cōceſſiuā q̄litatē hoc dicto eſt cōſtitutus.idcirco hoc ipm carinus poſt cōfirmationē repetit:hoc cupiens eripere a pam philo quod ille maxime uitꝛ.Quin tuū aium.qn legiꝛ & cū.℄Falſus es.modo pncipiū.i.falleris ſi pāphilus di

Falſus es — citſi uero cōiūgiꝛ p fallax accipiꝛ.℄Hoc ſolidū eſt uiſum:ſolidū plenū:idoneū:itegrū.℄Niſi me lactaſſes.pro

Solidum — duxiſſes:oblectaſſes:induxiſſes:quæ ſignificatio fruſtrationē oſtēdit.lactare eſt iducere in aliquā uolūtatē a lac

Lactare

Oblectare — tādo:unde & oblectare dꝛ.℄Habes.pmiſſio animi iratiut ſupra: Aut ſi tibi hæ nuptiæ ſunt cordi.℄Quantaſq; hic mihi ſuis cōſiliis.d xit ironiꝛ:ut ſupra:Cuius cōſilio fretus ſum:& cū uerſet ꝑtulerit cōficiat debuit iferre.eſt ergo anacoluthō:ut eſt illud: Principio amico filiū.℄Cōfecit.legiꝛ & cōflauit.℄Sollicitudines.pturbationes.℄Meus car.i.i me.Meuſ carnifex:q me torſerit:ut alibi.Deo irato meo:hoc ē i me irato deo. ℄De te ſi ex.c.utrū ſi te imitatur:aut ſi de te exigit pœnas:ut alibi.Ipſe uterq; exēpla in te edēt.ſed melius te imitaꝛ accipim⁹.℄Haud iſtud.d.ſi cog.noſti eni:ſed ſi cognoris nō ita dicas.Cū pꝛe alt.ab his q̄ facta ſunt ad ea q̄ facta nō ſunt.legiꝛ & altercatus es:nō.n.altercō dicimus.℄Nec te quit.h.c.argumentū attulit.ex his q̄ nō ſūt facta cū fieri debuerint.℄Immo ēt.ppterea & ampli⁹.imo ēt deeſt audi.℄Quo minus.t.ſ.quo.i.qd.& deeſt audi:uel accipe:ut ſit quod uel q̄n:uel quō ex quo:aut q̄re:aut certe erit ſenſus cum huiuſcemodi ſubauditiōe imo etiā.q.m.ſ.e.m.eo.magis audi:aut imo ēt.℄Hæ nu.n̄ ap.m.quo ipo minus tu ſcis erūnas meas.i.falſæ nuptiæ erāt q̄ res te facit magis iraſci:q̄ me cogit merito.Hæ

Perdidi.Ca.ita ne imprudens:tādem inuēta eſt cauſa:
Soluiſti fidem.Pa.qd tādē.Ca.etiā:nunc me ſeducere
Iſtis dictis poſtulas:Pa.quid iſtuc eſt:
Ca.poſtq̄ me amare dixi complacita eſt tibi:
Heu me miſerū:quin animū tuū ex aio ſpectaui meo.
P.falſus es.C.nōne ē tibi ſatis hoc ſolidū uiſum gaudiū
Niſi me lactaſſes amātē & ſpe falſa ꝑduceres.habeas.
Pa.habeam.ah neſcis quantis in malis uerſer miſer.
Quātaſq; hic ſuis cōſiliis mihi cōfecit ſollicitudines
Meus carnifex.Ca.quid iſtuc tā mirum eſt de te ſi
Exēplū capit:Pa.haud iſtuc dicas:ſi cognoris me
Vel amorē meū.Ca.ſcio cum patre altercaſti dudum:
Et is nūc ꝑpterea tibi ſuccēſet:nec te quit hodie cogere
Illā ut duceres.Pa.immo etiā quo tu minus ſcis
Erūnas meas:hæ nuptiæ nō apparabantur mihi;
Nec poſtulabat nunc quiſq̄ uxorem dare.
Ca.ſcio tu coactus tua uolūtate es.
Pa.mane nōdum ſcis.Ca.ſcio eqdē illam ducturū te eē.

Apparari — nuptiæ:legiꝛ & hoc nuptiæ.ſic enim ueteres dixerūt. Nō apparabanꝛ:apparari cū datiuo caſu ſemper cladem

cū datiuo — & pernitiem ſignificat.ut Virgilius:mihi ſacra parari.℄Tua uoluntate.t.co.hæc accuſatio.ille enim excuſat ꝑ imprudentiam:hic arguit uoluntatem.hoc ergo dicit eo grauius quo nullo cogente peccaſti.

GVI. pdidi.i.deſtruxi & me & te.niſi qd.i.niſi aliq̄tulū dii reſpiciūt nos.i.niſi dii ſint adiutores:q reſpiciēdo mortales iuuāt.Ca.Ita ne.i.utrū ē ita & diſtiguēdū ē hic:atq; ſubiūgēdū iprudēs me pdidiſti inq̄.q.d.nō.imo cōſulto id effeciſti.tādē cā.i.occaſio iuēta ē.ut me pderes.ſoluiſti.i.fregiſti:uiolaſti:nō ꝑſtitiſti fidē.i.ſanctā ꝓ

Soluere — miſſionē.uel ſoluiſti fidem.i.fidelitatē q̄ iūcti eramus tanq̄ uiculo quodā:& ſimiliter ſoluiſti fidē.i.pmiſſio

fidem — nē.Nā ꝓmiſſiōib⁹ obliganꝛ hoies ut patet i iure d̄ ſtipulatōib⁹.& iō ſoluiꝛ fides q̄n nō pſtaꝛ ſed contēniꝛ.Pā.

Tandem — Quid tādē:ibi tādē hēt qddā urgēs & accelerās miſſionē.i.rūde paucis & ſine lōgis ābagib⁹ cur ſoluerim fidē. Ca.Etiā poſtulas.i.cōtēdis ſeducere me nūc.i.me decipe iſtis dictis.i.tuis uerbis.Pā.Quid iſtuc ē.Ca.poſtq̄ dixi me amare.i.amore capi.ipa amica cōplacita ē tibi.i.placuit tibi:ut & mihi.Heu me miſerū.ſ.dico.uel fateor me miſerū & exclamādo ꝑferēdū ē me miſerū.q ſpectaui.i.cōſideraui aium tuū ex aio meo.i.putaui te ge

Falſum eē — ſtaꝛ aium aīo fidelē ut ego hēo:cōiecturā.n.ex meo aio capiebā.Pā.falſus es.i.decept⁹ o carine q eā de me ha

Solidum — bes opinionē malā.Ca.nōne hoc gaudiū.ſ.eā hꝛe quā amo uiſū ē tibi ſatis ſolidū.i.itegrū:idoneū:plenū niſi

Lactare — lactaſſes.i.pduxiſſes:iduxiſſes:oblectaſſes:& tuis ſuauib⁹ ſermonib⁹ me fouiſſes & allexiſſes.Interdū.n.lactare

Oblectare — ultra noti ſignificationē ē iducere i aliquā uolūtatē a lactādo:uñ & oblectare dꝛ niſi ergo lactaſſes me amātē. i.amore captū & ꝑduceres.i.ꝑduxiſſes me ſpe.i.expectatiōe falſa.i.fallaci & decipiēti.ibi.n.falſus actiue capiꝛ: ſed ſuperius paſſiue.hēas pmiſſio animi irati.Pā.habeā.i.dicis ut habeā.ah itericto dolētis.neſcis i q̄tis malis

Caro & — ego miſer uerſer.i.aſſidue ſim & uoluter & q̄tas ſollicitudines.meus carnifex.i.tortor i me q uidelicet ita me

Corpus — torq̄at:q̄ſi faciēs carnē carnifex dꝛ.mortuoꝝ.n.poti⁹ caro ē ut corpus uiuoꝝ q̄tas ſol.Me⁹ carnifex.i.carnifex

Conficere — i me cōfecit.i.cōpauit cōtraxit mihi cōflauit mihi ſuis cōſiliis.i.ſuaſiōib⁹.Ca.qd iſtuc.i.cur iſtud ē tā mirꝝ ſi ca

Syncopa — pit exēplū de te.i.ſi te imitaꝛ.Pā.haud dicas iſtud ſi cognoris p ſyncopē ꝓ cognoueris me.i.igeniū meū:ſiue

Altercō — naturā & amorē meū quo cōplector glyceriū.Ca.ſcio q; ſup.altercaſti:aliī altercat⁹ es.nā altercō nō dicimus.

an Altercor — i.cōtēdiſti.dudū.i.paulo añ cū pꝛe.& is pꝛ ꝑpterea nūc ſuccēſet.i.iraſciꝛ tibi nec quit.i.potuit cogere te hodie ut duceres illā philomenā.Pā.imo ēt.i.ſed ēt uel ꝑterea:aut ápli⁹ hæ nuptiæ nō appabanꝛ mihi.appari cū dtō

Apparari — caſu ſemp cladē & pnitiē ſignificat.ut Vir.mihi ſacra pari.qd.i.q̄ re.ſ.qa ignoras illā.tu ſcis mīus meas erūnas.

cū datiuo — i.miſerias:nec q̄ſq̄ poſtulabat nūc daꝛ uxorē.Ca.ſcio.q.d.itelligo bñ tu coact⁹ es tua ſoli⁹ uolūtate.Pā.māe.i.

Virgilius — auſculta adhuc paꝝ nec diſcede nōdū.i.ñ adhuc ſcis rē uti ē.Ca.eqdē.i.ego qdē ſcio te eē ducturū illā Philo.

Pa.cur me

DONA.℄Cur me enecas:crucias.℄Inſtare ut dicerē.m.e.d.p.ſ.o.qa dixit inſtare:ſuadere:orare nō plus dicere poſſet.quarto nihil pōt eē.℄Dauus iterturbat.o.dauus cū admiratiōe ꝑnūciat.dauus interturbat.o.deerat ut hic dauus diceret:ſed plus iuuit iterturbat:& iter in cō nois nō exigit additamentū.ē.n.pticula auctiua adeo ut nō ꝑ medioc̄ri ſignificatione ſit:ſed qa maiorē hꝛe nō pōt.ut interfectus:iterceptus uel inter modo ꝓ poſt ut hūc inter fluuio tyberinus amœno.R.in mare ꝓrupit.℄Neſcio:quia iraſciꝛ dauo dixit neſcio alioqui ſcit.

Enecare — Inter

℄Niſi fuiſſe.m.d.ir.deeſt ut ſit niſi qa.℄Factū.h.eſt.d.nō qꝛ nō credat interrogat:ſed qꝛ icrepet.℄At tibi dii di.ſ.i.dēt exitū.at pncipiū icrepationi aptū:ut Vir.At tibi pro ſcelere.& Hor.At o deorū qcqd i.c.r.&.t.&.a.h.g.℄Dic mihi eho.i terīectio ē intētionē audiētis expoſcēs.Dic.m.ſemp dic mihi iniurioſum ē.ut Vir. Dic mihi.d.c.o.℄Si oēs.h.c.cū odio hoc pnunciandū ē:iō coniectū dixit.℄Deceptus ſum cōceſſio.℄Scio.id nō ad deceptionē ſed ad defatigationē retulit.ergo cū ironia ſonandū.℄Hac.n.ſ.deeſt qd conabamur:& ꝑprie de bono ſic diciꝛ.℄Alia ag.u.uel adoriam.i.cuitam.adoriri ꝑprie diciꝛ repēte ex iſidiis aliquē inuadere.℄Hoc tibi pro ſer.ſeruitiū ꝓ ſeruitute poſuit:ut ſeruitio enixe tulimus.℄Conari ma.& pe.ad id retulit qꝛ ait ſupra Quæ ego credo obnixe oia facturꝫ:& accuſatiuo caſu ſine itermiſſiōe ſignificat noctes & dies manibus & pedibus.℄Siqd pter ſpem euenit:euenit ꝑductū magiſ qa hoc ꝑpetuū nō uult pāphilo accidere.ergo euenit pene euenit:aut euenit media correpta paꝝ ſuccedit.℄Quod ago:ſed ueſtrū eſt officiū pbere.at noſtrū nō ē fortunā poſſe preſtare.& bene ſuccedit:ut qꝛ agimus oſtendat ſucceſſus eē fortunæ.℄At facio ſedulo.i.ex aio & ſine dolo.℄Me miſſum face.id eſt noli uti opa mea.℄Paꝝ ſuccedit qd ago hæc ē utilis ſnīa ꝓ ſapiēte contra fortunam. ℄Reſtitue in quem accepiſti locum ſenſus hic ē omnia mihi integra & ſalua redde qualia tibi tradidi conſulturo:uel quum nihil promiſiſſem patri.

Virgilius — Horatius — Seruitiū ꝓ ſeruitute — Euenit

Pa.cur me enecas:hoc audi:nunq̄ deſtitit inſtare
Vt dicerem me eſſe ducturum:patri ſuadere:orare:
Vſq; adeo donec perpulit.Ca.quis homo iſtic:
Pa.dauus.Ca.dauus:Pa.dauus interturbat omnia.
Ca.q̄obrem:Pa.neſcio:niſi deos mihi iratos fuiſſe
Satis ſcio:qa auſcultauerim ei.Ca.factum eſt hoc daue:
Da.factum.Ca.hem quid ais o ſcelus:at tibi dii dignū
Factis exitium dent:eho dic mihi ſi oēs hunc coniectū
In nuptias eſſe inimici uellēt:qd niſi hoc cōſiliū darent.
Da.deceptus ſum ac non defatigatus.Ca.ſcio.
Da.hac non ſucceſſit:alia aggrediam uia:niſi id putes
Qui primo ꝑceſſit parum:nō poſſe iā ad ſalutem hoc
Cōuerti malū.Pa.imo ēt iā ſatis credo ſi aduigilaueris
Ex unis geminas mihi conficies nuptias.Da.ego
Pāphile hoc tibi pro ſeruitio debeo conari manibus
Pedibuſq;:noctesq; & dies capitis periculum adire
Dum proſim tibi.tuum eſt ſiquid præter ſpem euenit
Mihi ignoſcere ſi parū ſuccedit quod ago:at facio
Sedulo.uel melius tu te aliud reppi:me miſſum face.
Pa.cupio reſtitue in quem accepiſti me locum.
Da.faciam.Pa.at iam hoc opus eſt.

GVI. Pā.cur enecas i.crucias me.audi hoc nunq̄ ſubaudi dauus deſtitit.i.ceſſauit itare.i.iſtāter urgere ſuadere tāq̄ parē orare tāq̄ ſuperiorē ut dicerē pꝛi me ducturꝫ uſq; adeo.i.intm̄ uel eouſq; donec.i.quouſq; ꝑpulit.i.ipegit ipulit me ad id faciēdū.Ca.qs iſtic hō ē de quo loqueris.Pā.dauus.Ca.eſt dauus:Pā.Da.iterturbat.i.ualde turbat oia:nā inter hic ē pticula auctiua adeo ut nō ꝑ medioc̄ri ſignificatiōe ſit:ſed qa maiorē hꝛe ñ pōt ut iterfectus iterceptus niſi iter capiaꝛ ꝓ poſt.ut hūc iter flu.tybe.amœ.Ca.q̄obrē interturbat.Pā.neſcio niſi q; ſcio ſatis deos fuiſſe iratos mihi.qa auſcultaueri.i.obediueri ei ſeruo.Ca.o daue hoc factū ē.Da.factū eſt fateor. Ca.hē indignātis pticula o ſcelus.i.ſceleroſe ſerue qd ais:At dii diūt.i.dēt tibi exitiū dignū.i.pnitē dignā ſcis. Eho iteriectio itentionē audiētis expoſcēs.Dic mihi hoc ſemp iniurioſum ē.ſi oēs inimici uellēt hūc eē cōiectū in nuptias qꝛ cōſiliū darēt niſi hoc qꝛ dediſti.Da.deceptus ſum at nō defatigatus.i.nō ita fractus ut nullas alias uias ꝑſeq uelī:imo ad alia expienda paratus ſum.Ca.ſcio te.ſ.nō eē fatigatū.Da.nō ſucceſſit.ſ.qd conabamur nō ꝓſpe ceſſit hac uia.i.hac rōne.aggrediāur.i.adoriamur & enitamur alia uia:niſi putes id qꝛ ſeqꝛ:uidelicet. quia prio paꝝ ꝓceſſit.i.paꝝ hūit momēti qꝛ moliti ſumus hoc malū iā nō poſſe uerti ad ſalutē.ſ.ad ꝓſperitatē & incolumitatē.Pā.imo ēt iā ſatis credo ſi aduigilaueris.i.dederis opam adhibueris igeniū qꝛ ſuple conficies mihi geminas nuptias.i.binas ex unis nuptiis.q.d.ſi uigiles ſcio te adeo mala mea poſſe augeꝛ:ut ex uno malo ad duo me deducas:ita q; ſi nō ſatis unis cruciet nuptiis binas mihi cōficias.Da.o pāphile debeo tibi hoc ꝓ ſeruitio.i.ꝓ ſeruitute uidelicet conari.m.p.i.oibus mēbris & uirib⁹ totis & noctes & dī.i.oi tpe adiꝛ piculū pi.ca.i.ſubiꝛ mortis piculū.dū.i.dūmō ꝓſiꝫ.t.i.ſim utilis tibi.tuū ē.i.tuū offm̄ ē tuæ.p.ſ.m.igno.ſiqd.e.p.ſpē.i. cōtra opi.& uolū.meā ſi id qꝛ ego.i.molior.paꝝ ſu.i.paꝝ ꝓſpe cadit at facio ſe.i.ex aio q̄ſi ſiñ dolo & iſtāter. uel meli⁹ tute.i.tu met faciꝛ ſubaudi.Vbi uel poſſet correctiue capi.q.d.id qꝛ molior ſedulo.i.ſ.uel poti⁹ tute ipſe facis:qa ꝑ me nihil feciſſet niſi pmiſiſſes te ducturꝫ ut ego ſuadebā uel tute ſup.facis melius q̄ ego.Deide ei⁹ mēti occurrit qcq̄ qꝛ ei placebat ad turbādas nuptias.ſ.prolatio pueri ad oſtiū:ideo ſubdit repperi.a.i.aliud excogitaui & cōmētus ſum miſſum.f.m.i.dimitte me ut inuentū proſequar neq; utaris opera mea.Pā.cupio.i. ego uolo ſed reſtitue in.q.l.m.ac.i.in eum ſtatum in quo me accepiſti.uel omnia mihi integra & ſalua redde qualia tibi tradidi cōſulturo.Da.faciā.i.te reſtituā.Pā.at iā.h.e.o.ut hoc ſit noiatiui caſus uel op⁹ ē hoc i ablīō.

Enecare — Suadere & Orare — Præpelleꝛ — Interturbare — Inter — Hē indignantis — Eho expoſcens intentionē — Tuum eſt

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONA. ¶Hem ſed mane. hoc quaſi incipientis demonſtrantiſq; aliquid noui ſe inueniſſe. ¶Nũccine de/
Demum mũ: demũ pro denique. ¶Nihil a te quæro: hæc. n. ad cogitantẽ nihil pertinere oportuit. ¶At iã. h. t. i. dabo cõ
ſilium ſcilicet quo in priſtinũ locum reſtituaris.

Am ubiubi erit inuentũ ti. cu. In ſcæna hac inſtauratio eſt adhortationis pamphili per miſidem. Opus
i eſt enim exhortari rurſus adoleſcẽtẽ: ne ſub patris oppreſſiõe aſtringatur: aut frangatur. ¶Iam. n. n. c. op
portune rurſus æſtuãte pãphilo amicæ mẽtio obiicitur p miſidem: ne ſuccũbat ad nuptias patri: quã/
tis promiſerit ſe ducturũ coniugẽ: aduerſus
quã difficultatẽ: quia ipſius pſona nõ ſuffi/
ciat: id agit ut ad ipſam glyceriũ mõ adducat
pã. cuius affectũ cogitat nõ ex eo ſolũ qđ eũ
puella uocat: ſed ẽt q deſiderat eum uidere.
¶Vbi unde: pro ubicunq: quocunq. unde
cunq. ¶Inuentum tibi. c. &. m. ad. t. pã. nõ
ſolũ ſe adducturũ promiſit: ſed & tẽpus ad/
didit: & bene tibi quaſi amanti. ¶Tu mo/
do anime mi. mollis oro & fœminea mul
tis implicata blandimẽtis ait enim. Tu mo/
Integrari do aie mi. pro meus. ¶Hoc malũ integraſcit
Mi p me integratur quod ad integrũ reddit: qđ repe
Virg. titur: quod inſtaurat. Virgi. Ramo. q. ſ. m. c.
¶Sollicitarier. pturbarier. Hoc malũ: amor
meus & glycerii ſollicitudo: quam neſcire
oportuit nuptias. ¶Quod. m. a: apparari ad
honorẽ & timorẽ refert & datiuo caſui ſub
iunctum cladem & pernitiem ſignificat: ut
Virgil. Mihi ſacra parari. ¶Age ſi hic non in
ſanit ſatis. hic exitus comprimit carinũ. ne
fomenta iracũdiæ pãphilo pberet: aut ſi pœ
nitet te quantum tua ſpõte inſanit. ¶Si hic non
inſanit: irõia ẽ: aut laus ad irritãdũ Pã. Mi. aſ
ſeueratio ẽ: ſi a nõie ei⁹ icipias cũ quo loqris.
GVIDO. Da. hem ſed. m. q. d. patientiam
habe modicum. iam enim quicquam no/
ui mihi occurrit oſtium a gly. cõ. i. gly. oſti
um apertum eſt. Pã. nihil ad te ſpectat ſup. ſi
oſtium gly. cõcrepuerit. q. d. nihil ad inuen
Quærere tionẽ tuã apertio illius oſtii facit. Da. quæ/
Hẽ indi/ ro. ideſt inueſtigo animo meo cõſiliũ quo
gnantis reſtituaris in priſtinum ſtatum. Pã. hem do
lẽtis uel idignantis pticula nũccine. d. i. utrũ

Da. hem. ſed mane concrepuit a glycerio oſtium.
Pa. nihil ad te. da. quæro. Pa. hem nũccine demum?
Da. at iam tibi hoc inuentum dabo.

Miſis. Pamphilus. Carinus. Dauus.

i Am ubiubi erit inuentum tibi curabo.
Et mecum adductum tum pamphilum
Tu modo anime mi noli te macerare.
Pa. o miſis. Mi. quid ẽ? hẽ pãphile optĩe mihi te offers.
Pa. quid eſt? Mi. orare iuſſit: ſi ſe ames hæra.
Iam ut ad ſeſe uenias. uidere te ait cupere ſe.
Pa. uah perii hoc malum integraſcit: ſiccine illam
Atq; me opera tua nunc miſeros ſolicitarier.
Nam iccirco acceſſor nuptias qđ mihi apparari ſenſit.
Ca. qbus qdem quam facile poterat quieſci: ſi hic quieſcet.
Da. age ſi hic non inſanit ſatis ſua ſponte inſtiga.

nũc deniq; qris ſub. cõſiliũ & iuẽtionẽ ut reſtituat i priſtinũ ſtatũ. q. d. adhuc icipis cũ iã cõſiliũ excogitatũ: & i
uẽtũ ẽẽ foret op⁹. Da. at iã. i. ſtatĩ nũc dabo tibi h cõſiliũ. ſ. quo reſtituaris i priſtinũ ſtatũ. inuentũ. i. excogitatũ.
ASCEN. ¶Puto uerbum reperi eſſe imperatiui modi. ut ſit ordo. Vel tute pamphile reperi: ideſt inueni cõ
peri aliud melius quam ego & face me miſſum. unde pãphilus. Cupio inquit melius reperire quam tu reſtitue & ce.

GVIDO i Amiam. In hac ſcæna iſtauratio ẽ adhortationis pãphili per miſidẽ. op⁹ ẽ. n. exhortari rurſus adoleſcen
tẽ ne ſub patris oppſſiõe aſtrigat aut frãgat. Mi. iamiã. i. ſtatĩ. uel mox curabo. i. dabo opam. inuentum
. i. inuenire. & adductũ. i. adducere tibi mecũ tuũ pãphilũ. ubiubi. i. ubicũq; erit: & bñ tibi dixit qſi ama
Macerare ti. mõ o mi aie. ſ. glyceriũ quã toto pectore amo & ẽ mollis oro & fœiea multis iplicata blãdimẽtis noli ma/
cerare. i. excruciare te: uel noli te angore afficere. Pa. o Miſis. Mi. qd ẽ: deinde uiſo pãphilo dixit. hem o pãphi/
le optĩe. i. opportune & tẽpeſtiue offers te mihi. i. obuius mihi efficeris. Pa. qd ẽ? Miſ. hæra. i. glyceriũ iuſſit me
Vah icrepantis orare te. ſi ames ſe. i. ſi eius ſis amore captus. ut iã. i. nũc uenias. ad ſe ait ſe cupe uidere te. Pã. uah interiectio icre
pantis. perii hoc malũ. i. amor meus & glycerii ſollicitudo. integraſcit. i. integrat hoc ẽ ad itegrũ reddit repeti
Siccine tur reſtaurat refricat renouat. Siccine. i. utrũ ſic oportet ſup. illã glyceriũ atq; me pãphilum miſeros. i. afflictos
(ubi maſculinũ põderat fœminino ut mos eſt) ſollicitarier. i. perturbari nũc tua opa. i. tua operatione: tuo la
Acceſſor bore. ſ. daui qui opam dediſti ut nobis hoc malũ parerest: nã idcirco acceſſor. i. euocor. q. i. qa ſenſit ipſa gly
Apparari ceriũ nuptias apparari mihi. Apparari ad honorẽ refert & ad timorẽ & datiuo caſui ſubiũctũ cladẽ & pnitiem
ſignificat. Virg. mihi ſacra parari. Ca. qdẽ. i. certe qbus nuptiis: quam. i. quantũ facile potuerat qeſci. i. potuerat ſupſedeꝛi
Age hortantis & ſine turbatiõe ac labore abſtineri ubi tã potuerat quam quieſci iperſonalia uerba ſunt ſi hic. ſ. dauus qeſcet. i. qe
uiſſet neq; aliqd fuiſſet molit⁹. Da. age. i. agedũ hortãtis ẽ aduerbiũ p ironiã & deriſionẽ dictũ ſi hic pãphil⁹ nõ
Deſipe iſanit. i. dſipit: furit iracũd⁹ ẽ & furore pcitus ſatis ſua ſpõte. i. ex ſeipſo iſtiga. i. icita & ſubminiſtra iracũdiæ fomẽta.

Miatq;

DONA. ¶Atq; ædepol ea res. i. nuptias apparari ſenſit. ¶Per oẽs tibi adiuro deos. adauctiua particula. ut ad/
mirabiliter ualde mirabiliter & aduerto addo: & hoc ſupereſt: ut amiſſa fide adiurandum ſit. ¶Non ſi capiun
Adauctiua particula dos. ſ. i. o. h. mira uerecũdia oẽs hoies maluit dicere ut in his quoq; parẽtes ſignificaret quam aperte dicere patrem
cuius metu pmiſit nuptias: & cõtra illud: ſed uim: ut queas ferre. ¶Nõ ſi capiũdos mihi. ita dixit de uno: hoc ẽ
patre oẽs hoies: ut idẽ. O cælũ o terra o maria neptũni: nũqd & cælũ neptũni eſt: ñ utiq; hic oia hæc maria uult
ẽẽ: ut Virg. oia uel mediũ fiat mare. ¶Cõtigit. qd uix euenit cõtigiſſe dicit. ¶Cõueniũt mores. recte id qđ etiã Virgil.

Mi. atq; ædepol ea res eſt: ppea nũc miſera in mœrore ẽ
Pa. miſis p oẽs tibi adiuro deos: nũquam eam me deſerturũ
Nõ ſi capiũdos ſciã mihi eſſe inimicos oẽs homines.
Hãc mihi expetiui. cõtigit. conueniũt mores. ualeant
Qui inter nos diſſidium uolũt: hãc niſi mors mihi
Adimet nemo. Ca. reſipiſco. Pa. non apollinis
Magis uerũ quam hoc rñſum eſt. ſi poterit fieri: ut ne pater
Per me ſtetiſſe credat: quo minus hæ fierent nuptiæ
Volo. ſed ſi id non poterit: id faciam i procliue: quod ẽ
Per me ſtetiſſe ut credat. Mi. qs uideor? Ca. miſer æque
Atq; ego. Da. conſilium quæro. Ca. fortis es.
Pa. ſcio qd conere. Da. hoc ego tibi pfecto effectum
Reddã. Pa. iam opus hoc ẽ. Da. qn iã hẽo. Ca. quid eſt?
Da. huic non tibi habeo ne erres. Ca. ſat habeo.
Pa. quid facies? cœdo. da. dies mihi hic ut ſatis ſit
Vereor ad agẽdum: ne uacuum ẽẽ me nũc ad narrãdũ

matrimonium firmat conueniunt mores. Cõtingere
¶Valeant hoc ẽ abeant: recedãt: quia & di/
ſcedẽtibus & mortuis uale dicit: ut Vir. Sal
ue cõ. m. m. p. c. q. u. uel potius
cum male optaturus eẽt conſide
rato patre locutus ẽ: & non dixit qđ inten/
derat pereant: & attẽde quam moderate plurali/
ter dixerit cũ ſignificaret patrẽ. ¶Valeãt enũ Valere
ciationis & iprecationis eſt uerbũ. ¶Hanc
niſi mors: & ſi ualeant. Hanc niſi mors: hæc
cõceſſio ẽ. hoc eni per cõceſſionẽ dicitur.
Hãc. n. m. & ſi. u. ¶Niſi mors adimet nemo
perſeuerat ne dicat pater pro nõ adimet pa Reſipiſce
ter. ¶Reſipiſco: ſpiritum reuocant ſenſus. re
¶Magis ue. aut magis uerũ. aut uerius dici/
mus. ¶Vt ne pater. ut ne nõ. Vt ne pater per
me ſtetiſſe: ſtetiſſe hoc ẽ eſſe. ut Virg. Deſer/ Stare eſſe
taq; montis ſtat. d. aliter plenũ ẽ ut idẽ. Stãt
& iuniperi. aliter horrẽt. Stãt limine primo
& Lucil. Stat ſenſibus fundus. ¶Per me ſte Lucilius
tiſſe hoc eſt per me factũ eẽ ne fierẽt nuptiæ
¶Miſer æque atq;. e. bene & quia hic amo
re uexatur: & intulit παράδοξον. nam uolebat ſibi dici fortis: qđ illi iñ mox dicet. Hic igitur aliter reſpõdet παράδοξον
atq; interrogauerat pãphilus: nõ q uideat ipoſſibile eẽ pãphilũ reſiſtere parẽti. ¶Cõſiliũ. q. ſenſus ẽ ſcio qd ẽ.
qd coneris: ſed an efficere poſſis neſcio. ¶Scio. q. c. ſi pamphili ẽ pſona cũ ironia dicit. ſi carini ſimplex lauda/
tio ẽ: ſed ſi pamphili ẽ hoc ſignificat qđ ſupra. Ex unis geminas mihi cõſi. nup. ſed nõ eẽ pſonã pãphili ex ſub/
iectis oñdit. ¶Nõ. t. h. ne erres: deterret nũc carinũ: ut & ipſe adiuuet dauũ: ne pãphilo nubat philomena & eo
dem ſenſu utit dauus aduerſum carinũ: quo ſupra quaſi neceſſe ſit: ſi huic nõ dat te illã uxorẽ ducere Nõ. t. h.
n. e. uelut etiã carinus pro ſe ſentiat hoc dicit: uel ut ſolẽt ſerui cõtumaciores aduerſum amicũ dñi: qa nup a ca
rio accuſat⁹ ẽ uel qa qđ dicat ñ hẽt: & uidet tacẽdũ nõ eẽ. ¶Sat. h. q dilatio facta ẽ. ¶Vt. ſ. ut p ne nõ. ¶Ne. u. n.
e. m. neqꝫ nedũ: aut aduerbiũ ẽ phibentis: ut ſit ne nõ. Salu. ſecũdo libro. Ne illa tauro paria ſunt: pro nedum. Salu.

GVI. Mi. atq; ædepol ea res ẽ. i. ipſa gly. nuptias ſenſit appari & ppea nũc ipſa miſera ẽ i mœrore. i. i luctu
& ſqualore ac dolore. Pã. o miſis aſſeueratio ẽ ubi a nõie icipit ei⁹ q cũ fit ſermo. adiuro. i. ualde iuro. nã adau/
ctiua pticula ẽ ut admirabiliter. i. ualde mirabiliter. adiuro igit tibi p oẽs deos nũquam me deſerturũ. i. derelicturum
eã nõ addidit itex nõ ad maiorẽ negationẽ & ſimul ut ſubnectat qđ ſequit. & ẽ ſenſus nõ eã me inquam deſertu/
Adiurare rũ iuro tibi ẽt ſi ſciã. uel cape ſi. p quis. oẽs hoies (hoc uerecũde dixit pp pꝛem) eẽ mihi capiũdos inimicos. i.
Expetere mihi maliuolos ubi capiũdos mutauit. e. in. u. ut moris ẽ. expetiui. i. optaui elegi mihi hãc gly. cõtigit. i. euenit
Cõtingere ut ea potiter optata. qđ uix euenit cõtigiſſe dr. mores nñ cõueniũt magnã hñt ſimilitudinẽ qđ ualet ad matri/
Valere moniũ cõfirmãdũ. illi ualeãt. i. abeãt diſcedãt a nobis: qa & diſcedẽtib⁹ & mortuis uale dr. ẽ ãt ualeãt renũcia
Diſſidiũ tiõis & ipcatõis uerbũ: q uolũt diſſidiũ. i. diſcordiã a diſſideo es qđ ſignificat diſcrepo as diſcordo as iter nos. ſ.
Reſipiſcere gly. & me nemo adimet. i. abſtrahet mihi hãc niſi mors. Ca. reſipiſcat. i. uires reſũo recreor ſenſus mei reuocãt
ſpũm: & bñ reſipiſco ait qđ ſignificat i priſtinũ ſenſũ bonũ redit. q. d. ſe paulo añ iſaniiſſe & deſipuiſſe p dolor
Pã. Rñſum apollinis nõ eſt magis uerũ quam hoc. i. meũ ſi poterit fieri ut ne. i. q. nõ pater credat per me ſtetiſſe. id
eſt per me factũ eẽ quominus. i. ut non hæ nuptiæ fierẽt uolo. i. bene cupio illud: ne irritetur: ſed ſi id nõ po/
Eſſe in procliue terit fieri faciam id quod ẽ in pcliue. i. qđ impẽdet faciẽdũ. qm̃ tam res eo inclinata prope uidetur ut id fieri
ſit neceſſe quo eã nõ deſeram. Deinde oſtendit quid ſit in procliue uidelicet ut pater credat p me ſteuiſſe quo
minus fierẽt nuptiæ. Quis: ideſt qualis uideor? Ca. Videris æque. i. ita miſer. atq;. i. ut ego. Da. Quæro. ideſt ani
mo meo inueſtigo conſiliũ. ideſt uiam rationem modũ quo poſſim te reſtituere in bonum ſtatũ. Ca. es for/
tis. i. ualidus magnanimus qui nullo infortunio deprimeris. Pã. Scio qd conere. i. moliaris. Da. Profecto: id
eſt certe ego reddã tibi hoc qđ molior effectũ. i. pfectũ. Pã. Iã hoc ẽ opus. Da. Quin. i. quinimo. iã hẽo. i. iã ex/
cogitatũ ẽ cõſiliũ qđ qrebã. Ca. Quid ẽ qđ hẽs. ſ. Da. Hẽo. i. cõmẽtus ſum aliquid huic. i. ppter hũc pãphilum
nõ tibi. i. pp te. ne erres. i. ne decipiaris. Ca. ſat hẽo. i. ſufficit mihi q ſit dilatio nuptiarꝫ. Pã. cœdo. i. dic qd faci/
es daue. Da. Vereor ut. i. q nõ his dies ſatis ſit. i. ſufficiat ad agẽdũ. qđ. ſ. agere uolo. ne. i. nedũ hoc ẽ nõ ſolum

VNiVERSIDAD DSALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONA.℄Proinde.u.h.a.amoliri dicuntur ea quæ cum magna difficultate & molimine ſũmouentur & tol
Amoliri luntur e medio ſic dixit quaſi odioſo & moleſto:diſcedere dicit̃ qui facile abit e medio:amoliri qui uix re
Diſcedere cedit.℄Proinde.u.h.a.moleſtũ ipedimentũ ex rei magnitudine iacentis in medio:& id ipedientibus ſe dixit
amoliminí hinc:non abite.Proinde.u.h.a.ſpe iniecta iam etiã imperat dñis ſeruus callidus.℄Nã.m.in.utrũ
hoc uerũ dicit.an fingit qui adhuc cõſiliũ nõ inuenit qd᷑ narrare poſſit.℄Ego.h.u.glyceriũ.ſ.& cũ miſeratiõe
puellæ hanc.℄Quid tu.quo te hinc agis tarditatẽ diſcedẽtis oſtẽdit.agere ſe enim tardi & triſtis domini.ſic
Virgilius Virg.Amiſſis remis atq.o.d.n.i.h.t.t.calibi
Ecce gubernator ſeſe.pa.agr.Quid tu hinc
quo te agis.admonitio diſcedentis ut ſolet
nam a quo diſcedere deſideramus admo-
nemus cum quo eat:& id facere per inter-
rogationem admonet dauus Carinum:ut
ipſe carinus diſcedat:qui nunc ultimus re-
manet.℄Verum uis dicam:pro initio ſedu
læ narrationis:hoc ſumimus:an ſic reſpon-
det carinus tanquam qui intelligat non di
ci ſibi uelle dauum quo eat:ſed id agere ut
abſcedat.℄Narrationi.mihi inci.ini.ſ.quo
eat.℄Quia uerum uis dicam.uelut pœmiũ
narrationum eſt.℄Quid de me fiet.qd igit̃
inquit.Quid de me fiet:ab eo hoc quaſi a
iocante pronunciandũ eſt:nam ſic illi im-
pudẽs rñdet.Quid ð me fiet de philome-
na ducẽda.℄Eho tu imprud.ns.nõ ſatis.p-
prie cario dixit iprudẽs:q̃ſi iſolita:& multa
poſcẽti:qppe q & ſpõſã alienã peteſ auſus ẽ
& ñ ſati.hẽt p dauũ ſ.bi morã pſtitã Pã.nu
ptiarũ.℄Quod tibi dieculã.i.horã & ἐυπ-
οκοπίσαμ dieculaſ ẽ tẽpuſculũ:& ſumit̃
ab eo q ẽ hæc dies diecula mora & q̃ſi par
ua dies & diecula i qua ſcilicet ambias quã
tum poteris:ad ducendã philomenã.uult
enim ſe Dauus adiuuari per carinum & bre
niã.℄Promoueo.differo.promoueo nup
tias.memoriter dau⁹.ſcit.n.illũ his uerbiſ pe
tiiſſe.Saltẽ aliquot.d.p.d.p.a.n.n.u.cui⁹ rei
oblitus carinus etiam ut ducat uxorem petit.℄Ridiculum:deeſt hominem.℄Age ueniam.uix concedentis:
uix conſentientis eſt & age ueniam.℄Tu miſis dum exeo.a glycerio ſcilicet.

Credas.pinde hic uos amoliminí:nã mihi impedimẽto
Eſtis.Pa.hãc ego uiſam.Da.qd tu:quo hic te agis.
Ca.uerũ uis dicã.da.imo etiã narrationis mihi icipis
Initiũ.Ca.quid de me fiet:da.eho tu imprudens
Non ſat habes quod tibi dieculam addo:quãtũ huic
Promoueo nuptias.Ca.attamẽ.Da.quid ergo:
Ca.ut ducã.Da.ridiculũ.Ca.huc face ad me ut uenias.
Siquid poteris.Da.quid ueniã:nihil habeo.
Ca.attamẽ ſiquid.Da.age ueniã.Ca.ſiqd:domi ero.
Da.tu miſis dũ exeo parũp opire me hic.Mi.quapp:
Da.ita facto opus eſt.Mi.matura.Da.iã inq̃ hic adero

Miſis. Dauus.

GVI. credas me non eſſe uacuum.i.ocioſum ad narrandum nunc propoſitum.Alii habent ne tantum
& tunc ne prohibentis eſt quaſi dicat noli credere me ocioſum ad narrandum.Proinde:ideſt ideo quia hic
dies non ſatis eſt mihi uos pamphile & carine amoliminí:ideſt diſcedite.hinc:ideſt ex hoc loco.amoliri di-
Proinde cuntur quæ cum magna difficultate & molimine ſũmouentur ac tolluntur de medio.cum enim res aliqua
Amoliri iacens in medio magnitudine & mole ſua affert moleſtum impedimentum neq̃ niſi cum magna difficul-
Abire aut tate diſcedit dicitur amoliri non abire aut diſcedere.nam diſcedit qui facile abit de medio.amolitur autẽ qui
diſcedere uix recedit:nam eſtis mihi ipe.Pamphi.ego uiſam:ideſt ibo ad uidendam hanc:ideſt meam glycerium.Da.
Agere ſe Quid tu carine ſcilicet ages quo agis:ideſt fers ducis te hinc.Agere ſe eſt proprie tarde diſcedentibus ac triſtis.
Ca.Vis ut uerum dicam.Da.Immo & iam incipis mihi initium narrationis.Ca.Quid fiet de me:Da.Eho tu
Impudẽs impudens:ideſt inuerecundus & procax ac moleſtus in rogando.Non ſat habes.i.non tibi ſufficit.q̃ addo
Diecula ideſt adhibeo:& prorogo tibi dieculã.i.tempuſculũ.nam diecula ſignificat paruum tempus ſeu paruam mo
ram quaſi parua dies:ideſt tempus in fœminino genere quantum temporis.ſ.promoueo:ideſt differo nu-
ptias huic ſcilicet pamphilo.Ca.attamẽ.Da.Dauus intercepit ſermonem carini dicens:quid ergo petis ſcilicet
tibi fieri aliud.Ca.ut ducam philomenam.i.habeam in coniugem.Da.Ridiculum cum exclamatione & ir
riſione legendum eſt & deeſt hominem.ideſt o hominem.ridiculum ideſt plurimum ridendum & illuden
dum.Ca.fac ut ad me uenias huc ſiquid poteris:ideſt uel ſi aliquid poteris inuenire.uel ſi aliquo modo pote
ris huc uenire.Da.Quid:ideſt cur ueniam ad te.nihil habeo:ideſt nihil ſum commentus quod tibi ex re ſit.
Age hor- Ca.attamen ſiquid habueris ſcilicet uenito.Da.age.hortantis aduerbium & uix concedentis ueniam ad te
tantis ſcilicet.Ca.ſiquid habueris.ſ.ero domi:ideſt continebo me domi quo me poſſis facile cõuenire.Da.tu mi-
Operiri ſis operire:ideſt expecta me hic parũper.i.aliquãdiu.Mi.Quapropter.i.q̃re te oppetiar.Da.opus ẽ facto i.face
Maturare re ita.Mi.Matura.i.ppera cum moderatione.Da.inq̃.i.dico ubi adero.i.præſens ero.iam:ideſt ſtatim hic.

Nihil ne

n Ihil ne eſſe.pprĩũ cuiq̃.Hæc ſcæna adminiſtrationem doli habet qd᷑ fit ut deterreatur chremes filiã DO.
ſuam pãphilo dare:& uide nõ minimas partes in hac comœdia miſidi attribui:hoc eſt perſonæ fœ Nihil ne
minæ:ſiue hæc perſonatis uiris agatur:ut apud ueteres ſiue per mulierem ut nunc uidemus.℄Ni Propriũ
hil ne.aduerbium percunctantis.℄Nihil ne.p.omne qd᷑ habemus aut mutuum eſt aut.pprium.ergo.ppriũ
eſt perpetuum:ut.ppria hæc ſunt dona:ergo nihil nobis proprium eſſe poteſt quod enim non fuit nec eſſe q
dem poteſt aut quod eripi põt.non eſt noſtrum:niſi illa quæ eripi non poſſunt ut ſapientia:iuſtitia:pruden
tia:& quæ fortũa neq̃ dare:neq̃ eripere cui
q̃ poteſt:& ſimul hoc ipm a re & a perſona
hic oſtendit:a re nihil eſſe proprium.& a p
ſona cuiq̃.pprium perpetuum nõ tempo-
rale:aut mutuũ.℄Dii ueſtram fidem.admi
rationis aduerbiũ cũ exclamatione.℄Fidẽ
dixit opẽ & auxiliũ:ut Thyrenãq̃ fidẽ.℄Sũ
mũ bonũ eẽ.mire.p pleõ & neutro extulit
ſũmũ bonũ.Pãphilũ a.a.u.amicus animi ẽ. Amicus
amator uero corporis nõ eni cõtinuo ama
tor eſt:qui bñ uult ut dido amauit æneã q-
dẽ.ſed ñ & amica fuit:qd᷑ ait:nõ potui auul
ſũ diuellere corp⁹ & undis ſpargere.& itẽ
Catullus cogit amare magis:ſed bñ uelle mi
nus:& eſt hic officiũ & blãdimẽtũ.amatorẽ & uirũ dixit ad diſcretionẽ ut p ea q̃ enumerat maritũ oñderet.In
q.u.l.p.dixit ad oẽs effectus qcũq̃ de.pxĩo eẽ pñt:& maxie ad homericã ſniã reſpexit. ℄Verũ ex eo
i.pãphilo.℄Nũc.m.q.c.d.cum admiratione pronunciat quem & cum exclamatione quadam.℄Facile.h.p.
m.e.q̃.i.b.facile aduerbium confirmantis eſt:id quod eſt liquido & manifeſto.ueteres dicebãt facile.p certo.
ut Cicero.Illius ciui.facile.p.℄Dolorem.dolorem diſtingue probe:& poſt intulit ſeparatim quod ſequitur.
℄Facile.h.p.m.e.i dolore.ſ.mœr⁹ amittẽdi q̃ i uolũtate retinẽdi.Quã.i.b.i ſũmo bono.dixit.n.ex bõis q̃ bo
na æſtimamus plus nos mali cape:cũ aut amiſſuros nos credimus:au: amittimus q̃ boni cũ habemus.Facile
h.p.m.e.plus mali i dolore & mœtu diximus.℄Quã.i.e.b.i.i amico amatore & uiro.℄Mi.h.q.i.o.eſt:ex mi
ſidis uerbis qd dauus faciat dmõſtraſ.℄Quid.i.m.ẽ:iuolutũ puerũ portabat dau⁹:ideo & dicit mulier.Quid
iſtuc mali ẽ:dũ ille euoluit & puerũ.pfert.quẽ poſtq̃ expediuit tũ illa dixit:quo portas puerũ.℄Miſis.n.o.e.a.
h.r.m.Hæc ſcæna actuoſa ẽ:magis.n.i geſtu q̃ i oſone ẽ cõſtituta.Miſis.n.o.e.pperãtis & ipẽſe agẽtis daui uer
ba mõſtraſ.Et.pmpta i mediũ.plata mẽoria atq̃ aſtutia.℄Mẽoria ut pcepta daui retineat.℄Aſtutia:ad agẽdũ Caſſion
ſtrenue q̃ imparet.Mẽoria ſimpliciter magis ut mẽor ſit pceptorũ:& mẽoria mõ.p itelligẽtia:ut Virg.Inſtãu.ſ. Apollini
tui.℄Ex ara hinc ſume:ſume uerbẽas ex ara.ſ.apollinis quẽ caſſion menãder uocat:aut qd᷑ apollini cõœdia comœdia
dicata ẽ:i cuius honorẽ arã cõſtituebãt:comœdiã celebrãtes apollini ergo cõœdia libero pr̃i tragœdia.℄Ver libero pa
benas tibi q̃ſi uerbenæ:redimicula ſũt ararũ.℄Tibi:q̃ſi geſtũ quẽdã & motũ ſtõachãtis hẽt:ut alibi.Quid uis tri tragœ-
tibi ſume dixit:& nõ tibi ſubſterne.℄Ex ara ſume uerbenas:uerbenæ ſũt oẽs herbæ & frõdes q̃ feſtæ ad aras dia dicatæ
coronãdas:uel oẽs herbe frõdeſq̃ ex aliquo loco pure decerptæ.Verbẽæ ãt dictæ q̃ſi herbenæ.ſic Menãder. ſunt
Ihil &c.Hæc ſcæna admiſtrationẽ doli hẽt qd᷑ fit ut deterreaſ chremes filiã ſuã pãphilo daſ.Mi.Ni GVI
n hil ne aduerbiũ pcũctãtis.i.eſt ne uerũ ſubaudi.nihil eẽ.pprĩũ.i.ppetuũ.cuiq̃.i.alicui.dii ueſtrã fidẽ:
admiratiõis aduerbiũ cũ exclamatiõe ubi fides.p ope & auxilio poniſ.eſtq̃ ſẽſus.o.dii iploro ſup.
ueſtrã fidem.i.opẽ & auxiliũ quo ẽt mõ põt capi in eodicto proh deũ atq̃ hominũ fidẽ ut ſuperius ẽ explica Nihil ne
tũ putabã hũc pãphilũ amicũ quãtũ ad animũ:amatorẽ quãtũ ad corpus.uirũ.i.ſed uirilẽ & nõ facile uincibi Propriũ
lẽ paratũ in quouis.i.in quolibet loco eẽ ſũmũ bonũ.hæræ.i.dominæ.ſ.glycerio uerũ.i.ſed quẽ dolorẽ.q.d. Fides
maximum ipa miſera capit:nũc ex eo pãphilo.Facile.i.liqdo & manifeſto haud dubie clare.ueteres etiã pro Amicus
certo facile dicebant plus mali eſt hic.ſ.in dolore q̃ boni illic.ſ.in amico amatore uiro.ſed da.exit a domo Facile
glycerii.Mi.homo obſecro:ideſt quæſo:& per ſacra rogo quid iſtuc mali eſt quid ſcilicet portas:Da.enim Obſe-
portabat puerũ inuolutum quem dum euoluit Miſis ſubdidit quo:ideſt in quem locum portas puerũ.Da. crare
miſis nunc eſt opus mihi tua memoria:ideſt intelligentia ad retinẽda & intelligenda mea præcepta exprom
pta:ideſt in medium emiſſa ſeu prolata ab expromendo.aliquid enim expromitur quod reconditum dedu Exprome
citur in medium ad hanc rem quam paro ſcilicet & eſt etiam opus tua aſtutia:ideſt calliditate ad ſtrenue agẽ re
dum quæ imperabuntur tibi:Mi.daue quidnam:ideſt quid es incepturus:ideſt ſuſcepturus & inchoaturus.
Da.accipe:ideſt aſporta & recipe ex me ocius ideſt uelociter comparatiuum pro poſitiuo hunc puerum:atq̃ Ocius
appone eum ante ianuam noſtram.Mi.obſecro:ideſt quæſo.ne:ideſt utrum apponam eum humi ideſt ſu-
per terram.Da.ſume tibi(hoc tibi quaſi motum quendam & geſtum ſtomachantis habet)uerbenas:ideſt
herbas & frondes ex quibus hæc ara coronatur:uerbenæ eni ſunt omnes herbæ & frondes feſtæ ad aras co- Verbenæ
ronandas:uel ſunt omnes herbæ frondeſq̃ ex aliquo loco pure decerpte dictæ quaſi herbenæ.Sume ergo
tibi uerbenas hic ex ara quã tibi oſtendo:quæ eſt ara apollinis.nam apollini comœdia dicata eſt in cuius ho
norẽ arã conſtituebãt comœdiam celebrãtes.Apollini ergo comœdia dicata eſt ſicut libero patri tragœdia.

n Ihil ne eſſe proprium cuiq̃:dii ueſtram fidem
Sũmũ bonũ eſſe hæræ putabã hũc pamphilũ
Amicũ:amatorẽ:uirum in quouis loco paratum:
Verum ex eo nunc miſera quem capit dolorem:
Facile hic plus mali eſt q̃ illic boni.ſed dauus exit.
Mi.hõ qd iſtuc mali obſecro eſt:quo portas puerum:
Da.miſis nũc opus eſt tua mihi ad hãc rẽ exprompta
Memoria atq̃ aſtutia.Mi.quidnam incœpturus es:
Da.accipe a me hũc ocius atq̃ añ nr̃am ianuã oppone.
M.obſecro.humi ne:D.ex ara hĩc ſume uerbenas tibi:

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONA.℃Quãobrẽ tute nõ facis id:tute tũc dicit̃ cũ ꝓnomẽ ad eã reuocat̃ pſonã a q̃ ſumit̃:ut uerbi gr̃a cũ dicimus tu lege:ille nobis r̃ndeat:cur tute nõ legis.℃Quia ſi forte opus ad hærũ iurãdũ: ſic locutus eſt :ut explicari atq; itelligi nõ poſſit:aut.n. deeſt ius ut ſit iuſiurãdũ:ꝓ iurãdũ aut ut uulgo dicit̃ iuramẽtũ.℃Et op⁹ ẽ
Opus illã illã rẽ.nõ op⁹ ẽ illa re.℃Vt liq.p.liq̃do pure & manifeſte.Nã quæ ſunt pura & defecata:liq̃da ſũt.℃Noua nũc
rem re.in te iſtæc.i.iuſiurãdũ metuere ſeruum monſtri ſimile eſt.Noua religio in ſeruo & ſubita.Noua nunc reli-gio:ſeruum nolle mentiri noua religio eſt.℃Cedo:porrigentis eſt manum.℃Vt quid agã porro intelligas:

Porro porro modo aduerbium eſt ordinis: alias tẽporis.℃Sponſæ pr̃ interuenit:mire non dixit chremes:ne cũ dixiſſet qs chremes miſis rurſus hic r̃nderet ſpõſæ pr̃:& nõ temere hoc facit poeta:nã ꝓmiſerat ſe f̃ditur̃ domũ chremes domũ ibo dicã ut apparẽt .a.h.r. ℃Repu.cõ.qđ.p.itẽderã:uerbũ a uenatoribus trãſlatũ:qui retia intendũt ad feras capiendas qa ergo parat chremetẽ & ſimonem fallere intenderã dixit:uel a ſagittis atq; arcu.
Narrare ℃Neſcio quid.n.bñ narres:narrare eni alie na & quæ nobis ſunt neceſſaria dicimus. ℃Ego.q.hinc.a.d.uenire me:bñ ait quoq: qa & chremes ueniebat.℃Tu ut ſubſeruias recte ut ſubſeruias dixit.nõ.n.tãtũ loquitur miſis:q̃tũ dau⁹ . ℃Orõi meæ utcũq; op⁹ ſit uer. tuis uerb orõi meæ.plura.n.loq̃t dau⁹ inde orõni dixit:illa ſubſequet̃ ideo uerbis. ℃Vide:cauta eſto intellige ſpecta. ℃Aut tu plus uides : ſi ſapis itelligis . ℃Neq̃d ueſtrũ
Rẽorari remoret cõmodũ.remoret:retardẽ retineã a remora piſce minutiſſimo qui nauim re-tinet.nã græce εχενηισ uocatur.

r Euertor poſtq̃ quæ opus fuere ad nuptias.Adeſt nunc ipſe chremes: cuius cauſa ſcæna fraudibus inſtructa eſt : ne promiſſas compleat nuptias.

GVIDO.atq; ſubſterne eas uerbenas:id-eſt ſuppone eas puero & apta ſub eo . Mi. Quãobrẽ.i. q̃re tuteipſe.i.tumet & ẽ tãto-
Tantolo-gia logia.non facis:ideſt non apponis ante ia-nuã:tute:ideſt tẽet : tũc dr̃ cũ ꝓnomẽ refle-

Atq; eas ſubſterne.Mi.quãobrẽ id tute ipſe non facis:
Da.quia ſi forte opus ſit ad hærum iurandum
Mihi non apposuiſſe ut liquido poſſim.
Mi.intelligo unde noua nunc religio in te iſtæc icesſit:
Cedo.Da.moue ocius te:ut q̃d agam porro intelligas:
Proh iuppiter.Mi.q̃d eſt:Da.ſponſæ pater interuenit
Repudio conſilium quod prius intenderam.
Mi.neſcio q̃d narres.Da.ego quoq; hinc a dextra
Venire me aſſimulabo:tu ut ſubſeruias orationi
Vtcũq; opus ſit uerbis:uide.Mi.ego q̃d agas nihil
Intelligo:ſed ſiq̃d eſt qđ mea opa opus ſit uobis:aut
Tu plus uides manebo:neq̃d ur̃m remorer cõmodũ.

Chremes.Miſis.Dauus.

r Euertor poſtq̃ quæ opus fuere ad nuptias

Tute ctitur ad eam perſonam a qua ſumitur.ut uerbi gratia cũ dicimus tu lege & ille nobis reſpondeat cur tute nõ
Op⁹ hæc legis.Da.quia ſi forte ſit mihi opus iuſiurandum:ideſt ſi mihi ſit opus iurare:ad : ideſt erga hærum ſcilicet ſi
res:hãc rẽ: monẽ:ubi iuſiurandũ põt eſſe nominatiuus uel accuſatiuus.dicitur enim hæc res eſt mihi opus :uel eſt mihi
hui⁹ rei & opus hanc rẽ: itẽ ẽ mihi huius rei opus:ſed frequẽtius & magis oratorie dicitur:eſt mihi opus hac re. Cicero
hac re etiam in epiſtolis ait.dux nobis & auctor opus eſt reliqua duo magis ſunt poetarũ aut hiſtoricorũ ut poſſim
Cicero iurare ſup.liquido aduerbium:ideſt pure & manifeſte(nam quæ ſunt pura & defecata liquida ſunt) me nõ
Liquidũ appoſuiſſe puerũ ad ianuã.Mi.intelligo:ideſt capio.cedo ideſt dic & eſt porrigentis manũ. unde iſtæc noua
Incedere religio:ideſt ſubitus & inſolitus mœtus dei & reuerentia ut timeas mentiri & peierare:inceſſit in te : ideſt in-
Inſedere gruit inuaſit inſedit ab inſido in pectus tuũ.Da.moue te ocius:ideſt uelociter:ut porro:ideſt deide aduerbiũ
Porro ꝑ ordinis:alias tp̃is:itelligas quid agã:ideſt agere ſuſcipiam.Deinde Da.ſubito aſpici chr . uenientem exclamat
deinde ꝓh iuppiter.exclamatio ẽ cõica idignationẽ p̃ter ac dolorẽ oñdẽs ubi iuppiter põt eẽ uti caſus q̃ ſi o iuppiter
Repudiar fer mihi opẽ.Mi.q̃d e:Da.pr̃ ſpõſæ.ſ.philõenæ ꝑmiſſæ pã.iteruẽit.i.itercidit.repudio.i.recuſo. reiicio cõſiliũ
Narrare .i.ꝓpoſitũ qđ prius itẽderã.i.tãq̃ rete qđ tetẽderã ad decipiẽdos chre.& Si.tractũ enim eſt uel a ſagittis uel ab arcu.Mi.neſcio q̃d narres.i.recites:loq̃ris:narrare eni aliẽa q̃ nobis nõ ſũt neceſſaria dicim⁹.Da.quoq;.i.ẽt ego aſſimulabo.i.fingã me uẽire hic.i.ex hoc loco.a dextra p̃te.ſ.tu miſis uide.i.aiaduerte.eſto cauta itellige ſpecta
Subſeruir ut ſubſeruias.i.latẽter & caute faueas obſeq̃ris oratiõi meæ:q̃ñ orõne utar tu ſolis uerbis.ſum enim diutius locuturus q̃ tu.ideo dixit utcũq;.i.q̃litercũq; opus ſit uerbis tuis.ſ.Mi.ego nihil itelligo q̃d agas.i.q̃d agẽdũ ꝓpõas.ſed ſiq̃d ẽ qđ.i.i quo ſit op⁹ opa mea.i.labor & iduſtria uobis.aut ſi tu pl⁹ uides.i.ſi pl⁹ itelligis & ſapis
Rẽorari q̃ ego,manebo.i.hic ꝑmanebo ut uobis morẽ geram.nequid.i.nõ i aliquo remorer.i. retardem retineã ue(ſtrum commodũ.
Euertor &c.Adeſt nunc ipſe chremes cuius cauſa ſcæna fraudibus inſtructa
r eſt ne promiſſas compleat nuptias.Chre.Reuertor poſtq̃ paraui ea quæ fuerunt opus ad nuptias
Gnatæ paraui:

DONA.℃Vt iubeã accerſi:recte iubeam qa ſumma ptãs nuptiarum i pr̃ e puellæ eſt.℃Sed quid hoc: nõ interrogantis:ſed mirantis & non intelligentis eſt: & apparet eũ non oculis priuſq̃ corporis offenſum puerum ſenſiſſe latentem.℃Puer hercle eſt:ornatiua particula eſt hercle.℃Mulier: magis q̃ miſis.℃Vbi illic eſt:dauum quærit qui nunc abſceſſit ubi ipſe de foro uenire uideatur.℃Nõ mihi r̃ndes bene non reſpondes.Supra enim memor ẽ uetitam quicq̃ dicere:niſi ſubſeruiat orõni daui.℃Reliquit me hõ atq; abiit:mire hoĩem non dauũ dixit:ut etiã ſi audiat chremes incertam perſonam hominis audiat :non dauum. ℃Dii ueſtram fi

Gnatæ paraui:ut iubeam accerſi:ſed quid hoc.
Puer hercle eſt.mulier tu ne appoſuiſti hunc:
Mi.ubi:illic eſt.Chre.non mihi reſpondes.
Mi.hem nuſq̃ eſt:ueh miſeræ mihi:
Reliq̃t me hõ ſic ſolam:atq; abiit.da. dii ueſtram fidẽ:
Quid turbæ eſt apud forum:quot illic hoĩum litigant
Tum annona cara eſt:quidnam dicam aliud neſcio.
Mi.cur tute obſecro hic me ſolam:da.hẽ quæ eſt hæc
Fabula:eho miſis puer hic unde eſt:quiſue huc attulit:
Mi.ſatin ſanus es qui me id rogites:
Da.quẽ ego igit̃ rogem:qui hic neminẽ alium uideã:
Chre.miror unde ſit.da.dictura es quod rogo:
Mi.hau.D:cõcede ad dextrã.Mi.deliras non tute ipſe.
Da.uerbũ ſi mihi unũ p̃terq̃ quod te rogo faxis:caue.
Mi.maledicis.da.unde eſt:dic clare.Mi.a uobis.

dẽ:aduerbiũ:admirãtis cum exclamatione. ℃Quid turbæ eſt apud forum : hæc uerba uenientis de foro.℃Quot illic hominum litigant:legitur & litigat.℃Tum annona cara eſt:cõminiſcẽtis eſt potius q̃ alicui referẽtis.℃Quidnã aliud dicã:hoc poſt ſpectatores:℃Cur tute obſecro me hic ſolã:apoſiopeſis tertia.℃Hẽ quæ hæc eſt fabula: fabulã ſe dicit audire q̃ſi rei principiũ rõnẽq; ignoret.℃Eho:eho interiectio eſt:uel principiũ
Eho aiaduerſionem in ſe poſcentis : aut repente cernentis.℃Qui hic neminem uideo:callide affirmat non ſibi uiſum chremetem cũ & præuiderit uenientem & preſentẽ uideat. ℃Miror unde ſit.miror ueteres cum unde
Miror pro neſcio ponebãt.nã admiratio ab ignorantia deſcendit.Plau.Nequis miretur qui
Plautus ſi paucis loq̃r.℃Hau:interiectio conſternatæ mulieris.℃Concede ad dex . & bene ad dextram.ſiniſtra enim uenit chremes:& nõ uult proximum ei chremetẽ ſed iuxta : ſu-

pra enim dicit Ego quoq; hinc ab dextera.ue.meſſi.℃Deliras.n.t.t.i.deeſt eni mihi dediſti.ſed & ſupra & nũc interturbat dauus:ne mulier totum dicat.Non tuteipſe.ſummiſſa uoce.℃Verbum ſi ullũ mihi: accõmodate cõminatur dauus:pene enim miſis uniuerſa narrabat.℃Preterq̃.t.r.hoc ut & ſenex ſentiat ꝓnunciare poteſt. ℃Quã.q.t.r.caue geſtu cõminãtis eſt & uultu ut ſuſpenderet cõminationẽ deinde infert geſtum:ordo:caue: faxis.℃Maledicis:cũ cõtẽptu loqueris.cũ conuitium facis.Apparet ergo maledicis lentius eẽ dictũ cũ ſubiũgit.Dic clare.maledicis noue pro comminatiõe poſuit:cum pro conuitio ſoleat poni:niſi forte quia contumeliæ genus eſt comminatio.Quidam putant hic eſſe unam perſonam daui:ſcilicet dictum miſidis non ſatis manifeſtũ chremi in maledicti ſimilitudinem detiuantis:per illud unde ẽ dic clare:hinc expreſſius dixit.

GVIDO gnatæ Philomenæ ut iubeam accerſi ideſt euocari:uel pamphilum uel potius filiam ſed q̃d hoc eſt uiſo puero hoc dicit hercle ornatiua eſt hæc particula quaſi per herculem iurantis eſt aduerbium.Puer eſt: mulier tu ne.i.utrum appoſuiſti hunc puerum:Mi.quærit dauũ qui diſceſſerat ut a foro uenire uideret̃ : ubi illic.i.ille dauus:Chre.non reſpondes mihi.Mi.Hem dolẽtis & indignantis ẽ interiectio.nuſq̃.i.in nullo lo
Hem do-co eſt hic.ueh mihi miſeræ.q.d.maledictio ualde me inuaſit.homo reliquit me ſic ſolam atq; abiit:ideſt di-
lentis ſceſſit.Da.dii ueſtram fidem.i.imploro ueſtrum auxilium.eſt autem aduerbium admirantis cum exclamatione:ut ſuperius dictum eſt.quid turba.i.turbationis propter uaria hoium litigia eſt apud forum cauſarum .ſ. quod homines.q.d.multi litigant.i.agũt cauſas in ſe inuicem.℃Tum.i.deinde.annona.i.res cibaria.non.n.
Annona ſolũ annona dicitur de frumẽtis ſed & de carnibus ſalitis & aliis huiuſmodi rebus.Cicero de diuinatione:putaret annonam in macello cariorem fore.Annona ergo eſt cara:neſcio quid aliud dicam.Mi.obſecro: ideſt quæſo & per ſacra rogo te cur tute.i.tumet reliquiſti ſup.me ſolam hic.Da.hẽ interiectio dolentis & idignãtis.quæ eſt hæc fabula.i.quæ ſunt hæ nugæ q̃ſi principiũ rõnemq; ignoret.Eho interiectio aut aiaduerſionẽ
Fabula poſcentis aut repente cernẽtis o miſis unde hic puer eſt quiſue attulit eum huc.Mi.ſatin.i.ſatis ne ſanus es.q.
Eho repẽte cernentis d.tu es bene fatuus & inſanus qui rogites.i.interroges me id.quoniam rogo duos regit accuſatiuos. Da igitur quẽ ego rogem.i.interrogare poſſim qui neminem alium uideam hic.Chr.miror.i.neſcio unde ſit.miror ueteres cum unde ꝓ neſcio ponebant.nam admiratio ab ignorantia deſcendit.Da.dicturã.i. dictura . ne
Miror uñ es id qđ rogo.i.peto.Mi.hau interiectio conſternatæ mulieris.Da concede.i.cõfer te ueni ad dexteram.Mi.
Cõcedere deliras ideſt deuias deſipis inſanis non es mentis compos.non.q.d.ita tute:ideſt tumet dediſti ſcilicet mihi
Delirare parꝫ hunc:ſed tacuit illud per apoſiopeſim tertiam propter ſcilicet interruptionem factam a dauo ne mulier prodat eum.Da.caue ſi faxis ideſt facias mihi unum uerbum:præterq̃ ideſt niſi illud quod rogo te.Mi.ma
Maledicere ledicis ideſt minaris.poſuit enim hic pro comminatione q̃uis pro conuitio ſoleat poni niſi forte quia contumeliæ genus eſt comminatio.poteſt etiam dici maledicis ideſt cum contemptu loqueris & conuitium facis.ſed ſuperior ſententia melior eſt.Da.dic clare ideſt aperte depoſita omni ſimulatione unde eſt hic puer. Mi.a uobis eſt:ſcilicet qa:ſcilicet ab hæro pãphilo eſt: ideo dixit eum etiã eſſe ſerui dño ſuo fauẽtis i amore.

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

Da.ha ha he mirum uero impudenter mulier ſi facit
Meretrix.Chr.ab andria ẽ ancilla hæc quãtum ĩtelligo.
Da.adeon uidemur uobis eẽ ĩdonei: ĩ qbus ſic illudatiſ.
Chr.ueni in tpe.Da.ꝑpera adeo puerum tollere hinc
Ab ianua:mane.caue quoq̃ ex iſtoc exceſſis loco.
Mi.dii te eradicent:ita me miſeram territas.
Da.tibi dico ego an nõ?Mi.quid uis?da.ac ẽt rogas.
Cedo cuium puerum hic appoſuiſti?dic mihi.
Mi.tu neſcis.da.omitte quod ſcio.dic quod rogo.
Mi.ueſtri eſt.da.cuius ueſtri?Mi.pamphili.
Da.hem quid pamphili.Mi.eho an non.

DONA. ¶Mirũ uero:ſæpe ad ironiã referẽ.Mirũ uero impudenter:bono ordine locutus eſt. Primo eni
cauſa ipudẽtiæ natura eſt:deinde cõditio.¶A uobis:qa a uobis parũ itelligebaẽ:hic addidit morẽ meretricis:
ut uel ſic intelligat ſenex.¶Adeon ui.uo.eſſe id.idoneus eſt aptus ad oia:& bona & mala.¶In qbus ſic il. & Idoneus
illudo in te ablatiuo caſu:& illudo te accuſatiuo dicimus:ſed primo ſupuacuũ eſt:utſit qui bus. ¶Ab andria Illudo te & in te
eſt an.hæc:efficit qd' uolebat dauus.Nam intellexit:chremes qa ſit pãphilo natus puer:ſic illudatis. ¶Adeõ
adeo ne:an adeon ad eũ.¶Veni in tpe:opportune cũ uiſus ſit interueniſſe putat.Veni in.t.opportune:nos ſi
ne ꝓpoſitione dicimus tẽpore & tempori.
¶Propera adeo puerum tollere:hic uerſus
clare dicẽ:ſequẽs ne ſenex audiat expreſſe.
¶Caue quoq̃ iſto ex.l.neceſſario dauus teti
net miſidẽ:nõdũ.n.oĩa audiuit chremeſ.nõ
dũ cõperit uñ ſit mulier:& puer de quo ſu
ſcept⁹ ſit.¶Exceſſis.p excedas.ut faxis ꝑ faci Exceſſis
as.¶At etiã ro.rurſũ iurgiũ repetit:& turbu Faxis
lẽtã oſonẽ.¶Cedo cuiũ.p.cedo idẽ ſignifi Cedo idẽ
cat qd' dic mihi.ergo repetitionẽ ſignificat qd dic mi
nõ ſupuacuã oſonẽ.& ẽ dictũ cũ q̃dã fidu hi
cia & cõtẽptu eius cũ quo ſermo ẽ:iterrogã
tis aliqd.¶Mitte id qd' ſcio.hoc lẽtius & ſũ
miſſe.¶Hẽ qd pã.appet mulierẽ uſi & pã
phili lẽtius ꝓnũciaſſe quã dauus uellet:& iõ
nũc repetit nomen uſi & pãphili. ¶Hẽ qd:
duas res operatur:ut ignariſſimum ſe oſtendat:& ut pamphilus nominetur.& argute repetit nomen pamphi
li quaſi per indignationem:ut ſoceri auribus nomen adoleſcentis inculcet:metuit enim ne audiat ut ſenex.
GVI. Da.ha ha he:interiectiones ridẽtis ob riſionẽ.mirũ uero eſt hoc per ironiã dictũ eſt.q.d.nõ ẽ mirũ. Vero
nã uero particula ſæpe ad ironiã referẽ ſi mulier meretrix bono ordine locutus eſt.primo enim cauſa impu
dẽtiæ natura eſt:deinde cõditio.minime ergo mirũ ẽ ſi mulier meretrix facit ipudẽter.i.iuerecũde poſito oĩ
pudore cũ frõtẽ defricuerit.Chr.hæc ancilla eſt ab andria.i.hæc ancilla eſt andriæ i.glyceri quæ ex andro iſu
la uenit:hoc eſt ipſi fauet andriæ quãtũ intelligo.Da.adeon.i.adeo ne.i.utrum tñ uel ualde uidemur uobis
idonei.i.apti.Idoneus eni dẽ aptus & ad bona & mala.in qbus illudatis.i.i qbus uſas faciatis illuſiões & irri
ſiões.Dicimus eni illudo tibi cũ dtẽ.ut Vir.Certatq; illudeẽ capto.itẽ illudo tecũ actõ.ut Verbis uirtutẽ illude Illudo tibi Illudo te & Illudo in te
ſupbis.itẽ illudo i te ut i hoc loco ſimile ẽ iſulto:ut teſtaẽ Seru⁹ i ſcdm æneidos.Ch.chremes apd' ſe dicit. Ve
ni i tpe.i.ueni opportuñe tẽpeſtiue auſpicato mature.Dicimus etiã uẽi tpe ſine ꝓpoſitiõe:& ueni tpi i dtõ.Da.
adeo.i.ualde.ꝑpa.i.feſtia tollere.i.aſportare auferre puerũ hic ab ianua.Deinde cã retinẽs ſũmiſſe ei dicit ma
ne.caue exceſſis.i.excedas ut faxis ꝑ facias.& dẽ caue excedas & caue ne excedas ꝑ eodẽ.caue ergo exceſſis.i.
exeas aliquo.i.i aliquẽ locũ ex iſtoc loco i quo tu es qeqd tibi dicã.Mi.dii eradicẽt:q̃ſi extirpẽt euellãt e terra
te abducãt & de medio tollãt te dauũ:ſiue ẽt excruciẽt.ita territas.i.frequẽter terres me miſerã.i.i miſeriis ue
ſatẽ afflictã & anxiã.Da.qa dauus ſublata uoce dixerat illi pri⁹ ꝑpera tollere puerũ deĩde ſũmiſſe dixerat mane
nũc.iterũ ſublata uoce alloqẽ eã q̃ſi facere cõtẽnat qd' iuſſa ſit dicẽs dico tibi an nõ ut tollas puerũ:uel ut dicas
cuius ſit.Mi.qd uis.Da.at ẽt rogas rurſũ iurgiũ repetit & turbulẽtã oſonẽ.Cedo.i.dic.cuiũ.i.cuius ãtique (ſi Cedo & dic
cut dic mihi da.c.pe.) appoſuiſti hic.i.i ianua puerũ.dic mihi.Facit repetitionẽ nõ ſine uehemẽtia.cedo eni &
dic mihi idẽ ſignãt:ſed iſtat ut rñdeat.Mi.tu neſcis:ultuoſe ꝓferẽdũ ẽ ꝑ irõiã.Da.dau⁹ lẽti⁹ & ſũmiſſe dicit et
omitte ꝑtermitte qd' ſcio:& dic qd' rogo.Mi.appoſui iq̃ puerũ uſi ĩtelligiẽ(ſi priſcião credimus iterꝑtãti hũc lo Priſcian⁹
cũ) dñi uel hærilis filii.q.d.puerũ uſi dñi:uel hærilis filii ut ſit gtũs poſſeſſiui & nõ ꝑmitiui.Quod ſi miſis lo Vſi aut
cuta ſit ut pri⁹ dixerat a uobis ẽ uelitq; dicere eorũ eẽ.ſ.pãphili & daui q ei fauet i amore & ſui ẽ pticeps cõſilii actiue aut
ꝓculdubio uſm i caſu accuſãdi eẽt dicẽdũ ut ualla cõprobat lõge lateq; iterrogãti eni cuiũ puerũ appoſuiſti; poſſeſſiue
alicui.nõ ne rñdere debeo uſm:ꝑfecto ita ſi uſũ ſectari uelimus:Sed fortaſſis dicet aliqs uſi pluratiui eẽ nume
ri gti caſus a primitiuo ego:Id dici poſſet ſectãdo uetuſtatẽ qñqdẽ cõſtat multos uetuſtos ſic eẽ locutos ut re
fert Gelius li.xi.ex ſñia appollinaris uiri ꝓbatiſſimi.Verũ eo i loco Laurẽtius geliũ carpe nõ dubitauit:cui ſi aſſe Gelius
tiam⁹ hic poti⁹ ſeqremur Priſciãi ſniam ꝓferri cũ uti Laurẽti⁹ ait uſi ab ego ſemp paſſiue capiaẽ:nõ aũt actiue
nec poſſeſſiue.hic aũt dſignaẽ aut poſſeſſio aut actio cũ iterrogeẽ ꝑ iterrogatiuũ poſſeſſiõis.ſ.cuiũ & ẽt cũ hoc
uerbo oñdaẽ pẽ pueri q a nullo paſſiu⁹ i generatiõe diceretẽ:auñ ſiqs uelit ſeq Geliũ nõ carebit auctoritate:& i
ſup comica uetuſtate defẽdeẽ.Sed de hoc ſatis ſupq;.Da.cuius uſi?Quia nimis ſũmiſſe ancilla dixerat uſi.iõ
dauus repetit ut plene audireẽ a Chre.& ẽt ut Miſis amplius exponat & cõfirmet.Mi.pãphili.ſ.puerũ appoſui
ex.hoc multũ Priſciani ſnia cõprobaẽ q dixit uſi filii uel hærilis dñi cũ miſis ſubdat pãphili.Nam de uno lo
quẽs nõ dixiſſet uſi i plurali niſi eo mõ intelligereẽ quo dictũ eſt uidelicet ꝑ uſi cõprehẽderet dñm & ſeruũ
fautorẽ:& cũ diceret pãphili ſolũ itelligeret auctorẽ.Da.hẽ interiectio idignationẽ oñdẽs.qd:modus iterro
gãdi.q.d.qd dicis.Paphili:cũ exclamatiõe ꝓnũciãdũ ẽ.& hoc facit dauus ut melius chremes apphẽdat pue
rũ eẽ ex pãphilo.Mi.Eho iteriectio attẽtionẽ poſcẽs ꝑ aiaduerſionẽ an nõ pãphili appoſui puerum.q.d.ita.
Chr.recte

DONA.¶Recte ego.h.ſ.f.n.& hic effecit quod uoluit dauus:ut pãphili chremes puerũ eſſe cognoſcat & re
cuſet generũ.¶Has ſu.i.huiuſmodi.¶O faci.a.apoſiopeſis quarta.¶Quid cla.clamauit eni dauus ut puerũ au
diret chremes.¶Quẽ ne.e.u.ad.u.aſ.u.uult negãdo irritare mulierẽ ad cõfirmãda q̃ uult. ¶O hoiem.a.excla
matio miſidis teſtimoniũ ueritatis ẽ.¶Verũ uidi can.ſuſ.uide infirmum argumentum.prius uidi puerũ afferri
dixit:poſt nõ puerũ:ſed cãtharã ſuffarcinatã.Canthara nomẽ ẽ anus.& hoc dixit ut leniter redarguat miſidem
nõ ut uincatur.hoc enim uidiſſe ſe innuit cantaram ſuffarcinata non puerum portantem.¶Suffarcinatam:ꝓ Suffarcinata
prium eſt anibus ſuffarcinatas eẽ:ut Perſius
Pãnucia baucis & Plau.Doliarẽ claudã craſ
ſam.¶Quod in pariundo aliquot affuerũt
liberæ:inditium ſecuta cõfirmatio ẽ:quã ex
preſſit daui refutatio.ſupereſt ẽ:ut & cõclu
daẽ effectus doli negãte chreme ſe daturũ fili
am.qd' ſubide efficit dauus dolo.¶Aliquot
liberæ:nec paucæ nec multæ.Libeẽ.teſtimo
nia libera cõtra ſeruũ:& hoc propriũ terẽtii
ẽ:nã de romano more hoc dixit. Ne illa il
lum:ne ualde.Cicero.ne illi uehemẽter er Cicero
rant.¶Chremes ſi poſitum puerũ.
tranſit enim a mixto ad mutatũ caracte
rẽ.Ne illa illũ.chremetẽ ſcilicet chremes ſi po
ſitum ante aliqua uerba
ſic pronũciamus ut uana uideantur.¶Non
hercle faciet.bene.n.de ſe tertiã perſonã fa
cit:ut ſupra.At nũc.ſ.¶Vt tu ſis ſciẽs:eloquẽ Sis ſciens
ter:ſic enim ueteres pro ſcias dixeẽ.¶Iã ego
hũc in mediam uiã ꝓuoluam:bene in me

Chr.recte ego has ſemper fugi nuptias.
Da.o facinus animaduertendũ.Mi.quid clamitas?
Da.quem ne ego uidi heri ad uos afferri ueſperi?
Mi.o hoiem audacẽ.da.uerum uidi cantharam
Suffarcinatã.Mi.diis pol habeo gratias.
Quod in pariundo aliquot affuerunt liberæ.
Da.ne illa illum haud nouit:cuius cauſa hoc incipit.
Chremes ſi poſitum puerum ante ædes uiderit.
Suam gnatam non dabit:tanto hercle magis dabit.
Chr.nõ hercle faciet.da.nunc adeo (ut tu ſcis ſciens)
Niſi puerum tollas.iam ego hunc in mediam uiam
Prouoluam.teq; ibidem prouoluam in luto.
Mi.tu pol homo non es ſobrius.da.fallacia
Alia aliam trudit.iam ſuſurrari audio

diũ uiam:quia ante fores poſitus iacebat.¶Teq; in luto ibidẽ prouoluam:in luto de ꝓximo repetiuit: quo
niã noia ſunt paranomaſia:qñ uerba paranomœon diciẽ.¶Prouoluã:ideſt porro uoluã:& dolo quidẽ mi Prouoluere
natur qd' facturus nõ ẽ.uerũ ſedulo id agit:ut iã puer tollaẽ in mediũ:ſimul cũ ſeruat chremeti:ut ipſe recuſet
generũ:ñ ut a quoq̃ paſſus uideaẽ iniuriã.¶Tu pol hõ ſobri⁹ ñ es:ſobri⁹ ẽ ſane mẽtis q̃ſi ſebri⁹:hẽ ſepat⁹ ab ebrio Sobrius
ut ſecret⁹ ſepat⁹ ab his q̃ diſcernũẽ.¶Fallacia alia:aliã trudit:puerbiũ cui ſubiacet memorẽ mẽdacẽ eẽ oporteẽ Secretus
GVIDO. Chr.chremes adhuc ſolus poſt dauũ loqtur ego fugi recte ſemp has nuptias.Da.o facinus.i.fla Facinus
gitiũ aiaduertẽdũ.i.puniẽdũ & flagitiõe.i.increpatiõe dignũ & ſupplicis cõpeſcẽdũ ac piãdũ:& ẽ apoſiopeſis
.i.reticẽtia iteruẽtu.ſ.pſonæ miſidis q̃ icœptũ ſermonẽ iterpellauit.Mi.Quid.i.cur clamitas.i.ita clamas o faci Apoſiopeſis
nus &c.Da.Dauus uult irritare mulierẽ negãdo eũ eẽ pãphili ad cõfirmãda q̃ uult quẽ.ſ.puerũ.ne.i.nõne ui
di afferri ad uos heri ueſperi aduerbiũ.i.ſero.Mi.o hoiem audacẽ:exclamãdo.Da.uerũ.i.ſed uidi cãtharã.i.il
lã anũ ſiue uetulã ſuffarcinatã.i.pãnuciã:ut Perſius.pãnucia baucis:uel pãnoſam.Nã pãnucius & pãnoſus di Suffarcinatus
citur qui craſſo & uili pãno idutus eſt.& ut ait Dona.ꝓprium ẽ anibus.i.uetulis ſuffarcinatas eſſe q̃ ſub ueſte
multa ferre ſolent latẽtia:q̃ cum reuolutas ſurſum ueſtes atq; ſuccinctas habẽt eo quidẽ modo ut nõnulla ſer
repoſſint dicunẽ ſuffarcinatæ.Mi.pol iurãtis aduerbiũ.hẽo gratias diis.q.d.fateor me beneficio a diis affectũ Hẽo gratias
q; aliquot liberæ mulieres quarum teſtimonio pluris eſt aduerſus ſeruũ.affuerũt in pariundo:ideſt cum pa
reret ſiue in ipſo puerperii tẽpore.& aliquod dixit:quaſi dicat nec multæ neq; paucæ.Da.dauus conuertens
ſermonẽ ad ſpectatores de miſide in tertia perſona loquiẽ.Næ:ideſt certe ſecũdũ Vallã:& ualde ſecũdũ Dona
tũ.illa ſcilicet miſis.haud:ideſt nõ nouit.illũ.ſ.chremetem.cuius.ſ.chremetis cã incipit hoc.ſi chremes uiderit
puerum poſitum ante ædes non dabit ſuam gnatam.deinde altera conſideratione motus ſubdit quaſi ſe cor
rigens hercle quaſi per herculem tanto magis dabit gnatam.Chre.chremes quoniã nondũ ſe putat a dauo p
ceptum eſſe apud ſe dicit de ſe in tertia perſona hercle dixit. quia Dauus dixerat hercle magis dabit Chre
mes inquam quem ita dicis facturum.non faciet:ideſt non dabit gnatam. Dauus Nunc adeo:ideſt cer Sis ſciens
te ut tu ſcis ſciens:ideſt ut tu ſcias more uetuſto & eloquenter. niſi tollas:ideſt auferas hinc puerum. iam Prouoluã
ideſt nunc ego prouoluam:ideſt proiiciam quaſi pedibus uoluendo & trudendo.hinc:ideſt ex ianua in
medium uiam. & te prouoluam quaſi porro uoluam te Miſidem. ibidem ſcilicet in uia media.in luto:id
eſt in cœno & ſordibus uiæ.Mi.Pol tu homo non es ſobrius:ideſt ſanæ mentis:nec in te menſuram & mo Sobrius
dum habes:quaſi ſobrius ideſt ſeparatus ab ebrio.ut ſecretus dicitur quaſi ſeparatus ab his quæ diſcernũtur. Secretus
Da.Alia fallacia:ideſt aliud mendacium:alia aſtutia & deceptio.trudit:ideſt impellit aliam fallaciam:quaſi di Fallacia
cat alia ex alia emergit fallacia.Eſt autem prouerbium cui ſubiacet memorem mendacem eſſe oportere.iam Trudere
audio ſuſurrari:ideſt murmurari & quaſi in aure ſummiſſis uerbis latenter dicit hoc ſcilicet quod ſequitur. Suſurrare
ubi ſuſurrari paſſiuum eſt. Nam ſuſurro ſuſurras dicimus:ut ille ſuſurrat ſemper aliqua:ideſt ille ſemper ali Suſurr⁹ ri
qua latenter dicit & ſummiſſe loquitur.inde ſuſurrus ſuſurri:ideſt murmur. inde ſuſurro ſuſurronis:ideſt Suſurro
murmurator non audens plane uerba efferre.audio ergo hoc qd' ſequitur ſuſurrari ſcilicet hãc glyceriũ eſſe nis

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONA. ℂCiuem atticam eſſe hanc: tráſit ad imitationé. ℂAu. interiectio eſt conturbatæ mulieris. ℂIoculari um in malum: e contrario pro graui & moleſto ac nimio. Iocularium igitur κατὰ ἀντίφρασιν. ℂQuis hic lo quitur: o chreme: principium loquédi dauus chremeti dat pſecturus quæ ipſe conatus é. ℂPer tempus adue nis: idé eſt per tépus quod in tempore: aut certe per tempus tempeſtiue. ℂO chremes per tépus aduenis: auſcu [Per tp̄s] te quaſi cum nunc primú uiderit. ℂAh ne tu omnia: aut ne pro an legitur: aut ne omnia: ut ne producatur & accipiatur pro non: tu omnia audiſti ſubauditur. ℂAudiſti obſecro hem: exultans dauus infert & inculcat fre quenter repetendo. Audiſtin obſecro hem difficile credendo affirmat ſe non ſciuiſſe præſentem chremetem: ut hac confirmatio ne nihil illum de ſe faciat ſuſpicari. ℂIn cru ciatum hinc arripi: non in crucem ſed i cru ciatum. ℂHic ille é: cum emphaſi: quaſi uir magnus: ſed hoc chremeté oſtendens dicit cum ironia. ℂNó te credas dauum illudere: [Virgilius] Virg. Non diomedis equos .n.o.c.a. ℂNi hil pol falſi dixi mi ſenex. bene ſenex quia q̄ ſi alienior eſſet & ignotus miſidi. ℂMe mi ſerá: ſuppalpitatio mulíebris. ℂNe me attin gas: quædam oſtéduntur aperte in comœ diis: quædam ex aliis perſonis intelligútur. ℂSi pol glycerio non omnia hæc apoſio peſis tertia: quod alienæ perſonæ interuen [Apoſiopeſis] tu reticetur. fiunt autem apoſiopeſis: idest re ticétiæ tribus modis. aut per ſeipſum: & ad [Tribus modis] alium tranſit. & eſt prima aut tacet nec ultra aliquid dicet: & eſt ſecunda. aut alterius iter uétu perſonæ ſcilicet: & é tertia. ℂNeſcis qd ſit actum: neſcis plærunque dicitur ei non quem uolumus redarguere imperitiæ aut ignorantiæ: ſed quem facere uolumus: ut uelit libenter audire. ℂPaululum intereſſe: noue pro multarum eſt

Ciué atticá eſſe hanc. Ch. hem. Da. coactus legibus
Eam uxoré ducet. Mi. au obſecro an non ciuis eſt.
Chr. iocularium in malum inſcius pene incidi.
Da. qs hic loquitᷣ: o chremes p tépus aduenis auſculta.
Chre. audiui iam omnia. Da. ah ne tu omnia:
Chr. audiui inq̄ a principio. da. audiſtin obſecro:
Hem. ſcelera: hác oportet in cruciatum hinc arripi.
Hic eſt ille. non te credas dauum illudere.
Mi. me miſeram nihil pol falſi dixi mi ſenex.
Chre. noui omnem rem: ſed eſt ſimo intus. Da. eſt.
Mi. nó me attigas ſceleſte: ſi pol glycerio nó oía hæc.
Da. eho inepta: neſcis quid ſit actú: Mi. quid ſciam:
Da. hic ſocer eſt. alio pacto haud poterat fieri
Vt ſciret hæc quæ uolumus. Mi. hem prædiceres.
Da. paululum intereſſe cenſes ex animo hæc omnia
Vt fert natura facias: an de induſtria.

ℂEx animo om nia ut fert natura. ephexegeſis. nam quid eſt ex animo uis ut fert natura: & hæc ſententia ab initio probata eſt: [Ephexegeſis] quam Menander epidíticos poſuit. ℂVt fert natura: hoc eſt naturalis & ingenita actio. ℂAn de induſtria: id: eſt ſcientia & prouidentia. ea enim quæ diſcimus & ſcimus operatione genita & induſtria quadam ſcimus [Induſtria] & Virgilius. Et putre ſolum namque. h. i. a.

GVI. ciuem atticam: ideſt atheniéſem. Chr. Hem. indignantis interiectio. Da. Pamphilus ducet eam glyceri um uxorem. coactus. i. cópulſus. legibus. i. iure ciuili. Mi. Au. interiectio conturbatæ mulieris. obſecro te id [Au conturbátis] eſt quæſo: an nó eſt ipſa ciuis attica. ſ. Chr. pene. i. fere. incidi. i. lapſus ſum. inſciens. i. imprudés. in malú iocu larium. i. (aduerbium interpretando) ridiculum: ridendum: illudendum. i. de quo poſſet fieri iocus & iri [Iocularium] ſio. Vel Donatus uult per antiphraſim dicatur iocularium. i. graue moleſtum ac nimium. Da. Quis loquitur [Antiphraſis] hic. deinde conuerſus dauus dixit. O chreme aduenis per tempus. i. in tempore & tempeſtiue ſeu peroppor tune quaſi cum nunc primum uiderit auſculta. Chre. Iam audiui omnia. Da. ah interiectio dolentis & mitan tis. ne: ideſt utrum audiſti omnia. uel ſiue producatur ſignificat non audiſti omnia. Chre. inquam: ideſt dico [Ah dolentis uel mitantis] tibi audiui omnia a principio. Da. obſecro audiſti: ideſt audiſti ne. hem ſcelera: ideſt flagitia omnia ita ut ſce leta regatur ab audiſti: prius tamen interiecta interiectione. Vel dici pót hem ſcelera: exclamádo: quaſi dicat te audiente multa ſcelera commiſſa ſunt. propterea q in cóſpectu tanti uiri hæc inepta ancilla tot ineptias effu dit: oportet hanc miſidé abripi: ideſt abſtrahi hinc & deduci in cruciatú: ideſt ſupplicium ut de ea ſcilicet me [Emphaſis] ritum ſumatur ſupplicium. Hic eſt ille chremes ſcilicet: quaſi dicat uir magnus ubi ille habet emphaſim q ui delicet ſic ſe non debet illudi. et hoc dicit cum ironia. non credas te illudere ideſt deridere dauú: quando de rides tantum ſenem. Mi. me miſeram ſubpalpitatio muliebriſ quaſi dicat exclamádo ſum bene miſera. O ui ſenex pol iureiurando dictum firmat nihil dixi falſi. Chremes noui. ideſt ſcio oém ré uti ſcilicet eſt. ſed Simo é itus. Da. é intus. ſ. Mi. o ſceleſte. i. ſceleratæ & ſcelerib⁹ plene. Daue ne attigas me. i. noli me tágere. ſi pol non [Apoſiopeſis] oía hæc uis ſup. me dicerᷣ gly. uel aliqd tale. é apoſiopeſis. i. reticétia. Fiút át tribus modis apoſiopeſis ſiue reti cétiæ. Aut. n. qs p ſeipſm tacet: & hoc duob⁹ mõis. aut ad aliud tráſit & ſic é pria aut nó ultra aliqd dicit et ſic eſt [Ineptus] ſecúda. aut alienæ pſonæ interuétu reticet: & ſic é tertia. Da. Eho: hac itetiectióe mouet attétioné. tu iepta ſtultai cóſiderata neſcis qd ſit actú. Mi. Quid ſciá. i. ſcirᷣ poſſim. Da. hic chremes é ſocer. i. pr̃ philomenæ ſponſæ pam phili. Nam cuius habet quis filiam ſocer é. haud alio pacto: ideſt non aliter poterat fieri ut ſciret hæc quæ uo [Ephexegeſis] lumus. Mi. Hem interiectio dolétis hinc. prædiceres: ideſt prædicere debebas. Da. Cenſes paululum intereſſe ideſt parui referre an facias hæc omnia ex animo: & ideſt (nam ephexegeſis) ut natura. ideſt naturalis et inge [induſtria] nita actio fert: ideſt poſtulat inſtigat: an facias de induſtria: ideſt conſulto dedita opera de ſciétia de prudétia.

Crito. Miſis

DO. IN hac habitaſſe. p. d. eſt chry. In hoc loco perſona ad cataſtrophen machinata loquitur. Nam hic cri tó nihil argumento debet: niſi abſolutioné erroris eius ſimul & uerbis ſuis q̄ grauis q̄ modeſtus q̄q iuſtus ſit oſtendit. In hac. h. p. d. eſt chr. nó habitare ſed quia mortua eſt habitaſſe dicit. platæam græci πλατεῖαν dixerunt: quam nos platæá dicimus. ſecúdum formá eiuſmodi μελεῖαν & medæan: σπονδεῖον & ſpondæum ſcribimus. ℂQuæ ſeſe inhoneſte optauit. optare eſt unú de duobus eligere. Virg. Pars op tare. l. t. ℂParare hic dixit: animo hæredis dixit parare diuitias. ℂPotius q̄ in. p. primum dolet crito q meretrix fuit chryſis: ſecúdo pgreſſus quæritᷣ q mortua eſt: & nota q tria dixit crito. cótépſiſſe chry ſidé patriá: honeſtatem: & pauptaté τὸ πρέπον ét ſeruatú eſt graui uiro: cú illú ſobrinæ pudet: ſimul hic oſtenditᷣ eius generis fuiſſe chryſidé: ut quæ pbe uiuere potuerit: niſi ut ait neceſſitas cogeret. ℂQuá in patria. h. an thiteton primú. Potius q̄ in pa. h. p. uiuere: his uerbis a poeta iá honeſtus induciᷣ crito & dignus cui credi oporteat. ℂPauper uiue re: ad illud reddidit. Sed inopia & cognato rum neg. co. f. ℂEius ad me redierunt lege bona: hic ius tractauit dicédo redeút: quia i familiá redeút: ſi non eſt hæres de proximo aut ex teſtaméto. ℂSed quos pcóter uideo

IN hac habitaſſe platæa dictú eſt chryſidem:
Quæ ſeſe inhoneſte optauit parare hic diuitias:
Potius q̄ in patria honeſte pauper uiuere.
Eius morte ea ad me redierút lege bona.
Sed quos perconter uideo. ſaluete. Mi. obſecro.
Qué uideo: eſt ne hic crito conſobrinus chryſidis:
Is eſt crito. Cri. o miſis ſalue. Mi. ſaluus ſis crito.
Cri. itan chryſis: Mi. hem. nos qdé pol miſeras perdidit.
Cri. quid uos: quo pacto hic: ſatin recte: Mi. hem
Nos ne: ut quimus aiunt: quádo ut uolumus non licet.
Cri. quid glycerium: iam hic parétes ſuos repperit:

interrogatio eſt cui neceſſario reſpondetur: aut ſic: aut non: percontatio cui nihil horum: interrogatio: ut ſiqs dicat ubi habitat chryſis. dicatur ecce hic. percótatio ut ſiqs dicat: cur adulteriú cómiſiſti: ſimul & modeſte & mature: & de ſe nihil interrogatus cœpit a blandimétis. ℂEſt ne hic crito ſo. ſobrini ſunt cóſobrinorum filii. ná [Sobrini] ſic dixit Menáder: uerú ut alii putant de ſororibus nati hi ſunt ſobrini quaſi ſororini dicti. ℂO miſis ſalue ſal uus ſis crito: ſaluus ſis aſſeueratio ſalutantis eſt: non quaſi reſponſio. ℂItan chryſis: hé: non núc interrogat: ſed cómiſeratᷣ: & ita ſequebatᷣ ut diceret periit. ſed magis gemitus ſignificat q minus dixerat. ℂNos quidem pol miſeras pdidit: hic intelligitur ſupra ſubaudiédum periit: nam pro periit hæc repoſuit perdidit. ℂQuid uos quo pacto hic pgreſſio loquétis ad interrogandú idem putas inquit q illa petiit. ℂVos autem quomó quo. p. h. ſignificatio eſt peregrinantis. ℂNos ne ut qui. a. q. u. ſic nódum eſt: & eſt ſignificatiuum láguoris cuiuſdá & lentitudinis. ℂSic ut quimus aiunt quando ut uolumus non licet & ad præſentis & ad pteritæ uitæ excu ſationem pertinet iſta reſponſio qua purgatur uoluntas chryſidis in quæſtu meretricis. Cecilius in plotio. Viuas ut poſſis: quando nequis ut ue is. ℂQuid glycerium. iam hic ſuos: conuenit hæreditatem petenti. có uenit indici futuro de pluribus indagare. ergo recte & bono ordine quæſiuit. Quid chryſis. Quid uos: quid glycerium.

GVIDO. IN hac &ce. In hoc loco perſona machinata loquitur. nam hic Crito argumento nihil debet ſed abſolutionem erroris facit & ſimul quam grauis quam modeſtus quamq iuſtus ſit oſten dit. Crito hoc quod ſequitur dictum eſt mihi ſcilicet Chryſidem habitaſſe in hac platæa: id eſt in hac parte urbis plana & lata: quæ Chryſis optauit: ideſt elegit. nam optare é unum de duo bus eligere. ſeſe: ideſt ſeipſam. parare: ideſt acquirere: quaſi animo hæredis habendi hic diuiti [Optare] as inhoneſte potius q̄ uiuere pauper pro pauperem poſuit ex aliquorum ſententia. non enim ſæpe in uſu eſt hic dicendi modus optauit ſeſe uiuere pauper: id tamen dicendi genus interdum inuenitur. Luca [Lucanus] nus in decimo libro. Titumq putauit iam bonus eſſe ſocer. quam ergo uiuere honeſte pauper: ideſt inops in patria ſua. Crito itaq oſtendit Chryſidem contempſiſſe patriam honeſtatem & paupertatem. Morte: ideſt per mortem uel ex morte eius ea bona quæ parauit redierunt ad me. lege: ideſt per legem: quia in familiam redeunt ſi non eſt hæres de proximo aut ex teſtamento. ſed uideo quos percontet: inter rogem. ſed interrogatio differt a percontatione. nam interrogationi neceſſario reſpondetur aut ſic aut [Percontatio & interrogató] non: ſed percontationi. ſaluete: ideſt ſalui ſitis dauo & miſidi dictum eſt & maſculinum præponderauit fœminino. Miſis. obſecro quem uideo. ne: ideſt utrum Crito ſobrinus chryſidis ideſt cognatus eſt hic. So brini ut aliqui uolunt dicuntur quaſi ſororini: ideſt nati de duabus ſororibus. uel ut alii uolunt ſobrini ſunt [Sobrinus] conſobrinorum filii. Deinde miſis attentius uiſo Critone ſubdit. is eſt crito. ſcilicet Crito. O miſis ſalue. Miſis. o Crito ſaluus ſis. Crito. itá: ideſt ita ne chryſis periit ſubaudi ſed impediuit gemitus. Miſis. hem: eiu lando proferenda eſt particula hem. quidem: ideſt certe. pol perdidit: ideſt deſtruxit nos ſcilicet me & hæ tam Glycerium miſeras. Crito. quid uos: facitis ſupple. quo pacto: ideſt quo modo hic uos habetis uel ua letis. ſatin: ideſt ſatis ne. recte ſcilicet uos habetis uel ualetis. Miſis. nos ne: ideſt petis utrum nos habeamus recte & quid faciamus. Habemus nos uel facimus inquam ſic ut quimus: ideſt poſſumus. quando: id eſt quia non licet: ideſt non permittitur nos habere uel facere ut uolumus (aiunt per parentheſim eſt legen dum) ideſt ut fertur ut dicitur: ut aiunt homines. quaſi ſit prouerbium quale eſt illud Cecilii. Viuas ut poſ [Cecilius] ſis qñ ne quis ut uelis. Crito. Quid gly. facit ſcilicet. iam: ideſt nunc repperit ſuos parentes. hic: ideſt Athenis.

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONATVS. ℭVtinam: nouo genere exoptationem pro negatione intulit. ℭHaud auſpicato huc me appu li. id eſt inauſpicatus quod non eſſet auſpicatus. & uſitatum ueteribus ſic dicere. Siquid aliquando aliter eue
Virgilius niſſet ꝙ uellent. ℭNunquam huc tetuliſſem pedem. Virgi. Mene efferre pedem. g. t. p. r. Et ferre ſimul. ſ. q. p. d. q. p. Sed critici annotant altius eſſe caractere comico tetuliſſem pedem. ℭSemper. n. d. eſt atq; ha. ſoror aut ueris credendum eſt: aut etiam falſis: quæ tamen inueterauerint. hinc Cicero. Ita habeantur itaq; dicantur. ha bita eſt ergo plus ꝙ credita. ſemper enim a poſſibili & utili. ℭNunc me. h. l. ſ. mire dicit mecum emphaſi: id eſt ſenem & remotum a litibus. ℭHoſpitẽ
Hoſpes .i. peregrinũ. ℭLites ſequi: id eſt pauperem: totum per emphaſim. ℭQuam id mihi ſit facile atq; utile: id eſt difficile & inutile & eſt comicum. ℭGrandiuſcula iam profecta eſt: ad partem ætatis id refertur: id eſt grãdis natu maior: aut generaliter ad ſũmam ætatis refertur: & ad cõparationem ætatis pariter & comparatiue & ſimilitudinarie poſitũ eſt. ℭSycophantã: hoc eſt cũ in me conueniũtur lites: bene ſycophantam: quia bonam cauſam habet: & nihil aliud timet ꝙ cõuitia & ſycophãtam ſubdiſtingue: & ſic inſert ſequentia. ℭTum. i. ſ. n. l. ab honeſto & bene quia nihil ſuum habet niſi chryſidis. ℭOptime hoſpes pol crito antiquum obtines. antiquum. abſolute dixit: ut æquum aut bonum: quod antiqui ſolebant: aut cete per id eſt morem & igenium. ℭDuc ad eã quando huc ueni ut uideam uel hoc inquit ut uideam: cur autem ut uideam: quia timet: & eſt ordo. Duc me ad eam. ℭNolo me in tẽpore hoc uideat ſcilicet bene enim ſenex. Simo eni cum chremete eſt: propter hoc uideri non uult: ne eius utatur apud ſocerum teſtimonio: rem eſſe pamphilo aduerſus glycerium: & rurſus nuptiæ confirmentur.

Mi. utinã. Cri. an nondũ etiã: haud auſpicato huc me
Appuli. nã pol ſi id ſciſſem nunꝙ retuliſſem huc pedẽ.
Semper eius dicta eſt eſſe hæc: atq; habita ſoror
Quæ illius fuere poſſidet. nũc me hoſpitem lites ſequi
Quam hic mihi ſit facile atq; utile aliorum exempla
Cõmonent. ſimul arbitror iam eſſe aliquem amicum &
Defenſorem eius. nam fere grãdiuſcula iã pfecta ẽ illic.
Clamitent me ſycophantam hereditatẽ pſequi mẽdicũ.
Tum ipſam diſpoliare non licet.
Mi. optime hoſpes pol
Crito antiquum obtines. Cri. duc me ad eam.
Quãdo huc ueni ut uideam. Mi. maxime. Da. ſeqr hos
Nolo me in tempore hoc ut uideat ſenex.

GVIDO. Mi. utinam repperiſſet. & pro negatione hoc dictum eſt quaſi non repperit. Cri. an etiam nõ
Auſpicato dum: id eſt non adhuc repperit: haud: id eſt non auſpicato: id eſt infœliciter quaſi aut non prius captatis auſpiciis aut male captatis: quaſi dicat malis auibus huc me cõtuli intempeſtiue imature. & quod dici uulgo ſolet in mala hora. appuli: id eſt applicui adegi me huc. nam pol ſi ſciſſem id: ſcilicet eam nondum parentes repperiſſe nunquam tetuliſſem pedem huc: id eſt nunquam huc acceſſiſſem quaſi nunquam extuliſſem ſeu ſuble
Tetuliſſem uaſſem pedem huc uenturus. ubi Terentius antiquitatem ſecutus tetuliſſem dixit a tollo. Nam ut dicit Priſcia
priſcianus nus tollo tetuli fecit pro quo nunc in uſu frequenti eſt ſuſtuli. A tulo quoq; quod apud uetuſtiſſimos in uſu fuit tetuli dicebant. Hæc glycerium ſemper dicta eſt eſſe ſoror eius chryſidis atq; habita: id eſt iudicata exiſtima ta & credita poſſidet ea bona quæ fuere illius chryſidis. nunc exempla aliorum cõmonent: id eſt admonẽt cõ
Emphaſis moneſaciunt. ꝙ: id eſt ꝙtum ſit mihi facile (.q.d. difficile) & utile (.q.d. inutile) me emphaſim hẽt quaſi ſenẽ pauperem & a litibus remotum hoſpitem. i. peregrinum ſequi. i. exercere agere lites: & litigia controuerſias hic: id eſt in hac urbe aliena mihi & ignota ſimul: id eſt etiam arbitror iam aliquem eſſe amicum & defenſorẽ
Grandiuſcula eius glycerii. Nam fere iam grandiuſcula: id eſt adulta excreta grãdis ita ut comparatiuum illud diminutiuum ſumatur pro poſitiuo etiam diminutiuo ſi haberemus tanꝙ ſi diceretur grandula. Nam grandis de ætate ſæpe
Grandis dicitur. item de pecunia & prole. Fere ergo iam grandiuſcula profecta eſt: id eſt diſceſſit. illic: id eſt ex andro. clamitent: id eſt clamitare poſſint me ſycophantam: id eſt calumniatorem cauillatorem mendicum: id eſt inopẽ & quaſi petentem ſtipem. perſequi. i. proſequi uel repetere in iudicio. hæreditatem. i. ſucceſſionem ſobrinæ.
Sycophanta Sycophanta aduerbũ interpretando dicitur ficuum comeſtor. Nam ſycos græce dicitur ficus & phãta comeſtor: quaſi ficuũ comeſtor. traducit tamen a noſtris calũniator. Nã ut inqt Syneſius grãmatic⁹ græcus ex duo
Syneſius bus ſeruis græcis alter abſumpſerat ficus. alter qs prorſus exediſſet ignorabat: dño tñ cõquerente a fonte iſons accuſabatur. hærus prudentiſſimus utriq; callidam ficum præbuit ſolus delinquens euomuit. quid enim ieiu nus euomeret niſi inteſtina tunc primum natum eſt id uerbum ſycophanta: id eſt calũniator quia delinquẽs
Mẽdicus inſontem falſo crimine calumniabatur. Mendicus ut uult Varro a minus dicitur. uel ut Feſtus ait ex ſententia Varri a mente quam feſellerit fortuna. uel ꝙ præcatur queꝗ ut uitæ ſuæ medeatur cibo & tunc a medeor dice retur. Tum: id eſt præterea non licet: quaſi dicat non eſt honeſtum diſpoliare: id eſt uacuam omnibus bonis re linquere ipſam: quia ſcilicet nihil ſuum habet. Mi. o Crito hoſpes: id eſt aduena peregrine alienigena optime
Obtinere Pol tu crito obtines: id eſt habes uel poſſides & aſſecutus es antiquum morem ſupple uel ingenium. uel ob
Antiquus tines: id eſt obſeruas antiquum ſcilicet æquum & bonum. Cri. quando huc ueni: id eſt cũ huc uenerim qui uis nihil habiturus ſim duc me ad eam Glycerium ut uideam eam ſcilicet. Miſis. Maxime quaſi dicat libentiſſime te ducam. Da. ſequar hos nolo. ut. id eſt ꝙ. ſenex: id eſt Simo uideat me in hoc tempore.

Chremes. Simo.

DO. Satis iam ſatis ſimo ſpectata erga amicitia eſt mea. Hæc ſcæna officiorum diſceptationem continet patrum inter ſe de officio amicorum & paterna pietate tractantium. ℭSatis iam ſatis: hæc ueluti quædã controuerſia eſt: nãq; cum iniuriarum reus ſit ſimo: contradicitur per coniecturam falſum eſſe quod intendit. cum pamphilus neq; amet: neq; ex eo natus ſit filius. & adhibetur deriuatio cauſæ: qua dicitur meretricem iſta omnia eſſe molitam ad diſturbandas nuptias. ℭSatis iam ſatis: bene negaturus filiam purgat pri us officium ſuum de fide promiſſa: & ultro accuſat ipſum. ℭSpectata: probata: ut Virgilius ait. Rebus ſpecta
Spectata Virgilius ta ſecundis. ℭImmo enim: parelcon eſt ſi gura. ℭImmo. n. ꝙ maxime abs te poſtulo. Renunciare affinitati chremetẽ: aut parum adhuc intelligit ſimo: aut ſubtiliter diſſimulat: ut ad fidem promiſſam hoiem cõpellat. ℭVt beneficiũ uerbis initũ: cœptum ab ineundo: unde & initia quoq; dicta. ℭDũ id efficias quod cupis quod uelis legit & qđ iubes. ℭNeq; modũ benignitatis neq; me ores cogitas. aut quantum de benignitate amoris exigendum aut præſumendum ſit: aut quãtum ſit poſſibile quod petis. ℭRemittas iam: remittas promittas. ℭPerpuliſti me ut homini adoleſcentulo. hic eſt tota accuſatio. homini adoleſcentulo. ſic Saluſtius Occultanti ſe tugurio mulieris ancillæ. ℭFiliã ut darẽ in ſeditionem. inuidioſe nõ promitterẽ inquit: ſed darẽ quantum in te eſt. ℭDum res tetulit. compoſitum pro ſimplici poſitum eſt tulit: & altius ꝙ decet comicum caracterem dictum uidetur.

Chremes. Simo.

Satis iã ſatis ſimo ſpectata erga te amicitia eſt mea
Satis pericli incœpi adire, orandi iam finem face
Dum ſtudeo obſequi tibi pene illuſi uitam filiæ.
Si. Imo enim nunc ꝙ maxime abs te oro atq; poſtulo
Chremes ut bñficiũ uerbis initũ dudũ nũc re cõprobes
Chr. uide ꝙ iniquus ſies præ ſtudio dum id efficias
Quod cupis, neq; modũ benignitatis neq; ꝙ me ores
Cogitas, nã ſi cogites remittas me iam onerare iniuriis,
Si, quibus? Chr. ah rogitas, perpuliſti me ut homini
Adoleſcentulo in alio occupato amore abhorrenti
Ab re uxoria filiam ut darem in ſeditionem:
Atq; in certas nuptias: eius dolore atq; labore gnato
Vt medicarer tuo imperaſti. incœpi dum res tetulit:
Nunc non fert: feras, illam hinc ciuem eſſe aiunt:
Puer eſt natus: nos miſſos face.

GVIDO. Satis iã ſatis ſimo ſpectata erga amicitia eſt mea. Hæc ſcæna officiorum diſceptationem cõtinet patrum inter ſe tractantium de officio amicorum & paterna pietate. Chre. O Simo iam. i. nunc ſatis ſatis. hæc repetitio oſtẽdit Chremetem cumulate ſuo in ſimonem functum officio amicitia mea erga te ẽ ſatis ſpectata. i. probata. incœpi adire. i. ſubire ſatis pericli: id eſt pe
Syncope riculi ſyncope. Iam: id eſt nunc. fac finẽ orãdi. id eſt ſiſte præces. dum ſtudeo: id eſt laboro. obſequi: id eſt morem gerere. tibi pene: id eſt propemodum. illuſi: id eſt ludibrio in
Illudere quinaui ſiue ridiculam pene reddidi uitã filiæ ſcilicet philomenæ. Si. Immo eni. i. ſed certe nũc o chremes oro atq; poſtulo abs te ut comprobes id eſt cõ
Initus firmes nunc re: id eſt ipſo effectu beneficium initum: id eſt incœptum ſiue cœptum ab ineundo: id eſt incipiendo. dudũ. i. pauloante uerbis. i. per uerba. Chre. Vides ꝙ. i. quantũ ſis iniquus. i. iniuſtus petitor præ ſtudio: id eſt præ nimia cupiditate faciendi qđ inſtitueris. dũ: id eſt dũmodo efficias quod cupis uelis uel iubes. neq; cogitas: id eſt mẽte uoluis. modũ: id eſt iuſtã menſurã benignitatis. i. uel liberalitatis: uel manſuetudinis debitæ in amicitia. neq; cogitas quid. i. quã rem iuſtã an iniuſtã. ores me: oro enim duos regit accuſatiuos. Nã ſi cogites iam remittas. i. ceſſes deſiſtas ſupſedeas onerare me iniuriis. i. iniuſtis petitiõibus. Nã iniuria dr ꝗcqd nõ
Iniuria iure ſit. Si. qbus iniuriis ſcilicet te onero. Chre. ah iterie ctio dolẽtis & indignãtis. rogitas. i. percũctans quibus iniuriis perpuliſti. i. tuis iportunis præcibus me ipuliſti ut darẽ filiã homini adoleſcentulo occupato. i. deten
Abhorrere to in alio amore ꝙ filiæ: & abhorrẽti. i. perq̃ alieno ab re uxoria. i. a coniugio legitimo. in ſeditionem: id eſt diſcordiam atq; in nuptias incertas id eſt nõ firmas. quoniam eam fortaſſis relinqueret & i alterius amore fixus
Seditio inhæreret: aut rationem aliquam iniret qua eam repudiaret: & quidem perpuliſti me ut id facerem ad hunc præcipue finem ut medicarer: id eſt mederer. tuo gnato: id eſt pamphilo qui amoris graui uulnere ſautius eſt. imperaſti: id eſt iuſſiſti familiaritatis iure ut id facerem incœpi id facere. Dum. id eſt quandiu res retulit. cõ poſitum pro ſimplici protulit: id eſt quãdiu honeſtas poſtulauit ac paſſa eſt nunc res: id eſt honeſtas uel utili tas filiæ. non fert id eſt non poſtulat non patitur. feras id eſt patiaris oportet. quandoquidem filiam non ſum
Fac nos miſſos daturus cum res non ferat. aiunt: id eſt dicũt hoies: quaſi rumor ẽ pcõtẽptũ dixit aiũt. illã gly. eẽ ciuẽ hinc. i. ex athẽis. puer nat⁹ ẽ ex ea fac nos miſſos: qđ uulgo dici ſolet dimitte nos i pace nec ãpli⁹ pcib⁹ aures nr̃as obtũde.

VNiVERSiDAD D SALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONA. ¶ Per ego te deos oro ut ne illis animum inducas credere. defenſio per coniecturam: & eſt ordo per deos oro te ego. ¶ Quibus id maxime utile eſt. argumẽtum a perſona. ¶ Quibus id maxie utile eſt: a cau ſa ratiocinatiua. Vbi ea cauſa: quamobrem hoc faciũt αναχολουθον. nam non intulit ob quã cauſam: cum ſupra dixerit. Ea cauſa: ſed quaſi dixerit ubi ea res intulit: quamobrem hæc faciunt. ¶ Erit adempta: aut rẽ abundat: aut cauſa. ¶ Vultu uero: quaſi dixerit ſimo ſimulabat ancilla. ¶ Cum ibi adeſſe me neuter ſenſetis: creditur & ſi uiſus a miſide erat: tamen ignorabatur eſſe Chremes: donec diceret dauus. Hic eſt ille: non te credas Dauum ludere. ¶ Cum ibi adeſſet: tũ deeſt ut ſit integrũ tum cum. ¶ Dauus dudum prædixit mihi: hic oſtẽditur quid uelit callidus Dauus: ut prædiceret futurũ ſeni id qđ ipſe erat facturus. ¶ Neſcio quid tibi ſum oblit⁹ deeſt propter: ut ſit neſcio quid: aut neſcio quare: ut ſit aduerbiale. ¶ Ac uolui dicer. ac pro contra quam.

Ac ꝓ con tra

Si. per te ego deos oro ut ne illis animum
Inducas credere: quibus id maxime utile eſt
Illum eſſe q̃deterrimum. nuptiarum gratia:
Hæc ſunt ficta atq; incœpta omnia:
Vbi ea cauſa quamobrẽ hæc faciunt:
Erit adempta: deſinent. Chre. erras:
Cum dauo egomet uidi obiurgare ancillam.
Si. ſcio. Chre. at uero uultu: quum ibi me adeſſe
Neuter tum præſenſerat. Si. credo: & id
Facturas dauus dudum prædixit mihi. & neſcio
Quid tibi ſum oblitus hodie ac uolui dicere.

a Nimo iam nunc ocioſo eſſe impero. Hæc ſcæna principiũ iudicii & iracundiam ſenis continet: atq; i ea uehementer exprimitur conſuetudo patris ac domini offenſi & indignãtis. ¶ Animo iam nunc ocioſo eẽ impero. exultans egreditur Dauus nunciãs prona eſſe omnia ad ſecuritatem. ¶ Et ocioſo: ſecuro: quia negociũ ſollicitudo ẽ. ¶ Impo: ꝓ uolo: an ut ſtatim fiat tanq̃ illud qđ imperaẽ: & impero ſuperbe dixit. ſũmum. n. indiciũ ſecuritatis eſt ſuperbia. ¶ Vnde eg. hic nõ iterrogat: ſed cũ admiratione uel magis cũ indignatione dicitur. ¶ Meo. p. a. h. aĩo iam nũc ocioſo eſſe impero meo pſidio atq; hoſpitis. ſ. critonis. ¶ Ego cõmodiorẽ. h. hic dauus admiratur q; in ipſo articulo periculi ſupuenerit crito ¶ Ego cõmo. põt enim cõmodus eſſe i homine quis & alieno tempore ſuperuenire. põt & cõmodum eẽ in hoĩe. ſed opportunum malũ & aduentum habere poteſt. nã commodum in homine eſt aduẽtus in facto eius: tempus in opportunitate facti. ¶ Commodiorem hominem: ſylepſis.

Dauus. Chremes. Simo. Dromo.

a Nimo iã nũc ocioſo eẽ ipero. Ch. dauũ hem tibi.
Si. unde egredit᷑. da. meo præſidio. atq; hoſpitis.
Si. quid illud mali eſt: da. ego cõmodiorem hominem

GVI. Si. ꝑ deos ego oro te ut ne. i. nõ iduceas aĩum. i. tibi iperes aut pſuadeas credere illis quibus. i. maxime utile illum filium eſſe q̃deterrimum: ideſt peſſimum deprauatiſſimum perditiſſimum peruerſiſſimum: ubi q̃ pro ualde ſuperlatiuo iungitur. hæc omnia ſunt ficta: ideſt ſimulata atq; incœpta gratia: ideſt cauſa nuptiarum. ubi: ideſt quando ea cauſa quamobrem: ideſt propter quã cauſam faciunt hæc erit adẽpta: ideſt ablata deſinent: ideſt ceſſabunt fingere & comminiſci mendacia. Chre. Erras: ideſt te decipis deliras egomet uidi ancillam obiurgare: ideſt rixari cum dauo. Si. Scio: quaſi dicat intelligo illud: ſed ſimulabat ancilla. Chre. at uero uultu uidi eam obiurgare: quaſi dicat ſerio obiurgabant non ſimulate. quum neuter præſenſerat: ideſt præceperat me adeſſe ibi. Si. Credo quod dicis. & id: ideſt etiam dauus prædixit mihi dudum mulieres illas facturas. id: ideſt obiurgaturas ac diſturbaturas nuptias. & neſcio quid: ideſt quare uel propter qđ oblitus ſum dicere tibi hodie: ac: ideſt ſicut uolui. uel ac: ideſt contra q̃ uolui. ut Donatus ſentit.

Quid deterrimum

Ac ꝑ ſicut uel contra

a Nimo iam nunc ocioſo eſſe impero. Hæc ſcæna principium iudicii: & iracundiam ſenis continet atq; in ea uehementer exprimitur conſuetudo patris ac domini offenſi & indignantis. Da. Exultans egreditur Dauus nuncians prona eſſe omnia ad ſecuritatem. Impero: ideſt uolo uel iubeo ut ſtatim fiat eſſe iam nunc animo ocioſo. ideſt ſecuro. quod dicendi genus hoc pacto etiam dicetur a mœtu ocioſum animum eſſe iubeo. Nam ocium capitur pro ſecuritate ſicut negocium pro ſollicitudine. Chre. Hem Dauum tibi uideo ſubaudi uel aliquid tale. Si. Vnde egreditur: cum indignatione hoc dicitur. Da. Dauus non uidens Chremetem neq; ſimonem continuat ſuum ſermonem impero inquam eſſe animo ocioſo præſidio meo atq; præſidio. ideſt auxilio & beneficio hoſpitis: ideſt Critonis peregrini & alienigenæ. Simo. Quid illud mali eſt: Dauus. Ego non uidi hominem commodiorem: ideſt opportuniorem.

Ocium
Negociũ

Aduentum

DO. ¶ Scelus. q. h. l. nõ ẽ hic ſolœciſm⁹. ad ſenſũ. n. nõ ad uerba reſpexit: etenĩ ꝑꝑ ſẽſus uerba ſũt: nõ ꝑꝑ uerba ſẽſus. ¶ Oĩs. r. i. e. i. u. in ſecuritate. nã ut i ꝓfundo piculũ ẽ: ita i uado ſecuritas ẽ: ꝓuerbiale i uado i tuto. ¶ Quid agã: plus ẽ dicere quid agã: q̃ cogitare de fuga. ¶ Salue. b. u. ironia maior eſt q̃ increpatio: cũ enim oẽ gen⁹ criminis aliqs ſupauerit: tunc excluſi ironia laudamus. ¶ Hem ſimo: iteriectio ꝑturbati ẽ. ¶ O nr̃ chr. nr̃ dicẽdo latẽter ſignificat glyceriũ filiã chremetis eſſe inuentã. ¶ Oĩa appa. i. ſ. q a infecta ſunt de paratis. ¶ Curaſti ꝓ. ꝓbe memoriter. ſupra dixerat enim ſenex imo abi intro. ibi me opperire qđ parato opus eſt para. ¶ Vbi uo. ubi ꝓ quãdo. nõ enim loci ſed tpis aduerbiũ ẽ ¶ Bene ſane: ualde: q a q ſanus eſt is eſt ualidus. ¶ Is. e. h abeſt pro deeſt. ¶ Etiã. t. h. r. de eſt an non. etiã tu hoc reſpõdes. etiã aut hortatio eſt aut coniunctio: & uide quanta dixerit: & qd & iſtic & tibi. ¶ Mihi ne: quãdo non ſumus parati ad reſpondendũ ducẽdo tẽpus eludimus. ¶ Mihi ne: apparet ita turbari dauũ mõ cõſilio poetæ ut omnes amittat fallacias: & oppreſſus prodat pãphilũ: dũ malũ cominus perhorreſcit: totũq; hoc ex argumento eſt. Vult enim iam poeta cataſtrophẽ patefieri. ¶ Modo itroii. hoc ſignũ perturbationum inducit ad conſcientiam daui. ¶ Cum gnato tuo. u. ſerui excuſatio filii excuſatio ẽ & hoc q̃ſi a ꝑturbato dr̃ ſeruo ſed cõſilio poetæ exitũ feſtinãtis d reſolutione fabulæ. ¶ An ne ẽ intus pamphilus: cauſa iræ uehemẽtior inuenta eſt. ¶ Sunt. nulla ratione dicit ſunt: ſed ne nihil reſpõdeat: aĩo turbatus ẽ utpote oppſſus. ¶ Quid. i. deeſt ꝑꝑ ut ſit ꝑꝑ qd illũ cẽſes ¶ Cũ il. i. chremi cõuenit hic ſermo. hic enim irridit. qui & ſupra dixit. Amãtiũ iræ ite. a. e. & ſic hoc dicit ut alibi: Credo ut ſit. m. i. p. a. c. b. d. ¶ Cũ. il. irridet ſimonẽ chremes: quia dixit iræ ſunt inter gly. & g. ¶ Immo u. in ch. bñ ad eũ loquit᷑: qui eſt a nuptiis deterrẽdus: uel qui nõ interturbet orationẽ ſuã: uel quẽ iam ſupraſibi ꝓcatorẽ deſtinet. ita loquit᷑ quaſ. hæc ſit cauſa cur ſit pãphilus igreſſus: q̃nus eius. ſ. itẽdat a critone hoſpite ducende uxoris aĩus: quam ciuem atticam nunciauerit.

Vbi ꝓ q̃ñ

Aduentũ ad tẽpus nõ uidi. Si. ſcelus quẽnã hic laudat.
Da. oĩs res eſt iã in uado. Si. ceſſo alloq. Da. hærus eſt.
Quid agam: Si. o ſalue bone uir. Da. hem ſimo
O noſter chreme omnia apparata iam ſunt intus.
Si. curaſti probe. Da. ubi uoles accerſe.
Si. bene ſane. is enim uero hic nunc abeſt.
Etiam tu hoc reſpondes mihi qd iſtic tibi negocii eſt:
Da. mihi. Si. ita. Da. mihi ne: Si. tibi ego. D. mõ introii
Si. quaſi ego q̃dudũ rogem. Da. cũ gnato tuo una.
Si. an ne eſt intus pamphilus: Da. crucior miſer.
Si. eho nõ tu dixtin eſſe inter eos inimicitias carnifex
Da. ſunt. Si. cur igitur hic eſt: Chr. quid illum cenſes.
Si. cũ illa litigat. Da. imo uero indignum chreme

GVIDO. non uidi inq̃ aduentũ commodiorem: & non uidi inquam tempus comodius ſubaudi per ſylepſim. Si. hic ſcelus: ideſt hic ſceleratus. refertur enim ad ſenſum non ad uerba. propter ſenſus autẽ uerba ſunt non propter uerba ſenſus ea propter non eſt ſolœciſmus. Hic ſcælus ergo quẽnam: ideſt quem hominem laudat. Da. omnis res eſt iam in uado: ideſt in tuto in ſecuritate. Vt enim in profundo periculum eſt ita in uado ſecuritas eſt. Eſt autem tritum ſermone prouerbium. Si. ceſſo: ideſt deſiſto alloqui te chremetem allocuturus dauum. Da. Hærus eſt quid agam: Si. o bone uir ſalue. ironia uſus eſt quæ increpatione maior ẽ. cum enim omne genus criminis aliquis ſuperauerit cum ironia alloquendum putamus. Da. dauus oppſſus & irõia i creimprouiſus ſubdit. Hem interiectio perturbati ẽ. o ſimo o chr. noſter propter glycerium compertam filiam patio ẽ maius omnia iam ſunt apparata intus: quoniam prius dixerat ſenex abi intro: & quod parato opus eſt para. Si. ior curaſti probe: ideſt uel recte uel memoriter curæ habuiſti iuſſa mea uel curaſti ꝓ paraſti aut decoxiſti. Da. accerſe: ideſt uoca inuitatos. ubi. i. quando uoles. Si. Bñ ſane: ideſt ualde bene dicis ſup. Nam qui ſanus eſt is eſt ualidus. Enimuero: ideſt certe is: ſcilicet dauus conuertit enim ſimo ſermonem ſuum ad chremetem. nunc abeſt hinc: ideſt ex hoc loco in quo parari deberent nuptiæ. Deinde reducit ſuũ ſermonem ad dauum. etiam tu hoc rñdes an non: ſubaudi ut uult Donatus. Alii legunt rñde ut ſit imperantis. quid negocii. i. opæ ſollicitudinis eſt tibi iſtic. i. ubi tu es ante glycerii oſtium. Da. neſciens quid rñdere debeat dicit mihi. i. mihi ne loqueris. ſ. Si. ita tibi dico. ſ. Da. mihi ne: dixerat prius corrupte mihin: nunc plene profert. Si. Tibi ego dico. ſ. Da. Introii modo: ideſt pauloante. Si. quaſi per quandam deriſionem dicitur quaſi rogem: ideſt interrogem quam dudum: ideſt quanto ante tpe introieris. ſ. Da introiui inq̃ una cũ gnato tuo pam. Si. an ne. i. utrũ pamphilus eſt intus. i. in domo glycerii. Da. dauus in uerbis depræhẽſus & oppſſus neſcit qd rñdeat: ſed uidet ſe accuſaſſe filiũ ſe excuſando. miſer. i. ego infœlix crucior. i. opprimor conficior uexor angor & ut ita dicã ima xima ſum conſtitutus anguſtia. Si. Eho interiectio hic oſtendens dauum oppſſum & uerbis ſuis captũ. uel ẽ interiectio mouens attentionẽ. carnifex. i. improbe ſceleſte qui me torques tantopere nõ dixti. i. nõne dixiſti: quaſi dicat ita inimicitias eſſe inter eos ſcilicet Pamphilum & glyceriũ. ſed maſculinũ fœminino ꝑpõderauit.

Syllepſis

Iuado eẽ

Probe

Accerſo

Eniuero

Cruciari

ASCEN. Quod dr̃. Ceſſo alloqui. intelligo ut ſit: Sed quid ceſſo alloq Dauũ: Et illud ubi uoles accerſe: intelligo de ſponſa quæ proprie accerſitur. Et illud. Is enim uero nunc hinc abeſt. de pamphilo dictum puto.

GVI. Da ſunt inimicitiæ inq̃. Si. igitur cur eſt hic apud glycerium. Chre. irridet ſimonẽ chremes. O ſimo quid cenſes illũ facere apud eam litigat. i. cõtendit cũ illa glycerio. uel quid. i. ꝓpter qd cenſes illum. i. tua menſura notas illũ unde cẽſores magri moꝶ qui mores cẽſebãt. i. icuſabãt & notabãt. Da. imo uero. i. ſed potius

Cẽſere
Cenſores

VNiVERSiDAD D SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONA. Neſcio. q. ſe. m. u. bñ neſcio. qs: etenim ſi notus eẽt: uidereť gratificari. i. gratioſus eẽ teſtis & ni
Ellum uel mis uerus. ℂ Ellũ ueteres qđ nos illũ dicimus: ellũ uel ollũ dicebant: quis ellũ qdã ecce illũ uel int itelligi tanq̃
Ollum ꝓ ipſo domũ gly. oñdit dauus dicẽs ellũ q̃ſi en illũ: ẽ. n. ut alii uolũt ꝓnomẽ: ut alii aduerbiũ demõſtrãtis. nã
ꝓnomẽ huiuſcemõi ueteres: ſic pferebãt: ille: ellus: ollus: ſed ut dixim⁹ aduerbiũ cõpoſitũ ex ꝓnoie uideri põt
ut ſit i eo uel en uel ecce: ut ellũ. i. en uel ecce illũ. ℂ Cõfidẽs: cõfidẽte: ẽ: hic pro cõſtanti. nã mala ſignificatione
Cautus poſuit. ℂ Cautus: callidus: doctus: ardẽs παρατοκαιω. unde Cato dictus ingenioꝝ etenim igneus uigor eſt

Cato und̃ ℂ Quãtiuiſ. p. ad magnitudinẽ refert: quãtiuis ad paruitatẽ pcii: & totum oratoris: ſcite
Quanuis enim locutus eſt. ſed itereſt iter q̃uis: & q̃tiuis. nã alter contẽptionis: alter laudis. ℂ Triſtis ad laudẽ iterdũ ſumiť ñ ad amaritudinẽ
Quãuuis triſtis. Cice. Iudex triſtis & iteger. ℂ Glyceriũ. ſ. ſe. c. a. bñ cõſtãter ad ea q locutus ẽ ſcire ſe dixit. ℂ Dromo. dromo cõmot⁹ ira & dolore nihil dixit: niſi q lorariũ repetendo ſepi⁹ uocat. Verbũ ſi. a. bñ q oia pñte ſocero cõtra nuptias loquiť. ℂ Audi. o. plaerũq a uerberãdis uel indulgẽtia loquiť uel mora. ℂ Sublimẽ. i. paltũ. ℂ Quãtũ. p. hoc ẽ celerrime q a ſegniores ſe oſtẽdũt ſerui ad puniendos colliberos. ſ. mora ueniã captantes idignantum dominorum. ℂ Quia lu. ut ſupra dictum eſt: ut ſi libitum fuerit cauſam cœperit: quo iure q̃q iniuria quia lubet. dauo dicit. ℂ Rape inq̃: hoc dromoni. ℂ Si. quicq̃. i. m. o. hic plus dixit: ubi enim uerbera ſupra dixit. nunc occidito. ℂ Cõmotum: citum celerem. ℂ Quadrupedem. utrũ ligaturæ genus ſit: ſic dictum

Iam facinus faxo ex me audies. neſcio quis
Senex modo uenit: ellum confidens & cautus
Quum faciem uideas uidetur quãtiuis precii:
Triſtis ſeueritas ineſt uultu: atq; in uerbis fides.
Si. qđnã apportas? Da. nihil eq̃dem. niſi qđ illũ audiui
Dicere. Si. qđ ait tãdẽ? da. glyceriũ ſe ſcire eẽ ciuẽ atticã
Si. hem dromo: dromo? da. quid eſt? Si. dromo.
Da. audi. Si. uerbũ ſi addideris dromo. da. audi obſecro
Dr. quid uis. Si. ſublimẽ itro hunc rape quãtum potes.
Dr. quẽ? Si. dauũ. da. q̃obrẽ? Si. q̃a lubet mihi rape inq̃
Da. qđ feci? Si. rape. da. ſi quicq̃ inuenies me mentitum
Occidito. Si. nihil audio ego te iam cõmotũ reddam.
Da. tãetſi hoc uerum eſt. Si. tñ tu cura ad ſeruandum
Vinctum: atq; audin quadrupedem conſtringito

Cõmotuſ quadrupes: an quadrupedem ut feram: an quadrupedem: ideſt cum pedibus & manibus: an quadrupedem pro ſeruo ac fugitiuo poſuit: ut Virgilius. Saucius ad quadrupe. n. i. t. r. ℂ Conſtringito: mire ne quid ſiat tragicum in comœdia uſq; ad uincula ita progreditur: nec quicquam tentat: nec quoquam tendat ulterius.

Faxo GVIDO. o chreme faxo: ideſt faciam quod ſup. audias ex me: ideſt ex me audies. quemadmodum etiam
Indi dicimus feci ut ad te ſcriberem pro ad te ſcripſi. audies ergo ex me facinus indignum: ideſt incongruum inconueniens & indecens. neſcio quis ſenex ſcilicet crito uenit modo. ideſt pauloante. ellum: ideſt ecce illic lã
gnũ
Ellũ ellam ge poſitum eum ſcilicet eſt autem demonſtrantis aduerbium & ſimiliter ellam ellos & ellas quæ ſic exponit.
Ellos ellas Lauren. uallaellum ecce illic uirum ſcilicet ellam ecce illic mulierem. ellos ecce hic uiros. ellas ecce illic mulie
Eccũ eccã res. ſic eccum eccam: eccos eccas: ideſt ecce hic uirum uel mulierem uiros uel mulieres. Ellum ergo: ideſt ec
Eccos eccas ce illic eum eſt ſubaudi confidens: ideſt cõſtans. interdum in malã partem capitur & cautus: ideſt callidus doctus ingenioſus ſciens ſibi cauere uel ardẽs. nã ingeniorum igneus uigor eſt cum uideas faciẽ: ideſt formam
Cõ ſtãs & uel facturam eius. uideť: ideſt cenſetur. Quantiuis precii: ideſt iudicatur tanti eſſe quanti a quouis æſtimatur
Cautus ubi precii refertur ad magnitudinem: ſed quantiuis ad paruitatem. differunt quanuis & quantiuis alterum
Quãuiſ & enim eſt contemptionis: alterũ laudis. Seueritas: ideſt rigor quidam triſtis: ideſt grauis. triſtis enim interdu
quãtiuis ad laudem ſumitur: non ad amaritudinem. Cicero. Iudex triſtis & integer. Seueritas igitur triſtis ineſt in uul
Triſtis tu. dicimus enim ineſt huic rei & in hac re. atq; fides: ideſt ueritas & conſtantia in uerbis. Si. quidnam: ideſt quid apportas quaſi dicat quid noui mali affers ut prius. uereor ne quid andria ap. m. Da. equidem nihil ap
Tandem porto ſcilicet niſi id quod audiui illum critonem dicere. Si. quid tandem: ideſt paucis (habet enim quidam urgens & accelerans hæ particula tandem) ait ille ſenex. Da. ait ſe ſcire glyceriũ eſſe ciuẽ atticam. Si. commotus ira ſimo & dolore nihil dicit niſi q lorarium: ideſt uerberatorem & punitorem ſeruorum aliorum repetendo ſæpius uocat. hẽ interiectio idignantis dromo dromo: Da. quid eſt. Si. dromo: ueni ſub. Da. audi. Si.
apoſiopeſis ſi addideris: ideſt ſi adiunxeris uerbum unum cogam ſupple te tacere aut aliquid tale per apoſiopeſim. deinde reſumit iterum dromo. Da. obſecro audi. Dro. quid uis: Si. rapere: ideſt celeriter cape: hunc dauum ſublimem: ideſt pet altum uel elatum in altum rapiendo eum intro ideſt in carcerẽ aut piſtrinũ quantũ potes: ideſt celerrime. Dro. quẽ rapiã. Si. dauum. Dro. quamobrem: ideſt cur rapiam. Si. q̃a lubet: ideſt libet mihi: ubi u. pro. i. ponitur. inquam. i. iterum dico tibi rape. Da. quid feci. Si. rape. Da. ſi inuenies me mẽtitum eſſe quicquam ideſt falſo affirmaſſe aliquid occidito. ſ. plus eſt quam uerberato. Si. nihil audio ego reddam efficiam
Cõmotus iam: ideſt nunc. te cõmotum ideſt citum & celerem uel multum perturbatu;. Da. tametſi ideſt q̃q̃ hoc quod dico uerum eſt. Si. tantum ideſt tantũmodo tu dromo cura. i. da operam ad ſeruandum: Dauũ uinctum: ideſt ligatum. atq; audin. i. audis ne cõſtringito: ideſt ſtricte ligato: ipſum quadrupedem: ideſt diſpoſitum in amorem quadrupedis aut beluæ uel feræ: aut quadrupedẽ conſtringito: ideſt cum pedibus & manib⁹ aut poſuit quadrupedem pro ſeruo ac fugitiuo. dubitat etiam Donatus utrũ quadrupes genus ſit ligaturæ ſic appellatũ

Age nunc

DONA. ℂ Si uiuo tibi. qui certa minari uolunt incertam faciunt uitam ſuam. ℂ Hærum quid ſit pericli fallere: hærum & patrem cum ingenti pronunciatione dixit: & alibi. Nam mentiri aut fallere. i. p. a. m. tanto magis audeat cæteros. ℂ Ne ſæui tantopere: ne imperatiuo magis q̃ coniunctiuo adiungitur. ut Virg. Ne ſæui magna ſacerdos. ℂ Pietatem. g. n. t. m. m. eclypſis: deeſt enim uides aut qđ tale: & eſt ironia pro ipietate: & uide iuidiã quaſi parricidi accuſantis. non eni pudorem dixit: ſed pietatem. ℂ Tantum. l. c. ſyllepſis aſſumendum eſt enim extrinſecus me.

Age nũc. iã ego pol hodie ſi uiuo tibi daue oſtendam
Quid ſit pericli hærum fallere & illi patrem.
Chr. ha ne ſæui tãtopere. Si. o chremes pietatem gnati
Non te miſeret mei: tñ laborem capere ob talẽ filium.
Age pamphile. exi pamphile: ecquid te pudet?

Pamphilus. Simo. Chremes.

q Vis me uult? perii: pater eſt. Si. quid ais oĩum.
Chr. ah rem potius ipſam dic: ac mitte male loq.
Si. quaſi quicquã in hunc iam grauius dici poſſit:
Ain tandem ciuis glycerium eſt? Pa. ita prædicant.
Si. ita prædicant? o ingentem confidentiam:

q Vis me uult perii: pater ẽ: hic accuſatiuo eſt quæ ſoluitur defenſione in eo quod ad amorem pertinet per conceſſionem. in eo qđ ad critonis perſonam per coniecturam. ℂ Quid ais omniũ apoſiopeſis tertia: & eſt ad deformationẽ pſonæ: & eſt irati familiaris apoſiopeſis: cum pro dignitate peccati non inueniat conuitium. Quid ais: non interrogantis ſed inuehentis. & eſt eclypſis multa ſignificans: in eo quod ait omniũ. ℂ Quaſi. quicq̃ in hũc iam grauius dici poſſit. quã fecit: quã peccauit. ℂ Ain tandem cuius g. e. quærit prob⁹ ain quæ pars orationis ſit: & an una ſit: ẽ ãt ain: quaſi ais ne: & mire quaſi ipſe dicat qđ dauus dixerat. Ergo ain percunctatiuũ uerbum eſt. ℂ Tandem pro tamẽ. ℂ Ita prædi. artificioſe prodicunt poſuit: adeo in hac re uehementer commotus ſenex hoc ipſum repetit prædicant per iracundiam. & ita eſt ut repetuntur uerba in quib⁹ arguitur impudentia. ℂ O ingentem confidentiam & confidentia modo pro audacia ẽ: cum improbitate: ut in phormiõe: homo confidens: aliter hic ſupra confidens pro conſtanti & graui: ergo confidentia interdum in bona ſignificatione: interdum i mala ponitur ſed fiducia ſemper in bona. ℂ O ingentẽ cõ. nũ cogitat qđ dicat. amens eſt q neſciat quid dicat: amentior quem non pœnitet facti ſui.

Ain

Cõfidẽtia & fiducia

GVIDO. nunc age: ideſt eia & tunc eſt aduerbium hortantis. uel age ideſt ſtringe: & fac quod iuberis & ſic quod iuberis & tunc eſt uerbum. pol iurantis eſt. iam. ideſt nunc o daue ego oſtendam tibi hodie ſi uiuo (qui certa minari uolũt incertam faciunt uitam ſuam) oſtendam ergo tibi quid pericli: ideſt quod periculũ ſit fallere hærum & oſtendam inquam illi pamphilo quid ſit pericli fallere patrem. Chr. ah ne ſæui: ideſt noli ſæuire. i. ſæuitiam tãtopere exercere. Si. o chreme non te miſeret mei ob pietatem. per ironiam dicit pietatem qua in patrem filius eſſe deberet intelligit tamen ob impietatem gnati ſcilicet pamhili. oportet ſuple me patrem capere tantum laborem ob talem filium cum indignatione proferendũ eſt. o pamphile age hortantis eſt exitum exi egredere de glycerii domo: ecquid: ideſt utrum aliquid pudet: ideſt pudor afficit te & eſt tunc perſonale uerbum pudet

Ecq̃d pudet

q Vis &c. Hic accuſatiuo eſt quæ ſoluitur per conceſſionem in eo quod pertinet ad amorem & per coniecturam in eo quod ad critõis perſonam ſpectat. Pamphilus quis uult me: ideſt quis me petit deinde uiſo patre ſubdit. perii: ideſt perditus ſum. pater eſt qui ſcilicet me uult. Si. quid omnium ideſt quid ex omnibus excuſationibus quæ dici poſſunt ais & eſt apoſiopeſis. eſt enim interruptus ſermo a chreme te ipſa autem figura eſt irantis familiaris cum pro dignitate peccati non inueniatur conuitium & illđ quid ais: non eſt interrogantis ſed inuehentis. & in eo quod ait omnium eſt eclypſis multa ſignificãs ut uult Donatus. Chr. ah dolentis eſt. potius uero. eligẽtis. dic ipſam rem: ideſt ipſum factum mitte: ideſt omitte male loqui: ideſt contumelias inferre. Si. quaſi per ironiam ſæpe particula quaſi ſumitur: ideſt tanquam quicq̃ poſſit iam dici. grauius: ideſt moleſtius & enormius. in ideſt contra hunc pamphilum quam ſubaudi fecit uel peccauit. Ain: ideſt ais ne ut tuus dauus. tandem Donatus capit pro tamen. uidetur autem melius capi ut reſponſionem celerem urgeat. Glycerium eſt ciuis. Pamphilus ita prædicant homines ſcilicet. Si. ita prædicant repetit dictum pamphili per iracundiam. nam repetuntur uerba in quibus arguitur impudentia. o exclamatio. ingentem confidentiam: ideſt audaciam cum improbitate: ſupra autem capitur pro conſtanti & graui ergo confidentia interdum in bona interdum in mala capitur. ſed fiducia ſemper in bona.

Apoſiopeſis

Eclypſis

Quaſi

Ain

Cõfidẽtia & fiducia

ASCENSIVS. Quid ais omnium ſubaudio ineptiſſime uel perditiſſime &c.

VNIVERSIDAD D SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONA.¶Num cogitat quid dicat: quia iniuriarum ſe alligat.¶Num facti piget? quia dicit prædicant nõ dicunt:& ut ſolent iraſcentes auertit orationem a ſecunda ad tertiam perſonam ab ea cum qua loquebaẽ ad aliam.¶Num eius color pudoris ſcilicet ſignum eſt parua quædã ſignificatio indicans totius rei qualitatem ¶Num eius color pudoris ſcilicet paterno animo dicit. Nanq̃ patribus erubeſcere filios:pudẽteſq̃ eſſe fami liare eſt:cut cõtrariũ eſt erubuit.¶Salua res eſt.hoc ergo dicit nec timet inquit:nec eum pœnitet:nec pudet.

Prӕter ꝓ contra

Impotẽs

¶Vt præter ciuium morem:pꝛæter contra:nunc eni præter cõtra ſignificat.¶Impotẽti:nimis potenti:uel cer te debili & deuicto.¶Ciuium morẽ atq̃ legem &.ſ.u.p.tria cõtempta ſunt:mos: lex: imperium patris.¶Tamen:cum non dixe rit quis ſubiecit tamen:& figura eſt anacolu thon.¶Me miſerũ:initiũ defenſionis:& de ploratio calamitatis & miſeriæ:qua in amo rem culpam remouet a uoluntate ſua:cũ pa ter ꝙ amat filiũ uitiũ mẽtis dicat eſſe nõ im pulſum.¶Modo ne id demum ſẽſiſti pam phile:cõprobatione oſtendit eum eſſe miſe rum.¶Demum:autẽ ſignũ eſt tarditatis: & ſentire dicitur:quia uix colligit ſe: uixq̃ ani maduertit.ut alibi: Vix tandẽ ſenſi ſtolidus. ¶Oli:obiurgatio eſt.quod dictũ ẽ oli cõfir mationẽ autẽ per repetitionẽ oſtẽdit.Vt il le diuum.c.d.e.o.euenit fuit.¶Aliquo pa cto:quoquomodo.¶Sed qd ago:cur me excrucio ꝓpriũ ẽ parẽtibus idignãtibus uelut abiiceret curã filiorũ:cũ deſtomachati fue rint.¶Sed qd ago.c.m.e.eclypſis ꝑ apoſio peſin.¶Sollicito:ſollicitã reddo.i. cõtriſto & ꝑturbo.¶Cur me.ma.cur.m.ſ.ñ me:ſ; meã ſenectutẽ:quo pri⁹ eſt & miſerabilius dicit.¶Immo hãc.ha.uiuat cũ illa:nõ iraſciẽ ut pꝛ̃:ſed diſſimulat ut alienus:q̃a uehemẽter dolet:& hẽat ſubaudiẽ illã.¶Mi pꝛ̃.mi meus:& principiũ factũ a cõciliatione pſonæ. ¶Quaſi tu huius idigeas patris.huius oſtendens ſe dixit:ut.Ille eſt hic eſt animus lucis contemptor.¶Dom⁹ uxor.liberi inuẽti:mira grauitate ſenſus elatus eſt:nec de menandro:ſed proprium terentii.& liberi inuenti dixit cum unus eſſet.ſed inuidioſe liberi & inuenti non geniti ſecundum illud Hoc ego ſcio neminẽ.p.h.do mus addidit:non lupanar:& oratorie de uno pluraliter loquimur.¶Viceris.uiceris uerbum eſt eius qui uix ſibi extorquet ut abiiciat curam:& proprium patribus acfamiliare iratis.

Aliquo pacto

Nũ cogitat quid dicat? nũ facti piget? uide num eius
Color pudoris ſignũ uſq̃ idicat?adeon ĩpotẽti aĩo eſſe:
Vt ꝑter ciuiũ morẽ atq; legẽ & ſui uolũtatem patris:
Tamen hanc habere ſtudeat cum ſummo probro.
Pa.me miſerum.Si.hẽ mõ ne id demũ ſenſiſti pãphile?
Olim iſtuc olim quum ita animũ induxti tuum?
Hoc quod cuperes aliquo pacto efficiundum tibi:
Nunc ne demum iſtud uerbum in te incidit:
Sed quid ago cur me excrucio?aut cur me macero?
Cur meam ſenectutem huius ſollicito amentia?
An pro huius peccatis ego ſupplicium ſufferam.
Immo habeat:ualeat.uiuat cũ illa.Pa.o mi pater.
Si.quid pater?quaſi tu huius indigeas patris.
Domus uxor liberi inuenti inuito patre.
Adducti qui illam ciuem hinc dicant:uiceris.

GVIDO.Nũ.i.nũquid.q.d.non cogitat quid dicat.nũ.i.nunqd ẽ pœnitet facti ſui uide num.color eius i dicat.i.oſtẽdit uſq̃.i.in aliqua parte faciei aut uultus ſignũ pudoris.i.erubeſcentiæ ꝓpter admiſſum flagitiũ. adeon ideſt utrũ eſt uerũ ſubaudi eum filiũ eſſe aio adeo:ideſt tantũ impotenti:ideſt ſuis appetitibus modera ri nequeunti quaſi minus potenti aut debili & deuicto ut quanuis ſupple id ſit.præter:ideſt contra.morem: ideſt conſuetudinem ſiue ius non ſcriptum & legem:ideſt ius ſcriptum ciuium & præter uoluntatem ſui pa tris tamen ſtudeat.i.laboret cupiat det operam habere hanc glycerium cum ſummo probro ideſt uituperio ignominia atq̃ dedecore.Pam.me miſerum exclamando ideſt:fateor me infœlicem qui tanto ſim inſan⁹ amore.Si.ne:ideſt utrum modo demum:ideſt ſolum uel tarde.eſt enim hic demum tarditatis ſignum.ſenſi ſti:ideſt percepiſti id uidelicet te eſſe miſerum.olim:olim repetitione confirmat dictum ſuum.q.d.multo an te tempore iſtud uerbum ſcilicet miſerum accidit uere in te eodem die.quum ideſt quãdo iduxiſti ita aium tuũ ideſt cũ pſuaſiſti tibi hoc eẽ tibi efficiẽdũ aliquo pacto ideſt aliquo modo quod cuperes ideſt uelles.Sed quid ago:cur excrucio ideſt uexo me:cur macero ideſt affligo contero debilito me cur ſollicito ideſt: ſolli citam reddo ſeu contriſto uel perturbo meam ſenectutem ideſt me ſenio confectum amentia ideſt iſania:quo niam inſani ſunt omnes amantes nec ſui compotes ſed mentecapi.amentia ergo huius filii.an ideſt utrum ſollicito meam ſenectutem &c.ut ſufferam ideſt ſuſtineam portem feram patiar ſupplicium pro peccatis.i. erroribus & flagitiis huius pamphili.immo.i.ſed potius habeat ipſe pãphilus illã ſubaudi ualeat.i.a me diſce dat uiuat cum illa glycerio.Pam.o mi pater.q.d.ueniam peto.Si.quid mi pater.q.d.quid tibi uis dicẽdo mi pater quaſi.i.tanq̃ indigeas huius patris ideſt quaſi indigeas opa mea qui ſum pater tuus.domus inuenta ẽ.ſ. in qua cum glycerio habitas.uxor inuenta eſt.ſ.glyceriũ quam foues ut uxorem.liberi.i.puer unus.& liberi dixit de uno:ut enim Gelius ait antiqui oratores hiſtoriæq̃ aut carminum ſcriptores etiam unum filiũ filiã ue liberos multitudinis numero appellarunt.liberi ergo inuenti ſunt pꝛ̃e.ſ.me.iuito.i.moleſte ac ægerrime ferente adducti ſunt homines qui dicant illam glycerium eſſe ciuem.hinc:ideſt ex athenis.Viceris:ideſt uici ſti coniunctiuum pro indicatiuo.q.d.curam tui uehementer geſtabam ſed tandem tua improbitate effeciſti ut eam curam ei e iecerim.Pam.pamphilus titubans & balbutiens pudore & conſciẽtia loquẽdi copiã petit.

Studeat

Probrum

Excrucio

Macero

Sollicito

Inſania

Sufferre

Liberi ẽt de uno

Gelius

Pa.pater

DONA.¶Pater licet ne pauca?:titubans & ballutiens oratio pudore & conſcientia.¶Attamen dicat ſine age dicat.hoc totum non ex aio pmittentis:ſed cũ ſtomacho patiẽtis eſt.¶Ego me amare hanc fateor:amphi bologia me & hanc fateor.bene hanc dicit nõ glyceriũ cuius noĩe offen ditur ſenex:nec pegrinã ignominiã.ſ.uitans.¶Si id eſt peccare fateor:noli inquit me accuſare q̃a amo amãtẽ enim nemo accuſat:ut febricitãtem nemo accuſare põt:cur febricitet:ſed amare inquit ſi putas eẽ peccatũ:fa teor me ẽt hoc peccaſſe.mire igiẽ & ſub defendit culpã & aſſenſus irato ẽ.¶Fateor id quoq̃ pec.ſ.ſi id quoq̃ peccare eſt.peccare dicit:quia amor deus eſt & non uoluntas.¶Tibi pater me dedo bñ dedo q̃ſi hoſtilia & cõtraria uolẽti.nã deditio i hoſte fieri ſolet.¶Quid uis.o.im.impera:executus ẽ tranſlationem oneris dicẽdo:impone.impa. ¶Vis me uxorẽ ducere:hanc uis amittere: & quod unum eſt duo fecit:ut oñdat ſe nõ poſſe ferre.¶Vt potero feram:obſequiũ ſine uolun tate oſtẽdit:& multũ ualet ſub chremetis pñtia hæc confeſſio ad recuſandas nuptias.¶Vt ne credas:pro ut non.¶Allegatum:adhibitum. ¶Hunc ſenem:critonem.ſ.& non critonem: ſed ſenem dicit:ut de hac appellatione pondus adiiceret teſtimonio.¶Aequũ poſtulat da ue niam:artificioſe interponit loquẽtem chreme tem:quem uolẽs uſq̃ ad cognitionẽ filiæ ſuæ retinere: non facit iraſci pãphilo ob contẽptã filiæ ſuæ:& poſt hoc abire de medio.¶Da ue niam:cõcede:idulge.¶Sine pater.i.ut me pur gem:nam adducam.¶Ad hoc me falli compe tiam:o pſ̃na pietas:ipſe accuſator eſt: & redar gui ſe cupit.¶Paululum ſupplicii ſatis eſt pꝛ̃i: ſupplicium dicit ipam accuſationem.

Da ueniã

Pa.pater licet ne pauca?Si.quid dices mihi?
Chr.attamẽ ſimo audi.Si.audiã ego.qd ego audiã
Chreme?Ch.attamẽ dicat ſine.Si.age dicat ſimo.
Pa.ego me hanc amare fateor:ſi id eſt peccare:
Fateor id quoq̃:tibi pater me dedo:quid uis oneris
Impone:ĩpera:uis me uxorẽ ducere?hãc uis amittere
Vt potero feram.hoc modo te obſecro:
Vt ne credas a me allegatum hunc ſenem:
Sine me expurgem.atq; illum huc coram adducam:
Si.adducas.Pa.ſine pꝛ̃.chr.æquũ poſtulat:da ueniã.
Pa.ſine te hoc exorem.Si.ſino.quid uis cupio:
Dum ne ab hoc me falli comperiam chreme.
Chr.ꝓ pc̃tõ magno paululũ ſupplicii ſatis eſt patri.

Crito.Chremes.Simo.Pamphilus.

m Itte orare:harũ una quæuis cauſa me ut faciam
Monet,uel tu uel qđ uerũ eſt:uel qđ ipſi bene

m Itte orare una harum quæuis cã.Hic in ſcænam progreditur crito in cuius uer bis non modo ipſe promitit: ſed etiã quod & pãphilus dixerit demõſtraẽ:& hic om nis error aperietur fabulæ.Mitte orare una ha rum.pamphilo dicit:& dicendo una harũ oſtẽ dit multas eſſe cauſas:etiam pares eſſe magnitu dine dicendo quæuis.

GVI. O pater ne.i.utrum licet mihi per te pauca loqui uel diceẽ.Si.qd dices mihi? Chre. attamen o ſimo audi. Si.dicis ut ego audiã eũ o chreme(Chremes & Chreme diciẽ in uctõ) quid ergo audiam?Chr.attñ ſine.i.patere quod ſup.dicat.i.loq̃tur quod uult. Si.age hortantis ẽ dicat loquaẽ ſino.i.do facultatẽ patior.Pã.ego fateor me amare hanc glyceriũ uel hanc amare me.dubiũ.n.ẽ utrũ dicat am phibologia.ſi id.ſ.amare ẽ peccare.quoq̃.i.ẽt fateor me peccare.o pꝛ̃ dedo me tibi.i.ut ita dicã reddo me tibi quaſi cõtraria & hoſtilia uolenti.impone qd uis oneris.i.quodlibet onus ipera.i.iube ut exequar uis me du cere uxorẽ uis amittere hanc Gly.ferã.i.patiar ut potero.i.ꝑut mea feret facultas.modo.i.tñmodo obſecro te hoc ut ne.i.non credas hunc ſenẽ critonem allegatũ.i.adhibitũ a me ſine.i.permitte ut ſup.expurgẽ.i.excuſem me atq̃ ut adducã illũ huc corã aduerbiũ ẽ hic quaſi pñtialiter ut ita loq̃r.Si.Simo indignatus ꝙ illũ petit ad duci pãphilus repetit uerbũ ſibi diſplicẽs.dicis ut adducas illũ:idignãter pferẽdũ eſt.Pã.o pꝛ̃ ſine.i.pmitte.Ch. Poſtulat æq.i.rẽ iuſtã da ueniã.i.cõcede idulge fac ei ptãtem adducendi illius pã.ſine.i.patere ꝙ exorẽ te hoc. i.aut tibi pſuadeã hoc:aut a te ipetrem hoc.Si.ſino.i.pmitto.deĩde cõuertit ſermonẽ ad chre.o chr.cu.q.uis.i. rẽ q̃libet.dũ.i.dũmõ.ne.i.nõ.cõperiar.i.nõ dephẽdar cognoſcar uel inueniar falli ab hoc.ſ.pãphilo.Chr.pau lulum ſupplicii.i.rephẽſionis accuſatiõis iurgii cruciatus ſatis ẽ.i.ſufficit pꝛ̃i in ſuũ filiũ pro magno peccato.

Amphi bologia

Allegatus

Expurgaẽ

Dare ue niam

m Itte &c.Hic in ſcæna pgreditur crito in cuius uerbis non mõ ipſe pmittit ſed ẽt quod & pãphilus di xerit demõſtrat & hic oĩs error apieẽ fabulæ.Crito.alloq̃tur pãphilũ orantẽ ut firmus ſtaret uerbis con tẽdẽdo aduerſus pꝛ̃em.Mitte.i.omitte ceſſa deſiſte orare.i.rogare me una quæuis.i.una quælibet cã harum quæ ſequũtur monet me ut faciã quod petis:& hæ ſunt cauſæ.uel tu.i.uel tua in me beniuolentia aut tuus honeſtus modus & tua ſermõis affabilitas monet me &c.uel qd.i.q̃a uerũ ẽ qđ dicturus ſũ.uel qd.i.q̃a bñ

Seditio

VNiVERSIDAD D SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONA ¶Andrium ego cri.ui.bonum initium agnituri filiam:itaqꝫ cõpendii cã nõ laborat de agnitione pſone critonis ut ab eo facile doceri poſſit.¶Saluus ſis.c.ne laboret.ad pſuadendũ miro cõpendio poetæ iam Crito notus ẽ chremi.¶Quid tu athe.iſo.inſolens:inſolitus:inſuetus. Cicero.Moueor iã loci.Salu. Inſolens uera accipiendi.Inſolẽs & arrogans intelligiť:q pter legem agit humanã & naturalẽ inſolens dr.Cice. in uictoria.Quæ natura inſolẽs.¶Euenit:ſed hiccine eſt ſimo:pudet fateri pp hereditatẽ ueniſſe:& uidiſſe ipſum eẽ q dixerat ſupra.Clamitent me ſycophãtam hæreditatẽ pſequi.¶ Ita ne huc pa.ad.hoc ẽ ſubornatus & cõpoſitus dolo.¶Tu ne ipune.h.f.nũc acriter critonẽ aggreſſus:dilatauit incuſatõem:& generalem fecit uirtute oratoria quæ dicitur.¶Tu ne hic.i.athenis:ubi delicta uẽdicantur.¶In fraudem illicis:illigas:unde Virgi. Terna tibi hoc primũ.t.d.c.l.c.Litia.n.dicta ſũt quaſi ligia.¶Sollicitando atqꝫ pollicitãdo eorum aĩos lactas hinc ẽt oblectatio dr.Lactas qſi teneros aĩos.Lactare dulcedine aliqua retinere ad pſuaſionẽ inducere:uñ oblectare & delectare dicimus.¶Ac meretricios.a.n.cõ.uide oratorie agi:ut grauius critonẽ accuſet.ſimo nunc defendit filium:quẽ iam dudum icrepauerat. ¶Ac meretricios.a.peius lenocinio crimẽ ingeſſit:non amicã facere de meretrice ſed coniugem.¶Nuptiis cõ.hoc grauiꝰ ẽ lenocinio. ¶Metuo ut.ſ.h.ut ne non.Lucil.Tuam ut memoriam retinebis.& bene hoſpes ait non hõ: uel crito.eſt enim ipſo nomine cauſa diffidentiæ.¶Non ar.i.non arbitreris.¶ Bonus.e.hic u.cum pondere & diſtinctione inferendum. ¶Hic.u.ſ.b.hic per ironiam : nec uirum: nec bonũ eſſe dixit.Hic.u.ſ.b.mire poeta cũ oporteret critonem inimiciorem chremi eẽ q̃ ſimoni:ſic rem inducit ut notior ei ſit contra quem maxime uenerat:atqꝫ ab eo defendatur magis:ut res progredi ad cataſtrophẽ poſſit.¶In.i.n.in ipſo articulo nuptiarum. ¶Vt ueniret.a.h.plærũqꝫ caſus imitatur induſtriam.& hoc ſæpe fit ut etiam ſedulo facta ſint ſuſpecta.

Illicere
Litia
Lucilius

Cupio glycerio.Chr.andrium ego uideo critonem
Certe is eſt.Cri.ſaluus ſis chremes.
Chr.quid tu athenas inſolens?Cri.euenit:
Sed hiccine eſt ſimo?Chr.hic eſt.
Si.men quæris?eho tu glycerium
Hinc ciuem eſſe ais?Cri.tu negas?Si.ita ne
Huc paratus aduenis?Cri.qua de re?
Si.rogas?tu ne impune hoc facias
Tu ne hic homines adoleſcentulos imperitos rerum
Eductos libere in fraudem illicis:ſollicitando &
Pollicitando eorum aĩos lactas.Cri.ſanus ne es?
Si.ac meretricios amores nuptiis conglutinas.
Pa.perii:metuo ut ſubſtet hoſpes.Chr.ſi ſimo hunc
Noris ſatis:non ita arbitrere. bonus hic eſt uir.
Si.hic uir ſit bonus.ita ne attẽperate uenit hodie
In ipſis nuptiis ut ueniret antehac nunq̃?

GVIDO. cupio ipſi glycerio.i.glycerium plurimũ amo & ideo illi bñ uolo.Chr.ego uideo Critonem andriũ.i.ex andro inſula.certe.i.pfecto eſt is.ſ.crito andrius.Cri.chremes ſis ſaluus.i.ſalue.Chre.qđ.i. cur tu iſolẽs.i.iſolitus iſuetus athenas ueniſti ſubaudi.q.d.cur ueniſti athenas qui nõ ſis ſolitus uenire:qui nõ conſueueris uideri athenis.iſolẽs enim iterdũ dr iſuetus iſolitus.Inde iſolẽtia.i.iſuetudo.Cicero.moueor etiã iſolẽtia loci.i.iſuetudine.Itẽ iſolẽs dr arrogãs.Inde iſolẽtia.i.arrogãtia.q eni pter legẽ agit humanã & naturalẽ iſolẽs dr.Cice.ipa uictoria q̃ natura iſolẽs ẽ.Cri.euenit.i.cõtigit caſu aliquo ut athenas uenirẽ: pudet eni eum fateri pp hæreditatẽ ueniſſe.ſed hiccine ẽ ſimo.i.utrũ ẽ hic ſimo.Chre.hic eſt ſimo.ſ.Si.men.i.me ne : hoc eſt utrum q̃ris me & nõ q̃ris ,p me ut nõnulli cõſueuerũt dicere tãq̃ ,p ſermone elegãti. Eho hæc iteriectio attentionẽ mouet ut audiat crito dictũ ſimo.ais:uel deridẽtis ẽ pticula tu ais glyceriũ eẽ ciuẽ hinc.i.ex athenis urbe.Cri.tu negas.i.iſiciaris eã eẽ ciuẽ atticã.Si.Ita ne p idignationẽ ſæpe dr ita ne & deriſionem aduenis huc patus.i.ſubornatus & dolo cõpoſitus.Cri.q̃ de re uenirẽ.ſ.patus.Si.rogas.i.iterrogas tu ne.i. utrũ facias ipune.i.ſine pœna ſeu punitione.i.uenias patus ad decipiẽdũ.hic.i.athenis ubi delicta uidicaľ.tu ne .i. utrũ.q.d. ita illicis.i.illigas (uñ litia dicta ſũt qſi ligia) i fraudẽ hic.i.athenis hoies adoleſcẽtulos impitos rerum educatos libere.i.uel eductos & nutritos more eorũ adoleſcẽtulorũ qui ingenui nati ſunt:uel educatos libere.i. emiſſos in uiuẽdi libertatẽ.i.qbus facta ẽ copia ut liberius uiuãt.lactas.i.detines uel q̃ſi dulcedie animos teneros.ſ.eorꝫ ſollicitãdo.i.icitãdo eos.nã ſollicitare iterdũ ſignificat ſollicitũ reddere.iterdũ uero eſt inqetare aliquẽ & iter ſpem metũqꝫ cõſtituere atqꝫ icitare ſeu ſtimulare.& pollicitãdo.i.frequẽter ,pmittẽdo illis complemẽta uolũtatũ.Teneros aĩos lactare ẽ dulcedie aliq̃ retinere & ad pſuaſionẽ iducere.Vñ oblectare dicimus & delectare.Cri.ne.i.utrũ ſanus es.i.ſanæ mẽtis & cõpos.q.d.iſanis. Si.iterrupat crito ſermonẽ ſimonis quẽ nũc cõſtituat ac cõglutinas.i.cõiũgis ut glutino res aliquæ cõiũguntur nuptiis.i.cõnubio amores meretricios.q.d.nõ efficiť amica de meretrice ſed cõiũx.pã.pii metuo.ut.i.nenõ ut uult Do.poſſet tñ ſimpliciter capi pro qꝫ ſic metuo qꝫ hoſpes.i.peregrinus & alienigena iſte Crito ſubſtet.i.ſuccũbat neqꝫ ferre poſſit cõtumelias pris.Ch.ſimo ſi noris.i.ſi cognoſcas ſatis hũc nõ arbitrere.i.ñ ita de eo cẽſeas hic.ſ.crito eſt uir bonus. Si hic ſit uir bonus.q.d.ſit bonus q̃tũ uolet & p ironiã dictũ itelligiť ut eũ nec uirꝫ nec bonũ dicat.ita ne .i. utrũ uenit hodie.ita attẽperate.i.tẽpeſtiue.in ipſis nuptiis.i.in ipſo articulo.ſiue ut ita dicã in pũcto nuptiarꝫ nunq̃ ueniret.añ hac.i.añ hoc tps.Plærũqꝫ tñ caſus imitaľ iduſtriam & ſæpe hoc fit ut etiam ſedulo facta ſint ſuſpecta.

Bñ tibi cupio
Inſolens
Inſolẽtia
Illicis
Litia
Sollicitaľ & incitare
Lactare
Cõglutinare
Attẽpate

Eſt uero

DONA.¶Sycophãta:hoc ẽ qꝫ minime uolebat ſibi dici crito.nã ita locutus ẽ ſupra ut clamitẽt me ſycophãtã hæreditates ſequi.¶Hem.principiũ iracundiæ.audiuit enim qđ maxime euitabat:nã ut ſupra.c.m. Hẽ ſic crito hic eſt:mite hic chremes traducit illũ ab iracũdia:dicẽdo ſic cũ eẽ.Menãder & recte qa naturæ ignoſciť uolũtati nõ.¶Mihi pgit:qđ uult dicere:grauiter & mature.¶Ego iſtæc.m.aut.c. ẽ eni ſycophantæ pturbare rẽ bonã:& curare malã.hoc igiť dr cur ego hæc turbo aut cogito quẽadmodum tu dicis ſimo.¶Nõ tu.t.m.æ.a.feres:nõ filiũ:ſed amorẽ i filio ſignificat:an qa iratus eſt:quærens an cõueniant hæc uerba pro pãphilo ueniente. Immo enim cõueniunt:nã q̃to magis diſſimulat fauorẽ:tãto plus acquit ad ea quæ loqtur.¶Iã ſciri põt:addidit & tpis celeritatem & magna maturitate dixit.¶Atticus qdam olim.n.ſ.hæc ps argumenti ẽ:quæ & ſupra iã dicta.¶Forte.a.,pprie de naufrago i litus eiecto atqꝫ egẽti dr.¶Primũ ad.c.p.qd ẽ primũ:an qa poſtea mortuus eſt.¶Fabulã:aut ad comœdiã retulit fabulam:qa fabula comœdia:& qa argumẽtũ q̃ſi fabulæ narratur aut certe ad iriſionẽ narrationis dicit:eteni fabulæ ,ppriũ ut Hora.Olim ruſticus urbanũ murẽ mus paupe ferť Accepiſſe cauo : ueterẽ uetus hoſpes amicũ.¶Ita ne. u.o. ſi ſubdiſtinguit:iterſtrepit accipe:ſin diſtiguit euertit itelligas.¶Ita ne.u.o.põt ita ne uero ſubdiſtingui : & ſic cũ cõminatiõe iſerri obturbat.¶Ibi.a.e.i.mags cõfirmatio ueritatis eſt.¶Nomẽ.t.c.t.nõ negãtis ẽ:ſed difficile ſeſe dicturũ oſtẽdit.¶Phania.hoc ita dicit crito ut nemo audiret.ſ.adhuc dubitans:an ipſe ſit.¶Hem.ſunt qui putãt ſimonẽ dicere iraſcẽtẽ filio critonẽ ſummouẽti.¶Perii hoc pãphilus poſt iracũdiã pris chremis ẽ dolẽtis:uel eius mẽtionem:uel qđ i filia pene peccaret.¶Verũ.h.o.ſ.hoc adhuc cõtãter ẽ dictũ:ideo indiget cõfirmatiõe.¶Rhãnuſiũ ſe:pirheũ & rhãnus pagus atticæ:& rhannus:& cætera huiuſmodi maritima atticæ ,pprie itelligenda ſunt.¶Multi alii in.a.hoc teſtimoniũ cæcũ duciť.Teſtimoniorꝫ eni modus duplex eſt manifeſtus & cæcus.Manifeſtus eſt qui certos teſtes & pſites hẽt.Cæcus in quo multitudinẽ aut ciuitatẽ dicimꝰ ſire:ut Ci.Teſtis ẽ tota ſicilia:qđ tñ audiẽtẽ cõſternat.ẽ ẽt i cæco iuſiurandum tabulæ:abſentiũqꝫ perſonæ.

Horatius

Eſt uero huic credẽdum chremes.Pa.ni metuã patrem
Habeo pro illa re quod illum moneam probe.
Si.ſycophanta.Cri.hem.Chr.ſic crito eſt hic:mitte.
Cri.uideat qui ſciet:ſi mihi pgit:quæ uult dicere
Quæ non uult audiet.ego iſtæc moueo:aut curo?
Non tu tuum æquo aĩo feres malũ:nã quæ dixi uera
An falſa audieris:iã ſciri poteſt.atticus quidam olim
Naui fracta apud andrum eiectus eſt & iſtæc
Vna parua uirgo:tũ ille ægenus forte applicat primũ
Ad chryſidis patrẽ ſe.Si.fabulã incœperat.Chr.ſine.
Cri.ita ne uero obturbat?Chr.pge.Cri.tum is mihi
Cognatus fuit qui eum recepit:ibi ego audiui ex illo
Seſe atticum eẽ ciuẽ:is ibi mortuus eſt.Ch.eius nomẽ
Cri.nomen tam cito tibi:phania.Chr.hem perii.
Cri.uerũ hercle opinor fuiſſe phaniam.hoc certe ſcio
Rhãnuſium ſe aiebat.Chr.o iuppiter.Cri.eadem hæc
Chreme multi alii in andro tum audiuere.Chr.utinam
Sit id quod ſpero eho dic mihi.quid eam tum?ſuam

Rhãnus
Pirheus
Duplex teſtiũ modꝰ

GVIDO. Eſt uero credendũ huic.q.d.non eſt illi fides habẽda.ubi uero dr per ironiã:ut Virg. Egregiã uero laudem & ſpolia ampla refertis. Tuqꝫ puerqꝫ tuus quẽadmodũ &.ſ.ut id populos curat.ſ.qđ dici ſolet deus ſciat.uero fere hic eodẽ modo capiť ut illic.ſ.Pam.ni.i.niſi metuã patrẽ.habeo.i.ſcio aliquid ſupple qđ moneã.i.admoneam ,pbe.i.cõmode illũ critonẽ pro illa re.i.pro reſpõſiõe ad obiecta.Si.o ſycophãta: ideſt calũniator.exclamãdo profertur.Cri.hem iteriectio indignãtis.Chre.crito hic ſimo ẽ ſic:ideſt talis naturæ ta & rectæ:nam naturæ ignoſcitur non uolũtati.mitte ideſt dimitte eum nec attẽde ad ea quæ dicit.Cri . uideat quis:ideſt qualis ſit ſi perget:ideſt proſequetur perſeuerabit dicere mihi quæ uult:audiet quæ non uult. Ego iſtæc moueo ideſt perturbo & curo:ideſt cogito iſtæc quæ tu dicis ſimo tu non feres æquo animo tuum malum ſcilicet amorem i filio.Nam audieris ideſt audies ea quæ dixi uera an falſa : ideſt ſiue ſint uera ſiue falſa & hoc ut tibi ſim moleſtiæ:ſicut es mihi & addit temporis celeritatem inquietis iam: ideſt nunc poteſt ſciri an uera ſint an falſa.quidam atticus olim fracta naui:ideſt naufragio facto apud andrum eiectus eſt ad littus : ſcilicet & una:ideſt ſimul iſtæc uirgo parua eiecta eſt.tum:ideſt tunc forte ille egenus applicat : ideſt adigit appellit ſe primũ ad patrem chryſidis.Proprie de naufragio ad littus eiecto atqꝫ egẽti applicare diciť.ſ.ſimo narrationẽ irridẽs inqt icœptat.i.icipit fabulã.i.nugas cõmentũ mẽdaciũ uanitetẽ.Chr.ſine.i.pmitte eũ loqui. Cri.ita ne obturbat uero.i.ita ne euertit ueritatẽ aut reclamat & reluctatur ſeu iterſtrepit ueritati.Chr.Crito perge.i. pſequere pſeuera.Cri.tũ is fuit mihi cognatus qui recepit eum atticum.Ibi.i.i eo loco audiui ex illo ſeſe fuiſſe atticum is mortuus eſt ibi.Chre.crito dic ſupple nomen eius.Cri.putas ſupple ut tam cito dicam tibi nomẽ: oſtendit enim difficile ſeſe dicturꝫ.deinde ſubdit phania eſt ſup.nomen eius:ſed ita crito dicit ut nemo audiat adhuc.ſ.dubitas an ipſe ſit.Chre.Hem perii cremis eſt dolentis põt & pãphili eſſe.Cri.ueri.m.i.ſed hercle opinor fuiſſe phaniam ſcio certe hoc aiebat ſe eſſe rhannuſium:ideſt ex rhãno atticæ pago.Rhãnus enim pagus eſt atticæ.Chre.iuppiter.Crito o chreme multi alii a me audiuere tum hæc eadem in andro in ea inſula. Chr.utinam id quod ſpero ſit.eho attẽtionẽ mouet dic mihi qd tum.i.tũc aiebat eã Glycerium eſſe ſcilicet.

Sycophã
Ego gnãtis
Applicare
Fabula
Obturbare
Vero

VNIVERSIDAD DSALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONA.¶Cuiā igiť.Vetuſte.c.qđ oibus generibus & caſibus ſeruit.¶Arrige.a.p.Traſlatio a pecudibus: qbus itēdit accipiēdā eē uocē.¶Arrige.a.p.Hoc ſimo uideť dicere ut alii putāt ipſe ſibi pāphilus.¶Noram& ſcio:notā phaniā.Scio fratrē fuiſſe.ergo & ad pſonā:& ad rē rettulit.¶Meq̃ i.a.p.p.bñ i aſiam ubi bellū ſi ſe quētis erat ſed i græcia:& pſequēs dicit pſeuerationē ſequētis oſtēdens.ſequitur enim qui non deſinit ſequi. Virg.Multis ſe mſibus.a.p.¶Vix ſum apud me:hoc ē argumētū a ſapiētibus ad lætitiā uehemētē i bonis mo derādā:cū unuſqſq; gaudēs ita pturbeť ut apud ſeipm nō ſit.¶Vix.ſ.a.m.non ſū apud me.magis cōſuetudine q̃ rōne dť.aut forte ſic dicit q̃ſi abierit aius: & rurſus redierit. ¶Ita.a.c.e.duo carnifices futurorum rerū ſūt ſpes & metus. Dolor eni & gaudiū pñtiū rerū ſūt.Virg. Hinc metuūt cupiūtq; dolēt:ſed dolorē hic in lætitia non poſuit & mire ordinē ſeruauit:ſic enim ſe hæc inuicē ſequuntur:& ἀσυνδετως diſti/ guēdū ē ſpe:gaudio:ut ſepatim iferať.¶Mi rādo hoc tāto.r.b.mirādo dū miror: & eſt pticipiū.¶Ne iſtā multis:ne nimis. Cicero Ne iſte uehemēter errat.Salu.Ne iſta nobis manſuetudo & miſericordia.¶Gaudeo: gaudemus nñs:gratulamur alienis:ut Salu. Ex uoce magna.u.g.¶Ne.i.m.ſi multis mo dis inueniri gaudeo:ſed tuā inueniri gau/ deo.Alii multis modis tuā iueniri gaudeo: ſed non iueniri gaudeo.Hic iā rediti gſam ſimo cū filio:niſi forte patrē ſocerū appel/ lat.ut Turnus apud Virg.Et nos tela pť.ſ.q. h.d.d.ſed nō q̃uo dicit.¶Quid re.pſtan re ſtat iō:qa hæc iā maior ps recōciliationis ē.

Cicero

Gaudere

Gratulari

Ne eſſe aiebat?Cri.nō.Chr.cuiam igitur?Cri.fratris
Filiam.Chr.certe mea eſt.Cri.quid ais?Si.quid tu ais?
Pa.arrige aures pamphile.Si.quid credis?
Chr.phania ille frater meus fuit.Si.noram & ſcio.
Chr.is hinc bellū fugiens:meq; in aſiam perſequens
Proficiſcitur:tū illam relinquere hic eſt ueritus:poſt
Illa nunc audio primum quid de illo ſit factum.
Pa.uix ſum apud me:ita aius cōmotus eſt:metu:ſpe:
Gaudio:mirando hoc tanto & tam repentino bono.
Si.ne iſtam tuam multis modis inueniri gaudeo.
Pa.credo pater.Si.at mihi unus ſcrupulus etiam reſtat
Qui me male habet.Pa.dignus es cum tua religione
Odiū.Cri.nondum in ſcripto quæris.Chr.qđ iſtud ē?
Pa.nomen nō cōuenit.Cri.fuit hercle huic aliud puæ.
Chr.quid crito.nunquid meminiſti?Cri.id quæro.

¶Credo pater:certum utrum cui gratulatur ſimo ſitq; is pāphilus reſpōdeat.Poteſt enim chremes & pater uideri. ¶Credo:.p.ſic reſpōderi ſolet dicēti gaudeo.¶At.mihi etiam.u.ſ.r.at diſcretiuum eſt ſuperiorum di/ ctorum.ſcrupulus a ſcrupulo lapide dictus lapillus minimus:nam nimis moleſtæ ſunt pedibus ſcrupuloſæ uiæ ut Virg. At ſcrupulus at.l.n.n.q.r.¶Etiam:p adhuc.¶Dignus.e.c.t.r.o.aut dignus odio: aut accuſatiuus pro ablatiuo caſu eſt poſitus pro odio:aut ſeparatim odiū legendū eſt:ut ſit dignus qui male habeatis.¶Nodum in.ſ.q.Scirpus paluſtris res eſt leniſſima.Lucil.i primo:Nodū in ſcirpo iſane facerem uulgus: eſt autem ſcirpus ſine nodo & lenis iūci ſpecies.Alibi ipſe Reddunt curuatura iunceas.Plau.Scirpos induiť ratis.¶Id. q.rurſus crito obliuioſus eſt utpote alienarum rerum uoluptati obſtaret non letitiæ & gaudio.

Scrupul⁹

Scirpus

Lucilius

Plautus

GVIDO ne.i.utrum aiebat eſſe ſuam filiam.ſ.Cri.non.Chre.igitur cuiā.i.cuius filiam eſſe dicebat. Cri. aiebat eſſe filiam fratris. Chre.certe ea eſt mea ſcilicet filia.Cri.quid ais:Si.quid tu ais:Pā.alloquiť ſeipſum di/ cēs pāphile arrige aures:idest erectas præbe aures ad accipiendam uocem tibi congruā.Si.Quid credis?chre me ſcilicet.Chre.ille phania fuit meus frater.Si.Noram phaniā ſcilicet & ſcio eum eſſe tuum fratrem. Chre. is frater fugiens bellum & perſequens me in aſiam pficiſciť hinc.i.ex athenis.& pſequēs dicit oſtēdēs ſequen/ tis perſeuerantiam.tum frater ueritus eſt relinquere illam hic poſt illa uel tempora uel ea quæ ſunt dicta nūc primum audio quid ſit factum de illo fratre meo.Pam.Pāphilus præ nimio gaudio ita perturbať ut apud ſe/ ipſum non ſit:propterea inquit uix ſum apud me.i.non ſum apud me & magis conſuetudine dicitur q̃ ratio ne.uel ita dicit quaſi abierit animus in aduentu gaudii & rurſus redierit.Ea propter cum aliquis ſe colligit & conſiderat dicitur ad ſe redire cum prius extra ſe exiſtens apud ſe non eſſet.ita:idest adeo animus eſt commo tus:idest perturbatus metu ſpe gaudio.mirando:idest dum miror hoc bono tanto & tam repentino.i.ſubi/ to:idest ,pter tantum bonum & tam repentinum.Duo ſunt futurarum rerum carnifices:idest tortores aſſli/ ctores turbatores:quia turbāt animum ſcilicet ſpes & metus:dolor enim & gaudium præſentium rerū ſunt. Si.ſane.i.ualde alii ne habent.i.certe uel ualde aut nimis gaudeo iſtam glycerium inueniri tuam multis mo/ dis.i.rationibus.gaudemus nobis.gratulamur aliis.Pam.o pater credo te ſcilicet gaudere.Si.At unus ſcrupu lus.i.una anxietas:una difficultas una moleſtia.tractum enim eſt a ſcrupulo lapide minimo qui in calceo la/ tens lædit & moleſtus eſt.moleſte enim ſunt pedibus uiæ ſcrupuloſæ.unus ergo ſcrupulus reſtat: idest ſup/ eſt:reliquus eſt mihi qui male habet:idest uexat uel male tractat me.Pam.Dignus es cum tua religione: idest ſuperſtitione & ſcrupuloſitate.odio:idest ut odio habeatis:quæris nodum in ſcirpo.ſcirpus iunci ſpecies eſt læuiſſima & ſine nodo & ideo ,puerbiū ē de illis qui nimis ſunt curioſi & q̃ q̃runt aliqđ ubi non ē qđ di ci ſolet uulgo tu q̃ris i ueruece q̃nque pedes cū tñ tñ ſint quatuor.Cri.qđ iſtd ē quod te ſollicitat.Ch. nomē non cōuenit.i.de noie ē controuerſia.uel nomen non congruit ut ſit filia mea.Cri.hercle aliud fuit nomen huic paruæ:idest cum eſſet parua.Chre.qđ nomē fuit.Cri.quæro id:idest tento in memoriam illud redigere.

Perſeqns

Apđ ſe eē & ad ſe re dire

Spes & metus fu turarū do lor & gau dium pñ tium ſunt rerum.

Scrupul⁹

Male hēt me

Scirpus

Pa.ego ne

DONA.¶Heus chre.heus dicēdū erat qa chremes critonē ītuebať.¶Ex ipſa.m.a.duas res oſdit pāphilus & q̃ uerū ſit q; ex ipſa ſæpe audierat & q̃ ſua ſit glycerium.¶Oēs nos.g.h.c.aut hoc gaudere correpte:aut hoc pducterut ſit in hac re gaudere:& gaudere noſtris eſt ut ſupra annotauimus:alienis uero gratulari.Salu. Et ei Saluſtius n.m.n.g.plus eſt ergo gaudere q̃ lætari.¶Quid.r.p.hoc eſt ne iraſcatis.¶O lepidum caput:in quo leporis eſt.Lepor pi/ plurimum lepidus dicitur.Nam lepos eſt uenuſtas.¶Nēpe.ſ.nēpe &.ſ.dicētes manu & uultu dotē ſignifi dus cat:quod mox itelligit chremes:alii .ſ.chremetis pſonā faciunt.¶Dos.p.ē.i. pamphilo p uxore dabunť decē talēta.¶Accipio ille ni ſi dixiſſet accipio:dos non eēt.datio eni ob acceptū cōfirmať:nec pōt uideri datū id qđ nō ſit acceptū.Eho:eho admiratio ē inten/ tionis ad id qđ dicturi ſumus.¶Dauo ego iſtud dedā iā negocii:addidit & tēporibus celeritatē.¶Qui:q̃ obrē pater. ¶Non recte uinctus.i.nō iuſte ſed hic ad cauſam rettulit nō iuſte recte.ſenex uero ad rē rettulit. ¶At ita iuſſi:qa q̃drupedā ſtrigi iuſſerat:quaſi re/ cte ac diligenter:& hoc ipſū nō uacat. nā iā & iocula riter loqui & minus iraſcentis eſt: & placabilis animi.¶At ita iuſſi.elegāter lu ſit ad amphibologiā:& ſimul oſdit q̃ ppi/ tius ſit pāphilo pater:& q̃ facile ueniā dauo ipetrare poſſit ab eo qppe q̃ iam etiam io/ cet.Pāphilus aūt dixerat nō iuſte ille ſic rñ/ dit quaſi dixerit non diligēter uinctus eſſet: & at ita iuſſi:ſic eni præceperat q̃drupedē.

Pa.ego ne huius memoriam patiar meæ
Voluptati obteſtare quum egomet poſſim in hac re
Medicari mihi:non patiar.heus chremes quid
Quæris paſſibula eſt.Cri.ipſa eſt.Ch.ea eſt.Pa.ex ipſa
Millies iā audiui.Si.oēs nos gaudere:hoc chremes te
Credo credere.Chr.ita dii me adiuuent ut bene credo.
Pa.quid reſtat pater?Si.iādudum res reduxit me ipſa
In gratiam.Pa.o lepidum patrem:de uxore ita
Vt poſſedi nihil mutat chremes.Chr.cauſa optima eſt:
Niſi quid pater ait aliud.Pa.nempe.Si.id ſcilicet.
Chr.dos pāphile eſt decē talēta.Pa.accipio.Ch.ppero
Ad filiam eho meus crito mecum:nam illam me
Haud credo noſſe.Si.cur non illā huc trāſferri iubes?
Pa.recte admones dauo ego iſtuc dedam iam negocii.
Si.non pōt.Pa.qui non pōt?Si.aliud hēt ex ſeſe &
Maius malū.Pa.quidnam?Si.uinctus eſt.Pa.pater
Non recte uinctus eſt.Si.haud ita iuſſi.Pa.iube ſolui
Obſecro.Si.age fiat.Pa.at matura.Si.eo intro.
Pa.o fauſtum & fœlicem hunc diem.

Carinus.Pamphilus.

GVI. Pā.ne idest utrū patiar memoriā huius critonis.obſtare:idest nocere meæ uoluptati cū egomet poſſū medicari mihi in hac rerū patiar.heus chreme.uocat chre/ metē qui ituēdo critone erat attēť.qđ quæ riſ? illa eſt paſſibula.Cri.ipſa eſt paſſibula.ſ. Chre.ē ea quæ ē filia mea.Pā.audiui millies ex ipſa ſe eē paſſibulā.Si.o chremes credo te credere nos oēs gaudere hoc.i.hac re. Chr. ita dii me adiuuēt ut bñ credo. Pā.o pť qđ reſtat.i.ſupeſt reliquū ē.Si.res ipſa.ſ. agnitio paſſibulæ reduxit me iādudū.i.pauloante ī gſam.i.i beniuolētiam & chremetis & filii ut uidelicet mihi bñ cupiāt & ego quoq; il lis:qđ ſi ad ſolū dicať pāphilū ad pāphilum referať tm.Pā.o lepidū patrē.i.in quo pluri/ mū ē leporis ac uenuſtatis.nā lepos ē uenu ſtas. Chremes nihil mutat de uxore ita ut poſſedi.i.ut iā habui eā.Chre.Cauſa ē opti/ ma ut nihil mutē niſi pater ſimo ait aliquid aliud.Pā.Nempe.i.certe nihil aliud ſupple ait.Si.ſcilicet.i.certe nihil aliud aio.Chre.O pamphile dos eſt tibi decem talenta.i.pro dote dabuntur tibi de/ cem talē.Pā.accipio.i.grata habeo illa talenta ſeu illam dotē habeo gratā.Chre.ppero.i.pperanter eo ad filiā paſſibulam.Eho admonitio ē attētionis ad id quod dicturi ſumus.meus crito ueni ſup.mecū.Nā credo illā haud.i.non noſſe me.Si. cur non iubes illā tranſferri huc.i.traduci in hunc locum.Pā.admōes recte.ego de/ di.i.ualde dabo & cōmittam iam iſtud negocii dauo.Si.non poteſt id negocii.ſ.ſuſcipe.Pā.q idest q̃obrem non poteſt id peragere.Si.habet aliud malum & maius ex ſeſe.i.ex ſeipſo.Pam.quidnam.i. quid mali habet. uel quidnam.i.cur habet malum.Si.uinctus eſt.i.ligatus in carcere ſiue eſt in uinculis coniectus.Pa. o pater non eſt uinctus recte:idest iuſta de cauſa.Si.Iocatur pater dicens ſe nō iuſſiſſe ut ita uinciretur ſed ut quadru/ pedes ſtringereť.haud:idest ſi iuſſi ita uinciri ſcilicet.Pā.obſecro iube ſolui.i.ut ſoluať.Si.age hortantis ē fiat. Pam.at matura.i.accelera iubere.Si.eo intro.Pā.o hunc diem fauſtū & fœlicē.q.d.multæ fœlicitatis plenum.

Lepidus

ASCEN. Legunt multi:at ita iuſſi:Quia.n.pamphilus dixerat nō recte.i.iuſta de cauſa uinctus eſt:ait Si/ mo iocās & aliter accipiēs recte.ut ſit.At ego iuſſi ut ita.i.recte hoc eſt debite uinceretur.Sed hæc hactenus.

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DO. Rouiſo qd agat pãphilus.a.ec.Hæc ſcæna alterũ generũ chremeti cõparat:ne aut carinus triſtis rece/
P datꝰaut non ꝓuiſum uidereẽ philomenæ.Prouiſo qd agat:hoc colloquiũ poſt cõpendium fabulæ i/
Prouiſo ducẽ:ut una narratione etiã negociũ carini trãſigi poſſit.℃Prouiſo qd agat:dupliciter res ab oculis ſpectatorꝶ mouẽtur:aut eni futura ꝓmittũtur:aut facta narrãtur.℃Prouiſo:duo ſignificat:& prouideo & pro cedo.℃Nunc ſic eſſe hoc uerum lubet:ſic delicate ꝓnũciãdũ ẽ:& ſepatim diſtinguẽtes.℃At nũc mihi ſic eẽ uerum.i.ſenſus hic eſt:alii putãt ut uolũt.ego aũt uerũ eſſe confirmo quod mihi lubet uerum credere.℃Ego deoꝶ.p.ſ.e.a.Oẽ quod habemus aut mutuum ẽ aut propriũ.mutuũ ẽ qcqd ad tẽpus habemus nec poſtmodũ nſum futuꝶ ẽ: ut uxor:domus:uilla:ſerui: & cætera in hunc modũ.ꝓprium ut uirtus animi:& bonum ſempiternũ:qđ ꝓprie de diis dr̃: ñ eni aliũ de uenerũt:ſed apud ſeipos ſunt ſemper: & epicurꝶ ſecutus hoc dixit.ꝓprie ergo de di
Sẽpiternꝰ is ſempiternũ dr̃.nã iter ſempiternũ & ꝑpe
Perpetuꝰ tuum hoc intereſt:ꝙ ſempiternũ ad deos: ꝑpetuũ ꝓprie ad hoies ptinet.℃Ego deoꝶ. p.u.ſ.a.e.hanc ſniam totã menãdri de eunucho trãſtulit.& hoc eſt qđ dr̃ cõtaminari ñ decere fabulas.℃Ego deorum uitã: nõ dixit quod ſit ſed quod uerum putet.& cum quod a cæteris philoſophis repudiaẽ de ocio deorum ac perẽni uoluptate:ꝓprie ſunt ꝑpetuæ:ſempiternæ quæ non ſunt accõmodate ad tẽpus ac mutuæ:ſic & ſupra: Nihil ne eẽ propriũ cuiq̃.℃Si nulla ægritudo huic gaudio intereſt.i.ſecũdũ ſupradictã ſniam:ſi ꝓpria iquit hæc fuerit uoluptas deus ſũ.℃Quid.i.g.e.i aliis daui pſona iſerẽ.℃Nã hũc ſcio mea ſo/
Archaiſ/mos lide:ſolũ.Archaiſmos:ſolide ſolum figura.

P Rouiſo quid agat pamphilus:atq; eccum.
Pa.aliquis forſitan me putet nõ putare hoc uerũ
At mihi nunc ſic eſſe hoc uerum lubet.ego deorum
Vitã propterea ſempiternã eẽ arbitror qđ uoluptates
Eoꝶ ꝓprie ſunt.nã mihi ĩmortalitas parta eſt ſi nulla
Aegritudo huic gaudio interceſſerit:ſed quem ego
Potiſſimum mihi exoptem nũc cui narrem hoc dari?
Ca.quid illud gaudii eſt?Pa.dauum uideo:
Nemo eſt quem malim omnium;nam hunc ſcio
Mea ſolide ſolum gauiſurum gaudia.

Dauus.Pamphilus.Carinus.

P Amphilus ubinã hic ẽ?Pa.daue.Da.qſnã hõ eſt?

P Amphilus ubinã hic ẽ:In hoc actu mira arte ea quæ reſtant de comœdia breuiter explicanẽ:& deſignanẽ duoꝶ ſocioꝶ binæ nuptiæ.℃Pãphilus ubinã hic ẽ.℃Daue qs hic ẽi affectu gaudentis pãphili & daui gratulatione cognitionem rerum carino ꝓbuit:cuius perſona parce utitur poſt cõpendium.

GVIDO. P Rouiſo &c.Hæc ſcæna alterũ generũ chremeti cõparat ne aut carinus triſtis recedat aut non prouiſum uideretur philomenæ.Ca. ꝓuiſo:ideſt ꝓuideo uel procedo uel pro ſimplice ponitur:ideſt eo ad
Prouiſo uidendum quid pamphilus agat atq; eccum:ideſt ecce hic eum.Pam.forſitan aliquis putet me non putare hoc eſſe ueꝶ at mihi lubet pro libet nunc hoc eſſe uerum ſicut dicitur .ſ. q .d. alii putant ut uolent ego uero illud uerum eſſe confirmo ꝙ mihi lubet uerum credere ego arbitror uitam deorum eſſe ſempiternã: ꝓpterea ꝙ uoluptates eorum:ideſt eorũ gaudia ſunt.ꝓpriæ ideſt perpetuæ ſempiternæ non accõmodatæ ad tẽ/
Propriũ tempus ſeu mutuæ.Omne enim quod habemus aut mutuum eſt aut ꝓprium.Mutuum eſt quicquid ad tẽ/
& mutuũ pus habemus:nec poſtmodum noſtrum futuꝶ eſt ut uxor domus uilla ſerui & cætera. Proprium autem eſt ut uirtus animi & bonum ſempiternum qd ꝓprie de diis dicitur.non enim aliunde uenerũt ſed apđ ſeipos ſunt ſemper.Epicureũ aũt Terẽtius hic ſecutus eſt a cæteris eni philoſophis repudiaẽ de ocio deoꝶ & perẽni
Sẽpiternũ uoluptate.Et intereſt inter ſempiternum & perpetuũ.Nã ſempiternum ad deũ:ꝑpetuũ ꝓprie ad homines p/
& ꝑpetuũ tinet.Ergo pamphilus ſecundum illam ſententiam dicit ſi propria hæc fuerit uoluptas deus ſum. Nam ĩmor
Aegritu/do talitas parta eſt mihi:ſi nulla ægritudo.i.ſollicitudo:anxietas animi aut paſſio iterceſſerit.i.obſtiterit huic gaudio.ſed quem potiſſimum:ideſt principaliſſime exoptem dari mihi nũc:ideſt obuium fieri mihi cui narrem hoc.Ca.Quod gaudium eſt illud quod agitetur a pamphilo.Pam.uideo dauum.nemo eſt omnium quem malim dari mihi.ſ.Nam ſcio hunc ſolum gauiſurum ſolide:ideſt integre firme.mea gaudia : ideſt gratulatuꝶ
Gaudeo tuũ gaudium elegã ter dicit mihi.Dicimus enim eleganter gaudeo tuum gaudium pro eo quod eſt gaudeo quia gaudes.Celius ad Ciceronem.Acceſſit huc ꝙ poſtridie eius abſolutionem in theatrum curionis hortenſius introiit puto ſuum gaudium gauderemus:ideſt ut gauderemus:quia ipſe gaudebat.

P Amphilus &c.In hoc actu mira arte ea q̃ reſtant de comœdia breuiter explicantur deſignantur duoꝶ ſociorũ binæ nuptiæ.Da.Vbinã hic pãphilus eſt?Pã.daue.Da.Quiſnã.i.qs homo eſt qui me uocat.ſ.

Pa.ego ſum

DONA.℃Certe id ſcio qd mihi cõtigerit:ſcio.i.perſenſi.℃More hominũ:hoium abundat.℃More hominũ euenit:id qđ ſum nactus mali.qa fama mali celerior q̃ boni.i.ut facilius mala q̃ bona nuncientur.ergo dixit qđ ille prior ſcierit ꝙ eẽt uinctus:q̃ ꝙ is glyceriũ cognitã cognoſceret.℃Mea glyceriũ ſuos parentes reppe rit hæc ita narrantur dauo:ut eadẽ opa etiã carinus audiat.℃Pater amicus ſũmus:hæc oĩa ut diximus propter carinũ dicunẽ ut audiat.℃Amicus ſummus:deeſt eius.℃Nũ ille ſomniat ea quæ uigilãs uoluit? Hinc Virgi. Virgilius
Credimus an qui.a.i .ſ.ſ.ſ.℃Deſine:cõpendiũ attulit.℃Bñ factũ:a gratulatione cœpit omne cõpendiũ.℃Age me in tuis ſecundis rebus reſpice:hæc ſunt Reſpicere

Pa.ego ſum.Da.o pãphile.Pa.neſcis quid
Mihi obtigerit.Da.certe neſcio:ſed qd mihi obtigerit
Scio.Pa.& qdẽ ego.Da.more hoium euenit ut quid
Sim nactus mali prius reſciſceres:q̃ ego illud
Quod tibi euenit boni.Pa.mea glyceriũ ſuos parẽtes
Reppit.Da.bene factũ.Ca.hem.Pa.pater amicus
Sũmus eſt nobis.Da.qs?Pa.chremes.Da. narras ꝓbe
Pa.nec mora ulla eſt quin eam uxorem ducam.
Ca.num ille ſomniat ea quæ uigilans uoluit?Pa.tum
De puero daue.Da.ah deſine:ſolus es quem diligunt
Dii.Ca.ſaluus ſum ſi hæc uera ſunt:adibo.&
Colloquar.Pa.qs hõ eſt?o carine in tempore ipſo
Mihi aduenis.Ca.bene factum.Pa.audiſti?
Ca.oĩa:age me in tuis ſecũdis reſpice:tuus nunc
Chremes eſt:facturum quæ uoles ſcio eſſe omnia
Pa.memini atq; adeo longum eſt expectare
Illum dum exeat:ſequere me hac:intus apud
Glyceriũ nunc eſt:tu daue abi domum propera
Accerſe hinc qui auferant eã: qd ſtas?qd ceſſas?Da.eo.

quæ abſolute dicunẽ & eſt cõmonitio.Sũt eni qui fœlicitate elati ne reſpicere quidẽ uelint amicos: & reſpicere eſt proprie retro aſpicere:ideſt quæ præcedis fœlicitate nõ obliuiſcaris.℃Tuus eſt nũc carinus.Lucilius in ſecũdo:Nũc præcor tuus ẽ meus ſi diſceſſerit hõ gentili.℃Tu daue abi domum:hi uerſus uſq; ad illũ:gnatã tibi meã philomenam uxorẽ.neganẽ terẽtii eẽ adeo ut in pluribus exẽplaribus bonis non inſerantur.℃Atq; adeo lõgũ ẽ illũ expectare:qa audacter:& artificioſe binos amores duorũ adoleſcentiũ & binas nuptias in una fabula machinatus ẽ & id extra ꝑſcriptũ menãdri:cuius comœdiã transferebat:idcirco aliud i proſcœnio: aliud poſt ſcænam rettulit:ne uel iuſto lõgior fieret:uel in eandem pp rerũ ſimilitudinẽ cogerenẽ.℃Sequere me intus apud glycerium:iam poſt ſcænam itur:quia ulteriꝰ in proſcænio nihil agitur.

GVIDO. Pam.Ego ſum.Da.o pãphile.Pã.neſcis quid obtigerit.i.acciderit mihi Da.certe.i.ꝑfecto neſcio qd tibi cõtigerit.ſ. ſed ſcio qd obtigerit mihi.Pã.& qdẽ.i.& ẽt Et quidẽ
ego ſcio.Da.Euenit more hoium abundat More eue
hoium dicit.Do.q.d.euenit ut ſolet euenire.ut tu reſciſceres.i.poſt factum cognoſceres.qd mali nactus ſum. nire
i.inuenerim prius q̃ ego reſciſcerẽ illuc boni.id bonũ qđ euenit tibi.Pa.glyceriũ mea amica.ſ.repperit.i. ca/ Repperiẽ
ſu quodã inuenit parentes ſuos.i.pr̃em & matrẽ.Da.o bñ factũ:exclamatio eſt pro q̃ bñ factũ eſt?Ca.hẽ: inter/ Hẽ admi
iectio hic admirãtis factũ illud.Pã.pater eius glycerii eſt ſũmus amicus nobis.Da.qs pater?Pã. Chremes. Da. rantis
Narras probe.i.dicis uerũ.Pã.nec ulla mora eſt qn.i.ꝙ nõ ducã eã glyceriũ uxorẽ.i.quin habeam eã i uxorẽ. Ca.Nũ.i.nũqd ille pãphilus ſomniat ea quæ uigilans.i.cũ uigilaret uoluit.i.cupiuit.Pã.tum.i.deinde o daue de puero?qd fiet.ſ.Da.ah.deſine.i.deſiſte de ea re ſollicitus eẽ.tu es ſolus quẽ dii diligũt.i.tu omniũ fortunas ſupas ſiue omniũ fœliciſſimus es:& cui dii magis fauerũt.Ca.ſum saluꝰ.i.ſum incolumis ſoſpes uiuo non languco ut prius.ſi hæc ſunt uera.adibo.i.ibo.ſ.loquiẽ.Deinde percepto eo ſubdit.O carine aduenis mihi i ipſo tempore.i.opportune & tẽpeſtiue.Ca.bñ factũ eſt ſup.Pã.Hẽ audiſti q̃ bñ factũ ſit.Ca.omnia audiui. ſ.age.i. eia hortantis eſt aduerbium:reſpice.i.retro aſpice me:hoc eſt faue mihi:tractũ a diis qui reſpiciẽdo homines illis fauent. Sunt autẽ qui fœlicitate elati ne reſpicere qdẽ uelint amicos.Itaq; reſpice me.i.nõ obliuiſcaris me Reſpicere
quem præcedis fœlicitate.i.in tuis rebus.ſecundis.i.in tuis proſperitatibus.Chremes eſt nunc tuus.i.eius moderator es & tibi magna eſt apud eum fides ita ut tuo ſit uſurus conſilio ſcio eum eſſe facturum omnia quæ uoles.Pã.Memini.i.ſcio eum eſſe meum & omnia facturũ.Nam quorum meminimus illa nouimus & ſci/ Meminiẽ
mus.atq; adeo.i.certe uel ualde longum eſt mihi expectare illum chremetem.dum.i.quouſq; exeat ſequere me.hac.i.per hanc uiã.eſt nunc intus apud glycerium agnitã filiam.tu daue abi.i.diſcede ꝓpere.i.celeriter uelociter domũ aduerbialiter ſumitur.accerſe.i.uoca uade ad uocandũ aliquos:qui auferãt:ideſt abducant eam glycerium.hinc:ideſt ex hac domo in qua eſt.quid.i.cur ſtas.i.erectus es:nec uadis qd.i.cur.ceſſas:ideſt tardas in mora es uel ocioſus es:Da.eo:ideſt uado.Deinde conuerſus ad ſpectatores inquit.

n E expectes dum exeat huc:intus deſpondebitur:mire dicit latenter ſe laudans quo uerbo auidum ad/ DO.
huc populum audiendi:adeoq; cupidum & intentum oſtendit:ut finem comœdiæ eueniſſe nõ ſenſerit.℃Intus tranſigetur:ſiquid eſt quod reſtat:artificioſe poeta hæreditatis iuſtam petitionem ex critonis perſona prætermiſit: quæ ei glycerio cognita iure tribuebatur:ne uel parue rei critonis tractatu aut defraudatione glycerii infuſcaretur.Finis fabulæ ad lætum exitum ſpectans.℃Siquid eſt quod reſtat. quia narratione dignum non eſt quod carinus rogat.

VNiVERSIDAD
DSALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

GVI. n E expectetis.i.nolite expectaſ:dũ.i.quouſq; glyceriũ:exeat huc.i. ueniat huc in mediũ proſcænium. Deſpõdebitur.i.ſpõſa efficieſ intus.i.poſt ſcænã niſi mauis illud uerbũ iperſonaliter capi pro eo qđ eſt ſponſalia fiẽt intus. De ſponſalibus autẽ ſic ait Gelius libro quarto & capite quarto Qui uxorem

Sponſalia qd ſint — inqt deductu rus erat ab eo:unde ducenda erat ſtipulabaſ eã in mrĩmoniũ ductum iri qd daturus erat.itidẽ ſpõdebat daturũ is cõtractus ſtipulationũ ſpõſionũq; dicebaſ ſpõſalia.tũ quæ promiſſa erat ſponſa appellabatur q ſpopõderat ſpõſus.Sed ſi poſt eas ſtipulationes uxor nõ dabaſ aut nõ ducebaſ q ſtipulabaſ ex ſponſu agebat.hæc ille.Siqd ẽ qđ reſtat.i.ſupeſt tráſigeſ.i.cõcordabiſ.conficieſ intus.i.poſt ſcænã.hoc aũt dicit ꝑpter iuſtã hæreditatis petitionẽ quæ a critone fieri poterat ex ſucceſſione chryſidis ſibi propinquæ. Tráſigere & pac ſci — Inter eſt aũt intertranſigere & paciſci.nam ut ait Vlpia.qui tráſigit quaſi de re dubia & lite incerta neq; finita tráſigit.q uero paciſciſ donationis cã rẽ certã & indubitatã liberalitate remittit.Vos ſpectatores ualete diſcedite cum ſanitate.& Plaudete — plaudite ideſt cõgratulamini poetæ qui hæc uobis ſuo ingenio ſpectãda ꝑbuit.Ego Calliopius Recẽſere — recẽſui.i.recognoui & cenſurã meã adhibui his ſcriptis corã recitatis.

n E expectetis dũ exeat huc itus deſpondebitur
Intus tranſigetur ſiquid eſt quod reſtet.
Vos ualete.& plauditecalliopius recenſui.

DO. CAELII Donati Grãmatici.Cl.in ſexti.P. Terentii Afri eunuchum commentarium.

h Aec maſculini generis noie nũcupata fabula eſt eunuchus:& eſt palliata Menãdri uetus.Q uam ille auctor de facto adoleſcentis:q ſe ꝑ eunucho deduci ad meretricem paſſus ẽ.nominauit.Itaq; ex magna parte motoria ẽ.Atq; in hãc comœdia:qui ꝑſonam parmenonis actor ſuſtinet:primas hẽt partes.Secũdæ ſunt chereæ.Tertiæ ad phedriam ſpectant.Huius prologus ſane eſt cõcitatior.Nã & obiicit crimina aduerſantibus: & cõminatur in poſtremũ:& accuſatorie narrat iniuriã Terentio factã:& ad ultimũ tumultuoſe:& cũ magna inuidia defendit poetã.Hæc & ꝓtheſin & cataſtrophen ita æqles hẽt:ut nuſq̃ dicat lõgitudine opis terẽtiũ delaſſatũ dormitaſſe.Actus ſane impliciatiores ſunt in ea:ut qui nõ facile a parũ doctis diſtigui poſſint.Ideo qa tenẽdi ſpectatoris cauſa uult poeta nſ omnes qnque actus uelut unũ fieri:ne reſpiret quodãmõ:atq; diſtincta alicubi cõtinuatione ſuccedentium rerũ ante aulæa ſublata faſtidioſus ſpectator exurgat. Acta plane ludis megalenſibus.L.poſtumio.L. cornelio cõ.ædilibus.i.curã ædiũ hñtibus:et ᵛic pſonatis.L.numidio ꝓthino.L.ambiuio turpione. Item modulante Flacco claudio tibiis dextrã & ſiniſtra ob iocularia uel multa permixta grauitate. & acta eſt tanto ſucceſſu:ac plauſu:atq; ſuffragio:ut rurſus eẽ uendita:& agereſ iterũ pro noua:proq; ea pciũ qđ nulli ante ipſã fabulã cõtigit octo milibus' ſeſtertiũ numerarẽt poetæ.prouerbia multa ſæpe pronunciata:& cãtica ſæpe mutatis modis exhibita ſunt. nuſq̃ hẽt:ſed ſuis tñ perſonis utiſ in hac terẽtius:delectat facetiis:ꝓdeſt exemplis:& uitia hominũ paulo mordacius q̃ in cæteris carpſit.Exẽpla aũt morũ hic trina præcipue ꝓponunſ. Vrbani.ſ.paraſitici:& militaris.Hæc edita tertiũ eſt:& ꝓnunciata Terẽtii Eunuchus quippe iam adulta cõmendatione poetæ.ac meritis ingenii notioribus populo.Facta aũt ex duabus græcis una eſt latina.Nam ex Eunucho & collace menãdri fabulis hæc Eunuchus terẽtiana ſcripta eſt.non ſine crimine quod multa in hanc tranſlata ſint ex multis poetis latinis:quod totum per prologum purgat atq; defendit.

Acta ludis magalẽſibus.L.Poſtumio Albino.L.cornelio merula ædilibus currulibus.Egere Ambiuius turpio.L.attilius prænestinus: græca Menandri prima:& acta ſecunda.Modulauit Flaccus claudii tibiis duabus dextris.M.Valerio.C.Mutio fannio conſulibus

GVI. Actaludis &c.Hæc comœdia fuit acta.i.recitata.& qđ uulgo dr luſa ludis.i.in ludis megalenſibus.i.in honorem magnæ mrĩs deorũ celebratis.L.poſtumio.L.cornelio merula ædilibus currulibus.i.quo tẽpore erãt ædiles curules.L.ambiuius turpio.&.L.attilius Præneſtius.i.de ꝑneſte ciuitate. illi actores egere.i.ut dici ſolet luſerũt & comœdiã recitauerũt ac pronũciauerũt uoce & geſtu corpis.Prima græca ẽ ſubaudi Menãdri acta.i.facta.ſecunda.ſ.latina.M.Valerio.C.fannio cõſulibus.i.quo tpe tales erant cõſules Flaccus claudii filius ſup.fecit modos.i.modulatus eſt ſiue modulamina fecit muſicis iſtrumenus iter actus duabus tibiis.i.illis inſtrumentis muſicis.dextris.i.grauitatẽ orationis oſtẽdentibus. Tibiæ dextræ & ſiniſtræ — Tibias enim adhibebãt pares & ipares.i.dextras & ſiniſtras.Dextræ ſuæ grauitate ſeriẽ comœdiæ orõnẽ ꝓnũciabãt.Siniſtræ ſerranæ acuminis leuitate iocum oſtendebant.Ergo ubi mixtus cũ grauitate iocus eſſet dextræ ſiniſtræq; adhibebantur.

Eunuchi

DO. c Apta quædam ex attica uirgo nobilis:atq; adducta eſt rhodũ: ibiq; mrĩ thaidis meretricis ab amico dono data eſt:& educata uelut ſoror una cũ filia. Sed thais relicta mrẽ rhodo cũ amatõre quodã athenas ſe contulit:ab eoq; hæres iſtituta mortuo:mox milite thraſone diligebatur nimis. Qui cũ matrẽ athenis ꝓfectus thaidis mortuã rhodi cõperiſſet:& eã uirginẽ quã diximus ab hæredibus mortuæ aiaduertiſſet uenũ eẽ præpoſitã.qũis ignarus rerũ oĩum:emit tñ:& dono amatæ thaidi uexit athenas. Verum pſtoq; aduenieſ riualẽ phedriã apud amicã reppit:quẽ per eius abſentiã ſibi meretrix cõciliarat:affirmauit ſe nõ ante daturũ ꝓmiſſam uirginem:q̃ thais foras æmulũ pepuliſſet. Illa igiſ & ſi amaret phedriã: cupiditate tamen recuperãdæ uirginis & ciuis atticæ:& quã a paruula ut ſororem dilexerat excludit phedriã. Hinc ille primo iraſcitur:poſt accæpta facti ratione a thaide leniſ:& in bidui ſpatiũ ſpõte cõcedens militi rus ꝓficiſciſ. Statimq; ne ab æmulo milite muneribus ſuperareſ:eunuchũ & puellã parmenoni iubet abiens ad thaidẽ deducere. Verũ chærea frẽ phedriæ tũc ephebus uiſa nimio in uirgine iſlãmatur amore eius. Atq; eo euaſit uehementi ardore:ut ꝑ eunucho ipſe deducereſ ad thaidẽ. Hac occaſione uitiata uirgo:& mox ciuis & nobilis cognita daſ uxor chæreæ:phedria uero & miles ex riualibus cõcordes ꝑ paſitũ redditi cõi amica ſine certamie potiũtur.

i N primo actu phedria excluſus a thaide:& ſecũ primo & mox cũ parmenone cõqueriſ fortunas ſuas:& ad poſtremũ corã accuſat thaidẽ:rurſus ꝑmulceſ ab eadẽ:& uolũtate digrediens rus ſeſe cõceſſurum in ſpatiũ bidui eẽ ꝓmittit. Secũdus actus ꝓfectionẽ phedriæ cõtinet:& delegãtis ſeruo deductionem eunuchi:& puellæ ad thaidem. Tũ paraſitũ loquẽtem per quem uirgo a milite dono amicæ miſſa eſt. Tũ interuentũ chæreæ amantis uirginẽ eiuſdẽq; cũ parmenone cõſiliũ de eadem potienda per fallaciã: qa ꝑ eunucho ipſe ſupponiſ thaidi. Tertius actus caracterẽ exprimit militis & paraſiti per ridiculũ colloquium. Tũ inuitationem ad cœnã thaidis:tũ oblationẽ uelut eunuchi chæreæ & puellæ ex æthiopia per parmenonem factam:tũ uerba chremetis ad thaidem uenıẽtis:ꝑductiq; ad militẽ antiphonis:chæreæq; colloquiũ de uitiata ꝑ dolũ uirgine. In quarto actu dorias cũ nunciat iurgiũ inter militẽ & thaidem reditũ ex uilla phedriæ:& querelã pythiæ de uitiata uirgine apud phedriam.& eiuſdẽ ſtupentis qđ audiebat errorẽ ebrii chremetis:& uerba petulantia thaidis aduerſum militẽ:& militis aduerſum thaidẽ parata prælia ridiculeq; depoſita. Quintus actus hæc cõtinet querelã thaidis de uitiata uirgine.primo cũ pythia:poſtea cũ ipſo chærea:tũ interuẽtũ chremetis atq; nutricis:tum perturbationem parmenonis per dolũ pythiæ atq; eius inditio per ſenem qui rure tũc aduenerat confirmatas nuptias:& ad ultimũ reditum in gratiam militis cum phedria & chærea.

Angumentum Eunuchi.

GVI u Irgo quædam attica rhodũ aducta eſt mrĩ thaidis meretricis dono data.deinde thais athenas ſe cõtulit una cũ amatoſ ſuo cui mortuo hæres iſtituta ſucceſſit quã thraſo miles miſeſ cœpit adamaſ. Rhodũq; profectus rerum omniũ ignarus iuenit puellã atticã uenũ propoſitam mortua thaidis mrẽ quã thaidi donaturus emit:reuerſuſq; athẽ:s phedriã cũ thaide cõmerciũ hrẽ cõperit:quare indignatus nõ prius ſe donaturũ puellã affirmauit q̃ phedria eiiceret. Ipſa aũt thais puellæ potiundæ cupida ad tps phedriam eiecit quẽ poſtea indignatũ lenit ab eoq; obtinuit ut in bidui ſpatium rus ſecederet:qđ obediens phedria iuſſit eunuchũ cũ puella ex æthiopia deducta per parmenonẽ thaidi dono offerri:qđ ut reſciuit Chærea frater Phedriæ amatorq; puellæ:a thraſone datæ ſuppoſitus eunuchi loco thaidi donatus eſt. Ea occaſione ſtuprata uirgo & mox ciuis & nobilis cognita daſ uxor Chæreæ. Phedria uero & miles ex riualibus cõcordes per paraſitũ redditi cõtuũ amica ſine certamie potiunſ. In hac comœdia Terenti⁹ delectat facetiis:prodeſt exẽplis:& uitia hoium paulo mordatius q̃ in cæteris carpſit. Exempla aũt morũ hic trina ꝑcipue proponunſ urbani.ſ.moris:paraſitici & militaris. Hæc edita tertio eſt & pronunciata Terẽtii eunuchus quippe iã adulta cõmẽdatione poetæ ac meritis ingenii notioribus populo. Facta aũt ex duabus græcis una eſt latina. Nam ex eunucho & collace menãdri fabulis. Hæc eunuchus terẽtiana ſcripta eſt ñ ſine crimine ꝙ multa in hãc trãſlata ſint ex multis poetis latinis:quod totũ prologo purgat atq; defendit. Primus actus phedriæ conqueſtionem habet. Secundus profectionẽ eius rus. Tertius militis caracterem & paraſiti colloquiũ. Quartus phedriæ ex uilla reditum nunciato per doriã iurgio militis & thaidis. Quintus thaidis querelam de ſtuprata uirgine:eamq; agnitam Chæreæ uxorem datam ad ultimũ reditum in gratiam militis cum phedria.

Eunuchi argumentum.

s Ororem falſo dictatam thaidis.idipſum
Ignorans miles abduxit thraſo.ipſiq;
Donat:erat hæc ciuis attica.eidem
Eunuchum quem emerat tradi iubet thaidis
Amator phedria ac rus ipẽ abiit thraſoni oratus biduũ

s Ororẽ falſo &c.Thraſo miles.i.qui militiam ſolitus erat exercere adue Aduehere — xit.i.uel nauigio uexit:uel equo uel uehiculo puellam ſup.atticam dictitatã ideſt Dictitatus — frequẽter appellatam ſororem Thaidis meretricis rhodiæ falſo.i.iniuria non uere: nã eius ſoror non erat:ignorãs.i.miles idipm.i.eã nõ eẽ ſororem thaidis & ipſe miles donat.i.dono dat ipſi thaidi puellã illã.hæc puella aduecta ex rhodo athenas a milite erat ciuis attica:ideſt oriunda ex ciuitate athenienſi uel ex parentibus athenienſibus ciuibus phedria amator thaidis iubet eunuchũ quem emerat tradi a parmenone eidem thaidi oratus ſcilicet phedria. i. rogatus a thaide

VNIVERSIDAD D SALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

Cōcedere cōcedere thraſoni.i.date locum militi apud thaidē.biduū.i.per ſpaciū duorū dierū.frater phædriæ.ſ.chærea.
Ephebus ephebus.i.adoleſcens pubes ut ſentit Tortelius:cū reperiret puellulā miſſā dono.i.p dono thaidi iduit.i.ue
Tortelius ſtit.ornatu.i.idumēto eunuchi.Ipſe chærea itroiit.i.igreſſus ē i thaidis domū ipe uitiat ſtuprat uirginē q̄ prius erat uirgo:Parmeno callidus ſeruus ſuadet.i.monet cōſulit id fieri.ſed in primis.i.aū oia fr̄ phædria exn̄s ciuis atticus reptus.i.forte iteruenīens.collocat.i.mr̄imonio iungit puellā uitiatā ephebo.ſ.chærea pubeſcenti.

ASCENSIVS. Idipſum ignorans miles.Idipſum.i.falſo dictitatam eſſe ſororem thaidis.ne dū q falſo.

GVI. exclu dere m Eretrix thais excluſit.i.foris clauſit neq itromittere uoluit adoleſcentē phedriā:cuius phedriæ adoleſcētis ipſa tenebaṫ amoꝛ mutuo.i.pari ultro citro
Mutuum i amore: q dato acceptoq.Mutuū i amorē ait Cice. ad metellū ē cū par uolūtas accipiṫ & reddiṫ & ipſa meretrix reddidit cās.i.occaſiōes motiua excluſiōis.i.expulſiōis:ei.ſ.phedriæ.reuocato.i.recōciliato placato.Fr̄ ei⁹ phedriæ.ſ.chærea minor natu.i.iunior cœpit amaṙ uirginē.ſ.puellam.quā miles Thraſo miſerat meretrici dono.i.p dono.Dicim⁹.n.ele
Dare uel mittere gātēdo uel mitto tibi hāc rē dono tāq̄ ñ repetiturus:neq qcq̄ mercedis habitur⁹ &
Dono ele gāter dici tur ipe chærea deduct⁹ i domū meretricis a pmenone p eunucho.i. loco eunuchi uitiat.i. ſtuprat puellā.Itaq.i.iō:uel ſunt duæ ptes p
Itaq & ita re cognita.i. ſtupro reſcito cū meretrix thais doleret ſe eē illuſā.i.ludibrio læſā.
Placari placaṫ ipſa meretrix.i.ad lænitatē reduciṫ atq mitigaṫ ab adoleſcēte.ſ.chærea.& iteruentu.i.itercessiōe frīs ſine aduētu frīs iter medio duxit uxorē.i.cœpit i uxorē ipſā puellā cognitā.ciuē athenieſē.i.ex athenis originē parentum ducentem.quoq.i.etiam miles thraſo receptus in partē amoris meretricii.i.ipſius thaidis meretricis illuditur.i.decipitur ac rideɩut & ludibrio afficitur.

Concedere:ephebus frater phedriæ puellulā quum
Deperiret dono miſſam thaidi:ornatum eunuchi
Induitur:introiit:uitiat uirginem
Suadet parmeno:ſed atticus ciuis in primis
Repertus frater collocat uitiatā ephebo.
Phedriam exorat thraſo.

Aliud Argumentum.

m Eretrix adoleſcentem cuius mutuo amore
Tenebatur excluſit:eiq reuocato
Excluſionis cauſas reddidit eius frater minor natu
Virginē quā miles meretrici dono miſerat amare
Cœpit.deductuſq in domū meretricis pro eunucho
Vitiat.re itaq cognita cū illuſam ſe meretrix doleret:
Ab eodē adoleſcēte placaṫ.interuētuq fratris
Eius cognitā ciuē athenienſem duxit uxorem. miles
Quoq in partē meretricii recœptus amore illuditur.

Eunuchi Prologus.

s I qſq̄ eſt q placere ſe ſtudeat bonis q̄plurimis:&
Minime multos lædere:in his poeta hic nomen
Profiteṫ ſuū:tū ſiqs ē q dictū in ſe iclemētius exiſtimat
Eſſe:ſic exiſtimet:reſponſum nō dictum eſſe:

ASCENSIVS. Sed atticus ciuis in primis repertus frater.hoc eſt chremes non autem phedria.

DO. s I qſq̄ ē.q.p.ſt.b.Attēdēda poetæ copia qꝛ i tot ꝓlogis ab eadē cā:iiſdē ſeṫ ſētētiis uariis vbis utiṫ.C Bonis q̄plurimis.&.m.m.l.πρωτοναντιθετον.C In his.p.h.n.p.ſ.cū dixiſſet qſq̄ intulit i his.& alibi:cu⁹ mos maxie ē cōſimilis ueſtrū.hi ſe ad uos applicāt.C Tū ſiqs:& bn̄ ſiqs cū luſciū lauiniū ſignificet:ne uel ipſm a ſe læſū eē fateret.Et tū:ꝑterea.ut cū canit heſpidū.C Inclemētius:ꝑ iclemēter.ut iā ſenior:ſed cruda deo uiridiſq ſenect⁹.Exiſtiat:ꝑ exiſtiauit.C Rñſum.n.d.e.deeſt ei.ut i phormiōe:Siqs reddit magna hñda eſt
Dictū gr̄a.C Nō dictū:eē ſupi⁹ dictū pticipiū eiſet⁹ nōīa quo ēt dicaces dicūṫ q iocoſis ſalib⁹ maledicūt.C Rñſū ñ
Dicaces dictū eē:figura.nā dictū bis nūero poſitū:ſupra nōm̄ ſignificat:īfra pticipiū:ut i heautō.In quē qd uis harū rerū

GVI. s I qſq̄ &c.Poetæ defēſor itroduct⁹ calliopi⁹ hūc ꝓlogū i maledicos pro ☓ cōuenit q̄ ſūt dcā i ſtultū. nūciat ita qens.Si qſq̄:ideſt ſi aliquis eſt qui ſtudeat.i.laboret cupiat placere q̄plurimis bonis.& minime.i.non lædere.i.offendere multos in his:ideſt inter tales qui ſtudent placere & non offendere.
Profiteri uel in his:ideſt in his rebus.ſ.in placendo & nō lædendo hic poeta Terentius profiteṫ:ideſt oſtentat iactitat ingenue ſatetur nomen ſuum eſſe ex illis.Tum:ideſt præterea ſiquis eſt propter luſcium lauinium dicit qui exiſtimat.i.extimauit dictum eſſe imperſonaliter intelligi recte poteſt:id quaſi inuectū eſſe ſiue iocū & ſermo
Inclementius nem mordacem factum eſſe inclementius ideſt inclementer comparatiuum pro poſitiuo.Poteſt etiam optime capi pro nimis aſpere dure acerbe mordaciter.Nam ſæpe animaduerti cōparatiuum quod pro poſitiuo poni dicitur in ſe implicare nimis cū poſitiuo ut cum dicitur hic interpres diutius immoraṫ in re paruí momenti.i.hoc eſt nimis diu quidni etiam hic eo pacto ſumatur ꝓculdubio uideo impedire nihil.qn
Exiſtimaṫ etiam liberius aſſero primo aſpectu ſenſum poetæ forſitan magis id poſtulare.Siqs ergo exiſtimat dictū eē in
Scire & ꝑ clemētius.i.nimis acerbe aſpere mordaciter in ſe.i.cōtra ſe.exiſtimet.i. iudicet. ſciat.i. cognoſcat. præſumat.i.
ſumere animo ſuo cōcipiat ſiue ſibi perſuadeat reſponſum eē ei.ſup.imperſonaliter.i.q ei reſponſum ē nō eē dictū.
Dicta i.nō eē iocū mordacē.Dicta enim iterdū ſunt iocoſi ſales mordaces tñ & iis quidē nō placentes qui læduṅ.
Dicaces ſed aliis:unde dicaces dicuntur q iocoſis ſalibus maledicunt:exiſtimet ergo non eſſe dictum tale ſubaudi.

ASCENSIVS. Multi legunt ſtudeant.ut ſit.Si quis eſt ſubaudi eorum qui ſtudeant &cetera.

Quia læſit

DONA. C Qui bene uerten.bene:ꝑ ualde:& uertendo in linguam latinam transferendo.Plau.Vertit barbare:aut uertendo corrūpendo.C Idem menādri.n.n.d.p.τοαυτο apparet ꝓnūciatū q̄ſi hoc ipſo admonuerit ſpectatorem q̄ turpe & imperite hæc fabula ſcripta ſit:& bene nūc nuper:ut ex uicinitate facti oſtendat nihil eſſe dicendum q̄ quod diſplicuerit hæc comœdia luſcii lauinii:ꝑpterea q res recens ſit:& omnes meminerint Phaſma autem nomen eſt fabulæ menandri:in qua nouerca ſupducta adoleſcēti uirginem quam ex uicino quodam incœperat furtiue ductam cum apud uicinum latebris haberet in proximū:hoc modo ſecum habebat aſſidue nullo conſcio:parietem qui medius inter domū mariti ac uicini fuerat ita perfodit:ut ipſo tranſitu ſacrum locum eſſe ſimularet.Cūq tranſitum intenderet ſertis ac frōde fœi:citer:diuina ſæpe faciēs:& uocaret ad ſe uirginem.Quod cum animaduertiſſet adoleſcēs primo aſpectu pulchræ uirginis: uelut numinis uiſu perculſus exhorruit. Vnde phaſma eſt nomē fabulæ.Deinde paulatim re cognita exarſit i amorem puellæ: ita ut remedium tantæ cupiditatis niſi ex nuptiis non reperiretur.Ita ex cōmodo matris ac uirginis: & ex uoto amatoris conſenſuq patris nuptiarum celebritate finem accipit fabula.Vtrum ergo hoc dicat q tantam fabulam transferendo læſerit Luſcius lauinius ac non hoc de quo tm̄ reꝑhendat:ſed his ſignis uelit oſtendere quē dicat uitioſe theſaurū cōpoſuiſſe:ut in theſauro ſit culpa nō i phaſmate.C Nūc nup dedit:Nūc nup ex illis uerbis eſt:quæ ueteres ꝓpter ambiguitatē cū dictione ꝓferebant.nam niſi adderet nunc:hoc nuper olim pridem & iam ſignificaſſet.C Idem menandri.p.n.n.d.hanc fabulam totam dānat:ut apparet ſilentio.theſaurum uero nō totum: ſed ex uno loco.C Atq in theſauro.ſ.c.d.theſaurum latini ueteres ſecūdum græcos ſine.n.littera ꝓferebāt.C Atq in the.ſ.c.d.arguit Terentius q luſcius cōtra cōſuetudinē litigātiū defenſionē ante accuſationē iduxerit: huiuſmodi enim eſt luſcii argumētum.Adoleſcēs qui rem familiarem ad nequitiam ꝓdegerat:ſeruum mittit ad patris monumētum:qꝛ ſenex ſibi uiuus magnis opibus apparauerat:ut id apiret illaturus epiſtolas: quas pr̄ poſt annum decimum cauerat ſibi inferri:ſed eum agrum in quo monumētū erat:ſenex qdā auarus ab adoleſcēte emerat.Seruus ad aperiendum monumētū auxilio uſus ē ſenis:theſaurum cū epiſtola ibidē repperit. Senex theſaurū tanq̄ a ſe p tumultū hoſtilē illic defoſſum retinet & ſibi uēdicat:adoleſcēs iudicam capit:apud quem prior ſenex qui aurum retinet:cauſam ſuam ſic agit.Athenieſes bellū cū rhodēſibus qꝛ fuerit:qd ego hic prædicē & cætera:quæ contra naturam iuriſq cōſuetudinē poſita argumēta notat Terētius: q ille ordo potior erat.ut adoleſcens prior ꝑponeret cauſam qui petitor induciṫ.C Prius.u.p.a.unde a quo Virg.Genus unde latinū.Nā poſſeſſorē fecit priorē agere.q̄ petitorē:quod abhorret a cōſuetudine & iuris & litiū. C Quā ille.deeſt dicat.C Qui petit.i.petitor.C Quā ille.q.p.eſſet recta locutio ſi diceret q̄ petitorem:aut q̄ illum q petit:ſed quam ille maluit dicere:ut ſubaudiamus cauſam dicat per zeugma a ſuperiore figuratum.C Dehinc:ſi loquatur.C Ne fruſtretur ipe ſe.σχημα διανοιασ ηθοπυια dicitur:ſed poſt addit aut ſic cogitet ſi taceat. Virgilius Zeugma

Quia læſit prior q bene uertēdo . & eaſdē ſcribēdo
Male ex græcis bonis latinas fecit non bonas.idem
Menandri phaſma nūc nuper dedit.atq in theſauro
Scripſit cām dicere prius unde petiṫ aurū.quare ſit
Suū.q̄ ille q petit unde is ſit theſaurus ſibi aut unde
In patriū monumētū ꝑuenerit.dhīc ne fruſtreṫ ipe ſe

GVIDO. Quia læſit prior dictum ſcilicet in andria ubi dictum eſt faciunt ne intelligendo ut nihil intelligant:ideſt luſcius lauinius qui fecit ex bonis fabulis græcis fabulas latinas non bonas.bene.i.ualde.uertendo:ideſt i linguam latinam trāſferendo aut corrumpendo & deſcribendo.male:ideſt inepte eas fabulas: hoc eſt carminibus iambicis tranſlata male ordinando. Idem ergo dedit: ideſt ædidit. nunc nuper : ideſt paulo ante ſiue his ſuperioribus diebus recenter.& bene nunc addidit.nam niſi addidiſſet nuper ſignificaſſet olim pridem . Dedit ergo phaſma:ideſt fabulam quandam menandri poetæ græci ſic appellatam ab apparitione uana.phaſma enim græce dicitur apparitio latine:& proprie uana & incerta ut in nocte. Hanc autem fabulam totam ſilentio damnat quaſi admonuerit ſpectatorem q̄ turpe & inepte ſit ſcripta ex uicinitate facti quia dixit:nunc nuper dedit oſtendit nihil aliud eſſe dicendum q̄ q illa comœdia diſplicuerit cum adhuc res ſit recens & omnes meminerint.theſaurum uero non totum ſed ex uno loco damnat propterea q luſcius contra conſuetudinem litigantium defenſionem ante accuſationem induxerit poſſeſſionemq theſauri inuenti in ſepulchro patris adoleſcentis a quo ſenex quidam auarus emerat agrum fecerit agere priorem q̄ petitionem:quod abhorret a conſuetudine & iuris & litium:ſed ad Terentii uerba accedamus atq luſcius lauinius ſcripſit a theſauro:ideſt ex ea fabula tractante de theſauro a ſene auaro detento . ſcripſit ergo eum ſenem auarum.Vnde:ideſt a quo aurum petitur.dicere cauſam:ideſt rationem quare ipſum aurum ſit ſuum prius q̄ ille adoleſcens cuius erat aurum in patris ſepulchro inuentum dicat ſubaudi cauſam ſuam:qui adoleſcens petit. unde.i.a qua ratione is theſaurus ſit ſibi : ideſt unde habuerit ſenex illū theſaurum aut unde peruenerit i monumentum patrium:ideſt patris ipſius adoleſcentis.Cum dicit poeta ſcripſit eum unde petitur aurum dicere cauſam prius q̄ ille qui petit rectior eſſet locutio ſi dixiſſet q̄ illum qui petit ut q̄ particula iūgeret ſimiles caſus:ut ſolet:ſed q̄ ille maluit dicere ut ſubaudiamus cauſam dicat per zeugma a ſuperiore figuratum.Dehinc: ideſt poſt hac moneo ne ipſe fruſtretur ſe:ideſt ne decipiat ſi ſe poſthac loquatur. Bn̄.p uald Nūc nup Phaſma

Fruſtrare

VNiVERSiDAD DSALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONA. ℂDefunctus iā ſum.i.iam egi fabulas meas: & iam deſtiti piclitari in edendis comœdiis:aut certe iā edidi quā tu rephendis fabulā.ℂDefūctus iā ſum:nihil eſt quod dicat mihi:nō ſit iqt de ſuis uitiis ſecurus pp uetuſtatem:nihilominus a me rephendeť.ℂIs ne.e.m.σχημα επιεικωσ & deſinat male dicere.ℂHabeo
Dono alia.m.q.n.c.ſic i phormione.Argentū quod hēs cōdonamus te.Nā & dono abltō caſui iungebāt ueteres:cō
Cōdono dono uero actō.ℂIta ut.ſ.i.obliqua narratio facta ē ſecundū caſum accuſatiuū ac bn̄.ℂ Poſtq̄.æ.e. mire cū or/do melior uidereť ſi ſic diceret:poſtq̄ ædiles emerūt quā nunc acturi ſumus.ℂ Perfecit ut.i.e.c.emerūt autem mediā corripe:ut Matri longa decē tulerūt faſtidia menſes.ℂPerfecit:mire q̄ſi difficile & illicitum.ℂExclamat.f.n.p.mire rephendit aī uitiū q̄ de cā maledicti dicat.ℂ Et nihil.d.u.t.aut ne/minem feſelliſſe:aut nihil apposuiſſe de ſuo.
ℂExclamat furem non poetam:adhuc nulla reprehenſio eſt:ſiquidem licet transferre de græcō in latinū.ℂEt nihil.d.u.t.aut neminē feſelliſ
Dare uer/ba ſe.dare enim uerba decipere eſt :quia qui rem expectat & nihil pter uerba inuenit decœptus eſt.unde & alibi uerba iſtæc ſunt.& de contra/rio cum uideas cēſeas.aut aliter nihil addidiſſe de ſtilo ſuo Terētium.ℂSi id eſt.p.i.eſt.i.ignorantia ut imprudens harum rerum:non enim ſtultitia.i.paraſiti perſonam inde ablatā: & hoc mire non uerſus obicit:ſed perſonā eſſe trans/latam.ℂ Quid ſtultius aut calūnioſius dici pōt ℂSi id eſt.p.p.i.ē.p.primo enim negat peccatū deinde uero concedit per imprudentiæ ignorantiam non imperitiam.ℂSi id eſt.p.peccatū ωλοκη.nam peccatum ſuperius nomē eſt.ſe/quens uero participium:& primo negat peccatum:deinde ſi peccatū eſt: purgat idipſum ue/niali qualitate ab iprudētiæ ptibus.ℂIn eunuchū ſuā:ad fabulā ñ ad hoiem retulit:ut cētauro inehiť magna.

Aut ſic cogitet.defūctus iā ſum.nihil ē q̄ dicat mihi.
Is ne erret moneo.& deſinat laceſſere.hēo alia multa
Quæ nunc condonabitur quæ proferentur poſt:
Si perget lædere ita ut facere inſtituit:
Quā nunc acturi ſumus menandri eunuchum:
Poſtq̄ ediles emerūt pfecit ſibi ut īſpiciūdi eēt copia
Magiſtratus cū ibi adeſſet:occœpta eſt agi.exclamat
Furem non poetam fabulam dediſſe: & nihil dediſſe
Verborū tamen:collacem eſſe neuii & plauti ueterē
Fabulam.paraſiti pſonam inde ablatam & militis.
Si id eſt peccatum:peccatum imprudentia eſt
Poetæ:non quo furtim facere ſtuderit.id
Ita eſſe uos iam iudicare poteritis:collax menādri eſt.
In ea eſt paraſitus collax & miles glorioſus:eas ſe non
Negat perſonas tranſtuliſſe in eunuchum ſuam ex
Græca:ſed eas fabulas factas prius latinas ſciſſe ſe id

GVIDO Aut ne ſic cogitet ſi taceat iam defunctus ſum.i.iam finiui picula in edēdis comœdiis nā defun/ctus periculis uel morbis dř qui finiuit pericula uel morboſ.nihil eſt quod dicat mihi.q.d.nihil.Terentius in me dicere uel inuehi pōt.nam iam edidi fabulam quā carpit dicit.Dicit tn̄ Terentius uel defenſor eius nō ſit ſecurus de ſuis uitiis pp uetuſtatem nihilominus a me rephendetur.moneo.i.admoneo eū.ne is erret.i.i er/
Laceſcere rorem labatur & ſe decipiat:& moneo inq̄ ut deſinat.i.deſiſtat.ceſſet laceſſere.i.contumeliis Terentiū irritare habeo.i.ſcio teneo alia multa quæ nunc cōdonabuntur.i.remittentur quæ pferētur.i.detegentur poſt.ſi pget lauinius.i.ſi perſeuerabit proſequetur.perſiſtet lædere.i.offendere Terentium.ita ut.i.ſicut.inſtituit.i.incœpit
Aediles facere.Quam nūc ab obliquo incipit hæc narratio & a carmine dimidiato.poſtq̄ ædiles.i.magiſtratus curā ædium habētes & ludoꝝ inſtruendoꝝ quos populo exhiberent emerunt eunuchū menandri.i.hanc fabulā ex menādri fabulis eunucho & collace traductā quam eunuchū.ſ.i.quam fabulam.nā ad fabulam non ad hominem retulit.quā fabulam ergo nō ſumus acturi.i.repſentaturi agendo pficit.ſ.luſcius lauinius.i.obtinuit impetrauit.ut copia.i.facultas inſpiciundi fabulā.eēt.i.daretur uel fieret ſibi luſcio.cū magiſtratus.ſ.iſq exhibe
Occipere bat ludos ibi adeſſet.i.pſens eēt fabula.occœpta ē.i.incœpta eſt.agi.i.agendo repſentari. Occipere ē caput rei
Exclamať inſtituere ſiue incipe.exclamat.i.uoce effrena clamat.furem uidelicet Terentium(quaſi qui uaria hincinde ex alius ſublegiſſet)dediſſe fabulam non poetam:ut qui eam non feciſſet ſed ab aliis ſurripuiſſet. & tamen excla/
Dare uer/ba mat ipſum Terentium nihil uerboꝝ dediſſe:hoc eſt nihil addidiſſe de ſtilo ſuo aut neminem decepiſſe. Dare enim uerba eſt decipere:quia qui rem expectat & nihil præter uerba inuenit decœptus eſt:unde & alibi uerba iſtæc ſunt.Exclamat inq̄ hanc fabulam eſſe ueterem fabulam collacē noie.ſ.neui & plauti.i.in qua & neuius & plautus comici poetæ laborarunt.exclamat inq̄ pſonam paraſiti & militis eſſe ablatam inde.i.ex collace.Si.id
Paraſitus ſ.abſtuliſſe pſonam paraſiti & militis.eſt peccatum.i.uitium:peccatū eſt impersonaliter a peccať peccabatur.i. peccatum eſt admiſſum iprudentia ignorantia poetæ.i.Terentii:q non ſtuderit.i.non laborauerit uel cupiuerit facere furtum ex aliis poetis.uos ſpectatores iam poteritis iudicare. collax.i.ea fabula ē menandri.i.prius a menandro græco poeta facta eſt collax.paraſitus:ideſt qui omnia ad uoluntatem eius loquitur in cuius contubernio eſt aſſentando laudando nihil repugnando uentris gratia eſt:ideſt introductus eſt in ea fabula.& miles glorioſus:ideſt gloriæ affectator eſt in ea fabula. poeta non negat ſe tranſtuliſſe: ideſt tranxiſſe eas per/
Vero pro ſonas: ideſt quod barbare dici ſolet ea perſonagia.ex græca collace in ſuam eunuchum.ſuam fœmininum
certe ad fabulam non ad hominem retulit. ſed uero ideſt ſed certe.pernecat.i.ualde negat ſe ſciſſe eas fabu/
Pernegať las græcas collacem & eunuchum.prius ideſt ante eum eſſe factas. latinas: ideſt ſcriptas latino ſermone.

Vero pnegat

DONA.ℂBonas.m.ut nauſiſtrata.ℂMeretrices.m.ut thaidē.atq; bachidē.ℂFacere.δραν unde δραμα fabula.ℂBonas.m.ſ.m.m.ſic eſt i heauton.Scortari.n.crebro uolūt crebro cōuiuari.& artificioſe oſtēdit oēm materiam comicorū.ℂ Paraſitū ut gnatonē.Glorioſum.m.ut thraſonem glorioſum militē facere ſubaudiť. ℂFalli per.ſ.ſ.ut demeam & ſimonem.ℂ Amare odiſſe:ſuſpicari:mire a perſonis ad geſta cum uarietate tran/ſitum fecit.omne.n.qđ in orationem uenit:uel perſona:uel factum eſt.ℂAmare:odiſſe:quia odere non ē latinum in infinitiuo modo.ℂNullum iam.d.q.n.ſ.d.p. dictum bis poſitum ut ſuperius peccatum diuerſa ſignificat.ℂQuare æquum eſt uos cognoſcere : atq; ignoſcere σχημα λοσον ωαρομοιον. Quæ ueteres factitarunt:ſi faciunt noui:cum magna defenſione Terentii ſemel facientis id quod ſæpe ueteres.
ℂAnimum attendite:nos ελλειπτικωσ dicimus attendite:quod ueteres plane animum attendite.
ℂQuid.ſ.e.u.αρχαισμοσ.ℂVt pernoſcatis: ut alibi.Nam proh deum atq; hominum fidem : quid uis tibi:aut quid quæris.

Vero pnegat: qđ ſi pſonis iiſdē uti huic ñ licet:
Quis magis licet currentem ſeruum ſcribere
Bonas matronas facere meretrices malas paraſitū
Edacē: glorioſū militē: pueꝝ ſuppōi: falli p ſeruū
Senē:amare:odiſſe:ſuſpicari:deniq; nullū ē iam
Dictū:qđ nō dictum ſit prius:quare æquū ē uos
Cognoſcere atq; ignoſcere q̄ ueteres factitarunt
Si faciūt noui:date opā & cū ſilētio aīm attēdite
Vt pernoſcatis quid ſibi eunuchus uelit.

Phedria.Parmeno.

q Vid igitur faciam:nō eam ne nunc qdē cū
Acceſſor ultro;an potius ita me cōparē nō

q Vid igitur.ſ.In hac prothaſi exemplum po/nitur q̄ non ſuæ poteſtatis ſit qui amat: q̄ ſapiat qui non amat:neq; aliter affectus ē.ℂQuid.i.ſ. apparet & multa cogitaſ/ſe adoleſcentem:& tandē in hæc uerba prorupiſſe.
ℂIgitur.pro deinde:ut Plau.in amphitrione.Si aliter fuerint animati:neq; dent:neq; petant ſeſe.igitur ſūma ui:armiſq; oppidum oppugnaſſem.ℂQuid i.ſ.menander. hinc Virgi. Plau. Igitur Virgi.
Heu quid agam:& eſt dialogiſmus perdite mentis poſt multi fruſtra cognitionē.ℂNon.e.n.n.q.hoc uidetur non eſſe contrariū:ſed eſt.nam dubitat utrū meretricis ſatiſfactionem ſpectet:an illam oio non quærat.ℂNon eam ne.n.q.nō eam probus diſtinguit q ſecūdū menādri exēplū legūt:iungūt.ℂCō/parē:cōſtituā:ut q̄ iniq; comparatum eſt. Cōparare
GVI. Quod ſi perſonis.Talis eſt ſententia in/quit poetæ defenſor ſi non licet uti iiſdem perſo/nis quibus alii ſunt uſi cur magis licet perſonas in/troducere ut ſeruos matronas meretrices cæteraſq; id genus una cum ſuis epithetis ut currentes ſeruos matronas bonas &c.quas alii introduxerunt nec perſonas modo licet introducere quas alii introduxerunt: & quidē cū iiſdē epithetis ſed & facta quoq; ut amare odiſſe &ce.præſertim cum ſit impoſſibile omnino nouum aliquid in medium depromere cum nullum ſit dictum:quod prius dictum non ſit.quod: ideſt ſed ſi non licet:ideſt permittatur & deceat aliis ſequentibus poetis uti iiſdem perſonis:qui ideſt cur uel quomo/
Diſcurrēs do magis licet ſcribere.i. inducere in comœdiis ſeruos diſcurrentes:ideſt huc & illuc curſitantes:qui inq̄ licet facere.i.itroducere matronas bonas ideſt matreſfamilias ſiue locupletiores & optimates mulieres honeſtas. Item facere:ideſt introducere meretrices malas ideſt improbas facere paraſitum.edacem.i.uoracē.facere mi/litem glorioſum ideſt gloriæ cupidum ſeu affectatorem:& qui magis licet puerum ſupponi ideſt introduci
Suppoſi/tus uelut ſuppoſitū.i.loco alterius clam poſitū.Item qui magis licet ſenem aliquē falli ideſt decipi p ſeruū qui magis licet amare .i.itroducere amores.odiſſe.i. itroducere odia ſuſpicari.i.itroducere ſuſpitiōes.Deniq;:nullū ē iā dictū quod non ſit dictum prius ideſt a ueteribus.Quare æquū eſt ideſt iuſtum eſt uos cognoſcere motem ſcribentium:uel materiam comicorum:atq; æquum eſt uos ignoſcere ſi noui ideſt recentes poetæ fa/ciunt ea quæ ueteres ideſt priſci poetæ factitarunt ideſt ſæpius fecerunt.Date operam:ideſt attendite & aures æquas præbete.& animaduertite ideſt conſiderate:cum ſilentio ideſt taciturnitate:ut pernoſcatis:ideſt perfecte intelligatis quid eunuchus ſibi uelit.i.quid ſit de eunuchi compoſitiōe & quid ſignificet.eſt.n. comœdia imitatio uitæ ſpeculum conſuetudinis imago ueritatis:& ideo quid ſibi uelit comœdia eſt attendēdum.
Vid igitur faciam &c.Hac prothaſi ideſt in hoc primo actu exemplum ponitur quantum ſuæ poteſta
q tis non ſit qui amat.Phe.poſtquam multa cogitauit:phedria tandem in hæc uerba prorupit igitur: Igitur ideſt deinde ut uult Donatus.poteſt etiā in ſua ſignificatione capi quaſi poſt multa uolutata . dicat igitur quid faciam dubitat an cum reuocetur redeat.an eam deſerat.itaq; dubitando hæc dicit.non eam : id eſt ire non debeam:ne quidem ideſt nec etiam nunc cum acceſſor.ideſt aduocor.ultro:ideſt proprio motu meretricis an potius quaſi hoc eligat comparem:ideſt conſtituam:ſiue cōſtituere me debeā.ita.i.eo pacto.
ASCEN. Multi non indocti totū huius ſcenæ principium phedriæ dant:uſq; ibi.Hæc &ce.

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONA.❡Non.per.m.c.ſic in andria:priuſq̃ harum ſcelera & lachrymæ confictæ dolis: cum uni ſit ira/tus de omnibus quæretur.❡Excluſit:reuocat utrunq; iniuriam fecit ex uerbo dicendo excluſit:& potiuſq̃ nõ admiſit.& reuocat potiuſq̃ petit.ut redeam quod erat moderatius.❡Redeam niſi.ſ. obſecret. uides ergo ſu/periorem partem dubitationis in eo fuiſſe:ut rogatus rediret.Inferiorem:ut ne rogatus quidem.❡Nõ.ſ.m. o.bene de ea quæ totum protetur agens excluſit & reuocat:& non petit:nec roget:nec oret:ſed obſecret in/quit quod horum omnium in maiorem partem eſſe ultimum.❡Si quidem hercle poſſis διαλογισμος.

Virgilius quaſi ad alterum:ut neſcis heu perdi.Virgilius.Nec
dum lao.ſ.p.g.❡Nihil.p.n.ſ.deeſt eſt: ut multum
ille.t.i.&.a.&.prius modo ad laudem non ad or/
Saluſtius dinem pertinet:ut Saluſtius.Quæ prima.m . d . &
Nauiter ipſe in heautõ.& ſuauia quæ.e.p.h.❡Nauiter:a na/
ui ductum a qua in altum nullum diuerſorium eſt.
❡Infecta.p.emphaſis per metaphoram.❡Indicãs
te amare:nõ uerbis indicãs.ut alibi:ibi tum exani/
matus pãphilus bene diſſimulatũ amorẽ & celatũ i
dicat.❡Actum ẽde iure trãſlatũ.❡Illicet:de iudi/
cio periſti:de ſupplicio actum eſt.❡Vltro ad eam
uenies:relatum eſt:illicet adiudicãs te amare: peri/
iſti ad ferre non poſſe.❡Illicet ſemper in fine tranſ
Eludere actæ rei ponitur.❡Periſti.Hiperbole.❡Eludet ubi
te uictum ſenſerit:eludere proprie gladiatorum eſt
Cicero cum uicerint.Cice.Quãdiu etiã furor iſte tuus nos
eludet.eludere eſt finem ludo imponere.❡Proin/
tunt exin & exinde:ſic proin & proinde dicitur.

Perpeti meretricum cõtumelias?excluſit. reuocat
redeã:niſi me obſecret.P.ſiqdẽ hercle poſſiſ nihil
Prius aut fortius.ueꝝ ſi icipies.neq; ptẽdes nauiť
Atq; ubi pati ñ poteris cũ nẽo expetet ĩfecta pace
Vltro ad eã uenies:idicãs te amarẽ & ferrẽ ñ poſſe
Actũ eſt illicet piſti.eludet ubi te uictum ſenſerit
Ph.proin tu dum eſt tpſ:etiam atq; etiam cogita.
Par.hære quæ res in ſe neq; conſiliũ neq; modũ
Habet ullum eam conſilio regere non potes.
In amore hæc oĩa inſunt uitia:iniuriæ:ſuſpitiões:
Inimicitiæ:induciæ:bellum:pax rurſum
Incerta hæc ſi poſtules ratione certa facere: nihilo

❡Hære quæ res in ſe neq; conſilium neq; modum habet ullum:conceſſum eſt in palliata poetis comicis ſer/uos dominis ſapientiores fingere quod idem in togata facere nõ licet.❡Eam conſilio regere nõ potes: nũc domino ſeruus eſt ſapientior:quia nec amator:nec amans:ut idem in andria.Facile cum ualemus recta con/ſilia ægrotis damus.❡In amore hæc omnia in mala:duas præpoſitiones in amore:& inſunt.❡Induciæ: in/duciæ ſunt pax in paucos dies:uel quod in diem dentur:uel quod in dies ocium præbeat.❡Pax rurſum:bñ ut conſolaretur ultimã partẽ poſuit.❡Hæc ſi tu poſtules.i.ſi uelis uel coneris.❡Nihilo plus agas.i.nihil agas.

Cõ/para/re GVIDO non perpeti ideſt ferre contumelias illuſiones meretricum.iratus uni de omnibus quæritur ſi/mul.Comparare interdum ſignificat conſtituere.unde dici ſolet ita ueterum moribus comparatum ẽ ideſt conſtitutum.Excluſit me ideſt eiecit me & reuocat non rogatus immo tanq̃ ſuperba reuocat.redeam ideſt redire debeam:deliberatiue dictum eſt.deinde conſtituit ſe non rediturum:ne ſi quidem uehementiſſime rogetur Reuocare non redibo ſup.hoc affirmatiue dicitur.ſi ideſt quãuis obſecret ideſt me uehemẽter & obnixe roget.Par. Hercle:ideſt per herculem ſi quidem:ideſt ſi certe poſſis facere ſup.ut nõ redeas nihil erit ſup.prius:ideſt me/Nauiter lius:nec fortius:ideſt ualidius.uerum:ideſt ſed ſi incipies neq; perficies ideſt perſeuerabis.nauiter:ideſt forti/ter & magno animo.ductum autem eſt a naui teſte Donato a qua in altum nullum diuerſorium eſt.atq; ubi ideſt cum non poteris pati quin eam uiſas uenies ultro ad eam pace:ideſt concordia infecta ideſt nondum facta:cum nemo expectet:ideſt præter ſpem præter expectationem. indicans: ideſt oſtendens te amare ideſt Actum eſt amore eius capi & non poſſe ferre.quin ſcilicet ad eam uenias ſi hæc feceris actum eſt de te ſcilicet Cicero Cicero actum eſt de te niſi prouides.illicet: ideſt ire licet.hac uoce a præcone prolata iudices de conſilio dimittebãn/Ilicet tur. ponitur autem ea uox ſemper in fine tranſactæ rei periſti:ideſt perditus es neq; eſt amplius de tua ſalute Eludere ulla reliqua ſpes.eludet:ideſt ridebit te.ubi:ideſt cum uident te uictum . eludere enim proprie eſt gladiato/rum cum uicerint.Nam uictores uictos eludunt:ſimiliter eludere eſt finem ludo imponere.Phed.proin.id/eſt proinde hoc eſt ea propter tu parmeno.dum ideſt quandiu tempus eſt: ideſt commodum ſeu opportu/num cogita etiam atq; etiam:ideſt iterum ac ſæpius tecum uolue quonam modo hoc in ſano amore pote/ro me exoluere.Par.here.ideſt domine non potes regere:ideſt moderari.conſilio:ideſt ſuaſione & monitio/ne alicuius.eam rem ſup.quæ res non habet in ſe conſilium:ideſt in qua dari bonum conſilium non poteſt neq; habet modum ullum:ideſt ullam menſuram & moderationem qualis eſt inſanus amor.Nunc domi/no amante & ſui non compote ſeruus eſt ſapientior quia non eſt amator nec amans.ut idem in Andria: fa/cile cum ualemus recta conſilia ægrotis damus.Hæc omnia uicia:ideſt mala ſunt in amore.dicimus enim in/eſt huic rei & in hac re ſcilicet iniuriæ:ideſt iurgia probra contumeliæ:ſuſpitiones de riuali ſcilicet inimicitiæ diſcordiæ: induciæ: ideſt intermiſſiones amoris . Induciæ enim ſunt pax in paucos dies: uel quod in di/em dentur: uel quod in dies aliquot ocium præbeant . bellum:ideſt certamen inter amantes . rurſum ideſt denuo eſt pax i ideſt concordia reconciliatio ſi poſtules: ideſt uel coneris facere: ideſt reddere . hæc incer/ta ideſt inſtabilia . certa: ideſt firma & ſtabilia.ratione: ideſt moderatione aliqua.nihilo plus agas: ideſt non plus efficias q̃ ſi des operam ideſt labores ut inſanias:ideſt inſanus ſis:cum ratione: ideſt cum uſu rationis.

Plus agas

DONA.❡Et quod tu tecum iratus cogitas pro quæ ut ſit conſequens hæc uerba.ſic in andria:Quod ple/riq; omnes faciunt adoleſcentes horum ille nihil.❡Ego ne illam quæ illum:familiaris eclypſis iraſcentibus: nam ſingula ſic complentur.❡Ego ne illam:non ulciſcar.❡Quæ illum.recipit.ſ.❡Quæ excluſit me:quæ nõ admiſit:etenim neceſſe habet:nec poteſt complere orationem qui & ſecum loquitur & dolore uexatur.nam amat apoſiopeſim nimia indignatio:ut Virgilius.Quos ego:ſed motos præſtat componere fluctus.❡Hæc uerba:proprie dixit:quæ ſcilicet nihil effectiua ſunt.❡Vna me hercle falſa lachrymula:expreſſio ad auxeſim di/

Plus agas q̃ ſi des opam ut cũ rõne ĩſanias.& qđ
Nunc tute tecũ iratus cogitas.ego ne illã:q̃ illũ:
Quæ me:q̃ nõ:ſine mõ.mori me mali. ſentiet q
Vir ſiẽ.hæc uerba una me hercle falſa lachrymula
Quã oculos terendo miſeræ uix ui expreſſerit
Reſtinguet:& te ultro accuſabis:& dabis ei
Vltro ſupplicium.Ph.o indignum facinus.
Nunc ego & illã ſceleſtã eſſe & me miſerũ ſentio
Et tedet:& amore ardeo:& prudens:& ſciens:
Viuus uidenſq; pereo.nec quid agam ſcio.
Par.quid agas?niſi ut te redimas captũ q̃ queas:
Minimo ſi nequeas paululo.at quanti queas:
Et ne te afflictes.Ph.ita ne ſuades?Par.ſi ſapis
Neq; præter quas ipſe amor moleſtias
Habet:addas:& illas quas habet:recte feras.

cens non uera:ſed falſa:& nõ lachryma.ſed lachry/
mula:& non ultro flens:ſed oculos:terẽdo: & nõ
facile:ſed ui:& nõ exillauerit:ſed expreſſerit:ſic Vir/ Virgilius
gilius.Captiq; dolis lachrymiſq; coacti.❡Quã ocu
los terẽdo miſeræ uix ui expreſſerit:totum ſenſum
uerbis ſignificantibus protulit:ut Stridenti miſerũ
ſtipula diſperdere carmen:& una dolo diuũ ſi fœmi
na uicta duorũ eſt.❡Nũc ego & illã ſceleſtam nũc
ideſt ſero.ut Virgilius.Nunc ſcio quid ſit amor & Virgilius
nũc augur apollo:nunc lyciæ ſortes.❡Et prudens:
ſciens.Prudens eſt qui intelligentia ſua aliquid ſen Prudens
tit.Sciens qui alicuius indicio rem cognoſcit:ergo Sciens
prudens per ſeſe.ſciens per alios.❡Viuus uidenſq;
pereo:mire & noue uiuus pereo: & propterea ſic
dixit ut intelligamus occidor:& uiuus quaſi ſapiẽs
& ſentiens.❡Viuus uidenſq;.p.bene addidit uidẽs Videns
nam uiuus perit qui & dormiẽs opprimitur.❡Vi/
dens autem qui uigilans uim patitur & perit.Nam
uidere pro uigilare poſuit.Vnde etiam ſic Vir.cum Virgilius
de ſilentio dicat.Iamq; uidenti ſanguineis frõtem
moris &.t.p.ergo uiuus non mortuus uidens &

non dormiens.Captum.Salu.Sin captus prauis cupidinibus.Quam.q.m.perſeuerauit in tranſlatiõe quam Saluſtius iãdudum ſumpſit a bello.❡Si ſapis.i.ſi ſapias:ad inferiora iungendum eſt.nam aliter non intelligitur.

GVL. quod eſt impoſſibile cum hæc inter ſe pugnent inſanire & ratione uti & quod dictum ſup.uel ut ait Dona.quod ꝓ quæ ſumať & ad id'qđ ſequitur referať.ſ.hæc uerba.quod.i.que tute.i.tumet iratus cogi/ Tute tas tecum uidelicet.ego ne.t.nõ ulciſcar ſup.illã thaidẽ quæ recepit illũ militẽ q̃ excluſit ſup.me q̃ non admi/ſit me.ſ.ſine a ſino is mõ.i.tantũmodo.q.d.linquatur mihi hoc ut ulciſcar eam malim me mori qua.ſ.nõ ul/ciſci.ſentiet qui.ideſt qualis uiri ſiem:ideſt ſim uel hercle iurantis eſt uel affirmantis quod ab eis ſic intellige/ Hercle batur quaſi hercule me iuuante quod a chriſtiano minime putem uſurpari debere qui uerum deum uera co/lit religione neq; herculem neq; alios quos eluſa antiquitas pro deis colebat quicquam habere deitatis pu/ut:quoniam omnes dii gentium demonia.una lachrymula falſa.ficta:quam lachrymulam ipſa expreſſerit:id eſt quaſi premendo oculos emiſerit:ut cum exprimimus ſordes alicuius ulceris carnem premendo . miſere Exprimeř male ut aduerbialiter ſumatur quaſi cũ maximo labore & maxima miſeria expreſſerit.uix:ideſt difficulter.ui.i. Miſere uiolentia & ſũma ope tergendo oculos ſuos.una ergo lachrymula reſtinguet:ideſt extinguet hæc uerba pri/dem quæ tecum cogitas.& accuſabis:ideſt culpabis te ultro nullo cogente & dabis ei ſupplicium ultro:ideſt Dare pœ/dabis pœnas ei hoc eſt teipſum punies aut te ei puniendum offeres.ſumere de aliquo ſupplicium . uel pœ/ nas & ſu/nas ſignificat aliquem punire.dare uero pœnas uel ſupplicium ſignat puniri.ſi enim ab aliquo ſupplicium ſu/ mere pœ/matur:ipſe eſt qui dat ſupplicium a quo ſumitur.Ph.o exclamatiue uel indignanter facinus indignum:ideſt nas non admittendum neq; impune ferendum.nunc quaſi dicat tarde ego ſentio & illam thaidem eſſe ſceleſtam ideſt ſceleratam & iniquam & me eſſe miſerum & me tædet:ideſt tædio afficior & ardeo:ideſt uror amore.i. inſania amoris.& prudens:ideſt eſt mea intelligentia cognoſcens.& ſciens:ideſt alterius indicio admonitus: Prudens enim per ſeſe aliquid ſentit.ſciens uero per aliorum admonitionem.pereo.i.occido uiuus:nõ mor/tuus.& uidens:ideſt uigilans non dormiens nec ſcio quid agam:ideſt agere debeam.Par. quid agas.i.agere debeas niſi ut redimas te.q̃ minimo ꝑcio ſup.queas.i.quanto minimo poſſis ꝑcio te captum:ideſt in amore captiuum & irretitum ſi nequeas te redimere ſup.paululo:ideſt admodum paruo ꝑcio at redimas te quanti queas.i.quanto ꝑcio te poteris redimere.& ne ideſt non afflictes:ideſt torqueas excrucies cõmoueas te.Phe. ne ideſt utrum ſuades ideſt cõſulis ita.Par.ſi ſapis.i.ſi eſt ſapiẽs facies neq; addas moleſtias præter eas ſup.quas ipſe amor habet & recte feras eas moleſtias quas habet:ſed ecca ideſt ecce hic ipſa calamitas ideſt ipſa pernici/es ipſa tempeſtas.noſtri fundi ideſt noſtræ poſſeſſionis.egreditur ideſt exit foras.ſcilicet.Thais quæ eſt tãquã grando quæ calamos fundi cõcutit unde ſequitur pauperies coloni.Calamitatem enim proprie ruſtici grã/dinem dicunt ꝙ comminuat calamum hoc eſt culmum ac ſegetem.Subdit deinde quare ſit calamitas.nam hæc thais intercipit:ideſt totum capit quod nos oportet capere.interdum etiam intercipere ſignificat ex inſi/diis capere:ut latrones intercipiunt merces quæ feruntur huc & illuc.

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONA.¶Noſtri fundi.c.ꝓprie calamitatē ruſtici grādinē dicūtq̄ cōminuat calamū:hoc ē culmū ac ſegetē. Calamitas ¶Intercipit.ꝓprie q̄ſi totū capit.Plautus ī aulularia.Quæ ſola īterbibere corynthiēſem fontē.& pireneū p̄ ōt. Calamus Iſerā me.uereor ne illud grauius tulerit phædria:ne ue aliorſum:aliorſum ī aliā p̄tē ut ſeorſum ter rot Aliorſum ſum dr̄.¶Quod.h.in.n.e.hæc leuius ut de facto ſuo loquēs:excluſit:reuocat inq̄t redeā nō ſi me obſecret.¶Tremo.h.ex amore nimio.nimius ignis effectū frigoris redditur ex frigore nimio effect⁹ ignis Virgilius exiſtit:ſecundum illud qđ phyſici aiūt.hinc & Virg.Aut bo.penetrabile frigus adurat.Inquit igit̄.¶Tremo:horreo:q̄ poſtq̄ aſpexi hāc:natura magni caloris eti am horrorē icutit ut nimiæ febres.¶Accede ad.h. i.aptius ignē meretricē accipimus q̄ arā apollis uel Virgilius q̄a amator urit̄.ut Virg.At mihi ſeſe of.ul.m.i.a.uel q̄a auida & auara ē alimētorū ut ignis.Iā caleſces.p. ſ.none ſed itelligit̄ quo.i.de quo.& alibi.Quā ne ſ.nouē ſed intelligi qd in illū.i.p.ſa.ſ.pater.¶Iā ca.p.ſ.noue:ſed intelligi tur plus ſatis q̄ horruetas.Hoc qdā putant:At mihi de his uidetur eē quæ a ueteribus geminabantur: ut Plæriq̄ oēs hoc ē oēs:& plæraq̄ oia.i.oia ſic & plus ſatis.p ſatis.Quis.h.l.nō iperite intelligunt qui exiſtimant meretricē ēt hoc ſimulare.q̄ non preui derit phædriā.Nā & perſonæ & dictis eius cæteris hoc conuenit & tunc erunt gratioſa oia q̄ ſupradixit.Cur.n.r.it.uia.q̄ſi par fuerit introibas:ſatis mire additum recta.¶De excluſione uerbum nullū plus admirationis ē nec accuſationi:nec ſatiſfactioni locū reliquiſſe meretricem callida & diſſimulata iniuria.¶Quid taces:& hoc callide quaſi inocēs ne ſuſpicet̄ qdē quid ſuccenſeat adoleſcens.¶Sane uero quia ſemper hæc mihi patēt fores:tolle ſane:& uero & pronūciādi adiumēta,uultūq̄ dicentis iſtatū eſt:ut i uerbis nō negatio:ſed cōfeſſio eē credat̄.nā uero ſp ironiæ cōuenit.ut Virg.Egregiā uero laudē & ſpolia ampla refertis.¶Aut q̄a ſum apud te primus:duo dixit quæ dolent:quia clauſæ fores:& q̄a poſterior habetur ꝑ plato milite.Aut quia ſum apđ te primus:ſubaudit̄.nō recta introiui.¶Miſſa hæc facetia diſſimulatio & durior poſt admonitionē ſed bene intelligit q̄a a meretrice ridēte molliunt:& oſculum porrigente dici accipit.¶Quid miſſa:magna uirtus poetæ ē nō ſentētias ſolū de cōſuetudine ac de medio tollere:& ponere in comœdia.uerū etiā uerba quædā ex cōmuni ſermone q̄ ait nunc.¶Quid miſſa.

Sed ecca ipſa egreditur noſtri fundi calamitas

Nam quod nos capere oportet hæc intercipit.

Thais.Phædria.Parmeno.

m Iſerā me.uereor ne illud grauius phædria

Tulerit.ne ue aliorſū atq̄ ego feci accepit

Quod heri itromiſſus nō ē.Ph. totus parmeno

Tremo:horreoq̄ poſtq̄ aſpexi hāc.P. aīo bono

Accede ad ignē hūc iā caleſces plus ſatis. (eſto

Th.q̄s hic loquit̄:hem tum hic eras mi phædria:

Quid hic ſtabas:cur non recta introibas:

Par.Cæterū d̄ excluſiōe uerbū nullū.th.qd taces:

Ph.ſāe uero q̄a hæ mihi ſēp patēt fores:aut q̄a ſū

Apđ te primus.th.miſſa iſtæc face.Ph.qd miſſa:

GVI DO m Iſerā &c.Hic thais adducta ratione q̄ excluſerat phedriā eum ſibi recōciliat & ut biduum rus abſcedat ſuis blādimētis impetrat.¶Tha.me miſerā ꝑ interiectione dolētis ab aliquibus rite capit̄ uel intellige dico uel fateor me miſerā & iſœlicē.uereor ne phedria tulerit graui⁹.i.grauiter & moleſte.neue.i.uel ut.i.q̄ acceperit.i.iterpretatus fuerit & cōcepit.aliorſum.i.i aliā p̄tē.atq̄.i.q̄ ego feci.uereor ergo ne tulerit uel Tremet̄ & accepit illđ qđ nō itromiſſus ē heri.i.admiſſus i domū ſed excluſus Phe.o pmeno.tremo.i.tremulus ſum.& horrere horreo.i.horrore cōcutior.tot⁹.i.p oēs p̄tes.poſtq̄ aſpexi hāc thaidē ꝑ amore nimio.Horrere iter dū ſignat fri Iuuenalis gere.Iuue.Et tunicā horrēti nō reddere ſeruo.& Perſius.Scis cōitē horridulū trita dōare lacernā:ex frigore āt Perſius efficimur tremuli & horridi:& aliq̄n ex nimio calore.Nimi⁹.n.ignis effectū frigoris reddit ut ex frigore nimio effect⁹ ignis exiſtit.ſecūdū illđ qđ phiſici aiūt.natura.n.magni caloris ēt horrorē icutit ut nimiæ febres.q̄ Virgilius āt ex frigore nimio effectus ignis exiſtat ex uirgiliāo liq̄t dcō.Aut boreæ penetrabile frigus adurat.Par.es.i.ſis bono aīo.i.habeas bonū aīum:accede.i.adueni ad hūc ignē.ſ.Thaidē cui⁹ amor te ut ignis adurit.iā.i.ſtatim Plus ſatis caleſces.i.calid⁹ fies plus ſatis.i.ultra q̄ ſatis ē ſiue ſupra modū.& pōit ibi ſatis tāq̄ p uno ablt̄ō uelut ſi diceretur plus ſufficientia.queadmodū dicimus plus æquo.Dona.āt ſentit plus ſatis tm̄ capi hic p ſatis & ita plus abū Mi blādiē dare.Tha.quis loquitur hic.Hem o mi phedria mi ē blādiētis uocatiuus.ne.i.utrū eras hic q̄ſi nō ante cū pce tis piſſet ſimulatrix meretrix.qd.i.cur.ſtabas.i.imorabaris hic cur nō introibas recta uia.elegātius āt ſupprimitur Ciceró uia q̄ appōat̄.Cice.ad petū.Recta.n.a porta domū meā ueniſſe.Itē amicus urbē ingreſſus recta uenit domū Cæterum meā.i.nuſq̄ aliorſum diuertit ſed ſtati eodē uiæ tenore domū meā petiuit.Par.cæterū.i.ſed nullū uerbū.i.nul Sane uero lus ſermo fit de excluſione ipſius Phedriæ.Tha.qd.i.cur tu Phedria taces.i.nō loqueris.Phe.ſane uero hoc totū p ironiā dictū e.uero.n.pticula ſæpe ironice ſignificat.ut Virgi.Egregiā uero laudē &c.q̄a hæc fores ſemper Virgilius patent.i.apertæ ſunt mihi.aut quia ſum primus.i.pcipuus & in maxio honore habitus & precio apđ te.Tha. Primus miſſa face:ideſt omitte iſtæc quæ loqueris.Ph.quid ideſt cur miſſa faciam ſcilicet uel qd miſſa face dicis ſup.

O thais thais

DONA.¶O thais.thais utinā eēt mihi pars æqua amoris tecū:uel amādi:uel nō amādi.ſ.¶Ac.p.ſ. pariter ſimiliter.Sal.Quū niſi pariter obuiā iret̄.¶Ac.p.ſ.ut hoc aut tibi doleret itidē ut mihi dolet:aut ſi ambo amaremus.¶Aīæ mi phæ.mi uocatiuus ē ab eo quod eſt meus:uide q̄ familiariter hoc idē repetit blādimētū:uult enim Terētius uelut peculiare uerbū hoc eē thaidis:ideo totiens dictum eſt. Tu ne.h.er.mi.ph.¶Ne cru.te.ob.a.mi phæ.hæc rurſum niſi amplectēs adoleſcētē mulier dixerit uidebit̄ ne crucia ſine affectu dicere.ſed ſic dicitne crucia te:i eo geſtu q̄ſi in eo ēt ipſa cruciatet̄.nā ideo ſubiecit aīe mi:hoc ē aius meus.¶Nō pol.q.q. Salustius / Aīe mi

O thais thais utinā eēt mihi p̄s æqua amoris tecū

Ac piter fieret ut aut hoc doleret tibi itidē ut mihi

Dolet:aut ego iſtuc abs te factum nihil pēderem.

Tha.Ne crucia te obſecro aīe mi phædria.nō pol

Quēq̄ Quo plus amem:aut plus diligā:eo feci:

S; ita erat res.faciūdū fuit.par.credo ut fit miſera:

Præ amore excluſiſti hūc foras.th.ſiccīe ais pmēo

Age.ſed huc q̄ gr̄a te accerſi iuſſi auſculta.ph.fiat

Th.At dic mihi hoc primum.potin eſt hic tacer̄.

Par.ego ne:optie.uerū heus tu hac tibi lege meā

Aſtringo fidem.quæ uera audiui taceo:

Et contineo optime:ſin falſum aut uanum

Aut fictū eſt:cōtinuo palā ē.plenus rimarū ſum:

p.a.hoc totum nimis blande:& cū contrectatione adoleſcētis dicit meretrix.¶Faciēdū.ſ.legēdū faciēdū ſcribēdū:totū hoc ſemp neceſſitati adiungit̄.Vir. Virgilius Aut pacē.t.ab.r.p.& alibi:Arma.a. ¶Credo ut fit.m.p.a.ex.h.ſ.oratorie:ac facete additum miſera & cū illa a deriuatiōe cauſæ argumētet̄:mire a pmeno ne correpta ē.Veriſimile nō eē:ut ſiq̄s quēpiā amet eūdē poſſit excludere.¶Excluſiſti.h.ſ.παρα προσδοκιαν.Intulit itueſ puellā & ei oſtēdēs phædriā ut oñdat q̄ falſa:& repugnātia loq̄t̄ meretrix.¶Age ſed.h.q.g.t.a.i.auſculta:corripiētis ē mō age:ñ hortātis aduerbiū.¶Te ac.i.a.hoc ē qđ ſupra ait. Non ea nūc qdē cū ac.ul.¶Dic.m. meretricia calliditate cōmēdat q̄ dictura ē.¶Ego ne.o.bñ nō expectauit ſeruus ut p ſe dñs rñdeat thaidi.¶Verū.h.t.h.l.t. aſtute ſeruus reponit thaidi uicem.nā illa ut magnum uoluit expectari qđ dictū ē.iſte ut falſum contēnit. ¶Meā.a.ſ.pmitto.q̄a uincula fidei dicuntur. Quæ u.a.t.mire uicē pmeno reddidit meretrici.nā ut ſeruum difficile ē tacere cōmiſſa:ita meretricē parū eſt uera dicere.¶Quæ.uera.a.figura hæc.παρακευ.¶Contineo op.ꝓprie a methaphora uaſorū tranſtulit uerba.¶Sin.ſ.aut.u.a.ſ.eſt cō.p.eſt.falſum ē quod tegit̄ id qđ Falſum factū ē.uanū quod fieri nō pōt:fictū qđ nō eſt factū & fieri potuit.uel falſum ē fictū mendacium ſimile uerita Fictum ti.uanū nec poſſibile nec ueriſimile.fictū totū ſine uero ſed ueriſimile.falſum loq mēdacis eſt.Fictum callidi. Vanum Vanū ſtulti.Falſū loq culpæ ē.Fictū uirtutis.Vanū uerecūdiæ.falſis decipimur.fictis dlectamur.uana cōtēnim⁹.

GVI. O thais tha.utinā æqua pars.i.eq̄lis portio amoris eēt mihi tecū.i.utinā æq̄lis eēt noſter amor ita q̄ tm̄ te redamarem q̄tum me & rurſus ſi me nō amares nec ego quoq̄ te.ac pariter.i.ſimiliter uel æqualiter fieret.i.efficeretur ut aut hoc q̄.ſ.excluſus ſum.doleret tibi.i.te afficeret dolore.itidē.i.ſimiliter.ut dolet mihi. Itidē ideſt q̄tum mihi eſt dolori aut affert dolorē aut nihilipenderem ideſt nihilifacerē contemnerem nō curarem Pendere iſtud factum abs te.ſ.excluſionē mei.Tha.o phædria anime mi appoſitiue dictū.i.quem per amorē geſto in Aie mi pectore meo:aut cuius animus meo iungitur per amorē:ita ut unus eſſe animus uideatur. ut dicimus duos amicos eſſe animam unam in duobus uiuentem corporibus.obſecro:ideſt per ſacra rogo.ne crucia te ideſt noli te angere & torquere tali dolore.Pol:ideſt per polucem non feci id ſupple ideſt non excluſi te eo q̄ plus amem:aut plus diligā quēq̄:ideſt aliquē q̄ te.ſed res erat ita.i.negociū id poſtulabat:faciēdū fuit:ideſt oportuit facere ad eam rem aſſequendā quæ parabat̄.Par.credo tu miſera.i.afflicta amore eius excluſiſti hunc Phædriam foras.præ amore:ideſt tanto eius amore flagrabas ut eum excluſeris.ut fit:ideſt ut fieri ſolet.hoc autē per ironiam dictū eſt:quaſi dicat nō eſſe ueriſimile ut ſi quis quēpiam amet eundem poſſit excludere.Tha.o Par. ſiccine.i.utrū ſic ais:age ibi nō eſt aduerbium hortantis ſed potius corripiētis.ſed auſculta qua gratia.i.qua cā Age corripientis iuſſi.i.pcepi te.accerſi.i.uocari.ē.n.infinitiuus paſſiuus tertiæq̄ inflectiōis.iterdū āt ē quartæ & tūc facit accerſiri.Ph.fiat.i.auſcultabo.Tha.at.i.ſed dic mihi primū hoc qđ ſequit̄ hic.ſ.parmeno ſeruus tu⁹ potin.i.potis ne Accerſi & hoc ē:ē ne potēs tacere.Par.Ego ne.q.d.dicis utrum ego poſſim tacere deide rñdet optie.ſ.poſſum tacer̄.ue Accerſiri rū.i.ſed.heus aduerbiū attētionē poſcētis.aſtrigo.i.pmitto ſiue obligo (nā uicula fidei dicunt̄) aſtrigo ergo Potin eſt tibi meā fidē.i.ueritatem conſtantiam & fidelitatem uel æquitatē:uel potius aſtringo tibi fidē.i.ſancte pmitto Heus autē tibi me taciturū hac lege.i.hac cōditiōe hoc cōſilio qđ ſequit̄ uidelicet taceo.i.ſecreta teneo nō euomēs ea q̄ tionē po audiui uera & contineo:idem me cohibeo optime ne pateſiant quæ uera audiui uel potius eſt tranſlatum a ſcentis methaphora uaſorum quæ non perfluunt ſed liquorem impoſitū cōtinēt.ſic homo qui non eſt elinguis & Aſtringet̄ ſecreta cōmiſſa nō pdit:continere dicitur.Sin.i.ſed ſi dictum tuum ſup.ē falſum aut uanū aut fictū.continuo: fidem ideſt ſtatim eſt palā.i.ſtatim uulgatum eſt:& pateſactū.Falſum ē quo tegit̄ id qđ factū eſt uanum eſt quod fieri nō pōt.fictum dr̄ qđ non eſt.factū & fieri potuit.Vel falſum ē fictum mendacium ſimile ueritati.uanum nec Contineſ poſſibile ē nec ueriſimile.Fictū ē totū ſine uero ſed ueriſimile.falſum loq mendacis eſt.fictū callidi:uanū:ſtulti Sin p ſed falſum loqui culpæ ē fictū uirtutis.uanū uerecūdiæ.falſis decipimur.fictis delectamur:uanis offendimur ſiue Falſum obtundimur.ſum plenus rimarum.i.fiſſurarū.i.ex me nō uera dicta effluunt ut per rimas uaſorū effluit liquor Vanum et Fictum

VNIVERSIDAD D SALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONA.C Hac.a.il.per.contra cõtinuo pa.e.p.r.ſũ. Hac atq̃ il.p.uilis atq̃ abiecta trãſlatio & apta apđ me/
retricẽ loquenti:trãſlata ãt eſt ab aquario uaſe fictili.C Proin.t.ũ uis.u.d.utrum taceri aut tuũ dictum an imper
ſonaliter:an infinito mõ.C Samia mihi.m.f.puduit dicere thaidem meretrix mihi mater fuit:quod tamen ſi
gnificauit dicendo aliunde ciuem alibi habitaſſe. Nam ideo meretrices peregrinæ dictæ ſunt i comœdiis ut
andria: Adeon eſt demens ex peregrina.C Poteſt taceri hoc:id ueriſimile eſt:nec hoc ad laudẽ pficit:ſed ad de
decus meretricis.C Poteſt taceri.h.ſcilicet peregrinam naſci meretricem:& ideo poteſt uerum uideri.C Pu
ellam dono:quidam:ætas & ſexus ſunt amoris cau
ſa cur eam thais puellam diligat.C Puellam quidã
mercator dono dedit:propter hoc oſtendit mere/
tricem fuiſſe matrem:& dono ideo accipere puel/
lam potuiſſe.C Ex attica hinc arreptam: quia Athe/
nis eſt conſtituta ſcæna.C Arbitror: bene arbitror
& nihil certi.quando enim auſurus eſſet parmeno
adornare Chæream ad uitiandam hanc uirginem:
ſi præſciſſet ciuem eſſe. Matris nomen & patris
dicebat ipſa: Quæ infantis memoriæ proxima
ſunt. Nam quid prius ætas illa quam patrem ma
tremque cognoſcet? C Et ſigna cætera: idest do/
mum: patriam: regionem.C Neque per ætatem
etiam poterat: hoc ideo addidit: ne eſſet minus
elegans: quæ neſciret.C Mercator:hoc addebat ad
matris ſcilicet nomen & patris quod puella dice/
Virgilius bat.C Vnde emerat.i.a.qbus: ut Virgilius Ge/
nus unde latinum. & Quomodo e Dauo audi
ui. & Cauſam dicere unde prius petitur aurum.
Sunium C E ſunio:ſunium promontorium eſt athenien/

Hac atq̃ illac pfluo. pin tacere ſi uis uera dicito
T. ſamia mihi mr̃ fuit ea:hĩtabat rhodi.pa.p̃t hoc
Taceri.Th.tũ ibi mr̃i puulam puellã dono qdã
Mercator dedit ex attica hic arreptã.Ph.ciuẽ ne:
Th.arbitror:certũ nõ ſcimuſ mr̃is nomẽ & pr̃is:
Dicebat ipſa patriã & ſigna cætera:neq; ſciebat:
Neq; p ætatẽ ẽt tũ potuerat.mercator hĩ addebat
E prædonibus:unĩ eã emerat ſe audiſſe abreptã
E ſunio.mr̃ ubi accepit.cœpit ſtudioſe oĩa docere:
Educare:ita ut ſi eſſet filia:ſororẽ plerıq; eſſe meã
Credebãt.ego cũ illo:quo cũ uno tũ rẽ habebã
Hoſpite abii huc q mihi reliquit hæc q̃ habeo oĩa
Pa.utrũq; hoc falſum ẽ.effluet.Th. qd iſtuc.Pa.

ſium & in eo rerum uenalium emporium eſt.C Mater ubi accepit:hæc figura i narratione baſis dicitur: cum
omnia pedetentim dicuntur inſinuandi gratia ut nunc. Matri mercator dono dedit. Mater ubi accepit:& ſi
mul cõuenit mulieri loquenti huiuſcemodi mora.C Cœpit ſtudioſe omnia docere mire:nam non docuit
ſed cœpit docere & uide quã ſatis muliebriter dixit. Mater ubi accepit ſimpliciter:an
audiuit ingenuã ut capiẽdi &.c.a.t.b.ſed melius prius.C Ita ut ſi eſſet.ſ.ergo uelut ſoror habenda eſſet thaidis:
& iõ ſequit:Sororẽ plærıq̃ eẽ credebãt meã:& oratorie cumulat dignitatẽ & amorẽ puellæ:ut eius cõpara/
tiõe leniat iniuria facta phedriæ.C Ego cũ.il.q.c.u.t.r.h.h.totũ dixit & q̃ hoſpite:& q̃ rẽ habebat & bene tic:
& nõ nũc.Nã nunc cũ duobus.C Quo.cũ.u.h.ideſt cõſuetudinem:amorem.C Hoſpite.i.attico.C Abii huc
ideſt rhodo.athenas.ſ.C Qui.m.r.h.q.h.o.hoc ideo nõ tãtũdẽ obſequi exigat phædria adeo cõtra parmeno
nẽ.C Vtrũq.h.f.ẽ.effluet:ipſe exponit hoc utrũq̃ qd dicat.& cõtra dicẽdũ ẽıqa pſens amator grauat hoc dcõ/
Hac & il/lac GVI. Hac atq̃ illac.ideſt cõmiſſa mihi reuelo ſine conſideratione ulla committentis ſi uera non ſint &
eſt tranſlatio facta a uaſis perfluentibus.ideſt per rimas liquorẽ emittẽtibus.dicimus.n.eleganter hoc uas per
fluit quod inepte dicitur uadit ſcilicet proin ideſt ea propter.ſi uis taceri ideſt ut taceatur impersonaliter legen
Perfluere do uel per paſſiuũ ſi uis dicta ſup.tua taceri.ideſt celari dicito uera.Tha.mater fuit mihi ſamia ideſt ex ſamo in
ſula ea mater habitabat ideſt commorabatur rhodi aduerbialiter ideſt in ea urbe remota a natali ſolo p quod
oſtenditur eam fuiſſe meretricem.Par.hoc poteſt taceri:quia.ſ.eſt ueriſimile meretricem poſſe naſci ex pere
grina & quidem meretrice.Tha.tum.ideſt tunc quidam mercator dedit dono matri meæ:paruulam puellã
arreptam:ideſt ablatam.hinc:ideſt ex attica:ideſt ex ea regione græciæ quæ attica nominatur.uel ex urbe athe
nienſi.Phædria ne:ideſt utrum dedit ciuem atticam:ideſt athenienſem.Tha.arbitror non ſcimus certum ip/
ſa dicebat nomen patris & matris.neq̃:ideſt non ſciebat neq̃ etiam potuerat ſcire ſupple.tum:ideſt tunc per
ætatem:ideſt ætate permittente patriam & cætera ſigna ut domum regionem & ſimilia. Mercator qui eam
dederat addebat hoc ſe audiſſe.e.i.a.prædonibus unde:ideſt a quibus emerat eam.quid addebat ipſam puel/
Sunium lam ſup.fuiſſe abreptam:ideſt abductam per uim e ſunio:ideſt ex eo promontorio athenienſium in quo rerũ
Emptoriũ uenalium emptorium:ideſt mercatus eſt inflectitur autem hoc ſunium ſunii ſecundæ inflectionis. ubi:ideſt
poſtq̃ mater mea accepit datam puellam.cœpit:ideſt incepit docere eam omnia ſtudioſe: ideſt diligenter &
affectuoſe.cœpit inquam educare:ideſt nutrire eam ita:ideſt eo modo.ut:ideſt ſicut ſi eſſet filia.plærıq̃.i. mul
ti credebant eam eſſe ſororem meam.ego abii diſceſſi ex Rhodo huc athenas cum illo hoſpite:ideſt peregri/
no alienigena quia attico quo cum:ideſt cum quo uno:ideſt ſolo tunc habebam rem:ideſt conſuetudinem
amorem conuerſationem qui hoſpes reliquit mihi per teſtamentum omnia hæc quæ habeo:ideſt poſt deo
Effluere Parmeno hoc utrunq̃ dictum ſupple eſt falſum propterea effluet: ideſt reuelabitur neque tacebitur ſed a pe
cto re noſtro exibit:Tha.quid:ideſt cur iſtud dicis ſcilicet eſſe falſum.Parmeno.rogas: ideſt petis? reſponſio

Quia neq̃ tu

DONA.C Neq̃ tu.u.c.e.quippe quæ admiſceris militem.Neq̃ ſolus dedit.quippe quia non omnia tua
illius fuere mortui.C Nam hic quoq̃:non phædria. Sed hic dixit tangens illum: quaſi inuito
illo exprobret.C Bonam magnamq̃ partem ad te attulit.hæc dicuntur ισοςωμενα ut abs te petere & poſce
re:an potius bonam ſpecie:magnam quantitate:& nunc diſcretiue dictum eſt.nam alias bona pro magna &
multa accipimus.C Ita eſt:non erat negandum meretrici quod dixit parmeno ſatiſfacere cupienti & non ta
centi culpam in conſcientia eſſe.C Interea loci cognoui: oratorie priorem amatorem facit militem quam

Quia neq̃ tu uno erras cõtẽta:neq; ſolus dedit:
Nã hic quoq̃: bonã magnãq; partẽ ad te attulit.
Th.ita eſt:ſed ſine me puenire quo uolo:
Interea miles q me amar̃ occepat i cariã ẽ pfectus
Interea loci te cognoui.tute ſcis poſt illã q̃ itimũ
Habeam te:& mea conſilia ut tibi credã omnia.
Ph.neq; hoc qdẽ tacebit pmeno.Par.oh dubiũ
Ne.ideſt:Th.hoc agite:amabo:mater mea illic
Mortua ẽ nup:eius fr̃ aliquãtũ ẽ ad rẽ auidior
Is ubi hãc forma uidit honeſta uirginẽ:& fidibus
Scire:præcium ſperans:illico producit uendit.
Forte fortuna affuit hic meus amicus:emit eam

phædriam.nam poſterius dicit hunc cognitum p
abſentiam militis.Ergo cum militi phædria riualis
ſuperductus ſit: conſequens eſt ut miles quærı de
buerit non phædria:& ppterea nihil erratum ſi or
dine ſeruato miles iterpoſitus fuerit amatori poſt/
modum cognito:& hoc ſine puella. & nimirum
cauſa multum pro milite contra phædriam ualet:
Sed uide meretricem quia rem dixit peruterentem.
Quot & qualia blandimenta ſubiici dicendo. Tu/
te ſcis poſt illa quam intimum habeam te: & cæte
ra.C Cognoui:proprie cognoui.C Tute ſcis poſt
illa quam intimum figura: nam hoc ad
narrationem non pertinet.C Et mea conſilia tibi
ut credam omnia: ex præſenti actu ſumpſit argu/
mentum.q̃ eum nunc tanquam conſultorum ad
hibuerit:& bene credam ſecundum illud. potin ẽ
hic tacere.C Ne hoc quidem.i.hoc quoq̃ falſum ẽ.

C Dubium ne.i.me non taciturum.ſ.C Hoc.a.a.pro aduerbio corripientis eſt poſitũ: aut certe p adhortatio/
ne audientiæ præbendæ.ſic Plau.Hoc agite ſi uultis ſpectatores:& conuenit uelut nutu audientiam ſignificã/ Plautus
tis:& geſtu hoc ipſum adiuuari.C Hoc agite:ideſt illud deſinite:& hoc attendite.C Nuper eius frater.ut adhuc
amor flagrare uideatur addidit nuper.C Aliquantum ad rem eſt auidior:uultu accomodato ad reprehenſionẽ
pronunciandum eſt.C Ad rem auidior.proprie ad rem auidior pecuniam modo dicit.C Is ubi hanc forma
uidit:ex aliena perſona uult oſtendere præter affectum quanti ſibi æſtimanda ſit.& quãto munere miles phæ
driæ metuerat antepoui.C Et fidibus ſcire.uetuſta αχλειψισ.C Precium ſperans. deeſt magnum ut ſtabulo
ſemoſas C Producit ac uendit:nam proprie produci res uenales dicuntur.
C Forte fortuna:ideſt bona fortuna.C Hic meus.a.quia locutus eſt meritorum:non iam miles ſed meus ami
cus:uide enim quid ſequatur.C Emit inquit eam:& dono mihi imprudẽs harum rerũ.Hic oñditur q̃ auidus
hic fraterculus rem penitus noſſet.Simul etiam oſtenditur quãta ſecreta dicat phædria:utpote q̃ riualis neſciat.
GVI.quia neq̃ tu eras contenta uno amatore neq̃ ſolus ille hoſpes dedit tibi omnia quæ habes.nã quoq̃
ideſt etiam hic phædria attulit tibi bonam partem tuorum bonorum quantum ad ſpeciem & qualitatem.&
magnam quantum ad quantitatem. interdum tamen bonus capitur pro magnus uel multus. Tha.eſt
ita ut dicis ſcilicet phædriam multis me affeciſſe donis. ſed ſine: ideſt patere permitte me peruenire quo
uolo ideſt ad quod narrandum tendo. interea:ideſt dum hæc aguntur miles qui occeperat ideſt inceperat
amare me profectus eſt in cariam ideſt ieam prouinciam.interea loci ponitur loci ſoni aptioris gratia dum Interea lo
taxat ut dici etiam ſolet nuſq̃ gentiũ nuſq̃ locorũ ubiq̃ locorũ aliquo terrarum.ſunt enim hi genitiui locis lo ci
corum terrarum:gentium adiectiones nihil ad ſenſum facientes.cognoui te phædriam.tute:ideſt tu met ſcis
poſt illa ideſt omiſſis illis rebus ſcilicet q̃ prior me cœpit amare.& alia id genus uel poſt illa tempora:ſcilicet
quibus in cariam eſt profectus.q̃:ideſt quantum habeam intimum ideſt familiarem.ibi enim intimus poſiti Intimus
ui naturam habet poſſe:q̃ comparari intimus intimior:ut proximus proximior.Phæ.ne quidem:ideſt nec
etiam parmeno tacebit hoc.Parme.ah ne:ideſt utrum eſt dubium me non taciturum hoc quaſi dicat non ẽ
dubitandum.Tha.amabo interiectio blandiens comicis ualde familiaris:quaſi dicat rogo uos per amorem Amabo
agite hoc ideſt illud deſinite:& hoc attendite quod ſum dictura.hoc enim dictum corripientis eſt & ut audi blãdiẽtis
entia præbeatur adhortantis.mater mea mortua eſt nuper:ideſt non multo tempore a nunc illic. ideſt rhodi
uel i caria.frater eius eſt aliquantulum auidior.i. nimis cupidius.ad rem:ideſt ad pecuniã cõgerendam:ubi.i.
poſtq̃ is uidit hanc uirginẽ forma honeſta.i.hñtẽ pulchritudinem honeſtã & præ ſe ferentẽ honeſtatẽ & ui/
dit eã ſcire fidibus.i.eſſe peritã fidiũ pulſandarũ.hoc eſt cythararũ tãgẽdarũ.fides aũt fidis dr̃ genus cytharæ (ut Fides.dis.
Feſtus inqt) ic dictæ q̃ tãtũ iter ſe chordæ eius quantũ inter hoĩs fides cõcordet. Inde fidicula diminutiuũ.i. Feſtus
pua cythara aut chordula cytharæ.ſed i plurali fidiculæ latũ ſignificat tortoriũ.ipe fr̃ eius ſperans præciũ ma Fidicula
gnũ.ſ.ex uẽditiõe illius puellæ.C Illico.i.ſtatũ pducit.i.uenũ eã ſeu uenalẽ proponit ac uendit forte fortuna.i. Fidiculæ
bona fortuna ſeu casu quodã bono hic meus aĩcus.ſ.miles affuit.i.pñs fuit emit eã ipe iprudẽs harũ rerũ.i.ex Imprudẽs
ſe nõ itelligẽs has res & ignarus omniũ.i.neſcius omniũ rerum quia ab aliis nõ admonitus dedit eã puellã i Ignarus
dono iprudẽs aliqs p ſe dicit q ex ſua itelligẽtia nõ cognoſcit ignarus p alios hoc ẽ ab aliis non admonitus

VNIVERSIDAD D SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

Dono mihi imprudēs hāꝝ reꝝ: ignaruſq; omniū
Is uenit poſtq̄ ſenſit me tecum quoq; rē habere:
Finxit cauſas ne det ſedulo: ait ſi fidem hēat ſe iri
Præpoſitū tibi apud me: ac nō id metuat: ne ubi
Accepim ab eo ſeſe reliquā uelle ſe illā mihi dare.
Veꝝ id uereri: ſed quantū ego ſuſpicor ad uirgi
Adiecit. Ph. Etiā ne āplius: Th. nihil. (nem aīum
Nam quæſiui nunc ego eam mi phædria.
Multæ cauſæ ſunt quāobrem cupio abducere:
Primum q; ſoror eſt dicta: præterea ut ſuis
Reſtituā ac reddam: ſola ſum. habeo hic neminē
Neq; amicum neq; cognatū: q̄obrem phædria
Cupio aliquos parare amicos beneficio meo
Id amabo adiuta me: quo fiat facilius:

Prudē tia ¶ DONA. ¶ Imprudens. hāꝝ reꝝ ignaruſq; omnium prudentia naturalis eſt. ignaritas extrinſecus uenit. Im
prudens. per ſe. ignarus per alios: hoc eſt quod nec ſuſpicatus ſit: neq; ex aliquo audierit. ¶ Poſtquam me. ſ.t.
Ignarius q.r.h. non dicit um: ſed quaſi celatū. ¶ Senſit. m.t.q.r.h. magno pōdere dixit tecū quoq;: tanq̄ iraſcēdi iuſta ma
gis ſit cā militi q̄ phædriæ. Nā ſenſit: & tecū: & quoq; hoc ſignificat. ¶ Rē hēre: ſic dixit ut hōeſta res impura di
Sedulo caſ. ¶ Ne det ſedulo. Sedulo ſine dolo: hoc ē ipenſe. ¶ Ait. ſemp ait dicimus quū uel inuiſa nobis uel audiēd
bus: aut uana dicta narramus alicuius. ¶ Si fidē habeat: hoc ē ſi faciā aliq: unde credat ſe tibi pponi. Si fi.h. ſi cre
dere cogatur. i. ſi credat: unde fideiuſſor dr̄. hoc eſt
auctor credēdi. ¶ Se iri. p.a.m. anaſtrophe i uerbo
præpoſitum iri. neceſſaria implicatio in his quæ
dure dicta ſunt. ¶ Sed ego quantum ſuſpicor: alta
& acuta inuentio. Scit meretrix hoc ſolo amatores
inimicos eſſe quod idem diligunt. Magnifice igi
tur ut riualis odium declinet: uult perſuadere phæ
driæ non ſe amari: ſed uirginem. ¶ Ad uirginem
animum adiecit. cur hoc inferatur: ut uel ledendi
militis eā phædria patiatur cum quem amet & nol
let uirginem dono dare. ¶ Etiam ne amplius. Mā
de terentiꝰ ut ſolet res huiuſmodi per eclypſim ſu
am. ¶ Nihil nam q̄ſiui. nūc ergo optime purgauit
terentius quod mox liberalibus nuptiis fuerat ob
futurum. Si uitiatā uirginem duceret chærea neceſ
ſario ergo defenditur: tanq̄ q̄ honeſte nuptura eſt.
¶ Quāobrē cupio ab ducere. ē hoc uerbo gratifi
caſ phædriā: non eni acciperet ut ab inimico remu
nerant: ſed abducere: ut abſtulto & inexperto.
¶ Nunc ego eam mi. phæ. multæ ſunt cauſæ. Nō i
diligenter conſiderauerūt hanc meretricis orōnē q illā inſtar cōtrouerſiæ rettulerūt. nā & principiū ē: Me mi
ſerā uereor ne illud grauius phæ. tulerit: & narratio. Samia mihi. m.ſ. & ptitio cū confirmatiōe: ut Nūc ego iā
mi phæ. multæ cāæ. q̄obrem cupio abducere: primū q; ſoror eſt dicta &c. Rephenſio quoq; ego ne id timeo
& ego ne non ex aīo id miſera dico. & concluſio p conqueſtionē: ut quā ioco rē a me ipetrare abs te nequeo
Reddimꝰ biduum ſaltē ut cōcedas. ¶ Solū ut ſuis re. ac. r. Reſtituimus his qbus nos uolumus. Reddimus his q nos uo
Reddere lunt: ergo reſtituimus uolentes: reddimus uolentibus. Sed in hac utrunq; eſt. ¶ Sola. ſ.h.h.n. Sola ad familia
rium referſ abſentiā. ¶ Habeo hic neminem ad alienoꝝ amicitiā. poteſt enim ſola domi eſſe: habere tamen
aliquem foris: & habeo hic neminē: plus ſonat q̄ neminē hic habeo: & ſola ſum: ab his: quos natura cōciliat p
ſe. Habeo neminē: eoꝝ qui uoluntate iunguntſ. ¶ Neq; amicū. bene hoc apud amatores an qa aliud eſt ama
Amator tor & amicus. Amator ad tps. Amicus qui ppetuo amat. An qa i pſis ptitis eſt phædria. ¶ Quāobrē phæ. ne
Amicus in neceſſariis inopē uidereſ in neceſſariis interpōi nō licet audictis nomē. ¶ Cupio. a.p.a.b.m. hic oſidit ſpā
liſ cuiuſmōi aicos q̄rat: ne phædriā cōtēnere uideaſ. parare. a.b.m. qui pareanſ & alieno. ſed minus diligunt.
¶ Id. a. ad. m.q. id. fi. fa. bis id poſuit adiuta me. Mira coactio p patere excludi adiuta me dixit. ¶ Sine illū. blāde
ſine illū: tanq̄ in manu eius ſit iniuriā nō pati: & excludi militē. Nō. n. dixit fer aut patere: ſed ſine priores ptes.

Fige te Se dulo Ait ☞ GVI. Is miles uelit athenas poſtq̄ ſenſit. quoq; ideſt etiam me habere tecum rem. i. amorem conſuetudinē
fingit. i. comminiſcitur adinuenit. excogitat cauſas. i. occaſiones. ne. i. ut non det puellā ſedulo. i. impenſe in
ſtanter quaſi ſine dolo. Ait ſi habeat fidem. i. ſi credat ſe præpoſitum iri. i. q; præfereſ tibi apud me ita q; ma
gis ſit amandus a me. Ait dicimus ſemp quom uel inuiſa nobis aut audientibus narramus aut uana dicta ali
cuius recitamus. ac. i. & ait inq̄ ſi non metuat. i. timeat id quod ſequitur. ſ. ne. i. ut hoc eſt q; ubi. i. poſtq̄ acce
perim puellam ab eo milite relinquam ideſt deſeram. ſeſe ideſt ſeipſum militem. Ait ergo ſe uelle dare illam
puellam mihi. uerum ideſt ſed. ait inq̄ ſe. uereri id. ideſt timere quod dictum eſt. ſed q̄tum ego ſuſpicor. i. opi
nor adiecit animum ad uirgiuem ideſt uirginem cœpit amare: & ad eius amorem animum applicuit. Phæ.
etiam ne ideſt utrum. amplius ideſt utrum ultra fecit q̄ animum adiecit. Tha. nihil fecit ſuple amplius. nam
quæſiui ideſt inueſtigaui nunc o mi phædria multæ ſunt cauſæ: q̄obrem ideſt propter quas cupio abducere
Reſtitue re & Reddere ideſt abſtrahære eam ab eo milite. primum q; ideſt quia dicta eſt ſoror mea. præterea ideſt inſuper ut reſtituā
propria uolūtate ducta ac reddam parentibus uolentibus. reſtituimus enim uolentes reddimus uolentibus
ſum ſola ideſt ſine familiaribus & ſanguine iunctis neminem habeo hic eorum ſcilicet qui uoluntate ſua iū
Amicꝰ & guntur. neminem ergo habeo neq; amicum neq; cognatum explicat quod dixit ſola ſum ideſt ſine cogna
Amator tis & habeo neminem quia ſine amicis. Amator dicitur qui ad tempus amat. Amicus qui perpetuo quam
Amabo obrē o mi phæ. cupio parare. i. acquirere aliquos aicos meo beneficio. ſ. reſtitutiōe filiæ. amabo blandientis
blādiētis eſt particula ut dictū eſt. adiuta adiuua frequētatiuū p principali. quo. i. ut. id. ſ. patio amicoꝝ fiat facilius. ſine. i.
Adiutare permitte a ſino is. illū militem habere priores ptes. i. pferri tibi eē potiorem apud me per hoſce aliquot dies.

Sine illum

Sine illum priores partes hoſce aliquot dies
Apud me hēre: nihil mihi rñdes: Ph. peſſima es:
Egon quicquā cum iſtis factis tibi reſpondeam.
Par. hei noſter laudo: tandem perdoluit uir es.
Ph. At ego neſciebam quorſum tu ires.
puula hic ē abrepta eduxit mr̄ p ſua: ſoror dicta ē
cupio abducerē ut reddā ſuis. nēpe oīa h̄ ūba nūc
Huc redeunt. deniq; ego excludor: ille recipitur:
Qua gratia: niſi illum amas pluſquam me.
Et iſtam nunc times: quæ aducta ē: ne illū talem
Præripiat tibi. Th. Ego ne id timeo.
Phæ. Quid te ergo aliud ſollicitat:
Cedo. num ille ſolus dona dat.
Num ubi meā benignitatē ſenſiſti in te claudier
Nōne ubi mihi dixti cupere te ex æthyopia
Ancillulā. relictis rebus oībus quæſiui: porro
Eunuchū dixti uelle te: qa ſole utūtur his reginæ.

DONA. ¶ Hoſce aliquot dies. honeſte circunloquitur: & oratorie ne dicat abi foras: atq; excludi te patere.
¶ Nihil reſpondes iā ſilētiū accuſat: q aſcit nihil reſponſurū cōtrariū & ſatis blāde nihil mihi dixit: tanq̄ cui de
bes amoris uicem. ¶ Egon. q. facere: exprimitur illud. Amātiū iræ. r.a.c. ¶ Tandē. p.u. doluit. i. pſenſit dolorē
& tandē q̄ſi quæ ipatiens fuit. ¶ Tandem. per. uir es: eleganter uariauit pſonā ſecūdam & tertiā. ¶ Vir es. non
puer. ſed iā uir qui meretricē contēnis. ¶ Paruula hinc eſt ab. edu. mater p ſua: uide μιμησιν cū odio īducti
& depruati pnūciatiōe: ita ut & nō uitarenſ de induſtria ομοιοτελευτα. Abrepta p ſua: ſoror ē dicta. ¶ Hæc
nuc. u. i. falſe dicta huc redeūt ut excludar. ¶ Niſi. i.
a.p.q̄.m. repudiatis cāis q̄s illa attulerat per deriua
tionē cauſe. hic aliud dicit eſſe cur repellaſ. ¶ Et iſtā
nunc times quæ aduecta eſt. adeo inquit amas mi
litem: ut etiā inuideas ſi quā amauerit. ¶ Talē præ
ripiat tibi: ironia ſtomachantis amatoris. ¶ Quid
te ergo aliud ſollicitat. quid eſt inquit ſi hoc nō eſt.
¶ Num ſolus ille dona dat: ſedꝰ exigua aut minus
libenter: & ideo mentionem benignitatis adiecit.
¶ Num ubi meam benignitatē: ſed ille benignus
eſt. Nū ubi nunqd alicubiꝰ. Aut ſi nūc ubi legimus
erit aduerbiū temporis: ut ſi: ubi: quo in loco: qua
in re. Num ubi meam benignitatem: intelligit ſe &
dona obtuliſſe & id benigne ſæpe feciſſe: nam plæ
runq; ingrata dona ſunt i quibus benignitas non
apparet: quæ aut in quātitate reꝝ eſt: aut in fœlicita
te præſtantis. ¶ Claudier: claudi. aut claudicare. Sa
Saluſtius luſtius. neq; enim ignorantia claudit res: & nihil ſe
cordia claudebat. ¶ Nonne mihi ubi dixti: plus di
xit ubi dixti cupere te: quam ſi diceret feciſti: ut eme
rem. plus eſt enim id præſtitiſſe: q; quæ accepit nō
auſa fuerit poſtulare. ¶ Cupere te. uult rē parui pcii
ex illiꝰ cupiditate & ſuo labore ppēdi. ¶ Ex æthyo
pia nō æthyopiſſā: ſed honeſtius ex ethyopia. ¶ Re
lictis rebus oībꝰ q̄ſiui. hæc iā oia i bñficiis cōſiderari ſolēt. ¶ Quæſiui. uide quēadmodū exhibeat erūnas: ſibi
difficillimū numeꝝ ipoſuiſſe meretricē. Ex æthyopia ancillulā inqt dixtite cupere. Quod ego feci. mire cæli &
ſolis: ac pene orbis alteriꝰ q̄ſiui. ñ. n. i prōptu erat: deide ñ petiſti: ſed dixiſti. nec uelle te: ſed cupe: nō nigrā: ſed
ex æthyopia nec dedi. ſed relictis rebus oībus q̄ſiui. ¶ Quid hic nō exq̄ſiti: qd ñ ita expreſſū ut nihil addi poſ
ſit. ¶ Porro eunuchū: deinde: uel poſtea: uel multo poſt. ¶ Eunuchum uelle eunuchos a perſis inſtitutos pu
Eunuchi tant eſt captiuis babyloniis. Eteni Ellanicus antiqor extat id habuiſſe. ¶ Porro eunuchū dixti uelle: uide quē
admodū ut maius faciat qd pſtitit: nō ſemel iputat duo mācipia: ſed primo puellam: deinde eunuchum: quia
ſolæ utunſ his reginæ. illā quia ex æthyopia. hunc qa ſolæ his regiuæ utuntur. Quid tale thaidi riualis: dedit
Eunuchū. Reginæ. i. diuites: ſed nō eſt: qa ſolæ utunſ his reginæ. Varie eunuchum dixit: &
intulit hiſ: ut ſi q̄ſq̄ ē q ſe placere ſtudeat bōis q̄plurimis: & minie multos lædere: ei his poeta nomē pſiteſ ſuū.

☞ GVI. Nihil. r.m. Phæ. es peſſima. egō. i. utꝝ ego rñdeā qcq̄ cū iſtis. i. tuis factis & iſtis p cōtemptū dixit. Par.
Hei. noſter phædria laudo te. ſ. uel dictū tuū. tādē pdoluit. i. dolorē ſenſit Thais es uir. i. uirilis non puer q me
retricem contēnis. Phæ. at ego neſciebā quorſum tu ires. i. quorſum tēdebas dicēdo ſup. hæc uerba puella ipa
abrepta. i. abducta eſt & aſportata. hinc. i. ex attica. paruula. i. cū eſſet adhuc parua mater eduxit: ideſt educauit
& extra pueritiā duxit pro ſua filia ſup. i. tanq̄ ſuam filiam. dicta eſt ſoror cupio abducere eam ut reddā ſuis pa
rentibus. Nempe ideſt profecto hæc omnia uerba nūc redeunt huc. i. recidunt: ſpectant: pertinent ad hoc ut
Redeſ huc concedam rus. Deniq; ideſt tandem excludor: ille miles recipitur. qua gratia ideſt qua cauſa quaſi dicat nulla
alia niſi ut ames illum plus q̄ me. & times nunc iſtam puellam quæ aducta eſt ex Rhodo ne præripiat: ideſt
ſurripiat illum talem militem tibi. ideſt ne eius amore implicatus te amplius non amet qui timor magnum
oſtendit amorē. Tha. Ne. i. utrum timeo id quod dicis: Phæ. Ergo quid aliud ſollicitat. i. cōmouet ſollicitam
Solicitare & anxiam reddit. Cedo ideſt dic. Num ideſt nunquid ille miles dat ſolus donat tibi. Nunc ubi ideſt nunquid
alicubi ſenſiſti ideſt percepiſti meam benignitatem ideſt liberalitatem benigne exercitatam. Claudier: ideſt
Bēignitas claudi paragoge uel claudicare. in te ideſt erga. te nōne ubi ideſt poſtquam dixti ideſt dixiſti. te cupere ideſt
deſiderare ancillulam ideſt paruam ancillam ex æthyopia ideſt æthyopiſſam quæſiui ideſt inueſtigaui unam
oibus rebus. relictis. ideſt omiſſis. porro. ideſt deinde uel poſtea aut multopoſt. Dixti. ideſt dixiſti te uelle eu
Porro nuchum. Eunuchus ut uult Tortelius eſt qui uirilibus exectus eſt. quia ſolæ reginæ. i. ſolæ diuites. rex enim
Eunuchꝰ iterdū p diuite capitur. Iuuenalis. ſatyra prima. Optima ſyluarum interea pelagiq; uorabit. Rex horum. Quia
Tortelius ergo ſolæ reginæ utuntur his: ideſt huiuſcemodi enuchis. uel his: ideſt huiuſcemodi deliciis ſeruitiiſque.
Iuuenalis

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONA.¶Repperi.plus eſt q̃ emi.Et uide q̃ ꝓpriis & ampliſſimis uerbis uſus eſt:quia & ancillã ex æthyo
pia& eunuchũ:illã q̃ſiui:& hũc repperi.neutrũ eni hoꝝ facile poſitũ erat quia ſolæ utuntur his reginæ. Nota
quũ eunuchũ ſingulari numero ꝓpoſuerit his ſubiunxiſſe:ſed has nõ ad eunuchum retulit:ſed ad delitias aut
qd tale:quia ſolæ utunẽ huiuſmodi delitiis ſeruitiiſq; reginæ:& oratorie hic ſubdidit quod in ancillula ꝓter
miſit:quia nulla æthyopiſſa honeſta dici potuit.& reginas has mõ diuites dicit:ut in phormione: Regẽ me
eſſe oportuit.¶Heri minas uiginti ꝓ ambobus dedi.melius amborum.Recẽtiora beneficia grauiora aduer
ſum igratos ſunt ergo a tpe iducitur exprobatio. ꝓ
ambobus dedi.melius amborũ ꝓcium q̃ ſi ſeparati
diceret quãtillo emeret ancillulã: deinde mox di
ceẽ.hic ſunt tres minæ.nã cõſtat eunuchum ſolum
emptũ eẽ minis uiginti & ipſe parmeno cõfitetur
ſeni.¶Tamẽ cõteptus abs te:& hoc ſeruaẽ in be
neficiis.Nã maiora ſunt ceſſantibus meritis eorum
quibus præſtanẽ.¶Ob hæc facta abs te ſpernor: ſic
Vrgilius Virg.Nos munera templis Quippe tuis ferimus:fa
maq; fouemus inanẽ:& uel q̃s tulit cũ interroga
tione:aut cũ increpatione ꝓferri põt. Ob hæc fa
cta abs te ſpernor.hic duplex ẽ pronũciatio: uel per
inuidioſam exprobrationem:uel per interrogatio
nem.& melius indicatiuo modo quam iterroga
tiuo ꝓfertur:hic.n.eſt multo grauior illo. ¶Quid

Repperi.heri minas uiginti pro ambobus dedi
Tamen cõteptus abs te hoc habui in memoriam
Ob hæc fcã abs te ſpernor? Th.qd iſtuc phædria,
Quãq̃ illam cupio abducere.atq; hac re arbitror
Id fieri:poſſe maxime,uerũtamen potiuſq̃
Te inimicum habeam:faciam ut iuſſeris.
Phæ.Vtinã iſtuc uerbũ ex animo:ac uere diceres
Potius q̃ te inimicum habeam. ſi iſtuc crederem
Sincere dici qd uis poſſem ꝑpeti.Par.labaſcit.
Victus uno uerbo q̃cito.th.egon ex aĩo potius

iſtuc.hoc aduerbium conſentire incipientis eſt & eſt eclypſis:deeſt eni rememoramur: aut qd tale. ¶Quanq̃
Cicero illã cupio abducere.abducere dixit tãq̃ ab ſtulto.nec per uerũ meritum:ſed per fraudem. Cicero: Per uim atq;
dolũ abducta ab rhodio tibicine.¶Atq; hac re arbitror:nõ dicit quia hoc eſt ex te.Verũtamẽ ſcit meretrix cõ
tentione quedã negari qua fingit ſe uinci ut adoleſcentẽ molian:& ipſa cedit:ut & ille remittat ꝑtinatiã. ¶Po
tius q̃ te inimicũ habeã:hoc totũ loquitur tanq̃ magis ipſa amet phædriã:q̃ ab illo ameẽ.¶Te inimicũ habe
huic cõtrariũ ẽ:ut te aĩcũ habeã.¶Faciã ut iuſſeris.nec uolũtate nec uultu conſentienti hæc meretrix agit ſed cal
lide tentat oĩa:nã quia ꝑſiſtẽdo nõ ꝑficit:quod expectat docet phædriã etiã ipm negligentius negare qd po
ſcitur:& adeo hoc ſubtile ẽ:ut ſtatim ipetrauerit.puulgatũ eſt enim ꝙ ſũma ui defenderis: cũ extorquereẽ hoc
idem poſtmodũ remittere remittẽti.¶Vtinã iſtuc uerbũ:& iſtuc uerbũ pro tota ſententia: uerbũ pro dicto:
ſed proprie in ſententia:uel enũciatio:quæ uno ligatur & aſtringaẽ uerbo. hoc uerbum a ueteribus diceba
tur.¶Ex animo hæc uera diceres.certe eſt.quia qui ex aĩo dicat fallatur:tamẽ potius q̃ te inimicum habeã. ti
tũ i animũ phædriæ hoc deſcendit:ut & iam repetat:quod amica dixerit adulãdo. ¶Sincere dici qd uis poſ
Sincerum ſem perpeti.Sincerũ.purũ ſine ſucco & ſimplex:ut mel ſine cera.bene ergo ut mel blãdimẽtũ meretricis dul
ce fateẽ:ſed negat eẽ ſincerũ.¶Victus uno uerbo.ut iſtuc uerbũ & uno uerbo ut diximus ſic accipe: & uerbũ
Media ſyl dictũ itelligas qd uerbo ãplectiẽ & cõpletæ ſentẽtiæ ꝓnũciationẽ qd noiaẽ Labaſcit. Oĩa ĩchoa
laba icoa tiua triſyllaba fere media ꝑducta enũcianẽ. Victus uno uerbo:q̃cito:ut q illũ falſa lachrymula uici crediderat
tiuorum poſſe pl' tactũ:uno uictus ẽ uerbo:& cito.¶Ego ne iã ex aĩo miſera dico:qd ſenſit multũ ualuiſſe hoc thais
Virgilius iculcat aĩo amici ſui.Et ego:uide q̃ta ſignificet:Cõuẽit hoc ꝓnomẽ blãda multa exprobãti: ut Vir.Me ne fugis.

GVI.Repperi:ideſt dedi tãtam operã ut unũ inuenerim.dedi heri minas uiginti:ideſt illa genera nũmiſ
matis.Nam ut Priſcianus inquit de ponderibus & menſuris.Mina attica dragmas continet octogintaquin
q;.Mina uero graia nonaginta ſex.Latinæ autem dicitur mina ſed græce dicitur mna.Minas ergo uiginti de
di:ideſt uiginti libras:ita tamen ut tanti ſit libra quanti diximus eſſe. Tamen ego contemptus: ideſt ſpretus
abs te habui hoc in memoriã ideſt in recordatione beneficii quod in te contuli. uel ut conferrem paraui.
ſpernor abs te ob hæc facta.ideſt ꝓpter hæc officia.Tha.quid.ideſt quare rememoramur ſup. iſtud. o phe
dria.q̃q̃.i.tametſi q̃uis cupio abducere tanquam ab ſtulto & per fraudem illam puellam.atq; arbitror id poſ
ſe fieri.ideſt poſſe eam abduci.maxime.i.præcipue hac re.ſ.biduum concedendo.uerũtamen potius quã ha
beam te inimicum.ideſt infeſtum mihi faciã ut iuſſeris. & hoc totum thais dicit tanquam ipſa magis amet
phedriam quam ab illo ametur.Phe.utinam diceres iſtud uerbum ideſt iſtud dictum,uel ſententiam. ſed ꝓ
ea proprie ſententia uel enunciatione ponitur quæ uno ligatur uel aſtringitur uerbo utinam ergo dice
res iſtud dictum ex animo ideſt ex animi affectione.ac uere ideſt non ſimulate. & quod eſt illud dictum .ui
delicet potius quam te habeam inimicum.Si crederem iſtud dictum dici ſyncere. ideſt ſolide integre pure
ſimpliciter ſine fuco.ideſt adulatione & ſimulatione.Fucus enim dicitur color adulterinus:ideſt ſimul actus
non uerus.poſſem perpeti.quiduis ideſt quid libet quaſi dicat paterer quicquid uelles.Parme.Hoc diciẽ par
meno apud ſe de phædria hic labaſcit ideſt cadit animo ſeu animus eum deficit & deiicitur ſtatim uictus.
ideſt ſuperatus.uno uerbo ideſt uno dicto.quamcito ideſt quantum celeriter. & cum exclamatione & diſti
ctione ẽ ꝓferẽdũ.Tha.Egõ.i.utrũ ego miſera dico ex aĩo:q.d.dubitus utrũ dixerim ex aĩo illud dictũ potius
q̃ te inimicũ habeã tandẽ hic accelerat reſponſum uel aſſenſum extorquet quaſi ſine lõgis ambagibus dicas.
Miſera dico:

DONA.¶Quam ioco a me uoluiſti tandem:contra illud refertur quod ait phædria.Nõne ubi dixti cupe
re.Sed hoc uehementius & diſertius non quã rem inquit uoluiſti:ſed quod plus eſt:rem: & non dixit ſerio
ſed ioco a facilitate præſentis:& uoluiſti non ẽt dixiſti.Mirandum obſequiũ ex uoto animi pendens. Non
expectat imperium ne uoluptati mora ſit dum iubetur.¶Tum illud quod ait perfeceris.Nõne pondus hoc
uerbi & potentiã phædriæ circa amicam:& illius obſequium uehementis:& rerum difficultatem quæ exorte
ſint monſtrat atq; oẽm obterit quærelam phædriæ.¶Ego impetrare.h.n.abs te: tu & ioco non petiſti cum
perfeceris tamen.At ego impetrare nõ poſſũ. ¶Sal
tem ut concedas ſolum.Argute additum & ſaltem
& ſolum: & bene concedas ut uoluntatis ſit. Sic
enim dixit ſupra. Sine illum priores partes hoſce
aliquot di.&c.¶Verum ne fiant iſti uiginti dies fa
cere biduum decuplauit: & ſimul: quia ex eadem
ratione ſunt uiginti:ex qua duo & ex qua uiginti:
ducenti:duo milia:& ſic deinceps. ¶Profecto non
plus biduum aut.apoſiopeſis ſecunda. ¶Hoc.m.
f.t.e.noue.nunc non de te exorem:ſed te exorem.
& hoc abſolute.¶Faciundum eſt quod uis. non
quod oportet dicendo multum addidit obſequio
ſuo.¶Bene facis:in conſuetudinem uenit: bene fa
cit & bene feciſti:non iudicantis eſt:ſed gratias agẽ
tis.¶Merito te amo:bene amoris mentionem ad
auferendam ſuſpitionem contemptus phædriæ fe
cit.¶Rus ibo.& hoc amatorium eſt odiſſe urbem
ſine amica.Nec dixit ibi ero ſed ibi me macerabo.
¶Hoc biduum.pronũciãdum eſt biduũ ac ſi dixiſ

Miſera dico:quã ioco rem uoluiſti a me tandẽ q̃n
Perfeceris?ego ĩpetrare nequeo hoc abs te biduũ
Saltem ut cõcedas ſolum.Ph.ſiquidem biduum.
Verum ne fiant iſti uiginti dies. Tha. profecto non
Plus biduum:aut.phæ.aut nihil moror.
Tha.nũ fiet:hoc mõ ſine te exorẽ.phæ.ſcilicet
Faciundum eſt quod uis.tha.merito te amo.
Ph.bñ facis:rus ibo ibi hoc macerabo biduũ me
Ita facere certum eſt:mos gerendus eſt thaidi.
Tu parmeno huc fac illi adducãtur.par. maxime.
Phæ.ĩ hoc biduũ thais uale.tha.mi phædria & tu
Nunquid uis aliud?phæ.ego ne quid uelim
Cum milite iſto?præſens abſens ut ſies:

ſet biennio.¶Ita facere certum eſt.ex his apparet uerbis q̃ ſibi amator hoc ægre imperet. ¶Mos gerendus eſt
thaidi:cum pronunciatione & geſtu: ut oſtendat quæ uis amoris ſit ut thaidi mos geratur. ¶Huc fac illi ad
ducantur:eunuchus & ancilla:figurate illi:ſed præualet genus maſculinum. Adducantur pro adducito eos.&
bene adiectum eſt ne telatis ob retentionem muneribus non ꝓcederet actus fabulæ.& ſimul q̃a abſẽtia phæ
driæ opus ẽ:dũ ꝑ chæreã ludificaẽ meretrix. ¶In hoc.b.t.uale.Nũc uale abſceſſũ ſignificat nõ ſalutationẽ: nã
ſi mera ſalutatio ẽ biduo ſolũ amicã ualere optans:ſed ꝑſcribere conaẽ q̃to tpe abſuturus ſit: & ſimul oſtẽdat q̃
inuitus abſcedat.¶In hoc biduũ thais uale.accuſatiuo utens caſu expſſit amatoris ĩpatiẽtiã biduũ dicẽs ꝑſcri
ꝑſit de tpe.¶Vale.maiorẽ uim hẽt:ex dolore diſcedẽtis q̃ obſequio ſalutãtis.¶Et tu nũq̃d uis aliud: uale ſub
audiẽdũ ſalutatoriũ & itelligẽdũ poſt oſculũ dici nũq̃d uis aliud q̃ſi recte factũ.¶Cũ.m.iſto .iſto bene additũ
q̃ſi odioſo:ut alibi.iã uero mitte demea tuã iſtã iracũdiã:& Vir. Aut qd Petis iſtis.Hæc.n. ꝓnoĩa ſpnẽtis ſunt: Virgilius
odiũq; monſtrãtis.¶Præſens abſens ut ſies.me deſideres:pſẽs abſẽs αυξησισ q̃a plus ẽ ab amore deſideriũ.
GVIDO.quam rem uoluiſti a me.ioco aduerbium ẽ cui contrariũ eſt ſerio.q.d.qd a me non mõ poſtu
laſti:ſed dũtaxat uoluiſti & q̃dem non ſerio ſed ioco.i.iocando.q̃n.i.quã non ꝑfeceris.ego nequeo impetra Ioco & ſeTio
re abs te ut ſaltem concedas.i.annuas:ꝑſtes mihi hoc ſolum biduũ.i.duoꝝ dierum ſpacium.Phe.Si quidem
i.ſi certe biduũ eſſet futurũ ſup.concederẽ ſubintellige.Verum.i.ſed uereor ſup.ne iſti duo dies fiant uiginti
dies. Tha.profecto biduũ erit ſup.uel fiet non plus.i.non ultra uel amplius aut apoſiopeſis ẽ interuentu ſer
monis phedriæ.Phe.Dixti.i.dixiſti aut.nihil moror.i.non dubito cũ aut dixeris quin plus biduo ſit futurũ
ſi conceſſero.Tha.non fiet hoc mõ.i.hoc pacto ut putas:ſine.i.permitte a ſino is ut ſupple exorem te:ideſt ꝑ Exorare
ſuadeam tibi & te in meam ſententiam inducam.Phe.ſ.ideſt certe.faciundum:ideſt facere oportet amore co
gente.quoduis.i.quodlibet.Tha.amo te merito quia meruiſti.Phe.Bene facis.borus:ideſt ad agros me con
feram bi:ideſt ruri.macerabo:ideſt debilitabo:affligabo:excruciabo me hoc biduũ.i. hoc ſpacio bidui. No Macerare
mina autem temporalia cũ omnibus uerbis poſſunt poni aut in accuſatiuo aut in ablatiuo.ſed per accuſati
uum elegantius loquimur.certum eſt ideſt deliberatum eſt mihi me ita facere ideſt me macerare ruri hoc bi
duo morigerandum eſt ideſt oportet morigerari ideſt obſequi & morem gerere Thaidi. o Parmeno tu fac Morige
ut ſup.illi.ſ.eunuchus & æthiopiſſa ubi maſculinum genus præponderat fœminino: adducantur huc ad rari
Thaidem ſcilicet Par.Maxime ideſt libentiſſime.Phæ.o Thais uale in hoc biduum. quaſi dicat a te abſcedo
ego uſq; ad duos dies.Nam hic uale potius abſceſſum ſignificat quam ſalutationem.Tha. O mi phedria &
tu nũquid:ideſt num uis aliquid aliud.i. non aliud petis a me fieri interea q̃ biduum abieris. Phe.ne.i. utrũ
ego uelim aliquid cum iſto milite.iſto dixit per contemptũ.i.odioſo.q.d.quid poſſem uelle q̃diu riualis mi
les a te præfertur & tunc ſit diſtinctio.deinde ſequitur uelim ſup.ut tu abſcens:ideſt a me qui ruri ero diſtãs
ſies ideſt ſis præſens per cogitationem quoniam ut Cicero inquit:non minus noſtra ſunt quæ mente cõple Cicero
ctimur:q̃ quæ oculis intuemur.poſſet etiam ſic fieri deſtinctio ego ne quid uelim:ideſt utrũ petis ſupple qd
uelim:deinde ſubaudi uelim ut tu præſens cum iſto milite ſies:ideſt ſis abſens ab eo ĩ me cogitãdo ames me

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONA.℃Me expectes:me ſonies.Epanaphora prima cum amare & deſiderare ſit uolũtatis atq; animi & obſequii.℃Sõniare:ſatis amatorie dictum eſt.Me ſperes:cum me ſpectes iam dixerit quid ſibi uult iterũ me ſpes:Inter ſpem & ſpectationem hoc intereſt:quia expectatio certorum eſt ſpes uero incertorũ. Et ſpectatio ꝓpinquarũ rerũ:ſpes longinquarũ:& expectatio deſtinat tẽpus.Spes nõ deſtinat. An me ſperes idem facere.i. de te cogitare:ut ſic ſperas credas:ut ſtatim in ſubditis iuenies.Nã eius fratrẽ ſpero iam ꝓpe modũ reppeniſſe. ℃Me te.o.ſeptimus caſus.℃Mecum.te.ſis.toto aĩo.Nam illam nũc aĩum dixit eſſe nõ corpus ſimiliter quid ipſe ab eius corpore patiẽ.id uult militi eius mente contingere tanquam penitus excluſo ab amica. ℃Quando.e.ſ.t.animus.ſ.℃Me miſeram.ſ.h.m.p.h.ſ.Recte Thais nunc partẽ argumenti exequiẽ.tacitam apud phedriam propter præſentiam ſerui:quem poeta uult ita neſcire:ut audeat ad uitiandam uirginem ſubornare chæream &cæ.℃Atq; ex aliarum ingeniis nunc me iudicet:hic terẽtius oſtẽdit uirtutis ſuæ hoc eſſe:ut puulgatas pſonas noue inducat:& tamen a conſuetudine non recedat:ut pura meretricem bonam cum faciat:capiat tamen & delectet animum ſpectatoris.℃Nec me finxiſſe quicquam falſi:aut dixiſſe debuit dicere:aut abundat falſi:aut qa & uanum aliquid fingi potuit:ut ſupra.Si uanum & falſum:aut factum eſt.℃Neq; meo cordi eſſe quemquam cariorem. melius quenquam:ꝙ ſi dixiſſet militem quẽquam cariorem.quaſi meretrix non carum.alterum ſed cariorẽ negat.℃Et quicquid feci:huius cã feci:huius abſolute ut per eclypſim deſit res.In æcira.Ne qd ſit huius.i heautõ.Nihil me iſtius facturum patri:ut qd petis iſtis ℃Quicquid huis. rei ſubaudiendum eſt quod eũ excluſi foras.℃Spero propemodum noue:ſpero pro credo uel cõfido.Spero propemodũ:ideo propemodum:quia hominem nouit:ſed fratrem eſſe uirginis nondum probauit.℃Adeo nobilem adeo enim pro nimis poſitum eſt:aut pro expletiua particula.℃Atque expecto dum ueniat.futurum actum uoluit promittere:non quod aliquis geſtus ſit expectandus.

Margin: epanaphora · Spes · expectatio · Sperare · Adeo

Dies noctesq; me ames:me deſideres:me ſõnies:
Me expectes:de me cogites:me ſperes:me te
Oblectes:mecum tota ſis:meus fac ſis poſtremo
Animus:qñ ego ſum tuus.Tha.me miſeram,
Forſitan hic paruam habeat mihi fidem:
Atq; ex aliarũ ingeniis nunc me iudicet:ego pol
Quæ mihi ſum conſcia:hoc certe ſcio:neq; me
Finxiſſe falſi quicq̃:neq; meo cordi eſſe quẽq̃
Cariorem hoc phedria:& quicquid feci:
Huius cã uirginis feci.nam me ſpero eius fratrem
Prope modũ iã reppiſſe adoleſcentẽ adeo nobilẽ
Et his hodie uenturũ ad me conſtituit domum.
Concedã hinc intro:atq; expectabo dum ueniat.

Phedria.Parmeno.

GVI.dies noctesq;:ideſt luce ac tenebris. deſideres.i. requiras me:& mei deſiderio tenearis ſomnies me ideſt per ſomnum me uidere uidearis expectes me cogites de me ſperes me.Expectare & ſperare ſic differunt.Nam expectatio eſt certorum ſpes uero incertorum.Item expectatio eſt propinquarũ rerum:ſpes longinquarum.Itidem expectatio deſtinat tempus:ſpes non deſtinat.Oblectes te ideſt delectationem capias me:ideſt memoria & recordatione mei.Eſt enim me ſeptimus caſus qui & ablatiuus eſt ſis tota:ideſt toto animo mecum per cogitationem fac:ideſt da operam:ut poſtremo:ideſt tandem ſis animus meus:ideſt unanimis mecum & uelis ac optes quod uolo & opto quando:ideſt qa ſum tuus animus:ideſt a tua non diſſentio uoluntate.ita ut inter nos tanta ſit coniunctio animorũ ut una utriuſque ſit uoluntas & quorſum alter animus feratur eorſum & alter ferri non recuſet.Is enim eſt animus meus qui animi mei cupiditati:ſeu mauis uoluntati non refragatur ſed unum idemque utriuſque eſt uelle.Tha.Hic thais conuertit ſermonem ad permenonem apud eum de phedria loquens.Me miſeram dolentis interiectionis uice fungitur. hoc dictum me miſeram quaſi pro dolor uel ſi mauis ſubaudi fateor uel aſſero me miſeram forſitan hic phedria habeat ideſt habere poſſit paruam fidem mihi ideſt parum mihi credat atque nunc iudicet me ex ingeniis:ideſt moribus & naturis aliarum meretricum ſcilicet pol iurantis eſt particula qua mulieres utebantur confirmaturæ quicquam ego thais quæ ſcilicet thais quæ enim refertur ad ego ſum conſcia mihi ideſt quæ noſco uoluntatem meam:& quæ ſcio quidnam in pectore geſtem.ſcio certe.hoc ideſt uere hoc noui me neq; finxiſſe ideſt ſimulaſſe quicq̃ falſi.i.aliquid mendacium:neq; quẽq̃ ideſt aliquẽ eſſe chariorẽ cordi meo hoc phedria ideſt q̃ hic phedria:& quicquid feci eum excludẽdo feci cauſa huius uirginis.Nam ſpero ideſt cõfido uel credo me reppiſſe propemodũ.i.fere fratrem eius appoſitiue adoleſcentẽ adeo.i.ualde ſeu nimis uel ſit particula expletiua.i.certe nobilẽ:& is frater conſtituit.i.propoſuit ſe uenturũ eſſe hodie domũ aduerbialiter ad me concedam:ideſt diſcedam:hinc ideſt ex hoc loco:intro.i.in domum atq; expectabo:dum.i.quouſq; ueniat.

Margin: Epectare & Sperare

Facita

Ac ita ut iuſſi. Iã amatoriũ multiloquium & uaniloquum continet iſta actio:nã & repetit qđ iã dictũ ẽ & id facere magis & odioſe nimis.℃Rogitare.q.d.ſ.deeſt uis:uel pgis:ut ſit rogitare pergis uel teipm reſpicis:uel hũc ſi aduerſus hæc dicit:ut ſit rogitare te:aut rogitare hunc.& diſtinctione interpoſita inferendum ultuoſe quaſi difficile ſit id quod mandat:ita & ineptiam nimiam circa hæc ſolliciti amoris exp̃ſit.& oñdit nihil eẽ facilius q̃ deducere ad meretricẽ munera.Cũ cõtra ſit difficillimũ poſ eñi aliqd non dare. ℃Rogitare.ſubaudiẽ te.Mirũ ẽ qſi ſit difficile cõplere qđ iubes.℃Vtinã tã aliqd inuenire poſſes phedria:inuenire acqrere ut in heautõ. Sic pri commodo obſeqre:& ut ſerues qđ labore inuenerit:nã iõ a pcedenti ẽt qſtus dicunẽ.℃Quã hoc perit.deeſt facile.ut ſit facile hoc perit. ℃Quod mihi ẽ carius.ꝓ qui mihi ſum carior.ſed ego dixit abſolute occurrẽs huic ꝓnomini q.℃Qui effectũ dabo:q.ꝓnomen:ut in heautõ.Qui nolo mẽtiare.℃Sed nũqd aliud iperas.in his ſeruus nihil uult niſi coact⁹ faceẽ ꝓpter maiorẽ dñm.ſic & alibi. Iubes ne inqt rñdere chærea.Rogo atq; impero.℃Munus nrm ornato uerbis:non dixit meũ qñ & parmenonis ſit.℃Et iſtũ. deeſt moleſtũ:& odioſum:nã hoc ſignificat iſtũ.℃Ab ea pellito.ab eius aĩo & nõ pelli facito:ſed pellito.℃Memini tametſi nullus moneas.ꝓperat ſeruus capere uaniloqum dñi.℃Nullus.pro non.ſic in æcyra.Nullus dixeris.Plautus in trinũmo.Nullus credas. ℃Ego.r.ibo:& hoc iam dictũ ẽ:ſed oſtẽdit quam olim itercipiat phedria.℃Cenſem me poſſe arbitrari:unde cẽſores q morũ aliorũ ſumunt arbitrium:iõ hunc putant nõ cẽſere:quia ipſe deſiderat fieri.℃Poſſe of.&.per.uerba ſunt deſpetãtis nõ firmaẽ:ſed obſfirmare non pati ſed ꝓpeti.℃Te ne.te qđ ait hãc uim habet ut ſignificet pditũ amatorẽ phedriã eẽ.℃Nã aut iam.r.mõ iã ꝓ ſtati.℃Mox.n.t.a.hoc ẽ ad urbẽ agẽt.℃Inſomnia.uigiliæ.legiẽ & adiget:ut ſit iſõnia nũeri ſingularis.

Margin: f · DO. · Nullus ꝓ non · Plautus · Cenſores · Inſomnia

f Ac ita ut iuſſi deducant iſti.Par.faciam.Phe.at
Diligenter.Par.fiet.Phe.at mature.Par.fiet.
Phe.ſatin hoc mãdatũ eſt tibi.Par.ah:rogitare
Quaſi difficile ſit.utinã tã aliquid inuenire facile poſſis
Phedria q̃ hoc pibit.Phe.ego quoq; una pereo.
Quod mihi carius eſt.ne iſtuc tã iniquo patiare animo.
Par.minime.qn effectũ dabo.ſed nũqd aliud impas?
Ph.munus nrm ornato uerbis quoad poteris.& illum
Aemulũ quoad poteris ab ea pellito.Par.ahu memini
Tãetſi nullus mõeas.ph.ego rus ibo.atq; ibi mãebo.
Par. cẽſeo.Ph.ſed heus tu.Par.qd uis?Ph.cenſem
Poſſe me offirmare:& perpeti ne redeam interea.
Par.te ne:nõ hercle arbitror.nam aut iam reuertere.
Aut mox noctu te adigent horſum inſomnia.

Ac ita &c.Hæc actio cõtinet amatoriũ multiloquiũ & uaniloquium.Nam in ea ſæpius repetitur qđ iam dictũ ẽ.Phe.Fac ita.i.eo pacto ut iuſſi.i.iperaui tibi & cõmiſi.Iſti.i.eunuchus & æthiopiſſa ſed maſculinum præponderauit fœminino.Deducanẽ.i.ad thaidem ducanẽ.Par.faciam.Phe.At.i.ſed fac diligenter.Par.Fiet diligẽter ſcilicet.Phe.At.i.ſed.mature.i.tẽpeſtiue fac ſcilicet.Par.fiet mature.Phe.Satin:ideſt ſatis ne hoc ẽ mandatum.i.iniunctum tibi.Par.Ah indignãtis eſt ꝓpter tam odioſam repetitionem.Mirũ eſt ſupple te rogitare.i.ita inſtãter rogare ut id fiat quaſi ironice diciẽ ſit difficile.i.res difficilis ad meretricẽ muneta deducere.utinã poſſis inuenire.i.acqrere tam facile aliqd.q̃.i.q̃tum facile hoc donũ qđ dari iubes.peribit.i.nihil fiet & nihili æſtimabiẽ ab ea ſcilicet.Vel q̃ facile hoc peribit intellige.i.quantũ facile hoc quod thais tibi pmittit.peribit.i.non durabit & euaneſcet.Ph.quoq;:ideſt etiam ego pereo.i.moleſtia amoris conficior.una.i.ſimul cum eo quod dicis tam facile periturum.Quod mihi carius eſt.Donatus uult capi hanc ſtructurã neutrã pro maſculina.ut ſit ſenſus.ego qui mihi carior ſum pereo una cum eo dono quod dicis petitutum.uel ſi uis fac ut quod totam clauſulam referat ut ſæpe fit.Ita ꝙ ſit ſenſus ego quoq; una pereo.quod ideſt quæ res ſcilicet me perire ẽ mihi carius.i.maiori eſt mihi curæ & magis animũ meum tangit ſiue pũgit.ne patiare.i.noli pati iſtud tam iniquo animo.i.tam ægre.qnimmo pareto uoluntati meæ.Par.Minime:ideſt non patior ſcilicet iniquo animo.quin.i.quinimo.dabo effectũ.i.producã in effectum quod iuſſiſti. ſed nũquid imperas.i.præcipis aliud q̃ ut deducam donũ tuum.Phe.ornato.i.reddito pulchrũ & decorũ munus noſtrum uerbis.i.aliquo ſermonis eloquio.quoad.i.inquantum poteris.& pellito ab ea illum æmulum:ideſt inuidũ & riualem adducendo eum in inuidiam thaidis.Par.Ahu.interiectio ad eum ſpectans qui incipit capere & intelligere quorſum uergaẽ.memini.i.i memoria hẽo iã recõditũ quorſum ſpectes. tametſi.i. q̃uis.nullus.i.nõ ut ſæpe ita interpretari ſolet.moneas.i.admoneas.Phe.Ego ibo rus.aduerbialiter poniẽ rus.atq; manebo ibi.i.ruri.Par.cẽſeo.i.ea eſt mea ſententia ut id efficias.Phe.ſed heus uocantis eſt aduerbium tu.Par.quid uis?Phe.cenſen.i.arbitraris ne:(Vnde cenſores qui morum alienorum ſumunt arbitrium) Cenſen ergo.i.arbitraris ne me poſſe affirmare.i.confirmare cõſtituere ſtabilire animum meũ.ſ.& ꝓpeti.i.tolerare ne redeam.interea.i.q̃diu hæc mea iuſſa explebis?Par.Te ne.i.petis utrũ cenſeam te poſſe offirmare ut nõ redeas. hercle.i.per herculem nõ arbitror te poſſe offirmare &c.nã aut reuertere.i.redibis.iam.i.ſtatim aut mox paulo poſt.inſõnia.i.uiſa i ſomnis uel uigiliæ.q̃uis ꝓ uigilia dicaẽ potius iſomnia inſomniæ primæ inflectionis. & propterea aliqui dicunt adiget ut ſit ſingularis numeri.adigent:ideſt adducent.hoc eſt te ad urbem agent. ideſt ducent.uel lege adiget:ideſt impellet.horſum:ideſt uerſus hanc urbem.noctu:ideſt nocturno tempore.

Margin: f · GVIDO · Ah indignantis · Abu · Cenſor · Cenſere

VNiVERSiDAD D SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

Ingratus
Indulgeo
me & mi
hi

DONA.℃Vt de.uſq.ordo eſt uſq defatiger.℃Ingratus ut.d.i.etiam inuitus & coactus:nā ingratus & ul
tro ſignificat quia ultronea grata ſunt.Ingrata quæ ab inimicis fiūt ac recuſantibus.℃Nimis.m.i. indulgeo
me.ſic ueteres:qđ nos mihi dicimus.alibi.Te indulgebat.tibi dabant.℃Tādē ne ego.i.c.ſ.ſ.o.u.t. triduū : ſic
cœpit tanq̄ aliqd foret dicturus magnificū:nō āt eſt auſus:ſed uere amator magnū hoc putat: uel totū triduū.
Magna ꝓfeſſio uirtutis cū biduo ſit opus triduo poſſe durare:& totū triduum dicat uniuerſum triduū.ꝓovi
κοσ uniuerſum qſi triduū i multo numero ſit.℃Vide.q.a.ſic dr̄ magna aggredietib⁹.℃Sentētia ſtat.& uultu
& geſtu magis ſpectabile qđ dixit ſtat ſnia.
uel maxime eo qđ tāto ſonitu hæc de ſe ꝑ
mittat phedria continuo rediturus:uel poti
us nō acceſſurus ad uillā.tātū aūt abierit q̄tū
tpis opus eſt ad uitiādā uirginē.℃Quid .h.
m.eſt:excuſatio amoris qſi non culpa ſed
morbus eſt.℃Adeon ho.i.ex.a.ut non co-
gnoſcas eūdē eē.more ſuo a plurali nume-
ro ad ſingularē ſe cōuertit.℃Ex.a. ut nō.co.
e.eē. Nō ſolent ſtulti induci adoleſcētes: &
iō ad amorē rettulit ſtultitiā phedriæ . ℃Mi
nus i.e.m.ſe.niſi enim hoc eēt:qđ eēt ꝙ illū
mulier ꝑferret militi:aut qd relinquereť ꝓ
priū pſonæ militis.ſi & hic ſtolidus ē.℃Ma
gis ſeuerus qſq̄ nec magis cōtinēs. Aiaduer
te ut amet Terētius magis addere poſitiuo
q̄ cōparatiuū facere:nam neq ſeuerior:neq
cōtinētior tā uoluit dicere:q̄ magis ſeuerū:
& magis cōtinētē.℃Hic eſt paraſit⁹ gnato.
Hæc apđ menandrū in eunucho nō ſunt ut

Phe.opus faciam.ut defatiger uſq:ingratus
Vt dormiam.Par.uigilabis laſſus:hoc plus facies.
Phe.abi ſis nihil dicis parmeno:eiiciunda hæc eſt
Mollicies animi:hercle nimis me indulgeo:tandem
Non ego illa caream ſi ſit opus uel totum triduum.
Par.hui uniuerſum triduum uide quid agas.
Phe.ſtat ſnia.Par.dii boni qd hoc morbi eſt:adeon
Hoies imutarier ex amore.ut nō cognoſcas eūdē eſſe
Hoc nemo fuit minus ineptus:magis ſeuerus qſq̄
Nec magis cōtinēs:ſed quis hic ē qui huc pergit:
Atat hic quidem eſt paraſitus gnato:militis ducit
Secū unam uirginē dono huic:pape facie honeſta.
Mirum ni ego turpiter me hodie hic dabo cum meo
Decrepito hoc eunucho.hæc ſuꝑat ipſam thaidem.

ipſe profeſſus ē paraſiti & perſonā militis:ſed de collace tranſlatæ ſunt.℃Facie honeſta.œconomia qua oſtē
ditur amaturus chærea:ſiquidē hāc parmeno ipſe miratur:℃Facie honeſta:ſic Virg.Et lætos oculis afflarat ho
Dare — nores.& mox idē.Ita dii me amēt honeſtus.℃Ni ego hodie me turpiter hic dabo:ni daboꝑ dedero.Virgil.
Virgilius — Quāuis ſolus auē cœlo deiecit ab alto.℃Cū meo decrepito eunucho.facete meo ad paraſitum rettulit cū pul
Decrepiti — chro munere uenietē:& ꝑparatio ē ad deducēdū chæreā potius q̄ deformē eunuchū.℃Decrepito hoc eunu.
decrepiti ſunt dicti quoꝝ crepitu & plāgore familiæ fuerant iam cōclamata funera.℃Hæc.ſ.i.t.hoc ſi accipias
non tanq̄ uituparuri thaidē:ſed hypbolicos ē:iō addidit ipſā qſi nimiæ pulchritudinis:& bn̄ ipſā pp quā daſ.

Vſq pro aſſidue — GVI. Phe.Faciam opus.i.opabor ruri ut defatiger uſq.i.aſſidue. & ut dormiā.i.ſomnū capiā . igratus.i.
etiā inuitus coactus.Nam ingratis non ultro ſignificat.quia nō ultronea grata ſunt ingrata quæ ab inimicis fi
unt ac repugnantibus.Par.tu laſſus.i.ope defatigatus.uigilabis.i.ſomnū nō capies.facies.i.efficies.plus.i.ma
ius & difficilius hoc in ablatiuo.i.q̄ uigilare laſſus.Phe.Ah parmeno nihil dicis.hæc mollicies.i.hæc effœmi
Ingratus — natio animi.eſt eiiciunda.i.eruenda a nobis.Hercle.i.certe uel per herculē.nimis.i.plus æquo.indulgeo me
antique pro indulgeo mihi.hoc eſt nimis ſum benignus mihiipſi & facilis & parco nimis mihi.tandē ideſt
ut ego maximū dicam.non caream.i.carere poſſim illa ſi ſit opus.uel.i.etiam.triduum totum.i.integrum tri
Hui ridentis uel admirantis — duum.Par.Ridet phedriā ſeruus.Hui interiectio ridētis:uel aliqd admirātis:carebis bene uniuerſum triduū
illa:uide.i.cōſidera.quid agas.i.quid agendū ſuſcipias quaſi res ardua ſit.Phe.ſtat ſententia.i.ea opinio.& eſt
conſilium mihi placet & apud me firmatum eſt deliberatum ac decretum.Par.Dii boni uocatiuus eſt quaſi
dicat inuoco uos quid hoc morbi eſt:ideſt qualis eſt hic morbus & inſania:non autem amor.Adeon:ideſt
eſt ne uerum ſupple.Homines adeo.i.tantum immutarier.i.mutari.Ex amore:ideſt propter amorem. ut co
gnoſcas.i.cognoſcat aliquis.ſecūda perſonaꝑ tertia ut ſæpe ſit non eundem eſſe hominem qui ante amorē
erat adeo imutatus eſt.& more ſuo a plurali numero ad ſingularem ſe conuertit.nemo fuit minus ineptus.i.
prudentior hoc ſcilicet phedria ante amorem.minus enim uni poſitiuo iunctum reddit contrarii compara
tiui ſignificationem.ut minus prudens:ideſt ſtultior minus ſtultus:ideſt prudentior. Quiſquam:ideſt aliquis
non fuit magis ſeuerus ideſt grauis.neq magis continens:ideſt a laſciuia ſibi cauens.Sed quis eſt hic qui per
git:ideſt qui proſequitur iter ſuum.huc:ideſt ad hanc partem . Atat interiectio metuētis uel oppreſſi ex inſpe
Paraſitus — rato.quidem:ideſt certe.hic eſt gnato:ideſt ſit appellatus.paraſitus:ideſt qui adulatiōe uictum quæritat & ſic
replere uentrem deſiderat.militis ſcilicet thraſonis quem ille paraſitus ambit ut uentrem impleat.ducit ſecū
Pape admirantis — huic.ſ.thaidi.dono:ideſt pro dono unam uirginem:pape interiectio admirantis.facie honeſta:ideſt haben
tem faciem honeſtam & modeſtam. Mirum erit ſupple.ni:ideſt niſi dabo.i.dedero ſeu obtulero me.turpiter
ideſt cum pudore meo.hic.ideſt in hoc loco cum hoc meo eunucho:ideſt uirilibus execto. decrepito.i.ſe
Decrepit⁹ — nio iam confecto admodum.Decrepiti autem dicti ſunt quorum iam fuerant conclamata funera crepitu &
plangore familiæ hæc puella ſuperat:ideſt uincit pulchritudine ipſam thaidem.

Gnato paraſitus.

DO.

Ii immortales homini hō qđ ꝑſtat.In hac ſcæna nō ſtās:ſed qſi ābulās pſona iduciť.Cōſtitit tn̄ aliq̄tu-
d — lū ituēs ſpectatores:dū ſecū loqť.Exprimit āt paraſitū:& ſub eius uerbis corruptos mores i aſſentatio
nem oſtēdit ꝓrſus:ut honeſtæ quoq pſonæ in eius culpa inuētæ ſint:ut alibi.Obſequium amicos ue
ritas odiū parit.Dii imortales.hoc iā mire & ꝓ ſæculi ac tēpoꝝ repħenſiōe ſatyrice.Terentius qđ apud eum
ſtultum uocat ſimplicē paraſitus:& ſe itelligētē malū.Dii imortales:admirātis exclamatio eſt:cū paraſiti geſti-
culatiōe.Dii i.h.h.qd.p.morata narratio a ſnia icipi ſolet:quæ dr̄ προυνθιον.℃Hoi hō qđ ꝑ.alii diſtiguūt qđ
præſtat ſtulto intelligens:alii ſtulto itelligēs
quid intereſt:quia ſic ueteres loquebantur.
℃Quid itereſt ħ admirātiſ ē:& iō ſic ꝓnūciā
dū.℃Cōueni.h.a.cōueniſſe nō uidiſſe tātū:
ſed ēt collocutū fuiſſe ſignificat. ℃Mei loci
atq ordi.loci igenuū:ordinis paupem:illđ
nataliū hoc fortunæ eſt. ℃Quen
quā hoiem haud ipurū:dixit ꝓdigū : ſed qa
hocipm ꝓbat:nō auarū:nō improbū:& ſic
laudamus eos in quibus nihil ē qđ magno
pere perferamus.℃Itidē patria qui obligu-
rierat bona.hoc ioculari uultu diciť:& ele-
gāter ex pſona paraſiti nō culpať:qa come-
Obliguri — derit bona.℃Obligurierat.ſuauib⁹ eſcis cō
ſumpſerat. Nam αποτον λυγυρον eſt te
ligurie λυγυρον græci ſuaue appellant.
℃Video ſentū:o q̄ bene uideo : poſtq̄ dixit
cōueni & tpſ mutauit & uerbū.℃Sentum
horridū:ſentū ad horrorē rettulit.℃Squal-
lidū:ad ſordes:ægrū ad maciē.℃Pannis an
Obſitus — niſq obſitū:ad ueſtitū:& ad triſtitiā.Sed pā
nis & annis morologiæ paraſitoꝝ ſunt.Pā
nis anniſq obſitū.uel paraſitica uernalitate
additū eſt iocāti:uel quia hō dixit:& eſt mi
ſeriæ ſeniū debitū.Vnde huic magis triſti-

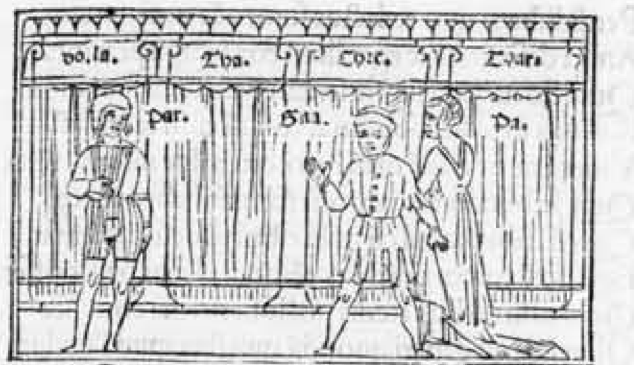

Gnato paraſitus.Parmeno ſeruus.

d — Ii immortales homini hō quid præſtat:ſtulto
Intelligens quid intereſt:hoc adeo ex hac re
Venit in mētē mihi:cōueni hodie adueniens quendam
Mei loci hinc.atq ordinis hoiem haud impurum:
Itidem patria qui obligurierat bona:uideo ſentum
Squallidum ægrum pannis anniſq obſitum:
Quid iſtuc inquam ornati eſt:quoniam miſer qđ habui

tia grauitaſq diſplicuit aliena ſemper ab hominibus paraſitis.℃Anniſq obſitū.bene addidit annis:qa ut quiſq
miſer eſt ita ſenex uideť.℃Obſitum.ut ſentū dixit.Obſitū:methaphora ab agro.℃Quid iſtuc inq̄ ornati ē ſci
te nos cōuenit cum recto caſu proferť interrogatio non eſſe contumelioſum.Vt ſi dicas quis hic homo eſt:
Ornati — Si autem in obliquo contemptum ſignificari:ut quid hoc eſt hois:quid mulieris:quid ornatus:Quid iſtuc
genitiuus — inq̄ ornati eſt.ornatus: eſt ad dedecus & ad turpitudinē:uel ſimpliciter hoc accipe uel iro
antiquus — nicos:& ornati ut ſenati antiquus genitiuus.℃Quod.h.p.non dixit id quod erat comœdi:aut conſumpſi.

GVI DO — Ii immortales &c.In hac ſcæna optime atq elegantiſſime paraſitoꝝ mores exprimūtur.Gnato . Dii
d — immortales exclamatio admirantis.quid:ideſt quantum homo unus.præſtat:ideſt præferendus eſt
alteri homini ſcilicet.Quid:ideſt quantum.intelligens:ideſt prudens.intereſt:ideſt differt a ſtulto:id
eſt ab imprudenti.adeo:ideſt certe.hoc:ideſt hæc ſententia.uenit mihi in mentem:ideſt ſubit animum me-
um ex hac re:ideſt ob hanc cauſam ego adueniens hodie conueni:ideſt ſum allocutus quendam hominem
hinc mei loci uel ex eodem loco oriundum quo ego uel eiuſdem generis quaſi iiſdem natalibus ortum. ita
ꝙ alter non eſt ex maiori loco natus q̄ alter.atq mei ordinis:ideſt mei ſtatus quantum ad fortunas:quaſi di-
Imputus — cat pauperem ut ego ſum haud impurum non auarum quoniam auaritia ſæpe dicit ſordes & auarus ſordi-
dus & bene non auarum quoniam prodigus erat.Qui itidem:ideſt ſimiliter ut ego.obligurierat:ideſt ſuaui-
Obligurire — bus eſcis ſeu epulis conſumpſerat bona patria:ideſt quæ a patre relicta ſibi fuerant . Et obligurio is uerbum
eſt a græco tractum.Nam lyguron græci ſuaue appellant.uideo ideſt aſpicio.eum ſentum : ideſt horridum.
Sentus — Sentus ſenta ſentum dicitur a ſentibus ideſt ſpinis:& eſt ille proprie qui geſtat ueſtem uilem multis fruſtis
Virgilius — compoſitam cuius fruſta ſpinis colligantur & coniunguntur.Virgilius in tertio.Conſertum tegmen ſpinis
Squalid⁹ — ac cætera grauis.uideo inquam eum ſquallidum:ideſt ſordidum & alta ſordium cōgerie obductum.Squa-
Squalere — lor enim eſt illuuies denſa & inculcata.Squalere enim dicitur quicquid facie noua uiſentibus incutit hor-
Obſitus — rorem.uideo inquam eum ægrum:ideſt animo mœſtum:& obſitum:ideſt inculcatum circūdatum & qua-
ſi ſuffarcinatum pannis:ideſt uilibus indumentis.& annis:ideſt ſenio.inquam: ideſt dixi . Quid iſtuc ornati
Ornatus — pro ornatus eſt.Antiqui ornati & ornatus in genitiuo dixerūt.ſenati & ſenatus.tumulti & tumultus.ut Pri-
ſcianus probat exemplis.Vbi eſt aduertendum ꝙ ſi in caſu recto proferatur interrogatio non eſt contume-
lioſa.ut ſi dicas.quis hic homo eſt:ſinautem in obliquo proferatur cōtemptus ſignificatur.ut ſi dicatur.quid
hoc eſt hominis quid mulieris quid ornatus:Reſpondit alter.Quoniam ego miſer:ideſt inops.

VNiVERSIDAD D SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONA. ℂHem quo. r. ſ. uel habitum ſuũ: uel corpus oſtendẽs hoc dicit. Nec qcq̃ hic niſi media cõſuetudi ne collocatũ ẽ. ℂOẽs. n. m. a. a. d. ſententioſe atq; mordaciter in mores. ℂHic. e. i. c. hoc eſt illud. hõ hoi q̃d p̃ſtat ſtulto itelligẽs: nã paraſitice obiurganť tanq̃ in illo ſit qui miſer ẽ. Et alibi. Nã nemo illoꝝ q̃ſq̃ ad te uenit. qui ita patet ſeſe: ut abs te blãditiis q̃ minimo p̃cio ſuã uoluptatẽ expleat: & hoc ꝓprie uerbũ ad exprimẽdam humanitatẽ & ignauiã factũ eſt. ℂVt ſpes nulla. r. in te ſiet tibi: bene quaſi qui rẽ a fortuna accepit. ℂSimul cũ

Virgilius re. c. a. Virg. Nec ſi miſerũ fortuna ſimonẽ Finxit: uanũ mẽdacẽq; improba finget. & Salu. Neq; fortuna ægere

Saluſtius quippe quæ ꝓbitatẽ: iduſtriã aliaſq; bonas artes neq; dare: neq; eripe cuiq̃ põt. ergo hæc iterrogatio icrepantis ẽ: nec deſiderat rñſionẽ. Nã cõſiliũ in bonis ai. Res i ptãte fortunæ. ℂEx eodẽ loco. ex eadẽ fortuna. ℂQui color: nitor: ueſtitus: hoc cõtra illud q̃d ait. Video ſentũ. ℂColor. ergo ad ſentum. ℂNitor. ad ſqualidũ. ℂVeſtit⁹. ad pannis anniſq; obſitũ. ℂHabitudo corpis: ad ægrũ refertur. ℂOia. ad q̃d habui p̃didi. ℂNeq; qcq̃ hẽo. hẽo ad mei loci atq; ordis hominẽ. ℂQuæ

Plautus habitudo: deeſt corpis. Plau. i epidico. Corpulẽtior hercle atq; habitior. ℂOia hẽo: ad iduſtriã rettulit: neq; qcq̃ habeo ad fortunæ culpã. & itẽ denuo fortunæ crimẽ. ℂCũ nihil eſt: ad ſuã laudẽ. ℂNihil deſit tñ. oia hẽo nec qcq̃ hẽo. Alterꝝ hoꝝ: neutrũ ut põt accidere: utrũq; nulli. ℂNihil cũ eſt. n. d. t. figu

Virgilius ra ut apud Vir. Sequiturq; ſequẽtẽ.

Cicero & Cice. Cũ tacẽt clamãt. ℂAt ego iſœ. neq; r. iõ tranſit: ἀπὸ μιμητικὸν πρὸς τὸ πρακτικόν. At ego inſœ. n. r. uehemẽter inuectus eſt in tẽpora & mores poeta ſub hac pſona: in qua hoiem ita iducit pœnitere ꝓbitatis ſuæ: ut ſe iſœlicẽ nõ honeſtũ dicat: & nõ uolo: ſed nõ poſſum. ℂQuid tu his re. c. f. dũ qs rideť: aut uapulat. ℂTota er. uia. παροιμίαν p̃ metaphoram. ℂApud ſæculũ. p. ſ. cũ eẽnt tpa meliora. ℂHoc nouũ ẽ au. uide q̃d inter ſit cũ de illo quæſtus: hoc de aucupio: illud de ſapiẽtibus: hoc de ſtultis. ℂInueni uiã. adeo nouũ ẽ aucupiũ. ℂEſt genus. h. quia multi ſunt huiuſmõi nõ dixit hoies ſunt: ſed ẽ genus hoium. ℂHiſce ego nõ paro me ut. r. quia ille dixerat. Ego infœlix neq; ridiculus eẽ: neq; plagas pati poſſum. ℂSed his ultro arrideo: q̃d ẽ. His arrideo: aut ueluti pareo. i. exequor: uenio aut ueluti dictis delector: atq; arrideo nõ ſicut i paraſitis fieri ſolet: ut his arrideať a regibus: qui poti⁹ ipſi dictis factiſq; arrideãt alienis. hoc eẽ intelligendũ ẽt res ipſa indicat ecõtrario. nã q̃d ait ſupra. His ego nõ. p. m. u. r. hoc ecõtrario oſtendit q̃d ſubiiciatur ex dictis. ℂSed. h. u. r. ultro uerſa uice an prior: an ẽt inſup hoc ẽ ultro.

> Perdidi: hem quo redactus ſum: oẽs noti me atq;
> Amici deſerunt. hic ego illum contempſi præ me.
> Quid hõ inq̃ ignauiſſime: itan paſti te: ut ſpes nulla
> Reliqua in te ſiet tibi: ſimul cõſiliũ cum re amiſiſti
> Viden me ex eodẽ ortũ loco: qui color nitor ueſtitus
> Quæ habitudo eſt corporis: omnia habeo: neq;
> Quicq̃ habeo: nihil cũ mihi eſt: nihil deſit tamen: at
> Ego iſœlix: neq; ridiculus eẽ: neq; plagas pati poſſum
> Quid tu his rebus credis poſſe fieri: tota erras uia
> Olim iſti fuit generi quondã quæſtus apud ſæculum
> Prius. hoc nouũ eſt aucupiũ: ego adeo hanc primus
> Inueni uiam: eſt genus hominũ qui eſſe primos ſe
> Omnium rerum uolunt nec tamẽ ſunt: hos conſector
> Hiſce ego non paro me ut rideãt. ſed his ultro arrideo

GVIDO. perdidi. i. conſumpſi q̃d habui. ſ. a patre meo. Hem dolẽtis iteriectio. quo. i. i quẽ ſtatum redactus ſum. i. deueni. oẽs noti. i. cogniti: & amici. i. qui prius erãt familiares cũ diues eẽm. deſerũt. i. derelinquũt me. Hic. i. tunc ego gnato cõtẽpſi illũ præ me. i. in cõparatione mei. q. d. q̃uis p̃timoniũ cõſumpſerim ſicut & ipſe tñ mea induſtria uiuẽdi uiã cõperi. inquã. i. dixi illi. q̃d modus interrogãdi o hõ ignauiſſime. i. ſine animoſitate & q totus aio cadis. Ita ne paraſti. i. diſpoſuiſti te ut nulla ſpes ſit tibi reliq̃. i. relicta & ſupſit tibi. in te. i. in tuo cõſilio & iduſtria. Amiſiſti cõſiliũ. i. rõnẽ qua tibi cõſulere debeas. ſimul. i. una. cũ re. i. ſubſtantia tua ſeu p̃timonio. uiden. i. uides ne. me ortũ ex eodẽ loco. qui. i. q̃lis color eſt mihi ſup. non enim ut tu. ſentus ſum i. horridus aſpectu. qui nitor. i. q̃lis mũditia eſt mihi. nõ enim ut tu ſqualidus ſum. qui ueſtitus. i. qs cultus eſt mihi nõ enim pãnoſus ſum ut tu. quæ. i. q̃lis eſt mihi habitudo corporis. i. aptitudo ſtatus corpis. mei. q. d. ſum uegeto corpe uiuido & bñ habito. Hẽo oia quãtũ ad iduſtriã. ſ. qa uiuendi non deeſt mihi cõſiliũ. neq; habeo qcq̃ fortunarũ. ſ. cũ. i. q̃uis. nihil eſt mihi fortunarũ: nihil tñ deſit a deſio. i. deficit uel deeſt mihi quoniã uiuẽdi ſemp hẽo iduſtriã. Rñdet alter. At. i. ſed ego infœlix neq; poſſum eẽ ridiculus. i. q̃ ab aliis ridear & qui aliis p̃beã ridẽdi materiã. neq; poſſum pati. i. tolerare. plagas. i. ut uapulem. Rñdet gnato quid credis tu fieri. his rebus. i. dũ qs rideť aut uapulat erras. tota uia. i. prorſus te decipis & fallis metaphora eſt a deuiantibus tracta.

Quæſtus Olim. i. multo ante fuit quondam quæſtus. i. lucrũ & proprie nũmariũ. Iſti generi paraſitoꝝ ſcilicet apud prius. i. ſupius ſæculũ: hoc eſt cum eſſent tẽpora meliora. hoc. aucupiũ. i. hoc. uitæ. quærẽdæ genus eſt nouũ

Aucupiũ i. recens nec diu uſurpatũ. Aucupiũ proprie eſt ars auium capiẽdarum. nam aucupari. ſignificat arte quadam aues inquirere. Inde transfertur ad alia. ut aucupari laudem aucupari gloriã. adeo. i. certe inueni primus hanc uiam. i. hanc uiuẽdi & paraſitãdi rationem. Eſt. i. extat genus. i. modus ſpecies hominũ qui uolunt ſe eſſe primos. i. præcipuos omniũ rerum. nec tamẽ ſunt præcipui. conſector hos. i. tales. non paro. i. non præſto: non præbeo: non offero: nõ iſtruo. me hiſce. i. talibus. ut rideãt. i. derideant me. ſed arrideo. i. applaudo uel pareo

Vltro & aſſentior arridẽdo illis ultro. i. nõ rogatus q̃uis Dona. dicat ultro. i. uerſa uice uel inſuper. & ſimul. i. & etiam

Et eorum

DONA. ℂAdmiror ſimul. plus intulit q̃ ſi laudo dixiſſet. ℂQuicq̃d dicũt. i. non q̃d dicũt: ſed qcq̃d dicũt: ideſt bene uel male: ne uel ſi itercluſa fuiſſet aſſentatio nõ ſe ipediuit: q̃d cõtrariũ laudauerit. ℂId ruſum ſi negant laudo. id quoq; p̃clare Terẽtius q̃d a ſatyrico de aliis diceret id hic de ſe dicẽtẽ iducit facetius multo q̃ ſi aliter feciſſet. Sed mores tẽpoꝝ iã tũ uitiatoꝝ ſemp ad aſſentationẽ q̃d fere in plæriſq; fabulis monſtrat: ut ẽt in andria. Obſequiũ amicos: ueritas odiũ parit. & in adelphis. Quod te iſti facilẽ & feſtiuum putant id nõ fieri ex uera cura: neq; adeo ex æquo & iuſto: ſed ex indulgẽdo uel aſſentãdo & largiẽdo mitior. ℂNegat qs nego. bñ ſic dixi. negat & ait cõtraria ſũt: ut Plau. i rudẽte. Vel tu ais: uel tu negas. Plautus ℂIs quæſtus nũc eſt. q̃ ille apud ſæculũ prius fuerat. & uide queadmodũ illiberalẽ uitã honeſtiore noie noiauit aucupiũ: poſt ẽt q̃ſtum noiauerit hic iducẽs. ℂScitũ hominem. mire Terẽtius. lõgæ oratiõi iterloqã q̃dã adhibet: ut faſtidiũ ꝓlixitatis euitet: uelut nũc parmeno ꝓcul audiẽs gnatonẽ hæc loqtur. ℂIntereã loci: duæ ptes oratiõis cũ cõiũctæ unã fecerint mutãt accẽtũ. ℂConcurrũt læti mihi obuiã: & multos & properos uno uerbo oñdit. & ex diuerſo ad ſe feſtinãtes. ℂCuppedinarii oẽs. Varro hu. reꝝ Varro Numerius eqtius cuppes inq̃t: & Aomanius macellus ſingulari latrocinio multa lo Cuppes ca habuerunt infeſta: his in exiliũ actis publicata ſunt bona & ædes ubi habitabant dirutæ: æq; ea pecunia ſcalæ deũ penatũ ædificatæ ſunt. ubi habitabant locus ubi uenirẽt ea quæ ueſcẽdi cauſa in urbẽ erant allata. Itaq; ab altero macellũ: ab altero forũ cuppedinis appellatũ eſt. ℂCupedinarii oẽs. qui eſculẽta & poculenta uendũta rebus cuppedinis ab alimẽto cuppedinarii appellanť: & ipſe ſubiecit: qui accipiendi ſint cuppedinarii. Foꝝ cuppedinis ℂLanii. qui laniant pecora: unde & laniſtæ dicti: qui laniãdis præſunt gladiatoribus. Sic & macellũ a mactandis pecoribus dictũ. Lanii ℂPiſcatores. qui recẽtẽ piſcem p̃bent. ℂFartores. qui iſitia & farcimina faciũt. ℂCœtarii. Laniſtæ qui cæte. i. magnos piſces uẽdũt: & bolonas exercent. ℂCætarii: lanii: coqui: fartores. Comicũ. nã in palliata romanas res loquitur. Fartores ℂQuibus & re ſalua. cũ de meo impenderẽ. ℂEt p̃dita ꝓfuerã. cũ de alieno manticinor & impẽdo. Cætari ℂSæpe. expletiuæ ſignificatiõnis eſt. ℂAd cœnã uocãt: utrũ ad emẽdã cœnã: an ad cõuiuiũ. Cæte

> Et eorũ ingenia admiror: ſimul quicq̃d dicunt laudo:
> Id rurſum ſi negant laudo: id quoq; negat quis:
> Nego: ait aio: poſtremo imperaui egomet mihi omnia
> Aſſentari. is quæſtus nunc eſt multo uberrimus.
> Par. ſcitum hercle hominem. hic homines prorſus
> Ex ſtultis inſanos facit. Gna. dum hæc loquimur
> Interea loci ad macellum ubi aduenimus concurrunt
> Læti mihi obuiam cuppedinarii omnes: cetarii:
> Lanii: coqui: fartores: piſcatores: aucupes:
> Quibus & re ſalua: & perdita profueram:
> Et prorſum ſæpe ſalutant: ad cœnam uocant

GVIDO. admiror plus eſt q̃ laudo. ingenia. i. naturas mores eorũ: quaſi dicat laudo quicquid dicũt. rurſum. i. denuo ſi negant id quod laudarunt. quoq;. i. etiam laudo id quod negarunt. quis: ideſt aliquis negat ego etiam nego. quis inquam ait: ideſt affirmat. ego etiam aio: ideſt affirmo. Poſtremo. i. deniq; imperaui mihi: ideſt induxi animum meũ. aſſentari: ideſt cõprobare omnia aſſentiendo & adulando. is quæſtus: ideſt illud aucupiũ: ille uitæ modus: illud lucrum eſt nunc uberrimus: ideſt copioſiſſimus. Par. hercle audio ſupple ſcitum hominem: ideſt ſcientem. hic facit prorſus homines inſanos. ex ſtultis: ideſt ex inconſideratis. reddit inſanos: ideſt ſuæ mentis non compotes: ſed deſipientes. Gna. Proſequitur narratiõem ſuam. Interea loci abũdat loci uel ſoni cauſa adhibetur ſicut interea temporis nuſquam terrarum nuſquam gẽtium ubiuis lociubicunq; locorum. dum: ideſt quãdiu loquimur hæc prædicta. ubi: ideſt poſtq̃ aduenimus. i. acceſſimus ad macellũ: ideſt ad locum ubi obſonia: ideſt (ea quæ ueſcẽdi cã i urbẽ eẽnt allata qualia ſunt oia q̃ addũť pani & uino) uẽdebãtur. Macellus. n. & cupes ut Feſtus & Donatus referũt ex ſñia Varrõis duo romani fuerunt quorũ ob latrociniũ uel ut alii uolũt ob proditionẽ patriæ dãnatoꝝ ædes dirutæ atq; ſolo æquatæ ſunt. in areis aũt ubi ædes fuerant uendi cœperunt obſonia: ideſt ea quæ adduntur pani & uino ac propterea locus ille uocatus eſt macellum uel forum cuppedinis ut Feſtus inquit. Antiqui etiam cuppedia in neutro plurali. uel cuppedias in fœminino nominabãt lautiores cibos. Ait enim Gelius libro ſexto capite. xiii. Coniectabamus inquit ad cænulam non cupedias ciborum: ſed argutias quæſtionũ. cuppedias poſuit p̃ cibis lautioribus. Cuppedinarii autem dicti ſunt oẽs qui eſculenta & poculẽta uendũt. uel ut Seruius inquit. Cuppedinarios uocãt uoluptatis & cupiditatis miniſtros. omnes ergo cuppedinarii læti cõcurrunt obuiã mihi. ſ. cætari. i. q maiores piſces uendũt. Lanii. i. qui pecora laniãt quoꝝ officina diciť laniena. Inde laniſtæ deducti ſunt qui laniandis præſunt gladiatoribus. coqui. i. qui obſonioꝝ decoquẽdoꝝ curam gerũt. Fartores qui farcimina faciunt quos uulgus paſtillarios uocat tãctũ paſtillus ſit paruus panis & dulciarius. Hora. paſtillos ruſillus olet. itaq; quod dicitur paſtillus deberet potius dici farcimen minis. piſcatores. i. ii qui recentem piſcem præbent. aucupes. i. auium captores ab auibus capiendis dicti quibus tẽdũt inſidias. quibus cuppedinariis profueram. & re ideſt ſubſtãtia & patrimonio ſalua. i. cum adhuc haberẽ patrimoniũ ſaluũ. & re p̃dita. i. adhuc poſtq̃ rem meam cõſumpſeram. q̃nquidẽ mãticinabar. i. furabar uel doloſe agebã de alieno: mãticinor aris: uel manticulor aris ſignificat furari uel doloſe agere. quaſi ergo dicat cum de meo impenderem & de alieno manticinabar illis ſemper profueram & proſum. expletiua eſt hic hæc particula ſæpe ſalutãt me uocant me ad cœnam.

Margin notes (right): Ad mirari; Inſanus; Macellus & cupes; Feſtus; Varro; Cuppedia; cuppediæ; Cuppedinarii; Paſtillus; Horatius; Manticinor uel manticulor

VNiVERSiDAD D SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONA.℃Aduentum gratulant̃.accuſatiuũ caſum ꝓ datiuo:pro aduẽtui gratulant̃:& aduẽtus ꝓprie expe/ctatorꝶ neceſſariorũq; dicit̃.℃Ille ubi miſer famelicus uidet me:hic oſtẽdit quæ res coegerit ad diſcẽdũ:& ſi/ Famelicus mul uide ſecũdũ uulgi opinionẽ loqui paraſitum miſerũ & famelicũ hoiem honeſtis moribus prædituz.Il/ De me ꝓ le ubi miſer famelicus uidet me:uidet ut ſentẽtioſe demõſtrat malos ex bonis cõtagiõe fieri exemplis i prauũ a me præualentibus.℃Videt me:hic ꝓdeſſe & diſcere optat qđ negabat ſe poſſe.℃In tãto honore: quia concurrũt ſalutant.Famelicus a fame & edendo dictum eſt:quaſi famedicus.℃Tã facile uictũ quærere:quia ad cœnã uo/cãt.℃Ibi.pro tunc.℃Homo.mire addidit hõ:aut additũ ſupuacue hõ:ut Donat habe/re uiro decus & tu tñ in armis.℃Vt ſibi di/ſcere liceat:quaſi diſciplinã:aut artem tantũ auctoritatis criminũ fœlicitas ſumpſit.℃Di/ſcere id de me:magis de illo:& de me uete/res dicebant q̃ ut nos dicimus a me aut ab alio.℃Sectari iuſſi:ꝓprie.Nã & ſectæ philo/ſophorꝶ ab eo dictæ ſunt.℃Ex ipſis: philo/ſophis.ſ.Ex ipſis uoca.ut Pythagorica.Pla/tonica.hoc igit̃ nõ eſt cõſequẽs ad illud qđ uult dicere:niſi forte diſciplinã pro diſcipu/lis poſuerit.℃Viden ociũ & cibus qđ faciat alien⁹.Rurſus parmeno & facetias dicit: & diſtinguit lõgiloquium paraſiti.℃Quid fa/ciat:legit̃ & qđ facit:ut ſit figura per modos pro quid faciat.℃Hãc deducere.ꝓprie. Nã ducit̃ quis ad ſuppliciũ:deducit̃ in lætitiã. ℃Et rogare ad cœnã.uide paraſitum magis optare ad cœnã thaidẽ uocari:q̃ munus ca/pere.thaidis:& thais legit̃. ℃Salua res ẽ . qa & ante oſtium & triſtẽ:ideo ſalua res eſt.Nec ualet ad lætitiã quod parmeno eſt ſed hoc riualis ſeruus. Salua res ẽ.prouerbialiter.℃Nebulonẽ:uel furẽ:qa uel nebulas obiiciat:uel molẽ ut nebulã:uel inanẽ & uanũ:ut nebula eſt.℃Iſce.pro is:uetuſte.Virgi.His certe neq; amor cauſa eſt uix oſſibus hærẽt:qa iſce debebat dicere.Iſce hoc munere arbitrat̃.Nõ imerito gnatonẽ deridet parmeno qui penitus nouit meretricis conſilium.℃Sũ/mũ.eclypſis.Sũmum ſuũ impertit gnato:hæc tota locutio paraſiticæ elegãtiæ & ſimul ironiæ plena ẽ.nam & plurimã dicit ei ſalutẽ:quã nec exiguã quidem uelit cõtinet̃.Sũmũ.dicit eũ qui nec lenis amicus ſit ſibi.ut ali/bi.Parmenonẽ uoco nõ ego te.℃Sũmũ ſuum:q̃ uenuſte:quod ſũmũ amicũ nõ reſalutet parmeno . ℃Quid agit̃.pro blandimẽto nõ pro interrogatione nunc ponitur.Vt noſter qđ ſit.Quid agit̃:ſtatur pro quid agis: ſto:& facete:nã ſtat cũ igredi nõ licet.℃An nũquid aliud cũ iurgio hic de illo rñdit:& iõ repetit dictũ gnato.

Aduentũ gratulantur meũ.ille ubi miſer famelicus
Videt me eſſe in tanto honore & tam facile uictum
Quærere:ibi homo cœpit me obſecrare:ut ſibi
Liceret diſcere id de me.ſectari iuſſi.ſi potis eſt:tanq̃
Philoſophorꝶ habent diſciplinæ ex ipſis uocabula
Paraſiti itidem ut gnatonici uocent̃.Par.uiden ocium
Et cibus quid faciat alienus?Gna.ſed ego ceſſo ad
Thaidẽ hãc deducere:& rogare ad cœnã ut ueniat.
Sed parmenonẽ ante oſtiũ thaidis triſtem uideo
Riualis ſeruũ.ſalua res eſt.nimirũ hi homines frigent.
Nebulonẽ hũc certũ eſt eludere.Par.& iſce hoc
Munere arbitrat̃ thaidẽ eẽ ſuã.Gna.plurima ſalute
Parmenonem ſummum ſuũ impertit gnato
Quid agit̃?Par.ſtatur.Gna.uideo nũquidnã hic
Quod nolis uides.Par.te.Gn.credo:at nũquid aliud?

Ad/uẽt⁹ GVIDO. gratulantur aduentum.i.ob aduentũ meũ:uel accuſatiuus pro datiuo ponitur.Aduentus autẽ proprie expectatorum neceſſariorũq; dicit̃:ubi.ideſt poſtq̃ ille miſer famelicus.ideſt fame confectus a fame & edẽdo:quaſi famedicus uidet me eſſe i tanto honore & uidet me quærere uictum:ideſt alimoniam.tam fa/cile:ideſt tam leui uia & ratione.ibi:ideſt tunc.homo.ſ.ille miſer cœpit obſecrare:ideſt uehementer & quaſi p ſacra rogare me ut ſibi liceret diſcere i.ſ.ſcilicet artem paraſitandi de me:ideſt a me.antiqui enim magis de il/lo & de me dicebant q̃ ab illo uel a me.iuſſi:ideſt præcepi.illum ſectari me:ideſt eſſe ſectatorem mei & ꝓprie. nam & ſectæ philoſophorum ab eo dictæ ſunt.ſi potis eſt:ideſt ſi poteſt & eſt ei ingenium aptum ut itidem: ideſt ſimiliter.paraſiti uocentur gnatonici a gnatone paraſito.tanq̃:ideſt ueluti diſciplinæ:ideſt ſectæ philoſo/phorum habent uocabula ex ipſis philoſophis.ſ.Par.parmeno interrumpit & diſtinguit longinquum para/ſiti:neq; tamen ab eo ſentitur.uiden:ideſt uides ne.quid ocium:ideſt ſecuritas:hoc eſt curarum uacuitas & ci/
Perſius bus alienus faciat:quaſi ut Perſius inquit uenter ſit artis magiſter.Gna.Sed ceſſo:ideſt nimis cũctor & tardo
Ducit̃ & deducere hanc puellam ad thaidem:ducitur quis ad ſupplicium ſed deducitur i lætitiam.& ceſſo inq̃:ideſt ni/
deducere mis cunctor rogare ut ueniat ad cœnam:ſed uideo parmenonem triſtem ante oſtium thaidis.ſeruum apoſi/tiue dictum:ideſt qui & ſeruus riualis:ideſt æmuli militis.ſ.phedriæ qui thraſonis riualis erat.res eſt ſalua pro/uerbialiter dictum.ideſt res bene ſe habet.nimirum:ideſt certe.hi homines frigẽt:ideſt ceſſant remiſſi ſunt & pigri.nam pigrum frigus dicitur.certum eſt mihi:ideſt conſtitui apud me & decreui eludere : ideſt decipere
Nebulo uerbis uel deridere hunc nebulonem.ſ.parmenonem.nebulonem inquit.ideſt uel furem ꝙ nebulas obiici/
Iſce ꝓ is at & tenebras ſequatur uel mollem ut nebulam uel inanem & uanum ut nebula eſt.Par.Iſce pro is uetuſte.i. gnato arbitratur thaidem eẽ ſuam hoc munere illius puellæ.Gna.Gnato impertit plurima ſalute parmenonẽ ſuum ſummũ amicum ſupple quid agitur:ideſt quid ſit a te.ſ.Par.Statur a me.ſ.i.ego ſto neq; ambulo.ſed ere/ctus ante oſtium maneo.Gna.uideo a te.ſ.ſtari.num quidnam:ideſt quid uides hic quod nolis uidere: ſcili/cet.Par.Video inq̃ te quẽ nolim uidere.Gna.At:ideſt ſed nũquid aliud uides ſcilicet quod nolis præter me.

Par.quid dũ.

DONA.℃Quid dum?:interrogat interrogantẽ:ne ipe reſpondeat.℃Nihil eqdẽ.dicens nihil mutauit uultũ parmeno i lætitiã:ideo illi facete gnato agẽti hoc ipſum neſcis dixit:ut ꝓbaret triſtẽ fuiſſe.Nihil equidem pro nõ.infra nihil dixit:ut ſequeter ſeſe.℃Hoc tibi mancipiũ.tapinoſis mãcipium dicit puellam:aut uirginem. ℃Nõ malũ hercle:inimica laudatio.℃Vro hominẽ:ſibi hoc geſtu & uultu paraſitico dicit:& uro ꝓ eo qđ eſt dolore angor.℃Vt falſus animi eſt.ſimiliter & parmeno ſe cũ geſtu ſeruiliter & animi pro aio. Antiptoſis uete/rũ:qui ingens es uiriũ:& diues & opum abundat dicere.℃Vt falſus animi eſt.ex hoc falſus animi eſt:qđ pu/tat huiuſmodi munere capi poſſe thaidem. ℃Quã hoc munus gratũ thaidi:mire inſul/tat gnato.quãto enim munus gratũ fuerit: tanto erit riualis excluſior. ℃Heus omniũ rerũ uiciſſitudo eſt:uide locũ in quo erum/pere dolor parmenonis potuit niſi cõmiſ/ſa ſeruaret:ut cælaret thaidis cõſilium.℃Sex ego te totos parmeno.h.m.q.r.qd ẽ totos: an diebus & noctibus utpote amatoris ſer/uum an per hoc ſine ulla ceſſatiõe & inter/miſſione hos menſes:hos q nũc aguntur. i. hoc tpe.℃Q uietũ reddã. facete quaſi hoc ipe fecerit.& hoc ẽ qđ ait. Sũmũ ſuũ imptit gnato parmenonẽ:tãq̃ amico cõſulat.℃Ne ſurſum deorſum curſites:quod eſt laboris. ℃Neue uſq; ad lucẽ uigiles:quod eſt exitii. ℃Sic ſoleo amicos.hoc ẽ eunuchos.℃De/tineo te:ualde teneo.℃Fortaſſe tu profectu/rus alio fueras:uult exprimere confeſſionẽ cur ad thaidẽ uenerit:ſed intrare nõ poſſit. ℃Paululũ da mihi opæ:hoc quaſi ſupplicã/tis uultu ad irriſionẽ dicit̃.Paululũ da mihi opæ:proprie ſic dicit̃ adiuua me.ſic in adel/phis.Hæc opa ut data ſit.℃Age modo nũc hæ tibi patent fores: ex eo quantũ licere oportuit oſtendit q̃ miſere nihil illi liceat parmenoni.℃Quia iſtam ducis.hoc quaſi ad gnatonẽ:ſed lente:ac ſub lingua murmurat.℃Num quenq̃ euocari hinc uis foras:quia ip/ſe intrare non põt.℃Sine biduũ hoc ꝑtereat:& hoc lentius:nã ſi aliter pronunciaueris ſecreta produntur. ℃Q uid mihi:nõ mihi dictũ eſt. ℃Fortunatus.ut ipſe uideris tibi.℃Ne tu iſtas faxo:ne ualde Ne tu iſtas faxo calcibus inſultabis fruſtra.Salu.Multos tamẽ ab adoleſcẽtia bonos inſultauit.℃Ne tu iſtas fa/xo calcibus:mira eloquẽtia in qua utraq; hyꝑbole expreſſiſſima eſt.nã neq; uno digitulo minus aliqđ dici po/teſt:neq; calcibus:ſæpe & inſultabis:aut amplius:aut ingentius.℃Num nam hic:nam abundat ut quidnam.

Par.qđ dũ.Gn.quia triſtis es?Par.nihil equidẽ.
Gn.ne ſis:ſed qđ uidetur hoc tibi mãcipiũ?Par.nõ.
Malũ hercle.Gn.uro hominẽ.Par.ut falſus animi eſt.
Gna.q̃ hoc munus gratũ thaidi arbitrare eſſe?
Par.hoc nũc dices nos hinc eiectos oĩum rerum heus
Viciſſitudo eſt.gna.ſex ego te totos parmeno hoſce
Menſes quietũ reddam;ne ſurſum deorſum curſites:
Neue uſq; ad lucem uigiles.ecqđ;beo te?
Par.men?pape.Gna.ſic ſoleo amicos:
Par.laudo.gna.detineo te.fortaſſe tu
Profecturus alio fueras.Par.nuſq̃.gna.tum tu
Igitur paululũ da mihi opæ:fac ut admittar ad illam.
Par.age modo nũc:tibi patẽt fores:hæ qa iſtã ducis.
Gn.nũ quenq̃ euocari hĩc uis foras.Par.ſine biduum
Hoc prætereat.qui mihi nũc uno digitulo fores aperis
Fortunatus ne tu iſtas faxo calcibus ſæpe inſultabis
Fruſtra gna.etiã tu hic ſtas parmeno?eho.num nam hic

GVI. Par.qđ tum.i.qđ tũc eſſet ſi aliud uiderem quod nolim uel quid deinde uis dicere.Gn. Quid ideſt cur es triſtis:Par.equidẽ nihil:ideſt propter nullã rem ſum triſtis uel cape nihil pro non.Gna.ne ſis:ideſt no/li eſſe triſtis.ſed quid:ideſt quæ res:hoc mãcipium:ideſt hæc ſerua puella uidet̃ tibi.i.quid dicis de hoc man/cipio.Par.Hercle non eſt malum mancipium.i.non eſt inuenuſtum neq; deforme.Gna.Vro:ideſt incendo hominem.ſ.parmenonem.uel uro ideſt dolor̃ ango hominem.Par.Vt.i.quantũ eſt falſus animi pro animo
antiptoſis.i.quantum errat & deceptus eſt.Gna.Quam.i.quantum.arbitrare.i.putas hoc munus eſſe gratum antiptoſis
thaidi.Par.dices nunc nos me & hærum eiectos.hinc.i.ex domo thaidis hoc munere ſcilicet heus uiciſſitu/ Viciſſitu/
do.i.permutatio uel alterna mutatio omnium rerum eſt.Gna.O parmeno ego reddam.i.efficiam te quietũ do
hoſce ſex menſes totos.i.integros ſine ulla intermiſſione aut ceſſatione ne curſites.i.frequenter curras ſurſum deorſum.i.huc & illuc.neue.i.uel ut non uigiles immo ut dormias uſq; ad lucem neq; noctem inſomnem
ducas:ecquid:ideſt nunquid beo te:ideſt te beatum facio.Par.Men:ideſt me ne beas:pape admirantis.Gna. Ecquid
ſoleo ſic beare ſup.amicos.Par.Laudo illud ſcilicet.Gna.Detineo te:ideſt impedio te & remoror fortaſſe eras profecturus alio ideſt in alium locum aduerbium.Par.Nuſquam.i.in nullum locum erã profecturus. Gna. Igit̃ tum.i.deinde da mihi paululum opæ.i.parum adiuua me ut admittar.i.introducar ad illã thaidem. Par. age hortantis:particula modo.i.tantũmodo.uel nũc fores patent.i.apertæ ſunt nunc tibi qa ducis iſtam puel/lã.Gna.nũ.i. Nũqđ uis.quenq̃.i.aliquẽ.euocari hic.i.ex domo foras ad te.ſ.Par.Sine.i.ꝑmitte aut expecta qđ ſupple hoc biduũ.i.duorꝶ dierũ ſpatiũ prætereat.i.traducatur effluat.faxo.i.faciam qđ ſupple tu qui fortunat⁹: ideſt cui proſpere omnia cedunt aperis mihi nũc fores uno digitulo:ideſt facillime.ne.i.ualde uel certe.inſul/
tabis:ideſt pulſabis ſæpe iſtas fores calcibus:ideſt pedibus ſeu talis pedum & quidem fruſtra.i.ne quicq̃ in caſ/ Inſulto ti/
ſum.dicimus inſulto tibi & te inſulto foribus & fores.Gna.etiam o parmeno tu ſtas hic.q.d.non admitteris bi & inſul/
intro.eho:interiectio attentionem mouens num nam.i.nunquid nam eſt ſyllabica adiectio.ut quidnam. to te

VNIVERSIDAD
D SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONA.ℭRelictus cuſtos.bñ relict⁹ q̄ſi ab excluſo.ℭNeqs forte iternūci⁹.& his uerbis daꝛ intelligi paraſi tū e domo meretricia egredi ,pprie iternūcius.ℭNeqs forte internūcius clam a milite exeat:& hoc facete qua/ ſi ipſe ſibi thaidē totā uēdicauerit:qđ miles facit.ℭFacete dictū.ironice:qa infacete. ℭMira uero militi q̄ pla/
Virgilius ceant:mira pro mirū.Virgi.Nota tibi eſt.& ironia.Quid mirū eſt inqt facete loqui eum:qui militi placeat pōt tamē & pluraliter intelligi.ℭSed uideo hærilē filiū nō pōt Terētius trophiniū propriū dicere:& ideo hærilē filiū dicit.ℭMiror qd ex pyræo abierit.hic cauſa oſtenditur cur pōt ignotus eē uicinis:& pro eunucho fingi. Miror pro neſcio.Miror qđ ex pyræo abie rit:ut ex pyræo diſcederet: ſymbola amico/ rum:ut huc perueniret omiſſo negocio aſ/ pectus uirginis ſecu.ℭNā ibi.c.p. aduerſus pdonum icurſus illic excubabat iuuentus at
Pyræum tica.Pyræū ut ſuniū atticū eſt maritima:& ac ceſſu littoris ps clemētior. ℭPublice ē. nūc ambigua diſtinctione poſitū ē.ℭEt pro. u. mire locuturū añ formauit:ut geſtus uerba pcedant.Verba habitū cōſequanꝛ.ℭNō te/
Virgilius mere ē,ut Virg.Haud temere ē uiſum.

Ccidi neq; uirgo eſt uſq̄.In hac ſcæ/
Q na nouus amor adhuc ephebi:& cō ſiliū demonſtrandæ uirginis demō ſtraꝛ:tanta uirtute poetæ comici:ut hoc cō/ mentū nō quæſitū eē:ſed occurriſſe ſua ſpō te uideaꝛ occidi.n.u.e.u.nō habuit quid di cere debeat aliud properās & circūſpiciēs. niſi occidi produc mediā ſyllabā uerbi hu/ ius:& cōtrariū ſignificat.ℭNeq; ego q illāe cōſpectu amiſi meo:amatorie dū illā nō in uenit. & ſe pdidit.ℭVbi quærā . hoc circū/ ſpectantis eſt.ℭVbi inueſtigem.plus inuit. ℭQuē pconter.hoc pl⁹ iterū:nā ubi nec ue ſtigia reperiunꝛ ſupeſt iterrogatio.ℭQua i/ ſiſtā uia:ſi nec q interrogeꝛ appet. Quā inſi ſtā uiā:& q̄ uia legiꝛ.ℭVbiubi ē diu cælari ñ pōt.ob nimiā.ſ.formæ gloriā.ℭO faciē pul chrā.faciē modo nō partē corpis dicit: ſed
Virgilius totā ſpeciē quæ appet & cernitꝛ. Vir. Quib⁹ aſpera quondam Viſa maris facies .ℭDeleo oēs dehinc aīo mulieres modo argumentatus eſt ut oſtenderet hunc grādē iā ephebū etiā amoris exptē non fuiſſe.Sic alibi. Cū me ipm tā elegās formarū ſpectator ſiem i hic commotus ſum.ℭTedet.q.ſ.hoc eſt leuiū & uſitatarū:eſt quippe huic cōtrariū.Noua figura oris pape.

Relictus cuſtos: neqs forte iternūcius clā a milite.
Ad iſtam curſitet.Par.facete dictum
Mira uero militi quæ placeāt:ſed uideo hærilem ſilium
Minorem huc aduentare:miror qd ex pyreo abierit.
Nam ibi cuſtos publice eſt.nunc nō temere eſt:
Et properans uenit:neſcio quid circūſpectat.

Chærea.Parmeno.

o Ccidi neq; uirgo ē uſq̄;neq; ego q illā e cōſpectu
Amiſi meo ubi quærā;ubi iueſtigē: quē pcōter;
Qua inſiſtam uia incertus ſum;una hæc ſpes eſt.
Vbiubi eſt:diu cælari non pōt.o faciē pulchram:
Deleo omnes dehinc ex animo mulieres;tedet me

GVI. es ſup . relictus a phe.ſup.cuſtos.i.ſpeculator & prohibitor ne forte qs.i.aliquis.iternūcius.i. aman tiū miſter q nūcia mutua defert curſi...t.clā.i.ſecreto a milite ad iſtā thaidē.Par.facete.d.ē ſup.ironice.ſ.q̄ſi infa cete.i.inepte illud dictū eſſe intelligat.uero.i.ſed mira .i.mirū hoc ē quid mirū ē ſup.ea facete eē dicta q̄ place ant militi quaſi uero delicatas aures habeat i dignoſcēdis facete dictis ab infacete.hoc autē totū per ironiā in telligendum ē.uel ea ſunt ſup.mira quæ placeant.m.ſed ui.ſ.h.i.filiū hæri mei.ſ.chæ.fratrē phe.minorē natu. ſ.i.iuniorē phe.aduenire huc miror.i.neſcio.qd.i.cur:abierit.i.diſceſſerit ex pyræo.i.ex eo oppido i attica qđ oppidū portus erat atheniēſiū.ps.n.illa maritia acceſſu littoris erat clemētior q̄re miror.nā ē ibi.i.pyræi. publi/ ce.i.ex publico cōſtitut⁹ cuſtos aduerſ⁹ pdonū icurſ⁹.illic.n.iuuēt⁹ attica excubabat.nūc ñ ē te. i. cōſiderate hic ſup.q.d.ñ ſine cā.& cōſideratōe nūc ē uiſū ei huc uenire uel eē.&.i.ēt uenit.h.p.i.feſtius.circūſpectat.i.circūſu
o Ccidi &c.In hac ſcæna nou⁹ amor chæ.ephebi oſtendiꝛ)(ſtrādo oculis oia molliꝛ neſcio qd & gat. & cōſiliū potiēdæ uirgis demōſtraꝛ.Chæ.chærea iduciꝛ tāq̄ ,ppans & circūſpiciās uideret ne puellā cu⁹i amorē exarſerat.Occidi media breui ab ob & cado ,p morior.i.mortu⁹ ſū ſiue pii ac pdit⁹ ſū.neq;.u.i.puella ducta ad thai.ē uſq̄.i.i aliquo loco quē aſpiciā.neq;.e.ſ.iq̄ uſq̄.q.d.eā pdēdo me quoq; pdidi & hoc amatorie. nā dū illā ñ iuēit ſeipm pditū cēſet ueq;.e.i.ſ.u.q.ſ.ego amiſi il.e.cō.m.i.ſ.i.dubi⁹ .ubi iue.i. p ueſtigia eā ſeqr quē hoiem.p.i.neſcio quē iterrogē ſi ueſtigia deſint.icert⁹ ēt ſū q̄ uia iſiſtā.i.qđ iter teneā ſeqndo eā:hæc e.ſ.ſ.
Vbiubi mea.i.præcipua expectatio & fiducia.ubiubi.i.ubicūq; ē ñ pt cælari diu pp nimiā formæ gloriā. o admirātis
Facies ē faciē.i.formā totā ac facturā & ſpēm totā q̄ appet & cerniꝛ.pulchrā.i.uēuſtā.ibi pticula o actō iūgiꝛ & admi
Virgilius rātis ē ut.Vir.O for.n.b.ſi.ſ.n.a.iterdū ēt iungiꝛ ntō & uctō i quibus ſtructuris pñt ſubaudiri uerba ,p legentiū arbitrio. dehic. i.amō de.ex.a.m.i.auſero ex aio & oblitero oēs mu.alias ab hac puella.me.t.i. tedio afficior

Quotidianarum

DONA.ℭEcce aūt alter.ſic dicimus cū propter alterū:ex altero uenit in mentē.ℭNeſcio qd de amore loq tur:ut iādudū phædria loquebaꝛ.ℭO infortunatum ſenem:hoc dicto pſtruxit ad exitū fabulæ cataſtrop hen. nā perturbatus ad thaidē ingrediꝛ hic ſenex per fallaciam pythiæ:& indiciū parmenonis atq; ita inſirmabunꝛ nuptiæ uirginis:quā ducet chærea.ℭHic uero eſt.ſenex an chærea:ſed ſenex potius.Hic uero ſenex.ſ.q ē chæ/ rea.ℭIllū alterū præut.h.r.præ ex cōperatione:ergo proprie & ē integra locutio:& ordo eſt put illa ſunt quæ Præ huius rabies dabit:& bene dabit quaſi de re uiolenta:ut dabit ille ruinam.ℭPræut huius rabies:hic ex parte caracteris inſcius quidem eſt pſonæ chæreæ quē moribus cōuincit ſeruus ardentiorē i amore fieri poſſe ſimul accepit. Præut hui⁹ rabies quæ dabit:& hic oſtendit iāpridem motū in res ueneteas chæream : & magna poetæ cura eſt:ne incredibile uideaꝛ adole/ ſcentulū qui pro eunucho deduci potuerit tam expedite uirginē uitiaſſe:quo circa arti/ fex ſummus qđ ætati nō pōt:naturæ attribu it chæreæ:ut callidior ingenio & ante ānos amator nō libidinē in ſeſe.ſed quandam ra biē deſignauerit in uenereos appetit⁹. ℭVt Vt ,p utinā illū:pro utinam.ℭDii deæq; oēs ſe. perdant plus dixit ſenium.q̄ ſenem:nec mireriſ poſt ſeniū qui addidit:ideo quia declinationē ad intellectū rettulit:ut alibi.In eunuchū ſuā & ſenex ad ætatē refertꝛ.Senium ad cōuitiū:ſic Lucilius ait. At quidem te ſenium atq; inſulſe ſophiſta.ℭRemora Lucilius tus eſt a remora piſciculo:qui & echeneis uocaꝛ.remoratus & remoratio dicitꝛ.ℭTū autē qui illum:tum autē pro:& duas uult enim cauſas eſſe:cur ſeipſum dii perdant.unā qđ reſtiterit:alterā qui ſenē pueritus diu permā ſerit a perſequēda uirgine.Et nota flocciſecerim.flocciſacere & contēnere & nō cōtēnere ſignificat ut nunc. ℭQui illū flocciſecerim:deeſt uelut ſit flocciſecerim.ℭQuid tu triſtis. ,puerbiale eſt in hominē perturbatū & in erti uultus.ℭQuid ne es alacris:aut ueloxaut lætus eſt.nam alacris.l.littera per.d.poſita nō triſtis.i.ala cris intelligitur.Quid ne es alacris:& alacer & alacris dicitur.ut habes apud Virgiliū.Ergo alacris cūctoſq; pu Virgilius tans excedere pugna.Quid ne es alacris:alacris eſt mutatio quædā uultus geſtientis in ſpem aliquā . ℭVnde is.mō ad qd uenit ſignificat:ſed eo de loco ad locū ueteres dicebant:quod mox in ſubiectis ,pbabiꝛ . ℭQuor ſum eam.bene quia proxime dixerat:ubi queram:ubi inueſtigem:quem percontet:quam inſiſtam uiam in/ tertus ſum. ℭIta prorſus oblitus ſum mei.huic contrarium.dum memor ipſe mei.ergo oblitus ſum mei:in/ ſanus.Quorſum eam:hinc ut diximus manifeſtum eſt ire & aduentum ſignificare.ℭIta prorſus ſum oblitus mei:prorſus ideſt recte uel omnino.nam prorſus ē porro uerſum:ideſt ante uerſum:hinc & proſa oratio quā Prorſus non inflexit cantilena.ℭHem.ſi cum.h.parmeno.ſi leniter chærea. Proſa oro

Quotidianarū harū formarum.Par.ecce aūt alter
Neſcio quid de amore loquitur:o infortunatū ſenē
Hic uero eſt qui ſi occepit amare;ludū iocūq; dices
Illum fuiſſe alterū præut huius rabies quæ dabit.
Chæ.ut illū dii deæq; oēs ſeniū pdant;qui me hodie
Remoratus eſt:neq; adeo qui reſtiterim.
Tu aūt qui illū flocciſecerim.ſed eccū pmenonē ſalue
Par.quid tu es triſtis:quid ne es alacris:unde is:
Chæ.ego neſcio hercle:neq; unde eam.
Ita prorſus ſum oblitus mei:neq; quorſum eam:
Par.qui quæſo:Chæ.amo.Par.hem.

GVI. Harū formarū.i.facierum quotidianarum.i.leuium & uſitatarum.Par.aūt.i.ſed ecce i cōſpectu adeſt tanq̄ repentinū malū alter filius loquiꝛ neſcio quid per indignationē dici ſæpe ſolet neſcio quid & per con/ temptum de amore o exclamātis & dolentis eſt ſenem.ſ.patrem horum iuuenū phedriæ & chæreæ. infortu natum.i.infœlicē.uero.i.ſed hic.i.talis chærea ſup.eſt.Donatus tamē uult per hic intelligatur potius ſenex ma lo tamē ut chærea pp ſequēs relatiuū(qui)nō referendū ad ſenē:ſed ad chæream.qui.ſ.chærea ſi occepit.i. ice petit amare.dices.i.diceret aliquis illum alterū.ſ.phædriam fuiſſe ludū & iocū.ludus eſt in facto.iocus in uer Ludus & bo præut illa erūt ſup.quæ rabies.i.inſania amoris huius chæreæ dabit.i.mouebit.dici enim ſic eleganter ſo/ iocus let.hoc nō ē niſi ludus & iocus præut illa ſunt quæ fecit alter.put illa ſunt hoc eſt in cōparatiōe eoꝝ quæ alter fecit.Præ enim ſæpe ſignificat in cōparatione.ut Cicero ad ſulpitiū. At cōtra nobis nō tu quidē uacuus mole ſtus ſed pro nobis beatus uideris.ſ.præ nobis dixit in cōparatione & reſpectu noſtrū itaq; put pticula nō qui Præut dē ppoſitio ſed aduerbiū.retinet ſignificationē illius ppoſitionis præ ſed caſui nō ſeruit & ea eſt ita utendū ut dictū eſt.Chæ.ut.i.utinā dii & deæ perdant.i.deſtruant illū ſenium.i.illū ſenē in quo dicto nō reſpexit genus ſed intellectū tm̄ dixiſſet.n.illū atq qa ſenē itelligebat dixit illū & ſeniū appoſuit ad cōuitiū ſenis illi⁹ cognati pa tris qui eū detinuerat:qui retulit ad intellectū nō ad uocabulū.qui.ſ.ſenex remoratus ē.i.detinuit me hodie Remoror aris ſignificat detineo es:dēq; a remora ræ.qđ ſignificat piſciculū echeneidē noie naues remorā/ Remorari tem.& adeo.i.ualde uel certe dii & deæ perdant me qui reſtiterim.i.ceſſauerim ſequi uirginē ,ppter eū. aūt.i. ſed tū.i.deinde.uel cape illas pticulas pro & repetendo dii & deæ etiā perdāt me qui nō flocciſecerim.i.cōtē/ Flocciſace pſerim illū ſenē ſed eccū.i.ecce hic ,ppe uideo parmenonē:deinde ut acceſſit ad eū ſubiūxit. ſalue parmeno.i. re ſaluus ſis.Par.qd.i.cur es triſtis.i.uultu mœſto.qd ne.i.cur nō es alacris.i.lætus.uñ is.i.uenis.auctores enim & Eo pro ue eo pro uenio & rurſus uenio pro eo indifferenter utunꝛ.Chæ.hercle ego neſcio neq; uñ eā.i.ueniā ita ,prius nio & eō .i.adeo omnino ſum oblitus mei.i.adeo totus ſum amoris iſania corept⁹ neq; ſcio ſup.quorſū.i.uerſ⁹ quā ita ptē eā.Par.q̄ſo q.i.quō uel cur ita es tui oblitus.Chæ.amo.i.amore ſum corept⁹.Par.hē interiectio idignātis. qui ,p quō

DONA.℃Oſtẽdens qui uir ſies.nõ ſi quæſiſſet quidem:qui uir ſies:an debeat pſtare qui uirũ ſe ſit mõſtra/
turus eſt: & uir modo non ad ſexũ:uel ætatem dr̃:ſed ad laudẽ.℃Qui uir ſies:in ueteribus inuenitur.℃Sæ/
pe pollicitũ eſſe.pollicitũ quod promittentẽ ultro ſignificat dixit:& ſæpe pollicitũ an neceſſe ſit pſtare eum q
pmiſerit.℃Chærea aliqd inueni.inducit mimeſin grãmaticæ more ſuo:non cõtentus dicere quod pollici/
tis ſit tm̃:ſed quomodo etiã & quibus uerbis.℃Modo quid ames.tantũmodo:quaſi hæc mora ſit pmiſſis cõ
plendis.℃Vtilitatẽ ego in ea re faciã:ut cognoſcas:an poſſit qui poſſe ſe affirmauit plus ẽ probaſſe quod pro
miſerit q̃ oſtendere quid poſſit.℃Cũ in cel
lulã ad te:ſic dicit anus:quæ & accepit bene
ficiũ.℃Patris penũ oẽm. ipſum penũ nõ ex
Hoc pen⁹ eo aliqd:hyperbolicos:& hoc penus & hic
Hic pen⁹ penus & hæc penus ueteres dixerũt.ergo &
Hæc pen⁹ omnem & omne legiẽ.℃Cõgerebã clãcu/
lũ.λαθρα ηχρυφα.℃Age inepte:qui dubi
tas de pmiſſis an q exprobres te multa eſſe
largitũ.℃Hoc hercle factũ eſt:iueni qđ amẽ
hoc quod dicebas iquit de amore eſſe: iam
factum eſt amo.℃Promiſſa appareãt: utili/
tatẽ ut cognoſcã tuã.℃Siue adeo digna res
ẽ:ſi pſona parmenonis eſt:ſiue abũdat.& p
expletiua cõiunctione modo ẽ i quibuſdã
itelligiẽ adeo:ut abũde:aut nimis ſignificet

Chæ.nunc parmeno te oſtendens qui uir ſies:
Scis te mihi ſæpe pollicitũ eſſe chærea aliquid
Inueni modo quod amem:utilitatem in ea re ego faciã
Vt cognoſcas meam: cum in cellulam ad te
Patris penũ omnẽ cõgerebam clãculũ.Par.age inepte.
Chæ.hoc hercle factum eſt. fac nunc ſis.
Vt promiſſa appareãt ipſa.Par.ſiue adeo digna res eſt
Vbi tu neruos intendas tuos.Chæ.haud ſimilis uirgo
Eſt uirginũ noſtrarum:quas matres ſtudent
Demiſſis humeris eſſe:uincto pectore:ut graciles ſient:

uel ſatis.Siue adeo digna res eſt:ſi chærea dicit hic ordo & ſenſus eſt:fac ſi uis nũc ſi adeo digna res eſt: ubi tu
neruos intẽdas tuos:ut pmiſſa appareãt:ut ſis ſi uis.aut addaẽ id quod ẽ:fac promiſſa appareant.℃Vbi tu ner
uos intendas tuos:utrũ obſcœne hoc ut ſeruus:an metaphoricos ut ibi laborare ac periclitari debeas:ſed meli
us legũt qui hoc totũ ad perſonam applicant chæreæ:& melius q̃ qui parmenonem hoc putant loqui. Siue
Virgilius adeo digna res eſt.Haud ſimilis uirgo eſt uirginũ noſtrarum ciuiũ.ſ.terræ ac patriæ noſtræ.ut Virgilius.Nõ eadẽ
Saluſtius arboribus pendet uindemia noſtris.& Saluſtius.Noſtri fœda fuga.℃Quas matres ſtudent:hoc uerbo oſten
dit cultũ induſtriæ.nõ pulchritudinẽ naturalẽ.℃Demiſſis humeris eſſe:antiqui enim græci etiã uirginibus ſu
is pbebãt paleſtrã:ad cõponenda corpa:uel demiſſis humeris eſſe:liquide & molliter deductis:neq extãtibus
alæ in modũ.℃Vincto pectore.i.caſtigato ac tenui:& uelut uincto:deeſt ergo uelut.℃Graciles ſient.a ſingu/
lari gracilis uenit hæc declinatio.Demiſſis humeris eſſe:uincto pectore: nõ accipiendũ eſt:quaſi hoc dicat:
ad hoc illas ſtudẽt matres demiſſis humeris ẽe:& uincto pectore:ut graciles ſient:quaſi hæc duo pp̃ter unum
illud fiant:ſed uarie tria dixit:ne diceret aut ſtudent illas demiſſis humeris:& uictum pectus ut graciles ſient.

GVI. Chæ.o parmeno nunc oſtendes.qui ideſt qualis uir ſis:ideſt quantam poteſtatem & uirtutem ha
beas.uel quantũ fidelis ſis promiſſis ſtando.tu ſcis te pollicitũ eſſe:ideſt ſponte tua tu mihi promiſiſſe:& qui
dem in hæc uerba ſiue in hanc formã:& eſt mimeſis.qm̃ nõ eſt contentus dicere quid ſit pollicit⁹ niſi etiã di/
Polliceri cat quo modo & quibus uerbis.uerba hæc ſunt:o chærea inueni:ideſt excogita elige modo:ideſt tantũmo/
Mimeſis do aliquid quod ames:ideſt quod ſit tibi cordi.ego parmeno faciam ut tu cognoſcas meam utilitatem:ideſt
quantum ero tibi utilis in ea re quam amabis. & ſis inquam te eſſe id pollicitum cum ideſt quando.con/
Cõgerere gerebam ideſt uel coadunabam uel comportabam ad te clanculum:ideſt ſecreto occulte: & quo conge/
rebam ſ.ad te in cellulam:ideſt in aliquam camerulam uel in alium locum domus aptum reponendis clau/
Cella dendiſq rebus.Cella enim ab eo dicta eſt q eam clauſam eſſe conueniat ob ea quæ in ea cælantur: & cella &
Cellarium cellarium dicitur a reponendis claudendiſq rebus eſculentis & poculentis.itaq cella uel cellula a cellando
Cellula rite dici debet q in ea celentur repoſita.cum ergo congerebam clanculum ad te in cellulam omnem penum
patris:ideſt quicquid eſculentum & poculentum pater habebat domi repoſitum longe uſionois cauſa: nõ
hyperbo/ autem quottidiani uſus & hyperbolicos eſt: Veteres autem dixerunt & hoc penus & hic penus & hæc pe/
licos nus: Item & hoc penu indeclinabile.Par.o inepte qui ſcilicet dubitas de promiſſis uel iactas te multa lar/
gitum age.uel hortantis eſt ut inueniat aliquid quod amet.aut ſit uerbum: ideſt effice ergo ut aliquid in
Sis p ſi uis uenias :Chæ. hercle hoc eſt factum ſcilicet inueni quod amem. fac ideſt effice. nunc ſis: ideſt ſi uis ſicut
Perſius capeſis.i.cape ſi uis.Perſius.Vide ſis pro ſi uis. intellige ergo ſic ſas ſis:ideſt ſi uis ut ſupple ipſa promiſſa tua
appareant nunc. ſi adeo ideſt ſi certe uel ualde. aut ſatis digna res eſt: ubi ideſt in qua tu intendas ner/
uos tuos ideſt labores. ac pericliteris ideſt de tuis uiribus capias periculum. Alii applicant illud dictum:
ſiue adeo digna res eſt. Vbi tu neruos intendas tuos ad perſonam parmenonis. ſed melius ut ſentit Dona
ſimilis hu tus totum applicatur perſonæ chæreæ. uirgo illa haud ideſt non eſt ſimilis noſtrarum uirginum: ideſt uir/
ic & hui⁹ ginũ noſtræ terræ & patriæ. dicimus enim ſimilis huic & ſimilis huius. quas ſcilicet uirgines noſtras ma/
tres ſtudent:ideſt laborant. dant operam eſſe humeris demiſſis: ideſt habere demiſſos & non extantes hu
meros & quas ſtudent eſſe pectore uincto: ideſt caſtigato tenui repreſſo cohibito non permiſſo diſten/
di neq diffluere.aliqui habent iuncto(ſed Donatus legit uincto quem puto ſequendum)ut ſint graciles.
Si qua eſt

DO.℃Si qua ẽ habitior.inde & habitudo dr̃:ut quæ hitudo eſt corporis.nã habilior aptior intelligitur: ut
Nãq humeris de more habilẽ ſuſpẽderat arcũ.ergo habitior legendũ ẽ.℃Pugilẽ eẽ aiũt.lauſ in uirginẽ.℃De Hitudo
ducũt cibũ.mire uitupauit formã quã accurauit fames:ut proprie deducũt.℃Tãetſi bona eſt natura.bona. i. Habitior
plena:magna & pinguis.℃Reddũt. exhibẽt:pficiũt.℃Curatura.cura mẽtis:curatio medicinæ:curatura ẽ dili/ Curatura
gẽtiæ.℃Iũceas.tenues & pallidas.℃Itaq ergo amanẽ. itaq inqt nemo illas amat:ironia eſt amanẽ:ut eo ma/ Curatio
gis hæc amãda ſit:quæ nature bñficio nõ factis cõptibus aut induſtria facta eſt pulchra.Itaq ergo amanẽ: atq
ita ſit ut amenẽ:nõ naturæ merito: ſed indu
ſtria.℃Quid tua iſtæc.recte ſic enim ipe di/
cet uidelicet. At nihil ad noſtrã hãc.℃No/
ua figura oris.laudis genus eſt:noua qa di/
xerat tedet quotidianarũ harũ formarum.
Quid tua iſtæc:deeſt q̃lis ẽ dic.℃Pape. iter/
iectio mira ſubito accipientis quæ.℃Color
uerus:qa nõ de cura ẽ:aut de ficto:ac d fuco:
ſed naturalis.℃Corp⁹ ſolidũ.qa nõ uitiatũ.
℃Succi plenũ.qa nemo deduxit cibũ. nam Succus
ſuccus eſt humor in corpore quo abundat
bñ ualentes.Vir.Et ſuccus pecori & lac ſub/ Virgilius
duciẽ agnis.Succus pp̃rie q̃ſi ſugus quem
ſibi ex alimẽtis mẽbra ſugunt ut ſe repleant.
Corpus ſolidũ.plenũ & forte.i.nõ flaccidũ.
Succi plenũ:ſuccus ẽ iterior piguitudo mẽ/

Si qua eſt habitior paulo pugilem eſſe aiunt.
Deducunt cibum tametſi bona eſt natura reddunt
Tali curatura iunceas:itaq ergo amantur:
Par.quid tua iſtæc:Chæ.noua figura oris.
Par.pape.Chæ.color uerus:corpus ſolidũ: &
Succi plenum.Par.anni quot:Chæ.ſexdecim.Par.
Flos ipſe.Chæ.hãc tu mihi:uel ui uel clã uel precario
Fac tradas mea nihil refert dum potiar modo.
Par.quid uirgo:cuia eſt:Chæ. neſcio hercle.
Par.unde eſt:Chæ.tantũdem.Par.ubi habitat:
Chæ.ne id quidem.Par.ubi uidiſti.Chæ. in uia:

brorũ.℃Anni ſexdecim.exinde uide quẽadmodũ ætatẽ uirginis mature poeta ex occaſione demonſtrauerit.
℃Hãc tu mihi uel ui:uel clã:uel præcario:hæc tria ſunt quibus nõ rite res agiẽ:uel ui:uel clã:uel præcario:ſine
precii mentionẽ:quia uirgo nõ meretrix:uel qa nulla ephebo ſpes eſt fallẽdi ſenis. Hãc tu mihi:uel ui: uel clã
uel præcario fac tradas:ſecundũ ius locutus eſt:nam his tribus mala fide aliqd poſſideẽ ui:clã:pcario.Vi qa uir
go.Clã qa cuſtodiẽ.Præcario qa præciũ nõ habet chærea.℃Mea nihil refert dũ potiar.nõ hoc pſonæ attribuẽ
dũ eſt:ſed affectui.nõ enim qa chærea eſt:ſed qa amatur de ſe cupit facere quẽadmodũ potiaẽ.℃Quid uirgo:
cuia eſt:utrũ ſerua uel filia.℃Ne id quidẽ:pulchra uarietas.neſcio tantũdem ne id quidem.

GVI. Si qua eſt uirgo paulo habitior.i.uegetior aptior.Inde habitudo corpis diciẽ quaſi ſtatus eius & factu/
ra ſeu aptitudo.uel cape hoc dictũ ſic ſi qua ẽ habitior.i.ſi eſt aliq̃to corpulentior q̃ deceat puellã & eſt qđ bar
bare dicitur ſi aliqua eſt in ſatis bono pũcto.ubi diceret recte ſi qua eſt habitior paulo.aut ut Gelius habet ſic Geli⁹
ẽ corpe bñ habito ac uegeto.aiũt ideſt dicũt mr̃es uel hoies eã eẽ pugilẽ.i.pugnæ aptã qđ uirorũ potius eſt cũ
mulieres ſint ibelles etiã audire ẽ colonos appellãtes mulierẽ corpulentã ac robuſtã.militem mr̃es inq̃ dedu
cũt.i.diminuũt illis puellis cibũ & dietã illis imponũt.tãet ſi.i.quãuis natura earũ puellarũ eſt bona.i.plena ma
gna & pinguis.reddũt.i.exhibẽt pficiũt eas iũceas.i.tenues & pallidas tali curatura.i.tali diligẽtia.Nam curatio Iunceus
eſt medicinæ.curatura eſt diligentiæ.ergo ita.i.eo pacto amanẽ.per ironiã.q.d.nemo illas pallidas amat:quaſ
curatura tales fecit ſed eas potius quæ natura.uel intellige ſine ironia.q.i.&.ergo amanẽ ita. i. tali induſtria &
curatura efficiẽ ut amenẽ nõ naturæ bñficio.Par.quid: interrogandi modus eſt diſtinguendo a ſequentib⁹
deinde ſubde dic ſup.(ut ait donatus)qualis eſt iſtæc.i.iſta puella tua quã.ſ.amas.Chæ.noua.i.inaudita inuſi
tata forma.i.figura.uenuſtas oris.i.faciei ẽ ſup.illi.uel ſi uis ſint ablatiui caſus & tũc ſic ordina:quia petierat par
meno qualis eẽt ſubdit eſt ſup.noua forma oris.i.habet nouã faciei figurã.Par.pape interiectio admirãtis ue/ Pape ad/
nuſtatẽ uirginis.Chæ.color eius eſt ſup.uerus.i.naturalis:nõ ex cura nõ ex fuco corpus eſt illi ſolidũ.i. firmũ mirantis
plenũ forte nõ flaccidũ nõ corruptũ curamẽtis ut noſtrarũ uirginũ:& corpus inquã eius eſt plenũ ſucci.i.hu/
moris nõ corrupti quo animalis corpus alitur ac ſuſtentaẽ.nã humor in corpe animalis qui corruptus ẽ dr̃
pus.Vir.Et ſuccus pecori & lac ſubduciẽ agnis.Succus ut ait Donatus eſt humor in corpore quo abũdat be/
ne ualentes:& dr̃ proprie quaſi ſugus:qm̃ illũ humorẽ mẽbra ſibi ſugũt ex alimentis ut ſe repleant.Deĩde ſub
dit.Succus eſt pinguitudo mẽbrorũ. hæc Donatus dixit ergo Terẽtius ſucci plenũ:quia nemo deduxit cibũ
illi.Par.quot ſunt anni illi ſexdeci.Par.flos ipſe iuuẽtutis i ea ẽ ſupple cũ ſit ſexdecim annos nata.Chæ.tu fac.i.
labora ut tradas mihi hãc puellã tractũ a iure eſt.nam res uẽdita tradi debet uel alio modo cõtracta:& recte tra Tradere
das:quia ſubdit uel ui.i.uiolentia quia uirgo eſt.uel clã:quia cuſtodiẽ.uel pcario.i.per pces:quia chæreæ præ/
cium deeſt.Hæc tria uerba ui:clã.præcario:ex iure deducta ſunt quibus non rite res agitur & mala fide aliqd
poſſideẽ:quia ſine præcii mentione.nihil.i.nõ refert mea.q.d.non curo qua uia tradatur mihi dũmodo po/
tiar ideſt uoto meo ea utar.Par.Quid: modus interrogandi.uirgo illa cuia eſt: ideſt cuius cõditionis: ſerua ne
an filia & bene dixit cuia.nam tam ſerua quam filia ipoteſtate ſunt aliena.Chæ.hercle neſcio cuia ſit. Parme.
Vnde eſt.ideſt ex quo loco eſt oriunda. Chæ. tantundem ſcio ſupple quãtum ſcio de eius conditione.
Par.ubi habitat.i.moratur. Chæ.ne quidem: ideſt nec etiam ſcio inquã id ſcilicet ubi habitet: & eſt uenu/
ſta uariatio reſponſionis.nunc neſcio nunc tantundem denique ne id quidẽ.Par.ubi uidiſti eam. Chæ.In uia.

VNiVERSIDAD
D SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

Par. Qua ratione amiſti? Chæ. id equidem
Adueniens mecum ſtomachabar modo: neq; quenq̃
Hoīem eſſe ego arbitror: cui magis bonæ fœlicitates
Oēs aduerſæ ſient. Par. quid hoc ſceleris eſt. Chæ. perii.
Par. quid factum eſt? Chæ. rogas; patris cognatum
Atq; æqualē archidemidem noſtin. Par. quid ni?
Chæ. is dū hāc ſequor fit mihi obuiā. Par. incōmode
Hercle. Chæ. imo enimuero infœliciter. nā incōmoda
Alia ſunt dicenda parmeno illū liquet mihi deierare
His menſibus ſex; uel ſeptem: prorſus non uidiſſe
Proximis, niſi nunc: cū minime uellem: minimeq;
Opus fuit. eho nōne hoc ſimile monſtri eſt? quid ais?

DONA. ℭ Qua ratione amiſti. figura ſyncope pro amiſiſti. Qua rōne amiſti. niſi remanſiſſet chærea & cōſecutus uirginē fuiſſet: aut uidiſſet quo deducta fuiſſet priuſq̃ parmenonē cōueniret nō ita procederet fabula ut nūc ꝓcedit: irruiſſet enim in cognitionē meretricis īportune chærea ne pro eunucho adduceret̄ ulterius. ℭ Id eqdē adueniens. deeſt ob: aut ꝓpter: ut ſit ob id: aut ꝓpter id. ℭ Mecū ſtomachabar. bene mecū. quia acriorē dolorē ſuſtinet qui ſibiipi iraſci cogit̄. ℭ Mecū ergo pro apud me: uel mihi. ℭ Hoīem eſſe arbitror. deeſt q̃ me. ℭ Fœlicitates oēs aduerſæ ſient: fœlicitas aduerſa eſt cū ex ꝓſperitate qđ lædat naſcit̄. Cui magis bonæ fœlicitates: bonæ: magnæ: nouæ: dixit autē magnas fœlicitates ſibi aduerſari: eo ꝙ uirginem tantæ pulchritudinis ex oculis amiſerit: nā uidiſſe eā tātæ fœlicitatis iudicat: ſed amiſiſſe aduerſæ īfœlicitatis: & qđ bonæ dixit: uel magnæ: uel nimiæ itelligunt̄. uel epitheton eſt ꝓpriū & ꝑpetuū fœlicitatū. ℭ Bonæ fœlicitates: emphaſis eſt eo ꝙ fœlicitates pluraliter poſuit. epitheta aūt tribus de cauſis noībus addunt̄: diſcretionis: ꝓprietatis: ornatus: diſcretionis: ut phrygiæ mo'imur mōtibus idæ. ꝓprietatis: ut Terribili īpexū ſeta dentibus atris. ornatus: ut Alma uenus τρεπτικη. ℭ Quid hoc. ſ. eſt? ꝓpter hoc qđ patior inqt. nūc eni ſcelus dixit a ſene cōmiſſum. ℭ Archidemidē noſ: hoc ſic ꝓnūciādū eſt ut appeat ex īpo noīe ſtatim odioſū neſcio quē ocurriſſe ac permoleſtū. Quidni correptio eſt ab ſe manifeſta ingrēus. eſt enim ſenſus. qd niſi: aut cur nō nouerim. eſt enim qd ni: aut qd niſi: aut cur nō: qa ueteres ni pro ne ponebāt. & ne pro nō. ut Plau. Ni ſtulta ſis pro ne: & ne uult pro non uult. ℭ Immo uero īfœliciter. bene hoc iterponit̄ qđ icredibile eſt παραδοξον tardiorē amorē fuiſſe in iceſſu uirginis: Nā icōmoda alia ſunt dicēda. quæ minora ſunt. ſ. aut ſimilia. ℭ Illū liquet mihi deierare: liqdū eſt. conſtans: & manifeſtū: & certū eſt. Liquet pro liquidū eſt: & claudit pro claudicat: ut apud ſaluſtiū. Nihil ſecordia claudebat. & eſt uerbū iuris: quo utebant̄ iudices quū amplius ꝓnūciabāt obſcuritate cōmoti cauſæ q̃ negocii ſimplicitate. ℭ Deierare. ualde iurare: ut demiror: & deamo te ſyre: ſi de ꝓducta legeris: ſi de correpta deos iurare intelligitur. ℭ Sex uel ſeptem ꝓſus non uidiſſe ꝓximis: qa nō uidiſſe dixit: proximis præteritis intelligimus. Proxima enim nobis. aut præterita: aut futura ſunt. Nam p̄ſētia ea ſunt in quibus ſumus nūc. ℭ Nil nūc quū minime uellē: qa ſemper uolui: nūc minime: utpote adoleſcens ſenē. ℭ Quā longe qdē: bene lōge dixit. qa nō lōge potuit dicere: aut ſubaudit̄ erat: ut ſit q̃ lōge erat. ℭ Minime. q. o. ſ. ſæpe eni uolumus: tñ nō ē opus.

Liqdū eſſe
Saluſtius
Deierare

GVI. Par. qua rōne. i. quo pacto quo mō amiſti. i. amiſiſti eā. Chæ. eqdē ego adueniens. i. accedēs. huc ſtomachabar. i. idignabar. mō id. i. ꝓpter id qa ſic mea culpa amiſerā. mecū. i. apud me. neq; arbiror quenq̃: ideſt aliquem hoīem eē q̃ me ſup. cui oēs bonæ fœlicitates. i. boni ſucceſſus (& bonæ dixit Do. poni pro magnæ nimiæ uel nouæ) ſint magis aduerſæ cū ex eis aliqd qđ lædat naſcat̄. nā ꝙ occurrerit ei fœlicitatis loco putat ſed ꝙ amiſerat īfœlicitatis & aduerſitatis. Et ut ait Do. Epitheta tribus de cauſis noībus addunt̄. ſ. cauſa diſcretionis ut phrygiæ mollimur mōtibus idæ. ut proprietatis ut terribili impexū ſeta dentibus atris. aut ornatus ut alma uenus. Par. qd hic ſceleris eſt. i. qd eſt hoc ſcelus qđ cōmiſſum eſt a te uel ab alio ut ita ſis infœlix. Ch. pii. i. ꝑditus ſum. Par qd ē factū. Chæ. rogas. i. q̄ris. noſtin. i. cognoſcis ne archidemidē cognatū p̄ris atq; æq̄lē. Par. qd. ni. i. cur nō nouerim ſup. nā qd ni ſignat qd niſi aut cur non. ueteres eni ni pro ne ponebant & ne ꝓ nō. Plau. ni ſtulta ſis. i. nō: & ne uult. ꝓ nō uult. Ch. dū. i. q̃diu ſequor hāc puellā. fit. i. efficit̄. offert̄ obuiam. i. in occurſum mihi. Par. hercle factus eſt ſup. tibi obuiā. incōmode. i. itempeſtiue & īportune. Chr. enimuero. i. ſed certe infœliciter factus eſt obuiam mihi. Nam o parmeno alia infortunia ſcilicet (quæ minora ſunt) ſunt dicēda icommoda. nō autem iſtud ſed maxima quædam ac noua īfœlicitas: & ſiquid grauius eſt dici debet. liquet mihi. i. liqdū eſt uel cōſtās: uel manifeſtū aut certū eſt mihi: & qđ dici ſolet patus ſum. nā ſiqs conſtituerit aliquid facere illud efficere ē patus liquet mihi. i. paratus ſum deierare. i. ualde iurare ſi de ꝓducta legatur uel ſi correpta legat̄ deierar̄ itellige. i. deos iurare patus ſum iurare me ſup. nō uidiſſe illū ſenem. ꝓſus. i. omnino His ſex uel ſeptē mēſibus ꝓximis. i. ſupioribus aut p̄teritis (nam p̄terita & futura nobis ſunt proxima. præſentia autem ea ſunt in quibus ſumus nūc.) quod autem dici inepte ſolet illum non uidi de poſt ſex uel ſeptem menſes. diceret̄ recte & eleganter ſequēdo Terentium. illū non uidi his ſex uel ſeptem menſibus ſuperioribus proximis uel præteritis lapſis uel actis. niſi nunc cum. i. quo tempore minime: ideſt non uellem uidiſſe eum. & cum minime. i. non fuit opus. i. neceſſe neq; utile. Eho interiectio indignationem & animi paſſionē oſtendens. nonne hoc eſt ſimile monſtri: quaſi dicat nonne hoc eſt deforme admodum & uelut portētum & fœdum monſtrum: ideſt ita perdidiſſe eam aduentu ſenis illius quid ais: ideſt quæ eſt in hac re opinio.

Ami ſti ꝓ amiſiſti
Stōachari
Epitheta trib' đ cauſis inuēta
Ni pro ne & pro nō
Plautus
Eniuero
Liquere
Eho indignātis

Par. maxime.

Par. maxime. Chæ. cōtinuo accurrit ad me q̃longe
Quidem incuruus: tremulus: labiis demiſſis gemens
Heus; heus dico tibi chærea inqt: reſtiti. ſcin quid
Ego te uolebā? dic cras mihi eſt iudicium.
Quid tum? ut diligenter nuncies patri aduocatus
Mihi eſſe mane ut meminerit. dū hæc dicit. abiit
Hora. rogo nūqd uelit recte inquit. abeo quum huc
Reſpicio ad uirginē. illa ſeſe interea cōmodum huc
Aduerterat in hāc noſtram platæā. Par. mirū ni hanc
Dicis modo huic quæ data eſt dono. Chæ. huc cum
Aduenio. nulla erat. Par. comites ſecuti ſcilicet ſunt

DONA. ℭ Incuruus tremulus. labiis demiſſis gemēs: ut oīa oſtendat in contrariū ſibi uerſa eſſe: curſum attribuit ſeni. ℭ Labiis demiſſis gemēs. labra ſunt ſuperiora. labia iferiora. labræ aſinoꝶ ꝓprie dicunt̄. ℭ Gemens aūt ob cōtinuā tuſſim: ſic Lucilius. Ante fores aūt & triclinii limina qdā. Grādæuus gemebat. ℭ Incuruus. ualde curuus. at ſic Virg. Turnus ut infractos aduerſo marte latinos. Infractos enim ualde fractos ſignificat. nā in præpoſitio nunc auget: nūc minuit dictionem. Recte etiam deformitatem ſcribit ſenis: qui præter ætatē poſt pulchrā uirginē fœdior uidebat̄: et q̃ importune oīa poſuerit uide: pro puella: ſenex occurrit. ꝓ uirgine: incuruus tremulus. pro pulchra: labiis. d. gemēs: & quū amator ſit inaniter adoleſcētu ipſe iudiciū loquit̄ dū feſtinādū ſit remorat̄. ℭ Labiis. d. maiora labra: unde labeones. Alii labia inferiora: & labra ſupiora. ℭ Heus heus chærea tibi dico. Chæreā diſſimulātē p̄terit inquit nō adderet niſi uideret inqt: aliter inquit ꝓnūciādū ē hoc ē cōcitate: nā ſenis uerba aliter proferēda ſunt. ℭ Scin qd ego uolebā? hic oñdit̄ odioſa tarditas ſenis apđ feſtinātē chæreā: nā nō dicit qd ſe ꝓmittit dictutū. ℭ Vt diligēter nūcies. diligēter: nihil tā abūdanter: nihil tā moraliter dici potuit. ℭ Cras eſt mihi iudiciū: huic moræ etiā illđ addit̄: qđ cū debeat dicere: qđ uelit prius dicit qđ nō eſt neceſſariū q̄re uelit eē. ℭ Vt meminerit: nō ut ſit: ſed ut eſſe meminerit: iō ꝓlixitas dū hoc dat tēpus uerbis: quæ nō potuit q̄uis imitaretur exprimere. ℭ Rogo nūquid uelit. hoc eſt ſignifico me abire. nā abituri ne id dure facerent nūquid uis dicebant iis quibus conſtitiſſent: qd ē ergo nūquid uelit: hoc ē dico qđ abeuntes ſolent. Recte inqt pro eo qđ ē nihil & moraliter ℭ Quū huc reſpicio. in hanc partem. ſ. qua meretrix habitabat. ℭ Cōmodum. tantum eſt qđ uel ipſo eodēq; tpe cōmodū fuiſſet. una lex hoc ſignificat: ut ſi dicas eodē tpe quo hoc agebatur. ℭ Nā interea: nunc coniunctio accipiēda ē: nō ut alias ꝓ aduerbio ponit̄. ℭ In hāc nr̄am platæā: recte qa uicina eſt illis thais: ad quā deducit̄. ℭ Huc cū aduenio nulla erat. etenim igreſſa iā fuerat. ℭ Comites ſecuti. ſ. uirginē. iterrogatiue qdē hoc dictū ē: non ut neſcire uideat̄ id qđ quærit: ſed ad hoc quærere ut qđ ſit confirmet.

Lucilius
Virgilius
Labeones
Rogo nū quid uelit

GVIDO. Par. maxime. i. admodū eſt ſimile mōſtri. Chæ. Cōtinuo. i. ilico. accurrit. i. acceſſit ad me curriculo. q̃ longe. i. q̄tum lōge qđ dici ſolet q̄tum de lōge. uel ſi uis ſubaudi q̃ lōge erat. Accurrit ergo quidem. i. certe. incuruus. i. ualde curuus. in enim nūc auget nunc minuit dictionem. tremulus. i. titubans præ ſenio labiis demiſſis. i. depreſſis aut pendentibus. Labra ſunt ſuperiora. labia uero inferiora. labræ autē ſunt ꝓprie aſinorū. a magnitudine labroꝶ dicunt̄ labeones ſicut chilones improbius labrati dicuntur. nā chila græce labra ſunt improbiora & modū excedētia. & ꝓpterea qdā piſces īprobius labrati chilones dicunt̄. accurrit inq̃ gemens. i. gemebūdus ꝓpter cōtinuatā tuſſim. inquit. i. dixit. o chærea heus uocatus aduerbiū ē heus. & chærea pcedente iterum dixit ſenex. heus dico tibi. uel intellige eum uno tenore dixiſſe. reſtiti: ideſt conſtiti fixi gradum retinui pedem. ſcin. i. ſcis ne quid ego uolebam te: poteſt intelligi facere ut ſit quid uolebā te facere: ſed melius ſupprimitur q̃ addat̄. Gelius. Hoc te uolebā neſcius ne eſſes. & elegāter dicitur quid me uis quod dici uulgo ſolet: quid uis mihi dic. uerbum eſt chæreæ admonētis eū ut dicat celeriter. Iudicium ē mihi cras: ideſt in ius uocatus ſum in craſtinū. aut ē mihi negociū cras agendū ſeu cā agēda & cōtrouerſia. Deinde ſubdit chærea. quid tum. i. qd inde uis dicere ſi ſit tibi iudiciū. Dixit ſenex ut nūcies diligenter patri tuo ut meminerit eſſe aduocatus mihi cras mane. dum: ideſt quādiu dicit hæc hora una abiit: ideſt diſceſſit tranſit traducta eſt. rogo: ideſt interrogo. nūquid. ideſt utrum aliquid aliud uelit: quaſi dicat ſignifico me abire dicendo quod abeuntes ſolent. nam abituri ne id dure facerent nūquid uis dicebant iis quibus conſtiterant. inqt ſenex recte pro eo quod eſt nihil aliud uolo: & quidē moraliter dictū eſt & gratioſe ut ita loquar. ē enim i his dictis carientiſmos: abeo: ideſt diſcedo. quum reſpicio ad uirginē huc. i. in hāc partē in qua meretrix thais habitabat. Interea: ideſt dum id agebatur illa puella aduerterat: ideſt diuerterat. ſeſe commodum: ideſt opportune tempeſtiue. uel ut ei uiſum ſit cōmodum. i. opportunū & tēpeſtiuum. & eo dicendi genere uti perpulchrū eſt. Nā interdū dici ſolet cū uidit bonū ſuū collectis ſarcinulis diſceſſit elegāter ſic diceret̄. Nactus opportunitatē diſceſſit. uel ſic. ipſe autē collectis, cōmodū ſarcinulis abſceſſit. Aduerterat ergo ſeſe huc. ſ. in hāc nr̄am platæam. quia uicina erat illis thais ad quā deducebat̄. q. d. in hāc noſtram uicinitatē diuerterat. quia in eadē platæa. i. in eadem planitie & amplo loco urbis multi & frequentes cōmorant̄ illicq; frequēs uicinia eſſe ſolet. Par. Mirum eſt ni dicit hanc quæ data eſt dono huic thaidi. modo. i. paulo ante. hic autem dicēdi modus per mirum perpulcher eſt: ut ſi ſic dicatur latine quod in ore populo eē ſolet. Edētes intuēs ſi nō edat mirum ni ſibi mortem conſciſcat. Chæ. cū aduenio huc nulla erat. i. non erat hic puella. Par. ſ. comites ſecuti ſunt uirginem ſcilicet. hic ponit̄ ꝓ eo qđ barbare dici ſolet libēter. ut i tali dicēdi genere. Libēter comites ſecuti ſunt eā.

Incuruus
In
Labrū
Labiū
Chila
Chilones
Gelius
Carientiſmos
Platæa
Scilicet ꝓ libenter

VNIVERSIDAD D SALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONA.CVerum.i.p.uerum modo pro incœptiua eſt non relatiua particula.ut in andria.Ve℞ uidit cãtatã
ſuffarcinatã.C Iam conclamatū eſt:tranſactū ac finitū:ut cõclamata corpora:nihil reliqui iam habent ad uitæ
Cõclamatum eſt officia.CCõclamatū eſt.manifeſtū ſignificat:ut in cõclamatis funeribus nulla dilatio eſt doloris & luctus:un/
de Lucanus ait.Corpora nondum cõclamata.i.aut conclamatum ſatis deploratum ſatiſq; uociferatū ē qa di
Cõclamaſ xerat.O infortunatū ſe.ſi & hic amare cœperit:tãq̃ dicat iam occiſum patrē tãdē ſcimus iãq; deflemus.C Ipſa ē
ideſt formoſa uel pulchra:qa & ipſe dixerat.Hæc ſupat ipſam thaidē.C Alias res agis.recte quia dixit ille iã cõ/

clamatum eſt.Alias res agis. aut nõ intēdis
ad id qđ dico ſignificat:ut nulla ſit in eo at/
tētio.aut nugatorias res agis hoc ē iocaris:
nam hinc natū ē.agite amabo:q̃ſi dicat ua/
nas res agis.CScio quo adducta ſit.plus di
Reſpõſio xitq̃ interrogabatur credo reſpõſio interro
gantis.nam ꝑperat ut dicturus eſt ad dedu/
cendū eunuchū ad thaidem cum ancilla ex
æthiopia.Scio quo adducta ſit. ſecūda apo
ſiopeſis.CEho.p.ſ.amatorie ſatis repetūtur
quæ ſemel dicta ſuffecerant.CHuc deducta
ad meretricem.& hoc confundit ſemel : cū
acervatim dicit:uelut odio interrogãtis ſæ/
pius & feſtinatione ad mādata phedriæ pa
genda.CPhedriæ riualis.cum pronuncia/
tione addēdum:q; magis doleat idem phe
driæ riualis.CDuras partes fratris prædicas
ſ.cõtra æmulū & diuitē & largiſſimū.Et par
tes duras:metaphoricos ab actoribus ſcæ/

Virginem.Chæ.uerū paraſitus cum ancilla.Par.ipſa eſt
Scilicet deſine.iam cõclamatū eſt.Chæ.alias res agis.
Par.iſtuc ago quidē.Chæ.noſtin quæ ſit:dic mihi
Aut audiſtin:Par.uidi & noui:ſcio quo adducta
Sit.Chæ.eho parmeno noſtin:Par.noui.
Chæ.& ſcis ubi ſiet.Par.huc deducta ad meretricem
Thaidē:& ei dono data eſt.Chæ.qs is ē tã potēs cum
Tãto munere hoc:Par.miles thraſo phedriæ riualis.
Chæ.duras ꝑtes fratris p̄dicas.Par.imo enim ſi ſcias
Quod donū huic dono cõtra cõparet tum magis
Id dicas.Chæ.qdnam quæſo hercle:Par.eunuchum.
Chæ.illū ne obſecro inhoneſtū hominē quē mercatus
Eſt heri:ſenē muliebrem:Par.iſtū ipſum. Chæ.homo:

Cõparare nicis.CComparet.hic iam oſtēditur miles illuſtrior per riualis dona:q̃ per ſua:& eſt qualitas cõparatiua.Cõ/
paret.ꝑ emat:ut cõparãdū putet.CTū magis id dicas.duras partes fratris eē.CQuidnã quæſo hercle. curioſi/
tatē addidit ita. CQuæſo & hercle.& uide q̃ molliter & ſine intellectu ſpectatoris ad argumenti
ſpectati ordinē poeta ꝑueniat ut de eunucho facta mētiōe cõſiliū naſciť ſupponēdi chæreæ.CEunuchū. mire
Terē.prio ſimpliciter eunucho nomē poſuit:huic quoq; detracturus.CInhoneſtū fœdū.ut cõtra facie hone/
Virgilius ſta:ut apđ Virg.Et lætos oculis afflarat honores.CHominē.opportune hoiem dixit:tãq̃ incerti ſexus . CSenē
mulierē:nõ cõmuni genere dixit ſenē quippe qui alibi ſe parauerit dicendo ſenex atq; anus:ſed ſubdiſtinguē
dū eſt:ut ſit duplex uituperatio:una ab ætate quod ait ſenex.altera a mēbrorum mollicie quod ait mulierem.

GVIDO. Chæ.Verum.hæc particula ue℞ eſt hic incœptiua & nõ relatiua ut ſæpe ſit.paraſitus ſcilicet gna
to cū ancilla.i.paraſitus & ancilla ſecuti ſunt eam.Par.ſ.ideſt certe ipſa eſt quam quæris.deſine:ceſſa iã concla
matum eſt.i.finitum eſt uel tranſactum.ut conclamata corpora nihil reliqui iam habēt ad uitæ officia.Vel cõ
clamatū eſt.i.manifeſtum eſt.ut in conclamatis funeribus nulla dilatio eſt doloris & luctus . Vnde Lucanus
ait.Corpora nondum conclamata iacent.Aut cõclamatum eſt:ideſt ſatis deploratum eſt:ſatiſq; uociferatum
eſt.quia dixerat o infortunatum ſenem:tanq̃ dicat iam occiſum patrem propter filii utriuſq; amorem. Chæ.
agis alias res:ideſt uel non intendis ad id quod dico occupatus in aliis rebus cogitãdis:aut nugatorias & ua
nas res agis:ideſt iocaris.Par.Equidem.i.certe ago iſtuc:hoc eſt intendo ad id quod dicis.Chæ.dic mihi no
ſtin.i.cognoſcis ne quæ ſit illa puella.aut audiſtin ideſt accepiſti ne ab aliquo quæ ſit.Par.uidi eam & noui.i.
cognoſco eam ſcio quo:ideſt in quem locum ſit abducta.i.deducta.Chæ.Eho mi parmeno noſtin.Par.No
ui.Chæ.& ſcis ubi ſit:Par.deducta eſt huc ad meretricē thaidem & data eſt ei dono.Chæ.Quis eſt is homo
Riualis tam potens cum hoc tãto ideſt tam egregio munere:Par.Thraſo miles amator thaidis riualis phedriæ:ideſt
æmulus.Riuales enim dicuntur æmuli de eadem muliere:quaſi in unum amorem deriuãtes facta tranſlatio/
ne a feris beſtiis quæ ſitientes cum ex eodem riuulo hauſtum petunt in prælium inuicem ueniunt.Inde in iu
re riuales uel corriuales dicuntur qui in eodem riuo ius habent & pro eo ſæpe contendunt.Chæ.Prædicas.i.
dicis.duras.i.aſperas acerbas.partes.i.onera ſeu prouinciam aſperam fratris.quaſi dicat fratri eſt res cū potenti
uiro propterea illi duræ partes ſunt.pro eo enim quod dicitur magnã mihi imponis prouinciam diceretur
recte.magnas ſeu difficiles mihi partes iponis.Par.Immo enim.i.ſed certe ſi ſcias qđ donū frater tuus cõparet
ideſt emat aut cõparãdū putet cõtra ſuple hoc donū.uel cõtra.i.uiciſſim:uel ex oppoſito ut ſit aduerbiū. tū.i.
tūc magis dicas id.ſ.duras phedriæ eē partes ut cū tã diuite & largo cõtēdat donis ſeu muneribꝰ certet. Chæ.
hercle:ideſt per herculem quæſo quodnã.i.qđ bonū cõparat huic.Par.Cõparat eunuchū.Chæ.obſecro ne.i.
utrū comparat illū hominē inhoneſtū.i.fœdū.ſenem.i.annoſum.muliebrem.i.effœminatum.& qui mollici
em habet mēbrorum ut mulier.Ideo uituperat ab ætate q; ait ſenem:& a mēbrorū mollicie cū ait muliebrē.
quē.ſ.hoiem mercatus eſt:ideſt emit heri.Par.iſtum ipſum comparat inq̃.Chæ.certe homo ille ſcilicet frater.

ASCENSIVS. Multi legunt ſenem mulierem ubi eſt muliebrem.

Quatietur

DONA.CQuatietur certe cum dono.mire cum dono tanq̃ illi repulſæ cauſa donum futurum ſit. Tū de/
inde nõ reiicieť:ſed quatieť.Vide q̃ contumelioſius dictū ſit:quatieť foras:uel uerberibus ipelleť foras:nõ ex/
pulſione:ſed detruſione uel ſic dixit foras quatieť ut deſit uerſum: ut ſit foras uerſum uerberabitur.ut uerbere
tur & fugeť foras.nã & puulgatæ cõſuetudinis dictū eſt:feri canē foras:hoc ē feriendo canē foras eiice. CSed Feri canē
iſtã thaidē nõ ſciui nobis uicinã. modo enim pro eunucho ueniet :ſi nouit:aut notus ē:foras
& ſi mulierem adoleſcens ne nouit quidē ipſe:multo maxime neſcieť.Sed iſtam thaidem nõ ſciui nobis ui/

Quatietur certe cū dono foras:ſed iſtam thaidem
Non ſciui nobis uicinã.Par.haud diu eſt.Chæ.perii.
Nunq̃ ne etiam me illã uidiſſe:ehodū:dic mihi
Eſt ne ut fertur forma:Par.ſane.Chæ.at nihil
Ad noſtrã hãc.Par.alia res eſt.Chæ.obſecro hercle
Parmeno.fac ut potiar.Par.faciam ſedulo.
Ac dabo operã.adiuuabo.nūqd me aliud uis:
Chæ.quo nunc is.Par.domum ut mancipia
Hæc ita ut iuſſit frater deducam ad thaidem.
Chæ.o fortunatū iſtū eunuchū.q qdē i hãc deť domū.
Par.qd ita:Chæ.rogitas:ſūma forma ſemper
Conſeruam domi uidebit:colloquetur:aderit una
In unis ædibus:cibum nonnunquam capiet cum ea.
Interdum prope dormiet.Par.quid ſi nunc tute
Fortunatus fias.Chæ.quare parmeno:reſponde.

cinã.cõtra illud quod meretrix uicina erat.
haud diu eſt uicina.ſ.& ē cauſa an ueriſimi/
le ſit neſcire potuiſſe uicinã.& nota apđ Te
rentiū uicinas poni ſæpius adoleſcentibus
meretrices : ut hic ſit pria amoris illecebra.
CNunq̃ ne ēt me uidiſſe illã.artificioſe in/
culcat poeta uidiſſe.CEſt ne ut fertur forma
hoc propter illud quod ſupra diximus. ſed
nimio lepore Terētiano iam illud agitur.
Nam hic oſtendiť ueriſimile eſſe pro eunu
cho creditū:apud uicinã meretricem chæ/
ream qui adeo ignotus ſit mulieri:ut ne ip
ſe eã nouerit:qđ erat facilius & ꝓmptius: &
addiť color:qđ & illa non diu uicina eſt:&
qđ adoleſcēs primū i pyreo cõmoratus eſt.
CNihil ad nſam hãc.moraliter nſam dixit Noſtram
pro meã. CAlia res eſt.non potuit melius
uterq; ſuã gratiã reſeruare:nã illa & hic amã
tur.CFaciã ſedulo.mire in promiſſis poſte
rioribus difficultas rei oſtēdiť:cū primū fa/
ciã dixerit.CNūquid me aliud uis:hoc di/
cere abeuntes ſolent:& bene uis qa feſtinat:& ſimul quia hinc naſciť dolus fallēdæ meretricis.CVt mancipia
hæc ita ut iuſſit frater deducanť ad thaidē.Vide Terentium ut nõ quæſita eſſe hæc fallacia:ſed ipſa ſe obtuliſſe
uideatur . CO fortunatū iſtum eunuchum.iſtum ſæpe annotauimus:aut ad contemptum:aut ad odium re
ferri:ut Virgilius. Aut quid petis iſtis:& iſta quidem non in tua magna uoluntas.CQui quidem in hanc de/ Virgilius
tur domum:quid facilius q̃ imitari uelle quod laudes:nec quiſq̃ niſi qui cupit eligitur ꝓ eunucho:qui eunu
chum putat eſſe beatum.Vide q̃ molli deſcenſu ad hoc conſilium peruenitur.Res enim hoc ſuggerit potius
q̃ parmeno.ideo qa ſeruū hoc ſuadere chereæ nimis temerarium fuit.CQuid ſi nunc tute fortunatus fias:ſic
uidetur dicere parmeno potius ut ioceť q̃ ut fieri credat poſſe.CQuidni ita potuit itelligere ſtatim ſeruus: ſed
ad hoc iterrogat ut ſpectator doceatur.CVidebit colloquetur aderit una.amatorie nimis quinq; lineas amo
ris executus eſt:adeoq; diligenter:ut etiam ordinem cuſtodierit.Videbit colloquetur aderit una in unis ædi/
bus:mire amator non ſimul effudit hoc bonum:ſed particulatim digeſſit:ut maior uoluptas futura eſſe no/
ſcatur.CVidebit colloquetur &cc.Iſtæ enim ſunt amoris lineæ & ſi eas modo omnes eſt perſecutus.

GVIDO. quatietur.i.trudetur impelletur uel fugabitur & quidem uerberibus foras.Dici etiam ſolet fe/ Qua
ri canē foras.i.feriēdo foras canē eiice.Sed nõ ſciui iſtã thaidē eē uicinã nobis.Par.haud.i.ñ diu ē ex quo ſup. tuor
eſt uicina nobis.Vbi diu ē nomen cum ſupponat huic uerbo eſt.Chæ.Perii.i.perditus ſum.ne.i.utrum ē ue
rum ſup.me nunq̃ uidiſſe illam.ſ.thaidē.Ehodū interiectio mouēs attētionē. dic mihi.i.rñde mihi.ne.ſ. utrū
eſt forma.i.habet pulchritudinem talem ſup.ut fertur.i.ut eſt rumor.Nam Ariſtoteli eſt ſcientiæ copia debet
reſolui per habeo:ut Priſcianus ſentit pro eo quod eſt Ariſtoteles habet copiam ſcientiæ.Par.ſane.i. certe eſt Priſcianꝰ
forma inq̃ ut fertur.affirmat enim ibi ſane.Chæ. At.i.ſed nihil ad noſtram hãc puellã.i.nihil eſt in cõparatiōe
huius puellæ.Par.alia res eſt de hac & de illa.q.d.lata ē differentia.Chæ.o parmeno obſecro fac.i. elabora ut
potiar ea.i.uoto meo utar.Par.Faciã ſedulo.i.diligenter inſtãter quaſi ſine dolo ac dabo opam.i.elaborabo Sedulo
adiuuabo.i.fauebo.nūquid uis aliud hoc dicere abeuntes ſolent quaſi alio properãtes & uerbis finē optãtes.
Chæ.quo nūc is.i.uadis.Par.Eo inq̃ domū ut deducã ad thaidem hæc mãcipia.i.hos ſeruos quaſi manu ca/
pta uidelicet eunuchū & æthiopiſſam.ita ut.i.ſicut frater tuus ſcilicet phe.iuſſit.i.præcepit.Chæ. O iſtū eunu/
chum (iſtū per contemptum dixit & in odiū) fortunatum.i.fœlicem.q.d.reputo ſeu exiſtimo iſtū eunuchū
fœlicem:qui quidē.i.certe.deť.i.mittať dono in hãc domū thaidis.Par.quid.ſ.cur ita dicis eū fortunatū.Chæ.
rogitas.i.interrogas:uidebit ſemꝑ domi cõſeruã.ſ.puellã quæ erit conſerua illi cū ipſe ſit ſeruus. Videbit ergo
conſeruã ſūma forma.i.habētē formã.i.pulchritudinē excellentē.colloquetur.i.ſimul loqueť.aderit ideſt præ
ſens erit uel ꝓpe.una.i.ſimul.in unis ædibus.i.in una eadēq; domo.nõnunq̃.i.interdum.capiet cibum cum
ea.i.cum ea comedet.interdū dormiet.prope:ideſt iuxta eam.Par.Quid diceres ſup.ſi tute.i.tumet.nunc fias:
ideſt efficiaris.fortunatus:ideſt fœlix ut ille eunuchus . Chæ . Quare parmeno fierem fortunatus reſponde.

VNIVERSIDAD D SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONA.¶Capias tu illius ueſtem.nō ſemel oſtēdit qđ futurū ſit:quia particulatim pōt etiam qđ turpe ē ii mitti ad pſuaſionē:ſemel ingeſtū reſpicit.ergo nō dixit ꝑ eunucho:ſed prio capias illius ueſtē.Tū deinde hoc ipſum nō aſpernāte domino pergit ſeruus ad cætera quæ audaciora ſunt.¶Veſtē quā libenter audiat.repeti/ tionē dictoꝝ ꝑ interrogationē oſtēdit chærea.¶Audio.i.libēter hoc admitto & cōſentio:ut in phormione Audio & fateor & cōtra nō audio.¶Intelligo.audio & intelligo uim modo nō uſitatā exprimit:ſed ob con ſentientis in modicū affectū.¶Cibum una capies.bñ ſeruus interturbauit ſupradictas amādi lineas & ordinē uoluptatū:quippe qui amare non nouerit. Cibū una capies:adſis:tāgas:ludas:ꝑpe dormias:& ſi ſatis erat ſuperior uerſus:tñ intentiua ſunt amatori ēt ſigillatim hæc enumerata q̄ una ſentētia ſuperior uerſus oſtenderat. ¶Quādoq dē illaꝝ:pro ex illis.¶Quiſq̄:qa quæq̄ dicere abſurdū eſt.¶Illarū qſq̄ . quiſq̄ multis exēplis ꝓbat etiā fœminino genere ueteres ꝓtuliſſe:ita ut in numeris & generibus hæc ꝓnoīa infinita ſunt.¶Neq̧ ſcit q ſies.hoc eſt qđ ſupra callide poeta ꝓſtruxit. ¶Præterea forma atq̧ ætas ipſa eſt:deeſt in te.¶Facile ut pro eunucho ꝓbes.formā.ſ. & ætatē.Formā qa pulcher es:ætatē qa ephebus.Facile ut pro eunucho ꝓbes:nunc fingas atq̧ perſuadeas:ut in cōſuetudine dicimus:hō ſacrilegus pro innocēte ſe ꝓbauit:

Cicero & Cice.Hoc tu is ꝓbabis.itaq̧ deeſt te:qđ ſubaudiamus ut ſit pro eunucho te probes Probes ut Migrantes cernas:aut ꝓbes perſuadeas:& ſimul honeſte:nō dixit qđ erat rectū in eunuchum ꝓbes. ſed pro eunucho ne eēt contumelioſum in chæream.¶Orna me nūc iam.hortatiue orna dixit:non deſpolia

Abduci aut exue me.¶Abduc.abducimur unde uolumus ducimur quo nolumus.¶Quantum potes . deeſt cito.

Duci ¶Quid ais.callide ſeruus nō uult ſe auctorē uideri tanti facinoris.¶Quo tru.comici ſemꝑ ea oſtēderunt fieri ab altero uerbis alterius perſonæ:quæ oſtendiſſe ipſe non poterat:ut nunc manu agere per chæreā parmenone ipſo ducente cognoſcimus.¶Quo trudis.ꝓbet ſe ui cogendum a domino ſeruum quem cōpulit di/

Perculari ctis.¶Perculeris iam tu me peruerteris:unde prouerbium.bene plauſtrum perculit.¶Tibi quidem dico mane:ſigillatim iſta pronuncianda ſunt:ex quibus intelligitur non ceſſare chæream:quin adhuc impellat & trudat.¶Pergis ne.quaſi uero ioco dixerit:nō ſerio.¶Ne nimium callidum:periculoſum:ſed melius callidum legitur.¶Nimium.prouerbiale:quia nimium propria uox eſt.¶Flagitiū facinus.flagitium more militari dicitur res flagitatione:hoc eſt increpatione digna.Nam flagitatio ad ſtrepitum dicitur.unde flamma & flagella.& flagitare:ideſt perſonare intelligimus dici.nam hæc omnia ſine ſonitu crepituq̧ non ſunt.

Par.capias tu illius ueſtē.Chæ.ueſtē:quid tum poſtea?
Par.pro illo te ducā.Chæ.audio.Par.te illum eſſe dicā.
Chæ.intelligo.Par.tu illis fruare commodis:
Quibus te illū dicebas modo:cibum una capias:adſis:
Tangas:ludas:prope dormias.quando quidem illarū
Neq̧ quiſq̄ te nouit:neq̧ ſcit qui ſies.præterea
Forma & ætas ipſa eſt:facile ut pro eunucho probes.
Chæ.dixti pulchre:nunq̄ uidi melius cōſilium dari:age
Eamus intro:nunc iam oro orna me:abduc q̄tū potes.
Par.quid ais.iocabar quidem.Chæ.garris.Par.perii:
Quid ego egi miſer?quo trudis?perculeris iam tu me:
Tibi equidem dico mane.Chæ.eamus.Par.pergin.
Chæ.certum eſt.Par.uide ne nimiū callidū hoc ſit mō.

GVIDO. Par.Capias ueſtem illius.Chæ.Veſtem capiam.ſ.qđ tū.i.tūc fiet ſup.poſtea.i.poſt captā ueſtē. Par.Ducam te ad thaidē.pro illo.i.illius loco.Chæ.audio.i.libenter hoc admitto & cōſentio.Par . Dicam te eſſe illum eunuchū.Chæ.intelligo.i.capio quo ſpectes.Par.tū.i.tunc.fruere.i.cum delectatione uteris illis cōmodis.i.illis uoluptatibus & opportunitatibus.quibus cōmodis tu dicebas modo.i.paulo ante illum fruiturum.ſ.capias cibum una.i.ſimul cum ea.adſis.i.pſens uel prope ſis:tangas attectes ludas.i. colludas cū ea.

Quādoq dem dormias.ꝑpe.i.iuxta eam.quando quidem:ideſt quia certe.neq̧ quiſq̄:ideſt aliquam.Et quiſq̄ q̄uis maſculini tantum generis eſſe uideat.multis tamen exemplis probatur a ueteribus in fœminino genere eſſe poſitum.

Quiſq̄ in fœminino genere Nam quæq̄ abſurdum eſſet.quiſq̄ ergo illaꝝ:ideſt ex illis mulierculis nō nouit te:ideſt nō cognoſcit te. neq̧ quiſq̄ ſcit:ideſt cognoſcit.qui ſies:ideſt qui ſis.præterea:ideſt inſuper.forma:ideſt pulchritudo:quia pulcher es & ætas:quia es ephebus eſt ipſa:ideſt talis.ut facile probes:ideſt perſuadeas fingas comprobes te pro eunucho:ideſt perſuadeas te eſſe quaſi eunuchum.Chæ.Dixti:ideſt dixiſti.pulchre:ideſt feſtiue ſeu feſtiuiter . nunq̄ uidi melius:ideſt excellentius conſilium dari.Age hortantis eſt eamus intro nunc iam oro orna me:ideſt induc me ueſtem eunuchi.abduc:ideſt deduc quantum potes cito ſup.Par.Quid ais equidem iocabar:ideſt io

Garrire co dicebam ſupradicta.Chæ.Garris:ideſt nugaris.uerba mihi dare uis.uel futilibus uerbis me ludere tentas. Par.Perii quid ego miſer:ideſt infœlix.egi:ideſt dixi uel feci.quo:ideſt in quem locum . trudis : ideſt impellis me.tu iam:ideſt ſtatim perculeris a percello is:perculi:ideſt peruerteris me ſiue ad terrā me deieceris q̄ſi dicat.ſi pergas me ſic trudere ſtatim me peruerteris:ideſt ad terram deieceris tanquam plauſtrum aliquod euerſum ut uerbis iuris utar:unde ꝓuerbium natum eſt.bene plauſtrum perculit:forte pro eo quod dici ſolet.poſuit manū ſuam in bono loco.uel cecidit ſeu deuenit & appulit in bonum locū.Equidē dico tibi mane nec proſequere qđ incipis.Chæ.Eamus.Par.pergin.i.perſeueras ne in incœpto?Chæ.Certū eſt.i.conſtitutum eſt apud me pergere.Par.uide ne hoc ſit modo nimis callidū.i.nimis callide excogitatum q̄ſi dicat periculoſum.

Chæ.non eſt

DONA.¶An id flagitium ē.an liceat.aut deceat ut prius q̄ liceat.¶At enim iſta in me cudet faba.i.in me hoc malū recidet:in me hæc uindicabit culpa:ut laborat ſolū in quo cuditur.i.batuit faba cū ſiliqs exuit & in tertūſa fuſtibus:ut in areis more ruſticorū:uel qđ quidā male coctam fabā & quæ nō maduerit ſed ultra permanſerit ſupra caput coqui:uelut ipſi fabæ irati eius granū ſaxo cōminuūt tum uniuerſum malū:& oīs dolor ad coquū ꝑuenit.ſimile & alibi a pulmēto ꝓuerbium eſt.Tute hoc intriſti tibi:hoc eſt excedendū accingere. An id flagitiū eſt.Terentius laudat argumētum huius fabulæ:in quo exemplū promitur qđ ꝓſit parētibꝰ obſit meretricibus:& ſimul deliberatiōibꝰ tractās id faciēdū ut ad domū meretriciā deducat.Hoc tale ē:ut nulla lex ꝓhibeat ut defendatur qđ licitū eſt.¶Et illis crucibus q̄ nos noſtrāq̧ adoleſcētiā:hoc iam ad illud pertinet:ut oſtendatur decere.& primo a pſona eius cui ſit.¶Habēt deſpicatā:contēptā atq̧ deſpectā:& eſt ita parētheſis metaplaſmos:uel certe alterius uerbi declinatio ab eo qđ eſt cōſpicor:& deſpicor.Salu.Quū interea Saluſtius metellus mōte digrediēs cū exercitu cōſpicat:dubius qdnā inſolita facies oſtenderet. ¶Nūc iā.r.g.nō eas inquit laceſſam: ſed qđ iuſtū eſt uicē reddā:q̄ſi ipſe in aliis læſus ſit. ¶Vt ab his fallimur:non dixit alii falluntur. ¶An potius hæc pati æquū eſt fieri:illic uiciſſitudo extat in pati dolos.¶Vt a meludātur:ſyllepſis ſubaudit pati.¶Quod q.r. ex cōſequētibus argumētū.nā illud factū uituperatio ſequitur:hoc approbatio.¶Illud.m.ſ.o.p.bene nō iudicēt:qa & hoc ipm nō ſatis ploratū ē:uel meretricē fallere.Quid iſtuc:aduerbiū ē ægre cōcedētis.¶Facias.ꝑ facito.¶Verū:deeſt uide.¶Verū ne.p.c.c.in me:ſine ꝓhibētis ē:nihil deeſt:ſi ꝑcontantis:ut ſit ne forte:deeſt timeo.¶Veꝝ ne.p.c.c.in me.in hoc negocio nō auctor uult intereſſe:ſed ſeruus.¶Rogo.a.i.euidenter oſtendit plus eſſe imperare q̄ iubere.¶Nunq̄ de.a.t.ꝑ Impare nō.ut Nūq̄ hodie oēs moriemur multi.¶Nūq̄.d.a.t.non inqt recuſabo facere:dum tu tamen auctor ſis facti. Iubere

Chæ.nō eſt ꝑfecto ſine.Par.at enī in me iſtæc cudetur
Faba.ah flagitiū facinus.Chæ.an id flagitium eſt.
Si in domū meretriciā deducar & illis crucibus quæ
Nos noſtrāq̧ adoleſcētiā ſemper habent deſpicatam:
Et q̄ nos oībus ſemꝑ cruciāt modis:nūc referā grām:
Atq̧ eas itidem fallam:ut ab illis fallimur:
An potius hæc pati:ah æquum eſt fieri ut a me
Ludantur dolis:quod qui reſciuerint nulli culpent:
Et illud factum merito omnes putent.
Par.quid iſtuc ſi certum eſt facere facias.uerum ne poſt
Conferas culpam in me.Chæ.non faciā.Par.iubes ne?
Chæ.iubeo imo cogo atq̧ impero.Par.nunquam tuā
Defugiam auctoritatem:ſequere me.Ch.dii uertāt bñ.

GVIDO. Chæ.Profecto.i.certe non eſt nimis callidū conſilium.ſ.ſine.i.q.d.ipſe uidero & qđ inepte dici ſolet.dimitte mihi facere.Par. At.i.ſed.iſtæc faba cudet in me.ꝓuerbiū eſt.i.hoc malū recidet in me.uel hæc Iſtæc culpa uindicabit in me.ſicut terra in q̄ cudit.i.batuit faba cū ſiliqs exuit laborat eteni cū fabæ fuſtibꝰ.i.flagel/ i me lis tūdunt i area more ruſticoꝝ ipſa ēt area tūdit.Vel hoc ꝓuerbiū ide natū ē ꝙ qdā male coctā fabā & q̄ non cudetur fa maduerit:ſed dura ꝑmāſerit ſupra caput coqui ſaxo cōminuūt.tūq̧ uniuerſum malū & oīs dolor ad coquū ꝑ ba uenit.Simile etiā alibi a pulmēto ꝓuerbiū eſt.Tute hoc intriſti tibi.i.hoc malū tibi peperiſti.ah interiectio dolentis facinus hoc ſup.factū eſt ſubaudi flagitiū.i.flagitione:hoc ē increpatione dignū.Flagitiū.n.more milita Flagitiū ti dr res flagitiōe.i.icrepatiōe digna.Nā flagito ad ſtrepitū dr.uñ flāma flagella.flagitare.i.pſonaꝛ intelligimus Flamma dici.Nā hæc oīa ſine ſonitu crepituq̧ nō ſunt.Quidā codices hñt flagitiū facimus.Verū Do.mihi uelle uidet Flagellū facinus dici.Chæ. An.i.flagitiū.i.uituperatione dignū ſi deducar i domū meretriciā.ſ.thaidis.& ſi referā grām in malā partē hic capit referā gratiā.i.reddā ſiue repēdā uices illis crucibus.i.tormētis uexationibus.quæ.ſ.cruces hñt nos deſpicatos ſup.i.cōtēptos.& hñt inq̄ noſtrā adoleſcētiā.i.iuuentutē.deſpicatā.i.cōtēptā:deſpectā. Nā ſicut conſpicor ſignat cōſpicio:ſic deſpicor ſignat deſpicio.ſed nūc deſpicatā capit paſſiue tanq̄ a cōi:& q̄ Cōſpicor cruces cruciāt.i.torquent nos oībus modis.i.oībus uiis.An flagitiū inq̄ ē ut referā illis crucibus gratiam atq̧ Deſpicor fallam.i.decipiā.itidē.i.uiciſſim uel eodē modo.eaſdē cruces.i.meretrices quæ nos cruciāt.ut.i.quemadmo/ Deſpectus dum:nos adoleſcētes fallimur.i.captamur atq̧ decipimur ab illis:an potius flagitiū ē inq̄ pati hæc q̄ fiūt a meretricibus.ac æquū ē.i.iuſtū eſt fieri ut meretrices ludant a me dolis.i.decipiantur a me fraudulenter:hoc ē q̄ licūq̧ potero fraude:qđ.ſ.hæc pati.hi qui reſciuerint.i.ad quoꝝ notitiam peruenerit.nulli culpent.ideſt criminentur.omnes putent illud.ſ.deluſas eſſe meretrices.eſſe factum merito.ideſt quia bene meruerunt . Par. quid iſtuc dicis ſup.q.d.cur tam longum ſermonem producis.& eſt dictum ægre concedentis.ſi certum eſt tibi:ideſt ſi conſtituiſti facere illud.facias pro facito.uerum:ideſt ſed.uide ſup.ne poſt.i.poſtea.cōferas.i.cōiicias reiicias culpam in me.ubi ſi ne ſit ꝓhibentis aduerbiū nihil deeſt.Chæ.non faciam.i.non conferam in te culpā.Par.ne.i.utrū iubes me ornare te & deducerꝫ.Chæ.petis ſup.an iubeo.imo.i.ſed cogo atq̧ impero.ubi ſatis liq̄t plus eē impare q̄ iubere.Par.nunq̄ fugiā tuā auctoritatē.i.tuā iuſſionē.Vel nō recuſabo facerꝫ dū tu tñ auctor ſis facti.Sequere me.Chæ.dii bñ uertāt qđ agimus.ſ.i.efficiāt ut ex hoc nobis bñ cōtigat & q̄ſi i nr̄; bonū uertāt.uel ut bono omine id efficiamus.Tractū āt hoc ē ab hectore & aiace.nā hector dedit aiaci gladium quo ſe aiax poſtea iteremit.Hector uero balteū accepit ab aiace quo circa muros patriæ tractus ē.poſtea ide & Dii bene illud comicū natum ē:dii bene uertant qđ agas.Plærūq̧ enim bona in peius mala mutantur in melius. uertant

VNIVERSIDAD D SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DO. m Agnas uero agere th.g.m.Hic ſermo ſic ꝓdit ut & poſt cœnã inchoatus eẽ uideať.cõtinet aũt aſſenta tionẽ paraſiticã & ſtultitiã glorioſi militis.℃Agere.plus ſonat infinitus modus finito.℃Ingẽtis. uide quantũ adiiciat paraſitus:ille magnas dixit.hic rñdit ingẽtis.℃Illa læta ẽ.hic triũphat.℃Id uero ſerio. id ob id:ut Id amabo adiuua me.℃Serio id ob id amabo alias.at nũc idẽ parelcon,ꝓductiõis locus eſt:q̃ abs te datũ eſt:maioris eſt gratiæ tãtum potuiſſe amo rẽ militis:ut meretrix minus lætaretur ob lucrũ.℃Triũphat. nũc militaribus dictis tangit militẽ paraſitus.℃Huc ꝓuiſo ut ubi tẽpus ſiet.tertia perſona uenit i ſcænã:ſed ſe-paratim loquiť & ſecũ.℃Sed eccũ mi. iniu rioſe militẽ.honorificeꝓprio noĩe diciť:ut in ſubiectis. Audire uocẽ uiſa ſum mõ mili tis.℃Eſt iſtuc datũ:ſato decretoq; cõceſſum ut Non dabiť regnis iſto ꝓhibere latinis. ℃Vt grata.ſ.q.ſ.oĩa:gratæ nobis aut res aut pſonæ:ſed nũc res dicit.℃Aduerti hercle.a. approbat dictũ:& hocait aĩo.℃Vel rex mi-hi.ſ.gratias agebat:q̃ intẽpeſtiue miles ad re gẽ trãſitũ fecit:cũ de meretrice agať.℃Quæ facio oĩa.eclypſis:uel ſyllepſis:uel rex: ut in ecyra.Vel hic pãphi.iurabat quo.bac.q̃ ſan-cte.℃Vel rex.m.ſ.a.ſubaudiť gr̃as:ab eo qḋ ſupra dixit.Magnas uero age.th.g.m.℃Par tã gloriã.i. quæ pariť:ut Vectus æquo ſpu-

Thraſo miles.Gnato.Parmeno.

m Agnas uero agere gr̃as thais mihi.Gn. ingẽtes.
Thr.ain tu illa læta eſt.Gn.nõ tam ipſo quidem
Dono q̃ quod abs te datũ:id uero ſerio triumphat.
Par.hoc ꝓuiſo ut ubi tp̃s ſiet deducã.ſed eccum militẽ.
Thr.eſt mihi iſtuc datum profecto ut grata ſint quæ
Facio omnia.Gna.aduerti hercle animum.
Thr.uel rex ſemper maximas mihi gratias agebat
Quicquid effecerã:aliis non itidẽ.Gn.labore alieno
Magnã partã gloriã uerbis ſæpe in ſe transfert q habet
Salẽ qḋ in te eſt.Thr.hẽs.Gn.rex te ergo in oculis.
Thr.ſcilicet.Gn.geſtire.Thra.uerum credere omnem

Hoc ſal mantis acer.℃Qui.h.ſ.Sal neutraliter cõdi-mẽtũ eſt :maſculini ſapiẽtia.℃Verbis in.ſ.t. Hic ſal q.h.ſalẽ mire adulať hoc attribuit militi qḋ minime hẽt uel uerba uel ſalẽ.℃Quod i te eſt:qḋ tu hẽs:itelligis hẽs.qḋ eni tenemus Habere corpe hẽmus aĩo:quodq; itẽ aĩo hẽmus in intelligimus. hẽs pro itelligis.ſic diciť acci-Saluſtius pe:hoc ẽ habe.hẽs ẽt.i.dicis.ut Salu.Tarte-ſum hiſpaniæ ciuitatẽ:quã nũc tyrii muta-to noĩe gãdir⁹ hñt.℃Rex te.e.in.o.ſ.geſtiť uide icõditã ꝓpetationẽ laudari ſe cupiẽtis adeo ut nõ ſinat uerba ipleri. Quãdo perfe cti mei.ſ.℃Verꝝ &.c.o ex.magis irridebis ſi cõſideres militẽ motũ eẽ q crederet oẽ; ex ercitũ & cõſilia ſub obtentu militis:ea ſtulti Virgilius tia ſcripſit breuiter comitẽ regiũ acceptũq; imperatori.nam qui nũc credit exercitũ:credit & conſilia.Vir. Nul Auxeſis la.m.ſi.te.q.g.r.Seu pacẽ:ſeu bella gerã.ti.m.r.Verborũq; fides:cõſilia. Auxeſis:plus ẽ cõſilia q̃ totus exercitus.

GVI DO m Agnas &c.Hæc ſcæna contin&et aſſentationẽ paraſiticã & ſtultitiã glorioſi militis.Thr.uero hæc parti cula hic eſt incœptiua:ut Cice.incipit epiſtolã.Ego uero ſerui uellẽ &cc.Thais ageť.i.agebat(ſed plus ſonat infinitus modus q̃ finitus) magnas gr̃as mihi.Gna.Ingẽtes.i.imenſas maxias agebat inq̃ gr̃as Thr.Ain.i.dicis ne tu q; thais eſt læta ob donũ meũ.ſ.Gna.Quidẽ.i.certe.nõ tã eſt læta inq̃ ipſo dono.i.pro-pter donũ.q̃ q;.i.quia datũ eſt abs te cuius amore lætatur.Vero.i.ſed triũphat.i.more triũphãtis ducis floret Serio & lætať.id.i.ob id q;.ſ.abs te datũ ẽ.ſerio.i.bono aĩo:non ficte neq; iocülariter.qḋ ſi ſit eẽ intelligiť ſentit uel aliud uerbũ id genus.q.d.q̃ q;.i.qa ſentit uel ſcit abs te datũ eẽ.Dixit ãt triumphat ꝓpter militẽ q; ex uictoria Prouiſo militiæ parta triũphetur.Par.Hic tertia perſona uenit in ſcænã:ſed ſeparatim loquiť & ſecũ.ꝓuiſo.i.ꝓcedo.Si gnificat ẽt ꝓuideo uel ꝓſpecto.ut ubi.i.qñ tempus ſit adducã huc eunuchũ cũ æthiopiſſa . Sed eccũ.i.ecce hic militẽ per contẽptum dixit.Thr.iſtud eſt datum mihi.i.fato decretoq; cõceſſum ut oĩa ſint grata quæ facio. Vel ꝓ etiã Gna.Hercle aduerti aium.i.aĩaduerti & percepi bene id tibi datũ eſſe & annotaui ſeu obſeruaui.Thr.uel:ideſt etiam.rex.ſ.imperator & dux meus ſemꝑ agebat mihi maximas gr̃as.quicqd.i.quãcũq; rem effecerã.nõ itidẽ ideſt nõ ſimiliter aliis gr̃as agebat.Gna.is qui habet ſalẽ.i.urbanitatẽ:facetiã:facũdiã:ſapiẽtiã.qḋ.i.habere ſalẽ eſt.in te ſæpe tranſfert.i.traducit in ſe.uerbis.i.eloquentia ſuam gloriam magnã partam.i.quæ pariť ſeu acqriť labore alieno.i.labore alioꝝ qui nõ ea ſunt facũdia qua tu es.Sal neutraliter cõdimẽtũ ẽ maſculini ſapientia. ſed ſæpius reperitur in bonis auctoribus in maſculino q̃ in neutro:& quidẽ pro cõdimento.non uelim ta Cicero men negare quin uetuſtiſſimi aliqui neutro ſint uſi.Thr.Habes.i.itelligis.Cicero ad lẽtulũ.habes de uatinio cognoſce de craſſo.qḋ enim tenemus corpore.hẽmus aĩo.Item qḋ aĩo hẽmus illud intelligimus.Gna.ergo Geſtire rex te hẽbat ſup.in oculis.i.in conſpectu ſuo.Thr.ſcilicet.i.certe me hẽbat ante cõſpectũ ſuũ.Gna.Geſtire.i.ge ſtiebat:hoc eſt geſtibus lætitiã ſuã oſtendebat de pñtia tua.Thr.Verũ.i.ſed.credere.i. cõmittebat mihi omnẽ

Exercitum

DONA.℃Mirũ:melius per ironiã pronũciamus mirũ.q.d.quis nõ crederet tali uiro:ſed põt etiã ſimplici ter pro admirãtis geſtu accipi.℃Vbi ſatietas.h.aut negocii cepat.Reip.princeps duas res patiť.homines & ne gocia.i.pſonas & res hoium:aut negocii eos qui gerũt:& ea quæ geruntť.℃Satietas.h.a.n.o.ſiqñ cœpat.pro-prie reddidit & decenter hoium ſatietas negocii odiũ.nõ enim par erat reip.principẽ odio laborare.℃Quie ſcere.u.u.bono uerbo uſus eſt.Nã ceſſat deſidioſus:reqeſcit defeſſus.Quaſi enim græce expreſſit ſtulti inſaniam militis:qui ante uult intelligi qḋ ſentit q̃ ipſe dicat:& proprie hoc morale eſt ſtolidi:ſiue ruditer loquen-

Exercitũ & conſilia.Gn.mirũ.Thr.tũ ſicubi tũ ſatietas
Hominũ:aut negocii ſiquãdo odiũ cœperat: reqeſcere
Vbi uolebat quaſi noſtin.Gn.ſcio quaſi ubi illã
Expueret miſeriã aĩo.Thr.tenes tũ me cõuiuã ſolum
Adducebat ſibi.Gn.hui.regem elegantem narras.
Thr.immo ſi homo eſt,perpaucorum hominũ.
Gn.immo nullorũ arbitror.ſi tecũ uiuit.Thr.inuidere
Oẽs mihi mordere clanculũ: ego floccipendere:
Illi inuidere miſere:uerũ unus tamẽ impẽſe:elephãtis
Quẽ res indicis præfecerat:is ubi moleſtus ẽ magis
Quæſo inq̃ ſtrato eo ne es ferox:quia hẽs imperium
In beluas.Gna.pulchre me hecle dictũ & ſapienter

tis.Quaſi enim apoſiopeſis:ꝓ hẽs hoc:hoc eſt qḋ ſupra itelligit.℃Quaſi.u.i.e.m.ubi ꝓ quãdo:& i his & ſupra expueret. Expuere ẽ Expuere cũ faſtidio aliqd reiicere & expellere.nã ex-puere ẽ extra pus mittere ideſt foras nã pus eſt oĩs humor corpori oneroſus.℃Tũ me cõuiuã ſolum abducebat ſibi hoc ſupat qs .ſ.eẽt magiſter magnarum rerũ.i.cõſiliarius uoluptatibus quoq; regis princeps eſſet & uide quo ſignificatu dicať me,& cõuiuã & ſolũ & adducebat:nã nõ uocabat:& ſi qua ſi nõ propter me:ſed ut ſibi bene eſſet.℃Tũ me cõuiuã.i.cũ ſatietas hoium eẽt:cũ odiſ-ſet negocia.℃Regẽ elegantẽ narras: qui eli-gere ſciat:aut qui ipſe ſit eligẽdus. ℃Perpau corũ.h.aut qui paucis utiť:aut qui de paucis eſt:aut qui paucis placet:hoc eſt bonis & ſa piẽtibus qui fere pauci ſunt.℃Immo nullo rum arbitror:hoc aduerſus ne miles audiat.põt tñ & aliter intelligi maxie cũ milite.℃Inuidere oẽs mihi:plus põt ad ſignificandũ infinitũ tempus:q̃ finitum.Ego uero floccipẽdere:q; morderẽt clãculũ:uel q; inuiderent. Cõuiuã ſolũ adducebat ut ſolã nã perfidus ille:ſignificat aut ſæpiuſcule factũ.Illi inuidere.m.Miſer enim ẽ cui Miſer aiæ miſeria ineſt.℃Verũ unus.ꝓprie unus.nã unus ex multis diciť:& mire facta nullius põderis repetitio ad Vnus inertiã loquẽtis exprimẽda.nã poſtq̃ dixit.Inuidere oẽs mihi:repetit inuidere miſeř:& cũ ipenſe & miſere idẽ ſignificẽt:& mox tamẽ ſine ullo actu addidit.Verum unus tamẽ impenſe:aut plus miſere q̃ ipẽſe.℃Elephãtis .q.r.in.p.& hoc ſtulte:cũ ad dignitatẽ ſumit:& ſic pronunciat:ut magna eẽ præfectura uideať hæc ipa:& hoc a ſtolido milite ſic ꝓferť tãq̃ magnũ hominẽ uelit eẽ qui ſibi inuideret & idicis προσαντιαιϛολων mau rorũ qui & maiores ſunt.℃Is ubi.m.m.eſt more ſuo magis addidit ne diceret moleſtior.℃Quæſo inq̃ ſtra. ſtrato nomẽ accõmodatũ militiæ.℃Eo ne es ferox:cauſale eſt:iõ ne es ſignificať.℃Quia habes.i.in.b.mire ex tulit imperiũ in beluas.ſic Vir.illa ſe iactet in aula Aeolus:& clauſo uentorũ carcere regnet.℃Pulchre.m.h.d.i Virgilius modica laudatione uertit ẽt ſiquid facete dictũ eſt:ſufficeret enim pulchre qḋ eſt ſapienter:quia & iugulatas.

GVI. exercitũ oẽm aciem & conſilia.i.archana & ſecreta.Gna.mirũ.Vel nõ eſt mirãdũ uel mirũ nõ ẽ ſup. mihi.i.uõ miror.& quidẽ per ironiã.q.d.quis nõ crederet tali uiro.Vel eſt admirantis dictũ.q.d.mirũ ẽ quo modo ſic utaris eo familiariter.Thr.tũ.i.deinde.ſicubi.i.ſi alicubi ſatietas hominũ cœpat eũ.i. tedio hominẽ erat affectus.aut ſiqñ.i.ſi aliquãdo uel ſi forte odiũ negocii.i.moleſtiæ curæ uel laboris.ubi uolebat.i.quando cupiebat requieſcere.& recte.nã ceſſat deſidioſus requieſcit defeſſus quaſi noſtin apoſiopeſis.q.d.Hẽs iã & te Ceſſare & nes aĩo qḋ dicere uolo.& iõ nõ eſt opus pfecte dicere .Gn.ſcio.i. intelligo bñ.qſi ubi.i. quando. expueret. i. reqeſcere cũ faſtidio eiiceret.aĩo.i.ex mẽte ſua.illã miſeriã.i.moleſtiã ai.Expuere enim ẽ cũ faſtidio aliqd reiicere & expel apoſiope-lere.Nã expuere.i.extra pus mittere.Pus enim eſt omnis humor corpi oneroſus.Thr.tenes.i.intelligis tũ.i.tũc ſis .i.abducebat ſibi me ſolũ cõuiuã.i.uitatũ ab eo ad epulas ſecũ.Gna.Hui iuteriectio geſtiẽtis & quaſi admiran- Expuere tis narras regem elegantẽ uel qui eligere ſciat:uel q ipſe ſit eligẽd⁹.Thr.Immo ſic ẽ hõ ꝓpaucorũ hoium.i.qui Pus paucis utiť uel paucis placet.ſ.bonis & ſapientibus q pauci ſunt uel ẽ hõ de paucis.uel pauci ſunt aut rari iuẽ- Hui geſtiẽ tu q ſint ei⁹ ſimiles:& qḋ dici ſolet ẽ.ſingularis hõ & nouus q hẽt qḋ paucis cõuenit.Gna.Auerſus paraſitus tis hoc dicit ne miles audiat.Immo arbitror nullorũ hoium ipm regẽ eſſe ſi tecũ uiuit.q.d. nullis eẽ cũ ſimilẽ Elegans puto ſi tecũ uiuit:qñ nemo ſit præter eũ q te ſecũ ut cõuiuã admittere dignareť pp tuã fatuitatẽ cũ ſis ita glorio ſus loquax & nihili.Thr.Miles nõ aduertit ad dictũ paraſiti ſuæ iactãtiæ adeo iſudãs:oẽs cõmolitones inuide re.i.inuidebãt mihi.mordere.i.mordebant:& detrahebãt mihi.clãculũ.i.ſecreto.ego floccipẽdere.i.cõtẽne-bã q; inuiderẽt & morderẽt.Illi inuidere.i.inuidebãt miſere.i.cũ miſeria & moleſtia ſua & infœliciter. Nã ſe ſi alios inuidus igne coquit.Verũ.i.ſed tamẽ unus ex inuidis ipẽſe.i. ualde uel uehementer uel miſere inuide bat inq̃:quem rex perfecerat elephantis(nam hic elephantus elephanti diciť)indicis.i.de india profectis.ubi: ideſt cũ is ẽ magis moleſtus : ideſt nimis me afficiens tedio.Inquam:ideſt dico ei o ſtrato nomen accõmo datum militiæ . ne: ideſt utrum es ferox: ideſt terribilis & toruus . eo : ideſt ideo quod habes imperium in beluas: ideſt ſupra elephantos . Gnato . Dictum fuit ſupple pulchre & feſtiue lepide & ſapienter.

VNiVERSiDAD
D SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONA.℃Iugularas.h.pulchre tangit militē iugularas dicendo nō occideras:quaſi gladio nō uerbo uſus
ſit.℃Mutus ilico.tā hoc ſtultū eſt:quaſi diceret ſtatim nihil.Recte autē diceret:Ex illo mutus fuit:tale eſt illud:
Tacere feſtina.℃Quidni eſſet:hoc eſt ut poſſet eſſe iugularas.℃Hoiem perditum.deeſt o ut ſit o hoiem per
ditū.ſed ſic melius ſonat.maioris enim ſtuporis eſt hoc modo pronūciatū.℃Hoiem perditū miſerūq: uide
quantum addiderit:qui non hoiem ſimpliciter:ſed pditū & miſerū illū.nec malū ſed ſacrilegū dixerit.℃Quo
Tangere pacto.rh.t.luſerim:fatigauerim.nā tangere cū multa:tū ēt hoc ſignificat.℃Nunq̄ ſed nar.ob.callide paraſitus i
telligit ad hoc ſe interrogatū ut audiſ poſtu
let.℃Plus milies audiui.hyperbolæ: aut ſu/
perfutura:ut æqueſ:aut ſubiacet ſuperfuturæ
æquaſ milies ſubiacet:ut tm̄ nō milies cōue
nit ſtultū eundē & immemorē eē:cui intel/
ligētia nō ē.℃Forte habui ſcortū.uide quē/
admodū miles dū uult ad dictū ſuū puenire
fateaſ:interim q̄ cōtēptus ſit atq; deriſus: ab
domen in corpe fœminarum pati
Scortum ens iniuriæ coitus ſcortū diciſ.& diciſ ſcor
tū:quia tūc apiuntur dura coria dicta ſcorta:
a parte ergo meretricis ſui ſcorta dicuntur
uel ἀπὸ τοῦ σκαίρειν.qđ græce palpitare i
telligiſ:qđ ille faciūt ſaltando aſſidue:uel po
Lucretius tius criſſando:ut Lucre.ait.Ob eā cauſam ut
cōcinniorē uenerē exibeāt uiris:aut ſibi abi
gant cōceptū:qđ in uulua fœminæ in ipſo
coitu nō ſe mouentis incidit.℃Lepus tute

Pape:iugularas hominem quid ille. Thr. mutus ilico.
Gn. quidni eſſet: Par. dii ueſtram fidē hominē pditū.
Miſerūq; & illum ſacrilegum. Thr. quid illud gnato:
Quo pacto rhodiū tetigerī in cōuiuio nūqd tibi dixi:
Gn. nunq̄: ſed narra obſecro plus milies iam audiui.
Thr. una in cōuiuio erat hic quē dico rhodius
Adoloſcētulus. forte habui ſcortum cœpit ad id luder:
Et me irridere: qd agis inq̄ hō ipudēs: lepus tute es:
Et pulpamētum quæris. Gn. ah ah eh. Thr. quid eſt:
Gn. facete lepide: laute: nihil ſupra. tuum obſecro
Ne hoc dictum erat: uetus credidi. Thr. audieras.
Gna. ſæpe & fertur in primis. Thr. meum eſt

Pulpamtū es &.p.q.lepus pro infamia multa poniſ:uel qđ magis a poſteriori parte hoc eſt armis:pulpamentū de ſe p/
Horatius beat cū in cōuiuio capiſ apppoſitus:ut Hora.ait.Fœcundi leporis ſapiēs ſectabiſ armos.Vel qđ uenanſ illum
& pſectanſ canes:quos pro amatoribus allegorice intelligimus.ut ipſe Terentius ait:Ceruā uidere fugere ſe/
ctari canes:Vel qđ illū ſic fugiant oēs cōſtituāt:ut hūc libido effœminata:uel qđ a phyſicis dicaſ incerti ſexus:
ac eſſe modo mas:modo fœmina.℃Lepus tute es &.p.q.Quod in te habes hoc quæris in altero.& eſt trop⁹
in allegoria.℃Ah ah eh.paraſitus hic interiectione riſus addidit:quo magis tūc primū hoc audiſſe credatur.
Facetus ℃Quid eſt.hæc interrogatio geſtū uultūq; cōtinet cuiuſdam alacris & certi qui laudandus ſit.℃Facete:facetus
Lepidus eſt qui facit uerbis qđ uult.℃Lepide.lepidus qui politus eſt:ut λεπὶς.i.lamina.℃Laute.lautus qui mūdus &
Lautus ſplendidus ē.℃Tuū ne ob.hoc dictū erat:& dicta & prouerbia:& adagiones qui rem agant facetis hominib⁹
Adagiões aſcribunſ:& hoc laudis genus eſt ad potiores referre:quod aliter probaſ dixiſſe.℃Vetus credidi.quia omnia
uetera magna ſunt.℃Sæpe & ferſ in primis.nō ex ipſo.nam eſſet cōtrariū ſuperiori.℃Meum eſt.non ſenſu
tantūmodo:ſed uerbis quoq; ipſis agreſte eſt:quod nunc dicit meum eſt.

Iugu GVI. Pape:interiectio admirantis tale dictū.iugularas.h.i.attonitū ac mutū reddideras eū ac ſi iugulaſſes
lare .i.occidiſſes eū.Quid ille rn̄dit ſup.Th.ilico.i.ſtatim mutus fuit neq; qcq̄ addidit.Gn.qdni.i.cur nō eſſet mu/
tus.ſ.Par.o dii.u.f.i ſup.hoc ē ueſtrū auxiliū iploro & opē hoiem pdiū ubi deeſt o:ſed ſic melius ſonat.maio
ris eſt enim ſtuporis ſic pronūciatū.i.o hominē perditū.i.i oē ſcelus datū & miſerū iſœlicē.&.i.etiā.o illum ſa
crilegum. i.nefarium illū dixit eleganter ad maiorē expreſſionē:uel retulit illud ad gnatonē ita q unā partē
illius dicti referas ad thraſonē & alterā ad paraſitū q̄ſi utrūq; uituperet.Thr.o gnato qd: modus interrogandi
Tangere nūqd dixi tibi illud.ſ.quo pacto.i.quō tetigerim.i.pupugerim luſerim fatigauerim i cōuiuio rhodiū quēdā
p pūgere adoloſcentulū de rhodo. Gn. nunq̄ dixiſti mihi:ſed obſecro narra audiui plus milies. h. d. auerſus.Thr. hic
adoleſcētulus rhodius quē dico erat una.i.ſimul in cōuiuio.forte.i.caſu habui ſcortū.i.meretricē cœpit.i.ice
pit ludere.ad id ſcortū.ſ.qđ habebā.& cœpit inq̄ irridere me.inq̄.i.dixi o hō ipudēs.i.effrons & inuerecūde
& qui defricuiſti frontē qd ais:tute.i.tu met es lepus.i.pulpamentū & q̄ris pulpamentū in alio.hoc ē qđ in te
Cicero habes hoc in altero quæris:quaſi dicere uelit.pſtas te aliis abutendū:ut ait Cicero.& aduerſus & auerſus ipu/
Pulpa pæ. dicus es.Pulpa pæ & pulpumētu ti.ut uult Donatus dr̄ caro quæ manducaſ eo q pulſeſ & cōcidaſ.& ideo
lepus hominis pulpamentū ē:qm̄ eius carne ueſcaſ hō.ſed hic ſub eo dicto iſamia fœda multaq; itelligiſ quæ
potius eſt reticēda q̄ nimis patefacienda.Gn.ah ah eh interiectio in riſum effuſi.Thr.qd ē:Dictū fuit ſup.facete
.i.feſtine urbane.Nam facetus dicitur qui facit uerbis qđ uult Lepide.i.polite.Nā lepidus diciſ qui politus eſt
ut lepeſi græce.i.lamina.laute.i.ſplēdide nitide.Lautus enim eſt qui mundus & ſplēdidus eſt nihil ſupra.i.ni/
hil ultra dici poterat uel nihil ſupra dici q̄ debebat ē dictū:uel nihil melius dici poterat.obſecro ne.i. utrū hoc
dictū erat tuū.i.a te inuentū.credidi.i.iudicaui illud eſſe uetus.ppterea qđ redolet antiqtatē quæ feſtiua erat &
faceta & omnia uetera magna ſunt.dicta & prouerbia & adagiones ſiue adagia facetis hominibus aſcribun/
tur.Thr.audieras illud.ſ.dici aliquādo.Gna ſæpe audieram.ſ.& fertur.ſ.dicitur in primis.i.inter prima & præ
cipua dicta quæ facetiam habent.Thra.illud dictum eſt meum ideſt ex ingenio meo & eloquentia pfecti.

Dolet dictum

DONA.℃Dolet dictū imprudēti adoleſcētulo & libero.deeſt mihi:ut ſit dolet mihi:& dictum participiū
eſt id quod dixiſti:addit enim paraſitus quo grauius ſit dictū cōmiſeratione eius in quē dictū eſt: utpote im/
prudentē adoleſcētem in liberū.Scit enim homines ſtultos malos uideri uelle:& inde paraſitū in iiſdem:uer
ſatur:cum ait ſupra:Iugularas hic dolet dictū imprudenti.ſ.qui minime crederet tali ſe percuti poſſe conuitio
aut cum tali uiro ſibi rem futurā:& ſic laudat militē:ut miſeratione iā dignus ſit adoleſcens.eū necnō infeſtat:
ut ēt miſereri inimicoꝝ uacet.℃At te dii pdant:noue inquit parmeno nō cum ipſo:ſed de ipſo loquiſ non
audiēte eo.ironicos parmeno hic male fa/
cit.At te dii perdāt inquit.℃Riſu oēs qui.a.
e.diſciplina eſt comicis ſtultas ſentētias uer
baq; uitioſa aſcribere ridiculis imperitiſq; p
ſonis.ut. Plau. Sibi dinumerem ſtipendiū Plautus
inquit ex pſona militis:itaq; hic emoriri di
xit.At uero atticus adoleſcens in hæc. At te
e.c.uide igitur poetā pro loco ac tpe ſcite qd
dicat.℃Metuebat.o.i.me:ne cui dicerem:le
pus tute es & pulpamentū quæris. Aut. Eo
ne es ferox quia habes imperium in beluas.
℃Non iniuria:hoc ſic pronuncia:quemad
modum illud ſupra:Quid ni eſſet. ℃Purgē
ego me de.i.t.œconomia ad litem futuram
inter militē & thaidē. ℃Quod me.e.a.ſ.eſt:
quia apparet illā militi quoq; oſtēdiſſe qđ
dixit phedriæ.℃Immo auge magis ſuſpi/
tionē:hæc erit cauſa reiiciēdi militiſ.℃Scin
ſi quando.monētis eſt dicere:ſcin uel ſcito.
Si quādo illa mentionē: ſiquādo & prima

Dolet dictum imprudenti adoleſcentulo & libero:
Par. at te dii perdant. Gna. quid ille quæſo:.
Thr. perditus riſu omnes qui aderant emoriri
Deniq; metuebant omnes iam me. Gn. non iniuria:
Thra. ſed heus tu purgem ego me de iſtac thaidi:
Quod eam me amare ſuſpicata eſt: Gna. nihil minus
Immo auge magis ſuſpitionem. Thr. cur: Gna. rogas:
Scin: ſi quādo illa mentionem phedriæ facit:
Aut ſi laudat: te ut male urat. Thra. ſentio. Gna. id ut ne
Fiat hæc res ſola eſt remedio: ubi nominauerit phedriā
Tu pamphilā cōtinuo: ſiquando illa dicet phedriam
Intromittamus comeſſatum tum pamphilam cantatū
Prouocemus: ſi laudabit hæc illius formam
Tu huius cōtra: deniq; par pari referto q eā mordeat.

ſyllaba a cui pōt & media tamē uariat ſentētiā.℃Id ut ne fiat:modo ne nō ſignificat.℃Hæc res.ſ.eſt.r.ſi te ſuſpi Modo
ceſ amare pamphilā.℃Vbi.n.ph.& locū & tēpus ſignificat.℃Tu pamphilā cōtinuo: hic magna œconomia
eſt quā Terētius præparat quēadmodū iurgiū inter thaidē militēq; & gnatonē per ſuas partes ſerpat fabula.&
bene cōtinuo ut intelligat meretrix non pamphilā amari:q̄ ſibi uicē dari.℃Pamphilā.c.pro eleganter qa ille
foris eſt:hæc intus.℃Illum intromittamus:illam prouocemus:hæc eſt in uerbis poetæ germana proprietas.
℃Tu huius cōtra:hic contra uicē ſignificat.℃Quod eā.m.quod par:aut abſolute quod quæris.

GVI. Dolet mihi ſupple.i.doleo illud ſcilicet.tute lepus es &c:dictū eē ut ſit pticipiū.adoleſcēti.ſ.illi rho
dio iuueni iprudenti.i.incauto:& nō ſolū adoleſcēti ſed ēt libero q nō ē ſeruilis cōditionis cuiq; id dictū dicē
dū nō erat:uel ſic itellige ut dictū ſit nomē.dictū.i.dicteriū meū & ridiculū mordax.ſ.lepus tute es.dolet.i. do
lori ē uel dolorē affert adoleſcēti & libero imprudenti.i.qui minime crederet tali ſe poſſe pcuti conuitio aut
cum tali uiro ſibi rem futurā.Videſ uelle Donatus hæc dicta ſuperius ſcilicet dictū dolet eſſe gnatonis:ſed me
lior eſt ſuperior interpratatio.Par.At dii perdant ideſt deſtruant te thraſonem quod dictum ſecū profert par/
meno neſcius uel ignoratus illic eſſe.Gna.quæſo quid ille adoleſcens reſpondit ſupple.Thr.perditus fuit ſup
ple ideſt periit & totus ſtupefactus & attonitus euaſit.omnes qui aderant.i.aſtabant.emoriri.i.moriebantur
riſu ideſt præ nimio riſu aut præ nimia:ridendi cupiditate.deniq; ad ſummam iam omnes metuebāt me ne
talia illis dicerem.Gna.non iniuria ideſt non ſine cauſa.Thr.ſed heus tu: aduerbium uocantis.q.d.tu adhuc
hoc audi.purgem.ſ.purgare.ne debeo.i.me excuſare.thaidi.i.apud thaidem de iſtac puella.ſ.q.i.quia.ſuſpicata
eſt:ideſt opinata eſt me militem amare eam puellam.Gna.nihil minus facias.ſ.q̄ te purges.immo.i.ſed magis
auge ſuſpitionem.i.fac ut magis ſuſpiceſ.Thra.cur.i.quare id faciam:Gna.rogas.i.interrogas. Scin: ideſt ſcis Scin pro
ne:& monentis eſt:ſiquando ideſt ſi forte uel ſi aliquando:& tunc eſt uocabulum compoſitum habens ac/ ſcis ne
centum in prima.nam ſi ſint duæ particulæ ſolitas habent ſignificationes ſuas & ſolitos accentus. ſiquando
ergo illa thais facit mētionem phedriæ ideſt ſermonem de phedria.aut ſi laudat phedriam ut male urat ideſt
incendat ira cura uel amore.Thra.ſentio ideſt intelligo.Gna.hæc res ſola ideſt unica eſt.remedio ideſt ad re/
medium.ne faciat id:ideſt ne laudet phedriam riualem.Vbi locum & tempus ſignat.ſed cape hic pro quādo.
thais nominabit phedriam.continuo ideſt ilico nominato ſupple pamphilam illam puellam.Si quādo.i. ſi
forte dicet intromittamus.i.introducamus & admittamus phedriam comeſſatū:quod ſi ſit comeſſatum ad/
ditur unū.ſ.nā a comedo dis:comeſum fit.comeſo as per ſimplex.ſ.comeſſatū ergo.i.ad comedēdū.nā itro
mitto ē uerbum motū ad locū declarās.tu dicito ſup.prouocemus quaſi foras uocemus pamphilā. cātatū.ſ.
ad cantandū.Si.hæc thais laudabit formā.i.pulchritudinē illius.tu contra.i.e diuerſo inuicem uiciſſim lauda
to ſupple formā huius.ſ.pamphilæ.Deniq;.i.ne plura perſequar.referto ideſt reddito. Par pari ideſt iniuriam
iniuriæ accōmodato quod ſcilicet te ferre par pari mordeat.i.lædat offendat & tangat ſeu pūgat eā thaidem.

ASCEN. Rectior uideſ interptatio Donati uolētis illud dolet dictū &c.eē pmenonis ut ſeqntia atteſtāſ.

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONA.℄Siquidē me nō amaret tūc illud ꝓdeſſet gnato.his uerſiculis pſonā militis & gnatōis cōtinēs pro œconomia īducit̃ qđ ueriſimile ſit:facile militē ferre poſſe anteponi ſibi phedriā:qui ſe ſemper intelle‑rit nō amari:nam ſi hoc:tollas:aut excludendus eſt phedria:aut ex dolore militis in hac fabula ſit exitus tragi‑cus:& hoc miles ut ſapiens locutus eſt.ergo meminiſſe cōuenit ridiculas perſonas nō omnino ſtultas & ex‑cordes induci a poetis comicis:nā nulla delectatio eſt ubi oīo quod deducit̃ nihil ſapit.Stultitia aūt eſt in his

Quatuor modis ſtultitia — q̄tuor modis:aut nō inuenire in mentē qđ oportet:aut ſi uenerit nō tenere:aut bonū cōſiliū amittere:aut ma‑lum admittere. Vn̄ ergo ut hoc qđ cōmode miles uiderat nō tenuerit:totūq; admiſerit: hoc aūt idcirco īterpoſuit poeta:ut oſtende‑ret quid ueneni haberet aſſentatio p quā nō modo errantes decipiūtur: ac ꝑcipites eūt: uerūetiā ſapientes interdū ſaniq; euertūtur. ℄Quādo illud.q.tu.d.e.hac ſnīa tollit̃ mili‑ti:qđ recte ſenſerat:nec perſuadet̃ tamen ꝙ

Iādudum — amet̃ ab amica.℄Iandudū te amat: uel ni‑mium:uel ualde:uel iāpridē.℄Quod dole‑at:hoc ad illud refertur:qđ ſupra dixit. Par. pari referto:ꝙ eā mordeat.℄Metuat:ne qñ iratus tute alio cōferas:& hic locum pro p‑ſona poſuit:ut ne diceret ad aliā.℄At mihi iſtuc.n.i.m.u.ſic ꝓnūciādū ē q̄ſi militi mon‑ſtri ſimile uideat̃ ſapiēs dictum:alii prius ue‑niſſe in mentē q̄ ſibi.℄Ridiculū:uel hoīem uel dictū ſignificamus.℄Cæterū hoc tu me‑lius quāto inueniſſes thraſo.ſ.ſi cogitaſſes.

Thr.ſiquidem me amaret:tū iſtud prodeſſet gnato.
Par.quando illud quod tu das expectat atq; amat.
Iādudū te amat:iādudū illi facile ſit quod doleat.
Metuat ſemper:quē ipſa nūc capit fructum ne quando
Iratus tute alio cōferas.Thr.bene dixti:at iſtuc mihi
In mentē nō uenerat.Gn.ridiculū nō enim cogitaras
Cæterum idem hoc quādo tute melius inueniſſes.

Thaïs.Thraſo.Parmeno.Gnato.Pythias.

a Vdire uocem uiſa ſum modo militis
Atq; eccum:ſalue mi thraſo.
Thra.o thais mea:meum ſuauium quid agitur?

Vdire uocē modo uiſa ſum militis.
a Hic inducit̃ multiplex cōcurſus diſ‑ſimilium pſonaꝶ:tñ uirtute & cōſi‑lio poetæ diſcretarū:ut cōfuſio nulla ſit ſcā ſermonis:ſimul etiā pro ſe cuiq; accōmo‑data mira repreſentat̃ oſo.℄Audire uocē mō uiſa ſum militis:oēs ſenſus uiſa dicūtur

Viſa. — ab eo ꝙ ē certiſſimū oculoꝶ.ergo uiſa ſū. Senſi.ut Vir.Viſæq; canes ululare p umbrā. Aduentāte dea.℄Salue mi thraſo: quaſi cū noie militis apud illū thraſo nō honeſtū ſit:eſt quædā actio cuius nomē honeſtum eſt:ſicut orator:philoſo‑

Oſculum Baſium Suauium — phus:quædā:cuius nomē offenſum eſt:ut miles lanarius.℄Meū ſuauiū:tria ſunt oſculandi genera.Oſculum .ſ.baſiū:& ſuauiū.oſcula officiorū ſunt:baſia pudicorum affectuū:ſuauia libidinū uel amorū.℄Meū ſuauiū.cū oſcularet̃ dixit.℄Quid agitur? & hoc blādimenti genus eſt poſt oſculum:ſed duri eſt & agreſtis:infert enim.

GVI. Thra.ſiquidē:ideſt ſi certe amaret me iſtud quod dicis & mones tu gnato ꝓdeſſet.hoc dicto oſten‑dit̃ nō prorſus ridicula fuiſſe perſona militis eſt ſtulta.Stultitia autem eſt in his quatuor modis:aut non ue‑nire in mentem quod oportet:aut ſi uenerit nō tenere:aut bonum conſilium amittere:aut malum admitti. Gna.quando.i.quia thais expectat.i.deſiderat ut expectate uenis.i.deſiderate:atq; quando amat illud quod tu das iādudum uel iāpridem uel nimis aut ualde amat te.iādudum ideſt ſtatim uel ilico.ut iādudum ſumi‑te pœnas facile ſit illi thaidi aliqd quod doleat:recte dicimus enim doleo hanc rē doleo hac re.& hæc res do‑let mihi.thais metuet ſemper.nequādo ideſt ne forte uel ne aliquādo.tu iratus conferas alio aduerbium lo‑ci ꝓ noie perſonarum ſignificante hoc ē ne cōuertas ad aliā amicā.eum fructum.i.eam commoditatē:quem ipſa nunc capit ſubaudi abs te.Thra.dixti bene:at.i.ſed iſtud nō uenerat mihi in mentem.i.nō animaduerte‑ram illud uel non illud cogitaueram.Gna.ridiculum:dicitur per indignationem.i.o ridendum hominem qui es incōſideratus.Vel ridiculū neutri generis eſt & caſum nominandi ut ridiculum eſt ſupple ideſt res ri‑denda dictum quaſi dicat ñ eſt ueriſimile ꝙ tu nō cogitaueras.uel poteſt eſſe caſus uocandi aut accuſandi ut ſit ſenſus: o ridiculum ideſt aliquid dignum riſu.enim ideſt certe non cogitaras ideſt dicis quod non cogi‑taueras.cæterum ideſt ſed o thraſo quanto melius tute ideſt tuipſe inueniſſes ideſt excogitaſſes hoc idem quod ſ.inueni ſi.ſ.cogitaſſes.

Vdire uocem &c.Hic inducitur multiplex concurſus diſſimiliū perſonarum tamen uirtute & conſi‑
a lio poetæ diſcretarū.Thais uiſa ſum ideſt ſenſi audire modo ideſt pauloāte uocem militis atq; eccum ideſt ecce hic eum.o mi thraſo ſalue.Thra.o thais mea amaſia.ſ.deinde cum oſcularetur dixit meū ſua‑uium.i.meum baſium.Oſcula ſunt officiorum.baſia pudicorum.ſuauia libidinum uel amorum.quid agit̃.

Et quid nos

DONA.℄Ecquid nos amas:ecquid aliquātulū ne ſignificat:& iō illa plurimū intulit.Cicero i catilinam: Ecquid attendis:ecquid aīaduertis horū ſilentiū.℄De fidicina iſtac:de propter ut ſit propter fidicinam: & ui‑

Cicero De — de nō puellā:ſed fidicinā:quaſi ab amatore dictū:& eo amatore q quaſi memor ſit artis:qua delectatur:& qa puella ſit æmula meretricis:nā meretricū eſt fidicinā eē.℄Quā uenuſte qđ.d.p.bñ rephēdit parmeno:nam in bñficiis debet obliuiſci qui dedit:& meminiſſe qui accipit:& eſt grauis ironia q̄uenuſte.℄Plurimū.m.t. face te meretrix amorem ſuū nō ad auaritiā rettulit:ſed ad officiū.& cū de fidicina inqt te amem:tū præcipue meri‑

Ecqd nos amas de fidicina hac?Par.q̄uenuſte:quod
Principiū dedit aduenieñs.Tha.plurimū merito tuo.
Gna.eamus ergo ad cœnā.qd reſtas?Par.hem
Alterū ex hoie hūc natū dicas.Thr.ubi uis nō moror.
Par.adibo atq; aſſimulabo:quaſi nunc exeam
Ituran thais copiā es?Tha.hem parmeno bene pol
Feciſti hodie:itura.Par.quo?Tha.quid hūc nō uides?
Par.uideo:& me tedet.ubi uis dona adſunt tibi
A phedria.Th.quid ſtamus?cur non imus hinc?
Par.quæſo hercle ut liceat pace qđ fiat tua:dare
Huic quæ uolumus:conuenire:& colloqui:

to tuo.Alii ſic reſpondere intelligūt.ut ipſa de fidicina gratias agat.nā cū ille dixerit ec‑qd nos amas:illa reſpōdit plurimū.Quod aūt de fidicina dixit:illa hæc ſubiecit merito tuo.i.qm̄ mereris dādo eā:ſed melius eſt ut præter munus meritū dixerit:q̄q̄ multi mu‑nus meritū ſuū intelligāt.ut eſt illud Virgil. Virgilius
Quiq; ſui memores alios fecere merendo.
i.gratos ſibi reddere munerando.℄Eamus ergo ad cœnā:decuit ergo paraſitum de cœ‑na etiā iportune admonere cū quadam em‑phaſi:uelut magnæ rei.℄En alteꝶ.bñ alterū qa duo ſunt.℄Hem alterum:ſi hoc rephen‑datur miles alterū dictū:ſi paraſitus alterum hominē:uult enim parmeno & paraſito eē uerſutior q & debet eē cū peioris cōditiōis ſit.℄Ex hoie.h.n.d.Recte rephendit parmeno duos:quoꝶ unus de bñficio thaidē exprobrat:alter pro bñfi‑cio cœnā oſtendit:tanq̄ ad eā currendū ſit.nam hoc ſignificat.℄Quid reſtas.q.d.qd ſtas:q̄ſi ſit cauſa properan‑di.℄Vbi uis nō moror.eamus ad cœnā.ubi uis rettulit ad qd reſtas:nō moror.℄Quaſi nūc.e.mire nūc exeā: quaſi iam prope acceſſurus: quippe qui iamdudū ꝓcul ſteterit ubi uidelicet.℄En alterū.ubi alterū nō reſpe‑ctiue:ſed abſolute poſuit:ac ſi dixiſſet aliud dictū.uel alterū ſtultū.℄Iturā.t.q.ut expiat̃ thaidis aīum fingit ne‑ſcire quo eat.℄Hē parmeno:uide dephenſam meretricē uelle blandimentis ſatiſfacere pmenoni.℄Bene pol .ſ.quid bñ fecit parmeno:an quaſi perturbata hæc loquit̃.ēt de nihilo blandiens.utpote meretrix faceta:an ꝙ illuſerit cōuitia.℄Hodie: dulciter additū hodie:quaſi cū exceptione quo ſe ſignificat nō perpetuo obſecutu‑ram militi:& ut quæ promiſerit biduū tm̄ abſuturū phædriā.℄Quid hunc.n.u.ſi dixit ad militē lædit præſen‑tē ſi ad amicū lædit parmenonē.Mire igitur pronomē adiuenit.℄Video & me.t.opportune parmeno fatet̃ odiū militis ut retrudat ab eo amorem thaidis..℄Vbi uis.d.a.t.nil potuit exitioſius militi contingere: quam ut cōtinuo riualis mitteret munus & poſterior & corā ipſo.℄Dona adſunt.t.a.p.cū illa ſub pronoie celauerit nomē militis ex arte pmeno ꝓnūciauit a phedria.℄Quid ſtamus:qd ſtamus ad morā refert̃.℄Cur.non.i.h. ubi ſeruus riualis & parmeno.℄Quid.ſt.his uerbis miles inſulſus dolere ſe idicat.℄Pace qđ.f.t.pace aut gr̃a: aut uoluntate:& deeſt cū:& ſic locutus ē:q̄ſi bellū his uerbis oibus īdixerit.℄Pace qđ fiat.t.d.h.q.u.c.&.c.pro‑prie qa pax:datio:deditio:cōuētio:colloquiū militiæ uerba ſunt:& iuidioſe ſic ait:q̄ſi p cū ñ accipe dona lice‑at thaidē:& ſit ꝓnunciādū ut ſubaudiat̃ uel:ut ſit uel dare uel cōuenire uel colloqui:ut inter hoſtes ſolet.Salu. Saluſtius
Quæ pacta i cōuētione nō pſtitiſſent.& alibi.Cuius aduerſa uoluptate:colloqo militibus pmiſſio corruptio ſcā paucorū:& exercitus ſyllæ datus eſt.℄Cōuenire &.c.ſic pronunciandū ē ut q̄ſi dicat liceat p te miles qđ ēt inter hoſtes & in bello licet.℄Dare.h.q.u.hæc ſingula cū inuidia pronuncianda ſunt.

GVI. Ecqd.i.utrū aliquātulum amas nos de hac fidicina.i.propter hāc puellā pitam fidiū pulſandarum. Par.q̄.i.inq̄tū uēuſte.i.facete.icœpit ſup.p ironiā rephēdit dictū militis.qđ.i.q̄le principiū ipſe aduenieñs.i.i ad‑uentu ſuo dedit.Tha.plurimū te amo.ſ.merito tuo.i.bñficio tuo & pſtito:uel qa bñ mereris aut ameris pluri‑mū ex tuo ipſius officio.Meritū.n.dicitur beneficiū ſeu pſtitū Cice.ad len.Tanta eſt enim magnitudo tuorū i

Meritum Cicero — me meritoꝶ.i.præſtitorū bñficiorū.Gn.ergo eamus ad cœnā.qd.i.cur ſtas.i.moraris qd tardas.Par.hem indi‑gnantis dicas hunc alterū ſtultū paraſitū gnatonē natū.i.ortū.ex hoie hoc.ſ.thraſone adeo bene iter ſe cōueni‑unt.Thr.ubi.i.quādo uis eam⁹ ad cœnā.ſ.nō moror.i.nō tardo neq; reſto.Par.adibo eo ſup.i.ibo ad eos at‑q; aſſimulabo.i.fingā quaſi.i.uelut nūc exeā.i.egrediar prope acceſſurus qui prius ꝓcul ſteti.o tha.ituran.i.itu‑ra ne es quopiā.i.in aliquē locū.Tha.hem par.pol.i.per pollucē bñ feciſti qđ uulgo dici ſolet tu habes bonā cauſam ſeu rationē petendi nūc hoc bene ergo feciſti petēdo an quopiā ſup.ſim itura hodie.Par.quo.i.qua‑re bñ feci uel repetit interrogāſ quo eat.Tha.qd:modus interrogandi hic cū ſtomacho nō uides hūc.ſ.militē Par.uideo eū.ſ.& me tedet uidere.ſ.eū ubi uis.i.ubilibet uel qñ uis dona adſunt.i.prope ſunt tibi a phedria. Thr.qd.i.cur ſtamus.i.nō imus quod iterat dicens:cur nō imus hinc.i.ex hoc loco.Par.hercle.i.per herculem quæſo.i.poſco ut liceat per te dare huic thaidi quæ uolumus liceat inq̄ cōuenire eam.i.alloqui eam colloqui. i.cōmunicare cū ea de aliquibus qđ.ſ.dare munera cōuenire colloqui.fiat cum ſup.pace tua.i.gr̃a & uolun‑tate & q̄ſi prius captata uenia.& qđ dici uulgo ſolet neq; diſpliceat ubi.uel ita pmitte ut ſine tua moleſtia fiat.

VNIVERSIDAD D SALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

Thr.ꝑpulchra dona credo haud noſtris ſimilia.
Par.res indicabit:heus iubete iſtos foras exire.
Quos iuſſi ocius.tu procede huc.ex æthiopia eſt
Vſq; hæc.Thr.hic ſunt tres minæ.
Gna.uix.Par.ubi tu es dore:accede huc.en eunuchum
Tibi q̃ liberali faciæ:q̃ ætate integra.Tha.ita dii me
Ament honeſtus eſt.Par.qd tu ais gnato: nũqd hẽs
Quod cõtẽnas:qd tu aũt thraſo:tacẽt:ſatis laudant.
Fac piculũ in lr̃is:fac in palæſtra:in muſicis:quæ liberũ
Scire æquũ eſt:adoleſcentẽ ſolertẽ dabo.Thr.ego illũ

DONA.CPerpulchra.c.Ironia de fiducia pulchræ uirginis.CNr̃is.ſ.& his ſimilia:& horũ ſimilia dicimus.
CRes in.ſcit eunuchi nomen poſſe cõtẽni:& ideo uideri uult potius q̃ ſperni munera ſua.i.chæreã.Clube.i.
Huic ſi/ milis ſ.e.quos iuſſi ocius.cũ fiducia & alto uultu ꝓnũciat & feſtinat ne occupet miles prius abire q̃ uideat.& eſt or/
Huius ſi/ do ocius exire.CProcede.t.h.bñ procede dixit.nõ accede:aut ueni:ut appeat dignitas in inceſſu.& callide ab
milis inferiori incipiet munere:hoc eſt a puella ad chæreã uenturus:ſimul ut a uero mãcipio incipiẽs ad falſum ſi/
ne ſuſpitione traſiret.CEx.æ.e.u.h.qd thais cupiebat.nã ſupra cupere ex æthiopia uſq; ad dictũ ut lõginquitas
mõſtraret:& hoc eſt qd facit ſupra: munus
noſtrũ ornato uerbis quoad poteris.CHic
.ſ.t.m.callide mun⁹ ad præciũ reuocauit: ut
ad auaritiã cõuerteret meretricẽ: ne officio
donantis gr̃a leniret:& iõ nõ dixit tria do/
na ſed tres minæ q̃ſi iã uẽdẽda ſint.CEx.æ.
e.u.hic oſtendit qd ſit ex æthiopia addẽdo
uſq;:ut ex lõgiquitate dignitas muneris põ/
deret & qd erit iam criminis in color quã/
do ipſe dicere gloriat:unde ſit:& mire ab i
ferior cepit ut auxeſin doni faceret i chærea:
& turpi ꝓcedente lenociniũ cõparet ſecuro
Vſq; pulchro:uſq; modo aduerbiũ:uſq; de loco
eſt.ut Siculo proſpexit ab uſq; pachinno.
Vix CVix.uix aut difficile ſignificat:aut nõ:ut ſit
Lucilius nec hoc.Lucilius.Carcer uix carcere dignus.
CVbi tu es ac. uul/ CVbi tu es.d.tanquam quærat ut nomen indicet.quo audito magis diſſimulet chæreã.
tu eo dicit:quo debuerat dicere:ut dicto æmulorum læſus & cõfidẽtia deſtitutus.uelut i eo ſe dũtaxat cõſpe/
ctu chæreæ cõfidẽs.CEn eu.t.mire poſtq̃ dixit eunuchũ tibi intulit:qa ſolæ utunt his reginæ.q.d.eunuchũ di/
xti te uelle eunuchũ tibi repperi.CQuã.l.ſ.nõ narratiue laudat:ſed per interrogationẽ:quæ maior fiducia eſt.
Virgilius Quã.æ.int.ideſt qua florẽt puberes:ut Vir.Atq; integer æui Aſcanius.CIta.m.dii.a.h.eſt:iurauit iõ ut ñ amo
Virgilius re phædriæ:ſed ueritate cogi ad laudandũ uideat corã milite.CHoneſtus eſt:pulcher.Virg.& lætos oculis af/
flarat honores.CNunqd.h.q.cõ.habes pro inueniſti:plus eſt cõtẽnas q̃ uituperes:& deeſt in hoc:ut ſit nũqd
Taciturni habes qd in hoc cõtẽnas.CTacẽt:ſatis laudat.Taciturnitas cõfeſſionis genus eſt præſertim cõtra aduerſarii i
tas terrogationẽ iõ tacere hoc uel q̃ſi laudis argumẽtũ eſt:qa ſupra tacere uitupauit:ideo & ipſe ſic ait:Quid tu ais
gnato:nũqd habes qd cõtẽnas:tacet ſatis laudat.CEt qd tu Thraſo:qa ſupra cõtẽpſerat puellã.CFac.p.i lr̃is:fac
in.p.in.m.ſi totũ ſingulariter diceret eẽt omeoteleuton littera:palæſtra:muſica.CQuæ liberos.ſ.æ.eſt:quõdã
liberi pueri his artibus erudiebant:& eſt figura eclypſis.deeſt enim his.CSolertẽ ado.i.diſertũ.utrũ hunc ſo/
Horatius lertẽ ut Hora.Docte ſermonis utriuſq; linguæ.An aſſumendũ ſit his extrinſecus ſolertem deeſt his.Solers q̃ſi
Solers totus ex arte conſiſtens:ut qd latinis uerbis quaſi ſolus in arte ſit:huic iners contrari
Iners um:nam ſolers quaſi dictus ab olon quod eſt totũ:cũ enim totum ſenſiſſe dicimus.

GVI. Thr.credo te daturum ſup.ꝑpulchra.i.ualde pulchra dona.hoc dixit per ironiam.haud.i.non ſimi/
lia noſtris donis.ſ.Par.res.i.aſpectus rerũ indicabit.i.oſtendet ſint pulchra necne.Heus aduerbium uocantis.
iubete.i.præcipite.iſtos.ſ.eunuchum & æthiopiſſam.exire ocius.i.uelociter.quos iuſſi exire:quaſi dicat facite
Procedere ut ꝓperent quos iuſſeram exire tu.ſ.æthiopiſſa.procede.i.ueni.ut appareas ſiue prodi huc & progredere.Hæc
Aethiopia maura eſt ex æthiopia.i.mauritana.eſt autem æthiopia duplex una ad ortũ ſolis altera ad occaſum.uſq; mõad
Virgilius uerbium eſt uſq; & quidẽ de loco.ut Vir.Siculo ꝓſpexit ab uſq; pachino.poſuit aũt uſq; ut longinquitatẽ lo/
ci mõſtraret.igit ſic aſtrue hæc eſt ex æthiopia.uſq;.i.ex eo loco hucuſq; hæc deducta eſt.Thra.hic:ideſt in hac
maura tres ſunt minæ:ideſt tres libræ fuerunt expoſitæ in ea emenda.Gna.uix ideſt difficile uel non ſunt tres
minæ.Par.me.o dore ubi es tu.accede huc deinde ut uenit ſubiunxit.En ideſt ecce eunuchum.tibi ideſt pro
te.q̃.i.quantum eſt facie ideſt forma uel ſpecie liberali ideſt uenuſta ſicut contra auarus dicitur ſordidus:quã
ideſt quantum eſt ætate integra.i.habet ætatem florentem ſolidam firmam nihil paſſam detrimẽti caloris na
turalis.Tha.ita dii ament me.iurantis eſt illud dictum quaſi impræcantis ita ſe amari a diis ut illud quod ſe/
Honeſtus quitur eſt ex animo dictura ſcilicet thais.deinde ſubdit honeſtus eſt:ideſt pulcher.nam honor pro pulchritu/
ꝓ pulcher dine apud Virgiliũ inuenitur.ut & lætos oculis afflarat honores. Par.o gnato quid ais:nũquid habes.i.in/
ueniſti quod cõtẽnas in hoc ſup.eunucho autem.i.ſed o thraſo quid ais:tacent & ideo ſatis laudant quando
Facere pi/ quidem taciturnitas cõfeſſionis genus eſt.fac periculum.i.experientiam probationem. examina in litteris.i.
culum doctrinis.in palæſtra.i.in luctandi arte.in muſicis.i.in arte muſicæ.dabo adoloſcentem.ſ.eunuchũ.ſolertem
.i.diſertum ornatum præditum his ſup.quæ æquũ ẽ.i.licet liberũ.iuuenem.i.ingenuum.ſcire.i.callere.quon
dã enim liberi pueri in his artibus erudiebantur.ſ.in litteris in palæſtra & muſica.ſolers dicitur quaſi totus ar
Feſtus te cõſiſtens.diciturq; a ſolon quod eſt totũ:& ars tis.quaſi totus in arte.nam ut ait Feſtus ſolon lingua oſco/
Solon rum ſignat totum integrum uel ſolidum.Inde tela dicuntur ſoliferrea.i.tota ex ferro & ſolers totus in arte.
Eunuchum

Eunuchũ ſi opus ſiet:uel ſobrius.Par.atq; hæc q miſit
Nõ ſoli ſibi poſtulat te uiuere & ſua cã excludi cæteros
Neq; pugnas narrat:neq; cicatrices ſuas oſtentat:
Neq; tibi obſtat:qd quidã facit.uerũ ubi moleſtũ non
Erit ubi tu uoles ubi tempus tibi erit:ſat hẽt:ſi tũ recipit
Thr.apparet hunc ſeruum eſſe dñi pauperis:miſeriq;.
Gn.nã hercle nemo poſſet:ſat ſcio:q haberet q pararet
Alium hũc ꝑpeti.Par.tace tu quẽ ego eſſe infra iñfimos
Oẽs puto hoies:nã qui huic aſſentari aĩum induxeris

DONA.CEgo illum eunuchũ ſi opus ſiet uel ſobrius:hoc ut militare eſt ita importunũ ꝑſente thaide:extra
quã miles ſi ſapet nihil amatorie cõtẽplari debuit:ſed & hoc accedit ad eius odiũ præterq̃ ꝙ iam in ſuſpitiõe
eſt amicæ ſuæ ꝙ fidicinã magis diligat:& hoc mire:ꝙ nemo prior eunuchũ eſſe chæream q̃ miles credidit:
adeo ſtultus etiam noie ſuo appellauiſſe ſtatim.Stulte miles:primo quidem conuitium ipſi eunucho facit in
quo põt iam lædere amicã:deinde atteſtat hoc dicto pulchritudinem huius muneris.Quid igitur proficit:ſa
tis aũt ioculare eſt:ſi cogites chæream eẽ:qui hæc de ſe audiat:& tacere cogat.CVel ſobrius:honeſta eclypſis
ꝓpter mulieris ꝑñtiã.ut Virgi.Nouimus & Virgi.
qui te.& ipſe in heauton.Qui ſe uidẽte ami
cam patiat ſuam.hoc tñ miles coactus a par
menone dicit:qa reꝑhẽſus ẽ tacuiſſe.CAtq;
hæc qui miſit.i.tanta munera.hoc eni hæc
ſignificat.CNon ſibi ſoli poſtulat:hoc ẽ ut
iſtum æmulum quoad potes ab ea pellito.
CSua cauſa ex.c.nihil potuit dici inuidioſi⁹
non enim dixit phedriã:ſed cæteros:quaſi
futuri amatores fuiſſent:niſi metuerent ex/
emplum phedriæ.CNeq; pugnas narrat.
deſcriptio militis tãtum excepto nomine.
CNeq; cicatrices.inſigne fœlicitatis.nam
apud meretricem quid aliud cicatrices ua/
lent.Nam cicatrices & ſi ſemper glorioſæ
ſint.nõ tñ etiã apud meretrices quibus poſt ꝑcium fortuna placet.ut Salu.quoq; fatet.Hæc ſunt uirtutis inſi/ Salu.
gnia.de honeſtamẽto tñ eſſe corporis maxime lætabat.CNeq; ob.t.qu a te repellas amatores tuos.CQuod
q.ſ.qdam recte.nã & figuratũ & aptũ ſentẽtiæ eſt & cõtẽptũ indicat hoc uerbũ.CVbi.m.n.e.ad ſuperiora ret/
tulit qd nũc dicit.ſ.at nõ ſibi ſoli poſtulat te uiuer & ſua cauſa excludi cæteros:neq; pugnas narrat.CVbi.m.
n.e.ubi tu uoles:an neq; tibi obſtat:ubi tẽpus tibi erit:& mire occupat animum meretricis:cũ illã huius im/
pulſu inducit fateri qcqd dure fecit excludendo phedriã.Hic igit qui ſcit ꝑcepta de benefi ciis æſtimãdis itelli
git oratorie in utrãq; partẽ dicta oĩa.CVerũ ubi.m.utrũ tibi moleſtũ an aliis:ſed aliis quia illatutus eſt.CVbi
t.t.c.non amatori:ſed ubi tu uoles:nõ ut nunc:ſed ubi tẽpus tibi erit.iam enim in milite pateris.CSat.h.ſi.t.r.
his dictis & militẽ repulit ab aio meretricis:& cõmẽdauit adoleſcẽtẽ:& perfecit ne iniuria uideat apud thai/
dem quæ ſponte ſuſceperat phedriã.CApparet.ſ.h.d.eſſe.p.triſtiores enim ſunt ſerui pauperũ:& ob hoc ipſi m
negores:& hoc melius erat:quis illud aliter paraſitus exponat.CDomini.p.m.bene additũ miſeri:quia nõ cõ
tinuo pauper & miſer eſt.CNã hercle nemo poſſet ſecundũ illud.Ait aio.approbat paraſitus qd miles dixit:
& eſt ordo.nam hercle ſatis ſcio nemo poſſet hũc ꝑpeti:qui haberet qui pararet alium ſeruũ.CNã hercle ne/
mo poſſet.Aliam cauſam ſubtiliorem aſſignat paraſitus:quæ præſupponit hanc quã dixerat miles:qui habe/
ret:qui pararet.Prius qui pronomẽ:ſequẽs aduerbiũ eſt.CQuem ego eſſe infra infimos puto omnes homi
nes.nam hæc ſententia uult illum hominem ſeruis etiam eſſe priorem:quia & ſeruus homo:ut in phormio
ne.Seruum hominem cauſam orare leges non ſinunt.CQui aſſentari huic animum induxeras.proprie.nã
animus inducitur aduerſum obiectas difficultates.

GVIDO. Thra.ego indigne tractarẽ ſup.illũ eunuchũ ſi ſit opus.uel.i.etiam.ſobrius:ideſt ieiunus & fe/
cit apoſiopeſim ꝓpterea ꝙ fœdiſſimũ dictum erat & indigniſſimũ auditu.Sobrius eleganter ponitur ꝓ ieiu Apo
no:ut ſi dicã.Hoc ego illi facile dicerem.uel ſobrius ubi dicit totus ieiunus.etiam dici ſolet hoc tibi ſobrius ſio/
dico:hoc eſt ſerio tibi dico ſciẽs & uolẽs nullo me cogente potu.Par.atq; is qui miſit hæc.i.tanta munera.ſ. peſis
Non poſtulat te uiuere ſoli ſibi.i.ut illũ ſolum ames & illi ſoli indulgeas & nõ poſtulat cæteros amatores.ſ. Sobrius
excludi.i.eiici.ſua cauſa.i.ꝓpter ſe.neq; ipſe phedria narrat.i.recitat pugnas.deſcriptio eſt militis.neq; oſtentat Oſtentat
ideſt frequenter oſtẽdit & quaſi iactitat ſuas cicatrices.i.uulnerũ ueſtigia & indicia.neq; obſtat tibi.i.non tibi
inſtat ut amatores tuos repellat.quod:ideſt quam rem totam præfatam quidem per cõtemptũ hoc uerbo ex/
primitur & intelligitur miles.quidam igitur facit.i.quod miles efficit cuius parco nomini.uerum ubi.i.quã
do moleſtũ.i.res moleſta & tediũ ſiue moleſtiam afferens tibi:non erit.eſt enim hic moleſtum generis neu/
tri.Vel poteſt intelligi ubi phedriam recipi.nõ erit moleſtum tibi:ideſt nihil tibi afferet tedii neq; moleſtiæ.
ubi.i.quando uoles.ubi.i.quando tempus.i.opportunitas tẽporis erit tibi.ſat hẽt:ideſt ſufficit ei.ſi tum:ideſt
tunc.recipitur.i.admittit.Thra.apparet.i.uiſu eſt obuium hũc ſeruũ eẽ domini pauperis & miſeri:ideſt ſpecta Miſer
te ad dominũ pauperẽ.& miſerũ.i.miſeria aliqua afflictum & calamitoſum.non.n.ſi paup ſit aliqs cõtinuo
ẽ miſer.qui pauca enim poteſt uel poſſidet pauper ẽ non ꝓpterea miſer ſi paruo cõtentus ſit.Gna.hercle.i.ꝑ
herculem.ſat ſcio:ideſt ſatis mihi cõſtat.ꝙ ſupple nemo poſſet perpeti.i.pati uel tolerare hunc ſeruum.qui ha/
beret.i.ſciret uiam & rationem & modum.qui.i.qua uia quo pacto qua ratione uel modo pararet:ideſt cõ
pararet ſibi alium ſeruum.Par.tu gnato tace quem ſcilicet te puto.i.exiſtimo eſſe infra omnes homines infi
mos.i.quem exiſtimo eſſe uilioris conditionis ipſis ſeruis.nam arbitror te poſſe petere cibum.ideſt alimẽtũ.

m

VNIVERSIDAD D SALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONA. ℭEx flamma te petere.c.p.ar. petere cibũ hoc ẽ alimẽtũ:unde ſine dãno aut malo nihil poteſt auferri. Ex flamma:hoc intelligit nõ ex foco:aut ex medio igni:ſed ex flãmis incẽdio:nã nõ intelligibile ẽ ut e ſco cibũ peteret.nã antiquũ uerbũ eſt petere cibũ e flãma. ℭEx flãma:mordaciter utrũq; ſimul:ut neſciat quem prius uituperauerit huius ne famẽan illius imanitatẽ uel uoraginẽ:& ſimul uide conuitium redditũ.unde cõ iectũ ẽ idẽ de paupertate & egeſtate. ℭIam ne imus:odiũ parmenonis & ſtomachũ militis iſta indicat feſtinatio.& tota iã increpatio mora ẽ. ℭPoſt.h.cõtinuo exeo.legiẽ & poſtea & poſt.ut ſit.p poſtea & quõ.p poſtremo poſt. ℭEgo hinc abeo.cõſequẽs erat ut offenderet miles tã diligẽter riualis munus ſuſcipiente meretrice. ℭVna ire cũ.a.ipe.in uia:unde futuræ litis iter thaidẽ q militẽ. ℭCũ.a.mirifice amicam dixit: nõ meretricẽ. ℭImpatorẽ.i.u.cõgrue i mili te q̃ſi ipſe ſit ſub quo ẽ.& hic ſeruat pmeno qd ſibi mãdatũ ẽ:& iſtũ æmulũ quoad po teris ab ea pellito:& bñ mutat noĩa:hinc ad honorẽ:hic ad inuidiã:hãc non meretricẽ: ſed amicã dixit:hũc nõ militẽ:ſed ĩpẽratorẽ. ℭQuid.e.t.m.d.d.ſi.es:nõ habuit aliud mi les ſtultus:& redit ad illa quæ ſupra dixit. Pauperis.m.d. ℭSimilis es:ĩceptus ioc⁹ iniuriæ in quo ſeruus uice dñi cõparaẽ. ℭQuid r.& hoc eo uultu diciẽ:q̃ſi ſibi cõſcius ſit mi les actũ facere dicti cõuitii.nã non q neſciat cauſam riſus iterrogauit qd riſeritſed iõ ut denuo laudeẽ. ℭEt illud de rh.d.hoc eſt illud:Eoꝝ ingenia admiror:ſimul & huic ut

Ex flãma te peterẽ cibũ poſſe arbitror. Th. iam ne imus
Tha. hos prius ĩtroducã:& quæ uolo ſimul impabo.
Poſtea cõtinuo exeo. Thr. ego hĩc abeo:tu iſtã oppire.
Par. nõ cõuenit una ire cũ amica imperatorem in uia.
Thr. quid multa tibi ego dicam:domini ſimilis es.
Gn. ah ah eh. Thr. qd rides? Gn. iſtuc quod dixti
Mõ:& illud de rhodio dcm̃ ĩ mẽtẽ uenit: ſed thais exit
Thr. abi præcurre:ut ſint domi parata. Gn. fiat.
Tha. diligenter pythia fac ut cures ſi forte huc
Chremes aduenerit:ut ores primum ut maneat:
Sin id nõ cõmodũ eſt:ut redeat:ſi id non põt ad me
Adducito. Py. ita faciã. Tha. quid aliud uolui dicere:
Hem curate diligenter iſtã uirginẽ domi adſitis facite.
Thr. eamus. Tha. uos me ſequimini.

appareat ſit amitio:nõ facilius ab amica q̃ a paraſito ſeparabiẽ. ℭAbi præ.ut.ſ.d.p.nõ dixit quæ qa intelligitur.
Eclypſis ℭFiat:faciã:uel fiet diceret ſeruus.liber uero fiat tanq̃ & ipſe iubeat ſibi:ut ſint parata domi & hæc eclypſis ethi
Ethica ca i qua plus uultu ſignificaẽ q̃ uerbis. ℭSi forte ch.h.ad.m.u.œconomia ad litẽ futurã & exitũ fabulæ: & hoc nõ audit miles:nã ſi audiret nimis iraſcereẽ. ℭAd me ad.mõ.mõ ubi ſum ſignificat. ℭQuid.a.u.d.hinc eſt illud Cice. Quã q̃ recte nõ admones polycletũ eẽ dicebat. ℭCurate.i.d.u.hæc res ẽ q̃ faciet uirginẽ cludi i lectu
Cicero lo collocari & obdormire. Curate.d.u.ridiculũ cũ contra euentuꝫ ſit. ℭVos me ſe.ſunt puellæ quæ ſequunẽ.
Pete re ci bũ ex flãma GVI. ex flãma.i.ex famis incẽdio.poſſet tñ fortaſſe nõ inepte dici q̃uis Dona.nõ placeat puta te ita liguriõnẽ uoracẽ ſeu epulonẽ aut comedonẽ ut ẽt ex medio igni aut ex medio æſtu ollæ bullientis educeẽ ſeu decerpere cibũ nõ dubitares adeo uẽtri deditus es ita q flãmæ uel ardoris moleſtias perpeti nõ renueres dum modo gulæ tuæ inſeruires: Arbitror ergo te poſſe petere cibũ e flãma q induxeris animũ:ideſt q ſuſceperis uel
Animũ in ducere imperaueris tibi & pſuaſeris.aſſentari:ideſt adulari uerbis tuis huic militi. Thra. hic ſtomachus:ideſt indignatio militis oſtẽdiẽ hac feſtinatiõe.ne:ideſt utrũ.imus.i.uadimus.iam.i.nũc.q.d.ſatis ne cũctati ſumus q̃ mox imus. Tha. prius.i.anteq̃ te comiter ĩtroducã.i.i domũ ducã hos.ſ.eunuchũ & æthiopiſſam:ſed in hac elocutiõe maſculinũ pponderauit fœminino.& ſimul.i.& ẽt.prius impabo.i.pcipiã q̃ uolo fieri.ſ.ſed poti⁹ ſupprimiẽ q̃ exprimaẽ. Poſtea.i.poſt illa facta q̃ dixi me factutã continuo.i.ilico exeo ut te ſequar ad cœnã quam mi hi apud te dare cupis. Thra. tedio affectus miles ingt.abeo.i.diſcedo.hinc.i.ex hoc loco tu gnato opperire.in ſecũda imperatiui:ideſt expecta hãc thaidẽ. Par. nõ conuenit.i.nõ bene quadrat nõ eſt bene cõſentaneũ aut cõgruũ imperatorẽ.i.eũ qui milites ſub ſe habet.ire:ideſt iter facere.una.i.ſimul cũ amica i uia. Thra. qd.i.tur
Similis huic dici m⁹ & hui⁹ ego dicã tibi multa es ſimilis dñi.i.ſimiles dño hẽs mores.dicim⁹.n.ſimilis dñi & ſimilis dño. Gna. ah ah eh. interiectio ridẽtis ẽ & ſtulti effuſi in riſum q̃lis erat paraſitus. Thra. qd.i. cur rides uel.ppter quã rẽ rides. Gna. rideo ſup.iſtud:ideſt.ppter iſtud.q.d..ppter tuũ dictũ qd modo.i.paulo ante dixiſti. Et:ideſt ẽt illud dictum de rhodio.ſ.tute lepus es &c.uenit mihi in mẽtẽ.i.in memoriã.ſed thais exit.i.egrediẽ a domo ſua ut te ſequaẽ in domũ tuam cœnatura. Thra. abi.i.diſcede.domũ pcurre.i.ante nos curre ut oia ſint parata domi. Gna. fiat.
Faciã uel fiet & fiat nõ dixit faciã uel fiet ne uideaẽ eius ſeruus ſed fiat dixit tãq̃ liber ipſe ſibi pcipiat. Tha. o pythia fac:ideſt da operam ut cures.i.curæ hẽas.diligenter.i.ſtudioſe.ſi forte.i.ſi caſu aliquo chremes aduenerit:ideſt acceſſerit huc. cures igiẽ ut ores eũ.primũ.i.in primis ut maneat me expectans. Sin.i.ſed.ſi id.ſ.manere.nõ eſt cõmodum.i. utile uel opportunũ ei ores ingt ut redeat.ſi id non põt fieri ut.ſ.redeat adducito ad me pythias.ita faciã ut imperaſti. Tha. quid aliud uolui dicere qd nũc nõ uenit in mentem.hoc mẽte uolũtas & memoria repetẽs qd erat oblita inuento eo qd quærebat erupit i hanc uoculam. Hem.q.d.rediit in memoriam & quaſi aliquid indignationis illa uocula indicat q indigneẽ thais fere illud eẽ oblitũ nec impatum:curate diligenter iſtã uirginẽ:ideſt diligẽter curã habeatis huius uirginis.facite.i.efficite ut ſup.adſitis.i.pñtes ſitis domi nec illinc uos moueatis. Thra. eamus ad cœnam.ſ.in domũ meã. Tha. uos puellæ ſcilicet pediſſequæ ſequimini me.

Chremes. Pythias

P Roſecto.q.m.m.q.c. Hæc perſona apud menadrũ adoleſcẽtis ruſtici eſt:& incõſequẽs ofo:ſed cõcedit ſecũ loquẽtibus multa trãſcẽdere quæ taciti intelligũt.eſt enim integrũ hoc mõ. ℭProfecto.q.m.m.q.c.nimirũ itelligo:uel inuenio:qd da.tha.m.m.malũ. Põt ãt nimirũ & .p cõfirmatione accipi ut nihil deſit: ut ſit nimirũ ſine dubio pro certo. ℭNimirũ.d.h.th.m.m.m. Solue nimirũ:& fac non eſt mirũ & ſtatim cõſequẽs erit:per aſyntheton tota ſnĩa: quaſi dixerit nõ eſt mirũ:& ſub diſtinctione iterpoſita mox intulerit. ℭDabit.h.th.m.m.m.nã ni ne ſignificat:& ne nõ:ni pro ne. Vir. Læti diſcrimine paruo nt teneant. ne pro nõ. Plau. Ne uult inquit.pro nõ uult. DO. Nimirum Virgi.

Chremes Pythias ancilla

ℭNimirũ.d.h.th.m.m.m.his uerbis intelligitur ſe ſentire paulatim labi in amorẽ meretricis.quis inuitum & adhuc retinentem mentẽ. ℭRoget qs qd tibi cũ illa:prius intulit q̃ iterrogauit. ℭNe norã.q.ubi.u.c. ut ibi manerẽ reppit:manerem mõ nõ dormire:ſed remanerẽ ſignificat. ℭAit rẽ.d.f.ſe. rẽ diuinã factum ſignificat. ℭEt rẽ.ſ.u.a.m.ſ.q̃ nõ poſſet nũc agi cũ opetur. An rẽ ſeriã magis agendã tũc putabat:cũ rẽ diuinã feciſſet. ℭDolo.m.h.o.ſ.dolus a lædẽdo dictus.i.a doládo.i.minuẽdo.nam & δολοσ græce læſio diciẽ:& dolones tela quædã bellica. & dolare fabri lignũ ẽ aſcia ſcindere: qd aũt addidit malo:aut archaiſmos eſt quia:ſic in duodecim tabulis a ueteribus ſcriptũ ẽ:aut apitheton doli eſt perpetuũ:aut diaſtole eſt qa ẽ:& bonus:quo a medẽtibus falli ægros nõ tñ decipi Lucretius poeta teſtaẽ. ℭAccũbere.m.mecũ penes me ſignificat. ℭMihi. d.ſ.nõ põt magis ſignificari .pfuſa petulãtia. ℭSermonẽ.q.ſermonẽ quærimus quãdo nõ ſolũ qd dicimus q̃rimus:uerũetiã quomodo alter nobis rñdeat:& obloquaẽ:puta cum deficientibus ſermocinandi cauſis. Quota ſit hora.& an ſatis recte quia ualeat percontamur.
Dolus Dolonis Dolones Dolare Lucretius Mecum

P Rofecto quanto magis magiſq; cogitor:
Nimirũ dabit hæc thais mihi malum magnũ:
Ita me aſtute ab ea uideo labefactarier:iam tum quum
Primũ iuſſit me ad ſeſe acceſſier domũ.roget quis
Quid tibi cũ illa:ne norã quidem : ubi ueni: cauſam
Vt ibi manerem reppit.ait rem diuinã feciſſe ſe:& rem
Seriam uelle agere mecũ:iã tum erat ſuſpitio
Dolo malo hæc fieri omnia ipſa accũbere mecum
Mihi ſeſe dare:ſermonẽ quærere:ubi friget huc euaſit:

P Roſecto quãto &c. Hæc perſona apud menandrũ adoleſcẽtis eſt ruſtici cuius ofo eſt incõſequẽs ſed cõcedit ſecum loquẽtib⁹ multa trãſcendere quæ taciti intelligũt. Chre. Profecto.i.certe.quando cogito.i.mẽte uoluto.magis magiſq;.i.intenſius. Nimirũ.i.certe uel ſine dubio inuenio ſup.uel intelligo q ſup.hæc thais dabit mihi magnũ malũ:his uerbis intelligitur ſe ſentire paulautim labi in amorẽ meretricis q̃uis inuitũ & huc retinẽtẽ mentẽ. Nimirũ diciẽ quaſi nõ mirũ.interdũ enim nĩ capiẽ pro nõ. Ita.i.eo pacto uel adeo. uideo.i.intelligo me labefactarie: pagoge eſt.i.pturbari cõmoueri ſuis titillationibus malis & corrũpi cũ prius mihi bona mẽs eẽt.aſtute.i.callidẽ ab ea thaide. Iã tũ.i.iam ex eo tpe.quũ.i. quando primum iuſſit.i.pcepit uel uoluit me acceſſier.i.acceſſi hoc ẽ appellari uocari domũ.i.ad domũ ſuam.quis: ideſt aliqs roget:ideſt interroget quid tibi cũ illa intercedit ſup.uel eſt quaſi dicat quid cõmercii habes uel conſuetudinis cum illa.uel quid eges eius opera uel quid tibi eſt illa opus.ne quidẽ.i.nec etiã.noram ideſt nouetam.illã ſup.quaſi dicat non modo nihil mihi eſt cum illa ſed ne eã quidem noueram cũ iuſſit me acceſſi ad ſe domum.ubi.i.poſtq̃ ueni reppit cauſam.i.occaſionem:ut manerẽ.i.remanerem.ibi.i.domi ſuæ.ait:ideſt dixit:ſe feciſſe rem diuinam.i.ſe feciſſe ſacrificiũ ſeu ſacrum & ait inq̃ ſe uelle agere:ideſt loqui. & coicare mecum rẽ ſe riam:ideſt magni ponderis non iocularẽam.iam tum.i.ex eo tempore. ſuſpitio:ideſt opinio & coniectura erat mihi hæc omnia fieri dolo malo:ideſt mala calliditate.nam dolus malus ut lab eo ait diciẽ omnis calliditas fallaciam machinatio ad circũueniendum fallendum decipiendũue alterũ adhibitum.nec ſine cã dolus malus dici ſolet quoniam ueteres etiã dolum bonũ dicebant & .p ſolertia hoc nomẽ accipiebãt maxie ſi aduerſus hoſtem latronẽue quis machinatur. Diciẽ aũt ut uult Donatus uel a dolando ideſt minuendo uel a lædẽdo.nã dolus græce læuo dicitur latine:& dolones tela quædã bellica & dolare lignũ eſt fabri.i.aſcia ſcindere diciẽ etiã dolus malus: qa eſt & bonus quo a medentibus falli ægros nõ decipi Lucretius poeta teſtatur. ipſa tha.accũbere.i.accũbebat.i.ad epulas.ſ.ſumendas mecũ uel more epulantiũ iuxta me ſedebat. dare.i. dabat ſeſe.i.ſeipſam mihi quibus ſignificatur profuſa petulantia. quærere.i.quærebat ſermonem quaſi dicat inuitabat me ad reſpondendum ut loquẽdi materiã inueniret. ubi:ideſt quando. friget: ideſt ceſſat.nec ſuppetunt ei uerba ut ſolebant. euaſit huc:ideſt in hæc uerba erupit:ſiue huc peruenit ſiue eo proceſſit ut peteret.
GVI. Labefacta rier Peragoge Acceſſier Res ſeria Suſpitio

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONA.℄Quāpridē.p.m.&.m.m.e.hoc propter ætatē puellæ inqſitū eſt.℄Huc euaſit.tāquā īprudenter cōtēderit ad hāc inqſitionē.℄Iā diu.iam olim.℄Et q̄ lōge a mari:hoc ideo meretrix inquiſiuit ut ſciret utrū rapina prædonibus fuiſſet.Et qua in die parua piiſſet ſoror.quippe ad mediterraneū locū qui acceſſus eſſe potuit pyratis:ſed tamē nō abhorret a ſuſpitione meretricis qđ & ſcire uellet:cuius ꝑdii fundū habeat chremes:hoc ē q̄ amœnū uel q̄ maritimum.℄Hoc ſpat ſe.p.a.m.a.bono uſus uerbo auellere tanq̄ pertinaciter retinente.℄Quid.h.cū.p.p qñ:aut cū piret.℄Hæc cur quærit:& in geſtu ac uultu in qđ reſtat oſtendit:nam deeſt ne

Intendere ſcio.℄Hāc ſe.i.ut eſt.a.proprie intēdere eſt crimē in aduerſarium iacer.℄Maiuſcula ē: diminutiue dixit ut oſtenderet utrāq; eē primæuā.℄Miſit.p.o.pro poſtea.℄Vt uenirē ſerio:utrum ut uenirē ſerio:an orare ſerio.℄Aut.d.q.u.aut moleſta ne ſiet:pro qd uelit.In æcyra.Ac uide quam immerito ægritudo hæc orit mihi abs te ſoſtrata.Aut moleſta ne ſiet:aut hoc moraliter nā cui hoc imperat:aut cū quo hoc agit.℄Heus heus ecqs hic.eſt.hæc ſæpatim ꝓnūciāda ſunt.nā apparet inter hæc uerba pulſatā ianuā pſonare.℄Ego ſum.c.uide q̄tū diſtet ac uaria ſit huius ruſticitas.℄Ego ſum ch.a faceta meretricis diſciplina.℄O capitulū le. nam ruſticū eē ſtatum magis appebit:ubi dixerit rus eo:& dico ego mihi inſidias fieri.blandimētū ruſticus inſidias putat.℄Rus eo.pro potiori negocio rus poſuit:& maiori negocio ē q̄ ſi diceret non huc uenio.℄Non poſſum inq̄.plus eſt q̄ nolo.℄Dum redeat ipſa:ipſa uel domina:uel ipſa de qua agitur.℄Nihil minus.deeſt faciam.

Quā pridē pater mihi:& mater mortui eſſent
Dico iam diu rus ſunnii:& quod habeā:& q̄ lōge
Amari:credo ei placere hoc ſpat ſe poſſe a me auellere
Poſtremo hæc qua in die parua periiſſet ſoror:
Et quis cum ea una:quid habuiſſet cum periit.
Et quis eā poſſet noſcere hæc cur quæritet.
Niſi illa forte que olim periit paruula ſoror hanc ſe
Intendit eē;ut eſt audacia:uerū ea ſi uiuit annos nata eſt
Sexdecim nō maior thais q̄ ego ſum.maiuſcula ē.
Miſit porro orare ut uenirē ſerio;aut dicat qd uult:
Aut ne moleſtia ſiet nō hercle ueniā tertio. heus heus.
Py. ecquis hic eſt:Chr.ego ſum chremes.
Py.o capitulū lepidiſſimū.Chr.dico ego mihi inſidias
Fieri.Py. thais maximo te orabat ope ut cras redires.
Chre.rus eo.Py.fac amabo.Chre.nō poſſum inq̄.
Py.aut tu apud nos hic mane dum redeat ipſa.
Chr.nihil minus.Py.cur mi chremes:

Mortuus mihi GVI. q̄pridē.i.q̄tū tpis eſſet ex quo pater & mr eēnt mortui mihi ad meū incōmodū.uel refert mihi ad pater & mater quaſi dicat pater meus & mater mea dico.i.reſpōdeo iādiu parentes meos.ſ.eē mortuos ipſa thais ſperat.i.credit ſe poſſe auellere ideſt extorquere abſtrahere a me tanq̄ ꝑtinaciter retinēte hoc.ſ.& qđ rus.i.quem fundum ſunii habeam. & quam.i.
Sunium quantū longe ideſt procul amari habeā illud uel ſit.Sunium autem eſt ꝓmontoriū atheniēſium & in eo rerum uenalium emptorium eſt.hic autē ſunii in genitiuo aduerbialiter poni recte poteſt. credo.i. puto rus illud ſup.placere ei.ſ.thaidi & propterea ita de illo percūctari.poſtremo.i.tandē ſperat inq̄ ſe poſſe auellere hæc .ſ.quæ ſequunt uidelicet.in qua die.i.in quo tempore.piiſſet.i.pdita fuiſſet & quis pierat ſup.cū ea uel qs erat cum ea una.i.ſimul.hoc eſt ēt ſperat poſſe auellere qd habuiſſet.i.poſſediſſet.cū.i.qñ.periit.i.perdita fuit.& qs
Agnoſcere & cognoſcere poſſet noſcere eā.i.agnoſcere.nam agnoſcimus uetera:cognoſcimus noua.Neſcio ſup.cur quæſitet.i. percūctetur hæc niſi forte illa paruula ſoror quæ olim periit intendit.i.proponit nititur oſtendere ſe eſſe hanc quæ eſt apud thaidē.intēdere proprie eſt crimē in eduerſariū iacere.ut audacia eſt mulierū.ſup.i.qua ſunt audaciæ mulieres.Verū.i.ſed ea ſoror ſi uiuit eſt nata ſedecim annos.i.habet ſedecim annos uel eſt ætatis ſedecim an-
Maiuſcul⁹ notum nō eſt ſup.maior.i.maioris ætatis thais eſt maiuſcula.i.paulo maior q̄ ego ſum. ℄Maiuſculus la lum
Porro a maius eſt diminutiuū retinetq; prorſus ſtructurā ſimilē. oſtendit aūt chremes utrāq; eſſe primæuā. porro.i. poſtea.nā porro ſignificat ſed longe certe poſtea ultra.Thais miſit orare pro miſit ad me orandū ut uenirem ad eam ſerio.q.d.pro re ſeria ut prius dixerat.Eſt aūt ſerio aduerbiū cuius cōtrarium eſt ioco:uel refert ſerio ad
Serio orare.q.d.miſit orare ſerio.i.cōſulto dedita opera omni ſemoto ioco ut uenirem ad ſe aut dicat qd uult pro uelit.aut ne.i.nō:prohibētis eſt.ſic moleſta.i.nō me moleſtia afficiat.hercle nō ueniā tertio qđ dici ſolet ter-
He⁹ uocā. tia uice.heus heus aduerbiū uocātis & hoc dicens pulſat ianuā.Py.hoc audiens pythias dicit ecqs.i.nunquid
Capitulū aliquis eſt hic qui oſtiū pulſat.Chre.ego ſū chremes.Py.o capitulū.i.paruū caput diminutiuū factū blādimenti gfa lepidiſſimū.i.facetiſſimū uel iocūdiſſimū q̄ſi cuius aduentus.plurimū ſit optatus qđ indicat o actō iunctū noīatiuo uel uocatiuo qm̄ capitulū illic illorū triū caſuū eē pōt.Ch.ego dico inſidias.i.ꝓditiones & fraudes & circūuentiones fieri mihi.Py.thais orabat te maxima ope pro maximo ope.i. maxime uel ſingulariter uel uehementer ut redires cras.Chr.eo rus.i.eo ad negociādū & opandū in agrū ut meus mos eſt qa ſū ruſticus.Py.amabo amantis & blandientis eſt interiectio comicis ualde familiaris.q.d.rogo te per amorem fac qđ peto.ſ.cras redi.Chre.inq̄.i.dico tibi non poſſum redire.Py.aut tu mane apud nos.dū.i. quouſq; ipſa thais uel dña redeat.Chre.nihil minus faciā ſup.q̄ q̄ maneā.Py.o mi chremes cur nihil minus facias & intelligimus cum manu a pythia tactum uel propterea quod uocatus ſit mi chremes iraſcentem ea propter ſubdit.
Chr.malum

DONA.Malā in rem abi.hoc aduerbialiter dixit:quēadmodū dicimus domū abis:& appet illū manu tactū eē qui ſic iraſcit:qa dixit pythias cur mi chremes.q.d.cur me⁹ ſic indignatus ē adoleſcēs.nā ab eo quod ē meus uocatiuus mi facit.℄Amabo ut.i.t.u.ea eſt:uide nō eſſe ocioſū:qđ oīa ꝑtenta ſunt potius q̄ res importuna fieret.ut cū ad militis domū chremes deduceret.neq; enim hoc cōueniebat pſonæ bacchanali:quoniā aut infacetū:& ꝑter uſum aut importunū:ideo hoc ipſm dorie præcepit:ut illuc tranſeaſ ubi ea eſt ut breuē uiā demonſtraret.nō eas:ſed tranſeas dixit.℄Amabo.interiectio eſt amātis.ſic uerbum ſonat.

Chr.malam in rem hinc abi.Py.ſi iſtuc ita certum eſt
Tibi amabo ut illuc tranſeas ubi illa eſt. Chr.eo.
Py.abi dorias:cito hunc deduc ad militem.

Antipho.

h Eri aliquot adoloſcentuli coimus in pyræo in
Hunc diem.ut de ſymbolis eēmus:chæream ei
Rei præfecimus.dati annuli:locus:tp̄s cōſtitutū eſt
Præteriit tempus:quo in loco dictum ē parati nihil eſt
Homo ipſe nuſq̄ eſt:neq; ſcio quid dicam:
Aut quid cōiectem:nunc mihi hoc negocii
Cæteri dedere ut illum quæram:ibo ad eū:
Viſam ſi domi eſt:ſed qſnā hic a thaide exit:ipſe eſt:
An nō eſt:ipſus eſt:qd hoc hoīs ē:qd hic ornatus eſt:

h Eri aliquot adoleſcētuli coimus in pyræo.In hoc ꝓlogo inſinuatio pſonæ eius eſt:cui narraturus eſt chærea:quæ a ſe poſt ſcænam facta ſūt. Fit autē hoc populi cauſa:ut ſpectator aurib⁹ accipiat.qđ ſubiicere oculis poeta non potuit.℄Coimus.coimus.cōſenſimus. ac pepigimus:ne ſit ſolœciſmus.℄In pyræo:pro pyræū.℄Heri.a.a.bñ inuēta pſona eſt:cui narret chærea:ne unus diu loquat. ut apud Menādrū.℄Vt de ſymbolis eſſemus.Plau.i menechinis:Minime.eēmus miore.nō cū ſui diſpendio.ſed melius eēmus ꝓducta e lſa.℄Præfecimus. i. συμποσιαρχεῖν fecimus.℄Dati ānuli nihil interim ď ſcorto appet ephebo eē.℄Præteriit tp̄s.qa tp̄s conſtitutum eſt.℄Quo in loco.qa locus conſtitutus eſt.℄Hō ipſe.quia chæreā ei rei præfecimus.℄Cæteri dedere.cæteri exceptis me atq; illo.℄Quiſnā hic a th.e.cauſa ſiſcitandi ē admiratio de habitu cōmutato:& uix ſibi agnitus eſt chærea.℄Quid hoc.h ē.uideatur longā narrationē poſſit audire.qui nō dū amico narrat:& iā affectus pēdet.℄Is ē an ñ ē:ipſus eſt:uide an potuerit meretricē ignotā hoc habitu atq; ornatu fallere:qui ab antiphone uix agnoſcit.℄Quid.h.h.eſt.q̄ a thaide ephebus exit.℄Quid hic ornatus:quia eunuchi ueſte indutus eſt.

GVI. Chre.abi.i.diſcede hinc.i. a mei malā rē quaſi in malā fortunā.& qđ dici ſolēt uade in febrim quartanā qdā codices hñt ibus quaſi eē a ſe reiiciēs dicat ibis in malā rē.Donatus legit abis in malā rem:uultq; hoc aduerbialiter dici.Py.ſi iſtud.i.nō redire eſt iam tibi certū.i.cōſtitutū amabo.ꝑticula blādientis quaſi rogo te per amorem.ut tranſeas:ideſt per eam breuem uiam te trāſferas.illuc.i.in domū militis ubi illa thais eſt:dixit autem tranſeas & non eas ut breuē uiā demonſtraret.Chr.Eo.i.uado illuc. Py.o dorias ſerua deduc cito hūc ad militē:ideſt ad domum militis ubi eſt thais. Tranſire & ire

h Eri aliquot &c.In hoc proloquio inſinuatio pſonæ eius eſt cui narraturus eſt chærea quæ a ſe poſt.i.retro ſcænam facta ſunt.fit aūt hoc populi cauſa ut ſpectator auribus.accipiat qđ ſubiicere oculis poeta non potuit.An.aliqnot adoloſcētuli coimus:ideſt cōſenſimus pepigimus cōuenimus.& dicitur coimus pro coiuimus.heri in pyræo.ideſt in urbe atticæ regionis quæ erat portus atheniēſium.conſenſimus inq̄ in hunc diem.ut eſſemus ab edo es.i.comederemus.de ſymbolis: quaſi de portionibus collatis ab uno quoq; noſtrū.quid autem ſit ſymbolum ſatis abunde prius dictum eſt.præfecimus.i. præpoſuimus chæreā ei rei.ſ.ut eſſemus de ſymbolis qui.ſ.colligere ſymbola collata a ſingulis.annuli dati ſunt pro ſymbolis quia deerāt pecuniæ ut nobiles adoleſcentes facere ſolent deficiente pecunia.locus conſtitutus eſt & deſtinat⁹ ubi cœna paranda erat.tempus erat conſtitutum.i.determinatū.tempus præteriit.i.lapſum eſt.Nihil eſt parati.i.nihil ē appat⁹ i eo loco ſup.i quo loco dictū ē.i.cōſtitutū eſt cœnā uel prandiū fore.ipſe hō.ſ.chærea nuſq̄ ē.i.nō appet nuſq̄ offert oculis.neq; ſcio qd dicā aut qd cōiectē.i.qd poſſim cōiectura cōſequi & cogitare.Nunc cæteri adoleſcētuli dederūt mihi hoc negocii.i.hanc curā hāc prouinciā.ut quærā illū.i.ineſtigē.ibo ad eū uiſam.i.uidebo interdū ibo ad uidendū ſi eſt domi.ſed qſnā.i.qs.exit hinc.i.ex hoc loco.a thaide.i.a domo thaidis.is eſt.ſ.chærea an nō ē.ita uolutat ſit chærea necne quē uidet.deinde eo attētius pſpecto cōfirmat. ipſus eſt i.ē ipſe chærea.Quid hoc hoīs ē.i.qs hic hō ē.& bñ hoc hōis.q.d.qui nōdum pubes eſt ſed ephebus.& iam a thaide meretrice exit.quid hoc ornatus eſt.i.cuiuſmodi eſt hic ornatus.quia hic eunuchi ueſte indutus eſt.
Coire Pyræum Symbolū Cōiectare Quid hoc hoīs eſt

VNIVERSIDAD DSALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTORICA

DONA.℃Quid illuc mali eſt ꝙ timidus egredit̃. ℃Quid ſit ſciſcitari.ſciſcitari eſt occulta magis & ſecre/
tiora mirari:ac uelle cognoſcere:ut ſuſpenſi erypylũ ſcitatũ oracula phœbi.
Vnqs hic ẽ.In hac ſcæna uerba geſtũ uultũqꝫ idicãt exeũtis cui obuia pſona obiicit̃.ſub cui⁹ occaſione
n ſpectatorib⁹ geſta narrabũt̃.℃Nũqs hic ẽ.nemo ẽ.℃Nũqs.h.m.ſ.duo metuit neqꝫ obuius compræ/
hẽſor occurrat:& neqꝫ ſui pſecutor exiſtat.℃Iã.m.e.h.l.m.l.g.erũpe.qſi actiuũ uerbũ poſuit ꝓ neutrali
Nemo hõ ut ſit liceat mihi erũpere:qſi exire mihi ꝓa me.℃Nemo hõ ẽ.quis p nemo hõ itelligat̃ tamen addidit homo
ut ueteres ſolent.

Erumpere ℃Erũpere.ut ꝫ erũpe ꝓ emittere poſuit.an
erũpe ꝓ excla mat̃:ut erũpe uocẽ dr̃ q excla/
mat.nã ph.iuppiter dictur⁹ ẽ. ℃Nũc ẽ.p.t.
ordo & ſenſ⁹ hic ẽ.Nũc ẽ ꝓ.tps cũ p.m.p.i.
hoc ãt cur ipſe dixerit.ſtati ſubiicit cãm. cũ p
peti me poſſim.Vbi aĩaduertẽdũ ẽ ꝙ ſi cum
cõiuncte legeris.qñ ſignificat:ſi ſepate ꝟo dũ
ſignificat.℃Nũc ẽ ꝓ figurate ac cõiũcte lege
ſine diſtinctione.℃Cõtamiet.u.æ.a.mire ui
tæ crim̃ oñdit.uelut ipſa ſit cãpus poſſeſſioqꝫ
fortũæ iſtabilis uarioꝝ.℃Sed ne.n.c.i.n.m.
appatus ad itẽtionẽ futuræ narratiõis dicit.
℃Qui me.ſ.id cupit gaudẽs qđ triſtib⁹ mo
leſtũ ẽ.nã ↄtra menedem⁹ grauat̃ narrat̃ q do
Obtũdere let.℃Obtũdat.iſtet:ac repetat obtũdat mo le
ſt⁹ & edioſ⁹ ſit.℃Enecet.qſi enecet.℃Quid
ge.deeſt q̃rens:ut ſit rogitãdo obtũdat:ene/
cet q̃rẽs qd geſtiã.geſtit̃ ẽ motu corpis mõ/
ſtrat̃ qd ſẽtias.cõſtat ãt a pecudib⁹ ad hoies
Geſtire eẽ trãſlatũ.geſtire ꝓprie ẽ ſenſũ corpis geſtu
Virgilius idicare:qđ magis brutoꝝ ẽ aĩaliũ.Vir.& ſtu
dio.ĩ.u.ge.l.℃Et qd.l.ſ.pp qd.℃Vñ.e.ꝓprie
dixit emergã.ut ex luſtris atqꝫ ihõeſtis locis:
Cicero utpote meretricis domo.Ci.At ne tũ qdẽ
emerſiſti lutulẽte q̃ſo ex natur̃ tuæ ſordib⁹.
GVI qd illũ mali ẽ qa.ſ.timid⁹ egredit̃
nequeo ſatis mirari.i.tm̃ mirari qn adhuc
ſit mirãdũ.neqꝫ poſſum ſup.cõiicere.i.cõiectura ſatis pcipe qd ſit:niſi qcqd ẽ.i.qcqd ſit mali ꝓcul hic.i.longe a
Sciſciari me.q.d.ſibi totũ nihil mihi libet.i.uelĩ pri⁹.ſciſcitari.i.iqret̃ tãq̃ nouũ qd ſit.Sciſcitari ẽ occulta magis & ſecre
Vnqs &c.In hac ſcæna uerba geſtũ uultũqꝫ idicãtis exeũtis cũ ob/ (tiora mirari ac uelle cognoſcere.
n uia pſona obiicit̃ ſub cui⁹ occaſiõe ſpectatorib⁹ geſta narrabunt̃.Ch.nũqs.i.nũqd aliqs ẽ hic.apđ me
.ſ.q mihi cõphẽſor occurrat.Deide nemine uiſo ſubdit.nemo ẽ.nũqs ſeqt̃ me hic q me.ſ.pſequat̃.po
ſtea nemie uiſo ſubiũgit.nemo hõ ẽ.i.nullus hõ ẽ:nemo.n.iunctũ cũ hõ idẽ ẽ qđ nullus.ut neminẽ uidi ho/
minẽ.i.nullũ.deide oñdit ſe cupe ſũmopæ ſuũ gaudiũ alicui coicare ſed neminẽ iteruenire uidet cui narret.
Ne.i.utrũ licet mihi.iã.i.nũc.erũpe.i.exprimere emittere mãifeſtare ꝓdere meũ gaudiũ ꝙ cœpi i illa ſuppoſi/
tiõe cũ.ſ.ꝓ eunucho fui ſuppoſitus.Vel ſi uis cape ut Doñ.ait:erũpe neutraliter ꝓ exire & tũc ſic aſtrue. licet ne
iã hoc.i.meũ gaudiũ.erũpe.i.exire ꝓdire elabi euadere.mihi.i.a me manifeſtando.ſ.alteri.Dicimus.n.erupit i
Proh iup/ hãc uocẽ & hæc uox ẽ ei⁹ pector̃ erupit qſi exiuit.Proh.iuppiter ut ait Ser. i.iii.æneĩ.iraſcẽtis exclamatio ẽ.p
piter ira/ fecto.i.ꝓculdubio.nũc tps ẽ.cũ.i.qñ uel i quo tpe & tũc aduerbiũ põit̃ ꝓ noie ut ſæpe ſit poſſũ ppeti.i.fert̃ me
ſcentis iterfici.ne.i.ut nõ hoc gaudiũ qđ cœpi.Cõtaminet.i.iqnet fœdet uitã meã aliq̃ ægritudie.i.aliquo crimine &
Crimẽ & paſſiõe.Nã crim̃ ẽ ai ægritudo quẽadmodũ & oĩs ai paſſio .Sed neminẽ uideo nũc iteruẽire.i.iterea uenire.
paſſio mihi.i.ad me curioſũ.i.minutiſſima quæqꝫ exq̃rẽtẽ a nimia.n.cura curioſus dr̃ quotiẽs plus diligẽtiæ q̃ opor
Curioſus teat ipẽdim⁹ reb⁹ uel nr̃is uel aliẽis.q.ſ.curioſus hõ ſeqt̃ me.& q̃ iã obtũdat.i.iſtet repetat moleſt⁹ & tedioſu
ſit rogitando.& qui inq̃ enecet ideſt ſuis quæſtionibus quaſi me mori faciat ut uulgo dici ſolet cum aliquis
Enecare eſt nimis tedioſus mori me cogit tedio & q̃ſi enecas. qui ergo enecet quærens ſubaudi.quid geſtiam ideſt
quid motu corporis oſtendam.Nam geſtire proprie eſt ſenſum ideſt ſententiam & cupiditatẽ corporis ge/
ſtu indicare qđ magis brutorũ eſt aĩaliũ.Vir.Et ſtudio icaſſum uideas geſtire lauãdi.Aut q̃rens inq̃ quid.i.cur
Emergere ſim lætus & quo.i.in quẽ locũ pergã.i.iter proſequar & dirigã.unde.i.a quo loco emergã.i.exeã erũpam &
bene ueluti ex luſtris & inhoneſtis locis.Cice.An ne tũ quidẽ emerſiſti lutulẽte quæſo ex naturæ tue ſordib⁹.
ASCEN. Melior eſſet ſnia ſi legeres.Ne gaudiũ hoc cõtaminaret uita &c.nõ ãt uitã.hæc & eiuſmõi plu/
ſcula qlibet facile offenderit. Nos ãt ea dũtaxat ãnotauimus:nõ q auctorem repræhenderemus:ſed qui inge/
nia ueſtra ad maiora inquirenda inſtigaremus.Summã tenet optimi lectores facite grati ſitis ualete

Quid illuc mali eſt:neque o ſatis mirari:neqꝫ cõiicere
Niſi quicqd eſt procul hinc libet prius qd ſit ſciſcitari.

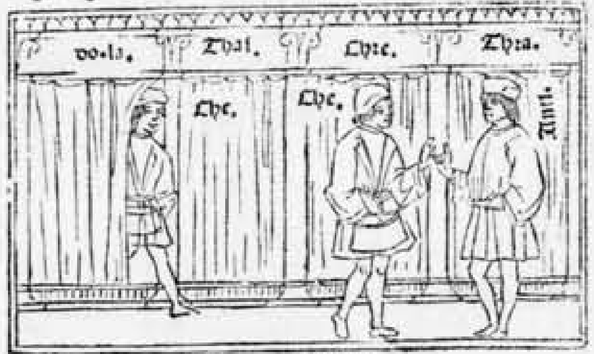

Chærea. Antipho.

n Vnquis hic eſt:nemo eſt:nunquid hic me
Sequitur:nemo hõ eſt:iã ne erumpere hoc licet
Mihi gaudiũ:proh iuppiter nũc eſt tempus profecto
Interfici cum perpeti me poſſum:ne hoc gaudium
Cõtaminet uitã ægritudine aliq̃:ſed neminẽ curioſum
Interuenire nũc mihi uideo:qui me ſequatur:quoquo
Eam rogitando obtundat:enecet quid geſtiã:aut quid
Lætus ſim:quo pergam:unde emergã:ubi

Siem ueſtitũ

DONA.℃Veſtitũ hũc nactus.bene nactus dixit:ut q non ſumeret niſi ſuaſiſſet hæc occaſio.℃Adibo. atqꝫ
ab eo gr̃am.ordo eſt.adibo:atqꝫ ab eo gratiã hãc inibo:gratiã inire eſt dare beneficiũ:ac per hoc alicuius rei Gratiam
gratiã.i.amicitiã mereri.ſed hæc eſt allocutio:gr̃am ab eo inibo:pro eius gr̃am merebor.nã adeo amat Terẽ/ inire
tius ab eo pro eius ponere:ut in andria.Primũ animaduertẽda ab eo iniuria ẽ.i.eius iniuria.Inire autẽ gr̃am
eſt mereri gr̃am.Plau.Iniet tñ ſolidã & grandẽ gr̃am.℃Quid ẽ qđ ſic geſtis:aut qd ſibi hic ueſtitus quærit.Fa Plau.
cete repetit uerba eius interrogatiõis:ut ſciat ſe iampridem eẽ pñtem.℃Quid ſibi hic ueſtitus quærit.facete &
figurate dictũ eſt.ſic & alibi:Vt pnoſcatis qd
ſibi eunuchus uelit.Quid eſt.ꝙ.l.ſ.uide ali/
ud eẽ geſtire:aliud lætũ eẽ.℃Quid tibi uis:
℃Quid mihi uelim:Sati
ſanus es: Sanus ſum an ueſa
nus.℃Quid me aſpectas:qd taces:his dua/
bus iterrogatiũculiſ deſcripſit uultũ dicturi.
℃O feſtus dies hois amice ſalue.decet a ſa/
lutatiõe icipe luculẽte dictuꝝ:illud aũt ueri
ſimile eſt & percuſſum re noua & audiendi
cupidũ imemorẽ extitiſſe ſalutandi.℃O fe. Feſtus di/
dies utꝝ q cã ẽ feſti ac læti diei:an quia ipſe es
tãtus ſit q̃tus eſt feſtus dies.℃O fe.d.pro hõ
feſti diei.ſic dr̃ etiã ſcelus hõ.Ennius.O pie Ennius
tas.℃Amice ſalue.nemo ẽ oĩum quẽ ego
nũc magis.bñ additũ magis:ut his amicis ſe
antepoſitũ itelligat:quos cum optet uidere
chærea:tñ eũ magis:adeo ut aliis amicis añ
poſitũ neminẽ cupit.℃Immo.h.o.bonũ
cõpẽdiũ ne multa diceret ad cõmẽdãdã ut
ſolet narrationẽ futurã.℃Immõ.h.o.ut bene contulit uerba:ut ex his appeat qd agẽt uelit:ille dixit quæſo:hic
obſecro.℃Noſti hãc.q.a.f.quærit an ueriſimile ſit antiphoni notã eſſe thaidẽ:quã frater ipſe neſciuerit:ſed in
telligere debemus mõ notitiã nõ uultus:ſed famæ poſitã eẽ:quã famã potuit ex phedria Antipho ſcire:at ue/
ro aliã notitiam negauerat chærea ſibi fuiſſe cũ thaide:hoc eſt uiſus:uultus:oris:& corporis.℃Noui.n.o.tha.
ueriſimile eſt hæc ſcire antiphonẽ qui adeo ſit familiaris chæreæ:& eſt ordo hic.℃Noui nẽpe opinor thaidẽ
opinor thaidẽ optime & ab illo tacitũ:& ab hoc nomen oblatum eſt:ut appareat q̃ nouerit:& q̃ poſſit aſſeq
quæ dicentur.℃Quid eius tibi.f.p.a.l.prædicamus ut res ſunt:laudamus:extollimus:uel prædicamus uoce: Laudare
laudamus argumentis.℃Quã elegans.f.ſ.ſ.elegãs eſt cõcertãtis & faſtidioſi iudicii:nõ qd placet facile.℃Quid Prædicar̃
ego eius tibi:ordo hic eſſe debet:qd ego eius tibi.n.f.p.aut laudẽ antipho:cũ meipſum noris q̃ elegans forma Elegans
rum ſpectator ſiem.ut ſit ſenſus:in hac commotus ut ille qui ſolet & ſcit formas eligere ac faſtidire ꝓ merito.
GVIDO. quærens inq̃ ubi nactus ſim.i.inuenerim hũc ueſtitũ.i.talẽ cultũ eunuchi.quærens inq̃ qd q̃rã
mihi.i.qd mihi uelim qđ poſtulẽ quærẽs inq̃ an ſim ſanus.i.mẽtis cõpos.an ne.i.uel utrũ.inſaniã.i.deſipiam
ſim inſanus & mẽtecaptus.An.adibo eũ.ſ.atqꝫ inibo hanc gratiã ab eo.i.dabo illi hoc beneficiũ quã.ſ.gratiã:
hoc eſt qđ beneficiũ uideo eũ ſup.uelle.q.d.offerã me illi & iterrogabo eũ ut poſſit ſuum gaudiũ erũpere qd
habiturus ẽ beneficii loco.Gratia.n.interdũ capit̃ ꝓ beneficio:unde referre gratiã.i.beneficiũ cõpẽſar̃ alio be Gratia
neficio.Interdũ gr̃a dr̃ amicitia.unde inire gr̃am alicuius eſt mereri amicitiã eius pſtatione beneficioꝝ & ita
gr̃a acqrit̃ per gr̃am.i.amicitiã p beneficiũ.inibo ergo gr̃am ab eo ꝓ eius.hoc ẽ merebor amicitiã eius hoc be
neficiũ illi pſtãdo.Terẽ.ãt ſæpe amat ponere ab eo ꝓ ei⁹ut ſatis prius dictũ ẽ.O chærea repetit antipho uerba
interrogatiõis ut chærea ſciat eum iãpridem eẽ pñtem.qd ẽ qđ ſic geſtis.i.qđ geſtu corporis oſtẽdis : aut qd
hic ueſtitus quærit ſibi.i.qd ſibi uult tale idumẽtũ ſiue qđ ſignificat.qd ẽ qđ.i.pp qđ ſis lætus qd tibi uis.i.qđ
inepte dici ſolet qd oportet tibi ſatis ne.i.utꝝ es ſatis ſanus.i.ſatis bonæ mẽtis.qd.i.cur aſpectas me.qd.i.cur ta
ces.Chæ.o feſtus dies hois.i.ſecũdũ Do.o hõ feſti diei.i.q ẽ cã feſti & læti diei.uel q ſit tãtus q̃tus ẽ feſtus dies.
Poſſet ẽt rite dici a chærea de ſeipſo.o feſtus dies hois uidelicet mis.q.d.o dies mihi lætus iſtius hois aduentu
mihi amici.& admiratiue dictũ eſt hoc uel exclamatiue.amice antipho ſalue.i.ſis ſaluus.nemo oĩum.i.nullus
ex oĩbus eſt quẽ ego nũc magis cuperẽ uidere q̃ te antiphonẽ.An.q̃ſo.i.rogo.narra.i.recita qd iſtud ſit qđ.ſ. Quæſo
geſtis & qđ lætus es &ce.Chæ.imo.i.ſed.potius ego te obſe.i.p ſacra rogo qđ plus eſt q̃ quæſo. hercle.i. per & obſe/
herculem:iurantis aduerbiũ.ut audias.i.auſcultes dicta mea.noſtin.i.cognoſcis ne hãc meretricem quã frater cro
phedria amat.An.nẽpe.i.certe noui ut opior amat inq̃ thaidẽ.Chæ.iſtãipſam.i.iſtãmet amat.ſ.An.ſic.i.eo mõ
cõmeminerã.i.recordabar & memoria tenebã.Chæ.hodie q̃dã uirgo ẽ data ei dono.An.qd.i.quar̃ ego nũc Cõmemi
pdicem.i.narrẽ aut laudẽ.i.cõmendẽ tibi faciẽ.i.formã & ſpeciẽ eius ſeu figuram.Prædicamus res ut ſunt di ni
cit Donatus.laudamus uero cum extollimus.uel prædicamus uoce.laudamus argumentis.Quid ergo tibi p
dicẽ cũ noris.i.noueris hoc eſt cognoſcas.q̃.i.q̃tum.ſim elegans.i.aptus accõmodatus ad eligendas formas.

Siem ueſtitum hunc nactus:quid mihi
Quæram:ſanus ſim:an ne inſaniam.An.adibo:at qꝫ
Ab eo gratiam hanc quam uideo uelle inibo:
Chærea qd eſt ꝙ ſic geſtis:aut qd ſibi hic q̃rit ueſtitus
Quid eſt ꝙ lætus ſis:qd tibi uis:ſatis ne ſanus:
Quid me aſpectas:qd taceas:Chæ.o feſtus dies hois
Amice ſalue:nemo ẽ oĩum quẽ ego nũc magis cuperẽ
Videre q̃ te.An.narra iſtuc quæſo quid ſit.
Chæ.imo ego te obſecro hercle ut audias iſtuc
Noſti hanc quã amat frater:An.noui nẽpe ut opinor.
Thaidem.Chæ.iſtam ipſam.An.ſic cõmemineram.
Chæ.hodie quædam eſt ei dono data uirgo:
Quid ego eius nunc tibi faciem prædicem:aut laudem
Antipho:cum meipſum noris q̃ elegans formarum

VNIVERSIDAD
D SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONA.¶Spectator.ꝓbator:ut pecuniæ ſpectatores dicuntur.¶In hāc cōmotus ſum.nō conſequēs eēt ſi diceret in hac cōmotum me ſcias.erit ergo ordo & ſenſus qui ſupra.¶Primam dices ſcio.ſiduciā elegātiæ & de alienis oculis iudicare.¶Quid multa uerba.amare cœpi.ordine egit.nam prius eſt cōmoueri:inde ama re:& bene non ante dicit quid aggreſſus fuerit niſi amoris mentione prælata:quo cogente nihil eſt infectū cupientibus.¶Submonuit me parmeno.leniter monuit:& recte.quia arripui dicturus eſt: & totum opti me:nam ut non erat boni adoleſcentis hanc technam reperire:ſic ab illo quæ reperta fuit: plane ueri amato ris arripere.¶Tacitus ſis citius audies.i.ora tione ſolemus corripere extra ordinem p contantem.& bene celeritatem ꝓmiſit qua facile tenetur auditor.& mire tanq̄ ſola inter rogatio moræ ſit.¶Et pro illo iubeam il luc deducier.iubeam me dixit tanq̄ iter ho neſta ſit quod uile ſit:& turpe factū plætūq; perſeuerante impudentia releuat.¶Quid ex ea re tandem caperes cōmodi:tranſit a re prehēſiōe facti ad cauſam ipſius facti.¶Nū parua cauſa:aut parua ratio eſt:ſic illata inter rogatio eſt:quaſi ad hanc annuere & uultu conſentire antipho ſit coactus.¶Læta ue ro ad ſe deducit domū.omnia mire.ꝙ læ ta.ꝙ deducit domū.ꝙ cōmendat uirginē. Specta ſingularem & miram uirtutem poe tæ.hic enim cōmēdandus eſt locus erroris initiū continens apud thaidē conuiuium. ¶Tibi ne.non interrogat.ſed miratur.¶Sa tis tuto tamen.utrum hoc etſi meretrix ta men ſatis tuto agit:an & ſi chærea ſatis tuto

Spectator ſiem:in hanc cōmotus ſum.An.ain tu:
Chæ.primā dices ſcio ſi uideris:quid multa uerba:
Amare cœpi:forte fortuna domi erat quidā eunuchus
Quem mercatus fuerat frater thaidi.neq; is deductus
Etiā tum ad eā.ſubmonuit me parmeno ibi ſeruus
Quod ego arripui.An.quid id eſt:Chæ.tacitus ſis:
Citius audies:ut ueſtē cū illo mutem:& pro illo iubeā
Me illuc ducier.An.pro eunucho.Chæ.ſic eſt.
An.quid ex ea re tandē caperes cōmodi:Chæ.rogas:
Viderē:audirē:eſſem una qua cum cupiebam antipho:
Nū parua cauſa aut pua rō eſt:traditus ſum mulieri:
Illa ilico ubi me accepit.læta uero ad ſe deducit domum
Commendat uirginem.An.tibi ne:Chæ.mihi.
An.ſatis tuto tñ.Chæ.edicit ne uir qſq̄ ad eam adeat:
Et mihi ne abſcedā īperat.ī interiore parte ut maneam
Solus cū ſola:annuo terrā intuēs modeſte.An.miſer.

Edicere tamen:quia nullus accedat alius.¶Edicit.
Edictum edicimus iubemus:uel iure dicimus.Edi cta enim imperatoris ſunt.¶Et mihi ne abſcedam imperat.certe nullus uir accedit.¶Maneam ſolus.remane am perſeueremq; in loco.ac per hoc ſum miſer:utpote dono datus:& ſeruiens meretrici:& eſt ironia.

GVIDO. ſpectator.i.probator.formarum.i.facierum.commotus ſum.i.allectus primo aſpectu & prio motu inuaſit me titillatio formæ eius ſeu incitatus ſum in hac.ſ.uirgine.An.ain.i.ais ne tu chærea te eſſe com motum in illa & eam eſſe tanta forma.Chæ.ſcio ꝙ dices eam eſſe primam:ideſt præſtantiſſimam forma &

Quid plu ra inculco uincentem cæteras ſi uideris eam.quid multa uerba inculco.ſ.uel quid plura uel quid uerbis opus eſt q̄ uer ba poni ſolent ubi quod præcipuum eſt uenit ſubiungendum.cœpi amare poſt.ſ.cōmotionē meam in ea prius enim cōmouemur:deinde amamus.forte fortuna.i.caſu quodam ut dici ſolet aduerbiū euentus.qdā eunuchus erat domi fratris quem eunuchum frater mercatus fuerat.i.emerat.Thaidi.i.propter thaidem.neq;

Submo tum.i.tunc is eunuchus deductus erat ad eam thaidem.ibi:ideſt tunc.parmeno ſeruus ſubmonuit:ideſt leni

ner aliqd ter & latenter monuit me aliquid ſupple technæ ſeu artis & uerſutiæ.quod ego arripuit:ideſt celeriter ipſo in

Technæ uito rapui & mihi uendicaui.An.qd id eſt:chærea:ſis tacitus:ideſt noli interrūpere ſermonē audies citi⁹ hoc

Arripere dictum eſt corripiendo antiphonem qui ſermonem interruperat.Subiungit deinde ſecundum ſuum ordi nem.Submonuit inq̄ me ut mutem ueſtem cum illo eunucho & ut iubeam.i.præcipiā ſeruo parmenōi me deducier.i.deduci:per paragogen.illuc.i.ad thaidē.pro illo.i.illius loco.An.pro eunucho:ideſt loco eunu

Tandē chi.Chæ.ſic eſt.An.quid tandem.ibi tandem habet urgens quiddam & accelerans.quid ergo cōmodi:ideſt quid utilitatis caperes:ex ea re:ideſt ex ea deductione.Chæ.rogas:ideſt inquiris.uiderem:ideſt delectarer eius aſpectu aſpectu audirem eius blandos ſermones.eſſem:ideſt uerſarer.una:ideſt ſimul.qua cum:ideſt cum qua puella cupiebā eſſe.o antipho num:ideſt nūquid quaſi dicat non eſt parua cauſa:aut parua ratio quare cupe rē deducier.tradit⁹ ſum mulieri.ſ.thaidi.uero.i.ſed ilico.i.cōtinuo.ubi.i.cū accepit me illa læta.i.gauiſa dedu

Ad ſe ē pe nes ſe cit me domū ad ſe.i.quod uulgo dicitur:ſed non recte penes ſe.nam ad ſe hic illud ſignificat.cōmendat.i.tra dit mihi.i.fidei meæ.uirginem.ſ.puellam.An.cui cōmendat uirginem ſupple.ne.i.utrum tibi.Ch.mihi cō mendat inq̄.An.tamen ſatis tuto.i.ſatis ſine periculo tibi cōmittit eam quaſi dicat periculoſiſſime.& hoc per ironiam dicit.uel ſatis tuto dicit cum nullus te præſente ſit acceſſurus alius:præſertim cum illius ſis ſatis futu rus ſollicitus.Chæ.edicit:ideſt iubet.nam edicimus:ideſt iubemus & iure dicimus.edicta enim imperatoris ſunt.ne quiſquam uir:ideſt aliquis uir.adeat:ideſt ingrediatur ad eam puellam.& imperat mihi.ſ.thais poſtq̄ iuſſit omnibus mihi præcipue imperauit.ne abſcedam.i.diſcedā ab ea.iperat inq̄ mihi ut maneā:ideſt rema neam:perſeuerem in eo loco ſolus cum ſola.Annuo.ideſt quodam ſigno oſtendo me uelle.intuens:ideſt aſpiciens modeſte cum bono modo terram.An.miſer eras ſupple utpote dono datus & ſeruiēs meretrici.

Chæ.ego

DONA.¶Ego inquit ad.c.hinc eo.ad impudentiam mulieris exprimendā:quæ hoc die erit ſecu ra de cu ſtode eunucho.¶Abducit ſecum ancillas.memoriter:nā dixerat abiens uos me ſequimini.¶Paucæ quæ cir cum illā eēnt.relictæ nōnullæ ut laudari poſſit ea uirgo:quæ ſub uitii huius occaſione nuptura eſt.hoc enim totum ſic inducit poeta:ut nō abhorreat a legitimis nuptiis in ea præſertim quæ uxor futura eſt.¶Manent:p remanent.¶Nouitiæ puellæ:eclypſis nouitiæ & puellæ.¶Cōtinuo hæc adornant.u.hæc pluraliter pro hæ:

Hæc p hæ ut in phormione.Hæc illæ erant itiones.adornant autem ex medio ſignificatu pro apparat.¶Dum apparat:

Adornat impſonaliter dixit:& dū apparātur pro dū apparet:& ſedet pro ſedebat.¶Virgo in cō claui ſedet.cōclaue eſt ſeparatior locus in in

Cōclaue terioribus tectis:uel ꝙ itra eū loca multa & cubicula clauſa ſint adherētia triclinio.Su ſpectās quādā tabulā pictā.bene accedit re pēte pictura ad ornamēta aggrediēdæ uirgi nis:ideo quia nō ad hoc uenerat chærea:ut continuo uitiaret puellā:ſed ut uideret:audi ret:eſſetq; una.cū nihil ampli⁹ cogitaret au ſus incitatuſq; dum picturam cerneret.¶Io uem quo pacto.mira inuētio:quia hæc pi ctura domui tribuitur meretricis aduerſus omniū pudicitiā amorū cōtra parſimoniā: cōtra dignitatē:cōtra pudicitiā eſt.¶Iuppi ter.q.p.m.a.bene aiūt:quia fabula eſt: quia tam turpis ioui:q̄ apta meretrici.¶Quo.p. d.q.m.a.quæ aptior pictura domui mere

Chæ.ego inqt hinc ad cœnā eo:abducit ſecū ancillas
Paucæ quæ circū illā eſſent manent nouitiæ puellæ
Cōtinuo hæc adornāt ut lauet.adhortor.properent.
Dū apparat uirgo in conclaui ſedet ſuſpectans tabulam
Quādam pictam ubi inerat pictura hæc:iouem quo
Pacto danae miſiſſe aiunt quōdam in gremiū imbrem
Aureum egomet quoq; id ſpectare cœpi.& quia
Cōſimilē luſerat iam olim ille ludum:īpendio magis
Animus gaudebat mihi: deum ſeſe in hominem
Conuertiſſe:atq; in alienas tegulas ueniſſe
Clanculum per impluuium fucum factum mulieri
At quē deū:qui tēpla cæli ſummo ſonitu concutit.

tricis ad amatorẽ illecebras q̄ hæc:quæ exemplum continet amoris & amoris puellæ:& amoris ad iouē per tinentis:& amoris gratuiti:nec paruo ꝓpoſiti:ſed auro in gremium fluente uenalis:tūq; in gremium danae ſe iuppiter ut ſplendidus imber illabitur nōne uidetur in meretrice ducente adoleſcentulos illam corporis par tē auctore ioue uelut inauratam fuiſſe:imbrem aureum non rorem:uel pluuiam:ſed imbrem addidit ad aua ritiam meretricis.¶Egomet quoq; ſpectare cœpi.moris eſt ad id oculos uertere quod uidemus:& eum quē aſpicimus intueri.¶Iam olim ille ludum.bene non ſcelus:ſed ludum dixit.¶Impendio.i.magis magiſq; lu ſerat.Etiam olim ille ludum.ut Hunc oro ſine me fu.an.fu.figura archaiſmos.¶Deum ſe in hominem con uertiſſe.philoſophice nunc Terentius demonſtrauit quam cladem moribus hominum & ciuitatibus affe rant figmenta poetarum cum exempla ſcelerum afferant.¶Atq; in alienas tegulas.hic apparet iouem ſepara tim auri fuiſſe picturam.Deum ſe in hominem conuertiſſe.utrū quia iuppiter humana forma aurum infun dens pictus erat in tabulis:an pro ioue aurum:an in hominem:ideſt in hominis audaciā:atq; flagitia.¶Atq; in alienas tegulas:ſatis comico caractere locutus eſt:& preſſo ſtilo.¶Veniſſe clanculum per.i.hæc omnia nō ut difficilia factu:ſed humilia & ioue digna proferuntur:ut merito ſequatur.

GVIDO. Chæ.inqt thais ego eo hinc.i.ex hoc loco ad cœnā cum milite abducit ſecū ancillas paucæ pu ellæ nouitiæ.i.adhuc nouæ & rudes & imperitæ quæ eēnt circū illā.ſ.uirginē ſeruandam.manēt ideſt rema nent.Continuo.i.ilico hæc pro hæ:ut in phormione hæc ille erant.adornant.i.apparāt.ut lauet:ideſt balnea ſubeat adhortor ſuadeo.ut ꝓperet.i.celeriter fiat talis apparatio uel ut alii codices habent ut ꝓperent ſcilicet pu ellæ.dum.i.q̄diu.apparat.i.fit apparatus ille ad lauandū.& apparat dictum eſt imperſonaliter.uirgo ſedet.pro ſedebat.in conclaui.i.in loco ſecretiori domus.Eſt enim conclaue ſeparatior locus in interioribus tectis uel ꝙ intra eum locum multa loca & cubicula clauſa ſint adherētia triclinio.ſuſpectans.i.ſuſum uel ſurſum aſpici ens quādā tabulam pictā.ubi.i.in qua tabula hæc pictura inerat.quo pacto.i.quomodo aiunt poetæ.ſ.& be

Aiunt ne aiunt quia fabula eſt.iouem miſiſſe quondam.i.iāpridem olim.imbrē aureum.i.habentem aureas guttas in gremiū dane.illi puellæ.Nam dane potius eſt datiuus q̄ genitiuus niſi latina inflectione declinetur & tunc bene eſſet genitiuus.Quoq;:ideſt etiam egomet cœpi ſpectare id ſcilicet tabulam pictam.& quia ille iuppiter iam olim.i.iāpridem luſerat ludum conſimilem qualē ludere conabar uidelicet fucum facere mulieri impē dio.magis.i.multomagis animus gaudebat mihi deum:ideſt iouem conuertiſſe.i.mutaſſe.ſeſe:ideſt ſeipſum in hominem atq; ueniſſe clāculum.i.ſecreto latēter aduerbiū eſt.in alienas tegulas.i.in tecta aliena quod furi

Tegula ſoli aptum erat per impluuium.Varro ait impluuium eſſe id quod relictum erat in medio tecti ut lucem ca

Impluuiū peret deorſum quo impluebat dictum ſic impluuium a pluuia.Aſconius etiam dicit impluuium eſſe locum ſine tecto in ædibus quo impluere imber in domum poſſit.Veniſſe ergo per impluuium factum.i.ut faceret primum ſupinum.fucum.i.inſidias fraudem furum aſtutam mulieri pro fœminæ.At.i.ſed quē deū animus inq̄ gaudebat ſe conuertiſſe:Interrogat deinde reſpōdet illū ſup.qui cōcutit templa cæli.i.loca cōſecrata deo. & ut Varro interpretat templa:ideſt atria cæli ſeu alta tecta tonātis.qui ergo concutit ſumma templa.i.ſubli

Varro mia atria cæli ſonitu uidelicet tonitruū.hoc autem ex Ennio deductum eſt de industria:non errore aliquo.

VNIVERSIDAD D SALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONA.℄Ego homuncio.h.n.f.q̄ꝛnō ſolū ioui:ſed ne hōi quidē:niſi furi aptū erat.℄Fucū factū.i.ut fucū faceret.hoc eſt inſidias & fraudē.fucū aſtutā fraudē:& mulieri pro fœminæ. Qui tēpla cæli ſūma ſonitu cōcutit.ab auctoritate pſonæ:ut ſit in exēplis.℄Sonitu cōcutit.παρῳδία de ennio.Tēpla cæli.ſnia tragica:ſed de induſtria non errore.℄Ego homūcio.h.n.f.Oratorie ut iouē extulit:ita dettaxit ſibi:utputa ille ē deus & magnus:ego nō homo:ſed homūcio.℄Dū.h.m.r.a.l.i.u.ſeruauit ordinē nuptiaꝝ:&.pprio uerbo quaſi de nupta dixit accerſit:ut alibi.Quā mox uirginē accerſo:nūc ipſe illā ē habiturus uxorē.℄Dū.h.m.r.hic oñdit nō ſibi primū hæc nūc in mētē ueniſſe:ſed tūc etiā cogitata fore cū eēt i domo meretricis. ℄It.lauit:rediit: qa his ſepati utimur.℄Deide eā i.l.c.uide an aliqd deeſt ita legitimis nuptiis:nā & ipm uerbū collocarūt.pprīū ē:& aſcribit̄.pnubis.℄Sto ex.ſi.m.i.energia nō eni dixit ſtabā.℄Sto expe.deſiderans:& mire oē tps executus ē ſalua ueritate in qua Virg. negligēs inuenit̄ cū poſt occiſum mezētium:nō facta noctis mētione ſtatim itulit.Oceanū iterea ſurgēs aurora reliquit.℄Cape hoc flabellū:uētulū ꝑclare nō ſenſum:ſed uerba ipſa per iduxit:per quam puellaris error exprimit̄.℄Vētulū huic ſic facito.d.l. de mōſtratiuū & geſtu explicādū.℄Cape hoc fl.q̄ ꝑticulatim:cū q̄ diligētia iubet q̄ſi nonitio & iperito.℄Vbi nos.l.ſi.u.l.uide uſum uerbi tam cito uariatū dū lauamur & ubi nos lauerimus.℄Accipio triſtis.i.triſti ſimilis.ut Nāq ut cōſpectu in medio turbatus.℄Sic uoles.l.quaſi ſatiſfacientis eſt cum ſolū illū relinquāt cū uirgine.℄Accipio.t.bene triſtis tanq̄ aliud magis uellet:hoc ē lauare:aut ludere.Metuit enim ne quod cupit.pdat̄ gaudio.℄Tū iſtuc os.t.im.u.u.licet iocātı & amico cōuitiū iocūde facere.℄Qui eſſet.ſt. ſtatura corpori aſcribit̄:ſtatus ad habitū refert̄:ergo ſtatus eſt ſcænici:ſtatura lōgitudo corporis.℄Flabellū.t.u.a.t.quia hoc miniſteriū delicatoꝝ ſeruoꝝ eſt.℄Oēs pro.ſe.uerbo neutrali:quaſi actiuo uſus eſt.℄Dñi ubi ab. ubi & tpis & loci pōt eē.℄Interea.ſ.u.o.utpote cōpreſſam ſomno:& oblectatā flabello:atq ab eunucho nihil metuētē.℄Ego.l.aſ.limis ſi ntūs ſingularis eſt:tranſuerſus ſignificat:ſi ſeptimus pluralis deeſt oculis.Nam limis ē tranſuerſus:unde limē dr̄ quoq ꝙ ingredientibus exeūtibuſq tranſuerſum eſt.Cū igit̄ diſſimulantur hoies ſe uidere quod uidēt:& nō recta facie:ſed tranſuerſa intuentur limes dicuntur aſpicere.℄Sic per.fla.c.ſic eſt & neceſſario additum:nam & limis & per flabellum ſine demonſtratione parum intelligit̄.℄Limis aſpecto.cum limi dicuntur obliqui generaliter:& hoc tamen proprie de oculis dicitur.

Fucus · Energia · Virgi. · Flabellū · Statura · Status · Limis · Limen

Ego homuncio hæc nō facerem:ego uero ita feci.
Ac libens:dū hæc reputo mecum accerſit̄ lauatū iterea
Virgo it:lauit:rediit:deinde eā in lecto illæ collocarunt
Sto expectās ſiqd mihi impent:uenit una:heus tu inqt
Dore cape hoc flabellū:uētulum huic ſic facito:dum
Lauamur:ubi nos lauerimus:ſi uoles lauato:accipio
Triſtis. An.tū eqdē iſtuc os tuum ipudēs uidere nimiū
Vellē:q eſſet ſtatus flabellum tener̄ te aſinum tantum.
Chæ.uix elocuta eſt hæc:foras ſimul oēs proruunt ſe
Abeunt lauatum.pſtrepunt ita ut fit:dñi ubi abſunt
Interea uirginē ſōnus opprimit.ego limis aſpecto ſic
Per flabellum clāculum:ſimul alia circūſpecto:ſatin

Homuncio · Libens · Collocaſ · Flabrum · Proruere

GVI. Ego chærea homūcio:i.quaſi qui nō ſum hō in cōparatione eius.nō facerē.i.nō efficerē hæc ꝑdicta.ſ.uero.i.ſed feci ita ut ipſe ac libēs.i.cū magna libidie & appetitu.Interea dū reputo.i.cōſidero hæc ꝑdicta mecū.i.apud me accerſit̄ uirgo.ſ.i.aduocat̄ ab ancillis.it uadit ad eas lauit in balneo.ſ.rediit reuerſa ē ubi ego erā.Deinde illæ ancillæ collocarūt.i.diſpoſuerūt (qđ uerbū aſcribit̄.pnubis) eā puellā i lecto.ſto.i.erect⁹ſum non ſedēs expectās ſiquid iperent mihi ipſe nouitiæ puellæ.Donatus legit ſpectās.i. deſiderās uel aſpiciens. una ex illis puellis uenit.inqt.i.dixit heus aduerbiū uocātis dore nomē eunuchi cape hoc flabellū.i.hoc iſtrumentū aptū aut ad uētilādū.i.uentū faciēdū:aut ad abigēdas muſcas.dr̄ enim a flo flas.uel ē diminutiuū a flabrū bri qđ a flando ſic noiat̄.℄Et facito huic.ſ.puellæ uētulū.i.patuū uentū.ſic.i.hoc pacto ut tibi oſtēdo. dū ideſt qdiu lauamus.ubi.i.qñ lauerimus nos lauato ſi uoles. Accipio flabellū triſtis.i.uultu ſeuero & q̄ſi mœſto. An.eqdē.i.certe.tū.i.tūc.uellē nimiū.i.ualde cuperē uidere.iſtđ ꝑ cōtēptū dixit.os tuū.i.tuā faciē.ipudēs.i. inuerecūdū.nimiū inq̄ uellē uidere.q.i.qlis eēt ſtatus tuus.i.tuus habitus & modus tehabēdi te tm̄ aſinū .i.te q es tā magnus aſinus.& hoc ꝑ cōtēptū dicit cū illud offiñ & miſteriū ſit delicatorū & paruoꝝ ſeruoꝝ. Vellē ergo uidere te tā magnū aſinū tenere flabellū.q.d.opæpciū fuiſſet uidere te tā magnū aſinū facere miſteriū paruorū & delicatoꝝ ſeruoꝝ.Ita.n.loq fere ſolemus cū uidemus aliquē magnū adhuc puerilia opa exercere. Ch. uix puella ſup.eſt locuta.i.effata hæc quæ dixi oēs.pruūt ſeſe foras.i.oēs ſimul cū ipetu ſe cōferunt foras. ubi uerbo neutrali.p actiuo ē uſus abeūt.i.diſcedūt lauatū.pſtrepūt.i.magnū ſtrepitū faciūt pedib⁹manibus uocib⁹ cōfuſis.ita.i.eo mō.ut.i.queādmodū fit.ubi.i.qñ uel i quo loco dñi abſunt.i.nō ſunt pñtes.iterea.i.dū pſtrepūt.ſōnus opprimit.i.occupat uirginē cui uētulū faciebā.Ego aſpecto limis.ſi iflectat̄ hic & hæc limis & hoc lime tūc ē ſenſus.ego limis.i.ego trāſuerſus.uñ limē dr̄ ꝙ igredietib⁹ & exeūtibus trāſuerſum.Si uero iflectat̄ limus lima limū tūc ē ſenſus.ego aſpecto limis oculis ſup.i.oblique ītuētib⁹.nā limi oblig dicūt̄ gñaliter:proprie tñ de oculis illud uocabulū dr̄.Cū āt hoies diſſimulāt ſe uidere qđ uidēt & nō recta facie ſed tranſuerſa intuētur limes dicūt̄ aſpicere.ego inq̄ aſpecto limis oculis.i.oblique ītuētib⁹.ſic.i.hoc mō ut oñdo clāculū.i.ſecreto.ꝑ flab.i.ꝑ uētilatoriū ut ita dicā.& ſimul.i.ēt.circūſpecto.i.circūluſtro oculis alia.ſatin.i.utrū ſint ſatis

Explorata ſint

DONA.℄Peſſulū oſtio obdo.ſ.ut admoueret:arceretq auxiliū uirginis.℄Quid.t.ſ.qd enim ꝑter uitiū ſupereſt:ubi amator eſt adoleſcēs:& uirgo dormiēs.& incluſo gutture explicata narratio eſt quā audiētis curioſitas finit:& cuius in extrema parte maior attentio eſt.℄Fateor me fatuū.qui hoc quæſierim ſub auditur. ℄An.e.o.uide q̄ta dixerit:nō uolūtatē:ſed occaſionē:nō animaduerſam:ſed oſtētatā:nō hāc:ſed tantā:nō anguſtam:ſed breuē:nō appetitā:ſed exoptatā:nō repētinā:ſed inſperatā.aliud.n.ſibi.pmiſerat ut ſupra diximus: nō qđ pictura occaſioq̄ pſuaſit.℄Tū pol ego is eē; eunuch⁹.ſ.℄Sane hercle ut dicis:deeſt ita ē.℄Sed interim de ſymbolis qd actū.bñ memor ē pſonæ q̄ induxit poeta per hanc iterrogationē. Sed interim de ſymbolis.
℄Frugi es.utilis & neceſſarius:ut fruges ſūt humano generi.frugi.eſt ergo i quo eſt aliquid quo fruamur.i.utamur.℄Diſcū.nom eſt.pprīū.℄Sed ocius.p.dixit pro ambulemus.℄Muta ueſtē.h. ad id qđ in domū thaidis rediturus eſt chremes ℄Vbi mutē.perii.uultu oſtendit ꝙ ſubaudit̄ neſcio.℄Nā domo exulo deeſt propē:aut uelut:ut ſit .ppe iā exulo. Exulo duob⁹ modis dr̄:& de loco in quo exul eſt:& de loco in quo deiect⁹ ē.℄Metuo fr̄.n.i.ſ.cauſas oſtendit cur mō penitus uelut iexulet.℄Pater ne rure redierit.præparat̄ iā iteruentus ſenis:& ezeugma ad ſupiora:nā & hic metuo ē ſubaudiendū.℄Ibi proximū eſt ubi mutes:hoc ē domus mea.℄Recte dicis ea. ipſa uerba quodāmō feſtinatione ſonāt. ℄Quo pacto porro poſſim.poſtea deīceps.
i Ta me dii amēt.q.e.i.Ea perſona q̄uta ē q̄ terribilē credat militē:eo magis i expiēdo uan⁹ ac ridicul⁹ eē poſſit. ℄Ita me .d.a.hoc loco quid poſt cænā geſtū ſit:hoc ē i cōuiuio militis āncilla demonſtrat:ut iā q̄ i.p ſcænio gerūt̄.ex his poſſum⁹ agnoſcer̄.

Frugi · Exulare

Explorata ſint:uideo eē peſſulū oſtio obdo. An. quid
Tum:Chæ.qd tum fatue: An.fateor. Chæ.an ego
Occaſionē mihi oſtentatā tā breuē: tam optatā: tam
Inſperatā amitterē: tū pol ego is eſſem uere:qui
Aſſimulabar. An.ſane hercle ut dicis:ſed interim de
Symbolis qd actū eſt: Chæ.patū ē. An.frugi es:ubi:
Domin: Chæ.imo apud libertū diſcū. An.plōge eſt.
Chæ.ſed tanto ocius ꝑperemus. An. muta ueſtem.
Chæ.ubi mutē:perii.nā domo exulo:nūc metuo
Fratrē ne intus ſit:porro aūt pater ne rure redierit iam.
An.eamus ad me:ibi proximū ē ubi mutes. Chæ.recte
Dicis:eamus & de iſtac ſimul quo pacto porro
Poſſim potiri cōſiliū uolo capere una tecū. An.fiat

Dorias ancilla.

i Ta me dii amēt q̄tū ego illū uidi.nō nihil timeo

GVI. explorata.i.certa.uideo oīa eē explorata inq̄ obdo.i.oppono q̄ſi cōtra do. peſſulū.i.repagulū.obicē.i.illud.ſ. ligneum uel ferreū quo ex interiori domo claudit̄ oſtium.dr̄q.a pello is.Obdo inqt peſſulū oſtio ut.ſ.amoueret & arceret auxiliū uirginis. An.qd tū.i.deinde ſecutū eſt.Chæ.qd tū fatue.i.o.fatue q̄ris qd tūc ſit ſecutū. An fateor me eſſe fatuū q q̄ſierim. Ch.an.i.utrū amitterē.i.amittere debebā uel putas ꝙ amitterē occaſionē.i.opportunitatē.oſtentatā.i.oblatā mihi tā breuē.i.tā paꝝ duraturā tā optatā tā iſperatā.i.tā ꝑter ſpē mihi allatā.Pol.i.p pollicē ego eēm uere is qui aſſimulabar.i.fingebar.i.ego eēm uere eunuchus q uidebar eē cū nō eēm. An.hercle.i.p herculē.ſane.i.certe ē ſup.ita ut dicis.ſed iteri.i.iterea quid effectū.de ſymbolis.i.de pecuniis uel anulis collatis ad prādiū parādū.Chæ.paratū eſt.i.prandiū eſt apparatū.uel forſitā impſonaliter ſumi poſſet. An.es frugi.i.utilis & neceſſarius ut fruges ſūt humano generi. Frugi ē ergo in quo ē aliqd quo fruamur.i.utamur. Vbi ē patū inq̄ domin.i.utrū domi. Chæ.immo.i.ſed apđ libertū.i.manumiſſū.diſcū.i.ſic nominatū.patū ē inq̄. An.ē plonge.i.ualde longe Chæ.ſed ꝑperemus.i.ambulem⁹ ait Dona.uel feſtinem⁹ tāto ocius.i.uelocius. An.muta ueſtē.i.depōe illā & ſume aliā. Ch.ubi mutē.i.ubi poſſim mutare.uel neſcio ſup.ubi mutē.pii.i.ꝑditus ſū nā exulo.i.ꝑpe iā ſum eiectus a domo paterna.Nam exulat qs & de loco a quo deiectus eſt:& in loco in quo exiliū illi aſſignatū ē.nūc metuo.i.uereo ne fr̄.ſ.phe.ſit intus porro.i.deinde metuo inq̄ ne pr̄ iā rediert rure.i.ex agris. An. eamus ad me.i.qđ barbare dr̄ penes me uel apđ me.cū nec penes uel apđ ſeq poſſint uerba motū ſignificātia.ibi.i.apud me ꝑximū eſt domiciliū ſup. ubi.i.in quo mutes.i.mutare poſſis uel ꝑximū i neutro gñe ſume.i.res ꝑxima ē.ſ.domus mea ubi mutes.Ch. dicis.r.i.bñ dicis.eamus ad te.ſ.& ſimul.i.& ēt.uolo cape cō.i.uolo deliberare cōſtituere una tecū de iſtac puella.quo pacto.i.qua uia poſſim potirī eam.ſ.tāq̄ re optata.porro.i.poſtea deinceps. A.fiat.i.efficiat̄ ut uis.

obdare · Peſſulum · Porro

i Ta me &c. Quæſita ē hic pſona quæ & terribilē credat militē & ſimul demonſtret qd poſt ſcænā geſtū ſit in cōuiuio militis.Do. Dii ita me amēt.iurātis eſt dictū.q.d.ita amer a diis ut dictura ſum uerum.q̄tū.i.q̄ſ tū.uidi.i.cognoui illū militē.nō nihil.i.aliq̄ten⁹ ſiue aliq̄tulū ego miſera.i.dolore afflicta & timoſ. timeo

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONA. ℭNe quã.i.h.illũ & ille inſanus ſic afferẽ:ut oibus iſuauis miles eſſe noſcaẽ. ℭNã poſtq̄.i.a. admonet.qs.ſ.ſit chremes. ℭMilitẽ.r.& hoc q̄ſi de odioſo milite dixit nõ thraſone. ℭCõtinuo.i.ut riuali. ℭNeq̄.n.au.ut amicæ poſcẽti. ℭInſtare ut.h.i.uide ipudẽtiã meretricis.primũ petit ut iubeat eũ admitti:poſtea ut inuitet qd̕ eſt maius:id faciebat retinendi illius cã:admonet ſpectatorẽ ne exiſtimet alteri riuali iniuriã fieri phe.& ſimul ẽ hic relictus locus uirginis agnoſcẽdæ. ℭInuitat.t.mãſit ibi cũ illa adoleſcens.ſ.& manſit.p remorat⁹ ẽ

Manere ſimul ẽ hic relictus locus uirginis agnoſcẽdæ. ℭInuitat.t.mãſit ibi cũ illa adoleſcens.ſ.& manſit.p remorat⁹ ẽ .i.recubuit:nec receſſit manſit ſignificat. Simile ẽ manſit.paſſus ẽ. Sic Chr. manſit imoratus cõuiua neceſſitate

Miſera ne quã hodie ille inſanus turbam faciat.
Aut uim thaidi.nã poſtq̄ iſte aduenit chremes
Adoleſcẽs fr̃ uirgĩs militẽ rogat:ut eũ admitti iubeat
Ille cõtinuo iraſci:neq̃ negare audere:thais porro
Inſtare ut hominẽ iuitet:id faciebat retinẽdi illius cã:
Quia illa quæ cupiebat de ſorore eius indicare
Ad eã rẽ tempus nõ erat:iuitat thriſtis:manſit ibi:illa
Cũ illo ſermonẽ ilico occipit:miles uero ſibi putare
Adductũ ante oculos æmulũ:uoluit facere contra
Huic ægre:heus inquit puer pãphilã accerſe: ut
Delectet hic nos:illa exclamat minime gentium
In cõuiuiũ illã:miles tẽdere inde ad iurgiũ.iterea aurũ
Sibi clam mulier demit:dat mihi ut auferã:hoc eſt
Signi:ubi primũ poterit ſe illinc ſubducet:ſcio.

Phedria ſolus.

diſceſſit: accipiendus ẽ. ℭTriſtis inuitus ñ libẽter:ut cõtra Vir. Vobis lætus.e.h.c.i.l.t. & accipio triſtis eodẽ mõ. ℭSermonẽ.o ſermonẽ colloqũ dicit. ℭMiles uero.p.a. o.ſ.a.æ.pl⁹ dixit adductũ q̄ admiſſũ:& ſimul qa uidebat furibũdum Chremẽ totũ crimẽ reuocat ad thaidẽ:& hæc ẽ cã ut cura milite i ei⁹ domo nullã rixã patiẽ chremes. ℭVoluit.ſ.c.h.æ.huic thaidi adducto. ℭHe⁹ igt.p. hic oñdiẽ qd̕ ſupra appatũ ẽ. ℭAccerſe.p. ñ.p uoca.ſed accerſe:qa ñ actũ militi. ℭVt del.h.nos.q.d.q̄ hæc ñ facit:ſed delectaẽ fidiciæ:qa ſupra de illa dixerat:Et fidib⁹ ſciẽ:& bñ hic:q̄ſi iſuauiter nũc tractemur. ℭIlla ex.non rñdit iqt ſed exclamat. ℭMime.g.hoc magiſ mirũ mime gẽtiũ:q̄ nuſq̄ gẽtiũ. ℭIn cõ.illã. ut cantãdo tu illũ. ℭIllã.deeſt accerſes.& ẽ figura Miles.t.pprie dixit tẽdere:qd̕ ſignificat ptinacẽ contẽtionẽ:ut uaſto certamie tẽdũt: ℭInde ad iu.ſubaudiẽ uẽtũ ẽ. ℭInterea.a.c.ſ.m.d. ne aurũ.p uirgie qd̕ retinebat amitteret.uel aurum demit ut eẽt ad fugã expeditior.uel ad rixã: & opportũe mulierẽ dixit:ñ thaidẽ ut oñderet malitiã ſexus:hoc ẽ ſigni. ℭVbi. p.p. ad quã rẽ ſigni. Vtq̄ hoc ſigni q̄obrẽ metuã ne q̄ ille hodie iſanus turbã faciat:aut ui thaidi:an hoc ẽ ſigni:uñ ſcio ubi primũ poterit. ℭSe illinc ſub. erit igiẽ ſubaudiẽdũ ſic: uñ et qd̕:ut ſit.uñ ſit ſcio qd̕ ubi primũ poterit.

GVI. ne q̄.i.q̄ aliq̄.turbã.i.turbationẽ tumultũ ille iſan⁹.ſ.miles.faciat.i.moueat hodie.aut timeo.inq̄ q̄ faciat aliq̄ ui.i.uiolentiam thaidi. Nã poſtq̄ iſte cremes adoleſcẽs iuuenis fr̃ uirginiſ aduenit ad domũ militis thaidis rogat militẽ ut miles iubeat illũ.ſ.chremetẽ admitti.i.introduci in domũ & recipi.cõtinuo.i.ilico ille miles iraſci cœpit ſup.uel iraſci.p iraſcebaẽ.neq̃ audere.i.audebat negare.i.renuere q̄ chre.itroduceret pſenti poſcẽte amaſia.porro.i.deinde uel poſtea tha.inſtare.i.iſtabat hoc ẽ urgebat aſſiduis pcib⁹ ut iuitet.i.alliciat ad diſcũbẽdũ hoiem.ſ.chre.thais faciebat id.i.pcabaẽ ut inuitaret miles eũ cã retinẽdi illius.i.retinẽdi illũ chre.qa nõ erat tp̃s.i.uõ erat tẽpeſtiuũ & opportunũ ad eã rẽ quã parabat .ſ.indicare.i.ſignificare oñdere de ſorore chre.illa q̄ cupiebat indicare inq̄ miles ſup.inuitas chre.triſtis.i.inuitus nõ libẽs.chre.manſit ibi.i.remoratus eſt remãſit nõ receſſit.illa.ſ.thais ilico.i.ſtatim occipit.i.icipit ſermo

Aemulus nẽ.i.colloquiũ cũ illo.uero.i.ſed.miles pu.i.putabat.æmulũ.i.eiuſdẽ rei ſtudioſũ hoc ẽ riualẽ.adductũ.i.adhibitũ ſibi ante oculos.cõtra.i.in oppoſitũ miles uoluit faceẽ.ægre.i.moleſte huic tha.iqt ipſe miles.he⁹ uocãs ẽ.accerſe.i.fac uenire uel uade ad uocandũ.aut uoca pã.i.uirginẽ quã dono dederat:ut dele.h.n.fidibus.ſ.canẽdo qd̕ hæc tha.ñ facit.illa tha.ex.m.g.i.neq̄q̄ gentiũ terrarũ loci locorũ tp̃s ſæpe ponũẽ ubi ad ſignificatio

Minime nẽ nihil faciũt ſed dũtaxat ad uocalitatem ut nuſq̄ terrarũ nuſq̄ gentiũ ubiuis loci.ſed hoc magis mirũ ẽ mime

gentium gentiũ q̄ nuſq̄ gentiũ.põt itaq̃ eẽ diſtinctio hic mime gẽtiũ.i.neq̄q̄ accerſaẽ.ſ.deide ſubdaẽ accerſes ſup.illam puellã i cõuiuiũ.q.d.es ſatis fatuuſ ut uelis accerſere eã in cõuiuiũ.& hoc interrogãdo.uel põt intelligi cõtinue

Tẽdere & affirmatiue mime gẽtiũ.i.ne q̄q̄ accerſes ſup.illã i cõuiuiũ.qa uidelicet.phibebo miles tendere.i.ptinaciter cõtẽdebat ut puer eã accerſeret.inde.i.deinde uẽtũ ẽ ſup.ad iurgiũ.i.ad rixã & obiurgationem.interea mulier thais demit ſibi.clã.i.amouet a ſe & tradit mihi aurũ ne amittat aurũ qd̕ tenebat:aut ut eẽt ad rixã expeditior

ſubduceẽ uel ad fugã.dat.i.tradit mihi ut auferã.i.aſportẽ.hoc ẽ ſigni.i.hoc ẽ ſignũ & cõiectura unde ſup.ſcio q̄ ſup.ſubducet ſe.i.clam ſe ſubtrahet.illinc.i.ex domo militis.ubi primũ.i.cum primum poterit ſe ſubducere ſcilicet.

Dũ rus eo:

Vm rus eo cœpi egomet. Hic nũc eã narratur:cur ſtatim i urbẽ redeat phedria:q̄ diſceſſerat abſuturus biduum ad tollẽdũ iurgiũ militis:ſed iportune redit. Dũ rus eo.c.e.iam tp̃s ẽ reuocãdi in ſcænã phedriã:poſtq̄ acta ſunt oia quæ illius abſentiã deſiderabant. ℭCœpi ego.m.ordo.cœpi aliam rem ex alia re cogitare. Inter uias.figurate & noue iter uias. Et ea oia in.p.p.utrũ ſubaudiaẽ cogitare:aut ibãt:aut uergebãt aut qd tale. ℭDũ hæc.p.i.exiſtimo:ut Virg. Multa putãs ſorteq̃ aio miſeratus iniquã:& ẽ aphereſis pro reputo.putamus enim inſtãtia:reputamus pterita. ℭVbi ad ipſum.u.d. Diuerticulũ eſt ubi iter de uia flectitur: & .p prie diuerticula dicunẽ in uia domicilia ad quæ de itinere diuertẽdũ ſit. ℭCõſtiti: plus eſt nũc ſciẽtem ſtetiſſe:q̄ pteriiſſe neſcientẽ. ℭHẽ biduũ hic manẽdũ eſt.hẽ iteriectio laborãtis ai. ℭBiduũ.hic.pnũcia ut lõgũ nimiũq̃ tp̃s. Tũ deinde hic.tanq̄ in loco ſolo atq̃ triſti. ℭSolo ſine illa:aut ſine alio oblectamẽto:ſine illa ſatis amãter:ſine illa.iam cã ẽ cur biduũ grauẽ. ℭLoco triſti.cur ſolatiũ cõquirẽdũ. Sũt aũt q̄ idẽ putẽt ſoli eẽ ſine illa:ut ſine illa exegeſis ei⁹ ſit:& ob hoc dicit ſoli. ℭNihil eſt.q.n.ſi non amantium diſputatiões itermiſceãt quædã cõſilia ſanæ mẽtis quæ tñ ſtatim reſurgẽtis amoris ſæuitia deuincunẽ. ℭEho ne.u.q.e.eho ridicule additũ tanq̄ oino nõ ſecũ loquaẽ: ſed cũ altero. ℭSaltẽ hoc.l.bñ bis dictũ licebit: licet q̄ſi de re magna loquaẽ totum ergo amatorie. ℭCerte extrema linea.& hoc certe qa

DO.

Putare
Reputare
Diuerticulum
Hem

Vm rus eo:cœpi egomet mecum inter uias
Ita ut fit,ubi qd i aio eſt moleſtiæ:aliam rem
Ex alia cogitare:& ea oĩa in peiorẽ partem: quid uerbis
Opus eſt:dum hæc puto præterii imprudens
Villam:longe iam aberam:cum ſenſi:redeo
Rurſum:male uero me habens ubi ad ipſum ueni
Diuerticulum:conſtiti:cœpi mecum cogitare:
Hem biduũ hic manendũ eſt ſoli ſine illa:quid tum
Poſtea:nihil eſt,quid nihil:ſi nõ tãgendi copia eſt
Eho ne uidendi quidem erit:ſi illud non licet:ſaltẽ
Hoc licebit certe extrema linea amare aut nihil
Eſt,uillam prætereo ſciens:ſed quid hoc eſt
Quod timida ſubito egreditur pythias:

quinq̃ lineæ pfectæ ſunt ad amorẽ.prima uiſus.ſecũda loqui.tertia tactus.quarta oſculi.qnta coitus.an ſic dixit extrema linea queadmodũ dicaẽ lõgis lineis qd fieri.i.de lõgiquo. ℭAmare ha.n.eſt.amare mõ frui amore dicit Plau.in bacchidib⁹.prius adde per quẽ te amare deſinã:& ſine te amẽ. ℭVillã p.ſci.ſciens qdẽ ſed nõ minus amator q̄ prius. ℭSed qd.h.q.ſ.t.e.p.ex huius uerbis pſona i ſcænã ueniens & locutura deſcribitur & timida. ℭTimida.mõ ægra:turbata:cõmota. Plau. Manum ex mari timide ſed hic ipſe uxorẽ inquit philomenam pauitare neſcio q dixerunt timere.timidi:aliud naturale:aliud euẽtus ẽ:ut Addit ſe ſociã.tim.ſup. ægle. Quinq̃ lineæ perfectæ ad amorem Plautus

Vm rus &c. Hic nũc cauſa narraẽ cur ſtatim in urbẽ redeat phedria qui diſceſſerat abſuturus biduũ ad tollendũ iurgiũ militis ſed iportune redit.uerũ erat tp̃s reuocãdi phedriã in ſcænã poſtq̄ facta ſunt oia quæ illius abſentiã deſiderabãt. Phe.phedria ſolus loquitur.cũ eo rus egomet cœpi.i.incœpi cogitare mecũ.i.mẽte uolutare.iter uias.i.iter eundũ uel in ipſis uiis aliã rẽ ex alia.i.nũc unã rẽ:nũc aliã.ut ẽt Cicero ad petum. Me quotidie aliud ex alio ipedit.i.aliud poſt aliud.& Virgi.nos alia ex aliis in fata uocamur.ita ut ſit.i. quemadmodũ fieri ſolet.ubi.i.cũ.qd.i.aliqd.moleſtiæ.i.diſplicẽtiæ ut ita loq̄r eſt in aio.& cœpi inq̄ cogitare ea oia in partẽ peiorẽ.i.deteriorẽ.qd ẽ opus uerbis.i.qd attinet plura dicere poſt dictũ quid nunc ſubiungã.dũ.i.q̄diu.puto.i.exiſtimo ſiue reputo hæc:& ẽ aphereſis:puto pro reputo. Putamus autem inſtantiam.reputamus pterita.ego pterii.i.ptergreſſus ſum.iprudens.i.per iprudẽtiam nõ cõſiderans uiã quã ptrãſibã.pterii ergo uillã.i.domũ agreſtẽ quo ibã iã.abierã.i.ptrãſiuerã.lõge.i.pcul illã uillã.cũ ſenſi.i.pcepi.redeo rurſum:ideſt reuertor & ẽ tãtologia.uero.i.ſed male hñs me.i.male ſanus:qa inſano uexatus amore.ubi.i.poſtq̄ ueni ad ipſum diuerticulũ.i.ad ſemitã qua de uia diuertiẽ ac deflectiẽ.nã diuerticulũ ut ait Dona.eſt ubi iter de uia flectiẽ & pprie diuerticula ſunt in uia domicilia ad quæ de itinere diuertẽdũ ſit. Cõſtiti.i.reſtiti illic & fixi gradũ cogitabũdus totus cœpi cogitare.mecũ.i.apud me hæc ſequẽtia.hem interiectio laborãtis ai manẽdũ ẽ.i. oportet manere.hic.i.in hac uilla.biduũ.i.ſpatio duorũ dierũ. Manẽdũ eſt mihi ſup.ſoli ſine illa.ſ.thaide hic q̄ ſñ in loco triſti & biduũ qd̕ tp̃s longũ putaẽ amanti. Deinde itermiſcet cõſiliũ ſanæ mẽtis.qd tũ poſtea.i.qd inde ſequeẽ ſi biduũ manendũ ſit.nihil eſt manere.ſ.biduũ.deinde reſurgẽs amor incitat eum ut dicat.quid nihil.i.quomodo dicis nihil eẽ biduũ abeſſe ſi non eſt copia.i.facultas tangẽdi.eho ridicule additũ q̄ſi non ſecũ loquaẽ.ne quidẽ.i.nec ẽt copia inq̄ uidendi erit: ſi illud nõ licet.i.permittatur hoc eſt tãgere:ſaltẽ hoc licebit ſ.uidere.certe.i.pfecto extrema linea appoſitiue dictũ.i.qd̕ ſcilicet uidere eſt linea extrema in amore.quatuor enim ſunt lineæ in amore.prima uiſus.ſecũda tactus.tertia oſculũ.quarta opus.lineæ ergo extremæ ſunt uiſus & opus niſi dicaẽ extrema linea queadmodum dicitur longis lineis quid fieri.i.de lõginquo. Amare.i. amore frui.haud nihil eſt,i.eſt aliquid.prætereo uillã ſciẽs:ideſt non imprudẽs:ſed nõ minus amator q̄ prius & ideo amore impellor ad repetendam urbem. Sed quid hoc eſt:his uerbis perſona in ſcænam ueniẽs & locutura deſcribitur & timida.ſed quid hoc eſt:ideſt quid hoc ſibi uult q̄ pythias egreditur.i.exit ſubito.timida:ideſt cõmota ægra animo ac turbata. Aliquid eſt timidum naturaliter.ut Cum canibus timidi uenient ad pocula damæ. Aliquid eſt etiam timidum ex euentu:ut Addit ſe ſociam timidiſq̃ ſuperuenit ægle. GVIDO Cicero Virgilius Tantologia Cõſtiti Timidus naturaliter & ex euẽtu

n

VNiVERSIDAD D SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DO. u Bi ego illū.ſ.m.a.i.in. In hac ſcæna operæpciū eſt delectatōis ſpectatoribus ex qrela ancillæ thaidis atq errore phedriæ. ¶Vbi ego illū:hoc initio oſtēdit tāq proſequētē fugientē pgreſſam eē pſonā. ¶Sceleroſū miſera.ſceleroſus eſt multoꝝ.ſceleſtus uel unius. Sceleroſus pprie auctor eſt ſceleris. Sceleratus in quo ſcelus ſit conſtitutum uel cōmiſſum. Sceleroſum accuſatio perſonæ. ¶Sceleroſum atq impium ſceleroſum in thaidem:impium in uirginem. ¶Audax.fa.f.eē.a.facinus facere figura archaiſmos. ¶Hoc qd ſit uereor:pro duobus unū dixit.ſ.uereor pro & neſcio:& uereor. ¶Quinetiā iſup:accuſatio facti. ¶Scel⁹ αὔξησισ plus enim eſt ſcelus q̄ ſceleſtus.ut Luci. Carcer uix carcere dignus. ¶Poſtq̄.l.ē.u. argumētū ab his quæ ſunt poſt negociū geſta & mire poſtq̄ ludificatus eſt:& conſcidit dixit cū ille uidelicet dū uirgo reluctat̄ hoc faceret:& mire expreſſit uitiū illatū uirgini ab eo qdē q uitiare iā poſſet.ſed tamē eiuſmodi ab adoleſcentulo cuius ppter teneras adhuc uires ad explēdū uenerē lōgiore noxa aduerſus uirginē utendū fuit. Nā iō pter occaſionē familiæ diſcedentis:tēpus:locus:& cætera attributa negocio:ēt ſomnus uirginem opprimēs adiuuat chæreā.& mire ludificatus potius q̄ cōplexus ē:aut tale aliqd qđ amorē idicaret. ¶Veſtē oēm.m.d.adeo ut non amore fecerit:ſed iniuria & uide ut ex his appeat multū uirginē reluctatam eē. ¶Tū ipſā.c.c.multo melius q̄ ſi diceret capillū illi cōſcidit. Vt ego unguibus facile illi oculos inuolē. Nōne credis pythiā id comminari qđ a uirgine minus factū ſit:qđ quia puella nō potuit. ¶Vnguibus. qbus armat̄ hic ſexus. ¶In oculos.q̄ i amatori. ¶Veneſico.mutāti hoies & ex uirginibus mulieres faciēti:an ueneſico amatori:qa amor ueneū occultū ē:ut Occultū iſpires ignē fallaxq ueneno:& Lōgū bibebat amorē. ¶Neſcio qd pro.a.n.t.eſt.d.aut ſubdiſtīguēdū eſt & ſubaudiēdū me:aut archaiſmos figura ē abſente nobis:pro nobis abſentibus. Pōpo. Sine ergo iſtuc pſite amicis inter cœnā. Varro in Marcellū. Id pſite legatis oibus exercitu pnūciat. ¶Abſente no.cū ſic dicit pppoſitionē ponit abſente.ac ſi diceret coram amicis. ¶Quid.f.pperas:turbaris & trepidas. Sal. Properātib⁹ uel feſtinātib⁹ i ſūma inopia p. ¶Ego.q.q.deeſt rogas.

Sceleſtus — Sceleratus — Lucil.

Pythias ancilla. Phedria. Dorias ancilla.

u Bi ego illū ſceleroſum miſera:atq impium
Inueniā:aut ubi quærā:hoccine tam audax
Facinus facere eē auſum:perii. Phe. hoc quid ſit
Vereor. Py. qnetiā iſup ſcelus poſtq̄ ludificatus eſt
Virginem ueſtē oēm miſeræ diſcidit illam capillo
Conſcidit. Phe. hem. Py. qui nunc ſi det̄ mihi ut ego
Vnguibus facile illi in oculos inuolem ueneſico:
Phe. neſcio qd pfecto abſēte nobis turbatū eſt domi.
Adibo. qd iſtuc:qd feſtinas:aut quē quæris pythia:
Py. hem phedria ego quē quærā:abi hinc quo

GVIDO u Bi illū &c. In huius ſcænæ initio oſtendit pgreſſam eſſe perſonā ancillæ thaidis tanq̄ pſequentē fugientem pythias. Vbi.i.in quo loco ego miſera inueniā illū.ſ.chæreā ſceleroſum.i. ſceleribus plenum: quia thaidē quæ ei credebat illuſit.atq impiū.i.iniquū & improbū in uirginem.ſ.cui uim attulit. Sceleroſus eſt multoꝝ ſcelerū. Sceleſtus uero eſt:uel (ideſt etiā) unius. Sceleroſus eſt proprie auctor ſceleris. ſceleratus in quo ſcelus ſit cōſtitutū & cōmiſſum.aut.i.uel ubi quæram illum ſceleroſum. Hoccine:ideſt ne uerum eſt aut credibile ipſum ſupple ſceleroſum eſſe auſum facere hoc.tam audax:ideſt tam importunum facinus & tam proteruum ac petulans.perii:ideſt perdita ſum. Phe. uereor:ideſt & neſcio & timeo quid hoc ſit quod conquærit̄ pythias. Py. quinetiā.i.atq ēt.inſuper.i.pterea poſtq̄ ſcelus pro ſceleſtus:ſed auxeſis ē:plus ē enim ſcelus q̄ ſceleſtus. ludificatus eſt.i.decepit.illuſit uirginē.i.puellā dono datam. diſcidit.i.diſrupit.omnem ueſtē.i.totam ueſtē illi uirgini miſeræ.tum.i.deinde.cōſcidit.i.lacerauit illam capillo.multo melius.q̄ ſi diceret capillū illi conſcidit. Phe. hem interiectio idignātis. Py. qui.ſ.eunuchus (cōtinuat enim ſermonem ſuum pythias) ſi pōt hic ſi capi pro utinam:inde o ſi ut ſit ſenſus utinā nunc detur mihi ut inuolē.i.in modū auis uolantis celeriter ſaliam in capillos illi ueneſico.i.mutanti homines & ex uirginibus mulieres facienti.aut ueneſico:ideſt amatori.nam amor uenenum occultum eſt. Virgi. occultum inſpires ignē fallaxq ueneno. Veneſicus proprie dicitur qui uenena miſcet & per illa alienæ uitæ inſidiatur qui alio nomine dicitur intoxicator.ut ergo ego inuolem unguibus.i.per ungues in capillos illi ueneſico. Phe. profecto neſcio quid eſt turbatum:ideſt perturbatū domi abſente nobis.i.nobis abſentibus.ſingularis pro plurali.adibo.i.accedam ad eam. Quid iſtuc:ideſt iſtud eſt ſup.quod ita quæreris.o pythia quid:ideſt cur feſtinas:ideſt properas turbaris & trepidas.aut o pythia quem hominem ſupple quæris ideſt inueſtigas & proſequeris. Phedria. hem interiectio indignātis rogas ſupple quem quæram:abi hinc:ideſt diſcede a nobis.quo:ideſt in quam partem

Sceleroſus — Vereri — Ludificari — Diſcidere & cōſcindere — Inuolare unguibus — Veneficus

Dignus es

DONA. ¶Eunuchū.q.d.n.q.t.de.aut αντιπτωσισ eſt caſus pro caſu:ut Vrbem quam ſtatuo ueſtra ē.aut quē cum interrogatione pnūciandū:ut ſit qualē. Quidā uolūt quem diſtinguere.quaſi dicat qualē:ſed neſciunt hac figura multū ueteres uſos eē. Eunuchū enim quem addediſti uerbū rettulit:nunc ergo addidit pter aliud aſſumendū extrinſecus is eunuchus:nā quotiens uno noie aut pnomine diuerſæ declinationis enūciationes cōprehendunt̄:neceſſe ē qđ alteri accōmodatū fuerit ab altero diſcrepare:ut quem dediſti quas turbas dedit:& quem & quas:ſcilicet accipere:q̄ſi dixerit:qualē eunuchū:& q̄les turbas. ¶Quid ais.hoc admirātis eſt magis q̄ interrogātis. ¶Temulenta es:ebria a temeto:quo noie antiqui graue uinū appellabāt:eo q tētaret mētē.i.labefactaret. Virgil. Tenuiſq lageos: Tētatura pedes olim uicturaq linguā. ¶Vtinā ſic ſient qui.m.m.u.bñ ſe nō ebriā eſſe i maledictū uerbū pbat:quaſi uero temulēta eē infœlicitatis ſit pculdubio:qa nō negat ſe eē ebriā:ſed nō uino:uerū malo ebriā uult intelligi. ¶Ahu obſecro.m.p mea:& mea tu:& amabo & alia huiuſcemodi mulieribus apta ſunt blādimēta. ¶Quid iſtuc nam mōſtri fuit:quippe monſtrū eſt oē cōtra naturā:ſi igit̄ eunuchus eſt & uitiauit uirginē cōtra rerū naturā factū eſt:& recte mōſtrum eſt:& ordo eſt. ¶Quid nā.i.m.f.qd iſtuc.ſ.p.e.iſtuc facere honeſtius apud puellā:q ſi uitiare dixiſſet:& pōt uideri aliquid nutu ſignificare. ¶Ego neſcio illū qui ſiet hoc qđ fecit. bñ uitiauit eunuchi nomē ut uitiaſſe uirginem obtinere poſſit. ¶Virgo ipſa lachrymat.nūc oſtēdit qd fecerit & oſtēdit argumētis. ¶Neq cū rogites.q.ſ.a.d.qd ſi uerb erata eēt:nō puderet quæri.hæc āt iniuria apud uirginē nō hēt nomē. ¶Bonus uir.ironicos.nō enim eunuchus dixit. ¶Clam nuſq̄ apparet.neſcias utrū fuga eius quærat̄ an culpa cōſtat hæc argumēta eſſe:q ipſe uirginem uitiauerit. ¶Bonus uir.bene uir quia hoc illū eē cōtendit. ¶Etiā miſera hoc.ſ. bene & quia ſuſpicatur uirginē uitiatā. ¶Nequeo mirari.ſ.bñ hic oēs ſuſpitiones ad eunuchū quē nouit reuocat:neſcit chæream ſiquidē hūc eſſe:& mira locutio:pro eo quod eſt neſcio. ¶Nequeo mirari ſatis quo ille abire ignauus poſſit longius. ¶Viſe amabo ſi domi ſubaudiendum eſt:aut num ſit quod dicis.

Dignus es cū donis tuis tā illepidis. Phe. quid iſtuc
Rei eſt:Py. rogas me:eunuchū quē dediſti nobis:
Quas turbas dedit:uirginem quam heræ dederat
Dono miles uitiauit. Phe. qd ais:Py. perii.
Phe. temulēta es. Py. utinā ſic ſint q mihi male uolunt.
Do. hau obſecro mea pythias quid iſtuc nam
Monſtri fuit:Phe. inſanis qui iſtuc facere eunuchus
Potuit. Py. ego illū neſcio qui ſiet hoc quod fecit
Res ipſa indicat.uirgo ipſa lachrymat:neq cum
Rogites qd ſit:audet dicere:ille autē bonus uir nuſq̄
Apparet:etiam hoc miſera ſuſpicor aliquid domo
Abeuntem abſtuliſſe. Phe. nequeo mirari ſatis quo
Ille abire ignauus poſſit longius:niſi domum
Forte ad nos rediit. Py. uiſe amabo num ſiet.

Temulētus — Virgilius — Monſtrū

GVIDO. dignus es abire.quaſi dicat in malam rem cum tuis donis.tā illepidis:ideſt inuerecūdis. Phe. quid iſtuc rei:ideſt quid iſta res eſt. Py. rogas.i.interrogas me.is eunuchus ſupple quem eunuchū dediſti thaidi.quas turbas.i.turbatiōnes dedit nobis.quemadmodū dicimus ſermonem quem audiſti non ē meus. urbem quam ſtatuo ueſtra eſt.ſic etiam hic eunuchū quē dediſti ubi uel eunuchū ponit̄ pro eunuchus:caſus p caſu.uel extrinſecus ſumit̄ ſiue ſubaudit̄ is eunuchus put iterpraetāti placet. Alii capiūt interrogatiue quē pro qualē ut ſit ſenſus.quem.i.qualē eunuchū dediſti.quas:ideſt quales turbas dedit nobis.ipſe uitiauit:ideſt ſtuprauit & uiolauit uirginem quam miles thraſo dederat.heræ.i.dominæ thaidi.dono.i.pro dono. Phe. quid ais:quaſi non credat aut intelligat:& eſt admirantis. Py. perii.i.perdita ſum. Phe. es temulenta.i.uino ingurgitata & ebria a temeto quo noie antiqui graue uinum appellabāt eo q tentaret mentem.i.labefactaret ſiue perturbaret. Py. utinam illi qui mihi male uolūt ſic ſint ebrii ſup.ut ego ſum quaſi dicat nō nego me eſſe ebriam at nō uino:ſed malo & idignatione. Dorias hau interiectio indignationem oſtendens & dolorem:quia uidebat alteram ancillam ſic dolentem.mea pythias:mea blandimētū mulieri aptum eſt ut & amabo & mi & alia id genus.quidnam.i.quid iſtud monſtri fuit:ideſt quid fuit iſtud inopinatum & cōtra naturā factū:quippe omne monſtrum eſt quod eſt cōtra naturā ſeu prætergreditur naturæ modū. Nūc autem contra naturam factum eſt ſi eunuchus ſtuprauerit uirginem. Phe. Inſanis.i.a tuo ſenſu deſtitueris.qui:ideſt quomodo eunuchus potuit facere iſtud hoc eſt uirginem ſtuprare. Pythias. ego neſcio:ideſt non cognoſco illum qui ſit qui ſtuprauerit uirginem:ideſt ſit eunuchus necne.res ipſa.i.ipſe effectus.indicat:ideſt liquido oſtendit hoc uitium quod fecit uirginem uiolando.ipſa uirgo lachrymat pro lachrymatur:ideſt eſt effuſa in lachrymas neq audet dicere quid ſit.nam hæc iniuria apud uirginem non habet nomen.cum rogitas:ideſt interroges eam autem:ideſt ſed.ille bonus uir.bonus per ironiam & bone uir.quia uirum ſe eſſe oſtendit non eunuchum nuſquam:ideſt in nullo loco.apparet:ideſt facit copiam ſui ſeu præſto eſt. Etiam ego miſera ſuſpicor:ideſt opinor hoc uidelicet ipſum eunuchum abeuntem abſtuliſſe aliquid domo:ideſt ex domo thaidis. Phe. Nequeo ſatis mirari:ideſt neſcio.quo:ideſt in quem locum ille ignauus & inualidus poſſet ire lōgius niſi ſi forte rediit domum ad nos:ideſt quod dicitur uulgo penes nos:ſed de eo dicēdi genere ſatis ē dictū. Py. amabo & penes blandimentum muliebre quaſi rogo te per amorem.uiſe.i.uade ad uidendum.num.ideſt nūquid ſit domi. nos

Illepidus — Inſanire — Ignauus — Ad nos

VNIVERSIDAD DSALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTORICA

DONA.❡Sed.n.p.ut uolũtas rei ſit & nõ facti.❡Verum.m.n.i.m.u.nõ nihil poſſe eos:ſed amatores eſſe maximos.ad partem enim ſentẽtiæ pertinet qđ dicit nõ in mẽtẽ uenerat nõ ad totũ qđ audiuiſſe ſe dudũ ẽt niſi penitus negatiue cõſideraueris cõtrouerſia interit.ſi enim nihil poſſe audieras qd eſt qđ in mẽtẽ nõ uenerit ut uitares.❡Vtq̃ igiẽ amatores.m.e.m.a.qđ ipſum uitandũ fuit.❡Neq̃ enim.hoc ſatis eſt ad pudicitiã ſtuprũ uitaſſe cũ impudica fieri uel ſolo oſculo poſſit:quã oino integrã & illibatã uelis:an ueq̃ nõ erit cõiũctio

Venire in mentem ſed nomẽ:ut illud quaſi falſum audierit:hoc aũt qđ uerũ inuentũ eſt:nõ ipſa ſuſpicata ſit.nã in mentẽ uenire nõ reminiſci tãtũ:ſed ẽt cogitare ſignificat.

Cicero Sic Cice.In mẽtẽ.t.n.u.c.p.f.i.non cogitas nõ ſuſpicaris.❡Verũ.m.ſi ueq̃ pro cõiũctio ne accipimus ſubaudiendũ erit amatores mulierũ eos eẽ maximos.❡In mẽtẽ.n.uenit:nõ quod audierã:ſed qđ hic fecit an nõ aliud i mẽtẽ uenerat:nõ.ſ.facturũ fuiſſe qđ fecit:nõ in mẽtẽ uenerat:aut nõ erat cogitatũ:aut ab ea recordatũ.❡Nã illũ.a.c.mire cõcluſiſſem dixit ut ſæuã ferã.ſic alibi.Concluſam hic habet uxorem ſæuam.❡Neq̃ illi.c.u.ſi uel amatorem tantum meminiſſem.

Phe.iã faxo ſcias.Do.perii obſecro:tã iſandũ facinus:
Mea tu ne audiui quidẽ.Py.at pol ego amatores
Audierã mulierum eſſe eos maximos:ſed nihil poſſe
Verũ miſeræ mihi nõ in mentem uenerat:nam illum
Aliquo concluſiſſem:neq̃ illi cõmiſiſſem uirginem.

Phedria.Dorus.Pythias.Dorias ancillæ.

e Xi foras ſceleſte at.e.r.f.Iocundus error in quo nõ dubitet phedria ipm eẽ qui quæriẽ.uerũ inſuper ſic aggrediẽ tanq̃ ſit ipſe.❡Sceleſte:q̃le eſt ſceleſtum appellari q nihil ſciat.❡Reſtitas. neceſſario reſtitat qui miraẽ ſe ptrahi.❡Fugitiue.& ſceleſtũ:& fugitiuũ increpat:in hũc crimẽ trãſferẽs chæreæ.❡Prodi male conciliate . Opportune adoleſcens hic exprobrat munus magno emptũ:male magno ſignificat: ut

Plau. Plau.in amphitrione.Hæc nox ſita eſt exercẽdo ſcorto cõducto male:ergo male cõci

Ois cõuẽtio liate:magno empte ſignificat:nã ois cõuentio cõciliatio noiaẽ:cõciliatũ ergo magno

e Xi foras ſceleſte.at etiam reſtitas fugitiue.
Prodi male conciliate.Do.obſecro.
Phe.ah illuc uide os ut ſibi diſtorſit carnifex:

Os diſtorquere emptum.❡Os ut ſibi diſtorſit:& hic memor adoleſcens inſinuandi muneris dicit illum ſibi os diſtorſiſſe. Os autem dicimus illi diſtorquere:quem natura pulchrum deturpamus.

Faxo GVIDO. Phe.iam.i.ſtatim.faxo.i.faciam ut ſup.ſcias an illic ſit necne.Do.perii o tu mea : blandimentũ muliebre eſt.obſecro.i.quæſo uidiſti ne ſup.uel audiuiſti.facinus.i.flagitiũ.tã iſandũ.i.tã deteſtãdũ & abominandũ ego quantũ ad me ſpectat.ne qdem.i.nec etiam audiui tale facinus.ſ.Py.at.i.ſed audierã eos eunuchos eſſe maximos amatores mulierũ:ſed audierã eos nihil poſſe ita q̃ nõ deerat uolũtas ſed facultas.Veq̃.i.ſed nõ uenerat in mẽtẽ mihi miſeræ.i.ego miſera nõ erã ſuſpicata uel nõ cogitauerã eos eẽ ſup.amatores mulierum maximos.In mentẽ uenire nõ ſolũ ſignat reminiſci ſed etiam cogitare & ſuſpicari.nonnulli capiunt uerum ut ſit nomen & ſit ſenſus:audieram quidẽ eos nihil poſſe tamẽ illud audieram falſum.uerum autem:ideſt rei

Cõcludeẽ ueritas non uenerat mihi in mentem:ideſt ueritatem non cogitaueram.nam concluſiſſem:ideſt incluſiſſem tanq̃ ſæuam feram.aliquo:ideſt in aliquo loco uel in aliquem locum trudendo concluſiſſem.nã i cõcluden

Cõmitteẽ do motus localis adeſſe itelligiẽ.neq̃ cõmiſiſſem.i.crediđiſſem ſiue tradidiſſem illi uirginẽ cuſtodiendam.

e Xi foras &c.Hic uideri põt iocũdus phedriæ error qui nõ dubitet ipſum eẽ qui q̃riẽ eũq̃ ſic aggrediẽ ac ſi eẽt ipſe phe.Phedria exturbãs ac trahẽs eunuchũ foras iquit.o ſceleſte.i.iprobe ſcelerate exi foras.i.lique domũ meã.Et miſellus eunuchus ſe trahi admirãs reſiſtebat trahẽti cui ſic ait phedria.at ẽt ideſt & ẽt cũ ſcelere tuo es mihi repugnans neq̃ exire uis.o fugitiue reſtitas.i.reſiſtis remanes:neq̃ uis prodi

Reſtito as. re foras.nam reſtito as a reſiſto frequentatiuum ẽ qđ reſiſto recta formatione facere debet reſtitum cum præteritũ & ſupinũ mutueẽ a ſto cuius cõpoſita faciunt ſæpe ſupinũ in itũ:ut pſto pſtitũ.Reſiſto ãt interdũ ſignifi

Reſiſto is. cat repugnare reluctari.interdũ ſignificat remanere ſiue figere gradũ neq̃ pgredi:ut ſupius uiſum ẽ.poſſet etiã forſitã reſtito as a reſto as deduci.Sceleſtũ ãt uocauit & fugitiuũ qđ uitiũ.ſ.eẽ fugitiuũ erat i ſeruo grauiſſimũ:

Male conciliatus qđ ſũmo plectebaẽ ſupplicio.O male cõciliate.ſ.o tu empte magno pcio.ſ.nã male.p magno pcio hic capiẽ Dona.teſte.conciliate aũt ſignat hic empte uel cõparate.nã interdũ cõciliare ſignat cõparare:qđ.ſ. comparare interdũ ſignat emere.pterea ois conuẽtio cõciliatio noiatur.ergo o male cõciliate.i.o nimis caro pcio empte cũ ſis nihili & nullius frugis.pdi.i.exi foras.Dotus eunuchus obſecro.i.per ſacra rogo noli ſup.ita me in

Carnifex nocentem trahere.Phe.eho interiectio mouẽs attẽtionẽ pythiæ.uide illud ſcilicet . ut.i. qualiter carnifex ille tortor qui me iſtis curis & moleſtiis excarnificatur.diſtorſit ſibi os:ideſt os ſuum deturpauit torquendo os

Quid huc

DONA.❡Quid tibi huc reditio eſt.eleganter ei reditio obiicitur:qui reuera loco ſe non mouerit.❡Quid ueſtis mutatio.ſic ueteres.Plau.in trinũmo.Quid tibi interrogatio:aut cõſiliũ huc acceſſit.Cecilius Cecilius qd tibi aucupatio : argumentũ. aut de amore uerificato eſt patti.❡Paululum ſi ceſſaſſem pythia.familiare eſt iratis auertere ſe ad aliã perſonam ab ea in quã cõmoueanẽ.❡Ita iam adornabat fugã.ueſte mutatus.nã liberi ueſtẽ habebat utpote chæreæ: ſeruiq̃ uero atq̃ eunuchi depoſuerat.ita iã adornabat.figura ut ſupra adornãt ut lauent.❡Habes ne hoiem amabo.hæc oia pythias cernẽs eunuchũ dicit.Id enim erat iocũdũ:ut quærat illũ quẽ uidet.❡Quidni habeã.qdni qd niſi:

Quidni hoc eſt cur nõ habeã.❡Vbi uero eſt. dorionem non cõtẽplata dicit ubi eſt.qa nõ ipm ſed alterum nouit.❡Rogitas nõ uides:ſtomachabaẽ uterq̃ errans mirifice. illa q̃ eunuchũ credidit chæreã uidẽs:hic qđ eunucho obiicit qd cõmiſit chærea:pro eo.ſ.hũc iã tãgẽs eunuchũ dicit hoc phedria. ❡Hũc oculis ſuis.n.n.q̃ſq̃.u.phe.archaiſmos eſt figura Pro noſtrorũ uel noſtraq̃.i. q̃ familiæ noſtræ ſunt:ut parũ ſit nõ uidiſſe thaidẽ niſi addaẽ ne familiarium qdẽ ullã eẽ q̃ hũc uiderit.❡Quiſq̃.antiqua locutio eſt.❡Nõ uidit.totidẽ iiſdẽq̃ uerbis repetit:& interrogatio admirantis ſtuporẽ oſtendit etiam ueluti cõſentientes.❡Nam q aliũ habui neminẽ.bñ ad illud qđ ait.An tu hũc q̃ſi ex multis.❡Ahu ne cõparãdus qdẽ ẽ.ahu interiectio ẽ cõturbatæ fœminæ nec cõſtantis ſibi. ❡Ille erat honeſta facie ac liberali:

Quid huc reditio eſt:qd ueſtis mutatio:qd narras:
Paululũ ſi ceſſaſſem pythias domi nõ offendiſſem:
Ita iam adornabat fugã:Py.habes ne hoiem amabo:
Ph.qdni habeã:Py.o factũ bene.Do.iſtuc pol uero
Bene.Py.ubi eſt:Phe.rogitas:nõ uides:Py.uideã
Obſecro quẽ:Phe.hũc.ſ.Py.qs hic eſt obſecro hõ:
Phe.qui ad uos deductus eſt hodie.Py.hũc oculis ſuis
Noſtrũ nunq̃ quiſq̃ uidit phedria.Phe.nõ uidit:
Py.an tu hũc credidiſti eſſe obſecro ad nos deductum:
Phe.nã qui:aliũ habui neminẽ.Py.ahu ne cõparandus
Hic quidẽ ad illũ eſt.ille erat honeſta facie & liberali.
Phe.ita uiſus eſt dudum:qa uaria ueſte exornatus fuit
Nũc eo tibi uidetur fœdus quia illã nõ habet.Py.tace
Obſecro quaſi uero paululũ iterſiet:ad nos deductus

erat quaſi de mortuo:aut qui nõ eſt in domo thaidis:qa fugit.❡Honeſta fa.ac.li.cõmode deſcriptus eſt chærea.❡Nũc eo tibi uideẽ fœdus.facetæ uideẽ fœdus non enim eſt.❡Tace obſecro.apte dictũ eſt tace fœminino ſtomacho:quaſi impudenter aſſiſtenti formæ improbæ & argumenta inaniter pertinaciterq̃ innocãti. ❡Tace obſecro.de conſuetudine dictũ eſt tace:& bene additur obſecro:ne tace ipſum uideatur iniuria.

GVIDO. reditio.i.reditus ſiue reuerſio huc.i.in domũ meã.qd eſt.i.qd ſibi uult.q.d. ad qđ propoſitũ ex thaidis domo huc rediiſti. Mutatio ueſtis qd eſt.i.quid ſibi uult qd ſignat.quid narras.i. quid dicis. Nunc aduertit ſe ad perſonam pythiæ.o pythia ſi ceſſaſſem.i.ſi tardaſſem ſeu moratus eſſem paululum ideſt aliquãdiu.non offendiſſem:ideſt non inueniſſem eum.ſ.domi.ita:ideſt hoc modo ut uideri poteſt.quia ſcilicet ueſtem ſuam depoſuit & liberi ueſtem ſumpſit.uel ita:ideſt adeo.iam adornarat: ideſt apparauerat. fugam: ideſt Adornare diſceſſũ ſcelerẽ.Py.pythia cernens eunuchũ hæc omnia dicit.id autem erat iocundum ut quærat illum quẽ fugam uidet.amabo particula blandientis eſt quaſi rogo te per amorem.habes ne ideſt utrum habes hominem quẽ quæro ſcilicet eunuchum qui male tractauit puellam.Phe.quidni:ideſt quare non habeam. quaſi dicat non uides.Py.o exclamantis eſt. quaſi dicat q̃ bene factum eſt ſi tu ſcilicet eum habeas.Dorias. uero ideſt ſed pol ideſt per pollucem iſtud bene factum eſt inq̃ ſi habeas eũ. Py.Vbi eſt.Phe.rogitas:nõ uides. aſpiciebat enim Dotum eunuchum ſed ſciebat non eſſe eum quem quærebat.Py.obſecro ideſt quæſo.quem uideam:ideſt uidere poſſim a me præcipuæ quæſitum.Phe.tangens eum phedria inquit ſcilicet ideſt certe uideas hunc quẽ tango. Py.obſecro: ideſt quæſo quis eſt hic homo, quem tangis & dicis eſſe eum quem quærimus. Phe. eſt is ſupple qui deductus eſt hodie ad uos.Py.nunq̃ quiſq̃ pro quæq̃ antiquæ.nam quiſq̃ in utroq̃ genere dicebatur.quiſq̃ noſtrum.ideſt noſtrarum.hoc eſt noſtræ familiæ ſeu noſtrarum familiarũ.uidet oculis ſuis(ple quæq̃ Quiſq̃ p onaſmos) hunc quem oſtendis phedria.Phe.non uidit : admiratio indignando inquit. Py. obſecro quaſi per ſacra rogo.ut dicitur per tuam fidem an credidiſti hunc eſſe deductum ad nos.Phe.Credidi ſupple. nam ideſt quippe qui neminem alium habui ad uos deducendum.Py.hau interiectio conturbatæ fœminæ nec conſtantis ſibi.ne quidem.ideſt non etiam hic eſt comparandus ad illum ſcilicet chæream eunuchi ſimulatorem.ille chærea ſcilicet erat facie honeſta & liberali:ideſt habebat facturam formam ſeu figuram & præcipue ons.honeſtam & liberalem hoc eſt pulchram & benignam.Phe.ille eunuchus uiſus eſt tibi ſupple.dudũ ideſt pauloante.ita:ideſt talis ſcilicet honeſta facie & liberali.quia fuit exornatus uaria ueſte.nũc uidetur tibi fœdus:ideſt deformis turpis.eo ideſt ea re ſiue ideo quia non habet illam ueſtem quam prius habebat.Py.obſecro tace hoc fœminino ſtomacho dictum eſt & ne iniuria uide additum eſt obſecro:quaſi dicat noli obſecro contendere illũ eẽ quẽ quæro.quia nulla ratione mihi potueris perſuadere . quaſi uero per ironiam di Quaſi uero ctum eſt ut ſæpe ſolet.quæ duæ particulæ hoc uidẽtur ſignificare uidelicet.quaſi dicaẽ q̃ paululũ interſiet.i.q̃ rogua ſit differentia cum tamẽ ſit latiſſima adoleſcentulus deductus eſt hodie ad nos.uero:ideſt ſed talis ſupple

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

Hodie eſt adoleſcentulus:quem tu uero uidere uelles
Phedria:hic eſt uietus:uetus:ueternoſus:ſenex:
Colore muſtelino.Phe.hem quæ hæc eſt fabula?
Eo redigis me ut qd emerim egomet neſciam:eho tu?
Emi ego te?Do.emiſti.Py.iube mihi denuo rñdeat.
Phe.roga.Py.ueniſtin hodie ad nos?negat:at ille
Alter uenit annos natus.xvi.quē ſecū adduxit pmeno.
Phe.age dū hoc mihi expedi primū:iſtam quam habes
V nde habes ueſtē?taces:mōſtrū hois non dicturus es?
Do.uenit chærea.Phe.frater ne?Do.ita.Phe.quando?
Do.hodie.Phe.q̄dudum?Do.modo.Phe.quicum?
Do.cum parmenone.Phe.noras ne eum prius?
Do.non:nec quis eſſet unq̄ audiueram dicier.

DONA.℄Quē tu uidere uero uelles phedria:cōmota aduerſus phedriā cogiť eū laudare cui irata eſt:& iō
totum callide.Quē tu.u.facere q̄ſi nec hūc:nec ipm qui miſit cōſpectū uelit. Quē tu.quē talē:& breuiter for
Pulcher ma eius laudata eſt cū ,pſixius illius ſit deſcribēda deformitas.℄ Quē.t.u.u.uero pulchre.pulcher enim ē cui⁹
Lucilius forma nec odium nec cōuitium cōmeruit.Luci.in ſaty.Athinidi ſacci ex facie delegeris.℄Quē.t.u.q̄re tu:an
qa iſta iā nō uelit uidere irata.ſ.ob uitiatā uirginē:an tu quaſi ſpectator elegās formaꝝ:& qui amator ſis thai
Victus dis.℄Hic ē uiet⁹.u.ſe.ſic hoc totū pronūciādū quaſi iraſcať huic ,ppter quē laudauerit chæreā.℄Vietus. mol
lis:flaccidusq; & flexibilis corpore: unde &
Vineta uimina uineta uites uietores dicūtur:& uie
Vites re religare dicitur:quia uietis uirgis religare
Vietores poſſumus quodlibet. Lucre. Araneæ dixit
Viere ꝟbū uietā ueſtem.i.putri mollicie ꝑditam. ℄Ve
tus ad uitupationē modo: nō ad laudē po
niť.ut Veteris poetæ.m.r.uetus ē cuius di
Veternoſ⁹ minutiuum eſt uetulus.℄Veternoſus. mor
Veternū bo uetere cōfectus.i.ueterno:quales ſunt q
hydropem patiūtur:& recte.nā ſæpe eunu
chi i ſenecta ueternoſi fiūt:& cito hoc labo
rāt morbo.Senex.ex morbo ægritudineq;
rugoſus.Senex.utrum ſenex:an qa ita uideť
ob deformitatē. ℄Colore.m.errauit Terē.
ñ itelligēs menādricū illď ait aūt ſtel
lionē aīal qď lacertæ nō diſſimile ē maculo
ſo corio:nāq; ad id genus coloris facies ex
primiť eunuchoꝝ: qa pleriq; lētiginoſi ſūt
hinc ergo errauit:iō qa muſtella dť
ego adeſionem ſequor q recte itellexit Terē.dicētē muſtelino colore eunuchū dixiſſe coloratū:uelut
ſub liuido colore:quia uere eunuchi aut ex cādidiſſimis lētiginoſi fiūt:ut ex gallis & huiuſmodi occidentali
bus:aut ex fuſcis ſubliuidi:ut ex armeniis & aliis orīētalibus.℄Vt qd.e.e.n.,p nō memineri : uel nō agnoſcā.
℄Eho tu.e.e.irato ſtomacho ſic ait:& an hoc fecerit:ut ex alio conať audire:q̄tenus hæc audiat:an hæc fecerit
Cicero dubitatiue.℄Mihi.d.r.hoc ē qď i rheto.Cice.ait cōtra firmā argumētationē:aut aliquā æq; firmā:aut firmio
rē oppōimus.hæc ē aūt æq; firma.Denuo aūt ad rñdeat ptiet nō ad mihi.℄Denuo.r.iube uero mihi:denuo
itelligēdū ē.℄Roga.mire utriuſq; fiducia cōferť:& apď utrūq; ē ueritas:cū uterq; fallať. ℄At ille.a.u.bñ iſtiit
q̄ſi ex pte iā obtinuerit pythias.℄Age.d.h.m.ex.hæc plautina ſūt:cū i iiſdē lōga ſit diſputatio:ſed mire a Terē.
ꝑſeruntur ad ei⁹exēplū:& qď ē plus carēt plautinis nugis.℄Age dū.hortātis ē:& adiuuat ex aio loq̄ntē.℄Ta
ces.& recte taces:qa metuit chæreā.℄ Mōſtrū.h.bñ eunucho dictū ē mōſtrū hois hoc ē nec mas:nec fœmina
exñs:ſicut & ſupra ſenē dixit mulierē.℄ Quādudū.m.Nota mō apte ,p pterito tpe dcm̄ eē.i.q̄dudū.nā q uitia
Cū ꝑpoſi uerat uirginem nō mō lōge añ ueſtē mutauit cū eunucho phedriæ.℄Quicū. ꝑpoſitio cū his dictionib⁹ ſup
tio pōiť:qcū nobiſcū:uobiſcū:i cæteris uero ita ut ipm nomē pſcribit ꝑpōiť:ut cū aicis:cū exercitu:cū aduocatis.

GVIDO. quē tu phedria uelles uidere adeo facie ē honeſta & liberali.hic.ſ.dorus ē uietus.i.mollis flac
Feſt⁹ cidus & flexibilis corpore.Itē ait Feſtus lāguidus ſine ui & naturalib⁹ uirib⁹ priuat⁹.Nā uiere ſignat uicere ſeu
ligare.ide uimina qb⁹aliqd uieť.i.ligať.uetus hic ad uitupationē poniť:non ad laudē.i.ut pri⁹dcm̄ ē carioſus
aut racidus.A uetus diminutiuū ſit uetulus.Veternoſus.i.morbo uetere cōfect⁹.i.ueterno q̄les q hydropē pa
Senex tiūť & recte.nā ſæpe eunuchi i ſenecta ueternoſi fiūt.i.hydropici.ſenex.i.rugoſus ex morbo & ægritudine.eſt
Muſtella inq̄ colore muſtelino.i.hēt colorē muſtelino colori ſimilē.i.ſubliuidū.muſtella aūt dť lōgū mus.Dona.uult
Fabula i menādri fabula uñ hæc traducta ē eē ſtellionē aīal uidelicet qď lacertæ ñ diſſimile ē maculoſo corio.nāq; ad
id gen⁹coloris facies exprimiť eunuchoꝝ:qa plæriq; lētiginoſi ſūt.i.maculoſi.nā lētigo ginis:faciei ē macu
la.Ph.hē idignātis.q.i.q̄lis uel cuiuſmodi hæc fabula ē q̄ſi hoc figmētū ſiue hæ nugæ & ioculare aliqd.redigis
i.reducis me.eo.i.i eū errorē.ut egomet neſciā.i.ñ memineri ſiue ñ agnoſcā q emeri.eho tu eunuche.eho ē i
teriectio attētionē mouēs & rñſionē.ego emi.i.emi ne te eunuchū?Dor⁹.Emiſti me.Py.iube.ut ſup. rñdeat.
denuo.i.ſecūdo:qa rñdit tibi iube ut iteꝝ rñdeat mihi.Phe.roga.i.iterroga eū.Py.ueniſtin.i.ueniſti ne hodie
ad nos?negat.hoc dicit pythias de eunucho quē iterrogauit.At ille alter uenit ad nos nat⁹.xvi.ānos.i.ſedeci
mū annū agēs quē parmeno adduxit ſecū.Phe.age dū hortātis ē.primū.i.i primis.expedi.i.explica mihi hoc
uñ hēs iſtā ueſtē quā hēs.taces.i.ñ rñdes o mōſtrū hois.i.deformitas hois & ꝑtergrediens naturæ hois modū
cū nec ſis nec mas nec fœmina.nō dicturus es.i.nō es rñſur⁹.Dorus.Chærea uenit.Phe.ne.i.utꝝ frater meus?
uenerit.ſ.Dorus.Ita.Phe.quādo.Dorus.Hodie.Phe.q̄dudū.i.quāto āte uenit.ſ.Dorus.Modo.i. pauloante.
Phe.qui cū.i.cū quo.ut nobiſcū.i.cū nobis.Dorus.cum parmenone.Phe.ne.i.utrum.noras.i.cognoueras.
prius eum fratrē cum ſis nouitius.Dorus.nō noram nec unq̄ audiueram.dicier.i.dici quis eſſet chærea frater.

Phe.unde

Phe.unde igitur fratrem meum eſſe ſciebas?
Do.parmeno dicebat eū eē:is dedit mihi hāc ueſtem.
Phe.occidi.Do.meā ipſe induit:poſt una ābo abierūt
Foras.Py.iā ne ſatis credis ſobriā eē me?& nihil
Mentitā tibi?iā ſatis certū eſt uirginē uitiatā eē.
Phe.age nunc belua credis huic quod dicit.
Py.quid iſti credam?res ipſa indicat.
Phe.concede iſtuc paululum.
Audin etiam nunc paululum.Py.ſat eſt.
Phe.dic dum hoc rurſum.chærea tuā ueſtē
Detraxit tibi? Do.factum.
Phe.& eam eſt indutus:Do.factum.
Phe.& pro te huc deductus?Do.ita.
Phe.iuppiter magne o ſceleſtum:atq; audacē hominē.
Py.ue mihi miſeræ etiā nūc nō credis īdignis nos eſſe
Irriſas modis.Phe.mirū ſi tu credas quod iſte dicat.
Py.quid agā neſcio.Phe.heus tu negato rurſum
Poſſum ne hodie ex te exculpere uerū:uidiſtin fratrē
Chæreā? Do.nō.Phe.non poteſt ſine malo fateri

DONA.℄Vnde igitur frēm meū eē ſciebas.utpote nouitius:quiq; ex pyræo raro diſceſſerit:& lōgo inter
uallo in aſtu uenerit:& hæ ſunt obliquæ interrogationes:qbus uti oratores uidemus:cū deriuare teſtimoniū
nituntur:& ideo ſic ait phædria:ut fruſtreť oia quæ cōfeſſus eſt dorus:uult eni frī eē conſulū.℄ Parmeno.d.e.
e.prope infirmatū teſtimoniū ē.℄Quod enim ſic ait parmeno dicebat eū eē falſum eſſe pōt:& mire ſic ait: ut
Sola mihi talis caſus caſſandra canebat.Sic aūt dicimus q̄ñ nō ſemel qď factū fuerit:ſed ſæpius demonſtram⁹.
℄Iā ſatis credis ſo.m.qa ſupra dixit.Temulēta es.& q̄ſi grauē iniuriā hoc dicto paſſa ſit.& memoriter dictum
rettulit:ut En ego uicta ſitu.& pulſus ego.Iā
ſatis.c.eſt.u.u.ordie agit cū primū de ſe tū de
aduerſario loquiť.℄Credis.h.q.d.a pſonæ
q̄litate derogat fidē:nā qd credēdū ē ſeruo
eunucho fugitiuo.℄Et qdni iſti.c.r.i.i hoc
a perſona quæ cū uincebať oratoriæ ad fa
ctum ſe rettulit.℄Cōcede iſtuc.p.ad ſe uerſū
dicit iſtuc:ut longe ſit a pythia:eunucho.n.
dixit phedria.℄O ſceleſtum atq; au.h.chæ
ream.ſ.uel parmenonem.ſed ſic pronun
ciandum eſt ut:putet ancilla de eunucho di
ci hoc ipſum qui præſto eſt ideo illa infert.
℄Ve mihi.e.n.n.c.ue mihi.hoc totū ue mi
hi quidam a pythia uſq; ad irriſas modis di
ci exiſtimant. ℄Mirum ni tu. c.q.i.d.u. an
ſerua quod ſeruus.an ſtulta quod ſtultus:an
fœmina qď eunuchus.℄Mirū ni tu:clare di
cit quidam preſſius putant.℄Heus tu nega
to rurſum.rurſum non ad negationem per
tinet:ſed ad interrogationem:ut ſit rurſus i
terrogatus.℄Rurſus retro:ideſt econtrario:Rurſus re
ac per hoc contrarium ſuperioribus dicito. tro
℄Non poteſt ſine malo fateri uideo.ampli
ficatio & dilatio quæſtionis argumentum
eſt nihil coſtitiſſe ad id quod pro pœna mi
natur:non tanq̄ iam incerto:ſed etiam falſo
teſte.deinde ipſum fateri conſideramus quale ſit.non eſt teſtis fateri ſed rei:igitur ut in illum culpam transfe
rat uniuerſam fateri dixit non indicare:ut ipſe reus non alieni facti teſtis eſſe dicatur. Non poteſt ſine malo
quaſi nec hæc fuerit:nec illa confeſſio:in quibus nulla ueritas ſit.

GVI. Phe.igitur unde ſciebas eū eē frēm meū.Has aūt interrogationes obliquas itermiſcet ut fruſtretur
oia quæ cōfeſſus ē.Dorus:uult enim frī eē cōſultū.Dorus.Parmeno dicebat eū eſſe chæreā.frēm tuū is dedit
mihi hāc ueſtē.Phe.occidi.i.pii.Do.ipſe chærea induit meā ueſtē.poſt.i.deinde uel poſtea . ambo . ſ. chærea
& pmeno abierunt.i.diſceſſerunt.una.i.ſimul foras.Py.ne.i.utrū credis iā ſatis me eē ſobriam.i. nō tumulētā:
ut prius dixeras.& credis inq̄ me nihil mētitā eē.i.falſo.affirmaſſe tibi.iā ſatis eſt certū.i.exploratū uirginē eē
uitiatā.i.ſtupratā.Phe.age hortantis eſt aduerbiū.o belua.i.ſtolida mulier & nō ſatis eſt cōſiderata credis nunc
huic.ſ.eunucho.ſeruo & fugitiuo:id ſup.qď dicat.Py.qd.i.cur.uel quā rem credā iſti eunucho.uel ut alii hñt.
qdni.i.cur nō credā iſti.res ipſa.i.ipſe effectus.indicat.i.declarat ſatis ſine aſſeueratione & teſtimonio.Phe. cō Cōcedere
cede.i.cōfer te eunuchū.paululū.i.aliquādiu.iſtuc .i.ad me uerſum.etiam audin.i.audis ne hūc paululū aliqd
qď dicturus ſum.& dixit audin ꝗ præ timore forte alter.ſ.eunuchus refugiebat ,ppinquare phædriæ:& cū ac
ceſſit ſubiūxit.Phe.ſat.eſt.i.ſufficit.q.d.ſatis ,ppe es.& incipit interrogare uoce ſubmiſſa tu rurſū.i.denuo.dic
i.rñde hoc uidelicet chærea.detraxit.i.abſtulit tibi tuā ueſtē.Dorus eunuchus factū eſt.ſup.ab eo chærea. Ph.
& indutus eſt.ſ.chærea eā ueſtē.nā ſecundus actus remanet in paſſiuo cū uerbis uehementis trāſitionis.Dor⁹
factū ē ſup.illud ab eo.Ph.& deduct⁹ ē huc ad thaidē ſiue ad thaidis domū quā oſtendebat pro te.i.loco tui.
Dor⁹.ita deductus ē.ſ.p me.Phe.o magne iuppiter.o hoiem ſceleſtū atq; audacē. i. temerariū & importunū
& petulantē:& hāc exclamationē facit de chærea.ſed hic pronūciat ut putet ancilla de eunucho dici. Py. Veh
mihi miſeræ.i.ego ſum bene īfœlix & miſera & quaſi maledicta.cū oia accidāt mihi ita aduerſa:etiā ñ credis
nūc nos eſſe irriſas.i.illuſas modis indignis.i.inhoneſtis & turpibus rōnibus.Phe.mirū ē ſup.ni tu credas
lud ſup.quod iſte eunuchus dicat.& iſte per contēptū dixit.Deide ſummiſſa uoce dicit.neſcio quid agā.i.age
re debeā ut frīs honorē tuear.heus tu aduerbiū excitātis eū ad negandū.rurſū.i.ecōtrario negato qď prius di
xiſti admonito eunucho qd debeat rñdere ſublata uoce ut audiat ancilla interrogat ne.i.utrū poſſum excul Exculpere
pere.i.extorq̄re teſte Marcello.uerū.i.ueritatē.uidiſtin.i.utrū uidiſti chæreā frēm.Dorus nō uidi.ſ.Phe.uideo Marcellus
i.facile pſpicio ꝗ ſup.hic eunuchus nō pōt fateri qď.ſ.uerum ē ſine malo.q.d. ſine ſupplicio & tormentis

VNiVERSiDAD DSALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONA.ℭSequere hac.quaſi ad tormẽta.ℭModo ait.mõ negat:teſtis ab aduerſario cõuincitur falſitatis: aut ſe ipſo ſi uariauerit dicta priora:qa nõ potuere cõuinci ab incõſtantia teſtis.præſidiũ defenſionis inquiſitũ eſt.ℭOra me:hoc lẽtius ut ſit cauſa ſæuiendi.ℭObſecro te uero phedria bene uero.nã qa ille dixerat ut ſimularet præces:hic anxius uero addidit:oſtẽdẽs uero ſe rogare & ex aio:nõ ut ille uidebat dolo.ℭI intro. terribiliter dũmodo eũ ſũmoueat.ℭIntro. utrũ intro domũ ad phedriã:an ad thaidem:ſed non oportet ad thaidem intelligi:ne celãdaꝝ rerũ iudex teneatur. ℭHoi hei:bñ hoi hei ℭRuſticum poſuit.utpote & ſerui & nouitii:& eſt deploratio ab eis ſic dicta.ℭActũ ẽ ſiquidẽ hoc rurſus clare:& ſic dicit tanq̃ adhuc itatus eunucho ſuo.ℭAlio.p.honeſte contra officiũ fuit mẽtiri docuiſſe ſeruũ: & affuiſſe mẽdatio liberalẽ adoleſcẽtulum: ſed uide quẽadmodũ defendatꝰ aioſe:dum ſe mentiri coactũ ſentit:dũ cõſulit honeſtati:hãc autẽ cauſam longæ ſermocinationis ad hoc induxit artifex poeta:ut apud oẽs iã certum ſit a cherea uitiatã uirginẽ:ne ullo errorꝰ ipediatur ulterius nuptiæ.uel finis fabulæ differatꝰ. ℭAlio pacto.h.nullo alio.ſ. niſi per hãc fallaciã.ℭParmenonis tã eẽ hãc.t.q̃.me.u.ſcio deeſt magis ut ſcit magis ſcio q̃ me uiuere. ℭInueniã hodie pol parẽ.hæc eſt ꝑœconomia ad futurũ exitũ fabulæ.nã dũ ſe ulciſcitꝰ pythias fit idiciũ patri chæreæ:& confirmantur nuptiæ.ℭVtrũ ne taceã an ꝑdicẽ:tertiũ parelcon:abũdat enim aut utrũ:aut ne:aut certe:hoc fit ut ſit figura πλεονασμος.ℭTu

Vidẽo.ſequere hac:modo ait:modo negat: ora me,
Do.obſecro uero te phedria.Phe.i intro.Do.hoi hei.
Phe.alio pacto honeſte quomõ hinc habeam neſcio:
Actũ eſt;ſiquidẽ tu me hic etiam nebulo ludificabere.
Py.parmenonis tã ſcio eſſe hãc technã:q̃ me uiuere.
Do.ſic ẽ.Py.iueniã pol hodie parẽ ubi ei referã grãm
Sed nunc quid faciendum cenſes dorias? Do.
De iſtac rogas uirgine?Py.ita utrũ taceã ne an prædicẽ;
Do.tu pol ſi ſapis:qď ſcias;neſcias:neq; de eunucho
Neq; de uitio uirginis:hac re & te ab oĩ turba euolues:
Et illi gratũ feceris id modo dic abiiſſe dorum.Py.ita

Vrgilius pol ſi ſapis quod ſcis neſcias.Nõ poſſumus neſcire quod ſcimus:ſed ita ut concordia diſcors. Virg. Sequtur ſequentẽ.De eunucho quod fuerit tu pol ſi ſapis quod ſcis neſcias.Videmus cur nolit poeta de uitio uirginis cõtinuo ſcire thaidẽ:ne de improuiſo malo uehementius cõmoueatꝰ:ac doleat:an ut ex eiuſdẽ uirginis habitu uultuq; iſta cognoſcat:quod eſt actuoſius.an quod proximũ uero eſt ut illã & thais & frater ignorantes uitiatam aioſius aduerſus militẽ defendãt repetitũ eã uenientẽ cũ tanto ſtrepitu ac minis.nã quo ore ꝑterea diceret Thais cremeti de ſororis pudore ſollicito.Educata eſt ita ut teq; illaq;.dignũ eſt.ſi ſciret eam uirginem nõ eẽ de Eunucho ꝙ chærea ſit nõ eunuchus.Quod ſcis.n.de ev.uñ in heauton.Neſcias quod ſcis ſi ſapis.&

Quod ſcis neſcias hoc eſt quod dꝛ.Quod ſcis neſcias.puerbiale eſt:& multũ apud dialecticos tractatũ ut facio:& non facio:& amicus ſum & non ſum:& audio & nõ audio:& cætera huiuſmodi.ℭDe uitio uirginis:ꝙ iã mulier facta ſit ℭHac re de.o.t.euolues te.cauſa quæſita cur añ iurgiũ cũ milite thais neſciat ui.iatã uirginem.ℭEt illi gratum feceris.cui niſi uirgini cuius crimẽ ut ſupra a ſilentio texeris:præſertim tacẽtis iniuriã ſuã & ſic dolentis amiſſa uirginitatem:ut nec cõfeſſionẽ ſuæ calamitatis ſubire poſſit.ℭId mõ dic.a.d.id.ꝑ hoc ſubiũctũ pro ꝑpoſitiuo.

GVI. tu Dore ſequere me hac.i.per hãc uiã ad tormẽta.ſ.ſubeunda & hæc omnia ſimulantꝰ ad excuſationem inueniendam chæreæ.modo.ideſt aliquãdo.ait .i.fatetꝰ.mõ.i. aliquãdo.negat.i.diffitetꝰ.ora me.i.finge ꝙ tu ores me ne te afficiã ſupplicio.Do.O phedria obſecro te.uero.i.certe & quaſi ex animo.oſtendit enim eunuchus ſe anxium rogare ex animo non ut illi uidebatur dolo.Phe.I intro.i.ingredere in domum ad tormenta ſubeũda.Do.hoi.hei interiectiones dolentis & deplorationem facientis.Phe.neſcio quo modo abeam.i.diſcedam.hinc.i.ex hoc loco.honeſte.i.cum meo honore.alio pacto:ideſt alia ratione q̃ per hanc fallaciam.

Actum eẽ Actum eſt.i.factum eſt.diciturq; ſemper de malo cui uix medella adhiberi poteſt.Cicero in epiſtolis.

Cicero Actum eſt de te niſi Prouides.ſiqdem.i.quia etiam.tu nebulo.i.futilis inutilis nullius frugis bonæ nihili leuis

Futilis ac uanus ut nebula.ludificabere.i.illudes irridebis me hic.Py.Scio tam.i.tantũ hanc technã.i.hanc artẽ hanc

Techna cautelã hãc fallaciã eẽ parmenonis.i.ꝓdiiſſe a parmenone.q̃.i.quantum ſcio.me uiuerꝰ.i.ꝙ ego uiuo.Techna

technides græce ars dicitꝰ latine.Inde technides.i.artifex.inde calotechnus.i.bonus artifex & cacotechnus.i.malus arti-

Calotechnus fex.Do.ancilla.Sic eſt ut tu dicis pythia.Py.pol.i.per pollucẽ.iueniã hodie eum.ſupple alicubi ubi referam ei parmenoni parem grãm.i.rependã ei uices.in malũ enim ſæpe dicitꝰ referre gratiã.i.quod uulgo dicitur reddere placitum.

Cacotechnus Sed nunc o doria quid cenſes faciendum.Do.rogas.i.interrogas me de iſtac uirgine quæ ita fuit ſtuprata.Py.ita.i.rogo de iſta uirgine:utrum ne altera particula abundat.taceam.i.celem.an prædicẽ: ideſt aperte dicam & detegam facinus.Do.pol ſi ſapis:ideſt ſi es ſapiens.neſcis.i.ignoras quantum ad detegem dũ illud ſup.quod ſcias apud te.referuntur enim hæc uerba ad diuerſa alioquin nõ caperent fidem: uidelicet neſcis de eunucho.neq; de uitio:ideſt de ſtupro uirginis ꝙ iam ſit facta mulier. Hac re: ideſt tua taciturnitate &

Euoluere celatione.euolues:ideſt exolues explicabis expedies extricabis te ab omni turba.i. ab omni turbatione & iurgio.& gratum feceris.i.gratum facies coniunctiuum pro indicatiuo.illi.ſ.uirgini cum ſilentio texeris amiſſã

Ouidius uirginitatem q̃ reparari non poteſt.Nam ut inquit Oui.Læſa pudicitia depit illa ſemel. i. irreuocabiliter. Mõ ideſt tantũmodo.dic id.ſ.dorum abiiſſe:ideſt fugiſſe ſeu diſceſſiſſe.Py.Faciam ita ut mones ſcilicet aut ſuades.

Faciam. Do.

DO.ℭThais iã.a.bñ dixit aderit huic.n.aderit thais.ℭQuia cũ i.a.aliã cãm ex alia ſuppoſuit.q.d.uideo cãm.

a Tat data hercle uerba mihi ſunt.uicit uinũ.Hic ſemigrauis iducitur uino chremes priorũ memor titubãs in pñtibus ut fere appoti ſolẽt.Atat interiectio eſt paulatim pcepti atq; intellecti mali.ℭData uerba fraus facta:dicta hercle uerba a milite an a meretrice.cuius iãptidẽ dolũ malũ.in oĩ re ſuſpectum:an magis a uino q̃ſi captioſo aliquo data uerba ſunt:qa bibere dulce eſt:ebriũ fieri turpiſſimũ:adeo his quæ ſequuntur:q̃ſi ſubtilẽ fraudẽ ebrietatis iducitur Plau.de uino.Pedes captat primo luctator doloſus.Vir. de uua. Tẽtatura pedes olim uictaraq; linguã. ℭAt dũ ac.hic uerba data ſunt.ℭQuam uidebar m.e.p.ſo.nihil elegãtiꝰ nõ dixit uidebar mihi tũc eẽ ſobriꝰ:ſed ut hoc ipm iã erroris eẽt ac uinolentiæ accumulatio: uidebar inquit mihi nimiũ ſobrius pulchre fortiter ac nimis.ℭNeq;.p.ad inceſſum.Neq;. m.ad facta:ad dicta.ℭSatis.ſ.f.oſ. bene. nõ. n. omnino nõ facit.nã hæc inſani eſt.ſed nõ ſatiſfacit qď ẽ ebrietatis.ℭQuid ẽ hem.p. & ſatis miro exẽplo mutatã credit.poſtq̃ ipe mutatus eſt. ℭQuanto nunc.f.u.m.q̃. hoc multũ academicos iuuat qui ut aiũt ꝑut habiti fuerimꝰ.atq; affecti:ita nobis aliud atq; aliud uideri:& ideo nihil certi cõprahendi poſſe.ℭCerte tu.p.e.& certe:& pol:ut apparet hãc uere loqui quæ ſobria eſt. illũ uero ex uitio falli:& honorifice atq; ut ſobria nõ dixit temulẽtior aut laſciuior: ſed alacrior. ℭVerbũ.h.h.uerbũ prouerbium:ut idem i Andria.Verbũ illud uerum eſt uulgo qď dici ſolet.ℭSine cerere & baccho friget uenꝰ hoc ſi ad ſñiam reuoces nõ cõuenit ad ebrioſi petulãtiã:qua ſic ante dictũ ẽ.Nã & iprobior factus eſt:& cũ tropice locutus ſit: tamẽ ordinẽ naturalẽ ſeruauit. Nã primũ cibus: deide potus:poſtremo libido uenerea. Friget aũt quia oĩs eiuſmõi uoluptas in calore ſanguinis cõſtituta eſt.qui his rebus alitꝰ. & friget ꝓprie non adhæret:tranſlatum enim

Atat

Plautus

Virgilius

Faciã.Do.ſed uideon chremẽ;thais iam aderit.Py.qd ita?Do.qa cũ inde abeo.iã tũ incœpat turba inter eos.
Py.tu aufer aurũ hoc;& ego ſcibo ex hoc quid ſiet.

Chremes . Pythias.

a Tat data hercle uerba mihi ſunt:uicit me uinum
Quod ego bibi;ac dũ accũbebã q̃ uidebar
Mihi eſſe pulchre ſobrius;poſtq̃ ſurrexi:neq; pes:
Neq; mẽs ſatis ſuum officiũ facit.Py. chreme. Chr.qs
Is eſt?hem pythias.uah quãto nũc formoſior uidere
Mihi q̃dudũ.Py.certe tu qdẽ pol multo hilarior.
Chr. uerbũ hercle hoc uerũ eſt:ſine cerere & baccho
Friget uenus.ſed thais multo ante uenit? Py. an abiit

hoc prouerbiũ friget a picatione uaſorũ:quæ frigidã picẽ nõ tenẽt:cũ alia multo meliora ſunt ad uſum frigida:ut ferrũ:argentũ:aurũ:& cætera huiuſmodi.nam ſic alibi.Vbi friget huc euaſit:& uide tres metonymias. cererẽ:liberũ:uenerẽ.ℭSed thais multo ante uenit.interrogatiue pronũciandũ hoc:& ſcias de his interrogationibus hanc ipſam eſſe.in quibus ita quærimus:ut qui interrogantꝰ reſponſuri nobis ſe neſcire uideantꝰ. Tres metonymiæ

GVI. Dor. Sed uideõ.i. utrũ uideo chremẽ.declinatꝰ eni chremes chremis uel chremetis:& ita deinceps Thais iã.i.ſtatĩ aderit.i.adueniet uel pñs erit.Py.qd.i.cur ita aderit.ſ.thais:qa.ſ.chremẽ uides.Do.quia cũ abeo inde.i.ex domo militis.iã tũ.i.tũc.turba.i.rixa turbatio iurgiũ incœpat iter eos.i.militẽ & thaidẽ.Py.tu dorias aufer hoc aurum:& ego ſcibo ꝑ ſciã ex hoc.ſ.chreme. quid ſiet.i.qd ſit de turba icepta & quõ res ſeſe habeant. Chremes mis uel metis

Tat data &c.Hic ſemigrauis iducitꝰ uino chremes priorum memor titubãs in pñtibus.Chre.Atat in-

a teriectio ẽ paulatĩ pcepti atq; ĩtellecti mali.Hercle.i.ꝑ herculẽ iurãtis ẽ.uerba ſũt mihi data.i.fraus mihi fcã ẽ a uio q̃ſi ab aliquo captioſo & doloſo.Propterea Plau.de uio loquẽs uocat uinũ luctatorẽ.dolo ſũ uinũ qď bibi uicit me.Ac dũ.i.qñ accũbebã.i.ad edendũ ſedebã.Antiq.n.epulãtes cubabãt ac cubito inite bãtꝰ q̃.i.q̃tũ.uidebar mihi.i.iudicabar a meipo eẽ pulchre.i.nimis uel fortiter.ſobriꝰ.i.modeſtꝰ uel potiꝰ moderatꝰ.poſtq̃ ſurrexi e cõuiuio neq; pes q̃tũ ad iceſſũ neq; mẽs q̃tũ ad fcã & dcã facit ſatis ſuũ officiũ.i.id qď efficerꝰ debet uel qd efficerꝰ ſolet cũ hõ ſobriꝰ ẽ.Py.o chreme.Chr.qd ẽ:Deide uiſa pythia ſubdit hẽ Py.Hẽ dixit.q.d.ñ uidebã te.Vah.q̃nq; uah ẽ itetiectio gaudẽtis ut hic.oñdit.n.ibi gaudiũ & effuſionẽ i riſũ q̃nq; ſignificat driſionẽ:ut ĩ paſſiõe.Vah.q deſtruis tẽplũ dei.q̃to.q.d.multo uel lõge.q̃to.n.ibi dꝛ exclamãdo.uiderꝰ.i.uidris mihi nũc formoſior.i.pulchrior.q̃dudũ.i.pauloañ.Py.certe qdẽ pol hæ pticulæ ferꝰ idẽ ſignificãtes ſũt iculcate ut appet hãc ṽe loq q̃ ſobria ẽ.uideris ĩnq̃ mihi multo hilarior.i.alacrior.q̃ priꝰ.ſ.Chr.hercle h̃ ṽbũ.i.h̃ dictũ h̃ ꝓuerbiũ hæc ſñia ẽ ṽa.Venꝰ.i.laſciuia friget.i.ceſſat uel ñ adheret.ſine cererꝰ & baccho.i.ſine cibo & potu.& ẽ metonymia. ponitꝰ.n.iuẽtor uel inuentrix ꝑ re inuẽta:ut bacchus ꝑ uino:uenus pro laſciuia:ceres ꝑ frumẽto. ſed thais uenit multo ante interrogando.q.d.utrum thais uenerit multo ante.Py.an.i.utrum iã abit a milite.

Vinũ

Accũbere

Vah, gaudentis & irridentis

VNIVERSIDAD D SALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONA.Ciādudū ætatē.qa iādudū infinite moræ eſt.addit ætatem ut oſtēdat multū abiiſſe tpis ut factū ē. Lucil. Iādudū ætatē:pro longinquo tpe Lucil.Vt multos menſeſq; dieſq;:nō tamē ætatē.ætatē diu longinquoq; tē/ Diecula poř ac ꝓlixo ut ē ætas.nā ſic dicim⁹ de die & dieculā aliqͭulā morā.CNihil dixit tū ut ſequerete ſeſe:nihil ꝓ n. Vir.deponūt aios.a.n.m.ſ.e.CNihil niſi abiens mihi innuit.apparet & quaſi iratā diſceſſiſſe thaidem a milite & tñ ſic ratā:ut illi ira cōſiliū nō ademerit.innuit inqt cū abiret.CEho nōne id ſat erat:adeo ſimplex hic induciť Dicere adoleſcēs:ut a pythia reprehēdi poſſet:nā qd opus fuit dicere niſi innuit.CSed neſciebā id dicere illā.dicere ꝓ uelle uel ſignificare.ſic alibi. Quaſi tu dicis fecim'id cōſilio meo.CNiſi qa correxit miles qd intellexit minus.hoc uideť facetius & ſa piētius:quod dici ab ebrio:ruſtico & ado/ leſcēte debuiſſet:hoc uitiū tūc fit cū poetæ i genium ſuum in perſonas cōferūt.CQuod intellxit minus.uériſimile hūc tñ extruſum fuiſſe: nō uapulaſſe. qa miles thaidi magis ꝙ huic iraſcitur.CMiror ubi.e.h.a.ideſt hāc ꝓceſſerim.CVbi.in qua parte uiæ.

Iam a milite?Chr.iādudū ætatē lites factæ ſunt
Inter eos maxime.Py.nihil dixit tu ut ſequerere ſeſe;
Chr.Nihil niſi abiens mihi innuit.Py.eho nonne
Id ſat erat?Chr.at neſciebam id dicere illam;
Niſi quia correxit miles;quod intellexit minus;
Nam me extruſit foras.ſed eccam ipſam uideo;
Miror ubi ego huic anteuerterim.

Thais.Chremes.Pythias.

Redo eqdē illū iādudū affuturū.Vi/ c des ne ex ipſis appere uerbis ꝙ cōci/ tata & recēs a litigio ueniat tha.Itaq; nec nominat militē nec uirginem.ſed ꝓno mine utrūq; ſignificat.qſi i medio conſtitu Affuturus ta negocio.CAffutur ēē.i.aduēturū.Vt affu it & mneſteus.CSine ueniat.q.d.ſine nulliſ & cōminātis ē ut ſine mō.CAtq ſi.i.d.a.u. moris cōminātiū ē ad exiguū reuocare cō/ miſſa ꝙ ſe ulturos ꝓdicēt.COculi ilico effo/ dienť & fœmineæ minæ ſunt:& in libidio ſos ꝙ maxime.nā hūc ſuſpicať amatorē eſſe uirginis:ſic & alibi:ut ego unguibus facile illi in oculos iuolē uenefico.In oculos āt maxie ſæuire fœminas & tragœdiæ fere oēs & comœdiæ ꝓteſtanť.CVſq; adeo illius.f. p.in.&.m.u.nō dixit uſq; adeo illū poſſum amare.ſed ꝙ inſuauius iādiu ſit oſtēdit:dicē do ferre poſſum.& cito oſtēdit.quæ ſit ami citia militis:ieptias iqt & magnifica uerba.

c Redo equidē illum iam affuturum ēē:ut illam
A me eripiat.ſine ut ueniat:atqui ſi illam
Digito attigerit uno oculi ilico illi effodienť:uſq; adeo
Ego illius ferre poſſum ineptias:& magnifica uerba

Iādu dum ætatē GVI. Chr.iādudū ætatē.i.longo ante tpe.q.d.diu & longiquo tpe:ut eſt ætas.Nā ſic dicimus de die.nam dieculā aliquātulā morā dicimus.Nec mirū ſi dicamus ætatē in accuſatiuo.nā noia temporalia uel tēdētia ad tps uel diſtantiā pñt poni cū uerbis oibus & in actō & in abltō:ſed elegātius in actō.Iādudū ætatē.i. multo an te tpe iādudū enim infinitæ eſt moræ:& nūc paruā:nūc mediocrē:nūc magnā morā ſignificat.propterea ad didit ætatē:ut oſtendat multū abiiſſe tpis ex quo factū eſt.Lites factæ ſunt maximæ iter eos.iādudū ætatē.i.lon go ante tpe.Py.nihil.i.nō dixit.tum.i.tūc.ut ſequereris ſeſe.i.ſeipam.Chre.nihil.i.nō dixit niſi abiens.i.cū di Innuere ſcederet.innuit. i.ſignū fecit mihi:uel oculis uel digito uel alio quouis modo.Py.eho.nōne ſat erat.i. ſufficie bat.Chre.At.i.ſed.neſciebā illā thaidē dicere.i.uelle uel ſignificare.id.ſ.ut diſcederē:niſi miles correxit.i. com/ Extrudere gendo me oſtendit.id quod minus.i.nō intellexi.Nā extruſit.i.exturbauit impulit me foras.Sed eccam.i.ec Añuertere ce.hic uideo ipſam miror ubi.i.in qua parte uiæ anteuerterim huic.i.hāc preceſſerim. Nam anteuertere alicui alicui uel uel ꝓuertere aliquē:ſignificat aliquē anteire uel antecedere.uel per cōpēdia uiarum eum antecedendo uel ce aliquem leriori curſu prætergrediendo.Poteſt etiam forſitan anteuerto iungi accuſatiuo.ut anteuerti ſociū uel ſocio ſequendo hunc locum.

c Redo eqdē &c.Hic appet ex ipſis uerbis ꝙ cōcitatā & recēs a litigio ueniat thais.itaq; nec nominat mili tē nec uirginē:ſed ꝓnoie utrūq; ſignificat qſi in medio cōſtituta negocio.Tha.equidē credo illū militē Adeſſe affuturū.i.aduenturū.Nā adeſſe interdū ſignificat aduenire.ut Vir.Huc ades.i.aduenias.iādudū.i.ſtatim Virgilius & hic de futuro diciť.ut iādudū ſumite pœnas.quaſi ilico uel nūc.ut eripiat.ſ.miles illā.ſ.uirginem a me. Sine Iādudum i.ꝑmitte.ut.i.ꝙ ueniat.hoc eſt dimitte eū uenire & ē cōminātis dictū ut ſine modo atqui:ideſt ſed certe.ſi mi les attigerit illā uirginē digito uno ilico oculi effodientur ideſt extrahentur euellentur eruentur illi & bñ ocu li.Nā in oculis maxime ſæuire fœminas:& tragœdiæ fere oēs & comœdiæ proteſtantur.uſq; adeo.i.certe.ali Verba ma as in tantū.ego poſſū ferre.i.pati tolerare ieptias.i.ſtultas uiuēdi rōnes.& uerba magnifica.i. uerba tūida ſup gnifica ba elata.uel uerba quibus ſe iactitare ſolet.dum.i.dummō.ſint uerba.i.dummō uerbis nō addanť uerbera.

Verba dum

DONA.CVerba dum ſint.hoc eſt quæ uim nō admiſceant.CVerū ſi ad rē cō.u.ſi diſceſſerit a uerbis:& rē experiri cœperit uapulabit:& bona locutio:ut ſi dicas uerba ad rē cōtulit:hoc eſt agere qd' dicebat aggreſſus eſt.CAd me:q qſi iſtuc:& ruſticus & timidus:& pudēs cōmotus eſt meretriculæ dicto.CHæc atq;.h.m.ſum ꝑ.mulier facūda meretrix hæc imputat adoloſcēti quæ uidit:& alia qbus nō interfuit.CReddere & reſtituere Reddere proprie reddiť cupiētib⁹:ut dño ſeruus.Reſtituiť cupiēs:ut patriæ ciuis:& reddiť & reſtituiť cupiēs cupienti Reſtituer bus:ut parēti filius:ergo in hac utrūq; eſt & reddi & reſtitui.CHem.extimuit adoleſcēs cū ſororem ſuam in domo meretricis ēē audiuit:cui rei ſtati oc/ currit.Thais.CEducata eſt.ſubaudiť domi apud me.CEducata ita uti teq; ill aq; dignū eſt:bene purgauit qd' ex faſtu meretricio ſpe ctabať:nō inqt ut me dignū eſt apud me eſt. CQuid ais:recte qa mirū apud meretricem liberaliter educatā.CHāc tibi dono do.me lius dixit:ꝙ dono:ut donū placidius uideať & præſtantius. CNeq; repeto pro illa qcꝙ abs te præcii.ex eo qd' potuit iure facere be/ neficiū demōſtrauit oratone dicēs ſerio nō ēē facturā.CEt habeť & refertur thais.ꝙ hēt apd' ſe grām nōdū rettulit:rettulit qui deſti/ tit habere:multū ergo hic dixit:& habeť grā & referť hři tñ:quē ſenſum trāſtulit Salu. in Saluſtius bellū iugurthinū.Arma pecuniā ſume uteř & quoad uixeris nunꝙ redditā tibi grām i putaris ſemꝑ apud me integra erit.CNe pri uſꝙ hāc.a.a.chr.hoc in comedia licet more uulgi dicere.cæterū nō pōt amitti qd' nōdū acceptū ſit:an qa iādudū ſumptū eſt.CNā hæc ea ē.q.m.n.e.u.non ad deterrendū:ſed ad ꝑparandū aium ado leſcētis hæc dixit:quē audacē putat:aliter autē res ipſa eſt.nā mox tha.mutabit orationē & dicet.Qui cū tes ē tibi pegrinus & minus potēs ꝙ tu minus notus.CAbi tu ciſtellā pythias domo affer cū monumētis:monu Monumē mēta ſunt quæ.græci dicūt λειψανα σπαργανα.CViden tu illum thais.longe uidere timoris eſt indiciū.

Verba dū ſint.uerū enim ſi ad rē cōferātur: uapulabit.
Chr.thais ego iādudū hic adſum.Tha.o mi chreme:
Teipm expecto.ſcin tu turbā hāc propter te eē factā:
Et adeo attinere ad te oēm rē?Chr.ad me q:qſi iſtuc.
Th.qa dū tibi ſororē ſtudeo reddere & reſtituere.
Hæc atq; huiuſmodi ſum multa paſſa.Chr.ubi ea eſt?
Tha.domi apud me.Chr.hem.Tha.qd eſt educata eſt
Ita ut teq; illaq; eſt dignū.Chr.qd ais?Tha.id quod
Res eſt:hanc tibi dono do.neq; repeto pro illa abs te
Quicꝙ ꝓcii.Chr.& habetur & refertur a me thais
Ita uti merita es gratia.Tha.at enim caue ne priuſꝙ
A me hanc accipias amittas Chr.nam hæc eſt
Quā miles a me nūc ereptum uenit:abi tu ciſtellam
Pythias domo affer cū momumētis.Chre.uiden tu illū

GVI. Verū enim.i.ſed certe.ſi uerba cōferentur.i.cōuertentur ad rē.i.ad effectum.q.d.ſi diſceſſerit a uer bis & rē experiri cœperit.uapulabit.i.cedeť.Et elegās ē locutio ſi dicas uerba ad rem cōtulit.hoc ē aggreſſus ē agere qd' dicebat.Chr.o thais ego adſum hic iādudū.i.diu eſt ex quo ſum hic.Tha.o mi chreme blādiētis ē ex pecto te ipſum.Scin.i.ſcis.ne hāc turbā.i.turbationē rixā eſſe factā ꝓp te.& utrū ſcis inꝙ hāc oēm rem.i.totam Ver ba ad rē cō ferre hanc cōtētionē.adeo.i.ualde uel intātū uel certe.attinere ad te.i.ad te ſpectare & tua intereſſe.Chr.Chremes cō Adeo motus eſt meretricis dicto.dicis ſupple eam cōtētionem ad me pertinere indignāter eſt proferendum.qui.i. quō dicis hoc:uel quō pōt ad me attinere:quaſi ego iſtuc fecerim ſupple.i.quaſi cōmouerim hoc iurgiū.Th. qa dū ſtudeo.i.laboro reddere reſtiuere tibi ſororē paſſa ſū hæc iurgia atq; huiuſmōi multa.i.talia.id genus. Proprie redditur cupientibus ut dño ſeruus.reſtituiť cupiens ut patriæ ciuis.reddiť & reſtituitur cupiens cu pientibus ut parentibus filius.ergo in hāc uirginē utrūq; eſt & reddi & reſtitui.Chr.ubi ea.ſ.ſoror eſt. Tha.eſt domi apud me.Chr.hē timēus eſt & indignatione ꝑcuſſi.qa audiuit ſororē ēē in domo meretricia. Tha.qd eſt ꝙ indignaris & times:ſoror eſt educata.i.nutrita apud me ſup.ita uti ſicut dignū eſt te & illa ſorore eā ſup ple educari.q.d.ita eſt.educata ſicut honeſtū eſt pro te & ſorore eā educari:& ut uulgo dici ſolet ſicut ad te & ad illā ꝑtinet.& ubi quis diceret ego te tractaui lauti⁹ ꝙ ad te pertineret elegātius diceret.lauti⁹ te accepi ꝙ di gnus ſis uel ꝙ te ſit dignū.Chr.quid ais:q.d.mirū eſt apud meretricē uirginē liberaliter educari.Th.dicat ſup. id qd' res eſt.q.d. dico id quod eſt uerum.do tibi hanc ſororē dono.neq; repeto.i.nō repoſco qcꝙ ꝓcii abs te pro illa qd' poſſem facere.Chre.O thais grā.i.memoria & recordatio beneficii accepti habeť a me & referť i.reddiť uel repēditur.ita uti.i.ſicut merita es.i.bene meruiſti.Qui hēt ipſe apd' ſe grām nōdū rettulit. rettulit Hře agere aūt qui deſiſtit hēre.Vñ agere grās dicimur uerbis referre grām facto reddēdo bñficiū:& hēre grām uel grās & referre i aio.Tha.at enim.i.ſed certe.O Chre.caue ne amittas hanc priuſꝙ accipias a me.Hoc ita dici in comœdia li/ gratias cet amore uulgi.Cæterū nō pōt amitti qd' nōdū ſit acceptū.nā hæc eſt puella quā miles uenit.nūc ereptum.i. ut eripiat a me.tu pythias abi.i.uade domū.affer domo.i.ex domo.ciſtellā.i.ſcriniū ut ait Nonius paratū ad le Ciſta ges ferendas.Nā ut ait Varro a ciſta fit ciſtula & ciſtella & tā ciſta ꝙ ciſtella inueniuntur ꝓ ſcrinio poni in quo Ciſtula recōdite leges referebanť.Cice.ad herē.Ille nihilominus ciſtellā detulit.Et paulopoſt.Potens diſturbat.ciſtas Ciſtella deiicit.i.ſcrinia ferendarū legū parata.Interdū ciſta eſt corbis.i.genus calati magni uiminibus cōtextū:& forte ſcriniū legū ferendarū patū in modū calati erat cōtextū aut parū ab eo differebat.Affer ergo ciſtellā.i.ſcrinium cum monumētis.i.cū inſtrumētis ſeu litteris & memoralibus.quæ lřæ forte mētiones faciebāt de ſtatu eius ꝙ ēēt ciuis attica:aut ēt quæ litteræ erant de hæreditate ſua.Chre.o thais uiden ideſt uides ne illum militem.

VNIVERSIDAD D SALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

Riſc⁹ DONA.❡Vbi ſita eſt trepidantes perſonas imiſcuit.❡In riſco. ciſta pelle contecta nomen phrigium. ❡Quantas copias.proprie dixit copias:nā ſic dicuntur legiones i unū collectæ.cōuenit tamē rudi & ruſtico adoleſcēti ſex hoies copias dicere militē.ſ.paraſitū.Doracē:Syriſcū:Sigmalionē.Sangā.❡Num.ſ.es mi.h.for
Plautus midoloſus & terribilis & timēdus intelligitur.❡Apageſis.Plau.in trinū.Apage amor.❡Atq; ita.o.eſt:ut nullus formidoloſus ſis.❡Metuo qualē tu me.h.exi.uidet ebrius factus hic chremes.& iā diſplicere nolle mulieri:nā idcirco fatet ſe timere malā opinionē thaidis de ſe.Sed metuo qualē noue dixit:pro metuo ne ignarus ſis.❡Peregrinus eſt.m.p.q̄ tu:q̄ poſtq̄:tamē ipſa nō eloquit:qd efficiatur ex eo quod ait peregrinus eſt minus.p.q̄ tu.bñ ſic dixit: qa tardū fuit dicere.Ille impotēs tu potes &c. ❡Sed tu quod.c.p.a.c.oſtēdere uult Terentius plures ſententias ad timiditatē cōgruet q̄ ad audaciā.nā & mox dicturus ē. Omnia prius experiri q̄ armis ſapiētē decet:quia ex prouidentia timor ex audacia temeritas prouenit.❡Stultū eſt:fieri nec fieri ſinet.& melius dixit q̄ pati:hoc generale eſt.nā nūc admittere pateſieri ſignificat.❡Malo.e.u. prouidet ne fiat.i.pſpicet & cauere.ab eo qd̄ pcedit id qd̄ ſequit.❡Accepta iniuria.hic cauſa oſtendit cur illud malit.❡Tu abi atq; h.in.ob.pauidi conſiliū nihil aliud cōtinet
Sera poſt clauſtra & fugā:nā ſera eſt clauſtrum ianuæ.❡Dum ego hinc tranſcurro.trāſcurro dixit non curro:ut pximitatē fori oſtenderet.❡Volo ego.a.h.a.cupio non inquit ſed uolo.In turba hac.uide timidū turbā appellare:quā mulier nō timet.❡Melius ē: fugiēdi occaſionē hic cupit dari.❡Mane hoc geſtu iā adiuuat.❡Omitte me iā adero.ex huius uerbis appet manu cōpræhenſum eſſe adoleſcentē.Omitte.m.iā.a.quia cauſā probari nō uidet.celeritatē redeundi pollicetur.❡Nihil.o.eſt iſtis.iſtis utrū aduocatis: an iſtis
Virgilius oibus quæ dixiſti.Vir. Aut quid petis iſtis.❡Hoc modo dic.ſ.eſſe.il.t.ordine eſt executus primo utrū perſonam habet.dic ſororē inquit eē illā tuā.Vtrū negocium hēt:& te paruā uirginē amiſſam.Cur hodie agat.

Thais:Py.ubi ſita eſt.Tha.in riſco odioſa ceſſas:
Che.militē ad te quātas ſecū copias adducere atat.
Tha.num formidoloſus es obſecro mi homo:
Chr.apageſis.egon formidoloſus:nemo eſt omnium
Qui metuat minus.Tha.atqui ita opus eſt.
Chr.hau metuo qualē tu me eſſe hoiem exiſtimes.
Tha.imo hoc cogita qui cū res tibi eſt.pegrinus eſt:
Minus potēs q̄ tu:minus notus:amicorū hic minus
Habēs.Chr.ſcio ego iſtuc:ſed tu quod cauere poſſis
Stultū eſt admittere.malo ego uos pſpicere:q̄ hunc
Vlciſci accepta iniuria.abi atq; oſtium obſera intus:
Dum ego hinc trāſcurro ad forū:uolo ego adeſſe hic
Aduocatos nobis in turba hac.Th.mane.Ch.melius ē.
Th.mane.Chr.omitte.me iā hic adero.
Th.nihil opus eſt iſtis chreme.hoc modo dic:
Sororē illā eſſe tuam & te paruam uirginem amiſiſſe:

GVI. Py.ubi ciſtella eſt ſita.i.poſita & recōdita.Tha.eſt ſita in riſco.i.uel in feneſtra pictis uel in magna ciſta pelle cōtecta.Nā ut inquit.Seruius.Riſcus dicit feneſtra parua in pariete poſita.Dona.aūt dicit eſſe nomen phrygiū ſignificās ciſtam pelle cōtectā.Nonius cōuenit cū ſeruio ingens eſſe locū in pariete anguſtū.O odio
Odioſus ſa.i.exoſa uel moleſta.nā odiū interdū capit pro moleſtia.inde dicit odioſus.i.moleſtus.ceſſas.i. tardas cūcta
Copiæ ris.Chr.quātas copias.i.quātas legiones.nā copiæ in plurali dicuntur legiones in exercitū collectæ.uideo militem adducere ad te.i. ad tibi nocendū.atat interiectio metuentis.Tha.obſecro o mi homo. mi blandientis eſt.nū.i.nūqd es formidoloſus.paſſiue hic capitur ait Donatus.i.terribilis ſeu timendus.interdū capit actiue
Apageſis & ſignificat meticuloſum & timidum.Chr.apageſis.i.apage hoc eſt recede uel abi:ſicut apagete.i.abite uel recedite uerba ſunt comica uel aduerbia:& græca.Nōnulli dicūt apageſis pro tace uel ſta in pace: aut ſis ſanus & pacificus.Egon.i.ego ne ſum ſup.formidoloſus.i.timidus ſeu meticuloſus.Nemo omniū eſt qui minus metuat q̄ ego.Tha.Atqui.i.ſed certe:eſt opus ita.i.opus eſt ut nō ſis meticuloſus ſed animoſus.Chr.Hau interiectio dolētis ſeu metuentis.interdū indignātis & exclamantis.metuo quaſi dicat:ſollicitus ſum & anxius qualē hoiem exiſtimes me eē.Tha.immo.i.ſed cogita hoc.qui cū.i.cū quo qui enim eſt ablatiuus res eſt tibi.i.negociū hēs & cū quo es cōflicturus & manus cōſerturus:miles ſup. eſt peregrinus.i. alienigena minus potens q̄ tu.minus notus q̄ tu.eſt inq̄ habens hic minus amicorū.i.nō tot amicos quot.ſ.hēs.Chr.ſcio iſtud:ſed ſtultum eſt admittere.i.pati fieri id ſup.qd̄ poſſit cauere.i.uitare & phibere ne fiat ſeu ipedire.ego malo. i. potius uolo nos proſpicere.i.prouidere cauere q̄ ulciſci.i.punire hunc militem iniuria accepta.i.poſtq̄ erimus ab eo affecti iniuria.q.d.longe melius eſt cauere iniuriā q̄ eā accipere & poſtea ulciſci & uindicare.tu thais abi atq; obſera.i.claude.intus.i.per ptē interiorē.oſtiū.i.ianuā.Dona.dicit ſerā eē ianuæ clauſtrū.dū.i.q̄diu ego tranſcurro hinc ad forū uel uenale uel cauſarū.ut illinc deducā adiutores.uolo aduocatos.i.hoies patos defendere nos ut Lau. ait.adeſſe.i.pñtes eē:uel ppe eē hic uel pſidio eē nobis in hac turba.i.i hac turbatiōe & rixa. Tha.mane mane.i.noli ire q̄ſitū aduocatos.Chre.melius ē.ſ.ire ad forū.Tha.mane.i.ſiſte Chr.omitte.q.d. dimitte me.per qd̄ uerbū inuit Chremetem fuiſſe cōprehenſum manu a thaide.iā.i.ſtatim.adero.i.pñs ero hic.q.d.ſtatim rediero.Tha.o chreme nihil.i.nullatenus ē opus iſtis.per contēptū dixit.i.tuis aduocatis uel tuis omnibus quæ dixiſti dic hoc modo illā eē tuam ſororē:& dic te amiſiſſe eā uirginē paruā.i.cū adhuc pua foret.

Nunc cognoſce:

DONA.❡Nunc cognoſce:& unde probet ſigna oſtendet:& te paruā uirginem amiſſam.hæc oia ſic pronunciāda ſūt ut & iuſta & factu facilia demōſtrētur.❡Si uim.f.in ius.d.h.& recte qa uiolēto ciuiliter reſiſti ſolet.❡Fac aio.h.ut.p.d.hæc nō dicerētur a thaide:niſi in illius uultu pauor nimis appareret.❡Faciam.adiuuādum pnunciatione.faciam enim timide dictum eſt.❡Attolle palliū.his uerbis chremetis demonſtrauit nimium liberaliter pauidi adoleſcētuli animū.Attolle palliū.uel qa ſimplex:uel qa ebrius palliū trahit chremes.❡Perii.huic ipſi patrono opus eſt quem defenſorem paro:hæc meretricis querela rudē adoleſcētulū magis & honeſte natū q̄ culpādū eſſe demōſtrat.

Nūc cognoſce:ſigna oſtende.Chr.adſunt.Tha. cape
Si uim faciet:i ius ducito hoiem:itellexti:Chr.pbe.
Tha.Fac animo hæc præſenti ut dicas.Chr.faciam.
Tha.attolle pallium.perii:huic ipſi eſt opus
Patrono:quem defenſorem paro.

Thraſo.Gnato.Sanga.Chremes.Thais.
h Anccine ego cōtumeliā tā iſignē i me accipiā
Gnato:mori me ſacius eſt:ſimalio:dorax:
Syriſce:ſequimini me:primum ædes expuguabo.
Gna.Recte.Thr.uirginem eripiam.Gna.probe.
Thr.Male mulctabo ipſam.Gna.pulchre.

h Anccine ego cōtumeliā tā iſignē.i.m.g.a.Hic rurſus iepti uanitas militis demōſtrat:ad amicā tāq̄ ad hoſtilē exercitū pagēs irritato aio:cōcitato curſu:undāti chlamyde:trepidi & q̄tiētis caput & hæc uerba p ornatu impatoris accipiēda ſūt:q̄nqdē oia de exercitu trāſferūt.❡Cōtumeliā.pprie nō ut miles:ſed ut nequā. Contumeliā i me.a.g.apparet gnatonē & dehortatorē eē certamis:& ad pocula militē puocare:maxie cū uideat pſuaſiſſe iſta conſilia:ut hoc certamē moueret.❡Mori.m.ſ.ē: ridicula pſumptio tāq̄ aduerſus meretricē iurgia nūq̄ thraſo ſumere auſus eēt:niſi morte pſuppoſita:ergo uelut mortis cōtēptu op⁹ ē ad tale pliū.Mori.m.ſ.ē tāq̄ alter miles aduerſus mulierē audere ñ poſſet:uel qa nihil:uel qa amator.mori me.ſ.ē.q̄ſi ille ſibi dicat moleſtū eē certamē:uel amicā nō eē lædendā.❡Tā iſignē.ut miles dixit:qa inſignia armoꝝ ſūt.❡Simalio.hoc cōcite pnūciādū ē. ❡Seqmini.huiuſmōi militia p tumultū repēte ſuſcipit:& dr euocatio:ubi dux alloq̄t Euocatio
ciues. Qui rēp.ſaluā uultis me ſeqmini:uñ Virg.ſic ait.Deſuetaq;.b.a.i.a.& alibi.Ipe.n. Virgilius
ſ.t.❡Primū.æ.ex.debet hic eſſe uociſeratio una ad hoc:ut uerbū militis cū quodā motu igēti:& perimmanes minæ ſine ulla ui reꝝ uanaq; cōminatiōe uelle uideat ædes expugnare cū fortis ſit meretrix. ❡Male mulctabo.uide ordinē belli prio expugnatio mœniū.tū recuperatio captaꝝ reꝝ demū pœna prædonū.❡Pulchre.poſtq̄ nō obtinuit qd̄ uolebat gnato:aſſentat ad oia.uide aūt manifeſtā irriſionē ex ipſo genere laudandi:nam quid eſt rectum in expugnatione recti:quid in uirginis ereptione probitatis:quid in mala mulctanda muliere pulchritudinis:ſed hoc eſt quod ait ſupra de ſeipſo paraſitus:qcquid dicūt laudo.

GVIDO. Dic inq̄ te cognoſce.i.cognouiſſe nūc oñde ſigna qbus perſuadeas eā eē tuā ſororē.Py.adſunt.ſ.miles & ſui hoc ē adueniūt uel iā ppe ſūt.Tha.Cape hoiem.ſ.militē:hoc ē cōpræhēde eū.ſi faciat uim.i.uiolētiā ducito i ius.hoc ē deduc eū ad iudices ut de eo fiat ius.Intellextin.i.utrū itellexiſti.Chre.pbe.i.recte itellexi.ſ.Tha.Fac ut dicas hæc aio pñti.i.forti & præſtāti.Virg.i qnto.Nūc ſi cui uirtus animuſq; i pectore præſēs: Aius pñs
ideſt fortis:ut ſeruius recte ſentit.Chre.faciam.& timide dictū ē a Chremate.Tha.attolle.i.erige pallium tuum Virgilius
quod.ſ.trahis.perii.i.pdita ſum.opus ē patrono.i.defenſore.nā patronus eſt q accuſati cauſam agit ſeu defen Patronus
dit.huic ipſi.i.huicmet adoleſcenti quem paro.i.diſpono defenſorem meū.q.d.iſte quem paro meū defenſorem eget ipſe defenſore:cum adeo ſit ſimplex ut quod pallium attollere deberet illud trahat.

h Anccine &c.hic militis inepti uanitas demonſtrat q ad amicā tāq̄ ad hoſtilē exercitū pgit irritato aio. Thra.o gnato.Hanccine.i.utrū hāc cōtumeliā accipiā.i.patiar.tā iſignē.i. tā magnam ſiue grauem. & hoc in malā ptem.in me.i.contra me.ſatius eſt.i.melius ē me mori q̄.ſ.talē pati cōtumeliā:ſed accipe cōtumeliā potius dicimus q̄ pati.Miles icitato aio ſuos ſeruos uocat facturus iſultationes thaidi.Simalio. do Simalio
rax.ſyrice.i.uos ſerui ſeqmini me.Simalio a ſimio uel a ſimia deriuatū ē ob fœditatem oris uel naſi. Syriſcus & Syriſcus
diminutiuū ē a ſyro.Primū.i.i patris.expugnabo.i.pugnādo capiā ædes.i.domū thaidis.Gna.recte facies ſuper.adulādo dicit hoc.Thra.eripiā.i.abducā a thaide uirginē quā dono dedi.Gna.Probe facies ſup.q.d. nō iprobe facies eripiēdo uirginē:p q̄ mala tibi hētur ac refert gr̄a.Thra.Male.i.ualde.& i malū ei⁹ mulctabo.i.puniā.ipſam ſcilicet thaidem.Gna.Pulchre facies eam mulctādo.quaſi dicat honeſte ac decenter.decet.n. ea mulctari:quæ ſic eſt ingrata. & hæc omnia potius dicit aſſentando ineptiis militis q̄ probando.nam eo omnia paraſiti uerba tenduntur ut gulæ indulgeatur & uenter impleatur.Thra. o Dorax cōcede ſup. uel ueni

VNiVERSIDAD D SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

Dorax DONA.ℭIn medium huc ag.c.u.d.mire cõpoſita ad contemptũ noia legionarioꝝ ſunt.nã dorax ab ãri/
Simalio dine ueluti ſit inanis & fragilis nomen ſortitus eſt.Simalio a ſimio:uel a ſimia deriuatũ eſt:ob fœditatem oris
Syriſcus uel naſci.Syriſcus iã diminutiuũ eſt a ſyro.In mediũ huc:ridicule ſatis armaturas leues nõ putat aduerſus thai/
dem idoneas:& ideo agmẽ cũ uecte uult uenire i mediũ: aut ideo cũ uecte: q ad expugnationẽ uenit ædiũ.
ℭTu ſimalio in.ſ.cornu:tu ſyriſce in.d.hic agmẽ inſtruit.facetũ aũt cũ a rebus magnis res ridiculæ deriuent.
Manipul⁹ ℭCedo.a.nõ reliquos dixit:ſed alios quaſi multi ſint.ℭS.iga:nec ſangarius ſaltẽ ut nomẽ eſſet.ℭ Manipulus
furꝝ.manipulus ꝑprie ẽ militis cũ romãi &
latini ſub nouo cẽturiõe bellũ aggreſſuri de
putabant: ſibi ſertũ uel coronã ex mãipulo
herbæ uel huiuſmõi cõficiebãt quẽ ꝑ ſigno
ſequebant.merito ergo cẽturionem uidẽs
manipulũ deſiderauit:hoc eſt coquũ uidẽs
cõuiuas deſiderat q apparauerat quotiẽs lo
cus affuit:uel quotiẽs cõuiuiũ eſt inſtitutũ.
Alii mãipulũ furũ coqui diſcipulos dici pu
tãt.ℭEccũ adeſt.pro ſe ac ꝑ diſcipulis ſanga.
ℭQuid.i. appet coquũ ad repẽtinũ ſtrepitũ

Thr.In mediũ huc agmen cũ uecte dorax:tu ſimalio
In ſiniſtrum cornu:tu ſyriſce ĩ dextrũ:cedo alios: ubi
Cẽturio:ſãga:& manipulus furꝝ.Ch.ſãga eccũ adeſt
Thr.Quid ignaue pœniculon pugnare q iſtunc huc
Portes cogitas?ſã.ego ne:impatoris uirtutẽ nouerã
Et uim militum ſine ſanguine hoc nõ poſſe fieri: qui
Abſtergerẽ uulnera.Th.ubi alii?San.q(malũ)alii?

ſic exiſſe:ut ad artẽ ſuã fuerat expeditus ℭQui.i.p.ſ.ego ne:hæc cã ẽ.ℭImpatoris uirtutẽ nouerã:& uim mili
tũ hoc plus hẽbit ſalis ſi ſic itellectũ fuerit ut ſanga uno eodẽq tpe:& q̃rat ſimulq reſpõdeat. q.d. hoc no ierã
fieri ſæpe:ſed ſine ſanguine fieri nõ poſſe.ſ. Quid igit ſi hoc ſciebat ut abſtergeret uulnera. q̃ſi hoc fue
rit auxilii gen⁹.Quid hoc ẽ uñ uulnera:quoꝝ uulnera uirorũq utriuſq ptis:an qđ magis ridiculũ eſt ſuoꝝ.

Ve GVIDO Huc in mediũ agmẽ.i.in mediũ exercitũ ordinatũ cũ uecte.i.cũ ferreo inſtro parietib⁹ domoꝝ
ctes ꝑfodiẽdis apto.Inde uecticularia uita dr eoꝝ q uectibus parietes ꝑfodiũt alienos furandi grã.Cato. Vecticula
Ve/ riam uitã uiuere eſt repente largiter hre repẽte nihil.Et ita cũ uellet expugnare ædes thaidis uectibus erat op⁹
cticularia ad parietes quatiẽdos ac frangendos.tu Simalio nomen ſerui cõcede inquã in cornu ſiniſtrũ.i.in partẽ aciei
Cato ſiniſtrã.hic enĩ cornu ꝑ methaphorã dicitur pro parte aciei tã dextra q̃ ſiniſtra.hoc eſt pro latere tam dextro q̃
Cornu ꝑ ſiniſtro.Et ut inquit Strabo cornu habet ſexagenos milites.Tu ſyrice concede inquã in dextrũ cornu.hoc eſt
latere in latus dextrũ aciei ſeu exercitus. Cedo.i.dic ſeu noia.alios.i.reliquos ſeruos. Centurio.i. is qui centum pẽſt
Strabo militibus & potius peditibus.Nam cẽturio eſt peditũ.decurio uero equitum.In exercitu miles cẽturioni pa
Cẽturio rebat:cẽturio tribuno:tribunus legato:legatus cõſuli:ſed ſeorſũ magr equitũ ſolũ dictatori parebat. Quidam
Decurio dicũt cẽturiones aliq̃n præfuiſſe quattuor manipulis.manipulũ uero cõſtitiſſe ex cẽtũ prius.deinde ex ducen
Manipulũ tis militibus.dictoſq manipulos a faſciculis palcaꝝ quos manipulos dicimus.Nã adhuc pauper populus ro
Ouidius manus ꝑ uexillis manipulos palearum partica ſuſpẽſos ferre ſolebãt.uñ manipularis miles dictus ẽ.Ouidius.
Partica geſtabat ſuſpẽſos acta maniplos.Vnde maniplaris noia miles hẽt.Varro aũt inqt.Manipulos eſſe mi/
Varro nimas manus.i.minimas cateruas exercitus quæ unum ſequũtur.manipulus enim cõfũgit plures manus. &
Nonius Nonius.Manipuli ſũt manus militũ uel collecti uiri ſic dicti.ut uult Donatus.Nã cũ romani & latini ſub no
uo centurione bellũ aggreſſuri deputabant ſibi ſertũ uel coronã ex manipulo herbæ cõficiebãt quam ꝑ ſi/
gno ſequebãtur.Nõnulli etiã uolũt manipulos dici ſigniferos:quia ſub romulo pauper adhuc roman⁹ exer
citus haſtis fecit manipulos illigari & hos ꝑ ſignis tenebãt.Redeamus ad lfam.Vbi eſt ſanga ille ſeruus.ubi eſt
manipulus.i.caterua.furũ.i.prædonũ.Vel manipulus ut alii uolũt.i.ſignifer. Aliqui hic manipulũ furũ coq di/
ſcipulos dici putãt:& q miles coquũ uidens conuiuas deſiderat.Sanga.eccũ.i.ecce hic coram te ſanga adeſt.
& i tertia pſona de ſeipſo loquit.Thra.o ignaue.i.timide.qđ:modus iterrogãdi.ne.i.utrum.cogitas pugna
Peniculus re peniculo.i.ſpõgia longa.qui.ſ.tu portes.i.afferas iſtũc peniculũ.huc.ſ.in medium agmen.Penis ut feſt⁹ ait
Penis cauda uocabatur.unde & offam porcinam cum cauda offam peniam dicebant.Eſt etiam membrum uirile
Saluſtius ut ait Seruius.Saluſtius adulter ganeo manu uentre alea pene bona patria lacerauerat.hinc & peniculos di/
cimus quibus calciamenta texuntur quæ de caudarum extremitate fiunt.Sunt etiam peniculi ſpongiæ lon/
Penicula gæ propter ſimilitudinem caudarum appellare.Inuenio etiam penicilla in neutro a peniculum li pro iſtru/
Peniculũ mentis factis ex ſetis porcinis quibus utuntur pictores cum pingunt quæ inſtrumenta ni quid me fallat pin/
cella uulgo uocant.San.ego ne.i.queris ſup.utrum ego cogitem pugnare peniculo.Noueram uirtutẽ.i.ui⁹/
res iperatoris uidelicet tuas qui es imperator huius certaminis & noueram.uim.i. uehemẽtiam acrimoniã
militum.noueram in quam hoc certamen ſcilicet non poſſe fieri ſine ſanguine.q.i. quo modo.abſtergerẽ
ideſt deſiccarem uulnera & mundarem niſi attuliſſem peniculum.uel niſi ponatur hoc totum interrogatiue
Malum in ſic ſupple attuli ſupple peniculum qui.i.ut abſtergerem uulnera.Thra.ubi ſunt alii.Gnato malum.hic eſt iter/
teriectio iectio malum: & per parentheſim ſolum legendum ſic. Malum:ideſt quod uulgo dicitur mala gratia.
Plautus qui alii ſunt ſup. Plautus in epidico quem malum hæc impudentia ut ſi ſic dicerem.Vnde malum mihi pe/
cunias. eſſe putas. quod uulgo dicitur.Vnde mala gratia putas mihi eſſe pecunias. Item. Quid malum ti/
bi uis.quod dicitur.quid mala gratia aut malæ gratiæ oportet tibi. Quod ineptum eſt dicendi genus. Sed
hic talia apponuntur non ut approbentur: ſed potius ut reprobentur aliis dicendi modis ſurrogatis.

Solus ſanio

DONA.ℭSolus.ſ.ſ.do.hæc figura παρομοιον dr.Solus.ſ.ſ.d.Virg.Sola mihi.t.c.c.c.Solus.ſ.d. ꝑ rema Virg.
net ut obſeruet.nã ſeruat domũ rectũ erat.Non ſeruat domi niſi pro cuſtodit intelligeret:uel ſeruat pro ſedet
ab eo qđ ſequit id qđ p̃cedit.nã nõ ſeruat niſi qui plus ĩ eo loco ſederit. ℭ Qui(malũ) malũ pro parẽtheſin
ſuauiter infert.Plau.in epidi.Quẽ (malũ) hæc impudẽtia:& nõ interponit malũ niſi oculis cõuerſis ad eum Plautus
q id qđ rephẽdimus dixerit.Malũ nũc interiectio eſt.ℭPoſt.p.magnifice ad riſũ cõmouendum:nã dicere de
buit poſt uos:& hũc locũ ſibi optimũ elegit ut timidus.Poſt principia:militare dictũ eſt: ut ambiguũ militi:
an in extremo agmie ſit hic locus:an ĩ me/
dio.ℭInde.o.ſ.d. tanq̃ nõ oib⁹ dari poſſit:
ſi aliũde det.ℭIpſus.ſ.c.l.an loco ſimplr:an
poſt pcipia:an loco opportune. Terẽtius
in adelphis.Pecuniã in loco.n.i.m.e.l. an.
ꝑ de loco.ℭIdẽ hoc iã.p.ſ.irritet qđẽ poe/
ta:uerũtñ oñdit officiũ impatoris hoc eſſe:
ne ſe in piculũ pciat:ſic Salu. Et ĩ pliis actu Saluſtius
prõptus:& hoc totũ q̃ſi ipalliata:ſed cõceſſũ
poetis fuit.Pyrrh⁹ aũt pitiſſim⁹ ſtratogema
ton fuit: primuſq q queãdmodũ ars & di/
ſciplina ꝑ calculos in tabula tradere oñdit.

Solus ſanio ſeruat domum.Th.tu hoſce inſtrue:
Hic ego poſt principia:inde omnibus ſignũ dabo.
Gn.illuc eſt ſape:ut hoſce inſtruxit ipſus ſibi cauit
In loco:idem hoc pyrrhus factitauit.Chr.uiden tu
Thais q̃ hic rem agit:nimirum conſilium illud rectũ eſt
De occludendis ædibus.Tha.ſane qui tibi nunc uir
Videtur hic nebulo magnus eſt ne metuas.Chr.qd
Videtur tibi?Gn.fundã tibi nũc uellẽ dari:ut tu illos.

ℭNimirũ cõ.eſt de.o.æ.illud rectũ eſt & noua locutio & ſupiori ſimilis.Nimirũ dabit.h.th.m.m.m.pro ſine
dubio rectũ ẽ.ℭSane q.t.n.u.u.eẽ hic figurata locutio:& p̃terea hypbatõ intermixta. nã hic ordo eſt ſane hic
nebulo eſt ne metuas:an hic ordo & ſenſus:ut ſit dictũ ne metuas ſane.ℭQui tibi uir.u.eẽ.h.n.m. eſt: & re/
cte:nã dũ obterret adoleſcens & ætate militis q iam uir eſt:& magnitudine q magnus corpe:q utraq in illo
uana eẽ meretrix:ut experta denũciat.Nebulo aũt uel inanis:uel uanus aut mollis ut eſt nebula dr:& hoc iro Nebulo
nicos dictũ eſt meretrix fruſtra metuẽtẽ corripiẽs chrematẽ.ſane inqt nimis cõſiliũ rectum eſt de occludẽdis
ædibus:& deeſt nõ eſt:ut ſit nõ eſt qui tibi nũc uir uidetur eſſe hic nebulo magnus eſt.ſic & alibi. Si te in pla
tea hac offendero poſthac nihil eſt quod dicas mihi eſt:aliũ q̃rebã iter hac habui:periiſti: ut ſi nõ eſt quod di/
cas mihi.ℭQuid tibi.u.nõ diceret miles ſi ſtaret in ſnia:ſed iã uidet timore mutatus.ℭQuid uidetur.dubitã/
dum eſt q dictum ſit:quid uidetur. Ego ſane hoc militem puto dicere: quem paulatim a uiolentis atq acti/
bus pcipiis ad terrorem deſidiamq perducit timor.ℭNam.p.i.p.utpote qui dicat ſequamini dum denq
propius deuentum poſt principia refert pedem:poſt iam nihil ipe audet:ſed q̃rit cõſiliũ paraſciti:deniq ubi
cominus res gerenda eſt dixit mane:& cõtinet irruẽtes:ad poſtremũ diffiſus neſcit qđ agat ad paraſitum ſpe Rucret
ctans qđ agimus inquit.ℭFũdã tibi nũc:mire paraſcitus hoc ait:uel qa militẽ nolle uidet:uel qa nõ audet im/
pugnare cõſiliũ formidoloſum & aptũ metuẽti dedit ſubtiliter tñ:nã funda pugnant qui cominus non pñt.
GVIDO. Solus ſanio.i.ille ſeruus.ſeruat.i.cuſtodit domũ:qđ ſi ſit domi intellige ſic. ſeruat.i. manet aut
ſedet domi ut obſeruet eã uel ẽt cuſtodit domi.Thra.tu gnato inſtrue.i.appara uel orna aut diſpone & iſor/ Veli
ma hoſce milites.ego ero hic poſt principia.i.poſt primas legiones firmæ armaturæ.Nã in acie bene inſtru tes
cta erant milites agiles leuis armaturæ qui uelites dicebant qui uelitabant.i.agiliter pugnabãt:quoꝝ officiũ
erat laceſſere pugnã & quaſi p̃lii proludiũ facere uelitatõe.i.probroꝝ ultro citroq obiectatione. Deinde la/
ceſſita pugna ſecedebãt aut in equos inſiliebant ſua agilitate. inde ueniebat ad primas legiones firmæ arma/
turæ & robuſtæ quæ dicebantur principia:quia illic erat principiũ reſiſtẽtiæ.Sequit in lra.inde.i.ex eo loco
dabo ſignũ omnibus aut ſonitu tubæ ſeu claſſici aut alio ſigno:aut uibratõe uexilli uel erectione & alia re id
genus. Gna.illud ſcilicet ita ſibi cauere eſt ſapere.i.eſſe ſapientem.ut.i.poſtq̃.inſtruxit.i.apparauit hoſce mili
tes ac diſpoſuit.ipſus.i.ipſe.cauit ſibi.i.ꝑuidit ꝑſpexit ſibi.in loco.i.opportune ut i adelphis pecũia i loco &c. In loco ꝑ
Pyrrh⁹ rex epyrotaꝝ peritiſſimus ſtratogematum.i. aſtutiarum.militiæ factitauit. i. ſæpe fecit. hoc idem.i.ſibi opportũe
opportune cauit ac conſuluit.Chre.o thais uiden.i.uides ne quam rem hic thraſo miles agit.Nimirum. i. ſi/ Stratoge/
ne dubio.illud conſilium.i.illa ſuaſio:uel illud propoſitum.de occludendis ædibus.i.de obſeruanda domo mata
eſt rectum.i.recte ſuaſum & ſuſceptum. Tha.ſane.i.nimis uel ualde conſilium inq̃ rectum eſt de occludendis
ædibus:& hoc per ironiam dicit.qui.i.qualis uir nunc uidetur tibi.hic eſt nebulo. i. uanus inanis mollis ut Nebulo
nebula magnus corpore.ſ.& ſtatura.ſed mollis ut nebula.ne timeas.i.noli timere q̃uis ſit magnus & in ætate
uirili.Dona.aũt ſubaudit nõ eſt.legẽdo affirmatiue nõ interrogatiue ſic.nõ ẽ ſup.talis uir q.i. q̃lis uf tibi. hic ẽ
magnus nebulo.i.magnus corpe & ſtatura:ſed mollis ut nebula futilis & uanus nõ uirilis neq magnanim⁹
ut tibi uidet ne metuas.Thr.gnato qd uidet tibi.i.qd iudicas de ineũdo p̃lio ꝑ qđ oñdit ſe iã timere.Gna.nũc
uellẽ fũdã.i.ſagittã q.ſ.multũ lõge iactat nõ haſtã neq lãceã.Fũda.n.interdũ dr inſtrm quo rotant ſeu iaciunt Funda
lapides:ut Ser.ait.Virg.in geor.Stupea torquẽtẽ balearis uerbera fũdæ.Interdũ dr gen⁹ rhetis a fundẽdo ut ait Virgilius
Nonius.Virg.in geor.Atq ali⁹ latũ fũda iã uerberat amnẽ.& illud rhetis gen⁹ uulgo dr bacha. Interdũ fũda ſi/
gnificat iaculũ ſiue miſſile aliquod quod longe fundit.i.mittit.Inde funditores ut Nonius ait. dicuntur qui Fũditores
fundis magnis dimicant.Siſenna in.iii.hyſtoriarum.At poſt armatos funditores & ſagittarios ponit. Nunc
inq̃ uellem fundã dari tibi ut tu cæderes.i.uerberares & uexares ac oppugnares illos.ſ.Thaidẽ & Chremem.

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

Procul hinc ex occulto cederes.facerent fugam.
Th.ſed eccā thaidē ipſam uideo.gn.q̄ mox irruimus.
Thr.mane:omnia prius experiri q̄ armis.
Sapientem decet qui ſcis an quæ iubeam ſine
Vi faciat.Gn.dii ueſtram fidem quanti eſt ſapere
Nunq̄ accedo ad te quin abs te abeam doctior.
Thr. thais hoc mihi primū reſponde cū tibi do iſtam
Virginem:dixtin hos dies mihi ſoli dare te.Tha.qd
Tū poſtea?Th.rogitas? quæ mihi ante oculos coram
Amatorem adduxti tuum.Tha.quid cum illo agas?
Thr.& cum illo clam te ſubduxti mihi.Tha.libuit.
Th.pāphilā ergo huc redde:niſi ui mauis eripi.Ch.

DONA.¶Ex occulto q nō audent palā ſed honeſta cā:non quia timēt inquit:ſed ut fugiāt tanq̄ uiſi hoſtes fugerint:nō ſit tutū accedere.Fundā tibi:non dixit haſtā aut lanceā:ſed ſagittā fundā:q nimiū lōge iactaſ:ut ex hoc interuallo pauorē oſtēderet nō audētis accedere:& mire tibi tanq̄ ipſe paraſcitus nec hoc audeat.Sūt autē qui putāt hæc a thaide ad chremetē dici:ſed male:nō.n.conueniūt iſta meretricis dictis ſupioribus:niſi qa monet:neq̧ ex occulto dicit conſtantiā ei dudū uideri militis & ipſum nō uidiſſe cū qua pugnaturus ſit:ut illos procul ex occulto meretricē.ſ.cū ſuis ut alibi.Hos prius introducāt.¶Facerent fugā:deeſt rurſus:ut ſit rurſus facerēt fugā:uel aſynthetō illatū ē.Facerēt.ſ.deſiderat cōiūctionē eni.ut ſit facerēt.n.fugā.¶Vt cederes.p cedēdo cogeres:ut facerēt fugā.¶Sed eccā.t.i.eccā & ipſā figura ē emphaſis:q̄ſi eccā pricipē belli te ipam contra quā pugnatur⁹ē.¶Quā mox irruimus.

Quā mox Irruere

hoc paraſit⁹ irridēs militē dixit:& irruere,p prie dr̄ q cū furore ꝑliū ineūt.¶Oia pri⁹.e.u.q̄.a.ſ.d.aiaduerte quātā uim hēant ad delectādū i comœdiis:ſeueræ ſniæ cū a ridiculis ꝑſonis ꝓferunſ:q̄le ē apud Plau.ubi miles ſuā formā admirās ait.Nimia ē miſeria:nimis pulchrū eē hoiem.¶Quam armis.ſ.ανακολουθον.p q̄ arma:aut eclypſis eſt:ſi ſubaudiam⁹ agere:& mire nō dixit me:ſed ſapiētē:qd magis ridiculū ē.¶Qui ſcis.an.q.i.& mire nō uelim:ſed iubeā dixit:iubeā p uelim:ut iubeo chremetē.¶Dii.u.f.bona analogia q leuiora laudauerat hic exclamare iā debet:& hoc eſt qd ſupra ait.Id rurſū ſi negat laudo.Hic quoq̧ negat rurſū male pugnādū eē:q ſupius retineri non poterat:quin in ꝑliū uel moriturus irrueret.¶Dii ueſtrā.f.n.a.ad.t.q.a.d.mire egit pſonā admirātis p ternā apoſtrophā ad deos.¶Dii.u.f.ad ſeipm.Quāti eſt.ſ.ad militē.Nunq̄ accedo qn ridicule paraſcitus:nunq̄ accedo ad te dixit:q nunq̄ recedit.¶Quin abs.t.a.d.nimis impudēs aſſentatio ſe fieri doctiorē ex militis ſapientia.¶Thais p.h.uide amiſſam intētionē repetēdæ uirginis:nō.n.iam puellā:ſed pactū exigit ut amator.¶Cum tibi do.p cum tibi darem.¶Quid tum poſtea.aut dixi reſpondendū erat:aut nō dixi:ſed uide cōtumaciā meretricis i contēptione perſonæ militis:quæ per interrogationē potius q̄ per inductionē illum alloqui uoluit.¶Rogitas.cōtentionis genus interrogatiue.Quæ mihi ante oculos corā:utrūq̧ ſignificat ut inepti militis dictum

Ante oculos

ante oculos minus eſt q̄ coram:pōt & ante oculos longe intelligi.coram proximitatē ſignificat.¶Quid cū i.a.oino meretrix nō putat illū idoneū:cui reddenda ſit oratio cuiq̧ ſe purget:adeo apud illam amicitiæ eius pertæſum eſt:nam errant qui dicerent ſe uelle militi reconciliari.¶Et cum eo clam te.ſ.m.inuidioſe & cū eo

Subducē Virgilius Cicero

dictū eſt.nam ut ſupra legimus excluſit chremetē.¶Subduxti mihi.furtim ſubtraxiſti mihi.Virg.Et ſi dum.c.ſ.e.¶Libuit.ſuperbū eſt & meretriciū uerbū.ſic de chilone Cice.ait.Libenter ait ſe factutū.¶Huc redde:idioma eſt pro cōtumelia repoſcētis.ſic & in Ecyra.Renumeret.d.h.c.¶Niſi ui.m.e.utrū ni.i.p nō & ſi.ut ſit ſi nō.

quā mox Irruere

GVIDO. Procul hinc.i.longe ab hoc loco.ex occulto.i.ex loco ubi non uidereris.ipſi ſubaudi facerent fugam:ideſt darent terga ſiue fugerent.Thra.ſed eccam.i.ecce hic uideo ipſam thaidem.Gna.q̄ mox.i.quantum ſtatim uel quanto poſt irruimus.i.impetum facimus.nam irruere eſt cum furore prælium inire.Thra.mane.i.ſiſte pedem decet ſapientem prius experiri.i.tentare omnia.i.quere & experiri omnia media uerbis i.bona compoſitione & pactione uerbis mitibus facta q̄ armis.i.bello.Et eſt ſententia exornatio rhetorica.q i.quo modo ſcis an faciat thaïs ea quæ iubeam.i.uelim.ſine ui.i.ſine impetu & uiolentia.Gna.dii ueſtram fidem exclamatio eſt comica.i.imploro ſup.ueſtram fidem.i.ueſtrum auxilium & ueſtram opem quanti eſt.i.quanti ualet quantum eſt utile ſapere.i.eſſe ſapientem.nunq̄ accedo ad te.quin.i.q̧ nō abeam doctior.i.qn redeam ex conſortio tuo doctior tanta eſt ſapientia.eſt autem adulatio paraſcitica.Thra.o Thais primum reſponde hoc mihi quod ſequitur.cum do:ideſt cum darem tibi iſtam uirginem:dixin:ideſt promiſiſti ne dare.i.exhibere te hos dies:ideſt per hos dies:ſed elegantius omittitur præpoſitio:& elegātius in accuſatiuo dicitur q̄ in ablatiuo.ſoli mihi non etiam Chremi.Tha.quid tum:ideſt tunc poſtea feci ſupple.Thra.rogitas:ideſt petis quid feciſti quæ ſcilicet tu adduxiſti mihi coram oculos.tuum amatorem ſcilicet chremetem quē miles putauit eſſe ſuum riualem.Tha.Quid agas cum illo chremete:quaſi dicat quam actionem ex ea re contra eum habere poſſis.uel fiat diſtinctio poſt quid & ſit interrogādi modus:ut ſæpe fit:deinde ſubdatur agas cum illo de illa re:quaſi dicat:loquare cum eo de ea re non mecum uel contendas cum illo tibi:quaſi dicat acerrime reſponſuro:& uerbo & dimicatione.Thra.& ſubduxti:ideſt ſubtraxiſti te mihi.clam:ideſt furtim cū illo amatore.Thra.Libuit:ideſt ſic mea fuit uoluntas. Thra.ergo redde:ideſt reſtitue huc mihi Pamphilam:quia diſceſſiſti a pacto:ideo nullum eſſe debet uel conditionem donationis non impleuiſti.ideo donatio nullius momenti eſſe debet.ni:ideſt ſi non uis illam ſupple.eripi:ideſt auferri a te.ui:ideſt uiolentia.

Tibi illam

Tibi illā reddat:aut tu eā tāgas oium.G.qd agis?tace
Ch.qd tu tibi uis?Th.ego nō tangā meā.Ch.tuā aūt
Furcifer?Gn.caue ſis neſcis cui maledicas uiro.
Chr.nō tu hinc abis?ſcin tu tibi ut res ſeſe habeat:
Si qcq̄ hodie turbæ hic cœperis:faciam ut huius loci
Dieiq̧ meiq̧ ſemp memineris.Gn.miſeret tui me.q
Hūc tantū hoiem facis inimicū tibi.Chr.diminuam
Ego caput tuum hodie niſi abis.Gn.ain uero
Canis:ſicane agis.th.qs tu hō es?qd tibi uis?qd cū illa
Rei tibi eſt?Chr.ſcibis principio eā eē dico liberam.
Thr.Hem.Chr.ciuē atticam.Thr.hui.Chr.meam
Sororē.Thr.os durum.Chr.miles:nūc adeo edico

DONA.¶Tibi illā.r.hic ſe primū interponit chremes ut adoleſcētulus potuit iā fracto milite.¶Aut tu.i.t.o.aut utrūq̧ chremes:nō qa dixit niſi tibi mauis eripi addidit tu illā tāgas oium.& eſt αποσιωπησισ ſecūda ſic autē loq ſolēt plus geſtu q̄ uerbis cōciti.¶Quid.tu.t.u.recte.cū thaide enim loqbaſ nō cū hoc.¶Ego non tāgā meā:bn̄ addidit meā:huic eni ꝓbaſ iniuſte dictū:tu illā tāgas.¶Tuā aūt.ſ.incōgruæ ut iperitus adoleſcēs liberū ſeruilib⁹ officiis ſagittat.¶Caue ſis ne.c.m.aiaduerte paraſcitū neq̧ tacere oino:ne defuiſſe patrono uideatur:neq̧ in aliena cā rixā in ſe trāſferre.¶Nō tu hinc abis:hoc paraſcito:illud militi dixit chremes.¶Caue ſis:quia iperatiua uerba ſunt uelut cōtumelioſa addebāt ueteres ſis:qd ſignificat ſi uis.¶Tibi illā:magna uis i pnoibus & ſignificatio eſt:ut cātādo tu illum.¶Scin tu:nō paraſcito:ſed militi dicit.¶Faciā ut.h.l.d.q̧.m.moris ē magnas eē minas hoium meticuloſoꝝ.Specta ergo q̄ acriter timidus cōminaſ.Hui⁹ loci dieiq̧ meiq̧:loci i quo læſus:diei in quo cæſus:meiq̧ a quo cæſus.¶Miſeret me tui:hic paraſcit⁹ nō q̄ſi nouitor chremeti rn̄det.¶Qui hūc tm̄ h.ſ.i.t.ne nūc qdē paraſcit⁹ a militis aſſentatōe diſcedit.¶Diminuā ego caput.t.h.n.a.ruſtic⁹ dixit caput tuū diminuā.q.d.diminuā tibi caput.¶Ain uero.c.hoc uerbo canis ipudētib⁹ inimicis cōuitiū fieri ſolet:nā militare dictū eſt in hoſtē canis:& apud Homerū pro graui cōtumelia in aduerſariū dr̄ τι μην αρνυμενοι μενελαωσο.τεκινωπα.Quis tu homo es:quid tibi uis περιπλονασμοσ figura eſt:ubi multa terribiliter interrogantur:ut State uiri q̄ cauſa uiæ.q.u.e.i.a.¶Scibis:non obſequētet:ſed figurate dicitur ab irato.¶Principio eē eā dico liberā:quo tolliſ tuā uideri.¶Scibis & ſcies:& ſcibis dr̄ pro ꝓductiōe tertiæ coniugationis.¶Principio:in tria diuiſit officiū defenſiōis ſuæ:i aſſertoris pricipio eā dico eē liberā:in cognitoris ciuē atticā:in fratris meā ſororē:& bonus ē ordo:libera ciuis nobilis.¶Ciuē atticā:quo ēt negociū pōt ei fieri q ſe p dño geſſit i ciuē.¶Hui hē:& cætera hmōi generis ſane ſunt aduerſus eos qbus iraſcimur.¶Meā ſororē:quo cōſtat pſto eē defenſionē puellæ q̄ſi ex oibus hoc ſit ipudētius:q̧ & ſororē ſuā dicat.¶Os durū:os ipudens:& cōtra mollis frontis dicunſ qui ſunt reuerentes.¶Nūc adeo.e.t.ut ſupbe q̄ſi militi:nā edictū prætoris dicitur & imperatoris.¶Miles nunc adeo edico tibi:miles contumelioſe dixit.ab his enim officiis qui ſuo nomine uocandi ſunt data uocabula contumelioſa cenſentur:ſicut in adelphis.Delibera hoc dū ego credo leno.

Apoſiopeſis

GVIDO. Chre.dicis ſup.ut thaïs reddat tibi illam pamphilam.aut ut.i.q̧ tu oium tangas eam pamphilam non modo eripias eam.& eſt apoſiopeſis.locutio nāq̧ imperfecta eſt & conciſa nāq̧ loqui ſolent plus geſtu q̄ uerbis conciti & cōmoti ira.Gna.ah:dolentis uel deridentis quid agis uel qd ais.i.loqueris?tace.q.d.neſcis cui uiro male dicas.Chre.qd tu tibi uis.i.quod inepte dicitur quid oportet tibi Thra.Egō.i.utrum ego non tangam meā.ſ.pamphilam.Chre.o furcifer.i.uerbero.&qd dignus es illa ignominia affici.ut furcam.i.patibulum feras circum uicinos more improbi ſerui.Gna.caue ſis:ideſt ſi uis.& eſt compoſitum ex duobus corruptis ut capſis ex trib⁹:ideſt cape ſi uis:ſed talibus uti potius eſt poetarum q̄ oratorū neſcis cui uiro tu nunc maledicas:ideſt contumeliam inferas.Chre.alloquitur hic militem inquiens tu non abis:ideſt diſcedis.hinc:ideſt ex hoc loco.&'minaciter cū eo agit q̄uis tamen ſit meticuloſus.Sin:ideſt ſcis ne.ut:ideſt qualiter res ſeſe habeat tibi:ideſt quantum ad te ſpectat & in tuum malum:quaſi dicat ſcis ne quomodo res ſe habeant quantum ad te ſpectat ſi quicq̄ turbæ:ideſt rixe turbationis ceperis:ideſt concitaueris.hodie hic.i.in hoc loco.faciam:ideſt efficiam:ut memineris:ideſt recorderis.huius loci & diei:& memineris mei ſemp:ideſt omni tempore.Gna.me miſeret tui:ideſt miſericordia tui me mouet qui ſcilicet tu facis hūc ſcilicet militem tantum uirum:ideſt qui eſt tantus uir inimicum:ideſt aduerſarium & maliuolum tibi.Chræ.alloquitur iterum militem.Ego diminuam:ideſt mutilabo hodie caput tuum niſi abis.Gna.uero:ideſt ſed o canis:ideſt impudens acerbus ut canis.hoc uerbo canis impudentibus inimicis conuicium fieri ſolet.Ain:ideſt dicis ne te diminuturum caput eius.ſic agis:ideſt ſic loqueris?alii ſic ais:ſed in idem redit.Thra.quis:ideſt qualis homo es quid tibi uis.quod dicitur quid oportet tibi inepte.quid rei eſt tibi cum illa puella:ideſt qd negocium ſeu commercium habes cum Pamphila.q̧ ita de ea loqueris acriter.Chre.ſcibis pro ſcies.principio:ideſt in primis dico eam eſſe liberam non ſeruilis conditionis.Thra.Hem:interiectio indignantis propter dictū illud Chre.dico inq̄ eſſe ciuē atticā.Thra.Hui:interiectio deridentis.Chre.dico inq̄ eam eſſe ſororē meā.Thra.o os durū.i.os ipudēs q talia effutit mēdacia & figmēta.ſicut cōtra mollis frōtis dicunſ qui ſunt reuerētes.Chre.o miles.adeo.i.certe.miles aūt cōtumelioſe dixit ut fieri ſolet cū uilis officii noie aliquem uocamus.edico.i.præcipio impero tibi tanq̄ prætor uel imperator militi.ꝑtoris.n.& imperatoris edicta ſunt.

Furcifer

Sis ꝓ ſi uis

Os durū Mollis frōtis

Edicere

VNiVERSIDAD D SALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTORICA

Tibi:ne uim facias ullam i illa ego ad ſophronam eo
Nutricē:ut eā adducā:& ſigna oſtendā hæc. Thr.tū
Me ꝓhibeas meam ne tangam. Chr. ꝓhibeo in quā.
Gna.audin tu:hic furti ſe alligat. Chr. ſatis hoc
Tibi eſt. thr. idem hoc tu ais thais:tha. quære qui
Reſpōdeat. Gna. quid nunc agimus qui redeamus:
Iam hæc tibi aderit ſupplicans ultro. thr. credin:
Gna. imo:certū noui īgeniū mulierꝫ nolūt ubi uelis
Vbi nolis cupiunt ultro. thr. bene putas. Gna. iam
Dimitto exercitum. Chr. ubi uis. Gna. ſanga ita uti
Fortes decet milites domiqꝫ fociqꝫ fac uiciſſim
Vt memineris. San. iādudum animus eſt in patinis.

DONA. ℭNe uim facias.u.i.i.ſeruauit præcepta meretricis adeo ut meminerit. Si uim faciti ius ducito hominē. ℭEgo eo.ad.ſ.hoc lētius dixit ad thaidē Chremes. ℭProhibeo inq̄:nō ſatis exercitate adoleſcens totidem uerbis dictū repetit militis. ℭAudin tu hic.f.ſ.a.gnato occaſionē finiendi litigii iādudū q̄rit: ob deſiderium mēſæ & cibi:& iō q̄ſi de iure cōſiliū ſuggerit hūc reū militi eē poſſeq patus ſit alienā rem ſuā dicere. Audin tu.deeſt iniuſte ꝓfiteri:hoc ē apud ꝓtorem ergo furti ſe alligat.i.reum ſe efficit fraudis.nam metalepticos
Furtum — furtum ꝓ oī fraude & dolo accipimus & iniuria. ℭAlligat.aſtringit:illaquear:& obnoxiū facit:oē igiƭ quod
Alligare — fraude fit furtum eſt.ſic Virgi. iſidias furta paro
Virgilius — belli:& dulcia furta.i. adulteria. Furto lætatus inani diſtulit.furtū duobus modis diciƭ. uno cū omne maleficiū generaliter ſignificaƭ. altero cū res ſurrepta demōſtratur:nunc ergo furtum maleficiū eſt. ℭSatis.h.eſt.t.ad repetendā ſ.uirginē ſumēdāqꝫ iniuriæ uindictā. ℭQuære.q.r.& contēpſit interrogātem & indicit inimicitias ꝓfeſſione iracūdiæ cum dicit indignū militem. ℭIdem hoc.t.a.thais idē.i.hoc quod chremes:& tāq̄ chremem & ipſam circūuenturus interrogat.quod illa intelligēs malitioſe ait. ℭQuære q rñdeat.ſatis cōtumelioſe. Illud n.q̄ritur quod difficile reperiƭ.ergo nō mō indignus es inq̄t:cui ego rñdeam:ſed uix iuenies q te dignū reſponſoiudicet. ℭQuid nunc agimus:uide ut euanuerit actio militis. primo dixit. Oīa prius experiri prius q̄.a.ſ.d.poſt:idem hoc tu ais thais.& poſtremo. Quid nūc agimus.& lāguidi atqꝫ defeſſi eſt. Quid nunc.a.ubi eſt illud quod ait. Primū ædes expugnabo & cætera. Sed uani ipetus hunc exitū ſemꝑ accipiunt. ℭQuin.r.qn mō imo.nō hēamus inquit:ſed reddeamus:ut irritos conatus uno uerbo oſtē
Credere — deret. ℭCredin.ex ꝑte cōſentit qui ſic interrogat. Credin.credere dubitantis eſt:certū eē fidentis. ℭVbi nolis.
Certū eſſe — c.u.plus intulit ſpei non reuocādo uerbum quod expectabaƭ:hoc eſt uolunt:ſed cupiunt:ergo uariauit.non
Virgilius — n.intulit u olunt ultro. ℭBene putas.hoc eſt recte putas:ſapis uel intelligis. Virgi. Multa putans.ſ.q.a.m.l. uel coniicis:uel putas diſputas:uel putas cogitas. ℭIā.d.e.dimitti exercitus dƭ:uel pace facta:uel uexatis hoſtibus. ridicula ergo magnificentia dictui eſt cū ſint facta deformia. ℭSanga.i.u.f.d.m.d.f.q.mire i coquū qui focū curat domi:quia milites uix fortiter pugnant qui ſunt memores domorꝫ.uide ergo q̄ utrūqꝫ comicū ad ineundū ꝓlium reſqꝫ bellicas. Dorax enim primus eſt ad res domeſticas. Sāga uero coquus qui uiciſſim domi
Ceci. — foco miniſteriū ſatagebat. ℭDomi fociqꝫ.f.u.u.m.domi & foci genitiui ſūt. Ceci. Decorā domi. Plau. Quāq̄
Plautus — domi.c.op.r. ℭIādudū.a.ē.i.p.hic apparuit cām poeta cur & inuitus Gna.iret ad litē:& libens domū redeat.

GVIDO ne.i.ꝙ.nō facias ullā uim.i.ullā uiolentiā in illā.i.cōtra illā puellā. Deinde conuertit ſermonem ſuū ad thaidē inqens:ego eo ad ſophranā nutricē puellæ.ſ.ut adducā eā nutricē.& oſtendā hæc ſigna ſororis meæ.quæ ſigna intelligimus oſtendiſſe Thaidi de ſorore ſua. Thra.ne.i.utrū tu prohibeas:ideſt impedias ne tāgā meā puellā quā emi. Chre.inq̄.i.iterū dico tibi.prohibeo.i.ueto ne eā tangas. Gna.audin.i.audis ne iniuſte.ſ.ꝓfiteri hic.ſ. Chr.uel hic tanq̄ apud ꝓtorē alligat.i.aſtringit illaq̄at & obnoxiū ſeu reū facit ſe.furti.i.frau
Furtum — dis:ꝑ metalepſim.nā oē q̄d fraude fit furtū eſt. Inde dulcia furta dicunƭ adulteria.itaqꝫ furtū accipimus ꝓ oī fraude dolo & iniuria.duobus aūt modis dƭ furtū.uno mō cū oē maleficiū generaliter ſignificaƭ.altero cū res ſurrepta demōſtraƭ.nūc ergo furtū maleficiū eſt. Chr.ſatin.i.ſatis ne hoc eſt tibi.i.ſufficit ne hoc tibi. Thr. alloq̄ƭ nūc thaidē tu thais ais hoc idē q̄d.ſ.ipſe Chre.dicit. Tha.q̄re aliquē q rñdeat tibi tanq̄ ſis indignus cui ego debeā rñdere.& quare dixit cōtumelioſe.illud.n.q̄riƭ q̄d difficile repiƭ.ergo nō mō idignus es inq̄t cui ego rñdeā ſed uix iuenies q te dignū rñſo iudicet. Gna.q̄d agimus nūc.hoc dictū eſt lāguidi atqꝫ defeſſi.q̄n.i. imo redeamus uñ uenimus.iā.i.ſtati.hæc thais.aderit.i.aduēiet ſupplicās.ultro.i.ſpōte ſua tibi. Thr.credin.i. credis ne.credere dubitātis ē:certū eē fidētis. Gna.imo certe.i.ſed ꝓfecto aderit ſupplicās tibi.noui.i.cognoſco igeniū.i.naturā mulierū.ubi.i.q̄n uelis aliq̄d nolūt.ubi.i.cū nolis ipæ cupiūt.ultro illud.ſ.q̄d nō uis. Thr. bñ putas.i.recte cogitas diſputas uel iudicas. Gna.iā.i.ſtatī uel nūc dimitto exercitū.i.facio illi copiā abeūdi ſiue ꝓbeo militibus cōmeatū. Nā dux dƭ dimittere milites ſuos q̄n ultra illis ſtipēdia dare nō uult:ſed illis abeūdi ꝓſtat facultatē. Thr.ubi uis.i.q̄n uis uel cū libet dimitte exercitū.nā Gna.ꝑ iterrogationē dixerat dimitto exercitū. Gna.o ſanga.fac ut uiciſſim.i.idētidē ſiue ſæpe cū quodā iteruallo memineris.i.recorderis domi & foci.i.coq̄næ Focus ꝓprie dƭ locus ubi ignis ē:& q̄m coq̄na ſine igne eē nō pōt(cū a coquēdo dicaƭ) præcipue quo tpe aliq̄d decoq̄ƭ.iō ꝓ coq̄na rite poni pōt. Sāga iādudū aius ē in patinis.i.paulo añ icepi hr̄e appetitū & cogitare de patinis.i.de uaſis in quib⁹ edulia ponunƭ & per uaſa ſe oſtendit habere animū ad edulia & iā eſurire & eſt quod uulgo dicitur. Iſte ſemper habet cor ad coquinam.dū quis uult dicere aliquē uelle ſemper comedere ubi eleganter diceretur illi ſemper animus eſt in patinis.uel in patinis ſemper animū habet.

Gn.frugi es.

DONA. ℭFrugi es.utilis & neceſſarius:a frugibus quæ ꝙ iis fruamur dictæ ſunt:inde fructus & frumētū. Frui aūt eſt ueſci a frumine quæ ē ſumma ꝑs gulæ:a qua re etiā his quæ nec cibo nec poculo ſunt frui dicimus utpote rebus ueneteis & delectatione odoris:uiſus:auditus: & cætera. — Fruct⁹ / Frumētū / Frui.frum̄

Ergin.ſ.m.per.l. Nunc demum uirgo uitiata eſſe cognoſcitur a thaide opportune poſtquam magno pere & defenſa eſt & retenta.nam ſtatim cōſequenter nuptiæ eius & chæreæ qui illam uitiauit. ℭPerplexe.l.ideo perplexe qui ſtatuerat crimen uirginis celare. ℭScio.n.a.au. mire ex dictis omnibus pauca decerpit & oſtēdit quid perplexe dixerit: & ſtomachum ſæuiātis expreſſit. Domi ſcio flere puellam:neſcio uitiatā:abiit eunnchus: audiui domi hoc admiſſum. ℭEgo.n.af.cum hæc fierent acriter iratorum ēſt ea repetere quæ proxime dixerint quibus iraſcuntur.ut En ego.u.ſ.c.ſ. ℭNum tu.i.a.m.d.es.q.eſt.non eſt hæc interrogatio. ℭVirgo.c.u.l.obticet.hæc omnia rixā eſſe ſignificauerant. ℭVirgo obticet: tacemus
Tacere — conſilia:ut Nec tacui demens:reticemus dolo
Reticere — res:ut ne uerere:ne retice:& obticemus quorū
Obticere — nos pudet:ut in phor. Heu quidnam obtices. ℭEunuchus.a.non chærea:ſed eunuchus:non fugit:ſed abiit:dixit. ℭQuamobrem.q.f.eſt.r. hæc aſyntheta inſtantis dominæ uultum habitumqꝫ demonſtrāt. ℭQuis fuit igitur.hæc minatiue pronuncianda ſunt:aut quia inuita indicat:aut dubitat de nomine ignoti: aut trepidat per timorem:aut ut non uideat ſciſſe cum fuerit factum:aut quia non libenter dicat eius nomen cui iraſcitur:ſed ego agnoſco ancillarum cōſuetudinem quæ obliuioſæ ſunt dominarum. ℭEphebus ille.ſ.phædriæ. Ephebus nomen ad ætatem rettulit non ad facinus commiſſum. ℭIſte ephebus.cito oſtēdit cur iſte eunuchus creditur. ℭQuid ais uenefica.redit rurſum ad iracundiam:aptum conuitium & comicum in ancillas ueneficas: utpote uenefica lupa:uipera & ſacrilega: & c. ℭQuid is obſecro ad nos.non rogātis ē obſecro:ſed dolētis.

Gn.frugi es. San. uos me hac ſequimini.

Thais. Pythias.

Ergin ſceleſta mecum ꝑplexe loq̄:ſcio neſcio:
Abiit audiui:ego nō affui. nō tu dictura iſtuc
Mihi aperte es:quicquid eſt:uirgo conſciſſa ueſte
Lachrymans obticet:eunuchus abiit q̄obrē q̄d factū
Eſt taces:Py. q̄d ego dicā miſera:illū eunuchū negāt
Fuiſſe. tha. quis fuit igitur:Py. iſte chærea. Tha. qui
Chærea:Py. iſte ephebus frater phedriæ. Tha. q̄d ais
Venefica:Py. antiq certe cōperii. Th. q̄d is obſecro
Ad nos:aut q̄obrem adductus eſt:Py. neſcio:

GVIDO Gna.es frugi:ideſt utilis & neceſſarius a frugibus quæ dictæ ſunt ꝙ his fruamur. Inde fructus & frumentum. Frui autem eſt ueſci diciturqꝫ a frumine quæ eſt ſumma pars gulæ a qua re etiam his frui dicim⁹ quæ nec cibi nec pocula ſunt:utpotæ amicitia delectatione ſenſuum exteriorum pariter ac interiorum. San. uos ſequiminī me hac ideſt ꝑ hanc partē. Sanga enim coquus eſt qui eſurientibus ſequendus eſt qualis ē paraſitus qui uentrem implere cupit. — frugi / Frui

Ergin &c.nunc demum puella cognoſcitur a thaide eſſe ſtuprata & quidem opportune poſtquam defenſa eſt & retenta magnopere.nam ſtatim conſequentur nuptiæ eius & chæreæ qui ei uim attulit. Tha.o ſceleſta:ideſt ſcelerata pythias.pergin:ideſt proſequeris ne loqui mecum. ꝑplexe:ideſt obſcure inuolute intricate ut ſint aduerbia.nam perplexus dicitur diſtrictus mutans dubius titubans intricatus qui neſcit quorſum ſe conferat.pergin ergo loqui mecum perplexe dicendo ſupple ſcio puellam flere.deinde neſcio ſtupratam eſſe.abiit ſcilicet eunuchus:audiui domi hoc eſſe admiſſum & cætera.ego non affui:ideſt non interfui cum eſt illi uis illata.hæc aſyntheta inſtantis dominæ uultum habitumqꝫ demonſtrant.non ex mihi dictura iſtuc quicquid eſt aperte:ideſt palam loquendo & manifeſte non perplexe & obſcure uirgo ueſte cōſciſſa:ideſt habens ueſtem fractam:obticet:ideſt tacet lachrymans:ideſt lachrymas emittens. tacemus conſilia. reticemus dolores.obticemus quorum nos pudet. Eunuchus abiit:ideſt diſceſſit. quamobrem:ideſt quare taces:ideſt celas id quod eſt factum:ideſt admiſſum. Py. quid ego miſera dicam.negem:ideſt negare debeo illum qui adductus eſt fuiſſe eunuchum. Tha.igitur ſi nō fuit eunuchus quis fuit. Py. iſte per contēptū dixit iſte chærea fuit ſcilicet. Tha. qui chærea fuit Py. iſte ephebus.i.adoleſcens impubis frater phedriæ. Tha.o uenefica:ideſt o meretrix quia omnis adultera eadem uenefica eſt.ſimiliter & omnis meretrix quæ ſuis illecebris tanq̄ ueneno inficit amatores ꝓpterea inſanus amor interdum ueneni appellatione deſignaƭ. Py. at q.i.ſed certe cōperi:ideſt cognoui ꝙ fuit frater phedriæ. Tha.obſecro.i.quæſo.quid:ideſt cur.& quamobrem:ideſt propter quam occaſionem is. Chærea adductus eſt ad nos. Py. neſcio niſi ꝙ ſupple credo eum amaſſe pamphilam.
Perplexe / aſyntheta / Tacere / Reticere / Obticere / Ephebus / Venefica

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONA.❡Niſi amaſſe.c.p.deeſt q̄ꝛ ut ſit niſi q̄ ut ſupra.❡Num id lachrymat uirgo.ut ſupra. Id uero ſerio triũphat:ꝑ ob id.❡Id opinor.callide pythias opinor dixit cũ ſciat.❡Quid ais ſacrilega.auxeſis:nã prio ſceleſta deinde ueneſica.poſtremo ſacrilega.❡Illucine interminata ſum hinc abiens tibi:moraliter.Illucine.in.ſ.pro nõ illuc tibi cõminata ſum.Illucine.in.ſ.h.a.t.apparet hæc poſt ſcænam eſſe mandata.nam ſupra nõ meminit ſed dixerat:tñ hos prius introducam:& quæ uolo ſimul.i.p.h.c.e.❡Quid facerem.ita ut iuſſeras ſoli credita eſt.dixerat enim prius chæreæ edicit ue.u.q.a.e.aderit iuſti.ſyncope metaplaſmus pro iuſſiſti.❡Sceleſta oue.

l.c.bene dilatum tot occaſionibus prouerbiũ perſonæ thaidis aſcriptum eſt:continet enim fœmineam reuerentiam meretricium ſenſum. reditq; rurſus ad minora conuitia quia uidet ſe eſſe confictam & eſt prouerbium.❡Ouem l.c.ſic mihi data uerba uidet̃ plura fuiſſe dictu/ra:niſi ſuperueniſſet chærea.❡Quid illud.h.ẽ. per genitiuum caſum iniurioſe dicit̃ pnomi/natiuum honorifice.Quid.i.h.eſt:nõ cõtinuo agnoſcit hunc hominem meretrix:qa etſi ad/huc eunuchi ueſte indutus ẽ.attamẽ exuit.Spa/donis inceſſum uultumq; habitũq; mutauit: & preter ueſtem totus i chæream rediit.❡He/ra mea.t.o.blande ac puellariter arridet.❡Ta/ce.non ſilentium indicentis eſt:ſed ſecuram fa cientis:ut Tace egomet cõueniã ipſum.❡Ha/bemus hominẽ.mire hoiem dixit:ut reũ.❡Iu/be cõprehendi pro cõprehende:ut iubere uel/le ſignificat. (Iubere) ❡Et q̃tũ potes. deeſt cito.❡Quid illi faciemus.ſubaudit̃ cõprehenſo.❡Quid faci am.r.moraliter expreſſit puellæ ſtupẽtis uerba: & nõ habentis quid reſpondeat ad ea quæ di/cta ſunt.❡Vide amabo ſi nõ cũ aſpicias os im/pudens uidetur mire.ab eo quod reſpondere cœpat:ad aliud trãſit mirata cõfidentiã chæreæ. i.nõ ẽ.❡Tum quæ eſt eius.Nõ ẽ ipudens inqt non eſt niſi ſimilis impudenti.ſic alibi.Veritas mẽ.ſic ineſt.i.u.a.u.ſ.

Niſi amaſſe pãphilã credo.Tha.hem miſera occidi
Infœlix:ſiquidẽ tu iſtæc uera prædicas: num id
Lachrymat uirgo?Py.id opinor.Tha.quid ais
Sacrilega?illucine interminata ſum tibi abiens hinc?
Py.quid facerẽ:ita ut iuſſi ſoli credita eſt.Th.ſceleſta
Ouẽ lupo cõmiſiſti.diſpudet ſic mihi data uerba eẽ
Quid illic hois ẽ?Py.hæra mea tace obſecro ſaluæ
Sumus.habemus hoiem ipm.Tha.ubi is ẽ?Py.hẽ
Ad ſiniſtrã uides ne.th.uideo.Py.cõphẽdi iube q̃tũ
Potes.Th.qd illi faciemus ſtulta?Py.qd faciã rogas
Vide amabo:ſi nõ cũ aſpicias os impudẽs uidetur.
Tha.nõ eſt.Py.tum quæ eius confidentia eſt.

GVIDO ſed ſi ſit amaſſet dic ſic.neſcio cur adductus ſit niſi quia ſupple amaſſet pamphilã & tunc ſubdatur credo:ideſt ita arbitror.Tha. hẽ iteriectio idignantis eſt:ideſt ego miſera occidi.i. pii. iſœlix ſum ſup.& p ſe legẽdũ.eſt. ſi qdẽ.i.ſi certe tu ꝑdicas:ideſt narras iſtæc.i.iſta quæ dicis uera.num.i.nũquit.uirgo lachrymat id.i.ob id.Py.opinor.i.ſuſpi cor id ſcilicet uirginẽ ob id lachrymare.Tha.o ſacrilega.i.nefaria impia & ſceleroſa q̃ſi quæ ſacrum uiolauerit qd ais.iſtuccine.i.nõne ego abiens.i.diſcedẽs hinc interminata ſum.i.cõminata ſum tibi iſtuc quod ſcilicet cõſtabat inter eas poſtq̃ ſcænam fuerat mandatum ut forſitan ne quiſquã ad eam accederet.Py. credita eſt.i. commiſſa eſt eunucho ſoli.ut iuſti:ideſt iuſſiſti:ideo quid facerem:ideſt quid facere aliud poſſem quam tuis morem gerere mandatis.uel præpone quid facerem ut in tenore textus eſt.Tha.o ſceleſta:ideſt ſcelerata com/miſiſti:ideſt tradidiſti:credidiſti ouem lupo.prouerbialiter dictum eſt quaſi dicat uirginem uiolatori com/miſiſti ſicut ſi ouis lupo deuoratori committatur:diſpudet.i.maximo pudore afficior uerba ſic mihi data eẽ: (Diſpudet uerba dari) ideſt ſic me eſſe deceptam.quid illic hominis eſt:ideſt quis eſt ille homo eunuchi ueſte indutus animaduer/tit enim thais chæream:ſed non continuo agnouit propter ueſtem.& hominis dixit in genitiuo:nam per ge nitiuum iniurioſe dicitur.per nominatiuum uero honorifice.Py.o hera:ideſt domina mea obſecro tace.i. eſto ſecura.nam illud tace non eſt ſilentium indicentis ſed ſecuram facientis ſumus ſaluæ habemus hominẽ ipſum ſcilicet chæream tanquam reum.Tha.ubi is:ſcilicet cherea eſt.Py.hem p indignationem. uiden. ideſt uides ne eum ad ſiniſtram partem ſcilicet.Tha.uideo.Py.iube eum compræhendi:ideſt capi quantum po/tes.Tha.o ſtulta:ideſt inconſiderata quid faciemus illi compræhenſo.Py.rogas quid faciam amabo interie/ctio blandientis quaſi dicat quæſo rogo te per amorem uide ſi os eius non uidetur impudens:ideſt inuere/cundum cum aſpicias eum.Tha.non eſt os eius impudens.Py.tum:ideſt deinde ultra hoc q̄ non erubeſcit uide quæ.ideſt qualis. confidentia:ideſt nimia ſecuritas eſt.& eſt quod dicitur inepte.uide quomodo eſt aſſe curatus.Fiducia in bonum ſonat ut plurimum:confidentia uero in malum. (Fiducia & Cõfidẽtia)

Chærea.Thais.Pythias.

Apud antiphonem

a Pud antiphonẽ uterq;.p.&.m.Etiã rediens in uiciniã ſuã cãm reddit chærea cur non mutauerit ue ſtem.Oportuit aũt & de neceſſitate argumenti fuit chæream nõ mutaſſe ueſtem ut cum meretrix uir ginem a chærea uitiatam audiret:& eum cum turpi habitu incedentẽ intueret̃ eum reũ uitiatæ uirgi nis imputaret.apud antiphonem dixit proin domo eius.❡Vterq;.p.&.m.non uterq; pater:& uterq; mater: uterq; parẽs:quia pater & mater quaſi dedita opera domi erant.❡Nõ tã.mirum ſi domi erant ſed illud ma/gis mirũ:q i ea domus parte q̃ i ædes introeundũ erat adoleſcentulo qui nullo modo introire poſſet:ſuperius cã cõtinet̃ cur non mutauerit ueſtẽ:inferius aũt cur huc redierit. DO.

a Pud antiphonẽ uterq; pater & mr̃ quaſi dedita
opa domi erãt ut nullo mõ itroire poſſem qn
Viderẽt me:iteri dũ añ hoſtiũ ſto notus mihi qdã
Ob uiã uenit:ubi uidi egomet i pedes quãtũ quæo
In angiportũ quendã deſertũ dedi.inde itẽ in aliud
Inde in aliud:ita miſerrimus fui fugitãdo ne qs me
Cognoſceret.ſed ẽ ne hæc thais quã uideo?ipſa eſt
Hæreo qd faciã:qd mea aũt:quid faciet mihi?Tha.
Adeamus bone uir dore ſalue:dic mihi aufugiſtin?
Chæ.hera factũ ẽ.Tha.ſatin id tibi placet.Chæ.nõ.
Tha.credin te ĩpune abiturũ?Ch.unam hãc noxiã

❡Quin.u.m.qn modo ꝓ quo minus.❡Dũ.a.h.ſ.a ntiphonis.ſ.c.❡No/tus.m.q.o.u.an notus qui me poſſet agnoſce re:an qui me nouerit.i.amicus.❡Quãtũ queo deeſt uelociter.❡In angiportũ.uide illum nõ uitaſſe ſub una clauſula bis idicere in pedes. In angiportũ angiportum dicebant uicũ nõ par/uum.angiportus ergo ẽ uia publica. (Angipor/tus) ❡Deſertũ de eſt fugiens.❡Ita miſerimus fui:ideſt fatiga/tus:laſſus:& languidus ſum dũ fugio: & hone ſta locutio ẽ ut miſer amãdo:miſer currendo. ❡Ne quis me co.Nota iproprie dictũ ꝓ agno ſceret.❡Sed eſt ne hæc thais quã uideo?iã pri/dem ipſe uiſus nunc primum uidet.❡Hæreo:Hærere incertus remaneo.atq; deſigor.Primus metus adimit cõſilium:ſed recogitatio reddit confidentiã.❡Hem.quid.m.a.h.m.ſ.colligit ſe rurſus ad impudenti am chærea & uide ſi nõ eadẽ eſt audacia in chærea que ſuſcipiẽdo facinore fuit: Quid. m.a.q.m.ſ.opportune ſe cõfirmauit:q ſi extimuiſſet:& fugiſſet:nihil nuptiæ ꝓmouerẽtur.❡Bõe.u.d.hoc to tum figurate dicit:ut meretrix & ſubtiliter.Nã ſcit chæream eſſe quem alloqtur nõ eunuchũ.hic & magna oc caſio dat̃ meretrici adeũdi adoleſcẽtis:q habitũ nõ mutauit:& adhuc quaſi eunuchus & ſeruus ẽ.Bone. u.d.ſ. maior obiurgatio ẽ ꝑ hanc diſſimulationẽ thaidis aduerſus chæreã:q̃ ſi illũ id qđ eſt appellet.❡Hæra factum nõ potuit ſubtilius reſpondere chærea:q accõmodare ſe iterroganti.❡Stati.i.t.p.hoc põt nõ figurate dici:ſed apte.Vnã hãc noxiã admitte:triſyllabo noie noxiã dixit quaſi noxã.Sic alibi dictũ ẽ.Dominã eſſe extra noxiã. (Noxia noxa)

a Pud &c.Hic chærea reddit cauſam cur etiam rediẽs i uiciniã ſuã nõ mutauerit ueſtem.Che.apud anti phonẽ.i.i domo antiphonis uterq; parens.ſ.mr̃ & pr̃.& uterq; dixit.nã maſculinũ præponderat fœ minino erãt domi quaſi dedita opera.i.conſulto de induſtria ut nullo modo poſſem introire.quin. i.q nõ uiderent me.interim.i.dum hæc aguntur dũ ſto ante oſtium quidã notus uenit obuiã.i.i occurſum mi hi.ubi.i.poſtq̃ uidi eũ ſcilicet egomet dedi i pedes.i.cõuerti cõieci ſeu cõtuli me q̃tũ queo i quoddã angipor tum.i.uicũ anguſtũ nec puũ deſertũ.i.nõ frequentatũ. Angiportũ ti neutrũ.uel angiportus ti maſculinũ(utrũ q.n.dicit̃)uicus eſt anguſtus nõ paruius ut Donatus & Seruius ſentiunt.uel iter cõpendiariũ ait Feſtus i op pido.eo q ſit anguſtus portus.i.additus ad portũ. Vel ſecundũ Varronem dicitur angiportũ q ſit anguſtum tum & per qđ nihil agi põt præ nimia anguſtia quaſi ab angendo & portu eo q talis anguſtia ſit inter portus. i.i ter domos.nam portus queẽadmodũ & inſulas ꝓ domibus ueteres dixerũt.multi codices habent ipedes & tunc ita dicendum eſt.ego dedi:uel ut alii habent erexi me in pedes.i.cepi ꝓgredi uel uelociter ite.nã q uult ite ipedes ſe erigit uel dat & quo cepi progredi uelociter in angiportũ quodã deſertũ &c.quod ſi non eſſet in.tũc facile eſſet dicere dedi pedes in angiportũ.i. me cõtuli in uicũ anguſtũ qui uernacula lingua uenella di/cit̃ uel latine uiculus.nã qui ſe confert aliquo illuc dat ac dirigit pedes.Inde.i.ex eo angiporto.itẽ.i. ſimiliter dedi pedes i aliud angiportũ.inde.i.ex eo angiporto ſecundo contuli me in aliud angiportũ ita.i. eo mõ fui miſerrimus fugitando.i.fui fatigatus laſſus languidus dũ fugio & eſt honeſta locutio.ut miſer amãdo: miſer loquẽdo.neqs:ideſt ut non aliquis cognoſceret.i.agnoſceret.prius enim eum cognouerat. Agnoſcimus.n. uetera cognoſcimus noua.ſed ne.i.utq; hæc mulier quã uideo eſt thais.deinde diligenter intuitus ſubdit ipſa eſt thais.hæreo.ideſt incertus remaneo & defigor.Primus enim metus adimit cõſilium:ſed recogitatio red/dit cõfidentiã.hæreo ergo:ideſt dubito quid faciam autem:ideſt ſed quid mea.hoc dicit ut hoc uerbo thais mitigetur cum dicat eam ſuam:ideſt cui bene cupit non amicam cum non eſſet proprii fratris riualis quid inquam reperit ad maiorem expreſſionem faciet mihi?quaſi dicat dubito ac neſcio prorſus quid mihi ſit fa/ctura. Tha. adeamus illum:ideſt eamus ad eunuchum illum ſcilicet chæream idutum adhuc eunuchi ueſte. o bone uir per ironiã ſalue.dic mihi aufugiſtin:ideſt fuiſti ne fugitiuus tãquam ſi eſſet ſeruus cum alloquitur propter ueſtem qua adhuc erat indutus.Che.o hera:ideſt domina factum eſt ſupple:ideſt aufugi. Tha. Satin: ideſt utrum.ſatis:ideſt ualde tibi placet aufugiſſe ſcilicet.Che.non placet ſcilicet mihi.Tha.credin: ideſt credis ne hoc quod ſequitur ſcilicet te abiturum impune:ideſt te euaſurum ſine punitioue.Che.mitte:ideſt ignoſce. dimitte hanc unam:ideſt hanc ſolam noxiam pro noxam:ideſt culpam.

(GVI. — Dare in pedes — Angipor/tum — Feſtus — Varro — Agnoſcer̃e — cognoſcer̃e — Hæreo)

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONA.ℭSi.a.ad.oc.uerba ſeruorū qbus nihil horribile ē poſt præſentes plagas:& nō cædito:ſed occi do:& ñ alias dixit qſi illa dixerit adhuc irriſores:uti fugitiuus.ℭNū meā ſæuitiā ueritus es.ut fugeres. ℭHāc metui ne me criminaret̃ tibi.pfecte imitatus eſt uerba fugitiuorū:q apud dominos faciūt cōprahēſi:ℭVitiare
Auxeſis ciuē bonā.bonā itulit ciuē.qđ plus ē:q̃ uirginē.auxeſis gradatim facta ℭCōſeruā eē credidi. ſed admirabili ter cōſeruā dixit.& hoc ipm miſerabiliter pnūciādū eſt:tanq̃ miſerabiliter crediderit cōſeruā eē:quæ ciuis erat atq̧ eā quaſi cōſeruā uitiare debuerit.ℭConſeruā opportune ſtomachabaẽ pythias facta mētione conſeruæ.

Mitte:ſi aliā admiſero unq̃:occidito.Tha.nū meā
Sæuitiā ueritus es?Chæ.nō.Tha.qd igiẽ?Chæ.hanc
Metui ne me criminaretur tibi.Tha.quid feceras?
Chæ.paululū quiddā.Tha.eho paululū impudēs:an
Paululū eē hoc tibi uideẽ uirginē uitiare ciuē bonā?
Chæ.cōſeruā eē credidi.Py.cōſeruā:uix me cōtineo
Qui iuolē i capillū.mōſtrꝫ ēt ultro deriſum aduēit
Tha.abi hinc inſana.Py.quid ita uero debeā:credo
Iſti qcq̃ furcifero:ſiid feceri pſerti cū ſe ſeruū fateaẽ tuū
Tha.miſſa hæc faciamus:nō te dignū chærea feciſti
Nā ſi ego digna hac cōtumelia ſum maxime.at tu
Maxime idignus qui faceres tamē:neq̧ ædepol quid
Nūc cōſilii capiā ſcio de uirgīe iſtac:ita cōturbaſti
Mihi rationes oēs:ut eā nō poſſim ſuis:ita ut æquū
Fuerat atq̧ ut ſtudui tradere:ut ſolidum hoc pararē
Mihi beneficiū chærea.Chæ.at nunc dehinc ſpero

ℭVix me cōtineo qn iuolē i capillū.minæ iſtæ ppriæ fœminarū ſunt.& in ſe & i alios ungui bus ſæuientiū.ut Vnguib⁹ ora ſoror fœdans & pectora pugnis.ſed iuolē ab auibus tractum ē:
Virgilius ut apud Virgilium. Prædā pedibus circūuolat uncis.Ergo hoc geſtu & dicto:& corpis motu
Inuolate ē adiuuādū.ℭInuolē i capillū.apparet more ue teꝶ intōſū eē.ℭEtiā ultro deriſum aduēit mire hoc addidit ad occaſionem ſaltem qđ non ſu geret.ℭQuid ita uero.debeā ſubaudiẽ. Vero āt ironicos pnūciādū ē.ſane debere dicimur pœnas p iiuria ei cui iiuriā fecerimus:qs ſe nō debiturā chereæ:ut furcifero dicit pythias ſi illi cædē itulerit i ſeruili habitu cōſtituto.℞Si id feceri.ſi iuolauert in capillū eius.ℭMiſſa.h.f. q hæc.ſ.iocularia & futilia.ℭNon te dignū chæ rea feciſti.artificioſe meretrix ab eo quod licuit ad id qđ oportuit trāſit:nec tractat qd ſit legiti mum.ſed quid honeſtū:itaq̧ totā illā ptē facti accuſandi omittit & a ſuccedētib⁹ pſonæ ado leſcētis obiurgat.ſcit.n.uno uerbo obſtari poſ ſe:licuit mihi in domo meretricia.ſ.& contra meretricia:ne uideaẽ irrōnabilis audacia illa:cuius a poeta īducta ē.ℭNō te dignū.ch.ſ.dignū pro digne:aut deeſt facinus:ut ſit te nō dignū facinus feciſti:mira accuſatio mixta laudi & blandimēto.ℭNā ſi.c.d. & deeſt ut ſit ordo.nā & ſi maxie:& bene additū eſt maxime:ut appareat ꝙ & ſi digna pati ſit meretrix:nō tamē maxie
Quatuor modi digna pati thais eſt.ℭAt tu.i.q.f.t.recte dixit.q̃tuor.n.ſunt modi i huiuſmodi rebus:ita ut aut uterq̧ dign⁹ ſit aut uterq̧ idignus:aut alteri digno:alter indignus:aut cōtra. ℭNeq̧ ædepol.q.n.c.c. ſ.r. intelligit thais amari uirginē ab hoc:& iō ſic ait:ut cōciliet nuptias.nā ſatis ſigni ē:ꝙ eunuchi habitum pp hāc ſumpſit:& uide quē admodū ad captionem nuptiarum tranſeat:ut quod dicere non audet thais oſtendat adoleſcenti coniectu ris:quem tetitat ſciens amantem uirginem:& uiam oſtendit petendæ ſibi uxoris.ℭHoc mihi.b.ch.blande nomen repetitum eſt chærea. ℭAt nunc.dehinc.ſ.nūc iam chærea uera ueris æquiparās:recedit a iaculantib⁹.

GVIDO ſi unq̃ admiſero.i.cōmiſero aliam noxam occidito me.Tha.nō ueritus es.i.nō timuiſti mei ſæuitiā.Che.nō ueritus ſum ſcilicet.Tha.quid igiẽ ueritus es ſcilicet.Che.metui hanc ancillam.ſ.ne.i.ꝙ crimi naretur me tibi:ideſt apud te.Tha.quid feceras.Che.fecerā quiddā.i.aliqd paululū.Tha.eho.interiectio hic in dignātis.o impudēs.i.inuerecūde dicis ſup.paululū te quiddā feciſſe.an hoc.ſ.uitiare.i. ſtuprare uirginē bo nā ciuē appoſitiue dictū hoc inq̃ uideẽ tibi eē paululū.i.puæ eſtimationis & parui criminis.Che.credidi eā eē cōſeruā & nō ciuē.i.putaui eā eē ſeruā cū Pythia & aliis.Py.indignata eſt ancilla ꝙ dixerit ſe putaſſe eā eē con ſeruā quaſi paululū eē diceret ancillis meretricis uim afferre.dicis ſup.te crediſſe eā eſſe cōſeruā.uix contineo
Inuolare me.qn.i.ꝙ nō iuolē.i.inſiliam uelociter more uolantis auis.de inuolo quādo dicitur a uola uolæ ſatis ſupra dictum eſt.Vix inquā cōtineo me quin inuolem.i.inſiliam in capillū tuū etiā monſtꝶ.i.qui ſtuprat uirgines cū tamē ſe ſimulet eunuchū contra naturā enim ē ut eunuchus ſtuprū cōmittat ēt monſtrū hoc aduenit de riſum.i.ad deridendū.ultro.i.ſponte & p ſe.Tha.o iſana.i.nō cōſiderata.abi.i.diſcede hinc.Py.uero per ironi am dictū eſt quid ita ab eam.i.diſcedam.credon.i.utrū credere debeo.qcq̃.i.aliqd iſti furcifero.i.iſti improbo ſeruo digno qui furcam circa uicinos ferat i collo ignominiæ cauſa.pſertim.i.pcipue cū fateaẽ ſe eſſe ſeruum tuum.Tha.miſſa faciamus.i.omittamus hæc iocularia ſcilicet & futilia o cherea nō feciſti dignū facinus.ſ. uel rē dignā te i ablatiuo.i.nō feciſti debitū tuum ſiue mauis nō es functus officio tuo uel non feciſti qđ te de cebat aut tibi erat honeſtū.nā ſi.i.quis ſū maxie digna hac cōtumelia qa meretrix.ſ.at tū tu es maxime indign⁹ q faceres.i.facere deberes aut debuiſſes.neq̧ ædepol iurātis ē ſcio qd cōſilii capiā nūc.i. q̃ deliberationē ſumā ſiue qđ ppoſitū ſuſcipiā de iſtac uirgie.ita.i.adeo cōturbaſti.i.pturbaſti iplicaſti ipediſti oēs rōnes.i. oēs uias reddēde ei⁹ ut nō poſſim tradere.i.offerre eā ſuis parētib⁹.ſ.ac ppinqs ita.ut.i.ſicut fuerat.æquū.i.iuſtū atq̧.ut i. quēadmodū ego ſtudui.i.laboraui tradere eā.ſ.ut pararē.ideſt conciliarem contraherem acquirerem mi hi hoc beneficium.ſolidum.i.integrum & firmum ac ſtabile reddendo eā ſuis.Che.at.i.ſed o thais nūc ſpero

Aeternam inter

DO.ℭSæpe ex.h.re.hoc eſt turbulenta. ℭQuapiā.qcūq̧ uel aliq̃.ℭQuid ſi.h.u.q.d.pleraq̧ repētinis im pulſiōib⁹ nata:mitiſq̧ puētib⁹ deo aſcribi ſolēt:ut Vir.Deſcēdo hac ducēte deo flāmā iter & hoſteſ:& Hic me
digreſſum urīs deus appulit oris.& Salu.Vt tāta repēte mutatio nō ſine deo uidereẽ.ℭQuid ſi.h.q.u.d. uult Virgilius
amorē intelligi deū.ℭEquidē.p.i.e.p.a.&.u.ut æterna iter nos ſit gr̃a.& ex malo pricipio cōpleaẽ magna fa Saluſtius
miliaritas.& uolo euenire ſubauditur:& eſt ſylepſis tertia.ℭImmo.i.q.utrū meretricē:an deos. qſo.n.utrūq̧ accipi pōt:an qſo unū.ℭHoc.ſ.ſcio unde ſciat thais:iepte qriẽ cū ipſa res dānet.numq̃ hāc cōditionē ſubditu

Aeternam inter nos gratiam forte thais : ſæpe ex
Huiuſmodi re quapiā & malo principio magna
Familiaritas cōflata eſt:ecquid ſi hoc quiſpiā uoluit
Deus?Tha.equidē pol i eā partē accipioq̧ & uolo.
Chæ.imo ita quæſo:unū hoc ſcito:cōtumeliæ nō
Me feciſſe cauſa:ſed amoris.Tha.ſcio:& pol ppterea
Magis nūc ignoſco tibi:nō adeo ihumano igenio ſū
Chærea:neq̧ iā iperita:ut quid amor ualeat neſciā.
Chæ.Te quoq̧ iā thais ita dii bene me ament amo.
Py.tū pol tibi ab iſto hera cauēdum eē itelligo.Ch.nō
Auſim.Py.nihil quicq̃ tibi credo.Tha.deſinas.
Ch.nūc ego te i hac re mihi oro ut adiutrix ſies:ego
Me tuæ cōmēdo & cōmitto fidei:te mihi patronā
Capio thais.te obſecro:emoriar:ſi nō hāc uxorē
Duxero.Tha.tamē ſi pater.Chæ.ah quid uolet certe
Scio ciuis mō hæc ſit.Tha.paululū operiri ſi uis
Iā frater hic ipſe aderit uirginis nutricē accerſitū iuit
Quæ illam aluit paruulam:in cognoſcēdo tuteipſe

tum chæreā ut pro eunucho ēt ſeruo ſe fin geret ſine amoris ipulſu.ℭNūc.i.t.ꝙ culpa ñ ſit hois ſed amoris.ℭNō.a.ihu.i ſū.hoc eſt imitis nō ſum q̄tū putas:ut nō obtuſa adeo geſtamus pectora pœni.ℭNeq̧ tā ipita.i. ñ expta.ℭVt qd.a.u.n.ñ ihumana quia hō nō iperita quia meretrix:& neq̧ tā iperita inqt. q.d.neq̧ tā pudica ſum:ut quid amor uale at neſciam.ℭTe.q.iā.t.bñ quoq̧:nō.n. iam hanc ita amat:ut negligat illā:ſed hāc illi⁹ cā. ℭPol ti.ab iſ.he.intel.facete tanq̃ ſoleant ca pillū hac ueſtē cōſcindere q amauerit.ℭNō auſim.p nō audebo.& ē uerbum hui⁹ tpis Auſim
tū nō auſim:utrū ppter ætatē:an ppter fra trē ſuū phedriā potius.ℭNihil ti.qcq̃.parel cō q̄ttū:aut nihil p nō.ℭDeſinas.p eo qđ ē deſine:aut deeſt fac:ut ſit fac deſinas. ℭEgo me.t.cō.& cō.f.ſatis amatorie: ut appareat nūc maxie captū chæreā:ac mācipatū uirgi ni:cōmēdamus nos cognitis: cōmittimus Cōmēdaẽ
ignotis.ergo auxeſis ē maioris officii fidei Cōmitteẽ
circa thaidē.ℭTe mi.ma.cu. te adiectiui tū hēt:ex aīo ſupplicātis habitum adoleſcētis oñdit.ℭEmoriar ſi ñ.h.u.d. uide amorem adoleſcētuli:cui i ipō flore nihil dulci⁹ uita ē.ipam tū deſpicere ſi ſibi uxor hæc nō daẽ.ℭTū ſi pẽ eclypſis: aut apoſiopeſis ſecunda.ℭAh qd uolet certe ſcio:ah qd deeſt dicat:ſed iſta omnia ad confirmationē ualent.ℭCiuis mō.h.ſ.mire hic in uotum concurſus qui timere potuit nō ducturus uxorem.ℭPaululum operiri & ſi uis iam.ſ.i.a. u . adeo cito probari poteſt.

GVI. gr̃a:n.i.beniuolētiā.fore.i.futurā eē æternā.dehic.i.a mō poſthac i poſterū i futurꝶ. iter nos. ſæpe.i. plærūq̧ ex hmōi.i.ex tali. qpiā.i.aliq̃ re.ſ.turbulēta & ex malo pricipio magna familiaritas.i.cōſuetudo et cōiū ctio ſocietas ē cōflata.i.cōtracta parata cōciliata acqſita.qd diceres ſupple.ſi qſpiā deus.ſ.cupido deus amoris uoluit hoc ita.ſ.fieri & iſtigauit ut fieret.Tha.Eqdē.i.certe.pol iurātis ē.accipio.i.itelligo i eā ptē & uolo eue nire ſup.i eā ptē iquā ut uidelicet æterna iter nos ſit gr̃a & ex malo pricipio cōpleaẽ magna familiaritas. Chæ. Immo.i.ſed ita qſo.i.rogo te ut fiat uel quæſo deos ut id uelit.Scito hoc unū me nō feciſſe cā cōtumeliæ:ſ; cā amoris.Tha.ſcio te feciſſe cā amoris & pol ppterea nūc magis ignoſco tibi o cherea nō ſum igenio adeo ihumāo.i.nō ſū natura adeo imiti & iſuaui & q̄ſi ferina ut pote cū ſim hō.neq̧ ſū tā impita.i.nō experta uel tā pudica qa meretrix ut neſciā qd amor ualeat.i.qd amor poſſit q pfecto ad multa neſāda impellit.Che.o thais quoq̧.i.etiā iā te amo.ita dii me bñ amēt ſicut.ſ.ē uerū te a me amari:& ē affirmādi ac iurādi modus. quem admodū ſic.uiuat aīa mea & alia id genus.Py.o hera.i.dñā.pol itelligo.i.cēſeo tibi cauēdū eē.i. puidēdū tibi ab illo.ſ.chærea.ne tibi quoq̧ uim afferat.Che.nō auſim.i.nō audebo ppter fratrē.ſ.phedriā q eā amat. & iō dicit nō amare thaidē p libidine:ſed pp eius benignitatē & ēt cā illius puellæ q̃ amat.Py.nihil.i.nō credo ti bi qcq̃.i.tuis uerbis fidē ñ habeo.Tha.deſinas.i.deſine.hoc ē ceſſa loq.uel itelligeẽ fac ut deſinas.Che.nūc ego te oro thaidē ut ſis mihi adiutrix.i hac re.i.ut ducā pāphilā.ego cōmēdo & cōmitto.i.trado credo me tuæ fi Auxeſis
dei.i.fidelitati. & ē auxeſis.nā cōmēdo & cōmitto hic paꝶ diſtant:niſi ꝙ cōmēdamus nos cognitis.cōmitti Cōmēdaẽ
mus ṽo nos ignotis.o thais capio.i.eligo te patronā mihi.i.capio te aduocatā & mediatricē ſeu protectricem & cōmit
ut & me cōmendes & aduerſus obſiſtentes me defendas quo poſſim potiri illa q̃ amo.& obſecro.i. p ſacra tete rogo ut mihi adſis in hoc negocio.emoriar.i.mortē oppetā:& nihil plus ſignificat q̃ primitiuū ſi non duxe Apoſio
ro hanc uxorem ſcilicet pamphilam.Tha.tamen ſi pater non uolet ſup.& eſt eclypſis uel apoſiopeſis facta p peſis
interruptionem a cherea factam:qui uno uerbo tam cito intellexit quid dicere uellet thais & illi obuiam iuit Oppirier
Che.qd dicat ſupple.Ah.interiectio geſtiētis in ſpem certo ſcio ꝙ ſupple uolet modo:ideſt dūmodo hæc pā phila ſit ciuis.Tha.ſi uis opperirier pro opperiri paragoge.i.expectare.iā.i.ſtati Ipſe frater uirginis ſcilicet chre mes.aderit:ideſt præſto erit.hic iuit accerſitum:ideſt adductum ſiue uocatum nutricem quæ aluit illam uirgi nem paruulā.i.cū adhuc paruula foret.o cherea tute ipſe.i.tute met:aut te aut ipſe quātū ad ſignificatū uacat.

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

Vero DONA.ℭEgo uero maneo.uero mō cōſentientis ē aduerbium:alias cōfirmantis:alias cōiunctio:alias ꝑi
cula ironiā iuuās:ut Egregiā uero laudem & ſpolia ampla refertis.ℭDomi potius opiamur q̄ hic.a.h.ñ ignaⷬ
ra illecebrarū meretrix:nō ſolū chæreā retinet:uerūetiā uocat:ubi uirgo eſt:& ſatis callide interrogat:an uelit
q̄ſi neſciat uelle.ℭImmo ꝑcupio amatorie ñ uolo:ſed cupio.ℭHūc tu i ædes.ꝓnomē i his plus ualet q̄ accuſ
ſatio.ℭHūc tu i.æ.c.mire cū ille.aīa uelit cogitas dixit uolēs ut nō recogitet.ℭCogitas.m.a.e.r.p ancillæ uerⷬ
ba uult oſtēdere q̄ ſit tractādorū adoleſcētiū expta meritrix.ℭPoſthac.poſt hoc factū:poſt hāc audaciā.ℭCre
de h meæ.ſ.puellariter dixit me fidei.ℭDa
bit hic.a.p.pugnā ꝑ ſtupro dixit:ut At nō i
uenerē ſegnes nocturna q̄ bella ferēti & in

Lucillius gēs facin⁹:ut Lucil.Vicim⁹ o ſocii & magnā

Dare pugnauim⁹ pugnā.ℭDabit āt ꝓprie ꝑ idu
cet:ut Magnā dabit ille ruinā:arboribuſq̄.ſ.
ſ.ℭHauta.ob.hau iteriectio ē ꝑturbatæ muli
eris:ut apd' græcos αυ.ℭParū pſpe.ui ei⁹ au.
pa ironia ē:ut ñ ſēſiſſet:ſ; pſpexiſſe dixit.iā
ñ ſit expiēda illi⁹ audacia.q̄ pfecte cognita ſit
ℭNō fa.py.bñ & moraliter appoſitū pythi
as.ℭNō pol cre.chæ.ni.ſi cōmiſ.ñ erit iocu
lariter ut ille pythias dixit:ita hæc chærea.
ℭQui.py.iterū nomē uultuoſe ē additū qn
ꝑ imo.ℭNeq̄ pol.ſ.t.q.d.auſim totū iocuſ
lariter & geſticuloſe:ut puellā cū adoleſcēſ
tulo fabulari uideas.ℭAdeſt.o.ipe.ſ.optie
opportūe.& ñ ē additū cui⁹ ſſ:utpote in re
māifeſta.ℭNolo me i uia cū.h.u.u.ſubilſ
adoleſcēs qa nihil ꝓ fecerat dicēdo ꝑcupio:
iuenit cām q̄ tādē igredi poſſit.ℭQuāobrē

Hic aderis chærea.Ch.ego uero maneo.Tha.uis ne
Interea dum is uenit domi opperiamur potius q̄ hic
Ante hoſtium.Chæ.immo ꝑcupio.Py.quā rē actura
Obſecro es.Tha.nā qd ita:Py.rogas:hūc tu in ædes
Cogitas recipere poſthac.Tha.cur nō:Py.crede hoc
Meæ fidei:dabit hic aliquā pugnā denuo.Th.hau:
Tace obſecro.Py.parū perſpexiſſe eius uidere
Audaciam.Chæ.nō faciā pythias.Py.nō pol credo
Chærea niſi ſi cōmiſſum nō erit.Chæ.qn pythias.tu
Me ſeruato.Py.neq; pol ſeruandum tibi quicquā
Dare auſim:neq; te ſeruare.Tha.apagete.adeſt
Optime ipſe frater.Che.perii hercle:obſecro eamus
Intro thais:nolo me in uia cum hac ueſte uideat.
Tha.q̄obrem tandē.an quia pudet.Chæ.idipſum.
Py.idipſum uirgo uero uitiata.Tha.i præ ſequar.

.t.ꝑ tñ:iterrogatio hæc icrepationē cōtinet ipudētiſſimi facti.ℭAn qa.hæc iterrogatio irriſiōis plēa ē i eū quē
nihil pudet.ℭIdipm.hoc ueluti moleſto uultu dr̄ adeo ut imitet̄ dictū uultūq̄ ei⁹ pythias.ℭVirgo ue.ironi
cos.nā irōia ē:ut Egregiā uero laudē.ℭVirgo.q̄ſi q̄ mīme pudicitiæ ſtatū ac uerecūdiam uirginalis ueneretur.
ℭI præ ſe.māifeſtū ē cur meretrix docta capiēdorū iuuenū ꝑ ire uelit chæreā i cōſequēdo ipa ſit tardior:uult
.n.liberum ſine arbitris cū puella eſſe colloquium & licitum amorem:niſi forte putam⁹ terentium hæc ſine
cā feciſſe qui fuit artificioſiſſimus poeta.nam neq̄ ipſa igreditur cū chærea:neq̄ ingredi ſimul ꝑmittit pythiā.
GVIDO aderis:ideſt preſto eris cōparebis hic in cognoſcēdo paſſiue poteſt capi:ideſt dum cognoſcet
a nutrice.uel ſi capiat̄ actiue ſic intellige.tute hic aderis i cognoſcēdo eā.ſ.q.d.iterea magis ac magis eā cogno

Vero ſces.Che.uero.modo eſt conſentientis aduerbium:interdum confirmantis quandoq̄ eſt coniunctio ſigni
ficans.ſed interdum iuuat ironiam.ut Egregiam uero laudem & ſpolia ampla refertis Tuque puerque tuus.
ego maneo:ideſt operior ut uoluiſti.Tha.ne:ideſt utrū uis q̄ ſup.opperiamur.i.expectemus eū fratrē domi
poti⁹ q̄ añ oſtiū.Interea.i.iterim dū is frater.ſ.uenit.Che.Immo.i.qnimo.ꝑcupio.i.ualde cupio illud.Py.ob
ſecro hera.ſ.q̄.rē es actura quæ ſic in domū chæreā uis deducere.Tha.qdnā.i.cur ita petis qd ſim actura.Py.ro
gitas cogitas recipere hūc poſt hac.i.amō i ædes.i.i domū tuā.Tha.Cur nō reciperē ſup.Py.Crede hoc meæ fi

Pugna dei.i.habeas hāc mihi fidē.i.credulitatē.hic cherea.dabit.i.iducet.denuo.i.rurſus.aliq̄ pugnā.i.aliqd' ſtuprum

Lucillius Lucil.Vicim⁹ o ſocii & magnā pugnauimus pugnā.Tha.au:iteriectio ꝑturbatæ mulieris obſecro tace.Py.ui
dere.i.uideris.iudicaris parū pſpexiſſe.i.parū clare cognouiſſe.audaciā.i.temeritatē ei⁹.ſ.cheræ.Che.pythia ñ
faciā qd dicis.ſ.Py.o cherea pol:iurātis ē.ñ credo te nō facturū.niſi:idē præterq̄ ſi ñ cōmiſſū erit tibi.i.deſt ſi tibi
ñ creditū erit q̄ſi dicat.facies qd dico pſertim ſi tibi fuerit cōmiſſa puella.Nā ſi nihil tibi creditū aut cōmiſſum
fuerit credo facile te nihil facturū cū ñ erit tibi copia facta.Cōmittere.n.iterdū ſignificat credere ſeu trader̄ fidei
alicui⁹ qcq̄:ut hic.ubi cōmiſſū fuerit:iperſonaliter dictū ē:q̄ſi ꝓ creditū fuerit.niſi itelligit̄ aliqd:& tūc cōmiſſa
fuerit paſſiue capiet̄:qd' i idē recidit.Che.qn.i.qnimo tu pythias ſeruato.i.obſeruato me an ſim qcq̄ factur⁹.Py.
Pol.neq̄ auſim.i.ñ audeā dar̄ tibi qcq̄.i.aliqd ſeruādū.i.cuſtodiādū.neq̄ auſim ſeruare te.i.cuſtodiā tui gere

Apagete re.Tha.apagete.i.diſcedite ac ceſſate ab his uerbis ipe frater uirginis.ſ.chremes adeſt.i.pſto ē.optie.i.oppor
tune.Che.hercle.i.per herculē perii.i.ꝑditus ſū.O thais obſecro abeamus itro.i.abſcedamus itra domū.nolo
ſupple q̄ uideat me i uia cū hac ueſte eunuchali.Tha.tādē.i.q̄ſi dicat paucis.reſponde ut nūc ſit ois dilationis
finis.hēt.n.tādē hic quiddā urgēs rñdere & accelerās quāobrē.i.q̄re ñ uis ut te uideat &c.an.i.utrū iō ſupple.
qa te pudet.i.pudore afficeris & erubeſcis eē ita idut⁹.Che.idipm ē ſupple pp qd' nolo ut me uideat.qa.ſ.me
pudet.Py.dicis ſupple.idipm eē qa te pudet.uirgo uero ē ſupple ironice capit̄ uero.q.d.ſ.uirgo ē q pudicitiā

Virgo in uirginalē & ſeruat & ueneraſ.& in hoc ſenſu uirgo in maſculino genere poni itelligit̄.qd' ſi dicat̄ de puella

maſculio ſic intellige.dicis te nolle ſic uideri quia te pudet ſcilicet uirgo ē puella q̄ tibi credita fuit per ironiam itelligenⷬ
do tanquā dicat id male indicat te eſſe pudētē quod feciſti.Tha.cherea ſupple.I præ.i.prei præcede ſequar te.

Tu iſtic man

DONA.ℭTu iſtic mane ut chremē introducas.pythias relicta eſt ob multas cās:& in primis ut poſſit ꝑ eā
deluſus parmeno pauore ſuo ſenē cōpellere ingredi ad meretricē:& præſentē fieri ad confirmādas nuptias.
Vicqd uenire i mētē.In hoc loco cogitātis diſputatio ē apud ſeipam pythiæ q̄tenus parmenonē do⁄
q lo poſſit ulciſci.ℭQuidnā.ſic Cicero:Quænā:qdnā referā.ℭQui quomō:uel ut.ℭQui hūc.ſ.n.ꝓ⁄ Cice.Qui
pre ſuppoſuit:nā ut ſubduci dicunt̄ q̄ nolumus admittere:ita ſupponi q̄ nō deſideramus.ſic Plau. Subduci
Huc ſupponit̄ hircus unctus nauſea.ℭMoue uero nutrix.uero ꝓ iteriectiōe poſuit ſtomachātis.ℭVideo ſed Supponi
nihil ꝓmoues hic ē illud uirgilianū.Illa gradū Virgil.ere
celerās ſtudio ꝓpabat anili.ſ.non re celerabat:
ſed ſtudio.ℭPromoues.ꝓficis.ℭAmabo qd promou
agit cognoſcit ne:exhibitū ſpectatori eſt quid
poſt cœnā gerat̄.i.agnitio puellæ.ℭAt memo
riter.plus itulit:q̄ iterrogabat̄:nā magna ſunt ſi
gna in qbus anilis memoria nō errat.ℭAt me
moriter.reſpōſionis breuitas attulit cōpēdiū ꝓ
grētu:ne plura iterrogaret.ℭNā illi faueo uirgi
ni.q.d.illi faueo nō chæreæ.& ſimul cā eſt cur
illū ulciſci cupiat:qa.ſ.multū illi fauet.ℭVirum
bonū ironia.ℭEccū parmenonē incedere ui⁄
deo.res odio dignior nouitate.ſ.iceſſus.ℭVi
de ut ocioſus ſiet iuidet illi ſecuritatē quē ſolli
citū redditura ē.nō enim ulla alia erit uindicta
poſt ꝑter iſtā.ℭVide ut ocioſus ſit.uultu dicit:
& geſtu eū eē ſecurū:& mire poeta lætū deſcri⁄
bit:ut repēte oñdat cōmotū eſſe.ℭSi diis pla⁄
cet:ꝓpriū ē exclamātis idignitate alicuius rei.
ℭSpero me hr̄e.ꝓhabiturā.aut ſpero ꝓ credo
more ſuo.ℭMeo mō.i.ut uolo.ℭIbo itro.u.
d.c.ſ.elegāter defatigare parmenonē nō neceſ
ſariū putat:ſed ex occaſione:nā poſt dicit ſe ire
intro:exitura aūt ut ipm in timorē coniiciat.
GVIDO o pythia tu mane iſtic.ut intro⁄
ducas ideſt intromittas chremem.
Vicqd uenire.In hoc loco eſt diſputa⁄
q tio Pythiæ cogitātis apud ſeipam q̄te
nus.i.quo mō parmenonē dolo poſ⁄
ſit ulciſci.Py.qdā.i.qd eſt:interrogatiue legen
do.qcqd.i.qd qcqd.n.ſignificat oē qd.& iter⁄

Tu iſtic mane ut chremem introducas pythia.

Pythias.Chremes.Sophrona nutrix.

q Vicqd uenire in mētē nūc poſſit mihi:qdnā:
Qui referā ſacrilego illi grām q hūc ſuppoſuit
Nobis.Chr.moue uero oci⁹ te mea nutrix.So.moueo
Chr.uideo:ſed nihil ꝓmoues.Py.iam ne oſtendiſti
Signa nutrici:C.oīa.Py.amabo qd ait cognoſcit ne
Chr.at memoriter.Py.bene ædepol narras:nam
Illi faueo uirgini.ite itro iādudū hæra uos expectat
Domi.uirū bonū eccū pmenonē icedere huc uideo
Vidē ut ocioſus ſit:ſi diis placet ſpero me habere qui
Hūc meo excruciē mō.ibo itro de cognitiōe ut certū
Qui ſciā.poſt exhibo.atq; hūc perterrebo ſacrilegiū.

dū capit̄ pro qd tm̄.qd eſt igit̄ qd poſſit uenire mihi in mētē.q.i.quo mō.uel ut referā gratiā.i.rependā uices
iſti ſacrilego ſcilicet parmenoni impio nefario ſeu iprobo.qui ſuppoſuit.i.loco eunuchi latēter adhibuit uel
adduxit nobis hunc chæreā.Iuuenalis.Suppoſitus uenias & falſo noīe poſcas.Subducuntur q̄ uolumus ad Iuuenalis
mittere ait Donatus.Supponuntur autē q̄ nō deſideramus.Nōnulli codices habent quid bis poſitū quaſi ſit Subduci
repetitio oſtēdens indignationē & ulciſcendi cupiditatē ſic:qd qd poſſit uenire mihi in mētem.Iterū qdnā & Suppo
poſſit inq̄ uenire in mētē.q.i.ut referā grām iſti ſacrilego q ſuppoſuit nobis hunc chereā.Chre.o nutrix uero ni
hic ſtomachātis interiectio ē.moue te ocius.i.uelocius.i.mouēdo te pge & accelera citius.uult enim Chre. Vero ſto⁄
eā uelocius ambulare qd nō pōt fieri niſi ſe uelocius moueat.So.moueo me.ſ.i.exerceo corpus meū eūdo machātis
q̄ maxime poſſum.Chre.uideo te.ſ.moueri:ſed nihil ꝓmoues.i.nihil ꝓficis.Nā q̄uis maximo ſtudio te mo⁄
ueas tñ nō ſatiſſacis meæ cupiditati qd nō eſt mirādū.Nā anus q̄uis ſtudio ꝓperent re tñ accelerare nequeūt.
ꝓpter ætatē ingraueſcētē.Promoueo aūt dr̄ q̄ſi ꝓcul moueo.dicit ergo moues te ſed nō ꝓcul te moues.Py. Promo⁄
ne.i.utrū.iā oſtēdiſti ſigna agnitionis uirginis nutrici ſuæ.Chre.oſtēdi ſup.oia ſigna.Py.amabo.i.rogo te ꝑ uere
amorē blādiētis eſt particula.qd ait nutrix.ſ.ne.i.utrū.cognoſcit ea ſigna.ſ.Chre.ac.i.etiā cognoſcit ea & qdē
memoriter.q.d.ea ſigna firma adhuc anus memoria tenet.Py.ædepol.i.ꝑ ædē polucis.bñ narras.i.pſpere re
fers talia.nā faueo illi uirgini.ite intro.i.i domū iādudū.i.iam ex multo añ tpe hera.i.dña expectat uos domi.
Eccū.i.ecce hic uideo pmenonē uirū bonū ꝑ ironiā & appoſitiue dictū.incedere huc.i.uenire huc.uiden.i.
uides ne ut.i.q̄liter ſit ocioſus.i.ſecurus ſine ſollicitudine & cura.ſi diis placeat.ſpero.i.credo uel confido me
hr̄e.i.ſcire ac cognoſcere.Cicero ad lētulū.Habes de uatinio:cognoſce de craſſo.i.ſcis cognoſcis.uel hr̄e.i.ha
biturā & nacturā.qui.i.quo mō qua rōne.excruciē.i.affligā afficiā hūc parmenonē.meo more.i.meo modo
& ad uotū meū.ibo itro.i.intra domū ut certū ſciā.de cognitiōe.i.de agnitiōe puellæ a nutrice.poſt.i.poſtea
ſeu deinde.exibo.i.egrediar atq̄ pterrebo hunc ſacrilegū.i.impium ſcilicet parmenonem & nefanum.

VNiVERSiDAD D SALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DO. Aſtu Confeci

r Euiſo qdnã chærea.h.r.a.q.ſ.a.r.t. Aſtu pro aſtute: modo aduerbium eſt: & alias nomẽ: ut iam in aſtu uenit. Dii ueſtrã fidem. modo non inuocantis eſt: ſed admirantis: & eſt figura ἐκφωνησις facta. ℭNã ut alias. o.φ.e.a. dicit cũ dicere deberet: qd ei amorem: & difficilimũ & cariſſimũ. ℭCõſeci. primo q̃ſi oblitus dicti ſuperioris tranſit ad uirginem: deinde addit cauſam ex abundanti: φ dixiſſet amorem confeci: poſſet intelligi confeci. expediui: perfeci: aſt uero uirginem confeci quid intelligimus niſi hoc unum: φ inſultanter parmeno confecit confectam uirginem. q.d. ſuperatam atq; deuictam: nam proprie hoc uerbũ cõuenit gladiatoribus his qui grauiſſimis uulneribus occubuerunt. ſic Cice. in cathilinam. Gladiatori illi confecto & ſaucio. conuenit ergo ſeruilibus uerbis uelut iocoſo uerniliter iactãti rẽ confectam eſſe in puella uirgine: & nõ exhiberi chæreæ dãnũ: uel negociũ a meretrice auara. ℭVirginẽ quã amabat. apoſiopeſis ſecũda. ℭDifficillimũ. qa uirginẽ quam amabat. ℭCariſſimũ. qa a meretrice auara. ℭId uero ẽ. uero niſi ornatiuũ eẽt nihil ſignificaret. ℭPalmariũ. palma dignũ. ℭQuomodo. a.m.i.e.m.p.n. optime nõ meretricis dixit: ſed potius meretricũ. ℭMature. cito & ante tp̃s. ℭVt cũ. c. ſuauiter non nouerit: ſed cognouerit dixit: qd eſt plenũ pſpicaciæ. ℭVt cũ. co. bene addidit mature. fere. n. cognouiſſe obſuit: ſed id ad illecebrã fuit φ cognitus eſt cito. ℭQuæ dum foris ſunt: apud amantes. ſ. ℭVidetur nihil mũdius: bene uidetur: nõ enim ſunt. ℭVidetur. m.m.c.q.n.c. bona uarietas: nam hæc oia per magis aduerbiũ proferri: nec oia p cõparatiuũ gradũ.

Cicero

Palmariũ

Mature

Cogno/ſcere

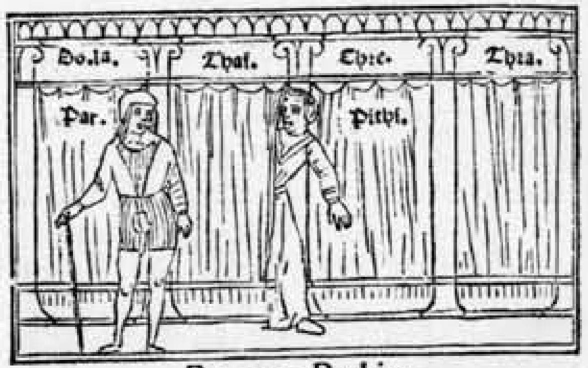

Parmeno. Pythias.

r Euiſo qdnã chærea hic rerũ agat: q ſi aſtu rem
Tractauit: dii ueſtrã fidẽ quantam & q̃ ueram
Laudẽ capiet parmeno: nã ut omittã qd ei amorem
Difficillimũ & cariſſimũ a meretrice auara uirginem
Quã amabat eã cõfeci ut potiret ſine moleſtia; ſine
Sũptu; ſine diſpendio: tum hoc alterũ; id uero eſt qd
Ego puto mihi; palmariũ me reppeiſſe: quomodo
Adoleſcentulus mereticum ingenia & mores poſſet
Noſcere mature; ut cũ cognorit ppetuo oderit. q̃ dũ
Foris ſunt; nihil uẽ mundius; nec magis cõpoſitũ qcq̃

GVI r Euiſo & cætera. Hic parmeno pythiã ſuis maledictis magis irritat quam tamen non ſentit adeſſe neq; maledicta audire. Par. reuiſo: ideſt redeo ad uidẽdum qd nam rerum. i. quas res cherea agat hic. i. apud thaidẽ. qui ſcilicet cherea. ſi tractauit: ideſt geſſit agitauit. deduxit rẽ: ideſt negocium. aſtu. i. aſtute caute. hic eſt aduerbiũ. alias autẽ eſt nomen ut iã in aſtu uenit. Et ut inquit Tortelius eſt nomen græcum ſignificatq; apud poetas aſtutiã. cuius origo ut ait Feſtus ex græco uocabulo aſtu deducit: quod oppidum ſeu urbem indicat in qua qui conuerſati aſſidue ſunt cauti atq; acuti eſſe uidebantur. Dii ueſtram fidem. hic nõ inuocãtis eſt ſed admirantis. quẽadmodũ cum dicitur admirando. Vir ille quanta dii boni cũ ſuauitate locutus eſt: ubi nos diceremus. Quãta bone deus cũ uenuſtate eſt locutus. Verũ cum eſt inuocantis ſic intelligit. Odi imploro ſupple. ueſtrã fidem: ideſt ueſtram opẽ ac ueſtrum auxilium. quantam laudem: ideſt quantum magnã & q̃: ideſt quantũ. ueram: ideſt non ſine cauſa parmeno capiet. loquitur in tertia pſona de ſeipſo. Nã ut omittã: ideſt quod dr̃ excepto eo φ ſurripui. i. ſubtraxi furtim ei. ſ. Chereæ hoc eſt ad eius uoluptatem a meretrice auara: ideſt habendi cupida amorem difficilimũ. i. admodũ difficilẽ ut cherea ſuo nutu illo potiret. & cariſſimũ. i. quo ſi uoluiſſet potiri maximũ meretrici erat pcium dandũ. Confeci: ideſt ſuperaui uel deuici eã uirginem quã amabat ut potiret ea ſup. ſine moleſtia. Proprie hoc uerbum conficio conuenit gladiatoribus q grauiſſimus confecti & ſaucii uulneribus occubuerunt. Inde confectores ferarum qui feras ſauciando trucidant. Põt etiã ſic intelligi textus. Cõfeci. i. perfeci expediui ut cherea potiret: ideſt cũ deſiderio uteret eã uirginẽ quã amabat. Potior enim interdũ iũgit actiõ. Alibi. Patria potit cõmoda. ſæpius tñ aut genitiuo iungitur aut ablatiuo. Vel ſic intellige quam uirginem cherea amabat. cõfeci. i. deuici eã ut ipſe potiretur ea ſine moleſtia. i. impedimẽto ac tædio ſeu faſtidio ſine ſumptu. i. impenſa. ſine diſpendio. i. damno ac detrimento. Alii qui non habent ut potiretur: & tũc ſic aſtruit littera. Confeci: ideſt deuici ſuperaui ſine moleſtia: ſine ſumptu & ſine diſpendio eam uirginem quam amabat. Tum: ideſt deinde hoc alterum: ideſt hæc altera res a me inuẽta. uero: ideſt certe. eſt id quod ego puto me reperiſſe: ideſt excogitaſſe palmarium mihi: ideſt palma dignũ: ideſt uictoria ſeu laude: ac premio uictoriæ uidelicet quo modo: ideſt qua uia adoleſcentulus poſſet noſcere mature: ideſt cito & ante tempus. ingenia: ideſt naturas & mores: ideſt modos faciendi meretricum: ut cum cognorit: ideſt cognouerit ingenia earum. & mores oderit: ideſt odio proſequatur. perpetuo: ideſt omni tẽpore earum ingenia & mores. Que meretrices dum: ideſt quando: ſunt foris apud amãtes. nihil uidetur mũdius: ideſt lautius delicatius cum tamen non ſint. nec quicq̃: ideſt aliquid uidetur magis compoſitũ. i. ornatũ

Aſtus

Conficeẽ

Confecto res

Palmariũ

Ingenia & mores

Cõpoſitũ

Nec magis

DONA. ℭNec. m. c. q. n. m. e. more ſuo ne diceret cõpoſitiuis: aut elegãtius: ut ſupra. Hic nemo fuit min⁹ ineptus magis ſeuerus. ℭQuæ cũ. a. ſ. c. c. unũ cũ ppoſitio. alterũ cõiũctio: & dr̃ hæc figura liptotes. Ligurrunt ἀπὸ τοῦ λιγυροῦ ſcdm græcos ſuaue itelligit. Ligurire dr̃ q elegãter & more ſenũ multo faſtidio ſuauiora quæq; deguſtat. ℭHarũ uidere. i. ordo erat harũ uidere ingluuiẽ ſordes inopiã: q̃ inhoneſtæ ſint domi. i. cũ ſolæ ſint: ut ignotæ: atq; auidæ cibi: q̃ cũ foris ſunt cœnãt. ſ. ℭQuo pacto ex iure. cõpoſitum: aut deeſt madidũ aut maceratũ: aut emolitũ: nã apparet & ſordidũ ei: & quaſi acre: ut Durus uterq; panis qui ex iure heſterno ſit comedẽdus. cui cõtrariũ Salu. fuit de delitiis militũ loquẽs: Panes. n. in dies mercari inquit. ℭEx iure heſterno. panem atrũ uocat: hoc eſt ut qdã uolunt ex antiquitate mucidũ: quaſi panẽ mucidũ: heſterno iure accipientes degluriunt. ℭEgo pol te pro iſtis dictis & factis ulciſcar ſcelus. miro artificio poetæ & ab initio nõ placatur pythyas: nec in gr̃am redit chæreæ: & inſup nunc mire a parmenone irritat magis. ut p eã parmeno terreat: adeo ut per eũ ingredi ad thaidẽ cogatur ſenex. & demũ p ſenẽ nuptiæ cõfirment. hæc ergo artificibus & eruditis: cætera ſpectatoribus poeta exhibet.

Ligurire

Saluſtius

Nec magis elegans; quæ cũ amatore ſuo cũ cœnant
Liguriunt; harum uidere ingluuiẽ; ſordes inopiam;
Quam inhoneſtæ ſolæ ſint domi; atq; auidæ cibi;
Quo pacto ex iure heſterno panẽ atrũ uocẽt noſce
Oĩa; hæc ſalus eſt adoleſcẽtulus. Py. ego pol te p iſtis
Dictis & factis ſcelus ulciſcar; ut ne ĩpũe ĩ nos illuſeris

Pythias. Parmeno.

P Roh deum fidem facinus fœdũ: o infœlicem
Adoleſcẽtulũ: o ſceleſtũ parmenonẽ; q iſtũ huc
Adduxit. Par. quid eſt? Py. miſeret me: itaq; ut ne id
Viderẽ miſera huc effugi foras; quæ futura eſſe dicũt

P Roh deũ fidem facinus fœdũ. Vim magnam oſtẽdit deorũ implorãs fidem: q̃ſi in hoc negocio nihil proſit humanũ cõſiliũ. ℭProh deum fidẽ: ſimulata pturbatiõe ſui parmenonẽ terret pythias. ℭProh deũ fidẽ hæc ſingula pnũcianda ſunt pauido & attonito uultu. ℭFœdũ: crudele. Saluſtius. Fœdi oculi. ℭO infœlicẽ adoleſcentulũ. plus eſt miſeriã adoleſcentis dicere pythiã q̃ iraſci ei. ℭO ſceleſtum parmenonem. ut uerba ſunt periit profecto miſer adoleſcẽs: cum in eodem peccato iraſcitur. parmenoni pythias nõ chareæ. ℭMiſeret me. hæc omnia quaſi ſecum loquitur: & fingit ſe neſcire φ aſſiſtat parmeno.

Fœdus

Saluſtius

GVIDO. nec magis elegãs. i. uenuſtũ aptũ appoſitum ſeu accõmodatum. & qd uulgo dicitur magis propriũ. quæ meretrices cum. i. q̃n cænãt cũ amatore ſuo liguriũt. i. ſuauiora cũ faſtidio deguſtãt. Ligurire enim dr̃ a uerbo græco λιγυρειν qd ſignificat ſuaue ligurire eni fert ille q elegãter & moroſe cũq; multo faſtidio ſuauiora quæq; deguſtat. Nonius etiã dicit ligurire eſſe ſed deguſtare. inde abligurire. i. auide multa cõſumere. inde liguriones q ligurientes & ſuauiſſima edulia ac pocula deguſtãtes eaq; undiq; ſibi cõquirẽtes pſimonia ſua cõſumpſerũt. Salus eſt. i. ſalutare eſt & utile ſiue ſalus. i. utilitas maxima q̃lis eſt ſalus ẽ adoleſcẽtulis uidere ingluuiẽ. i. uentris ſeu gulæ uoracitatẽ. & uidere inquã ſordes. i. uel auariciã. Nã ſordidus dr̃ auarus. uel ſqualorẽ quo ſunt obſitæ apud ſe. ſalus eſt inquã uidere inopiã: ideſt extremã paupertatem harum meretricum. & ſalus eſt inquam adoleſcentulus noſſe: ideſt cognoſcere hæc omnia uidelicet: q̃. i. quantũ ſint inhoneſtæ. i. turpes. ſolæ: ideſt cum ſolæ ſunt domi apud ſe. ſ. atq; quantũ ſint auidæ cibi. i. uoraces. & quo pacto. i. quomodo uorẽt. i. deglutiãt. panem atrum. i. uetuſtate mucidũ madidũ ſup. maceratũ uel molitum ex iure. i. ex ſucco pulmẽtarii: quod brodium uulgo dicunt heſterno. i. pridiano. i. præcedentis diei. Py. o ſcelus i. ſceleſte & ſceleribus plene. pol iurantis eſt. ego ulciſcar. i. puniã te pro iſtis. i. tuis dictis quæ pauloante protuliſti in nos & pro factis quæ exercuiſti in puellã. ut ne. i. ut nõ illuſeris in nos: ideſt iuctus fueris i nos. ipu illud tibi ne. i. ſine pœna. Dicimus aũt illudo tibi cũ datiuo illudo te cũ accuſatiuo & illucido in te quaſi inuchor in te. te & in te:

Abligurrẽ

Liguriões

Ingluuies

P Roh deũ. Hic pythias ſimulata pturbatiõe ſui pmenonẽ terret atq; i pricipio uim magnã oñdit deorũ iplorãs fidẽ q̃ i in hoc negocio nihil pſit humanũ cõſiliũ. Py. Proh. iraſcẽtis exclamatio ẽ & teſtãtis ſeu iuocãtis fidẽ. i. opẽ & auxiliũ deorũ. iploro ſup. uel iuoco fidẽ. i. opẽ deũ. i. deorũ. O facinus. i. flagitiũ ſeu factũ fœdũ. i. crudele. Saluſtius fœdi oculi. i. crudeles. o exclamãtis ẽ pticula hic. adoleſcẽtulũ. ſ. chæream infœlicẽ. i. miſerũ & afflictum. fingit enim eũ grauiter apud thaidẽ mulctari. o parmenonẽ ſceleſtum. i. crudele ſceleroſum qui adduxit iſtum adoleſcentulũ huc ut tã grauiter puniretur. Par. quid eſt. Py. hæc pythias ſecum dixit fingens ſe neſcire φ parmeno aſſiſtat. me miſeret: ideſt miſereor eius chæreæ & præ nimia crudelitate cõmota mea uiſcera ſunt. itaq;: ideſt ideo. ego miſera afflicta uidendo talia effugi: ideſt elapſa ſum huc ſeu aufugi foras huc. ut ne: ideſt non uiderẽ id: ideſt tale ſupplicium chæreæ. Deinde pythias exclamat inquiens.

Fœdum

Saluſtius

VNIVERSIDAD D SALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

Exépla DONA.CQuæ futura eſſe dicunt exépla i eũ in digna.graues pœnæ quæ poſſunt cæteris documento eſſe
exépla dicunt.CQuæ futura dicũt.i.e.nõ per idigna fœda crudeliaq; ſignificat:ut atq; illi miſerũ: ut. CQuæ
illæc turba ẽ:an q̃ loqt:an q̃ oñdat ex uultu ac dictis:ſed appet ex uultu pythiæ turbã dicere.ut i andria. Quid
nã.p.e.u.uereor qd ſiet.o.u.ſ.n.q.h.t.r.a.CRogitas audaciſſime.totũ hoc terribile ẽ i geſtu:ac uultu pythiæ ac
nimis uſitatũ & fœmininũ.CPerdidiſti.i.q.a.p.e.artificioſe nõ accuſat qd peccauerit aduerſus thaidem q̃ſi ex
pœna adoleſcẽtis plus doleat q̃ ſibi iraſcat parmeno.CDũ ſtu.d.u.n.bene ſtudes dare.neq;.n.dediſti.CQuid
ita deeſt dicis:ut ſit quid ita dicis . CSin eam
ciuẽ.h.e.eã abũdat quẽadmodũ ſupra. CQuã
amabat uirginẽ eã cõfeci ſine moleſtia.CEt ira
trẽ.e.ap.n.hæc ad terrorẽ & gratiã aucta ſũt. nã
primo uirginẽ poſuit:poſt ciuẽ:ad ultimũ no
bilis ſororẽ.CNeſcio.pturbatꝰ pmeno nec ne
gare potuit:nec conſentire uolebat:ſed q̃ſi defẽ
ſionis loco dixit neſcio.CAtq.ſic.i.ẽ. facile eſt
credat qd neſciat.ergo pythias non laborat: ut
ſuadeat ciuẽ eſſe.CAt qui.ſ.i.ẽ. magnũ horro
rẽ incutit audienti:nõ accuſando:ſed miſeran
do chæreã .CFrater.u.hoc inuẽtũ eſt qd daret
ad nobilẽ.CColligauit.p.e.mira tarditas tor
quẽdũ pmenone ſimul etiã relictus ad ſuccur
rẽdũ locus.CAtqui eqdẽ.o.ne id.f.t.adeo uio
lẽtiſſimus.& recte hoc additũ ne ſperet auxiliũ
a thaide.CNũc minatur ipſe.bñ minatur ut ſuc
curri poſſit ei qui non ſit paſſus.CMinat.p.ſ.ſ.
deeſt facturũ.CQuod.m.ſ. deeſt fieri. CQuid
ita.t.minus callide pythias hũc dicit uiolentũ:
& tamẽ iniuſtum audacẽq; dici non patit:ſed
defendit:ut magis terreat parmenonẽ.In do
mo.m.d.q.cauſa finalis uirginem ciuem apud

Exẽpla i eũ idigna:Pa.o iuppiter quæ illæc turba eſt
Nũ nã ego piĩ:adibo:qd iſtuc pythias: qd ais:in
Quẽ exempla fient:Py.rogitas audaciſſime: pdidiſti
Iſtum quem adduxti p eunucho adoleſcentulũ: dum
Studes dare uerba nobis.Par.qd ita:aut qd factũ eſt:
Cedo:Py.dicã uirginẽ iſtã thaidi quæ dono data eſt:
Scin eã hinc ciuẽ eẽ & fratrẽ eius apprime nobilem:
Par.neſcio. Py.atqui ſic inuenta eſt:eã iſte uitiauit
Miſer.ille ubi id reſciuit ẽe factũ frater uiolentiſſimus
Par.quidnam fecit:Py.colligauit eum primum
Miſeris nodis.Par.hem colligauit eũ:Py.atq equidẽ
Orante ut ne id faceret thaide.Par.qd ais:Py.nunc
Minat porro id ſe facturũ qd mœchis ſolet:qd ego
Nunq̃ uidi fieri:neq; uelim.Par.qua audacia facere
Tantũ facinus audet:Py.qd ita tm̃.Par.an nõ tibi
Hoc maximũ eſt:quis hõ pro mœcho unq̃ uidit
In domo meretricia deprehẽdi quẽq̃.Py. neſcio. Pa.

meretricem uitiauit mercedem offerri petitur ad ſupplicium.Neſcio.q̃ aſtute dixit neſcio:ne laborãs ad cõtra
dicendũ amitteret fidem ſimplicis pſonæ:ac uera dicentis.Vult enim magis nuncii officio fungi q̃ pſuadẽtis.

GVIDO quæ exempla indigna.i.fœda crudelia & horrenda thaís chremes & ancillæ dicũt eẽ futura.i.fa
ciẽda i eũ chæreã.i.erga eũ ut cæteris ſit documẽto ne qd tale attẽtent:ubi futura a ſio potius manat q̃ a ſutur̃e
pe ſit:quod ut credam adducor ex eo qd ſeqtur quid ais in quẽ exempla fiẽt.poſſet ẽt legi ſine exclamatione
aufugi ne uiderẽ id.ſ.q̃ exẽpla indigna dicunt futura i eum.Vel ſic ne uiderẽ indigna exẽpla quæ dicunt eẽ fu
tura in eum chæreã.Par.O iuppiter talis exclamatio eſt qualẽ facimus cũ turbati recurrimus ad deum dicẽtes
o deus quæ.i.qualis illæc p illa cõpoſitũ aũt eſt ex illa & hæc.q̃ ergo illæc turba. i.turbatio ẽ & cõmotio.nũ
Parelcon nam:ideſt nunqd.nã eſt parelcon ſiue ſyllabica adiectio.Ego perii.i.perditus ſum occidi qui illius rei fuerim
auctor adibo.o pythias quid iſtud eſt ſup.quid ais:in quẽ.i.erga quem uel in quo exempla nõ quidem imi
tanda ſed fugienda.fient.i.efficientur ut cæteri ſint ad iniuriam tardiores.Py.o audaciſſime:ideſt plene teme
ritatis & cõfidẽtiæ.rogitas:ideſt inquiris in quẽ fient exempla.perdidiſti.i.deſtruxiſti pernicioſus illi fuiſti.p
didiſti ergo iſtum adoleſcentulum.ſ.chereã quem adduxiſti.pro eunucho.i.loco eunuchi.dum.i.quãdo ſtu
des.i.das operã laboras conaris dare uerba nobis.i.decipere nos.Par.quid.i.cur.ita dicis ſup.aut cedo:ideſt
dic qd factũ eſt de cherea.Py.Dicam quod factum ſcilicet.Scin.i.ſcis ne eam uirginem quæ hodie data eſt do
no thaidi eẽ ciuẽ.hinc:ideſt ex hoc loco hoc eſt ex athenis.& ſcis fratrẽ eius.ſ.chremẽ eẽ apprime.i.ualde no
bilẽ:Par.neſcio.Py.atq:ideſt ſed certe inuẽta eſt.i.cõperta eſt ſic.i.ciuis eẽ hinc.iſte miſer.ſ.cherea uitiauit:ideſt
Reſcire ſtuprauit eam.ille frater uiolentiſſimus.i.impetuoſiſſimus.ſiue turbulẽtiſſimus.ubi:ideſt quãdo.reſciuit:ideſt
tanq̃ inopinatũ cognouit.Parmeno deinde intercepit ſermone petens.Par. quidnam.i.qd fecit ille frater &
hoc petit ut accelerat ancillam quæ longiora narrat.Py.Primum.i.in primis colligauit eũ.ſ. cheream miſe
ris nodis.Par.colligauit:indignando & exclamãdo præ timore & ira repetiuit idem uerbum a pythia pro
latum.Py.atq; equidem fecit id ſcilicet colligauit eum thaide.orãte:ideſt quamuis thais oraret.ut ne:ideſt ut
non faceret id:ideſt colligaret eum.Par.quid agis:extupentis eſt.Py.nunc minitatur. ideſt minat ſeſe facturũ
porro:ideſt poſt ea id quod ſolet fieri ſup.mœchis:ideſt ſtupratoribus aut adulteris:ut forte quod abſcindat
illi uirilia uel alia id genus efficiet.quod.ſ.illud quod fieri ſolet mœchis ego pythias nunquã uidi fieri neq;
uelim:ideſt neq; uellem uidiſſe fieri.uel neq; uelim nunc fieri chæreæ.Par.qua audacia chremes audet:ideſt au
denter admittit.tãtum facinus:ideſt tam enorme factum.Py.Quid:ideſt cur.dicis ſup.ita tantũ facinus ipſum
audere.Par.an.i.utrũ hoc facinus non uidetur tibi maximum:quis hõ uidit unq̃ quemquã.i.aliquẽ depræ
hendi.i.opprimi & cõpræhendi i domo meretricia, p mœcho.i. p ſtupratore & adultero.Py. Neſcio.Par.

At ne hoc

DONA.CDico.e.u. ut ſupra.Vbi quærã.u.i.CDico.t.p.CEdico oĩbus tuis ergo ad uniuer
ſos utrũq; refert:& dico & edico .Obſecro an is eſt.inſultantis.ut in phor.Hoccine eras.nam ſciebat eũ eſſe.
CNunq̃.i.e.t.ſ.u.ſ.quã bene prouidet pythias:quæ eqdẽ.o.n.n.ſ.i.t.CNeq;.i.p.&.t.p.totũ hoc ad id addidit:
ut ſenex intromittat ad cõfirmãdas nuptias:ſed poeta hoc agit:pſonæ neſciunt.CQuidue inci.pficimus me Perficere
diocria:incipimus igẽtia.CEcce aũt.u.r.r.ſ.choragii eſt adminiſtratio:ut opportune in pſceniũ.C Dicã huic Incipere
an nõ:quod non eſſet uériſimile niſi dubitaſſet.quid enim ad chæreã ptinet:ſi qd ad ipſum pertinet dubitat.

At ne hoc ne ſciatis pythias dico & edico uobis nr̃m
Eſſe illum herilem filiũ.Py. hem obſecro an is eſt:
Pa.nequã i illũ thais uĩ fieri ſinat atq; adeo aũt: cur nõ
Egomet intro eo:Py.uide parmeno qd agas:ne quũ
Illi pſis:& tu peas.nam hoc putant qcquid factum eſt
Ex te eſſe ortũ.Pa.qd igit faciã miſer. qdue icipiã: ah
Ecce aũt uideo rure redeũtem ſenẽ.dicã huic an non:
Dicã hercle:& ſi mihi magnũ malum ſcio paratũ: ſed
Neceſſe eſt huic ut ſubueniat.Py.ſapis:ego abeo
Intro.tu iſti narrato rem oẽm ordinem: ut factum ſiet

Laches ſenex.Parmeno.

e X meo proqinquo rure hoc capio commodi
Neq; agri:neq; urbis odium me unq̃ percipit
Vbi ſatietas cœpit fieri ſimul commuto locum:ſed eſt

CScio paratum.ſ.n.eſt.hæc cauſa dubitandi fu
it q; hic parmenonis illic adoleſcentis pericu
lum cernitur.C Sapis.ſapis dicit non uides qd
futurũ ſit:ſed tñ deriſiſſe contenta.C Sed ne.eſt
me.h.dicere ſubaudiendũ eſt.ut ſit:ſed neceſſe
eſt dicere:& aſyndeton & inferendũ eſt quod
ſequitur:enim propterea uel quid tale.
X meo ppinquo rure hoc capio com
e modi.Annotãdũ q; huiꝰ ſenis nomẽ
apud terẽtiũ nõ eſt:apud menãdrũ ſi
mon dr.CEx meo ppinquo rure.h.c.c.cõfir
mat ſtatus mẽtis trepidãtis ſenis ut appareat q̃
inopinato male omẽ fieri poſſit:q; ipm ſupiꝰ
ẽt in parmenone ſeruatũ ẽ.In paratis enim mẽ
tibꝰ mala maiora ſunt.ergo iã ocioſus incedit
ſenex:ut neq; mores increpet:nec qcq̃ ſuſpicet
mali:ſed agat gr̃as pximæ uillæ : cuius bñficio
nõ ſcit qd in urbe agerẽt filii & nunc adeſt ubi
opus eſt poetæ.& uide hãc cãm fuiſſe cur nõ
ad uillã diuerterit:cũ oẽs uillas comicas ſubur
banas eſſe:cõmoditatem ipam nũc explicat &
oñdit.CNeq; agri neq; urbis.o.m.n.p.tragicꝰ
apparatus delitias memorat q piculũ cognitu
rus eſt.CO diũ nunq̃ me pcipit faſtidiũ ex abũ
dãtia ẽ.CVbi ſatietas cœpit.ſuffecerãt ad hanc
ſniam duo ſuperiores:ii uerſus:ſed energia eſt
ſenilis eloquii:faceti & garruli.CSimul cõmu
to.mira breuitate duas res explicuit.CSimul
ubi ſatietas eſt:deeſt nã:ut ſit.nã ubi ſatietas cœ
pit fieri:& cœpit pro cœperit.C Satietas.odiũ
ab eo quod præcedit id quod ſequitur.

GVI. at.i.ſed.o.pythia ne.i.ut nõ neſciatis.
i.ut nõ ignoretis.dico.i.aſſero uobis.edico.i.ſignifico ſeu notũ facio uobis illũ chæreã eſſe noſtrũ filiũ.herilẽ
i.filiũ heri.i.dñi noſtri:puta lachis ſenis.Py.hẽ indignantis & dolentis obſecro an.i.utrũ eſt is qui filius heri
lis eſt.par.Ne q̃.i.nõ aliquã uim.i.uiolentiã.Thais ſinat.i.permittat fieri in eũ.ubi ne poteſt capi ut ſit aduer
bium prohibentis uel poteſt capi prout nõ:& iungi cũ pcedẽti ſermone parmenonis ſic dico illũ eſſe herilẽ
filiũ ut thais nõ ſinat aliquã uim fieri in eũ.atq; adeo.i.certe cur egomet nõ eo intro defenſurus.ſ.eũ.py.o par
meno uide.i.aſpice conſidera quid agas.i.agendum ſuſcipias uidelicet.uide ne.i.ut pro qd.neq;.i.& nõ pro
ſis illi chæreæ.& tu pereas.i.occidaris.nã putant.ſ.chremes cũ thaide & aliis quicquid factũ eſt.eſſe ortũ.i.pdi
iſſe profectũ eſſe a te.i.a tua techna & arte.par.igitur ego miſer perplexus & anxius quid faciã.i.moliar uel qd
incipiã.i.inibo faciendũ.perficimus mediocria incipimus ingẽtia.Autẽ.i.ſed ecce.i.in conſpectu adeſt tanq̃ Perficimꝰ
repentinus ſit eius reditus & inopinatus.uideo ſenem.i.patrẽ chæreæ lachem redeuntem rure.i.ex agro.ubi Incipere
rure aduerbia eſſe uel melius pro aduerbio de loco poni conſtat.Deliberat an debeat illi dicere an non.Di
cam huic ſeni an nõ dicã.ſ.Deinde eligit ſe dicturum.hercle.i.per herculem ego dicam.& ſi.i.q̃uis ſcio ma
gnũ malũ mihi paratum.ſed neceſſe eſt dicere ſup.ut ſubueniat.i.ſuccurrat huic.ſ.filio ſuo chæreæ.Py.Sapis.
i.ſapienter dicis ſeu loqueris.ego abeo.i.diſcedo intro.i.in domũ thaidis.tu parmeno narrato iſti ſeni oẽm
ordinem.i.totam ſeriem facti.ut.i.qualiter factum ſit.i.quo pacto totum factum proceſſerit.

X meo &c.Hic primũ introducitur laches ſenex.phedriæ ac chæreæ pater omni cura uacãs ut poſtea
e relato facto per ordinẽ a parmenone uideatur turbatior.nam imparatis mẽtibus mala maiora ſunt.

Lach.capio.i.percipio hoc cõmodi.i.hanc commoditatẽ & utilitatem.ex meo rure: ideſt agello pro
pinquo urbi.ſ.q; ſup.neq;.i.nõ unq̃ odiũ.i.tædiũ ſeu faſtidiũ agri neq; urbis percipit me.i. nũquam ſacietate
ſum defeſſus neq; agri neq; urbis.ubi:ideſt poſtquam uel quãdo.ſacietas:ideſt faſtidium uel tædium quod ex
abundantia plerũq; naſcitur.cœpit fieri:ideſt incepit capere me:cõmuto locũ.i .diſcedo ab uno loco ad aliũ.

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONA.¶Sed eſt ne noſter ille parmeno.e.c.i.e.& dubitauit & firmauit poſtea:utpote ſenex uiſu iá lãgui
Tulius do atq; oculis ætate defeſſis.¶Quẽ pſtolare parmeno.inqt nouæ non cui pſtolare ſed quẽ dixit.aliter.Tulius
præſtolari Qui tibi ad foꝝ aureliũ pſtolarent.Præſtolari eſt pſto eſſe & apparere:hoc eſt obſeq.¶Quis hõ eſt.quare qs
hõ cum præuiderit ueniẽtẽ:utrũ nõ uult uideri præuidiſſe nequid fallaciæ paraſſe uideatur.ſic & in Andria
Quaſi de improuiſo.r.ad.e.uel quia perturbatur examinatus:qui dum quid apud thaidem geratur auſcultet
non uidet ſenẽ ꝓprius accedere:quẽ longe uiderat:an uero icirco hoc fingit:quia qd parabat dicere de chæ
rea:poſtq̄ cominus uentũ eſt: nõ audet loqui.
Virgilius Lingua hæret metu.Virg. Et uox faucibus hæ-
ſit.¶. Quid trepidas.iſtandũ eſt ſeni ad audien
da q̄ de facili nunq̄ fateretur parmeno.¶Satin
Plautus ſal.ſalue itegre:recte:cõmode.Plau.i trinũmo.
Beneuolẽs tuus atq; amicus.¶Sati. ſalue dic.
Saluſtius m.nunc.aduerbiũ eſt: ꝓducta eſt e littera Salu.
Inde ortus.ſ.p.u.¶Satin.ſ.q̄ grati ducibus ſuis
quãtis familiaribus copiis agerẽt.¶Hære.p.t.
a.i.q.r.ẽ.u. Quaſi narrationẽ cõfirmatio idu
citur cõtra morem & præcepta eſt: ſed merito
qa pturbatus ẽ:licet ſimul ut non poſſit dicere.
¶Quicqd.h.f.eſt.abſolute ut ſupra: Et qcquid
huius feci:cã uirginis feci.aut deeſt rei ut ſit.hu
ius rei.ſtõachoſe.¶Quid.Interrogat.qs.n.an-
te crimẽ q̄ obiiciat aut ꝓponat neget.¶Recte
ſane.i.terẽtius ipſe ſe reprehẽdit: nõ ordĩe factũ
eſt præ timore & cõſciẽtia.¶Emit.q.p.e.uide
narratõem a neceſſariis & urgẽtib⁹ cœptã:nõ i
ſe cõtinere niſi quod rei cõditio cogit fateri.¶Emit ĩqt.e.q.d.h.d.nõ dixit cui dono daret taliter ab amoris
mẽtione cœpiſſet:deinde quendã ſignificat: huic more ſuo dixit. potius q̄ meretrici: qn etiã
interrogatus thaidi potius dicturus eſt q̄ ut nomẽ dicat quo offendit ſenex.eunuchi etiam ſolius mentio ne
ceſſaria eſt:quia dicturus eſt pro eunucho deductũ chæreã:¶Actũ ẽ.deſperãtis uerbũ. ¶Quãdã ſ.extenuatio
criminis eſt:q; uirgin ẽ:q; ciuẽ uitiauerit. ¶Tũ.q.f. mire ex neceſſario uariauit:ille emit ut eunuchũ mittat ad
thaidẽ hic amat ut deduci ſe ꝑ eunucho uelit.¶Hẽ qd.a.hæc ſingula ꝓnũciãda ſunt ut ſtuporẽ nimiæ idigna
tiõis oñdãt.¶An ſcit.i.i.q.m.ſ.qa fidicina meretrix ẽ.¶An i.a.u.i aſtu i urbẽ de pyræo:an i aſtu uenit ſic athe
niẽſes uocabãt urbẽ ſuã:uñ ipi icolæ uocãt.¶ Aliud ex alio.m.hoc ſepati dixit ſenex fixis i pmẽonẽ oculis.
GVIDO. Sed ne:ideſt utrũ ille quẽ uideo ſup.eſt pmeno ſeruus meus.deide attẽtius uiſo eo ſubdit certe
Præ- ipius pro ipe uetuſte ẽ parmeno.ſ.o pmeno.quẽ pſtolare.i.pſtolaris:hoc ẽ expectas.Dicimus pſtolor tibi &
ſto- pſtolor te:ſed ſæpius cũ datiuo:quẽ pſtolare hic añ oſtiũ Thaidis meretricis Par.qs hõ eſt qui me.ſ.alloquit.
lor te & ti hẽ interiectio pcipientis quẽ prius nõ aduertebar.o here.i.tu dñe mi.gaudeo te adueniſſe ſaluũ.i.incolumẽ.
bi La.quẽ præſtolare.i.quẽ expectas uel manes.pſtolari.n.ut Nonius inqt eſt expectare ſeu manere.Donatus au
Præſtolari tẽ dicit pſtolari ſignare pſto eſſe.Par.perii.i.occidi lingua.hæret.i.quaſi fixa manet & imobilis ut loqui non
Hærete poſſit.metu.i.ꝑ timore.Vir.& uox faucibus hæſit.La.hem hic interiectio metuẽtis eſt ne quid mali ſit.quid.i.
Virgilius cur trepidas.i.times.ſatin.i.ſatis ne ſalue aduerbiũ.hic.i.itegre recte cõmode icolumis te habes.ſ.dic mihi.i.ĩ
de mihi.uel ſatin.i.ſatis ne ſaluæ.i.itegræ recte cõmodæ res ſe habẽt ſupple domi.nunc dic mihi.Par.o here
primũ uelĩ te arbitrari id qd res ẽ.id qd eſt uerũ.ſ.qcqd huius rei ſup.factũ eſt uidelicet de ſuppoſitione che-
reæ & eius dephẽſione nõ eſt factũ mea culpa.i.meo uicio & mea improbitate.Lac.quid dicis factũ ſup.Par.
ſane.i.certe uel ualde recte interrogaſti oportuit me pnarrare.i.prius recitare.rẽ.i.factũ ipm.deinde icipit nar-
rare ingens phædria emit quẽdã eunuchũ quẽ daret huic Thaidi dono.La.cui daret.ſ.Par.Thaidi daret.ſ.La.
Mina emit hercle p erii.quãti emit.ſ.i.quãto pcio.Par.emit ſup uiginti minis.i.uiginti libris.ut dictũ eſt.La.actũ eſt
hoc eſt deſperãtis dictũ.q.d.actũ eſt de phedria.pditus eſt q̄ſi nõ ſit reliqua ſuæ reſipiſcẽtiæ ſpes cũ ſit meretri
cis irretitus blãdictis.Par.tũ.i.deinde hic chærea filius alius amat quãdã fidicinã.i.canentẽ fide.i.cithara.ſ.uir
ginem quam ſtuprauit.La.hem dolentis uel indignantis & excandeſcentis:qd modus interrogandi ea quæ
non bene intelleximus:aut intellecta non credimus. An:ideſt utrũ ille Chærea ſcit iam quid ſit meretrix:an
ideſt utrũ.uenit in aſtu:ideſt in urbem athenas ex pireo.eſt enim hic aſtu nomẽ & indeclinabile ſignificatq;
Aſtu urbem.Nam athenienſes ſic uocabant urbem ſuam.Aſtu enim græce urbs dicit latine.Inde aſtu inuenitur
pro aſtutia & calliditate.nã q urbes frequẽtarunt utplurimũ aſtutiores ſunt.iuenit aũt & aſtus aſtus aſtui ma-
ſculini generis & aſtu ideclinabile neutri generis pro aſtutia. Inde aſtutus:ideſt callidus. Aliud malũ ex alio:
hoc ſeparatim protulit ſenex fixis in parmenonem oculis.ſic autem intellige ecce ſupple aliud malum ex alio:
ideſt aliud malum poſt aliud.uel lege per appoſitiõem iũgendo præcedẽtibus ſic qd ſup.ſ.Chæream amat eſt
aliud malum ex alio.i.eſt malum ſuper malũ quia primũ malũ ipſi ſeni erat ex Phedria.ſecundum ex.Chærea
Par.hære

DONA.¶Hære ne.me.ſ.i.m.n.ſ.ipſum accuſat conſcientia.non enim quod leuius eſt dixit me ſciente.cũ
plus inferat me impulſore.¶Ego te furci.ſi uiuo. modo omnis ſæuitia comica aut in commutatione ẽ: aut
in apparatu uerborũ.¶Si uiuo apoſiopeſis:te ulciſcar:quia neceſſario ſequitur.¶Sed.i.q.eſt.inuẽta cauſa cur
ſupplicia deferantur:donec uxorem ducat chærea:& ipſe purget parmenonem:ſecundum argumenta quæ ſi
bi ipſe proſpexit iuſſu:coactuq; feciſſet:& imperio herilis filii ſui chæreæ.ſ.¶Is pro.e. ad.t.d. eſt bene dedu-
ctor ipſe ſiletur.¶Pro eunucho.non interrogat:ſed exhorreſcit.¶Hunc.pro.m.p.bene ſtuduit terẽtius pro
bis numero dicere:& pro eunucho:& ꝓ mœ
cho:quaſi excuſans dixit.nam uere in uirginẽ
atticam:non pro eunucho:ſed mœchus.¶Sic
eſt hũc pro mœcho poſtea.bene utrũq;: quia
neq; eunuchus eſt qui uitiauit uirginem neq;
mœchus qui in domo meretricia & ſpecta q̄
oratorie tranſtulerit mentionem uitiatæ uirgi
nis.Pro mœcho inquit.ut culpam chæreæ ſub
meretricis accuſatione celaret. ¶Hunc ꝓ mœ
cho.bene totum pro.quia neq; eunuchus q̄
ephebus:neq; adulter qui amator.¶Cõprachẽ
dere intus & con.quo dicto uim ingentẽ infer
Cõprachẽ dere ri ſignificat chæreæ. Comprachendere ſignifi-
cat ſtrictum aliquem in facinore deprachenſũ.
¶Audacia meretricum ſpecta. maior empha-
ſis accuſationis eſt:per pluralem numerum: q̄
ſingularem.ſic alibi. An potius ita me compa
rem non perpeti meretricum contumelias.

Par.hære ne me ſpectes:me impulſore hoc nõ facit.
La.omitte de te dicere:ego te furcifer ſi uiuo:ſed iſtuc
Quicqd ẽ primũ expedi.Par.is ꝓ illo eunucho ad
Thaidẽ deductus ẽ.La.ꝓ eunucho:Par.ſic eſt:hunc
Pro mœcho poſtea cõprehendere intus & cõſtrinxerẽ.
La.occidi.Par.audaciã meretricũ ſpecta.La. nunqd
Eſt alius mali dãniue:quod nõ dixeris reliquum:
Par.tãtũ ẽ.La.ceſſo huc ĩtro erũpere.Pa.nõ dubiũ ẽ
Quin mihi magnũ ex hac re ſit malũ niſi qa neceſſe
Fuit hoc facere:id gaudeo ꝓpter me hiſce aliquid eſſe
Euenturũ mali.nã iãdiu aliquã cauſam q̄rebat ſenex
Quãobrem inſigne faceret aliquis:is nunc reperit.

¶Audaciam.m.oratorie auertit iram ſenis a ſe & a chærea:atq; deriuat in meretricem. ¶Nũquid eſt.a.m.d.
bene interrogat:quia omnia inuitus ſeruus dicere uidebatur:cum & damnum malum ſit de proximo colla
tum:diſcernitur & damnum ad emptionem eunuchi:& malum ad cõprehẽſum pertinet conſtrictum chæ
reã. ¶Ceſſo huc intro erumpere.in tantam formidinem coniectus eſt ſenex.ut non miremur:q; tam cito
nuptias firmet:& ephebi & uirginis q̄uis honeſte:tum quia ex ingenti mœtu:uel indigno matrimonio filii
uitam paciſci uellet.¶Nõ.d.q.m.m.m.ex.h.re.ſ.et:ſuaue eſt neſcire perſonas quid agat poeta:ita non pericli-
taturus parmeno.¶Niſi quia neceſſe fuit hoc facere:neceſſe eſt nomẽ.Nã neceſſus:neceſſis:& neceſſitas:& ne Neceſſe
ceſſum lectum eſt.¶Id.g.ſ.ut ſuccurratur chæreæ periclitãti.¶Propter.m.plus dixit:q̄ ſi per me diceret. ¶Hi Neceſſus
ſc.a meretricibus:non adoleſcentibus:& item pluraliter ſuo more.ut audaciam meretricum ſpecta : & non Neceſſis
perpeti meretricum contumelias.Nam iamdiu aliquam camſam quærebat ſenex.nota cauſam pro occaſio- Neceſſitas
ne.¶Quamobrem aliquid inſigne faceret:hoc manifeſtius menander explicat iampridem in feſtum meretri Neceſſum
ci ſenem poſt corruptũ ab ea phædriam:nunc demum ſe inuenta occaſione uindicaturum.¶Quamobrem
quãuis dixiſſet cauſam intulit:quãobrem inſigne aliquid magnum & nobile facinus dicturus dixit.¶Nunc
r. prouerbium in eos qui ipſi ſe produnt:quia ſenex non facile caperetur:niſi emitteret uocem noctu.
GVIDO Par.o hære:ideſt domine.ne ſpectes:ideſt aſpicias me fixis oculis ut facis idignabũdus. ipe Chæ-
rea non facit hoc:ideſt nõ amat me.impulſore:ideſt quia impellam eum ad id faciendum aut inducam. Lac.
omitte:ideſt ceſſa dicere.ideſt loqui de te & te excuſare.o furcifer:ideſt digne qui furcã feras circum uicinos Furci fer
ignominiæ cauſa illi alligatus.ego te puniam ſupple & eſt apoſiopeſis ſi uiuo:ſed primum expedi:ideſt expli
ca iſtud.quicquid eſt:ideſt explica iſtud quicquid ſit par .is Chærea deductus eſt ad Thaidem pro illo eunu
cho qui fuerat emptus.Lac.pro eunucho:ideſt utrum pro ennucho deductus eſt:par.ſic eſt poſtea compræ-
hendere.i.ceperunt hunc chæream.intus:ideſt in domo Thaidis & conſtrinxerunt pro mœcho: ideſt tanq̄
eẽt mœchus ſeu adulter.Lac.occidi:ideſt perii.par.ſpecta.ideſt cõſidera uide audacia meretricũ. La. nunquid
utrum aliquid aliud mali uel damni eſt reliquum:ideſt reſtat:ſupereſt ſuperat quod non dixeris.Mali autem Malum &
dixit referendo ad compræhenſum & conſtrictum chæream.Damni uero dixit referendo ad emptionẽ eu- Damnũ
nuchi quæ facta eſt uiginti minis.Par.tñ:ideſt illud dumtaxat ẽ quod dixi.Lac.ceſſo:quaſi dicat cur tardo uel
cunctor.irrumpere:ideſt uiolenter ingredi huc.oſtendebat locũ itro:ideſt intro domum Thaidis. Par. non
eſt dubium quin magnum malum:ideſt ſupplicium ſit mihi ex hac re:ideſt propter hanc deductionem &
compræhenſionem uel manifeſtationem facti niſi quia fuit neceſſe:ideſt oportuit facere hoc:ideſt manifeſta
re rem patri ut ſuccurreretur Chæreæ compræhenſio.Eſt autem neceſſe nomen nam neceſſus neceſſis neceſ- Neceſſe
ſitas & neceſſum lectum eſt.gaudeo id:ideſt propter illud quod ſequitur:ſcilicet aliqd mali eẽ eueturum.hi- Neceſſus
ſce:ſcilicet meretricibus:propter me:ideſt per me ſeu me incitante.nam ſenex:ſcilicet Laches quærebat iãdiu: Neceſſis
ideſt a longo tempore aliquam cauſam:ideſt occaſionem.Quãobrem:ideſt propter quã faceret aliqd inſigne Neceſſitas
ideſt aliquod magnũ & nobile facinus.is ſcilicet ſenex.nunc repperit cauſam:ſcilicet & eius facinoris faciẽdi. Neceſſum

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DO. Vnq̄.æ.q.i.Pythias egreditur ueluti irriſura parmenonem:ut ipſa putat:egredi autem a poeta cogitur ut doceat populum quid intus egerit ſenex:ergo perſona cachinans inducitur quarés parmenoné aſpectuq; eius ob nimiũ riſũ uix loqui poſſe.☾Nunq̄.æ.q.rarũ eſt euenire quid uelis & quod maxime uelis:id rarum magis.☾Intro ad.n.u.e.non greſſu errans:nec uia:ſed aio & opinione.☾Mihi.ſ.r.f. ſingulariter dicitur ſoli:non rectæ ſolæ:ſed antiq;.ut alibi.Hoc ipſa in itinere alteræ dũ narrat forte audiui.☾Quid hoc.a.é.ridenté miratur parmeno.Nunc id pro.propter id.☾Quid rides. pergin.ex huius uerbis oſtendit q̄ multum rideat petulás puella.☾Perii.proprie hoc uerbum eſt aptum quaſi ſit laſſa ridendo. ☾Nũq̄.p.h.ſt.u.rogitas q̄ſi narratura uidebaᵗ & rediit ad inſultationẽ. ☾Quos ludos. p. ex errore & metu nimio ſenis credentis cõſtrictũ filiũ ſe offenſurũ in domo meretricis. ☾Ac ét p.c.ac.d.c.hæc omnia ſic i ſcæna pronũciáda ſunt:ut riſu interrumpi uerba puellæ uideanᵗ: maioriſq; inſultationis eſſe:ſi is quẽ fatigata riſu eſt iterum dicat ſe ante de illo multũ riſiſſe qui ilico crediderit:nõ aũt hoc ideo dicit: q; perſonæ ſuæ fidem deroget ſed q; res incredibilis fuerit:q̄ illi perſuaſerit.aut certe ſi credendum fuerit:nõ aũt ſtatim:neq; examinata:neq; facta rei cognitione.☾Ilico ne cre. obiurgatio de tempore.☾An non . p.ſt.illud quod ſupra a ſtulto:hoc quod nunc dicit a malo fieri potuit illud ab iprudente:hoc qd' peius é a ſciéte. ☾An nõ pœni.ſlag.parum uidebatur:ipſe alibi.Quantum hic opere.ſ.p.Plautus in truculento.Pœnitet ne te q; ancillam ſolam.nimis erumpere

Solæ pro ſoli

Perii

Plautus

Pythias, Parmeno.

Vnq̄ ædepol quicq̄ iádiu: quod magis uellem
Euenire mihi:euenit.q̄ quod mõ ſenex intro.
Ad nos uenit errans:mihi ſolæ ridiculo fuit: quæ qd
Timeret ſciebã.Par.qd hoc aũt é?Py.nũc id prodeo
Vt cõueniã pmenoné ſed ubi obſecro is é?Par. men
Quærit hæc?Py.atq; eccũ uideo adibo.Par. quid
Eſt inepta?qd tibi uis?qd rides?pgin.Py.ah ah ah.pii:
Defeſſa iã miſera ſũ te ridendo.pa.qd ita?Py. rogitas
Nũq̄ ædepol hoiem ſtultiorem uidi te;neq; uidebo.
Ah non ſatis põt narrari quos ludos præbueris intus.
At etiã primo callidũ;ac diſertum credidi hominem.
Par.quid eſt.py.quid?ilico ne credere ea quæ dixi
Oportuit te.an nõ pœnitebat te auctore flagitii

GVI. Vnq̄ &c.Hic pythias egreditur ueluti irriſura parmenonẽ ut ipſa putat. egredi aũt a poeta cogitur ut doceat populum quid intus egerit ſenex. ergo perſona cachinans.i.imoderate ridens induciᵗ q̄rés parmenonẽ aſpectuq; eius ob nimium riſum uix loqui potens.py.ædepol nunq̄ quicq̄ euenit mihi iádiu ex longo tpe quod magis uellem euenire.dixit aũt iamdiu & nũq̄.q.d.in lõgo tpis ſpacio nulla temporis parte mihi euenit quod magis euenire uellem q̄ hic.ſ.q; modo ideſt pauloante ſenex.ſ.Laches uenit.intro.i. in domũ ad nos errans:ideſt allucinatus non quidẽ errás greſſu aut uia ſed animo potius & opinione.is ſenex fuit mihi ridiculo:ideſt ioco mihi ſolæ pro ſoli. nam antiqui dicebãt in genitiuo ſoli ſolæ li.& in datiuo ſolæ lo:more cæterorum adiectiuorũ.ridiculum dicitur ſermo potius riſum mouens q̄ deriſum.quæ.ſ.ego pythias ſciebam quid timeret.Par.parmeno minatur ridenté pythiam inquiens.autem.i.ſed quid hoc eſt q; hæc tantopere ridet.Py.nunc prodeo:ideſt exeo in medium id:ideſt propter id.ut conueniam:ideſt alloquar parmenonem : ſed obſecro ubi eſt parmeno par.hæc pythias q̄rit me & nõ q̄rit.p me:ut quidã litteratores ſe recte cogitaſſe putant.py.atq; eccũ:ideſt ecce hic uideo eũ.ſ.adibo eũ.ſ.i. ibo ad eum.par.o inepta.i.fatua q̄ tãto cachino rides q̄ſi fatua.qd é?qd tibi uis.i.qd p tuũ riſũ ſignificas.uel qd' dr̃ inepte qd oportet tibi cũ tuo cachino & riſu effrenato.qd.i.cur rides.uel qd rides.i.qd derides.ita cachinádo.i.imoderate ridendo:& cũ uideret eã magis inualeſcentẽ & inſultãtẽ riſu.ſubdit pgin .i.utrũ nõ ceſſabis hodie uel deſiſtes a tuo riſu.py.perii proprie dixit quaſi ſit ridẽdo.ego miſera:ideſt ego infœlix & affecta tanto riſu iam ſum defeſſa:ideſt defatigata.ridendo:ideſt deridendo te.Par. quid:ideſt cur ita me rides.Py.rogitas:ideſt inquiris.Pol nunq̄ uidi.hominem ſtultiorem te:ideſt q̄ tu ſis:nec uidebo poſt hac Ah interiectio ridentis.nam idenudem pythia loquendo reſoluitur in tantum riſum ut loqui non poſſit nõ poteſt ſatis:ideſt ſufficienter narrari.quos ludos ideſt iocos quæ ridicula & quam materiam ridendi præbueris intus.i.in domo thaidis.At ét.i.ſed ét primo.i.in principio cũ te incepi cognoſcere credidi te ſup.eſſe hominẽ callidũ.i.aſtutũ ac diſertũ.i.optie diſſerere potẽtẽ de re aliqua.Pa.qd é?py.qd.q.d.petis qd ſit.ne.i. utrũ oportuit credere ilico.i.cõtinuo ea q̄ dixi.an.i.utrũ te ſupple pœnitebat.flagitii.i.utrũ tibi parũ uidebaᵗ flagitiũ

Nunq̄ Iamdiu

Quod feciſſet

DONA.☾Ni miſerũ inſuper.p.in duo obiicit:unũ q; male cõſuluerit:alterũ q; male pdiderit cõſilia ſua: & bñ indicares:nã indiciũ dicitur eius qui una peccauerit.☾Nã qd illi.a.c.t.fuiſſe adoleſcẽti.ſ.Ni miſerũ.e.i.p.i.ad inuidiã parmenonis: miſerum dicit adoleſcentẽ:eo modo quo uno accuſans uenerem ait.An miſeros troas.a.o.Sic.n.agimus:cũ ab his qui falſo rei ſunt in actores culpã ſceleris remouemus.☾Quidẽ i.ſ.t.p.hoc nõ ſtupentibus ac culpã pacientibus diciᵗ.☾Hẽ qd.d.p.nũc demũ intelligit parmeno ſe eẽ deluſum.☾Etiam rides?appet eã ex ei⁹ ſtomacho uehementius cachinare.☾Nos irri.nos ſupbius dixit q̄ ſi diceret me. ☾Siqdẽ .i.in ſubauditur tamẽ nimiũ.☾Verũ irridẽtis interrogatio.☾Sed in dié.i.p.é.ſ.i lõgam dilationẽ:unde dilatio eſt dicta diei pla tio.☾Tũ iã.p.iã nimiam uelocitatem ſignificat.☾Denobilitas fla.duas res ſignificat ſimul & cogis flagitia facere:& facientem indicas. ☾Vterq;.e.i.t.æ.noua ac merita tormẽta:q̄ pro exemplis narrãtur:aut quæ documẽta ſint cæteris ne delinquãt exempla dicunᵗ:& ædẽt: & ædet legitur:ſi ædẽt figuratũ eſt:ſi ædet recte:& plus é ædet q̄ dabit.☾Nullus ſum. hoc ſecum parmeno.☾Hic.p.i.t.m.h.é.ab εἰρωνικῶς & μεταφορικῶς pro munere & honos numeri ſingularis qui rumigerulis præberi ſolet. ☾Egomet.m.i.m.q.ſ.proprium ſoricum é uel ſtridere clarius q̄ mures uel ſtrepere magis cũ obrodunt friuola:ad quam uocem multi ſe intendentes q̄uis per tenebras noctis transfigunt eos.Plau.Confeſſorem te faciam ſoricia uenia:quaſi ſorex.☾Hodie.p.quia latere potui:nec occidi ſi tacerem.

Indicium

Dilatio

Sorex

Plautus

Quod feciſſet adoleſcens:ni miſerum patri inſuper
Etiam indicares?nã quid illi credit animi tum fuiſſe
Vbi ueſtem uidit illam eſſe indutum eũ pr̃?Pa.qd é?
Py.iam ſcis te periiſſe.Par.hem quid dixti peſſima?
An mentita es?etiã rides?ita ne lepidum tibi uiſum eſt
Scelus nos irridere.Py.nimium.Par.ſi quidem iſtuc
Impune habueris.Py.uerum.Par.reddam hercle.
Py.Credo.ſed in diem iſtuc parmeno eſt fortaſſe qd
Minitare.tu iam pendebis.qui ſtultũ iſtũ denobilitas
Adoleſcẽtulũ flagitiis;& eundẽ indicas uterq; exẽpla
In te ædẽt.Par.nullus ſum.Py.hic.p illo munere tibi
Honos eſt hĩtus ab eo.Pa.egomet meo ĩdicio miſer
Quaſi ſorex hodie perii.

GVIDO quod adoleſcẽs.ſ.Chærea feciſſet te auctore.i.te ſuadente & te conſulente niſi etiã inſup.i. præterea indicares.i.proderes ipm Chæreã miſeꝝ patri ſuo.ſ.Lachi.bñ aũt dixit indicares.nã indiciũ eſt eius qui una peccauerit.nam quid animi.i.quẽ aium credis fuiſſe illi chæreæ.ubi.i.q̃n pater.ſ.Laches uidit eũ eẽ indutum illã ueſtẽ eunuchi.dicimus aũt recte ego ſum indutus hanc ueſtẽ uel hac ueſte.qd eſt:modus interrogãdi ridendo illũ q prius non poterat intelligere quod ei dicebatur.iam.i.nunc.ſcis te periiſſe.i.male te habere. hoc aũt dici ſolet non ſtupentibus ac culpam fatentibus.Par.hem idignantis & dolentis.o peſſima.i. improbiſſima & petulantiſſima.quid dixti:ideſt dixiſti?nunc demum parmeno intelligit ſe eſſe deluſum.an mentita es dicendo mihi qd' prius dixeras.etiã.i.& cũ hoc rides?Ex quo appet eã ex liuius ſtomacho uehementius cachinare.i.imoderate ridere.ne.i.utrũ irridere.i.illudere nos uiſum eſt tibi ſcelus:ideſt flagitium ita lepidum ideſt ita feſtiuum & iucundum.uel põt ſcelus eſſe uocatiui caſus.& tũc aſtruitur lr̃a.o ſcelus.i.o ſceleroſa mulier quæ uideris digna quæ uoceris ſcelus ipſum ne:ideſt utrum uiſum eſt tibi ita lepidum:ideſt ita iucundũ irridere nos.Py.nimium:ideſt ualde uel plurimum uiſum eſt mihi lepidum te irridere.Par.intellige ſic:potes Pythias bene dicere q; nimiũ tibi lepidum uiſum é nos irridere.ſiquidem:ideſt ſi certe habueris iſtud impune:ideſt ſine pœna:ideſt ſi iſtud impune feras nec propter iſtud puniaris.Py.ridendo eum Pythias ſubdit uerum:ideſt ſed quid fiet ſup.cõtra me:uel quid te facturum putas qui me non laturam impune uideris minitari.Par.hercle:ideſt per herculem iurantis eſt.reddam:ideſt rependam uices ſup.ſeu gratiam referã & hoc in malam partẽ.Py.credo:ideſt facile perſuadeor ad id credendum q; mirãda facies.ſed o parmeno iſtud qd minitare ideſt minando polliceris & dicis te facturum fortaſſe dubitantis eſt.eſt in diem ideſt in longã dilationem.Vnde dilatio eſt dicta diei prolatio.tu parmeno iam:ideſt nunc aut ſtatim poſt pendes pœnas. ſupple:ideſt lues & dabis pœnas meritas.qui denobilitas:ideſt infamas ſeu deturpas flagitiis:ideſt turpitudinib⁹ flagitiõe:ideſt increpatione dignis iſtum:adoleſcentulum.ſ.Chæream ſtultum:ideſt inconſideratum.& indicas:ideſt prodis & quod non proprie dicitur hic incuſas eundem adoleſcentulum.ſ.uterq;.ſcilicet pater & filius.edent:ideſt efficient & quaſi publicabunt exempla:ideſt documenta cæteris ſeruis ut ſint tardiores ad inducendos iuuenes ad malos mores.poteſt etiam eſſe edet ſine figura:ut ſit uterq; edet exempla in te.Par.nullus ſum:ideſt non ſum perii occidi examinatus ſum & conſternatus ac ſi nullus eſſem.Py.hic:ideſt talis honos habitus eſt.i.ipenſus tibi a chærea.uel talis honos habitus eſt tibi.i.a te ab eo.ſ.Chæ.p illo.munere.i.pro deductiõe eius ad thaidẽ loco eunuchi qd' magni muneris loco repoſuit tũc Par.Egomet miſer perii hodie meo idicio.i.mea pditione & manifeſtatiõe quã feci de Chærea patri ſuo.quaſi.i.uelut ſorex ſæpe periit ſuo idicio & ſtridore.Proprium eſt ſoricũ q ſunt i multis ſimiles muribus & forſitã eiuſdẽ ſpeciei.ppriũ inq̄ é eorũ uel ſtridere clari⁹ q̄ mures uel magis ſtrepere cũ obrodũt friuola.i.cruſtula uel fruſtula q̄ ex edulis fractis decidũt a frio as.friuola dicũᵗ qd ſignat frãgo is.nã ex reb⁹ fractis qcqd decidit friuolũ dr̃:ut ex panib⁹ cruſtula friuola dicunᵗ.ſumunᵗ ét friuola.p minutis ſuppellectilibus.Iuue.iã friuola trãſfert ucalegon.Ad uocẽ itaq; ſoricũ multi intendentes tranſfigunt eos q̄uis per tenebras noctis.Plautus cõfeſſorem te faciam ſorica uenia. Plautus

Indicare.

Indicium

Dilatio

Aedere

Sorex

Friuolum

Iuuenalis

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DO. Vid nűc tq̄ ſpetaut.q.c.h.i.Reminiſcet͂ húc eē q ſupra militi dixerit de thaide.Iádudú te aman:& rurſus
q iá tibi hæc aderit.ſ.u.& hic uidebis quos exit⁹ hēat aſſentatio.ná idē militi auctor fuit ſūmæ deſpatio
nis.& aiaduerte ꝙ ſemꝑ a mēſa gnato iuitus ab ſtrahebat͂.ná & ſupra cú ad litē uenit͂ ex uerbis thraſo
nis manifeſtú ē & gnatonē iuitū ſeq:ubi dicit háccine ego cōtumeliá tá iſignē.a.g.m.& bñ ait q̄ ſpet&.quo cō
ſilio tanq̄ oia expt⁹:& nec munerib⁹ gratus nec terrorib⁹ metuēdus.Quid.n.q̄.ſ.a paraſcito intelligit͂ qd agit
miles:ſed ad hoc iducitur iterrogare ipm militē:ut populus audiat quo cōſilio ueniat ad thaidē.Quid.n.q̄.ſ.
ſúma deſpatio ē apud militē recōciliádæ aicæ
ad hoc ut æquo aio ferat admitti phædriá:dū
ipſe quoqꝫ recipiat͂:ná ne uerit ſine fabulæ cō
triſtádus.Quid in.t.Incipere magnorꝫ faci
norꝫ ē:& audaciæ.Vt th.me.d.poſt iductio
nē belli & iſtructionē pugnæ qd ſequat͂ niſi de
ditio ſupatorꝫ.Et.ſ.qd iu.ꝑprie.Ná in deditiōe
uictores iubēt:uicti obſequunt͂.Qui minus
q̄.h.ſ.o.hic Terētius exprimit cōſuetudinē i q̄
ignauis rōnes criminū:& exēpla ſuppeditant:
omphalæ ná ſic & ſupra de pyrrho.Omphalæ lydiæ re
gina fuit q̄ herculē ſibi ſeruientē ēt ad laniſiciū
cōpulit:cū ipe calathū & colú cultuſqꝫ fœmine
os cū ſagittis & claua leoniſqꝫ tegmine mutaſ
ſet.Seruiuit her.Omphale ſubaudit͂:& ego
Cōmitiga ri ſeruiá thaidi.Vtiná.c.t.u.ſ.c.cōmitigari ē tū
dēdo deprimi atqꝫ deponi.Sandalio.c.plus
dixit caput:q̄ aliá ꝑtē corpis:ut alibi diceret uer
berari & mire calciamēto caput.Perii.quid
hoc autē mali ē:eunuchi hitu chærea:ſed uirili
cōſidētia ꝓſilit:& militē uelut noui riualis ter
ret aſpectu.Húc ego.n.u.iō chæreá miratur.

Gnato.Thraſo.

q Vid nűc:qua ſpetaut quo cōſilio huc imus:
Quid inceptas thraſo:Th.ego ne:ut thaidi
Me dedá:& faciá qd iubeat.Gn.qd eſt:Th.q minus
Huic q̄ hercules ſeruiuit omphalæ.Gn.exemplum
Placet:utinam tibi cōmitigari uideá ſandalio caput:
Sed fores crepuerunt ab ea.Th.pii:qd át ē hoc mali:
Hunc ego nunquam uideram:etiam
Quidnam hic properans proſilit:

GVI. Vid nűc &c.Hic paſcit⁹ inducit͂ iterro
q gare militē ut audiat populus quo cō
ſilio ueniat miles ad thaidē ut uideli
cet poſt inſtructū bellū tanq̄ uictus ſe dedat.&
eius uolútati morē gerat.Gna.qd.i.cur.nunc
imus huc.i.in domū Thaidis:aut q̄ ſpe.i.q̄ ex
pectatiōe & fiducia:aut quo cōſilio.i.q̄ mente
quo ꝓpoſito imus huc ad Thaidē.q.d.oia ex
ptus es nec muneribus gratus:nec terroribus
metuēdus.O Thraſo qd inceptas.i.faciēdū ſu
Incipere ſcipis.incipere magnorꝫ facinorꝫ ē & audaciæ
Thra.ne.i.utrū:petis qd ego inceptor:incepto
inq̄ uel eo huc ut dedá me Thaidi.i.tradá me
in Thaidis poteſtatē:& ut faciá id qd iubeat.i.
uelit & ꝑcipiat.Gna.qd ē qd tu dicis ſup.hoc
iterrogat q̄ſi nō poſſit credere militē qui ſe for
tem iactitat in eam poſſe adduci ſententiam.
Thra.qui:ideſt cur minus ſeruiam ſup.huic.ſ.

Chærea.Parmeno.Gna.Thraſo.

omphalæ Thaidi q̄ Hercules uir fortiſſimus ſeruiuit.Omphalæ:ideſt reginæ lydiæ quæ herculem ſibi ſeruiētem etiam
ad laniſicium cōpulit cum ipſa calathum & collum cultuſqꝫ fœmineos cū ſagittis & claua leoniſqꝫ tegmine
mutaſſet.Gna.exemplum tuum placet mihi.i.probo exemplum tuum quod tibi propoſueris imitandú uti
Cōmitiga ri nam uideá caput cōmitigari.i.tundendo deprimi atqꝫ deponi tibi ſandalio.i.illo genere calciamēti.dicūtur
Sandaliū noſtra tēpeſtate ſandalia illi calcei quibus utit͂ papa & epiſcopi in celebranda miſſa quibus nec pes totus tegit͂
nec nudus terræ allidit͂.dicunt inſuper quidam ſandalium eſſe pannū quo operiūtur equi magnatum:ut pa
pæ cardinaliū & cæterorꝫ.Itē eſſe pánū quo uulnera uel corpora mortuorꝫ tegunt͂.Ser.aūt iqt ſandaliū eē ge
nus calceorꝫ uel caligarū altiorꝫ.Sed qd fores ab ea Thaide.i.fores ei⁹ thaidis.crepuerūt.i.pateſactū ſunt & fo
res crepuerūt ab ea ē ſimili mō dictū ut pri⁹.Ab andria ē ancilla hæc:ꝓ hæc ē ancilla andriæ.Thra.eunuchi ha
bitu chæreá uidet a quo terret͂ táq̄ a nouo riualipii át.i.ſed qd hoc mali ē.i.qd malū ē iſtud nunq̄ uiderá húc
chæreá.ſ.etiá qdná.i.cur ꝓſilit.i.ꝓdit exit.prorūpit hinc.i.ex domo thaidis.properans.i.feſtinans & cum qua
dam confidentia uirili properabat enim præ gaudio querens parmenonem cui ſuum gaudium impartiret.

O populares

Populares ecquis me.u.h.ſ.Hic perſona chæreæ eſt feruens gaudio ut adoleſcentuli eſt in proſperis DO.
o rebus:O populares:nō mirū ſi inſane exultat nuptiis:qui iádudū ob id ſolū ꝙ uitiauerat uirginē læ
tabatur.Nemo.h.q.& interrogauit & reſpondit ſibi.Nemo.h.q.parelcon tertiū.Cui tam ſubito Tam tot
tot contingere bona.tá qualitatis:& tot quantitatis eſt.Quid.h.l.eſt.inuenta perſona eſt ad quá geſta hæc
narrat chærea:ut populus & miles inſtruantur quid intus geſtum ſit.Inuentor in.inuenire ſapiētis eſt:inci
pere audacis:ꝑficere cōſtátis:ergo plena laudatio eſt:& cōſtat hoc chæreá laudatiue dicere:ná in ſubditis ſolū
cōſiliū attributurus eſt parmenoni.Scin.m.
in.q.ſ.g.Syleplis:& nota ſcin me:cum ſufficere
ret ſcin.ergo me abūdat:& eſt figura αρχαισ
μοσ.Scis pá.m.amatorie dixit meá:uel po
tius ſponſam meá:uel quam amo.Inuētá. Inuenire
cognitam.Ciuē.deeſt eſſe.Scis.ſp.m.deeſt Incipere
eē:& eſt ſpōſam núc participium.Audin tu Perficere
quid hic.a.hoc uultu mutato & turbato dixit.
Amorē.o.i.t.bene in tranquillo:qa mari &
tempeſtatibus ois amicæ mobilitas & inſtabi
litas cōparat͂.ſic Horatius.Simplex munditiis: Horatius
heu quotiens fidem mutatoſqꝫ deos flebit &
aſpera nigris equora uentis emirabit͂ inſolēs:
qui nunc te fruitur credulus aurea & cætera.
Thais ſe.p.c.i.c.&.f.hoc eſt qd profuit phæ
driæ:quia una eſt domus poſt páphilæ nupti
as.In cli.&.f.clientelá ut amet͂:in fidē ut de
fendat͂.Fratris igit͂.t.ē.t.bñ tota:ut ne ex pte
qdē ſit militis.Miles pellit͂.ſ.ſunt gaudia ex
noſtris bonis:ſunt gaudia ex aliorꝫ malis ho
ſtium aut inimicorum:ergo utrūqꝫ genus gau
diorum complexus eſt.Viſam domi.bene domi queritur amator excluſus:nam neqꝫ ruri:neqꝫ in foro eſt.

o Populares.ecqs uiuit hodie me fortunatior:
Nemo hercle qſq̄:ná i me plane dii ptātē ſuam
Omnē oſtēdere.cui tam ſubito tot cōtingere cōmoda
Pa.quid hic lætus eſt:Chæ.o parmeno mi:o mearū
Voluptatū oīum inuētor:icœptor:ꝑfector.ſcin me
In quibus ſim gaudiis:ſcis páphilam meá inuētá ciuē:
Pa.audiui.Ch.ſcis ſponſam mihi:Pa.ita me dii ament
Bene factū.Gn.audin tu hic quid ait:Ch.tum autem
Phædriæ meo fratri gaudeo eē amorē oēm i tráq̄llo
Vna eſt domus.thais patri ſe cōmēdauit in clientelá
Et in fidem nobis dedit ſe.Par.fratris igitur
Tota eſt thais:Ch.ſcilicet.Par.iam hoc eſt aliud
Quod gaudeamus.quia miles pellit͂ foras.Ch.tū tu:
Frater (ubiubi eſt) fac q̄primum hæc audiat.
Pa.uiſam domi.Thr.nūquid o Gnato dubitas quin:

Populares &c.Hic perſona Chæreæ eſt feruens gaudio ut adoleſcentuli eſt in proſperis rebus.Chæ. GVI
o Chærea inſane exultans propter nuptias quas uidet ſibi paratas in hæc uerba prorumpit alloquens Po
parmenonem ut populus & miles inſtruantur quid intus geſtum ſit.o populares:ideſt o gratioſi & pula
populo grati ſeu fauorabiles.uel o uos qui eſtis de populo:aut qui habetis auram:ideſt fauorem populi iudi res
cetis an ſitis fortunatiores me.Ecquis:ideſt utrum aliquis uiuit hodie:ideſt hoc tempore fortunatior:ideſt
fœlicior me.deinde ſibi reſpondet hercle nemo quiſq̄.abundat qſq̄.nemo inquá eſt fortunatior me.ná pla
ne:ideſt omnino uel certe dii oſtendere:ideſt ꝓbuerunt explicuerunt omnem ſuam poteſtatem.in me:ideſt
erga me.cui ſcilicet mihi tot bona:ideſt tot proſpera contigerūt mihi.tam ſubito:ideſt repente.Par.quid.i.
cur hic ſcilicet Chærea eſt lætus.Chæ.o mi parmeno o inuentor tanq̄ ſapiens:o inceptor tanq̄ audax:o perfe Inuenire
ctor tanq̄ conſtans omnium mearum uoluptatum:ideſt delitiarum.Scin:ideſt utrum ſcis me abundat me. Incipere
in quibus gaudiis ſim:ſcis.Pamphilam meam:ideſt quam amo.inuentam:ideſt compertam eſſe ſupple ci Perficere
uem atticá:ſcilicet quaſi dicat ingenuam.Par.audiui:ideſt accepi ita eſſe.ſ.Chæ.ſcis pamphilam eſſe ſponſam:
ideſt promiſſam mihi.hic enim ſponſus ſaſum deriuatur & eſt participium.Par.dii ita me ament modus eſt
iurádi:quaſi dicat ita me dii ament ſicut ex animo dico hoc bene factum eſſe ſcilicet ꝙ tibi Pamphila ꝓmiſſa
eſt.Gna.audin:ideſt utrum audis id quod hic ſcilicet Chærea ait.& hoc uultu mutato & turbato ait.Chæ.au
tē:ideſt ſed tū:ideſt deinde gaudeo omnem amorem eſſe fratri meo in tranquillo:ideſt in tuto ſine perturba Amor in
tione ulla aut cōtentione.& bene in tranquillo.nam mari & tempeſtatibus omnis amicæ mobilitas & inſta tráquillo
bilitas cōparatur.una eſt domus:ideſt unica eſt manſio fratri & thaidi.Thais cōmendauit ſe patri ſcilicet La
chi.in clientelam:ideſt in protectionem ac defenſionem ac patrocinium:cum pater ſit aduocatus.a cliens di Clientela
citur clientela.eſt autem cliens conſultor qui patronum ſequitur ſeu aduocatum ut ab eo cauſa ipſius clientis Cliens
agatur.& ita clientela dicitur illa defenſio & illud patrocinium.capi etiam poteſt pro illa amicitia quam con
ciliat ſibi aduocatus cū clientibus cás eorꝫ defendendo.ut hic aduocatus multas habet cliētelas.i.quod iepte
dicit͂ multas practicas.Aliq codices hñt cōmēdauit ſe in cliētulá:& tūc ſic itellige cōmēdauit.i.tradidit cōmiſit
ſe in cliētulá.i.pro clientula & famula pr̄i meo.i.cuius ſit pr̄ patronus futurus.ná a cliēs ſit cliētulus la lum:ut
mácipiū diceret͂ clientulū in neutro ſaltē legi ſatis clientulus & clientula.Thais inq̄ dedit ſe nobis in fidē.i.fi
delitatē & beniuolētiá ut eēmus illi fideles & bñ illi cupem⁹.Par.igit͂ thais ē tota fratris tui.ſ.Phedriæ.Chæ.
ſi.certe ipa ē tota eius.hic enim ſcilicet affirmatiue ſumit͂.Par.Iá.i.nūc.hoc eſt aliud quod.i.ꝓpter quod gau
deamus qa miles Thra.pelletur:ideſt exturbabit͂ foras.Chæ.tum:ideſt deide tu Parmeno fac q̄primum:ideſt
citiſſime ut frater.ſcilicet Phedria audiat hæc ſcilicet & amorē ſuum eſſe in tranquillo:& militem pelli foras.
ubiubi eſt:ideſt ubicunqꝫ ſit.Par.uiſam:ideſt ibo ad uidendū an ſup.ſit domi.alii habent domū & tunc ē ſen
ſus uiſam domum.i.ibo domū ad uidendū an inueniá eū.Thra.o Gna.nunqd dubitas.q.d.nō.qn.i.ꝙ non

VNiVERSiDAD
D SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONA.℄Perierim p.qa illud periiſſe ſupra temporale uidebaẽ.℄Quin.c.n.p.p.hic iã militi neq̃ ſeruiẽdi
amice ut apparet ꝑbeẽ locus.℄Sine.d.o.quia nũc qs diciẽ ꝑpetuo piiſſe.Quid enim opus hac exceptione eſt.
qñ nemo ita pit:ut tẽporaliter peat:& poſtea nõ ſit ꝑditus.Correxit paraſitus ſtulti dictũ militis:nõ illũ ꝑpe/
tuo:ſed ſine dubio periiſſe opinari reſpõdens.nõ eſt.n.cõtrariũ id opinor te periiſſe ſine dubio:pro certo pe
riiſſe confirmatur miles:ut poſt tãta munera ex deſperato ſupplex:ex ſupplice patiens riualis exiſtat.℄Quid.c.
Diapore/ſis p.diaporeſis oratoria familiaris laudãtibus.Ci.Vnde igiẽ potius incipiã.hoc aũt fit:ubi oia & magna uidenẽ
& paria.℄Illũ.qui.m.d.c.attribuuntur perſo/
Cicero nis cõſilia:facta caſus & orationes.ergo hic lau
Cõſilium datur conſiliũ parmenonis:factũ chæreæ:caſus
Factum fortunæ.Idẽq̃ euẽtus.oratio ſenis.℄Illũ.qui.
m.d.c.tria ſunt in uita hominũ:conſilia:facta:
Succeſſus ſucceſſus:cõſiliũ animi eſt:factũ corporis:ſuc/
ceſſus fortunæ.℄Illũ parmenonem.ſ.℄Quæ
tot.r.t.t.o.i.uc.d.bene tot res.q.d.eunuchũ ꝑ
quo ducereẽ cõmẽdationẽ uirginis abſentiã
meretricis:occaſionẽ uitii iſerẽdi.pſis interuẽ
tũ nuptiis.℄An.m.p.ſ.etiã patri laus ipartien/
Feſtiuitas da eſt:nã nõ erat tranſeundum feſtiuitatem:q̃
et feſtiuus amatori nõ obſtitit:qḋ ignouit ut
Facilitas facilis:unde feſtiuitas in dictis facilitas uero in
aĩo & factis.feſtiuitatem lætitiam:ut feſtiuus di
es eſt.℄Dii.u.ſ.cito interuenit phædria:utpo/
te qui domi erat.℄Quæ.n.nimius affectus in
utrãq̃ partẽ defectus orationis amat:eſt ergo
eclypſis:deeſt.n.gaudeo.℄Satis.c.ſic dici no/
ta agentibus ſolet.recte igitur huic dicitur:cui
fiunt nuptiæ gaudeo:& ille ſic reſpondet:ut amicis gratulantibus decet.℄Satis.c.credo autem ideo qa mul
ti ſeſe fingunt congratulari cum inuideant:gaudere cum doleant. ℄Mihi.i.l.mihi.ſ.gaudenti:amatorie hu/
ic & mihi pronunciatione iuuandum eſt.℄Perii.quanto minus.ſ.e.t.m.a.hic uero eſt ardor inſuauiſſimus:
Virgilius ut Virg.Formoſum paſtor corydon ardebat alexin.d.d.& profecto ſic & ſapientes ſpe maxime ad amorem
coguntẽ.ſtulti forma tãtũ.℄Obſecro.g.i.t.ſ.e.mire q̃ſi deſpatis oibus auxiliis:abiecta nimis ſupplicatio iduciẽ.
nã & obſecro & Gn.id ſignificat & i te ſpes.ẽ. ℄Quid uis.f.nõ ẽ hoc iterrogãtis:ſed oñdẽtis nõ eẽ qd faciat.

Ego nũc ꝑpetuo perierim:Gn.ſine dubio opinor.
Ch.quid commemorem primum:aut laudem
Maxime illum qui dedit mihi conſilium ut facerem:
An me qui auſus ſim incipere:an fortunam
Collaudem:quæ gubernatrix fuit:quæ tot res:
Tantas:tam opportune in unum concluſit diem:an
Mei pr̃is feſtiuitatẽ:& facilitatẽ:o iuppiter ſerua
Obſecro hæc bona nobis.Ph.dii ueſtram fidem
Incredibilia parmeno mõ quæ narrauit:ſed ubi
Eſt fr̃.Ch.præſto adeſt.Ph.gaudeo.Ch.ſatis credo.
Nihil eſt thaide hac frater tua dignius quod ametur
Ita noſtræ oi eſt fautrix familiæ.Ph.hui mihi illam
Laudas:Th.perii.q̃to minus ſpei eſt:tãto magis amo
Obſecro gnato in te ſpes eſt.Gn.quid uis faciam:

GVI. ego nũc perierim.i.ſim ꝑditus ꝑpetuo.i.ſine remedio.Gn.ſine dubio.i.ꝑcul dubio:opinor.i.mea
ẽ opinio te piiſſe ꝑpetuo.uel opinor te piiſſe ſine dubio.nõ aũt ꝑpetuo.Che.qd cõmemorẽ.i.exponã:aut lau
dẽ.i.cõmẽdẽ primũ.i.añ cætera.maxĩe.i.plurimũ.q.d.neſcio ex his rebus tã ꝓſpis q̃ cui pferre debeã utrũ ſup.
laudẽ illũ.ſ.parmenonẽ q mihi dedit cõſiliũ ut facerẽ.i.ut deduceret ſuppoſitus ad Thaidẽ an laudẽ me qau/
ſus ſim icipere.i. inire tale factũ:an collaudẽ.i.debeã collaudare fortunã.i.ſucceſſum q̃ ſcilicet fortuna fuit gu/
bernatrix.i.directrix in eo facto.quæ ſcilicet fortuna cõcluſit.i.cõtulit cõiecit:tã opportune.i.tã apte:ita tempe
Feſtiuitas ſtiue tot res & tãtas.i.tã ꝓſperitas & tãti põderis in unũ diẽ.an.i.utrũ.collaudẽ feſtiuitatẽ.i.ſermonis ſeu ora/
tionis lepiditatẽ ac ſuauitatem & facilitatem.ideſt benignitatem patris qui & mihi amanti nõ obſtitit & ut
Facilitas facilis ignouit.unde feſtiuitas in dictis eſt.facilitas uero in animo & factis.Tria autem ſunt in uita hominũ:
Cõſilium conſilium factum:ſucceſſus.Conſilium eſt animi.factum corporis.ſucceſſus fortunæ.o iuppiter obſecro q̃ſi
Factum per ſacra rogo.ſerua:ideſt conſerua nobis hæc bona:ideſt has proſperitates.Dii &c.Hic itroducitur phedria
Succeſſus e domo ſua ueniẽs ut fratri congaudeat.audierat enim quæ geſta eẽnt apud Thaidẽ ex parmenonis relatiõe.
ibi etiã interueutu paraſiti Thra.miles in partem amoris meretricii admittitur a Phedria.Phe.dii ueſtram fi
dem præ admiratione eoꝝ quæ audiuit facta erũpit in exclamationẽ hanc ad deos factam implorans de mo
re eoꝝ fidem.i.opem & auxiliũ ut ſatis eſt interptatũ.hic tñ proprie nõ inuocat ſed tñ admiratur:ut ſolemus
chriſtiani admirãtes aliquid dicere.bone deus quãta ꝓbitate uir ille uulget.deinde ſubdit cauſam admiratio
nis inquiẽs q̃ incredibilia.i.maxima & ſua magnitudine excedentia fidẽ parmeno narrauit.mõ.i.paulo añ.
ſed ubi frater ẽ.ſ.Chærea.Che.frater tuus.ſ.ego adeſt.pſto.i.pñs ẽ uel ꝓpe uel iuxta te & loqẽ in tertia pſona
de ſeipſo.Phe.gaudeo & te adeſſe & te res tuas ex ſentẽtia bñ geſſiſſe.Chæ.ſatis credo te ſcilicet gaudere mea
gaudia.o frater nihil ẽ dignius qḋ ameẽ.i.nulla meretrix ẽ dignior q̃ ameẽ hac thaide tua amica.ubi uſus eſt
Terẽ.ofone neutra ꝓ ofone fœmina ſuauitatis gr̃a.ita.i.adeo.ẽ fautrix.i.fauorẽ pbẽs nr̃æ familiæ ideſt no/
ſtræ cognationi.Phe.hui ridẽtis eſt iteriectio hic & amatorie dicta:laudas mihi illã Thaidẽ.q.d.mihi gaudẽ
ti & qui eã optime norim.Thra.Perii.quãto minus ſpei eſt mihi tãto magis amo.i.amore capior.o Gn.ob
ſecro te ut.ſ.me in hac re iuues.ſpes ẽ in te.q.d.nihil mihi ſpei eſt reliquũ niſi in teipſo.Gn.qd uis.i.quid cu
pis me facere.Deinde ſubiũgit faciã ſi admonitus.ſ.fuero qd uelis efficiã & laborabo morẽ gerere tuæ uolũ/
tati.Põt etiã ſic ſumi iterrogatiue.Quid uis faciã.i.qd petis a me fieri.uel qd uis q̃ ego faciã.uel ſine intero/
gatione ſic faciam qduis ut ſit cõpoſitũ nomẽ pro faciam quidlibet:quaſi dicat faciam quicquid uolueris.
Thr.pfice

DONA.℄Precibus.p.nihil militi ſupeſt pter pces ut uicto:& pciũ ut diuiti.nil igiẽ aliud optat q̃ ſic res eãt
ut pſona thaidis conueniri poſſit.℄Precibus.p.aſyntheta uelut afflicta & laſſa ꝓnũcianda ſunt.℄Precio.uarie
qa alibi dixit pcario.℄Vt hæreã.ultimũ genus bñficii eſt.℄In pte.a.nõ enim pte dixit ut æqua itelligaẽ.℄Tan
dẽ.& deſpantis eſt & difficulter credẽtis.℄Tãdem.nõ eſt aduerbiũ tpis:ſed nũc ſaltẽ ſignificat.℄Noui te.de
eſt pficere:ſed ubiq̃ plura geſta ſignificat miles utpote infantiſſimus ℄Difficile eſt.uultu & ꝓnunciatione &
aſſeueratiõe affirmãdũ eſt.℄Siqd.t.c.eſt.eclypſis:ſiqd pro ſiqdem collibitũ eſt efficis.℄Quoduis. do.a.m.p.
donũ p̃miũ eſt:& munus p̃miũ:ſed donũ p̃/
miũ diis daẽ:munus p̃miũ hoibus:nã ſepatim
donum deoꝝ eſt:p̃miũ uirorum eſt fortium:Munus
munus hoium & donum:munuſq̃ tã ante fa
ctũ q̃ poſt factũ daẽ:p̃miũ nõ niſi poſt factũ eſt:
donũ uolũtariũ:p̃miũ debeẽ:oia ergo συνθε/
τοσ pronũciauit primo donũ:& ſic p̃mium
q̃ſi unã partẽ ofonis.℄Quoduis.d.p̃.donum
ut a largo homine:p̃miũ ut a pclaro facinore.
Quoduis .d.p.a.o.i.o.ſ.donum optato ob
quod p̃mium accipias.℄Præmiũ a me.o.to/
tum militariter.nã & optato dr̃ & optari a mi
litibus:ut alibi Virg.Fortis optet quod uolet
p̃mium.℄Si.e.g.ut.m.t.d.te.p.te.abſente.pa/
teat prouerbiale eſt.℄Pñte.abſente.ut ſurſum
deorſum:ultro citro:& cætera huiuſmodi:fan
da infanda:iuſta iniuſta:digna idigna:uelit no
lit.℄Inuocato.u.ſ.i.ſemp.inuocato nõ uoca/
to ſignificat.In &'auget & minuit dictionẽ:in
uocato male intelligitur pcibus uocato cũ ſitſitione
i.etiã nõ iuitãdo:qn ultro uenire debeat in ſuam domũ.℄Do.fidẽ.iuro:cõfirmo:ſpõdeo.℄Ac/
cingaẽ.nõ qa difficile eſt qḋ negauit ſupra:ſed ſuis uotis paraſitus adductus eſt ad cœnãdũ:iõ & accingar di/
xit:ſic enim dicimus in magnis rebus ſuſcipiendis:ut accingunt oẽs operi.℄Saluete.ſupplex ſine gr̃a & ſine
timore mõ inimicus & infeſtus.℄Tu fortaſſe.q.f.h.ſ.n.hoc totũ ſupbe:ac minaciter inqt adoleſcẽs.℄Scio.
cõpẽdiũ poete ne rurſus eadẽ dicerenẽ.℄Cõſpicor.cõe uerbũ eſt cõſpicor.℄Vobis.f.& hoc ſtulte:quis enim
& riualibus & inimicis fretũ ſe eſſe dicat:dein.ανακολυθον & uitioſa trãſio eſt:niſi eni addideris ſum erit
& ſolœciſmus cõueniẽs loquẽti impolito homini.℄Sin q̃.ſ.ab ea ſubaudiendum eſt.℄Miles.e.t.hoc con/
tumelioſe & ꝓprie ut militi miles inquit edico tibi.℄Si te.i.p.o.hoc eſt ſi uel caſu inuenero:& in platæa in/
quit nõ circa meretricis fores.℄Nihil eſt qd.d.nihil pro nõ:ut ſit non eſt qḋ dicas mihi.i.nihil eſt quod di/
cas prout dicas mihi:ut ſit q̃ pro ut:aut q̃ pro quid:ut ſit dicas mihi.certum eſt autem ſic ueteres locutos eẽ.

donũ præ/miũ

In i cõpo/

Virgilius

Thr.pfice hoc precibus:precio: ut hæream
In parte aliqua tandem apud thaidem.
Gn.difficile eſt.Thr.ſiquid tibi collibuit eſt facile:
Noui te:hoc ſi effeceris:quoduis donum a me:
Et præmium optato:id optatum feres . Gn.ita ne:
Thr.ſic erit.Gn.ſi efficio hoc poſtulo
Vt mihi tua domus te pñte.te abſente pateat
Inuocato ut ſit locus ſemp.Thr.do fidẽ ita futurum.
Gn.accingar:Phe.quẽ ego hic audio o thraſo.
Thr.ſaluete.Phe.tu fortaſſe facta quæ hic ſient neſcis.
Thr.ſcio.Ph.cur te ergo i his ego cõſpicor regiõibus
Thr.uobis fretus.Phe.ſcin q̃ fretus:
Miles edico tibi:ſi te in platæa offendero hac
Poſthac unq̃:nihil eſt quod dicas mihi quærebam

GVIDO. Thr.pfice pcib⁹.i.pcatio.aut pcio.i.donis hoc.ſ.ut hæreã.i.maneã.tandẽ.i.ſaltẽ dicit Donatus.
apud thaidẽ in aliqua parte.i.q̃ ſit mihi aliqd loci ſaltẽ apud eã.Gn.id quod uis eſt difficile factu.ſ.Thr.ſi qd
collibuit tibi.i.ſiqd capeſſis aut ſuſcipis faciẽdũ facile ẽ pficere ſup.uel.i.facile factu ſup.Donatus uult ſiqd ꝓ ſi
quidẽ capi.ut ſit ſenſus.ſi collibuit tibi pficere illud ſup.de quo locutus ſum prius.i.facile factu tibi.noui te.i.
tuã induſtriã ſi effeceris hoc.ſ.ut chæreã apud eã optato a me quoduis.i.quodlibet donũ & p̃miũ feres.i.ha
bebis tolles a me id optatũ qḋ a me optaueris.Donũ tã ante factũ q̃ poſt factũ daẽ ſicut & munus p̃miũ uero
nõ niſi poſt factũ.donũ inſup uolũtariũ eſt:munus uero debeẽ.Gn.ita ne.i.ita ferã a te donũ & p̃miũ ſi effece
ro quod uis.Thr.ſic erit.i.ita fiet.Gna.ſi efficio hoc qd petis poſtulo ut tua domus pateat.i.ſit apta mihi.&
qḋ uulgo diciẽ ſit ad meũ pceptũ.& te pñte.i.qñ tu eris pñs.& te abſente.i.cũ fueris abñs.poſtulo inq̃ ut lo/
cus ſit ſemp mihi.inuocato.i.iuitato ſi i augeat:qḋ ſi priuet ſenſus ẽ.locus ſemper ſit mihi nõ uocato.i.q̃uis
nõ ſim inuitatus:ſed mea ſpõte uenerim:niſi qs uelit inuocato futurũ eſſe imparatiui.uerũtamen longe me/
lior eſt ſuperior expoſitio.Thr.do fidẽ.i.ſpondeo iuro confirmo futurũ.i.q̃ erit ita ut petis.Gna.accingar.i.
Accingi me parabo ad id ac uiribus utar ſiue qḋ barbare dr̃:iplebo me ad id faciẽdũ.Accingar aũt dicimus in magnis
Virgilius rebus ſuſcipiẽdis.Virg.accingũt oẽs opi.Phe.quẽ hominẽ audio hic.Deinde aiaduerſo eo ſeu percepto ſub
dit ſuperbe & minaciter o thraſo.Thr.ſaluete.i.ſalui eſtote uos ambo fratres Phedria & Chærea.Phe.Tu for
taſſe neſcis que facta ſunt hic.Thr.ſcio ea ſcilicet quæ facta ſunt.Phe.ergo ſi tu ſcis cur conſpicor.i.uideo con
Fretus pro confiſus ſpicio te.in his regionibus.i.in his locis in quibus moratur amica.Thr.ſum ſupple fretus.i.confiſus uobis.i.
ueſtra amboꝝ clementia.Phæ.ſcin.i.ſcis ne q̃.i.quantũ.fretus.i.cõfiſus eẽ debeas nobis.ut ſi diceremus.Tã
illo fretus eſſe debes q̃ inimico.& inuido.i.tantum illi debes confidere quantum inimico.O miles.minaci
ter & acerbe hic cum milite agit.edico.i.pcipio tibi ut dux edicit militibus ſuis.ſi poſthac.i.poſtea poſt hoc
tempus offendero.i.inuenero te. unq̃.i.aliquo tẽpore in hac platæa.i.planitie & parte urbis.nihil eſt.i.non
oportet ut ſic loquar q̃ tu dicas mihi.uel nihil eſt qḋ.i.propter quod.dicas.i.dicere debeas.mihi quærebã.

Tandem Collibere

VNiVERSiDAD D SALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONA.¶Aliū.q.aut aliū pro quēdā poſuit ut ſit quēdā quærebā.i.aliquē:aut aliū hoc eſt nō quem tu pu/
tas:hoc eſt aliū nō thaidē:ſed ſi aliam diceret neq; commode neq; loquere̅.ꝓualet enim maſculi
Eia nū genus.¶Periſti.ordo eſt poſtq̄ in platæa hac offēdero piſti.¶Eia.interdum hortātis eſt:ergo nūc eia corre
ctionē ſignificat.¶Nō.c.u.t.ſ.locutio annotāda mire laudauit ut pſuadere potuiſſet. ¶Veſtrū.t. ſ.nō ueſtrum
ſupbū.Veſtrū.ſ.abſolute.ut Pol crito.a.o.ergo ſubaudiamus uel ingenium.uel aīum:uel morē:uel inſtitutum
¶Prius.a.p.mita inſinuatiōe agit:qui nō ut cōſentiat:ſed ut audiāt petit:& bn̄ prius q̄ſi non obſtet quominus
faciāt qd uelint.Tum deinde qd attētiōem ex/
citat addidit paucis.deinde ſi placuerit facilius
enim flectitur cum quo nō pugnamus ut cō/
ſentiat.¶Prius.a.quid.fiduciam oſtentat per/
ſuaſoriā rem dicturi.¶Audiamus.bene nō ſa/
ciamus:ſed audiamus dixi:nā pria oratoris im
petratio in mala cauſa eſt audiri meruiſſe.
¶Tu.cō.p.i.t.thraſo hoc in bonā ptem acce/
pit & ideo paret:putat enim uel turpē eē ſi hu/
mili ler ꝑcet ſuo noie ſeq; audiēte paraſitus uel
incōgruū ſibi eum pn̄s non a gnatone laude̅.
¶Iſtuc.t.non ad ſe uocat ſed locum oſtendit:
quo abeat atq; concedat.¶Principio.e.u.a.ui
det neq; ſe odio haberi neq; offendi aīos audi/
entium in militis noie:hoc ergo oratorie ꝓ eo
hoie in quo offendit̄ eū in quo non offendit̄

Aliū:iter hac habui:periſti.Gn.eia haud ſic decet.
Phe.dictū eſt.Gn. nō cognoſo ueſtrnm tā ſupbum.
Phe.ſic erit.Gn. prius audite paucis:qd' cum dixero
Si placuerit facitote. Phe. audiamus.Gn. tu concede
Paululum iſtuc thraſo:principio ego uos credere
Ambo hoc mihi ueheměter uolo me huius quicqd
Faciā id facere maxime cauſa mea:uerum ſi idē uobis
Prodeſt:uos nō id facere inſcitia eſt.Phe.quid id eſt?
Gna.militem ego riualem recipiendum cenſeo.
Phe.hem recipiendū?Gn.cogita modo:tu hercle cū
Illa phedria & libenter uiuis:etenim bene libenter

poſuit me.¶Huius.q.ſ.id.f.m.c.m.deeſt rei:aut eſt:ut ſit me huius qcqd eſt:qd' facio id facere maxime cauſa
mea.hic a pſona diſceſſit:& rē nō odioſam pro odioſa poſuit.i.paraſiticā pro æmuli amore & commodo.
¶Verū ſi.i.n.p.multū attulit ad pſuadēdū nō eē cōmodū militi admitti:ſed ſuū cōmodū:& ipſorū eſſe cōmo/
dū.¶Vos.n.id.f.i.eſt:oratorie & ſecūdū inſinuationis ꝑcepta ſic dixit nā remittēdo:& dubitādo magis fecit
aīos:q̄ſi apte ac ptinaciter aſſeueret. ¶Militē ego.r.r.c.artificioſe ſatis ſemel intulit oē qd' durū dictu ad pſua/
dēdū erat:nā qd' militē & riualē dixit ad eā rē ualet ut magis admittendus ſit:q̄ excludendus.& ſimul fiducia
ſic dicentis parat aīos ad audiēda quæ dicet.¶Militē ego riualem.r.c.riuales dicunt̄ æmuli de mulieribus:ſa/
cta trāſlatione nois a feris beſtiis quæ ſitiētes cū ex eodē riuulo hauſtū petūt:in ꝑliū cōtra ſe inuicem cōcitant̄
Cicero ſic Cicero pro celio.Sin erit ex illo fonte riualis inqt.& Homerus.C. ¶Cēſeo:uide uirtutem poe/
Homerus tæ.nō enim dixit peto:ſed cenſeo tāq̄ illis modo cōſulat:neq; pro milite agat.¶Militē ego ri.conſidera quo
uultu hoc dicēdū ſit:& intelliges & militem & riualē & recipiēdū:& ego cēſeo q̄ta ſignificat.nō eni dixit thra
ſonē:ſed militē:qd' nomē ad ſtultitiam ualet.nō ſociū ſed riualē qd' oſtēdit:q̄nq; riualis in meretrice capien/
dus eſt:hūc potius eligendū.nō excludēdū:ſed recipiēdū dixit:ut & oſtēderet adeo ꝓdeſſe ut etiā de induſtria
retinēdus ſit.nō uolo aut rogo:ſed cēſeo ut cōſiliarius non paraſitus uideat̄ loqui.nā q; ego addidit non di
cto uſus eſt quo uti ſolent qui plus in negocio uidēt.nā ſic in phormione: Viris.c. Quæ ſi in rem tuā intule/
Nodo rit ego faciam ſedulo:hunc dixiſſe credo:ego amplius deliberandum cēſeo.¶Cogita modo.aut modo tan
tūmō ſignificat:aut tpis eſt aduerbiū:& ſimul in certa diſtinctio eſt. ¶Et lib.u.ideſt bonoꝝ ciborū extat edax.
GVI. aliū.i.non illū quē putas.ubi maſculinū genus ꝑualet:q̄uis forſitā intelligat poeta fœminā.forſitā di
co.Nā qd ꝓhibet etiā rite intelligi maſculum.ut ſiqs me rogaret qd mihi uellē uel quē q̄rerē:rn̄derē de more:
nō illū q̄ro quē tu putas.Dicit.aūt aliū q̄rebā nō pro alio ut uulgus grāmaticoꝝ ſomniat. Nihil eſt inq̄ qd' di
cas mihi habui iter hac.i.per hūc locū hoc eſt mihi fuit hac eundū ſeu trāſeundū.Periſti.i.mortuus es ſi hoc fe/
Eia corri/ ceris ſeu pditus es.Gna.eia interdū hortātis eſt:nūc eia correctionē ſignificat.haud.i.nō.decet.i.non eſt hone
genus ſtū ſic uelle facere.ſ.Phe.dictū eſt.i.ſic ſtat ſententia certū eſt.Gna.nō cognoſco ueſtrū genus ſup.uel ingenium
uel morē uel inſtitutū uel aīum eē ſup.tā ſupbū.i.tā iſolēs ut id efficere nō dubitetis. Phe. Sic erit ut dictū eſt.
Gna.prius audite paucis.i.breui ſermone qd' dicturus ſum qd' cum dixero facitote.i.faciatis ſi placuerit.i.ſe/
derit aīo ueſtro & ſi uiſum fuerit bonū.Phe.audiamus qd dicat ſupple.Gna.o thraſo concede.i.uade uel con/
fer te paululū iſtuc.i.i iſtum locum quē tibi oſtēdo.nō enim eū ad ſe uocat ſed locū oſtēdit quo abeat atq; cō
cedat.Principio.i.in primis ego ueheměter uolo:uos ambos credre mihi hoc.i.hāc hēre mihi fidem. quic
quid.i.quācūq; rē huius.i.ex hac re faciam me facere id.maxime.i.ꝑcipue.mea cauſa.i.pro mea utilitate.uerū
Inſcitia i.ſed ſi idē qd' faciam & dicā nūc ꝓdeſt uobis.iſcitia eſt.i.ſimplicitas ignorātia uel iprudētia eſt uos non face/
Riualis re.i.ſi uos nō faciatis.Phe.qd eſt?Gna.cēſeo.i.iudico.militē riualē.i. æmulū eiuſdē meretricis amatorem. Fa/
cta eſt aūt nois huius trāſlatio a feris quæ ſitiētes cū ex eodē riuulo hauſtū petūt in ꝑliū contra ſe inuicē cōcita
tur.cēſeo ergo riualē recipiūdū.i.admittēdum in aliqua parte apud thaidem. Phe.Hem.indignantis eſt.reci/
piundum uidelicet cenſes.Repetit enim phedria id uerbum quod ſibi accidit moleſtum. Gna. modo:ideſt
tantummodo uel nunc cogita conſidera hercle tu libenter uiuis:ideſt conſuetudinem habes & familiarita/
Etenim tem uiuendo cum illa.etenim uel ſit unum uerbum pro quia:uel ſunt duo.i.& certe.bene.i. ualde libenter.
Victitas

DONA.¶Suppeditare.p.ſ.ſ.t.aut ſuppeditare pro ſuppeditari:aut deeſt ſe:ut Accingunt oēs operi. ¶Ad
oīa.h.o.n.m.e.u.t.n.p.locutio eſt ex negatiua tertia:ut agrum i his.r.m.n.p.h.¶ Ex uſu magis. pro utilior. Et
magis.o.ꝓ oportunior.¶Nemo eſt:hoc eſt opportunus. ¶Habet qd det.ut diues.¶ Et dat.n.l.ut liberalis.
¶Fatuus eſt.hoc eſt ex uſu ſuo.¶Inſulſus.ſine ſale & ſapiētia.aut ſine ſaltu & facilitate.¶Tardus.in uenerē.ſ.c. Inſulſus
¶Stertit.plus dixit q̄ dormit.¶Noctesq;.d.plus ſignificat q̄ ſi diceret diebus & noctibus ut hoc ipſo nomine
cōſiliarii auctoritas ineſſe uideat̄.¶Fatuus iepta loquēs a fando fatuus dr̄:ide fauni fatui & nymphæ fatuæ di/ Fatuus

Victitas :& qd des paululū eſt:& neceſſe eſt multum
Accipe thaidē: ut tuo amori ſuppeditare poſſit.
Sine ſumptu tuo ad oīa hæc magis opportunis: nec
Magis ex uſu tuo nemo eſt:principio & hēt qd' det
Et dat nemo largius:fatuus eſt:iſulſus:tardus:ſtertit
Noctesq; & dies:neq; iſtū metuas ne amet mulier:
Facile pellas ubi uelis.Phe.qd agimus?Gn.ꝑterea
Hoc etiā quod ego uel primū puto accipit hominem
Nemo melius ꝓrſus neq; ꝓlixius.Phe.mirum niſi
Illoc hoīe quoquo pacto opus ē.Ch.idē ego arbitror

ctæ ſunt.fatui igit̄ ſunt qui uerbis & dictis fatui Faunus
ſunt.Inſulſi uero corde & animo. Tardus cor
pore & membris:q̄q̄ & intellectu tardos uoca
mus qui ſtulti ſunt:ſed melius eſt ſic intelligi:
ut ea uitia uideatur dicere quæ iamabilē faciāt
etiam diuitem largūq; amatorē.nam aut uerba
cōmendat:ut Pendetq; iterum narrātis ab ore
Hic fatuus eſt:aut ſapientia gratū facit: ut Mul/
ta uiri uirtus aio.& hinc inſulſus ē.ſed mihi ui
detur fatuū dicere tm̄ qui glorietur & blandiri
amicæ neſciat.Inſulſum qui non ſit fallax & cu
pidus coitus.Tardum qui non facile explicet
uenerem quæ res meretricibus odioſa eſt.Fa/
uus.i.inſulſus.ſunt qui fatuos animo putant.
Inſulſum dictis:ſed male.nam fatui quoq; dii
ſunt:qui & fauni dicuntur:& nō ſtulti:ſed multū fantes.i.loquentes.fatuus eſt inſulſus:hæc quæ nunc addi/
dit nō ex ſuperioribus pendēt:ſed ſuperiora uelāt plurimū.nā quia diues & liberalis potuit obeſſe riualibus:
hæc oīa bona in milite corrūpunt̄:q; fatuus:q; inſulſus:& cætera quæ ipſe perſequitur.¶ Fatuus inſulſus:hæc
bene adduntur quia dixit & habet quod det:& dat nemo largius:ob rem eā ualebat ut amaret̄ miles a mere
trice:& ꝑponendus oībus eſſet.ſed ingrata ſunt mulieribus maximeq; laſciuis hæc oīa quæ ſubiicit fatuus &
inſulſus:hoc pro aceruo uitioꝝ cū quadā uultus improbitate pronunciandū:quo magis res in medio poſi/
ta eſſe uideatur.¶Vbi uelis qn̄ uel cum.¶Quid agimus:initiū conſenſiōis:dubitatio eſt eius qui negauerit.
¶Hoc etiā.deeſt uel habet.¶Quod ego.paraſitus.ſ.¶Primū puto.primū puto quaſi paraſitus.¶Accipit ho/ Accipere
minem.accipit:paſcit:inuitat.ut Illos porticibus rex accipiebat in amplis.¶Nemo melius prorſus:hoꝝ alte/
rū apparatū & alterū indicat copiā.¶Mirū niſi illoc homine.q.q.eſt:facete dixit adoleſcens rei parcus:& q pu
tet amorem ſine dāno eſſe oportere:quiq; feſellerit meretricem nō ſolū eiiciendū eſſe militem:ſed etiā quo/
uis modo ſuſtinendū ac pferēdū.¶Mirū enim illoc homine quoquo.obtinuit paraſitus iam quod negaba/
tur:primo deliberatū ut quid agimus poſt conceſſum:ut mirum niſi homine.q.p.ac mirū hoc inquit eiuſ/
modi eſt:ut etiam cum mala conditione patiendum ſit.¶Idem ego arbitror:ſane opus fuit conſenſione ꝑ/
cipue phædriæ cuius res agitur:nam ita & ſeruata perſona eſt tarde conſentientis amatoris.
GVI. uictitas.i.bonoꝝ ciboꝝ edax exiſtis cū illa & quod des.i.dare poſſis paululū eſt.i. paruulum admo
dū eſt & neceſſe eſt thaidē accipe multū donoꝝ.ſ.ut poſſit ſuppeditare ſe ſup.i.ſubminiſtrare ſe faciendo co/
piā ſui.aut ut poſſit incūbere idulgere tuo amori ſe ſuppeditādo tibi & tuæ uolūtati morē gerēdo & hoc ſi/
ne ſumptu tuo.i.ſine ipedio fortunaꝝ tuarū quæ paucæ ſunt nec diu poſſent cōtinuare nemo eſt magis op/
portunus.i.magis cōgruus ac magis ex uſu tuo.i. utilior tibi.nā ex uſu ſignificat ex utilitate.uſus enim inter/ Ex uſu
dū pro utilitate capit̄.nemo ē ergo magis ex uſu tuo ad hæc oīa uidilicet ut ſine ſumptu tuo & uictites cum
ea & thais multū accipiat &c.principio.i.in primis.& habet quod det.i.habet unde poſſit munera factitare
tanq̄ diues.& nemo dat largius.i.copioſius uelut liberalis.hæc aūt in eo bona corrūpunt̄ eo q; eſt fatuus.i.
inepta loquēs a fando.inſulſus.i.ſine ſale.i.ſapientia uel urbanitate.Id enim ſal ſignificat.nā ſales ſunt facetiæ Sales
ſeu urbanitates.Inde ſalſus hō dr̄.i.urbanus facetus lepide loquēs.Inde inſulſus a mutata in u quaſi nō ſalſus. Salſus
i.nō urbanus aut facetus ſed potius inſipidus & illepidus.eſt etiam tardus.i.hebes torpidus corpore & mē/ Tardus
bris & forte intellectu & ingenio obtuſus.Itaq; ut donatus inquit.Fatui ſunt qui uerbis & dictis fatui ſunt.i
ſulſi uero qui corde & aīo.tardi aūt ſunt qui corpore & mēbris torpidi ſunt etiā & itellectu tardos uocamus.
Stertit.i.dormiēs in ſonū ꝓrūpit noctes & dies.i.diebus & noctibus:uel die ac nocte:uel noctu diuq;:aut lu/
ce ac tenebris:iſta enim oīa idē ſibi uolūt.Neq; metuas ne uerearis.ne.i.ut.& ut.i.q;.mulier thais amet iſtū.ſ.
militē.per contēptū dicit iſtū.facile pellas.i.repellas cū ab ea.ubi.i.qn̄ uel cū uelis.Phe.qd agimus initium hoc
eſt conſenſionis.Gn.ꝑterea.i.ꝑter ea quæ dixi de eo hoc deeſt ſup.uel habet hoc qd.uel.i.etiam.puto.i.repu Vel ꝓ etiā
to.primū.i.ꝑcipuū:q̄a paraſitus qui cupio laute epulari & replere uentrē.Nemo accipit.i.inuitat excipit tra/
ctat paſcit.Vir.Illos porticibus rex accipiebat in amplis.i.paſcebat tractabat.Nemo ergo accipit hominē ali/ Virgilius
quē ꝓrſus.i.oino.melius.i.lautius apparatius.neq; ꝓlixius.i.largius copioſius.nā ꝓlixius interdum ſignificat Prolixius
largum ut ſæpe Cicero habet in ſuis epiſtolis.Phe.mirum eſt ſup.ni.i.ſi non,opus eſt.i.ſi non indigemus illo Cicero
homine.ſ.milite.quoquo pacto.i.quocūq; modo ſit opus.Chæ.ego arbitror hoc idem.ſ.opus eē illo hoie.

VNiVERSiDAD DSALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONA.❡Recte facitis gratiarũ actio eſt.❡Vnũ etiã uos oro.ſubtiliter etiã paraſitus hic ſe adiungit:ſuſq; ptes circa hos agit.❡Satis diu iã hoc ſaxũ uoluo.uide quẽadmodũ ſeruat ſe paulatim etiã in eos aſſentatio/nẽ ex uituperatione militis.❡Hoc ſaxũ.ꝓuerbiũ in eos qui extricabili labore afflicti ſunt:& bñ ſaxũ de ſtulto milite ait:& ſeipm ſiſyphum phedriæ fecit.❡Hoc ſaxũ uoluo.uelut ſiſyphus apud inferos.❡Vt me in.u.g.iã laudat & nimis paraſitus eſt:ſi recorderis eũdẽ dixiſſe facete:lepide:laute.n.ſ.❡At ego pro iſtoc phe.ſubaudia mus & ſum hic:aliter non ut paraſitus ait.❡Phedria & tu chærea.ambos nominat quaſi legibus paciſcatur.

❡Hunc comedeũdũ:& cũ cæteris rebus ſum/mus poeta etiã ſidẽ oſtendit amicitiæ paraſiti/cæ exemplo gnatonis de milite loquẽtis hoc modo.❡Propino.facete ſic dixit ut paraſitus:& ut qui de eo cõuiuio loqueretᷣ.❡Dignus.hæc uerba ultima longi ſermonis eiuſmodi ſunt:ut miles hæc audiens laudatũ ſe eſſe & ap/probatum exiſtimet.❡Vbi uis.honorifice re/uocat allegatũ cũ iniuria dicendum ubi uis:qa accede impatiuũ erat:& ubi niſi quando intel

Διλογια lexeris uitiũ ẽ.❡Iſti te igno.figura Διλογια.ad utrũq; enim pertinet:& ad laudẽ & ad mo/res oſtendit & hoc ambiguum.❡Secundum facta & uirtutes tuas.& hoc amphibolũ.nam uirtutes ironicos pro uitiis poſuit ut neſcis q uit fieri:& ornatus eſſes ex tuis uirtutibus:facta & uirtutes proprie militibus aſcribuntur.❡Facta &.u.amarior eſt ironia in uitioſos homi/nes q̃ ueritas.❡Nunq̃.e.f.u.nunq̃ & locum &

> Gn.recte facitis:unũ etiã uos oro:ut me in ueſtrum
> Gregem recipiatis.ſatis diu iã hoc ſaxum uoluo.
> Phe.recipimus.Chæ.ac lubẽter.Gn.at ego pro iſtoc
> Phedria & tu chærea hunc comedeundum:
> Et deridẽdũ uobis ꝓpino.Chæ.placet.Phe.dignus ẽ.
> Gn.accede ubi uis thraſo.Thr.obſecro te qd agimus.
> Gn.quid:iſti te ignorabãt:ſed mores poſtq̃ oſtendi
> Tuos:& collaudaui te:ſecũdũ facta & uirtutes tuas:
> Impetraui.Thr.bene feciſti:& gratiam ago maximam
> Nunq̃ etiã fui uſq̃:quin me omnes amarint plurimũ.
> Gn.dixin ego uobis in hoc eſſe atticã eloquentiam.
> Phe.nihil prætermiſſum.Gna.ite.hac.
> Vos ualete & plaudite:calliopius recenſui.

Nuſq̃ & uſq̃ tempus ſignificat.Vſq̃ locum magis:nunq̃ pro non.❡Et nunq̃ uſq̃.pro nõ uſq̃.i.nuſq̃.❡Quin me oẽs ama/rint.contrariũ ſuperiori.qd ẽ enim ꝙ bene nõ fecerit quicq̃:ſi in illo eſt ut ametᷣ.❡Atticã elo.& hoc ironicos.ut illa quæ ſupra atticã dicit ueram atq; germanam:quia excultior eloquentia dicitur attica:& ſummi orato res attici appellati ſunt.❡Prætermiſſum eſt.& hoc anceps eſt intellectu gemino ad utrũq;.❡Ite.h.quo uocat paraſitus.an ad meretricẽ an ad cœnam militis ut promiſit hoc ego credo & cenſeo.❡Ite.h.comeſſatum ad militem uel ad thaidẽ.Si cœnæ interfuit meretrix:quomodo poſt acta ſunt omnia:cum mentio noctis facta non ſit.oĩa poſt cœnam geſta ſunt & non cõpleta per rixam.Cœna non ſupfluit plurimũ tpis ad agendum.

GVI. Gna.Recte facitis ita uidelicet iudicando & in hoc grãrũ quodãmodo eſt actio.etiã oro uos unum i.a uobis unũ flagito uel peto.nã oro duos regere põt actõs.ut recipiatis.i.aſcribatis me in ueſtrũ gregẽ.i.in ueſtrã cõitatẽ ſeu in ueſtrã ſocietatẽ & catervã ut ego ſim unus ex numero uro.iã ſatis diu.i.iã ſatis lõgo tpis

Hoc ſaxũ uoluo ſpacio.uoluo hoc ſaxũ.i.deduco iſtã materiã & ad hoc tẽdo ut habeatis militẽ cuius ſumptibus meretricem foueatis & me in ueſtrã recipiatis fidẽ & ſocietatẽ.Eſt enim ꝓuerbiũ in eos qui iextricabili labore(.i.labore cuius exitũ uidere nõ pñt)afflicti ſunt.qd a ſiſypho latrone tractũ ẽ q.p ſupplicio æterno ſaxum inextricabili ter apud inferos uoluit neq; illius reuolutionis exitũ uidere põt.Vbi.n.dici ſolet iãdiu ſum in hoc labore.ud iãpridem deduco iſtam materiã.diceretᷣ eleganter.iãdiu hoc ſaxũ uoluo.Phe.recipimus te gnatonẽ in gregẽ nrum.Chæ.ac.p &.lubenter.i.libenter recipimus inq̃ te.Gna.at ego gnato pro iſtoc.i.iſta re pro iſto bñficio ꝙ me admittitis in gregem urũ;.o phedria & tu chærea.ꝓpino.i.porrigo offero uobis hunc militem come

Propinaŕ Valerius dendum .i.q̃tum ad ſubſtantiã ſuã ac rem familiarẽ cõſumendũ & deridendũ.i.illudendũ.Propinare ſignifi cat poſt potũ dare ſiue aliquẽ ꝓuocare potu.Et ubi dici ſolet bibo tibi:dicẽdũ latine foret ꝓpino tibi.Valeri⁹ li.iii.capite de fortitudine.Ridẽſq; ſeruo publico qui eã tradiderat critiæ inquit ꝓpino.Chæ.placet.i.uolum⁹ ut aut recipiaťᷣ aut derideatᷣ ac bonis euacuetᷣ.Phe.Dignus eſt qui.ſ.comedatᷣ ac rideatᷣ:ſed noluit id eſſerre ut illis ultimis uerbis ſublata uoce enunciatis exiſtimet miles ſe laudatũ ac ꝓbatũ.Gna.o thraſo accede.ubi.i. q̃ñ uis.Nã ubi uis aduerbiũ loci nõ habet hic locũ poſt uerbũ motũ ſignificans.Thra.Obſecro te.i.te rogo. qd agimus.i.qd facimus quõ ſe habet res mea.Gna.qd.i.petis quid agamus.Iſti phedria & chærea ignorabãt

amphibolum i.nõ nouerãt te.ſed poſtq̃ oſtẽdi mores tuos amphibolũ.nã ſunt boni mores & mali.& poſtq̃ collaudaui te ſcdm facta.i.geſta & uirtutes tuas.ipetraui.i.obtinui qd uolui.Ironice aũt hæc oĩa dicuntᷣ.Amarior enim eſt ironia in uitioſos hoĩes q̃ ueritas.Thr.bene feciſti & habeo tibi.ſ.maximã grãm.etiam nunq̃ fui.uſq̃.i.in ali quo loco.Donatus uult capi nunq̃ pro nõ:nihil tñ ꝓhibet qn poſſit tpaliter ſumi.qn.i.ꝙ nõ oẽs hoĩes ama rint.i.amauerit me plurimũ.Gna.alloquiťᷣ gnato phedriã & chæreã.dixin.i.dixi ne uobis.eloquẽtiã.i.facũdi am.atticã.i.uetam germanam uenuſtã excultã eſſe.i.reſidere in hoc milite.hoc dicit per ironiã. Et bene atti

Attica eloquentia cam dicit.nã excultior eloquentia diciťᷣ attica & ſummi oratores attici appelati ſunt. Inde etiam attica uenus diciťᷣ.i.uenuſtas ſermonis ac feſtiuitas excultior cuiuſmodi uigebat apud athenienſes quorum oratores om nes dicendi ueneres ſectati ſunt.Gna.ite hac.i.per hunc locũ quẽ oſtẽdo comeſſatũ.ſ.ad militẽ uel ad thaidẽ

Acta ludis

Vos ſpectatores ualete & plaudite.i.cõgratulamini poæte.Ego Calliopius Terẽtii defenſor.recenſui.i.re/cognoui hãc comœdiã terentianã & in ea meũ adhibui iudiciũ ac meam cẽſuram ſeu eam probaui

Acta ludis Megalenſibus.L.Cor.Lẽ.L.Va.Flac.ædi/libus curulibus.Egere Ambiuius Tur.L.Attilius prænestinus.Græca Menãdri prima acta ſecũda Modulauit Flaccus Claudii tibiis duabus dex/tris.M.Iunio.T.Sempronio Cõſulibus.

Io.Calphurnii uiri Clar.In.P.S.Terentii CAL. Heautontimorumenõ examiata iterptatio.

i N militiã ꝓficiſci. Hæc fabula me/nãdri græca:quæ facta a Terẽtio la/tina:nomen idẽ obſeruauit:ne græ ci nois euphoniã pderet.qd Terẽ/tius minus laudis exiſtiaret ꝓpria ſcribere q̃ græca trãſferrᷣ Nomẽ hẽt a ſene ſeipm excru ciãte ob filii abñtiã:quẽ amãtẽ duritia ſua i militiã ꝓficiſci cõpulerat. Heautõtumoru/menos:latie ſeipm excruciãs interptatᷣ.Illud aiaduertẽdũ oẽs terẽtianas fabulas ex utroq; genere mixtas:pter hanc.Nã comœdiæ aut motoriæ ſunt aut ſtatariæ:aut mixtæ.Moto riæ turbulẽtæ ſtatariæ quietiores.mixtæ ex utroq; actu cõſiſtẽtes.In hac q̃ plurimũ dele ctat & actu & ſtilo pſiæ ptes ſũt Menedemi & Chremetis:ſcdæ Cliniæ & Clitiphonis: tertiæ Syri:& ſic deiceps.Hæc ẽt ut cæteræ qnq; actus hẽt ꝓlogũ cõcitatũ.Nã & ſe pur gat:& i lædẽdis aduerſariis ẽ occupatus.Ar gumẽtũ quoq; nõ ſimplicis negocii hẽt:nec unius adoleſcẽtis:ut in Ecyra:ſed duorũ:ut in cæteris fabulis.

Heauton/tumoru/menos

c Hremes grauidæ uxori oli iterminatus:ſi puellã pareret nolle tolli.At illa clã anui corinthiæ nutriẽdã dedit.hãc adultã clinia iuito pře amare cœpit:cuius duritia & aſſiduis iurgiis i militiã ꝓficiſci compul/ſus ẽ.Poſtea facti patrẽ menedemũ adeo pœnituit:ut oĩa uẽderet & agꝛ emeret:in eo ſe exerceret ut ſic filii iniuriã ulciſceretᷣ.paulopoſt reuertiťᷣ clinia.& clã pře diuertiťᷣ apud clitiphonẽ q & ipſe amabat ſcor/tũ bacchidẽ.Mittit accerſitũ cupitã antiphilã clinia:cũ q̃ & bacchis una uenit:hãc adoleſcẽtes cliniæ amicam ſimulãt ſyri technis:antiphila ad matrẽ deduciťᷣ.cuius occaſione ſyrus decẽ minas meretriculæ auferta chre me.dehic ãtiphila clitiphonis ſoror repiťᷣ:& cliniæ in uxorẽ datᷣ:Chremes bacchidẽ a clitiphone amari aiad/uertit.Iraſciťᷣ:minatᷣ:ſed & menedemo adhortãte filio ignoſcit & aliã illi dat cõiugẽ.In prĩo actu agiťᷣ de con/iũctiõe ſenũ:uidilicet menedemi & chremetis ſimul & de amicitia & familiaritate adoleſcẽtiũ:in q̃ clitipho ardẽtiſſimus oñdiťᷣ.Secundus actus cõtiet quẽadmodũ adoleſcẽtes amicas recepint ſimul & ſyri callidũ cõſi liũ.Tertius actus exprimit ſyri fallaciã i chre.ut bac.credat cliniæ eẽ amicã & ãtiphilã araboni bacchidi relictã eẽ putet ꝓ argẽto qđ anũ corĩthiã meretrici debere finxit.In q̃rto actu agiťᷣ de recognitiõe ãtiphilæ & de ex torſiõe argẽti qđ bacchidi clitipho ꝓmiſerat.Quitus uero act⁹ cõtiet oim reꝝ cõuerſionẽ ad iocũdos exitus pateſcã cũctis cognitiõe geſtoꝝ:& quẽadmodũ ãti.uxorẽ clinia duxerit.Clit.uero dimiſſa bac.aliam accepit.

GVI Arg. Heautontimoru.

c Hremes & Menedemus duos filios hũerũt.Chremes Clitiphonem & Menedemus cliniã Clitipho exarſit in bacchidis meretricis amorẽ.Clinia aũt in antiphilæ q̃ cũ ea cõſidebat.Menedemus ægerrie ferẽs illud iurgiis multis filiũ Cliniã i militiã ire cõpulit.Deide ad ſe reuerſus & ſe orbũ uidens oĩa uẽ didit & agrũ emit in quo ſe exerceret ac maceraret:i ſeipſo filii iniuriã uolẽs ulciſci.Interea Clinia clã patre re diit diuertitq; ad clitiphonẽ ubi cũ accerſiſſet Antiphilã bacchis una cũ ea uenit cupiente Clitiphone.Chre/metiq; pſuaſũ ẽ eã eẽ cliniæ amicã q̃ hřet puellã Antiphilã arabonis grã ob pecuniæ certæ ſũmã q̃ ei ab anu corĩthia debebaťᷣ.hæc aũt pſuaſio a Syro callido ſeruo ꝓdiit:effectũq; ẽ ut a Chremete extorq̃renťᷣ decẽ minæ q̃s Clitipho ꝓmiſerat ipſi Bacchidi.Poſtea agnita eſt Antiphila eẽ ipſius Clitiphonis ſoror q̃ a mře fuerat tra/dita cuidã anui Corinthiæ ſecreto.ppterea ꝙ chremes uxori ſuæ fuerat iterminatus ſi puellã pareret nolle tol/li.itaq; ipſa agnita data eſt Cliniæ in uxorem Clitipho uero dimiſſa Bacchide aliam accepit.

ASCEN.

q Vandoqdẽ(ut poſt finẽ opis dicturi ſumus)auctor ipſe Guido Iuuenalis opam nrãm amiciſſime eſ flagitauit:q̃ cõmẽtaria in Terẽtiũ.ꝓperãti ut ingt ſtudio edita(qppe quo tpe ifinitis laboribus iplexus eẽt)recognoſceremus.noluimus in tã pia re difficiles nos exibere. Ne qs aũt eius q̃ plurima ſunt bñ/& argute dicta a nobis deprauata putet:nõ duximus eius dicta imutare:ſed ipſis fideliter impſſis nrãs anno tatiũculas:quotiens cõmodũ uidebiťᷣ ſupaddere inſtituimus. Vt igiťᷣ ad rẽ ipſã redeamus. In huius argumẽti enarratiõe:qđ dř.Bacchis una cũ ea uenit cupiẽte clitiphone &c.ſic intelligo.Nõ qdẽ ut i pĩcipio id cupiue/rit clitipho.Nã clã eo effectũ ẽ ſed ubi cõſiliũ Syri itellexerat.Itẽ illud. Effectũq; ẽ ut a Chremete extorq̃rentur decẽ minæ q̃s Clitipho ꝓmiſerat Bacchidi.poſtea agnita ẽ antiphila &c.Nõ intelliges ut prius extorſerit mi/nas illas q̃ agnita fuerat antiphila.Voluit qdẽ eas extorq̃re ſyrus.ſed eiuſmodi uia quã itẽdit non placuit chre meti poſtea uero q̃ ãtiphila agnita erat filia chremetis abſtulit eas ab eo ppea ꝙ ſyrus honeſtum duxerat ut p

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

alimētis redderent᷑. Quod etiā Chremes atteſtatur. ut uidere eſt. Credo ergo ab auctore poſitū fuiſſe. nō poſtea. ſed poſtq̄ agnita &c.

Argumentū.

GVI i N militiā &c. Pr̄. ſ. menedemus durus. i. acerbus: & qd̄ iepte dr̄ i hac ſignificatione rudis. cōpulit. Cliniā gnatū. i. filiū ſuū. amātē. i. q amabat antiphilā puellā proficiſci in militiā. i. bellū. & ipſe Menedem⁹ pœnitēs. i. pnīa ductus. facti illius. i. talis duritiei. angebat ſeſe aio. i. aio curas euoluebat. uel ipſe pœnitens facti aio. i. i aio ſuo angebat ſeſe. i. macerabat ſeu excruciabat ſeipm. Mox. i. ſtatim. ubi. i. poſtq̄ reuerſus clā pr̄e. i. neſciēte pr̄e. diuerti᷑ p diuertit ſe uel d̄flecti᷑ ad clitiphonem. is clitipho amabat ſcortū. i. meretricē Bacchidē. Cum clinia acerſeret antiphilā cupitā. i. amatā Bacchis uenit. ut. i. tanq̄ amica eius cliniæ. ac antiphila uenit inq̄ gerēs hitū ſeruulæ. i. tanq̄ ancillæ bacchidis. Id factū eſt ſup. quo. i. ut clitipho celaret pr̄e; ſuū chremetē. hic clitipho aufert i. extorq̄t a ſene. ſ. chremete. meretriculæ. i. p bacchide cui pmiſerat decē minas. i. decē libras. technis. i. artib⁹ & calliditatib⁹ ſyri. Antiphila repi᷑ ſoror clitiphonis clinia accipit hāc. ſ. antiphilam uxorem. clitipho accipit aliā uxorē demiſſa bacchide. nā ſi itelligeret bacchidem dixiſſet alteram.

Heautontimorumenos Argumentum.

I N militiā pficiſci gnatū cliniā amantē antiphilam
Cōpulit durus pater: animoq; ſeſe angebat
Facti pœnitēs: mox ut reuerſus eſt clā patre diuertitur
Ad clitiphonē. is amabat ſcortum bacchidem;
Cū accerſeret cupitā antiphilā clinia; & eius bacchis
Venit amica: ac ſeruolę habitū gerēs antiphila
Factum id quo patrē ſuū cælaret clitipho. hinc technis
Syri decem minas meretriculæ aufert a ſene:
Antiphila clitiphonis reperitur ſoror:
Hanc clinia; aliā clitipho uxorem accipit.

Prologus.

N E cui ueſtrū ſit mirū: cur partes ſeni
Poeta dedirit: quæ ſunt adoleſcentū; id
Primū dicā: deinde quod ueni eloquar: ex
Integra græca itegrā comœdiā hodie ſum acturus
Heautontimorumenon duplex q̄ ex argumēto facta
Eſt ſimplici. nouā oſtendi eſſe & quæ eſſet: nunc qui
Scripſerit: & cuia græca ſit. ni ptē maximā exiſtimarem
Scire ueſtrū dicerē id. nūc q̄obrem has ptes didicerim
Paucis dabo. oratorē uoluit eſſe me: nō plogū ueſtrum

CAL. n E cui urm̄ ſit mirū. Prologus cōcitatus. nā & ſe purgat & aduerſariū acriter terret. Actor quoq; ex cōmodo ſuo cur hāc comœdiæ actionē ſuſcepit cauſas. affert. ℂ Partes ſeni. bn̄ dixit ptes. nā cū comœdia quinq; actus hēat: erat ut iqt Pedianus pſona primariū ptiū: erat & ſecūdarum & ſic reliquar̄. Cice. i diuinatiōe. Vt in actoribus græcis fieri uidemus ſæpe illū q̄ ē ſecundarū aut tertiarū ptiū &c. erāt igi᷑ ptes ſenū erāt adoleſcētū: hic tractū eſt ut dicatur meæ ptes ſūt tuæ ptes ſūt. ℂ Quod uēi deeſt pp. ℂ Ex i. g. Terē. ecyrā & phormionē ab appollodoro trāſtulit reliqs q̄tuor a menādro. ℂ Et q. e. i. quo noīe uocare᷑. ℂ Cuia. g. ſit. antiq; dictū. ℂ Has p. d. docet poeta diſcit actor edunt magiſtri ut apud ℂ Oratorē uo. me eē n̄ p. Offm̄ plogi an̄ narrationē rei ſemp ē. uerūm̄ & poſt pricipiū fabulæ iduci᷑. ut apud Plau. in milite glorioſo: & apud cæteros magnæ auctoritatis ueteres poetas. ℂ Oratorē ſic in prologo ecyræ: Orator ad uos uenio cū ornatu plogi. ℂ Oratorē. oratorē audire oportere ius gentiū ē. Oratorē nō licet iniuriā pati. Ne igi᷑ patia᷑ iniuriā nō ſe prologum ſed oratore; nominat. Et orator eſt q rogat: exorator qui impetrat. alibi. Teren. Orator ad uos ue. ſinite ex. ſiē. Et orator eſt cui cauſa defendenda mandatur.

Orator
Exorator

GVI. n E cui urm̄. Hic ē prologus cōcitatus. nā & ſe purgat & aduerſariū acriter terret. Actor quoq; ex cōmodo ſuo cur hāc comœdiæ actionē ſuſcepit cāſa affert. Actor loqtur. i. ille q comœdiā ē acturus. ne cui. i. ut nō alicui urm̄ q auditis ſit mirū: cur poeta dederit ptes. i. offm̄ ſeni. q. ſ. ptes ſūt adoleſcētū. i. ſpectāt ad adoleſcētes. & p ſenē ut ſentio intelligit ſeipm q iā ſit ſenio cōfectus. Dicā primū id. ſ. q̄re dederit ptes mihi ſeni agēdi hāc cœmediā cū tn̄ aptiores forēt iuuenes. Deinde eloq̄r. i. culto ſermone dicā. qd. i. pp qd uel q̄re. ueni. i. pdii i mediū. Ego ſū acturus. i. recitaturus hodie hāc comœdiā itegrā trāſlatā ſup. ex itegra græca menādri. Nā ex menādro oēs trāſtulit pter duas. ſ. ecyrā & phormionē q̄s ex appollodoro traduxit. Sum ergo acturus hodie hāc comœdiā noie. ſ. Heautontimorumenos quæ dictio græca in latino ſonat ſeipm excrucians. quæ. ſ. comœdia facta ē duplex propter ſenes & iuuenes qui in ea introducuntur ex argumēto ſimplici. i. ex materia uniformi. Oſtendi hāc comœdiā eē nouā. i. nouo modo traductā ex greco: & oſtendi quæ eſſet. i. quo. noie nūcupare᷑. Nūc m. i. niſi exiſtimarē maximā partē ueſtrū ſcire qui ſcripſerit. i. cōpoſuerit & cuia. i. cuius auctoris ipſa græca ſit: dicerē id. nūc dabo. i. dicam. paucis. i. breui ſermone q̄obrem didicerim has partes. i. diſcēdo eas ſuſceperim. Poeta uoluit me eſſe oratorem. i. oratione aliquid rogare ſtudentem. Orare enim eſt petere ſeu rogare. ſed exorare eſt ipetrare. Itē orator dici᷑ qui cauſas orat in foro. Item dicitur legatus q ad pegrinas nationes mitti᷑ ut oratione ſua efficiat ſi poſſit ne bellū exoria᷑: ſed petita repetan᷑. & quoniam oratori nō licet iniuriā facere: ideo actor ne patia᷑ iniuriā non ſe prologum: ſed oratorem nominat. Non uoluit inq̄ me eſſe prologum. i. facientē præfationem ſiue proloquium ſiue narrantem totius comœdiæ materiā.

Floqui

Heautontimorumenos

Orare & exorare

Iudiciū fecit

CALPH. ℂ A facūdia. bn̄ facūdia dixit nō eloquētia: facūdus dici᷑ qui bene fari pōt. Eloquēs qui & inuenit & dicit. ℂ Nā q; ru. diſ. id qd̄ maliuoli uitio dāt ſibi laudi aſcribit ſeq; exēplo pſtantiſſimor̄ poetarū defendit: q idē factitauerūt. ℂ Diſtulerūt. diuulgauerūt. ℂ Autumat. opina᷑: dicit cenſet. ℂ Habet. b. ex. uidelicet plauti: neuii: ennii: quos auctores Terētius habebat: ut in plogo andriæ fate᷑. Qui cum hūc ac. ne. plau. en. ac. quos hic nr̄ auctores habet. Tū q; maliuolus uetus poeta a natura maliuolus: a tpe uel inuidia: uetus: a ſigno æmulationis poeta: Vetus plær̄uq; ad laudē refer᷑: iterdū ad uituperationē. Vetus. ſ. carioſus: & quaſi rācidus. Maliuolus nō criminibus: ſed maledictis. ℂ Amicū ingenio. ſ. hoc idē refellit in plogo adelphorū. Idq; laudē maximam ducit: qd̄ illi uehemēs maledictū exiſtimāt. Nā qd̄ iſti dicunt maliuoli hoīes nobiles eū adiutare: aſſidue q; una ſcribere: qd̄ illi maledictū uehemēs eē exiſtimāt: eā laudē hic ducit maximā. Cū illis placeat: qbus uobis uniuerſis & populo placēt. ℂ Hūc. m. uidelicet poetā elegātē. Muſicus latine dici᷑ elegās. αμουσοσ uero græcæ dici᷑ inelegās. ℂ Muſicū. Quintilianus. nā qs ignorat muſicē ut de hac primū loq̄r tn̄ illis iā antiqs tpibus nō ſtudii mō: uerūetiā uenerationis habuiſſe ut iidē muſici & uates & ſapiētes iudicarentur & ille apd̄ ariſtophanē dicit ſe muſicā neſcire pter lr̄as muſicā appellat orbē doctrinæ: lr̄as prima elemēta. ℂ Amicū. p amicor̄: uidelicet Lælii & Scipionis: quor̄ amicitia Terē. familiariſſime uſus eſt. ℂ Arbitriū. u. bn̄ arbitriū. nā arbiter dr̄ iudex q tocius rei hēt arbitriū & facultatē. hor̄ eni arbitrio & iudicio comœdia cōmēdari poterat. ℂ Ne plus. i. p. iuſtā rē petit: quæ qdem niſi ab iniuſtis cōcedi᷑. ℂ Quin nuper. f. ſ. c. in hoc nota᷑ aduerſarius qui decor̄ pſonæ nō ſeruauerit. Quid enim magis pter ſerui decorum. q̄ ut illi populus in uia decedat & inſano ſeruiat.

Diſtulere
Autuma᷑

Iudiciū fecit: me actorē dedit; ſed hic actor tantū poterit
A facūdia q̄tū ille potuit cogitare cōmode: qui orōnem
Hanc ſcripſit: quā dicturus ſum: nā qd̄ rumores
Diſtulerūt maliuoli multas cōtaminaſſe græcas: dum
Fecit paucas latinas: id eſſe factū hic nō negat; neq;
Se pigere. & deinde facturū autumat. habet
Bonorū exemplū: quo exemplo: ſibi licere id facere
Quod illi fecerunt putat; tū quod maliuolus uetus
Poeta dictitat; repēte ad ſtudium ſe applicaſſe hunc
Muſicum; amicum ingenio fretū haud natura ſua
Arbitriū ueſtrū; & ueſtra exiſtimatio ualebit: q̄obrem
Oēs uos oratos uolo ne plus iniquū poſſit q̄ æquum
Oratio. facite æqui ſitis. date creſcēdi copiā nouarum
Qui ſpectandi faciunt copiā ſine uitiis ne ille pro ſe
Dictum exiſtimet. qui nup fecit ſeruo currēti in uia
Deceſſiſſe populū; cur inſano ſeruiat; de illius

Muſicus

Arbiter

GVI. fecit ipſe poeta iudiciū eē ueſtrū. i. uoluit ut iudicaretis uel fecit id quod cēſebatis eē faciendū & ueſtræ morē geſſit uolūtati. dedit. i. deſtinauit exhibēdo me uobis actorē. i. repræſentatorē ſeu pnūciatorē. Sed hic actor. ſ. ego quē poeta uobis dedit tātū poterit. i. tantū cōſeque᷑. a facūdia. i. ex ornatu loquēdi ſeu ſuauitate pnūciādi. q̄tū ille poeta ualuit cogitare. i. inuenire. cōmode. i. apte. q. d. actor facūdia tātū ualebit ſeu poterit q̄tū poeta iuētione cōmoda. qui. ſ. poeta ſcripſit hāc orōnē quā ſū dicturus. ſ. facūde pnūciaturus. nam qd̄ i. q; aūt modus rn̄dendi. maliuoli. i. inuidi & æmuli diſtulerūt. i. diuulgauerūt. rumores. i. ſermones i populo: ſeu famā. ipm poetam cōtaminaſſe. i. fœdaſſe maculaſſe ex multis unā faciēdo multas græcas comœdias. dū. i. q̄n fecit paucas latinas comœdias. hic poeta nō negat id eē factum. i. ex multis græcis paucas eē factas latinas. neq;. i. nō. i. & nō negat inq̄ ſe nō pigere. i. nō dolere id. i. ob id. & autumat. i. opina᷑ dicit cenſet ſe facturū. Deinde. i. poſtea id inq̄. ſ. ſe facturū paucas latinas ex multis græcis. ipſe poeta hēt exēplū bonor̄. i. doctor̄ eruditorū poetar̄ comicor̄. ſ. neuii plauti & cæteror̄. quo expēlo. i. qua imitatione putat licere ſibi facere id qd̄ illi fecerūt. Tū. i. deinde arbitriū ueſtrū. i. ueſtrū iudiciū. ur̄a exiſtimatio. i. ur̄a ſn̄ia. ualebit. i. locū ac pōdus habebit ſeu auctoritatē in eo ſup. qd̄ poeta. ſ. Luſcius lauinius. maliuolus. i. malignus ſuis maledictis & detractiōibus. uetus. i. inueteratus in ſua inuidia & detrahendi atq; latrandi cōſuetudine dictitat. i. iactitat. hūc muſicum i. hūc poetā elegātē. nā a muſicis. i. a camœnis ſeu cātibus & carminibus amœnis dr̄ muſicus: q̄lis rite cēſendus ē poeta q muſis eſt ſacer. ē enim muſar̄ ſacerdos. Muſicus ergo latine dr̄ elegās ſicut amuſos græce dr̄ inelegās. qd̄ dictitat. Ergo hūc muſicū ſe applicaſſe. i. appuliſſe aium repēte. i. ſubito ad ſtudiū fretū. i. cōfiſū ingenio. i. induſtria. amicū. i. amicor̄ per ſyncopē. haud. i. nō fretū inq̄ natura ſua. i. propria minerua ſeu proprio & ſuopte igenio: & ut dici ſolet proprie marte. q̄re. i. q̄propter uolo uos oēs oratos. i. oro uos oēs. ne orō. i. ſermo iniquū. i. iniquor̄ & iproborū ac maliuolorū. plus poſſit. i. maiorē hēat auctoritatē q̄ orō. æquū. i. æquorū hoc ē bonorū & iuſtorū facite. i. laborate q; ſup. ſitis æq. i. iuſti iudices date copiā. i. facultatē creſcēdi. nouarū. i. ut creſcāt nouæ comœdiæ. Nā gtūs gerūdii ſingularis numeri iūgi᷑ gtō pluralis numeri. ut Plau. Incepti tui duo. noiandi iſtorū magis q̄ edūdi copia. Similiter hic date copiā creſcēdi nouarū. i. ut creſcāt nouæ. & date illā copiam his poetis qui faciūt copiā. i. facultatē. ſpectādi. aſpiciēdi. ſine uitiis. i. ſine erroribus ſeu erratis Ne. i. non prohibētis eſt. is. i. ille poeta non exiſtimet hoc dictum eſſe ſup. pro ſe. i. gr̄a ſui ſine ſua cauſa. Qui poeta nuper fecit. i. finxit ſuo poemate. populum deceſſiſſe. i. locum dediſſe ſeruo currenti in uia. & per hoc non ſeruauit decorū. Cur. i. quare. populus ſeruiat. i. obediat obſequa᷑ cedat iſano ſeruo. ſ. fatuo & deſpiēti.

Arbitriū
Exiſtiatio
Vetus
Amuſos
Applica᷑
Natura
Plautus

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

Stataria
Comœdia
Motoria

CALPH.ℭDate.p.m.ſ.i.ut liceat ad exitū uſq; fabulæ ꝑpetuo ſtare:ne uidelicet aliqua turba fiat:ut fieri ſolet aut ludis ſunabuli:aut gladiatoꝝ.Tunc enim neceſſe eſt relinquere comœdiæ actionē.Et bene dixit ſtatariā.Agi.n.dicit̄ fabula cū recitat̄ ſtare.cū placet.Eſt etiā comœdia quæ dicitur ſtataria:aut motoria:a ſtatariis actibus uel motoriis.ℭNe ſemper ſer.c.exprimit uarias pſonas quæ in comœdiis introducunt̄: quibus ars comica ualde nobilitat̄.Inducitur aūt leno piurus:amator feruidus:ſeruulus callidus:& amica illudens:& uxor inhibēs:& mr̄ indulgēs:& patruus obiurgator.& ſodalis opitulator:& miles præliator:paraſiti edaces:parentes tenaces:& meretrices procaces. ℭMea cauſa.cauſam hāc iuſtā: paranomaſia.ℭSiq̄ laborioſa eſt.iuſtū eteni eſt ſeni in re laborioſa fauorē pſtare.ℭAd.a.g.gregē cū cōtēptu dixit:alios actores puiſaciens.Gregē appellat ſcenicoꝝ turbā.Plau.in prologo aſinariæ.Quæ quidē mihi atq; uobis res uertat bñ atq; huic gregi.Eſt.p.o.hoc ē nitida quæ facile aſſenſum auditoꝝ ieat:ℭSi nūq̄ auare.p.ſt.per hæc uerba Terēti⁹ demōſtrat q̄ grauis actor ſit:q ſuas cœmedias probet. ſic Horatius:Et cū reſpōdere coneris. Quæ grauis æſopus:quæ doctus roſius egit. ℭEt cū eē quæſtū.nōnūq̄ ſubaudit̄ ſi:ut ſit & ſi cū quæſtū.ℭSeruire.u.cō.plus dixit cōmodis q̄ ſi diceret uoluptatibus.

Peccatis plura dicet quū dabit alias nouas:niſi finem
Maledictis facit:adeſte æquo aío:date poteſtatem
Mihi ſtatariā agere:ut liceat per ſilentiū:ne ſemper
Seruus currēs:iratus ſenex: ædax paraſitus:
Sycophātā aūt īpudēs:auarus leno aſſiduo agēdi ſint
Seni clamore ſummo cū labore maximo: mea cauſa
Cauſam hāc iuſtam eſſe animum inducite:ut aliqua
Pars laboris minuat̄ mihi,nā nunc nouas qui ſcribunt
Parcūt mihi nihil.ſiqua laborioſa eſt ad me curritur
Sin leuis ad aliū defert̄ gregē:in hac eſt pura oratio
Expimini in utrāq; partē ingenium quid poſſit meum,
Si nunq̄ auare præcium ſtatui arti meæ & eum eſſe
Quæſtū in animū induxi meum q̄maxime
Seruire ueſtris cōmodis exēplū ſtatuite in me:ut
Adoleſcētuli uobis placere ſtudeant: potius q̄ ſibi,

Chremes,Menedemus.

GVI. Poeta dicet plura de peccatis.i.erroribus ipſius poetæ.ſ.luſcii.cū.i. qñ. dabit alias comœdias nouas.niſi facit finē maledictis.i.detractionibus ſeu cōuitiis & dictis

Adeſte

cōtumelioſis.ac mordacibus.Adeſte.i.intēti eſtote ac auxiliū ferte more aduocati q clienti adeſt.i.pſidio illi eſt.æquo aio.i.bono aio et iuſte iudicāti ſine ulla affectiōe.i quēq̄ date ptātē ut mihi liceat per ſilētiū.i.p taciturnitatē.agere.i.recitare hāc comœdiā.ſtatariā.i.qetā quæ nō ē turbulēta ut motoriæ nā comœdiæ motoriæ ſunt turbulentæ.ſtatariæ aūt ſunt qetiores. Itē mixtæ ex utroq; actu cōſiſtūt.alii dicūt liceat nihil agere hanc ſtatariā.i.ſtando ꝑpetuo uſq; ad fabulæ exitū ſine turba aliqua.Agi enim dicit̄ fabula cū recitat̄.ſtare aūt cū placet.Ne.i.ut non ſeruus currēs ſit ſemper agēdus.Itē ne ſenex iratus ſit agendus ſemper.ne paſitus edax.i. uorax multi cibi ſit ſemper agēdus.ne ſycophāta.i.calūniator de quo ſatis prius dictū ē.ipudēs.i.iuerecundus ſit ſemper agēdus.ne leno.i.fouēs lenociniū hoc ē puellaꝝ & iterdū ꝓpriæ uxoris uēditor.auarus.i.cupid⁹ habēdi.ne ergo hi oēs prius enumerati ſint aſſidue agēdi.i.repreſentādi ac recitādi.ſeni.ſ.mihi actori annoſo.ſummo clamore.i.uociferatione magna cū magno labore.uos ſpectatores iducite aium.i.impate uobis ſiue pſuadete mea cauſa.i.mea cōtēplatione hanc cauſam.ſ.me eē ſenē iuſtam:ut aliq̄ ps laboris minuat̄ mihi.nā ii qui nūc ſcribunt.i.cōdunt nouas comœdias.nihil.i.nullatenus parcūt ſeni.ſ.mihi actori.ſiqua comœdia.i.ſi aliq̄ ē laborioſa.i.reqrens maximū laborē in ea agēda currit̄ ad me.i.ad me uenitur ut eā agā.ſin.i.ſed.ſi eſt leuis.i.facilis actu defert̄ ad aliū gregē.i.ad alios actores non egregios.& gregē per cōtēptūalioꝝ actorū dicit.In hac comœdia ſtataria eſt ōſo pura.i.nitidus ſermo & facile auditoꝝ aſſenſum iniens.expimini.i.piculū facite.in utrāq; ptē.i.tā i comœdiis leuibus q̄ laborioſis.& tā ſtatariis q̄ motoriis.qd meū igeniū poſſit.i.q̄tum uirium hēat ingeniū meū in utriſq; recitādis ac ꝓbandis.hac re.enim oñdit Terētius q̄ grauis auctor ſit qui ſuas comœdias ꝓbet.Si nunq̄ ſtatui.i.cōſtitui pſcripſi limitaui auare.pciū.i.mercedē.artu meæ.i.meæ induſtriæ.& ſi

Inducere

induxi i'aium.i.ſi exiſtimaui.ſi mihi pſuaſi cū quæſtū.i.illud lucrū eē maximū.ſeruire.i. obſeq inſeruit̄ uīſ cōmodis plus dixit q̄ ſi dixiſſet uoluptatibus.cōmodis ergo.i.utilitatibus.ſi ergo hæc feci.ſtatuite.i.collocate exemplū in me.ut.i.ꝙ.adoleſcētuli.i.iuuēculi qui & ipſi in ꝓſcæniū ſunt prodituri agēdi gr̄a. ſtudeāt.i.laborēt placere uobis potius q̄ ſibi.q.d.quēadmodū in arte mea nō ſector lucella ſed potius auditorum uoluptatib⁹ ſeruire cōtēdo:ſic & ipſi adoleſcētuli potius ineūdæ gr̄æ uſæ gr̄a ſuā artē agēdi exercebūt q̄ quæſtus & lucri.

Quāq̄ hæc

q Vanq̄ hæc inter nos.Bñ ex arte comica ſenex opitulator iducit̄:qui & miſeria & triſtitia alterius ualde cōmoueat̄:ſimul amboꝝ ſenū cōiūctio & familiaritas ad id qd' ſecuturū eſt:non parū accommoda futura eſt.ſimul exprimit̄ a poeta mutua miſeratio quæ inter ſenes eſſe ſolet & oratio ſenilis prolixa. ℭQuanq̄ hæc inter nos:exordiū eſt:& oratori cōgruū.ꝙ enim exigua notitia:aut nuper incœpta:uel nulla cōſuetudo anteactæ uitæ facere ꝓhibet:id uel uirtus uel ꝓpinquitas cogit.ℭVicinitas.uicinia non tā hoies q eūdē icolūt uicū ſignificat:q̄ qui ꝓpe domū tuā habitāt:uicinitas aūt nō hoies:ſed propinquitatem.ꝓprie uicinoꝝ.ℭNā proh deū atq;.h.f.exclamatio uehemēs eſt i eū q & ſenex & diues continuo ſe labore defatiget.& eo magis chremes admirat̄ huius laborē nondū intellecta cauſa. ℭVt cōiicio.i.cōiecturā capio. hinc coniectura dicta eſt a cōiectu.i.a directione quadā rōnis ad ueritatē.Vñ ēt ſomniorum atq; oium iterpretes cōiectores uocamus.ℭNemo pro quiſq̄.ℭTute illoꝝ offi.ſ.nunc dicimus officiis fungeris.Fūgor idē ē qd' officium munuſq; ago:ut fungor magiſtratu: fūgor legatiōe.ℭNunq̄.deeſt nā.ℭTam manemodo aduerbium alibi nomē uidetur. ut Iā mane nouū:iā clarū mane feneſtras intrat.ℭQuin te in.ſ.qn pro ꝙ nō hoc in loco:alias pro cur non pro etiam: pro quare ponitur.ℭIn fundo.ſuperi⁹ dixit.Agrum i proximo hic mercatus eſt.Fundus enim ab agro cōtinetur.de quo Cice.in quodam ioculari libello: Fundum uero uocat:quem poſſit mittere funda:Ni lapis exciderit: qua caua funda patet.ℭRemittis.neq; te reſpicis.nihil ſignificātius de eo qui nihil ſibi parat nec ſui miſeretur.nam qui aliis remitit aliquid.i.condonat is eſt facilis & mitis naturæ.ℭAt enim.d.antipophoræ rñdet.ℭPœnitet.i.parum uidetur.Pœnitet enim eū qui parum putat.alibi Teren.Nr̄i noſmet pœnitet.Virg.in buccho.Nec te pœniteat calamo.t.l.Cicero ad filium.quo ad te quantum proficias non pœnitebit.ℭQuod in opæ faciundo.opa eſt actio & perſona ipſa quæ opus pagit.opus finis ē:& fructus opæ. Nōnunq̄ opus pro opera uidetur accipi.Virg.Mollibus e ſtratis opera ad fabrilia ſurgit.

CAL.
Vicinitas
Vicinia
Cōiectura
Fungor
Fundus
Cicero
Pœnitet
Opera
Opus
Virgilius

q Vanq̄ hæc inter nos nuper notitia admodū ē ide
Adeo ꝙ agrū i ꝓximo hic mercatus es:nec rei ſere
Sane amplius qcq̄ fuit,tñ uel uirtus tua me: uel
Vicinitas:qd' ego i ꝓpinqua pte amicitiæ puto:facit
Vt te audacter moneā:& familiariter:quod mihi
Videris præter ætatē tuā facere,& præterq̄ res te
Adhortatur tua:nā proh deū atq; hominū fidē:quid uis
Tibi: aut qd quæris annos ſexagita natus es,aut plus
Eo ut cōiicio:agrū in his regionibus meliorē nec præcii
Maioris hēt nemo ſeruos cōplures:ꝓinde quaſi nemo
Siet ita attēte tute illorū officia fūgere,nunq̄ tā mane
Egredior neq; tā ueſperi domū reuertor:quin te i fūdo
Cōſpicer fodere:aut arare:aut aliqd ferre deniq;
Nullū remittis tp̄s:neq; te reſpicis hæc nō uoluptati
Tibi eſſe ſatis certo ſcio:at eni dices,me q̄tum hic opis
Fiat pœnitet qd' in ope faciūdo ope cōſumis tuæ ſi

GVI.

q Vnq̄ &c.Hic ſenex chremes inducitur qui alterius ſenis menedemi triſtitia cōmouetur.Etiā amboꝝ ſenū cōiūctio multū ſequētibus rebus accōmodata eē cenſet̄.Chre.quanq̄ hæc notitia admodū eſt.i.ualde extat ſiue intercedit.nup.i.nō multo ante tpe inter nos. adeo.i.in tantū.ꝙ inde.i.ex tali notitia ſiue pp talē noticiā mercatus ſum.i.emi hic in proximo.i.in hac uicinia.agrū.i.rus & prædiū.nec ſane.i.certe. quicq̄ rei.i.aliqua cauſa fere nō fuit.amplius:ideſt nō fuit ultra illā notitiā quæ uidelicet res me inducēt ad emendū illum agrū.uel qcq̄ rei nō fuit. amplius.i.maius quo moueret ad id emēdum. tamen uel uirtus tua uel uicinitas.i.propinquitas(nam uicinia ſignificat hoies qui ꝓpe domum nr̄am habitant: ſed uicinitas eſt ipſa domoꝝ propinquitas)(quod.ſ.eſſe uicinū.puto.i.reputo eſſe ſup.in propinqua parte.i. in coniuncta portione amicitiæ) tua inq̄ uirtus & uicinitas.facit:ideſt inducit me ut moneā te audacter.i.libere & familiariter eius ſup.quod uideris mihi facere præter ætatem tuā:ideſt contra tuā ſenectutē. & præterq̄ res tua.i.tua utilitas.adhortat̄:ideſt admonet ſuadet poſtulat ut fiat.nam proh exclamatio uehemēs iploro ſupple fidem: ideſt opem & auxiliū. deū.i.deoꝝ atq; hoium.quid tibi uis:ideſt quod dicitur.quid oportet tibi.quid quæris:ideſt quid petis:natus es annos ſexaginta:ideſt habes ſexaginta annos aut plus eo numero.ſ.ideſt ultra eū numerum.ut coniicio.i.cōiecturo hinc coniectura dicta eſt a cōiectu:ideſt a directione quadam rationis ad ueritatem.unde ſomniorum & omnium interprætes coniectores dicuntur.nemo habet agrum meliorem: ideſt fertiliorem:neq; maioris præcii:ideſt pluris ualentem in his regionibus & nemo habet cōplures: ideſt plures compoſitum pro ſimplice ſeruos q̄ tu habes ſcilicet.Proinde ideſt ideo quaſi nemo ſit ideſt quaſi neminem habeas.tute ideſt tumet fungeris officia illorum nunc dicimus tantum fungi officiis & non fungi officia.ut hic nunq̄ egredior tam mane neq; reuertor domum:tam ueſperi:ideſt tam ſero tam tarde quin.i.ꝙ.nō conſpicer:ideſt uideam.te fodere in fundo:ideſt in parte agri tui.aut quin uideam te arare aut aliquid facere in fundo inq̄ tuo.Deniq; nullum remittis ideſt relaxas tempus quin ſemper labores. neq; reſpicis te.ideſt tui non ducis rationem:nec tuæ parcis ualitudini ſcio ſatis certo pro certe hæc non eſſe tibi uoluptati i.ad delectationē.At.i.ſed dices.me pœnitet.i.mihi parum uidetur quantū opis fiat hinc.i.mihi paꝝ uī eē de eo qd' fit hic a ſeruis meis qui pro maiori parte diei ceſſatores ſunt:ꝓpterea ipſi opi manū libet:admouere ſi umas id ſup. operæ tuæ.i.id laboris.quod cōſumis.i.conteris.pdis in opere faciundo.i.in opando i agro.

Coniicef
Cōiector

VNIVERSIDAD D SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

Cicero CALPH.℄In illis ex.qui aliis pſeſt:ut pr̄ familias:ut imparor:plus efficit ſua adhortatione q̄ opa.℄Tātū ne
ab re.i.eſt.o.difficilis:ut inqt Cice.eſt cura rerū alienarū.Nā ea magis pcipimus atq̧ ſentimus quæ nobiſipſis
aut pſpa aut aduerſa ueniūt:q̄ illa quæ cæteris quæ quaſi lōgo interuallo iteriectio uidemus:aliter de illis ac d
nobis iudicamus.℄Ab re tua.i.a negociis tuis familiaribus.dr̄ ēt ab re tua cōtra utilitatē tuā ſicut a re tua:& e
republica.i.p re tua.& pro re publica.℄Hō ſū.h.n.a.m.a.p.hoc ex Platonis ſnīa q inqt:ortus nr̄i ptē pr̄iā ue/
dicare:ptē amicos:& ut ſtoicis placet q̄ i terris gignunť ad uſū hoium oia creanť.Hoies aūt hoium cauſa gene
rantur:ut ipſi inter ſe alii:aliis prodeſſe poſ/
ſint.℄Percōtari.i.iterrogare.Percōtari ſua/
pte natura ad finē ſpectat coarguendi.Inter
rogamus noſcēdi gr̄a:pcōtamur uero argu
endi:q̄uis tamē utroq̧ indifferēter utamur.
℄Vſus.mō opꝰ ſignificat alias utile.℄Vt.o.
ē.ſ.p facere.ſic Salu.Nā& priuſq̄ incipias cō
ſulto:& ubi.c.m.ſ.o.eſt.℄Mihi.n̄ repugnat
ſnīæ chremetis:ſed ſe ſolū meruiſſe dicit:ut
crucieť.℄De te.m.dicimus autē mereo &
mereor.Mereor de te eſt aliquid in te con/
fero uel bonū uel malū.℄Ne retice.bene re
tice.Nam reticemus dolores.obticemus pu
denda.tacemus ſecreta:ut nec tacui demens
In eunucho.Virgo cōſciſſa ueſte lachrymās
obticet.℄Aut.c.a.c.a.re.iu.his tribus adhi/
bitis quid amplius in uera amicitia exoptā
dum.℄Appōe.in tpe.ſ.℄Nō ſi.i.hæc ma/
gis geſtu exprimūť.℄Hui tā.g.apoſiopeſis
& admiratio pōderis raſtroꝝ qbꝰ ſenex utiť
exercere GVI. ſi inq̄ ſumas id opæ i illis ſeruis ex
ercēdis.i.icitādis ad opus faciēdū.plus agas
i.magis opareris.& ut dici ſolet plus lucra/
reris ſeu lucriſaceres uel tuæ utilitati magis
cōnſuleres.Me.o.chreme.ne.i.utrū.tm̄ ocii
i.ceſſatiōis uacatiōis qetis ē tibi.Ab re tua.i.
a tuis negociis familiaribus.ut cures ea alie
eē hoiem na.i.res alioꝝ ſeu negocia.q̄ nihil.i.nullatenus.attinēt.i.ſpectāt ad te.Chre.ego ſū hō ergo ſociabilis p naturā
& nō ſolū ad me ſed ad aliū iuuādū natus puto.nihil humani.i.nihil ſpectās ad hoiem eē alienū a me.i.a me
Percōtari abhorrēs & ad me nō ſpectare.Puta me uel monere hoc ut.ſ.nō te ita excrucies.uel pcōtari.i.interrogaſ argu
endi gr̄a.rectū.i.officioſū ē & honeſtū ut ego faciā hoc ſup.ſ.ut te admoneā aut pcōter.nō ē meū ſup.uel non
ē mihi itegrū ſolutū aut liberꝫ aut ad me nō ſpectat ut deterreā.i.deflectā te ab inſtituto ppoſito ſed meū eſt te
Vſus admonere aut interrogare.Me.Vſus ē mihi.i.opus ē mihi more plautino uel ſi uis cape uſū p utilitate.ſenſus
Facto pro ē.utile ē mihi ſic facere ſup.fac ut opus eſt tibi.facto.i.facere.abltūs pticipii pteriti hic poniť p infinitiuo.ut Sa
facere lu.fecit.Priuſq̄ icipias cōſulto & ubi.c.m.o.ſ.i.cōſulere & facere.Chre.an.i.utrū.uſus.i.opꝰ uel utile eſt cuiq̄.i.
Saluſtius alicui hoi.ut cruciet.i.torqat affligat ſe:Me.mihi ē uſus.ſ.ut me cruciē.Chre.ſiqd laboris.i.ſi aliqs i eo faciēdo
qd̄ facis labor ē.nollē.i.recuſarē ferre.ſed qſo.i.obſecro.qd iſtud mali ē.i.qd ſibi uult iſtud malū qd̄ pateris.
qd.i.i quo.tm̄.i.tā grauiter & tā ægre meruiſti.de te.i.qd ita iratus es i te aut de te male contentus ut tā male de
Mereri de te merearis:ſeu male te tractes:mereo aūt uel mereor de te ē aliqd in te confero uel bonū uel malum.Me.heu
ſe hoi iteriectio dolētis effuſe.Chre.ne lachryma.i.noli lachrymare ſeu flere atq̧ fac me.ſin e neceſſitate ponitur
me.fac ergo ut ſciā iſtud.qcqd ē.i.q̄cunq̧ res ſit.ne retice.i.noli celare qcqd eſt mihi.ſ.ne uerere.i.noli timere
crede mihi.iuuero.i.adiuuabo te aut cōſolādo.aut cōſilio.i.ſuaſu & datione conſilii.aut re.i.ipſo effectu.Me.
uis ſcire hoc qcqd ē.Chre.qdē.i.certe.uolo ſcire hac cā.i.pp hāc cām.q̄ cā.i.pp quā cām dixi tibi.ſ.ut te leuem
Apponeſ labore.Me.diceť tibi uidelicet qcqd ē.Chr.at.i.ſed.iterea.i.dū tu dices.appone.i.iuxta te pone.neq̧ ſuſpenſos
Hoc raſtrꝫ teneas iſtos raſtros.dicimus raſtrū in ſingulari & raſtri i plurali.dicti aūt ſūt a radēdo q terrā radāt.ne labora
et hii raſtri i.noli te uexare aut te ita labore cōficere.interdū ne labora ſignificat ne cura noli curare.Me.mime.i.nō ap
Laborare ponā raſtros meos.Chre.quā rē.i.qd agis:te ita cruciando.Me.ſine.i.patere me laborare.ne.i.ut nō.dē mihi
qd̄.i.aliqd̄ tps uacuū.laboris.i.ut nullo tpe ſim ſine labore meritis meis poſtulātibus.Chr.inq̄.i.dico tibi.nō
ſinā.i.nō patiar te ita facere.Me.ah dolētis ē nō facis.æquū.i.rē iuſtā.Chr.hui cōmiſerantis ē exclamatio qſo.i.
obſecro portas ſup.hos raſtros tā graues.i.tā pōderoſos.Me.meū me.ē ſic.i.id qd̄ merui ſic poſtulat:ut tales
geſtem raſtros.Chr.nūc lo.i.explica cām.Me.hēo.f.u.a.ah dolētis eſt.qd.i.cur dixi me hr̄e:imo.i.ſed habui fi
liū o chre.priuſq̄ mea culpa iret militiā.icertū ē.i.dubiū ē nō cōſtat hēam necne nūc eū.i.qd̄ dici ſolet licet nō
ſatis recte.icertū eſt ſi hēam nūc cū an nō.Chr.qd.i.cur iſtud eſt ſup.ita uidelicet ut nō habeas filium.Me.ſcies:

Sumas in illis:exercēdis plus agas.Me.chreme tantum
Ne eſt ab re tua ocii tibi:aliena ut cures:ea quæ nihil
Ad te attinēt.Chr.hō ſum.humani nihil a me alienū
Puto:uel me monere hoc uel percōtari puta rectū eſt
Ego ut faciā nō eſt ut te deterreā.Me.mihi ſic eſt uſus:
Tibi ut ē opus facto face.Ch.an cuiq̄ ē uſus hoi ſe ut
Cruciet.Me.mihi eſt.Chr.ſiqd laboris ē nollem.
Sed qd iſtuc mali eſt quæſo:qd de te tantū meruiſti:
Me.heu hoi.Chr.ne lachryma.atq̧ iſtuc qcqd eſt fac
Me ut ſciē:ne retice:ne uerere.crede inq̄ mihi:aut
Cōſolādo:aut cōſilio:aut re iuuero.Me.ſcire hoc uis
Chr.hac quidē cauſa qua dixi tibi.Me.dicetur tibi.
Chr.at iſtos raſtros interea tamē appone:ne
Labora.Me.minime.Chr.quam rem agis:
Me.ſine me uacuum tēpus:ne quod dem mihi laboris.
Chr.nō ſinā inq̄.Me.ah.nō æquū facis.Chr.hui tam
Graues hos quæſo.Me.ſic meritū eſt meū.Chr.nunc
Loquere.Me.filiū unicū adoleſcentulum habeo.
Ah.qd dixi hr̄e me:imo habui chreme.nūc habeam:
Necne:incertū eſt.Chre.quid ita iſtuc:Me.ſcies:

Eſt e corintho

Eſt e corintho hic aduena anus paupercula.eius filiam
Iſte amare cœpit pdite:prope iam ut pro uxore haberet
Hæc clam me oīa.ubi reſciui:cœpi non humaniter:
Neq̧ ut aīum decuit ægrotum adoleſcētuli tractare
Sed ui:& uia puulgata patrum quotidie accuſabam:
Hem tibi ne hæc diutius licere ſperas facere me
Viuo patre:amicā ut habeas prope iam in uxoris loco:
Erras:ſi id credis:& me ignoras clinia:ego te meum eē
Dici tātiſper uolo:dum quod te dignum eſt facies
Sed ſi id non facis:ego qd̄ me in te ſit dignum facere
Inuenero:nulla adeo ex re iſtuc fit niſi ex nimio ocio.
Ego iſtius ætatis nō amori operam dabā:ſed in aſiam
Hinc abii propter pauperiem:atq̧ ibi ſimul rē & gloriā
Cū armis belli reppi.poſtremo adeo ad hæc res rediit
Adoleſcentulus ſæpe eadem & grauiter audiendo uictus
Eſt.putauit me & ætate & ſapiētia plus ſcire:&
Prouidere q̄ ſeipſum ſibi:in aſiam ad regem militatum
Abiit chreme.Chr.quid ais:Me.clam me eſt profectus
Menſes tres abeſt.Chr.ambo accuſandi.& ſi illud
Incœptū:tamē animi ē pudētis ſignum & nō inſtrenui.
Me.ubi comperi ex his qui fuere ei conſcii:domum
Reuertor mœſtus atq̧ aīo fere pturbato:atq̧ incerto

CAL.℄Perdite.bn̄ pdite.Nā pditus eſt q in oē ſcelus ē traditus.℄Aīum.æ.p ægro dixit.nā aīus æger:corpꝰ pditꝰ
uero ægrotū dr̄.℄Et uia p.p.pr̄es bonis iſtitutis alioꝝ exēplis:nōnunq̄ minis filios ad uirtutē adhortāť.℄Tā Aegrotus
tiſper uo.tātiſp poſtulat poſt ſe dū p donec ſiue q̄diu.Cice.in carcerē ductus ut ibi eēt tātiſp dū culeus in quē Aeger
deiectus deferreť:cōparareť.Sūt q accipiāt tātiſp p tm̄mō.ſunt q pro iterea.Liuius in lib.i.ab ur.c.Tn̄ id iperiū Cicero
ei ad puberē ætatē icolume māſit tātiſp tutela muliebri.Et tātiſp ſine dū uſus eſt.hoc loco tātiſp pro tādiu acci Liuius
piť.℄Nō amori.o.d.bn̄ ſenex iuxta Horatii præceptū laudator acti tpis induciť.℄Propter pau.paupertas eſt
mediocriū pauperies mendicoꝝ.℄Rē &
g.hæc duo potiſſimum a militibus ſtrenuis
cōparāť.Res tria notat:impiū ſine diuitias: Res
litē & uenerē.℄Victus.nō ceſſit aut paruit ſ;
qd̄ ē oppſſi uictus eſt.℄Putauit me.clemen
tiſſimus pr̄ filiū laudat:q nō ptinax in ma/
lis ut multi fuerint.℄Vbi cō.hæc oro tota
pathetica eſt.& bene cōperi.cōpertū ē mihi
& exploratū idē eſt qd ſcio p iueſtigationē.
GVI. anus.i.uetula.aduena.i.pegrina nō
hic oriūda.ſed e corintho.i.ex ea urbe acha
iæ.paupercula ē.i.morať hic ſeu reſidet ille fi
lius cœpit amare filiā eius anus pdite aduer/
biū.i.miſere & nimis uehementer & i pdi/ Miſere
tionē moꝝ ſuoꝝ.ppe.i.fere iā ut hēret & te Prope
neret eā & reputaret eā p uxore.i.tāq̄ ſi eſſet
uxor hæc oia fecit ſup.clā me.i.me neſciēte
ubi.i.poſtq̄ reſciui.i.tanq̄ iopiatū cognoui Reſcire
id.ſ.eū amore captū & habere eā pro uxor.
cœpi.i.icœpi tractare aīum adoleſcētuli.nō
humaniter aduerbiū.i.nō benigne neq̧ ri/
tu ſeu more humano.neq̧ ut decuit.i.ut cō
gruū fuit tractare aīum ægrotū.i.ægrū.nam
aīus æger ē ſed corpus ægrotū.ſed quotidie
accuſabā eū ui.i.ipetu.& uia puulgata.i.mō
& more cōi patrū.i.parētū qbus ſunt inuiſi
mali filioꝝ mores.hæc āt excuſādi mihi fuit
uia alloquēdo filiū & dicēdo.hē.idignātis
iteriectio.ne.i.utrū.ſpas.i.credis.tibi liceť.i.
pmitti facere.hæc.i.talia q̄ facis diutius.ſ.ut
hēas amicam prope iā i loco uxoris me pr̄e uiuo.i.uiuēte.o clinia erras.i.falleris opiniōe tua ſi credis id.ſ.
ut tibi liceat diu.& ignoras me.i.haud meū noſti ſtomachū.ego uolo te dici eē meū.i.q tu dicaris eē meus fi
lius.tātiſp.i.tādiu.dū.i.donec aut q̄diu facies id qd̄ ē dignū te i abltō.i.q̄diu fūgeris tuo offō aut facies qd̄ de/
bes.qd̄.i.ſed.uel qd̄ dignū te ſi nō facis.ego inuenero.i.excogitabo qd ſit dignū.i.honeſtū.& æquū me face/
re in te.i.erga te ſeu cōtra te.Adeo.i.certe.ex nulla re.i.ex nulla cā iſtud qd̄ efficis fit.i.efficiť.niſi.i.pterq̄ ex ni/ Adeo pro
mio ocio.i.ceſſione & reqe ab opibus.Nā diuturna qes.ui.a.m.Res iterdū ſignificat iperiū.Interdū diuitias. certe
Aliqn̄ litē.qn̄q̧ uenerē:& qn̄q̧ alia multa.Ego menedemus iſtuc ætatis.i.cū eēm iſta ætate q̄ es.dicit eodē mō iſtuc ætatiſ
Cice.in epiſto.id ætatis p ætate.nō dabā opam.i.nō idulgebā amori.ſed abii.i.diſceſſi.hic.i.ex pr̄ia natali.in Cicero
aſiā.i.i eā prouinciā ſeu in eā ptē orbis.nā ē aſia tertia ps orbis:& puicia i ea pte eiuſdē nois.pp paupiē.i.qa erā Aſia
paup & unuſqſq̧ cupit pauperiē fugere tāq̄ magnū malū.ut inqt Hora.Atq̧ ibi.i.i aſia.reppi.i.adiueni & acq/ Horatius
ſiui mihi.ſimul.i.piter.rē.i.diuitias.& gloriā.i.laudē & honorē.cū armis.i.cū iſtr̄is.belli.i.ad bellū faciendum
Alii codices nō hn̄t cū & tūc armis belli itelligať.i.p p̄clara geſta q̄ geſſi i bello.Poſtremo.i.tandē res negociū
de filio rediit.eo.i.ad hæc q̄ ſequūť ſeu ad hūc ſtatū.hoc eſt tādē res eo deducta ē:uel res eo pceſſit:ſeu profecta
ē ſeu rediit eo.i.ad talē ſtatū q ſeqť.Adoleſcētulus.i.filius.uictus ē.i.fractus ē & a ppoſito malo amoris deflexꝰ
audiēdo ſæpe eadē cōuitia.ſ.& pbra & grauiter.i.moleſte & ægre.audiēdo inq̄ ea.Putauit.ſ.filius me patrem
plus ſcire & puidere ſibi q̄ ſeipm.ætate.i.pp ætatē qa ſenex erā.& beniuolētia.i.qa uidebat me bn̄ ſibi uelle &
ita laudat filiū q i malo nō fuerit ptinax ut multi ſunt.O chre.abiit.i aſiā ad regē aſiæ.ſ.militatū.i.ad militandū:
uelut militaret ſub eo.Chre.qd ais:admiratis ē hoc dictū potius q̄ iterrogātis.Me.pfectus eſt clā me.i.me ne
ſciente.abeſt.i.abſēs ē.tres mēſes.i.qd̄ inepte dr̄.ē abſēs de poſt tres mēſes.Chre.eſtis ſup.ambo.i.tā tu q̄ ipſe.
accuſādi.i.culpādi.& ſi.i.q̄uis.tn̄ illud icœ.i.iſtitutū ppoſitū filii tui ē ſignū ai pu.& n̄ iſtre.imo ſtrenui & ualen
tis ſeu elati.Me.ubi.i.poſtq̄.cōpi.i.cognoui p iueſtigationē ex his ſociis q fue.cō.i.pticipes eiꝰ.uel cōſcii.i.cō
ſciētes ei filio.reuertor do.mœſtꝰ.i.triſtis.atq̧ aio fere p.i.penitꝰ turbato & cōmoto.atq̧ incerto.i.perplexo.

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

CALPH. ¶ Accurrũt ſerui. tale illud in andria: Accurrit mediã mulierẽ amplectiᷓ. ¶ Lectos ſternere. ex cõſuetudine antiqua: lectulis enim ſtratis antiqui cœnitabãt: unᵭ tricliniũ a tribus lectis dictũ. Hora. Sæpe tribus lectis uideas cœnare quaternos. Terẽtius in adelphis. Lectulos ligneos dedit faciẽdos i ſole ubi ponetis uos. ¶ Atq icerto. fracto ut dicimus certo aio. i. forti & firmo. ¶ Præ ægritudine aſſideo. ſedemus deſidia ut ſedere ante peccẽtq latini. Reſidemus ocio. ut Iãpridẽ reſides aio. ſ. pſidemus rei cõmiſſæ ut prouinciæ aſſidemus in re quã frequenter agimus. ¶ Cœnã appare. nil ſignificantius de ſene dicere potuit: qui uoluptates & cõmoda quæ aſpnatus gſa filii narrat. Nã appare eſt ad dignitatẽ quandã ac uerius põpã. Præpa rare uero eſt quæ utilia ſunt aut fore credũtur. ¶ Eũ ego eieci. eũ abũdat. ¶ Corraſi oia oia cõpilaui: uẽdidi. huic contrarium ẽ abradere: & eſt per uim aliquid auferre. ¶ Produxi ac uẽdidi. bñ pduxi. nã pducere foras ducere ſignificat. M. Tul. in frumẽtaria. Nemo tuoꝶ amicoꝶ abs te pductus: nemo in terrogatus: hinc pductores dicunᷓ q uirgines abducunt: & eas ad quæſtum exponũt. & proprie produci res uenales dicuntur.

Tricliniũ

Horatius

Præ ægritudine aſſideo: accurrũt ſerui ſoccos detrahũt
Video alios feſtinare: lectos ſternere: cœnã apparare.
Pro ſe quiſq ſedulo faciebat quo illã mihi lenirent
Miſeriã: ubi uideo hæc: cœpi cogitare. hem tot mei
Solius ſolliciti ſunt cauſa ut me unũ expleam ancillæ
Tot me ueſtiãt: ſumptus domi tantos ego ſolus faciam
Sed gnatũ unicũ: quẽ pariter uti his decuit: aut etiam
Amplius qꝺ illa ætas magis ad hæc utenda idonea eſt
Ego eum hinc eieci miſeꝶ iniuſtitia mea: malo quidem
Me dignũ quouis deputem. ſi id faciam: nam uſq dum
Ille uitam illã colet inopẽ carẽs patria ob meas iniurias
Interea uſq illi de me ſupplicium dabo: laborans
Quærens pcẽs illi ſeruiens: ita facio pſus: nil relinquo
In ædibus: nec uas: nec ueſtimentum: corraſi oia: ancillas
Seruos: niſi eos qui ope ruſtico faciundo facile ſumptũ
Exerceant ſuum oẽs produxi ac uendidi: ſcripſi ilico

Aſſidere GVIDO. aſſideo. i. iuxta aliquid ſedeo nã cõponitur ex ad qꝺ ẽ iuxta & ſedeo. uel poniᷓ cõpoſitũ pro ſimplici. præ ægritudine. i. præ dolore animi. ſerui. i. famuli mei. Accurreᷓ accurrunt. i. celeriter ad me ueniũt. accurro enim cõponiᷓ ex ad & curro is. detrahũt. i. deducunt a pedibus ſeu diſſoluunt. ſoccos Soccus i. calceos. ſoccus calcei genus ẽ dictus ut ali qui uolunt quaſi ſacens: qa calciationi ſit fa Peditheca cilis quales ſunt quas peditheças uocãt. Eo autem calciamẽto comœdiaꝶ actores utebã tur quẽadmodũ & cothurno tragœdi: uſq adeo ut pro ſtilo comico poni poſſit queadmodũ cothurnus p ſtilo tragico. Video alios ſeruos meos feſtinare ſternere. i. parare lectos. Lectulis eni ſtratis antiq cœnitabãt. In de tricliniũ a tribus lectis dictũ. Horatius. Sæpe tribus lectis uideas cœnare quaternos. Video inq alios feſtina Appare & præparare re. apparare. i. laute parare cœnã. nã apparare eſt ad dignitatẽ quãdã ac uerius põpã. Præparare uero eſt quæ utilia ſunt aut fore creduntur. qſq p ſe. i. ex ſua parte uel pro uirili ſua: aut pro qualitate roboris ſui. Vir. in quin Virgilius to. pro ſe quiſq uiri. faciebat. i. efficiebat. ſedulo. i. inſtanter ac ſine dolo. quo. i. ut lenirẽt. i. mitigarẽt mihi illi miſeriã. i. calamitatẽ. Vbi. i. poſtq̃ uideo hæc quæ faciebãt ſerui. cœpi cogitare. i. cõſiderare. Hẽ. i. indignatiue & dolenter tot ſerui ſunt ſolliciti. i. anxii cauſa mei ſolius ut expleãt me unũ. i. ut mihi uni ſatiſfaciant cumulate ac mihi morẽ gerãt. tot ancillæ neſtiãt meq. d. nõ faciẽt ego ſolus faciã tãtos ſumptus. i. tanta impẽdia ſiue tãtas impẽſas domi. q. d. nõ faciã: ſed ego eieci hinc mea iniuſtitia eũ gnatũ unicũ miſerũ quẽ gnatum decuit. i. decẽs fuit uti. pariter. i. æqualiter ut ego his ſumptibus & ſeruis. aut etiam quẽ decuit uti amplius q illa ætas iuuenilis eſt magis idonea ad hæc utenda. i. ad utendum his uelut utaᷓ his pdictis. ubi utenda gerundiuũ eſt Deputare nomẽ. qdẽ. i. certe. deputẽ. i. ualde putẽ me eſſe dignũ. quouis. i. quolibet malo. i. qualibet afflictione ſi faciam id qꝺ dixi. ſ. ſi patiar ut tot ſerui p me ſint ſolliciti q tot ancillæ me ueſtiãt q tãtos ſũptus faciã quæ oia pdicta Vſq dixerat ĩdignatiue intelligẽs ſe nõ eẽ factũ. Nã uſq. i. aſſidue. dũ. i. quouſq uel q̃diu ille filius. incolet. i. exercebit uel ducet uel aget aut frequẽtabit illã uitã iopẽ. i. miſerã. carẽs pria. i. exul a pria. pter meas iniurias. i. contumelias. iterea. i. tãdiu. dabo illi uſq. i. aſſidue. ſuppliciũ. i. pœnas de me. laborãs. i. laborãdo qrẽs. i. acquiren Parcus do cũ labore. parcẽs. i. coartãs & cõſtringens ſolitũ uictũ & tanq̃ parcus fortunis pcẽdo & eas reſeruãdo. ſeruiens. i. ſeruiẽdo illi cõquirẽdo & cõduplicando undiq illi diuitias. more boni ſerui. Dare alicui de ſe ſuppliciũ Dare alicui de ſe ſuppliciũ ſignificat punire ſeipm illius uice. hæc ſunt illa quæ ſenex faciẽda ſibi decreuerat nũc oñdit ad rẽ uerba acceſſiſſe ſeu eẽ collata iquiẽs. facio ita ut deliberaui. pſus. i. oino nihil relinquo i ædibus. i. domi meæ. nec uas. ſ. relinquo nec ueſtimẽtũ corraſi. i. undiq coadunãs & colligẽs uẽdidi oia. ſ. ancillas ſeruos. niſi. i. pter eos q facile exercerẽt. i. bene collocarẽt & demeterent ſuũ ſũptũ. i. pter eos q ut uulgo dici ſolet. bñ iplerẽt id qꝺ conſtarẽt ſuo ſũptu. i opæ ruſtico faciũdo. i. i meditãdo i agro ſiue i fodiẽdo ſiue i arãdo ſiue in aliis id genus. Cũ di Corradeᷓ ceſuolumus aliquẽ nil oino tã puũ reliqſſe ex rebus ſuis qꝺ nõ alienauerit recte dicemus oia corraſit q̃ſi et ra ſerit pietes & cætera ſi ex illis radendis aliqd cõmodi potuerit cõſeq. Interdũ corradere (ut ait Do.) ſignificat Abradere difficulter cõparare. Terẽ. i adel. Minas decẽ corradet alicũde. i. difficulter cõpabit. Abradere autẽ ſignificat per Produceᷓ uim auferre. pduxi. i. expoſui uenales ſeu ppoſui. nã pducere ſignificat foras ducere. Inde pductores dicuntur pductoreſ qui uirgines abducũt & eas ad quæſtũ exponũt. ac uẽdidi oẽs ſeruos. ſ. meos. ilico. i. ptinus. iſcripſi. i. pſcripſi.

CALPH. ¶ Talẽta duodecim coegi. cõgeſſi: coadunaui: hinc coactores argentarioꝶ dicunᷓ qui pecunias cogũt. ¶ Decreui. plus eſt decernere q̃ cõſtituere. & eſt pprie decernere de rebus magnis certam pferre ſententiã. ¶ Voluptate frui. ſi parẽtes pro filiis elaborant: qs clementior hoc ſene: qui oia cõmoda abſente filio aſpnaᷓ. ¶ Frui. pprie eſt delectationẽ cape ex uſu. ¶ Ingenio te eẽ leni in liberos puto. liberos multitudinis numero dixit. cum menedemus unicũ hẽret filiũ. Conſtat enim antiquos oratores hyſtoriæq aut carminũ ſcriptores etiã unum filiũ filiãue liberos multitudinis numero appellaſſe. In ecyra liberos in ſignificatione unius filiæ dixit. Qui illũ decreuerunt dignũ ſuos cui liberos cõmitterent. ſic Cice. En cui tuos liberos cõmittas. ¶ Quãti penderes. q̃ti illũ faceres. Tractũ ab antiqs qui añ ſigna tã pecuniã: æs & argẽtũ pẽdebãt. ¶ Nec tibi c. au. adoleſcẽtibus glorioſum eſt ſi & modeſtia utunᷓ & pietate in parẽtes ut nihil dicãt aut faciãt niſi conſilio parẽtũ. ¶ Porro. i. ſpero. porro eiuſdẽ ſignificatiõis: cuius uero & aũt: pro qbus tñ ponere nõ poſſis. Significat etiã apud poetas lõge certe. poſtea ultra. ¶ Spero. pro credo uſitatũ eſt: ſiue de pñti loqmur ſiue de pterito. ſimiliter conſido pro credo: tũ in præterito: tum in pñti: tum in futuro. ¶ Propediẽ. cito. ¶ Vtinam dii faxint. faxo futurũ tẽpus tñ: uel ut alii p miſſuũ modũ oſtẽdit. ¶ Dionyſia hic ſunt. hoc eſt bacchanalia. Dionyſii aũt qui & bacchus diciᷓ: ſacra a plæriſq græciæ urbibus tertio quoq anno celebrabanᷓ. ¶ Si commodum eſt. i. ſi tibi placet. ¶ Quæſo. primã perſonam indicatiui habet dumtaxat. Licet quæſere lectum ſit apud Saluſtium & Tullium. ut diei tempus. tempus ſupra horam ſignificat diei archaiſmo abundat.

Decerneᷓ

Frui

Cicero

Porro

Faxo

Dionyſia

Quæſo

Aedes mercede: qua ſi talenta duodecim coegi: agrũ
Hunc mercatus ſum: hic me exerceo: decreui tãtiſper
Me minus iniuriæ chreme meo gnato facere: dum
Fiam miſer. nec fas eſt me ulla uoluptate hic frui:
Niſi ubi ille huc ſaluus redierit meus particeps.
Chr. igenio te eẽ ĩ liberos leni puto: & illũ obſequẽtem:
Siqs recte: aut cõmode tractaret: uerũ neq tu ſatis
Illũ noueras: neq te ille: hoc ibi fit. ubi nõ uere uiuitur
Tu illũ nunq̃ oſtẽdiſti q̃ti pẽderes: nec tibi credere
Ille eſt auſus; quæ eſt æquum patri: qꝺ ſi eſſet factum
Hoc nunq̃ eueniſſet tibi. Me. ita res eſt. fateor.
Peccatũ meũ maximũ eſt. Chr. menedeme at porro
Recte ſpero & illum tibi ſaluũ affuturũ hic eẽ cõfido
Propediẽ. Me. utinã ita dii faxint. Chr. facient.
Sed nũc ſi cõmodum eſt. dionyſia hic ſunt hodie apud
Me ſis uolo. Me. non poſſum. Chr. cur non: quæſo

GVI. uenales ædes apponẽs inſcriptionẽ ad fores talẽ. Hæc domus eſt uenalis. uel alia id genus. inſcripſi ergo ædes. mercede. i. pcio. coegi. i. cõgeſſi coadunaui. q̃ſi. i. ppe qndecim talenta. Talẽtũ athenieſe paruũ cõſtat ex. lx. minis ſiue libris. Talẽtũ uero magnũ conſtat ex octogintatribus & q̃tuor unciis. Eſt etiã talẽtum euboicũ qꝺ attico talẽto paulo minus eſt Mercatus ſũ. i. emi hunc agrũ. hic. i. in hoc agro. exerceo. i. fatigo me. o chreme decreui. i. cõſtitui me facere minus iniuriæ meo gnato. tantiſp. i. tandiu. dũ. i. q̃diu. fiã. i. efficiar. miſer. i. afflictus. Decernere pprie eſt de rebus magnis certã pferre ſententiã. nec. i. & decreui non eẽ fas. i. nõ licere me frui hic ulla uoluptate. i. aliquam cape uoluptatẽ. niſi. i. pterq̃. ubi. i. poſtq̃ uel qñ ille. ſ. filius meus. particeps. i. hæres meus q̃ñ nũc partẽ capiens bonoꝶ meoꝶ. uel etiã pticeps. i. cui debeã credere oia mea conſilia. redierit. i. reuerſus fuerit huc. ſaluus. i. incolumis. Chr. Puto cẽ leni ingenio. i. te eẽ natura miti & benigna ac i dulgẽti. in liberos. i. erga filiũ. nã ut Gelius ait liberos dixerunt auctores nũero multitudinis de uno tñ filio qn qꝺ longe eſt mirabilius de unica filia. & puto illũ filiũ eẽ obſequẽtẽ. i. officioſum morigerũ obſeqoſum ſiqs tractaret. i. foueret eũ. recte ac cõmode. i. opportune tempeſtiue. Verũ. i. ſed neq tu noueras. i. cognoſcebas. ſatis illũ. i. mores eius. neq ille ſatis nouerat. i. cognoſcebat. te. i. tuos mores. hoc. ſ. ut mores ignorentur fit. i. efficiᷓ uel contingit. ibi. i. tũc. ubi. i. qñ. nõ uiuiᷓ. i. uita nõ agiᷓ recte ut decet. tu nunq̃ oſtẽdiſti quãtipẽde res. i. quãti æſtimares aut quãti faceres illũ filiũ. Tractũ aũt ab antiqs qui ante pecuniã ſignatã æs & argentum pẽdebãt. i. põderabant. Inde pẽdere pœnas dicimus. i. dare ſeu luere pœnas. Nam antiquoꝶ pœnæ erant pecuniariæ. inde pendere dicimus æſtimare ſiue liceri. Inde nihilipẽdere. i. nihiliſacere. Inde paruipẽdere ſlocipẽdere magnipẽdere. nec ille filius auſus eſt credere. i. cõmittere & impartire tibi ſecreta ſup. ſua ſeu conſilia quæ æquũ eſt. i. iuſtũ eſt filios ſupple. credere. i. cõmittere pri ut nihil moliant parẽtibus incõſultis. Quod ſi factũ eẽt uidelicet ut & tu illi oſtẽdiſſes quanti eũ faceres & ille ſua tibi conſilia credidiſſet: nunq̃ hæc eueniſſent tibi. ſ. ut tu ita doleres & filii pñtia priuatus eẽs. Mene. res eſt ita. i. eo modo quo dicis res ſe habet. fateor. i. pfiteor ita eſſe. peccatũ meum eſt maximũ. i. grauiſſimũ errani. Chre. O menedeme. at porro. i. ſed certe. recte ſpero. i. bona eſt mihi ſpes ſeu recta ſpe ſum. & cõfido. i. credo illũ filium affuturũ eſſe. i. q adeꝛit hic. propediem. i. breui. cum ſcilicet iã ppe eſt dies. Mene. utinam dii faxint pro faciãt. Chre. facient. i. efficiẽt ut tu re dibeas filium. nũc ſi cõmodũ eſt. i. ſi tibi eſt opportunũ & tẽpeſtiuũ & non moleſtũ. uolo q ſupple ſis hodie apud me: quia ſup. dionyſia ſunt hic. i. in hoc anno. hoc eſt nunc ſunt bacchanalia ſiue orgia que ſunt bacchi ſacra ſeu feſta: qui bacchus una ſuaꝶ appellationum dᷓ dionyſius. Eius aũt ſacra plæriſq græciæ urbibus triẽnio quoq celebrabanᷓ. Me. non poſſum. ſ. eẽ conuiua apud te. Chr. cur nõ potes eẽ apud me. q̃ſo. i. obſecro.

Talẽtum

Quanti pẽdere

Pendere pœnas

Propediẽ

VNIVERSIDAD D SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

CAL. ℂNihil.o.ſ.m.hoc ē uocatoꝛ.Nā uocatores.ꝓprie dicebant̄ q ad cœnas uocabāt.ℂPræſto ſū.idē.eſt qđ adſū. nec alteri fere uerbo cohæret:niſi uerbo ſubſtātiuo & huic ſimplici.nā pſto adſū magis poeticum ē. ℂEgo.c.m.hoc ē i mora detineo.a qbuſdā morari ꝓ expectare expōit̄. Sed mea ſnīa magis poetice q̄ oratorie

Præſto eē

n Ihil adhuc eſt qđ uereare cli.Hic cliniæ qui ex aſia redierat ingens de amica ſollicitudo exprimit̄.accedit & ſodalis opitulator clitipho:q aduētum amici mira uoluptate pr̄i narrat.ℂNihil.a.q.u. cli.miſerat accerſitū antiphilam:diſcruciabat̄ ꝙ nō rediret.ℂHaud q̄q̄.e.c.i.nōdū differunt aduentum.

GVI. tādē.i.uno uerbo qđ tātā uim hr̄e apđ te uelim q̄tā ſi diu te rogaſſē & illud fore ultimū hoc eſt qđ poſtulat chremes ꝑcere aliquātulū tibi. i.aliq̄tulū tuos remitte ſeu interſeca labores.ac iterrūpe.i.fili⁹ abſens.uult te facere hoc.i.ut pcas tibi.Me. nō cōuenit. i.nō ē cōueniēs nūc meipm fugere laborē. q.ſ. ego ipulerim.i.ipegerim & itruſerim illū filiū ad laborē ſumēdū.Chr. ſiccine.i.utꝝ talis ē ſnīa & opinio tua. Me.ſic eſt ſup. ſnīa mea.Chr.bn̄ uale. i.mane bn̄ ualēs & ſanus Me.&.i.etiā tu chremes bn̄ uale.i. bn̄ ualēs abi.Chre.excuſſit mihi lachrymas. i.lachrymari me fecit.i.lachrymas iſinibus oculoꝝ meoꝝ oboriri fecit q ex oculis manarūt ac ſi forēt excuſſæ. Nā excutere ſignificat commouēdo aliqd deiicere.ut excute te de puluere.i.te mouendo uehementer deiice a te puluerem: & me miſeret eius menedemi.i. eius miſericordia teneor.Sed ut.i.q̄diu tp̄s diei ē me oportet monere.i.admonere certiorē facere hūc uicinū phaniā noie ut ueniat ad cœnā.ibo ut uiſam.i.uideā hic. alias eā ad uidēdū ſi ē domi. Deīde ut ſciuit eū iā eē domi ſuæ ſubdit.nil.i.nō fuit opus. monitore.i. uocatore ad cœnā.aiunt hoies.ſ.i.dicūt eū pſto eē.i.adeſſe ꝓmptū ſeu patū eē & cōparere iādudū.i. ex aliq̄to añ tp̄e. egomet moror.i.in mora detineo. cōuiuas.i. eos q ad cōuiuiū mecū uenerūt. cū eni eos debere expectare: me expectant. Ibo hic. i.ex hoc loco.itro.i.i domū meā.Sed qd.i.cur fores crepuerūt.i.patefactæ ſūt & aptæ. qſnā.i. qs. egredit̄.i.exit hinc a me.i.a domo mea.Eſt eni qđ uulgo & iepte dici ſolet.qs exit de penes me: cū dicendum ſit:qſnā a me exit aut effluit:quēadmodū prius diximus eamus ad me ꝓ eo qđ barbare dici conſueuit.eamus penes me.cōceſſero.i.cōcedā cōiūctiuū pro indicatiuo: hoc eſt me cōferā. uel itrabo huc.i. in domū meam.

Excutere

Cōceſſero

Tandē aliquātulū tibi parce.idē abs̄ facere te hoc
Vult filius.Me.nō cōuenit.q illū ad laborē ipulerim:
Nunc meipm fugere.Chr.ſiccine ſentētia eſt.Me.ſic.
Chr.bene uale.Me.& tu.Chr.lachrymas excuſſit
Mihi:miſeretq; me eius:ſed ut diei tempus eſt
Monere oportet me hūc uicinū phaniā ad cœnam
Vt ueniat:ibo ut uiſam ſi domi eſt: nihil opus fuit
Monitore:iādudū domi pſto apud me eſſe aiunt
Egomet cōuiuas moror:ibo hinc intro:ſed quid
Crepuerūt fores:hic a me qſnā egredit? huc conceſſero

Clitipho,Chremes,Clinia.

n Ihil adhuc eſt:quod uereare clinia,haud q̄q̄
Etiam ceſſant:& illam ſimul cum nuncio
Tibi hic ego affuturam eſſe ſcio hodie.proin tu

✝ AS CEN. q Vanq̄ &c.Quia textus hēt mercatus es:quā lectionem etiā argumētū cōprobat. Vēdiderat enim Menedemus oīa quæ uoluptati eē poſſent atq; agrū in quo ſe cruciaret emerat. In quem nūc a chremete cōuenit̄.Ordo talis eſt.Quanq̄ hæc notitia ē inter nos admodū.i.ualde nup.i.nouitia:& ut Plau.diceret nupa & notitia inq̄ hæc eſt adeo.i.ꝑciſe.inde.i.ex ea re.ꝙ.i.qa.mercatus es.i.tu menedeme emiſti hic.i. iuxta me & in proximo ad fundū meū.Nec ſane.i.certe fere qcq̄ rei fuit amplius.ut.ſ.tui notitiā haberē tū ud tua uirtus ꝙ uirū bonū te ꝓſpicio:uel tua uicinitas. ꝙ te uicinū effectū uideo facit me ut ego audacter & familiariter te moneam eo ꝑcipue ꝙ.i.quia.uidere.i.uideris mihi facere ꝑter tuam ætatem.Illud autem per parentheſim inſertum ſic aſtrues.Vel uicinitas inq̄ tua:qđ uidelicet eſſe uicinum uel in uicinitate ego puto eſſe in propinqua parte amicitiæ.Quia plus amicitiæ uicinis bonis:ac neceſſariis & affinibus remotis debemus.

Plautus

Nupera

GVI n Ihil adhuc &c.Hic cliniæ qui ex aſia redierat ingens de amica ſollicitudo exprimit̄.Accedit & ſodalis opitulator clithipho:qui aduentū amici mira uoluptate patri narrat.Miſerat aūt clinia accerſitū antiphilā diſcrutiebaturq; ꝙ nō rediret cui ſic inqt clitipho.Clit.O clinia nihil eſt adhuc qđ.i.ꝑpter qđ uereare.i.timeas nō uēturā antiphilā.hoc eſt nōdū habes timēdi materiā ſeu occaſionē.quod ſic dici nō ſatis culte ſolet.nihil eſt adhuc de quo tu debeas timere.etiam haud quaq̄:ideſt nequaq̄.ceſſant.i.differunt aduentum & tardant:& quod dici ſolet non morantur adhuc ſeu non moram faciunt.& ſcio illā antiphilā hodie affuturā tibi hic ſimul.i.una cū nūcio qui iuit eā accerſitū.Proin.i.proinde hoc eſt ideo.mittas:ideſt dimittas.

Sollicitudinem

CALPH. ℂSollicitudinē iſtā.bn̄ ſollicitudinē dixit.Nā ſollicitudo ē quæ ihæret mētib⁹. Sollicitatio quæ ab alio fit. ℂQuid eſt.nō eſt iterrogantis ſed admirātis. ℂAudiui in aſia eſſe:recta eiuſcemodi eſt oro per infinitū.Nā nō latine dicit̄ audiui ꝙ in aſia eſt.ℂMiſerū quē minus credere eſt.minus hoc loco pro nō ponitur.nō eſt inqt credendum cliniā eē miſerū:hoc ad ſequentia reſpicit.ſ.qd reliquū ē qn habeat:quæ qdē eē in hoie dicunt̄ bona.ℂMinus credere eſt.pro nō credēdū eſt. huiuſcemodi locutio parū latinis uſui eſt. ℂMinus credere.Virg.Nec ſit mihi credere tātum.ℂInuitatū.quē iuitaui:aut nūc iuitatū.ℂNec opinanti. iſperatū enim gaudiū maius eſſe ſolet: quēadmodū & dolor acerbior: ſi nō opināti obiicitur. ℂCaue faxis.uolebat chremes nūciare menedemo rediiſſe filiū: ſed clitipho ꝓhibuit: qđ.cliniæ nōdū pr̄is uolūtas eſſet perſpecta. ℂIncertū eſt.pro incertus eſt. de ſe faciat: ꝓ ſibi faciat.qn hēat.pro qđ non.ℂQuæ qdē in hoie dicunt̄ bona.ſ.a uulgo. Cū.tn̄ animi bona ſecūdum philoſophos appellāda ſint.Et hæc illud qđ ſupra dixit chremes affirmāt.ſ.cliniam non eſſe miſerum.

Sollicitudinē iſtam falſam quæ te excruciat;omittas
Cr.qui cū loquit̄ filius?Clit.pater adeſt quem uolui:
Adhibo.pater opportune aduenis?Chr. quid eſt?
Clit.hūc menedemum noſtin noſtrū uicinū?Chr. ꝓbe.
Clit.huic filium ſcis eſſe?Chr.audiui in aſia eſſe.
Clit. non eſt pater:apud nos eſt.Chre.quit ais?
Clit.aduenientē: e naui egrediente ilico abduxi
Ad cœnā.nam mihi magna cum eo iā inde uſq; a
Pueritia ſemper fuit familiaritas.Chr.uoluptatem
Magnā nuncias:qd narrat?Clit.qd ille ſe miſerum eſſe.
Chr.miſerum?quem minus credere eſt:q̄ uellem
Menedemum inuitatū,ut nobiſcum eēt hodie amplius
Vt hanc lætitiā ;nec opināti primus obiicerem
Ei domi,atq; etiā nunc tempus eſt.Clit.caue faxis:
Non opus eſt pater.Chr. quapropter?Clit.quia
Incertum eſt etiā quid de ſe faciat ; modo uenit:
Timet omnia:patris irā:atq; aīum amicæ ſe erga
Vt ſit ſuæ.eam miſere amat;propter eam hæc turba
Atq; abitio uenit.Chr.ſcio.Clit.nunc ſeruulum
Ad eam in urbem miſit.& ego una noſtrum ſyrum.
Chr.quid reliqui eſt quin habeat quæ quidem
In homine dicunt̄ bona: parentes patriā: incolumen:

GVI. iſtā.i.tuā ſollicitudinē.falſam.i. ſine cauſa exiſtentē.quæ ſolicitudo excruciat i.affligit te.Chr.qui cū.i. cū quo filius meus ſ.clitipho loqtur.Clit.pr̄ adeſt.i.ꝓpe eſt uel aduenit quē patrē uolui adeſſe ſnp. uel quē uolui.i.optaui & deſideraui. ut qs me uult i.qs me petit.adibo.i. ibo ad eū.ut decet filium patrē adire. O pr̄ tu aduenis.i. accedis opportune.i. tēpiſtiue auſpicato. bonis auibus expectate uenis.Chr.Quid illud eſt ꝓpterqđ opportune aduenio. Clit. noſtin.i. noſti ne hūc menedemū nr̄m uicinū. Chr. ꝓbe.i.bn̄ ſeu recte noui eū.Cli.ſcis filiū eſſe huic.i.eū hr̄e filium.Chr.audiui.i.accepi eū eē i aſia.qđ dici nō multū latie. ſolet audiui q̄ eſt in aſia.Clit.o pr̄ nō eſt in aſia ſed eſt apud nos recte:& uō eſt penes nos . nā penes nos eſt qcqd a nobis poſſidet̄ & i nr̄a poteſtāte eſt. Vt pedes principē ſalus nr̄a eſt.i.in eius poteſtate.Chre.Quid ais?.Interrogat id qđ audiuit admirabūdus neq; facile credēs Clit.ego abduxi.i.deduxi.ilico.i.cōtinuo ad cœnā illū aduenietē.i.accedētē & applicantē ſeu apellētē.egredientē.i.exeuntē e naui q̄ redibat ex aſia.i.cū applicaret & e naui egrederet̄:ſtatim abduxi eū ad cœnam.nam familiaritas.fuit mihi ſemp cū eo iā īde uſq;.i.aſſidue.a pueritia.i.a tp̄e pueritiæ.i.iā ex eo tp̄e cū ambo eēmus pueri.Chr.nuncias.i. narras.magnā uoluptatē.i.magnā lætitiā.Vt Ci.in epi.Voluptatē hūi nimiā.qd narrat.i.qd noui refert aut qd dicit?Clit.petis ſup.qd ille narret narrat ſup.ſe eē miſerū.i.iſœlicē.Chr.narrat ſe eſſe miſerū?quē.i.q̄lem.ſ.miſerū.eē minus eſt credere .i. nō licet credere. ſicut cernere eſt.i.cernere licet.q.d.nō eſt credendū eū eē miſerum q̄.i.q̄tū uellē.i.optarē menedemū patrē eius eē inuitatū.i.uocatū ad cœnā ut eēt nobiſcū hodie. amplius.i. ultra uellē eū eē inuitatū,ut obiicerē.i.offerrē domi.prius.i.ante cæteros hāc lætitiā ei patri.nec.i.nec ēt.opināti i.ſuſpicāti qſi ꝑter ſpem ei accidat quo maius gaudiū eē ſolet.atq; ēt nūc tp̄s ē.i.adhuc ſatis maturꝫ ē eū inuitare:& iō mittēdus eſt q eū accerſat. Clit.o pr̄ caue faxis uide ne facias:& ita hēmus faxim faxis faxit & faxint:ut uidere facile ē pro faciam cias ciat faciāt nō ē opus.i.nō eſt neceſſe:ut iuitet̄.Chr.Quapropter.i.cur nō ē op⁹. Clit.qa ēt icertū ē qd clinia faciat.i.itēdat facere de ſe.q.d.neſcit quā uiā uult ipſe tenere.mō.i.pauloañ adhuc ꝓ ꝙ nō uenit.i.appulit ex aſia.timet oia:uidelicet timet irā pr̄is ſui atq; timet aium amicæ ſuæ.ut.i.ꝙ nō(ut aliquando prius diximus ex Do.ſnia)aius amicæ.ſ.non ſit erga ſe.i.timet ne amica eū poſtergauerit ac neq; ei⁹ aio effluxerit.amat eā amicā miſere.i.ꝑdite uehementer & in ſuā miſeriā.Hæc turba.i.hec turbatio & diſcordia inter eū & patrē.& hæc abitio .i.diſceſſio ſeu profectio euenit ꝑp eā amicā.Dr̄ aūt abitio ab abeo is:abitū abitu:uel uerſa i io:fit abitio nis.i.diſceſſio.nam abire ſignificat diſcedere.Chr.ſcio propter eā eū diſceſſiſſe a pr̄e moleſtatū ſæpe.Cli.nūc miſit ſeruulū in urbē ad eam antiphilā accerſendā:& ego miſi una.i.ſimul nr̄m ſyrū ſeruū ſ.Chr.Quid reliq ē.i.qd reſtat:qd relinquit̄:quid ſupereſt:qd deeſt ſeu abeſt.qn.i.ꝙ ñ habeat ea.quæ quidē.i.certe . dicunt̄. i.cenſent̄ a uulgo eē bona i hoie cum tn̄ philoſophi tn̄ animi bona cenſeant appellāda hēt ergo ea quæ dicunt̄ bona.ſ.habet parētes patrē & matrē:habet patriā incolumen .i.ſaluā & nō armis quaſſatā.

Apud & penes

Voluptas

Cicero

Obiicere

Faxis

Vt ꝓ ꝙ nō

Abitio

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

CALPH.¶Perinde.ſimilitudinē ſignificat.¶Ille ne: chremes ſermonē quē cœperat repſſit.ut exemplo cli
niæ filius terreret.¶Ille ne:hoc clara uoce ꝓnūciādū.¶Sed reprimā me.hæc ſubmiſſa uoce ꝓtulit ne audiret
filius.¶Hunc.ſ.cliniā.¶Vt erat.q̄ bene tuet̄ patrū ptes:q oino a filiis tolerādi ſunt.¶Propter.e.l.uult cām cli
niæ uideri deteriorē:ut oſtēdat parētes filiis ob uitia eoꝝ aſperiores eē.¶Nā quē.ſ.ſi parētē nō ferret ſuū.tale
eſt illud:cuius ſaluti cōſulet:qui ſuā negligit.¶Erat æquū.ab equo ſuſcipit pr̄na defenſionē.¶Durum.i.n.eſt.
aliud obiectū refellit:& a ſtatu diffinitiuo cenſet patrē non eſſe appellandū durum:qui filios a uitiis ſua ſeueri
Scortari tate deterret. ¶Scortari.eſt frequēter ſcorta
ductitare.¶Cōſeq. c.nā cuius aīus in re ma/
la ſemel corruptus eſt:indies ſit peior.

Amicos:genus:cognatos:diuitias:atq; hæc pinde ſunt
Vt illius aīus eſt qui ea poſſidet qui uti ſcit
Ei bona ſunt:illi qui nō recte utit̄ mala.Clit.immo
Ille fuit ſenex importunus ſemper.& nūc nihil
Magis uereor:q̄ ne quid in illum iratus plus ſatis
Faxit pater.Chr.ille ne:ſed reprimā me:nā in metu eſſe
Hūc illi ē utile.Clit. qd tute tecū:Chr.dicā utut erat pr̄
Māſum tamen oportuit:fortaſſe aliq̄to iniqor erat pp
Eius libidinē:pateret̄.nam quē ferret ſi parētē non
Ferret ſuū:hūccine erat æquū ex illius more.an illum
Ex huius uiuere:& qđ illum inſimulat durum:id non
Eſt:nam parentū iniuriæ huiuſmodi ſunt ferme:paulo
Qui ē hō tolerabilis.ſcortari crebro nō uult.crebro
Cōuiuari:& præbet exigue ſumptum:atq; hæc ſunt
Tamen ad uirtutē oīa.uerū ubi aīus ſemel ſeſe
Cupiditate deuinxit mala.neceſſe eſt clitipho cōſilia
Cōſequi cōſimilia.hoc ſcitū eſt piculum ex aliis facere

GVI. hēt amicos quos ſibi cōciliauit.hēt
genus.i.natales bonæ cōditionis & ſortis:
ſeu ꝓſapiā mediocrē.hēt cognatos.i.ꝓpin/
quos de cognatiōe ſua.hēt diuitias.i.opes.
atq; hæc oīa quæ nec de ſe ſunt bona neq;
mala.pinde.i.ita:ſeu eiuſmodi ſūt.ut.i.q̄lis:
ſeu cuiuſmodi aīus illius hois eſt qui poſſi/
det ea quæ dicunt̄ bona a uulgo.Sunt inq̄
bona ei qui ſcit recte.i.ut decet uti illis bo/
nis:& ſūt mala ei qui nō utit̄ recte illis quæ
dicunt̄ a uulgo bona.Clit.Immo.i.ſed ille
ſenex.ſ.menedemus fuit ſemp īportunus.
i.acerbus moleſtus īfeſtus:& qđ dici ſolet.
male gratioſus q̄ſi nō opportunus.& nunc
nihil magis uereor.qua neqd.i.q̄ ꝙ aliquid
(nā hic ne ſignificat tm̄ ꝙ)ipſe pr̄.niſi ma/
uis pr̄ eē uocatiui caſus referriq; ad chreme
tē.Nil magis inq̄ uereor q̄ ne.i.ꝙ ille ſenex
Plus ſatis menedemus iratus.plus ſatis.i.plus æquo:
ſeu plus q̄ decet.faxit.i.faciat aliqd in illū cli
niam.Chre.ille ne.i.dicis te timere ꝙ ille ſe
nex ſup.faciat aliqd in illū.Deinde chremes ſe repſſit per apoſiopeſim ne cōfirmaret cliniā:uidēs bonum eſſe
ut in timore foueat̄.ſed reprimā.i.cohibebo me neq; oñdā ultra eius pr̄is teneritudinem in eū.nā utile eſt il
li.ſ.menedemo hūc filiū ſuū eē.i.pmanere in metu.Clit.qa dixerat chremes reprimam me iterrogat filius.qd
tute.i.tumet uoluis ſup.aut cogitas.tecum.i.apud te.Chr.dicā utut.i.utcūq; ſiue q̄litercūq; erat.i.q̄litercūq; ſe
Manſum ſe hēbat.tñ oportuit māſum.i.manere.i.oportebat filiū manere.Vt curabo adductum tuū pāphilū pro addu/
Adductū cere:ut prius uiſum eſt.fortaſſe.i.eſt poſſibile ꝙ pr̄ erat aliquāto iniqor.i.ſeuerior & acerbior æquo.ꝓpter
libidinē.i.ꝓpter laſciuiā eius filii:aut ꝓpter inordinatā & temere ſuſceptā uolūtatem eius.pateret̄.i.pati debe
bat uel debuiſſet:ut faceres ſæpe pro facere debuiſſes:niſi mauis ad patrem referri.q.d.Debebat pr̄ eius pati li
bidinē ſed ſupior ſnīa melior ꝓpter id qđ ſequit̄.Nā quem hoiem ferret.i.toleraret.ſi non ferret.i.pateret̄ pa
trē ſuū.Tale & illud eſt in aliquo.Cuius ſaluti conſulet qui ſuā negligit.Hūccine.i.utrū hūc filium æquū erat.i.
decebat uiuere ex more.i.ex arbitrio illius.ſ.pr̄is.an erat æquū illū.ſ.patrem uiuere ex more huius.ſ.filii.& id
Inſimulat̄ non eſt durū.i.aſperū ſeu acerbū aut toleratu difficile.ſ.qđ īſimulat eū.i.īcuſat mores eius.Nā īſimulare ſigni
ficat accuſare ſeu īcuſare.hoc eſt mores malos rephēdere.ut īſimulo illū ſupbiæ.i.īcuſo.Nā iniuriæ parentum
ferme ſunt unius modi.i.unius rōnis ſeu ſimilis.hō ille parens.ſ.qui eſt paulo.i.paululū.tolerabilis.i.dignus
qui toleret̄(nā tolerabilis paſſiue capi debet)nō uult filium ſuū ſup.ſcortari crebro.i.ſæpe ſeu frequēter ſcor
Scortum ta ductitare.Scortari enim ut Varro inqt eſt ſæpius meretriculā ducere:quæ meretrix a pelle ſcortum appella
Scortes tur ꝙ ut pellicula ſubigat̄.Scortes enim pelles ſunt arietinæ & ſcortea ut Feſtus inquit & ſimiliter Varro ap/
Scorta pellant̄ oia ex pellibus facta ſeu coriis.nō uult inq̄ parēs tolerabilis filium cōuiuari crebro.i.frequēter ſuæ me
Cōuiuari retrici celebrare cōuiuium.Nā cōuiuor aris deponēs uerbū aut ſignificat celebrare cōuiuiū aut ad cōuiuiū in
uitare:aut etiā frequētare cōuiuia.Nonius etiā dicit iueniri cōuiuo ꝓ cōuiuor ꝓ eo qđ eſt ad cōuiuium iuito
Pōponius Pōpo.in mūda.Si calēdis cōuiuātibus cœnāt foris.Ipſe hō tolerabilis inq̄ pbet exigue.i.parce ſumptū.i.ipen
dia quæ fiūt in celebrādis cōuiuiis & meretricibus fouēdis.atq; hæc oia quæ facit pr̄ ſūt.tū.i.tūc ad uirtutem
Deuicere acqrēdā & ad omittēdas tales īmmunditias.Verū.i.ſed.ubi id poſtq̄ aīus ſemel deuinxit.i.irretiuit:illigauit:ine
Cōſequi xuit ſe cupiditate:aut libidinis aut honoris aut opū.O clitipho fili mi neceſſe ē conſeq.i.conſiderare.ſimilia
Scitus cōſilia.i.ſimilia ꝓpoſita ſeu ſimilia ſuſcepta qđ dicūt īepte aliq interpriſias.hoc eſt ſcitū.i.ſcite & docte atq; pru
dēter factū:& hic capit̄ paſſiue q̄uis ſcitus hō dicat̄ ſæpius q ſciens ē hoc ergo ſcitū ē.ſ.facere piculum.i.facere
Periculū experiētiā ſeu ſumere expimētum:aut cōſiliū ex aliis nā piculū interdū uidet̄ pro cōſilio capi.Cice.ad trebaū
Cicero Cornelio nihil audeo dicere cuius periculo tu ſtultus es:ideſt conſilio.quod ſcilicet piculū factum ex aliis ſit

Tibi qđ

CALPH.¶ Cœnæ quid nobis.minus dixit q̄ ſi dixiſſet quæ cœna.ſic illud.Quicqd.h.hominis eſt.Ali
ter exprimitur q̄ ſi diceremus quis hic homo eſt.

Vam iniq.ſ.p.Solus clitipho pmāſit q de pr̄e cōquerit̄:ut mos ē adoleſcētū:q pr̄na pcepta moleſte fe
q rūt.¶Nūc quæ eſt.huic illud cōtrariū.ſed nūc ea me exquirere inqt pr̄is eſt.Nā qđ antehac feci:ni
hil ad me attinet.Dū tps ad eā rem tulit ſiui aium ut expleret ſuū.¶Ex.ſ.l.libido ē quæq; uolūtas temere
Libido ſuſcepta.Apud Salu.in cati.tñ in bonā ptē capit̄.Magiſq; indecoris armis & militaribus eqs:q̄ in ſcortis:& cō

Tibi qđ ex uſu ſiet:Cli.ita credo.Chr.ego ibo hinc
Intro:ut uideā cœnæ qd nobis ſiet.tu ut tēpus eſt
Dici:uide ſis:ne quo hinc longius abeas.

uiuiis libidinē hēbant.¶Cognoſcēdi &
ignoſcēdi.ex affectu eoꝝ loquit̄:qui cū ali/
cui obnoxii ſint aliū hñt aium q̄ hērent ſi li
beri eēnt.¶Per aliū:oſtēdit ſuā ſnīam ſupi⁹
ſed reprimā.nā in metu eē hūc illi eſt utile.

GVI. tibi ex uſu.i.utilitate hoc eſt ſit tibi
utile.Clit.credo.i.exiſtio ita eē ut dicis ſup.
Chr.ego ibo hic intro.i.in domū ut uideā
qd cœnæ.minus dicit q̄ ſi dixiſſet q̄ cœna ſit
nobis:qđ dici ſolet inepte:pro uidēdo qd
hēmus ad cœnandū.tu fili ut.i.q̄diu tps di
ei eſt.uide.i.caue ſis.i.ſi uis ne quo.i.ut nō
Sis ꝓ ſi uis in aliquē locū abeas.i.diſcedas.lōgius.i.ni/
mis lōge.hic ex hoc loco qđ dici ſolet uid
ne elōges te nimis de hoc loco.

Clitipho adoleſcens.

q Vā iniq ſunt pr̄es ī oēs adoleſcentes iudices:qui
Aequū eē cenſent nos iā a pueris ilico naſci ſenes
Neq; illaꝝ affines eē rerū,q̄s fert adoleſcentia:ex ſua
Libidie moderant̄ nūc q̄ ē:nō q̄ olim fuit:mihi ſi unq̄
Filius erit:ne ille facillime utet̄ pr̄e.nā cognoſcēdi &
Ignoſcēdi dabitur peccāti locus.nō ut meus q mihi per

ASCEN.Vt Lau.Val.ſētit atq; oēs fatemur.
Appellere appello & applico actiua uerba ſūt:quo cir
& applicare ca ñ dices nauis appulit uel applicuit:ſ: ap/
pulſa ē.Ideoq; credo ſublatū eē appoſitū iis
ūbis ut ī ſcœna.aduēiētē.i.accedētē & appli
cantē ſeu appellētē ſubaudi ſe.uel nauem.
uel expone.aduenietē.i.applicitū uel appul
ſum.Vel tutius qd ſit aduenire diſce.& pari
mō paulopoſt.i.cū applicaret:ſubaudi ſe.Si
militer ibi.Mō uenit.i.appulit ſubaudi ſe:
uel dic appulſus eſt.Similiter illud.Chr.Mi
ſeꝝ: quē &c.q̄uis rephēſione dignū nō eſt
(nō enim rephēdere īſtitui)ſic quoq; intel
ligere potes:Miſeꝝ inqs.ſe narrat eſſe:quē minus eſt credere ſup.eē miſeꝝ q̄ eū:qppe q talē habeat patrem:ſed
illud ſubticēs ait q̄ uellē &c.& hoc mō dictio quē ponit̄ interrogatiue.ſed priorē nō dāno.Itē illud.Non ē
opus pr̄.opus.i.utile & expediēs.potius q̄ neceſſe expoſuero.Multa ſiqdē fieri recte pñt quæ neceſſaria ñ ſūt.
Opus ꝓ utili Itē illud.Et ꝙ īſimulat &c.ſic aſtrue.Et ꝙ clinia īſimulat.i.falſo culpat.illū.i.patrē ſuū durum.i.difficilē & ni/
mis ſeuerū.id nō eſt ſup.ut dicit uel uerū.Rōnem ſubiūgit cui⁹ ſenſus ē:ſi oēs parētes eiuſmodi ſunt falſo unū
ſuū incuſat moroſitatis.Itē illud.Neceſſe ē cōſilia cōſeq ſimilia plures ītelligūt ſic.ubi aius deuixit ſemel ſe ma/
la cupiditate.Neceſſe ē cōſilia ſimilia.i.mala cōſeq.i.ſimul ſeq & naſci.q ſenſus q̄drare uidet̄ illi.Atq; hec ſunt
tū ad uirtutē oia.Itē & illđ ut tps diei ē accipiūt multi ſic.ut tps.i.ſecūdū ꝙ tps diei ē:qa tardum & ueſpertinū.

Vam iniqui &c.Hic ſolus clitipho pmanſit qui de patre cōqueritur ut mos ē adoleſcentū qui pater/
GVI. q na præcepta moleſte ferunt.Clit.q̄:ideſt quātū patres ſunt iniqui.i.non æqui ſed acerbi & impor/
tuni iudices.i.cēſores.in oēs adoleſcētes.i.erga iuuenes oēs:quaſi dicat eos nō rectum in eos habe
re iudicium qui cenſent æquū eſſe.i.rectū eſſe & iuſtum.nos naſci ſenes.i.habentes mores ſeniles
& ſapientes.ilico.i.cōtinuo a pueris pro aduerbio ponit̄.i.a pueritia uel ab ineūte ætate uel ſtatim ut pueri ſu
mus:aut cum primū pueri euadimus.neq;:ideſt & cenſent inq̄ nō eſſe æquū.nos eſſe affines.i.participes ſeu
finitimos & cōterminos ac ꝓpinquos earum reꝝ quas adoleſcētia.i.iuuenilis ætas.fert.i.affert ſeu inducit.
Ipſi patres moderantur nos.ſ.i.regunt nos:& imponunt habenas nobis ſeu modum nobis adhibēt ex ſua li
bidine.i.ex mero arbitrio & uolūtate.ſiue recta ſit ſiue nō.Nam libido eſt quæq; uoluntas temere ſuſcepta.in
terdum tamē capit̄ in bonā partē.Salu.Magiſq; indecoris armis & militaribus equis quam in ſcortis & con
Saluſtius uiuiis libidinē habebāt.Moderantur ergo nos ex ſua libidine quæ.ſ.libido nunc eſt illis non quæ libido fuit
olim illis cum iuuenes eſſent & quales ſumus ſi filius erit unq̄ mihi.ne.i.certe:ille filius utetur me patre facil/
Ne.i.certe lime:ideſt hēbit me patrem benigniſſimum.& plurimum illi indulgentem.¶Nam locus.i.facultas:occaſio:
opportunitas:commoditas dabitur illi a me cognoſcēdi multa quæ fiunt a iuuēnibus in lubrico poſitis &
ignoſcendi.i.parcendi peccatis alienis.uel ut alii habēt peccanti.i.erranti.Nam qui alias errauerit errantibus
ignoſcere non renuit & eorum errata excuſare.Non faciam ſup.filio meo.ut.i.ſicut meus pater mihi facit.

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

Ne ☞ CALPH. ¶Vbi adbibit. q̄ petulás filius in parētem oſtēdiť: cuius ꝑcepta cōtēnit. ¶Ne aut ille. ne ꝑ certe po
nit. ¶Da. m. a. a. uerba ſunt amicæ: quæ magis clitiphonē ſtimulāt q̄ pr̄is ꝑcepta. ¶Satagit. gtō iūgiť. ¶Sata
git. i. anxius eſt & curioſus ſuaꝝ reꝝ. ¶Pudice ductā. quod nos educare dicimus. antiqui educere dixerunt.
¶Procax. iſtās in petendo. Virg. ꝓcacibus auſtris. i. improbis & importune flātibus dixit. ¶Procax. ꝓcare po
ſcere eſt. unde ꝓcaces meretrices ab aſſidue poſcēdo. & ꝓci uxorē poſcētes in matrimoniū. ¶Religio. metus
uel ſollicitudo. Terē. in andria. Dignus cū tua religione ac odio. inde dies religioſi infames uel infauſti dīdi
quos ex ꝯtraria cā pp hoīs dīritatē reliquā.

GVIDO. qui oſtēdit mihi ſuā ſentē tiā. i. id qđ ſentit per aliū. i. ꝑ exēplū alterius Perii. i. ꝑditus ſum præ nimia eius importunitate & moleſtia. Is pater ubi. i. poſtq̄ adbibit. i. bibit. nihil plus ſignificat niſi aliqua tenus augeat ꝓpoſitio. pauloplus. i. paulo largius æquo. & ubi narrat ſua facinora. i.

Núc. ſ. aliquádo — ſua ꝓclara facta per ironiā dicit nūc. i. aliquādo ait mihi facito piculū ex aliis. i. delige tibi qui imiteris exēpla ex alioꝝ euētis: quod periculū ſit tibi ex uſu. i. utile ut prius dictū eſt. Ne. i. utrū ille pr̄ eſt aſtutus. i. cautus. q. d. minime. haud. i. nō ſcit quā fabulā. ſ. quas nugas (nā fabulæ loco habeo eius ſermonem) narrat mihi nūc ſurdo. i. nō attēdenti dicta meæ amicæ magis ſtimulāt. i. ſollicitāt me. Deinde ſubiungit uerba amicæ ſemper petētis. Da mihi munuſcula. ſ. hoc uel illud. affer mihi aliquid noui. Cui. ſ. amicæ ita petenti nihil hēo neſcio qđ rn̄deā. i. debeam rn̄dere neq; qſq̄ eſt miſerior me. Nā hic cli

Satagere — nia & ſi. i. q̄uis ſatagit. ſuaꝝ reꝝ. i. anxius & curioſus ē earū faciēdarū: attn̄ hēt amicā. ſ.

Eductus — eductā. i. educatā (nā qđ nos educare dicimus antiq educeř dicebāt) bn̄. i. honeſte & pudice. i. caſte & ꝓbe. & hēt eā ignarā. i. neſciam artis meretriciæ. i. aſtutiæ ſeu uerſutiæ meretriciū. mea amica ē potēs. i. uel robuſta

Procax — uel opulēta. ꝓcax. i. aſſidue petēs. Procaŕ. n.

Procare — ut Pōpeius inqt ſignat poſcere. Inde proca

Aliū oſtēdit ſuā ſnīam: perii: is mihi ubi adbibit
Plus paulo ſua quæ narrat facinora: nūc ait piculū ex
Aliis facito: tibi qđ ex uſu ſiet. aſtutus: ne ille haud
Scit q̄ mihi nūc ſurdo narrat fabulā: magis nunc
Meæ amicæ dicta ſtimulant: da mihi atq; affer mihi
Cui qd rn̄deā: nihil hēo: neq; me qſq̄ eſt miſerior.
Nā hic clinia & ſi is quoq; ſuarū rerū ſatagit: attamen
Hēt bene & pudice eductā: & ignarā artis meretriciæ
Mea ē potēs: procax: magnifica: ſumptuoſa:
Nobilis: tūc qđ dem ei recte eſt: nā nihil eſſe mihi
Religio eſt dicere: hoc ego mali non pridem inueni:
Neq; etiam dum ſcit pater.

Clinia. Clitipho.

Proci — ces meretrices dictæ ſunt ab aſſidue poſcēdo. Inde ꝓci dicunť uxorē in matrimoniū poſcētes. Itaq; procax. i.
petas diſpoliatrix. magnifica. i. magnifice inſtructa ſupellectili magnifice induta magnifice epulans & lautē q
rens cōuiuia quæ oīa magnū auri pōdus poſcunt ſumptuoſa. i. auida. ſumptus. i. multa impēdens & propter

Nobilis — ea multa petēs. nobilis. i. inſignis in malā partē. i. multis nota: qa uidelicet frequentes hēat amatores. tū. i. di

Recte eſſe — de recte ē. i. placet ei & probat ꝙ dem ei. i. faciā ei munera. Nam religio. i. metus & ſollicitudo eſt dicere nihil

Religio — eē mihi. i. me nihil hr̄e qđ dem ei. Religio enim iterdū capiť pro metu: ut alibi in andria. Dignus cum tua re
ligione es odio nodū in ſcripto q̄ris. religione inqt. i. metu & ſollicitudine ut ait No. Nō pridē. i. nō nup neq;
paruo ante tpe inueni hoc mali. i. nactus ſum hoc malū. & irretitus in eo. ſ. in inſano eius procacis meretricis

Neq; dū — amore. etiā neq; dū. i. & etiā nōdū. i. nō adhuc pater meus ſcit me iſto malo laborare.

✠ AESCN. P — Ropterea ꝙ in textu habeť ſua qui narrat facinora. ſic intelligo. is pater. qui ubi adbibit pauloplus q̄ æquū ſup. eſt. narrat mihi ſua facinora. i. facta iuuētæ quæ ſæpe deteſtāda ſunt. nūc. i. dum ſenex & ſobrius ē ait. &c. q. d. iepte ſobriū alterius crimina dānare: qui ſua ebrius profiteť iactabūdus. Illud uero in fine. Tum quod dem ei &c. ſic accipiendū puto. Tum. i. deinde illud qđ dem. i. donē uel donare poſſim. ei. i. bacchidi eſt recte pro eo quod eſt nihil. Quia enim ex uerbis oīa ſeruabant: uerebantur dicere ſibi nihil eē aut ſe a nullo peti. Ideoq; quærenti patrifamilias. quis me uult: reſpondebatur bona fortuna pater. ꝓ eo quo eſt nullus & quærēti quid tibi eſt reſpondebať ut a pamphilo in ecyra. recte mater: pro eo qđ eſt nihil. Sic hoc loco: tum qđ dem ei eſt recte pro eo qđ eſt nihil. q. d. nihil eſt mihi. i. nihil habeo qđ dem ei ſed

Religio — religio eſt. i. metus & timor (diciť enim religio a religando eo ꝙ mentem metu quodam ac obſeruandi ſtu
dio ligat) dicere nihil eſſe mihi. i. ꝙ nihil habeam. Item illud quod ſequitur hoc ego mali non pridem &c.

Pridē & perdudū — Quia Valē. dicit pluſculū temporis per pridem q̄ per dudum ſignificari bene quadraret ſi dixeris. Non pridē
ideſt non multo tempore. quod patet quia addit: neq; etiam dum ſcit pater &c.

Si mihi

s I mihi. ſ. re. d. a. e. Hic mira amātis ſollicitudo exprimitur cui expectāti: hora dies annus uideť. ¶Si mi CAL. ☞
hi. ſ. amor res eſt ſuſpitōis. plena. Torqueť igiť clinia mora & dilatione amicæ antiphilæ. ¶Veniſſent.
mulier & ſeruus. ¶Sed. u. ne. m. bn̄ amantis exprimit affectum. qui ſemp oīa in deterius ſuſpicať. ¶Vereor dicit qui rōnabiliter terreť. formido qui ſine rōne. ¶Mihi. a. ex augeri dr̄ aīus: qn̄ multa concurrunt. qui

Augeri animus — buſflectiť in eā ptē iqua iclinať. ¶Occaſio. l. æ. hæc loca ex arte rhetorica etiā ad maioris rei cōfirmationem ualerēt. ¶Occaſio. l. æ. m. argumēta deducunť aut a rebus aut a pſonis. hæc eni cauſa tps locus occaſio inſtrm

s I mihi ſecūdæ res de amore meo eēnt iādudum
Scio ueniſſent. ſed uereor ne mulier me abſn̄te
Hic corrupta ſiet: cōcurrūt multæ opiniones.
Quæ mihi aīum exaugeāt: occaſio: locus: ætas mater
Sub impio cuius eſt mala: cui nihil iam præter ꝑciū
Dulce eſt. Clit. Clinia. Cli. hei miſero mihi. Clit. etiam
Caue ne uideat forte hic te a patre aliqs exiens.
Cli. faciā. ſed neſcio quid ꝓfecto mihi aīus ꝑſagit
Mali. Clit. ꝑgin iſtuc prius diiudicare q̄ ſcias qd ueri
Siet? Cli. ſi nihil mali eēt: iā hic adeſſet. Clit. iam
Aderit. Cli. quādo iſtuc erit. Clit. nō cogitas hinc
Lōgule eſſe; & noſtin mores mulierū: dū molliuntur
Dum comuntur: annus eſt. Cli. o clitipho timeo.
Clit. reſpira. eccū dromonē cū ſyro una adſunt tibi.

Syrus. Dromo ſerui. Clitipho. Clinia.

modus & cætera reꝝ ſūt accidētia: a pſonis deducūť hoc mō. Nā ſimiles parētibus aut maioribus ſuis filii plærūq; credunť. Et nōnunq̄ ad honeſte turpiterq; uiuēdū. Similiter a natiōe quoq; pr̄ia ſexu ætate educatōe & diſciplina ſumunť. ¶Mater ſub imperio cuius eſt mala. Iuuena. Scilicet expectas ut tradat mater honeſtos. Aut alios mores q̄ quos habet utile porro Filiolā turpi uetulæ ꝓducere turpē. ¶Hei. m. mihi. hei dtō'iū

Heu hei Virgilius — gitur. ut Virgilius. Hei mihi q̄lis erat. heu uero actō. ut alibi Terentius. Heu me miſerū. ¶Mihi aīus. p. m. ſic fieri cōſueuit ut quotiens aliqd expectamus ea occurrant potius quæ mentē nr̄am ad cogitandum aliquid mali trahant. ¶Quando iſtuc erit. non pōt credere ex nimia ſuſpitione uenturā amicā. ¶Nō cogitas hinc lōgule eē. clitipho remouet ſuſpitionē ex aīo cliniæ: & locoꝝ interuallo & ex cultu mulierū: quæ maiorē tpis partē in ſe ornando conterunt. ¶Clitipho timeo. uide nulla re arceri poſſe ſuſpitionē ex pectore amantis. ¶Eccū. d. cū. ſ. dicticos: & cum geſtu nimiæ lætitiæ ꝓnūciandū eſt.

s I mihi &c. Hic mira amantis ſollicitudo exprimiť cui expectanti hora dies annus uidetur. Clit. ſi. ſecundæ res. i. proſpere ſuccedētes eēnt mihi de amore meo. i. quantū ad amorē ſpectat. Iādudū i. pauloante uel cape pro iāpridē ueniſſent. ſ. antiphila & ſerui qui eā acceſſiuerūt. ſcio i. non dubito ꝙ iā ueniſſent. ſed uereor ne mulier. ſ. antiphila corrupta ſit. i. ne pecunia — GVI ☞

rū largitione ad aliū diuerterit: hic. i. in hoc loco. me abſente. i. q̄diu fui abſens. multe opiniones concurrunt i. ſimul in mentem ueniunt quæ exangeant mihi animum ad credendum eam fuiſſe corruptam. Subdit ea quæ exangent animum ad id credendum. uidelicet occaſio. i. opportunitas ut corrumpatur: quia formoſa & multis forte iuuenibus placens ac nota. locus: quia ſcilicet eſt in eo loco ubi aliæ ſunt petulātes. & ideo cōtagione facilis lapſu eſt. ætas: quia iuuenilis & flore iuuentæ nitens quæ plerūq; lubrica eſt. mala. i. improba mater ſub imperio. i. ſub poteſtate cuius eſt (hæc omnia exangent animum ad credendum eam eſſe hic corruptam) cui. ſ. matri ſub cuius eſt imperio nihil eſt dulce. i. carum ſuaue placens. præter ꝑcium: ideſt præter pecunias & mercedem. Clit. o clinia uocat eum ut attendat quod dicere cupit. Cli. hei mihi miſero. i. ſentio me miſerum. & illud dictum interiectionis uim obtinet. Clit. etiā caue ne aliqs exiens a pr̄e: ubi inepte dici ſolet de penes patrē. uideat te forte hic. Clit. faciā. i. cauebo. ſed profecto: ideſt certe animus ꝑſagit. i. ꝓnūciat ꝓdicit pſentit ꝓdiuinat mihi neſcio quid mali. Clit. pergin: ideſt conaris ne aut niteris ſeu proſequeris diiudicare

Præſageť — iſtud prius q̄ ſcias quid ueri ſit in eo. Cli. ſi nihil mali eſſet iam antiphila. adeſſet: ideſt pſens eſſet hic. Clit. iam: ideſt mox. ſtatim aderit: ideſt pſens erit hic. Cli. quando iſtud erit ꝙ aderit. Clit. non cogitas eam abeſſe: ideſt remotam eſſe. longius: ideſt multum longe. hinc. i. ex hoc loco. & noſtin: ideſt cognoſcis. mores: ideſt modos mulierum. dum: ideſt quādiu. molliuntur: ideſt lenes ſeu molles cute efficiuntur ſiue dū fucantur. & dū: ideſt quādiu comuntur: ideſt pectuntur. annus eſt: ideſt annum unum conterunt integrum in lenienda ſeu mollienda cute ſua & in pectendis capillis. Clit. o clitipho timeo. Clit. reſpira: ideſt reſume uires recrea te ceſſa a timore animum reuoca: ſeu reſume collige te ad te redi reſurge a metu. eccum: ideſt ecce hic prope dromonem una cum ſyro. ipſi ſerui adſunt: ideſt appropinquant: ideſt prope ſunt tibi.

Reſpirare

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

CAL. a In tu:hæc ſcæna plena eſt timoris & ſuſpitionis.ſed perſona ſeruilis utriq; ſuccurrit.℄ Ain tu:hoc ſic
lege:ut itelligas multa uerba ꝓceſſiſſe.παρεπιγραφη dr̃ qñ poeta ſignificat ſermonem alterius pſo/
næ ꝓceſſiſſe.℄ Mulier.nõ antiphila aut amica.ſed ſic dixit q̃ſi illi q deſpauerat reditur ã.℄ Ego.u.a. uer
ba ſunt reſpirãtis & ad ſe redeuntis.℄ Minime.m.mulieres a natura tardæ in iceſſu ſunt.ſed hic addit cã tardi
tatis.℄ Minime.m.ſ.ſi relictæ ſunt .℄ Perii.clinie ſuſpitio:ꝙ amica corrupta ſit ab ancillaꝝ grege oritur has
enim ab aliis amatoribus eẽ putat.℄ Portãt.q.r.ob hoc nõ ẽ ſecurus ſyrus:ꝙ mulieres relictæ ſint.℄ Et ueſpa
ſcit & nõ.n.u.cauſa cur non oportuit reli/
ctas:quis enim tutus ſiqd portat & i nocte
& incerto itinere.℄ Ve.m.m.magis ſuſpica
tur clinia ꝙ a ſyro aurum & ueſtẽ audierit.
℄ Abi dũ. parelcon.℄ Vnde eẽ cẽſes. unde
eẽnt iſta tãq̃ notũ nõ explicuit.℄ Quid tur.
ẽ:pſona ſeruilis utpote fidelis heri ipẽſis tiet
Turba ℄ Quid.t.ẽ:turba primũ pturbationẽ ſigni
ficat:ide turbo as. pturbo: deturbo. dehinc
Capere multitudinẽ q̃ fere turbationẽ ñ uacat.℄ Ca
Virgilius piẽt.alias.deligẽt ſignificat.Vir.Aut capere
Eccum aut.c.i.d.u.℄ Eccos.u.eccũ eccã:eccoſ eccas
ellũ:ellã:ellos:ellas:ab ecce cõpoſita ſunt:&
per aduerbia reſoluunť nõ ꝑpronomina.
Eccũ.ecce hic ſubitellige uirũ de quo ageba
mus:eccã ecce hic ſubitellige fœminã:ita el
lũ intellige ecce illic uirũ:&c.℄ O iuppiter.
ſic exclamat dũ putat ab amica eẽ deceptũ.

a In tu.Dr.ſic ẽ.Sy.uerũ iterea dũ ſermões cædimus
Illæ relictæ ſũt.Clit.mulier tibi adeſt audin clinia.
Cli.ego uero audio:nẽ dmũ & uideo & ualeo clitipho.
Sy.mime mirũ adeo ĩpeditæ ſũt ãcillarũ gregẽ ducũt
Secũ.Cli.pii:unde illi ſunt ancillæ.Clit.men.rogas:
Sy.nõ oportuit relictas:portant qd reꝝ.Clit.hei mihi.
Sy.auꝝ ueſtẽ & ueſpaſcit:& nõ nouerũt uiã:factũ
A nobis ſtulte eſt.abi dũ tu dromo illis obuiã ꝓpera:
Quid ſtas:Cli.ue miſero mihi quãta de ſpe decidi.
Clit.qd iſtuc:quæ res te ſollicitat ãt:Cli.rogitas qd ſiet
Viden tu ãcillas:auꝝ:ueſtẽ:quã ego cũ una ancillula
Hic reliq.uñ eẽ ea cẽſes:Clit.uah nũc demũ intelligo.
Sy.dii boni qd turbæ eſt:ædes nr̃æ uix capiẽt ſcio:
Quid comedẽt:qd bibẽt:qd ſene nr̃o erit modo
Miſerius:ſed uideo eccos quos uolebam.Clit.o
Iuppiter ubi nam eſt fides:dum ego propter te

GVI. a In tu &c.Hæc ſcæna plena eſt & ſu
ſpitionis & timoris:ſed pſona ſer/
uilis utriq; ſuccurrit.Serui aũt i frõ
te ſcænæ ex abrupto colloquunť tãq̃ ꝑ gẽ
tes in incœpto collogo qd ultro citroq; in
uia cõferebãt.Sy.ain tu.i.dicis tu ueꝝ qd aũt dixerit dromo nõ eſt curandũ.nã iſte eſt abruptus ſermo ex cõ
Cædere ꝓ uiæ collogo.Dro.ſic eſt ut dico.Sy.ueꝝ.i.ſed.dũ.i.q̃diu.cædimus.i.cõmiſcemus ſermones.i. colloquia:illæ
cõmiſceř mulieres ſunt relictæ.Cædere ut uult Nonius ultra cæteras ſignificatiões iterdũ ſignat cõmiſcere.allegatq; Lu/
cilliũ dicentẽ tineæ oĩa cædũt.i.cõmiſcẽt ut ĩpe iterptať.nr̃o aũt hic ꝓpoſito optĩe cõgruit.Clit.mulier adeſt
tibi.i.ecce ꝓpinquat tibi mulier quã tãtope optabas.audin.i.utrũ audis ſeruos clinia.Cli.uero.i. certe uel ſed
ego nũc demũ.i.nũc ſolũ uel tãdẽ uideo audio & ualeo.i.ſanus ſum cũ prius lãguerẽ præ timore.& quaſi cõ/
ſternatus eẽm mei ſenſus ſua nõ recte exercebãt officia.Sy.ſerui nõ uidẽtes adoleſcẽtes ꝑgũt in ſermone icœ/
pto.itaq; inqt ſyrus minime mirũ.i.nõ eſt mirãdũ ſi ſint relictæ adeo.i.uel ualde uel intantum ſunt impeditæ
i.retardatæ ab inceſſu ueloci cauſam ſubdit ducũt ſecum gregẽ.i.cateruã ancillaꝝ.i.famularũ ac ſi diceret un⁹
grex ouiũ.Cli.pii.i.ꝑditus ſum & ſaucius illo dicto.unde ancillæ tam multe ſunt illi.i.unde tot acquiſiuit an/
cillas.Clit.Men rogas.i.utrũ me interrogas.Sy.nõ oportuit relictas pro relinquere ut ſæpe accuſatiu⁹ & ab/
latiuus partici piorũ præteriti temporis ponũtur pro infinitiuis.i.nõ oportebat reliquere eas .portant quid
ideſt aliquid rerũ hoc eſt aliquas res quare nõ tuto incedunt ſine tutoribus.Cli.hei.mihi interiectio dolo/
rem oſtendens.Sy.pergit ſeruus in ſermone quia dixerat portant quid rerum.ſ.aurum ueſtem.&.i. huc acce
dit.ꝙ ueſpaſcit.i.ueſpa fit ſeu ad ueſpam uenit:& propterea non erant relinquẽdæ.& non nouerunt.i. neſci/
Parelcon unt uiã ſtulte factum eſt a nobis illud.ſ.ꝙ eas reliquimus.tu dromo abi.dum.i.abi uade.dum ẽ parelcon.i.
adiectio ſyllabica.abi ergo propere.i.celeriter.obuiã.i.i occurſum aduerbiũ eſt.illis.ſ.mulierib⁹.qd.i.cur.ſtas
i.nõ uadis.ꝓprie hoc dicit ut eũ accelerare efficiat.Clin.Ve mihi miſero.q.d.ſum maledictus & iſœlix:de quã
ta ſpe decidi.i.ſum fruſtratus & deiectus.Cli.qd iſtud eſt aũt.i.ſed q̃ res ſollicitat.i.angit ſollicitũ reddit te.Cli.
rogitas quid ſit.uiden.i.uides ne aurũ ueſtẽ ancillas eſſe ſup.illi puellæ quam ego reliqui hic cũ una ancillula
unde cẽſes.i.iudicas eã eẽ illi.Clit.uah irridentis ſiue illudẽtis interiectio eſt demũ.i.tãdẽ intelligo quid te ſol
Turba licitat.Sy.dii boni quid turbæ ẽ.i.quæ turba mulierũ.admirať tãtam cateruã & ſenis ſumptibus timet. Tur/
ba primo dicit turbationẽ:inde ꝑturbo cõturbo.deinde multitudinem qui fere ꝑturbatione nõ uacat:ædes
nr̃æ uix capiẽt .i.recipiẽt eas.hoc eſt uix poterunt recipi in noſtra domo.ſcio.i.nõ dubito ꝙ ædes noſtræ uix
eas capiẽt:deinde ſubdit admirãdo.qd comedẽt:qd bibẽt.quid erit miſerius noſtro ſene.i.chremete.i. quid
erit eo infœlicius ꝙ tantã turbã pauerit.ſed eccos.i.ecce hic uideo eos quos uolebam uidere uel quos pete/
bam.ſ.ambos adoleſcentes.Eccũ eccam eccos eccas ſignãt ecce hic eũ eã eos eas:ellũ ellã ellos ellas:ſignant ec
ce illic eũ eã eos eas.& oĩa ſunt aduerbia ab ecce compoſita.Clin.o iuppiter qui iura hoſpitalitatis curas. ubi
nã.i.ubi eſt.fides.i.cõſtantia & ueritas ſiue fidelitas ac fiducia.dũ.i.q̃diu.ego demẽs.i.deſipiens careo patria.
Errans

CAL.℄ Errãs.hic errones dicũtur.℄ In ſũma.i.quærela amatoria cõſueuerũt amatores ab amica decepti Errões
cõmemorare qua aduerſa cã illius acciderit.℄ Pudet &.m.recte qa poſt pudorẽ ſolet cõſequi miſericordia. Pudet
Pudet uerecũdiæ eſt.piget pniæ.Teren.in adel.Fr̃is me quidẽ pudet pigetq;.& bñ pudet de filio i patrem i Piget
and.Dũ pr̃is pudor.℄ Cãtabat.hoc ẽ frequẽter dicebat.& ſignãtius dixit cãtabat.& antiq canere ꝑ eloq dixe/ Canere
rũt.℄ Ab hac.ſic dixit quia nõdũ appulerat:& ſi ſupius me deſeruiſti dixerit.℄ Hic.d.n.u.e.ſuperius portãt qd Scilicet
reꝝ & auꝝ & ueſtẽ dixit.℄ Videlicet.ſcilicet & uidelicet idẽ ſignificare uidenť qđ certe:ſed hñt uſum ſuum ꝑ Videlicet
amaritudinẽ cũ deriſu ꝑmixtã.Virg.Scilicet Virgilius
his ſupis labor ẽ.Quit.Hoc uidelicet expe/
ctaſti.℄ Ex.i.r.ex ſignis q̃ dicturus ẽ.℄ Anuſ.
q.d.ẽ.m.hoc cõtra illud eſt qđ ſupra dictũ
a clinia:mř ſub iperio cuius ẽ mala.℄ Ea.o.
m.hoc dictũ ẽ ne ab illa corruptã amicã ſu
ſpiceť.℄ Alteræ.d.n.antiquũ ẽ.nos alteri di Alteræ ꝓ
cimus.℄ Quænã eſt al.iterrogat qa nõdũ i/ alteri
tellexerat amicã aduentare.℄ Propa.ꝓpat q Propare
feſtinãter aliqd agit uel dicit.Vir. multa fo/ Virgilius
rẽt quæ mox cælo ꝓperãda ſereno Matura/
re.d.℄ Iãprimũ.o.ſic incipit ut multa pudi/
citiæ ſigna narraturus.Liui⁹ in primo ab ur
be cõdita.Iãprimũ oĩum ſatis conſtat.& eſt
pricipiũ ꝓlixi opis.℄ Anus.q.ꝑ.i Eunucho
d uiliſſima pſona:ꝑdii foras male cõciliate.
℄ Ad lanã.r.hæc ſigna ſunt pudice uitã agẽ
tis.Sic in andria.Primũ hæc pudicæ uitã ꝑ/
ce ac duriter agebat:lana & tela uictũ q̃ritas.

Errãs patria careo demẽs:tu interea loci locupletaſti
Te antiphila:& me in his deſeruiſti malis:propter quam
In ſũma iſamia ſum:& meo patri minus obſequens
Cuius nũc pudet me:& miſeret:qui harũ mihi mores
Cantabat monuiſſe fruſtra dolet:neq; eum potuiſſe
Vnq̃ ab hac me expellere.qd tãdẽ nũc faciã:tum cum
Mihi gratũ eſſe potuit nolui:nemo eſt miſerior me.
Sy.hic de nr̃is uerbis errat uidelicet quæ hic ſumus
Locuti clinia aliter tuũ amorem atq; eſt accipis:nam &
Vita eſt eadẽ.& aĩus erga te idẽ:ac fuit quãtum ex ipſa re
Cõiecturã cœpimus.Clit.qd eſt obſecro.nã mihi
Nũc nihil reꝝ oĩum eſt quod malim q̃ me hoc falſo
Suſpicarier.Sy.hoc primũ ut nequid huius rerum
Ignores.anus quæ eſt dicta mater ei antehac non fuit
Ea obiit mortem.hoc ipſa in itinere alteræ dum narrat
Forte audiui.Clit.quænã ẽ altera:Sy.mane:hoc qđ
Cœpi primũ enarrem clitipho:poſt iſtuc ueniam.
Cli.ꝓpera.Sy.iãprimum oĩum ubi uẽtũ ad ædes eſt:
Dromo pulſitat fores:anus quædã prodiit:hæc ubi
Apuit oſtium:cõtinuo hic ſe cõiecit itro.ego cõſequor
Anus foribus obdit peſſulũ:ad lanã redit.hic ſciri
Potuit:haud uſq̃ alibi clinia.quo ſtudio uitam ſuam

GVI. errãs.i.pigrinabũdus ꝓpter te.qa
tua cauſa a pr̃e ſum explſus uerborũ incre/
patiõibus o antiphila tu iterea collocupleta
ſti.i.ditaſti te.i.locupletẽ te effeciſti & deſe/
ruiſti.i.dereliquiſti & habuiſti cõtẽptui me
i his malis.pp quã.ſ.te ſum.i.uerſor in ſum/
ma infamia & ſum minus.i.nõ obſequens
meo pr̃i menedemo.cuius.ſ.patris nũc me
pudet & miſeret.i.uerecũdia teneor & mi/
ſecordia eius pr̃is qui cãtabat.i.frequenter
iculcabat mihi mores haꝝ meretricũ. antiq
canere pro eloqui capiebãt.Dolet ipſe pr̃ ſe fruſtra monuiſſe me uel potius ſic itellige illud ſup.qđ ſequiť do
let mihi.i.eſt mihi dolori.ſ.eũ patrẽ monuiſſe fruſtra neq; potuiſſe unq̃ expellere me.i. abducere abſtrahere
me ab hac.i.ab hui⁹ amore qđ tñ nũc faciã.i.abſtrahã me ab ea nolui abſtrahere me ab ea.tũ.i.tũc cũ illud.ſ.me
abſtrahere potuit eẽ mihi gratũ.i.iocũdũ. qa tũc fuiſſem pr̃i obſecutus & eius morẽ geſſiſſem uoluntati. Ne/
mo eſt miſerior me.Sy.hic clinia errat.i.in errore labitur de nr̃is uerbis.i.ꝓpter uerba noſtra uidelicet.i. certe
eis uerbis quæ locuti ſumus hic:o clinia accipis aliter tuũ amorẽ atq; ẽ.i.q̃ ſe hẽt.nã & uita eius puellæ ẽ eadẽ.i.
modus uiuẽdi eius ẽ talis qualis fuit.& aĩus eius ẽ.i.æqualis ſimilis erga te.ac ſi ſicut fuit prius q̃tũ cœpimus
cõiecturã.ex ipſa re.i.ex ipſa rõne ſe hñdi quã præ ſe fert.Cli.obſecro qd eſt qđ dicis.nã nihil oĩum reꝝ.i. nihil
ex oĩbus rebus ẽ mihi.qđ mali.i.potius uelim q̃ me ſuſpicarier.i.ſuſpicari falſo.i.imerito hoc.ſ.eã me deſeru/
iſſe &c.Sy.primũ.i.in primis ſcito ſup.hoc qđ ſequiť ut ne qd.i.ut nõ aliqd reꝝ huius puellæ ignores.anus.i.
uetula quæ dicta ẽ.añhac.i.añ hoc tꝑs mř ei puellæ nõ fuit mř eius.Ea anus obiit mortẽ.i.mortua eſt forte au
diui hoc.ſ.eã obiiſſe &c.dũ ipſa puella narrat alteræ more antiquo ꝓ alteri mulieri.ſ.i uia.i.iteruenięd ũ.Clit.q̃/
nã altera eſt cui dicis eã narraſſe id hoc dicit.nã nõdũ intellexerat amicã bacchidẽ aduẽtare cũ ãtiphila.Sy. ma
ne.i.ſiſte interrogationes & me ſine ꝓgredi quorſum.uolo primũ.i.i primis.enarrẽ.i.dicã recitẽ hoc qd cœ
pi.i.iſtitui dicere.poſt.i.poſtea o clitipho ueniã iſtuc.i.cadã ſup id qđ iterrogas.Clit.ꝓpera.ꝓpat q feſtinanter
aliqd agit aut dicit.Sy.iã primũ oĩum ſic icipit multa pudicitiæ ſigna narraturus ut Liuius.Iãprimũ oĩum ſatis Iãprimũ
cõſtat.Iãprimũ oĩum.i.in primis ſiue i pricipio.nã pricipiũ eſt primũ oĩum.Vel ſic intelligas. Iãprimũ oĩum omnium
i.ecce primũ oĩum qđ ſequiť.ubi.i.cũ uẽtũ ẽ impſonaliter.i.ꝑuentũ eſt & acceſſum aut appulſum a nobis ad Liuius
ædes.i.ad domũ puellæ.dromo pulſat.i.ꝑcutit.fores.i.oſtia domus.quædã anus prodit.i.exit e domo . ubi
i.poſtq̃ hæc anus aperuit oſtiũ cõtinuo hic dromo cõiecit.i.cũ impetu igreſſus eſt intro.i.i domum ego cõ/
ſequor eũ & ingrẽdior.anus obdit.i.obiicit opponit peſſulũ.i.repagulũ ſiue obicẽ ſeu obſtaculum foribus.i. Obdere
oſtio.de peſſulo ſuperius dictũ eſt.redit ideſt reuertitur ad lanam.i.ad lanificium exercendum o clinia potuit Peſſulum
ſciri hinc.i.ex eo loco haud uſq̃ alibi poterat ſciri quo ſtudio:ideſt qua induſtria qua animi applicatione.

VNIVERSIDAD DSALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

CAL. ℂVitã exegerit.aliter dr̃ exigere uitã:exigere fabulã:& exigere opus.Significat enim traducere expel/
xiſtimarᷓ lere & finire.ℂExiſtimãdi.c.iudicãdi.eſtimare eni eſt cõſiderare.exiſtimare uero iudicare. Nã prius cõſidera
Eſtimare mus ea quæ iudicãda ſunt.ℂQuæ cuiſq̀ igeniũ.in andria. Nã qui cum igeniis cõflictãᷓ eiuſmodi &c.ℂOf/
Offenderᷓ fẽdimus.reperimus.Offẽdere fere idẽ eſt qđ repire.ℂEius anuis cauſa.M.Varronẽ & Ply.Nigidium uiros ro
mani generis doctiſſimos cõſtat non aliter locutos eẽ & ſcripſiſſe q̃ ſenatuis & domuis:qui eſt primus caſus
ab eo qđ eſt ſenatus & domus.ℂOrnanᷓ ſibi.nõ ut placeãt amatoribus.ℂNulla.m.re ex. hoc eſt nõ fucatam
Mala Mala enim a ſimilitudine mali hoc ẽ pomi
nomẽ aſſumpſit. Nã id eſt qđ ꝑeminet iter
naſum oculos & buccã.qđ rotũdũ eſt:& in
ſpẽm mali.ℂCapillus:capillum dicit more
ſuo crinẽ icultũ.ℂCapillus.p.i. ſparſus.Vir.
Crinibus iliades paſſis. Sũt q̃dã uerba quæ
a diuerſo ueniũt pñti:ſed in ꝑterito confun
dunᷓ:ſicuti a patior:ita a pãdo paſſus deſcẽ/
dit:a uertor & uerror uerſus ſum.ℂPannis
ob.ſic in Eunu.Pãnis anniſq̀ obſitũ.Ita pã/
nis obſita dr̃ ut ager obſit⁹ ſpinis.ℂImmũ/
da il.pluuies & illuuies ſignificantiã hñt pa
rẽ.& imũditia eſt.Virg.Fœdiſſima uẽtris il/
luuies.ℂSordidatã & ſor.ſordidus a natu/
ra dr̃:ſordidatus uero fit urgẽte neceſſitate.
uel habitu ſordidatã & ueſtræ corpore ſor/
didã & illuuiæ.ℂSordidatã referᷓ ad illud
pannis obſita.ſordidam ad illud neglecta
immunda illuuiæ.ℂExtra enim hoc eſt cul
pam.Noxa etiam ſignificat dãnum.Sue.in
cæſare.Spuri namq̀ irridens & ut falſum ar
Noxa guens q̀ ſine ulla ſua noxa idus martiæ eſ/
Diſcipliã ſent.ℂNam diſciplina eſt.ꝓceptum in arte amandi:ut amatores prius ancillas corrumpant.

Te abſente exegerit:ubi de ĩprouiſo ẽ interuẽtũ mulieri
Nã ea res dedit tũ exiſtimãdi copiã quotidianæ uitæ
Cõſuetudinem.quæ cuiuſq̀ ingenium ut ſit declarat.
Maxime:texẽtem telam ſtudioſe ipſam offendimus:
Mediocriter ueſtitam ueſte lugubri:eius anuis cauſa
Vt opinor quæ tũ erat mortua:ſine auro tũ ornatam
Vti quæ ornanᷓ ſibi:nulla malã re expolitã muliebri
Capillus paſſus:prolixus:circum caput reiectus
Negligenter:pax.Cli.ſyre mi obſecro ne me in lætitiam
Fruſtra coniicias.Sy.anus ſubtegmẽ nebat.præterea
Vna ancillula erat ea texebat una pãnis obſita:
Neglecta:ĩmunda illuuiæ.Clit.ſi hæc uera ſunt clinia
Ita ut hic dicit:qs eſt te fortunatior?ſcin hanc quam
Dicit ſordidatã & ſordidã.magnũ hoc quoq̀ ſignum
Eſt:dñam eſſe extra noxã:cum eius tam negligenter
Veſtiantur internuncii.nam diſciplina eſt hiſdem

Exi/ gere uitã & fa bulã & opus GVI. exegerit.i.traduxerit uitam te abſente.Exigere itaq̀ uitã ſignat traducere.exigere uero fabulã ſignat
expellere & non admittere:ut in andria.An exigendæ ſint uobis prius.exigere autem opus ſignificat finire
opus incœptum ab ex & ago is.compoſitum eſſe conſtat.Potuit itaq̀ ſciri.ubi.i.quando interuẽtum eſt im
perſonaliter.i.inter tẽpus nõ expectatũ uentũ eſt mulieri.i.ad mulierẽ.de improuiſo.i.ex inſperato:ꝑter ſpem:
ꝑter opinionem:ꝑter expectationem.nã ea res uidelicet talis interuentus inopinatus dedit.tũ.i.tunc copiam
i.facultatem.exiſtimandi.i.iudicandi.conſuetudinẽ.i.conuerſationẽ uitæ quotidianæ:quæ cõſuetudo quo/
tidianæ uitæ maxime.i.maiorẽ in modũ.declarat.i.oſtendit re ipſa non uerbis.ut.i.qualiter.ingeniũ.i.natura
Tela cuiuſq̀ ſit.offendimus.i.inuenimus ipſam texentẽ.i.ordientẽ telã & filũ filo iungentẽ in tela.Tela autẽ dr̃ ois
pãnus tã laneus q̃ lineus.ſtudioſe.i.curioſe diligenter attente accurate offendimus inq̃ eã ueſtitã ueſte lugubri
i.luctuoſa.qua.ſ.lugebat anũ defunctã.propterea ſub dit opinor eã fuiſſe ita ueſtitã cauſa anuis.i.uetulæ quæ
Anuis erat mortua.Anuis hic legi debet in caſu gignendi.nam ut Gelius inquit antiqui dicebant ſenatus ſenatuis:
Genitiu⁹ antiquus domus domuis:ſic anus anuis pro anus gtõ.offendimus inq̃ eã.tũ.i.tunc ornatã ſine auro.ita.i.eo mõ.uti.i.
ſicut uel quẽadmodũ illæ mulieres quæ ornanᷓ ſibi.ut.i.ut ſibi placeãt nõ ut placeant amatoribus.honeſtæ
enim mulieres reiiciunt ueſtiũ ſordes honoſtæq̀ ſibi ueſtiri cupiunt.offendimus inq̃ malam.i.genã partem
ſ.illã quæ rotũda eſt in ſpeciẽ mali inter oculos naſum & buccã nulla pro non & ulla.nõ expolitã.i.nõ fuca/
tam.re muliebri.i.fuco quo mulieres molles utunᷓ ad exporgendã cutẽ ne rugeſcat ſeu ſoluaᷓ in rugas qđ ſe
Capillus neſcentibus contingit.capillus.i.capitis pilus ſiue crinis eius erat ſup.paſſus.i.ſperſus ſolutus per collũ.a pan/
Paſſus do dis qđ eſt extendo dis explico as quaſi extenſus & explicatus.erat inq̃ prolixus.i.longus.erat inq̃ capillus
Pax.ꝑ tm̃/ modo eius pax aduerbiũ græcũ ut ait Priſcianus.i.tm̃modo reiectus negligenter circũ caput.Clit.o mi. ſyre obſecro
ne cõiicias.i.imittas me in lætitiã.fruſtra.i.ſine cauſa.Sy.anus.i.uetula cũ qua uiuebat & qđẽ laſciuiæ internun
Subtegm̃ cia.nebat.i.filabat.ſubtegmen.i.filũ qđ in tela texẽda ſtamẽ intercurrit.ꝑterea.i.ꝑter eã anũ una ancillula erat
Obſitus ea texebat.i.filũ filo iungebat.una.i.ſimul.ancillula dico obſita.i.inuoluta circundata.pãnis.i.uilibus idumẽ
Pãnoſus tis & craſſo filo cõtextis.ide pãnoſus uili pãno idutus.ancillula inq̃ neglecta.i.abiecta cõtẽpta ſpta qñ non ut
ſolẽt eiuſmodi ancillæ appata imũda.i.fœda.illuuie.i.ſorde.clit.o clinia ſi hæc ſunt uera ita ut credo qs ẽ for/
tunatior.i.fœlicior te in abltõ.ſcin.i.ſcis.ne.i.cognoſcis ne hanc ancillã quã ſyrus dicit ſordidatã & ſordidã.
Sordidus ſordidus aliqs dr̃ a natura.ſordidatus urgẽte neceſſitate.quoq̀.i.etiã hoc eſt magnũ ſignũ dñam eſſe extra no
Sordidat⁹ xã.i.culpã.cũ iternũcii eius.i.qui nuncia ferunt ad amatores & referunt ad amatas quos aliq gamagogi dicũt
Gamago gi a ducẽdis mulieribus utrũ bñ necne ipi uiderint.cũ ergo internũcii eius tã negligũᷓ.i.tã parũ apparanᷓ & cu
ranᷓ.poſuit aũt iternũciũ maſculino.nã iterdũ hñt puellos iternũcios:iterdũ puellas:& qa maſculinũ ꝑpõde/
rat fœminino:iõ i maſculino poſuit utroſq̀ itelligẽdo.nã diſciplina.i.artis eſt meretricãdi iiſdẽ.ſ.amatoribus

Muneraricr

CALPH.ℂ Affectãt.Affectare eſt ꝓnũ animũ ad faciẽdum habere.ℂFalſam grãm.ſ.mẽtiẽdo.ℂOpplet os. Affecta
nã & ex nimio gaudio interdũ lachrymæ ꝓuenire ſolẽt. Apuleius.Tũc ego ſenſi naturaliter quoſdã affectus i re
cõtrariũ ꝓuenire.nã ut lachrymæ ſæpicule de gaudio ꝓdeũt ita & in illo nimio pauore riſum nequiui conti
nere.ℂAgendũ.age ſingularẽ numerũ deſiderat:agite pluralẽ. Agedũ uero utrũq̀.ℂQuæ eſt illa altera inter/
rogat nõ imemor uerboꝝ ſyri.O clitipho poſt iſtuc ueniã.ℂHem qđ.hẽ interiectio eſt nouas res & optime
audientis.ℂQuo illã ducis.hoc cum timore ꝓnunciandũ.Timet ne pater illius amicã cognoſcat.O ĩpuden
tẽ au.bñ audaciã quæ propriæ eſt temeritas
Heus tu nõ fit.ſ.p. ſententia generalis quæ
et ſeruis cõuenit.ℂHoc uide.ſic dicere ſole
mus his:qui res maximas aggrediũᷓ.ℂVbi
paululũ.m.q.t.ſ.uerba proprie alicuius cõ
mittẽtis alteri cũ piculo:uel res ſuas:uel ſalu
tẽ.ℂAt enim. ordo ẽ at enim ſi ſinas dicã.
ℂIta res ẽ.hæc nunc quaſi cũ hæc oro im/
pfecta ẽ utpote a clitiphone qui ipatiẽs au/
diendi ẽ interrupta recuſat eni clitipho peri
cula & uult amica ſine his potiri:qđ ſyrus
fieri poſſe negat:qa neceſſe eſt:ſi amare uult
ut admittat picula.Ergo ſubintelligendũ ẽ:
q̀ hic uelit cõpos eẽ uoti ſui ſine periculo:
quẽadmodũ ſi aliquis ſine belli piculo ue/
lit cõſequi uictoriã. Aut aliqd tale:ut ſit pro
uerbiũ uſitatũ i ignauos:q ſine labore cõſeq
uellẽt qđ optãt.ℂIta res hæc.aut cõparatio
nẽ q̃dã uoluit iducere & nõ patiᷓ clitipho
qui negociũ audire & rẽ ſolũ uult:aut qa ſi/
mile quærebat & extra rẽ ẽ.iõ ille ambages
dicit:aut qa hoc ſecus & cõtẽnẽs dicit.

Munerarier ancillas primũ ad dñas quæ affectant uiam
Cli.ꝑge obſecrõ & caue ne falſam grãm ſtudeas inire
Quid ait ubi me noias?Sy.ubi dicimus rediiſſe: te
Rogare uti ueniret ad te:mulier telã deſerit cõtinuo &
Lachrymis opplet os totũ ſibi ut facile ſcires deſiderio
Hoc fieri tuo.Cli. præ gaudio ita me dii bene ament
Vbi ſim neſcio:ita timui.Cli.at ego nihil eſſe ſciebam.
Clinia agendũ uiciſſim ſyre dic quæ illæc eſt altera?
Sy.adducimus tuã bacchidẽ.Clit.hẽ qđ:bacchidem
Eho ſcel eſte quo illã ducis?Sy.quo ego illã?ad uos.ſ.
Cli.ad patrẽ ne?Sy.ad eũ ipm.Clit.o hoĩs ĩpudẽtem
Audaciã.Sy.heus tu.non ſine periculo fit facinus
Magnũ & memorabile.Clit.hoc uide in mea uita
Tu tibi laudẽ is quæſitum ſcælus.ubi ſi paululũ mõ qđ
Te fugerit ego perierim.qđ illo ĩ tpe facias.Sy.at enim
Clit.qđ enĩ.Sy.ſinas dicã.Cli.ſine.Clit.ſino.Sy.ita

GVI. primũ ancillas meretricũ uel ama
ſiarũ munerari.i.affici muneribus quæ.ſ.ancillæ.affectãt.i.præparãt diſponunt prompto animo faciũt uiam
i.ingreſſum acceſſum ad dñas ſuas.affectare ut inqt Feſtus eſt pronum aium ad aliquid faciendũ habere.Laurẽ Feſt⁹
tius inquit affectare eẽ affectu & conatu alterius uirtutẽ æmulari quã aſſequi nequeas refragrante natura. Ser/ Laurẽ.
uius autem hic interprætaᷓ affectant uiã ꝓ ꝑparant. quẽadmodũ & illud Virgilianum.uiamq̀ affectat olym Seruius
po.i.ut interꝑtatur.ille præparat ſibi diuinos honores ſeu diſponit.Cli.obſecro te pge.i.ꝓſequere in incœpta Virgilius
narratione tu ſyre & caue ne ſtudeas.i.de induſtria labores.inire grãm falſam.i. captare meam beniuolentiã
mendacio.nam ipſo reſcito gratia inita fruſtraberis quid ait ipſa antiphila.ubi.quando nominas me.Sy.ubi
i.quando diximus te rediiſſe & te rogare ut ueniret ad te.continuo.i.ilico.mulier.ſ.antiphila. deſerit telam
quam texebat.& opplet:ideſt replet.ſibi totum os:ideſt totam faciem lachrymis.ut.i.ita.q̀ facile.i. clare. ſci/
res id fieri tuo deſiderio:ideſt ut deſideras fieri.uel poſuit tuo pro tui.ut ſit deſiderio:ideſt amore tui & cupi/
ditate tui uidendi.Cli.ita dii me ament uerum ſcilicet dico affirmantis id dictum eſt.neſcio ubi ſim.i.mei ſũ
oblitus:& extra me ſum præ gaudio.ſ.nimio.ita.i.adeo timui oppoſitum propterea ex altero oppoſito qđ
optabam accedente in tantam inceſſi lætitiam.Cli.at.i.ſed ego ſciebam nihil eſſe o clinia propter quod debe
res timere o ſyre agedum.i.eia. uiciſſim.i.contra.uel ruſus dic quæ eſt illa altera.Sy. adducimus bacchidem
tuam amicam.Cli.Hem interiectio indignantis:quid:modus admirantis bacchidẽ adducitis.ſ. iterum hoc
admirando pronunciãdum eſt.eho.interiectio mouentis attentionem & ut ſiſtatur gradus poſcentis.o ſcele
ſte.i.ſceleroſe quo ducis illam bacchidem.Sy.petis bacchidẽ.Sy.petis ſup.quo ducam illam.ſ.i.certe. ad uos
i.qđ dici ſolet.ſed icpte penes uos.Cli.ne.i.utrũ ducis illam ad patrem.i.ut ita dicam penes patrem q̃uis bar
bare:ſed iterꝑtationis cã poniᷓ.Sy.duco illã ad eũ ipm patrẽ intrerprætando ut prius.Clit.o audaciã.i.temeri
tatẽ.ipudentẽ.i.effrenatã hoĩs.ſ.ſyri. Sy.Heus tu aduerbiũ ẽ uocãdi:heus & excitãdi ad attẽdẽdũ. facinus.i.fa
ctũ. magnũ.i.magni põderis.& memorabile.i.dignũ memoria nõ fit ſine piculo.Et eſt ſententia exornatio
rethorica.Cli.uide.i.aiaduerte cõſidera hoc qđ ſequiᷓ.o tu ſcelus.i.tu ſceleroſe adeo ut ipm ſcelus dici poſſis.
tu is.i.uadis ꝑgis quæſitũ.i.ad quærendã tibi laudem.in mea uita.i.in uitæ meæ piculo quãdoquidẽ dicturus
eſt pierim ſi quid offendaᷓ ſeu erreᷓ.ubi.i.in qua uia ſiue faciẽdi rõne.ſi modo.i.tm̃modo.quid.i.aliqd paulu
lum.i.etiam paruũ admodũ fugerit te.i.ſi tm̃modo paululũ erraueris i ea techna exercẽda quã paras.perierim
i.eo tempore pditus ero.tempus pro tempore quid facias in illo tempore.Sy.at enim.i.ſed certe faciam ſup/
pleq quod intendo uel non eſt piculũ uel nihil me fugiet & ſimilia.nam clitipho moræ impaciẽs eius ſermo/
nem interrupit inquiens.Clit. quid eni.q.d.qđ uis dicere cũ tuo enim.Sy.dicã ſi ſinas.i.ꝑmittas:patiaris. Cli.
tu clit ipho ſine.i.ꝑmitte ut ꝑgat ꝓditurus ſuũ cõſiliũ.Clit.Sino.i.facio illi copiã ſeu ꝑmitto.Sy.res eſt ita.i. ita
ſe habet negociũ.hæc an bacchis an antiphila incertũ eſt enim.hic oratio imperfecta a clitiphone interrupta.

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

CAL.¶Malū.aduerbiū eſt interpoſitæ idignationis.¶Potis eſt.pro nō pōt.¶Vis po.potior a potis deſcē
Potior
dit iō illi i ſignificatione eſt ſimillimū:dr̄ eni ſum cōpos ai aut rōnis qđ hæc hēo.¶Vis q̄.d.il.ef.ꝑ iueniri po
ſitū.¶Haud.ſt.ſa.ironicos.id eni uelle ſine ꝑiculo:qđ fieri nō pōt:eſt iſipiētis.¶Aut hæc.ſ.ꝑicula.¶Cum illis.
inuidioſe illis cū in una ſit:ſic in eunucho.Nō ꝑpeti meretricū cōtumelias.¶Harū.d.c.hoc ſic infert ſyrus:ut
Cōdictio
tādē uelit cōſiliū ſuū āſferri.¶Haꝝ.d.c.aut uelle ꝑicula cū amica:aut amittere eā una cū ꝑiculis. Condictio eſt
Cōdicere
actio in aliquē uel denūciatio.cōdicere eni pr ſca lingua eſt denūciare.cōditio uero ſine c ut hic eſt legendū
Cōditio
eſt cū uno certā legē in ſe cōtinēs.Alibi Te
rē.accepit cōditionē:dehinc.q.oc.dr̄ etiā
bonæ cōditionis:ita ut referas ad fortunas
nō ad mores.i.diues eſt.Eſt ēt cōditio inter
plura eligēda ſortis oblata electio.¶Cōdi/
tionū.i.optionū electionū.¶Quod.ut.ef.
Efficere
ſupius.Vis qđ des illi.ef.Id efficimus qđ cū
magno conatu & molimie facimus: Vixq̄
per nos finē accipit.¶Siqdē.ſyrus repetit
uerbū clitiphonis:q̄ per eū dubitare uideat
¶Aſſimulabimus.a.t.h.e.callide clitiphōis
amica cliniæ eē ſimulaē:ut antiphila ad ſo/
ſtratā deducaē q̄ poſt agnoſceē filia chreme
tis q̄ cognita & altero cōſilio iuēto a ſyro
extorq̄biē argumētū a chremete:qđ clitipho
bacchidi promiſerat.¶Dedecori ē.p.turpe
ē hr̄e unā amicā nedū duas.¶Quid eo?cū
iterrogatione.q.d.qd tū ſi ad matrē dedu
cereē.¶Fabulæ.recte fabulæ:quia neq̄ uere
ſunt neq̄ ueriſimiles.

Res eſt hæc:nūc q̄ſi cū.Clit.quas malū ambages mihi
Narrare occœpit?Cli.ſyre uerū hic dicit:mitte iſta.
Atq; ad rē redi.Sy.enimuero reticere nequeo multis
Modis iniurius clitipho eſt:neq; ferre potis eſt.
Cli.audiēdū hercle eſt:tace.Clit.qd eſt?Sy.quid eſt?
Vis amare uis potiri uis q̄ des illi effici:tuū eē
In potiundo ꝑiculū nō uis haud ſtulte ſapis:ſiqdē id
Sape eſt:uelle te id qđ nō pōt contingere:aut hæc cum
Illis ſunt habenda:aut illa cū his amittēda ſunt:
Harū duarum conditionū nunc utram mallis uide
Et ſi hoc cōſilium quod cœpi rectum eſſe ac tutum ſcio.
Nam apud patrē tua amica tecum ſine mœtu ut ſit
Copia eſt:tum q̄ illi argentum es pollicitus.eadem hac
Inueniā uia.quod ut efficerem orādo iā ſurdas aures
Reddideras mihi:qd aliud tibi uis?Cli.ſiqdē hoc fit.
Sy.ſiqdē expiundo hoc ſcies.Clit.age age:cedo iſtuc
Tuū cōſilium q̄cqd id eſt.Sy.aſſimulabimus tuā amicā
Huius eē.Clit.pulchre cedo:qd hic faciet de ſua:
An ea quoq; diceē huius ſi una hæc dedecori eſt parū.
Sy.imo ad tuā matrē deduceē.Clit.quid eo?
Sy.lōgū eſt o clitipho ſi tibi narrē.q̄obrem id faciam
Vera cauſa eſt.Clit.fabulæ nihil ſatis firmi uideo

GVI nūc q̄ſi cū qd uelit dicere neſciē i
terruptiōe ipedicte:& iō libeꝝ eſt unicuiq̄
Malū
ſubaudiē qđ placeat.Clit.q̄s malū ambages
occipit.i.icipit narrare mihi.i.qđ dici ſolet
q̄s malæ gr̄æ circuitiōes uerborū & ſermo
nū iuolucra iſte icipit narrare mihi.Vbi ma
lū ē aduerbiū uel iteriectio iterpoſitæ indi/
gnatiōis de quo ſupi⁹ ſatis apte dixius. Cli.
iſte.ſ.clitipho.dicit ueꝝ.mitte.i.omitte iſta.
i.tales ābages atq̄ redi ad rē.i.ad inſtitutū ꝓ
poſitū.Sy.eniuero.i.certe neq̄o reticeē.i.ñ poſſū cōtinere q̄n dicā hoc qđ mouet mihi ſtomachū uidelicet q̄
clitipho ē iniurius.i.iſeſtus.moleſtus ac nō æquus multis modis.neq̄ potis ē.i.ñ pt.ferri.i.tolerari uel nō pt
ferre ea q̄ dn̄t ei:neq̄ patiētiā hr̄e donec narrauerim.Cli.hercle audiēdū ē qd dicat.ſ.tace clitipho.Cli.qd ē.Sy.
uis amaē.i.eē amās uis potiri amata.i.qd iepte ſolet dici uis gaudere amata.ut res potiē regno ubi dn̄t rex gau
det regno.uis effici.i.iueniri aliqd ſup.qd des illi meretrici.nō uis ꝑiculū eē tuū in potiūdo.haud.i.ñ ſtulte ſa
pis ironice dicit.ſiqdē.i.qa.i.ſape.ſ.uelle cōtigere.i.aſſeq qđ ñ potes.uel ſi ſit pōt:ſic intellige.i.ſape ꝑ ironiā di
cit uelle id.i.illud optare qđ ñ potes cōtingere.i.euenire.aut hæc ꝑicula ſūt hn̄da cū illis.i.cū his q̄ dicta ſūt ui
delicet amare potiri iueniri qđ deē aut illa uoluptaria.ſ.amare potiri &c.ſūt amittēda cū illis ꝑiculis.nūc uide
cogita exaia utrā.i.quā(ſi liceat dici)haꝝ duaꝝ cōditionū.i.optionū electionū mallis.i.poti⁹ uelis.& ſi.i.q̄uis
ſcio hoc conſiliū qđ cœpi.i.iniui ſuſcepi eſſe rectū & tutū:ideſt abſq̄ ꝑiculo.Nam copia ē:ideſt facultas eſt ſeu
facile factu eſt.ut.i.q̄ tua amica ſit tecū apud patrē ſine metu.tū.i.deide:poſt hoc inueniā hac eadem uia ideſt
hoc eodem modo ſeu eadem ratione argentum quod pollicitus es illi amicæ.quod ut efficerem ideſt ut in/
uenirē argentum qđ illi pollitus es.orādo.i.rogādo.ēt atq̄ ēt reddideras mihi.iā aures ſurdas.i.attonitas ob
tuſas ſtupidas qd aliud uis tibi?Cli.ſiqdē.i.ſi certe hoc qđ dicis ſit.Sy.dicis ſup.ſiqdē & ꝑpea uideris dubitare
ſcies id effici expiūdo.i.cū expieris re ipa qđ dico.Cli.age age hortātis ē aduerbiū geminatū maioris cauſa ex
hortationis.cedo.i.dic iſtud conſiliū tuū.qd id.ſ.cōſiliū.ē.i.q̄le eſt ſeu qđ ē illud tuū cōſiliū.Sy.aſſimulabimus
i.fingemus tuā amicā.ſ.bacchidē eē amicā huius cliniæ.Cli.pulchre.i.iocūde excogitaſti ſeu dicis.ridēdo eū.
h.d.clitipho qd ſua amica faciet hic an quoq̄ ea.ſ.antiphila dicetur eē amica huius cliniæ.ſ.hæc una.ſ.antiphi
la ē parꝝ dedecori.i.affert dedecus.q.d.ſi hæc una dedecus pit q̄tū eēt illi dedecori ſi diceret duas hr̄e.Sy.imo
i.ſed ipſa antiphila deduceē ad matrem tuā.ſ.ſoſtratā.Clit.qd.i.cur.deduceē eo.i.ad matrē.Sy.o clytipho lon
gū eſt ſi narrē tibi.q.d.longū eēt tibi a principio narrare.Vera cā eſt q̄obrem.i.ꝑpter quā.faciam id.i.ſuadeam
eā deduci ad matrē.Cli.fabule ſunt ſup.i.nō ſunt niſi nugæ & iocularia uerba neq̄ uera neq̄ ueriſimilia:&
ꝑpterea ſunt fabulæ.nihil ſatis firmi.i.nullā rē ſatis firmā certā ac ſtabilē i tuo conſilio.uideo.i.intelligo eſſe.

Quāobrem

CALPH.¶Iſtiuſmodi ob.a.q̄ ſtulte amans induciē credere ſyrū:qui iocaē iā habere aliquid quo potiatur
amica ſine periculo.¶In aurē utrāuis.loco ꝓuerbii in eos qui ſecuri & ocioſi uitā ducunt.Talis ſententia &
apud menādrū quæ latine ſic exprimiē.In aurē utrāq̄ quādoqdē dotata eſt cubet.¶Quid ago.n.dubius &
circa ꝑicula & circa amicā quærit cōſiliū.¶Age modo.ſic ꝓnunciandū eſt: ut ſyrus diſcedat & dicat amicæ cli
tiphonis ut domū reuertaē.¶Syre inq̄.trepide ſyrū reuocari iā decedentē.¶Tñ iſtuc.a.qđ cœpi.ſ.ut dicā ami
cæ ut domū redeat.¶Verū hercle.i.eſt uerba creduli & trepidi amantis & cōcedere uolētis ſyro ut qd cōſtitue
rit pagat.¶Cōcaluit. bñ de amore cōcaluit.
In eunucho.Accede ad hūc ignē iā caleſces
plus ſatis.¶Neqd ac.neqd deeſt ob uel ꝑ/
pter: & eſt admonitio aliqd alicui trepide
cōmittētis.¶Accuſandus. blāde dixit accu/
ſandus non uerberandus.

Quāobrē accipe hūc mihi expediat metum.
Sy.mane.habeo aliud:ſi iſtuc metuis:qđ ambo
Cōfiteamini ſine ꝑiculo eē.Clit.iſtiuſmodi obſecro
Aliquid repperi.Sy.maxime ibo obuiā:his dicā ut
Reuertanē domū.Cli.hē.qd dixti?Sy.adēptū tibi
Iā faxo oēm metū in aurē utrāuis ocioſe ut dormias.
Clit.qd ago nūc?Sy.tu ne qđ boni eſt?Clit.dic mihi
Modo uerū.Sy.age mō hodie ſero:ac ne q̄cq̄ uoles.
Clit.daē:fruare dū licet:nam ſyre neſcias eius ſi ſit
Poteſtas poſthac an nunq̄ tibi.Clit.ſyre inq̄ iſtuc eſt.
Sy.perge porro:tñ iſtuc ago.Clit.uerū hercle ſi
Iſtuc eſt:ſyre:ſyre inq̄:heus heus ſyre.Sy.cōcaluit:
Quid uis?Clit.redi redi.Sy.adſum.dic qd eſt?iā hoc
Quoq; negabis tibi placere.Clit.imo ſyre & me
Et meū amorē:& famam ꝑmitto tibi:tu es iudex
Nequid accuſandus ſis uide.Sy.ridiculū eſt te iſtuc
Me admonere clitipho q̄ſi iſtic minus res mea agaē

GVI. ꝓquāobrē.i.ꝑpter quā rē.expediat
mihi.i.ſit mihi utile.accipe.i.ſubire hūc me
tū.Sy.mane.i.tace audi qđ dicturus ſum &
ſiſte uerba tua.habeo.i.ſcio aliud ſi metuis
iſtud.ſ.qđ ſuadeo.puta ut aſſimuleē tua eſſe
huius & ſua ad mr̄em deducaē.qđ uideli/
cet illud qđ habeo ambo cōfiteamini eē ſi/
ne ꝑiculo.Cli.obſecro reppi aliquid huiuſ/
modi.i.tale qđ cōfiteamur eſſe ſine ꝑiculo.
Sy.maxime.i.libētiſſime repiā.ſ.ibo obuiā
illis.ſ.mulieribus.dicā eis ut reuertanē hic
i.ex hoc loco.domū.i.in ſedes ſuas uñ uene
rūt q̄ñ nō uis eas recipi.Clit.Hem indignā/
tis eſt.quid dixti.i.dixiſti?Sy.Iā faxo.i.faciā
omnē metū.adēptū.i.ablatū.tibi.i.a te.q.d.
abſtergā ſtatim omnē animi tui metū.nā di
cam amicæ tuæ ut hinc domū reuertatur.ut
dormias ocioſe.i.tranqlle:qete ſecure abſq̄
ſollicitudine & metu in utrāuis aurē.i.ut dormias qete ſup utrūlibet latus: aut ſup dextrū qđ per dextram au/
rē deſignaē aut ſup ſiniſtrū qđ per ſiniſtrā aurem declaraē in tali genere dicēdi. Clit.Quid ago.i.qd facio nūc.
Dubius & ꝑplexus quærit cōſiliū:timet ꝑicula & amicā ægerrimæ fert abſcedere.Sy.Tu ne.i.utrū petis quid
agas:agis ſup.qđ eſt boni.i.qd ſpectat ad uirū bonū.Nam boni ē uelle abſcedere laſciuas mulieres.& hoc to/
tū dicit ridendo eū.Cli.o ſyre dic modo.i.dic nūc mihi uerū.q.d.dic nūc uere qd facere uelis.Sy.age hortan/
tis eſt particula qua ſe hortatur ſyrus ut obuiā mulieribus eat dicturus ut reuertantur.dicā ſupple uerum mo/
do.hodie ſero.i.ueſperi.ac ne q̄cq̄.i.fruſtra uoles:q̄m ſtatim reuocabis uoluntatē & impedies quo minus di
cam uerū ut prius feciſti.uel ſi ne & quicq̄ ſint duo uerba ſic aſtrue.ac ne.i.non uoles.i.nō ꝑmittes q̄cq̄ dici.ſ.
a me.nā impedies ut prius.Clit.Daē.i.cōcediē tibi oſtendere uerū.fruare.i.utare ea facultate dicēdi ueri.dū.i.
q̄diu.licet.i.permittiē.nā neſcias an unq̄ poteſtas eius.ſ.oſtendendi ueri ſit tibi poſthac.i.permittatur tibi poſt
hoc tēpus.Interea ſyrus ad mulieres ſe conferebat quē abeuntē clitipho primo paululū reuocat.Deinde ipſo
caleſcente magis ac magis amore & ſyro ꝑgente uehementiſſime reuocat.Clit.Syre inq̄.i.dico hoc ita dicit
ut pauliſp eū retineat.Sy.Perge.i.proſequere in me reuocando quantum uoles.porro.i.ſed tamen.ago iſtuc
i.mulieribus eo obuiā amicā tuam remiſſurus.Quod ut uidit clitipho ſyrum ꝑgētem in incœpto ueritus ne
ſuæ amicæ ꝑſentiam amitteret ſubiūgit.Clit.hercle iſtud eſt uerū te ſtudere ut amicam remittas.Syre ſyre inq̄.
heus heus ſyre.aduerbiū uocātis eſt hæc ꝑticula heus.Sy.dicit hoc apud ſe ſyrus.ipe amator cōcaluit.i.amoris
ardore exarſit:quapropter ſic me reuocauit uehementer. deinde rn̄det ei quid uis. Clit. Redi redi.i.reuertere
noli remittere amicā.Sy.adſum.i.preſto ſum.hoc dixit poſteaq̄ paululū rediit ac prope clitiphonem fuit. dic
quid eſt propter qđ me reuocas.Iam.i.ſtatim quoq̄.i.etiā negabis hoc placere tibi:uidelicet q̄ amica ueniat
& non reuertaē.Clit.Immo o ſyre permitto.i.committo tibi ſeu credo & trado tibi me clitiphonem & me/
um amorem & famam meam.tu es iudex.i.tuo arbitrio cōmitto me & amorē & famā.uide nequid.i.ne in
aliquo uel ꝑpter aliqd ſis accuſandus.rephēdēdus.Sy.o clitipho ridiculū eſt.i.ſtultum eſt ac ridendum te ad
monere me iſtud.Admoneo te hoc dicimus cū duobus accuſatiuis.quaſi.i.tanq̄ dicere uelis q̄ mea res mi/ Admonere
nus agaē q̄ tua.iſtic.i.in ea fictiōe.q.d.uideris ita admonēdo me putare q̄ minus mihi ex ea re impendeat ꝑi
culum q̄ tibi.uel q̄ id caute fieri minus mea intereſt aut minus ad me ſpectet q̄ ad te. Nā cum Horatius iquit. Horatius
Nam tua res agiē paries cum ꝓximus ardet:intelligiē ſic.tibi iminet ꝑiculū ꝓxime ardente uicino pariete. uel Res
negocium de incēdio parietis uicini ad te ꝑtinet.Nam res in eo dicendi genere capiē pro negocio.præterea
hæc particula quaſi hic capiē ironice ut ſæpe:ꝑcipue cum iūgiē cū uero etiā ſine uero.exemploꝝ plena ſūt oia.

ſ

VNiVERSIDAD D SALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

CAL. CALPH. Quaſi iſtic.m.r.m.a.ſecutius cōmittimus his ad quos nō minus ptinet qd' agēdum q̄ ad nos.
 Hoi.h.u.amabāt ueteres de pximo ſimilia dicere.Cice.minus carum putauit ſi de armario q̄ de ſacrario fu
Titubare Ne illa qd.t.audi timeo. Hoi.h.dicticos hæc dixit ſeipm oſtēdēs. Titubare ppie eſt pedibus
iſſtablatū. Hoi.h.dicticos hæc dixit ſeipm oſtēdēs.Titubare ppie eſt pedibus nō ualētis inſiſtere:q̄les ſuntebrii.ad aium quoq; transfertur quotiens ab aio uerba diſſentiunt.Veret igit cli.
neqd temere effundat quo ſe indicet. Perdocta ē pbe.aut p poetice abūdat aut pbe. Quæ ſolet quos ſper
Virgilius nere.quos.i.q̄les amatores.Virg.Quos ego ſum totiēs iā.d.m. Miſerū quē.o.recte miſerū dixit ut oſtēderet nō admiſſum arte.ſ.meretricia. Inopia.ſ. ſui.Ouid.Nitimur i uetitū ſemp:cupimuſq; negata. Heus.hic heus admonentis. Vide ſis.blandimentū eſt qa ſæpe addit uerbo impatiui modi. Vide ſis.ſi uis & idē uide tur q̄ſodes. Inuerſa uerba.omnia ponit quæ ab amāte uecordia fieri ſolēt. Inuerſa.u.i.uerba pꝑoſtere.& in cōtrariū pronūciata.Eſt enim inuertere q̄ſi in contrariū uertere:& pꝑoſtere uerba pnunciare:ut plauo uola. Euerſas.c.ceruix ſeu ceruices poſterior pars colli:ubi origo eſt oibus neruis: unde homo duræ ceruicis dicitur quaſi indomabilis:& q̄ſi duri capitis & duræ mentis. Euerſas.c.cōtrariū eſt erectas ceruices. Et ſignificat illū flecti & domari ab amica. Ceruices nūero multitudinis dixit Quintilia.Ceruicem uidetur hortenſius primus dixiſſe.Nam ueteres pluraliter appellant.

Quā tua.hic ſiqd forte nobis aduerſi uenerit tibi
Erūt parata uerba:hoi huic uerbera.q̄propter hæc
Res neutiq̄ neglectui eſt mihi.ſed iſtū exora ut ſuam
Eſſe aſſimulet.Cli.ſcilicet facturū me eſſe:in eū iam
Res redit locū ut neceſſe ſit.Clit.merito te amo.
Cli.uerū illa neqd titubet.Sy.pdocta eſt pbe.Clit.at
Hoc demiror.q tā facile potueris pſuadere illi quæ
Solet quoſq; ſpernere.Sy.in tpe ad eā ueni qd' rerum
Oium eſt primū.nam miſerū quēdā offendi ibi militē
Eius noctē orātē.hæc arte tractabat uirū;ut illius
Animum cupidū iopia icēderet:eadēq; ut eēt apud te
Ob hoc q̄gratiſſima.ſed heus tu uide ſis nequid
Imprudens ruas:patrē nouiſti ad has res q̄ ſit
Perſpicax:ego aūt noui q̄ eſſe ſoleas ipotēs inuerſa
Verba:euerſas ceruices tuas;gemitus;ſcreatus;tuſſis;

GVI. Si forte aliqd aduerſi euenerit nobis.hic.i.i hac fictiōe ſuſcepta:hoc eſt:ſi forte qcq̄ in hac re nō pſpe ſucceſſerit uerba erūt tibi parata ad me obiurgādū.uerbera erunt inq̄ parata huic hoi
Hic & iſte & ille i.mihi.Nā hic dr̄ de pſona loquētis:iſte de pſona audientis:ille de pſona remota ab utroq;.Quapropter hæc res quā cogito facere.neutiq̄.i.nullatenus:nullo modo eſt mihi neglectui.i.a me negligit.imo eſt maxime mihi curæ.nā res mea agit:& in ea piculū mihi cōe tecū ipendet.ſed exora iſtūc.ſ.cliniā.hoc eſt pſuade illi.ut aſſimulet.i.fingat tuā amicā eſſe ſuā.Cli.Scilicet.i.pfecto.certe res rediit in eū locū.i.negociū hoc in eū peruenit ſtatū.uel euſq; puentū eſt in negocio iſto:ut neceſſe ſit me eſſe facturū.i.q faciā.Clit.o clinia.merito.i.nō iniuria amo te.Cli.Verū.i.ſed neqd.i.nō in aliquo.illa.ſ.bacchis.titubet.i.uacillet.ſed ſemp ſit ſtabilis & firma. ubi ne capit prohibitiue.neq; eſt opus intelligere timeo.Admonet autē cliniā ut bacchis nullatenus uerbis ſuis aut geſtis aut uultu titubet.i.uacillet ne forte dephenderet eā nō eē ſuā.Sy.bacchis ē pdocta.pbe.i.eſt per
Probe ritiſſima taliū ſimulationū.ubi pbe capi pōt pro ſatis:aut rite:aut opportune.Cli.At hoc.i.pterea.demiror.i. ualde miror.q.i.quo modo potueris pſuadere illi bacchidi tā facile ut.ſ.ueniret q̄ bacchis ſolet ſpnere quoſq;.i.oēs.Sy.Veni ad eā.in tpe.i.tēpiſtiue & oportune.qd.ſ.uenire ad aliquē tēpiſtiue eſt primū.i.optimū precipuū oium rerū ualētiū ad obtinēdū.Nā offēdi.i.ueni ibi apud eā quēdā miſerū militē orātē.i.petentē.noctē eius.i.petētē eius copiā nocturnā fieri ſibi hæc bacchis tractabat.i.fouebat.arte.i.aſtutia meretricia.uirū.ſ. miſerū illū.ut incēderet.i.iflāmaret aium illius militis.cupidū.i.amore captū & ardore cupidinis.iopia.i.carētia ſui:qa iter fouēdū eū ſeu tractādū nō ſe morē geſturā pmittebat.Nitimur aūt in uetitū ſemp cupimuſq; negata.& ut inq̄ eadē eēt q̄ gratiſſima.i.etiā atq; etiā grata apud te ob hoc.i.pp talē repulſionē militis.ſed heus tu admonentis & uocātis eſt aduerbium ac poſcentis attentionem.uide.i.caue.ſis.i.ſi uis.neqd.i.ne aliq̄tulū.ruas.i.labaris erres.iprudēs.i.incōſideratus.nō ſatis aſpiciens qd faciendū ſit.uel pōt dici neqd.i.ne i aliqd dictū aut factū ieptū ruas.i.cū ipetu icurras iprudēs icōſultus.Nouiſti patrē tuū.q̄.i.q̄tū ſit pſpicax.i.ſubtilis aſtutus ad
Impotens has res pcipiēdas.ſ.aūt.i.ſed.noui te q̄ ſoleas eē ipotēs.i.tuoꝝ appetituū minime moderator.Na is impotēs dr̄ q ſuis affectibus ac ai paſſionibus nō pōt modū adhibere ac eas cohibere.ſed ab illis uictus trahit quocūq;
Inuerſus ferāt & rapiāt eū.abſtine.i.ſiſte cohibe reprime uerba iuerſa.i.in ambiguū iactata & i cōtrariū uerſa:ſeu pꝑoſte
Ceruix re pnūciata.Abſtine inq̄ tuas ceruices euerſas.i.noli oñder colla tua idomita.Ceruix eni ē poſterior colli ps: ponit p ſupbia ſeu cōtumacia q̄dā ac rigore mētis.ut uir duræ ceruicis.i.idomabilis.& mētis rigorē præ ſe
Euertere ferēs tanq̄ nemini caput iclinare uelit.Euertere iterdū ſignificat deſtruere.ut euertere urbē.i.deſtruer & eā demoliri ac diſſipare ac etiam ſubuertere.Interdum euertere ſignificat proſternere & facere ut qd ſtabat nūc pſtratū iaceat.& ab hac ſignificatiōe manauit pcedēs.nā euertit urbs cū mœnia q̄ pri⁹ ſtabāt diruunt.Itē muli er q̄rēs dragmā euertit totā domū.i.igrēdo illā oia q̄ i domo ſūt iacit huc & illuc & a ſuo ordine dimouet.Itē
Screo i iure ſæpe dr̄ euerti plauſtrū ſeu currus q̄ñ pſternit ad terrā.Abſtine.inq̄.i.cohibe.gēit⁹.i.ſuſpiria.ſcreat⁹.i.ſpu
Screatus ta a ſcreo as qd ſignificat ſcreatus eiicere ex ore.abſtie inq̄ tuſſis.i.tuſſes.hoc ē cōtuſiōes pectoris ac pcordioꝝ

Riſus

CALPH. Vide ſis.uultuoſe pnunciādū eſt. Cur retines.impatientia amātis oſtendit.nā uiſa amica clitipho uerba ſyri obliuioni tradiderat. Apud patrem.obſeruabo id quod me admonuiſti. At nunc inter.apoſiopeſis amantis.ut ſit.Sine interim pauliſper cum amica ludere. Nihilo magis.uult ſyrus eum perpetuo modeſtū:ne ſi incœperit non poſſit ſe abſtinere etiam patre uidente. Quid iſtic.iſtic pro iſte.

1 Edepol te mea antiphila.Nō potuit melius cōditionē meretriciam exprimere q̄ p eam quæ meretrix eēt:quæ tn̄ noi meretricio fauet:cum alibi rephēdant meretrices:nihil aliud ex amore adoleſcētū q̄rere q̄ pecuniæ extorſionem:hic quoq; iocūda amātiū cōgreſſio ſignatiſſime exprimit.

Riſus abſtine.Clit.laudabis.Sy.uide ſis.Clit.tu
Temet mirabere.Sy.ſed q̄cito cōſecutæ ſunt mulieres
Clit.ubi ſunt:cur retines:Sy.iā nūc hæc non eſt tua.
Clit.ſcio apud patrē:at nunc īterim.Sy.nihilo magis.
Clit.ſine.Sy.nō ſinā inq̄.Clit.q̄ſo pauliſp.Sy.ueto.
Cli.ſaltē ſalutare.Sy.abeas ſi ſapis.Clit.eo.qd iſtic:
Sy.manebit.Clit.o hominē fœlicē.Sy.ambula.

Bacchis.Antiphila.Clinia.Syrus.

a Edepol te mea antiphila laudo:& fortunatā
Iudico:id cum ſtuduiſti:iſti formæ ut mores
Conſimiles forent:minimeq; ita me dii amēt
Miror:ſi te ſibi quiſq; expetit.nam mihi quale
Ingeniū haberes:fuit iudicio oratio tua.& cum
Egomet mecū nūc i animo uitā tuā cōſid roꝛ oiumq;

Aedepol.per caſtorē & pollucē ornatiua ſunt iurandi apta fœminis. Iſti.ſ.m.ut.c.ſ. mores eni pudici gratiores eē ſolēt in pulchro corpore.Virg.Gratior & pul.u.in.c.u.
Virgilius
Expetere Sibi q̄ſq; ex.recte expetit cū eā a pudicitia cōmēdet.Expetimus eni tn̄ ea quæ hōeſta ſunt & plaue bona:uñ de rebus expetendis a philoſophis ſcriptū:q.ſ.peti debēt. Ofo tua.q dixeris cū uno uelle ætatē traducere. Antiqui etiā pauca uerba ofonē dixerunt.

GVI. abſtine.ſ.cohibe tādē riſus ne ſoluaris ſeu effūdaris in riſum.Vbi eſt notādū abſtineo uerbū poſſe iūgi gtō.ut apud Hora.abſtineo irarū.Itē actō ut hic.Itē ablō ut ſæpe.Poſſet tn̄ hæc ſtructura ita fieri ut abſtineo nō iūgeret actō repetēdo noui ſic.noui tua inuerſa uerba noui euerſas ceruices tuas gemitus ſcreatus tuſſis & riſus ubi multa ponit Teren.quæ ab amante uecordi fieri ſolēt.Clit.laudabis.i.pbabis meos geſtus.ſ. & mores me habēdi ubi tps erit.Sy.uide ſis i.ſi uis.Clit.Tutemet mirabere meas ratiōes me hñdi.Sy.ſed q̄.i.quātum cito mulieres cōſecutæ ſunt.Cli.ibi ipatientia amātis oſtēdit.Vbi ſunt mulieres:cur retines eas neq; ſinis nos illarū pñtia delectari.Sy.Iam nūc hæc bacchis non eſt tua amica.Clit.ſcio q apud patrē non eſt mea.at.i.ſed ſaltem nūc interim.i.iterea priuſq̄ ad patrē eat ſine mea ut ſit.Sy.nihilo magis.i.nō plus eſt tua nūc q̄ apud patrē.Clit.ſine.i.pmitte me delectari eius pñtia.Sy.inq̄.i.dico tibi nō ſinā.i.non patiar.Clit.q̄ſo pauliſp.i.puo tpe ſinas.ſ.me delectari eius pñtia
Sy.ueto.i.phibeo.ſ.te frui eius pñtia.Cli.ſaltē ſine.i.pmitte me ſalutare eā.i.ut eā ſalutē.Sy.abeas.i.diſcedas ſi ſapis.i.qd' dicitur inepte ſi facis qd' ſapiens.Clit.eo.i.diſcedo qd iſtic.i.iſte cliniæ faciet.ſ.Sy.manebit.i.remanebit non diſcedet.Clit.o hoiem fœlicē.i.dico hoiem.ſ.cliniam plurimū fœlicem qui maneat cum amica. Sy.ambula.i.ingredere uiam & perge q̄uis inuitus.

d Atur:furate dū licet.plurimi ſic interptant ut clinia ad clitiphonem id dicat de uoluptate qua in amicæ pñtia fruat.Non aūt ad ſyrum de ueritate.atq; ita dicūt:O clitipho dat.i.deoꝝ bñficio:uel fortune benignitate cōcedit tibi frui amica.fac igit fruare.i.fruaris ea dū.i.donec licet.i.licetum eſt.Nam neſcias an unq̄ poſthac.i.amodo ſit tibi poteſtas eius.i.an unq̄ poſthac ea potiri dabitur. ✠ ASCEN.

a Edepol &c.Hic per meretricē optime cōditio meretricia exprimit ſimulq; amātū congreſſio ſignatiſſime repñtat.Bac.Aedepol:iurātis ē aduerbiū q̄ſi p ædē pollucis.Per caſtorem & polucē apud uetuſtiſſimos mulieres iurabāt.o mea antiphila.i.amica mea laudo te q̄ dixiſti te uelle traducere uitam cū uno ſolo:& iudico te fortunatā.i.fœlicē cū ſtuduiſti id qd' ſequit. GVI
Studeo Studeo iterdū iūgit dtō cū ſignificat in cibo.Interdum actō cū ſignificat magno ſtudio aliqd conari ut hic cū ſtuduiſti.i.conata es id uidelicet ut mores forēt.cōſimiles.i.cōformes.iſti formæ.i.tuæ uenuſtati.Nā in pulchro corpe puduci mores gratiores eſſe ſolēt.Virg.Gratior & pulchro.u.i.c.u.& ita dii amēt me:affirmatio cum iuramento,minime.i.non miror.ſi q̄ſq; expetit te ſibi.i.cupit hēre te in uxorem cū talibus pbis moribus ſis ut uni fida eē uelis.Expetimus enim bona tn̄ & honeſta.nā ofo tua.i.tuus ſermo.Antiq etiam pauca uerba ofonē dixerūt,ofo tua fuit mihi indi
Oratio cio.i.argumēto ſigno & oñſioni.q̄le igeniū.i.q̄lē naturam hñs:& cū egomet cōſidero nūc mecū i aio uitā tuā

VNIVERSIDAD DSALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTORICA

CALPH. ℭNã expedit. u. e. b. qa cũ ſolo uiuitis. Nec põt eẽ uerus amor niſi iter duos: qui ſibi inuicẽ fidẽ
ſeruẽt iuxta illud. Nec regna nec tæde ſociũ pati uolunt. ℭQuippe. ſ. i. & hic amor ẽ gr̃a uoluptatis tm̃. Et bñ
ipulſi: nã hæc oĩa nox: uinũ: amor: adoleſcẽtia ab ipulſionis pte dicunt̃: nõ a rõcinationis. ℭAmatores colũt.
Amator bñ amatores. Amator fingi põt: amãs uero amat. ℭColunt. colere eſt inferioris pſone ad ſupiorẽ. Nonnunq̃
Amans ſuperioris ad inferiorẽ. Virg. poſt habita coluiſſe ſamo. ℭNiſi. p. pſpicimus futura: diiudicamus pñtia. ℭDe-
Colere ſertæ uiuimus. ab his qui ob amorẽ frequẽtes erãt. ℭIncidere. p. c. in eunucho. Noſtri fundi calamitas. Pro-
Virgilius prie calamitatẽ ruſtici grãdinẽ dicunt: q̄ cõ
Proſpicet̃ minuat calamum: hoc eſt culmũ ac ſegetẽ.
Diiudicat̃ ℭNeſcio. alias uerba mulieris cõmẽdãtis ſe
a fide i uirũ. ℭCõpararẽ. conſtituerẽ ut alibi
Quã inique cõparatũ eſt. ℭVah. clamoſa in
teriectio hoc in loco ad gaudiũ ſpectat. Ne
potuit uox accommodatior dari amatori
præ nimio amore ferme iſanienti ad primũ
cũ amica cõgreſſum. ℭDum abſum. p abeſ
ſem. ℭCredo. ſyrus nõ ſe loco mouerat: rñ-
det uerbis clitiphonis qui cũ loq̄bat̃: ut cũ
Vix aliquo ambulatũ abire cogeret. ℭVix ſuffe
ro. uix difficultatẽ ſignificat: & aliqñ pro nõ
Ouidius ponit̃. Ouidius. Vix priamus tãti totaq̄ tro
Lucilius ia fuit. Lucilius. Carcer. uix carcere dignus.
Sufferre ℭSuffero. ſuſtineo: alias ſuppono.

Adeo uoſtrarũ: uulgus quæ ab ſe ſegregant:
Et uos eſſe iſtiuſmodi: & nos nõ eſſe haud mirabile eſt,
Nam expedit bonas eſſe uobis, nos quibus cũ res eſt
Nũ ſinũt: quippe forma impulſi noſtra
Nos amatores colũt; hæc ubi immutata eſt:
Illi ſuũ animũ alio cõferũt: ni proſpectũ
Interea aliquid nobis eſt; deſerte uiuimus
Vobis cũ uno ſemel ubi ætatẽ agere decretũ eſt uiro:
Cuius mox maxime eſt cõſimilis moribus ueſtrũ.
Hi ſe ad uos applicãt, hoc beneficio utriq̄;
Ab utriſq̄; uero deuincimini: ut nunq̃ ulla amori
Veſtro incidere poſſit calamitas. An. neſcio alias:
Me ſcio quidem ſemper feciſſe ſedulo:
Vt ex illius cõmodo meum cõpararẽ cõmodum.
Cli. uah ergo mea antiphila: tu nunc ſola
Me reducẽ in patriã facis: nam dum abs te abſum: oẽs
Mihi labores fuere quos cœpi leues: præterq̃ tui
Carẽdũ qd erat. Sy. credo. cli. ſyre uix ſuffero: hoccine
Me miſerũ nõ licere meo modo ingenio frui.

GVI. & adeo. i. certe dũ conſidero ui-
tã oium ueſtrarũ. i. nr̃i ſimiliũ iuuencularũ q̃
iuuẽculæ. ſegregãt. i. ſeperãt reiiciũt. ab ſe. i.
a. ſuo cõſortio & cõſuetudie, uulgus. i. ama-
torũ multitudinẽ neq̄ pmiſcue quoſq̄ reci
piũt. Haud. i. nõ eſt mirabile & uos eẽ iſtiuſ
modi. i. tales q̄les eſtis & nos nõ eẽ ſimiles
ueſtri. Nã expedit. i. decet: cõmodũ eſt: utile
eſt uobis eẽ bonas. Vbi notãda eſt hæc ſtru
Eſſe bonũ ctura. Mihi expedit eẽ bonũ: & mihi expe-
& bono dit eẽ bono. ut Quin. cui eẽ diſerto uacet. Illi ſup. amatores q̄buſcũ. i. cũ quibus. res ẽ nobis. i. cũ quibus habe
Quintilia mus rẽ ſeu cõſuetudinẽ & quibus copiã nr̃i facimus: ſiue cũ q̄bus hẽmus cõmerciũ & coicationẽ. nõ ſinũt. i.
nus nõ patiunt̃ nos eẽ tales q̄les eſtis qppe qa certe. ubi quippe ponit̃ ſine relatiuo & ſine cũ cõiũctione. amato
Quippe res ipulſi. i. illecti iducti. nr̃a forma. i. pulchritudine. colũt. i. frequẽtãt nos. Vbi. i. poſtq̃. hæc forma nr̃a eſt im-
mutata. i. decorẽ ſuũ amiſit & nitorẽ. illi amatores conferũt aium ſuũ. alio. i. ad aliã amicã ſeu ad rẽ aliã. niſi in
terea. i. dũ colimur & durat nr̃a forma. niſi aliqd eſt pſpectũ. i. puiſum nobis ut puta ſi nõ pſpexim⁹ nobis cõ
parãdo ab illis pecunias. uiuimus. i. uitã agimus. deſertæ. i. derelictæ & abiectæ oibus. Decretũ eſt uobis. i. ſta
tuiſtis deliberaſtis decreuiſtis. ætatẽ agere. i. traducere uitæ ur̃æ tp̃s. ſimul. i. una ſeu piter cũ uno uiro. cuius ui
ri mos. i. uiuẽdi modus eſt. maxime. i. in primis p̄cipue. cõſimilis. i. cõformis moribus ur̃m. p moribus ur̃is.
ſic enim antiq̄s loqui placuit. mores ur̃m. p mores ur̃i. ut recẽtioribus placet. hi. i. tales. uiri applicant ſe. i. ad-
Deuincet̃ hibẽt aios ad uos. uero. i. ſed utriq̄: tã uir q̃ uxor. deuincimini. i. obligamini. ab utriſq̄. i. ultro. citroq̄ hoc be-
neficio. ſ. ſeruãdi mutuo fidẽ. q. d. ſic ambo obligatis uos mutuo beneficio intemeratæ fidei ſeruãdæ. & hoc
dictum eſt illi ſimile uterq̄ utriq̄ ſunt cordi. ubi Laurentius cõfirmat ab oratoribus potius eſſe dicẽdũ. uterq̄
alteri ẽ cordi. ut. i. ita q̄. nulla calamitas. i. nulla miſeria poſſit icidet̃ ur̃o amori. Anti. neſcio alias. i. nõ cogno
ſco qd aliæ faciãt. qdem. i. certe ſcio me feciſſe ſemp. ſedulo. i. inſtanter ac ſine dolo. ut cõparẽ. i. cõtrahã acq̄rã
& reputẽ meũ cõmodũ ex cõmodo illius. q. d. cõmodũ eius eſt mihi curæ nõ minori q̃ meũ mihiq̄ ita per-
ſuadeo ex eius opportunitate mihi opportunitatem cõtingere. Cli. clinia hoc audiens q̄uis non aiaduerſus a
mulieribus prorũpit in exclamatione ingens. Vah quæ interiectio clamoſa hic ad gaudiũ ſpectat. Ergo. q. d.
lõge aliter eſt q̃ ſuſpicabar ut uideo. O antiphila tu nũc ſola facis me reducẽ reuertẽtẽ icolumẽ poſt uaria picu
Reduces la quæ ſubii eũdo in aſiã ac redeũdo. Nã ut Seruius inq̄t. reduces dicunt̃ pprie q picula euadũt. Facis itaq̄ me
reducẽ. i. defunctũ piculis reuertẽtẽ i pr̃iam. Nã dum abſum. i. lõge ſum abs te. oẽs labores quos cœpi ſuet̃ mi
hi leues aſſidua tui cogitatione & ſperãdo te reuiſere aliquãdo. præterq̃. i. niſi q̄ carendum erat tui. Antiq̄ ca-
Suffero reo uerbũ gtõ iũgebãt ne dũ ablatiuo. Sy. credo qd̕ dicis eẽ ita ut aſſeris. Clit. o ſyre uix. i. difficulter. ſuffero. i.
Ingeniũ ſuſtineo & moleſte fero q̄ in ea ſum anguſtia ut mihi meo non liceat uti ingenio. Hoccine. i. hoc ne. i. utrũ
hoc eſt uerum ſup. ut interprætat̃ Laurentius: uel eſt ne hoc tolerandum. non licere. i. non eẽ licitũ. modo. i.
nunc me miſerum frui ingenio. meo. i. cõplexione mea delectari quæ eſt prona & procliuis ad uoluptates.

Sy. immo

CALPH. ℭImmo ut pa. t. u. e. h. cũ nõ poſſit per ſe ſyrus clitiphonẽ abigere: ad minas pr̃is confugit: quem
fingit iratũ. ℭVidi eẽ. h. uario mõ hoies habiti atq̄ affecti eẽ pñt: q̄bus ſecũdum academicos aliud atq̄ aliud ui
det̃. ℭEtiã duras. d. ſubintelligẽdum eſt uel lites uel ptes. In eunucho. duras ptes fr̃is p̄dicas. & ptes duras me
nophoricos ab actoribus ſcænicis. uel Duras dabit. hoc eſt durum ſe p̄bebit. uel abſolute duras ut dicimus bo
nas ei dedit uel dabit pœnas. Cice. q̄primũ adueniẽs dedit. ℭIntuit̃ nos. ab eo qd̕ itueor ituet̃ & ituor intuit̃
ℭAh retine me. o. antiphilæ præ nimia lætitia uiſo clinia aio male eẽ cœpit. Nã ut aius una cũ corpe nõnũq̃
deficit nimio mœrore: ſic & interdũ nimio
gaudio. ℭVideon cli. an nõ: tãta lætitia erat
ãtiphilæ: ut & ſi amatorẽ agnoſceret: de eo
tñ dubitaret. ℭAie mi. mollis orõ & fœmi
nea multis implicata blãdimẽtis. ℭMi. uim
blãdimẽti hẽt. nã ſignificat meus. ℭClinia
ſalue. illa ad maiorẽ gr̃am amãtẽ pprio no
mine appellauit. ℭSalue. mõ admirãtis in
teriectio eſt. ℭTeneo ne te. præ nimio ami-
cæ deſiderio pii. cũ dubitatione loquit̃. Sũt
qui legãt teneo ne te: ut referat̃ ad fidẽ ita ut
dubitet an a ſe alienata ſit: an in fide pſiſtat.

Sy. imo ut patrẽ tuũ uidi eẽ hitũ diu etiã duras dabit.
Bac. quiſnã hic adoleſcẽtes eſt qui intuitur nos:
An. ah retine me obſecro. Bac. amabo quid tibi eſt:
An. diſperii miſera. Bac. quid ſtupes antiphila:
An. uideon cliniam an non: Bac. quem uides:
Cli. ſalue aĩe mi. An. o mi expectate clinia ſalue.
Vt uales. ſaluum ueniſſe te gaudeo.
Cli. teneo ne te antiphila maxime aio exoptata meo:
Sy. ite intro: nam uos iãdudum expectat ſenex.

Chremes. Menedemus.

1 Vceſcit: cur iã ceſſo pulſare oſtiũ uicini
Primũ ex me ut ſciat ſibi filiũ rediiſſe. etſi
Adoleſcẽtẽ hoc nolle intelligo. uerũ quũ uideam
Miſerũ hunc tam excruciarier eius abitu: celem tam
Inſperatum gaudiũ: cũ illi nihil piculi ex indicio ſiet:
Haud faciã. nã qd̕ potero adiuuabo ſenẽ: itẽ ut
Filiũ meũ amico atq̄ æquali ſuo uideo inſeruire
Et ſociũ eſſe: in negociis: nos quoq̄ ſenes eſt æquum

1 Vceſcit. ueri amici officiũ pulcherri
mea Terẽtio i hac ſcænã exprimit̃:
in qua amicus amico ſimul & gau
dii iſpati maximo cũ affectu nũciũ & cõſiliũ
affert. ℭCeſſo. aliq̄s ceſſare dr̃. i. tardare ad Ceſſare
aliqd celeriter pagẽdũ. Virg. Ceſſas in uota Virgilius
p̄celq̄. Ceſſat deſidioſus: requeſcit defeſſus: Requeſcet̃
ℭMiſerũ. h. cũ affectu. nã ppriũ ueri eſt ami-
ci lætari rebus pſpis amici & dolere aduer-
ſis. ℭCũ illi. deeſt pſertim. ℭNã qd̕ potero.
qd̕ pro q̄ntũ. ℭEx indicio. idiciũ pprie eſt
oris & linguæ. ℭSenẽ. plus hẽt affectus q̃ ſi
diceret menedemũ. ℭNos quoq̄ ſenes eſt
æ. ſ. ob. iuſta illud puerbium uſitatiſſimũ. Pa
res cũ paribus facillime cõgregant̃. Natura-
liter eni adoleſcẽtes adoleſcẽtibus: ſenes ue-
ro ſenibus potius inſeruiũt: & obſequunt̃.
GVI. Sy. Immo. i. ſed etiã. ut. i. q̄ñ. uidi
i. potui cognoſcere patrẽ tuũ. habitũ. i. affe- Habi
ctum diſpoſitũ. dabit tibi duras lites ſup. uel tus
partes. i. dabit tibi aſpa officia. i. onera ſi co-
gnouerit te adhuc amare. & qdẽ diu dabit
illas ptes. ſ. aut lites. Bac. q̄ſnã. i. q̄s ẽ hic ado-
leſcẽtes q ituet̃. i. aſpicit nos. An. Percipiẽs
antiphila eẽ amicũ inq̄t. Ah: iteriectio dolẽ
tis. obſecro te bacchis retine me ne cadã cõſternata: adeo amore amici repẽtẽ pcepti ſũ pculſa. Bac. amabo
p̄ticula blãdiẽtis: q̄ſi rogo te p amorẽ qd eſt tibi. i. qd hẽs. Anti. ego miſera diſpii præ nimio amore tota ſum Diſperire
attonita & mei ipos. Bac. o antiphila. qd. i. cur. ſtupes. i. ita ſtupida es & cõſternaris. Anti. uideon. i. utrum ui- Stupere
deo cliniã an nõ. Bac. Quem uides. Clin. o tu antiphila mi aie. i. in cuius amore totus uerſat̃ aius meus ſalue.
Anti. O mi clinia expectate. i. diu deſiderate ſalue. Cli. ut uales. i. q̄liter te hẽs. Anti. Gaudeo te adueniſſe ſaluũ
Cli. O antiphila maxime expectata. i. deſiderata aio meo. ne. i. utrum. teneo te. i. utrum es adhuc mea mihiq̄
fidẽ adhuc intemeratam cõſeruas. Sy. ite intro in domũ chremetis. Nã ſenex iãdudum expectat uos: ut cœnet̃.
1 Vceſcit &c. Hic ueri amici offiñ i hac ſcæna pulcherrime exprimit̃: in q̃ amicus amico gaudi inſpati
maxio cũ affectu nunciũ & cõſiliũ affert. Chr. luceſcit. i. lux fit hoc ẽ dies aduenit. cur. i. q̄re. iã ceſſo. i. tar
do pulſare hoc oſtiũ uicini mei. ſ. menedemi. ut ipſe ſciat primũ. ex me. i. a me. filium rediiſſe ſibi. i. ad
ſuũ gaudiũ. etſi. i. q̄uis. intelligo adoleſcentẽ. ſ. cliniã nolle hoc. ſ. ut pr̃ ſciat eũ ueniſſe. uerũ. i. ſed cũ uideã hũc. ſ.
patrẽ miſerũ. tã. i. adeo. cruciari. i. uexari. abitu. i. diceſſu eius. celẽ. i. debeã celare gaudiũ tã inſpatũ cũ nihil picli
ſit illi. ex idicio. i. ex indicatiõe & manifeſtatione. haud. i. nõ faciam celabo gaudiũ. nã adiuuabo ſenem. ſ. mene
demũ: quod. i. q̄tũ potero. ut. i. ſicut. uideo filiũ meũ inſeruit̃ amico atq̄ æq̄li ſuo. ſ. cliniæ. & uideo eum. ſ. filiũ
meũ clitipho. eẽ ſociũ i negociis. ita. i. eo mõ. quoq̄. i. ẽt. æquũ ẽ. i. iuſtũ eſt. nos ſenes obſeq. i. inſeruire ſenibus

VNiVERSiDAD D SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

CALPH. ¶Aut ego pfecto.i.ex his duobus neceſſe eſt alterū tñ eē uerū:ſed ſenex ex nimio filii deſiderio dubitat de eo qđ omnibus approbatiſſimū ē.¶Ingenio.hoc eſt natura.Ingeniū naturalis eſt ſapiētia.Salu.in cati.Ingeniū nemo ſine corpe exercebat. Ingenium quoq; ueteres dixerūt & ſua ſpōte uel natura.Virg.geor. ib.ii. Nunc locus aruorū ingeniis quæ robora cuiq;.¶Egregie.ad.m.egregiū dr̃ qđ ex grege eligr̃.Sed hic egregie ualde nimis.Nō eſt ergo ad laudē poſitū. ¶Diē adi.æ.h. Seruius ſulpitius ad Cice.Nullus dolor eſt quē nō longinquitas tpis minuat atq; molliat.¶Nūciū ap.t.nūcius & res ipſa & nūcius dr̃.¶Cuius.m.bñ maxime.qs eni nuncius illi gratior eē poterat q̄ filii:¶Nunqd de.g. m.qa ois illius ſollicitudo circa filiū erat:idcirco ſtatim de eo ſuſpicatus eſt nōdū facta mētione.¶Valet atq;.u. pūſteron in ſēſu eſt. Si eni ualet. neceſſario uiuit.Nō ſi uiuit ualet.Ergo uiuit & ualet dicēdū erat.Et bñ utrūq; iūxit.Ná multi uiuūt: ſed non bñ ualēt.¶Meus.g.magis cū admiratione q̄ cū iterrogatione legēdū. ¶Clinia m.u.addidit & nomē:qđ fieri conſueuit in his:quos diu optauimus: & nondū ueniſſe credimus.¶Dixi.denūciatio eſt cōfirmandæ ſniæ:nec mutanda eſt:trāſlata de foro & cauſidicis.Cice.pco dixiſſe pnūciat.¶Dixi. hoc uerbū in fine additū ſupiora cōfirmat: & eſt ppriū his qui porauerint cauſam.Quintili. Dixere quoq; q̄q̄ id antonius tuſſus ex diuerſo ponit exēplū de pluribus patronis pco pnūciet. ¶Dixi .ſic dixit q̄ſi iā obtūderet a menedemo.¶Etiā tuū.c.ſ.plus eſt q̄ fugit.& fugitat dixit:ut oſtēderet uehementer filiū timere.¶Nō tu ei.d.ute.ut aliqñ certā q̄litatē ſignificat.Et nōnunq̄ icertā.Alibi.Vt erat geſta.¶Quia.p.i.cōſiliū & parētibus oibus & filiis ſalubre:pr̃es eni nimia largitate & clemētia liberos corrūpūt. Illi uero nimia licētia deteriores facti:pr̃ibus mœrori:ſibi uero detrimēto ſūt. ¶Nō.p. hoc ē aī uicti & clemētis:iterdū ad nimiā idignationem ſpectat:ut illud ſatyrici. Nō poſſū.ſ.q.g.ur.¶Ah.u.bñ dixit uehemēs:de eo q non ſeruaret modū.Vt eni pticula ſicuti q̄dā alia tū itēſionē:tū minutionē.Ergo uehemēs a mētis ui atq; impetu dicitur.

Ingeniū
Saluſtius
Virgilius
Egregiæ i.ualde
Nuncius

Senibus obſequi.Me.aut ego profecto ex ingenio
Egregie ad miſeriā natus ſum.aut illud falſum eſt qđ
Vulgo audio dici.diē adimere ægritudinē hominibus
Nam mihi quotidie augeſcit magis de filio ægritudo
Et quanto diutius abeſt magis cupio .& tanto magis
Deſiderio.Chr.ſed ipm foras egreſſum uideo.ibo.
Atq; alloquar.menedeme ſalue.nunciū apporto tibi
Cuius maxime te fieri pticipē cupis.Me.nunquid nam
De gnato meo audiſti chreme:Chr.ualet atq; uiuit.
Me.ubi nā eſt quæſo:Chr.hic apud me domi.
Me.meus gnatus.Chr.ita eſt.Me.uenit:Chr.certo.
Me.clinia meus uenit:Chr.dixi.Me.eamus.duc me
Ad eū obſecro.Ch.nō uult te ſcire ſe rediiſſe.etiā tuum
Conſpectū fugitat ppter peccatū.tū hoc timet.ne tua
Duritia illa antiq̄ etiā adaucta ſiet.Me.nō tu ei dixti
Vt eēm:Chr.nō.Me.q̄obrē chreme:Ch.qa peſſime
Iſtuc in te:atq; in illū cōſulis:ſi te tā leni:& uicto aio
Eſſe oſtēderis.Me.nō poſſum:ſatis iam ſatis pater
Durus fui.Chr.ah.uehemens in utrāq; partem

Iuuenalis
Vehemēs

GVI. Me.pfecto.i.certe:aut ego menedemus.ſum egregie. i.ualde nimis natus. ingenio.i.natura mea.ad miſeriā.i.ad iſœlicitatē ſuſtinēdā:aut illud eſt falſum qđ audio dici uidelicet.diē.i. tempus. adimere.i.auferre ægritudinem.i.mœrorē hoibus. Ná ægritudo. i.mœror mœſtitia aī(ægritudo enim aī eſt.Sed ægrotatio eſt corpis)ægritudo ergo.i.mœror dolor aī. de filio.i. ex filio & cauſa filii. augeſcit.i.icreſcit mihi magis quotidie.quanto diutius.i.lōgius.ipſe filius abeſt.i. abſens eſt: tāto magis cupio & magis deſidero.i.eius deſiderio teneor. Chr.ſed uideo ipm ſenē egreſſum foras.i.extra domū ibo ad eum.ſ.atq; alloq̄r.i. ſermonē faciā cū eo o menedeme ſalue. apporto tibi nūciū.i.qđ dicir̃ nouū. Nūcius dicir̃ qui nūciat & res nūciata. pro re etiam nūciata nūciū in neutro repir̃.cuius.ſ.nuncii.maxime.i.maximope cupis te fieri pticipē.i. te illo ipartiri nuncio cupis ſūmope.Me.nunqdnā.i.nonne aliqd audiſti de gnato meo.ſ. clinia. Chr.ualet.i. ſanus ē atq; uiuit. Me.q̄ſo ubinā.i.ubi ē:Ch.ē hic apud me domi meæ.Me.admirabūdus hoc dicit meus gnatus.i.meus filius eſt inq̄ apud te.Chr.ſic eſt.i.ita eſt.Me.uenit meus gnatus:Chr.certe.i.ſine dubio uenit.Me.Clinia meus.i.meus filius uenit:Ch.dixi.i.iā ſatis dixi eum ueniſſe ppterea nō me ulterius obtūdas talibus p cūctatiōibus.dixi aūt eſt uerbū aptū porātibus.i.finē orādi faciētibus. Me.eamus ad eū.ſ.obſecro duc me ad eū. Ch .nō uult te ſcire.i.q tu ſcias ſe rediiſſe etiā fugitat tuū cōſpectum.ppter peccatū. i.ppter flagitiū ſuū: qa te offendit amori idulgēdo.tū.i.deinde.timet hoc ne.i.ut pro q tua duritia illa antiq̄.etiam nūc ſit adaucta.i. augmētata ſeu i creuerit.Me.tu nō dixiſti ei:ut.i.qualiter eēm hoc ē q̄liter me haberē.Chre.nō dixi.Me.o chreme q̄obrē.i.q̄re nō dixiſti:Chr.qa peſſime cōſulis.i.puides pſpicis ſeu ſuades iſtud qđ ſeqr̃ i te.i.i tuū futurū dolorē & in filiū i.in filii tui detrimentū.nā nimia indulgentia nocet.ſubdit aūt illud q peſſime conſulit.ſ.ſi oſtenderis te eſſe aīo tā leni.i.ſuaui miti benigno indulgenti.& uicto.i.fracto abiecto mollificato.Me.non poſſum non oſtēdere me illi aīo leni & uicto.ſatis iam ſatis(hæc replicatio magnam habet uehemētiā)q.d.ſe ultra q̄ ſatis erat fuiſſe patrē durū. fui.iam ſatis ſatis pater durus.i. ſeuerus acerbus inhumanus. Chr.ah interiectio dolentis o menedeme.es nimis uehemēs.i.impetuoſus acer.a ui mentis & impetu dicitur uehemens.in utrāq; partem i.& in duritiā & indulgentiam. nā qñ uis eē durus excedis modū cum uis eē indulgēs excedis id qđ eſt ſatis.

Egregie
Aegritudo
Aegrotatio
Lenis
Victus

Menedeme

CAL.¶In eādē fraudē.fraus p dolo & pœna ab antiqs accipiebatur.¶Mulierculā.minus ē q̄ ſi diceret.aut mulierē aut meretricē:utpote quæ erat contēta puo.& mulierculā dr̃ cū cōtemptu paupculā. ¶Coacta ingratis.hoc ē inuita. Et bñ coacta & igratis.Nam aliquis igratis dr̃ aliquid facere q inuitus & coactus pter uoluntatē facit.Ingratis cōtra uoluntatē & ē aduerbiū.¶Poſtilla cœpit.u.u.q.ſic i andria.Lana & tela uictū quæritās Et recte uictū & nō cibū protulit.Cibus eſt enim qui delicatis pbet̃:uictus in paruis aridiſq; alimoniis eſt cōſtitutus.Virg.uictū infœlicē bac.l.c.¶Quærere.melius dixiſſet q̄ritare.Quærit enim qui ad plenū & perpetuum reponit.q̄ritat qui uix quotidie iquirēdo uictum inuenit.¶Poſtilla. antiquum ē: nos aūt dicim⁹ poſtea.¶Sine.m.i.ideſt dāno.detrimētū ſecundū Var.a detritu dr̃: q ea quæ trita minoris præcii ſunt.¶Intertrimentū ab eo q duo quæ inter ſe trita & diminuta.a quo etiā itrigo dicta. ¶Quiduis d.c.& hoc eſt nimiæ largitatis.Nunc p multo alias pro minimo eſt & ſic dixit qđ ſupra uehemens.In utrāq; ptē ergo accipi pōt pro q̄litate ſniæ.¶Primū iam an.& hoc ſignum illam probe inſtructam ad expilādum amatores.¶Satrapes.ſatrapes a græcis prouinciæ præfectus dr̃.Nedū tu.p.nedū hoc loco negatiue ponir̃:ut non crederē tibi obolū nedum pro te effunderem ſanguinem.Iam chremes bacchidē credit cliniæ eſſe amici. Et obſerua terētianam cōſuetudinem: qui inducit nihil ſapere eos q fallunt. ¶Senſi. hoc cū dolore dicere ſolemus i his in quibus detrimētū igēs paſſi ſumus. ¶Actū ſiet. actū ē dicir̃ de ea re de qua iam lata ſit ſnīa.& eſt uerbum deſperantis.¶Pitiſſando modo mihi. bñ pitiſſando.

Fraus
Facere
Virgilius
Poſtilla
Intertrimentum
Sattrapes

Menedeme es nimis:aut largitate nimia:aut
Parſimonia in eādem fraudē ex hac re: atq; ex illa
Incides.primū olī potius q̄ paterere filium cōmeare ad
Mulierculā:q̄ paululo tum erat cōtēta:cuiq; erāt grata
Oīa:pterruiſti hinc:ea coacta igratis poſtilla cœpit
Victū uulgo q̄rere:nunc cum ſine magno itertrimēto
Nō pōt hr̃i:quid uis dare cupis.nā ut ſcias q̄ ea nunc
Inſtructa pulchre ad pnitiē ſiet primum iam ancillas
Adduxit ſecum plus decem oneratas ueſte & auro.
Satrapes ſi ſiet amator:nunq̄ ſufferre eius
Sumptus queat:nedum tu poſſis.Me.ē ne ea intus:
Chre.ſi ſit rogas:ſenſi.nam ei unam cœnā.atq; eius
Comitibus dedi.quæ ſi iterum mihi ſit dāda:actum ſiet
Nā ut alia omittā:pitiſſando modo mihi quid uini
Abſumpſit:ſic hoc dicēs.aſperum pater hoc eſt:aliud

GVI. incides in eadē fraudē.i.eo modo decipieris ex hac re & illa.ſ.ex nimia largitate.i.indulgentia aut ex nimia parſimonia.i.tenacitate ac duritia.primū.i.in primis.oli.i.multo añ tpe pterruiſti filiū.i.incuſſiſti filio terrorē potius q̄ paterere.i.potius q̄ permitteres eū cōmeare.i.ſe cōferre ſeu trāſferre aut traducere ſe ad mulierculā.q tū.i.tunc erat contenta.paululo.i.uictu admodū tenui uel præcio admodū puo:& cui mulierculæ oīa erant grata.i.oīa placebant q̄ illi dabant̃.hinc.i.ex eo tpe.ea muliercula coacta igratis.i.inuita pter uoluntatē.aliqs igratus dr̃ aliqd facere ut uult Donatus.qui inuitus & coactus præter uoluntatē facit.ubi igratis dr̃ ue ingratuſte tanq̄ foret tertiæ iflectionis.cœpit.i.incœpit.poſtilla.i.poſteaq̄ pterruiſti filiū ab ea quærere.i.quæritare. i. iuitus nā quærit qui ad plenum & perpetuū reponit.quæritat qui uix quotidie inquirendo uictū inenit. cœpit er go quærere uulgo.i.paſſim & in communi ſeu in medium & i publicū aut i ppatulo.uictū.i.alimoniā.uñ ui quæritare delicet poſſet inopē defendere uitā.Cibus delicatis pbet̃. uictus in paruis aridiſq; alimoniis ē cōſtitutus.nūc. i.hoc tpe cū illa muliercula nō pōt hr̃i ſine tuo magno detrimēto.i.dāno ac diſpēdio. alii hñt intertrimento uictus qđ in idē redit.Detrimētū ut Varro ait dr̃ a detritu.nā ea quæ ſunt detrita minoris ſunt præcii.ſimiliter intertrimētū dr̃ ab eo q duo iter ſe trita ſint ac diminuta.Cū ergo nunc nō poſſit hr̃i ſine detrimēto cupis dare.qd uis.i. qdlibet ſeu qđ petat̃.nā ut ſcias q̄ pulchre.i.nitide.ea.ſ.muliercula.nūc ſit inſtructa.i.appata ornata.ad pnicīē.i.ad dānum tuū & tui filii & tui deſtructionē.primū.i.in primis.iā adduxit ſecū ancillas plus decē.i.plus q̄ decē quēadmodū dicimus adduxit ſecū magis decē hoies in quib⁹ dictis magis & plus aduerbia ſunt alioquin diceret̃ adduxit ſecū ancillas plures decē & nō plus.ſolemus tamē ſæpius apponere q̄ ut adduxit ſecum plus q̄ ancillas decē:uel magis q̄ decē ancillas. Verū auctorū uſus ſemp eſt ſequēdus.adduxit inq̄ ancillas plus decē ornatas ueſte.i.ueſtimētis.atq; auro.i.monilibus aureis ut zonis ſeu cingulis habētibus aureas fibulas. i.aurea firmacula.ſi ſatrapes.dicir̃ ēt ſatrapa pro eodē:dictio eſt pſica ſignificās pfectum:ut ait Tortelius.ſi ergo ſatrapes.i.pfectus puinciæ cui ſunt abunde pecuniæ ſit amator eius puellæ.nunq̄ queat.i. poſſit ſufferre.i. ſuſtinere.ſumptus.i.impendia eius nedum.i.non ſolū tu nō inq̄ poſſis ſufferre eius ſumptus.argumentum eſt a maiori ad minus.nam ſi non poſſit maior:idem nec minor.Me.ne.i.utrum.ea puella eſt intus:Chre.rogas ideſt petis an ſit intus:ſenſi ideſt ſatis percepi eam eſſe intus apud me.nam dedi ei atq; comitibus eius ideſt ancillas pediſſe quis unam cœnam. q:ideſt ſed ſi iterum cœna ſit danda actum ſiet.hoc dictum ſemper in malam partem capitur.dicitur autem de ea re de qua iam ſit lata ſententia & eſt uerbum deſperantis Cicero . actū eſt de te niſi prouides.nam ut omittā alia.i.præter alia quæ impenſa ſunt.modo.i.paulo ante.quid uini ideſt quantum uini filius meus ſupple abſumpſit.i.abſorpſit ſiue exhauſit.mihi.i.in meum detrimentum .pitiſſando ideſt deguſtando.nam pitiſſo as ſignificat parce uinum guſto:quaſi tentandi gratia abſumpſit ergo multum uini.dicens.i.dicendo hoc quod ſequitur ſic tali modo.o pater hoc uinum eſt aſperū.i.nō ſuaue guſtui.

Cōmeare
Ingratus
Quærer̃ &
Cibus &
Detrimētū
Pitiſſare

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

CALPH. ¶ Et releui dolia oia. Ná pitiſſare ꝓprie eſt pce uinú guſtare. quaſi tẽtandi gratia. Tale eſt uerbũ
Cyatiſſo quo Plau. utiť cyatiſſo: tale eſt & græciſſo. Pitiſſando. i. expreſſis labris expuẽdo dũ ſaporẽ uini probat. ¶ Sic
Græci o h. d. aſ. i. auſterũ: ſecundũ Pli. tria uini ſunt genera. auſterũ: dulce: & tenue. ¶ Releui dolia. o. pi. ut ingt Pli. i in
lia reſina uino cõdendo maxime probať Brutia circa alpes ligneis uaſis cõdũt: circuliſq; cingũt. Picanť autẽ
ꝓrimus a canis ortu dehinc pfunduntť marina aqua aut ſalſa: ac leui cinere ſarmẽti aſpgunť: dũ igiť uina api
unť: dolia relinunť. ¶ Oẽs. ſ. ſeria doliũ. & ꝓprie uas fictile de limo oblõgum. Perſius. Et o ſi ſub raſtro crepe
Seria
Perſius ret argẽti ſeria dextro hercule. ¶ Sollicitos habui. uariis officiis & miſteriis diſtractos nihil ſignificãtius diceť potuit. Quid enim
Sollicitaŕ. aliud eſt ſollicitare q̃ ſuo loco mouere. So
Solum lũ aũt qn ſignificet locũ qs dubitat. cũ exules quoq; dicunť loco pŕiæ ſuæ pulſi. Sollicitos igiť habuit oẽs domeſticos: qui hinc & inde ad miniſtrãdũ deſtinabanť. Sollicitus diciť & q ſollicitať & qui ſollicitat. ¶ Quẽ exedẽt. plus dixit q̃ ſi cuius res dixiſſet. ¶ Sic me. d. a. pro amẽt. ¶ Vt me tuaꝶ. m. eſt. ſ. be
Miſerati ne miſertũ. Ná ſecũdũ nõnullos miſerati eſt
Miſereri flere & lamẽtari. Miſereri uero miſerationẽ alienis caſibus exhibere. ¶ Sumat. cõſumat: pdet. Quis hoc pater idulgẽtior ſed hoc cõ
Sumat tingere ſolet dum unicus eſt gnatus. ¶ Su
Saluſtius mat. accipiat. Alias ſumere eſt eligere. Saluſtius in iugurtha. Sumat aliquẽ ex populo monitorem officii ſui. ¶ Perdat quod maius eſt: & quod ſinẽ conſumendi habet tertio loco poſuit. ¶ Per alium quemuis ut des quod ſalubrius præceptum parentibus dari poteſt. nulla enim re adoleſcentes magis corrumpuntur q̃ ni
Technis mia parentum indulgentia. ¶ Technis. ideſt fallaciis.

Lenius ſodes uide: releui dolia omnia: omnes ſerias:
Omnes ſollcitos habui: atq; una hæc nox fuit:
Quid te futurũ cenſes? quẽ aſſidue exedent: ſic me
Dii amabunt: ut tuaꝶ miſertũ eſt menedeme
Fortunarũ. Me. faciat quod lubet: ſumat cõſumat:
Perdat: decretũ eſt pati: dũmodo illum habeam mecũ.
Chr. ſi certum eſt tibi ſic facere: illud permagni referre
Arbitror ut neſcientẽ ſentiat te id ſibi dare. Me. quid
Faciã? Ch. quid uis potius q̃ quod cogitas: per alium
Quẽuis des: falli te ſinas technis per ſeruulum

GVI. Aliud uinũ eſt lenius. i. ſuauius mitius dulcius. ſodes. i. ſi audes. uox eſt hortãtis ait Dona. ut ama
Sodes bo rogo. uel pcãtis ut uult Seruius. diciť aũt cõiuncte ſodes apud comicos pro ſi audes ut ſis pro ſi uis capſis pro cape ſi uis & c. uide. i. conſidera qđ dicturus ſum. releui. i. perforaui ut dici uulgo ſolet quæ perforatio fie
Relinire ri nõ poterat niſi prius auferreť aut lutũ aut limus aut argilla aut pix aut reſina aut gypſus quib⁹ linebãtur do
Linire lia ac picabanť ſeu icruſtabanť. Linere enim eſt picare. i. pice aliqd linere ſeu ungere ſeu mauis icruſtare. & ali
Argilla cui rei ſuppoſitũ aliqd ſupducere ut parietẽ linimus calce. aut gypſo. i. icruſtamus. doliũ linimus pice. aut ar
Tegere gilla. i. eius rimulas obturamus bitumine aliquo. & queãdmodũ tegere ſignificat opire & retegere ſignificat
Retegere cõtrariũ. ſ. tegmẽ auferre: ſic linere ſignificat qđ dictũ eſt linire aliquo bitumine. & relineť ſignificat contrariũ hoc eſt bitumẽ detergere ſeu amouere quo aliqd prius linitũ erat & ita releui dolia oia ſignificat abſterſi lutũ uel terrã tenacẽ ab oibus doliis ut in ea cœna uinũ uariũ apponereť. pp autẽ pdictã ſignificationẽ linere ſi nere ſignificat etiã deturpare. Inde litura ræ. i. deturpatio facta atramento ducendo lineã per falſa ſcripta ut fie ri ſolet. releui inq̃ oẽs ſerias. i. uaſa fictilia in quibus uinũ aſſeruebant. ná añ uſum dolioꝝ quæ lignea ſunt ad
Seriola uina cõſeruãda uaſis utebanť fictilibus quæ ſeriæ dicebantur. Inde ſeriola læ. Perſius. ſeriolæ ueteris metuens deradeť limũ. Idẽ. o ſi ſub raſtro crepet argẽti ſeria dextro hercule. Vbi Perſius capit ſeriã pro uaſe fictili repleto argenti & terra in foſſo. Eſt enim ſeria ut uolunt aliq uas fictile de limo oblõgũ. habui oẽs ſeruos meos. ſollicitos. i. uariis officiis ac miniſteriis diſtractos & occupatos. Feſtus inquit ſollicitare eſſe a loco ſuo mouere. a ſolũ ſoli qđ terrã ſignificat & locũ & cito as qđ ẽ moueo es. Atq; hæc una. i. unica & ſola nox fuit ſupple qua ſi dicat quid feciſſem ſi ſecũda nocte mihi paſcẽdi. fuiſſent: quid cenſes te futurũ. i. quid putas ꝙ tu eris quaſi di
Exedo cat inops & miſer euadeſ? quẽ. ſ. te exedent ab ex & edo es: ideſt corrodent tuam ſub ſtantiam & bene uiuendi facultates abſumendo & acrius exedent te dixit q̃ ſi dixiſſe exedẽt tuas res aut tuas opes. o menedeme dii amabunt pro ament me ſic. ut: ideſt ſicut. me miſertũ eſt: ideſt ut miſericordia ſeu miſeratiõe motus ſum tuarum fortunarum. Miſeret ſepius facit miſertum eſt: ut tedet pertæſum eſt. Me. faciat filius ſcilicet meus. quodlibet. ideſt id quod ex ſua erit libidine: ideſt etiã ex ſua inordinata uoluntate. ſumat: ideſt ſponte capiat & quantum uolet. conſumat: ideſt abſumat: impendat: perdat. id: ideſt rebus meis non ſolum utatur: ſed etiam interdum abutatur eis. rem uidelicet cum fructu deperdendo. decretum eſt: ideſt conſtitui ac decreui: pati: ideſt ferre illud ſcilicet æquo animo. dummodo habeam (illum) filium meum mecũ. Chre. ſi certum eſt tibi ideſt conſtituiſti & decreuiſti facere ſic ut dicis arbitror illud permagni referre: ideſt tibi & filio maxie eſſe utile. & multum ad rem tuam & illius ſpectare ut ſentiat: ideſt iudicet te neſcientem quaſi deceptum ſerui technis dare ſibi id: ideſt tantam indulgentiam quantam daturum te dicis. Mene. quid faciam? Chre. petis ſupple qd facies: & qua uia procedes? facias ſupple quid uis: ideſt quodlibet aliud potius q̃ id quod cogitas facere. uidelicet ut des illi quod dare uis per alium quemuis: ideſt p quẽlibet ſeu quemcunq; uolueris. Sinas ideſt patiaris te falli: ideſt deludi. technis: ideſt fallaciis per ſeruulum tuum. ſ.

CALPH. ¶ Subſenſi. recte ſubſenſi: nam ſubtẽperamẽtũ eſt plenæ ꝓnũciatiõis: ut ſubtriſtis ſubridet: nõ ad plenũ triſtis aut ridet. Duabus rebus ſcimus. aut rõne: aut ſenſu. ergo ſenex dicit ſe ſenſiſſe ſeruulos fraudẽ parare. ¶ Quã abs te. a. ſ. amittas pro dimittas dixit: nã qđ dicimus dimitte. Antiqui ẽt dicebãt amitte. Vir. Quiſ
Amittere qs es amiſſos. h. iã. ob. g. Salu. Pactione amiſſa publico conſilio. ¶ Ad nequitiã. bene de adoleſcẽte neqtiã
Virgilius dixit. neqtia eni ẽ luſus uitæ ꝓdigus: atq; effuſus. Ouidius. Neqtia ẽ quæ te nõ ſinit eſſe ſenẽ. ¶ Ná deteriores.
Saluſtius o. ſ. l. ſnia ꝓprie ſeni cõueniẽs & deteriores ſignãtiſſime ꝓtulit deteriores eni hoies licẽtia a bono ad malũ uer
Ouidius tunť. Eſt enim peius a malo qđ in uſu ẽ: & celeberrime frequẽtať. Deterius uero a bono: ut minoris ſit meriti q̃ qđ placet. Vir. iii.
Nequitia
Virgilius geor. Deterior donec paulatim ac decolor ætas. ¶ Putabit. putamus iſtantia. reputam⁹ pterita. Putare proprie purgare eſt. uñ & ar
Putare bores & uites putare dicimus: hinc putare
Reputare eſt cogitare: qa cogitando ſupflua mẽte recedimus. Eſt tñ putare eius q ſimplicitate pe ctoris oberrauit. Cice. nõ putauit lapſus eſt. ¶ Minitabiť. minať ẽt filius parẽti: dũ ſe earũ aiaduertit & diſceſſũ ſimulat. ¶ Qui. quõ & eſt ſermo comicus. ¶ Reſtituerẽ. reddiť
Reſtituere cupiẽtibus ut dño ſeruus. Reſtituiť cupiens
Reddere ut pŕiæ ciuis. Et reddiť & reſtituiť cupiens cupientibus ut patri filius.

Etſi ſubſenſi id quoq; illos ibi eſſe: & id agere inter ſe
Clanculũ: ſyrus cũ illo ueſtro cõſuſurrat: cõferũt
Cõſilia adoleſcẽtes: & tibi pdere talẽtum hoc pacto
Satius eſt q̃ illo minã: non nunc pecunia agitur:
Sed illud quõ minimo piculo id demus adoleſcentulo
Nam ſi ſemel tuum animũ ille intellexerit: prius
Perditurum ue tuã uitã: & prius pecuniã oẽm: q̃
Abs te amittas filiũ. hui quãtã feneſtrã ad nequitiã
Pateſeceris. tibi aũt porro ut nõ ſit ſuaue uiuere.
Nam deteriores oẽs ſumus licentia: quod cuiq;
Inciderit in mentẽ uolet: nec id putabit prauum:
An rectũ ſit: quod petet: tu rẽ pire: & illũ nõ poteris
Pati: dare ſi denegaris: ibit ad illũ ilico: quem maxime
Apud te ualere ſentiet: abiturũ ſe abs te eẽ ilico minabiť.
Me. uidere uerum atq; ita ut res eſt dicere.
Chr. ſomnũ hercle hac nocte oculis nõ uidi meis: dũ id
Quæro tibi qui filium reſtituerẽ. Me. cedo dextrã

GVI. Et ſi. i. quis. quoq;. i. ẽt ſubſenſi. i. ali quo mõ pcepi id qđ ſequit: uidelicet illos ſ. ſeruos & filios eẽ ibi. i. domi meæ. ſubſenſi. inq̃ illos. agere. i. moliri id. ſ. fraudem & technas qbus te deludit ac fallant. clãculũ i. ſecreto iter ſe ſyrus ſeruus meus conſuſurrat. i. ſũmiſſa uoce colloquiť. cũ illo ueſtro & bene uſo dixit q̃ſi & pŕis ſit ſeruus & hæ
ris filii adoleſcẽtes. i. filii noſtri. cõferunt. i. coicãt. cõſilia. i. ſuſcepta ꝓpoſita ſeu inſtituta. Et ſatius ẽ. i. melius ẽ tibi pdere. i. amittere. talẽtũ. i. tale argenti põdus. hoc pacto. i. hoc modo ut dico. Dictũ ẽ ſupius talẽtũ atticũ eẽ
Talẽtum duplex. maius qđ cõſtat ex q̃tuor & octogita libris uel eo circa. & minus qđ cõſtat ex ſexagita. melius ẽ igiť te hoc mõ pdere talẽtũ q̃ pdere minã. i. librã. illo mõ. i. te ꝓdẽdo illi & tuã illi idulgẽtiã oñdẽdo. nũc. i. in hac pte nõ agiť. i. nõ tractať. de pecunia. i. de q̃titate pecuniæ: ſed illud tractať ꝓ mõ demus id qđ daturus es adoleſcẽtulo. i. filio tuo mimo piculo. i. eo mõ quo mime uergat i eius pnitiẽ. nã ſi ſemel itellexerit fili⁹ tuus tuũ aium i. tuã uolũtatẽ uidelicet te prius pdituꝶ uitã tuã. & oẽm pecuniã. i. oẽm ſubſtãtiã. nã noie pecuniæ oẽs diui
Pecunia tiæ ſignificanť priuſq̃ amittas. i. dimittas ſeu eiicias filiũ abs te. Antiq. n. ubi nũc dicimus dimittas: ẽt & amit
Dimittere tas dicebãt. Virg. Quiſqs es amiſſos hic obliuiſcere graios. q̃q̃ illic amiſſos poſſit iterptari p pditos. nã eos amiſerat q eũ deſeruerãt. Hui iteriectio idignãtis. q̃tã feneſtrã. i. q̃ magnũ additũ. pateſeceris. i. patẽtẽ feceris hoc ẽ apueris ad neqtiã. i. luxũ ac libidinẽ. Dŕ. n. neqtia luxus uitæ ꝓdigus atq; effuſus. Ouidius. Neqtia ẽ que te nõ ſinit eẽ ſenẽ. aut. i. ſed. porro. i. certe tantam inq̃ pateſeceris feneſtrã ad nequitiã. ut. i. ꝙ non ſit ubi ſuaueimo acerbũ uiuere. nã oẽs ſumus deteriores. i. ut Seruius iterptať minus boni. licẽtia. i. nimia libertate cũ qcqd li
Licentia bet licet: iõ licẽtia dŕ ipunitas cũ ipune facimus qcqd libet nulla ſecuta rephẽſione. uideť tamẽ deterior inter
Deterior dũ capi ꝓ peior. Cicero ad caniniũ hoc aio qui ſũt deteriores fiũt rogati: quis & illic pro minus bono ſumi poſſit filius tuus uolet quodcũq;. i. oẽ qđ incideris in mẽtẽ neq; putabit. i. nõ cõſiderabit nõ mẽtẽ uolutabit an id qđ in mẽtẽ ueniet ſit prauũ. i. diſtortũ & a uia rectæ uitæ deuiãs. an ſit rectũ. i. cũ uirtute & officio facien
Rectum dũ. Nã ut ingt Cicero ad herẽniũ rectũ eſt qđ cũ uirtute & officio fit. nõ putabit ergo an. i. utrũ id qđ petet ſit prauũ an rectũ. tu nõ poteris pati rẽ tuã. i. tuã ſubſtantiã & tua bona: & illũ filiũ pire. i. perdi & i pnitiẽ ruere ſi denegaris. i. denegaueris dare qđ petet. ſ. ilico ibit ad illũ qui ſentiet ſe maxie ualere. i. hŕe maximã auctoritatẽ apud te ilico minabiť ſe habituꝶ eẽ. i. ſe eſſe diſceſſuꝶ. abs te. i. a tua ſocietate. Me. uidere. i. uideris dicere uerũ atq; ut. i. queãdmodũ res ẽ. i. res ſe hẽt. Chr. hercle iuratis ẽ. ego nõ uidi ſomnũ hac nocte oculis meis. dũ iqdiu. q̃ro. i. inq̃ro. q. i. quo modo q̃ uia qua rõne. reſtituerẽ. i. redderẽ. reddiť. n. & reſtituiť ut ait Do. cupiẽs cupiẽti ut pŕi filius ut hic. Me. cedo. i. da dextrã. i. manũ tuã. Cedo. n. uerbũ eſt defectiuũ duas tm̃ pſonas hñs ſc cidas i ſingulari nũero & i plurali pñtis ipatiui uꝫ cedo & cedite: ut ſalue ſaluete. Cedo aũt ſignificat dic uel da
Cedo & cedite & cedite dicite uel date qđ ſignificet da uel date. ꝓbat No. nitẽs dcõ En. cuius hæc uerba ſunt. Cedite manus ueſtras meaſq; accipite. i. date man⁹ ũſas & accipite man⁹ meas ut iũctis manib⁹ cõfirmeť fœdus. qđ exẽplũ cla r⁹ poſſet adduci illo. Cedo igiť dextrã. nos. n. aut oraturi aut cõfirmaturi qcq̃ alicui ei⁹ dexterã poſceť ſolem⁹.

VNIVERSIDAD D SALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

CALPH. ¶ Prehēdendus. in andria. Tuus p̃r mõ me p̄hēdit. Prehēdēdus deeſt ad. ſed iõ prætermiſit q̃a
Arbiter dicturus erat adhortādus. ¶ Me cœpe arbitrū. arbiter dabaẜ his qui de finibus regēdis ambigerēt. Diciẜ enim arbiter iudex: qđ tocius rei hēat arbitriū & facultatē. Boetius regendoꝝ finiū arbitri eē dicuntur qui finalia litigia diſcernūt: ut ſi fuerit orta cōtētio de finibus eoꝝ detimaẜ arbitrio. ¶ Aliena ut. m. u. & . i. q̃ ſua. huic illud
Cicero ciceronis libro primo officioꝝ cōtrariū eſt. eſt enim difficilis cura rerū alienaꝝ: q̃q̃ terētianus ille chremes humani nihil a ſe alienū putet. Sed tamen quia magis ea pcipimus atq̧ ſentimus: quæ nobiſipſis aut proſpera aut aduerſa eueniūt q̃ illa q̃ a cæteris q̃ quaſi lōgo interuallo iteriectio uidemus aliter đ illis: ac đ nobis iudicamus. ¶ Diſſolui. excuſaui quaſi qui foret promiſſione ligatus ſua

GVI. porro. i. ſed. o chreme ut facias idē. i. reſtituas mihi filiū aliqua uia. Chre. ſū patuſ. Me. ſcin. i. ſcis ne qđ uolo nūc te facere. i. q̧ tu facias. Chr. dic. Me. qđ. i. q̃a ſenſiſti. i. pcepiſti illos uelle inciperẜ fallere me. uolo inq̃ te efficere ut maturēt. i. feſtinēt. pperēt facere id. i. me decipe. cupio dare illi quod uult iā cupio uidere eū. Chr. dabo opam ut maturēt & filiū uideas ſyrus ē apphēdēdus i. cōueniēdus & cōpellēdus. atq̧ ipe ē mihi adhortādus ut. ſ. deducat filiū ad te & efficiat ut ei⁹ pñtia reficiaris. neſcio q̃s exit. i. egrediẜ a me. i. qđ barbare dẜ depenes me. i. de
Cōcedere domo mea cōcede. i. cōfer te. abi uade hinc. i. ex hoc loco. domū. i. in domū. ne ſentiāt.
Cōgruere i. pcipiāt nos cōgruere. i. cōuenire: & qđ dẜ facere ſorbā ac pactū inter nos. hoc paulu lū negocii. i. aliqđ puæ cōtrouerſiæ quæ ſeq̃tur iter uicios. obſtat mihi. i. ipedit me quo minus domū eā. illud aūt negocii hoc ē ſimus & crito uicini nr̃i appoſitiue dictū ambigūt. i. dubitāt hic de finibus. i. de terminis
Capere agroꝝ ſuoꝝ. cœpe. i. elegerūt: ut Cicero: aut
Cicero capiēdus exilio locus. cœperūt ergo me arbitrū. i. iudicē ut tocius negocii habeā arbitriū & facultatē. Arbiter. n. eligitur arbitrio litigātiū. ibo ad eos ac dicā me nō poſſe dare operā his. i. nō poſſe uacare ſuis negociis hodie ut. i. ſicut dixerā. i. pmiſerā me daturꝝ opam eis. i. ſicut pmiſerā me uacaturꝝ eorū cōtrouerſiæ. cōtinuo. i. ſtatim adero. i. pſto ero hic. Me. quæſo. i. rogo ut adſis ſtatim. đ

Porro te oro idē ut facias chreme. chr. paratus ſum.
Me. ſcin qđ nunc te facere uolo: chr. dic. Me. quod
Senſiſti illos me incipe uelle fallere id ut maturēt facere
Cupio illi dare quod uult: cupio ipſum iam uidere.
Chr. opam dabo: ſyrus eſt prehendendus atq̧
Adhortandus mihi: a me neſcio q̃s exit: cōcede hinc
Domum: ne nos inter nos cōgruere ſentiant. paulum
Negocii mihi obſtat: ſyrus & crito uicini noſtri hic
Ambigunt de finibus. me cœpe arbitrum. ibo ac dicā:
Vt dixerā operā daturꝝ me hodie nō poſſe his dare.
Cōtinuo hic adero. Me. ita quæſo: dii ueſtrā fidem tam
Cōparatā eē hoīum naturā oīum aliena ut melius
Videant: & iudicent q̃ ſua: an eo fit: quia in re noſtra:
Aut gaudio ſumus prædíti nimio: aut ægritudine.
Hic mihi nnnc quāto plus ſapit q̃ egomet mihi.
Chr. diſſolui me ocius operam ut tibi darem.

Syrus ſeruus. Chremes ſenex.

inde abeunte chremete ſecū menedemus dicit: dii ueſtrā fidē. i. ueſtrā opē iploro. ſ. itan. i. ita ne eſt ueꝝ ſup. na
Cōparat⁹ turā hoium eē ita cōpatā. i. cōſtitutā ut uideant hoies melius aliena. i. negocia aliorū & iudicent q̃ uideant & indicēt ſua. An ſit. i. contingit uel efficiẜ eo q̃a. i. iō q̧ ſumus p̄pediti. i. ipediti quo minus recte iudicemus. i. re nr̃a. i. i nr̃a cā. aut negocio: aut nimio gaudio. aut nimia ægritudine. i. dolore nimio mētis aut nimio mœrore. Nā ægritudo eſt mētis: ægrotatio corpis. Hic chremes q̃to plus. q. d. multo plus ſapit mihi. i. pro utilitate mea ſapienter loq̃ẜ q̃ egomet ſapiā mihi. i. p mea utilitate. Chr. iā redit chremes dicitq̧ ſic o menedeme diſſolui. i. expediui exolui eripui me ab illis oci⁹. i. cito: cōpatiuū p poſitio ut darē opā tibi. i. tuis rebus incūberē.

✠ ASCEN. p Iſtſtando mõ qđ uini aſſumpſit: aſſumpſit inq̃ bacchis amica cliniæ ut crædebat chremes. cū tamē clitiphonis eſſet. nam ut de clitiphone itelligas non procedit non etenim ueri ſimile eſt chremetē illū ſeuerum patrem tantū filio indulſiſſe. pterea uult pbare ſe ſenſiſſe illā eē intus. i. domi ſuæ ppterea q̧ tantū uini abſumpſerit. Nec obſtat q̧ pater dixit. id enim uenerationis cā p̃rſamilias ab oibus dicebaẜ. Potes etiā nō icōcine illud qđ ſeq̃ẜ ſic aſtrueẜ. P̃r hoc uinū qđ mõ gnſtaui eſt aſpeꝝ. uide. i. pro me pq̃uire ſodes aliud lenius &c. Illud uero. Etſi ſubſenſi id quoq̧ illos ibi eē &c. mallem ſic iterp̄tari. Etſi. i. q̃q̃. ſubſenſi. i. ſecrete ſenſi & pcepi illos. i. liberos & ſeruos nr̃os eē ibi. i. in ea re quā dico. hoc ē in deceptione tui ſeu in te decipiendo ſollicitos. Nā mihi nō ſit uerīſimile ut de domo intelligat. Nō. n. ſubſenſit: ſed palā ſciuit eos eē domi ſuæ. Præterea Me. in eadem ſcæna. exponit ubi dicit. Quod ſenſiſti illos me incipere ſallere &c.

Hac illac

Ac illac circūcurſa. iocundus error in quo hærus in ſeruo decipiẜ: quē credit alteri fallaciā itendere CAL.
h dū ſibi tēditur: & ſic eū aggrediẜ de fallacia in alterū. ¶ Intēdenda uerbū a uenatoribus trāſlatū: qui re Intenderẜ tia itēdūt ad feras capiēdas: q̃a ergo pat ſenē fallere. intēdēda dixit: uel a ſagittis atq̧ arcu. ¶ In ſenē. cū ſtomacho ſeruili ſenē dixit. in andria. q̃ū itellexi mõ ſenis ſn̄iam. ¶ Nō me fefellit. idē ſupius. Etſi ſubſenſi id quoq̧ illos ibi ieſſe. & hic eſt error credit ſenē menedemū dū ſyrus de chremete ipſo intelligit. ¶ Prouincia. onus dẜ cuiuſlibet rei gerende. Nā acq̃ſitæ bello lōge ab italia regiones prouinciæ dictæ ſunt a porro: uel a Prouicia pcul uincendo: ad q̃s p̄tores q̃a cum officio mittebanẜ: officia quoq̧ puinciæ nominātur. ¶ Recte. ioco uult ſyrus deflecteẜ orōnē i aliud: & ſubterfugeẜ hæri rep̄hēſionē. ¶ Tā mane eclypſis deeſt uigilare aut quid tale. ¶ Aq̃læ ſenectus. Plinius de ebrio inq̃t hinc
Aquila palor & genæ pendulæ oculoꝝ ulcera tremulæ manus.
Plinius Diuus Hieronymus ad p̄ſidium de aq̃la inq̃t. Aq̃la q̃ñ ſenuerit grauātur ipſius pēnæ & oculi: quæritq̧ fontē & erigit pennas & colligit in ſe calorē & ſic oculi eius ſanauẜ & i fontē ſe ter mergit & ita ad iuuētutē redit. ¶ Eia. eia interdū hortātis eſt: nunc correctionem ſignificat. ¶ Mulier. c. a. cōmēdatiōe meretricis icipit: ut meli⁹ pſuadeat cliniā depire hāc cū ſit amica clitiphonis. ¶ Faceta. bñ đ meretrice faceta dixit. Nā facetus eſt q facit uerbis qđ uult. pōt ēt referri ad formā corporis: ut ſignificatio uocabuli idicat. ¶ Ita nō ut. o. p̄terita ſemp pñtibus p̄ferunẜ: & magis cōmēdanẜ. ¶ Aridū.

h Ac illac circūcurſa iueniēdum eſt tamē argētū:
Intēdenda eſt in ſenē fallacia. chr. nū me fefellit.
Hoſce inſtruere: uidelicet ille cliniæ ſeruus
Tardiuſculus eſt: idcirco huic nr̃o tradita eſt puincia.
Sy. q̃s hic loquiẜ: pii: nū nā hæc audiuit: chr. ſyre.
Sy. hē. chr. qđ tu iſtic: Sy. recte quidem. ſed te miror
Chreme tā mane: qui heri tātum biberis. chr. nihil
Nimis. Sy. nihil narras: uiſa uero eſt qđ dici ſolet:
Aq̃læ ſenectus. chr. eia. Sy. mulier cōmoda
Et faceta hec eſt meretrix. chr. ſane idē uiſa eſt mihi.
Sy. equidē hercle forma luculēta. chr. ſic ſatis. Sy. ita nō
Vt olim: ſed uti nunc ſane bona: minimeq̧ miror clinia
Hanc ſi deperit: ſed habet patrem quēdam hominem
Auidum miſeꝝ atq̧ aridum: uicinum hūc noſtin: at q̃ſi
Is nō diuitiis abundet: gnatus eius profugit inopia:

trāſlatio a terra q̃ nihil pfert. ¶ Profugit. ſupi⁹. i aſiā ad. r. m. a. hic pfug⁹ dict⁹ pprie q pcul a ſedib⁹ ſuis uagaẜ.
Ac illac &c. Hic iocūdus error cōtineẜ quo hærus a ſeruo decipiẜ quē credit alteri fallaciā intēdere dū GVI
h ſibi tēdiẜ & ſic eū aggrediẜ de fallacia in alterum. Sy. circūcurſa hac illac. hoc dicit ſeruus ſecum admonens ſeipſum ſic. circūcurſa hac illac. i. curſita hac. i. per hāc partē: & illac. i. per illā. circūcurſaẜ compoſita circū & curſo quaſi circū circa ut dici ſolet curſitare: tamē quicq̃đ ſit inueniendū eſt argentū. fallacia. i. de Circūcurceptio: aſtutia eſt intēdēda. i. exercenda. in ſenē intelligit chremetē. ſed chremes intelligit cum dicere de mene ſare demo. intendere pprie dicuntur uenatores cū retia feris capiēdis intēdunt aut cū tendūt arcus. Chr. non fefellit. i. me nō latuit ſeu bñ mihi in mētem uenit hoſce ſeruos & adoleſcētes. ſtruere: ideſt cōminiſci fabricare ma Struere chinari id: hoc eſt ut pecunias a ſene haberent. Videlicet ideſt certe ille ſeruus Cliniæ. ſ. Dromo eſt tardiuſculus. i. aliquanto tardior meo uel aliquantum tardus & lentus. idcirco prouincia: ideſt onus quærendæ pecuniæ tradita ē huic noſtro ſeruo. ſ. Syro prouincia dicitur a porro qđ eſt procul & uincendo. nam oēs regiones lōge ab italia bello acq̃ſitæ prouinciæ dictæ ſunt ad q̃s regēdas magr̃atus cū officio mittebanẜ & onere: ea de re prouincia p omni onere poniẜ cuiuſlibet rei gerendæ. Sy. nōdū pcepat ſeruus hæꝝ. q̃s loquiẜ hic pii nūnā. i. nūq̃đ (nā aut parelcon eſt) audiuit hæc quæ dixi. Chr. Syre uocat eū hærus. Sy. hē rñdendi modus in dignādo. Chr. quid tu iſtic facis ſup. uel aliquid tale: Sy. equidem recte ago. ſ. i. nihil mali: ſed o chreme demi Dem irari ror de auget hic te ſurrexiſſe ſup. tam mane q. ſ. tu tm̄ biberis heri. Chre. nihil nimis feci. ſ. uel nihil. i. non bibi. ſup. nimis. Sy. narras. i. dicis nihil te feciſſe nimis. uero. i. ſed i te ſenectus aq̃læ uiſa ē ut. ſ. plus biberis q̃ co Aquilæ ſe mederis. quēadmodū aq̃la annoſa qđ dici ſolet. i. qđ ē puerbiū qđ in ore populi habeẜ. ait. n. Pli. lib. x. natu. nectus hiſto. hoc de aq̃lis. Oppetūt nō ſenio nec ægritudine ſed fame i tantū ſupiore accreſcente roſtro ut aduncitas apiri nō q̃at. igiẜ aq̃la tm̄ in ſenectute bibit uel de præda ſanguinē ſugit ex quo ſit puerbiū i ſenes qui plus bibūt q̃ comedūt. Ch. eia interdū hortantis ē nūc corrigit. Sy. hæc meretrix q̃ ē cū clinia ē mulier cōmoda op Eia corri portuna elegās nō iportuna & faceta. i. feſtiua & ſermone iocūdo. Facetus dẜ q facit uerbis qđ uult uel p̃t ad gen. formā corpis referri elegantē. Chr. ſane idē. i. ēt uiſa ē mihi cōmoda &c. uel uiſa eſt mihi idē. ſ. eē faceta ac cō Facetus moda. Sy. & q̃dē hercle. i. & certe p herculē ē affirmatio cū iuramēto. eſt inq̃ forma luculenta. i. pulchra nitida Luculētus ſp̄ēdida fulgida. Chr. ſic. i. eo modo quo ē eius forma ē inq̃ ſatis luculēta. Sy forma eius eſt ſane. i. ualde bona i. uenuſta nō ut olim ſed ut nūc. hoc dicit q̧ p̄terita ſolent pñtibus magis cōmēdari qđ hic nō facit. nam eius formā pñtē laudat & mime. i. nō miror ſi clinia depit. i. ardenter amat hāc meretricē. nā amator eius amore Deperire quā amat pire dẜ. nā pditus eſt q iſano eſt raptus amore. Inde uentū eſt ut dicamus depeo illā. i. ardenter & impacienter amo. ſed clinia hēt quēdā patrē. ſ. menedemū auidū. i. auarū pcū miſerū q non audeat uti p̃ris: atq̧ Reſpirare aridū trāſlatio a terra q̃ nihil pducit noſtin. i. cognoſcis ne hūc uicinū tuū. ſ. menedemū. At. i. ſed q̃ſi is pater ñ abūdet diuitiis. natus eius pfugit. i. pfugus fuit. Nā pfugus dẜ qui pcul a ſedibus ſuis uagaẜ. inopia. i. egeſtate. Profugus

VNIVERSIDAD DSALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

CAL.℃Hoiem.p.d.ambigue an de dromone:an de ſyro:a quo bñ annotarenť ſenũ uitia.Et ſecũ hæc dixit.℃Syre tibi.& hic ſecũ.℃Male.i.nimiũ.℃Seruaret ſenē.bñ ſeruaret dixit de eo qui penitus ſe perderet: &
Eho cõtinuo excruciaret laboribus.℃Difficilē.moroſum.eho quæſo.Eho modo interiectio eſt interrogantis:alias admirãtis:alias ad ſe uocãtis.℃In loco.i.opportũe.℃Quippe magnarũ ſæpe ægritudinũ.ipm̃ fallere i tpe qdã de officiis ſcribẽtes rectũ putauerũt.℃Serio.põt aduerbiũ & nomẽ eſſe.℃Quo libeat magis ſubaudi fallere.℃Aliquã fabricã.trãſlatio ab his qui expugnaturi oppida:machinamẽta belli ad id pparãt.℃Stolidus ē. ſuperius.Ille cliniæ ſeruus tardiuſculus eſt.

Et proprie ſtolidus eſt qui proxime accedit
Callere ad naturã ſenſumq́ꝫ pecudum.℃Calleo.i. expiendo ſcio.℃Nõ ē mentiri meum.in pmiſſione dicit nõ in fallẽdo.℃At heus tu facito.iã puidet fallaciæ quã mẽte concepat quo facilius mereať ueniã ſiqd ſtruxerit in hærũ.℃Sed ſiqd ne quid quæ apoſiopeſis quaſi dicat ſiquid euenerit.

GVI. ſcis.i.cognoſcis ne factũ eē ut dico.Chre.indignatus eſt ꝙ tã male audiat de ſene uicio.qd.i.cur ego neſciã.i. ignorē & nõ cognoſcã uicinũ & qd factũ ſit.o ſupple hoiem dignũ priſtino.i.qui detrudatur & deputeť & deſtineť ad circũagendas molas truſatiles:ut habet Gelius. hoc aũt dixit apď ſe ita tamē ut audierit ſeruus.Sy.quem dicis eſſe dignum priſtino.Dico.i.itelligo iſtũ ſeruulũ adoleſcẽtis.ſ. dromonē.Sy.ſecũ hoc ſuſurrat o ſyre male timui tibi ideſt timui ne qd mali accideret tibi ex hac re.nã iã mihi
Præſagere neſcio qd pſagiebat aius mali.Chr. pſequiť dictũ ſuũ.qui.ſ.ſeruulus adoleſcẽtis paſſus ē id fieri uidelicet ut filius diſcederet neq́ꝫ eũ retinuerit.Sy.qd faceret.i.qď dici ſolet qd ipſe poterat.Chr.rogas repiret.i. excogitaret cõmiſcereť aliqd fingeret fallacias.unde.i. qbus fallaciis aliqd ſup.eẽt adoleſcẽti qď daret amicæ ſuæ atq́ꝫ ipſe ſeruus ſeruaret ſenē qui penitus ſe pdit & cõtinuis excruciatur

Scis ne eſſe factum ut dico:qd ego neſciam hominem
Priſtino dignũ.Sy.quē:Chr.iſtũ ſeruolum dico
Adoleſcẽtis.Sy.ſyre.tibi timui male.Chr.qui paſſus
Eſt id fieri:Sy.quid faceret:Ch.rogas:aliquid reperiret:
Fingeret fallacias:unde eſſet adoleſcenti:quod daret
Amicæ.atq́ꝫ hũc difficilem inuitũ ſeruaret ſenem.
Sy.garris:Chr.hæc facta ab illo oportebat ſyre.
Sy.eho q̃ſo laudas q heros fallũt:Ch.in loco ego uero
Sy.recte ſane.Chr.quippe magnarũ ſæpe id remediũ
Aegritudinũ ē.iã huic mãſiſſet unicus gnatus domi.
Sy.iocon an ſerio ille hæc dicat neſcio.
Niſi mihi quidem addit animũ:quo libeat magis.
Chr.at nũc quid expectat ſyre:an dum hic denuo
Abeat.quum tolerare huius ſumptus nequeat:
Nõne ad ſenē aliquã fabricã fingit:Sy.ſtolidus eſt.
Chr.ad te adiutare oportet adoleſcentuli cauſa.
Sy.facile equidē facere poſſum ſi iubes:etenim quo
Pacto id fieri ſoleat:calleo.Ch .tanto hercle melior.
Sy.non eſt mẽtiri meum.Ch .fac ergo.
Sy.at heus tu facito:dũ eadē hæc memineris:ſiquid
Huins ſimile forte aliquãdo euenerit: ut ſunt
Humana: tuus ut faciat filius.Chr.non uſus

Garrire laboribus.Sy.garris.i.nugaris & fabulas depromis.Chr.o ſyre oportebat hæc facta fuiſſe ab illo ſeruo.q.d.debebat hæc quæ dixi facere.Sy.eho mõ interrogãtis eſt pticula alias admirantis alias ad ſe uocantis. quæſo.i. obſecro laudas eos ſeruos qui fallũt hæros.i.dños.Chr.uero pro certe ego laudo tales fallentes hæros in loco cũ eſt opportunũ & cũ locus .i.occaſio & opportunitas poſtulat.Sy.ſane.recte facis uel dicis.Chr.qppe.i. quia certe id.ſ.ſeruos fallere dños ſæpe ē remediũ magnarũ ægritudinũ.i.dolorũ & mentis & aliqñ corporis. nã medici ægrotos fallunt.iam.i.tunc.ſi feſelliſſet hærum ſeruus gnatus unicus.ſ.clinia manſiſſet domi huic ſeni.ſ.menedemo.hoc ē i gaudiũ eius.Sy.hæc dicit apud ſe cõmẽtabũdus.neſcio an ille ſenex dicat illæc.i.illa
Serio quæ dicit ioco.i.per iocũ.an ſerio.i.ex aio:& ꝙ dicũt ſcienter.niſi quidē.i.certe addit aium.i.auget mihi aium quo.i.ut magis libeat.i.magis placeat hæros a ſeruis decipi qď uiderit ſæuiat in me & me in priſtinũ dedat. Chr.& nũc o ſyre qd ipſe ſeruus expectat:an expectat dũ.i.donec quouſq́ꝫ filius abeat.i.diſcedat hinc denuo.i.
Cõmini/ſci iterũ cũ filius non quæat.i.nõ poſſit tolerare ſumptus huius meretricis.nõne ipſe ſeruus fingit.i. comminiſcitur excogitat aliquam fabricam.i.aliquã aſtutiã:aliquã technam:aliquã machinationem ad ſenē decipiendũ.ſ. tractũ ē aũt ab his qui expugnaturi oppida machinamẽtã belli ad id pparant.Sy.ipſe ſeruus eſt ſtolidus. i. totus fatuus & brutalis.neq́ꝫ quicq̃ hñs cõſiderationis quaſi qui pprie accedat ad naturã ſenſum q́ꝫ pecudũ. Chr. at oportet te adiutare.i.adiuuare eũ ſeruum cauſa adoleſcẽtuli.ſ.cliniæ.Sy.equidē facile poſſum facere.i. adiutare ſeruũ ad fabricã faciendã ſeni ſi iubes.i.ſi uis uel pcipis.etenim calleo.i.optime ſcio ut qui in talibus iã fecerim callũ quo pacto id ſoleat fieri.i.ſoleãt ſenes decipi & filii retineri.Chr.hercle tãto melior es.i.aptior ſeruus q dñis ſcias mederi.Sy.meũ non eſt.i.meus non eſt mos ſeu meæ nõ ſunt ptes.uel ad me nõ ſpectat mẽtiri.Ch.ergo.i.quia tu calles fac.adiuta ad fallendũ ſenē.Sy.at.i.ſed heus admonẽtis hic eſt.heus tu facito.i.dato operã.dum.i.donec memineris hæc eadē:quæ.ſ. pcipis me facere.ſiqd.i.ſi aliqd.hoc eſt ſi forte euenerit aliqñ:ut.i.ſicut uel quẽadmodũ.humana ſunt.i.ſe hñt hoc eſt more humanitatis & humanæ fragilitatis ut fi/
Similis liustuus faciat aliquid ſimile huius.i.ſimile huic facto cliniæ.nam ſimilis & datiuo iungitur & accuſatiuo.

Veniet ſpero

CALPH.℃Quæ ſit eius ætas.quæ amori eſt obnoxia.℃Et ne.pro ualde.℃Magnifice. bñ magnifice dixit memor uerboꝝ chremetis:qui ſupra dixit.Hæros falli a ſeruis aliqñ eſſe remedium magnaꝝ ægritudinum. ℃Tractare.ſuperius.Quo pacto id fieri ſoleat calleo.℃Quiſnam a nobiſ egreditur.paraſceue alterius ſcenæ.

q Vid iſtuc queſo.In hac ſcæna ſyrus hæro perſuadet ꝙ multum facit ad extorquendum argentum. ℃Quid iſtuc.uiderat chremes filium ludentem cum bacchide quã cliniæ eſſe credebat. Et bñ expſſit obiurgatiõem paternã ſæpe repetendo.℃Huic meretrici.plus intulit q̃ ſi dixiſſet mulieri.

Veniet ſpero.Sy.ſpero ego hercle quoq́ꝫ:neq́ꝫ
Eo nunc dico:quod quicq̃ illum ſenſerim:
Sed ſiquid:nequid:quæ ſit eius ætas uides:& ne ego
Te ſi uſus ueniat magnifice chreme tractare poſſim.
Chr.de iſtoc cũ uſus uenerit uidebimus qd opus ſit:
Nunc iſtuc age.Sy.nunq̃ cõmodius q̃ nunc hærum
Audiui loqui:nec cũ malefecerim crederem mihi
Impunius licere.quiſnam a nobis egreditur foras:

Chremes.Clitipho.Syrus.

q Vid iſtuc quæſo:qui iſtic mos eſt clitipho:ita
Ne fieri oportet:Clit.qd ego feci:Ch.uidin ego
Te modo manum in ſinum huic meretrici inſerere.

Vſu/ueni/re GVI. Chre.Spo ꝙ ſup.nõ uſuuen iet.i. ꝙ nõ eueniet.Nã uſuuenire ſignat euenire: ut ſæpe licet uideri i epiſtolis Ciceronianis. Sy.ego quoq́ꝫ hercle ſpo nõ uſuuẽtuꝝ:neq́ꝫ dico nunc eo ꝙ ſenſerim qcq̃ in illũ.i.pceperim aliqd erga illũ:ſed dico inq̃ neqd.i.ut nõ aliqd mihi dicas ſup.ſi qd acciderit ſup. ſimile huiuſ.hic enim ē apoſiopeſis. uides quæ ſit eius ætas.q.d.amori eſt obnoxia.& dico inq̃ hoc.i.te admoneo de filio anteq̃ accidat ut caueas uel prouideas filio tuo & eum obſerues ne ſit opus ut te fallã & te magnifice tractē.ne.i.ut nõ poſſim tractare.i.ut nõ hẽam occaſiõem tractandi te.magnifice i.excellẽter fallẽdi te ut illi de pecuniis puideať:neq́ꝫ uideo q̃ rõne hic ne capiať p ualde cũ ſenſus non pcedat neq́ꝫ ipſe ordo ſtructuræ pati uideať ut liquet ſubtiliter inſpicienti.ſi uſus ueniat.i.ſi accidat uel ſi ſit opus Chr.uidebimus.i. cõſiderabimus qd opus ſit de iſtoc.i.de iſta re quã times euenire filio cũ uſuuenerit.i.cum acciderit. nunc age iſtuc.i.intende fallacias ſeni. Sy.nũq̃ audiui hærum.i.dñm loq cõmodius.i.oportuni⁹ q̃ nũc.nec crederem mihi licere ipunius ab ipune.i.cũ maiori impunitate.cũ malefacerem.i.cũ aliqd mali molirer.nã tũc hoies ipunitatē ſe cõſecuturos ſperãt lõge maiorē q̃ effectu cõſequanť. Quiſnã.i.qs egrediť.i. exit foras.a nobis.i.quod barbare dici ſolet de penes nos ſiue de domo noſtra.eſt hic paraſceue ideſt preparatio alterius ſcenæ.

ASCEN. Ecte eqdem demiror &c.hic quoq́ꝫ accipies.Recte.i.pro eo quod ē nihil ago.& tunc addes chreme
r eqdem demiror &c.Item illud.Atq́ꝫ hunc difficilem inuitum ſeruare ſenem. Non interpreter.ſeruaret:ideſt conſeruaret ſenem &c.qui penitus ſe perdit &c.Non enim uoluit chremes ſeruum ſcire: ut propter filium pater ille excrucietur.Ideoq́ꝫ intelligam ſic.Atque ſeruaret:ideſt doloſe & captioſe obſeruaret illum difficilem inuitum ſenem:ideſt adoriretur illum:atq́ꝫ illi nactus opportunitatem inſidias auferendo pecuniam faceret.quod declarat illud ſyri quod ſequitur.Eho quæſo laudas qui hæros fallũt.Item in illo. Et ne ego te ſi uſuueniat &c.mallem cum Calphurnio diſceſſionem facere.& ne pro ualde accipere.atq́ꝫ ita interpretari.ſed ſi quid eiuſmodi in filio aduenerit ut uidelicet te falli expediat quod fieri poſſe probat dicens quæ ſit eius ætas uides.Si igitur quid euenerit ne quid ſupple mihi ſuccenſeas.& poſſim ne:ideſt ualde magnifice cũ remedio uidelicet magnarum ægritudinum tractare te.Sententia itaq́ꝫ duas aſſertiones habet alteram negatiuam:hoc eſt nequid ſuccenſeat.alteram affirmatiuam ut poſſit ualde magnifice ſenem tractare ſi uſuuenerit. Item quidem in ſententiam Guidonis ſi in textu non eſſet illud(ſi uſus ueniat)Nam qui poſſet dicere ꝙ uellet ſe non poſſe ſenem magnifice tractare ſi uſuſueniat:cum præſertim id laudauerit ſenex: At quod ſenſum dicit non procedere:mihi contra uidetur.dicit enim ſyrus.Neque eo nunc dico.ſed quid dixit:Nempe tu facito eadem hæc memineris.quibus uerbis:non nititur ſuadere ut caueat ſenex ne decipiatur:ſed ut magnifice poſſit illi imponere ſi uſuuenerit.ſed hæc ſatis.

GVI Vid iſtuc &c.Iu hac ſcæna ſyrus hæro perſuadet id quod multum facit ad extorquendum argentum:
q Chremes autem incipit ab obiurgatione filii quem ſenſerat ludentem cum bacchide:quã cliniæ eſſe credebat.Chre.o clitipho quæſo quid iſtuc quod feciſti ſcilicet ſibi uult ſeu ſignificat.quis ideſt qualis.q.d.turpis.iſtic:ideſt iſte mos eſt ita ludere cum meretrice.ne ideſt utrum oportet ita fieri.Clit.quid ego feci:Chr.uidin.i.uidi ne ego te inſerere.i.imponere manũ huic meretriculæ in ſinum. Sy.apud ſe dicit hoc.

t

VNIVERSIDAD D SALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

CALPH.ℭ Acta hæc res.uerbũ deſperãtis. Timebat eni ſyrus ne ob hoc fallacia eius detegeret.ℭMe ne? more filioꝝ qđ cõmiſerat pr̃i audacter negat.ℭHiſce oculis.dicticos & cum emphaſi.ℭ Facis adeo in.in.illi. bñ pr̃ poſt obiurgationẽ ad ad monitionẽ tráſit.ℭVel.h. igerit aliud malefactũ dũ admonet ut ſolent patres.
Vt p q̃tũ ℭVt eqdẽ.m.ut pro quãtũ uel pro q̃lıter.Virg.Vt uidi:ut perii. ℭAduortũt gra.qa in amore oĩa ſu p̃ecta ſunt.
Virgilius ℭMihi fides.arcta familiaritas cũ alter de altero in re uenerea nihil ſuſpicat.ℭEſto.uerbum cõcedẽtis.ℭCon/cedas aliquo.& hoc q̃rit ſyrus:ut abigat clitipho ab amica:ne chremes eiuſeſſe aiaduertat. ℭEgo de me.f.c. pr̃es conant monere filios:aut p̃prio exemplo:aut alioꝝ.ℭNe ieptus.a.p.Cicero in.ii. de oratore.Nã qui aut tp̃s qđ poſtulet non uidet aut plura loquit:aut ſe oſtẽtat:aut eoꝝ rũ qbuſcũ eſt uel dignitatis uel cõmodi rõnẽ nõ hẽt.aut deniq; in aliquo genere:aut
Ieptus icõcinnus aut multus eſt is ineptus eẽ dicit
Proteruus proteruus dicit iportunus: qui alteri eſt ipedimẽto:uel ſi per ipotẽtiã mẽtis obuiũ cubito feriat:aut contumelia ſibi cedere cogat. ℭQuid.i.n.ſyrus ſecũ loqtur timẽs ſuæ fal/
Frugi laciæ.ℭFrugi.utilis & neceſſarius a frugib⁹ quæ ꝙ iis fruamur dictæ ſunt: Inde fructus:
Frui & frumẽtũ.Frui aũt ẽ ueſci:a frumine q̃ ẽ ſũ/
Sodes ma res gulæ.ℭSodes. ẽ aduerbiũ blãdiẽtis.
Quin ℭQuin.m.m.eſt.qn p̃ etiã.ℭMihi.hẽt emphaſim.ℭMihi.qui non ſum pr̃.ℭPergin? iraſcit clitipho ſeruũ aduerſus ſe loqui

Sy.acta hæc res eſt:perii.Clit.me ne?Chr.hiſce oculis.
Ne nega.facis adeo idigne iniuriã illi:qui non
Abſtineas manũ.nã iſtæc qdẽ cõtumelia eſt hominem
Amicũ recipere ad te:atq; eius amicã ſubagitare:
Et heri in cõuiuio q̃ imodeſtus fuiſti?Sy. factum eſt.
Chr.q̃ moleſtus:ut equidẽ ita me dii amẽt metui qđ
Futurum deniq; eſſet.noui ego amantium animum:
Aduortunt grauiter:quæ non cenſeas.Clit.at mihi
Fides apud hunc eſt.nihil me iſtius facturum pater.
Chr.eſto.at certe cõcedas aliquo ab eoꝝ ore aliq̃tiſper
Multa fert libido:ea prohibet facere tua præſentia:
Ego de me facio cõiecturã.nemo eſt meoꝝ amicorum
Hodie apud quẽ expromere oĩa mea occulta clitipho
Audeã:apud aliũ p̃hibet dignitas.apud alium ipſius
Facti pudet:ne ineptus:ne p̃teruus uidear:quod
Illũ facere credito:ſed noſtrũ eſt intelligere:utcunq;
Et ubicunq; opus ſit obſequi.Sy.quid iſtic narrat?
Clit.pii.Sy.clitipho hæc ego p̃cipio tibi hoĩs frugi
Et temperantis officium functus.Clit.tace ſodes:
Sy.recte ſane.Clit.ſyre pudet me.Sy.credo:
Neq; id iniuria:qn mihi moleſtũ eſt.Clit.p̃gin hercle.
Sy.uerũ dico quod uidet.Clit.nõne accedã ad illos?

GVI. hæc res eſt acta. i.actũ ẽ de hac re q̃ ſi fallaciæ fuerit illo facto obſtructus aditus. pii.i.p̃ditus ſũ.Clit.me ne?i.ut dicis me in ſeruiſſe manũ.Chr. uidi inq̃ te hiſce oculis. ne nega.i.noli negare.adeo.i. certe uel ual/de.idigne. i. idecẽter facis iniuriã illi cliniæ q nõ abſtieas manũ. i. q nõ reprimas manũ tuã ab attrectatiõe amicæ illi⁹.Nã qdẽ.i. certe.iſta ẽ cõtumelia uidelicet recipe. i. admit
Subagitat tere.ad te.i.in domũ tuã amicũ tuũ atq; ſubagitare amicã eius.i.cũ ea cõſuetudinẽ hẽre ſiue ea abuti.Vel.i. etiã. q̃.i.q̃tũ fuiſti imodeſtus in uino potãdo.uel ut alii hñt in cõuiuio.q.d.multũ fuiſti imodeſtus.Sy.factũ ẽ.ſ.fatetur ſyrus eũ fuiſſe imodeſtũ i uino niſi ẽt capiat factũ ẽ ſicut actũ eſt:ut ſit deſperãtis dictũ.Chr.q̃.i.q̃tu moleſtus fuiſti,ſup.i. tedioſus:poſt iterrogationẽ reddet ſibi.adeo ſup.fuiſti moleſtus ut eqdẽ(ita me dii amẽt ut ſup. dico uerum iurãdi & affirmãdi)ut eqdẽ timui qđ deniq; eẽt futurũ.i.qđ cõtigeret.timebã eni ne orireť inter uos contẽtio nõ eſt opus ut capiat ut p̃ q̃tũ uel q̃liter ut uult Calphur.ego noui aium amãtiũ. aduortunt.i.accipiũt.grauiter.i. iniquo aio & moleſte ea q̃ nõ cẽſeas.i.non iudices eos aduertere & ſuſpicari. Clit.at.i.ſed fides eſt mihi apud húc.i.hic adhibet mihi fidẽ & cõfidit mihi ſeu in ea ſum auctoritate apud eũ ut credat me nihil facturum iſtius
Cõcedet qđ times.ſ.Chr.eſto.i.ſit ita ſane ſeu fac ita eẽ ac certe.i.ſaltẽ cõcedas.i.te cõferas. aliquo.i. in aliquem locũ.ali/
Os oris quãtiſp.i.aliq̃diu.ab ore.i. a cõſpectu eoꝝ libido. fert.i.affert.multa.i.multos geſtus. q.d. libido icitat amantes multa iter ſe ultro citroq; agitare.tua p̃ñtia p̃hibet eos facere ea quæ affert libido. ego facio coniecturã de
Exprome me hodie.nemo eſt meoꝝ amicoꝝ apud quẽ o clitipho audeam expromere.i.detegere oĩa mea occulta.i.
te mea archana.apud aliũ.i.añ aliũ.dignitas.i.auctoritas eius p̃hibet ne p̃teruus uidear. apud alium me piget ipſius facti.i.doleo de ipſo facto qđ admiſi turpiter ne uidear ieptus aut p̃teruus.i. petulãs & laſciuus ac importunus & impudens qđ credito illũ cliniã facere.i.credito ꝙ ante te timet ne p̃teruus uideat.ſed nr̃m eſt.i.debemus:ad nos ſpectat: nr̃æ p̃tes ſunt.itelligere.i.iſcire.obſeq.i.ſeruire.utcũq;.ſ.q̃litercũq; atq; ubicũq;.i.quocũq; loco opus ſit.Sy.ſyrus timens fallaciæ ſuæ apud ſe dicit.qđ iſtic.i.chremes narrat.Vel ſi ſit iſtuc ſic intellige.q̃re narrat iſtud.Clit.pii.Sy.o clitipho ego fũctus officiũ antiquæ p̃ officio hoĩs frugi.i utilis ac neceſſarii ac tẽperantis.i.modeſti. p̃cipio tibi hæc.i.hæc te doceo uel admoneo uidelicet ut diſcedas aliquo.a quo conſilio lõge alien⁹ cliti.illũ ſermonem interrupit nec audire uoluit:ſed iqt.Cli.tace ſodes.i.ſi audes.Sy.ſane.i.ualde recte audeo tacere.Ch.o ſyre me pudet.i.pudore afficior filiũ nolle neq; mihi neq; tibi credere.Sy.credo te pu/dere neq; id iiuria.i.nõ imerito te pudet.qn.i.qnimo id.ſ.qđ cliti.facere nõ uult ẽ mihi moleſtũ q̃ ñ ſũ pr̃.Cli. hercle.p̃gi.i.p̃leq̃ris ne aduerſũ me loq̃.Sy.dico id qđ uidet uerũ. Clit.nõne accedam ad illos.i.ad cli.& bac/

Chr.eho

CALPH.ℭEho.hoc loco admonẽtis eſt.ℭVna uia.ſ.honeſta:ne te ipudice agas.ℭActum eſt.ſemp̃ deſpantibus hoc uerbũ dat.ℭHic prius.hæc ſecũ loquit.ℭDeambulatũ quo.bñ impotẽtia amãtis exprimit:nec pr̃:nec ſyrus:nec deliberatio añ facta remouere poterat clitiphonem ab amica.ℭAt iſtas.c.m.ſubticet percuſſio/nem:ne ſurgat in tragicũ cothurnũ.ℭAbi ſane iſtac.cũ geſtu & motu hæc p̃nũciãda.ℭTe era,ſyre.dũ hæc cũ indignatiõe p̃ferret p̃cuſſit ſyrum.ℭQuid illũ porro.c.uel indignatus ſeruus hæc dicit uel ſeruili more aſtute tractat herũ.ℭQuid tu bñ amato filio de fallacia erga menedemũ exq̃rit. De illo ſic dicere ſolẽt qui de re aliq̃ pagẽda iter ſe loquunt.ℭVt aliud ex.a.i.multa eſſe fingit:ut uериſimilius ſit qđ finxerit. ℭPeſſima h.eſt.m.cõtrariũ illud qđ ſupius dixit. Mulier cõmoda & faceta hæc ẽ meretrix. ſed hoc loco peſſimã appellat:ut pote quæ teneat uirginẽ: quã ſyrus illi relictã arraboni fingit .&hæc ẽ ualẽs cauſa ad extorquẽdũ argẽtũ.ℭInceptet.icipe & iceptare magnoꝝ eſt facinoꝝ & audaciæ. In eunucho.Quid inceptas thraſo?

Chr.eho q̃ſo una accedẽdi uia eſt.Sy.actũ eſt:hic
Prius ſe idicarit:q̃ ego argentum effero:
Chreme uin tu hoĩ ſtulto mihi auſcultare?
Chr.qđ faciã?Sy.iube hũc abire hinc aliquo.
Clit.quo ego hinc abeã?Sy.quo lubet:da illis
Locũ:abi deãbulatũ.Cli.deãbulatũ?quo?Sy.uah
Quaſi deſit locus.abi ſane iſtac.iſtorſum:quouis.
Chr.recte dicis cẽſeo.Cli.dii te eradicẽt ſyre:qđ
Me iſtinc extrudis.Sy.at tu tibi iſtas poſthac
Cõprimito manus:cenſen uero?quid illũ porro
Credis facturũ chreme:niſi eũ quãtũ tibi opis
Dii dant ſeruas:caſtigas:mones.Chr.ego iſtuc
Curabo.Sy.atqui nunc:hære tibi adſeruandus
Eſt.Chr.fiet.Sy.ſi ſapias:nam mihi iam minus
Minuſq; obtẽperat.Chr.quid tu?ecquid de
Illo:quod dudũ tecũ:egiſtin ſyre?aut repperiſti
Tibi quod placeat:an nõdũ etiã.Sy.de fallacia
Dicis inuenta eſt.inueni quandam nuper.
Cr.frugi es:cedo quid id eſt?Sy.dicã uerũ ut
Aliud ex alio icidit.Chr.qđ nã ſyre?Sy.peſſima ẽ
Hec meretrix.Chr.ita uidet.Sy.immo ſi
Scias:hoc uide qđ icœptet facinus:fuit quædam
Anus corinthia hic:huic dragmarũ argẽti
Mille dederat mutuum. Chr.quid tum?

GVI. Chre.Eho q̃ſo. hic eho admonẽtis eſt. una eſt uia.i.una eſt rõ accedẽdi ad eos ne uide/licet te imiſceas meretricũ libidini & amori ſed pudice agas oĩa.Sy.hæc apud ſe dicit.actũ eſt dictũ deſpantiũ de re aliqua.hic.ſ.clitipho prius indicarit p̃ idicabit:& qđ dr̃ icuſabit & p̃det ſe priuſq̃ effero.i.extraho educo extorq̃o argẽtũ a ſene Efferre
qđ det meretrici.Deinde cõuertit ſermonem ad chremetẽ ingens.O chreme uin.i.uis ne.auſcultare.i.credere & aures p̃bere mihi homini ſtulto?Chr.qđ faciã?Sy.iube hunc filiũ abire hinc aliquo.i.in aliquẽ locũ.Clit.quo.i.in quẽ locũ ego abeã.i.diſcedam hinc?Sy.abeas ſub.quo lubet pro libet.i.quo tu uis abire.da locum.i.cede paululũ illis cliniæ & puellis ut pr̃i ſatiſfacias.abi i.uade. deãbulatũ.i.expatiatũ.Clit. dicis ut abeã deãbulatũ?quo ibo.ſ.deambulatũ.Sy.uah iteriectio irridẽtis q̃ſi locus deſit quo poſſis deambulare.ſane.i.certe.abi iſtac.i. per iſtã partem. iſtorſum.i.uerſus partẽ iſtã.deniq; uade quouis.i. in quemlibet locum.Chr.Syrus dicit recte cẽſeo tibi ita faciẽdũ.Clit.O ſyre dii eradicẽt. i.extirpent ſeu funditus ac radicitus ſtirpitus te euellãt & de medio tollãt.qui extrudis.i.ex turbas eiicis inuitũ me hinc.Sy.At.i.ſed.tu cõprimito tibi poſthac iſtas.i.tuas manus q̃s in ſinum mulieri iſeruiſti. q̃re ueniſti in ſuſpitionẽ pr̃is. Vel potius ſic intellige ita ut legat ut cõprimas queãdmodũ in aliquo codice legi ſic.At uero.i.ſed certe.& alloquit chremetẽ.cẽſen.i.putas ne.ut.i. ꝙ comprimas tibi poſthac iſtas manus.i. tuas manus.neq; extẽdas aliq̃ñ eas ad filii caſtigationẽ.porro.i.deide. qđ o chreme credis illũ facturũ eſſe niſi caſtigas ſeruas mones eũ.qnatũ opis.i.facultatis.dii dent tibi.i.pro ea facultate quantã tibi deus dabit. Chre. ego curabo.i.accurate efficiã iſtud.i.ut ſeruẽ eũ.Sy.atq.i.ſed certe:o hære nunc ipſe filius eſt tibi adſeruandus.i.cuſtodiendus & obſeruandus.Chr.fiet.i.obſeruabit.Sy.ſi.ſapias.i.ſi ſapiẽter agas eũ adſeruabis.nã iã minus minuſq; obtẽperat mihi.i.ſequit conſilia mea & monitiões.Ch.qđ tu?modus interrogãdi.ecqđ.i.nunqđ egiſti aliqđ de illo qđ dudũ.i.paulo añ egi tecũ.i.te rogaui uel tecũ ſum locutus & coicaui: aut reppiſti aliqđ ſup.qđ placeat tibi.an etiã nõdũ.i.nõ adhuc reppiſti uel egiſti.Sy.dicis.i.loq̃ris de fallacia ſeni intẽdẽda.iuẽta ẽ fallacia:nup iueni quãdã fallaciã.Ch. es frugi.i. utilis neceſſarius.iterdũ frugi dr̃ modeſtus.cedo.i.dic qđ id eſt qđ Frugi
inueniſti.Sy.dicã.Verũ.i.ſed.ut.i.q̃liter aliud icidit ex alio.Chr.O ſyre qđ nã eſt.i.qđ eſt propter qđ dicis aliud incidere ex alio.Sy.hæc meretrix ẽ peſſima.Chr.uidet ita.ſ.qđ ſit peſſima.Sy.Immo ſi ſcias q̃.ſ.ſit mala mira/
teris.Vide hoc facinus qđ iceptat. iceptare magnoꝝ eſt factorum. Quædã anus.i.uetula.corinthia.i. ex corin Inceptat
tho urbe fuit hic.hæc meretrix dederat huic anui mille dragmarum argẽti. hic mille ſingularis eſt numeri & Mille
ſubſtãtiuũ de quo multa. Gelius.iũgit aũt ſemp̃ gtõ p̃pterea qa ſubſtãtiuũ eſt: ſed mille adiectiuũ & numeri pluralis ſubſtãtiuo iũgit in ſimilitudine generis caſus & numeri. Dragma aũt eſt põdus cõſtans ut uult Priſci Dragma
anus ex tribus ſcrupulis ſeu decẽ & octo ſiliqs.Sumitur etiã p̃ genere quodã monetæ p̃pterea ꝙ nũmiſmata antiqtus põderabant.Hæc ergo meretrix dederat huic uetulæ mutuũ rõne mutui mille dragmarum argenti.

VNIVERSIDAD
D SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

CALPH.℄ Araboni.pignori.hoc loco intelligas. Arabon dr̃ merces: corollarium: & eſt qđ prius daṫ ut reliquum reddaṫ.℄ Mille dragmatũ.tale & illud mille hoium occidiṫ.Cicero in.vi.in antoniũ.qui.L.Antonio mille nũmũ ferret expẽſum.In his & multis aliis mille numero ſingulari dictum eſt.De hoc multa.A.Gelius libro.i.noctiũ atticarum.℄ Dubiũ ne id eſt.qđ meretrix auara poſcat:hui & cætera huiſmodi generis: ſane ſunt aduerſus eos qbus iraſci-nur.℄ Ibo.d.ſe aſtutum fingit ad decipiẽdũ menedemũ ſupius.Eteni quo pacto id fieri ſolet calleo.℄ Optata.i.ita loquiṫ ille qui cũ alio loquiṫ & cui is aduerſaṫ in cõſilio de re peragẽda.

GVIDO. Chr. Quid tũ.i. qd inde ſecutũ eſt.
Sy.ea anus mortua eſt reliqt filiã adoleſcẽtulam.
ea.ſ.adoleſcẽtula eſt relicta huic.ſ.meretrici. araboni.i.pro pignore. Arabo enim interdũ capiṫ
pro pignore: ut hic.iterdũ etiã & ꝓprie ſignat id
qđ prius daṫ ut reliquũ reddaṫ ſiue ſoluaṫ quod
Araboni idẽ ſignat ara ræ.ea igiṫ relicta eſt huic araboni.i.
pignori pro illo argento qđ illi mutuũ dederat.
Chr.intelligo.Sy.hæc meretrix adduxit ſecũ hãc
adoleſcẽtulam huc.& ea adoleſcẽtula eſt nũc ad
i.apud uxorẽ tuã.Chre.qd tũ.i.qd inde uis inferre.Sy. clinia orat. i.petit id uidelicet uti.i. ut illa
meretrix det nũc illã adoleſcẽtulã ſibi:tñ ipſe clinia poſcit.i.flagitat.ſe daturum.i.ſe poſſe dare illi
meretrici. poſt.i. poſtea mille nũmũ qđ uetulæ
dederat ipſa mutuũ.Chre.& qdẽ poſcet ipſe clinia.q.d.poſcit multa quæ nõ dabunṫ:& poſcet.
Deinde hac rñſione indignatus ſyrus ſubdit.Sy.
Hui interiectio indignãtis.ne.i.utꝝ. id eſt dubiũ
qđ poſcet.q.d.nihil dicit ad rẽ qđ nõ ſit ſcitum.
Nã nemo dubitat qn ipſe clinia illiuſ adoleſcẽtulæ cupidus & iã poſcat & poſcet. Iterũ & ſæpius
ut meretrici pecuniã ſoluat quo puella poſſit potiri:neq; hoc dictũ(dubiũ ne id eſt)quãtũ uidere poſſum de meretrice dici nõ itelligẽdũ eſt qc
qd dicat Calphurnius. qa non cohæreret ſenſus
neq; cũ añcedẽte neq; cũ cõſequẽte. Chr. ego ſic
putaui q; poſcat ſe daturũ illi mille nũmũ ut adoleſcẽtula potiaṫ.ſed qd hoc ad rem. qd cogitas facere.Sy. ego ne.i. utrũ petis qd ego ſperẽ me factururũ. Deinde ſubdit ibo ad menedemũ dicam
hãc adoleſcẽtulã eẽ captã ex caria.i.ex illa regione ſeu ꝓuincia.ditẽ.i.locupletẽ & nobilẽ. & dicam magnũ eẽ lucrum in ea ſi redimat eam.ſ. &
det mille nũmũ. His prædictis uerbis ſyrus fingit ſuam eſſe calliditatẽ qua dixerat ſe deceptururũ
menedemũ quã fallaciã confutat chremes. Chr.

Sy.ea mortua eſt reliquit filiã adoleſcẽtulam:
Ea relicta huic araboni eſt pro illo argento.
Chr.intelligo.Sy.hanc ſecũ huc adduxit
Eaq; nunc eſt apud uxorem tuam.Chr.quid
Tum?Sy.clinia orat ſibi uti nunc det illam:
Illi tamen poſt daturum mille nũmum poſcit.
Chr.& poſcit quidem.Sy.hui. dubium ne id eſt?
Ego ſic putaui.chr.quid nunc facere cogitas?
Sy.ego ne?ad menedemũ ibo:dicam hanc eſſe
Captã ex caria ditẽ & nobilẽ ſi rediat:magnũ i ea
Eẽ lucrũ.Ch.erras.Sy.qd ita?Ch. ꝓ menedemo
Ego tibi nunc reſpondeo:non emo:quid agis?
Sy.optata loquere.Ch.atq nõ eſt opus.Sy.nõ ẽ
Opus.chr.nõ hercle uero.Sy.qd iſtuc?miror.
Chr.iã ſcies:mane mane:quid eſt q; tam
A nobis grauiter crepuerunt fores?

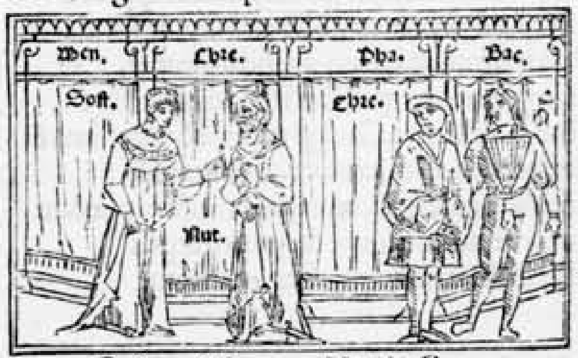

Soſtrata.Chremes.Nutrix.Syrus.

Erras ita uolens eum decipere.Sy.quid ita?ideſt cur dicis me errare.Chr.nunc reſpõdeo tibi.i.recuſo tuas cautelas.pro menedemo.i.loco menedemi. hoc modo.cum ſermonem facies ei de emẽda ea dicet.non emo i.nolo eam emere.quid agis.i.qd loqueris.alii quid ais.q.d.dicet tibi menedemus cur loqueris mihi de hac re.uel chremes itterrogat ſyrũ quid ad eam dicat reſpõſionem.Sy. loquere optata.põt dupliciter intelligi.uel loquere pro loqueris diciṫ & eſt ſenſus dicis qđ tu uis: uel quæ tibi ſunt cordi:ut dici ſæpe ſolet. uel loquere eſt impatiuum & tũc eſt ſenſus.dic ea quæ ego opto: & accõmoda ſermones tuos meis optatis. Chr.Atqui.i.certe nõ eſt opus eam emere.ſ.Sy.Dicis q; nõ eſt opus?Chr.Hercle per herculẽ.uero.i.certe nõ eſt opus:& cõfirmauit id iuramẽto.Sy.miror qd.i.qre iſtud dicas ſup.Chr.iam.i.ſtatim ſcias qre iſtud dicã. mane mane. quaſi ſiſte loqui & audi.ſed itterrupit ſermonẽ q; interea uidit uehementer.fores ſuas crepare.qd eſt:qđ.i.propter qđ.iam.i.nunc fores crepuerũt.i.patuerũt aptæ ſunt grauiter.i .uehementer a nobis.i. qđ diciṫ inepte de penes nos.uel potius dixit.qd eſt qđ fores a nobis ideſt fores nr̃æ grauiter crepuerũt.

ASCEN.i N illo.Eho quæſo una accedẽdi uia eſt?neutri cõmẽtariorum aſſentio.Nam indignatus ſenex q; ille ſupbe ſatis dixerat.Nõne accedam ad illos hoc eſt:uis ne oino me ſecluſum a conſortio. & ſodalitate amicorum.Cum ſtomacho rñdet.Eho quæſo eſt ne una:ideſt ſola uia accedẽdi ad amicos qua tu accedis.q.d.licet quidem accedere:ſed non iſtac uia:immo honeſta.

Iſi me aius fallit.Hæc ſcæna antiphilæ recognitionẽ cõtinet:ex q̃ iter uirũ & cõiugẽ altercatio oritur: CAL.
n demũ recõciliatio.Simul ſyro offerṫ alia rõ extorquẽdi argẽtũ.℄ Expoſita.Exponere eſt morti tradere & obiicere.℄ Quid.u.chremes nõ ſe loco moueat.℄ Hæc oro.pauca uerba ueteres orõnẽ quoq; dixerũt.℄ Dixi.e.hæc ſic rñdet:ut quæ nihil in hac dubitationis hẽat.℄ At.u.ſ.ſic dicimus in his rebus de qbus dubitamus:& ꝓcipue quas iãdiu nõ uidimus.℄ Cõtẽplata.contẽplari dictũ eſt a templo.i.a loco q ab oi pte aſpici:uel ex quo ois ps uideri põt:quẽ antiq tẽplũ noiabãt. ℄ Satis multũ iſinitum eſt ſatis uero finitum. Exponere Oratio Cõtẽplari Templũ

n Iſi me aius fallit hic ꝓfecto eſt anulus quem
Ego ſuſpicor.is q cũ expoſita eſt gnata.Chr.qd
Vult ſibi ſyre hæc oro?So.qd eſt?is ne tibi uidetur?
Nu.dixi equidẽ ubi mihi oſtẽdiſti:ilico eũ eẽ.So.at
Vide ut ſatis modo cõtẽplata ſis mea nutrix.Nu.ſatis.
So.abi iam nunc intro.atq; illa ſi iã lauerit
Mihi nũcia:hic ego uirũ iterea oppibor.Sy.te uult.
Videas quid uelit:neſcio qd triſtis eſt:nõ temere eſt.
Metuo quid ſiet.Chr.quid ſiet?ne iſta hercle magno
Iam conatu magnas nugas dixerit?So.hem mi uir.
Chr.hem mea uxor.So.teipm quæro.Chr.loquere
Quid uelis.So.primũ te hoc oro:neqd credas me
Aduerſũ edictũ tuũ facere auſam.Chr.me uin iſtuc tibi
Et ſi incredibile eſt:credere?credo.Sy.neſcio qd peccati
Portet hæc purgatio.So.meminiſti me eſſe grauidam:
Et mihi te maximope interminatũ:ſi puellã parerem
Nolle tolli?Chr.ſcio quid feceris:ſuſtuliſti?
So.ita factũ eſt.Sy.ſi ſic eſt factum dña:ergo hærus
Dãno auctus eſt.So.minime.ſed erat hic anus corĩthia

℄ Te uult.ſignãtius dictũ q̃ qrit:aut expectat Multum
℄ Neſcio qd deeſt ob uel ꝓpter.℄ Quid ſi. Satis
cũ ſtomacho ꝓnũciãdũ.℄ Hẽ mi.u.a. blãdimẽto icipit: mi & uir plurimum blãdimẽti
hñt.& uir maritum ſignificat.uirꝗ quoq; de Vir.
aialibus poſſe dici Virg.i buc.oñdit:Vir.gregis ipſe cap.℄ Hẽ.m.u. hæc repetitio a ſimili idignãtis eſt.℄ Primũ te oro.a purgatiõe icipit ne mulier cõtra edictũ mariti feciſſe uideaṫ.℄ Suſtuliſti.educaſti.hoc in alia ſignificatione nõnunq̃ poniṫ. ℄ Tollere. nutrire.Iuuena.Tollere dulcẽ cogitat hæredem.
℄ Dãno au.ꝓpter dotẽ quæ daṫ: & recte dãno dixit Nã dãnũ rei eſt:malũ uero hois. Virgilius Suſtulere Tollere Iuuenalis Dãnum Malum

GVI Iſi me &c.Hæc ſcæna antiphilæ re
n cognitionẽ cõtinet ex q̃ iter uirũ &
cõiugẽ altercatio oriṫ demũ recõciliatio. ſimul ſyro offerṫ alia occaſio extorquẽdi argẽtũ.So.uxor ẽ chremetis alloqns
nutricẽ ſuã de agnoſcẽdo anulo antiphilæ
cũ quo fuerat expoſita.Niſi aius fallit me ꝓfecto hic ẽ anulus quẽ anulũ ſuſpicor. i.opinor eẽ ſup.is anulus qui cũ.i.cũ quo anulo
gnata.i.filia mea. expoſita ẽ.i.morti obiecta
Nã expõere pueros ſignificat eos morti tradere & obiicere aut ſaltẽ piculo mortis eos
obiicere ut ſi poſſint uiuãt:ut cũ poniṫ puer in fiſcella alliꝗ ſup flumẽ:aut in nemoroſo aliquo loco deponiṫ uicturus ſi poſſit.& ſic de cæteris id genus exponẽdi rõnibus.Chr.Chremes hoc audiens neq; tñ aiaduerſus ab uxore alloquiṫ ſeruũ ingens.o ſyre qd hæc oro.i.hic ſermo uxoris ſibi uult.i.ſignat.So.alloquiṫ nutricem qd ẽ:oñdit ei uel porrigit anulũ dicẽs.qd ẽ ne.i. utrũ hic anulus uideṫ tibi eẽ is q cũ expoſita ẽ.Nutrix eqdem dixi tib ilico hũc anulũ eẽ illũ q cũ ẽ expoſita.ubi.i. poſtq̃ oſtendiſti mihi. So.at uide mea nutrix.i. diligenter cõſidera eũ ut cõtẽplata ſis.i.cõſpexeris.ſatis.i.ſufficiẽter .mõ.i.nũc.i.qđ barbare dr̃:aut auiſaueris ſatis aſpice bñ eũ.põt etiã itelligi uide ꝓ caue q; ſatis fueris mõ cõtẽplata eũ anulũ ut uerius poſſis teſtificari.Nu.ſatis contẽplata ſũ.ſ.A tẽplo dr̃ cõtẽplor aris.tẽplũ antiq dicebãt locũ q ab oi pte põt aſpici uel cuius ois ps uideri põt
So.iã.i.nũc.abi itro.atq; nũcia.i.refer mihi ſi illa ãtiphila lauerit.i.qđ dicũt balneauerit ſe iã.interea oppibor. Opperiri
i.expectabo hic uirũ.i.maritum.Sy.uxor ſup.uult te.i.te qrit:te petit:te expectat.ubi barbare dici ſolet qrit ꝓ te
Videas qd uelit ẽ triſtis neſcio qd.i.neſcio pp qd.intelligiṫ eni ob aut pp.nõ temere.i.nõ i cõſulte:nõ icõſiderate ẽ triſtis.uel ut alii uolũt ſine cã.metuo qd ſit.i.pp qd ſit triſtis.Ch.Metuis qd ſit.pp qd ẽ triſtis? ne.i.certe iſta ꝓ idignationẽ dicit.hercle dixerit.i.dicet cõiũctiuũ ꝓ idicatiuo.magnas nugas.i.fabulas uana & futilia cũ magno conatu.uel metuo ſup.ne iſta dixerit.i.dicat mihi magnas &c.So.hẽ interiectio applaudentis & blandientis.o.mi uir.q.d.lætor aduẽtu tuo ut tibi narrem que acciderunt.Ch.hẽ mea uxor.hæc repetitio a ſimili indignãtis ẽ.So. qro teipm & nõ qro ꝓ te.Ch.loqre.i.dic qd uelis.So.primũ.i.i primis oro te hoc.neqd.i.ut nõ credas me eẽ auſam facere aliqd aduerſũ.i.cõtra.edictũ tuũ.i.iuſſũ ſeu ipiũ tuũ.Ch.uis me credere tibi iſtud i.q; nihil fueris auſa aduerſũ edictũ meũ.credo.i.i hoc morẽ gero tuæ uolũtati.& ſi.i.quis ſit icredibile te nihil eẽ auſam &c.Sy. hæc purgatio.i.hæc excuſatio portat neſcio qd pcti.So.memiſti.i.recordaris me eẽ grauidã i.tenes memoria cũ eſſem grauida te maxiope.i.mirꝗ imodũ maxie iterminatũ eẽ mihi.i.minatũ eẽ.nã itermi Intermi
nari ſignat minari & q̃ſi minãdo ꝓhibere ut iterminatus ſũ ne faceres.i.ꝓhibui mias ꝓponendo.Memiſti ergo te itermiatũ eẽ ſi perẽ puellã te nolle tolli.i.nolle ut nutrireṫ ſed exponereṫ.Ch.ſcio qd feceris:ſuſtuliſti.i. nari Tollere
educaſti cõtra iuſſũ meũ puellã.So.factũ ẽ ita.i.ſuſtuli.Sy.o dña ſi ſic ẽ factũ ut dicit.i.ſi ſuſtuliſti puellã.i.educaſti:a tollo ꝓ educo ſeu nutrio.ergo.i.itaq;.hærus.i.dñs meus auctus ẽ dãno pp dotẽ q̃ dãda ẽ.dicimus aũt ego ſum auctus dãno & dãnũ auctũ ẽ mihi ꝓ eodẽ:ut dicimus augeo tibi diuitias & augeo te diuitiis:& per paſſiuũ tu augetis diuitiis & diuitie augenṫ tibi.So.mime.i.ñ ſuſtuli puellã ſed anus.i.uetula corĩthia erat hic

VNiVERSiDAD
D SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

CALPH. ❡Haud ĩpura. cõmẽdatio pſonæ cui data exponẽda ne chremes ab ea ĩpudice filiã educatã ſuſpicet. Impurus ẽ aliquo uitio maculatus & aliqñ dr̃ ĩprobus. ❡O iuppiter. terribilis exclamatio ſenis poſtq̃ audiuit filiã anui datã exponẽdã. ❡Ne eẽ. eclypſis eſt quæ dat̃ iratis: ſubaudit̃ decet. Inſcitia eſt ĩgnorãtia q̃dã rerũ. ❡Inſciẽs feci: uenialis ſtatus. ❡Inſciẽs ſc. prudẽs eſt q intelligẽtia ſua aliqd ſentit. ſciẽs qui alicuius idicio rẽ cognoſcit. prudẽs p ſeſe: ſciẽs per alios: cuius cõtrariũ inſciẽs eſt qui ignorat res. Et imprudẽs qui nõ delectũ hẽt bonorũ & malorũ. ❡Impiũ. e. primũ ponit peccatũ qd cõtra edictũ ſuũ fecerit. ❡Sino. concedo. quia animus mr̃nus plurimũ ueniæ meret̃. ❡Illi. p. ſignãtiſſime ꝑdita. Socii eñi deficere dicuntur. Salu. Poſt defectionẽ ſociorũ ꝑdere parẽtes. Virg. Vnius ob irã ꝑdimur. Deſerere uero patroni: hic milites pr̃iæ deſertores dicunt̃: q patriã deſerunt quã defendere deberẽt. Virg. Deſertorẽ aſiæ. ❡Quid cum. i. a. amatores deſignat q nihil penſi hñt exptes iuris & oĩs æqtatis: ea ſola recta putãt quæ illis libuerint. ❡Peccaui fateor. uicta mariti argumẽtis crimẽ ſuum fatet̃: & quo magis mereatur ueniam ſimplicitatis opinionem inire tentat: & hoc per deprecationem.

impurus

Inſcitia

Sciens

Prudens

Inſciens

Prodere

Saluſtius

Virgilius

Deſerere

Haud ĩpura: ei dedi exponẽdã. Chr. o iuppiter tãtam
Ne eſſe in aĩo inſcitiã: perii. So. quid ego feci?
Chr. at rogitas. So. ſi peccaui mi chreme, inſciens feci.
Chr. id quidem ego & ſi tu neges certe ſcio.
Te inſciẽtẽ atq; imprudẽtem dicere ac facere omnia;
Tot peccata in hac re oſtendis, nam iam primum
Si meum impiũ exeq uoluiſſes interẽptã oportuit
Non ſimulare mortẽ uerbis, re ipſa uitæ ſpem dare
At id omitto miſericordia. animus maternus
Sino. q̃ abs. te bene uero ꝓſpectũ eſt: quid uoluiſti?
Cogita nẽpe anui illi ꝑdita abs te filia eſt planiſſime:
Per te ueluti quæſtũ faceret: ueluti ueniret palam:
Credo id cogitaſti: quid uis? ſatis eſt dũ uiuat modo
Quid cũ illis agas qui neq; ius neq; bonũ atq; æquũ
Sciunt: melius peius proſit an obſit nihil uidẽt:
Niſi quod lubet. So. mi chreme peccaui. fateor.

GVI. haud ĩpura. i. nõ ĩhoneſta neq; impudica. ĩpurus enĩ dr̃ aliquo uitio maculatus. dedi. i. tradidi ei anui filiã meã exponẽdã. i. mortis ꝑiculo uel etiã ipſi morti obiiciẽdã. Ch. o iuppiter ne. i. utrũ decet ſup. uel eſt ne uerũ ut ĩterptat̃ Laurẽ. tãtã ĩſcitiam. i. ignorãtiã eẽ in aĩo. q. d. putaret̃ ne tantã eſſe ignorãtiã ĩ aliq̃ (ut aiũt) pſona ut. ſ. ꝑderet ſe ipſã alteri ĩ facinore qd̃ celatiſſimũ eẽ deberet. So. pii. i. ꝑdite ſũ qd ego feci? Ch. at rogitas? So. o mi chreme ſi peccaui. i. ſi erraui feci id peccatum. ĩſcitia. i. p ĩprudẽtiã & nõ conſulto aut dedita opa. Ch. qdem. i. certe certo ſcio id qd̃ ſequit̃. ſ. te dicere & facere oĩa q̃ facis aut dicis ĩſciẽtẽ atq; ĩprudẽtẽ. i. p ignorãtiã & ĩprudẽtiã ſeu ſtultitiam & icõſiderationẽ. & ſi. i. etiã ſi uel q̃uis tu neges. q. d. etiã ſi negares tu fateris ſcio te dicere & facere oĩa p imprudẽtiam. Prudẽs eſt qui aliqd ſentit ſua intelligẽtia. ſciẽs aũt dicit̃ qui alicuius indicio rem cognoſcit. itaq; prudẽs per ſe ẽ ſciens per alios. Contra imprudens dicit̃ qui non habet delectũ bonorũ & malorũ. Inſciens aũt dicit̃ qui res ignorat quas deberet cognoſcere oſtẽdis tot peccata. i. errata in hac re. nam iã primũ ſi uoluiſſes exequi. i. cõplere meũ ĩperiũ oportuit interẽptã eã puellã. i. oportuit interfici eã. nã ponit̃ hic pticipiũ pteriti tpis pro infinitiuo ut aſſolet puta interẽptã pro interi. id eñi fit in duob⁹ caſibus accuſatiuo & ablatiuo. nõ oportuit inq̃ ſimulare mortẽ uerbis i. per uerba & dare ſpem uitæ re ipſa. i. ipſo effectu dãdo uidelicet illi anui quæ poterat eam educare neq; exponere. at. i. ſed omitto id uidelicet te debuiſſe exeq impiũ. Aĩus mr̃nus miſericordia mouetur. ſ. in' fœtum uel aĩus mr̃nus eſt dignus miſericordia. i. meretur ut ſui miſereamur & uenia plurimum dignus eſt. ſino. i. facile patior illud nõ ualde ægre fero q. ſ. non expoſueris. Vero pro ſed q̃ bñ per ironiam. q. d. peſſime a te ꝓſpectũ eſt filiæ. i. ꝓuidiſti filiæ dãdo eam lenæ ꝓſpectum eſt hic eſt impſonale paſſiuæ uocis qd̃ ante habet ablatiuũ mediãte a uel ab perſonæ agẽtis & poſt caſum ſui uerbi. Eodẽ mõ in epiſtolis Cicero loquitur. ait enim q ſi meis rõnibus a te ꝓſpectum eẽ intellexero qd uoluiſti facere de filia. q. d. uoluiſti facere meretriculam. cogita: uoluta mente tua qd r̃ideas. nẽpe. i. certe filia ꝑdita eſt. i. decepta & data illi anui & illi uetulæ. Feſtus dicit ꝑdere eſſe date & fallere. & bñ hic capi põt eo modo: interdum ꝑdere ſignificat differre ſiue elongare ut ita dicam Virg. ꝑdimur atq; italis longe diſiũgimur oris. Interdum ſignificat indicare qd̃ deberet tegi & per hoc fallere ut prodidit me uoce. i. indicauit & qd̃ dicit̃ inepte icuſauit me. ꝓpterea ꝑditores dicuntur qui decipiunt indicando qd̃ celare deberent: filia ergo abs te ꝑdita eſt quaſi cõmiſſa eſt illi anui & per hoc decepta. ueluti. i. tan q̃. planiſſime. i. oĩno uel clariſſime & manifeſtiſſime. faceret quæſtum. i. faceret lucrũ turpiter corpe ſuo & ueluti ueniret. i. uẽderet̃. a ueneo is. palam. i. publice plus offerenti. per te. i. per tuã ꝑditionem. credo q ſup. cogitaſti id qd̃ ſequitur cũ prodidiſti eã anui ſit ſup. hæc filia mea. qd uis. i. qd liber. ſiue faciat quæſtũ corpe ſuo ſiue ſeruiat & c. ſatis eſt. i. ſufficit. dũmodo uiuat. qd̃ cũ ſit ita dicit chremes qd põt tractari cum talibus imprudentibus. quid agas. i. quid agat aliqs. ſecunda pſona pro tertia hoc eſt qd tractare aut cõferre aut cõicare poſſit aliquis, cum illis. i. cum talibus uel uiris uel mulieribus: qui refert uiros & mulieres. quia maſculinum præponderat fœminino: qui neſciũt neq; ius. i. normam uiuendi. neq; bonum. i. honeſtũ factu. neq; æquũ. i. qd̃ iuſtũ eſt: & qui neſciunt inq̃ ſupple melius proſit aut qd peius. i. magis obſit. i. noceat nihil uident niſi id quod lubet pro libet u pro i ponitur aliqñ a poetis. So. O mi chreme peccaui. i. erraui fateor uicta. ſ. tuis argumentis.

Sinere

Proſpectũ

Abs te

Cicero

Proditores

Ius bonũ & equum

Vincor. nunc

CALPH. ❡Ignoſcentior. In crimine ſic cõfeſſo ultimũ remediũ cõfugere ad iudiciũ miſericordiã. ❡Mea f. recte qa cito uxori ueniã dedit. Facilitas illius eſt qui cito irã deponit. Clementia illi⁹ q nunq̃ iraſcit̃. ❡Qua. quaſi de magna re dixit. ❡Et ſtul. & mi. o. ſu. uituꝑatio a ſexu: mulieres enim cõſueuerunt eẽ impitiores uiris & multis ſupſtitionib⁹ detineri. ❡Religioſæ ſupſtitioſæ. Religioſus ẽt appellabat̃ is q nimia & ſupſtitioſa religione ſeſe alligauerat: ut hoc loco. ❡De. n. b. & hæc erat ſupſtitio. ❡Illud. r. ironicos dictũ. ❡Lauatũ ſecũ dũ antiquos. nos dicimus lotũ. Ouidius faſtorũ. ii. Mane lauaturas. ſ. p. a. ❡Exilui. oſtendit nimiã lætitiã de inuẽta filia: ĩõ nõ dixit acceſſi. ❡Plus. ſ. u. nolebat tã cito cognoſci filiã: ne occaſio ꝑripe ret̃ auferẽdi argẽtũ. ❡Plus ſpei. melius ẽ ut nõ ad ſyrum referas ſed ad ſoſtratã. ❡Mirũ ni illa ſalua. nõ põt credere piiſſe anũ q maxime uellet ob recognitionẽ antiphilæ.

Facilitas

Clemẽtia

religioſus

Lauatũ & lotum

Ouidius

Vincor. nunc te obſecro hoc quanto tuus
Eſt animus natu grauior: tanto ſit ignoſcentior:
Vt meæ ſtultitiæ iuſtitia tua ſit aliquid præſidii.
Chr. ſcilicet iſtuc factũ ignoſcã: equidẽ uerum ſoſtrata
Male docet te mea facilitas multa: ſed iſtuc
Quid eſt qua hoc cœptũ eſt cauſa? loquere.
So. ut ſtultæ & miſeræ oẽs ſumus religioſæ:
Cum exponẽdã do illi: de digito anulũ detraho:
Et eum dico ut una cum puella exponeret ſi moreret̃
Ne expers eẽt de noſtris bonis. chr. iſtuc recte:
Conſeruaſti te atq; illã. So. hic ẽ is anulus.
Chr. unde habes? So. quã bacchis ſecum
Adoleſcẽtulã adduxit. Sy. hẽ. chr. quid ea narrat.
So. ea lauatũ dũ it: ſeruandum mihi dedit anulum
Nõ aduerti primo. ſed poſtq̃ aſpexi: ilico cognoui
Ad te exilui. ch. qd nũc ſuſpicare: aut inuenis de illa?
So. neſcio: niſi ut ex ipſa quæras unde hunc habuerit
Si potis ẽ repiri. ſy. iterii: plus ſpei uideo q̃ uolo nr̃a eſt
Si ita eſt. chr. uiuit ne illa cui dederas? So. neſcio.
Chr. quid renũciauit olim feciſſe? Sy. id qd̃ iuſſeram.
Chr. nomen mulieris cædo q ſit ut quæratur.
So. philteræ. Sy. ipſa eſt. mirum ni illa ſalua eſt:

GVI. uincor. i. cõfutor ut cognoſcam me peccaſſe. nũc obſecro te ut q̃to tuus aĩus eſt grauior natu. i. ꝑitior pp plures expientias q̃s potuiſti hr̃e plus q̃ ego. & bñ dicit grauior natu. nã maiores natu. i. ſeniores debent eẽ grauiores. i. moderatiores & cõſtãtiores atq; prudentiores ob maiorẽ expientiã. põt ẽt hic capi grauior natu p maior natu. q. d. tu⁹ aĩus potuit plura uidere q̃ me⁹ cũ me natiuitate pceſſerit nã fere mariti ſũt natu grauiores ſeu maiores uxoribus ſuis: q̃to ergo tuus aĩus eſt grauior natu. i. antiqor tãto ſit ignoſcẽtior. i. ꝓmptior ad ignoſcendum & pcendũ. ut. i. ita. q tua iuſtitia ſit aliquid preſidii. i. ꝓtectiõis & auxilii meæ ſtultitiæ. i. meæ ſimplicitati. Chr. equidẽ. ſ. ambæ hæ pticulæ capiunt̃ affirmatiue ad maiorẽ cõprobationẽ. ignoſcã tibi iſtud factũ uerũ. i. ſed o ſoſtrata mea facilitas. i. benignitas idulgẽtia multa. i. nimia et abũdãs pl⁹ æquo male docet te. i. male te inſtituit. nam ſi tibi eẽm paulo acerbior magis reb⁹ tuis agẽdis ꝓſpiceres. põt ẽt eẽ multa accuſatiuus pluralis ſic mea facilitas male docet te multa. Facilis & clemens ſic differunt: nã facilis ẽ cuius ira cito ſoluit̃. clemẽs aũt q nunq̃ iraſcit̃. ſed qcqd iſtud ẽ. i. qualecũq; fuerit factũ illud de exponẽda filia loqre. i. dic q̃ cã. i. q̃ occaſiõe hoc. ſ. filiã eẽ iuẽtã acceptũ ẽ. i. notũ ẽ. So. ut. i. quẽadmodũ oẽs nos mulieres ſumus ſtultæ. i. icõſideratæ miſere. i. iſœlices & religioſæ. i. ſupſtitioſæ. nã ẽt apud antiquos (ut Gelius refert) religioſus dicebat̃ qui nimia ac ſupſtitioſa religione ſeſe alligauerat. cum. i. quo tpe do. i. trado illi anui filiã exponẽdã. i. morti obiiciẽdã. detraho. i. abduco anulũ de digito meo & dico uetulæ ut exponeret. i. eiiceret eũ anulũ una cũ puella. ne. i. ut nõ ſi moreretur filia. nõ eẽt exps. i. exors ſine pte aut ſorte de bonis noſtris. Chr. iſtud feciſti ſup. recte p ironiã dicit. cõſeruaſti te atq; illã. i. illo anulo tradito cõſeruaſti te ne faceres cõtra religionẽ & cõſeruaſti illã ne moreret̃. So. hic ẽ is anulus oſtẽdit ei anulũ quẽ dederat. Chr. uñ habes illũ anulũ. i. a quo recupaſti. So. hẽo ſup. ex adoleſcẽtula quã bacchis adduxit ſecũ. Sy. Syrus timet ne ſibi ꝑripiat̃ auferẽdi argẽti occaſio agnitiõe filiæ itaq; ingemit hẽ dolẽtis ẽ. Chr. qd ea ſoſtrata narrat? So. ea antiphila adoleſcẽtula dũ it lauatũ antique pro lotum. Oui. ſacra lauaturus. m. p. a. dedit mihi. i. tradidit cõmiſit mihi anulũ ſeruandũ. i. ut eũ ſeruarẽ. prio. i. in principio nõ aduerti aĩum: id nõ aiaduerti neq; cõſideraui illũ anulũ. ſed poſtq̃ aſpexi ilico. i. ſtatim cognoui exiliui uel exilui. i. celeriter gaudẽs ſeu exultans exiui ad te. Chr. qd nũc ſuſpicaris. i. cõiicis aut iuenis de illa adoleſcẽtula. So. neſcio niſi ut. i. q q̃ras ex ipſa. ex p ab ut ſæpe. i. q̃ras ab ipſa adoleſcẽtula uñ habuerit hunc anulũ ſi põt repiri uñ. ſ. habuerit. Sy. Perii uideo plus ſpei eẽ q̃ uolo de agnitione filiæ ſi ita eſt quẽadmodũ ꝓponitur a ſoſtrata de ea eſt nr̃a. i. filia heri & hæræ ſeu de nr̃a familia. Chr. ne. i. utrũ illa anus cui dederas eã uiuit. So. neſcio an uiuat. Chr. quid illa uetula renunciauit. i. retulit tibi feciſſe. olim. i. quondam cum ei dederas an. ſ. expoſuiſſe ſe diceret uti erat iuſſa. So. Renunciauit inq̃ ſe feciſſe id qd̃ iuſſerã. ſ. ſe expoſuiſſe filiã. Chr. Cædo. i. dic qd̃ ſit nomen mulieris. ianus. ut quæratur i. petatur a uicinis & noſcẽtibus. So. nomẽ ei philteræ. uel in datiuo uel in genitiuo. Nam dicere poſſum eſt mihi nomen Guido uel Guidoni. itẽ & Guidonis ut plærũq; legi: ſed ſæpius per nominatiuum loquimur aut per datiuum & quidẽ elegantius. Sy. ipſa eſt anus. ſ. quã dicit & a qua antiphila abducta ẽ qã nouerat ſyrus nã iuerat ad quærendas puellas domũ eius. mirũ eſt ſup. ni. i. niſi. illa anus eſt ſalua. i. icolumis ac non mortua.

Grauior natu

Facilis & clemens

Expers

Exors

Exilire

Ex pro ab

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

CALPH.¶Ego perii.qa recognita eſt anteq̃ auferrem argẽtum.¶Si res nõ ſinit.nam prudentis eſt parere
Nihilmi/nus temporí.¶Nihilminus.pro non q̃ auctus diuitiis eſſet.

n Iſi.m.a.f.Recognita antiphila ſyrus anxius nouũ q̃rit cõſiliũ de extorquẽda pecunia:& bene delibe rãtẽ de re aliq̃ exprimit.eſt enim dialogiſmus acuti ingenii in multa cogitatione uerſantis.¶Copiæ meæ trãſlatio ſumpta ab imperatore qui iã pene fuſus ab hoſtibus ẽ in aliq̃uẽ tutiſſimũ locũ receperit.

Copiæ ¶Copiæ.numero multitudinis & ενικωσ de exercitu dicunt.Salu.ex omni copia catilinæ. Vir.& q̃ ſic me
Salu. Vir. circũ copia luſtro.¶Triũpho.ſ.m.l. uerba ꝓprie ſeruoꝝ quotiẽs uidẽt ſe qd' incœpe/rãt ppetrare nõ poſſe & ironicos legendũ.¶Bolũ.trãſlatio ab aialib⁹ qb⁹ auferẽ ꝓda. Bol⁹ apd græcos ſi p o ſcribit ſignat iactũ re tis:ſi p ω.glebã terræ uel fruſtrũ cuiuſq; rei.

GVI. & ego ſyrus perii qm̃ auferẽdæ pecuniæ eſt mihi preceptus locus.Chr.o ſoſtrata ſequere me intro.i.i domũ. hac.i. per hãc uiã.So.ut.i.q̃liter uel quãtũ euenit.i.ac/cidit.ꝑter ſpem.i.ex inſperato.ut.ſ.tu efficereris ita placatus.q̃.i.quantũ. male.i. miſere ſeu ualde timui.ne.i.ut.& ut.i.q̃ eẽs nũc aio ita duro.i.q̃ hẽres nũc aium ita durũ.i. iexorabilẽ.ut.i.ſicut. olim fuiſti in filia tol'ẽda.i. exponẽda & tollẽda de medio uel nutriẽda qm̃ eã nolebas nutrire.Ch.ſæpe nõ licet hominẽ eſſe ita ut uult.ſi. res.i.ſubſtantia facultas nõ ſinit. i.nõ patit paupie ꝑmẽte.nũc tẽpus eſt mihi ita.ut cupiã.i.ut optẽ hr̃e filiã: qm̃ auctus ſum diuitiis. ſed olim.i. cũ iuſſi exponẽdã nihil minus erat mihi ſup.q̃ ut cuperẽ filiã paupie ꝑmente rebuſq; non ſinentibus:neq; uideo cur ſit capiendũ nihilminus pro non ut putat Calphurnius.

Et ego perii.chr.ſoſtrata ſequere me intro hac.
So.ut præter ſpem euenit:q̃ timui male:ne nũc aio ita
Eſſes duro ut olim in tollenda chreme.chr.non licet
Hominẽ ſæpe eſſe ita ut uult:ſi res non ſinit:nũc ita
Tempus eſt mihi ut cupiã filiam:olim nihilminus.

Syrus.Chremes.

n Iſi me aĩus fallit:aut multũ a me aberit
Infortuniũ:ita hercle in anguſto oppido nunc
Meæ coguntur copiæ:niſi aliquid prouideo ne eſſe
Amicã hãc gnati reſciſcat ſenex:nam quid de argento
Sperẽ:aut poſſe poſtulem:me fallere hærum:
Nihil eſt triumpho ſcilicet me latere tecto abſcedere:
Crucior bolum tantum mihi eſſe ereptũ tam

✠ ASCEN. a D finẽ ſcænæ.Ipſa eſt miꝝ in illa ſalua eſt &c.Cõmẽtarius uterq; iquit mirũ in illa anus eſt ſalua.Ego uero nõ de anu ſed de filia intelligo ut ſit expoſitio.Mirũ ẽ ni illa.i.filia ſit ſalua: & ego pieri Rõ aũt quare de anu itellectũ nolo ẽ q̃ ſyrus eã mortuã ſciuerat.Vnde ſupra dixit.Anus quæ eſt dicta mr̃ ei nõ fuit:ea obiit mortẽ.& paulopoſt.Offendimus mediocriter ueſtitã:ueſte lugubri eius anuis eã ut opinor quæ erat mortua &c.Nõ ergo iam dubitat an illa ſalua ſit.ſed de antiphila loquit.Illud quoq; admonitos uelim adoleſcẽtes ſæpe in expoſitione pronominũ ſublatũ eſſe breuitatis gr̃a uerbũ expoſitiuũ.i.uel ſimile quoduis.Nã ut Seruius grãmaticus docte diſſerit.Pronoia nõ cũ noibus(niſi emphaticos)ſed pro ipſis noibus ponunt:quocirca noluit illud prio æneí. Olli natæ ſic intelligi:ut olli ſit ꝓnomẽ:imo aduerbiũ qa illi natæ nõ recte diceret.Tãetſi igit iuenerit ſeiuſmodi expoſitiones:illa anus ipſe cherea &c.nõ tamẽ ſic loquẽdũ cõtinuo cenſebitis.

n Iſi me &c.Agnita filia ſyrus nouũ init cõſiliũ de extorquẽdæ pecunia & hic de re aliq̃ q̃ſq̃ deliberans rite exprimit.Sy.ſyr⁹ ſolus apd ſe hæc loqtur niſi aius fallit me q.ſ.ꝑſagit mihi aliqd mali iſortuniũ.i. infœlix ſucceſſus:ſeu malus caſus:mala fortuna.haud.i.nõ multum.aberit.i.longe erit a me.ita.i.adeo.meæ copiæ.i.meæ legiones meus exercitus & ad propoſitũ mei conatus.cogimur.i.cõpellimur nũc cõſtringimur nũc oppido.i.ualde in anguſtũ.i.locũ arctiſſimũ.q.d.meus exercitus iã pene fuſus ẽ.nã coactus ẽ & ipulſus i anguſtias ubi cõteret facile hoc ẽ mei conatus adeo repſſi ſũt hac re.i.hac agnitione puellæ ut facile poſſint cõtũdi atq; cõteri & ẽ trãſlatio ſũpta a re militari:alii codices hñt ita meæ copiæ cogunt.i.cõſtrigunt i anguſto oppido.i.i aliqua munitiõe i quã me recipe neceſſe fuit:haud multũ ergo aberit a me iſortuniũ. niſi ꝓuideo aliqd.i.niſi excogito aliquã technã.ne.i.ut nõ.ſenex chremes ñ reſciſcat.i.cognoſcat hãc bacchidẽ eẽ amicam gnati clitiphõis.nã nihil ẽ qd.i.pp qd.ſperẽ.i.ſpẽ hẽam de argẽto extorquẽdo.ſ.aut nihil ẽ inq̃ pp qd poſtulẽ me poſſe fallet hæꝝ.ſ.chremetẽ.Scilicet p ironiã lege qd' dici ſolet de⁹ ſciat.q̃ triũpho .i.glorior lætor more
Latere illi⁹ q triũphabat me latet.i.deliteſcet neq; audet emerget i lucẽ i cõſpectũ clitiphõis.& triũpho inq̃.ſ.me ab
Bolus ſcedet tecto.i.relinq̃re tectũ ubi ſit fili⁹ quẽ meis pollicitis decepi.Crucior.i.dolor affligor.tãtũ bolũ.i. tantũ morſum.i.tãtã opportunitatẽ eẽ ereptũ.i.ſub ductũ ſubtractũ mihi de faucibus.i.de gutture uel ore ac buccis.

Subito

CALPH.¶Cõmiſcar.ſingã inde cõmentũ dr̃.Alibi atq; illis cõmẽtũ placet.¶Nihil tã diſ.ſnia generalis ſine certo auctore:quæ ſeruis etiã cõuenit.¶Quid ſi ſic.qui aliquid icœpturi ſunt multa ꝓponet ſolẽt & affirmare.& refellere:qd' ſit faciendũ uel relinquẽdũ:¶Tãtũdẽ egero.hæc conſultatio fit a ſyro per ratiocinationẽ.¶Sic.o.bñ opior.nã quæ opinamur putamus:q̃ putamus incerta ſunt.¶Euge uox lætãtis eius qui opti/ Quæ pu/
mũ inuenerit cõſiliũ.¶Fugitiuũ.a.facete & iocularitet ſeruili more de argẽto tanq̃ de homine dixit. tamus

n Vlla.m.r.p.Nimia cliniæ lætitia exprimit de recognita antiphila qua ꝓpeditus uix põt adduci a ſyro ut clitiphõi ſuccurrat. ¶Aegritudinẽ af.tale & illud.Deorum uitã adepti ſumus.¶Dedo.m.p.plus dedere hoc loco q̃ obſeq. dedere ſe uult patri queadmodũ i hoſtiũ poteſtatẽ hoſtes ſe dedũt.In andria tibi pater me dedo: q̃ſi q uellet cõtraria.& deditio in hoſte fieri ſolet.¶Frugalior.tẽpatior.¶O mi. Frugalior
ſ.a.blãdimento icipit: ut faciũt qui qcq̃ ſperatũ cõſecuti ſũt.¶Quidni.qd niſi audieri.

Subito e faucibus:quid agam:aut quid cõminiſcar
Ratio de integro ineũda eſt mihi:nihil tã difficile eſt:
Quin quærendo inueſtigari poſſit:qd ſi hoc ſic icipiã:
Nihil ẽ:qd' ſi ſic:tãtũdẽ egero.at ſic opinor:non põt:
Immo optime eſt:euge optimã habeo.retraham hercle
Vt opinor ad me idẽ illud fugitiuũ argentum tamen.

Clinia adoleſcens.Syrus ſeruus.

n Vlla mihi res poſthac põt iam interuenire tanta:
Quæ mihi ægritudinem afferat:tanta hæc lætitia
Oborta eſt:dedo pr̃i me nũc iã ut frugalior ſim q̃ uult.
Sy.nihil me fefellit:cognita eſt quantum audio huius
Verba.iſtuc tibi ex ſnia tua obtigiſſe lætor.Cli.o mi
Syre audiſtin:obſecro.Sy.qdni:q uſq; una affuerim.
Cli.cui æque audiſti cõmode qcq̃ eueniſſe:

GVI. tam ſubito.i.tã repẽte.ẽ aũt hæc trãſlatio ſumpta ab aialibus qbus eripit ꝓda qd agã aut qd cõmiſcar.i.fingã excogitabo.
Cõmiſci Inde cõmẽtũ.i.figmẽtũ.ratio ẽ mihi ineunda.i.inueniendus eſt mihi modus.deintegro.i.dñuo.nã iã iniuerat unã rõnẽ.i.excogitauerat unum modũ hñdæ pecuniæ:quæ uia ubi nõ ꝓceſſit aliã inire.i. excogitat neceſſe fuit.deinde ſeqtur ſnia exornatio ſiue color rethoricus.nihil ẽ tã difficile qn.i.qd' nõ poſſit inueſtigari.i. inueniri querendo nam iueſtigare ſignificat querẽdo inuenire Inueſtigat
ut ꝓbat Lau.Nũc ſyrus incipit deliberare & idẽtidẽ ꝓponit & ꝓpoſita refellit tãdẽ inuẽta bona rõne erũpit i lætitiã.Quid erit ſup. ſi incipiã nũc hoc qd'.ſ.cogitabat tunc ſic.i. hoc pacto:deinde ſibi nõ placere rñdet nihil ẽ.i.tale figmẽtũ nullius ẽ momẽti.Quid erit inq̃ ſi ſic icipiã inq̃.deinde cõfutat illud egero tantũdẽ.i.tãtũ ꝓficiã in hoc faciendo quãtũ i alio ꝓcedẽti iam cõfutato.at.i. ſed ſi inq̃ icipiam ſic qd erit:opinor.i.ut mea fert opio nõ põt fieri ſic.ſ.ut tũc cogitabat.deide illa rõne aliq̃diu ꝑſpecta cognouit eã eẽ bonã:& tũc.ſe corrigit.imo.i.ſed:optime põt fieri inq̃ hoc.euge uox lætãtis eſt eius qui bonũ iuenerit cõſilium: habeo.i.ſcio optimã rõnẽ.ſ.extorquẽdæ pecuniæ.hercle tamẽ.i.q̃uis obſtructa ſit mihi altera uia & occluſa. tamen hac uia ut opinor retraham.i.reuocabo reducam ad me illud idem argentum fugitiuum quod me tãtopere fugit ut id aſſequi non poſſim.& de argento iocularitet & ſeruili more tanq̃ de homine dicit.

✠ i Llud.Nã qd' de argento &c.ſic qdã iterꝑtatus eſt nec inepte meo quidẽ iudicio.Nã nihil ẽ qd' ſperẽ me poſſe fallere.hæꝝ:imo ad hoc redactus ſum ut triũphi loco habeam malũ fugiſſe:ideoq; ait Triumpho ASCEN. ſi licet me latere tecto & abſcedere ipunẽ.Si tamẽ textus hẽt nõ ſi licet ſed ſcilicet ironia eſt.

n Vlla mihi &c.Hic nimia cliniæ lætitia exprimit de recognita antiphila q̃ lætitia pculſus uix poteſt adduci a ſyro ut clitiphoni ſuccurrat.Cli.iã nulla tãta res põt iteruenire mihi.i.accidere.& qd' dr̃ ſubuenire licet nõ ꝓprie in eo ſignificato.poſthac.i.poſt hoc tp̃s.q̃ afferat mihi ægritudinẽ.i.aĩ moleſtiã. tãta.i.adeo magna.hæc lætitia eſt oborta.i.enata mihi uel erupit.nũc dedo me patri.i.cõuerto me uel trado me GVI. Obortus
totum in patris poteſtatem hoſtium more qui de uictoria deſperantes ſe in hoſtium poteſtate dedunt.ut.i.ita Dedere
q̃ iã ſim frugalior.i.tẽperatior.modeſtior.quã uult.q.d.officio meo & mea frugalitate eius uoluntatẽ uicã. Frugalior
Sy.nihil fefellit.i.ego bñ dicebã & uere uel non erraui cũ ita eẽ iudicaui.nã hæc res nõ me fallit quã nõ ignoto ſeu quæ me nõ latet.non ꝑterit nõ fugit.quãtũ audio.i.intellgio uerba huius cliniæ Antiphila agnita ẽ.i. recognita a parentibus.hoc autẽ apud ſe dixit.deinde cõuertit ſermonẽ ad cliniã & inqt.lætor iſtud obtigiſſe.i.cõtigiſſe eueniſſe ſucceſſiſſe tibi ex tua ſnia.i.ut tu uolebas.ubi dici inepte ſolet ad tuũ gratũ ad tuũ placitũ
Cli.o mi ſyre obſecro audiſti ne rẽ totã ut facta eſt de agnitione filiæ.Sy.qdni.i.cur nõ audierim q̃affuerim. Aeque ꝑ
uſq;.i.aſſidue.una.i.ſimul cum parẽtib⁹.Cli.cui homini audiſti qcq̃ cõmodi.æque.i.ita eueniſſe ut ſup. mihi. ita

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

CALPH. ¶ Meapte. cũ abltõ parelcon additũ ut nſapte. Cato tamẽ poſuit mihipte pro mihiipſi. ¶ Dignã. q. h. amica etſi ĩpudica eſt dũmodo amatori placeat ab eo cõmendatur amore eũ ĩpellente. ¶ Da te. duæ ptes orõnis Cice. Da te hoĩ. Dare ẽ qđ repetas: dedere ẽ ad perpetuũ. damus & amicis: dedimus tñ hoſtibus. Nã amici iuſta & honeſta petitio. ſuccurrendum eſt amico nequid illi incõmodi accidat. ¶ Amici. melius q̃ ſi dixiſſet clitiphonis & amicus animi eſt. Amator uero corpis: & amator eſt ad tps. amicus qui perpetuo amat. ¶ Neqd. d. a. apoſiopeſis. ¶ O iuppiter. Exclamatio terribilis pene ex nimio gaudio deſipiẽtis. ¶ Nubet mihi. hinc oĩs lætitia depẽdet. ¶ Interloquer hoc loco iter nõ auget queãdmodũ in uerbo intercipit. iterbibit. ẽ autem iterloqui ĩpedire & interpellare loquẽtẽ. ¶ Fer me. i. tolerat tolerandus eſt qui ex amore deſipit quia amor & odiũ ut teſtatur A. Gelius duæ ſunt ferociſſimæ affectiões. ¶ Hercle. u. uero ut plurimũ ironiæ cõuenit. Vir. Egregiã uero laudẽ & ſpolia ampla refertis. Sane & uero & pnunciãdi adiumẽta & ĩ uerbis negatiõe nẽ hñt licet cõfeſſionem afferre credantur. ¶ Hoc non ages. i. audies. In andria: hoccie agis. ¶ Inq̃. uerbũ hoc ui iterdũ maximã hẽt ad adhortationẽ. Et uidendũ ẽ & uide: magna aggreſſuris dr̃: & inq̃ utimur nõnunq̃ ĩ repetitiõe ſupradictorũ. ¶ Noſter cũ ſtomacho. ¶ Si. ab. recte abduxeris. Nã abducitur pprie qđ alienũ. ¶ Quo ore. ſic dicim⁹ qñ aliqd pudendũ cõmittimus. ¶ Appellabo. ſi duxero bacchidẽ. ¶ Quinimo. cautus ſeruus ea admonet q̃ nõ erũt aduerſa nuptiis.

Dare
Dedere
Amicus
Amator
Interloq
Fer me
Vero
Virgilius
Abducer

Sy. nulli. cli. atq; ita me dii amẽt ut ego nunc non tam
Meapte cauſa lætor: q̃ illius quã ego ſcio eſſe honore
Quouis dignã. Sy. ita credo. ſed nũc clinia age.
Da te mihi uiciſſim. nã amici quoq; res ẽ uidẽda ĩ tuto
Vt collocet. neqd de amica nũc ſenex. cli. o iuppiter.
Sy. qeſce. cli. antiphila mea nubet mihi. Sy. ſiccine.
Interloqre mihi: cli. qd faciam mi ſyre: gaudeo fer me.
Sy. fero hercle uero. cli. deorũ uitã adepti ſumus.
Sy. fruſtra opinor ſumo hãc operã. cli. loquere audio:
Sy. at iã hoc nõ ages. Cli. agã. Sy. uidendũ ẽ inq̃. amici
Quoq; res clinia tui in tuto ut collocet. nam ſi nũc a
Nobis abis. & bacchidem hic relinqs. nr̃ ſenex reſciſſe
Ilico eẽ amicã hãc clitiphonis. ſi abduxeris celabitur
Itidẽ ut celata adhuc eſt. cli. at enĩ iſtoc nihil eſt magis
Syre meis nuptiis aduerſum: nam quo ore appellabo
Patrẽ mihi dare uxorem cũ uiderit me habere amicam:
Tenes qd dicã: Sy. qdni: cli. quid dicam: quam cauſam
Afferã: Sy. qn nolo mẽtiare: aperte ita ut res ſeſe habet

GVI. Sy. nulli audiui ita quicq̃ cõmodi eueniſſe. Cli. atq; ita me dii amẽt. affirmãdi ſeu iurãdi eſt hic modus ſatis comicis familiaris hoc eſt dii me ament me ita ut ego nũc lætor. nõ tam meapte. i. meaipſius ſeu meamet cã. iuenitur & meapte & meopte. ſuapte & ſuopte tuapte & tuopte nſapte & nſopte. uſapte. & uſopte ĩ tribus generib⁹ ſed dũtaxat ĩ cãu abltõ: licet Cato poſuit mihipte pro mihiipſi. Vt ergo lætor nõ tã meapte cã q̃ cã inq̃ illius. ſ. antiphilæ: quã antiphilã ſcio eẽ dignã. quouis. i. quolibet honore. i. meruiſſe quẽlibet honorẽ. Sy. credo ita eſſe ut ais: ſed o clinia age nũc. i. eia hortãtis ẽ. uiciſſim. i. e diuerſo cõtra uice tua. da te mihi. i. obſequere mihi: & mihi morẽ gere ut tibi ſum obſecutus. nam quoq;. i. ẽt res. i. cã negociũ amici. ſ. clitiphonis eſt uidenda. i. puidẽda. ut collocetur. i. cõſtituatur ĩ tuto. hoc ẽ ut careat piculo culpatiõis & ignominiæ uidelicet. neqd. i. ut ſenex chremes nõ ſciat ſup. aliqd nũc de amica. i. de bacchide q ſit clitiphonis amica. Cli. o iuppiter exclamatio uehemẽs ĩ ſyrũ tanq̃ aliqd dixiſſet qđ uideretur deſipiẽti uergere ĩ nuptiarũ ĩpedimẽtũ. Sy. qeſce. i. ne iraſcaris ita: ſis quietus & expecta q̃ reliqua ſunt. Cli. antiphila mea nubet mihi. i. mihi deſpõdebitur & nuptiis copulabitur. Sy. ſiccie. i. utrũ. iterloqris. i. ĩpedis iterpellas me loqntẽ ſic interloqris inqt q̃ſi loqris. iter me. i. iter meũ ſermonẽ illũ iterrũpẽdo & ĩ eius medium te iterponẽdo. Cli. o mi ſyre qd faciã gaudeo hoc ẽ nimio gaudii affectu ſũ pculſus. fer. i. tolera. me. i. mea uerba ĩcõſiderata & modũ me hñdi. Sy. hercle uero. ironiæ uero aliqd hẽt hic. fero. i. tolero te. Cli. ſumus adepti. i. ego ſũ adeptus uitã deorũ q̃ lætitiæ plena ẽ & fœlicitate. nulla admixta triſtitia. & ẽ hypbolicus ſermo: ab effectiõe pcedẽs. Sy. opior q ſup. fruſtra. i. ĩefficaciter. ſumo. opam. i. q uulgo dr̃ capio pœnã: cũ tñ pœna dũtaxat dicatur de punitione. nã ut uult Priſcianus ĩ prio a pœna œ diphthõgo ĩ u mutata deducitur punio: & iõ nõ ẽ dicẽdũ: ſũpſi magnã pœnã p te. ſed potius tua cã multos cœpi ſeu ſumpſi labores: aut plurimũ tui cã laboraui. opa ãt dr̃ opatio: labor: iduſtria. ideo ſic itellige. fruſtra ſumo opam. i. fruſtra laborabo ſermonẽ apud te facere cum tu gaudio deſipiẽs aures mihi nõ præbeas. Cli. loqre. audio te. ſ. i. aures pbeo tuis ſermonib⁹. Sy. at. i. ſed iã. i. ſtati nõ ages hoc. i. nõ me audies. Cli. agã. i. te audiã. Sy. inq̃. i. dico repeto q uidendũ ẽ. i. pſpiciendũ ẽ. ut quoq;. i. ẽt res amici tui. ſ. clitiphonis collocetur in tuto. ut expoſitũ eſt intellige. nã ſi nunc abis. i. diſcedis a nobis & relinqs hic bacchidẽ. ilico. i. ſtatim. nr̃ ſenex chremes reſciſſet. i. cognoſcet tãq̃ rẽ ĩopiatã hanc bacchidẽ eſſe amicã clitiphonis. ſi abduxeris. i. ſi tecũ duxeris & a nobis remoueris. itidẽ. i. ſimiliter. ipſa celabitur eſſe amica eius. ut. i. ſicut. adhuc. i. hucuſq; ſeu hactenus celata eſt. Cli. at enim. i. ſed certe. o ſyre nihil eſt magis aduerſum ĩ cõtrarium meis nuptiis. iſtoc. i. iſta re quam mones. Nam quo ore. i. q̃ frõte: quo aſpectu. quo uultu q̃ facie appellabo patrẽ meũ ubi dixero bacchidẽ: tenes. i. ſcis. ne quid dicã. i. dicere debeam. Sy. qdni. i. cur nõ teneo: Cli. qd dicã: quã cãm afferã prĩ pter quã abduxerim eã mecũ. Sy. petis ſup. qd dices: nolo q ſup. mentiare.

Meapte & Meopte cũ ſimilibus
Cato
Viciſſim
da te mihi
Pœna
Opera
Reſciſco
Adhuc
Os oris

Narrato.

CALPH. ¶ Bonã atq;. i. ironicos legendũ. ¶ Vt celet ſenẽ ueſtrũ. dicimus enim celo tibi hanc rem: & celo te hac re: celo te de hac re intelligẽdum: celet ſenẽ de bacchide. ¶ Prodis. pdere pprie ad parentes refertur: ſed nõnunq̃ ad eũ cui res alterius demãdata eſt: & cuius cõſilio alter regitur. alii legũt pdis huic conſilio palmã do trãſlatio a uictoribus quibus dabatur palma. cõtrariũ eſt huic illud. Do manus. ¶ Meam eẽ credet. neceſſario ſi chremes bacchidẽ gnati amicã nõ crediderit: cliniæ eſſe crediderit. ¶ Cõmittet. bñ de filia cõmittet dixit quia proprie magna cõmittimus & ea ſecundũ Donatum quæ ſalutẽ in dubio hñt. ¶ Quid malum. malum iterie ctio eſt iraſcẽtis. ¶ Me ætatẽ. poſuit pro diu. alibi. Iamdudum ætatẽ lites factæ inter eos. ¶ Vnus eſt dies. aſſignat tps pro ratione. nõ uult chremetẽ diu credere bacchidẽ cliniæ eſſe amicam. ¶ Pax aduerbium comicum: & ſignificat tantum.

Cælo tibi hãc rẽ
Celo te de hac re
Prodere
Cõmitter
Pax aduerbium

Narrato. Cli. quid ais: Sy. iubeo illã te amare: & uelle
Vxorẽ hãc eſſe clitiphonis. cli. bonã atq; iuſtam rem
Oppido ĩperas: & factu facilẽ: & ſcilicet iam me hoc
Voles patrẽ exorare ut celet ſenem ueſtrum.
Sy. immo ut recta uia rem narret ordinem omnem.
Cli. hem ſatin ſanus es & ſobius: tu quidem illum
Prodis plane: nã qui ille poterit eẽ in tuto: dic mihi:
Sy. huic quidẽ cõſilio palmã do: hic me magnifice
Effero: qui uim tãtã ĩ me & poteſtatẽ hẽam tãtæ aſtutiæ
Vera dicendo: ut eos ambos fallã: ut cum narret ſenex
Veſter noſtro iſtã eẽ amicam gnati: nõ credat tamẽ.
Cli. at enim ſpem iſtoc pacto rurſum nuptiarũ omnem
Mihi eripis: nã dũ amicã hãc meã eſſe credet: non
Cõmittet filiã: tu fortaſſe quid de me fiat paruipendis
Dum illi cõſulas. Sy. quid malũ: me ætatum
Cẽſes uelle id aſſimularier: unus eſt dies dum argentũ
Eripio: pax nihil amplius. cli. tantum ſat habes:
Quid tũ quæſo ſi hoc pater reſciuerit: Sy. quid ſi redeo

GVI. narrato aperte. i. clare: ut queãdmodũ res ſe habet. Cli. Quid ais. i. dicis. Sy. iubeo. i. uolo te amare. i. q tu ames illã Antiphilam. & uelle idest q tu uelis habere eam uxorem: & iubeo inq̃ te dicere ſupple patri tuo hãc. ſ. bacchidem. eſſe clitiphonis: ideſt amari a clitiphone. Cli. imperas. i. præcipis: ſuades. rem oppido. i. ualde bonam & honeſtam per ironiam dicit quaſi dicat ualde malam: & inhoneſtam: & imperas inq̃ rem facilem factu. i. ut fiat. ironicos legendo & hæc particula & hic indignanter poni põt ut ſiquis dicat: & quis eſt qui male de me loqui poſſit. ſcilicet hic ponitur ironice quaſi quod dici ſolet deus ſciat. ut alibi. id populus curat. ſ. & Vir. Scilicet his ſupis labor ẽ. iã uoles me exorare patrem hoc. i. uoles me pſuadere patri hoc. exoro enim te ſignificat perſuadeo tibi: & exoro uitã ſignificat ĩpetro. interdum ambo accuſatiui: tam accuſatiuus perſonæ q̃ rei iunguntur ſimul cum eo ut hic uoles ergo me exorare patrem hoc ut pater meus celet ſenem ueſtrum. ſ. chremetem: Dicimus enim celo te hanc rem celo tibi hanc rem: celo te hac re: & celo te de hac re. Sy. immo. i. ſed ego uolo ut recta uia narres omnem rem ordine. i. per ordinem & tractu ac tenore ſuo non deflectendo a uia recta. Cli. hem indignantis eſt. ſatis ne es ſanus ideſt ſane mentis. aut ſobrius ideſt non temulentus: quidem ideſt certe. prodis ideſt quod dicunt inepte tu incuſas illum clitiphonem plane. i. clare omnino. Nam dic mihi. qui. i. quo modo ille clitipho poterit eẽ in tuto. i. ſine periculo cognitionis totius facti. ſ. dixero patri meo eam eſſe clitiphonis. nam ſenex ſenem nõ celabit. Sy. equidem ironicos legat equidem do palmam huic conſilio. i. aſſentio: more paciſcentiũ qui aſſentientes palmas porrigunt ſeu pſtant. hic in hac fictione. Effero. i. extollo eueho me. magnifice. i. excellenter & quod dici ſolet. ego bene hic me appo qui. ſ. ego habeam tantam uim. i. tantam efficaciam in me. & qui habeam inq̃ poteſtatem tãtæ aſtutiæ. i. uerſutiæ: cautelæ: doli. dicendo uera. ut fallam. i. decipiã. ambos iuuenes ſ. poteſt etiam referri ad ambos ſenes. ut. i. ita. q. cum. i. q̃uis. ſenex ueſter. ſ. menedemus dicat noſtro ſeni chremeti. iſtam. ſ. bacchidem eſſe amicam gnati ſui uidelicet. tuam tamen non credat ideſt reuera ſciat cõtrarium quaſi dicat in quo decipietur uel erit pulchra ut dici ſolet deceptio ubi quis ut credit non decipitur. quod ita erit ĩ tuo patre quem putas iri falſum. Cli. at enim ideſt ſed certe. eripis ideſt aufers mihi rurſus iſto pacto: ideſt iſto modo omnem ſpem nuptiarum. Nam dum credet ipſe chremes hanc bacchidem eſſe amicam meam. non committet: ideſt non credet: non tradet: non collocabit nuptui mihi filiam ſuam antiphilam. Fortaſſe tu ſyre paruicuras: ideſt paruipendis. parum curæ habes quid fiet de me. dum: ideſt dummodo. cõſulas ideſt prouideas illi clitiphoni. Sy. Quid malum eſt hic. interrogatio iraſcentis ut prius ſatis diximus. & eſt quod dici ſolet quid malæ gratiæ: cenſes: ideſt putas me uelle id ſcilicet de bacchide. aſſimularier: ideſt fingi. tandem ideſt poſt multum temporis: uel uſq; ad multum temporis: uel ſi mauis cape tandem ut habeat urgens quidam & accelerans ut ſæpe oſtendit. deinde ſe non uelle id diu aſſimulari unus eſt dies pax. ideſt tmmodo aduerbium comicum: ut Priſcianus habet. nihil amplius. ideſt nihil ultra peto ſimulari præter unum diem. dũ ideſt q̃diu. eripio: ideſt aſtute ſub duco argentum quod clitipho promiſit bacchidi. Cli. dicis unum eſſe diem tantum per quod oſtendit pax ſignificare tãtum quod tibi parum uidetur ſatis habes: ideſt quod dici ſolet tu habes bonum tempus: uel tibi ſufficit dum iſtum diem habes in quo argentum extorqueas. quæſo quid tũ. ideſt deinde ſequetur ſupple ſi pater clitiphonis reſciuerit hoc: ideſt hanc ſimulationem ad eum decipiendũ.

Oppido
Valde
Scilicet
Virgilius
Exorare
Celare
Dare palmam
Efferre
Paruicurare
Eripere
Sat is hẽs

VNIVERSIDAD
D SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

CALPH. ¶Si nūc. c. r. uerbū uſitatū in eos qui ſubtimidi in re pagenda ſemper dicere ſolent quid ſi hoc uel illd accideret. ¶Age. a. uox cōſētiētis: & q uictus ē rōnibus callidi ſerui. ¶Opti e. e. paſceue ē alteri⁹ ſcænæ.

Atis. p. p. Reſtat ad fallaciā & ad extorquendū argentū: ut bacchis irata a ſyro placet: & ad menedemū traſeat. Satis. p. meretricis cōqueſtio exprimit cuius tota indignatio dependet ex nō tradita pecunia. ¶Huc. i. iducit aliquis cū uerbis alterius decipi. In andria: Vide quo me inducas. ¶Promiſſa Cice. Pro miſſa tua memoria teneas. aliter accipitur: quū dicimus ꝓmiſſa barba. nā promittere ē polliceri & ad magnitudinē nutrire. Plau. Capillū ꝓmittā. ¶Pol licit⁹. pollicemur magis ſpōte: ꝓmittim⁹ ro gati. ¶Promiſſa. dr̄ ꝓmiſſū: & ꝓmiſſio. pro miſſio & pollicitatio eādē ui hn̄t. ſed polli citatio maioris aſſeueratiōis ē. ¶Veniā. ſ. u. pulchra ꝓmutatio eiuſdē uerbi ꝑ tpa: q con uenit iratis. ¶Spe. p. a. qd̄ ē corpis. ad cruci atū ai tr̄aſtulit. ſupra uiſum ē q̄ torquant amā tes i amicaꝝ expectatione. ¶Ac nō. u. mira meretricis calliditas exprimit: iam excogita uit queadmodū ſyrus uideat apud clitipho nē uan⁹ & mēdax: ex quo ab illo uerberet.

Cicero / Promittere / Polliceri / Promiſſū / Promiſſio / Pollicitatio

Ad illos qui aiūt: qd ſi nūc cælū ruat? Cli. metuo
Quid agā. Sy. metuis? quaſi nō ea poteſtas ſit tua
Quo uelis in tpe te ut exoluas: rē facias palā. Cli. age
Age traducat bacchis. Sy. optime ipſa exit foras.

Bacchis. Clinia. Syrus. Phrygia. Dormo.

Atis pol proterue me ſyri promiſſa huc
Induxerūt: decem minas: quas mihi dare
Pollicitus eſt. q̄ ſi is nūc me decepit: ſæpe obſecrās
Me ut ueniā: aut fruſtra ueniet: aut cū uēturā dixero
Et conſtituero: quū is certe renūciabit: & clitipho
Cum ſpe pendebit auimi: decipiā: ac nō ueniam.

GVI. Sy. indignatus tot repetionibus cliniæ dicentis. ſi hoc ſi illud & c. uſus ē uerbo uſitato i eos q ſubtimidi i re pagēda dicere ſemp ſolēt. qd ſi hoc qd ſi illud accideret. & oñdit ſuo riſo talia dicta eē ridicula qualia ſunt ea q̄ dicit. qd ſi redeo ad eos qui aiūt. qd ſi cælū ruat. i. labat deorſum qd̄ dictū ē ridiculū dictu & oñdēs talia eē rīdēda. Cli. metuo. qd agā. q. d. neſcio qd tuto debeā ager. Sy. aufert ei talē metū dicēs poſſe ſe exoluere tali metu cū uolet: cū tātope ſi ſit carus: metuis. i. dicis q̄ metuis qſi: hæc particula hic ponit ironice ut ſæpe. i. qſi dicas q̄ ptās tua n̄ ſit ea. i. tāta ut exoluas. i. liberes te prſus eo. ſ. metu quo dicis te metuer ēti quo tpe uelis te exoluere. ſ. Deinde rogat eū ut ſuā detegat uolūtatē ſit facturus necne faciās palā. i. manifeſtes rē. i. qd̄ facturus es an ſis abducturus bacchidē an nō. Cli. age age hortātis ē. Bacchis traducat. i. deducat ad me ut celet itidē ut adhuc celata ē. Sy. optime. q. d. opportune ipſa bacchis. exit foras. i. e domo Chremetis in qua erat. ē aūt hoc dictū pareſceue. i. ꝑparatio ad ſequentem ſcænam.

Exoluere

ASCEN.

Vi æque audiſti & c. ubi textus hēt cōmodius. & cōmētariū cōmodi. alii legūt cōmode. ut ſit cui audiſti æquæ cōmode qcq̄ eueniſſet. Illa uero exclamatio. o iuppiter. poti⁹ geſtiētis & exultātis q̄ idignātis ē. Nā ad ſyri uerba aium nō aduerterat. Quod ſyrus indicat dicēs qeſce ut mihi auſcultes. & manifeſtius ſequētia idicāt. Illud Bonā atq̄ iuſtā & c. citra ironiā legēdū idicāt ſeqntia. At illud uera dicēdo ut eos ābos fallā. nullo mō de iuuenibus itelligi pōt. Nā alter iuuenū hoc audit. ꝑterea hoc argumēti ē qa chremes putabit menedemū decipi. licet menedem⁹ uere dicet bacchidē clitiphōis amicā nō hēbit fidē: itaq̄ decipiet. At ubi menedemus a chremete ſe deceptū putabit tū primū capiet: quā rē ēt ſyrus ꝑ ſeqntia declarat. Illud aūt: Rem facias palā itelligo ut doceat ſyrus quō ſe clinia exoluat: utpote ſi faciat rē palā. i. oia q̄ tecta erāt conſilia reuelet.

Atis pol & c. In hac ſcæna ut ſyri fallacia expleat & pecunia extorqat bacchis irata a ſyro placatur & ad menedemū trāſit. Bac. pol. i. ꝑ pollucē ſatis ꝑterue. i. ſatis iniurioſe ſeu contumelioſe aut ſatis ridicule ac irriſorie aut ēt ſatis iportune. ꝓmiſſa. i. ꝓmiſſiones ſyri adduxerūt me huc ad clitiphonē. pp ſupple decē minas. i. libras q̄s pollicitus ē. i. ſpōte ꝓmiſit dare mihi. Promittimus rogati: pollicemur ultronei. Promittere ēt ſignificat aliqñ ad magnitudinē nutrire: ut ꝓmiſſa barba. i. plixa qſi ꝑcul miſſa. Quod. i. ſed ſi is ſyrus nūc decepit me ipſe ueniet ſæpe fruſtra. i. icaſſū obſecrās me. ut ueniā ad clitiphonē. aut cū dixero. i. promiſero. & cōſtituero. i. cōfirmauero qſi ſtatuero cū eo me uenturā. i. q̄ ueniam cū. i. qñ is ſyrus renūciarit. i. retulerit ei clitiphoni. certe. i. pro certo. & cū. i. qñ clitipho pēdebit ai. i. ſollicitus erit & anxius. ſpe. i. expectatiōe ut ſunt ii qui expectant qbus expectatio maximam affert anxietatē. Dicimus aūt ꝓprie aio pēdeo. i. ſum ſollicitus uel dubius qſi ſuſpenſum aium gerēs. Figurate aūt interdū dr̄ pēdeo animi ſicut pſtans animi. diſcrucior ai ꝑ aio. Celius ad Ciceronē. Neſcio ego quidē uehementer animi pendeo: fortaſſis etiam interpretari poſſet. cum pendebit. i. erit in ſuſpenſo ſpe animi. decipiam ego bacchis ac non ueniam ut ego promiſeram.

GVI. ſ Proterue

Pendere animo

Syrus mihi

CALPH. ¶Mihi. in meā ultionē. Virg. Poſt mihi nō ſimili pœna cōmiſſa luetis. ¶Pēdet. p. pſoluet. Virg. Tū pē. pœnas Cecro. i. ¶Satis. ſ. hoc cū riſu ꝓnūciādum. ¶Scite. pulchre. In andria: Scitus puer. n. c. ¶Promittet. ſ. uēturā. ¶Hāc. c. i. hāc & ad cōtemptū: & ad odiū dixit. hn̄t enim iſta ꝓnoia quādam emphaſim. ¶Pol. i. c. hōiſtos qſi odioſos. In eunucho. Cū milite iſto. Virg. Aut qd petis iſtis. hæc enim ꝓnoia ſpernētis ſunt odi q̄ monſtrantis. ¶Dormiūt. ocioſi ſunt & negligentes. ¶Mea phrygia. hoc ē ꝓprie meretricis ultro exclu dere amātem & alium recipe. uel ſe ad aliū cōferre. ¶Phrygia. nomē a regiōe. ſicuti leſbia: andria: ſamia. ¶Quā uillā. uilla domus in agris quo ruſtici res ue hūt: & euehūt. Virg. Et iā ſumma ꝑ. u. c. ſ. Vte rer Varronis teſtimonio: ex primo de ruſtica ad fundaniā niſi notū eēt. ¶Ad. d. iducit memorē meretricē nec oblitā ubi ſit: & qd agat amās. nā huiuſcemodi mulieres nil ali ud agūt: nil aliud curant: q̄ quomō aliqd ab amātibus extorqueāt. ¶Curriculo. hoc loco aduerbiū: alias nomem. ¶Apud. e. m. hic lo eſt de quo ſupius ſyrus. nā miſerū quedā of fendit ibi militē eius nocte orātem. hæc arte tractabat uiꝗ. ¶Agitat. d. aliter agitat accipit cū dicimus agitat cōuiuia & dionyſia: & ali ter cū dicimus agitat uitia. Iuue. Hæc. e. n. a. u. d. l. ¶Quid hæc. i. tanq̄ de magno facinore dixit. nā i cœptare & icipe magnoꝝ eſt facinoꝝ. ¶Aſſeruari. cuſtodiri: uel melius ſuſpitioſe obſeruari: ut illud Virg. Quod. ſ. c. m. & ſy. ſer. ¶Mane. m. hæc ſingula uerba ſi diligēter notes ſyri magnā trepidationē idicātiō ſtatim de argēto mētionē fecit: i quo lis ois depēdebat iter ſyrū & bacchidē. Qui pro imo hoc loco ponit. ¶Quin repetit bacchis ſyri uerbum: ut mos eſt iratoꝝ. ¶Nō. e. in. fingit ſe nō magnope curare: ut hēat argentum: queādmodū faciūt hi q̄ defeſſi ſunt diu petēdo aliqd. ¶Sodes. blādiētis aduerbiū. ¶Quā rē. a. ſ. In andria. Vbi eſt illic ſcelus: & ad intellectum nō ad uerba redigit. nā ſcelus ſceleſtus itelligit & plus dixit q̄ ſceleſte: Vt tu nihi niſi. ſ. es. Mar. Non uitioſus hō es zoile: ſed uitiū. ¶Eho. ridicule additum: uel ſit eho loci aduerbium. ¶Argentum cudo. ioculariter dixit. cudi tur enim pecunia dum imprimitur.

Virg. / Pendere / Virgilius / Dormire / Villa / Virgilius / Curriculo / Virgilius / Martialis

Syrus mihi tergo pēdet pœnas. cli. ſatis ſcite ꝓmittit tibi
Sy. atqui tu hāc iocari credis: faciet niſi cauero.
Ba. dormiūt. ego poliſtos cōmouebo: mea phrygia:
Audiſti mō hō iſte quā uillā demōſtrauit carini?
Phr. audiui. Bac. ꝓxima eē huic fundo ad dexteram.
Phr. memini. Bac. curriculo ꝑcurre: apud eū miles
Dionyſia agitat. Sy. qd hæc icœptat? Bac. dic me hic
Oppido eē iuitā atq̄ ſeruari uerū aliquo pacto uerba
Me his daturū eē: & uēturā. Sy. perii hercle. bacchis
Mane: mane quo mittis iſtā nūc quæſo: iube maneat.
Bac. abi. Sy. qn ē patū argētū. Ba. qn ego hic maneo.
Sy. at qiā dabit tibi. Bac. ut lubet: num ego inſto?
Sy. at ſcin qd ſodes facias? Ba. qd? Sy. trāſeūdū tibi
Ad menedemū eſt: & tua pōpa eo traducēda eſt.
Bac. quā rē agis ſcelus? Sy. ego nunc argentum cudo

GVI. Sy. pēdet. i. dabit: luet: patiet pœnas. tergo ſuo. i. ſuo dorſo. mihi. i. i ultionem iniuriæ meæ. Dicimus enim pēdes mihi pœnas. uel dabis. i. pſolues & pœnis tuis mihi ſatiſfacies. Cli. Bacchis ꝓmittit tibi ſcite. i. pulchre ſe effecturam ut pœnas luas ſi eā fallas. Sy. Atq. i. ſed certe tu credis hāc bacchidē iocari. i. ioco dicere illa: faciet id qd̄ minat. niſi cauero. i. niſi ꝓuidero ut illi pecunia extorqat. Bac. dormiunt. i. ſunt ocioſi & negligentes clitipho & ſyrus neq̄ de pecuniis ꝓuidēt. & . q. d. ſurdos agunt ut Cice. in epiſtolis. Non oibus dormio. i. nō in oēs ſurdus ſum. pol. ego cōmouebo. i. excitabo iſtos per cōtemptū. i. ſyrū & cliniā o phrygia mea famula & eſt nomē a regione. audiſti ne mō. i. paulo añ. quā uillam. i. quam domū agreſtē carini. i. illius uiri. iſte hō de quo cōſtabat inter eas demoſtrauit. Phrygia famula. Audiui. Bac. Nōne inq̄ audiſti eā uillā eē ꝓximā huic fundo. i. huic pdio. Fūdus eſt pars agri. nam aget unus multos cōtinet fundos: ſed hoc eſt ſatis iculcatū ad dexterā. i. dextrorſum. i. uerſus pte dexteram. Phry. Memini. i. recordor eū demōſtraſſe ita. Bac. pcurre. i. ualde curre. curriculo. i. celerrime: ita ut ſit aduerbium: uel ſit ablūs a curriculū ꝑ curſu. añ Gelius. Nōne is curriculo & oleū petis. iō eleganter dicimus uenit ad me curriculo. i. qd̄ dici ſolet toto curſu. Miles de quo prius dictum eſt: qui noctem unā bacchidis orabat. agitat. i. celebrat. Dionyſia. i. orgia bacchi. hoceſt feſta bacchi quæ bacchanalia etiam dicunt. apud eū hoiem. ſ. qui demōſtrauit uillā. Sy. Quid hæc bacchis icœptat. i. de nouo molit & parat. Bac. dic me eē hic & aſſeruari. i. detineri & ſuſpitioſe obſeruari hic oppido. i. ualde. inuitam. i. malē cōtentam & cōtra uolūtatē. uerū. i. ſed. dic me eē daturā uerba his. i. decepturā hos qui hic me hn̄t aliquo pacto. i. aliquo mō. & dic me uenturā. i. iturā ad eū. Sy. pii hercle. o bacchis mane mane quo mittis iſtā phrygiā quæſo iube q̄ ſup. ipſa maneat. i. nō eat illuc quo iuſſa ē. Bac. abi. i. diſcede phrygia quo te iuſſi. Sy. qn. i. quin imo argētum eſt paratū. Bac. Quin. i. qnimo ego maneo hic. q. d. Quid dicis ut maneam: nō uides me maneō & idē uerbū. ſ. qn repetiit more iratoꝝ. Sy. Atq. i. ſed certe. iam. i. ſtatim. dabit tibi argētū. ſ. Bac. Vt lubet. i. quē admodū tu uis: det necne non curo amplius. Nū. i. nunqd. inſto. i. urgeo ut det: q. d. non. Sy. at. i. ſed ſcis ne ſodes. blandientis uerbum quaſi ſi audes qd facias. Bac. Quid faciā. ſ. Sy. Eſt ubi tranſeūdū. i. te oportet trāſire ad menedemū. & tua pōpa. i. tuus comitatus ancillarum eſt tibi traducēda. eo. i. ad menedemū. Bac. O ſcelus. i. o tu ſceleſte. ſed uocauit noie uitii ut eius improbitatē aggrauet. quam rē agis. i. qd moliris aut qd dicis. Sy. ego cudo. i. extorqueo argentū. ægerrime. quaſi ſi ego fabricarē illud. nam ꝓprie cudit argētū dum imprimit. Cudere

Fūdus & Ager / Percurrere / Dionyſia / Oppida

u

VNIVERSIDAD D SALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

Illudo te & tibi — CAL.℄Qui il.In andria.Adeon uobis uidemur eſſe idoneæ in qbus ſic illudatis.illudo in te &ſeptimo caſu:& illudo in te actō dicimus:ſed inſupuacuū eſt ut ſit qbus dr̄ quoqꝫ illudo te tibi.℄Non.t.eſt.ſic dr̄ qñ ali qd ſit nō ſine magna rōne.℄Hic.i hac re:ut ad menedemum traducar: & eſt cum interrogatione legēdū:ita ut neget nō ueniſſe ea gr̄a.℄Eat.cito flectit:& qa mulier & meretrix:quæ trahit minimo lucello.℄Quiob rē.dromo:utpote tardiuſculus nō itelligit ſyri cōſilium.de eo ſupius ille cliniæ ſeru⁹ tardiuſculus ē.℄Dānū.dānū rei eſt.malū uero hoīs.pſoluet chremes argētum ex fallacia ſyri.qd̕ erit maius dānū ꝗ ſi pmāſiſſet mere trix.℄T u.n.q.ſ.In eunucho.Tu pol ſi ſa.q.ſ.n.nō poſſum⁹ neſcire qd̕ ſcimus:ſed ita ut Virgilius cōcordia diſcors.Virg.Sequitur qꝫ ſe.℄Ne/ Quod ſciſſcis neſcis q.ſ.ſ.hoc ē qd̕ dr̄ qd̕ ſcis neſcis:puer biale ē:& multū apd̕ dialecticos tractatū:ut facio & nō facio:& amicus ſum & nō ſum:& audio & nō audio:& cætera huiuſmodi.

i Ta.m.d.a. Hic ē trāſacta ſyri fallacia & tādē extorquet argentū &:ndē ē chremes q fuit in prima comœdiæ ptermiſeret eni menedemi:& eius uicē do let credēs bacchidē cliniæ amicā eē.℄Tātū m.pprius dixiſſet dāni niſi ad ægritudinem animi referas.℄Illāccine.hoc ē qd̕ ſupra di xi iſta pnoia afferre cōtemptum & odium.

Illu/dere GVI. qd argētū dē.i.tradā tibi.Bac.pu tas me eē dignā quā illudas.i.irrideas.Dici mus aūt illudo te & tibi & in te tā in actō ꝗ in abltō.Sy.hoc qd molior.ſ.nō eſt temere i.nō parat icōſulte:ſed īgenioſe.Bac ēt ne.i.utrū res ē mihi tecū hic.i.hēo hic tecū nego cii qcꝗ.Sy.minime.i.nō habes negociū me cū ſed reddo tibi tuū.i.qd tibi ē pmiſſum.Bac.Eat.Hic ē cōſenſio bacchidis ut ad me nedemū eat.Eat inqt ipſonaliter.q.d.a me & a meis ancillis eat eo.Sy.Seqre me bac chis hac.heus uocātis pticula.o dromo ſer ue.Dro.Quis uult me.i.quis me petit.Sy.Syrus eſt q te uult.Dro.qd rei eſt.i.quæ res de nouo obūgit.Sy.traduce:pro traduc.p pere.i.feſtināter.hinc ad uos.ois.i.oēs ancil las bacchidis.Dro.qobrē.i.quare traducā.

Sy.Ne qras.i.noli qrere.& ipæ ancillæ ferār.i.afferāt ea quæ attulerūt huc ſecū.ſenex chremes ſpabit ſumptū.i.impēdiū eē leuatū ſibi.i.diminutū.abitu.i.diſceſſu harū mulierculaꝝ.Næ.i.certe.ille ſenex haud.i.non ſcit qñ Scire dāni hoc paululū lucri apportet.i.afferat ei.Tu dromo neſcis id.i.actu nō aduertis ad illud qd̕ ſcis.i.qd̕ mēte tua tenes.Nā multa ſcire nos expimur ad ꝗ nō oi tpe aduertim⁹ ſed illoꝝ admōiti paululū facile recordamur ſi ſapies.i.ſi eris ſapiēs uel ſapiēter ages.Dr.tu dices me eē mutū adeo ſū taciturus neqꝫ uerboꝝ qcꝗ emiſſurus.

✠ ASCEN. i Llud ſatis ſcite pmittit tibi.multi de ſyro itelligāt:ut ſit ad bacchidē(nō itelligētē tñ)cū irriſione dictū o bacchis ſyrus pmittit tibi ſatis ſcite tñ.Et qa ſyrus itelligebat id ironicos & cū irriſione dictū:ſubdit.

Atq tu hāc &c.In expoſitione illius.ego pol iſtos cōmouebo.ubi erat clitiphonē feci cliniam qa clitipho abſens uerbo bacchidis excitari nō potuit.Et ad finē ſcænæ.ubi repperi traduce.huc ad nos ppere.textus quē primū legi habuit:traduce hinc ad uos.Atqꝫ ita legēdū quoqꝫ iudico.Nā cū bacchis apud ſyri dños ſit.q poſſet.Sy.dicere traduce huc ad nos.Præſertim cū dromo ſit menedemi ſeruus quo traducenda erat bacchis At illud.Tu neſcis id qd̕ ſcis dormo.mallē ſic iterpretari ut uulgo dici ſolet.non me tñ uidiſti Dromo tu neſcis.i.geras te taciturnum.pīde atqꝫ neſcias qd̕ ſcis.hoc ē diſſimulato qd̕ ſcis. Nam qd̕ actu non aīaduerterit:ſatis abſurde intelligit.Cum maxime memorem eſſe expediat eum qui callide diſſimulabit.

GVI i Ta me dii amēt &c.Hic ſyri fallacia ſuū ſortit effectū:& tādem a chremete extorquet argētū.Chre.Dii amēt me ita ut me miſeret.i.miſericordia moueat uicē menedemi.i.pp fortunam menedemi.uel po Vicē tius uicē menedemi.i.loco menedemi.Eodē genere dicendi Cice.utit ad Lentulū.Noſtrā inqt uicē Cicero ultus eſt ipe ſeſe.i.puniuit ſeipm.uice.i.loco nr̄i.Itaqꝫ ſic cōtinua.Dii me amēt ita ut me miſeret uicē p uice.hoc ē loco menedemi.q.d.cā ſua me miſeret tātū mali deueniſſe ad eū ut tāta illa familia ſit alēda.Illāccine.i.utrū oportet ſup.aut neceſſe:ſeu opus eſt alere.illāc per cōtēptū & odiū dicit pro illā mulierem bacchidem.

Quod tibi dem.Bac.dignā me putas quā illudas:
Sy.nō temere eſt hoc.Bac.etiā ne tecū hic res
Mihi eſt?Sy.minime.tuum tibi reddo.Bac.eatur.
Sy.ſequere me hac:heus dromo.Dro.qs me uult?
Sy.ſyrus.Dro.qd eſt rei?Sy.ad nos ancillas oēs
Bacchidis traduce huc ad uos ppere.Dro.qobrem?
Sy.ne quæras:& ferant quæ ſecū attulerūt huc:
Sperabit ſumptum ſibi ſenex leuatum eſſe
Harum abitu:ne ille haud ſcit hoc paululum
Luctri quantum ei damni apportet.tu neſcis:id
Quod ſcis dromo ſi ſapias.Dro.mutum dices?

Chremes.Syrus.ſeruus

i Ta me dii amēt ut nūc menedemi uicē miſeret
Me tātū deueniſſe ad eū mali:illāccine mulierem

CALPH.℄Cū.i.ſ.cū ſtomacho dixit:id qd̕ ſupius facete ſyrus pōpam appellauit.℄Ita.m.d.uix ī primis ex plebile deſideriū illius rei eſt:quam diu optauimus:ſed eius poſtea in dies paulatim nos ſatietas capit.℄Nec ſ.m.qd̕ plus eſt:& ad pdigalitatem accedit.℄Eccū:in Andria.Atqꝫ eccū ui.ſupius dixi:eccū ellū reſolui per aduerbia:nō p pnoia ſed tñ ſecūdum Donatū:Eccū qſi ecce eū ueteres dixerūt.:ccū ellū:qd̕ aptius ſignificat ecce eum:ecce illum.℄ Ceſſo.h.ado.qſi de improuiſo alloqui:aggredi. In andria.Hic ſi me impatum nunc adortus eēt.Adoriri dicit qui ex inſidiis repēte inuadit.dictum ab eo qd̕ corpa aggrediētium exurgāt ſubito:atqꝫ ī Adoriri creſcāt.℄Hē.interiectio læti:alias pturbati.

℄T e.m.i. Lau.ual.uir oīum nr̄æ ætatis eru Lauré.ua. ditiſſimus dicit:dudū & iādudū de puo tpe Dudum dici unius horæ aut ſemihoræ:aut duaꝝ ho iādudū rarū:uel ad ſūmū qtuor.ſed Dona.illud Terētianū exponēs:Iādudum ætatē iter eos factæ lites ſic inqt:qa iādudū finitæ moræ eſt:addit ætatem:ut oſtendat multū abiiſſe tpis ut factū eſt.Iādudū ætatē pro lōginquo tpe. Lucil.Vt multū mēſeſqꝫ dieſqꝫ nō tñ ætatem Lucilius ætatē diu lōginquoqꝫ tpe ac plixo:ut ē ætas & quæ ſequūt.℄Videre egiſſe.colligit hoc ex uerbis ſyri a quo exoptaret.credebat eni ſenex ſe a ſeruo nō optari niſi gr̄a fallaciæ in menedemū.℄Ac factū.r.ſecure & cum magna audacia pnūciat:& plus eſt ꝗ ſi diceret feci.℄Bona.h.hercle ornatia pticula. In andria.Puer hercle eſt hoc loco pōt eſſe & ſit matiua.℄Caput.d.magni blādimēti ſignū qd̕ fit quotiēs ī re optata dño ſeruus ex ſententia obſeqt.℄Boni.a.nō dicit qd:ut eū lætiorē reddat & in ſpe magni boni detineat.℄Nō.h.u.negat ſe gloriari:& ſe ueridicū fatet:ut ii qui re magna pacta fingūt ſe nō gloriati:ut ſint maioris fidei & auctoritatis.℄Tui.c.hoc eſt qd ſupius ſyrus.Quod uim tātā in me & poteſtatem habeā tātæ aſtutiæ:uera dicēdo:ut eos ambos fallā.Inferius chremes nō credet menedemo bacchidem clitiphonis eē amicā.℄Immo.ſ.ſ.ſic dixit:ut q ſuſpicaret a chremete dictū:nimiū inqꝫ:nō ſerio ſed ioco.℄T uam u.ſ.neqꝫ hoc menedemo crediturus eſt chremes cū dicet inferius.Et illum aiūt uelle uxorem.

GVI. cum illa familia.i.cū tāto comitatu ancillarum.etſi.i.qꝫuis ſcio ꝙ ſup.menedemus non ſentiet onus tñ.ſ.hoſce aliquot dies.i.per aliquot dies primos.ita.i.adeo.filius fuit ei magno deſiderio.i.adeo deſiderauit filium.uerū.i.ſed.ubi.i.qñ uidebit tātos ſumptus.quotidianos.i.impēſas quotidie faciendas fieri ſibi domi.nec uidebit modū.i.finē fieri.rurſum denuo optabit ut filius abeat.i.diſcedat ab ſe.i.qd̕ dr̄ iepte de penes ſe.Eccū.i.ecce.hic ppe ſyrum optime.i.tēpeſtiue opportune. Sy.ceſſo.i.qd moror.qd tardo.adoriri.i.aggredi uerbis hūc chremetē.Chr.ſyre:uocādo pnūciandum.Sy.hē hic eſt uox læti:interdum pturbati.Chr.qd eſt.p pter qd me uelis & gaudeas mea pñtia.Sy.iādudū.i.lōgo añ tpe exoptabā.te dari.i.offerri obuiū mihi.Ch.Videre.i.uideris:cēſeris:iudicaris egiſſe iā neſcio qd cū ſene menedemo eū decipiēdo ut ego poſtulauerā.Sy.dicis me egiſſe aliqd.de illo.i.de illa re uidelicet de eo decipiēdo.qd dudū.i.pauloante:uel ſecundū Donatū lōgeante ſubaudi coicaueramus uel aliqd tale.nā hic eſt diſtinguēdū.Deinde ſubde.Reddidi dictū ac factū.i.& Reddere dixi & feci.uel ut dixi ſic effeci.Reddere enim aliqd dictū eſt illud dicere:& reddere factū eſt facere.ſolemus dictū ac fa enim ſic dicere.hoc tali die factū reddā.i.hoc a me tali die fiet.Ch.Bonan.i.bona ne fide.i.uere ne dicis?nam ctum fides eſt ut Cicero inquit dictoꝝ cōuētorūqꝫ cōſtātia & ueritas.Sy.hercle dico ſup.bona fide.& iurādo dictū Fides comprobat.Chr.Nō poſſum pati.i.non poſſum cōtinere.qn.i.ꝙ.nō demulceā.i.ſuauiter attractē tibi caput. Cicero O ſyre accede huc.i.ad me ut tibi caput demulceam & te aliquo munere donem.faciam tibi aliquid boni.p Demulce iſta re:ideſt pro iſta fallacia.ac lubens.i.& bono animo.Sy.at.i.ſed.ſi ſcias.ꝗ.i.quantū.ſcite:ideſt pulchre ingenioſe ſubtiliter uenerit mihi in mentem illud.ſ.quod poſtea eſt dicturus.nam interrupit ſermonē chremes. Scite Chr.uah:irridentis interiectio eſt hic.ſed tamen ioco eum illudit:nō ſerio.gloriare:ideſt gloria te extollis eueniſſe.ex ſententia.i.ꝙ eueneriṫ tibi ut uolebas.Sy.uero:ideſt ſed hercle non glorior.ſ.dico uerū:ideſt ueritatē Chr.Dic quid eſt?Sy.Clinia dixit menedemo hanc bacchidē eē amicā clitiphonis filii tui:& dixi inꝗ ſe cliniā adduxiſſe ſecū eā.ea gr̄a:ideſt ea cauſa.ne.i.ut nō pſentiſceres id.i.ut nō pciperes.Nā a pſentio tis adiuncta co ſit pſentiſco:qd̕ regit accuſatiuū ut ſuū uerbū:quia etiā pro primitiuo hic ponitur.Chr.Probe:ideſt rectæ excogitatū eſt.ſ.ut aliquid tale.Sy.Dic ſodes.i.ſi audes blādiētis pticula.q.d.ſed dic ſine fictione.Chr.inꝗ:ideſt Sodes dico tibi.ꝙ nimiū.i.plurimū uel ualde pbe actū eſt.Sy.Immo.i.ſed ſatis probe ſic actū eſt.ſed porro.i.deide. Porro

Alere cū illa familia:& ſi ſcio hoſce aliquot dies non
Sentiet:ita magno deſiderio filius fuit ei.uerū ubi
Videbit tātos ſumptus ſibi domi quotidianos fieri
Nec fieri modū:optabit rurſum ut abeat a ſe filius:
Sed ſyrum optime eccū.Sy.ceſſo hunc adoriri.
Ch.ſyre.Sy.hē.Ch.qd eſt?Sy.te mihi ipm iādudum
Exoptabā dari.Ch.uideris egiſſe iā neſcio qd cum ſene.
Sy.de illo qd̕ dudum dictum ac factum reddidi.
Ch.bona fide.Sy.bona hercle.Ch.nō poſſum pati
Quin tibi caput demulceam:accede huc ſyre:
Faciam tibi boni aliquid pro iſta re:ac lubens.
Sy.at ſi ſcias ꝗ ſcite mihi in mentem uenerit.
Ch.uah gloriare eueniſſe ex ſnīa.Sy.nō hercle uero:
Verū dico.ch.dic qd ē?Sy.tui clitiphonis eē amicam
Hāc bacchidē menedemo dixit clinia:& ea gratia
Secū adduxiſſe:ne tu id pſentiſceres.Ch.pbe.Sy.
Dic ſodes.ch.nimiū inꝗ.Sy.imo ſi ſcias:ſed porro

VNiVERSiDAD D SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

Petet
Poſcere
Poſtulare
Prorſus

CALPH. Iubebit. p. i. peti. petimus aliqd pcario. poſcimus īpioſe. poſtulamus iure. Prorſus. n. i. prorſus pro eo qđ eſt oino. ſūt q cōiunctionē uelint. uel prorſus certe: recte: uere: & dr̄ qſi porro uerſus. nā prſum eſt porro uerſum. i. añ uerſum. hic & pſa oſo quā nō iflexit cātilena. Hui. t. e. iteriectio mirātis. & hoc cum geſtu ſeruili & leuiori pſonæ cōgrue dictū. Argētū. d. ſ. a menedemo. iſerius chremes nō immemor uerborum ſyri menedemo dicet. & illū aiūt uelle uxorē: ut cū deſpōderim des q auꝝ & ueſtē atqꝫ alia quæ opus ſūt cōparet. Qui. pro quo. Nō. ſ. pprie dixit. ſpondet pr̄ puellæ: deſpōdet pr̄ adoleſcentis. in andria. Placuit. d.

Sponderi
Deſpōder

Fugitiuo. d. a. cōditione pſonæ cliniā uituperat. nā fugitiui pprie ſerui. uñ in edicto ædiliū curruliū. Titulus ē ſeruoꝝ ſinguloꝝ: quis fugitiuus erroue ſit: noxaue ſolutus nō ſit. Hoi fugitiuo. dr̄ hō fugitiuus & ſeruus fugitiuus nō fugitiuus ſeruus qa tunc ē ſup fluū ut teſtaṫ Quintil. Ego dicēdū ſeruus fugitiuus uel fugitiuus ſine additamēto. Nō e. p. Virg. Cōnubio. i. ſ. p. d. illa daṫ ppetuo quæ oēs annos cū marito exigit. Tua. m. uerba pbi uiri: q nō uult adhærere conſilio alterius in re nō pbabili. Cui. d. n. ſ. argumentū ab æquo: nō æquū: nō leges ipſæ cōcedunt: ut qs pr̄ filiā alicui ſpōdeat: deide deneget. Iſtuc. c. in re non pbabili: uult inire opinionē optimi ſerui: qui dño bona fide morē gerat: & pro uiribus obſequaṫ. Fiat q. a. aſtute & callide in oibus aſſentiṫ hæro: quia iā lenibus uerbis extorquebit argētū.

Virgilius

GVI. Poſtea auſculta id ſup. fallaciæ. qđ ſupereſt. i. qđ reſtat qd reliquū eſt ipſæ clinia dicet ſeſe. i. ſeipm uidiſſe tuā filiā antiphilā. dicet etiā formā. i. pulchritudinē eius complacitā eē. i. cōplacuiſſe ſibi. nā cōplaceo in præterito facit cōplacui & cōplacitus ſum p eodē ſenſu. dicet ēt ſe cupe hanc filiam tuā uxorē. i. p uxore ſua poſtq̄ aſpexerit eam. ſ. hoc eſt ſe uelle eā hr̄e uxorē ex quo eā aſpexit.

Cōplaceo

Auſculta quid ſupeſt fallaciæ: ſeſeipſe dicet tuam
Vidiſſe filiam: eius ſibi cōplacitam formam: poſtq̄
Aſpexerit hāc: ſe cupere uxorem. Ch. modo quæ
Inuenta eſt? Sy. eam equidem iubebit poſci.
Ch. quāobrē iſtuc ſyre: nam prorſus nihil intelligo.
Sy. hui tardus es. Ch. fortaſſe. Sy. argentum dabitur
Ei ad nuptias: aurum atqꝫ ueſtem qui compararet
Teneſne? Ch. compararet? Sy. idipſum. ch. at ego illi
Nec do: nec ſpondeo. Sy. non quamobrem?
Ch. quāobrem me rogas? homini dare illam fugitiuo?
Sy. ut lubet: nō ego in perpetuū dicebam aut illam illi
Dares: uerū ut ſimulares. Ch. nō mea eſt ſimulatio:
Ita tu iſtæc tua admiſceto: ne me admiſceas: egon
Cui daturus nō ſum ut ei deſpondeam. Sy. credebam.
Ch. minime. Sy. ſcite poterat fieri & ego hoc: quia
Dudum tu tantopere ſuaſeras: occœpi. Ch. credo.
Sy. cæterum equidem iſtuc chreme æqui boniqꝫ
Facio. Ch. atqui q̄maxime uolo te dare operam
Vt fiat: uerum alia uia. Sy. fiat: quæratur aliud. ſed illud
Quod tibi dixi de argento: qđ iſta debet bacchidi

Chr. modon. i. utrū dicis illū cupe hāc filiā. quæ mō. i. paulo añ inuēta eſt? Sy. eā dico. ſ. q̄ inuēta eſt uel eam cupit. & qdē. i. & ēt uel certe iubebit poſci. i. peti. i. faciet ut p aliquos a te petaṫ. Chr. q̄obrē. i. quare o ſyre dicis ſup. iſtud. nā prorſus. i. oino. nihil itelligo. i. nō bñ capio quorſum ſpectent tua uerba: aut quid ſibi uelint. Sy. Hui iteriectio idignātis ſyri hæꝝ nō itelligere. es tardus. i. habes & obtuſus igenio q me cape non potes. Ch. fortaſſe. i. poſſibile eſt me eē tardū. Sy. argentū daṫ ei cliniæ q in abltō. i. quo argento. cōparet. i. q̄rat. auꝝ. i. annulos aureos cæteraqꝫ aurea. poſuit tñ materiā p materiato ut dicūt. atqꝫ quo cōparet ueſtem. i. idumēta ad nuptias honeſte celebrādas. Chr. cōparet. i. emat ſibi talia nihil ipedio qd ad me. Sy. idipm eſt ſup. conſentiēdo dicit. q. d. illud tñ eſt ut cōparet quæ ſibi uolet te nō ipediente cum nihil ad te. Chr. at. i. ſed ego chremes neqꝫ do neqꝫ ſpōdeo. i. pmitto futuram ſpōſā filiā meā illi cliniæ. Sy. nōṫ dicis te nō ſpōdere uelle illi: admirāṫ hoc ſyrus. deinde itertogat. q̄ obrē. i. q̄re nō ſpōdes. Chr. rogas. i. interrogas me q̄obrē ñ ſpōdeā dare illā filiā meā hoi fugitiuo. ſ. cliniæ q more fugitiui ſerui patrē reliqt. Sy. fac ſup. ut lubet. ego nō dicebā ut tu dares eā illi ppetuo. i. ut totā uitā cū eo exigeret. Verū. i. ſed. dicebam ut ſimulares te illam dare ei. Chr. ſimulatio. i. fictio. non mea eſt. i. nō me decet qui uir grauis ſum. tu miſceto. i. confundito. iſtæc. i. tuas technas & fallacias. ita ne. i. ut nō admiſceas me. i. ut nō me iterponas ſeu iuoluas uis ſup. ut deſpōdeā filiam meā ſup. ei cliniæ cui ego nō ſim daturus. q. d. nō faciā. Sy. crdebam te uelle id facere. Ch. mime. i. nō uolo ſup. illud. Sy. id ſup. poterat fieri. ſcite. i. pulchre ac igenioſe: & q̄ſi ſcieter. Nā ſcitus dr̄ q ſciēs ē. & ego cœpi. i. icœpi hoc ppoſitum & hoc uaframētū. eo. i. iō. qa dudū tu iuſſeras. i. uolueras tātope ut. ſ. ſimulationē aliquā q̄cunqꝫ uia inuenirē q̄ deciperet menedemus. Chr. Credo te id accepiſſe eā ob rē qa tātope iuſſerā. Sy. cæterum. i. ſed. eqdē. i. certe. facio iſtud æq & boni. i. facio iſtud bona ægtate tanq̄ bonus ſeruus dño in oibus gerēs morē. Dicimus aūt iſtud æq & boni facio pro eo qđ eſt facio iſtud æquū & bonū ut dicimus iſtud rei facis pro facis iſtam rē. nā æq & boni hic ut ſubſtātiua in neutro genere capi debent. Chr. atq. i. ſed certe tū. i. deinde conſequenter maxime uolo te dare opam ut ſimulatio & fallacia fiat in menedemū. ueꝝ. i. ſed uolo id fieri. alia uia. i. alia rōne ſiue alio modo Sy. Fiat alia nia. ſ. ego ſum cōtētūs. ſed aliud. i. alius modus q̄raṫ. i. excogiteṫ & aptus iueniaṫ: ſed illud qđ dixi tibi de argento. qđ iſta. i. tua filia debet bacchidi ꝙ uidelicet ab anu corithia q̄ mortua eſt data illi fuit pignori

Tardus

Scitus
Vaframentum
Aequi & boni

Id nunc

CALPH. Eo. n. cōſu. i. ad ratiōes q̄s ſtaim callide ſubiicit: magna uis eſt pſuaſionis quando prius amouemus ea quæ is rñderet a quo aliqd petimus. Me i. o. hæc pro chremete eēnt. & iure non tenetur reddere id argētū. In. l. p. nō decet eū qui lautæ uitæ ſit & ſplēdidæ in oibus iuris rigorem obſeruare. nā qui ad unguē ius ſeruant: aſpi: difficiles & tenaces multis uidenṫ. Egomet. ſenex gloriæ cupidus adeo flectitur uerbis ſyri: ut ad meretricē cū argento feſtinare cupiat. Simul. c. hoc loco pro efficiam poniṫ: quo ſæpius in hac ſignificatiōe Cice. utiṫ: ab hoc cōſectū pprie uerbum cōuenit gladiatoribus his: qui grauiſſimis uulneribus occubuerunt. Cicero in catili. Gladiatori illi confecto & ſaucio.

Cōficere
Cicero

Id nūc reddendum eſt illi: neqꝫ tu ſcilicet eo nunc
Confugias: quid mea? num mihi datum eſt?
Num iuſſi: num illā oppignerare filiā meā me inuito
Potuit? uerum illud chreme dicunt ius ſummum
Sæpe ſumma malitia eſt. Chr. haud faciā. Sy. imo
Aliis ſi licet: tibi non licet. oēs te in lauta & bene
Aucta parte putāt. Chr. quin egomet iam ad eam
Deferam. Sy. imo filiū iube potius. Chr. q̄obrem?
Sy. quia in hunc ſuſpitio eſt tranſlata amoris.
Chr. qd tū? Sy. quia uidebiṫ magis ueriſimile id eſſe
Quū hic illi dabit: & ſimul cōficiā facilius ego quod
Volo: ipe adeo adeſt. abi: affer argentū. Chr. affero.

Clitipho adoleſcens. Sy. ſeruus.

n Vlla ē tā facilis res: qn difficilis ſiet quā inuitus
Facias. uel me hæc deambulatio q̄ nō laborioſa
Ad lāguorē dedit: nec quicq̄ nūc magis metuo q̄ ne
Denuo miſer aliquo excludar hinc: ne accedam ad
Bacchidē: ut te oēs qdē dii deæqꝫ q̄tum eſt ſyre cum tuo

n Vlla eſt tā. ſ. r. Hic exprimiṫ amātis ī cōſtātia qui ob nimiū amorē ſyro ī re ſua iraſciṫ: dehic paulo momēto illū demulcet. Quin. pro ꝙ nō. Difficilius. huic illud contrariū. Nihil difficile hoi uolēti. Vel. m. h. uel mō non eſt diſiūctiua cōiūctio: ſed p etiā poſita: ut apud Virg. Vel priamo miſerenda. m. Hæc. d. quæ facilis & non laborioſa: nā deambulatio hoi potius uoluptatē q̄ laborē affert. Vt te. o. q. d. i prouidus adoleſcēs nō cōſiderat qd a ſyro i rē ſuā pactū ſit: ſ; oia ad uoluptatē ſuā refert.

Vel p etiā
Virgilius

GVI. id argētū nūc eſt reddēdū. tibi. i. a te. i. te oportet reddere. neqꝫ ſcilicet. i. certe. nūc cōfugias. i. recurras. eo. i. ad eas rōnes q̄ ſequunṫ dicēdo. qd mea itereſt ſup. i. qd ad me ſpectat de iſto argēto. nū. i. nunqd argētū datū eſt mihi. q. d. nō nū. i. nunqd. iuſſi ut dareṫ. q. d. nō nū illa anus corinthia potuit oppignerare. i. pro pignore dare filiā meā. me inuito. i. nolēte. o chreme hoies dicunt uulgo illud dictū. uerū. i. ueritati cōſentaneum uidelicet ꝙ ſūmū ius. i. nimius rigor iuris eſt ſæpe ſūma malitia. i. (ut Cice. ingt in officiis) ſūma iniuria. Chr. haud. i. nō faciā: hoc eſt nō cōfugiā ad eas rōnes ſūmi iuris. Sy. imo. i. ſed. ſi licet. i. ſi fas ē. aliis hoib9 ut ſequanṫ iuris rigorē. tibi tñ nō licet ppterea ꝙ oēs hoies putāt. i. reputāt te eē in pte hominū lauta. i. ſplēdida. & bene. i. ualde aucta uirtutibus. ſ. & uitæ pbitate. quēadmodū dicimus macte uir uirtute q̄ſi magis aucte. uirtute. i. p uirtutē. & melius aucta legiṫ q̄ acta: & ita in multis codicibus fas ē iuenire. Ch. qn. i. qnimo. iā. i. nunc. egomet deferā decē minas ad eā bacchidē. q̄cito pſuaſus eſt glo riæ cupidus. Sy. imo potius iube filium deferre ad eā. Chre. q̄obrē. i. q̄re iubebo filiū deferre illud. Sy. enim i. certe. qa ſuſpitio amoris eſt trāſlata in hunc filium tuū qui putaṫ a menedemo eē amator bacchidis. Chr. qđ tū. i. qd deinde ſequiṫ ſi trāſlata eſt in eum amoris ſuſpitio. Sy. qa magis uériſimile uidebiṫ id eē. i. eū amare eā cū. i. qñ hic filius dabit illi bacchidi argētum. & ſimul. i. & etiam. cōficiā. i. efficiā: pficiā. facilius id qđ ego uolo efficere: hoc eſt facilius decipiā menedemum. adeo. i. certe. ipe clitipho adeſt. i. aduenit. o. chreme abi. i. uade domū & affer argētum. Chr. affero argētū. ſ. uel effero. i. educo ex capſa ut feratur quaſi extra fero.

Sūmū ius
Sūma malitia
Cicero
Lautus & Auctus
Macte

n Vlla & c. Hic apparet amantis in cōſtātia qui ob nimium amorem ſyro in re ſua iraſciṫ. deinde paulo momento illum demulcet. Clit. nulla eſt res tam facilis quam rem facias. i. faciat aliquis inuitus. i. cōtra uoluntatem. quin. i. quæ non uel ꝙ non (ut ꝙ ſit coniūctio) ſit difficilis. uel ſic nulla eſt res tam facilis. i. tantum facilis ꝙ nō ſit difficilis quā rē facias inuitus. uel. i. etiā hæc deambulatio quæ ſolet afferre recreationē. q̄. i. quātum. nō laborioſa. i. nō habēs laborem. dedit me ad lāguorē. i. ad moleſtiam & tedium ac mœrorē. nec nūc metuo quicq̄. i. aliqd. magis q̄ ne. i. ut pro ꝙ ego miſer excludar. i. emittar eiiciar denuo. i. iterum. hinc. i. ex hoc loco ubi eſt amica quēadmodū prius fui eiectus. ne. i. ut. nō accedam. i. adeam ad bacchidem o ſyre: ut. ideſt uinam dii & deæ omnes perdiunt: antiquum pro perdant. i. deſtruant te.

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

Iſtoc iuéto, cũq; icœpto pdiũt: huiuſmodi mihi res ſp
Cõminiſcere ubi me excarnifices. Sy. i tu hinc quo
Dignus es: quã pene tua me prodidit proteruitas.
Cli. uellem hercle factũ: ita meritus. Sy. meritus:
Quomodo? ne me iſtuc ex te prius audiuiſſe gaudeo:
Quã argẽtũ haberes: qđ daturus iã fui. clit. qd igiť
Tibi uis dicã? abiiſti: mihi amicã adduxiſti quam
Non licet tãgere. Sy. iã non ſum iratus: ſed ſcin ubi
Nunc ſit tibi tua bacchis? clit. apud nos. Sy. non.
Clit. ubi ergo? Sy. apud cliniã. clit. pii. Sy. bono aĩo
Eſto: iam argẽtũ ad eam deferes: qđ ei es pollicitus.
Clit. garris uñ id? Sy. a tuo pr̃e. clit. ludis fortaſſe me.
Sy. ipſa re expibere. clit. ne ego fortunatus hõ ſum:
Deamo te ſyre. Sy. qua cã id fiat: obſecũdato in loco:
Sed pater egreditur. caue quicq̃ admiratus

CALPH. Iſtoc i. cũ cõtẽptu atq; odio hæc pnũciant. Tuo. qſi de magno facinore. nã icœptũ & icœpta
Cõmiſceř re & icipe magnoꝝ eſt facinoꝝ. Perdiũt. & antiquum eſt & plautinũ. Cõmiſcere. p comminiſceris. i. fin
Excarnifi gis hic cõmẽtũ: alibi atq; ipſis cõmentum placet. Excarnifices. terribiliter excarnifices dixit: hoc eſt crucies.
care Eexcarnificare deductum eſt a carnifice. Carnifex eſt q carnes ex hoĩe facit: nã caro dicta eſt eo q careat aĩa: & ca
Carnifex ro pprie dř mortuoꝝ. Virg. Et corpa luce. c. uel caro ſic dicta qſi cado. Vir. Belloq; caduci dardanidæ: qđ iã. ſ.
Caro ſine aĩa ſit & cadat. I tu. h. & hic ſecute exclamat: q iã extorſerit argentũ. Proteruitas. importunitas: uel pe
Virgilius tulãtia. pteruitas leuior ẽ qdã cõtumelia: p
cacitas maior: petulantia maxima. Ita. m.
Mereri & mereř q; bonũ & malũ: & mereri & pme
pmereri reri eſt pſtare bñficiũ. Virg. Quiq; ſui memo
Virgilius res. a. ſ. m. & idẽ. Nunq̃ regina negabo pro
meritam. Ex te. p. a. ſic fingimus qñ ſum⁹
collaturi bñficium i aliquẽ: & qcq̃ audimus
qd nõ placeat: nec tñ nos infenſos reddat.
Nõ. l. t. nimius eſt ardor in adoleſcẽte cũ
uidet amicã: nec tñ tangendi facultas datur.
Clã. n. ſ. i. non põt præ nimia lætitia diuti⁹
Iratus reticere qđ fecerit. Iratus. iratus eſt ex cau
Iracundus ſa. Iracundus ex moribus. Scin. u. n. ſ. hæc
interrogatio gaudentis eſt: & cui oĩa ex uo
to ſucceſſerint. Perii. hæc uox eſt amantis
aliquid mali ſuſpicantis. Clã. a. iã nimiã ue
locitatẽ ſignificat. Deferes. in alia ſignifica
tione accipitur illud olympiadis ad alexan
drum: amabo inqt: mi fili qeſcas neq; defe
ras me hinc delator. Garris. tanq̃ auis un
Garrulus de garrulus & garrire is dř q ianiter loquiť.
Garrire Epibere. antiquũ eſt. nos dicimus expiere. Iuue. Expiar qd concedať in illis eſt. Ne. e. ne ideſt ualde. Dea
Deamo mo. t. ſy. ideſt ualde amo: de hoc loco auget: alias diminuit. Qua cauſa id fiat. ut argentum habemus qđ
Obſecun ad bacchidem deferas. Obſecundato in loco. obſecundare eſt omnia ad alterius nutum facere.
dare GVI cũ iſtoc per cõtemptũ & odiũ dixit. cũ iſto tuo iuẽto. i. cũ tuo figmẽto ſeu cũ iſta tua inuẽtione & cũ
iſto tuo icœpto. i. cõſilio inito ſeu iſtituto pposito qtũ eſt. i. qtum licet. i. qtũ eſt poſſibile uel qtũ fieri põt ut te p
Eſt p dãt. Nã eſt ſæpe poniť p licet. uel ſic lege utinam dii & deæ oẽs qtũ eſt. i. qtũ deoꝝ & deaꝝ eſt hoc eſt qtũ ma
licet gnũ ẽ cõſortium ſeu cõtuberniũ deoꝝ & dearum pdãt te cũ tuo icœpto & c. q. d. oẽs dii & deæ quotquot ſũt
te pdãt. tu cõmiſceris. i. tu fingis excogitas adiuenis ſemp. huiuſmodi. i. tales res. ubi. i. i qbus. aduerbiũ p noĩe
excarnifices. i. excrucies affligas me. excarnificare dicimus actiue ut hic. & excarnificari ut ſit deponens uerbũ
uel cõe: ut Priſcia. inqt. & fit a carnifex cis qui ſic dř q ex hoĩe carnẽ faciat quæ caro pprie eſt mortuorum di
Caducus cta q careat aĩa uel a cado is q remota aĩa cadat. Inde caduci. i. mortui. Virg. Belloq; caduci. i. mortui. Inde ẽt
Cadauer cadauer. Sy. Tu ipſe. i. uade. quo. i. in quã rem uel ptẽ tu es dignus ire. q. d. abi in malã rẽ ut meruiſti. q̃. i. qũ
Proterui pene. i. ppe aduerbiũ. tua pteruitas. i. tua iportunitas tua petulãtia. pdidit. i. deſtruxit uaſtauit me ut dicunt. Cl.
tas hercle uellem factũ eẽ ut. ſ. mea pteruitas te pdidiſſet ut ais. ita. i. adeo. uel ſic meritus es. i. dignus es q perdaris.
Sy. ais q meritus ſũ pdi quo mõ. i. q̃ rõne: ne. i. certe uel ualde gaudeo me audiuiſſe ex te p abs te iſtud conui
tiũ. ſ. priuſq̃ hẽres argentũ. q iã. i. ſtati ſui datur⁹. i. qđ dare tibi uolebã. Clit. igiť qd uis ut dicã tibi aliud q̃ qđ
dixi cũ nõ dederis mihi occaſionẽ aliter dicẽdi. nam abiiſti. i. fuiſti ad bacchidẽ adduxiſti mihi amicã bacchi
dẽ quã nõ liceat tãgere. Sy. ridibũdus ait nõ ſũ iã iratus. ſed ſcin. i. ſcis ne ubi nunc bacchis tua mica ſit tibi. Cl.
Apud & ẽ apud nos. i. qđ dř penes nos nõ recte. nã penes ẽ qſi i manu ac ptãte eſſe. Sy. nõ ẽ inq̃ apđ te. Cli. ubi ẽ ergo
penes Sy. ẽ apud cliniã. Cli. pii iã mali qd ſuſpicať. nam amãtibus oĩa ſũt ſuſpecta q̃ fiũt i amicas. Sy. es. i. ſis. bono aĩo.
Es pro ſis i. hẽas bonũ aĩum: & qđ dici ſolet facias bonũ uultũ. iã. i. ſtati deferes argẽtũ ad eã qđ argẽtũ pollicit⁹ es. i. pmi
ſiſti ei. Cli. garris. i. nugaris ianiter loq̃ris tractum ab auib⁹ uñ garrulus. uñ. i. a quo id argẽtũ extorq̃bať ſup. Sy.
extorq̃bitur inq̃ a pr̃e tuo: Cli. fortaſſe ludis. i. derides me. Sy. expibere. antique p expiere re ipſa. i. ipo effectu
Cli. ne. i. certe uel ualde ſum hõ fortunatus. i. fœlix. o ſyre deamo. i. ualde amo (nã hic de auget) te. Sy. experier
re inq̃. ita enim eſt repetendũ ut uideať ſyri ſermo cõtinuari ſic. expiere re ipſa. qua cauſa. i. pp quã cãm id ſiat
q habeamus argẽtũ a pr̃e tuo: tñ eſt mihi obtẽperes: iõ ſubdit obſecũdato. i. facito ad nutũ meũ in loco. i. qñ
locus. i. occaſio ſeu opportunitas poſtulabit. nã obſecũdare eſt oĩa ad alterius nutũ facere. ideo deus ſecundã
res nſas qñ efficit ut nr̃is optatis rñdeãt. hic ergo obſecũdato cõmẽta mea ſup. i. accõmoda ſeu conformat te
Caue ſiſ et meis inuentionibus ubi tẽpus ac locus erit. ſed pr̃ tuus egrediť caue admiratus ſis quicq̃. i. uide ne qcq̃ tibi mi
Caue ne rũ uideať: uel ne quicq̃ cum admiratione laudes ne dephendaris amans. dicimus autem caue ſis admiratus ſi
ſis ne negatione: & caue ne ſis admiratus cũ negatione in eodem ſenſu penitus. Vt caue cadas & caue ne cadas.

Sies: quod

CAL. Paucula dixit non pauca: & ſic maiorẽ uim admonitio iſta hitura ẽ. nã paucula corã pr̃e loqť Clit
Bi nũc eſt clit. Egreditur chremes cũ argento. Eccũ. m. i ſyrus ſubicit uerba clitiphoni quæ pr̃i rñde
u at. Inq. raro alibi pter iq̃: & i quit repies. Inq. i. dic. Plæraq; o. hic adiectio in primo poſita eſt lo Inq;
co. adiectiones uero aut in prima pte orõnis: aut in ultima adiciunť: hic ergo plæraq; ex abũdãt ia po
ſitum eſt. oĩa neceſſario addit nõ i ultimo ſicut iterea loci iteribi. Quid. ſt. l. hoc dictũ in ignauum. illa uero
caudex: ſtipes: aſinus in ſtultum. Quin pro cur non. Oppibeř. antiquum eſt: ſicut experibere. Minas. q. Quin

Sies: quod imparabit facito, loquere paucula.

Chremes. Syrus. Clitipho.

u Bi clitipho nunc ẽ? Sy. eccũ me inq;. Clit. eccum
Me hic tibi. ch. qd rei eſſet dixtin huic? Sy. dixi
Plæraq; oĩa. chr. cape hoc argentum ac defer. Sy. hei
Quid ſtas lapis: qn accipis? clit. cedo ſane. ſy. ſequere
Me hac nũc ocius tu hic nos dũ eximus iterea oppibeř
Nã nihil ẽ illic qđ moremur diutius. ch. minas qdẽ iam
Decẽ habet a me filia quas pro alimentis eſſe nũc dico
Datas: haſce p ornamentis cõſequentur alteræ. porro
Hæc talenta dotis apposcent duo q̃ multa iniuſta ac
Praua fiunt moribus: mihi nunc relictis rebus
Inueniendus eſt aliq̃s labore iuenta mea cui dem bona.

inducit tenax ſenex circa rem ſollicitus qui
conqueritur de dãno quod illi acciderat de
inuenta filia. Pro. a. crediderat anum illam
oppignoraſſe filiã bacchidi. Alteræ ideſt Alteræ
totidem. Porro. modo aduerbium ordi
nis: alias temporis. Hæc. e. hæc pluraliter Hæc p hæ
p hæ. In eunuc. Cõtinuo hæc adornãt ut la
uẽt. In phor. Hæc illæc erãt itiones. Talen
ta. d. in ſequẽtib⁹ dicet. Duo. t. p re noſtra
ego decreui eſſe ſatis. Relictis. r. poſtpoſi
tis omnibus aliis negociis. Laborare. in
uenta. proprie parta.

GVI. facito id ſup. qđ pr̃ impabit. loq̃
re. i. dicito. paucula. i. admodũ pauca uerba.
I i illo. Vel me hæc deambulatio q̃
s non laborioſa ad languorem dedit ASCEN.
melior eſt lectio cõmentarii: ut ſit q̃
nõ laborioſa: patet apud ipſum interpræta
tio. At ſi ut plurimi legũt. quæ nõ laborioſa
& c. nos quoq; legerimus ſic aſtruemus cũ
Calphurnio. Vel. i. ẽt hæc deambulatio quæ
deambulatio non eſt laborioſa ſi non inui
tus ſupple ambules. dedit me ad laborem: qa
inuitus ambulaui. Audiui tertiam lectionẽ
non minus bonam. in qua non erat illud
me. hoc modo. Vel hæc deambulatio quæ
laborioſa non dedit ad laborem meum. q.
d. nulla non dedit hoc eſt oĩa laborioſa de
dit & c. Sicut apud Virg. in buc. hæc eadẽ ut
ſciret qd non faciebat amitaſť & i illo. æneí.
Quẽ nõ incuſaui amẽs hoiumq; deorũq;.

Bi clit. & c. Hic chremes cũ argento egrediť & ſyrus clitiphonẽ admonet qd debeat rñdere patri. Chr. GVI.
u ubi ẽ nũc clitipho? Sy. tu clitipho inq;. i. dic rñde eccũ. i. ecce hic me. Cliti. eccũ. i. ecce adſum ſup. hic
tibi. hoc eſt hic adſum tibi morẽ gerere patus. Chr. dixtin utrũ dixiſti huic filio meo qd rei. i. quæ res
ẽẽt q̃propter mittebã hoc argentũ. Sy. dixi pleraq; oĩa plæraq; abũdat ut in andria ẽt dictũ eſt. Additiones in
terdũ pponũtur ut hic. interdũ poſtponunť ut iterea loci iteribi. Chr. cape hoc argentũ ac defer ad bacchidẽ.
Sy. hei hic indignãtis eſt pticula. o lapis. i. o dure igenio qd. i. cur ſtas: cur nõ accipis argẽtũ. Lapis dř in igna
uum. illa uero caudex ſtipes aſinus dicunť in ſtultum. Clit. ſane. i. certe. cedo. i. uado uel obſequor. Sy. ſequere Lapis
me hac nunc ocius. i. cito cõparatiuũ pro poſitiuo. Tu chreme iterea. i. dũ ibimus oppibere uetuſte pro oppe Caudex
rieris nos. i. expectabis nos hic. dum. i. q̃diu eximus. i. egredimur laturi argentum ad bacchidem: nã nihil eſt Stipes
qđ. i. pp qđ moremur illic ubi eſt bacchis diutius. i. multum diu. Chr. apud ſe chremes numerat ſumptus p
filia & iã factos & poſt faciendos. qdẽ. i. certe iã filia hẽt a me decẽ minas. i. decẽ libras. quas minas duco. i. pu
to nũc eẽ datas pro alimẽtis. i. nutrimẽtis alteræ decẽ minæ cõſequentur. haſce. i. has pdictas decẽ pro orna
mẽtis. i. indumẽtis. porro. i. deinde. hæc. i. hæ minæ pdictæ pro alimẽtis & ornamẽtis adpoſcẽt. i. adſcilcẽt ſi
ne adiungent ſibi duo talẽta. i. duo talia põdera de quibus ſuperius dictum eſt. dotis. i. pro dote ita q dotis re
gitur ab illo accuſatiuo talẽta. talentũ enim dotis recte diciť. q̃. i. qtũ multa iniuſta ac praua. i. nõ recta. fiunt mo
ribus. i. per mores & conſuetudines hoium quales ſunt tales pecuniarũ cõſũptiones in liberis & educandis &
collocãdis: nũc aliquis ſponſus ſeu gener eſt mihi iueniendus omnibus rebus. i. omnibus aliis negociis reli
ctis. cui. ſ. genero dem bona mea inuẽta. i. parta labore. i. opera corporis mei & induſtria mentis.
i Bi. Cedo ſane. non intelligo cedo. i. diſcedo uel uado. ſed quia ſyrus (qui ut moris ẽ pecuniam a chre
mete accepat: ppterea q clitipho nimium cũctabať) dixerat quin accipis? Dixit clitipho ad ſyrum. ce ASCEN.
do. i. da porrige ſane. q. d. ſine iſta obiurgatione.

VNIVERSIDAD D SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

CAL. Vlto.o.m.n.ſ.Hic eſt iocūda expoſitio erroris ſenis de uerbis ſyri: qui menedemū credit decipi:dum
Virgilius m ipſe decipiť.CVt.e.Virg.Vt uidi ut pii.CFilium.filiū prius noiauit in quo ois cura p̄ris erat.CQuæſo
qd ornati modo obiurgatorium eſt.CQuid.h.e.in eunu.Quid iſtuc inq̄ ornati ē:ſcire nos cōuenit cum recto caſu ꝓferť itterrogatio nō eē cōtumelioſum:ut ſi dicas.Quis hic hō eſt:ſi aūt in obliquo cōtemptū ſignificanſ: ut qd hoc eſt hois:qd mulieris:qd ornatus? CEa.r.n.a. & ex hoc credit eos inter ſe finxiſſe cliniam amare antiphilā.CSic res.a.eſt,ut decipiaris.CEt hæc.q.cū cōtēptu interrogat:nā & hoc fictū eē credit.CIta.a.ita aiūt de re dicimus quā uolumus eē falſam.CId eſt ꝓ.fingit ſe credere amico quē fidū cognouerat.CGauiſus.bū de filio gauiſus dixit:qa
Gaudere gaudemus ꝓpriis:gratulamur alienis. CMi
Gratulari ſer.miſer uitii eſt:miſeria aiæ.CAmittere.ꝓ dimittere more antiquo

GVI. m Vlto &c.Hic iocūda expoſitio erroris ſenis cōtineť q menedemū credit decipi cū ipſe decipiť.Me.o gnate.i. o fili clinia puto me factū eē nūc multo fortunatiſſimū.i.fœliciſſimū oium hoium: cū ego itelligo.i.cognoſco te reſipuiſſe.i.in bonā uiuēdi uiā rediiſſe & qđ dici ſolet te
Reſipiſcere emendaſſe uiuēdi rōnē.reſipiſcere eni eſt ad priorē mētis ſtatū uel ad meliorem redire. Chr.ut.i.q̄tū errat.i.q̄tū falliť qui cū putat te ſipuiſſe.Me.o chreme q̄rebā.i.petebā teipſum.i.temet.ſerua me patrē & filiū cliniā & familiā.i.totā domū meā ut uxorē & famulos:qđ.ſ.nos ſeruare eſt in te.i.in tua poteſtate.nā ſi dederis filiā tuā filio meo & eum mihi retinebis & me a cruciatu liberabis & familiā fouebis integrā quā ſim diſſipaturus ſi iterū abeat filius.Chr.cedo.i.dic quid uis ut ſup.faciā:Me.hodie iuenisti filiā.Chr. qd tū.i.quid inde ſi inuenerim uis ut ſequatur.Me.clinia uult hanc filiā dari ſibi uxorē i.in uxorē.Chr.quæſo hoc dictū ē obiurga
Quid hominis es toriū.qd hois es:ꝓ cōtēptū dicimus qd hominis es p gtū.ſed p nominatiuū ſine cōtēptu.ut qs hō es.q.d.q̄lis hō es q hoc nō dubitas poſcere ut filiā deſpōdeā uni fugitiuo & q amicā hēat bacchidē.nā chremes illam putat eē ipſius amicā.Me.petis qd hois ſim q̄ſi idignatus ſe ita uerbis a chremete deprimi.Chr.ne.i.utrū iā oblitus es qd ſit dictū inter nos de fallacia faciēda.ſ.p ſeruū ut argentū auferreť abs te.Me.ſcio qd ſit dictū de fallacia.Chr.nūc eaipſa res agiť.i. tractať hoc ē

Menedemus.Chremes.

m Vlto oium me nunc fortunatiſſimum factum
Puto gnate:cum te intelligo reſipuiſſe.ch.ut
Errat.Me.teipſum quærebā chreme:ſerua quod in te ē
Filium & me & familiam.ch.cedo quid uis faciam:
Me.iuenisti filiam hodie:ch.quid tum:Me.hanc uxorē
Dari ſibi uult clinia.ch.quæſo quid hōis es:Me.quid:
Ch.iam ne oblitus es inter nos qd ſit dictū de fallacia:
Vt ea uia abs te argentum auferatur.me.ſcio.
Ch.ea res nunc agitur ipſa.me.qd dixti. chreme:erraui.
Ch:ſic res acta eſt.me:quanta de ſpe cecidi.
Ch.eqdem hæc quæ apud te eſt clitiphonis eſt amica.
Me.ita aiunt.ch.& tu credis:me.oia.ch.& illum aiunt
Velle uxorem:ut cū deſpōderim des:q aurū & ueſtem
Atq; alia quæ opus ſunt comparet.me.ideſt profecto
Id amice dabitur.ch.ſcilicet daturum.me.uah fruſtra
Igitur gauiſus ſum miſer:quid uis tamen iam malo q̄
Hunc amittere.qd nunc renūciem abs te reſponſum
Chreme:ne ſentiat me ſenſiſſe atq; ægre ferat:

fallacia ita tractať quā tu putas eē rē ſeriā.Me.o chreme qd dixiſti:ꝑculſus eſt dicto chremetis q dicat tm̄ eē fallaciā id qđ agiť ad extorquēdū argentū.erraui.i.falſus ſum.res acta eſt ſic.i.taliter ut deciperer.de quāta ſpe cecidi.i.deturbatus ſum deiectus ſum tutis uerbis.Chre.& qdē hæc bacchis q̄ eſt apud te.eſt.i.fingiť eſſe amica Clitiphonis.Me.ita aiūt.ſ.filius & ſerui.Cre.& tu credis eam eſſe amicam clitiphōis.Me.chredo omnia quæ dicunť mihi.Chre.& aiunt illum cliniam filium tuum uelle.i.petere optare uxorem.ut cum deſponderim i.ſponſam dederim filiam ſeu ſpoponderim me daturum filiam in matrimonium.ilico des.i.tradas argentum ut prius dictum eſt.qui.i.quo argento comparet.i.coemat ſibi aurum.i.ornamēta aurea:ut anulos &c. & ueſtem.i.ueſtimenta atq; alia.i.alia ornamēta quæ ſunt opus.i.quæ reqrunť ad nuptias.Me.ꝑfecto id eſt.i. res ita ſe hēt.id argētū dabiť amicæ.i.illi cuius amore teneť.qd putat nūc eē bacchidē.Chr.ſ.i.certe credas ſup. eum datur amicæ.Me.uah.interiectio irridētis ſeipm qui non potuerit ſua ſpōte talē aiaduertere fallaciā.igiť ego miſer fruſtra gauiſus.ſum q putarim filium reſipuiſſe.tm̄ iā malo amittere.i.perdere.qduis.i.quācūq; rē uel rē quālibet q̄ amittere hūc filium.o chreme qd nūc renūciem.i.referā reſpōſum eſſe abs te.ne ſentiat.i. percipiat me ſenſiſſe:ideſt percepiſſe illam fallaciam atq; ægre ferat:ideſt moleſte difficulter turbato animo ferat.

Ch.ægre

CAL.CAegre.ſic diſtingue ut chremes hāc uocē menedemi ſubrideat:quippe.qđ filius nō ſit ulla in re timēdus.CIndulges.nullū magis ꝓpriū uerbū iuenire potuiſſet de p̄re q oia filio ꝑmittit.CInceptū: nā qđ ſemel icœptū nō pōt facile omitti.CDeſpōſā.& hoc eſt qđ cliniæ magis placituꝝ ē.CHē.mō iteriectio lætātis alias iraſcētis.CTāto.o.qa ſi accepit filius deſpōſatā antiphilā:q̄primū expoſcet argentū ad ornamēta coemenda.CNe.ꝓ ualde:& hoc ꝓprie terētianū ē. CPropediē.tpis aduerbiū:& ſignificat cito.CObſaturabere.i. nimiam de filio capies ſatietatē:qđ ē corpis ad aium trāſtulit:& ſic plus hoc uerbo intulit:q̄ ſi iueniſſet propriū uerbū.CPoſtulēt.tanq̄ iure qa iure aliqd poſtulamus.CTe ſciēte.recte ſciēte.nā ſciēs eſt q alicui⁹ idicio rē agnoſcit:prudēs qui intelligētia ſua aliqd ſētit.ergo ſciēs ē p alios

Propediē
Poſtulare
Sciens
Prudēs

Ch.ægre nimiū illi menedeme indulges.Me. ſine
Inceptū eſt:pfice hoc mihi ꝑpetuo chreme.
Ch.dic cōueniſſe egiſſe te de nuptiis.Me.dicā:
Quid deinde:ch.me facturum eē oia:generū placere
Poſtremo ēt ſi uoles deſpōſam quoq; eſſe dicito.
Me.hē iſtuc uolverā.ch.tāto ocius te ut poſcat
Et tu id quod cupis q̄ociſſime ut des.Me. cupio.
Ch.ne tu propediem ut iſtam rem uideo iſtius
Obſaturabere:ſed hæc uti ſunt cautim & paulatim
Dabis ſi ſapies.Me.faciā.ch.abi intro: uide quid
Poſtulent:ego domi ero ſiqd me uoles:
Me.ſane:uolo nā te ſciētem faciam quicqd egero.

Menedemus.Chremes.

e Go me non tam aſtutum neq; ita

e Go me nō tā.a. Quia iā ad exitū ꝑpat fabula: fallacia detegiť p menedemū. & cliniæ antiphila deſpōſabiť.& ē opaꝑciū uidere ſenē q antea monebat īducere admonitione .CEgo me.ut iſultat ſenex:dū alterius ſtultitiā & tarditatē ludibrio hēt.Non tā a.hæc iactationis cuiuſdā ſpecies eſt fingere ſe non aſtutū:dum uidet alterum ſtultiorē.

GVI. Chr.times ſup.ne ægre ferat o menedeme nimiū.i.ultra q̄ ſatis ē.idulges.i.ꝑmittis illi q̄cūq; uult.Me.ſine.i.patere ꝑmitte.inceptū ē.i.iā icœpi idulgeť uel iā a te incœptū ē mihi faueri.o chreme ꝑfice hoc mihi ꝑpetuo aduerbiū.i.cōtinue ut icœptū eſt ꝑgito.Chr.dic illi te cōueniſſe.i.uel allocutū eē me ſup.uel cōicaſſe mecum dic inq̄ te agiſſe.i.feciſſe mētionē de nuptiis.Cōueniť
Indulgere
cōueniſſe iterdū ſignat paciſci:ut cōuēi tecū ꝑ denario diurno. iterdū ſignat alloq. ut te cōuenire cupio.i.alloq iterdū ſignat cāu iuenif ut Ci. ad Lē.quē cū cōueniſſet.i.cāu iueniſſet.q̄nq; ēt ſignat placere neq; i cōtrouerſia eē ut hoc cōuenit iter nos.i.de hoc inter nullos nulla ē cōtrouerſia.Itē dicere ſolemus cū de hoc negocio deliberaremus.tādē cōuenit.i. placuit deliberātibus ut res i craſtinū deferreť Alias hēt ſignificātias ꝑ locis.hic aūt elige tibi quā uelis.Me.dicā illđ qđ dicis.ſed de
Cicero
inde.i.poſtea qd dicā.Chr.dic me eſſe facturꝰ oia dic ēt genenꝝ.i.ipm futurꝝ maritū filiæ placere mihi:uel placere eū eē ſup.genenꝝ mihi.Poſtremo ēt ſi uoles quoq;.i.ēt dicito filiā eē deſpōſā.i.ꝑmiſſā i m̄rimoniū ſibi a deſpōdeor eris paſſiuo ſit deſpōſus.ſa.ſū.ꝑticipiū.Me.hē hic lætātis ē interiectio.uoluerā.i.optauerā ut dicerē iſtđ.ſ.filiā tuā eē deſpōſā ſibi.Chr.dic illi illa ut tāto oci⁹.i.uoloci⁹ citi⁹ poſcat te argētū.ſ.& ut des illi q̄ociſſime
Deſponſa
i.citiſſime id argentū qđ cupis dare.Me.cupio reuera dare qđ poſcet.Chr.ne.i.certe uel ualde tu obſaturabere.i.ſatur eris uel defeſſus eris ſatietate iſti⁹ filii tui.ꝑpediē.i.cito.ut.i.q̄tū uideo iſtā rē.i.ſumptū quē es factur⁹. ſed utut.i.q̄litercūq; iſtæc ſunt.i.quocūq; mo do iſta omnia q̄ dicimus ſe habeant ſiue ſit fallacia ſiue non.ſi ſapies . i.ſapienter agere uis dabis argentū cautim.i.callide uerſute & tibi cauēdo.& paulatim.i. non multum ſimul ſed ꝑ ꝑticulas.Me.faciā qđ dicis & paulatim dabo.Chr.abi.i.diſcede.intro.ſ.in domū uide qd poſtulent ego ero domi ſiqd uoles me.i.ſi mea opa egebis uel ſiqd uoles me facere.Me.ſane.i.certe uel ualde uolo.nā quicquid egero faciam te ſcientem.i.faciam ut ſcias ſeu faciam te certiorem.

i Bi.Quæſo qd hois es.dicit id qdē chremes ꝑ cōtēptū iocundū ſed nō eo q iniuſte filio fugitiuo uxorē Menedemus petiuerat.Nā poſtea dictur⁹ ē chremes genenꝝ ſibi placeť.ſed qa incōſiderate petierat q̄ppe qui meminiſſe debebat qđ de fallacia actū eēt.In cuius rei memoriam pauliſper rediēs.Menedemus dicit Quid.i.pp qd rogitas qd hois ſim & chremes Iā ne &c. Illuđ uero(tāetſi nō multū ad ſniam faciat)nō tacebo pluſculis locis in cōmētariis ſui & ſuis & nō reciproce poſita.In qbus uelim lectores eē cautiores.ut hoc loco ubi dr̄.dicito filiā eē deſpōſā.i.promiſſā i m̄rimoniū ſibi dicerē ei.i.ipſi.aut omitterē:aut certe dicito filio ſciat filiā meā deſpōſam ſibi ſimiliter in ſequētiut dicerē iſtud.ſ.filiā eē deſpōſam ſibi dicerem egoipſi. ASCEN.

e Go me &c.Hic detegiť per menedemū fallacia ut antiphila cliniæ deſpondeať ubi ſenes ſe mutuis ludibriis illudūt ultro citroq; eouſq; donec apte loq̄ns menedemus oñdit bacchidē eſſe clitiphonis amicā nō cliniæ.Me.ego certo ꝑ certe.ſcio id qđ ſeqtur uidelicet me nō eſſe tā aſtutū .i.cautū callidū. GVI.

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

Adiutor
Impulſor.
O he
Obtūdeꝛ
Ceſſat
Regeſcere
Aduentus

CALPH.¶Adiutor.cū riſu hæc ꝓnuncianda:& adiutor proprie in re bona:īpulſor in re mala.¶Caudex ſtip.a.iſta iniurioſe dicunẗ in ſtultū & hebetioris īgenii hoīem:queādmodū ignauū lapidē appellamus:q̄uis tñ idē ſit ſed hoc plus eſt.¶Ohe.īteriectio eſt ſatietatē uſq ad faſtidiū deſignā.s.¶Obtūdere.obtūdit qui ſæpe repetēdo dicit.obtūdere ē trāſlatū a fabris:qui ſæpe repetūt tūdēdo aliqd malleo:& idē obtūdunt & hebetāt.¶Ceſſat.c.ſ.bñ ceſſat.tāq̄ deſidioſus.nam ceſſant deſidioſi:reqeſcūt deſeſſi.¶Hem.m.a.ſic dixit tanq̄ expectatus:& aduentus ꝓprie expectatoꝝ:neceſſarioꝝq dr̄.¶Quaſi.q.c.In andria.Ita cū diſcedo ab eo:ut q ſe.n.ſ.d. ¶Ah ah.uox nimii cachini & accōmodata chremeti:qui credebat menedemum decipi in filio:& aſſimulare illū petere uxorem. ¶Ita ne:ſic lege ut q̄ſi eludat chremetem .q paſſus ſit ſe a ſeruo decipi.¶Fingit.format.

Fingere

ſi triſtes ſūt lætos reddit:fingere ꝓprie eſt figuli qui formas ducit ex luto.¶Se aſſi.refertur ad id uultus fingit hominum.

Laurē.

GVI. & pſpicacē.i.ſubtilē.q.d.ſcio me nō eſſe multū aſtutū & ſubtilē.nā interdum tā & q̄ ſepatim.i.ubi nō ſibi corrñdēt hñt ſignificationē uehemētiæ.ut Lau.ait.eo modo recte tā ꝑ multū hic capi pōt.nā nō uult dicere ſe nō eē tā aſtutū q̄ chremetē quē dicturus eſt lōge ſtultiorē ſe niſi qa dicit chremetē eo pſtare ſibi.ſed itelligim⁹ id dcm̄ eē ꝑ q̄dā iactationē cū tñ cōtrariū intelligat.Sed hic chremes adiutor me⁹.i.fautor & monitor.i.ſuaſor.& p̄mōſtrator.i.qui mihi futura p̄monſtrat de filio.pſtat mihi hoc.i. hac

Præſto tibi & te

te hoc ē excelli; me i hoc.dicimus.n. pſto tibi ingenii acumie uel pſto te acumine igenii.i.excello.dicit ergo ſe excelli a chremete i hoc qđ ſeqtur.nā in ſe tanq̄ in ſtultū multa uerba dici pñt:ſed i chremetē nihil illorū recte dici pōt cū longe in eū acerbiora uerba cōferri deberēt hoc aūt totū dicit de ſe per iactationē cōtrariū uolēs intelligi.Quiduis.i.qlibet harū reꝝ quæ ſequunẗ cōuenit.i.cōgruit.dici ſup.i me.i.cōtra me. quæ dicta.i. quæ uocabula ſunt.i.cōciunẗ in ſtultū.i.i incōſideratū uel quæ.ſ.res ſunt dicta.i.ſunt q̄dā trāſlatitia & modi dīcēdi in ſtultū dicta aūt hæc ſunt caudex.i.tabula uel trūcus.ſtipes.i.colūna dura uel trūcus aſinus.i. tardus

Perſpicacem eſſe id ſcio.ſed hic
Adiutor meus & præmonitor & præmonſtrator.
Chremes hoc mihi præſtat;in me quiduis
Harum rerum conuenit quæ ſunt dicta in ſtultum
Caudex;ſtipes;aſinus plumbeus in illum
Nihil poteſt.nam exupat eius ſtultitia hæc
Omnia.ch.ohe.iam deſine deos uxor gratulādo
Obtundere tuā eſſe inuentam gnatam;niſi illos ex tuo
Ingenio iudicas;ut nihil credas intelligere
Niſi idē dictū ſit cēties;ſed interim qd illic iādudum
Gnatus ceſſat cū ſyro:Me.quos ais hoīes chremes
Ceſſare:ch.hē menedeme aduenis.dic mihi
Cliniæ quæ dixi nūciaſti:Me.omnia. ch. quid
Ait:Me.gaudere adeo occœpit:quaſi qui cupiunt
Nuptias.ch.ah ah eh. Me.qd riſiſti:ch.ſerui
Venere in mentē ſyri calliditates. Me.ita ne:
Ch.uultus quoq; hominū fingit ſcelus.
Me.gnatus quod ſe aſſimulat lætum id dicis.

Caudex
Stipes
Aſinus
Caudicaꝛ

plūbeus.i. durus ut plūbū.Caudex.uel codex.nā au.diphtōgus ſæpe mutaẗ in o ut plauſtrum ploſtrū diciẗ ut uult tā Seruius q̄ feſtus tabula & quidē craſſior ſeu mauis groſſior.Inde publicæ tabulæ codicunẗ.Inde etiā codicilli ꝑ diminutiōem de quibus lōga ē in iure ciuili mētio.Caudicariæ ēt naues dicunẗ ex tabulis craſſiorib⁹ factæ.dicit ēt Seneca ut Seruius refert antiquos caudicē appellaſſe cōtextū pluriū tabulaꝝ.A qbuſdā etiā caudex dr̄ trūcus arboris aut eius craſſior ramus.dicit enim gelius ꝓtagorā iterdū tanq̄ baiulū caudices lignorū ex abdera in urbē attuliſſe ubi uideẗ cape caudices lignoꝝ ſimul colligatos pro illis faſcib⁹ lignorū quos baiuli ferūt in urbe piſea.Nihil horū uerborū pōt cōuenire ſupple uel cōgruere in eū.i.cōtra eū.nam ſtultitia eius chremetis exupat.i.trāſcēdit hæc oīa dicta.Chr.ohe interiectio eſt ſatietatē uſq ad faſtidiū deſignās.Chremes uxorē alloquiẗ tādiu p̄cibus deos obtūdētē ob īuentā filiā.o uxor ſoſtrata iā deſine obtūdere.i. moleſtia

Gratulari

afficere deos totiēs gr̄as repetēdo gratulādo ipſis diis.i.gr̄as illis agēdo uel applaudendo illis:aut tibi gratulādo corā eis tuā natā eē inuentā.obtūdere ſignet ꝓprie hebetare.trāſfertẗ aūt ad ſignificādū moleſtiā icutere &

Tundere

tediū ſeu faſtidiū nimis aliqd iculcādo.Cice.ī eplis.Cupio te nō obtūdere. trāſlatū ē fabris qui ſæpe repetūt tūdēdo.i.ꝑcutiēdo aliqd malleo:niſi iudicas.i.cenſes illos deos ex tuo igenio.i.ex tua natura.ut.i.ita ꝙ credas eos nihil itelligere niſi idē ſit dictū.i.niſi eadē res dicaẗ cēties numeꝝ finitū pro numero infinito.Sed iterim i.interea qd.i.cur gnatus clitipho cū ſyro ceſſat.i.tardat moraẗ morā facit illic.i.apud clitiphonem iādudū.i.tāto tpe.Me.hic menedemus incipit alloq chremetē ut fallaciā detegat. o chreme quos hoīes ais ceſſare.i.morari & eē deſidioſos.Ch.ehē ꝑticula oſtēdēs gaudiū de aduētu.o menedeme aduēis:dic mihi nūciaſtine cliniæ ea quæ dixi.Me.nūciaui oīa quæ dixiſti.Ch.qd ait clinia.ſ.Me.occœpit.i.icœpit.adeo.i.tm̄ uel ualde gau

Quaſi ꝑ tanq̄

dere q̄ſi.i.tanq̄ illi ſup.q cupiūt nuptias.i.ducere uxorē.Chr.ha ha he uox ē nimii cachini ei⁹ qui credebat menedemū decipi i filio tāq̄ q ficte peteret uxorē.Me.quid.i.cur riſiſti:Ch.calliditates.i.aſtutiæ ſyri ſerui mei quas exercuit.ſ.i te uenerūt i mētē & ꝓpea riſi.Me.ita ne ē.ſ.ut calliditates ſuas in me exercuerit:q.d.non imo potius i

Cicero

te exercuit.Ch.quoq.i.ēt.uult⁹.i.frōs aſpect⁹ hoim & facies fingit.i.diſſimulat ſoſat ſcel⁹ .Nā ut ait Ci.i eplis i frōte & uultu ſimulatio facillie ſuſtiet.Me.dicis.i.itelligis id qđ ſeqẗ.ſ.ꝙ natus aſſimulat .i.fingit ſe eſſe lætū.

Ch.id.Me.

CALPH.¶Venit.i.m.ſic dicit qa ſcit ab illo deceptū chremetē.¶Veterator:uetus eſt i aſtutia.¶Ita.r.e.uulmoſe ꝓnūciandū:qđ ſi chremes ſciret ſe a ſyro deceptū:uere illū ueteratorē appellaret.¶Mane deceptus chremes aliter ꝑcipit uerba menedemi:q̄ ipſe loquaẗ & ab illo i prudēs eludiẗ.¶Non. ridicula negatio:illa uero

Virgilius

Virgiliana amara.Nō uerū egonis.¶Quid nō.cū admiratio ne reperit non.¶Hodie:c.icipit paulatim detegi fallacia.nā hoc ſignū ē cliniā nō falſo uelle antiphilā.¶Ne is. q.q.apoſiopeſis admirantis.hoc magis miꝝ uideꝛ:ꝙ nec ſyrus uerba iniecerit ad extorquēdū argētū.¶Alia.tā.p.ſ.pulchra ironia:i eū qui deceptus ſit.¶Ille ſyrus.q.d.quē tantū ueteratorē putas.¶Filium.ſ.refertur ad id qđ chremes ſupra dixit: uultus quoq; hoium fingit ſcelus.¶Subo

Subolere

leat.tractū a ſenſu odorādi.¶Quid. a.non nunq̄ ꝑturbati itercefſoris ē diciẗ qd ais ſed hoc loco metuētis ē nō iterrogantis.¶Mitto.o.color rhetoricus.¶Oſculari.hæc ē q̄rta amoris linea.nā ſūt qnq;.P̄ria uiſus.ſecū

Lin eæ amoris

da colloqi tertia tact⁹. q̄rta oſculi.qnta coitus.¶Id.n.p.ſic dicim⁹ q̄ñ hēmus aliud maius ad cōfirmādū.¶Conclaue.in eunucho

Cōclaue

Virgo i cōclaui ſedet.Eſt āt cōclaue ſepatior loc⁹ i iterionb⁹ tectis uel qd itra cū loca multa & cubicula clauſa ſint adhærētia triclinio

GVI. Chr.id dico.ſ.menede. Iidē.i.ſimiliter iſtud qđ dicis uenit mihi i mētē ſic dicit ridendo cū q̄ſi quē ſciat a ſeruo ſuo deceptū.Chr.ueterator.i.ſyrus eſt ſup.in aſtu

Veterator

tia iueteratus q ita te decepit.Me.magis putes rem eē ita.i.ſeruum eſſe ueteratorē.ſi magis noris.i.noſcas eū.ſ.uel id qđ fecit.Chr. ain tu.i.dicis tu cū eē ueteratorē ultra q̄ norim.Me.quin.i.qnimo tu auſculta.Ch.mane.i.tace noli narrare qđ uelis.prius expeto ſcire hoc.ſ.qđ pdideris uidelicet qd a te extorſerit.nā.ubi.i.poſtq̄ nūciaſti filio filiam meā ſup.eē deſpōſā.i.pmiſſā a me:nōne eſt uerū ſup.dromonē ſeruū filii.cōtinuo.i.ilico iniecīſſe tibi uerba.i.dixiſſe tibi hæc ſeqntia.ſ.opus eſſe.i.eē neceſſe ut dares ueſtem ſpōſæ.ſ.filiæ deſponſatæ filio tuo & ut dares auꝝ ancillas argentū.Me.nō iniecit mihi talia ỽba.Chr.qd .i. cur dicis ñ.q.d.cur negas Me.nō inq̄.i.iterū dico & confirmo tibi cū nō iniecīſſe uerba talia.Ch.neq ipſe natus iniecit inq̄.Me.o chreme nihil prorſus petiit magis.i.potius iſtare.i.iſtabat.urgebat ut hodie nuptiæ cōficerenẗ.i.agerenẗ celebrarentur.Chr.narras mira.qđ modus iterrogādi ſyrus meus ſeruus ne quidē.i.nec ēt is petiit inq̄ qcq̄.i . aliqd . Me.nihil petiit.ſ.Chr.q̄obrē.i.q̄re nihil petiit.Me.equidē neſcio q̄re.Sed miror te neſcire illđ q ſcias tā plane.i. tā clare alia.i.alias res.ſed ille idē.i.illemet tuus ſyrus mire.i.mirabiliter finxit.i.iſoſauit filiū meū ut ne qdē.i.

Fingere

nec ēt paulū.i.paꝝ ſuboleat.i.ut nec ēt pauxillū appeat uel paululū ſentiaẗ id qđ ſeqẗ uidelicet hāc bacchidē eē amicā cliniæ.qđ ſuboleat dixi id tractū ē a ſēſu odorādi.q.d.ne mim⁹ qdē odor amoris cliniæ i bacchidē in mediū potuit emergeẗ.chr.qd ais.ꝑculſo illo dcō chremes icidit i tiorē đ filio ſuo.Me.iā.i.nūc mitto.i.omitto hæc.ſ.oſculari.i.dare oſcula bacchidi āplexari:nihil.puto.i.reputo.id.ſ.oſculari & āplexari i cōpatione eius qđ ſeqẗ.Chr.qd ē qđ ſimuleẗ.i.qđ fingaẗ āplius ubi uētū ē ad oſcula & āplexus.Nā qnque ſūt amoris lineæ.P̄ria uiſus.ſcđa collocutio.tertia tactus: q̄rta oſcula.qnta coit⁹ i op⁹.Me.uah īteriectio irridētis.Chre.qd ē.Me.mō quoddā cōclaue.i.q̄dā camera ſecretior retro.i.i quodā ſeceſſu in ultimis ædibus.i.i fine ſeu i ultima pte domus.Cōclaue cōclauis neutꝝ ſignat ſecretiorē locū in īterioribus tectis.uel qđ itra cū multa loca clauſa ſūt uel cubilia adhærētia triclinio.Feſtus aūt ait cōclauia dici loca q̄ una claue claudunẗ.Cice. aūt i oratore cepit

Feſtus

cōclaue ꝓ triclinio i quo epulabanẗ cōuiue loquēs de ſimonide q cū eſſet euocatus a duobus iuuenibus ad

Cicero

ianuā iterea cōclaue inqt i quo epulabatur ſcopas ſuper cōuiuas corruit.Valeri⁹ aūt uocat illū locū triclinium

Valerius

cū de eodē ſimonide faceret ſermonē i capite de miraculis.lect⁹ itro latus ē.i.lectus portat⁹ ē itra illud cōclaue ille lectus ſtratus ē.i.patus ornatus ueſtimētis.Chr.qd ſecutū ē.ſup.poſtq̄ hoc ē factū.Me.id qđ ſeqẗ dcm̄ ē

Dictum ac factum

ac factū.uel melius æque cito factū ē hoc:ac.i.ſicut dcm̄ & hoc ſermone celeritas facti idicaẗ.factū aūt hoc ē clitipho.abiit.i.ſeceſſit huc.i.i cōclaue.Vel itellige ſic dictū ac factū.i.qđ dici uulgo ſolet.ſtati dictū ſtatim factū Clitipho abiit huc.i.i cōclaue.Illud aūt dicendi genus dictū ac factū uim hēt cuiuſdā:aut aduerbii aut interiectionis:qđ qdē ſumptū ē a cōi loqndi mō:neq adhiberi debet uerbū:qm̄ eo addito uim ſuam pdere uideẗ.melius ē igẗ ut ꝑ aduerbio aut iteriectiōe ſumaẗ:ut me miſeꝝ ut proh deū atq hominū fidē.ut malū ut alia multa.

VNiVERSiDAD
D SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

QVINTVS ACTVS

CALPH. ¶Sola.hoc magnū argumētū qntæ lineæ:ꝙ ſola cū ſolo fuerit.¶Quidni ē qd niſi.Familia hoc
Cicero loco pro re familiari ponitᷣ:unū in iudiciū uenit de litæ familiæ herciſcūdæ.i.hæreditatis.Cice.in lib.de orato
re.Idē herciſcūdæ familiæ cauſam agere nō poſſit.¶Opam.d.a.ſ.facete dictū a ſene.¶Si dat ſuſpendendum &
eſt eclypſis.q.d.neſcio.¶Dubium id tibi eſt.iam credit chremes ſe eſſe deceptū.¶Amicā patiatur.ſ. ſubaudi
Virgilius ſubagitari:& eſt honeſta eclypſis in re turpi.Vir.Nouimus & qui te.¶Quidni.pro cur nō.& hæc uerba pro
prie ſunt deridentis.¶Ni.e.l.ſuperi⁹.nā exupat ei⁹ ſtultitia hæc oia :& plus eſt q̄ caudex ſtipes aſinus. ¶Ni:ē
apoſiopeſis irati ſenis.Vir.quos ego .¶Te
Virgilius ne.i.l.Virg.Me ne icœpto deſiſtere uictam.
Seruius ¶Aliis.c.d.hinc illud Seruii ſulpitii ad Cice
ſulpitius ronē.Deniq; noli te obliuiſci ciceronē eē.
& eū qui aliis cōſueueris ꝑcipe & dare cōſi
Flagitiū liū.¶Flagitiū facinus.flagitiū more militari
Fagitare dr̄ res flagitione:hoc ē increpatione digna.
Flāma nā flagitare ē perſonare:ide flāma & flagella
Flagellū ꝙ hæc nō ſint ſine ſonitu & crepitu.

GVI. Chr.abiit inq̄ ſolus:Me.ſolus abiit
Chr.timeo te quid mali ſit.Me.bacchis cō
ſecuta eſt eū ilico.Ch.ſola ne eſt conſecuta:
Me.ſola ē cōſecuta.Ch.pii.i. ꝑditus ſū. Me.
ubi.i.poſtq̄ abiere itro.i.introieſt.opuere.i.
clauſerūt oſtiū ab obſtādo dr̄.ſicut apio ſi
gnat recludo:ſic opio iterdū ſignat claudo
ut hic.Chr.hem interiectio idignātis. Clinia
uidebat hæc fieri ab eis.ſ.introire & operire
oſtiū.Me.qd.i.cur nō uidiſſet. uidebat inq̄
talia una ſimul mecū.una & ſimul idē fere
ſignāt ſed hic ponitᷣ altera eaꝝ ꝑticularū ad
ornatū ut ſonorior reddatᷣ orō.Chr.o me
nedeme bacchis eſt amica filii clitiphonis.
occidi.i.pii media breui ab ob & cado ca
Familia dis.Me.q̄obrē.i.q̄re occidiſti.Ch.uix fami
lia.i.res familiaris decem dierum eſt mihi.
i.uix hēo ſumptus & penū ſeu mauis proui
ſionem ut ita dicam pro decem diebus.q.
d.ſe eſſe exhauſtum & pecuniis a filio & ſumptibus a puellis quæ multa īpenderunt apud eum.Familia etiā i
terdum capitur pro hereditate.Inde i iure ſæpe fit mentio de iudicio familiæ herciſcundæ. i. hæreditatis diui
dundæ:Interdum cōplectitur omnes domeſticos & præcipue ſeruos & ancillas alioſq; in eadē domo cōten
tos ſub eodē patrefamilias:ut liberos.inde filiuſfamilias appellatᷣ filius adhuc in pr̄is poteſtate reſidens. Me.
qd.i.cur times iſtud qd̓ ſequitᷣ uidelicet ꝙ ille dat operam,i.inſeruit:incūbit:uacat deditus eſt amico ſuo cli
niæ.Chr.imo timeo ꝙ amicæ dat operam.ſ.bacchidi.Me.ſi dat.i.ſi eſt uerum ꝙ det operam amicæ. q.d.nō
Cōmunis ſatis eſt certū.Ch.an id.ſ.eū incūbere amicæ eſt dubium tibi.putas queng̃.i.aliquē eſſe aio tā cōi.i.largo dedi
Lenis & to oibus & leni.i.ſuaui patiēti.qd̓ ſi ſit comi intellige poni pro benigno & manſueto.nam comes homines
comis dicuntᷣ qui errantibus uiam oſtendunt benigne ac non grauati.Putas ergo aliquē hr̄e animum ita lenem &
comē qui patiatᷣ amicā ſuā ſeduci.ſup.uel aliquid tale ſe uidente.i.in cōſpectu ſuo.Eſt aūt honeſta eclypſis i
re turpi.Me.ah.hic quaſi ridentis eſt ꝑticula,qdni.i.cur nō id fiat ab eis.quo.i.ut uerba dentur mihi facilius.i.
Succēſere ut facilius decipiar.Chr.derides.i.me ludis & ludibrio tibi ſum.merito.i.nō iniuria ſuccenſeo.i.iraſcor mihi
nūc.quot res.i.quot argumenta & ſigna huius mali dedere.i.tribuerunt mihi.ubi.i.in quibus poſſem perſē
tiſcere.i.ꝑcipere ea quæ uidi quorſum.ſ.ſpectarent niſi eſſem lapis.i. durus intellectu ac nō facile intelligens
prope manifeſta.at ne.i.certe.haud.i.nō ferent illud facinus inultū.i.nō punitū non uindicatum ſi uiuo.nam
iam apoſiopeſis per interruptionem colloquētis facta.q.d.nam iam.i.ex hoc tempore exheredo eū aut aliqd
tale.neq; eſt multū curandum quid noluerit dicere.Me.tu non cohibes te.i.tu non reprimis animum tuum
neq; temperas ſeu non tibi moderaris.non reſpicis te.i.non habes rationem tuæ prudētiæ & honeſtatis. ego
non ſum ſatis exempli.i.ſufficiens exemplū tibi,q.d.immo.Chr.o menedeme non ſum apud me.i.non ſum
mei cōpos:nō facio de me qd̓.uolo ut dici ſolet præ iracundia.i.adeo ſum ira cōmotus.Me.ne.i.utrum de
cet ſupple te loqui iſtud.q.d.nō.Nōne id qd̓ ſequitᷣ eſt flagitium.i.flagitione hoc ē increpatione dignū uide
licet te dare conſilium aliis.& te inq̄ ſapere.i.eſſe ſapientē.foris.i.apud alios & te nō poſſe auxiliari tibi:ideſt
tibi cōſulere & moderari. Chr.quid faciā:Me.fac ſupple id quod aiebas.i.dicebas me parum feciſſe ideſt qd
dicebas me non ſufficienter effeciſſe in filium.fac ꝙ ſupple ſentiat te eſſe patrem fac ut audeat credere:ideſt cō
mittere tibi omnia ſua ſcilicet conſilia.hoc eſt ut audeat confidere tibi de omnibus ſuis conſiliis.

Ch.ſolus:Me.ſolus.ch.timeo.Me. bacchis
Cōſecuta eſt ilico.ch.ſola:Me.ſola.ch. perii.
Me.ubi abiere intro operuere oſtium.ch.hem.
Clinia hæc fieri uidebat:Me.quidni una mecū ſimul.
Ch.filii amica eſt bacchis menedeme.occidi.
Me.q̄obrem:ch.decē dierū mihi uix eſt familia.
Me.qd iſtuc:times ꝙ opam amico ille dat ſuo:
Ch. imo ꝙ amicæ.Me.ſi dat.ch.an dubiū id tibi eſt:
Queng̃ ne animo tā comi eē & leni putas.qui ſe uidēte
Amicā patiatᷣ ſuā:Me.ah ah eh.qdni:quo uerba
Facilius dentᷣ mihi.ch.derides:merito mihi nunc
Ego ſuccēſeo:quot res dedere ubi poſſim perſentiſcere
Niſi eēm lapis quæ uidi:ueh.miſero mihi at ne illud
Haud inultū ſi uiuo ferēt.nā iam.Me.nō tute cohibes:
Nō te reſpicis:non tibi exemplo ego ſatis ſum:
Ch. præ iracundia menedeme nun ſum apud me.
Me.te ne iſtuc loqui:nōne id flagitium eſt:te
Aliis cōſilium dare:foris ſape:tibi nō poſſe auxiliarier.
Ch.qd faciā:Me.id qd̓ tu me feciſſe aiebas parum
Fac te eſſe patrē ſentiat:fac ut audeat tibi credere omnia

Abs te petere

CALPH.¶Immo.a.hoc terribiliter ꝓnūciādū:& uerba ꝓprie rigidi & aſpͥ pr̄is.¶Quouis.g.gētiū i fine
ſupflua adiūctio:ſicut iterea loci.dat tn̄ quādā auxeſim ꝓnūciāti.¶Si p.pſeuerē:alias ꝑgere eſt ire.¶Vere ad.r.
quaſi dicat.id qd̓ tu menedeme abſentia filii exercebas:hoc eſt rē ruſticā:id ego inopia facere cogar.¶Quot
incōmoda .ſatis comice dixit.nā hoc nomē leue quoddā ſignificat.ut in eunucho.Immo eni iſœliciter.nā in
cōmoda alia ſunt.d.p.¶Capies.alibi.inimicitias caperē.Capere ꝓprie dicimus cū id qd̓ in nobis ē aſſumi Capere
mus:unde cape ꝑ eligere ponitᷣ.¶Ni:i qd eſt.honeſte petit:qd̓ officiū eſt probi & modeſti uiri.¶Et affines: Affines
uxoris cognati ſūt affines mariti:unde mul
ti gradus ſunt:& ueluti rami ꝓpiquitatis in
affinitate & cognatione diſpoſiti.¶Quid
obti.ſic dixit quaſi puderet chremetē dice
re:ꝙ parua dos uideretᷣ.nā tacemus cōſilia: Tacere
reticemus dolores:obticemus quorū nos Reticere
pudet.¶Pro re no.tacite rem ſuam extenu Obticere
at.¶Quam rem agis.hoc eſt quaſi ꝑturba
ti interceſſoris.¶Illū rogitato. pulchra ad
monitio ut perterrefaciat filium.

GVI. & fac inq̄ ut adeat petere abs te:
petere inq̄ cū humilitate & poſcere qd̓.ſ.ſit
honeſtū.fac inq̄ ne quærat quā.i.aliquam
aliā copiā.i.facultatē opportunitatem:fami
Copiam liaritatē.Nā iterdū facere copiā ſui eſt q̄ſi ſe fa
miliarē exhibere & pñtiā ſuā nō denegare.
interdū ſignat cōcedere facultatē.Fac ergo
ne quærat aliā familiaritatē.ac deſerat.i.de
relinquat te.Ch.imo:id ſed.multo.i.longe
malo.i.potiuſ uolo ꝙ ſup.abeat.i.diſcedat.
quouis gētiū.i.quocūq; uolet.q̄ ꝙ redigat
i.deducat pr̄em.ſ.me ad iopiā.i.pauperiē.ꝑ
flagitiū.i.per neqtiā ſeu libidinē ſuā flagitio
Pergere ne dignā.Nā o menedeme ſi ꝑgā.i.pſeuerē
ſuppeditare.i.ſubminiſtrare. ſumptus.i.im
pēdia ad fouēdā meretricē.Dicimus enim
eleganter:nō poſſum tibi diu ſumptus ſuppeditare.i.adminiſtare ea quæ impendes.Multi codices habent ſū
ptibus:quod non multū placet niſi ſic dicas ſi pergam ſuppeditare illi filio: ideſt inſeruire indulgere illi ſum
ptibus dandis ſcilicet uel ſumptibus.i.per ſumptus :& quātum ad ſumptus ſpectat.Illæc quaſi illa. hæc res.i. il
la neceſſitas redit mihi ad raſtros ſcilicet exercendos .i.ad rem ruſticam agitandam:quaſi dicat id qd̓ tu abſen
tia filii exercebas hoc ego inopia efficere cogar.Me. Quot incommoda: quaſi dicat multas moleſtias capies:
ideſt ſumes tibi.uel iunge tibi cū incōmoda: ita ut quot ſubſtātiue capiatᷣ & incōmoda adiectiue.Quot ergo
Moroſus incōmoda tibi ſumes in hac re niſi caues.i.niſi tibi cōſulis oſtēdis te eē difficilē.i. moroſum in filium & inex
orabilē & tn̄ ignoſces illi.poſt aduerbiū.i.poſtea.& id.ſ.ignoſcere poſt erit ingratū.i.moleſtum.Chre.Ah in
teriectio dolētis.neſcis q̄.i.quātum.doleā.i.dolore ſim affectus.Me.ut lubet.i.quātū uis doleas tn̄ ignoſces.
Deinde cōuertit menedemus ſermonē ad cōiugiū faciendum cliniæ & antiphilæ.qd̓ modus interrogādi ut
ſæpe in epiſtolis Ciceronianis.hoc quod uolo.ſ.ut illa filia tua nubat.i.cedat in coniugiū nr̄o filio. fiat ſubau
di aut aliqd tale.niſi quid:ideſt aliqd eſt qd̓ tu mauis.i.potius uis.q.d.honeſte peto nolens impedire quin al
teri tradas ſi uideas te melius filiæ tuæ conſulturum.Chr.immo.i.ſed.& gener futurus.ſ.clinia.& affines:ideſt
parentes eius ſeu cognati qui ſunt futuri affines filiæ. Nam affinis eſt propinquus in gradu propter nuptias.
Dos & donatio propter nuptias Placēt mihi:ideſt ſunt mihi ex animi ſententia.Me.quid dotis:ideſt donationis pro uxore.nam dos ab uxo
re datur uiro:ſicut contra donatio propter nuptias fit a uiro in uxorem.quam ergo dotem dicam filio meo
te dixiſſe.i.deſtinaſſe ordinaſſe.Deinde cum taceret chremes ſubiungit.quid.i.cur obticuiſti:tacemus conſi
lia:reticemus dolores:obticemus quorum nos pudet.Chr.petis quid dotis dicam pro filia.Me.dico ita.Ch.
ah interiectio dolētis & exclamantis.Me.ne quid uereare.i.ne aliquatenus ſeu aliquantulum timeas.ſi minus
i.ſi non dederis dotem.uel ſi minus dotis dederis:hoc eſt ſi paruulam etiam dixeris dotem.dos nihil.i.nul
latenus.mouet.i.ducit nos ut dici ſolet.Chr.ego decreui.i.conſtitui duo talēta.i. duo talia pondera de qbus
Res dictum eſt eē ſatis.i.ſufficere pro re nr̄a.i.pro facultate nr̄a:ſeu pro rōne rei familiaris nr̄æ.Sed ſi uis me eē ſal
uum ſi uis inq̄ rem.i.ſubſtātiam meā eſſe ſaluā & filiū meū eſſe ſaluū.opus eſt dictu.i. neceſſe eſt ut dicatᷣ filio
me dixiſſe.i.deſtinaſſe illi filiæ doti.i.ꝑ dote oia bona mea.Me.quam rem agis.Chr.ſimulato.i.fingito te mi
rari id ꝓpter illud qd̓ dixerim illi doti oia.& ſimul.i.& etiam.rogitato:ideſt interrogato illū.q̄obrem.i. qua
re faciam id. Me.quin.i.qnimmo.uero.i.certe.egomet neſcio ideſt non bene intelligo. quid.i.cur facias id.

Abs te petere & poſcere neq; aliā quærat copiam
Ac te deſerat.C.imo abeat malo multo quouis gētiū
Quam hic per flagitiū ad inopiā redigat patrem:
Nam ſi illi ꝑgā ſuppeditare ſumptibus menedeme:
Mihi illæc uere ad raſtros res redit.Me.quot
Incōmoda tibi in hac re capies:niſi caues:
Difficilem: oſtēdis te eſſe:ignoſces tamen poſt:
Et id erit tibi ingratū.ch.ah neſcis q̄ doleam.
Me.ut lubet quid hoc quod uolo ut illa nubat nr̄o
Niſi quid eſt quod malis.chr.immo & gener
Et affines placēt.Me.qd dotis dicā te dixiſſe filio:
Quid obticuiſti:ch.dotis:Me.ita dico.ch.ah.
Me.chreme nequid uereare ſi eſt minus:nihil nos
Dos mouet.ch.duo talenta pro re noſtra ego
Decreui eē ſatis.ſed ita dictu opus eſt ſi me uis ſaluum
Eſſe & rē & filiū: me mea oīa bona doti dixiſſe illi.
Me.quam rem agis:Chr.id mirari te ſimulato.
Et illum rogitato ſimul q̄obrem id faciam.
Me.quin ego uero q̄obrem id facias neſcio.

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

Perſi⁹ Ais CALPH. Defluit. Perſius. Defluis amēs. Quid ais. ais dicimus de his qui uana loquanť. Fiat. conceſſio irati aduerſus ptinacē. Dictis. qa liberi uerbis obiurgandi ſūt. Serui uero uerberibus puniendi. Adeo d. hoc uerniliter more ſeruum iratorum lege: & intellige contrarium. Viduæ mulieri. bene perſonam abiectam delegit quæ ludibrio habetur: & quia mulier: & quia uiro orbata.

i Ta ne tandē. Reſtat ad tranqllitatem rerū oium ut clitipho uerbis pr̄is pterritus i uiā redeat: & uxorē ducat. Ita ne. ſic īcipit ut q ſe a pr̄e abdicatū putet. Tādē. hic expletiua cōiūctio. Cice. quouſq tādē

Tandem Cicero abuteř cati. p. n. alias poniť p tn̄: uti q̄ ciuitate tandē arbitrare te uiuere. nōnunq̄ p ſaltē.

Retūdere GVI. Chr. ne. i. utrū dicis te neſcire cur ego faciā? facio ſup. ut retūdā. i. reprimē animū illius filii. q nūc diffluit. i. diſſolutus ē luxuria. & laſciuia. i. petulātia. Luxuria a luxu. i. ſupfluitate deriuať. Laſciuia autem deſignat quādā petulātiā & iportunitatē flagitiōe dignā nimis exultādo & delectādo in ſua turpitudine. hæc tn̄ differētia nō obſeruať ſed idifferēter illis duobus utimur pro eodē ſignificato. & ego facio id inq̄ ut redigā. i. deducā eū in eū ſtatū ſup. ut. i. q neſciat. quo. i. in quā ptē uertat ſe. Me. o chreme qd agis. i. qd facis uel loqris? Chr. mitte. i. omitte inqrere. ac ſine. i. pmitte me morē gerere mihi i. ſatiſfacere aio meo: uel facere arbitrio meo in hac re. Me. ſino. i. nō ipedio. ne. i. utrū uis ita. ſ. ut ei dicā qd̄ dixiſti. Chr. ita uolo. ſ. Me. fiat. Chr. age. i. effice. ut iā. i. ex hoc tpe accerſat. i. adhibeat aduocet cōparet ſibi & eligat uxorē. ſ. clitipho. & paret. i. pparet ſe ad rn̄dēdū ſup. hic. i. an̄ me ut æquū eſt. i. iuſtū liberos rn̄dere ſup. parētibus. ipe filius cōfutabitur. i. cōuinceť dictis. i. per dicta: nō aūt uerberib⁹ ut ſeruus: ſed ſyrū puniā ſup. apoſiopeſis eſt præ iracūdia. Me. qdē modus interog andi eū punies ſup. Chr. petis ſup. ne. i. utrū ego puniā ſup. eū. q. d. rogitas. Deinde ſubiūgit affirmationē ſi uiuo dabo. i. reddā eū ſyrū. adeo. i. ita. exornatū. i. ita ppatū ut di-

Diffluere Luxuria Laſciuia

Chr. ego ne: ut illius aīum q nūc luxuria & laſciuia
Diffluit retūdam & redigā ut quo ſe uortat neſciat.
Me. quid ais? Chr. mitte ac ſine me in hac re
Gerere mihi morem. Me. ſino. ita ne uis?
Chr. ita. Me. fiat. Chr. age iā uxorē ut accerſat: &
Præparet ſe hic ita ut liberos eſt æquum: dictis
Confutabitur. ſed ſyrum quidem. ego ne
Si uiuo adeo exornatū dabo: adeo depexū ut dum
Viuat meminerit ſemp mei: qui ſibi me pro ridiculo ac
Delectamēto putat: ne ita me dii amēt auderet facere
Hæc uiduæ mulieri quæ in me fecit.

Clitipho. Menedemus. Chremes. Syrus.

i Ta ne tādem quæſo eſt menedeme: ut pater tam

Vſq dum ci ſolet. & adeo. i. ita depexū. i. cōptū. q. d. adeo comā ſuā depectā atq trahā ut ſup. uſq. i. aſſidue: uel uſq dum. i. q̄diu uiuat ſemp meminerit. i. recordabiť mei: q ſyrus putat. i. reputat me eē ſibi p ridiculo. i. p ludibrio & delectamento. i. putat me eſſe hoiem & quē rideat ſeu illudat & in quo fallendo delecteť. dii ita me ament ut dico ſup. uerum: eſtq iurandi modus ipſe ſyrus non auderet facere uiduæ mulieri quæ ſe ulciſci non poteſt. hæc i. has illuſiones quæ fecit: ideſt exercuit in me: ideſt erga uel contra me.

ASCEN. p Rincipiū hui⁹ ſcænæ ſane igenioſe iterptať Calphur. Vt (eni inqt) iſultat ſenex dū alterius ſtultitiam & tarditatē ludibrio hēt &c. Itaq oia uultuoſe pnūciāda ſūt & cū ſtomacho i chremetē. quo circa ſic quoq interptari libeat. Ego certo ſcio me nō eē tā. i. uehemēter uel multū aſtutū & pſpicacē. ſed hic adiutor & monitor & pmōſtrator chremes. pſtat. i. pter ſufficit p miſtrat mihi hoc uidelicet eſſe aſtutū & pſpicacē. q. d. p me qdē hebes ſum: ſed p mōitorē fio pſpicax qd̄ irriſorie dicit: ut patet ex ſequēti uerbo. Poterit tn̄ ſnia auctoris nr̄i cōprobari. Illud uero. Sed ille tu⁹ quoq ſyr⁹ idē mire finxit filiū &c. nō itelliges de clinia locutū: aliter eni iepte poſtea ſubiūxiſſet cliniæ. nā debuiſſet dixiſſe ei⁹ uel ipſi⁹ ordo ergo melior ē. Idē ille tu⁹ ſyrus. quoq. i. ēt finxit. i. iſtituit iſtruxit filiū tuū clitiphonē mire: ut ne paulū qdē ſuboleat mihi ſup. i. pcipiať a me hāc (de bacchide loqť) eē amicā cliniæ. Quia palā pmiſit bacchidē cū clitiphone dormire uidente menedemo. qd̄ uero hoc uult diceř menedem⁹ patet: qa iterrogat⁹: qd ais: rn̄det mitto iā oſculari &c. Illud i fine ipſi⁹ ſcænæ. Age iā uxorē ut accerſat: pparet ſe. de clinia dictū uolūt. ſeqns de clitiphone. Illud icōmētariis. q. d. adeo comā ſuam depectā &c. ſine dubio trāſcribētiū uitio i uerſū ē. Nā ſcio auctorē non dixiſſe tā expſſe ſuā pro eius uel ipſius.

GVI i Ta ne &c. Vt tranqllitas rerū oium hēať reliquū eſt ut filius clitipho uerbis pr̄is pterritus in uiā redeat ac uxorem ducat. Relatu aūt menedemi ſe a patre eſſe abdicatum putat & ſic inqt. Clit. o menedeme quæſo tandem: hæc particula habet aliqd urgēs & accelerans. q. d. paucis reſpōde: ac ſi eēnt ultima

Tandem uerba ne me lōgis exorſis detineto. ne. i. utrū. eſt ita ut pr̄ eiecerit oēm aium pr̄is. i. oēm beniuolētiam pr̄nā.

In breui

CALPH. Admiſi. auxeſis eſt. plus eſt admittere q̄ facere. alibi. Hæc admittere indigna. Vulgo. ſ. ad purgationē peccati. ſin nihil aliud hēmus: argumentum ab exēplo alioꝝ ſumimus: q idē factitauerūt: ſed multo magis ualet ſi ab exēplo oium ſumiť. Haud. m. æ. uerū amicū agit menedemus qui æquum ex icōmodo amici dolorē capit. Quid me i. bn̄ incuſas: qa filio maior eſt pr̄. Quicqd. e. h. ſ. huius abſolute: ut per eclypſim de ſit rei. In ecyra. Neqd ſit huius oro. alibi. Nihil me iſtius facturū pr̄i. Ego. h. ſ. ſemp grauis inceptio orōnis q̄ exordiū ſumit a pnoie. Aio. o. negligenti. alibi: At eni metuas ne ab re ſint omiſſiores paulo. Et ſuauia. q. e. p. hēre. Salu. Quæ prima mortales ducūt. Saluſtius & primus mō ad laudē nō ad ordinē ptiet. In eunu. nihil prius neq fortius. Ad pro. bn̄ ad pximos: ad quos ſpectat poſt filiū hæreditas. Receptes. alibi: meū receptes filiū & frequētatiuo uſus ē: q nō raro ſed freqnter poterit ſe recipeř. Viuere: cū uirtute & rōne itelligas. Vita. hoc loco actus & mores. In phormione. Quē ego uiderim in uita optimū: ideſt in actu & in moribus.

In breui ſpacio oēm de me eiecerit aīum pr̄is
Quod nā ob facinus? qd ego tātum ſceleris admiſi
Miſer: uulgo id faciūt. Me. ſcio tibi eē hoc grauius
Multo ac durius cui fit: uerū ego haud minus ægre
Patior id qd̄ neſcio: nec rōnē capio niſi qd̄ tibi ex aīo
Bn̄ uolo. Clit. hic patrem aſtare aiebas. Me. eccum.
Ch. qd me icuſas clitipho? qcqd ego huius feci: tibi
Proſpexi. & ſtultitiæ tuæ ubi uidi te eē aīo omiſſo
Et ſuauia in præſentia quæ eſſent prima habere:
Neq cōſulere in lōgitudinē: cepi rōnē: ut neq tu
Egeres: neq ut hæc poſſes pdere: ubi cui decuit primo
Tibi non licuit per te michi dare: abii ad pximos tibi
Qui erant: eis cōmiſi & credidi ibi ſtultitiæ tuæ
Semp erit præſidium clitipho: uictus: ueſtitus: quo
In tectum te receptes. Clit. ueh mihi. Ch. ſatius eſt
Quam teipſo hærede hæc poſſidere bacchidem.
Sy. diſpii: ſceleſtus quantas turbas cōciui inſciens.
Clit. emori cupio. Ch. prius quæſo diſce quid ſit uiuere
Vbi ſcies: ſi diſplicebit uita tum iſtoc utitor.
Sy. hære licet ne? Ch. loquere. Sy. at tuto. Ch. loquere.

GVI. de me. i. a me. q. d. eſt ita q, pater auerterit a me ſuā beniuolētiā i tā breui ſpacio. i. tā puo tpe. ob qd nā facinus. i. pp qd̄ factū malū ita auertit beniuolētiā a me ut me abdicaret. i. priuaret hæreditate. qd tātū ſceleris. i. qd̄ tā graue ſcelus. ego miſer. i. infœlix. admiſi. i. commiſi fecit: iuuenes ſup. mihi æql es faciūt. uulgo. i. utplurimū paſſim id qd feci ſup. & ita ſe tutať alieno exēplo. Nā qd̄ exēplo fit id ēt iuř fieri putāt ut ait Cice. i epi. Me. ſcio hoc qd̄ fecit pr̄ eē multo grauius. i. moleſtius & durius. i. aſpius acerbi⁹ tibi clitiphoni cui. ſ. tibi fit illud qm̄ id te pius tangit ſiue tua magis refert. uerū. i. ſed. ego patior. i. fero id qd fecit tibi pr̄. haud. i. nō minus ægre. i. nō minus moleſte: ſiue n̄ minus difficulter q̄ tu. ſ. ego inq̄ q neſcio id propter qd fecit. & q nō capio. i. nō intelligo. rōnē. i. modū faciēdi aut occaſionē: ſeu nō capio rōnē aliā ferēdi moleſte niſi qd̄ bn̄ uolo tibi. i. opto tibi multa bona & qdē ex aio. i. nō ficte. Clit. aiebas. i. dicebas patrem meū adſtare. i. ppe eē. Me. eccū. i. ecce hic eū. ſ. Chr. o clitipho fili qd. i. cur icuſas me. i. mores meos & meū faciēdi modū rephēdis. Nā ut uult Lau. icuſare ē mores alicuius rephēdere. qcqd huius. i. qcqd huius rei. nā hic huius ē neutri gn̄is. feci. i. effeci. pſpexi. i. cōſului puidi tibi. & tuæ ſtultitiæ. i. incōſiderationi. ubi. i. poſtq̄. uidi te eſſe animo omiſſo. i. negligenti. hoc eſt cum uidi te hr̄e aium negligentem & omittentē facere que debebas. & ubi uidi te hr̄e. i. reputare. pr̄ia. i. pcipua. & i prio loco ea ſup. q̄ eēnt ſuauia. i. dulcia tibi. i pn̄tia. i. pro tpe pn̄ti. ſ. uoluptates: quæ licet in pn̄tia ſint ſuaues ſp tn̄ ſecū iūctā hn̄t pniam & ubi uidi te nō conſulē. i. puidere. in longitudinem. i. in tps futurum lōge. cepi rōnē. i. iniui uiā inueni modū ut. i. q. neq tu geres. i. indigeres neceſſariis & ut nō poſſes pdere. i. dilapidare: alienare. hæc. i. mea bōa qb⁹ te priuaui ſeu abdicaui. Vbi. i. poſt q̄ uel qn̄. pmo. i. i pricipio nō licuit mihi p te. i. tu nō pmiſiſti tuis moribus obſiſtentibus: uel tui mores non poſtularūt me dare tibi bona mea. ſ. cui. ſ. tibi decuit. i. iuſtum fuit me dare. ſ. bona mea. qa iure debebas mihi ſuccedere niſi obſtitiſſent mores. abii. i. me cōuerti ad pximos tibi puta ad ſororē & futurꝫ eius maritū. q erāt i. q extabāt. & hoc dicit pp filiā q̄ extabat adhuc quā tn̄ pētes putabāt nō uiuere ſeu nō extař. cōmiſi. i. cōmēdaui fidei. & credidi. i. cū fiducia tradidi bōa mea. ſ. eis pxis tuis. ibi. i. apd̄ eos pxios o clitipho pſidiū. i. adiumētū ptectio: puiſio qdā & q̄ſi pfugiū. tuæ ſtultitiæ ſp erit illic ut dictū ē apd̄ eos. oñdit deide qd̄ ſit illd̄ pſidiū ſtultitiæ. ſ. uict⁹. i. alimōia ad uitā ſuſtētādam. & ueſtit⁹. i. cult⁹ ſiue ornat⁹ ad tegēdū corpus. quo. i. uel ut: uel ī quē locū. receptes te. i. freqnter recipias: ſeu ut dicūt: retrahas te i tectū. i. i domicilium & q̄ſi hoſpitiū. Clit. hei mihi. i. dolor mihi ieſt. Ch. ſatius ē. i. melius ē me. ſ. diſpoſuiſſe ita de meis bonis q̄ bacchidē poſſideř hæc bōa te ipſo hærede. i. ſi tu eēs hæres. nam oīa illi eēs daturus. Sy. Diſpii. i. uario mō ſū pditus. q̄tas turbas. i. q̄tas turbationes ego ſceleſtus. i. malus. cōciui. i. cōcitaui: cōmoui. iſciēs. i. p iprudētiam. Dr̄ āt cōciui a cōcico es ſecūdæ inflectōnis. uel a cōcio is q̄rtæ q ambo idē ſignificant. Clit. cupio emori. i. mori: e nihil addit ad ſignificationē. Ch. q̄ſo. i. obſecro prius diſce qd ſit uiuere cū rōne. ſ. & uirtute. ubi. i. poſtq̄ ſcies qd ſit uiuere. ſi uita. i. modus tuus uiuēdi diſplicebit tibi utitor iſtoc. i. iſta re quā tibi reliq. ſ. uictu & ueſtitu & tecto apd̄ ſororem. Sy. o hære. i. tu dn̄e. ne. i. utrꝫ. licet. i. pmittiť mihi a te loq ſup. Ch. loqre. Sy. at. i. ſed licet ne loq tuto. i. ſine piculo. Chr. loqre.

Cicero Adſtare Incuſare Receptare Conciui

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

Illice· CALPH. Quæ.i.p.deriuatio criminis in ſe eſt.Et bñ optimi ſerui fungiť officio. Illicet.e.u.t. Illicet ſem per finẽ rei ſignificat:ut actũ eſt.Illicet per ſyncopem qđ ſignificat ire licet:ſic iudices de cõſilio dimittebãť ſu prema dicta cũ pco ꝓnũciaſſet Illicet.ergo icrepatio eſt:qa iterloquendo ipedit chremetẽ narrãtem. Nec tu/ arã.arã pſidium miſeri ad arã ut tuti ſint cõfugere ſolent.Ouid. Vnica pſidiis ara repta meis. Neqꝫ p. alibi ad

Precari pcatorẽ abeã.& pcari aliqñ idẽ qđ depcari:ho c eſt a ſecrimẽ depellere.Hinc deprecatio. Nihil.ſ.ſuccẽſere is

Deprecari dř qui cũ amare debeat læſus iraſcitur. Vt.p.e.ſ.qđ eſt extremũ miſeriarũ. Ad ſororem. finxerat chremes ſe

Succẽſere oia ei tradere. Etiã.ſ. fames apud antiqſſi/

Fames mos in gnta declinatione noium uariabať.

C.cæſar ex quo fame pôt eẽ gtũs caſus:qa. C. cæſar i lib.de analogia huius die & huius ſpecie di

Saluſtius cẽdũ putat.Salu.in iugur. Vix decima patte die reliq: uel ſit ſeptimus caſus. Eſurituros ſatis.paproſodocia qñ aliter rñdem⁹ q̃ expe ctať. Nõ eẽ hoꝶ.qñ cũ odio hoꝶ dixit: & eo magis ꝯnecte filiũ dixit. Dũ.i.ſ.ſ. ſatis uerſimilis rõ adoleſcẽti imprudẽti & parũ prouido:ideo ſtatim ſubiicit eſt uerſimile.

GVI. Sy.quæ.i.qlis.iſta.i.tua. prauitas.i.

Retũ dere diſtortũ iudiciũ ſeu nõ rectũ uel quæ eſt iſta amẽtia.i.iſania.id obeſſe.i.ꝙ id obſit.i. no/

Diffluere ceat huic filio qđ ego ſyrus peccaui.i.admi/ ſi.Chr.illicet.i.ire licet:defectiuum uerbũ:& ſemp finẽ rei demõſtrat.ſicut actũ eſt. ſic aũt de cõſilio iudices dimittebanť cũ pco ꝓnũ ciaſſet illicet.hic ergo hoc uerbo chremes reiicit ſyrũ qui ſe imiſcere uolebat ut a filio crimẽ depelleret dicens.potes bñ tacere qm̃ in uanũ loqris.iã enim actũ eſt & cõclama tũ.nã efficere nõ poteris ut filius nõ ſit abdi catus.ne admiſce te.i.noli te interponere in hoc negocio mihi cum filio coi.nec paris.p

Sy.quæ eſt iſta prauitas:quæue amentia eſt qđ peccaui
Ego id obeſſe huic: Ch.illicet.ne te admiſce.
Nemo accuſat ſyre te:nec tu arã tibi nec precatorem
Parauetis.Sy.quid agis: Ch.nihil ſuccenſeo:nec
Tibi:nec huic:nec uos eſt æquũ qđ facio michi.Sy.
Abiit rogaſſe uellem Clit.qđ: Sy.uñ mihi peterẽ cibũ
Ita nos alienauit:tibi iam eſſe ad ſororem intelligo.
Clit.adeõ rẽ rediiſſe ut piculũ etiã fame mihi ſit ſyre:
Sy.mõ liceat uiuere eſt ſpes.Clit.quæ:Sy.nos
Eſurituros ſatis.Clit.irrides me i re tãta:neqꝫ me qcq̃
Cõſilio adiuuas.Sy.imo & ibi nũc ſum:& uſqꝫ dudum
Id egi.dũ loqř př:qtum ego intelligere poſſũ.Clit.qde
Sy.nõ aberit longius.Cli.qd id ergo:Sy.ſic ẽ:nõ eẽ te
Hoꝶ arbitror.cli.qd iſtuc ſyre:ſatin ſanus e:
Sy.ego dicam quod mihi in mẽte eſt:tu diiudica.
Dũ iſtis fuiſti ſolus:dum nulla alia delectatio quæ
Proprior eẽt:tibi indulgebãt dabant tibi:nunc filia
Poſtq̃ iuẽta eſt uera:iuẽta eſt cauſa qua te expellerent.

paueris.i.noli pare tibi arã ſup quã pces fundanť ſicut funduntur deo ſup aras. neqꝫ pes tibi pcatorẽ.i. depca/ torẽ ꝓ te ſeu itercẽſſorẽ qui te eripiat a pœnis qm̃ nullis præcibus ſũ locũ relicturus. Vel dicit:nõ eſt opus ut q/ ras deprecatorẽ qm̃ nihil tibi dico:ſed abſcedo oia relinquẽs .Sy.qd ais: Chr.nihil.i.nõ.uel in nullo ſuccẽſeo i.iraſcor(qũis tñ læſus ſim)nec tibi nec huic clitiphoni.nec ẽ æquũ.i.iuſtum uos icrepare: ſiue dare uitio mi/ hi id qđ facio.uel nõ eſt æquũ uos facere mihi qđ facio mihi.Sy.chremes abiit.i.diſceſſit relinquens oia ſua bona ſorori tuæ.uellẽ rogaſſe.i.interrogaſſe eũ.ſ.Clit.qd uelles rogaſſe:Sy. uellem iterrogaſſe eũ. uñ.i.a quo. peterẽ mihi cibũ.i.qs mihi eẽt cibũ ſuppeditaturus cũ tu ſolus hẽas uictũ & ueſtitũ & tectum apđ ſororẽ. ita.i. eo mõ dãdo oia ſorori alienauit nos.i.me tibi hoc eſt a te.nã nõ reliqt uñ poſſes me ſuſtẽtare.iã intelligo me eẽ alienatũ ſup.uel tranſlatũ ad ſororẽ quæ oium bonoꝶ ita ẽ hæres effecta.nam ſerui alienabantur ſicut & res cæteræ.Cli.adeon.i.eſt ne uerũ rẽ adeo rediiſſe.i.rẽ & fortunã meã redactã eſſe in eũ ſtatũ ut o ſyre etiã periculũ ſame ꝓ famis ſit mihi.Antiq declinabant fames ei ſecũdũ qntã iflectionẽ.nos aũt fames is ſecũdum tertiã ſup uetuſtiſſimi gtm̃ ſingularẽ qntæ iterdum terminabãt in es.ut Virg.libra dies ſõniqꝫ pes.dies.p diei poſuit.

Virgilius Virg.iterdum in e ut facies gtõ facies facie uel faciei.itẽ & facii.Cæſar eni in libro de analogia huius die: & hu ius ſpecie dicendũ putat.poſſet tñ hic eẽ ablũs tertiæ ita aſtruendo.ut piculũ ſit mihi fame.i.per famẽ:uel de fa/ me ſeu eſurie & iedia.Syrus.mõ.i.dũmõ.liceat.i.pmittať.nos uiueř.i.ꝙ nos uiuam⁹.ẽ ſpes.i.remã et aliq̃ expe ctatio.Clit.q ſpes eſt reliq.Sy.ſpes ẽ nos eẽ ſatis eſurituros.i. ꝙ nos ſatis eſuriem⁹.Clit.irrides itãta te.neqꝫ ad

Sum tibi iuuas me qcq̃.i.i aliquo ſeu aliqũlũ.cõſilio.i.ꝓ cõſilium:Sy.imo.i.ſed & nũc ſum ibi tãq̃ pat⁹ te adiuuaſ. & uſqꝫ.i.

Vſqꝫ aſſidue.dudũ.i.pauloañ.egi id.i.effeci ut te iuuarẽ cõſilio.dũ.i.q̃diu př loqť.i.facit ſermonem tecũ & q̃tũ ago

Dudum poſſũ itelligere.deide ĩterrupit ſermonẽ clitipho dicens.Cli.qd uis diceř.ſ.qa dixiſti ꝙ q̃tũ tu potes intelligere. Sy.pficit qđ dicere icœpat.př nõ aberit.i.nõ abſens erit:lõgius.i.diutius uel minus longe.q.d.př qui ſimula/ uit ſe abſcedere & relinqre ꝓximis ſua oia nõ erit abſens diu.hæc enim fictio ẽ ut depellaris a domo pŕna.Cli. ergo ſi non uere př diſceſſerit qd eſt propter qđ id facit.ſ.Sy.ſic ẽ.i.ita ſe res habet ut ſum dicturus. arbitror te non eſſe filium ſup.hoꝶ.i.chremetis & ſoſtratæ.Clit.o ſyre.qd.i.cur dicis ſup.iſtud.ſtatin.i.ſatis.ne es ſanus.i.

Diiudicaſ mẽtis cõpos:Sy.ego dicã id qđ.ẽ mihi in mẽte.tu diiudica.i.uolue apud te & cõſidera an uerꝫ ſit qđ dicã.dũ i.q̃diu fuiſti ſolus.i.unic⁹ iſtis.i.pŕi & mŕi.dũ.i.q̃diu nulla alia fuit delectatio illis. q̃ delectatio eſſet ꝓprior.i.p pinqor q̃ delectatio quã de te capiebãt.idulgebãt.i.fauebãt & faciles erãt tibi ꝓmittẽtes m ulta q̃ uolebas. da bãt.i.dona faciebãt tibi.nũc poſtq̃ filia ẽ iuẽta.uera cã.i. occaſio ẽ inuẽta q̃ uidelicet cã expellerẽt..i.eiicerẽt te.

Clit.eſt

CALPH. Iratũ.p.bñ iratũ ob peccatũ.Iratus eſt qui ex aliq̃ re laſceſſitus iraſciť. Iracundus ex parua uel nul/ la cauſa. Mřes oẽs.alia rõ cur dixerit nõ eſſe te hoꝶ arbitror. Id nõ fit. mř tibi non eſt adiutrix:& hoc ꝓpe uerſimilius. Ad miſericordiã.qa parentes ueris filiis cito ignoſcunt. In mi.ſpe ſi.nã ſi nõ ſe eſſe filiũ credi derit:eo miſerabilior uidebiť pŕi.Et citius ad miſericordiam cõmouebiť. Quid aũt hoc.uox eſt timentis. Iratus Iracũdus

Rofecto niſi caues.In hac ſcæna cõuneť imago quædã diſſidii inter uirũ & uxorem: qui natura mo/

P roſi atqꝫ difficiles ſunt. Tu homo.cum repræhenſione & ſtomacho.pronunciandum

Clit.eſt uerſimile.Sy.an tu ob peccatũ hoc eſſe illum
Iratũ putas:Clit.nõ arbitror.Sy.nũc aliud ſpecta
Matres oẽs filiis in peccato adiutrices.auxilio in
Paterna iniuria ſolent eſſe.id nõ ſit.Clit.uerũ dicis.
Quid ergo nũc faciã ſyre:Sy.ſuſpitionem iſtam ex
Illis q̃re.rem ꝓfer palã ſi nõ eſt uerũ ad miſericordiam
Ambos adduces cito.aut ſcibis cuius ſis.clit.recte
Suades:faciã.Sy.ſat recte hoc mihi in mẽtem uenit.
Nãqꝫ adoleſcẽs q̃ in minima ſpe ſitus erit:tam facillime
Pŕis pacẽ in leges cõficiet ſuas:etiam haud ſcio an ne
Vxorem ducat:a ſyro nihil gratiæ erit:quid hoc autẽ:
Senex exit foras:ego fugio ob hoc quod factum eſt
Miror non iuſſiſſe ilico arripi me hinc nunc
Ad menedemum pergam:eum precatorem
Mihi paro.ſeni noſtro fidei nihil habeo.

Soſtrata.Chremes.

P Rofecto niſi caues tu hõ aliqd gnato cõficies

GVI. Clit.id qđ dicis eſt uerſimile.i. ꝓ babile & imaginẽ quãdã hẽt ueritatis.Sy. an putas illũ patrẽ eẽ iratũ tibi ob peccatum hoc uidelicet ꝙ bacchidẽ ſciuit te amare: Clit.nõ arbitror eũ eſſe ob id iratũ.Sy.nũc

Spectare ſpecta.i.cõſidera aiaduerte aliud:oẽs mřes ſolent eẽ adiutrices filiis ſuis.in peccato.i.cũ filii errauerũt ipſæ inq̃ mřes ſolẽt eẽ auxilio i.ſolẽt pbere auxiliũ filiis i iniuria pŕna.i.qñ př ẽ iiurius & nõ cũ æqtate agit i filios. id ñ fit.i. nũc tu uides ꝙ mř nõ eſt tibi adiutrix. Clit.dicis uerũ. prius autẽ dicebat eũ dixiſſe aliqd uerſimile o ſyre. ergo cũ ita expellar qd faciã:Sy.q̃re ex illis.i.pcũctare ab illis pa/ rẽtibus.iſtã ſuſpitionẽ.i.iſtã opinionẽ quæ turbat tuã mẽtem uidelicet an ſis eoꝶ filius necne.pfer palã. i.dic illis plane.rẽ totã ut ẽ i.tuã ſuſpitionẽ & qua re adductus ſis in eã opinionẽ.ſi nõ ẽ uerũ.i.ſi falſo ſuſpicaris te nõ eẽ filiũ eoꝶ cito adduces ambos paren/ tes ad miſericordiã.i.ut miſereanť tui. aut ſi eſt uerũ te nõ eẽ eorũ filiũ ſcibis.ꝓ ſcies anti que.cuius ſis filius.ſ.eoꝶ relatu.Clit. ſuades i.cõſulis.recte faciã qđ ſuades.Sy.hoc uenit mihi in mẽtẽ:ſatis recte cõmẽdat ſuã iuẽtio nẽ.nãqꝫ adoleſcẽs.i.iuuenis.inq̃.i. q̃tũ mini ma ſpe erit ſitus.i. collocatus cõſtitutus. nã hic iflectiť ſitus ta tũ.i. ſituatus ta tũ. tã.i. tñ. Situs facillime cõficiet pacẽ pŕis. i. inibit pacẽ cũ pŕe in ſuas leges.i.ſecũdũ eas leges & cõditi ones q̃s dare pŕi uoluerit in ea pace ieũda. nã cũ pax iter aliquos cõficiť lex aliq̃ aut cõ uitio in ea faciẽda ſolet allegari.i. adhiberi. ſenſus ergo illius orõnis eſt.filius cõponet pacẽ cũ pŕe ꝓ ſuo arbitrio.& ſecundũ eas le ges aut cõditiones pacis q̃s uoluerit. Etiam

haud.i.nõ ſcio.an ne.i.utrũ ipe chremes diſcedẽs & pŕiam relinquẽs ducat uxorẽ ſecũ.ſ.ſoſtratã. At.i.ſed. ni/ hil gŕæ.i.iocũditatis erit ſyro.ſ.mihi.i.tu clitipho ita tibi parentes recõciliabis ut dico .ego aũt nihil ſum gŕæ apud illos habiturus.hoc eſt nullo mõ illis potero gratus eſſe.aũt.i.ſed qd hoc eſt:uox hæc timentis eſt. q. d. qd uideo ſenex.ſ.Chremes exit foras ego fugio miror eũ ſenẽ non iuſſiſſe ilico me arripi .i. celeriter compre hẽdi.ob hoc factũ.i. ꝓpter id qđ factũ eſt.nũc pgã hinc ad menedemũ.paro.i. diſpono uel cõparo uel propo Parare no mihi eum pcatorẽ.i.depcatorẽ pro me & interceſſorem. nihil fidei habeo. ſeni noſtro.i. patri tuo hoc eſt nullatenus confido chremeti uel non credo ſatis illi quicquid dicat

I Llud.Vbi cui decuit prio ſic itelligũt.Vbi.i.poſteaq̃ nõ licuit mihi ꝓ te.i.ꝓp tuos mores daŕ tibi neceſ ASCEN. ſaria.atqꝫ qb⁹ egeřs.tibi inq̃ cui prio.i.pcipuo dcuit me daŕ utpote filiofamilias abii ad ꝓxios & c. Ego uero poti⁹ dixero. Vbi ñ licuit mihi daŕ tibi cui pmo decuit:ꝓ te.i.ſine alteri⁹ iterceſſione.abii ad ꝓxios & c. Il lud ãt pri⁹ q̃ſo diſce qd ſit uiueř & c.ſic itelligẽdũ ſane puto. Clitipho pri⁹ q̃ emori cupias diſce qd ſit uiueř(ui ueř eni dř q uirtutẽ & honeſtatẽ ampleciť.Nã iprobo ꝶ uita q̃ſi mors ẽ)diſce ergo qd ſit uiueř.& ubi.i.poſt q̃ ſcies qd ſit uita.i.modus & actus uiuẽdi.tũ.i.tũc utitor iſto:qđ dicis te cupere emori.q.d.ſi ſcires uiuere nõ cuperes mori.Neqꝫ uero ꝓcedere uř qđ cõmentariũ hẽt.Nã ſi uita diſplicuerit:q poſſit uti uictu & ueſtitu & c.

Rofecto & c.Hic exprimiť q̃ſi imago diſſidii iter uiꝶ & uxorẽ q natura moroſi ſũt ac difficileſ.So.o hõ ꝓ

P cõteptũ & cũ ſtõacho ẽ ꝓnũciãdũ ñ ẽ dignata diceř.o uir uel ꝯiux.ꝓfecto.u.t.c.i. ꝓuides.ꝯficies.i.ꝓcurabis

VNIVERSIDAD
D SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

Ineptũ CAL.☞Ineptũ.q.bñ ieptũ nã ieptũ ẽ qđ a quouis rephẽdiť.☞Venire ĩ.m.uenire in mẽtẽ ueteres nõ recor datiõis cã tm̃:ſed ẽt recogitatiõis cõſideratiõiſq́ poſuerũt.☞Pergin.m.ſic ſolẽt mariti uxoribus dicere cũ illæ aduerſanť & ẽ enargia ſenilis.☞Quod.p.notat mulierũ ĩprudẽtiã & ĩpitiã: q̃ ut plurimum ignorant q̃ praua

Cõſidẽtia aut recta ſũt.☞Tã.c.recte cõſidẽter.nã cõſidẽtia ſæpius in malã:fiducia uero ĩ bonã ptẽ accipiť. Alibi.O ingẽtẽ

Fiducia cõſidẽtiã.Cic.qm̃ cõſidẽs mala cõſuetudine loq̃ndi ĩ uitio poniť ductũ uerbũ a cõſidẽdo qđ laudis ẽ.☞Ne ſcio.ſic lege ut intelligas cõtrariũ.☞De re.tã.ſ.in piculo filii.☞Subditũ ſe.i.ſuppoſitũ.Iuue.Tráſeo ſuppoſitos.

☞Ain tu.pro ais ne. & eſt percontatiuum uerbum.☞Nr̃is inimicis ſiet.hæc imprecatio ſic uſurpať ab ouidio:ut illius ppria ſit. ☞Cõuinces.uerbum iudicii eſt. In iudiciis cõuicti pprie dicunť qui cauſa ceciderunt. ☞Tui ſimilis.nam plærũq́ filii conſimiles ſunt parentum moribus.

Mali:idq́ adeo miror:quomõ tã ineptum quicq̃
Potuerit tibi uenire in mẽtem mi uir.chr.pergin
Mulier moleſta eſſe:nullã ne ego rem unq̃ in uita mea
Volui qn tu in ea re mihi aduerſatrix fueris ſoſtrata
At ſi rogitẽ iam qd eſt qđ peccẽ.aut q̃obrem id
Faciam neſcias.in qua re nunc tã cõſidẽter reſtas ſtulta.
So.neſcio.chr.imo ſcis potius q̃quidẽ redeat ad
Integrũ eadẽ orõ.So.oh.iniquus es:qui me tacere
De re tanta poſtules.chr. nõ poſtulo:iam loquere
Nihilominus ego faciam hoc tamen.So.facies?
Chr.uerũ.So.non uides quãtũ mali ex ea re excites.
Subditũ ſe ſuſpicať.chr.ſubditũ ain tu?So.certe inq̃
Mi uir.chr.cõfitere tuũ nõ eẽ filiũ.So.ah.obſecro te
Iſtuc nr̃is inimicis ſiet.ego ne cõfitear meũ nõ eſſe filiũ
Qui ſit meus?chr.quid metuis? ne non cum uelis
Conuincas eſſe illũ tuum?So.quod filia eſt inuenta?
Chr.non:ſed qđ magis credendum ſiet id quod eſt
Cõſimilis tuis moribus?cõuinces facile ex te natum
Nam tui ſimilis eſt pbe.nam illi nihil uitii eſt relictum
Quin itidem ſit tibi.tum præterea talem nulla
Niſi tu pareret filium.ſed ipſe egreditur

GVI. cõparabis aliqd mali.gnato.i.filio ſ.clitiphõi. & adeo.i.ualde miror quo mõ o mi uir.i.o mi cõiũx.nũc redit ad lenitatẽ diſcedẽte paulatim indignatione. qcq̃.i.aliquid.tã ieptũ.i.ab oĩbus iprobatũ potuerit uenire in mẽtẽ tibi.i.occurrere tuæ uoluntati faciẽdũ.Chr. oh.iteriectio indignãtis &'ridẽtis.pgin.i.pſeq́ueris ne.eẽ mulier.i.mulieris ptes exercere & officiũ quæ ſemp uult loq & marito repugnare.ne.i.certe.nullam rẽ uolui unq̃ in uita mea qn.i.q non. tu ſoſtrata fueris aduerſatrix.i. cõtraria mihi in ea re quã uolebã.at.i.ſed.ſi iã.i.nũc.rogitẽ.i.interrogẽte qd eſt.qđ.i.in quo. peccẽ. i. errẽ. aut q̃obrẽ.i.q̃re.faciã id.i. ita ſim acerbus filio:neſcias rñdere.ſ.o ſtulta.i. imprudẽs. in

Reſtare qua re nũc reſtas.i.reſiſtis. repugnas mihi tã confidenter.i.tam audacter & temere. nam fiducia ſæpius in bonum capiť. confidẽtia autem in malum. So. neſcio ſic legendum eſt ut cõtrarium intelligatur. Chre.immo: ideſt ſed potius.ſcis quidem:ideſt certe.q̃.i.

Ad itegrũ redire oro nem quãtũ eadẽ oro redeat ad integrũ.i.potius ſcis ſæpius eaſdẽ orõnis iculcare ac petere ut more muliebri ſemper habeas uerba ĩ ore:ac ſemp loq̃ris.cũ enim idem ſermo repetiť iterũ ad integrũ redit.nam redintegratur qđ prius platũ erat pptérea tũc eadẽ orõ redire ad integrũ diciť.So.oh:indignantis eſt.tu es iniquus.i. non æq̃tatis rõnẽ habes.qui poſtules.i.uelis me tacere de tãta re.ſ.de piculo filii.Chr.non poſtulo.i. non peto ut taceas iam loquere quãtum uoles nihilominus tñ ego faciam hoc qđ inſtitui.So.facies? indignabunda repetit uerbum.Chr.uerũ.i.ſed faciã.uel uerum.i. certe faciam uel ſi eſſet nomen ita intelligereť.uerum dico ſup.uel uerum erit q faciam inſtitutum.Soſt.non uides:ideſt nõ conſideras.quantum mali excites:ideſt moueas ex

Subditũ ea re quam moliris illum abducando ſimulare ipſe filius ſuſpicatur:ideſt putat ſe eſſe ſubditum.ideſt non uerum filium ſed tm̃ ſuppoſitum ſeu ſubditium ut faciũt mulieres quæ parere nõ poſſunt & ut placeant ma

Iuuenalis ritis ſe grauidas fingunt & aliquarum inopum mulierum filios ſpponunt ac pro ſuis edunt. Iuuenalis.Tranſeo ſuppoſitos. Chre.ſuſpicatur inq̃ ſe ſubditum.ain tu:ideſt dicis ne?Soſtrata.o mi uir.ideſt coniunx. certe inq̃ ideſt dico q ſuſpicatur ſe ſubditum.Chre.confitere:ideſt dic eum non eſſe tuum filium ſcilicet. Soſtra.ah. interiectio dolentis.obſecro te:modus blandientis & miſericordiam mouentis.iſtud ſcilicet negare propriũ filium ſit inimicis noſtris.imprecatio eſt:quaſi dicat hoc malum apud nos non habeat locũ:ſed transferať potius ad inimicos quibus ab inimicis oĩa mala deſideranť.ne:ideſt utrum.confitear eum nõ eſſe filium meũ qui ſit meus filius.Chr.quid metuis:ideſt quid times confiteri eum nõ eſſe filium:metuis inq̃.ne nõ.i.q nõ conuincas:ideſt poſſis probare illum eſſe tuũ filium cum uelis?So.uis ſup.me nõ metuere cõfiteri eũ nõ eſſe filiũ eo q filia eſt inuenta & ita ſine hærede nõ ſim futura.Chre.nõ.i.nõ eam ob rẽ dico:ſed dico quo.i. ut id ſ.eum eſſe tuũ ſit magis credendũ eo q ipſe eſt cõſimilis:ideſt cõueniẽs tuis moribus:facile conuinces cũ eſſe

Similiſ tui & tibi natũ ex te.nam ipſe eſt ſimilis tui pbe.i.recte.dicimus ſimilis tui cũ genitiuo cum moꝝ ſimilitudinem aut doctrinæ oſtendimus.ſed dicimus ſimilis tibi cũ datiuo cũ q̃litatẽ ſimilẽ oſtendere laboramus.nam nihil uitii.ideſt mali moris eſt relictũ a te parente illi.quin:ideſt q non.itidem.i.ſimiliter ſit tibi.tũ.i.deinde.pterea.i.præter ea quæ dicta ſunt nulla mulier pareret filiũ.talẽ:ideſt talium morum niſi tu.Sed ipe clitipho egrediť.i.exit.

Quã ſeuerus

CALPH.☞Quam ſeuerus.nam facie ipſa uidetur quandam probitatem oſtendere:re uero alius eſt.
I ullum unq̃ fuit tempus. Adhuc filius matrem ſollicitam reddit:dum petit ut parentes cõmonſtrẽt:&
s ex hoc facilius peruenitur ad trãquillitatem oĩum rerum.pterea ſeueritas & obiurgatio paterna oſtendiť ob filii ipudentiã.☞Tua uolũtate.q̃ſi innuit illã de induſtria illũ uoluiſſe appellari filium.☞Quod pe.&.u.peto inqt q̃ſi pcario.nã pprie aliqd pcario petere dicimur.☞Obſecro te mi.uerba proprie m̃ris deſperatæ.☞Sum.hæc uox ſimplex terribiliter pnũciať.☞Huic ſis ſu.mos iurãdi antiquus parentũ.& bñ inducit mr̃ mitior pr̃e & quæ adiutrix ſit i pñna. iniuria filio.☞Si me.a.hæc uerba blãdiẽtis matris ſunt:& quæ ualde de filio ſollicita ſit ☞Si.m.m.m̃ri dat ṽba ſuauia:pr̃i uero aſpa illa inqt ſi me amas:hic ſi me metuis. ☞Gerro.i.ſ.Gerrones leues & iepti hæc dicunť i abiectiſſimum quẽq́ & nullius pcii hoiem ☞Gerro.hinc cõgerrare qđ a gerra ducitur nã gerræ nugæ ſunt ut Põpeio placet .ali i dicunt a congerendo deduci.Plau.i pſa. Iã pol ille hic aderit:credo:congerro.m. Gerro Cõgerro

Quam ſeuerus:rem quum uideas:cenſeas.

Clitipho.Soſtrata.Chremes.

s I unq̃ ullũ fuit tẽpus mr̃:cũ ego uoluptati tibi
Fuerim.aut dictus filius tuus tua uoluntate.
Obſecro eius ut mẽineris:atq́ iopis te nũc miſereſcat
Mei qd peto aut uolo pẽtes meos ut cõmonſtres mihi
So.obſecro te mi gnate ne iſtuc inducas in aĩum tuum
Alienũ eẽ te.cl.ſũ.ſo.miſerã me. hoccine q̃ſiſti obſecro
Ita mihi atq́ huic ſis ſuperſtes:ut ex me atq́ hoc natus
Es.& caue poſthac ſi me amas:ne unq̃ iſtuc uerbũ ex te
Audiã.ch.at ego ſi me metuis mores caue i te eſſe iſtos
Sẽtiam.Cli.quos?ch.ſi ſcire uis dicã gerro:iners:fraus:

GVI. q̃.i.quãtũ ſeuerus.i. præ ſe ferens pbitatẽ & moꝝ grauitatẽ.cũ uideas rẽ.i.rei ueritatẽ cognoſcas cẽſeas.i. tũc iudices de eius moribus q̃les ſint.nã longe alius eſt re ipſa q̃ uultu præ ſe ferat.nã frõtis nulla fides.

I unq̃ &c.Hic filius magis reddit ſollicitã matrem poſcens ſibi parentes mõſtrari quaſ facilius ad rerũ oĩum trãquillitatem pueniť.Cliti.o mater ſi unq̃ ullũ tempus fuit.cum.i.in quo ego dictus.i.appellatus filius tuus tua uoluntate.i.te uolente me dici filiũ ueluti me ſuppoſueris.fui tibi uoluptati.i. fui tibi lætitiæ & delectatiõ i cũ audires me uocari filium tuũ obſecro.ut i.q memineris.i.recorderis ei᷑ tpis atq́ nũc te miſereſcat.i.te miſereat. mei iopis.i.mei q ſum inops & infœlix ac miſer.habemus mi ſeret miſerebat:& miſereſcit miſereſcebat in eadem ſignificatione:ſuntq́ eiuſdẽ naturæ Miſeret Miſereſcit Miſereſco

habemus etiã perſonale miſereſco is.Vir gil.hs lachrymis uitem damus & miſereſcimus ultro.ut.i.ita.q demonſtres mihi parentes meos qđ.ſ.demõſtrate mihi parẽtes peto.i.pcario poſco.& uolo.i. cupio.So. o mi gnate obſecro ne.i.q nõ iducas in tuum animum.i.nõ tibi pſuadeas iſtud uidelicet. te eſſe aliẽnũ.i.ſuppoſitum & nõ propriũ filiũ.Clit.ſum alienus.So.me miſerã per exclamationẽ præ dolore diciť.q.d.dico uel uerum eſt me miſerã eẽ.quod dictum iteriectionis uice fungiť.obſecro hoccine.i.utrũ hoc quæſiſti.i.utrũ hoc inueniſti excogitaſti ſeu ſomniaſti ut dici ſolet ut mihi dolorẽ icuteres.uel quæſiſti hoc.i.inueſtigaſti & interrogaſti hoc ab aliquibus eſſes ne filius proprius nõ ſuppoſitus.deinde confirmat eũ eẽ filiũ modo iurãdi antiquo parẽtũ.ita.i.eo modo ſis ſupſtes.i.ſupuiuẽ (ut ita dicã) mihi atq́ huic patri.ut.i.ſicut natus es ex me matre atq́ hoc chremete patre.& poſthac.i.in poſterũ caue.i.fuge (ſi me amas) ne ſup.audiã unq̃ ex te iſtud uerbum.iſtud per cõtẽptũ dixit.Vbi animaduerte idẽ prius dici per hæc duo dicta caue audiã & caue ne audiam ut idem dicitur per caue cadas & caue ne cadas.Chr.at.i.ſed.ſi metuis.i. times me.caue ne ſupple ego ſentiam i.percipiam iſtos.q.d.pditos ac malos mores eẽ in te.Clit.quos?mores.ſ.dicis eſſe i me.ſeu me cauere ne ſint in me.Chre.ſi uis ſcire illos mores ego dicam ne ſis gerro.i.nugator:ut Seruius inquit a gerendo.Vnde nugigerulus dicimus q nugas gerit.uel ut Nonius & Feſtus a gerris.nam gerræ ſunt nugæ ineptiæ & contemptus ſic dictæ ut Feſtus refert.q cũ athenienſes ſyracuſas obſiderẽt & crebro ceras poſcerẽt irridẽtes ſiculi gerras clamitabant qua gerræ prius dicebantur.ut idem Feſtus ait.crates uimineæ.propter tamen illã irriſionem ſiculorum factum eſt ut gerræ pro nugis & contemptu dicantur.A gerro nomine ſit compoſitum congerronis.uel ut alii etiam dicunt cõgerrius quod ſignificat eum qui cum alio gerrone eaſdẽ exercet nugas.caue ſis iners.i.ocioſus ignauus ſine arte & induſtria uiuendi. ut uult Seruius.caue ſis fraus.i.fraudoloſus ſeu fraudulentus ſeu culpabilis.nam ut inquit Vulpianus.fraus eſt ipſa noxa.i.culpa:& quaſi quædam præparatio pœnæ.interdum etiam pro pœna capitur in iure ut ait Seruius.Item & fraus pro periculo poni inuenitur ut erit illa res fraudi.i.periculo.hæc Seruius. ponitur autem hic fraus pro fraudoloſo.ut alibi ſcelus pro ſcelerato.

Virgilius Inuenire Caue audiam & caue ne audiam Nugigerulus Gerræ Cõgerri᷑ Iners Fraus

VNIVERSIDAD DSALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

Heluo CALPH.CHeluo uorax.Catul.in cæſarem.An patrũ heluatus eſt. CGaneo ueteres ganeum meretricum
Catullus tabernã dixerũt.ἀπὸ τοῦ γῆς quod ipſa ſit in terra:hinc ganeo deducitur qui meretrices ſequitur.CDãno/
Ganeo ſus.recte hoc poſtremum cum ſuperioribus conuenit.CParẽtis.ſ.qui filium amet.CNon ſi ex capite ſis.m.
Ganeum hæc ingenti clamore pronunciãda.& his oſtendit chremes filium non debere abiicere ſpem patris:& ſi ab eo uerba aſpera audit.CAiunt. bñ aiunt de re fabuloſa & ficta.CDeos neſcio.modus loquẽdi præſertim iratorum.CEnitar.ne infamis fiam.CInuenerit ideſt acquiſierit.alibi:Labore inuenta mea cui dem bona.CAdducere.apoſiopeſis honeſta. Noluit dicere meretricem præſente matre.

Nimuero chremes. Interuenit perſona cuius gratia pax cõcilietur: ita ut omnia tranquilla ſint & compoſita prout comœdiæ finis poſtulat. CEnim (margin: Enjuero) uero.nõnunq̃ principium eſt aliqd per irã dicturi.

GVI. caue ſis heluo : ideſt uorator inſatiabilis iquit Seruius:ſeu immoderate bona ſua cõſumẽs inquit Feſtus. Inde heluor aris.i.effundere bona ſua luxirioſe ac imoderate.caue ſis ganeo.i. laſciuus meretricũ ſecutor an frequentator.nam ganeum ganei ut inquit Feſtus:antiqui dixerunt locũ abditũ ac uelut ſub terra ppea meretricum tabernam ipſi antiqui ganeum uocarũt q̃ i terra ſit abdita:unde ut ait Nonius ganeones dicti ſũt a ganeis:.ſicut popinones a popinis quæ ſũt loca uinolẽta:ac libidini apta.caue ſis damnoſus ideſt damni quicq̃ tuis parentibus afferens. ut iam feciſti extorquendo a me per ſeruũ decem minas Bacchidi. Crede meis præceptis.ſ.& credito te eſſe noſtrum filium ſcilicet:quaſi dicat tantiſper te meũ dici uolo dũ quod te dignũ eſt facias & meis præceptis te accõmodes. Clit. hæc.i.talia uerba.non ſunt dicta parentis.non ſolent procedere a uero patre. q.d. male tuis uerbis oſtendis te eſſe mihi patrẽ nam uerus pater nunq̃ tales infert contumelias filio. Chr. o clitipho ego non magis

Heluo:ganeo:dãnoſus:crede & noſtrum te eẽ credito.
Clit. nõ ſũt hæc pẽtis dicta. Ch. nõ:ſi ex capite ſis meo
Natus itidem uti aiũt mineruã eẽ ex ioue:ea cã magis
Patiar clitipho flagitiis tuis me iſamẽ fieri. So. dii iſtæc
Prohibeãt. Ch. dos neſcio:ego qd̃ potero ſedulo enitar
Quæris id qd̃ hẽs parẽtes:id qd̃ abeſt nõ q̃ris: patri
Quõ obſequare:& ut ſerues qd̃ labore inuenerit:
Nõ mihi per fallacias adducer ãn oculos pudet me dicer
Hac pñte uerbũ turpe:at id nullo modo te piguit
Facere. Clit. heu q̃ nũc totus diſpliceo mihi:q̃
Pudet:neq̃ qd̃ principiũ icipiã ad placandũ ſcio.

Menedemus, Chremes, Soſtrata, Clitipho.

e Niuero chremes nĩs grauiter cruciat adoleſcẽtulũ

patiar me fieri infamem.i.infamatum:ignominioſum malæ famæ tuis flagitiis.i.propter tua ſcelera flagitiõe digna.ea cauſa.i.propter eam cauſam:quia ſis filius meus etiam ſi natus ſis ex meo capite. Item.i.ſimiliter.ut.i.
Minerua ſicut.aiunt.ſ.poetæ.mineruam.i.palladem eſſe natam ex ioue.i.ex capite iouis. Minerua dicitur dea ingenii & artium inuentrix. Item ponit pro ipſo ingenio & aliquãdo pro natura. So. dii prohibeant.i. impediant iſtæc uidelicet quo minus fias infamis propter filii flagitia. Ch. neſcio deos.modus loquendi iratorum præcipue qui dei cogitationem non habent. ego enitar.i.conabor ſedulo ideſt inſtanter:uehementer:attente ne fiam infamis.quod.ſ.eniti ſedulo potero facere ſupple uel quoad.i.inquãtum potero. tu quæris id quod habes uidelicet parentis pro parentes.non quæris id quod abeſt tibi uidelicet. quomodo obſequare ideſt cõplaceas patri.& non quæris ut ideſt qualiter.ſerues id boni.ſ.quod pater tuus.ſ.ego inuenerit ideſt acquiſierit labore ideſt ſudore corporis ſuis.nõ eribuiſti ſupple adducere mihi bacchidem.ſ.ſed tacuit coram matre ante oculos:ideſt ante cõſpectum meum.per fallacias:ideſt per aſtutias dicẽdo eam eẽ amicam cliniæ & fecit apoſiopeſim propter id quod ſubdit.pudet me ſcilicet:ideſt pudore afficior:dicere uerbum:i ideſt uocabulum turpe utputa te adduxiſſe meretricem uel aliquid tale.hac præſente ideſt in præſentia matris tuæ.at ideſt ſed nullo mõ te piguit:ideſt non fuit tibi moleſtum ſiue nõ dubitaſti facere id quod turpe fuit. Cli. eheu: interiectio dolentis:q̃ ideſt quantum.ego nũc totus diſpliceo mihi:q̃ ideſt quantum me pudet id feciſſe: neq̃ ſcio quod principium incipiam ad placandum:ideſt leniendum:mitigandum patrem.

e Nimuero chremes & cætera. Hic interuenit perſona cuius gratia pax conciliatur ita ut omnia tranquilla ſint & compoſita prout comœdiæ finis poſtulat. Mene.primo hoc loquitur Menedemus ſolus apud ſe. Enimuero ideſt certe. Chremes cruciat:ideſt uexat uerbis ſcilicet contumelioſis.nimis grauiter:ideſt nimis acerbe adoleſcentulum uidelicet Clitiphonem.

Nimiſq̃

CALPH.CAccerſi.bñ accerſi:quia proprie accerſit uxor dũ ad uirũ ducit.CNe facias. hæc timebat ne oĩa bona illi traderet. CObſecro nil ſignificantius.nã orare ẽ placidos petere:obſecrare uero iratos rogare. CSei Orare ens.quod peius eẽt q̃ ſi neſciret.CSi me uiuũ uis.hoc ſolo uerbo poterat placare patrem. nam pater filii uitã Obſecrar omnibus rebus anteponit.CPertẽdere. In eunucho. Verum ſi incipies neq̃ pertendens nauiter.alii legũt ppendere.CNihil audio.auerſus & idignatus chremes hoc dixit.CImmo utrum uult.pmiſſio patris ironica. CRuffam.de ruffo colore. A.gelius i ſecũdo noctiũ atticaꝛ multa uerba facit.CCæſiã.idẽ Gelius inqt noſtris Ruffus

Nimiſq̃ inhumane:exeo ergo ut pacem conciliem.
Optime ipſos uideo. Chr. hem menedeme
Cur non accerſi iubes filiam:& q̃. dotis dixi firmas:
So. mi uir te obſecro ne facias. Clit. pater obſecro
Vt mihi ignoſcas. Me. da ueniã chreme. ſine te exorem
Chr. ego ne mea bõa ut dẽ bacchidi dono ſciẽs nõ faciã.
Me. at id nos non ſinemus. Clit. ſi me uiuum uis
Pater ignoſce. So. age chremes mi. Me. age quæſo:
Ne tã offirma te chremes. ch. qd iſtuc:uideo non licere
Mihi ut cœperam hoc pertendere. Me. facis ut te decet:
Ch. ea lege hoc adeo faciam:ſi id faciat:quod ego
Nunc æquum cenſeo. clit. pater omnia faciam. impera.
Ch. uxorem ut ducas. clit. pater:ch. nihil audio.
Me. ad me recipio:faciet. C. nihil ẽt audio audio ipſum.
Clit. pii. So. an dubitas clitipho. ch. aut illam accipiat:
Aut me inimicum habebit:immo utrum uult.
Me. faciet oĩa. So. hæc dum incipias grauia oĩa ſunt:
Dumq̃ ignores:ubi cognoueris facilia.
Clit. faciã pr̃. So. gnate mi. ego pol tibi dabo puellam
Lepidam quã tu facile ames filiam phanocratæ noſtri.
Clit. ruffam illam uirginem:cæſiam:
Sparſo ore:adunco naſo:non poſſum pater.

aũt latinis ueteribus cæſia dicta ẽ quæ a græcis glaucopis dicitur ut Nigidius ait. De colore cæli quaſi cælia. Dantur cæſii oculi mineruæ.cerulei neptuno. Elegans hic ad formam refertur:ſed ſæpius ad oratione & ad uerba. CSparſo ore:naſo adunco. hæc duo nimiã arguunt deformitatẽ:& adiuuãt clitiphonẽ in recuſatione. Indecẽs naſus uiru pera ſed magis in muliere:nõ poſſum pater. plus patrem cõmouit q̃ ſi dixiſſet nolo.

GVI. & cruciat eum nimis inhumane. ideſt crudeliter ſeu ferociter. ergo cum ita ſit. exeo.i.egredior ad eos.ut cõciliẽ.i.cõponã pacẽ uideo ipſos optime.i.opportũe. Chr. hem interiectio pcipientis eum quem uolebat.o menedeme cur non iubes filiã meã accerſi.i.aduocari ut ſit tibi nurus.accerſitur Accerſi proprie uxor dum ad uirum adducitur.& cur inq̃ non firmas.i.cõfirmas. ratificas. ut aiunt id dotis.i.eã dotem.quam dixi.i. deſtinaui filiæ. So. putat ſoſtrata id quod erat fictum eſſe uerum timebatq̃ ne pater penitus exhæredaret filium oia tribuens filiæ. o mi uir obſecro te ne facias id.q.d. ne des omnia filiæ. Clit. pr̃ obſecro ut ignoſcas mihi. Me. o chreme da ueniã.i.pce illi.i.ſine pmitte.q̃ exorẽ te.i.tibi pſuadeã ut ei ignoſcas. Chr. ne.i.utq̃.petis ſup. ut ego dẽ dono bacchidi mea bona.& quidẽ ſciens.i. non per imprudentiam non faciam.i.nõ dabo ſciẽs illi bona. Me. at.i.ſed nõ ſinemus.i.ipedimus ne dent bacchidi. Clit. o pr̃ ignoſce ſi uis me uiuũ.i.ſi cupis ut uiuã. So. o chremes. age.i.fac qd̃ petit age ſit aduerbium hortãtis.q.d. age ignoſce ei. Me. o chreme q̃ſo age.i.fac qd̃ petit.ſ.ignoſce illi ne offirmatã.i.tãtũ.te.i. noli te tã obſtinatũ oſtendere.ille.n.dr̃ ſe offirmare in Offirmar aliquo propoſito qui obſtinate ac ptinaciter in illo pſeuerat tanq̃ imobilis truncus. Chr. qd iſtud eſt.q.d. qd hoc ſibi uult uideo nõ licere mihi.ptẽdere.i.pficere hoc.ut.i.ſicut cœperã.i.iceperã.q.d. uideo me nõ poſſe p Pertẽdere ficere ſeu pgere in propoſito qd̃ inſtituerã.& dr̃ ptendere hoc quaſi tendere.i.progredi pcedere per hoc propoſitum. Me. facis ut te decet facere.i.ut tibi honeſtum ẽ facere. Chr. adeo.i. certe faciã hoc.i.mutabo cõſilium & illi ignoſcã. ea.lege.i.ea cõditione ſi faciat id qd̃ ego cẽſeo æquũ eẽ.i.iuſtũ eẽ hũc clitiphonẽ facer ſup. Clit. o pr̃ faciã oia impa.i.pcipe mihi obſecuturo. Chr. cẽſeo inq̃ ut ducas uxorẽ. Cli. o pr̃ tantũ hoc dicit uerbum nõ ſtatim uolẽs dare reſpõſũ tanq̃ prius deliberaturus. Chr. nihil audio ex eo bonæ rñſionis. Me. at.i. ſed. recipio in me.i.pmitto qd̃ dici ſolet in cõſcientia mea q̃ ſup. faciet.i.uxorẽ ducet.hoc dicendi genere in me reci Recipe i ſe pio ſæpius Cicero utit in ſuis epiſtolis & pcipue cõmẽdaticiis ut cernere facile eſt.nemo enim negat recipere Cicero iterdũ ſumi pro promittere. Chr. etiã.q.d. adhuc nihil.i.nõ audio ipm reſpõdẽtẽ. Cli. perii.i.pditus ſum. So. an.i.utrũ o clitipho dubitas.i.nõ audes ducere uxorẽ. Ch. imo.i.ſed utrũ uult ducere uxorẽ petere debes. Me. faciet oia quæ impabis. So. hæc.ſ.ſe parare ad nuptias ducere uxorẽ & c. ſunt grauia.i.moleſta:difficilia. dum. i. q̃diu icipias. & dũ.i.q̃diu ignores.i.ſis ignarus matrimonii. ubi.i.poſtq̃ cognoueris quid ſit. erunt hæc omnia facilia. Clit. o pater faciam.i.ducam uxorem. So. o mi gnate pol iurantis eſt.dabo tibi puellam lepidam.i. ſermone ſuauem feſtiuam quã tu facile ames.ſ.filiam. Phanocratæ noſtri:aut amici:aut uicini. Cliti. ne.i.utrũ. dabis illam uirginem ruffam. color ruffus.& rubet ut in Gelio habet idem eſt. dabis illam uirginem cæſiam Gelius ideſt uiridem & talis coloris qualis eſt color cæli. unde Gelio atteſtante cæſia dicitur ſpecies uiridis color is Cæſia quaſi cælia q̃ talis ſit color cæli. dabis uirginem ore ſparſo ideſt facie læta. uel etiam ipſo ore lato.i. habentem os ſparſum & latum ſeu extentum.& naſo adunco.i. habentẽ naſum curuũ o pater nõ poſſum ducere eam.ſ.

VNiVERSIDAD D SALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

FINIS HEAVTON.

CALPH. Vt elegãs eſt. In eunucho. Regem elegantem narras: ideſt qui eligere ſciat & hoc a patre dictũ non irato ſed placato. Animum tibi eſſe. uerba apta ei qui ſibi multum tribuit.

GVI. Chr. eya hortãtis aduerbiũ. ut. i. q̃tũ. uel q̃liter ipſa eſt elegãs. i. apta formoſa cõmẽdat eã filio ut amet eã. Elegans hic refert ad formã: ſed ſæpius ad oratione & uerba. Credas animũ eẽ ibi. i. in ea puella. i. credas q̃ hẽt animũ & quidẽ prudentem. uel credas. i. repures. animũ tuũ eẽ ibi. i. in amore eius. nã ſatis pulchra eſt quæ placet. & ut dici uulgo ſolet: nulli ſunt amores deformes. So. dabo. tibi aliã. Clit. quid iſtuc eſt ſupple q̃ tãtopæ laborat ad eligendã mihi unam. quidẽ. i. certe. q̃ñ. i. quia. & qđ dicunt poſtq̃ uxor ducenda eſt. egomet. i. egoipſe habeo. i. ſcio. ꝓpemodũ. i. fere eã ſup. quã uolo ducere uxorem: & quæ eſt mihi cordi & ex animi ſententia. So. o gnate nũc laudo te. Cli. habeo inq̃ filiam archonidis. i. illius uicini quã. ſ. uolo. So. ꝓplacet. i. ualde placet mihi ut tu ducas illã. Clit. o pater hoc unũ. i. hoc ſolũ reſtat. i. reliquum eſt. Chr. Quid ẽ qđ reſtat. Cli. uolo q̃ ignoſcas ſyro ſeruo. i. remittas illi ea ſup. quæ ſecit mea cauſa. i. propter me. Chr. fiat. i. ignoſcat ei. Valete uos ſpectatores. & plaudite. i. manus iungite ſimul ſic poetæ congratulantes. ego Calliopius. i. poetæ defenſor. recenſui ideſt recognoui hanc comœdiam & iudicij mei cenſuram adhibui. uel ut alii uolunt recitaui.

Elegãs

Animus

Chr. eya ut elegans eſt credas animum tibi eſſe.
So. aliam dabo. Clit. quid iſtuc: quandoquidem
Ducenda eſt: egomet habeo ꝓpemodũ quam uolo.
So. nunc laudo te gnate. Clit. archonidis filiam.
So. perplacet. Clit. pater hoc nunc reſtat. Chr. quid?
Clit. ut ſyro ignoſcas uolo mea quæ cauſa fecit. ch. fiat.
Vos ualete & plaudite: calliopius recenſui.

ASCEN. i

Llud. Clit. pater chr. Nihil audio &c. ſic quoq̃ intelligi poteſt: ut clitipho uoluiſſet dixiſſe. Pater aliud quoduis oneris ĩpone. uel da mihi ſpatiũ & inane tẽpus. dũ mea me uictũ doceat fortuna dolet. aut ſimile quoduis uerbũ. Sed chremes id ueritus ſubiũgit. Nihil audio: hoc ẽ nullã excuſationẽ ſuſcepturus ſum. Ideoq̃ Me. ait. ad me recipio faciet. & propterea addit chremes. Nihil etiam audio te ſup. o menedeme. ſed audio ipſum clitiphonem. auſcultãs an promittet quæ poſtulo. aliter enim ueniam daturus nõ erat. Illud uero. Eya ut elegãs eſt per amarã increpationem dictum intelligo nõ quidẽ de filia ſed de clitiphone. ut ſit. Eya. q. d. uidete obſecro ut. i. quãtũ. elegãs. i. curioſus & delitioſus ſit filius meus. credas animum eius. i. uoluntatem eſſe ibi in re uidelicet uxoria: uel in uxore ducenda. q. d. difficilem ſe exhibet ne uxorem ducat. Atq̃ ita dictio elegans quæ ut docet Gelius apud maiores noſtros in malam partem accipiebatur hic quoq̃ repræhenſionem habet. nec multum abhorret ab illo in eunucho. q̃ elegans ſpectator formarum ſiem.

DO.

Torax non rediit hac nocte a cœna eſchinus. Hæc fabula adelphi palliata: ut ipm indicat nomen ex plurali numero: cũ ſit una ex maſculino genere cũ ſit comœdia: & græca lingua cũ ſit latina cẽſet. Potuit ẽt Terentius frẽs dicere: ſed & græci nois euphoniã ꝑderet: & ꝑterea togata uideret: ad ſũmũ nõ ſtatim itelligeret. menãdri eẽ: q̃ terẽtius i primis lectorẽ ſcire cupit: minus exiſtimans laudis ꝓpria ſcribere q̃ græca trãſferre. Eſt igr̃ menãdri & fratrũ a ſcõ qbus aegumẽtũ nitit nomẽ accipit. hu' tota actio cũ ſit mixta ex utroq̃ gñe ut fere terẽtianæ oẽs ꝑter heautõ. tñ maiori ex pte motoria ẽ. Nã ſtatarios locos ꝑpaucos hẽt. ꝓdeſt aũt & delectat actu & ſtilo. In hac priæ ptes ſũt ut qdã putãt demeæ: ut qdã ſyri qđ ſi ẽ ut prias ſyr' hẽat ſecũdæ demeæ erũt: tertiæ mitiõis: & ſic deiceps q̃q̃ ẽt ſũt q putãt prias mitiõi dãdas. ſecũdas ſyro: tertias demeæ. Nã qđ ait Terẽ. ſenes q primi ueniẽt. nõ ad ptes q̃s dicimus: ſed ad ordinẽ ptiet excũtiũ pſonarũ. hæc ẽt ut cætera hmõi poemata qnq̃ act' hẽant: neceſſe ẽ choris diſis a græcis poetis: qđ & ſi retinẽdi cã iã icõditi ſpectatoris mime diſtiguũt latini comici metuẽtes. ſ. neqs faſtidioſus finito actu uelut admonitus abeũdi reliq̃ comœdiæ fiat cõtẽptor & ſurgat: tñ a doctis ueterib' diſcreti atq̃ diſiũcti ſũt ut mox apiem' poſt argumẽti narrationẽ. In hac prologus aliq̃to lenior iducit: q magis ẽt i ſe purgãdo q̃ i aduerſariis lædendis ẽ occupat'. ꝓthesis ẽ turbulẽta. epithaſis clamoſa: cataſtrophos lenis. q̃rũ pnũ rõnẽ diligẽtius i pricipio ꝓpoſuimus: cũ de cõœdia qdã diceremus. Hæc ſane acta ẽ ludis ſcænicis funebribus. L. emi. pau. agẽtib'. L. am. & L. tur. q cũ ſuis gregibus ẽt tñ pſonati agebãt. Modulata ẽ ãta tibiis dextris. i. lydis ob ſeriã grauitatẽ: q̃ fere i oib' comœdiis utimur: Hic poeta ſæpe tñ mutatis p ſcænã modis cantica mutauit. qđ ſignificat titulus ſcæna: his

Acta ludis funebribus. Qu. Fa. maxio. P. Cor. africano æmilii Pauli ædilibus curulibus. egere Attilius prenestinus. Minutius poſtu. Modos fecit Flaccus Clau. tibiis ſerranis facta græca Menandri. A. Nitio. M. Cor. con.

Adelphoꝝ

ſubiectis pſonis litteras. d. m. e. ſ. Itẽ deuerbia ab hiſtrionibus crebro ꝓnũciata ſunt: quæ ſignificant. d. &. m. litis ſecũdũ pſonaꝝ noia pſcriptis in eo loco ubi icipit ſcæna. Annotãdũ ſane q̃ hæc fabula cũ nõ hẽat: hoc eſt pſonã q̃ ad argumentũ nihil attineat: quæq̃ ſic aſſumpta extriſecus: ut eſt in andria ſoſia: hãc dicũt ex terẽtianis ſecũdo loco actã: ẽt cũ rudi noie poetæ. itaq̃ ſic pronũciatã adelphe terẽti: nõ terenti adelphe: qđ adhuc magis de fabule noie poeta: q̃ de poetæ noie fabula cõmẽdat. In hac qdẽ ſpectatur: qd intereſt iter ruſticã & urbanã uitã: & inter aſperã & cælibẽ: & ueri mariti. pr̃iſq̃ p adoptionẽ facti quibus præpoſitis ad exemplum uitãda pinde fugiẽdaq̃ Terẽtius mõſtrans artificis poetæ per totã fabulã obtinet laudem.

e X duobus atticis fratribus alter qdẽ Demea noie rus coluit: uxorẽ duxit: filios ſuſcepit duos Eſchinũ & Cteſiphonẽ. At alter Mitio noie uxorẽ nõ duxit: & filios procreare noluit ſed ſibi filiũ fratris Eſcinũ adoptauit: atq̃ ita idulgenter eduxit a paruulo: ut effuſe luxuriatus adoleſcẽs ad poſtremũ ciuẽ atticã uirginẽ uitiaret. captus amore eius: quo facto etiã cũ matre puellæ pepigit nuptias eiuſdẽ quã uitiauit: cum rẽ geſtã ad pr̃is a quo adoptatus fuerat cõſcientiã iã iãq̃ perlaturus eẽt pcibus cteſiphonis fr̃is ſui: qui cũ apud duꝝ patrẽ atq̃ agreſtẽ demeã ptius atq̃ arctius haberet ipulſus eſt ut idẽ a lenone rapet meretricẽ: quo facto multiplici errore cõplet fabula. Nã Demea cũ hoc ipſo. i. cũ Mitione litigabat. tanq̃ cũ eo qui corrupit adoleſcẽte adoptatũ in mores pditos: neſciẽs ſibi filiũ cteſiphonẽ eẽ correptũ: eluditurq̃ a Syro & Mitione per totã fabulã: & matrẽ puellæ iã decimo mẽſe poſt raptũ uirginis: & exactis a puero mẽſibus credit ſibiipſi rapuiſſe meretricẽ quæ pturbatio cito in trãquillũ redacta eſt. Nã re cõpleta de uitio uirginis: Mitio dat ciuem Eſchino quã cõcupiuerat. eiuſq̃ matrẽ accipit. deꝑhenſo uero cteſiphone in amorẽ meretricis: primo iraſcitur Demea: poſt lenitur. atq̃ hñdæ eius meretricis licentiã pbet. Primus actus hæc cõtinet. Mitionis ſolius uerba: & poſt eiuſdẽ & Demeæ iurgiũ. Secũdus actus hæc cõtinet. Lenonis alterã rixã aduerſus eſchinũ pro puella eiuſdẽ apud Syrum quærelas. lætitiã cteſiphonis. obſeſſionẽ amicæ: & eiuſdẽ gratiaꝝ actiones apud Eſchinũ. Tertius actus hæc cõtinet. trepidationẽ mr̃is Soſtratæ & cãtaræ nutricis ob parturiẽtẽ Pãphilã uitiatã ab Eſchino: Getã nũciãtẽ dñæ ſuæ per errorẽ q̃ ſibi rapuerit Cteſipho meretricẽ: reditũ i ſcænã Demeæ eiuſdẽq̃ cũ Syro ludificãte cũ ſermocinatione iteruẽtũ. Hegionis cũ quærela apud eũdem Demeã de facto Eſchini & cõſolatione Soſtratæ. Quartus actus hæc cõtinet. Cteſiphonis cũ Syro colloquiũ: per eũ deluſi Demeæ eiuſdẽq̃ in ſcænã iteruẽtũ: atq̃ ſecundã fruſtrationẽ per Syrũ factũ Mitionis cũ Hegione ſermonẽ: quærelam Eſchini de rebus ſuis: eiuſdẽq̃ cũ Mitione pr̃e facetiſſimã diſceptationẽ. Demeæ reditũ in ſcænam ex errore in quẽ eũ cõiecerat Syrus: & reuocatũ cũ fratre eiuſdẽ: proceſſionẽ in ſcænam timulẽtu Syri. Quintus actus hæc cõtinet: deꝑhẽſionẽ Cteſiphonis cũ meretrice. tertiũ cũ Mitione iurgiũ: Demeæ eiuſdẽq̃ uitæ priſtinæ correptionẽ: & per eũ multa in comœdia noua: hoc eſt blandimẽtũ circa Eſchinũ & affabilitatẽ circa Getã: conciliationẽ Syri & uxoris eius. & ueniã circa Cteſiphonẽ pmiſſionẽq̃ hñdæ meretricis. Seruat aũt per totã fabulam mitis Mitio: ſæuus Demea: Leno auatus: callidus Syrus: timidus Cteſipho: liberalis Eſchinus: pauidæ mulieres: grauis Hegio. In diuidẽdis actib' fabulæ idẽtidẽ meminerimus primũ paginæ dinumerationẽ neq̃ græcos neq̃ latinos ſeruaſſe: cũ eius diſtributio huiuſmodi rõnẽ hẽat: ut ubi attẽtior ſpectator eẽ potuerit longior actus ſit: ubi faſtidioſior breuior atq̃ cõſtrictior. Deide ẽt illud in eũdẽ actũ poſſe cõiici & tres & quatuor ſcænas introeũtiũ atq̃ exeuntiũ pſonaꝝ. Facta aũt hæc una eſt de duabus cauſis adelphi Menandri: & commorientibus difficilis.

Adelphoꝝ argumenti narratio.

GVI. Adelphos

h Anc comœdiã adelphos uocãt. i. fr̃es. Nã adelphos græce dicit frater latine. nec iniuria. Nam in ea cõtinet duos fuiſſe fr̃es: Demeã & Mitionẽ. quoꝝ alter Mitio uitam elegit cælibem. alter uero Demea duxit uxorẽ ex qua ſuſtulit duos filios Eſchinũ & Cteſiphonẽ: e qbus Eſchinũ adoptauit Mitio & delicate educauit. Alter aũt a patre ſatis dure exercitatus eſt in opere ruſtico: qui tamẽ exarſit i quãdã Cithariſtriã cuiuſdã lenonis qua potiri ſuo nutu nõ poterat. Eſcinus aũt quandã ciuẽ atticã pauperculam ſtuprauit: ea quidẽ lege ut eã eẽt ducturus i uxorẽ. Hic Eſchinus fratrẽ q̃maxime poterat celabat: totũq̃ fratris amorẽ in ſe cõuertebat: ne Demea pr̃ durus in eũ grauiter excãdeſceret ut erat pater ſatis acerbus fratri: itaq̃ a Lenone abſtulit illã Fidicinã quo ea liberius potiret. quæ ubi reſcita ſunt Demea ita pcitus prius multis cõmouit cũ fr̃e turbas. deide ipſo placato & Eſchinus atticã puellã duxit uxorem. & Cteſipho Fidicinæ habendæ licentiã eſt conſecutus. Eſt autem hæc comœdia ex utroq̃ genere mixta uidelicet ſtatario & motorio ut ſatis liquido cõſtabit. ex græca aũt Menãdri eſt trãſlata: in qua quidẽ ſpectatur quid interſit inter ruſticã & urbanã uitam: & inter aſperam & cælibem: & inter uitam ueri patris & per adoptionem facti.

Adelphorum Argumentum.

Adelphorum argumentum.

d Vos quum haberet demea adoleſentulos:
Dat mitioni fratri adoptandum eſchinum:
Sed cteſiphonem retinet: hunc cithariſtriæ

d Vos quum haberet &c. Cũ Demea duos adoleſcẽtulus. i. duos iuuenes filios. dat: ideſt concedit fratri ſuo. Mitioni Eſchinum filium adoptandum: ideſt aſſumendum in filium: ſed retinet Cteſiphonem alterum filium ſuum. Frater Eſchinus celauit: ideſt occultauit hũc Cteſiphonem. captũ. i. deceptũ. lepore. i. feſtiuo ſermone & allicienti ſeu etiã elegãtia formæ Cithariſtriæ. i. cuiuſdam Fidicinæ quæ cithara canere ſolebat. & eum quidem celauit ita captũ ſub patre Demea.

Adoptare

Lepus

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

duro.i.aſpo.ac triſti.i.ſeuero auſtero.& traſferebat in ſe eſchinū famā amoris illius cithariſtriæ .Deniq; eripu it fidicinā illā cithariſtriā.lenoni.i. puellaꝝ uēditori.idē eſchinus uitiauerat.i. ſtuprauerat ciuē atticā paupculā.& dederat fidē.i.ſancte promiſerat. hāc puellā fore.i.futurā eē uxorē ſibi. Demea iurgare.i.obiurgabat mitionē frēm & eſchinū filiū. & ferre.i.ferebat grauiter. i.moleſte & indignato aio.Tamē mox.i.ſtatim.ubi.i.poſtq̄ ueritas ē patefacta:ideſt reſcita & liqueſacta eſchin⁹ ducit uxorem.i.capit in uxorē uirginē ciuē atticā uitiatam i.ſtupratā a ſe.Ctetiſipho potit̄ cithariſtria.i.habet cithariſtriā ſuo arbitrio pri⁹ demea patre ſuo du/

Exoratus ro exorato:ideſt perſuaſo inducto ut daret licentiam potiundæ eius.

Lepore captum ſub duro ac triſti patre
Frater celabat eſchinus;famamq; amoris
In ſe traſferebat;deniq; fidicinam lenoni
Eripuit;uitiauerat eidem eſchinus ciuem
Atticam paupculā;fidēq; dederat hāc ſibi uxorem
Fore,demea iurgare; & grauiter ferre; mox tamen
Vt ueritas patefacta ē ducit eſchinus uitiatam
Atticam ciuem uirginē uxorem; potitur ctesipho
Cithariſtria;exorato ſuo patre duro demea.

Prologus.

P Oſtq̄ poeta ſenſit ſcripturā ſuam ab iniquis
Obſeruari;& aduerſarios rape i peiorē ptē
Quā acturi ſumus.indicio de ſe ipſe erit:& uos
Eritis iudices:laudi an uitio duci factum oportet.
Synaphothniſcontes diphili comœdia eſt:eam
Cōmorientes plautus fecit fabulam;in græca
Adoleſcēs eſt q lenoni eripuit meritricem,in pria
Fabula plautus locum reliquit integrū:eū hic locū
Sūpſit ſibi i adelphos.uerbum de uerbo expſſum
Extulit;eam nos acturi ſumus nouam;pernoſcite:

DO. Poſtq̄ P Oſtq̄ poeta ſuā ſenſit ſcipturam.Poſtq̄ pro qm̄:cuius reciprocū:qm̄ ꝓ poſtq̄.

Plautus Plau.in aulu.Quoniā is morit̄ ita auido ingenio fuit.Poſtq̄ ſenſit pro ſenſiſſet.CScripturā ſuā.indifferēter ois qui aliqd ſcripſiſſet:ſcriptor a ueteribus dicebat̄.CAb iniqs.inimicis:ut Saxis uitioſis iniq .CObſeruari.

Obſeruatio obſeruatio ad honorē refert̄:ut Obſeruat regē nō ſic ægyptus &.i.l.n.p.q.a.m.h.o.ſed nūc

Obſeruat̄ obſeruari captari ſignificat.& audiri.obſeruari ergo & honorari & captari & audiri ſignificat:ut

Plautus Plau.Obſeruat orare ut blande palpetur mulieri. CObſeruari & rape in deteriorē ptē:uarietas per genera uerborum & utriq; ſententiæ apte iungi

Rapere mus ſcripturā ſuā.CRape i deteriorem ptē.i.uitio dare:uitupare.CIndicio.mire de ſe expſſit ſimplicitatē uerā dicturus:cū indicatuꝝ ſe dixit non narraturū

Indicare & idicio erit pro index erit.CIndicio de ſe indicat is qui de ſe uolens aliqd & aliis etiam ꝓdit.ſed confitet̄ q

Cōfiteri de ſe tm̄.& adhuc iuitus qd nā ꝓmulgat.CVos eritis.i.bn̄ qa apud iudices iudiciū ꝓfitent̄ qui accuſatorē ad iuuāt.CLaudi . an uitio.mediū infert.ut appeat ſi crimē nō ſit laudem debere ēe.CSynaphothniſcōtes diphili.c.ē.nec numeri:nec genera reſpiciēda ſunt cōtra ſniam rēq; ipſam.CEā cōmorientes plautus.f.ſ.apud græcos dramaſi caput latino more fabula dr̄.cuius ſpēs ſunt tragœdia:comœdia:togata.tabernaria:ptexta.crepidata attellana.myctos.rhynthonica.CIn græca adoleſcēs eſt.diphili.ſ.quaſi diceret. Quidnā adoleſcēs eſt qui lenoni eripuit meretricē.CIn prima.ſ.hoc eſt in prima pte.ut dicimus in primis digitis,nō enim aut ſecun/

Sumere ſibi da.aut tertia fabula ēſt.CReliquit integrū.cū aliū traſſerret.CSumpſit ſibi.libere tulit:hoc eſt nō furatus eſt.ut ſume pſ:in adelphis latine declinauit.CVerbū de uerbo expreſſum extulit.Hæc approbatio eſt de græco ē ſublatū nō de plauto:ut dicit aduerſarius.CExtulit. mire non dixit traſtulit ſed extulit.ut ronaſſe græca uideatur latino ſtilo.CEam nos.a.adelphos.ſ.CNouam. ueterem græcam eſſe intelligimus.

GVI. P Oſtq̄ poeta ſenſit &c.Poſtq̄.i.qm̄ ſicut cōtra apud Plautū qm̄ poni iuenit̄ pro poſtq̄. poeta Terentius ſenſit.i.pcepit.ſcripturā ſuā.i.ſuū poema(ois enim qui aliqd ſcripſit indifferenter ſcriptor a ueteratorib⁹ dicebat̄)obſeruari.i.uiſitari diligēter recognoſci & examinari.ab iniqs.i.inimicis.& poſtq̄ cognouit aduerſarios.i.ſuos æmulos.rape.i.trahere.in peiorem ptē.i.in uituperiū & quaſi uituperare & uitio dare ſcripturā ſuā ſeu comœdiam.quā.ſ.comœdiā ſumus acturi.i.pnūciaturi & recitaturi ac repñtaturi & qd̄ dicit ſunt luſuri.Ipſe poeta erit idicio.i.erit idex & ꝓditor de ſe ipſo.Indicat enim q aliqd aliis ꝓdit:confitet̄ q iuitus de ſe aliqd ꝓuulgat.uos ſpectatores eritis iudices.i.iudicabitis.ne.i.utrū oporteat factū.i.id qd̄ fecit poeta traſferendo græcā duci.i.dari uerti aut exiſtimari & reputari & aſcribi laudi.an uitio.i.uituperationi Synaphothniſcōtes diphili.i.talis comœdia græca eſt.Nomē illius comœdiæ eſt totū græcū.Plautus fecit eā græcā fabulā.i.comœdiā latinā dictā cōmoriētes nomine a latino.ut licet uidere apud Plautū.In fabula græca eſt adoleſcēs q eripit.i.aufert meretricē lenoni.i.puellaꝝ uenditori.In prima fabula.i.in prima partæ fabulæ.Plautus reliquit eū locum de ereptione meretricis integrū.i.intactum liberū alteri qui eum tractaret Poeta ſumpſit ſibi eū locū.i.quod dicūt eū paſſum in adelphos.i.traduxit in ſuā comœdiā uocatā a duobus fratribus & ſumpſit inqt:hoc eſt libere tulit nec furatus eſt extulit quaſi extra tulit e græca eam latino ſtilo ornans. extulit inq̄ uerbū latinū.ſ.expſſum quaſi detractū ac deriuatū ſeu mauis deductum de uerbo græco ut oſtēdat poetā nō ſumpſiſſe de Plauto.Nos.i.ego cū meis regibus qui mecū pſonati ſunt acturi.ſumus acturi eam fa/

Pernoſcet bulā nouā.i.nouo ſtilo traſlatā quæ.ſ.prius non fuerat traducta.Pernoſcite uos ſpectatores perfecte uidete.

Furtum ne

DONA.CFurtum ne factum.hoc eſt uitio duci.CAn locū.r.hoc eſt laudi duci.CNegligētia ē plauti.ſ. cui emulari nūc exoptat.CNegligētia rephēſum retortū reſumptū.Nā qd̄ iſti dicūt.nā icipiēdi uim habet modo ut Nā ego hāc machæreā meā dico.CHoies nobiles.ut.S.affricanū & Læliū ſapiētē & Furiū piū.CEū adiuuat̄ legit̄ & adiutare.Pacuuius i chreſe.Adiuta mihi.CAſſidueq; una ſcribere.nō ſic dicit aduetlare:Verū oratorie hic crimē ipingit.Qui nobis uniuerſis.& populo placēt.uniuerſis q in ea cauſa ſūt dicit.populo q etiā pteerat theatro.i.uniuerſam urbē.CIn bello.Scipionis.CIn ocio.Furii pili.CIn negocio.ſ. Lælii ſapientis. In agēdo partem oſtendēt Pacuuius

Furtum ne factum extimetis;an locum reprehenſum
Qui præteritus negligentia eſt,nam quod iſti dicūt
Maliuoli homines nobiles eum adiutare; aſſidueq; una
Scribere;quod illi maledictum uehemens exiſtimant.
Eam laudem duxit maximam,cum illis placet;qui
Vobis uniuerſis & populo placent;quorum opera
In bello:in ocio:i negocio ſuo quiſq; tempore uſus eſt
Sine ſuperbia;dehinc ne expectetis argumentum
Fabulæ;ſenes qui primum uenient eam ptem aperient.
In agendo partem oſtendent;facite ut
Aequanimitas poetæ ad ſcribēdum augeat induſtriam.

Mitio.

S Torax non rediit hac nocte a cœna eſchinus

Hic.n.iā ſeneſ accipiēdi eēnt:imo poti⁹ cæteræ pſone:ſed ipi ſenes i ſtatario caractef partē aperiēt: in motorio partē oſtēdēt. Nā duo agēdi ſūt pricipales modi motori⁹:Statari⁹.ex qb⁹ ille tertius naſcit̄ q dicit̄ Mictos CAequanimitas.fauor & ꝓpitius animus & deeſt ueſtra.

S Torax ñ rediit hac nocte.noia pſonaꝝ i comœdiis dūtaxat hr̄e d̄bēt rōnē.& ethiologiā.Et eni abſurdū eſt comicū apte argumēta ɔfinget̄:uel nomē pſonæ icōgruū dare:uel offm̄ qd̄ ſit a noie diuerſū.Hic ſeru⁹ fidelis parmēo:Infidelis: uel ſyr⁹ uel geta:uel miles thraſo:uel palemō: Iuuēis pāphilus : matrōa mirina:& puer & ab odor̄.Storax:& a ludo:& a geſticulatōe ciricus. Et itē ſimilia in qbus ſūmū poetæ uitiū ſi qd ecōtrario repugnās cōtrariū diuerſūq; ꝓtulerit:niſi p antiphraſim nomē ipoſuit iocülariter:ut Miſargyrites i plauto dicit̄ trapezita.& fer̄ hoc mō apd̄ alioſ a poetiſ noia cōponūt̄ deſcribēda p ātiphraſim:qd̄ deſignat ſtorax.Priæ ptes ſicuti ꝓlogo ipe ꝓmiſit a ſenibus agunt̄:quoꝝ cōtētio ad argumēta relata uita aſpera cū leni:& pr̄ comis cū ſeueriſſimo cōparatur.CStorax ſtoracem uocauit nō eſchinū quo tacente puerum: ideſt eſchinum abſentē credit qa ſerui adoleſcēb⁹ præſtolant̄:ut i Andria.Obſeruabā mane illorū ſeruulos.n.aut abeūteſ:ſed qa fieri poterat ut domio abſēte adeſſet ſtorax: cōmodiſſime Storax Miſargyrites

adiecit neq; ſeruulorū quiſq̄ qui aduorſum ierāt quiſq̄.CStorax nō rediit.h.n.e. hoc alii iterrogatiue alii ꝓnūciatiue ꝓtulerūt:ſed magis ꝓnūciatiue dicēdū neq; ſeruulorū ꝓpter ſtoracē:quē abeſſe nō m̄dēdo itelleximus .

GVI. ne:ideſt utrum exiſtimetis furtum eſſe factum de Plauto:an exiſtimetis locum comœdiæ qui præteritus eſt:ideſt prætermiſſus eſt negligentia:ideſt incuria Plauti eſſe repræhēſum:ideſt reſumptum. Nā quod ideſt quod autem iſti maliuoli:ideſt inuidi dicunt homines nobiles. ſcilicet Scipionem Africanum. Lelium ſapientem & Furium pium adiutare:ideſt adiuuare ſæpe eum poetam.& eos ſcribere: ideſt componere.aſſidue una:ideſt ſimul cum eo.hic poeta ducit:ideſt exiſtimat eam laudē eſſe maximam eius ſupple quod illi exiſtimant eſſe maledictum:ideſt conuicium ſeu opprobrium uehemens cum:ideſt quando placet illis nobilibus qui placent uobis uniuerſis auditoribus in cauea theatri ſpectantibus & qui placent toti populo.quorum nobilium quiſq; tempore ſuo uſus eſt opera.i.operatione & induſtria ſine ſuperbia.q.d.quiſq; libenter eorum opera utebatur in bello:ideſt tempore belli ut opera Scipionis in ocio:ideſt i pace. ut opera Furii pii in negocio:ideſt in accuſationibus & cauſis criminalibus in quibus multi ſunt uſi opera Lelii ſapiētis. Dehic ideſt conſequenter.ne:ideſt ut non expectetis argumentū:ideſt materiam fabulæ. ſenes ſcilicet mitio & Demea qui uenient in proſcænium primi.aperient:ideſt explicabūt unam partem argumenti. cæteri actores & etiam ipſi ſenes oſtendent partem argumēti in agendo:ideſt inter recitandum ſeu in progreſſu fabulæ agendæ Vos ſpectatores facite curate:ut ſup.uidetur a æquanimitas:ideſt fauor propitius animus augeat induſtriā ideſt diligentiam poetæ adſcribendum:ideſt ad componendas fabulas.

S Torax &c.Hic mitio ſe plurimū eē ſollicitū oñdit de filio eſchio adoptiuo quē ñ rediſſe a cæna reſciuit. Mi.O ſtorax ſerue ſic dicte ab odor̄.Nā ſtorax gen⁹ ē arōatis ut Plinius ait hūc aūt ſtoracē ñ uidebat corā:ſed uocabat ut ſciret ubi hā eēt dn̄s eius eſchius cui ſeruiebat uolēte Mitōe:quo ſeruo nō m̄dē te ſubdidit ꝓnūciatiue poti⁹ q̄ iterrogatiue:ut uult Dōa,qſi ſecū cōqrēs logt̄.eſchin⁹ ñ rediit.hac nocte a cæna Storax Diuorſā

VNiVERSiDAD
D SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONA.℃Qui aduorſũ.ꝓprie locutus eſt.nã aduerſatores dicunť.℃Ierãt.ꝓducte ꝓnũciando. quod nos
Virgilius addita.u.Iuerãt dicimus.Tale ẽ illud Virgilii.Nos abiiſſe rati.℃Profecto hoc.u.d.hoc abſolute.Nam addidit
℃Si abſis uſpiã abundat aut deeſt ꝓfectus:aut qd tale:aut uſpiã ſignificat.n.ſ.uſpiã:& i loco & ad locũ.℃Si ab
Vſpiam ſis uſpiã.aut ubi ſi ceſſes:ſi abſis ad parẽtes ꝓpitios.℃Si ceſſes.ad uxorẽ iratã refert i deſertorẽ.℃Vxor.ſubau
diẽdũ ẽ dicit.℃Irata.ſ.uxor.℃Quæ i aio.oẽ qd ſentim⁹:aut cogitamus:aut dicimus:utrũq pro oratore ẽ:ſed
Virgilius & illa quæ i cogitatiõe eſt hæc dicit quæ i uerbis ẽ cõſtituta.Virg.Et
multi iã mihi crudele canebãt.artificis ſcel⁹:
&.t.u.u.Et ipſe alibi. Nũc ſiqs ẽ q hoc dicat:
aut ſic cogitet.℃Quã.i.q.p. erudite ñ addi
di iquẽ dicat:ſcit noia uxoris & parẽtũ
eẽ℃Vxor ſi.c.qre nõ ſi abſis an qa
iuſti⁹ ceſſanti q̃ abſenti ſuccẽſemus:an qa ira
ta uxor ſi ceſſes.℃Aut te amare.c.epexegeſis
cũ Aut te amari.c.aut minus
peti ẽ amori ꝓprio cedeř q̃ aliẽo amori ob
ſeq:nulla te ipellẽte ſine uxoř potař aut uelle
delitias:ergo auxeſis eſt niſi forte
hoc putam⁹ dictũ.aut te amař:aut tete ama
ri cogitat cũ duo ꝓpoſuerit alterũ ſũpſit: nã
cũ dixiſſet q̃ i te uxor dicit& q̃ i aio cogitat: i
tulit aut te amari:& ego qa nõ rediit filius:q
cogito aut amař cogitat aut tete amati:qa te
amare dixerat cito in
tulit:qd certũ:ẽ℃Aut tete amari. & qa illd te
dixerat hoc geminauit:& tete dixit tanq̃ ſigni

Neq; ſeruulum:quiſquam qui aduorſum ierant;
Profecto hoc uere dicunt ſi abſis uſpiam;aut ſi ubi
Ceſſes:euenire tibi ſatius eſt quæ in te uxor dicit:
Et quæ in aio cogitat irata;quam illa quæ parentes
Propitii;uxor;ſi ceſſes;aut te amare cogitat:
Aut tete amari;aut potare;atq; animo obſequi:tibi
Bene eſſe ſoli cum ſibi ſit male;ego quia non rediit
Filius:quæ cogito:quibus nunc ſollicitor rebus:
Ne aut illi alſerit:aut uſpiam ceciderit:aut
Perfregerit aliquid.uah:quẽquam ne hoiem in animo
Inſtituere aut parare quod ſit carius;quam ipſe eſt ſibi;
Atqui ex me hic natus non eſt ſed ex fratre.is adeo
Diſſimili ſtudio eſt;iam inde ab adoleſcentia ego hanc

ficantius.℃Aut animo obſequi.℃Ego quia.n.r.f.plus ẽ quod dixit ego:quaſi diceret pater.℃Quæ cogito & quibus.& hoc ſic pronunciandum eſt ut horrere uideatur ipſa cogitationẽ ſuam.℃Ego quia nõ re. ſi. anaco luton:non.n.pater dicit.Quibus nunc ſolicitor rebus:hoc eſt qua malis & non uexor bonis.℃Ne aut ille al ſerit:uide q̃ teneri ſit amoris hic timor in iuuene præſertim.℃Aut uſpiam.uſpiam & in loco & ad locũ ſignifi cat.℃Ceciderit aut.p.a.iungendum:ut nõ ſolum ceciderit:ſed etiam perfregerit.hæc ſunt quæ ſibi nemo eue nire uelit.℃Ne aut ille.a.a.u.c.nimiũ tenere amat qui hæc in iuuene pertimeſcit:quæ circa infantulos cauere ſolent.Quemq̃ ne hominẽ: ſic dicimus de ea re quam miramur fere ab oibus fieri.℃Quã ipe ẽ ſibi.tanq̃ duo ſint:ſed hoc poetæ comico licet.℃Atq; hic ex me natus non eſt.q.d. ex me non eſt:ſed ſic afficior qd pater ſi genuiſſem .℃Ex me natus q̃ſi dicat non eſt meus ſed ex fratre:hoc eſt oino nõ alienus eſt.℃Is adeo.tranſit ad
Adeo argumentum ſubtilimus.℃Adeo.aut abundat:aut nimium ſignificat.ut i Eunucho. Adoleſcẽtẽ adeo nobilẽ.
Nuſq̃ GVIDO. neq; quiſq̃:ideſt aliquis ſeruulorũ qui ierant.i.iuerant aduerſum:ideſt obuiã illi:rediit inquã.Pro
nuſ feċto certe uere hoies ſupple dicũt hoc uulgo ſup.tãq̃ hoc dictũ ſæpe in ore populo ſit.Si abſis ſecũda pſona p
piam tertia.i.ſi ſit aliquis abſens uſpiam.i.uſquam.hoc ẽ in aliquo loco.Nam nuſquam & nuſpiam:& uſquam &
Vſquam uſpiam quæ idem ſignant dicuntur & in loco & ad locum.aut ſi ceſſes.i.ſi ſis ocioſus.ibi.i. ubi tu ſis abſens.
Vſpiam ſatius eſt:ideſt melius eſt ea mala euenire:ideſt contingere tibi:quæ mala uxor dicit in te:ideſt cõtra te.& quæ mala ipſa irata cogitat in animo:q̃ illa mala euenire tibi quæ parentes propicii:ideſt benigni in animo inquã ſuo cogitant.Si ceſſes:ideſt ſis ceſſator & ocioſus alicubi uxor aut cogitat te amare:ideſt amore alicuius puellæ eẽ captũ:aut cogitat tet e:ideſt teipſum amari:ideſt per amorem ab aliqua detineri.aut cogitat te potare:ideſt potui indulgere:atq; cogitat te obſequi:ideſt morem gerere.animo tuo.i. expelere tuum animum oblecta tiõe aliqua quã cupiueris.& cogitat bene eſſe tibi ſoli cũ male ſit ſibi.i.cogitat q; ſolus tuas capis delitias quo tpe male ſe habet uxor i oib⁹ aũt his p̃dictis mitio uideť aliquẽ alloq cũ tñ ſolus loquať:& ſecũda pſona utitur p tertia.Ego mitio q̃ cogito:q.d.mala tñ.i.q̃s habeo cogitatiões malas.ſ.& hoc lege interrogatiue:& ea oia cogito eam ob rem:quia filius nõ rediit:& nũc qbus rebus malis.ſ.ſollicitor.i.uexor:anxius ſum & ſollicitus interrogatiue etiã ꝓnũciando & exclamatiue.Deinde ſubiungit qbus rebus ſollicit eť.ſ.his malis rebus uide
Algere licet.ne.i.ut pro q;.aut ille eſchinus alſerit.i.frixerit ſeu frigius nimiũ ſit paſſus ꝓpter quod male habuerit neq; redire potuerit.Nã morborũ frigius potiſſimũ ẽ genitiuum .Sollicitor inquã ne.i.q; aut ceciderit.uſpiam.i. in aliquod præcipitiũ.Nam etiã uſpiã ad locũ diciť:aut q; pfregerit aliquod.i.habeat aliquod membrũ fractũ Nam ut Laurentius Val.habet fregi brachiũ ſignificat habeo brachium fractũ ſimiliter fregi nauẽ.i.nauis mea
Inſtituere fracta eſt.Vah interiectio irridentis ſe.ne id eſt utrum uerum eſt ſupple quẽq̃.i.aliquẽ hominẽ inſtituere.in aio
Parare i.proponere ſibi aut collocare i mẽte:aut parare.i.cõparare:cõciliare:contrahere agrere:ſeu in aio diſponere ali quid qd ſit charius.i.dilectius q̃ ipſe homo q inſtituit eſt charus ſibi ipſi:at q hic eſchinus non ẽ natus ex me.i.
Studium nõ eſt filius meus naturalis ſed ex frẽ.Is.ſ.frater demea ẽ ſtudio.i.uolũtate & ai applicatiõe adeo. i.ualde ſeu ni miũ diſſimili.i.diuerſa.iã inde.i.iã ex eo tpe qd ſequitur.ſ.ab adoleſcẽtia.i. a iuuentute ego ſecurus ſum.i.ama ui tãq̃ magiſtrã bñ beateq; uiuẽdi:ut diſcipuli ſequũť p̃ceptorũ documẽta qb⁹ adhæreãt.ꝓpea ſectatores dicũť

Clemẽtẽ uitam

DONA.℃Ego hanc clementem uitam urbanam Clemẽtẽ uitã:figura ipſa.Vitam cle
mentẽ dicimus:quæ clementes facit.Clemẽs aũt eſt qui colit mẽtẽ.℃Atq;.ociũ.i.urbanum.℃Secutus ſũ be Clemens
ne ſecutus quaſi magiſtrã recte beateq; uiuẽdi.℃Et quod fortunatũ iſti putãt.ſ.q cælibẽ quaſi cælitem dicũt: Cælebs
& itẽ græci apud quos ſunt huiuſmõi ſniæ Fortunatũ iſti putant: me utiq; uxorem
non ducere.dicit aũt romanis id uideri quos ſpectatores hẽt menander. Quod.ſ.i.p.qdã
putant ſic pronunciandũ:& quod fortunatũ iſti putant uxorẽ & hæc bona & continuata locutio eſt:& putãt
bene dicitis cui diſplicet aliena ſnia.℃Iſti autẽ
ſibi qa me diſſentiũt.℃Vxorem nunq̃ habui ſi
nõ habeo dixiſſet:poterat uideri hũiſſe.℃Ruri
agere uitã.cõtra hæc oia ſuffecerat breuitas ſed
ſubiunxit frẽs deſcriptionẽ:ut uerbis ipſis malã
uitæ cõditionẽ oſtendat.℃Semp.p.ac.d.ſem
per licet i certã diſtinctionẽ habeat:tamẽ recte
additũ eſt quia uel ruri agere uoluptatis eſt.uel
pcẽ ac duriter ſe hrẽ uirtutis:ſed ſemp ad uitiũ
parce aũt ad ſeruandũ.Duriter uero ad laborẽ
referẽdũ ẽ.Ruri.a.u.ſ.p.ac.d.ſe hrẽ.uariauit ut i
ãdria.℃Vxorẽ duxit recte duxit ñ duceť:ſemel
n.hoc fecit demea.Vxorem duxit:uarie p mo
dos diſcurrit.Vxorẽ duxit:adiuuãdũ pronũcia
tiõe ẽ ne ſingula utrinq; affecuti uideanť.Nã
ſic in fine fabulæ ait demea uxorem duxi: quã

Clementẽ uitã urbanã;atq; ocium ſecutus ſũ & quod
Fortunatũ iſti putant;uxorẽ nunq̃ hũi.ille cõtra hæc
Oia:ruri agere ſemper uitã:parce ac duriter ſe habere
Vxorẽ duxit.nati filii duo ſũt ide ego hũc maiorem
Adoptaui mihi:eduxi a paruulo:habui;amaui pro
Meo;in eo me oblecto:ſolum id carum mihi.ille ut
Idẽ cõtra me habeat:facio ſedulo;do;prætermitto:
Nõ neceſſe habeo oia ꝓ meo iure agere.poſtrẽo alii
Clanculum patre q̃ faciũt:quæ fert adoleſcẽtia:ea ne
Me celet cõſueſeci filiũ;nam qui mẽtiri:aut fallere
Inſueuerit patrem:aut audebit;tanto magis audebit

ibi miſetam uidi.℃Nati ſi.alia cura.℃Inde ego.h.m.a.m. mire inde ſubiungit cũ pſonã ꝓtulerit:ſic alibi a præ Inde
domibus unde emerat ſe audiſſe abreptam.e.ſ.℃Inde ego.nũc inde pro ex quibus & mihi abundat:& bene
hãc dixit quia de ipſo loquebať.℃Eduxi.a.p.quod nos educare dicimus:educere ueteres dicebãt:ut educet ſil Educere
uis regẽ regũq; parentẽ. Habui.a.p.m.& cũ multa dicuntur hoc ſolũ uerũ ẽ hũi:credidi:duxi:exiſtimaui:ut ali p educaf
bi.Semper eius dicta eſt hæc atq; habita ſoror.ſic itaq; habeantur:dicantur.& ergo pro meo ſubaudiendum
eſt bis:ut habui pro meo:& amaui ꝓ meo.℃In eo me.o.i.c.m.abſolute utrunq; & i eo & ſolum.℃In eo q;
ſi in ea re.℃Solũ id mihi carũ:plus ſignificat q̃ ſi diceret ſolus is ẽ carus mihi.℃In eo me ob.noue dixit: ꝓ eo Sedulo
me oblecto.Facio ſe.ſecus a dolo.i.ſine dolo & ipẽſe.Ille ut faciat itẽ ſimiliter.℃Cõtra.uiciſſi;.Plau.Vt illa illũ Cõtra pro
cõtra q eſt amoris cultor optius.℃Do.ꝓtermitto.do ſũptũ. ꝓtermitto delicta.℃Nõ neceſſe.h.o. ꝓ.m.i.a. & uiciſſim
ſcilicet nõ neceſſe eſt patrem ſæuire qa pr̃ ẽ. Inter ius& æqtatẽ hoc intereſt.Ius eſt quod oia recta & iflexibi Plautus
lia exigit.Aequitas ẽ quæ de iure multũ remittit: ergo hic ſenſus.nõ licet etiã ſi nõ neceſſe ẽ ſæuũ eẽ pr̃em. & Ius & æq
mite oſtendit ius.ſuum niſi neceſſitate nõ eſſe ſeruandũ.℃Poſtremo.a.c.non alii pr̃es:ſed alii adoleſcentes. tas
℃Quæ fert a ueniã.addidit ſtatim pacta adoleſcentibus ob ætate remouẽdo:& uide q̃ breuiter:& q̃ pudice:
q̃ innocenter locutus eſt.℃Ea ne me celet cõſueſeci filium tribus.n.utiť modis:natura: cõſuetudine:& rõne.
℃Nã q mẽtiri aut fallere ſeperatim ſubaudiendũ mẽtiri.

GVI. Ego ergo ſecutus ſum hãc uitã urbanã.i.hũc modũ uiuẽdi i urbe clementẽ.i.q reddit hoies clemẽ
tes ut pallida mores.Diciť.n.clemẽs q colit mentẽ qd maxie fit in urbib⁹.atq; ſecutus ſum ociũ urbanũ.i.ſecu Cle
ritatẽ ſeu trãqllitatẽ urbis.& nunq̃ habui uxorẽ.ſed uixi uita cælibe:qđ.ſ.nõ ducere uxorem.iſti.i. hi q a me mẽs
diſſentiũt putãt eẽ fortunatũ.i.plurimũ fœlicitatis habẽs.& ꝓpea uocãt hãc uitã cælibẽ q̃ſi cælitẽ. Ille frater cõ Cælebs
tra.i.e diuerſo niſi uis iũgere cõtra hæc oia p̃dicta:ſed melius ẽ ut ſic dicať.Ille cõtra elegit ſup.hæc oia ſiue ſe
cutus ẽ hæc oia q ſequunť:uidelicet agere uitã.i.uiuere ruri i dtio aduerbialiter.i.i agris:& hrẽ ſe.i.ſe gereť ſem
per parce.i.tenaciter quantũ ad ſeruãdũ ac duriter.i.aſpere.acerbe quãtũ ad laborẽ. Ipſe fr̃ duxit uxorẽ:duo filii
nati ſunt ex eo & uxore quã duxit.ide.i.ex qbus filiis(ut uult Donatus)ego optaui mihi.i.aſſumpſi mihi i fi
liũ hũc maiorẽ.ſ.Eſchinũ q ẽ maior natu:eduxi.i.educaui:nutriui eũ a puulo.i.ex eo tpe quo adhuc paruulus
erat.q.d.ab ineũte ætate & poniť a puulo loco aduerbii Vbi nos educare dicimus ueteres educere dicebãt ha
bui.i.credidi:duxi:exiſtiaui:reputaui eũ ꝓ meo.i.ac ſi eẽt ex me natus.amaui.i.charũ hũi ꝓ meo . oblecto me
i.capio meã delectationẽ i eo.Dicim⁹ tñ oblecto me hac re potius q̃ i hac re.id ſolũ.i.ea res ſola ẽ charũ mihi Oblecto
plus ſignat q̃ ſi diceret ſolus is ẽ char⁹ mihi.Sæpe aũt utimur orone neutra ꝓ orone maſculia aut fœmina. fa hac re & i
cio.i.laboro ſedulo.i.ſec⁹ a dolo:ſine dolo iſtãter ipenſe uehemẽter.ut itẽ.i.ſimiliter cõtra.i.uiciſſim ille eſchi hac re
nus hẽat.i.reputet me.ꝓ ſuo pr̃e.do.i.tribuo ſũptus.ꝓtermitto.i.relinquo p̃terire ut dicũt multa delicta.ñ hẽo Sedulo
neceſſe.i.nõ exigit neceſſitas agere oia ꝓ iure meo.i.ſecũdũ auctoritatẽ meã i eũ & cõceſſã ab oib⁹ libertatẽ.In Agere ꝓ
ter ius & æqtatẽ hoc itereſt.Nã ius ẽ q; oia recta & iflexibilia exigit.æqtas ẽ q̃ de iure multũ remittit.& ita hic ẽ meo iure
ſẽſus:ñ licet ẽt ſi ñ neceſſe ẽ ſæuũ eẽ pr̃em & mire oñdit ius ſuũ niſi neceſſitate ñ.eẽ ſeruãdũ.Poſtrẽo i.tãdẽ de Ius &
niq; cõſueſeci.filiũ.ſ.eſchinũ.ne.i.ut ñ celet me ea fcã q̃ adoleſcẽtia.i.iuuenilis ætas fert.i.affert ipis adoleſcẽti Aequitas
b⁹.q fcã adoleſcẽtiæ:alii adoleſcẽtes faciunt clãculũ pattes.i.clã pr̃es:hoc ẽ patribus neſciẽtib⁹.Nam clã iungi Clã clacu
tur & actio & ablatiuo:ut Donatus ac Priſcianus teſtantur.Inde deriuatum clanculum ſapit naturam primi lum cũ ac
ui: quemadmodũ ꝓxie ſuplatiuũ a ꝓpe inuenitur ſeruire actio:ut ꝓxime urbẽ ſicut ꝓpeꝑticula aq̃ deſcẽdit. cuſatiuo

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONA.℃Cæteros.qa iã deceperit pr̃em.℃Pudore ac liberalitate.pudore ad filios rettulit.liberalitate ad pa
Liberalitas rentes Argumentũ a cõiugatis.Liberalitate:iquit regendi ſunt pp qđ liberi dicunť.Liberalitatẽ aũt bonitatem
dicit.℃Retinere:ſatius eẽ puto.bñ retinere:qa retinet q aduerſũ aliquẽ tenet retinere ergo a uitiis.ſ.Nã uitia fi
Hoc tibi lios tenẽt quos nõ retinẽt pr̃es a uitiis.℃Hæc fratri mecũ nõ cõueniũt:noua locutio & nõ cõueniũt:p non
mecũ nõ cõgruũt:ac p hoc.in his ego & fr̃ diſſentimus & diſſimiles ſumus.uenit ad me ſæpe clamitãs.& iportunitatẽ
cõuenit odioſã oñdit ad me dicẽdo:& icõditã aſſiduitatẽ addẽdo ſæpe.& cõgrue.poſtq̃ ſæpe dixit adiecit apti⁹ uerbũ
nõ dicẽs clamã:ſed clamitãs.℃Quid magis

Cæteros:pudore & liberalitate liberos retinere
Satius eſſe credo:quã metu.hæc fratri mecum non
Conueniunt:neq; placẽt:uenit ſæpe ad me clamitans:
Quid agis mitio?cur perdis adoleſcentem nobis?
Cur amat?cur potat?cur tu his rebus ſumptum
Suggeris?ueſtitu nimio indulges:nimium ineptus
Es nimium ipſe durus eſt præter æquum
Et bonũ:& errat lõge mea quidẽ ſententia:q iperium
Credat grauius eſſe:aut ſtabilius ui quod fit:q̃ illud
Quod amicitia adiũgiť.mea ſic eſt rõ:& ſic animum
Induco meũ:malo coactus:qui ſuum officium facit.
Dũ id reſcitum iri credit:tantiſper cauet.ſi ſperat fore
Clam:rurſus ad ingenium redit.ille quem beneficio

mitio:reminiſcere lectionẽ & iuenies interro
gationẽ huiuſmodi:uel iuẽtionis pricipio cõ
uenire uel abiurgationis.℃Cur pdis adoleſcẽ
tẽ recte nobiſ additũ ẽ & æthicoſ:ut alibi.Pſal.
triã nobis ſi diis placet pauit.℃Cur amat?cur
potat:uide queadmodũ ut durũ obiurgatorẽ
oñdat demeã:cũ ab eo ea diſcanť i crimẽ uo
cari q̃ aut ætatis ſũt ut cur amat:aut naturæ.ut
cur potat:aut pietatis:ut cur tu his rebus ſũptũ
ſuggeris &c.Cur amat:cur potat:cur amat ad
illud referť qđ ait ſupra:do ptermitto:nã pter
mitto delicta intelligimus ex amore. Cur pu
tat ad illđ qđ ait:do ſũptũ.℃Nimiũ ieptus eſt.
utrũq; dure & nimiũ & ineptus eſt.℃Præter
æquũ & bonũ.potuit & nõ addi pter æquum
& bonũ.℃Et errat lõge.melius eſt lõge ſimpli
citer accipiẽdũ ut locale ſit q̃ ualde.℃Mea qdẽ
ſnĩa modeſte addidit mea qdẽ ſnĩa:ne qs hoc p pcepto dici exiſtiet.℃Qui iperium credat:utrũ cuilibet an de
Grauius meæ tm̃.℃Graui⁹ eẽ atq; ſtabilius:grauius ad ui.ſtabilius ad tp̃s referť:℃Vi qđ fit.i.metu hec malo.Fit qđ ui
Stabilius q̃ illud qđ amicitia illud qđ ui ſũt huic adiungiť qđ amicitia.℃Mea ſic ẽ rõ:& ſic.a.i.m.Mea ſic rõ ẽ ad ſupiora
ptinet cõfirmanda.℃Sic animũ induco meũ:ad ea ptinet quæ dicturus eſt:Mea ſic ẽ rõ:iterũ modeſte:& ſic
animum induco meum.Senilis macrologia.℃Malo coactus.duo dicit & malo & coactus.℃Qui officium
Officium ſuum ideſt qui recte facit.℃Officium aũt diciť quaſi efficiũ.ab efficiendo quod uni
Tantiſper cuiq; pſonæ cõgruit.℃Dũ id reſcitũ iri quod facit.ſ.℃Tãtiſper.pro quaſi tantũ:ut pauliſper:paululũ:& pa
Pauliſper rũper quaſi parũ dictũ eſt.℃Tantiſper cauet.peccare ſubaudiendũ eſt:Nõ totum eclypticos:& obſcure dictũ ẽ.
Rurſum & bene cauet quaſi malũ.℃Si ſperat fore clã.iteq; quod facit ſubaudiendũ.℃Rurſus ad ingeniũ redit.mire ñ
Prorſus intulit cauet:ſed ad ingeniũ redit & rurſum ẽ retrouerſũ:ut prſus.prius uerſum.℃Ille quẽ beneficio adiungas:
nõ beneficio adiunctus:ut ſupra malo coactus.℃Ille quẽ beneficio adiũgas Ille malo hic be
neficio coactus:hic adiũctus:ille dũ reſcitũ iri credit.℃Tantiſp cauet.& hic pñs abſenſq; idẽ erit:& id pñs ab
ſenſq;.ñ ad aliquẽ locũ ſed ad cuſtodẽ rettulit & mõitorẽ.℃Ille quẽ beneficio.cõtra illud qđ ait:malo coact⁹
Reti nere GVIDO cæteros a patre quẽ debet timere.Credo ſatius eẽ.i.melius eẽ retinere.i.reprimere liberos a ui
tiis.ſ.pudore.i.uerecundia & hoc referẽdo ad liberos & liberalitate.i.bonitate & benignitate hoc referendo
Libe ralitas ad patres.q̃ metu.i.timore.Hæc.i.hi modi retinẽdi liberos.nõ cõueniũt.i.nõ cõgruunt fratri mecũ neq; pla
cent ipſi hoc eſt in hõc diſſentimus ac diſſimiles ſumus.Nam hoc mihi cõuenit tecum ſignat de hoc non eſt
Cõuenire inter nos controuerſia.ſ.frater uenit ad me ſæpe clamitans.i.importune clamãs o mitio frater quid agis?qd
hoc mihi facis:aut qd dicis.utrunq; enim ſignat ago cur perdis.i.tua indulgentia in perditionẽ deducis nobis.i.in de
tecum decus utriuſq; noſtrum adoleſcentem eſchinum.cur amat.i.amore captus eſt?cur potat.i.Potu ſe iniurgitat?
Clamitare cur ſuggeriſti.ſubminiſtras ſuppeditas ſumptũ.i.ipenſam his oĩbus rebus faciẽdis.ſ.indulges:idẽ opam das
Perdere & inſeruis:i cumbis nimio ueſtitu p ueſtitui:Nam datiuũ quartæ multi priſci i u exire oſtẽderũt.Vir.parce me
quẽ ſibi tu cytherea.p metui.nã cum datiuus ſæpe ſoleat fieri a gtio s remota:ex gtõ q̃rtæ ablatas datiuus remanet i u
Suggeref terminatus.ergo nimiũ idulges ueſtitui filii.ſ.i.tu nimis das operã ut ipſe filius nitide ueſtiatur.es nimiũ.i.ſu
Veſtitu p pra q̃ decet.ieptus.i.nõ bñ cõgruus utilitati filii.Nũc mitio de fratre ſuo ſuã adhibet ſnĩam iquiẽs.ipe pr̃ de
ueſtui mea ẽ nimiũ durũ.i.a pauſterus pter æquũ & bonũ.i.ultra q̃ eqtas q̃ de iuris rigore multũ remittit uť poſtula
Virgilius re & ſimiliter ultra q̃ bonitas ſeu benigna iuſtitia reqrit & qdẽ.i.& certe.ille lõge.i.abũde & ualde errat.q.d.lõ
Longe ge lateq; errore duciť mea ſnĩa.i.meo iudicio:q credat iperiũ eẽ graui⁹.i.maioris auctoritatis quãtũ ad uim.et
Grauius ſtabili⁹.i.firmius q̃tũ ad tp̃s.qđ iperiũ fit.i.efficiť ſeu exerceť ui.i.uiolẽtia metu malo.q̃ illud iperiũ qđ adiũ
Ratio giť.i.acquiriť:cõciliať.amicitia.i.beniuolẽtia.Mea rõ.i.meus modus:mea intellectio ſic ẽ.i.ẽ talis.& induco
Inducere aĩm meũ ſic.i.ſic mihi pſuadeo.q; ſup.hõ coact⁹.i.cõpulſus malo.i.metu aut uiolẽtia.q facit ſuũ offĩn.i.q facit
animum id qđ deb;.cauet.i.uitat peccare ſup.tantiſp.i.tãdiu.dũ.i.q̃diu credit id qđ facit reſcitũ iri.i.q; ſcieť.Si ãt ipe coa
ctus malo ſperat.i.credit id qđ facere uult fore.i.futuꝝ eſſe.clã.i.ſecretũ.ſicut enim dicimus palã ẽ.i.manifeſtũ
Rurſus ẽ ſic dicimus clã eſt.i.ſecretũ eſt & abditũ.Rurſum.i.iterum quaſi retro uerſum ſicut prorſus prius uerſũ.redit
Ingenium ideſt regreditur ad ingeniũ.i.ad naturam ſuam deprauatã ſeu ad pditos mores ſuos.Ille homo uel iuuenis.
Adiũgas:

DONA.℃Ex aĩo facit.officiũ.ſ.℃Studet par referre.i.bene præſenſq; abſenſq; idẽ erit contra illud ſi ſperat
fore clã rurſus ad ingeniũ redit.℃Hoc patriũ eſt potius ſuperius a re tractũ eſt.& hoc iã a perſona dicitur argu
mentũ.℃Cõſueſacere.nõ cogere ſe cõſueſacere.℃Quã alieno metu.uide queadmodũ ſuũ ad indulgentiam
affectum reuocat optime diſciplinæ.℃Hoc pater ac dñs.a differentia perſonarum & officioꝝ.℃Intereſt diffe Intereſt
rentia eſt.℃Hoc qui nequit.longe melius nequit:q̃ ſi diceret nõ uult.℃Fateatur neſcire ſe.hoc eſt idicat ſe me
lius conſulere & uolẽtem hoc exercere neſcire impetrare liberis oratorie quaſi artis ſit indulgentiſſime agere.

Adiungas:ex aĩo facit:ſtudet par referre:præſens
Abſenſq; erit idem:hoc patrum eſt potius
Conſueſacere filium ſuum ſponte recte facere:
Quã alieno metu:hoc pater atq; dominus intereſt.
Hoc qui nequit:fateatur neſcire imperare liberis.
Sed ne eſt hic ipſus:de quo aiebam:& certe is eſt.
Neſcio quid triſtem uideo credo iam:ut ſolet:
Iurgabit:ſaluum te aduenire demea gaudemus.

Demea.Mitio fratres ſenes.
h Em opportune teipſum quærito.
Mi.quid triſtis es?De.rogas me?ubi nobis
Eſchinus ſciet quid triſtis ego ſum?
Mi.dixin hoc fore:quid is fecit?De.quid ille fecerit?

℃Imperare modo non ad ſuperbiam:ſed ad
regẽdum eſt referendũ.℃Neſcire imperare de
eſt ſe.℃Sed ne eſt ipſus de quo
ſuperuenit de quo ſermo eſt ut fa
ctis dicta oſtendanť.℃Et certe is eſt.bene nũc
cõfirmat ipſum eſſe eũ:cũ propior eſt ipſum a
longe cõſpectũ ſenio uetãte:nõ bene cogno
ſcens:ac i dubiũ.℃Neſcio quid triſtẽ uideo.
oſonis apparatus ex uultu oſtenditur:ut.Ste
tit acri fixa dolore:Tũc quaſſans caput hãc eſt Virgilius
fudit pectore uocẽ.℃Neſcio qd deeſt pptere
ut ſit neſcio pp qd.℃Credo iã ut ſolet.cã cur
eũ æquo aĩo fr̃ ferat ut ſolet iqt.℃Saluũ te ad
uenire demea gaudemus.ut aſpior oñdať de
mea etiã ſaluatur ab eo quẽ obiurgaturus eſt.
Em opportune teipm̃ q̃rito.In hoc
h actu diuerſi homies diuerſi pr̃es & di
uerſa ſtudia pponuntur:hic lenis:hic
amarus:hic facet⁹:hic ipolit⁹ hic facilis:hic pti
nax & difficilis i delictis.℃Hẽ o.teip.q.meli⁹
q̃ menãder:cũ hic illũ ad iurgiũ prõptiorẽ q̃
ad reſalutãdũ fecit.℃Quid.t.es:bñ iterrogat.
potuit.n.nõ irat⁹ fr̃ q̃rere.℃Vbi.n.e.ſ.q̃ſi qdã
cã ſit triſtitiæ.℃Dixin.h.ſ.credo iã ut ſolet ob
iurgabit.℃Quid ille.ſ.aĩaduertẽdũ ut interro
gatus iterroget more idignãtiũ:quod ideo fa
cit quia uidet mitionẽ eo uultu interrogare:
ut uideatur minus rẽprehẽdere culpã eſchini.
GVI. quem adiungas.i.allicias tibi deui Adiũ gere
ctas obliges tibi & retineas beneficio:ideſt ali
quo merito facit officiũ in quã ex aĩo:ideſt ex
uoluntate.ſtudet:ideſt dat operam:conatur:laborat referre par.i.reſpondere beneficiis acceptis ipe iuuenis.
præſens & abſen.i.& in præſentia & in abſentia ſui cuſtodis ſeu monitoris erit idem.i.nõ mutabitur.ſemper
bene perget beneficio & honeſtate allectus.hoc quod ſequitur eſt patrium.i.officiũ patris & ad patrem ſpe Eſſe pr̃iũ
ctans alii patrũ habẽt ſed in idẽ redit.Hoc ergo eſt patriũ.i.ſpectat ad patrẽ uidelicet cõſueſacere filiũ.i.eũ red
dere cõſuetũ.recte.i.bene.facere ſua ſpõte.i.p ſeipm̃ potius q̃ metu alieno.i.q̃ metu alteri⁹:puta monitoris aut
cuſtodis aut pr̃is.Pr̃ atq; dñs intereſt.i.differt hoc.i.hac re uidelicet.uel cogẽdo metu ſubditos.& ſic eſt dñs Intereſt
q cogit ſeruos.uel bñficiis adiũgendo:& ſic eſt pr̃:qa fungiť officio paterno.Vel ſic intellige impſonaliter in
tereſt.i.differentia ẽ an aliqs ſit ſup.pr̃ an dñs.hoc.i.hac re ut expoſitũ eſt.Is qui neqt hoc facere.ſ.uidelicet ad
iũgere bñficiis ſuos & allicere ad bñ uiuẽdũ fateať ſe neſcire.i.q; neſcit imperare liberis.i.liberos regere & illis
moderari.His ſic dictis a ſe ſolo mitione ſupuenit de quo ſermo erat ut factis dicta oñdanť.Sed ne.i.utrũ eſt
hic ipſus p ipe antique.ſ.demea de quo aiebã.i.loq̃bar & certe eſt is de quo loq̃bar.hoc dixit cũ ppi⁹ uidit Ipſus
eũ uideo eũ triſtẽ neſcio qd.i.pp neſcio qd.credo q; ſup.iã.ſtati iurgabit.i.rixabiť increpabit me ut ſolet.i.ut
mos eius eſt.O Demea frater gaudemus te aduenire ſaluum:ideſt tua ſalute letamur & tuo aduentu.
h Em opportune &c.In hoc actu diuerſi hoies & diuerſi pr̃es:& diuerſa ſtudia pponunť.hic lenis:hic
amarus:hic facet⁹:hic ipolit⁹:hic facilis:hic ptinax & difficilis idelictis.Demea.Hẽ.hæc pticula oñdit
affectũ q̃rẽtis.opportune.i.tẽpeſtiue & mature & quaſi expectate uenis ſupple q̃rito teipm̃.Mitio quid:ideſt
cur uel ppter qd es triſtis?De.rogas.i.interrogas me qd.i.cur ego ſim triſtis.ubi.i.cũ Eſchinus ſiet.i.ſit nobis
i.cũ hẽamus Eſchinũ tã pditis morib⁹ ut nobis ſit dedecori.q.d.ñ ẽ rogãdũ cur ſim triſtis pſerti ubi hẽamus
adoleſcẽtẽ nobis dedecus afferẽtẽ.Vel ſic itellige.rogas me ubi.i.i quo loco.Eſchinus ſit quẽ obſeruare debe
res & ſciri ubi uerſari ſit ſolitus ea pp qđ opus ẽ peteť.qd.i.cur ego ſim triſtis.q.d.nõ alia ẽ mihi cã triſtitie ni
ſi ipe Mi.Dixi.i.nõne bñ dixi hoc fore.i.furũ eẽ uidelicet ut frater obiurgaret.Et hoc dicit ad populũ.Deinde
conuertit ſe ad fratrem inquiẽs.quid fecit eſchinus?De.Petis quid ille ſeſe fecerit:uel quid putas illũ feciſſe

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONA. ℭQuẽ neq̃.p.quicq̃.nec.m.q.uarie p caſus diſcurrit.ℭQuẽ neq̃.p.q.cõtra illud.qđ alibi pa
ter dicit Erubuit ſalua res ẽ.ℭQuẽ neq̃.p.magno ordine accuſauit:ñ inqt pudore mouet patruũ:ñ metu parẽ
tum:ñ timore legũ:ergo gradatĩ oratorie.pceſſit.ℭTenere ſe ullã.bñ tenere:q̃a legẽ.& ẽ
oratoria.ℭNã illa q̃ antehac:oĩs mira accuſatio duo tpa recipit præteritũ ab añ geſtis:& pñs ab his q̃
Deſignare obiiciũtur.ergo utrũq; mira breuitate pſtrinxit.ℭMõ qđ.d.deſignare ẽ rẽ nouã facere in uttãq; ptẽ & bonã &
Deſignatores malã.Nã & deſignatores dicti q ludis funebribus pſunt.Credo ob eã cãm q̃ ipſiſ ludis multa fiãt.noua & ſpe
ctãda ſimul ut iã turba retineat̃ q̃ fuerat aut i ſpe
ctaculis aut i litibus.ℭMõ qđ.d. puto ego deſi
deſignatõ gnatiõem:cõtractiõem:aut cõductiõem populi
i unũ itelligi:hoc.n.cõtingit ei:q aliquo flagitio
populi in ſe oculos & ora cõuertit & ſpectacu
lo ẽ uulgo queadmodũ dẽſignatores:q ludis fu
neribus multitudinẽ retinet. ℭDeſignauit hoc
uerbum apud ueterel duas res ſignificabat:&.n.
praue & recte facta deſignata dicebãtur. ℭQuid
nã.i.& hoc ẽt cõtẽtiõe iterrogat mitio. ℭFores
ef.hæc ſingula magna cũ uociferatiõe inferenda
ſunt.Stomachat̃.n.aduerſus male interrogãtẽ.
ℭFores ef.a.i.æ.totũ qdẽ unũ crimẽ eſt.Rapuit
meretricẽ.Sed uide qua põpa qua uociferatiõe
dilatat̃ accuſatio demeæ de moribus eſchini:ni
hil niſi inania referen tis.ℭFores ef.atq; i.æ.ir.a.

Quem neq; pudet quicq̃:nec metuit quẽquã:nec
Legem putat tenere ſe ullam.nam illa quæ antehac
Facta ſunt omitto,mõ qđ deſignauit:Mi.qdnã id
Eſt:De.fores effregit:atq; in ædes irruit alienas:
Ipſum dominum:atq; omnem familiam mulctauit
Vſq; ad mortem eripuit mulierem: quam amabat:
Clamant oẽs indigniſſime factũ eſſe: hoc aduenieti
Quot amici mihi modo mitio dixere:in ore eſt
Omni populo:deniq; ſi conferẽdum exẽplum eſt:
Fratrẽ non uidet rei dare operam:ruri eſſe pcumac
Sobrium,nullum huius factum ſimile:hæc cum illi

Hæc ſingula cõſideranda ſunt & bene dicit alienas:quia ſi lenonis dicerẽ pua res uideret̃.ℭ Ipſum.d.iterũ ſup
Mulctauit preſſa ẽ infamis pſona.ℭAtq;.o.f.m.aut familiã p ſeruis lenõis dicit aut p meretricib⁹.ℭMulctauit.lacerauit.
mutilauit:molliuit:atq; diſſoluit:unde mulciber a mulctando q̃ſi mulctiber.ℭVſq; ad.m.magna inuidia cæ
Mulciber dis mortis mẽtiõe q̃ tñ nulla accidit.ℭEripuit.m.q̃ amabat oĩa magno colorẽ:& accuſatorie dicta ſunt:& hoc
maxime q̃ lenonẽ & meretricem nõ dixit cõtẽptu facti atrocitatẽ pſonarũq; utilitatẽ reticens.ℭ Mulierẽ eri
puit.non abduxit ſed eripuit.ℭClamant.adiudicatio ex auctoritate rumoris. ℭ Hoc aduenienti.quot.m.m.
d.q.d.diſplicet omnibus & multi eum accuſant:nec tamen lenonis q̃relæ mentio fit.Vide oratorẽ:hic aũt uel
Saluſtius articulus:uel aduerbiũ loci ẽ.ℭIn ore eſt oi.p.Salu.In ore gentibus agens.ℭPopulo.ciuitati.ℭ Si conferendũ
exẽplũ eſt.tã q̃ non ſit cõferendũ.ℭNõ fratrem uidet rei opam dare.Satis comice hoc infertur legẽtibus argu
mẽtũ.Nã magis i culpa ille ipſe ẽ quẽ laudat.ℭRei dare.o.nõ amori.ℭ Ruri.eẽ. nõ in urbe. ℭParcũ.ñ pdigũ
ℭSobriũ.nõ inſanũ.ℭParcũ ac ſobriũ.cõtra illud.Cur amat:cur potat:Rei dare opam:qcq̃ facere. Poeta hæc
oĩa falſa & ecõtrario facit demeã credere.ℭNullũ hui⁹ ſimile factũ.hac cũ admiratiõe mitio tãgit̃ q̃ſi ipſius cul
pa ſit fratris natura.ℭNullũ huius ſimile hoc cũ admiratiõe indignãtis pñũciandũ eſt:& ardentibus in mitio
nem oculis:& ſubaudiendũ ẽ eſſe aut inuenire.ℭ Hæc cũ illi mitio dico.tibi dico.illi.p in illũ.Et tibi pro in te.

Pudeo GVI. quem neq; qcq̃.i.aliquid pudet.i.pudore afficit ubi pudet eſt perſonale uerbum cũ ante ſe noĩatiuũ
habeat poſt ſe uero caſum illum habet quem ante ſe haberet ſi eẽt impẽrſonale. quid fecerit inqua ille qui nõ
metuit queq̃.i.aliquem.neq;.i.& qui non putat ſe tenere.i.obſeruare ullam legem.i.ullam normã bñ uiuẽdi
Deſignare nam omitto illa quæ facta ſunt ab eo.antehac.i.ante hoc tempus.qđ modo deſignauit.i.quid nouæ rei fecit:
deſignatores Nam deſignare eſt rem nouam facere ſiue bonã ſiue malam.unde deſignatores dicũtur qui ludis funebribus
pſunt q̃ in eis ludis multa fiant noua & ſpectanda.inde deſignatores & hi dici poſſunt qui ſuo flagitio ocu
Deſignata los populi & ora in ſe conuertunt & ſpectaculo ſunt uulgo quod retineant populum ſuo flagitio.ut deſigna
Irruere tores ludis funeribus multitudinẽ retinebant.Veteres ẽt praue & recte facta deſignata dicebant.Mi. qdnam.i.
Mulctare quid ẽ id quod deſignauit.ſ.De.ipſe Eſchinus effregit.i.diſiecit diſrupit.fregit fores.i.oſtia.atq; irruit.i . irrupit
Mulciber ſiue p uiolentiã:& impetũ itroiuit i ædes aliẽas.i.i domũ lenõis.mulctauit.i.lacerauit mutilauit.moliuit.diſſol
Eripere uit.uñ mulciber a mulctando quaſi mulctiber. Mulctauit ergo ipſum dñm domus.ſ.lenonẽ atq; oẽm familiã
ipſius lenõis uidelicet ſeruos uel puellas.& mulctauit qdẽ uſq; ad mortẽ.i.uſq; ad cõfiniũ mortis q̃uis mors nõ
ſit cõſecuta.hoc dr̃ ad exaggerationẽ.eripuit.i.rapiẽdo abduxit a lenone mulierẽ quã amabat.oẽs uidẽtes cla
mant.i.uociferantur hoc:ideſt talẽ erepetionẽ & mutilationẽ factũ eẽ indigniſſ.me.i.inhõeſtiſſime:quod factũ
o mitio oẽs illi dixerunt mihi adueniẽti.i.cũ uenirẽ ad te.alii codices habent quot p t & cũ hoc habẽt amici
tũc ſic itelligere:o mitio quot amici.q.d.maximus numerus amicorũ qui dolẽt meo dolore dixerũt mihi adue
niẽti.id factũ eſt i ore omni populo:ideſt toti ciuitati.hoc eſt nemo ex ciuibus eſt qui neſciat.deniq;:ideſt tã
dem ſi exemplum eſt cõferendum:ideſt cõparandum.q.d.eſchinum nõ eſſe dignum qui cum:ideſt cum quo
frater cõferatur.ſed longe decipitur demea:ut patuit in argumẽto Eſchinus non uidet fratrem ſcilicet cteſipho
Parcus nẽ dare operam:ideſt incumbere.rei:ideſt operi non amori.non uidet eum eſſe parcum:ideſt moderati uſus
Simile & tenuis non prodigum ut eſchinus eſt & ſobrium.i. moderati uictus non bibo ſum ut Eſchinus ẽ.nõ uidet
huis & inquam.q.d.immo uidet nullum factum illius eſſe uel inueniri ſimile facti huius ſcilicet Eſchini. Nam ſimi
hinc le huius dicimus & ſimile huic:niſi qs uelit dicere nõne uidet nullũ factũ huius fratris eſſe ſimile facto fratris ſui

Mitio dico:

DONA.ℭTu illum corrumpi ſinis:deeſt nã:& feruenti⁹ aſyntheton dicit̃: & hoc tibi:& tu pronũcian
dũ eſt intento digito & infeſtis in mitionẽ oculis.Nam hoc agi ſtomacho aduerſum diſſimulatores ſolet.
ℭTu illũ.c.ſ.Mitius mõ dixit ſinis corrũpi mox uehemẽtius dicet.An laudi putat fore ſi pdiderit natũ.ℭHoie
ipe.n.q.in.eſt miro ſtomacho apud ipſum de ipſo tã q̃ de altero loquitur.ℭNihil rectum.p.pprie putat.Nã
hoc uerbum imperitorũ eſt.Ordo eſt qui nihil rectum putat niſi qđ ipſe fecit & ẽ hoc eñi pro
prium ruſticorũ ẽ atq; iperitorum.ℭQuia tu De.i.hõ ipetitus.ℭHæc male iudicas.pari uirtute.hæc leniter di
cta ſunt quia ſupiora uehemẽter.ℭNõ ẽ flagiti
um.nõ peccatũ negat eẽ:ſed flagitiũ nõ eẽ cõ
tendit:& ideo ſubindignãter pnunciãdũ:ut ſi
dicat ſcortari quidẽ adoleſcẽtulũ:delictũ ẽ: ſed
nõ flagitiũ:Veniæ locus nõ tam in facto q̃ in p
ſona conſtitutus eſt.ℭNõ eſt flagitiũ.mi.c.a.ſ.
mire rñdit & oratorie ad hæc quæ inuidioſæ
dicta ſunt.Nã quod ait ille eripuit mulierem
quã amabat.hic ſcortũ qđ & iruit in ædes alie
nas quaſi ex uino furẽs potare qđ cũ aliis gra
ue ppoſitũ hoc ſolũ dicendo leue reddidit: iõ
fores effregit.ℭMihi crede.quaſi iperito dicit
mihi crede:nõ eni me intellige quod imitatus
Cic.Sic cælũ exagitat magna ſunt mihi:crede
noli hæc cõtẽnere.hic enim & auctoritas dicẽ
tis:& contẽptus oſtenditur audientis. ℭNeq;

Mitio dico:tibi dico:tu illum corrumpi ſinis.
Mi.homine imperito nunq̃ quicq̃ iniuſtus eſt. qui
Niſi quod ipſe facit nihil rectum putat. De. quorſum
Iſtuc:Mi.quia tu Demea hæc male iudicas:
Non eſt flagitiũ mihi crede: adoleſcẽtulum
Scortari:neq; portare:neq; fores effringere.hæc ſi
Neq; tu facimus:neq; ego:nõ ſiuit ægeſtas facere
Nos:tu nunc tibi id laudi ducis:quod feciſti inopia:
Iniurium eſt.nam ſi eſſet unde id fieret faceremus:&
Tu illũ tuũ:ſi eſſes homo:ſineres nũc facere dũ per
Aetatem licet:potius q̃ ubi te expectatum

potare neq; fores effringere.h.ſ.n.e.r.ſ.quia dixit qui niſi quod ipſe facit nihil rectũ putat.ℭNõ ſiuit ægeſtas.ñ
uoluntas prohibuit:ſed neceſſitas:& iõ nulla laus.ℭQuod tu feciſti inopia.nota feciſti in eo qđ ſignificat ñ
feciſti.ℭIniurium eſt quia nihil quicq̃ iniuſtius homine imperito.ℭVnde id fieri.fieri producta prima ſylla
ba.Ennius.Minime nomine fieri prauum:ℭTu illum tuum ſi eſſes homo multum progreſſus eſt accuſans Ennius
accuſantem:nam ſi eſſet unde fieri quidnam poſſet quod fiat non neceſſario conſequẽs eſt:ſed probabiliter
admittit̃ apud oratores.Nõ enim oẽs q hñt uñ faciãt cõtinuo faciunt.ℭExpectatum.odioſum & malæ ui Expectat⁹
tæ.nã filiis parẽtes aut amabiles ſunt:aut expectanti amabiles boni:expectati mali:quorũ mors indies ſingu Expectare
los expectãda & exoptãda ſit:nã expectam⁹ añ diẽ: ſpam⁹ ad diẽ:uñ auidior itelligit̃ q expectat q̃ ille q ſperat. Sperare
GVIDO o mitio frater cũ.i.quando dico hæc illi.i.contra illum dico tibi.i.in te tu ſinis.i.pareris illũ Eſ.
quẽ adoptaſti corrumpi.i.laſciuũ fieri & deprauari. Mi.nunq̃.quicq̃.i.aliqđ eſt iniuſtus.i.iniquius intolerabi Impi
lius & magis iniuſte iudicãs hoie iperito.i.q̃ ſit hõ iperitus & ruſticus ac inexpertus.qui hõ iperitus nihil pu tus
tat rectum niſi qđ ipſe fecit.De.quorſum iſtuc ſpectat.i.ad quod ppoſitũ dicis iſtud.Mi.quia tu Demea iudi
cas hæc oĩa facta iuuenis male.i.nõ ſcđm æquitatẽ.Crede mihi nõ eſt flagitiũ:non contendit Mitio non eẽ
peccatũ ſed dicit nõ eẽ flagitiũ.i.crimẽ dignũ flagitione .i.acerba increpatione cũ tamẽ(pacem eius dixerim) Flagitium
nõ ſit uerũ.quãdoquidem tales adoleſcẽtuli nõ modo ſunt increpandi:ſed etiam duris uerberibus fatigandi
propterea iuuenis lector nõ ſequaris hæc comica dicta ſed tanq̃ e mediis uerberibus roſam decerpas. quod
ſi eius faciendi ſis imperitus prorſus omittas ne ſpinarũ acumie penetreris ad uiuũ. Multa enĩ ſunt q̃ lõge meli
us eſt neſcire q̃ ſcire ait Auguſt.Sed ad rem redeamus nõ eſt flagitiũ adoleſcentulum ſcortari.i.ſcortũ ducere ſi Scortari
ue ſeq.nã ut Varro ait & ſatis prius dictũ ẽ ſcortari & ſepius ſcortum ducere.capitur ẽt pro luxuriari & laſciuia
effluere.neq; eſt flagitium inquã adoleſcẽtulũ potare.i.bibacẽ eẽ cũ re uera ſit flagitioſiſſimũ. neq; eſt flagitiũ
adoleſcẽtulũ effringere.i.rũdere fores.i.oſtia meretricum.ſed perfidem qđ ſi hoc turpe nõ eſt:ſi neq; ego neq;
tu fecimus hæc prædicta:& ẽ conceptio perſonarũ:in qua prima concipit ſcđam:adiuncto uerbo primæ per
ſone pluralis numeri.ſi ergo non fecimus quæ fecit Eſchinus ægeſtas.i.pœnuria rei familiaris nõ ſiuit.i.pmi
ſit nos facere ea.q.d.non prohibuit uolũtas ſed neceſſitas.& iõ nulla laus eſt. Tu demea nunc ducis:ideſt exi
ſtimas reputas tibi laudi.i.ad laudẽ tibi uertis id.uel tu ducis.i.putas id eſſe ſup.tibi laudi quod feciſti inopia
i.pauperie preſſus.& quid eſt illud qđ feciſti uidelicet quod non feciſti talia quæ nunc eſchinus ſed illa uitaſti
preſſus egeſtate.iniurium eſt.i.iniuſtum eſt iniquum imeritum te dare tibi laudi quod coactus feciſti.q.d.nõ Iniurium
iure neq; merito id tibi tribuis laudi:propterea bene dixit Mitio nihil eſſe iniuſtius impito qualis eſt Demea.
nam ſi eſſet.i.ſi ſuppeteret abũdaret.uel ſi haberemus unde.i.qui mediante id fieret.i.id qđ Eſchinus ſecit effi
ceretur faceremus quod fecit:puta ſi adeſſet ætas iuuenilis ſi parentes propicii ſumptũ ſuppeditantes.& tu De
mea ſi eſſes homo peritus.ſ.rerum & modi uiuendi iuueniliter ſineres.i.permitteres nunc tuum filium facere
quod facit eſchinus.dum.i.q̃diu licet per ætatem.i.q̃diu ætas patitur & non tanta repræhenſi one digna eſt
quanta foret ſi eſſet maturior.nam eſt quaſi pro monſtro ludere uelle ſenem potius q̃ q̃ tamen ipſe filius fa
ceret id quod nũc facit eſchinus.poſt.i. poſtea aduerbium alieniori ætate.comparatiuum p poſitiuo.i. æta
te aliena a talibus iuuenibus ieptiis & plurimũ indecẽti.ubi.i.q̃ñ eieciſſet foras te pr̃em expectatũ.i. odioſũ ſi Expectat⁹
amatũ a filio ppter tuã in eũ duritiã.q.d.potius q̃ faceret iuueniles ineptias i aliena ætate poſtq̃ eẽs pmortẽ tuã

VNiVERSiDAD
D SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONA. ¶ Eieciſſet foras. nõ dixit amiſiſſet: ut quidẽ abiiciẽdum. ¶ Quam ubi te ex. eo rẽ produxit: ut ipſe magis uideaẽ cõſulere diſciplinæ q̃ demeæ. ¶ Alieniori ætate poſt fac. ta. anacoluthon: deeſt enim q̃uis: & faceret ultimum magnam uim habet. Nihil enim prodeſt inſup obeſſet retineri ab iſtis filiũ iuuenẽ. ¶ Alieniori. pro aliena dicẽs cõparatiuũ gradũ pro poſitiuo poſuit. ¶ Proh iuppiter. Tragica exclamatio: & bene tanq̃ ipſe reprehenderet demeã adiecit. ¶ Tu hõ rediges me ad inſaniã. & tu hõ dicens negat illi familiaritatẽ. ¶ Nõ

Obtũdere ẽ flagi. fa. hoc moraliter idignatio expreſſa ẽ iiſdẽ uerbis quæ frater dixerat repetitus. ¶ Ne me obtũdas. ne me ſæpe & moleſte iterpelles. nã obtũdere ẽ aliqd ſæpe odioſæ repetere. ¶ Tuum filium. d. ado. mira argumentatio ρεπαγωγηνι q̃ inductio ab oratoribus dicitur cũ per interrogationem peruenimus ad id quod uolumus concludendum. ¶ Is meus eſt factus. quaſi confeſſionis genus ſit: aduerſariũ tacuiſſe: ſic ꝓgrediẽ. ¶ Siquid peccat demea. concluſio dubiæ rei: aut a non dubiis ſumpta. Interpoſuit demea. & repetitũ eſt peccat. ¶ Ego illi maximam partem feram: errant qui putant illi eẽ

Eieciſſet foras alieniori ætate poſt faceret tamẽ.
De. proh iuppiter tu homo rediges me ad inſaniam
Non eſt flagitium facere hæc adoleſcentulum.
Mi. ah auſculta; ne me de hac re obtundas
Sæpius; tuum filium dediſti mihi adoptandũ:
Is meus eſt factus; ſiquid peccat demea mihi peccat
Ego illi maximã partem feram; obſonat; potat;
Olet unguenta de meo; amat; dabitur a me argentũ
Dum erit commodum; ubi non erit;

Virgilius pronomẽ: cũ ſit aduerbium loci: ut Illi mea triſtia facta: Degenerẽq; neoptolemũ: narrare memento. Illi ergo ibi. i. ubi ille peccat: quare quidã etiã li ſyllabã diſcretionis cauſa ut locum ſignificet corripiũt. Et maximã ptẽ. optime dicit. nõ eni uniuerſam & non ſolum ps eſchini eſt: ſed maxima. quia hic magis ẽ

Fere cuius filius cœpit eſſe per adoptionẽ. ¶ Ferã. ſuſtinebo: tolerabo. ¶ Olet unguenta. a ſũmo ad imũ ꝓpoſita ſoluunẽ & mira uarietas ẽ olet unguenta: ne diceret obſonat: potat: ungiẽ ne s hæc eẽ rõnes palæſtricæ. ñ luxuriæ dicerẽẽ. ¶ Amat Cur amat. ¶ Dũ erit cõmodũ dare. ſ. ibi ubi nõ erit argẽtũ. ſ. ſed cõmodũ daẽ ſbaudiẽdũ ẽ

GVIDO eiectus foras. i. expulſus a dominatione i eũ. Expectati parentes dicuntur odioſi quorũ mors quotidie expectaẽ. nã filius parẽtes aut amabiles ſunt aũt expectati. amabiles boni expectati mali quorũ mors indies magis expectaẽ. & exoptaẽ. nã expectamus ante diẽ ſperamus ad diẽ. unde audior expectat q̃ ille q ſperat. Demea hic acriter repræhendit mitionẽ neq; immerito ut qui falſa protulerit & male iuuenũ animos illi tuentia qui nimis ſunt procliues ad libidinẽ: pro iuppiter tragica exclamatio eſt repræhendentis. mitionem

Proh iuppiter & in eum excandeſcentis. Virgilius proh iuppiter ibit: & ita dicens teſtari iouem uidetur & inuocare aduerſum illum in quẽ iraſcitur: ut dicere ſolemus exclamantes: bone deus quanta improbitate mundus abundat

Virgilius Tu homo mitio rediges me: ideſt deduces me ad inſaniam: ideſt ad mẽtis hebetudinem & excæcatiõem: dicis ſupple qđ nõ ẽ flagitium: ideſt crimen increpatione dignũ adoleſcentulum facere hæc turpia. i. ſi adoleſcẽtulus hæc turpia cõmittat hæc dicit exclamãdo in dictum mitionis. cui proculdubio equis uelisq; ut aiunt reclamari dignum eſt & quidem ab omnibus. Mi. ah. hic interiectio indignãtis & ægræ ferentis talia uerba. auſculta. audi quæ dicturus ſum. nec obtundas: ideſt noli me moleſtare aut mihi moleſtus ſeu tædioſus eſſe ſæ

Obtũdere pius: ideſt nimis ſæpe de hac re ideſt de facto Eſchini obtũdere eſt aliquid ſæpe odioſe repetere. dediſti mihi filium tuum Eſchinum adoptandum ideſt aſſumendum in filium is filius eſt factus ideſt effectus meus filius

peccaẽ ſibi per adoptionem. o Demea ſi ipſe peccat: ideſt errat quid ideſt in aliquo. peccat mihi: ideſt ad meũ dedecus. Ta

Cicero le illud ciceronianum in epiſtolis ſi quid offenderit ſibi totum mihi ubi offenderit. ego mitio illi aduerbiũ

Illi ꝓ illic loci. dicit Dona. ideſt ibi ſiue illic ubi peccabit. uel illi pro tũc aduerbium temporis quemadmodum & olli

uel ꝓ tunc pro illi apud Virgilium exponitur ſæpe pro tunc a Seruio ſi recte memini illi. ergo: ideſt tunc quando peccabit ego Mitio feram ideſt ſuſtinebo tolerabo maximam partem dedecoris: quia nunc in meam eſt tradnẽ familiam. tu autem ipſa adoptione eius cura liberatus es. ea propter maxima pars dedecoris mihi ferenda incũ

Obſõitare bit. Ipſe Eſchinus obſonat ideſt conuiuia frequentat. Nam Feſtus inquit obſonitare eſſe frequenter obſonare

Obſoniũ ſignat aut conuiuere. dicitur autem obſonium ut prius dictum eſt quicquid in comedendo additur pani et

Obſono uino. Inde obſono obſonas neutrum uel obſonor obſonaris deponens pro eodem. ideſt uel conuiuere ut

Obſonas Feſtus ait uel conuiuia frequentare & celebrare & opipare: ideſt laute uiuere. potat: ideſt biboſus eſt ſeu bibax

Opipare & uino ſe obruiẽ & ingurgitat & delicata ac ſuauia queritat uina: olet unguenta: ideſt unguentorum odore

Olere unguenta fragrat quod eſt mollium uirorum & effœminatorum & laſciuorũ i cute curanda laborantium. dicimus autem olere unguenta olore aromata cum accuſatiuo quemadmodum dicimus ſapit mel: ideſt habet ſaporem mellis. figuratam enim eſſe locutionem palam eſt. olet ergo unguenta de meo: ideſt de meis pecuniis: amat ideſt amori indulget & amore captus eſt: argentum dabitur a me dum: ideſt quando erit commodum: ideſt erit opportunum dare ſupple ibi. ubi: ideſt quando uel in quo loco non erit argentum: ſcilicet quaſi dicat dabo argentum dum opportunum erit dare ibi ubi non erit fortaſſe ipſe Eſcinus excludetur foras: ideſt uel nõ admittetur: uel iam admiſſus eicietur ubi non erit argentum. & fortaſſe dixit quoniam eẽ põt ut gratis amet & gratis mittatur ob eius formæ elegantiam. ita legit Donatus ut dictum eſt. poſſet tamen forſitan non inepte ita diſtingui dabitur a me argentum dum erit opportunum dare.

Fortaſſe excludeẽ

DONA. ¶ Fortaſſe excludeẽ foras. hoc ita protulit. q. d. nihil ſibi deperiſſet ſi gratis forte fuerit ad amicã admiſſus: & totum hoc. legendũ eſt: & mire fortaſſe dicit: ut pater indulgens & credens adoleſcente poſſe etiã amari ab amica. non eni affirmauit ut diceret excludetur foras. ¶ Fores effregiẽ reſtituentur: peruenit ad preſens crimẽ: illa eni ante acta fuerũt. ¶ Reſarcietur. re abundat. ¶ Et unde hæc fieri iterum ſubaudiendum eſt. ¶ Et adhuc non moleſta ſunt. quia nõ flagitium adoleſcentem ſcortari. ¶ Pater diſce eſſe ab illis. ſuperbum fuiſſet a me dicere. melius ergo. ab eis dictum eſt. ¶ Natura tu illi pater es. cõſiliis ego: urbane mitio conſiliis ſubiunxit: plus enim ualet ad laudem conſilium q̃ natura: & ſimul oſtẽdit poeta uerbis mitionis: qui non natura ſed affectu ſit pater: nullum patrem eſſe ſapiẽtem: cum non poſſit ſine perturbatiõe pfrui his quæ amat quem patrem eſſe conſilium fecerat: non natura: hoc eſt qui filium adoptauerit. Et mire tu natura cum ſingulariter dixerit: pluraliter itulit cõſiliis ego. ¶ Tu conſulis quicq̃. apertior contumelia: & ſequitur denunciatio diſcedendi.

Fortaſſe excludetur foras; fores effregit? reſtituẽtur;
Diſcidit ueſtem; reſarcietur; eſt diis gratia;
Et unde hæc fiant: & adhuc non moleſta ſunt.
Poſtremo aut deſine; aut cedo quẽuis arbitrum; te
Plura in hac re peccare oſtẽdam. De. hei mihi. pater
Eſſe diſce ab illis qui uere ſciunt. Mi. natura tu illi
Pater es; conſiliis ego. De. tu ne conſulis quicq̃?
Mi. ah ſi pergis abiero ego. De. ſiccine ais? Mi. an
Ego totiens de eadẽ re audiam? De. curæ eſt mihi.
Mi. & mihi curæ eſt. uerum demea curemus
Aequã uterq; partem; tu alterum; ego item alterum
Nam ambos curare propemodum repoſcere
Illum eſt quem dediſti. De. ah mitio. Mi. mihi

¶ Tu ne conſulis quicq̃. quia dixit conſiliis pater ego ſum a coniugatis argumentatus. reſpondit tu conſulis quicq̃: quia a conſultando cõſilia dicuntur & conſultores. Cõſilium Cõſultor ¶ Si pergis. a. ut Donec me flumine uiuo abluero. ¶ Si per. a. archaiſmos pro abibo & hoc geſtu abeuntis: uel abituri pronunciatur. ¶ Siccine agis. recte quia iam abibat: quaſi reuocantis correctio eſt. ¶ An ego. t. hoc cõuerſum intelligas dicere. ¶ Audiã: deeſt te: ſed exprimere durũ fuit. & hoc eſt obtũdere. ¶ Curæ eſt mihi. eſchinus. ſ. ¶ Curemus. æ. u. ꝓprie utriq; & æquã q̃ſi pticeps fratris. ¶ Propemodũ. niſi addidiſſet ꝓpemodũ: falſa uideretur eſſe ſñia. ¶ Ah mitio. teligioſe cõmot⁹ ẽ: ac ueluti accuſatio ẽ pfidiæ: & iõ exclamat dolẽs trãſit i iracũdiã cõceſſionẽq; diciẽ.

GVIDO deinde ubi nõ erit argẽtũ fortaſſe eſchinus excludeẽ foras neq; poterit ſuũ tenorem deduceẽ ſine peruniis. Eſchinus effregit. i. rupit demolitus eſt diruit fores lenonis. ſ. diciẽ aũt effringo is ab ex & frãgo. quo Effringere
uerbo iuriſcõſulti ſæpe utunẽ. habeẽ eni titulus libro. xlvii. pãdectaꝝ de effractoribus. & expilatoribus. ipæ fores effractæ reſtituentur. i. reficienẽ & in priſtinũ ſtatũ reſtaurabuntur. Eſchinus diſcidit. i. diſrupit uel diſſecuit Diſcindeẽ
ueſtẽ: illa reſarcieẽ. i. reparabiẽ reſuetur reficeẽ reſtaurabitur emendabitur. gr̃a habetur ſup. a me diis. Eſt mihi Reſarcire
ſup. i. ego habeo ego poſſideo & extat mihi. &. i. etiam. uel poniẽ hic geminando: ut & terris iactatus & alto ẽ. ergo mihi unde hæc fiant. unde diruta reſarcianẽ & reparenẽ. q. d. ſi iſta ſint reſarcienda adhuc diuina gratia habeo unde hæc fiãt. Sit etiam nobis liceret loq habeo (deo gratia) unde inopẽ poſſim deducere uitam. alii dicunt habeo deo gratias unde poſſim uiuere & tunc intelligitur ago ſup. ſed cũ eſt gratia intelligitur habeẽ uel hebenda eſt. & ea quæ fecit Eſchinus adhuc. i. hucuſq; nõ ſunt moleſta mihi. i. mihi non diſplicent. Poſtremo ideſt tandem aut deſine. i. ceſſa me obiurgare: aut cedo. i. dic uel da quẽuis. i. quẽlibet quẽcũq; uolueris arbitrũ ideſt iudicem qui noſtræ diſceptationi modum imponat: & ſcd̃m te aut ſcd̃m me ferat ſententiam. Arbiter ẽ Arbiter
iudex electus arbitrio litigantiũ cuius arbitrio cõmittiẽ litis deciſio ac terminatio: oſtendam. i. cõuincã confutabo te peccare plura. i. oſtendã te errare in pluribus. in hac re. i. in hoc negocio. Cũ dicimus tu plura peccas q̃ Peccare
ego: proprius ſermo ẽ q ita debet intelligi. peccas in pluribus q̃ ego. ut prius ẽ expoſitũ. nã pecco eſt uerbum plura im
neutrum abſolutũ quod accuſatiuo proprie iũgi nõ poteſt. hei mihi. i. prohdolor diſce eſſe pater cũ ſis cælebs proprie
ab illis patribus qui ſciunt uere. i. qui ſciunt re ipſa quid ſit pater ſeu quid ſit eſſe patrem. Mi. tu Demea es pater illi Eſchino. natura: ideſt generatione naturali: quæ natura dicitur uis inſita rebus de ſimilibus ſimilia procreans: quaſi dicat tu es illi pater naturalis: ſed ego ſum pater illi conſiliis: ideſt ſuaſionibus adhortationibus: quaſi dicat. tu genuiſti enim ego uero educaui illum: & quæ ſint illi facienda ſuadeo. Demea tu Mitio. ne: ideſt nõ conſulis ideſt ſuades ei quicq̃. i. aliquid quod ſupple ſit ei utile aut honeſtum. Mit. ah interiectio dolẽtis propter contumeliam illatam uidelicet q; nihil honeſti illi conſuleret. Si pergis: ideſt ſi perſeueras in contumelia irriganda ego abiero: ideſt abibo diſcedam coniunctiuum pro indicatiuo: Demea ſiccine agis? ideſt utrum ſic Abiero
diſcedis neq; ficte loqueris: hoc dictum quaſi reuocantis correptio eſt: iam enim abibat. Mi. conuerſus Mitio ꝓ abibo
& retro aſpiciens inquit. an. i. utrum audiam te ſupple totiens quaſi obtundendo de eadem re. De. Eſchinus eſt mihi curæ: ideſt ad me ſpectat. Mi. &. i. etiam ipſe mihi curæ eſt. ¶ Verum: ideſt ſed o Demea uterq;. i. ego & tu curemus æquam partem. i. habeamus curam æqualis utriuſq; partis. tu Demea cures alterũ filiũ. ſ. cteſiphonem. Item. i. ſimiliter ego mitio alterum curem. ſ. Eſchinũ. nam curare ambos. i. curã hẽre amboꝝ ꝓpemodum Propemodum
ideſt fere eſt: ideſt æquiualet. repoſcere. i. repetere illũ quẽ dediſti mihi in adoptionem. ſ. eſchinum. De. ah iter iectio dolentis o mitio. exclamat dolens ac cõmotus ob id quod dixerit mitio illum uelle repoſceẽ qđ dedit

VNIVERSIDAD DSALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

Si uidet̃. De. quid iſtud: ſi tibi iſtuc placet profundat
Perdat: nihil ad me attinet: pereat.
Iã ſi uerbũ poſthac unũ. Mi. rurſũ Demea iraſcere.
De. an non credis? repetõ quẽ dedi: ægre ẽ. alienus
Nõ ſum: ſi obſto: iã deſino. unũ uis curẽ: curo. & eſt
Diis gratia: cũ ita ẽ: ut uolo: & iſte tuus ſentiet
Poſterius. nolo in illũ grauius qcq̃ dicere. Mi.
Nec nihil neq; oĩa hæc ſunt quæ dicit: tamen non
Nihil moleſta ſunt hæc mihi: ſed oſtendere me ægre
Pati illi nolui. nã ita eſt homo cum placo: aduerſor
Sedulo & deterreor. tamẽ uix humane patitur. uerũ

DONA. ¶ Mihi. ſic. u. rationabiliter non eſt ſic dixit: ſed ſic uidet̃: non uult. n. uerum eẽ. ¶ Quid iſtuc deeſt
loquor aut reſiſto. nam proprie ſignificatio eſt de ſententia ſua diſcedentis. ¶ Profundat: pdat
Virgilius figura. Virg. I ſequere italiam uentis pete regna per undas. ¶ Profundat. p. hæc ſic pronuncianda ſunt: ut oſtẽ
datur geſtu nolle quod loquitur. ¶ Si uerbum. p. deeſt tibi fecero. aut tale hmõi. ¶ Rurſum. quaſi rurſum cu
rans. ¶ Iraſceris. an non credis iraſci. ſ. ¶ Repeton. q. d. ruſticani ſtomachi eſt repetere ſemper uerba quæ in/
uitus alius audierit. ¶ Repeton. q. de. minus erat ſi eſchinum diceret: ſed plus ẽ quẽ dedi. ¶ Aegre eſt: quaſi di
ctũ ſit. ¶ Quid ergo loq̃ris? quid ergo eſt? cur
ægre ẽ? ¶ Quia. a. n. ſ. mire alienus nõ ſum: q̃ſi
timeat dicere pater ſum. ¶ Alienus non ſum.
ſatis cum ſtomacho. q. d. ſi p̃rẽm me eẽ iã nõ
licet. alienus nõ ſum. ¶ Iſte tuus. memoriter
iſte tuus ad illud qd' dixerat. Meus eſt factus.
¶ Iſte tuus. iſte ſentiet quãtus ſis quãtuncunq;
ames eũ: hoc eſt ut decipiatur per indulgentiã
tuã. ¶ Iſte ſentiet. ſentire multi ꝑ malo poſue/
re: ut ipſe alibi. Sic rogas. Senſi. nã unã ei cœnã
atq; eius comitibus dedi. ¶ Iſte tuus. iſte ſenti/
et. ¶ Poſterius. n. i. ſcilicet quã hoc poſteri⁹: et/
enim demea ſatis hoc graue exiſtimat dictũ in
eũ: q nõ prouideat i futuꝝ & arctius quia pater
eſt. ¶ Nec nihil. nõ nihil nota figura eſt côueni
ens placidiſſimo ſeni: qui rep̃hendendo ado/
leſcentem moderatus eſt. ¶ Nec nihil. apparet terentium fauere leuiſſimis præcibus: unde ſubiecit etiã rationẽ
facti mitioni ſeni. ¶ Nec hæc. o. ſ. q. d. t. bene a mitione hoc dicitur: qu a indulgentioris eſt plura ſcire: & ſu/
pra. Ea ne me celet côſueſeci filiũ: & hic ſenſus ẽ. Nec côtẽnẽda ſunt q̃ dicit: nec oĩa tñ. hoc ẽ non ſola ſunt q̃ di
cit ſed multa alia: & ordo ẽ. Hæc tñ nõ nihil moleſta placidiſſime: neq; nihil dixit & nõ nihil maluit repetere:
q̃ q; uehemẽter iracũdiã demõſtraret: ẽ. n. altera ¶ Nõ nihil. m. h. ſ. m. optie poeta mitionẽ fecit
commotum ne ſi omnino immobilis eſſet non indulgere adoptiuo filio: ſed omnino eũ nõ curare uidere
tur: ſic in eum ſeruat placidum animum ut tamẽ retineat patris affectum. ¶ Illi demeæ. ſ. aut. ¶ Illi. i. ibi ubi de/
mea litigabat. ¶ Sed oſtendere me ægre. conſtat ægre me pati. nam aliter non erat patiens. ¶ Nam ita eſt hõ.
hõ dixit moraliter: ſic enim de his dicimus quos parce repræhẽdimus: ut alibi. Vt homo eſt ita morẽ geras.
Placare ¶ Cũ. p. i. cũ uolo placare. ¶ Verũ. ſ. a. argumẽtũ a côtrario. nã placare côtrariũ ẽ irritãtib⁹ augẽtibuſq; iracũdiã.
GVI. Mi. ſic uidet̃ mihi. ſ. te uelle repoſcere. De. qd. i. cur loquor ſup. iſtud uel qd reſiſto aut ſi ſit iſtic dica
tur qd iſtic. i. iſte ff ꝑ côtẽptũ loquit̃ filio. aut dicit ſi iſtud qd' filius facit. uel ſi iſtud qd' cõminiſceris. ſ. me uelle
Alli/ repoſcere placet tibi. Eſchin⁹ ꝓfũdat. i. ꝓdigat cõſumat luxurioſe alliguriat oĩa ꝑdat. i. ꝑditũ ſe reddat aut amit
gurire tat qcqd illi põt côtinget̃ ꝑeat. i. ꝑdat̃. nihil attinet ad me. i. nihil ad me ſpectat. iã. i. ex hoc tpe. aut preterea ſi ſe
cero ſup. poſthac. i. poſt hoc tps unũ uerbũ. i. ſi dixero tibi ne unũ uerbũ quidẽ. & eſt apoſiopeſis. q. d. ero bñ
imemor. aut aliqd tale. Mi. o De. rurſum. i. iterũ iraſceris. i. ita concitaris. De. an. i. utrũ nõ credis me iraſci. ſ. q.
d. mihi iraſcendi materia. ſ. dictũ qd' ſeq̃t̃. repeton. i. repeto. ne. i. dicis tu q; reputo illũ filiũ. quẽ dedi i adoptio
nẽ. indignanter dixit illud ægre. i. moleſte ꝑperã ẽ dictũ. ſup. qm̃ nõ ſum alienus. i. extraneus filio. ẽt ſi nõ eẽm
pater poſſem tñ ob propinquitatem eius bonos mores curare: ægre ergo ſeu moleſte ſeu difficulter dictũ. q̃ſi
latu ſit difficile mihi patri. Si obſto. i. ſi reſiſto moribus eſchini. uolebat aliqd ſubiungere ut prius ut nõ facio
ultra debitum uel nõ abhorreo ab officio uel aliqd tale: ſed correxit ſubiungens iã deſino. i. deſiſto tociens
iſta inculcare uel fruſtra in medium depromere. uis q; ſupple curẽ unũ. ſ. cteſiphonẽ? curo. q. d. bñ uolo. & iã
deſino aliũ curat̃. ẽ gr̃a diis. i. diis hẽtur a me gr̃a. & ſũ deo obligatus ſiue ei⁹ bñficio deuictus. cũ. i. qñ ita eſt ut
uolo. i. cũ res aptatis r̃ñdet. opto enim ut a cura illius filii efficiar liber qd' mihi côtigit te faciente. iſte tuus fili
Poſterius us adoptiuus. Eſchinus ꝑ côtẽptũ dixit ſentiet. i. ꝑcipiet poſterius. i. malũ ſequẽs quod. ſ. ſeq̃t̃ ex nimia tua i
Poſterus dulgentia. & poſterius dixit pro poſterũ comparatiuũ pro poſitiuo. q. d. ſentiet quãtus ſis & quantum ames
cũ q. ſ. eſt decipiendus ex tua nimia in eum indulgẽtia. Poſterius enim rarum dicitur ſequens: ut poſtera dies
ideſt ſequens. uel põt capi poſterius pro poſt. i. filius ſentiet poſtea qualis ſit. Nolo dicere grauius. i. peius de/
deterius in illũ filiũ. Mit. hæc apud ſe mitio dicit abſente Demea. i. & nõ hæc mala de Eſchi. quæ dicit Demea
non ſunt nihil. i. non ſunt oĩno falſa imo ſũt aliquid. nec. i. & nõ omnia que dicit ſunt. i. ueritatẽ habent quia
qd' eſt falſum nihil eſt. q. nõ oĩa quæ dicit. De. ſunt uera nec omnino falſa: imo aliq̃ ſunt & aliq̃ nõ ſunt. tamẽ
i. q̃uis nõ oĩa ſunt uera. tñ hæc q̃ fecit. Eſchi. nõ nihil. i. aliquantulũ ſunt moleſta mihi. i. mihi diſplicẽt: ſed no
lui oſtẽdere. illi. demeæ me ægre. i. moleſte ſeu difficulter pati. i. ferre illa q̃ fecit fili⁹. nã ita. i. talibus morib⁹ hõ
ille eſt cũ. i. quãdo placo. i. uolo placare eum. aduerſor. i. côtradico illi ſedulo. i. inſtanter uehementer & quaſi
ſine dolo & deterreo. i. diuerto deflecto eũ ab ea opinione quã côcepit deo eo ꝑp quã iraſcit̃. tñ. i. q̃uis abſte
Humane get̃ uelim irã a ſentẽ uix patit̃. i. fert tolerat id qd' facio hũane. i. modeſte benigne patiẽter æquo aĩo. Verũ. i. ſed
Si augeam

Si augeam: aut etiam eius adiutor ſim iracundiæ:
Inſaniam profecto cũ illo? & ſi eſchinus nõnullam in
Hac re faciat nobis iniuriam: quã hic non amauit
Meretricem? aut cui nõ dedit aliquid? poſtremo
Nup credo iã oĩum tedebat. dixit uelle ſe uxorem
Ducere. ſperabam iam deferbuiſſe adoleſcentiam:
Gaudebam: etiam aũt de integro: niſi qcqd eſt uolo
Scire: atq; hominem conuenire ſi apud forum eſt.

DONA. ¶ Aut adiutor eius ſim iracundiæ. ut ſit mitis reprehenſio. nam a genitiuo ca
ſu accuſatiuus aſſumptus eſt. ¶ Et ſi eſchinus. nonnulla in hac re rurſus. ut ſit mitis rep̃hẽſio.
& hoc ipſo grauius. nam & ſi. & nonnulla nobis temperamento ſunt poſita. ¶ Quam hic non amauit mere
tricem aut. c. n. d. Quã non & cui. non ea tamen hæc ſunt: ut non graui ſono accuſa
tionis proferantur. ſed ſolam rep̃henſionem continet. aliquid uero admirandũ eſt quod addit meretricem
ut oſtendat mitionis hoc ſolum adhuc ſcientis nihil de uitiata uirgine. Quam hic nõ amauit meretricem. &
hoc cum uenia & defenſione: nam colere me
retricem nõ eſt flagitium: & ſimul etiam uitia/
te uirginis ignarus oſtenditur mitio. ¶ Nõ de
dit aliquid. aliquid dicendo prætermiſſit uel
meretricem uel numerũ. ¶ Credo iam oĩum Credo
tedebat parentheſis, puto: & enim addimus ad
ea quæ apud nos parum certa ſunt: aut credo.
¶ Credo. i. puto. ¶ Dixit ſe uxorem. u. d. mirũ
ẽ apud Teren. cur etiam per ꝑſonas indicet ar/
gumẽta. Nam cum Mitio ſciat amari ab eſchi
no ciuem uirginem: tamen dicit: credo iã om
nium tedebat & dixit ſe uxorem uelle ducere:
ſic ex parte magna tendit neſcium argumentũ: ideo quia ueriſimile eſt amatiſſimum eſchini mitionẽ omnes
ſcire affectus adoleſcẽtis & conſuetudinis: ut apparet. Præterea coactum eũ ex parte fateri uitiatũ ex amore eſ/
chinũ & pudore impeditũ tantũq; hoc dixiſſe quod honeſte potuit: uelle ſe uxorẽ ducere: dixiſſe malẽs: q̃ uel
letacuiſſe confuſum. ¶ Sperabã iã. d. a. recte ſperabã pro gaudebã: ſic enim dicimus cũ quẽ erraſſe nos cerni
mus & mire non dixit ſperabam illum iam corruptum: ſed mitis ſenex tot ætati tribuit: nihil filio. ¶ Defer/ Deferbu/
buiſſe. a ſeruat propoſitum circa ætatis ueniam. ¶ Deferbuiſſe. quaſi deorſum a feruore tenuiſſe legitur & de/ iſſe
ſeruiſſe. ¶ Ecce autem de integro niſi quicquid apoſiopeſis prima: quia nõ uult credere. ¶ Niſi quicq̃ ẽ deeſt
quia: ut ſit niſi quia: & eſt ſenſus: niſi quia non temere credo & uolo ſcire quicquid eſt.
GVIDO ſi augeam iracundiã eius. ſ. aut etiã ſi ſim adiutor. i. fautor iracũdiæ eius ita q; aſſentiar illi in ira
ſua. dicamq; eum recte iraſci profecto. i. certe inſaniam uerbũ ẽ hic. i. ſim inſanus uel deſipiens ſeu deſipiſcam
cũ illo: ideſt in morem eius & ſi. i. q̃uis Eſchinus facit̃ nobis. nõnullã. i. aliquã iniuriã in hac re uidelicet q; ef/
fregit fores & c. tamẽ ultra hoc quam meretricem ipſe nõ amauit. q. d. exarſit in multas. aut cui meretrici non
dedit aliquid? muneris. ſ. Poſtremo. i. quod dicunt finaliter nuper. i. nõ multo tpe a nũc credo. i. puto q; ſup.
iã. ſ. tũc eũ tædebat. i. ipſe efficiebat̃ tædio omniũ meretricũ. dixit ſe uelle ducere uxorem. ſperabam. i. credebã
adoleſcentiam: ideſt lubricitatẽ adoleſcẽtiæ iã deferbuiſſe. i. refrixiſſe ſiue feruorẽ priſtinum reliquiſſe. alii le
gunt deſeruiſſe: & tũc ſic aſtrue. ſperabã eum deſeruiſſe adoleſcẽtiam. i. motus adoleſcentiæ uel ediuerſo ſpera
bam adoleſcentiam deſeruiſſe eum gaudebam. ſ. adoleſcentiã deferbuiſſe. aũt. i. ſed ecce quaſi repentinum ꝓ/ Deferbu/
poſitum de integro. i. denuo uolo ſcire quicquid eſt atq; côuenire. i. alloqui hominem: ſcilicet eſchinum ſi ẽ iſſe
apud forum uenale uel cauſarum ambiguum eſt. deinde lege per parentheſim & per apoſiopeſim: niſi. i. niſi
quia non temere credo quæ de eo dicunt̃. ita enim interpretatur Dona. & quidem recte ut mea fert ſñia.
Via in illo uerbo Mitionis. Non eſt flagitium mihi crede adoleſcẽtulum ſcortari & c. Iudicio cômen
q tatii poeta contra mores probos ſentit: & certe contra chriſtianæ religionis honeſtatem. Ne nimis ſe ASCEN.
ueri ſumus in poetam cenſores. pauca quæ ipſe poeta melius ſi adeſſet: excuſaret i purgationem eius
adducam. Sciemus ergo (poetas) ut monet Horatius præcipue in genere grãmaticæ hoc eſt actiuo ubi poe
ta non loquitur: ſed perſonæ introductæ: & etiam mixto quantum ad partem actiuam. Solet proferre theſis
ſiue poſitiones. non ex ſua: ſed ex loquentis ſñia: ut uerbi gratia. Quãuis dido Virgiliana ab amatore dece/
pta dicat: nuſq̃ tuta fides. non continuo ſequitur Virgiliũ id quoq; ſenſiſſe. Similiter hoc loco licet mitio leni
& clementi ingenio natus putet non eſſe flagitium adoleſcẽtulũ ſcortari: non ideo ſequitur Terentiũ id ſen/
ſiſſe. Verum dices. Importune Terentius eam ſententiam a mitione in eo cœtu proferri ſinit. Vnde libentius
dixero hanc ſententiam etiam Terentii fuiſſe. Verum locutum eſſe Mitionem pro inſtitutis & moribus eius
ſeculi. quo non erat flagitium. Nam & Cato ut auctor eſt Horatius: ſeueriſſimus morum cenſor dixit quoti/
ens natura inueſtigaret æquum eſſe iuuenes ad proſtibula deſcendere ne uidelicet grauius in nuptam aut uir/
ginem aut ueſtalem peccarent. Verum quia hoc religioni noſtræ non ſatiſfacit: Dicam me mitionem quidẽ
hoc uerbum protuliſſe: ut iuuenes ad licentiam talem adhortaretur. ſed quo Demeam nimis triſtem & rigi
dum uirum a ſeueritate nimia dehortaretur. Expedit enim interdum (nam honeſtum nunq̃ eſt) patres igno/
ſcere delictis filiorum. quod ſi Menedemus feciſſet nũquam illi filius profugus fuiſſet. Quod uero Mitio nõ
ſentiat omnino licitum eſſe ſcortari: ſed dumtaxat dixerit: quo Demeæ ſæuitiam domaret: ipſe in fine confi/
tetur: ubi inquit abſente demea. Nec nihil nec omnia & c. Vbi manifeſte oſtendit quare talem ſententiam pro
tulerit. Dicamus ergo cum iuuenale commentario improbã eſſe ſententiam. ſed caſtigatam ab ipſo auctore.
itaq; nihil eſt quod illi uitio demus.

VNIVERSIDAD D SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DO. Bſecro.ꝑ.popularitas in oīs rei cōſortiū ſumitur:nūc aūt populares ciues dicit:& hoc ē quod ueteres
Quiritari o quiritari dicebāt.Quirites cōclamari.¶Obſecro po.ſ.m.&.i.ſ.a.hic exemplum eſt cōtumelioſi per potentiā diuitis & i pnitiē ſuā paupis & cōtumacis.¶Subuenite inopi.uide q̃ poſteriora ſunt ad in cēdendum populū.primo miſerum:poſt inocentem:ad ultimum inopem poſuit.& primo ferte auxilium: poſt ſubuenite:& totū hoc principiū a beniuolētia ſumit:quæ cōparatur ex inuidia potētiæ eſchini.nā cōtra ria i eſchino eſſe uult intelligi.¶Miſero atq̧.i.a.ſ.i.tria ſūt:miſer:inocēs:iops.¶Ocioſe.nūc iā ſecure ſignificat nā niſi q ſecurus eſt:ocioſus nō eſt.¶Ilico.m.
Ocioſe locū nō tēpus ſignificat.¶Ocioſe iā ilico cōſiſte.ſimul iperauit modum:tps:locū:factū modū ocioſe tps iā ilico factū cōſiſte.nā iā & ilico alterū tēpori adiungitur alterum loco.At con
Conſiſte ſiſtere eſt audacter & cōſtanter ſtare:ut conſtiut in digitos ex templo erectus utriq̧.¶Iſtam inuitis.o.deeſt adducā.¶Eſto iſtā inuitis omnibus bona eclypſis:nemo enim plene loquitur q luctat.¶Quāq̃ ſit.ſ.tñ nō cōmittet:anacoluthon primū nā cū ꝓpoſuiſſet quāq̃:nō ſubie
Virgilius cit tamē.¶Nunq̃.pro non.Virg.Nunq̃ hodie oēs.m.inulti.¶Iterū ut uap.minaciter poeta priorē litem ſubſtulit dicendo iterū ut nō eadem lis eſſet de qua ſupra de mea quæſtus eſt:ſed inſtaurata naſcat.¶Cōmittet.perficiet:ſed hoc proprie de illicitis & puniendis facinoribus dicitur:& ſimul hoc oñdit comicus adoleſcens credere ſe lenoni inuitū ſe noxā intuliſſe.& id qđ fecerit feciſſe lenonis culpa nō ſua.¶Leno ſū.leno terribiliter ꝓnūciādū ē:quaſi qui dicat cui ſupplex eris.ſed ex argumēto eſt quod cōtēnit eſchinus minas lenonis:utpote qui iam uxorem decreuerat ducer.¶Scio hic ſic reſpondit quaſi in lenone monitio capitis tantum conſiſteret.¶Fide quiſq̃.o.fides in cōcipiendis comminationibus:denunciatio cōminantis eſt.¶Huius.n.ſ.figurate ergo.

Sannio leno.Eſchinus adoleſcens.

o Bſecro populares ferte miſero atq̧
Innocenti auxilium.ſubuenite inopi.
Eſ.Ocioſe.iā ilico hic cōſiſte nūc.quid reſpectas:
Nihil pericli eſt.nunq̃ dū ego adero hic tanget te.
Sa.ego iſtam inuitis omnibus.Eſchinus.quanq̃
Sit ſceleſtus non cōmittet hodie unq̃
Iterum ut uapulet.Sa.Eſchine audi ne te ignarū.
Fuiſſe dicas meorū morū.leno ego ſum.Eſc.ſcio.
Sa.at ita ut uſq̃ fuit fide quiſquā optima tu quod

GVI. o Bſecro &c.Hic exemplum proponitur contumelioſi diuitis per potentiam & pauperis cōtumacis in pniciem ſuā.nitit aūt pſuadere eſchinus ſe inuitū intuliſſe iniuriam ſannioni lenoni ſed fuiſſe.impulſum illius culpa.intelligendū aūt eſt Parmenonē ſeruū morē gerentem eſchino luctatum eſſe cū leno
Popularis ne ut tandē eriperet puella cuius extorquēdæ eſchinus cupidus erat.San.o populares.i.o uos ciues.popula
Gratioſus ris interdū dicitur fautor.interdū dicit cui fauet uidelicet gratioſus q.ſ.dat operā ut captet aurā.i.fauorē popu
Autarius larē qui & autarius dicit.Interdū dicitur aliquis popularis q eſt de populo.interdū ē denominatiuū ſignifi
Opē tñ ſe cās rem ad populū pertinentē.obſecro ferte auxiliū.i.ferte opē.Auxiliū do feroq̧ dicimus.opē fero tñ dici li
rimus:ſed cet.ferte ergo auxiliū.i.auxiliamini mihi miſero.i.afflicto infœlici.atq̧ innocēti.i.qui non meruerim uapulare
auxiliū ēt ſubuenite.i.ſuccurrite mihi inopi.i.pauperi admodū quaſi ſine terra inops dicit & plus ē q̃ pauper.Eſchi.iā
damus nūc.i.iā hoc ipſo tempore tu leno.conſiſte.i.mane conſtanter & audacter.ſta ilico.i.continuo.hic.i.in hoc
Inops loco.ocioſe:ideſt ſecure:quia ocium pro ſecuritate ponit.nam niſi qui ſecurus eſt ocioſus ē.Donatus uult illico hic locum ſignare non tempus ſed non bene uideo quo modo bene cohærēt hic & illic quæ duo eſſent aduerbia de eodem dicta:quod ſi non eſſet hic aduerbium ilico pro illic bene haberet locum dicēdo ocioſe oſtendit ſe imperaſſe modum dicendo iam nūc impauit tempus dicēdo hic uel illic oſtēdit ſe iperaſſe locū & dicendo conſiſte oſtendit ſe imperaſſe factū qđ reſpectas.i.frequēter reſpicis hoc eſt poſt te aſpicis timebat ne a tergo alter ueniret qui eum cederet.Nihil eſt pericli.i.nullum eſt piculū.q.d.tua culpa & cōtumacia efficis ut uapules nunq̃.i.non tanget te Parmeno.ſ.dum.i.q̃diu adero.i.præſens ero hic.San.luctat ſannio leno cum eripientibus puellam inquiens.Ego abducam ſup.iſtam puellam.inuitis omnibus:ideſt quod barbare dicūt male gratibus omnium.Eſchi.hoc dicit parmenoni qui eū iam mulctauerat.q̃q̃.i.q̃uis ipſe leno ē ſceleſtus.i.ſceleratus iprobꝰ:puerſus.tñ ſup.nō cōmittet.i.nō efficiet(ſed proprie dr̄ de illicitis cōmittere in hoc ſignificato)hodie unq̃.i.ullo tpe ſeu tpis pte.ut.i.ꝙ uapulet.i.cedat iterꝝ.p qđ eū oñdit iā ſemel uapulaſſe.Sā.o Eſ.audi ne dicas te fuiſſe ignarꝝ.i.neſcium meorꝝ morꝝ.i.meorꝝ modorꝝ uiuēdi.ego ſū leno q redimit puellas q̃s ſibi q̃ſtū turpiſſimū facere cogat.Eſ.ſcio te eē lenonē.Sā.āt.i.ſed ſum leno fide.i.ueritate ita.i.tā optia.ut.ſ.ſicut quiſq̃.i.aliquis fuit uſq̃.i.i aliquo loco.q.d.qđ polliceor me facturū illđ ego facio citra oēm dubitationē.

Te poſterius

DONA. ¶Quod te purges.i.purgationē tuā.¶Huius aūt dictitō ē:ut cū aut ſtipulā:uel floccū mouet ra ra mouerat:aut ſūmū digitum.¶Ego.m.i.p.hoc eſt lenociniū.¶Meū.i.meam libertatē:meā uindictā.Nā ut illa iniuria eſt quæ fit innoxio:ita ius uindicta illa quæ ſic redditur reo.¶Perſequar:ulciſcar.Ci.Tu dum tuas
Ius iniurias per te id quod nō pōt pſequi conaris.¶Huius.n.ſ.Ci.Nec tātillū qdem cōmotus ē.¶Neq̧ tu ſolues
Cicero uerbis.n.q.in.r.m. & ſolues:lues:pſolues.i.ſatiſfacies:ac te purgabis.¶Re.m.acuendū eſt re & ſigni
Perſequi ficanter pferendū:ibi.n.eadem ē ſnia:& plus dixit re maleſeceris q̃ iniuriā feceris.¶Noui.e.u.hæc eclypſis deeſt n.uerba.¶Iuſiurandū.d.hoc ē iurabimus te eē indignum cui iniuria fiat hmōi:aut ſepatim iuſiurandum dabitur:& ſepatim te eſſe indignum iniuria hac:& ſic melius:uerba.n.ſatiſfaciūt cū res colligitur in generalibus cauſis:nā ſæpe iræ ac lites iureiurando ſūt terminatæ.¶In.di.i.comice indignū & indignus.¶Abi.n.p.aut abi p̄.i.prior:aut abi p̄.i.p̄i ut.i.pſequar:aut p̄ſtrēnue:ut p̄diuitis urbe latini.¶Abi.p.magna.n.cōtentio lenonis inuitur non reſpōdiſſe eſchinum ad ea quæ dixerat.¶Cæterum.h.n.ſ.nihil pro non legitur & nihili.¶At.e.n.ſ.enim inceptiua particula apud ueteres fuit:ſed & conuenit parturbationi.¶Nimium.i.a.quaſi ex contumacia le
Propter nonis appeat q̃multum abierit.¶Propter.h.iu
Virgilius xta hunc.Virg.Templum de marmore ponam propter aquam.¶Hem ſic.u.mire comicus ex alterius uerbis quid faciat alter oſtendit.¶Quin

Te poſterius purges hanc iniuriam mihi nolle
Factam eſſe:huius qcq̃ non faciā:crede:ego meū ius
Perſequar.neq̧ tu uerbis unq̃ ſolues quod mihi
In te maleſeceris:noui ego ueſtra hæc.nollē factum:
Iuſiurandum dabitur te eſſe indignum iniuria hac:
Indignus cum egomet ſim acceptus modis.
Eſchi.abi p̄ſtrēnue:& fores aperi.Sa.cæterum hoc
Nihil facis.Eſchi.I intro iam nūc tu.Sa.at.n.nō ſinā.
Eſ.accede illuc parmeno:nimium iſtuc abiiſti:
Sed pp hunc adſiſte.Sa.hē ſic uolo.Eſ.caue nunc
Iam oculos a meis oculis quoq̃ dimoueas tuos:
Ne mora ſit ſi innuero:quin pugnus continuo
In mala hæreat.Sa.iſtuc uolo ego ipſum experiri.

Pugnus p.can pugnus a pugna ſit dictus:ab illo pugna.¶Pugnus.c.i.ueſtigium litigantis.¶Iſtuc.u.e.expſſe oſtendit
Pugna pauperioris loquacem contumaciam uſque ad pericula cædis.¶Iſtuc.u.e.hoc illo dicente ſeruus lenonem uerberat.¶Hem ſic.neſcias cui dicat hæc Eſchinus.an lenoni:an ſeruo:ſed ſeruo magis eſt ueriſimile.

GVI. non faciā.i.non patiar qđ purges.i.excuſes.poſterius.i.ulterius poſtea conſequēter.& ponitur comparatiuū p poſitiuo:uidelicet p poſtere quod ſignifica:poſt uel conſequēter.non faciam ergo quod purges te huius ut ſit neutri generis.i.huius rei cauſa ſup.uidelicet te nolle hanc iniuriam eſſe factam mihi.i.ꝙ tu dicas ꝙ tu non fueris auctor huius meæ uapulationis & ablationis puellæ.q̃m eſchinus non eum cædebat:ſed parmeno.uel non faciā.i.non pmittam ꝙ tu purges te nolle hāc iniuriā huius.ſ.puellæ ereptæ eſſe mihi factam.alii hñt huius qcq̃:& tūc.eſt ſenſus.nō faciā qcq̃.i.aliquid huius.i.de hoc quod.i.pp quod purges te nolle hāc iniuriam eſſe mihi factā.Crede hoc.i.habeas hoc perſuaſum & exploratū.ego perſequar.i.ulciſcar uſq̧ ad finē cauſæ proſequar ius meum.i.meam libertatē lenoniā.uel perſequar meam uindictam.Nam ut iniuria ē quæ fit inoxio ſic ius eſt quod redditur reo:neq̧ tu ſolues unq̃.i.nunq̃ lues perſolues ſatiſfacies purgabis uerbis.i.puerba id quod feceris mihi male.i.inique re.i.ipſo effectu & ui mihi illata.ego noui ueſtra uerba.ſ.hæc nollem.i.uellem hoc non eſſe factum.iuſiurandū.i.ſacramentum dabitur.i.iureiurando affirmabitur impſonaliter te eſſe indignum hac iniuria.i.te non eſſe eum cui debeat fieri talis iniuria ut uidelicet accuſeris talem iniuriam intuliſſe mihi.cum egomet ſim acceptus.i.tractatus indignis modis.i.inhoneſto modo & indigno q a tali iuuene ingenio admitteret ſeu fieret:uel te eē indignum hac iniuria.i.q deberes facere hanc iniuriā.Eſchi.abi p̄.i.præi p̄cede diſcede añ in domū ex hoc loco.uel p̄ſtrēnue ſit unū uerbum ut p̄diues.& tunc ſic lege.abi
Præſtrennue i.diſcede hinc p̄ſtrēnue.i.ualde diligenter.nā ſtrēnuus hō eſt diligēs & ualidus ac magnanimus.poſſet ēt forſitā p̄ſtrēnue eē uocatiuus.ſed melius ē ut ſit aduerbiū.abi ergo & api fores domus tuæ ubi ē puella quā uolu
Strenuus mus abducere.Sā.cæterꝝ.i.ſed nihil.i.ñ facis hoc.i.ñ eo puenisti ut hoc poſſis facere:uidelicet ut tibi fores apiā uel nihil facis.i.nihil pficis hoc in abltō.i.p hoc ꝙ ita mecū minaciter & ipioſe agis.Eſchi.iā nūc.i.ex hoc ipſo tpe tu Par.I.i.uade.abi itro.i.i domū.Sā.at.n.i.ſed certe ñ ſinā.i.ñ patiar ut ipſe ſeruus pmeno eat itro ut p̄cipis
Aſſiſtere Eſchi.Parmeno ſerue mi accede illuc.i.uade cōfer te ad locū ubi leno ē.aſſiſte.i.qđ dr̄ tene te hic.i.in hoc loco
Propter quē tibi oñdo.pp hūc.i.iuxta hūc lenonē ut ſis patus illū mulctare ſi ſit opus.Sā.hē iteriectio idignātis & contumacis ſic uolo ut.ſ.mihi aſſiſtat q̃ſi cōtumax pp picula cædis nō deterret.Eſch.tu Par.ſerue caue iā ne ſup.dimoueas.i.diuertas.quoq̃.i.i aliquā ptē uel i aliquē locū oculos tuos a meis oculis.ne.i.ut nō ſit mora.i.tardatio.qn.i.ꝙ nō pugnus.i.manus clauſa hæreat.i.adhæreat admoueatur.continuo.i.ilico i mala.i.in gena leno
Mala nis.ſ.Mala.n.ē illa ps faciei ꝓpe oculos q̃ more mali.i.pomi eſt rotunda.caue ergo ꝙ nō ſit mora qn pugnus hæreat i mala eius.ſi inuerim ab inuo is.i.ſi feceri tibi ſignū.Sā.ergo q̄a tu ita p̄cipis uolo expiri ipm parmenonē.i.de eo facere piculū an audeat facer qđ iubes.Eſchi.hē hic iteriectio metuētis ne puellā abducat leno ſerua tu parmeno.ideſt cōſerua protege tutare defende puellam:& cum leno nimis acer eſſet ad eam abducendam.ſubdit omitte mulierē.i.dimitte mulierē & ſubaudi cæde lenonē:qđ ſi de lenōe illud dictū intelligat ſic intellige.hem admonentis tu leno ſerua te.i.nō patiaris ita te mutilari.omitte puellā.i.patere ut eam abducamus:& ita euades.Sā.O facinus miſerum:exclamando pferat:hoc ē.uos populares uidete facinus.miſeratiōe dignū.

VNiVERSiDAD
D SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONA.℄Geminabit.n.c.hoc cõminantis eſt nõ iubentis ferire:ſed qa lõge ſtat Parmeno gemia putauit
dictũ:& geminabit ſubaudiẽdũ eſt plagã.Geminabit.n.c.nõ ſingularẽ pugnã:& unã dabit ſed geminabit.q.
d.geminatoq͞ duplicatoq͞ numero inferet.℄Hei.m.leno pulſaẽ nõ iniuria:cõueniẽter poeta auidiorẽ pme/
tionẽ malefaciẽdi iducit:cũ ſupra dñm iuitũ oñderet cogi ad inferẽdã iniuriã.℄In iſtã par.potius pec.ut uer/
beres nõ iuſſus potius q̃ iuſſus uerberes.℄Nũc iã.duæ partes ſunt:& bene iã:qa ſero & poſt plagas:& utrum
hoc lenoni ut abeat:an puellæ ut introeat dicit:ſed acetius eſt ſi lenoni intelligas dici quaſi hoc factum ſit qd
noluerit:& quaſi uenerit ut uapulet:& iã etiam
Virgilius tarditatis incuſatio eſt:ut Virg.iã melior:iã dura
parens.℄Regnũ ne eſchine.inuidioſa morali/
ter exclamatio:& ardẽtior ad plagas.Regnum
ne eſchine hic tu poſſides.bñ hic.i.athenis ubi
grauius crimẽ eſt dñari uelle.Nã tyrãni ibi ſem
per oppreſſi ſunt & maxime ꝓximi.℄Si poſſi/
derem Contẽdentis
in inuidiam.℄Ornatus eſſes ex.t.u.cito oñdit
quantũ a ſe longe ſit regnũ qui diceret ornari
potuiſſe lenonẽ℄Ex uirtutibus tuis.ſic ueteres
Lucillius per ironiam uirtutes pro flagitiis dicebant.Lu
cil.Aio an uirtut ib⁹.℄Quid tibi rei mecũ eſt?
hoc quia uerberatus eſt dicit:nũquid tibi deo.
℄Nihil.nõ qa ſibi nihil debeaẽ facere.ſed quia
ipſe abſtulit & nihil uult a ſe repeti.℄Quid no
ſtin q ſiẽ.ꝓprie.ſic eni dicit q nihil qcq̃ debet:ñ
me nouit:nõ ꝙ ignoreẽ:ſed ꝙ in iure nõ cernatur.℄Si attigiſſes ferres.plus dixit attigiſſes q̃ tetigiſſes.eſt eni
multominus attingere q̃ tãgere.℄Qui tibi magis licet.hic nõ tã rõcinatio ẽ q̃ exclamatio p dolorẽ.℄Meã ha
bere ꝓ qua ego.meã ſufficeret:ſed magna moralitate additũ pro qua argẽtũ dedi ad uociferationẽ:ſimul etiã
oñdit leno qd repetat.℄Qui tibi.m.ſi mihi inqt:nõ licet attingere tuã:cur tibi nõ licet mea nõ tangere ſed ha
bereẽ & habere utrum domi in conſuetudine eſt corrumpere an ſtuprare intelligimus.℄Ante ædes.n.ſ.non
erat quod ad hæc iuſte reſpondet:& ideo ſic reſpondet ut conuitium dicat quod uerum eſt.

Eſ.hẽ ſerua.omitte mulierẽ.Sa.o facinus miſerũ
Eſ.geminabit niſi caues.Sa.hei miſeriam.Eſ.non
Innueram.uerũ in iſtã partem potius peccato tamẽ.
I nunc iã.Sa.quid hoc rei eſt?regnũ ne eſchine tu hic
Poſſides?Eſ.ſi poſſiderem ornatus eſſes ex tuis
Virtutibus.Sa.quid tibi rei mecum eſt?Eſ.nihil
Sa.quid?noſtin qui ſiẽ?Eſ.non deſidero.Sa.tetigin
Tui quicq̃.Eſ.ſi attigiſſes ferres infortunium.
Sa.qui tibi magis liceat meam habere:pro qua ego
Argentum dedi:reſponde.Eſ.ante ædes non feciſſe
Erit melius hic conuitium.nã ſi moleſtus pgis eẽ iã
Intro arripiere atq͞ ibi uſq͞ ad necem operiere loris

GVI. Eſchi.ipſe Parmeno geminabit.i.duplicabit plagam.ſupple ſiue inſtaurabit denuo uerbera:niſi
cau es.i.niſi conſulis & prouides tibi dãdo petita.San.cũ geminaſſet parmeno exclamat leno.hei interiectio
dolẽtis.miſerã.deeſt o.i.o miſerã.i.ſuſtineo ſup.afflictionẽ miſerabilẽ.Eſchi.nõ inuerã.i.nõ fecerã tibi ſignũ
parmeno ut geminares ſed geminaſti.uerũtñ.i.ſed tñ potius pctõ i futuro imperatiui.i.errato ut uerberes eũ
nõ iuſſus:quia peccat ſeruus plus imperato faciens qd tñ uolebat eſchinus.iõ inquit potius peccato eũ cæden
do in iſtam partẽ.i.ſecundũ hanc partem in qua nõ inuenerim neq͞ iuſſerim.nam erant duæ partes:uidelicet
iubere & non iubere:inuere & nõ inuere:ideo dixit iſtam partẽ potius peccato &c.O iã nũc i:ideſt abi.q.d.
ſero & poſt uerbera.ubi iã tarditatis incuſatio eſt.põt etiã ſed nõ æque bene referri ad puellam quam iubeat
introire:ut eã cõmodius eripiat.Sã.Quid hoc rei eſt.i.qualis eſt hæc res uel quid hoc ſibi uult o eſchine:ne.i.
utrũ poſſides hic regnũ.i.utrũ dñaris hic & exerces tyrãnidẽ hic:ideſt in ciuitate libera.ſ.athenarum in qua
tyrãni ſemp oppſſi ſunt.Eſchi.Si poſſiderem hic regnũ.i.rerũ potirer & oĩa meo regerentur arbitrio.tu leno
eſſes ornatus:ideſt tu beneficium a me conſequereris.ex tuis uirtutibus.i.ſcdm tuas uirtutes ſed cũ in te nullæ
ſint:ſed uitia a nõ mõ nõ ornareris a me:ſed etiã pro tuis flagitiis grauiſſimas pœnas lueres.San.Quid rei.i.q
res eſt tibi mecũ.i.quid negocii mecũ habes.uel quid in me actionis habes:aut quid tibi debeo?Eſchi. nihil
rei inquã eſt mihi tecum.q.d.nihil tecum negocii hr̃e cupio pſertim cum in meum redũdaret dedecus.San.
Quid:modus interrogandi comicis familiaris:noſtin.i.ſcis ne.q ſim.i.qualis uir ſim?Eſchi.nõ deſidero noſ/
ſe q̃lis ſis.Sã.tetigi ne.i.utrũ tetigi ledẽdi gratia.qcq̃.i.aliqd tui.i.ex tuo corpore. Longe eni intereſt ſi qs dicat
Tãgere ali tetigi aliqd tuũ:& tetigi aliqd tui.Nam prius ſignificat me tetigiſſe aliquid quod tuum erat ut librum ueſtimẽ
quid tuũ tum uel aliud:ſed intelligi aliquid tui:ſignificat me tetigiſſe aliquod ex membris corporis:uel aliquam cor/
& tui poris tui particulam.Eſchi.ſi attigiſſes ideſt leniter tetigiſſes quod minus multo eſt q̃ tetigiſſes ferres.i.portar/
Attingere res:ſuſtineres:patereris.infortunium.i.infœlicitatem peſſimũ ſucceſſum.q.d.tecum peſſime ageretur.Sã.ũde
& tangere qui.i.cur:uel quo modo magis licet tibi habere meã puellã pro qua dedi argentũ:q̃ liceret mihi habere tuã ſi
haberes:uel qa dixerat ſi attigiſſes dicit nunc San.ſi mihi nõ licet attingere aliquid tui qui magis tibi licet nõ
mõ meã attigere ſed ẽt hr̃e.Eſ.Melius erit tibi ſup.lenoni nõ feciſſe mihi hoc cõuitiũ.i.hãc cõtumeliã:hoc ma
ledictũ:hoc iproperiũ:hoc dedecus:hoc ꝓbrũ ſeu opprobriũ añ ædes.i.añ domũ.puta i medio uico.qm̃ loc⁹
Cõuitium aggrauat cõuiciũ.Nã.i.ſed ſicut.nã qd ꝓ quod autẽ.ſi pges.i.ſi pſeuerabis:ꝑſequeris eſſe.moleſtus.i.faſtidio
Operire ſus tædioſus.iã.i.ſtatim.abripiere.i.ab hoc loco rapieris.intro.i.interiorẽ domũ.atq͞ operiere.i.obruere co/
Loris operieris loris.i.ſcuticis funiculis de corio factis:quibus cædebantur mancipia ut conditionis reminiſceren/
Mancipiũ tur. Dicunẽ aũt mãcipia ꝙ manu capta ſunt ab hoſtib⁹:ſed ſerui dicunẽ q̃ſi ſeruati cũ eos iure belli liceret occi
Seruus dere.Atq͞ ergo opire loris.i.totus obrueris loris cũ uapulabis.ſ.uſq͞ ad necẽ.i.iternectiõem uſq͞.i.ad mortẽ.

Sa.loris

DONA.℄Loris liber.lora apud ueteres laura dicebanẽ a laura triũ ſlo.ſub q̃ mos erat captiuos uiciri duci Lorũ
q̃ p pópã:iõ aũt ut cõditiõis reminiſcanẽ loris cædũtur mancipia.Nã mãcipia dicunẽ ꝙ mãu capta ſunt.ſerui Mancipia
qui ſeruati ſũt cũ eos occidi oporteret iure belli.uñ Virg.ſic iducit captiuũ rogantẽ.Per patrios manes:p.ſ.ſ.iu Serui
li.℄Hiccine libertatẽ.ſ.athenis.℄O hoiem ipurũ.ſic ueteres ipurũ gñaliter ꝓ iprobo ponebãt ut in eadẽ hac Virgilius
fabula:Perſuaſit ille ipurus ſat ſcio.℄Aequã oibus:q̃ſi diceret ubi non ẽ qñ eſchinus loquur:& bñ oibus: ne le/ Impurus
nones qdẽ uideanẽ excepti.℄Mitte iſtæc atq͞ ad rẽ redi.ſupbe adoleſcẽs maleficiũ non putat lenonis eẽ pur/
gandũ.℄Ad rẽ aũt.ad negocium de quo agitur
dicit.℄Quã rẽ:quã abduxiſti.res enim pecunia
itelligitur:uel id.p quo pecunia dãda ẽ.℄Quo
redeã:ad quã euertiſti domũ:qa fores effregit
atq͞ in ædes irruit alienas.℄Id qd ad te at.qd ti
bi.pdeſt:& cõmodum eſt℄Cupio.ille uis dixit
hic cupio.℄Aequi.m.a.ſubaudiẽ dicas.℄Vah
leno.leno nomen ſacrilegũ & iniuſtũ.Leno ini
qtatem agitat:leno iniuſticiæ patrocinaẽ hoc to
tum ironicos ꝓnunciãdũ ẽ.℄Leno ſum.figura
Orta eſt.i.orta cœpta. Ortus
℄Illuc quæſo redi.q.c.figurate.Rectũ.n. erat uñ
cœpiſti.Niſi forte.quo ſit.pnomẽ modo accipi
endũ:ut ſit a quo:& bñ memor ẽ dixiſſe eſchi/
num:mitte iſtæc atq͞ ad rem redi.℄ Quæ res ti
bi.u.m.obiicit cõtumeliã quaſi & hoc multũ ſit
inimicũ.Vertũnus dicitur deus q rebus ad opi/ Vertũnus
nata reuerentibus pẽſt.Sæpe aũt male cedit qd
bonũ putaẽ & hoc ẽ male uertiſſe:ut ille gladius/
qui muneri datus adminiculũ fuit reginæ peũ
tis.de quo Virgi.Enſemq͞ recluſit Dardaniũ.nõ Virgilius
hos q̃ſitũ munus iuſus.℄Quid ſi.t.i.u.n.hæc maioris ſunt ſtomachi:& ideo ſtultiora:nã qd iã amiſit uẽditur
ſe negat.℄Quid ſi.n.noue dictum ẽ.& Quid ſi.n.coges me:põt aũt dici q ſi nolo coges me.℄Mi
nime.ironia.℄Nãq͞ id.m.ironia cõtumax & ridicula in eo quod iã amiſit id de quo dixit ſe cogi non poſſe.

Sa.loris liber?Eſ.ſic erit.Sa.o hominem impurum
Hiccine libertatẽ aiũt æquam eſſe oĩbus?Eſ.ſi ſatis:
Debacchatus es iam leno:audi ſi uis nũc iã.Sa.ego
Ne aũt debacchatus ſum in te:aut tu in me?
Eſ.omitte iſta:atq͞ ad rem redi.Sa.quam rem?quo
Redeam?Eſ.iam ne uis me dicere qd ad te attinet?
Sa.cupio:æqui mõ aliqd.Eſ.uah leno iniqua
Me non uult loqui.Sa.leno ſum.fateor pernities
Cõmunis adoleſcentiũ:periurus:peſtis:tamen tibi
A me nulla orta eſt iniuria.Eſ.nam hercle
Etiam id reſtat.Sa.illuc quæſo redi quo cœpiſti
Eſchine.Eſ.minis uiginti tu illam emiſti
Quæ res tibi uertat male argenti tantum dabitur.
Sa.quid ſi ego illam nolo uendere tibi:coges me?
Eſ.minime.Sa.nanq͞ id metui.Eſ.neq͞

GVI. Sã.Minitaris ꝙ ſup.ego liber.i.non ſeruilis cõditiõis operiar loris qbus ſeruĩ cædi ſolẽt.Eſ.ſic erit ut
dico.ſ.qa loris uapulabis.Sã.O hoiem impuꝝ.i.improbũ more antiquo.i.dico te eẽ hoiem improbũ:ſed ẽ
exclamatio:quã ſic interptor ut ſatiſfaciã aliqbus q niſi uideant uñ regimina depẽdeãt ut eoꝝ uerbis utar ſuo
ipſoꝝ aio morẽ gerere ſatiſfacere ue nõ pñt:ea propter cũ pfeſſionis noſtræ officio uideamus incũbere ut q̃plu
rimis ſatiſfiat ſic familiariter interptandũ duximus.Sed ad rẽ redeamus.Hiccine.i.utrũ hoies aiunt.i.dicũt ueꝝ
ſup.libertatẽ.i.facultatẽ liberã agendi quodlibet eẽ æquã.i.æqualẽ:parẽ oibus incolis hic.i.athenis?q.d.ut ui/
deo inter te & me nõ uideẽ æqua cũ tu pulſes ego uapulo tñ & meã poſſideas:neq͞ mihi tui qcq̃ liceat attigere
Eſchi.O leno ſãnio ſi iã ſatis debacchatus es.i.inſaniuiſti:deſipuiſti.a baccho dr̃ bacchor aris. inde debacchor
cõpoſitũ in quo de auget nõ minuit.Iã audi ſi uis.Sã.ne.i.utrũ ego debacchatus ſũ.i.inſaniui:ſeuiui uerbis &
uerberib⁹ i te.i.cõtra te:an tu eſchine debacchat⁹ es.i.ſeuiciã exercuiſti tãq̃ bacchãs & furibũdus in me.i.cõtra
me eſchi.Mitte.i.omitte miſſa fac iſta.p contẽptũ dicit quaſi inepta atq͞ redi ad rẽ.i.ad negocium de quo agiẽ
San.quã rem omittã ſup.cũ rem ipſam.ſ.puellã abduxeris.nã res pecunia intelligiẽ uel id.p quo pecunia dãda
eſt.quo.i.ad quẽ locũ redeã pſertim cũ domus meæ fores effregeris.eſchi.ne.i.utrũ.iam.i.nũc uis me dicere.i.
ꝙ ego dicã id qd attinet ad te.i.tibi.pdeſt & cõmodũ eſt.Sã.cupio ut dicas qd ad me attinet mõ.i.dũmodo
dicas ſup.aliqd æq.i.aliqd qd nõ mõ ſit utile ſed ẽt iuſtũ ac honeſtũ.eſchi.Vah interiectio ridentis.leno.i.puel
larum redẽptor ac uenditor.quaſi nomẽ ſacrilegũ eſt & iniuſtũ.Leno ergo non uult me loq iniqua.i.iniuſta Leno
inhoneſta.q.d.miꝝ eſt lenonẽ patrocinari iuſticiæ.hoc totũ ironice ꝓnũciãdũ ẽ.San.Fateor ꝙ ſum leno pni/
cies appoſitiue dictũ.i.q ſum deſtructio pditio cõis.i.publica lues adoleſcẽtiũ.i.iuuenũ.& ſũ inq̃ peſtis.i.lues:
corruptio:peſtilentia adoleſcẽtibus inq̃ piturus.i.pdendis q ſequũtur uiam perditionis & interitus animæ.tñ
ideſt quãuis ſim leno:tamen nulla iniuria eſt orta ideſt incepta tibi & nata a me:ideſt per me:uel ex meo facto Ortus
Eſchi.Nam hercle:ideſt per herculem etiam cum hoc ꝙ dixi te lenonẽ id reſtat.i. id quod tu dixiſti reliquũ
eſt uidelicet te eẽ pniciem cõmunẽ adoleſcentum & peſtem periturĩs.San.quæſo ideſt poſtulo o eſchine re/
di illuc.ſ.reuertere ad illud propoſitum.quo.i.a quo negocio uel propoſito tu cæpiſti ideſt incæpiſti.eſchi.tu
leno emiſti illam puellã uigĩti minis.i.uigĩti libris.tãtũ argenti.i. tãta pecunia.ſ.uigĩti minæ dabiẽ tibi.p illa. q
res.i.q datio argẽti male uertat tibi.i.in tuũ malũ cedat:ſeu i tuã cedat & cõuertaẽ pniciẽ.Dixerunt ueteres uer
tũnũ eſſe deũ q reb⁹ ad opinata reuertentib⁹ pẽſſet. Sæpe aũt malecedit quod bonum putatur:& hoc eſt male Male uer/
uertiſſe.San. Quid facies ſup.uel dices ſi uolo uendere tibi illam puellã quam tñ iã eripuerat eſchinus cogeſ tere
ideſt compelles me uendere.ſ.Eſchi.Minime.i non cogam te.Nam longe melius eſt mihi eam ſine pecuniis Vertũnus
habere.San.Peto ſup.ita nanq͞ metui id.ſ.ne me cogeres uendere. & eſt ironia contumax & riducula.Eſchi.

VNiVERSIDAD D SALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

Aſſer tores DONA.℄Nã.e.l.ĩ. ordo ẽ ego liberali cã manu aſſero:& ſũt iuris uerba a qb⁹ ẽt aſſertores dicunt̃ uidices alienæ libertatis.Nã & cã ĩpa liberalis dr̃ q̃ actionẽ in ſe cõtinet libertatis.Proh.ſ.i.hæc locutio ad hoc inducta: ut ex uerbis lenonis appeat q̃ facile mitis fieri poſſit:& qd̃ uis libenter accipet.℄Proh.ſupreme iuppiter.ſupre

Virgilius mũ nũc dicit ſummũ ab eo quod ẽ ſup.Virg.Rex ipſe iouis de gẽte ſuprema.a.a.e.n.t.u.d.e.l.m.t.r.Si non ho/

Suprem⁹ mines a pſona & plebei & lenonis & uim paſſiui iouẽ ipm continuo pſequi:ut quotidie uidemus ab oibus eius loci & ordinibus fieri.℄Minime miror q̃ inſanire occipiũt ex iniuria.ſenſus hic eſt:inſanos fieri per iniu

V enundandã cenſeo quæ libera ẽ. nam ego liberali
Illam aſſero cauſa manu.nunc uide utrum uis
Argentum recipere:an cauſam meditari tuam:
Delibera hoc dum ego redeo leno.Sa.proh ſupme
Iuppiter minime miror qui inſanire occipiunt
Ex iniuria domo me eripuit:uerberauit.me inuito
Abduxit meam ob malefacta hæc tãtidem emptam
Poſtulat ſibi tradier.o homini miſero plus qngẽtos
Colaphos infregit mihi:uerum enim quando bene

riam.plæroſq; mirabar:ſed iam nõ miror:poſtq̃ egoipſe p iniuriam quã ſum paſſus inſanire cõ/pellor adeo ut exclamẽ proh ſupreme iuppiter: & ſimul aduerte uigilantẽ poetam ut ubicũq; i comœdia uocẽ tragicam extulerit:ſtatim pſonã inſanam id dicere faciat:ſic & ſupra:Proh iuppi ter tu hõ me redigis ad inſaniam.℄Me iuito ab ducit meam. honeſtioris pſonæ hæc q̃tela ſuf/ficeret:abduxit meam:ſed leno bñ addidit me inuito:nã abducunt̃ meretrices abſq; uolũtate lenonũ:& decora locutio eſt p eclypſim me in/uito abduxit.iõ nõ enim addidit puellã: aut qd tale.℄Tantidem emptã. legit̃ & totidẽ emptã.

℄Poſtulat ſibi darier homini miſero ſecundo illud Menãdri Homini miſero plus quingẽtos colaphos.cõtumelioſa cædes colaphis innuit̃ & indigna lenoni. ℄Qui & infregit.ut illudens hoc feciſſe. Eſ/

Infregit chinus uideatur cum ſonitu colaphizatum ſignificat.℄Infregit aũt illiſit:inflixit.ut ſit ſenſus inflixit hoi miſero plus q̃ qngẽtos colaphos:& flebiliter pnũciandũ ẽ.hoc.n.exprimit̃:ut tñ icuſet i alieno fcõ fortunã ſuã:& uide q̃tũ.h. diſtet ab illo qd̃ ſupra dicebat.Ip̃; iſtuc uolo expiri.hoc qa ſol⁹ ẽ:illd̃ qa cũ aduerſario.℄Bñ.p.bñ multũ.

GVIDO Neq; cẽſeo eã puellã eſſe uenundãdam.i.uendendã.q̃.ſ.puella ẽ libera.i.non ſeruilis cõditionis.

Aſſe/rere Nã ego aſſero.i.uindico:aſſeuero:reſtituo illã in libertatẽ manu mea.ſ.Nã aſſertores ſeu uindices mãu capie/bant quẽ aſſerebant in libertatẽ uel inſeruitutẽ.quẽadmodũ fecit Marcus claudius appii claudii cliens q aſſe/

Aſſer tores rere uolens in ſeruitutẽ filiã uirginei plebei uiri iniecit manũ in eam ſuã ſeruã ex ſerua natã appellans.ita hic Eſ chinus aſſerere uolens in libertatẽ puellã iniect in eam manũ liberã eã eſſe aſſeuerans.Bñ ergo ingt aſſero ma

Liberalis cã nu mea illam cã liberali.i.per cãm cõtinentẽ actionẽ libertatis.Eſt. n. cã liberalis controuerſia q̃ cõtinet in ſe actionẽ libertatis.De qua longe lateq; agitur libro.xl.pandectaꝝ titulo de cã liberali.Dicimus aũt aſſero te i li/bertatem uel in ſeruitutẽ.i.uindico ſiue aſſeuero ſiue reſtituo te in libertatẽ cũ diceretis falſo ſeruus.uel redigo te in ſeruitutẽ cũ falſo te aſſeuerares liberũ.In codẽ titulo de cauſa liberali legi hoc dicẽdi gen⁹ aſſeuerat̃ ſe ex libertinitate in ingenuitatem.p aſſerere uel uindicare ut ẽt dicere poſſumus aſſeuerare ſe ex ſeruitute i libertatẽ ab aſſerendo dicũtur aſſertores ſæpius uindices libertatis:q̃uis & forſitan dici poſſent aſſertores ſeruitutis.qd̃ nitcũ aſſerere in ſeruitutẽ ex libertate dicamus.Inde eiuſmodi aſſertiones.i.reſtitutiões in libertatẽ aut ſeruitu/

Vindiciæ tem dicunt̃ uindiciæ arum.uel a uĩdicando uel a uindicio uitellioꝝ ſeruo: qui uindcta .i.uirga p̃toria primus libertate donatus ẽ.Inde dicuntur uindiciæ libertatis:uel ſcd̃m libertatẽ uindiciæ ſeruitutis uel ſcd̃m ſeruitutẽ Inde iudex aliqs ut fecit Appius claudi⁹ decernit dicitur pferre:decernere uel dicere uindicias ſeruitutis. uel ſe cundum ſeruitutem & propinq ut fecit Virginius pater una cũ aliis cognatis dicunt̃ poſtulare: ut uindiciæ li bertatis uel ſecundũ libertatem puellæ agitatæ in cauſa liberali pronuncientur. Sic ergo aſtrue litterã.Ego aſſe/ro manu mea illã cauſa liberali.i.uel in cõtrouerſia de libertate uel per cãm liberalẽ intelligendo per actionẽ li bertatis quã continet in ſe cauſa liberalis.Nunc uide.i.conſidera:delibera utrũ uis accipe argentũ.ſ. uiginti mi nas an uis meditari.i.exercere.tutari:defendere cãm tuã.i.tuã ptẽ.ſ.tuũ ius i hac cã liberali quã i te puto itẽdere

Meditari o leno delibera.i.mẽte uoluta.hoc.ſ.an uis accipe argẽtũ an meditari cãm tuã.dũ.i.q̃diu redeo.Sã.ph.ſupme i.ſũme iup.exclamatio ẽ iraſcẽtis & q̃ſi iouẽ pſtantis.q.d.o ſũme iup. te iuoco i auxiliũ meũ. uel imploro opẽ tuã.uel teſtor fidẽ tuã:uel aliqd tale.ẽ aũt exclamatio tragica i quã cũ poeta icidit pſonã inſaniẽtẽ itroducit.ut pri⁹ proh iup.tu hõ redigis me ad iſaniã.& hic.i.nũc.mime.i.nõ miror eos ſup.q occipiũt.i.icipiũt iſanire.i.fie ri iſanos.ex iniuria.i.p⁹ acceptã iniuriã.q.d.Mirabar prius plæroſq; inſanos fieri p iniuriã:ſed iã nõ miror.p⁹ q̃ egoipe p iniuriã quam ſũ paſſus iſanire cõpellor.adeo ut exclamẽ proh ſupme iup.Subdit iniurias q̃s accepit

Eripio te malis & a malis ab Eſ.Ipe Eſchin⁹ eripuit.i.extraxit.p uim me domo.i.e domo:uel a domo mea. Dicim⁹ aũt eripio te malis cũ datiuo:& a malis cũ ablatiuo:ipe Eſ.uulnerauit.i.fauciauit me.abduxit.i.uiolẽter arripuit meã puellã. me inui

Tãtidem to.i.cõtra meã uolũtatẽ.ipe Eſ. poſtulat eã puellã ẽptã.tãtidẽ.i.uigiti minis.tradier pagogæ.i.dari ſibi. uel po/ſtulat eam emptam dari ſibi tãtidem.i. p eodẽ p̃cio quo empta ẽ. Tantũdẽ dr̃ i nominatiuo & accuſatiuo &

Infringer tantidẽ i genitiuo abſq; caſib⁹ aliis.& poſtulat eã dari ſibi tãtidẽ.ob.i.pp hæc malefacta q̃ in me exercuit.Do/

Colaphus natus ait legi in aliquib⁹ codicib⁹ totidẽ.Ipe Eſ.ifregit.i.cũ ſonitu illiſit iflixit icuſſit mihi hoi miſero.i.ifœlici &

colaphiſo as afflicto plus quingentos colaphos.i.plus q̃ quingentas alapas.Inde colaphiſo as.i.alapis aliquem cædere. Di cimus autẽ eleganter.Incuſſi uel infregi uel illiſi aut iflixi illi colaphũ p eo quod dicunt dedi illi alapam. Iuue.

Iuuenalis Nos colaphũ incutimus lambẽti cruſtula ſeruo.Verũ.i.ſed enim.i.certe.quando.i. quia bene: ideſt multum.

promeruit

DONATVS.℄Promeruit.adiuuit.profuit:cui contrarium eſt commeruit.Nam mereri & promereri eſt Meſti præſtare beneficiũ.Virg.Quiq; ſui memores alios fecere merẽdo.Et nunq̃ regina negabo:Promeritã.℄Vbi Promeſti me dixero tanti dare.recte dixit.ubi enim captio interceſſerit p̃cii iã ereptionis actio ſublata erit:& preciũ de/ Virgilius bebitur.℄Mox cras.r.tranſit ad mimeticon.Id quoq; pati poſſum:id mox cras redi.i.moram.℄Quãq̃ iniu rium eſt:uendere quod nobis eſt.ſ.℄Id quod res eſt.pro id quod uerum eſt:bona locutio.℄Quando eum quæſtum occœperis.ui i Andria.Deinde quæſtum occœpit.Muſitanda.patienda conſiderãda cũ ſilentio:& ut in amatore putanda ac per hoc perferenda.

Promeruit;fiat;ſuũ ius poſtulat.age iam cupio ſi
Modo argẽtum reddat.ſed ego hæc ariolor: ubi me
Dixero dare tanti;teſtes faciet ilico uendidiſſe me.
De argento ſomnium eſt mox cras redi.id quoq;
Ferre poſſum ſi modo reddat;quanq̃ iniurium eſt
Verum cogito id quod res eſt;quando eum quæſtũ
Occœperis;accipienda & muſitanda iniuria
Adoleſcentum eſt;ſed nemo dabit;fruſtra
Egomet mecum has rationes deputo.

Syrus ſerus.Samnio leno.

Muſitare enim proprie eſt diſſimulandi cauſa tacere.dictum uel a muto:uel ab.m.quæ littera eſt nimium preſſæ uocis:ac pene nullius:adeo ut ſola oium cũ inter uocales inciderit atterat̃ atq; ſub ſidat.hinc Virgil.Muſat rex ipſe latinus. ℄Fruſtra egomet mecum.p̃paratiõis genus ad accipiẽdas minas totius ſumme deſperationis. — Muſitare; Virgilius

GVIDO promeruit:ideſt adiuuit:profuit: cui cõtrarium eſt commeruit.Nam merere ſeu mereri & promerere ſeu promereri ſignificat præſtare beneficium: commerere autem uel commereri ſignificat contrarium . Verum er/go quia bene promeruit:ideſt quia multũ me/ruit ut puellam haberet.hoc dicit per ironiam. fiat:ideſt habeat eam.ipſe poſtulat ſuũ ius:ideſt ſuum meritum.uel poſſet dici ſuum ius : ideſt ſuum meritum poſtulat ut eam habeat & hoc etiam per ironiam eſt pronunciandum:niſi ue lit intelligere eum adiuuiſſe eum in eo q; re/preſſerit identidem parmenonem cædentem eum lenonem.Hæc autem omnia leno uolu/tat apud ſe cogitabundus & uarias rationes agi tans. Age aduerbium hortantis ſeipſum iam: ideſt nunc cupio accipere argentum:uel cupio eum habere eam ſi modo : ideſt ea lege . ſi red/dat:ideſt reſtituat argentum quod pro ea dedi ſed ego ariolor:ideſt diuio:augutor : ſuſpicor: opinor.In ariolatores ut inquit Feſtus dicun/tur coniectores:ideſt diuini ſeu diuinatores . Ego itaq; ariolor:ideſt ſuſpicor & diuino hoc quod ſequitur. poſtq̃:ideſt ubi dixero me dare puellam ſupple.tanti:ideſt pro tanto precio uidelicet uiginti minarum.Vbi aduerte tanti poni in genitiuo cum uerbo non tendente ad precium ſaltem proxime q̃uis remote ad preci/um aliquatenus tendat.Ilico eſchinus faciet teſtes:ideſt capiet teſtes ut dici ſolet de uenditione facta & tunc debebitur precium.teſtes inquam faciet me uendidiſſe puellam.de argento:ideſt quantum ad argẽtum red dendum ſpectat ſomnium erit ſup.ideſt nihil erit tãdem:nihil ſoluetur neq; inuenietur.quemadmodum cũ aliquis ſomniat ſe accepiſſe pecunias:tandem cum expergiſcitur nihil inuenit in manibus ſuis.Mox.i.ſtatim dicet mihi querenti pecunias hæc uerba redi:ideſt reuertere cras.& ita procraſtinabit de die in diem.quoq; ideſt etiam poſſum ferre:ideſt tolerare id ſcilicet redi cras.ſi modo reddat argentum debitum q̃q̃:ideſt q̃uis.id ſup.eſt iniurium:ideſt q̃q̃ ita differre ſolutionem eſt inferre iniuriam & uexare ſuum creditorem tot acceſſib⁹ & reditibus.Vel ut ait Donatus:q̃q̃ iniurium eſt.i.moleſtum & ab iniuria profectum cogi uendere quod no lis.uerum:ideſt ſed.cogito id quod res eſt.i.id quod eſt uerum.quando.i.poſtq̃ occœperis:ideſt incœperis. quæſtum facere:ideſt quærere ſic lucella per lenoniam artem iniuria.i.moleſtia adoleſcentium eſt accipienda ideſt ſuſtinẽda:patienda:toleranda.& muſitanda:ideſt conſideranda cum ſilentio & in animo reputanda ac per hoc perferenda.Muſitare.n.proprie a muſare eſt frequentatiuum:ſignificatq; diſſimulandi cauſa tacere.di ctum uel a muto uel ab m q̃ littera eſt minimum preſſæ uocis ac pene nullius:adeo ut ſola omnium cũ in/ter uocales inciderit atteratur atq; ſubſidat.Vir.Muſat rex ipſe latinus:ideſt tacet cauſa diſſimulandi.Deinde re dit ad ſe inquiens.ſed nemo dabit iniuriam.ſ.ita ut non erit opus muſitare.& ideo fruſtra:ideſt incaſſum.de/puto:ideſt cogito:uoluto.mecum:ideſt apud me.& in animo meo.has rationes:ideſt hos faciẽdi modos de quibus dictum eſt:puta de inferenda iniuria:ut de non ſoluendo debito.

Pro/mereri; Cõmereri; Ariolari; Ariolato/res

Am hercule etiam id reſtat.ſic intelligo.Nam hercule id ſcilicet intuliſſe mihi iniuriam reſtat:ideſt reliquum eſt.quod non feciſtis.facturus tamen es.Nouiſſimam autem omnium ſententiam ſic in/telligo. Sed nemo dabit hæc:ideſt tantum quanti emi puellam.& ita fruſtra deputo mecum has ra/tiones:quibus iudico ſufferendas eſſe iniurias illatas:poſtq̃ pecuniam habuero debitam. — ✠ ASCEN.

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DO. Aace egomet conueniã ipm̃. In hac ſcæna actus ẽ exẽplũ continẽs uitæ auaroꝝ qui ſæpe in dãnũ ipſiꝰ auaritiæ rõnibus ruunt: ſimul ẽt duoꝝ inter ſe neq̃ hoium ſpectanda quædã uiciſſim & doloſa captio eſt. ℭTace egomet cõueniã ipm̃: tace ſi p aduerbio. eſt oibus dicit: ſi pro uerbo dicit cteſiphoni maxime ſolicito & ſupplicãti oibꝰ ob metũ patris. ℭIã aũt non tarditatis eſt: ſed properationis ſignificat. ℭBene dicat ſecum eſſe actũ. actũ. recte additũ ẽ: nam multa cupide accipimus: ita tamẽ ut male nobiſcũ eſſe dicamus actum. ℭQuid iſtud ſamnio eſt. illud ſupra poſt ſcænã: hoc iã in proſcænio dicit: & uide q̃ ingenioſe. Teren. qui ſupra ab eſchino lenonis nomine facit ſamnionẽ uocari utpote ab hoie irroganti & feroci ob ætatem & negociũ hũc blande circũuenientem honorificẽtius inducit cum lenone loqui: & ſamnionem eũ uocare. Sane qui in ſordidis profeſſionibus agunt uitam honorifice nomie proprio appellas: ſed qui in ſplendidis artibus ſunt cõſtituti gaudent artis nomine nuncupari: ut imperator: orator: philoſophus. ſic & in eunucho. Audire uocem uiſa ſum militis apud ſe loquens meretix: & poſtq̃ illum cominus uidet Salue mi thraſo inquit: non ſalue miles qd' erat duriſſimum. & mox irata perſonat miles nunc adeo dico tibi. ℭNeſcio qd. c. cũ hero. argute poſitũ neſcio quid: uult enim ex illo audire ut nãciſcat initium quod pſuadendum

Ace egomet cõueniã ipm̃: cupide iã accipiat
Faxo: atq; etiã bene ut dicat ſecum eſſe actum:
Quid iſtuc ẽ ſamnio quod te audio neſcio qd
Concertaſſe cũ hero. Sa. nũq̃ uidi iniqus certationẽ
Cõparatã: q̃ hæc hodie iter nos fuit: ego uapulãdo
Ille uerberando: uſq; ambo defeſſi ſumus. Sy. tua
Culpa. Sa. qd facerẽ? Sy. adoleſcẽti morem geſtum
Oportuit? Sa. qd potui melius? qui hodie uſq; os
Præbui. Sa. age. ſcis qd loq̃r: pecũiã i loco negligerẽ
Maximum interdum ẽ lucrũ. Sa. hui. Sy. metuiſti
Si huic de tuo iure conceſſiones paululum. atq; ſi

cœpit. ℭConcertaſſe. œconomia: honorifice nomẽ tractat: ut & placidum ſibi reddat: & ut eũ faciat ad contẽnẽdam pecuniam liberalem: nam honeſtas adimit auaritiam. ℭConcertationẽ cõparatam qa ille cõcertaſſe dixit nõ ceſſim eſſe. ℭCõparatam. proprie alias conſtitutã: & cõparatã ad dictũ ſyri refert qui ait
Certatio concertationem fuiſſe parem faciens Eſchinum & lenonẽ. nam ſamnio uult ſibi deberi pro eo quod uapula
Certamen uit quod abſtulit illi ſyrus: dicendo eũ nõ uerberatũ eẽ ſed potius concertaſſe: & pprie dixit cõcertationẽ ipm
Virgilius actũ: nã certamẽ ẽ res ipſa d' q̃ certat ut cũ colũbã ſagitta feriat utrũ prior d'currat ad metas. Vñ Vir. Velocis iacu
Vſq; li. c. e. p. i. n. u. at uero certatio ipe actꝰ cõtẽtioq; certãtiũ ẽ. ℭIlle. u. u. uel uſq; dfeſſi. & ẽ uſq; aduerbiũ ſignificãs aut diu: aut multũ. ℭTua. c. põt & noiatiuꝰ & ablatiuꝰ caſus eẽ ſi noiatiuꝰ deeſt eſt: & ſi ablatiuꝰ deeſt iactũ eſt.

GVI. Ace egomet &c. In hac ſcæna duorum neq̃ hominum ſpectari poteſt quædã captio doloſa pariterq; aurorum uita attingitur qui ſæpe in damnum ipſius auaritiæ rationibus ruunt. Sy. Syrus ſeruus primo alloquitur cteſiphonem. deinde conuertit ſermonem ad Sannionẽ: & quia Cteſipho maxime ſolicitus erat ob metum patris: ideo dicit illi ſeruus tace. i. noli querelas pducere ſed potius eas ſiſte. egomet conueniam. i. alloquar ipſum lenonẽ. Iam: ideſt ſtatim. faxo: ideſt faciã. reperitur etiã faxim pro fecerim. Faciam ergo q; ſup. accipiat pecunias & ſit cõtentus neq; conquetatur cupide. i. libenter. atq; ẽt faciam q; dicat bene actum eẽ ſecũ. i. bñ ſibi cõtigiſſe: & ſe eſſe fœliciſſimũ & fortunaciſſimũ i hoc negocio. Deinde nacta opportunitate aggredit lenonem. Sanio quid iſtud eſt. i. ſibi uult: q; audio te concertaſſe. i. contendiſſe. cũ hero: ideſt domino & quidem uſq; eo ut ad manus ſit peruentum. neſcio quid: ideſt neſcio pter quam cauſam
Cõparatꝰ San. Nunq̃ uidi certationem comparatam: ideſt cõcitatam: commotam: contractam: iniqus: ideſt iniuſtius.
Certatio Certatio eſt actus. contentioq; certantiũ. ſed certamen eſt res ipſa de qua certat iterdũ tñ diligẽs lector certamẽ
& pro certatiõe inueniet. Nũq̃ inq̃ uidi certationẽ cõparatã iniqus q̃ hæc certatio q̃ fuit hodie iter nos: ambo. i.
Certamẽ ego & ipe Eſ. defeſſi ſumꝰ. i. defatigati. ego defeſſus ſũ. ſup. uapulãdo i paſſiua ſignificatione. i. dũ uerberaret. ille
Vſq; p diu Eſchinus defeſſus ẽ uerberãdo. uſq;. i. diu multũ: uel aſſidue: & ẽ aduerbiũ. Sy. tua culpa fuit ſup. q̃ effecit ut ita uapulares. uel id factũ ẽ tua culpa: in ablatiuo. i. p tuã culpã. San. Quid agerẽ: ideſt agere poſſem? Sy. oportuit morẽ geſtũ p gerere. i. oportuit morẽ gerer: ſeu obtẽperari adoleſcenti eſchino. San. Qui. i. quõ. potui melius
Hodie morẽ gerere. q pbui. i. obtuli. eos. i. faciẽ pcutiẽdã. ſ. hodie. uſq;. i. aſſidue. Hodie hic nõ tp̃s ſignificat. ſed iracũ
Virgilius diã eloq̃ẽtiã ac ſtomachũ. Virg. Nũq̃ hodie oẽs moriemur inulti. Sy. age: hic corripiẽtis ẽ aduerbiũ: ſcis quid loq̃r. interdũ maximũ ẽ lucrũ negligere pecuniã. i loco. i. ubi opportunitas poſtulat. Locus. n. ſæpe poni inuenitur p opportunitate ſeu occaſiõe. q. d. iterdũ cõmodũ ẽ pecuniã uegligere: ſed nõ ſemp ut i hac pte. Sã. Hui
De iur ſuo iteriectio ridẽtis q̃ſi leno rideat dicta ſerui & cõtẽnat. Si nũc cõceſſiſſes paululũ de tuo iure. i. ſi paululũ tuũ ius
paululũ ce prætermiſiſſes. tuum ius dicit Donatus hic tuam lenoniam duriciam. Vel ſic itellige. ſi paululum nõ habuiſ
dere ſes rationem tui iuris: q; eſt non uendere tuam rem ſi nolis ita q; fortunam preſentem eſſes ſecutus capiendo pecunias ab adoleſcẽte & illi morem gerendo. Dici aũt ſæpenumero ſolet. Interdum neceſſe eſt de ſuo iure concedere: ideſt q̃ſi ſuum ius relinquere & ſequi fortunam præſentem quæ offertur: ut hic. ita ut nõ ſit ſemp ſequẽdꝰ iuris rigor: ſed iterdũ ab eodẽ declinãdũ atq; deflectẽdũ. Dici ẽt ſolet uulgo: multũ de ſuo iure dimiſit ire. ubi eẽt dicẽdũ: multũ d' ſuo iure cõceſſit. Sed ad tenorẽ tex. redeamꝰ. Atq; ſi morigeratꝰ eẽs. i. morẽ geſſiſſes
Morigeror & obtẽpaſſes adoleſcẽti Eſ. Morigeror aris deponẽs & morẽ gerere idẽ ſignificãt. ſi hæc feciſſes metuiſti o tu hõ ſtultiſſime hoium. ne. i. q;. iſtd argẽtũ. ſ. qd potuiſſes hr̃e ſi paululũ de tuo iure cõceſſiſſes. nõ fœnerar ubi. i. ñ afferret ñ peret tibi fœnus. i. lucrũ. Nã ut ait Dona. aliqd dr fœneratũ qd cũ lucro redditũ eſt atq; multiplicatum.

adoleſcenti

DONA. ℭAdoleſcẽti. m. g. o. ab ætate adiuuat ſnia loco. iõ adoleſcẽti dixit ñ eſchino & morẽ gerere pprie lenonis & meretricis: uñ & ipſe ſic rñdet: ut nõ fugiens dicat uſq; os pbui. ℭAdoleſcẽti. m. g. o. cũ ẽphaſi adoleſcẽti pnũciãdũ ẽ. ſ. q faciliꝰ aſſẽtatiõe capet. ℭQui potui meliꝰ ſubaudit morẽ gerere: & hoc ſubtiliter leno cũ morẽ gerẽdũ fuiſſe i meretricis pcio dixerit ſyrus. ℭQui hodie. hodie aũt ñ tp̃s ſignificat: ſ; iracũdiã eloq̃tiã ac ſtomachũ: ut Vir. Nunq̃ oẽs hodie moriemur iulti. ℭAge. mõ age: corripiẽtis ẽ aduerbiũ ℭScis
Virgilius gd loq̃r. legit & ſcis q loq̃r. ℭMaximũ. ẽ. lu. bñ additũ. ẽ iterdũ. nõ. n. ſp. ℭSi nũc de tuo iur cõceſſiſſes. bñ tuo iure: ne diceret ñ erat res mea q̃ uẽalẽ hũi aut d' tuo iure d' lenõia duritia: ut alibi. Meo iur utar ut potior ſit q prior ad dãdũ ſit. ℭNe ñ tibi fœneraret. iſtuc fœneratũ ẽ: cũ lucro redditum & multiplicatũ. Fœneraret: ergo ñ eſchinꝰ: ſ; ipſa res i q̃ fœneratio ẽ. ℭEgo ſpẽ pcio ñ emo: Cõtra pecuniã i loco negliger maximũ iterdũ lucrũ ẽ. ℭNũq̃ rẽ facies. ſcdm pſonã ſerui: leno qcqd agit ad lucrũ refert: & ſic lucri genꝰ dicimꝰ eẽ ſyrꝰ a lenõe queãdmodũ pſuadet & nota rẽ & litẽ & negociũ meretricis & pꝛimõiũ & oẽ; pecuniã noiari. ℭNũq̃ rẽ facies ſcdm pſonã ſerui lenonẽ ſyrꝰ hortat eũ ip; ad lucrũ excitãs ñ ad hõeſtatẽ. ℭNeſcis ieſcar hoies ſãnio
Ageſ metaphora ab aucupibꝰ. q auibꝰ capiẽdis effũdũt cibũ.

Adoleſcẽti eſſes morigeratus hoium hõ ſtultiſſime
Ne non tibi iſtuc fœneraret? Sa. ego ſpem prœcio
Non emo. Sy. nunq̃ rem facies. abi: neſcis ineſcare
Hoies ſãnio. Sa. credo iſtuc melius eſſe: uerũ ego
Nunq̃ adeo aſtutus fui. quin qcqd poſſem: mallem
Auferre potius i pñtia: quã in futuro. Sy. age: noui
Tuum animũ quaſi iã uſquã tibi ſint uigiti minæ dũ
Huic obſequare: præterea aũt aiunt pficiſci in cyprũ
Sa. hem. Sy. emiſſe. hinc quæ illuc ueheres multa:
Nauẽ cõductã: hoc ſcio animus tibi pendet: ubi illinc

Fœnerare
Ineſcare

ℭCredo iſtuc meliꝰ eẽ. uide comicũ errorem utriuſq; pſone & callidi lenonis & captioſiſſimi ſerui. ℭAge. age. nũc ṽbũ ẽ ſignificãs dic. qa pprie ẽ ut cõſẽtiat pſuadẽti. ℭTuũ aiu;. deeſt liberalẽ. ℭQuaſi iã uſq; tibi ſẽius q̃ſi nũeres ut aliquo diducas & i aliis æſtiationẽ cõſtituas. & ſi ñ uelis pẽitꝰ cõtẽnas uigiti mias dũmõ huic obſeq̃ris uelis. ℭQuaſi iã uſq; tibi ſint. & eũ ñ pfectuꝝ duxit: ſ; iã pficiſci & ñ ab uno dicit ſe audiuiſſe: ne negaret: ſ; aiũt iqt. ℭPræterea ãt. archaiſmos ẽ figura. Nã ueteres libẽter cõiũctiões multiplicabãt. ℭEmiſſe hic quæ illuc: nuſq̃ hoc oñdit alias terẽtius. ſed appet ex cõfeſſiõe lenõis uera hæc oia eẽ. & mira uarietas ẽ pficiſci: emiſſe cõductã. ne diceret pficiſci emet & cõducere nauẽ. & cõductã naui addidit ut dilationẽ res hr̃e ñ poſſit. Hoc ſcio aius tibi pẽdet. hoc & correpte legi põt: ut articulꝰ d'mõſtratiuꝰ ſit & pducte ut ſignificet aut hãc rẽ
Fœnerare aut hũc locũ. i. cypꝝ. ℭVbi illic ſpo redieris. ex ſpe ſua uult ſyrꝰ oñdet qd lẽo dbebat ſpare. i. ñ ſe acceptuꝝ mõ.
fœnerari GVI. Interdũ tñ fœnerat actiuũ & fœnerari deponẽs ſignificãt dare alicui pecũias ad uſurã. i. q ab accipiẽte cũ lucro reddant & multiplicent. Præterea fœneror aris iterdũ ẽ paſſiuũ a fœnero. iterdũ ſignificat accipe ad uſurã. ut ſi ita dicã. Ego a ioãne ſũ fœneratꝰ pecũias q multis aliis fœnerat pecũias iquã. Itaq; talis ẽ ſẽſus. tu tua auaritia ductꝰ noluiſti cape pecũias tibi tũc oblatas & ita nũc occaſione calua i dãnũ icidiſti & hoc feciſti metuẽs q; ea pecũia ñ afferret tibi lucrũ, queẽadmodũ tibi quotidie attuliſſ; ipſa puella q̃ſtũ faciẽdo tibi. Sã. ego nõ emo ſpẽ. i. expectationẽ futuri bõi uel lucri pcio. ſ. negligẽdo pecũiã q̃ hr̃e pñtẽ poſſim cõtradictũ ſerui q dixerat iterdũ eẽ cõmodũ i loco pecũiã negligere ſpe uidelicet futuri bõi. Sy. nunq̃ facies rẽ. i. nũq̃ accumulabis di
Facere rẽ uitias nũquã augebis rẽ familiarẽ ſeu ſubſtãtiã. ſeu nũq̃ cõgreges peculiũ pigue. uel nũq̃ cõgregabis pecunias: aut lucrũ ñ facies & utilitatẽ ſeu cõmodũ. Nã & litẽ & meretricis negociũ & lucrũ & cõmodũ & pꝛimõiũ & oẽm pecũiã noiari rẽ aium aduerti ex ſcripturis põt. O ſãnio abi. i. diſcede a tua pfeſſiõe ſordida q̃ neſcis exercere. neſcis ieſcare. i. arte & aſtutia fallere ſeu decipe & irrhetire hoies. Tractũ ẽ aũt ab aucupibꝰ: q p eſcas effu
Ineſcare ſas i terra aues capiũt. ĩõ dr. Auceps aues ieſcauit. i. ſparſit eſcas ut illic cõfidãt aues rheticuliſq; irretiant. Sã. Credo iſtud qd dicis eẽ meliꝰ. i. eẽ cõmodiꝰ & aptiꝰ. Veꝝ. i. ſ;. ego nũq̃ fui adeo. i. ita aſtutus. i. callidus cautus. qn i. q; ñ mallẽ potius (eligẽtis hic ẽ) auferre. i. arripe. i pñtia. i. ſine dilatiõe q̃ i futuro. qcqd. i. oẽ qd poſſẽ auferre ſeu celeriter arripe uel qcqd poſſẽ. i. q̃cũq; rẽ poſſẽ facer: ſ; ſupior ſnia melior. Sy. Age: hic ṽbũ ẽ & ſignificat dic.
Age pt forſitã ñ iepte dici aduerbiũ hortãtis. Nã hic hortat lenonẽ ut attẽdat ad ṽba ſua & ea exaudiat ac pſuadẽti cõſẽtiat. Noui tuũ ai; liberalẽ. ſ. q ſup. cõtẽnas argẽtũ p puella arrepta. q̃ſi. i. tãq̃. iã uigiti minæ. i. uigiti libræ. ſint tibi. i. q̃ſi iã hẽas uigiti mias pſtitutas & aſſignatas. uſq̃. i. i aliquo loco. q. d. noui tuũ ai; ſic liberalẽ q; ñ cures iſtas uigiti mias repetere ab Eſchio aut cteſiphõe. ſ; iã eaꝝ æſtiationẽ tibi cõſtitueris & aſſignaueris i aliis mercibꝰ i qbꝰ ſis recupaturꝰ iſtas mias pditas: dũ. i. dũmõ. obſeq̃ris. i. ipẽdas obſequũ & facias ut dicũt placitũ iepte tñ huic. ſ. adoleſcẽti. ãt. i. ſed. pterea. i. iſup. pterea pdicta aiũt hoies. ſ. hoc ẽ fert: dr rumor ẽ te pficiſci. i. q̃ſi iã arripuiſſe iter. cyprũ. i. i illã iſulã ueneri cõſecretã. q. d. uis illuc ducere puellas hic emptas: qbꝰ illic q̃ſtũ facias ubi uenꝰ colit. i. libido exercet. ppea ars illic lenonia locũ hẽt. uel ẽt pficiſci dr potiſſimũ i cyprũ q; mercatꝰ i ea uigeat & negociatio exerceat. Sã. hẽ: iteriectio idignãtis & ſtomachãtis ob iuẽtionẽ iſtã. Sy. Proſequit qd icœpat ſyrus quo loquẽte dixerat leno hẽ. Aiũt iquã te coemiſſe. i. emiſſe: cõpaſſe. hic. i. ex athenis multa ſup. mercimonia ſeu uenalia q̃ ueheres hĩc. illuc. i. i cyprũ. bñ ãt dixit ueheres qa uehunt pprie q̃ naui portant. uñ uecto
Vehere res. Aiũt. ẽt naui cõductã. i. retẽtã p pcio pmiſſo qua tua ſis uecturus. ſcio. i. noui hoc. i. hãc rẽ: uel hũc locũ. ſ. cyprũ ut iterprætat Dona. Vel dic ſcio: q; ſup. aius pẽdet tibi. i. q; animus ẽ iã totus pnus propenſus & inclinatus ad eum locum cyprũ adeundũ ac propterea iam non curet repetere iſtas minas. & aliqui codices habẽt hic q̃ſi iam in eo loco eſſet eius animus per cogitationem. ubi. i. q̃n uel poſtq̃ redieris illinc ex cypro ut ſup.

VNiVERSiDAD D SALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

Hoc agere DONA.℄Tū hoc ages. hoc ē exiges debitū.nā hoc agere dicimus eum q inſtat negocio ſuo. ℄Nuſquā
Cyprus pedem.qa exclamatio eſt:oratio per apoſiopeſim nō cōpletur.℄Inieci ſcrupulū hoi:hoc leno non audit ſi/
Horatius mul.n.dicit cū ille clamat:& iō ſimul legi nō pōt.& hic oſtēdit ſyrus ꝙ hæc cōſilio locutus ſit. ℄Quæ porto
cyprū.hāc inſulā dictā:uel ꝙ ueneri ſacrata ſit:ut Horatius.Sic te diua potēs cypri:uel qđ mercatus in ea ſitu
idē Nunꝗ dimoueas ut trabe cypria myrtorū pauidus nauta ſecet mare.℄Illud uideo.
dicit.℄Vt illo articulo oppſſit.metaphora pſeuerās a ſcrupulo.i.lapillo qui nos i calceo latens plæruꝙ
lædit.℄Et oppreſſit.uel eſchinus uel res ipſa
quā ſubiicit.i.qđ ait emptæ mulieres cōplures
& cætera.℄Itē hinc alia.i.lenonis mercib⁹
Mulieres
cōplures.ſylepſis emptæ.legit & empta.℄Ni/
ſi eo ad mercatū uenio.eo nūc aduerbiū ē loci
Mercatus i.cyprū.Mercatus aūt locū tps ſignificat. ℄Dā
nū maximū ē.quia & hoc dānū mulieris in p/
cio ē.℄Nūc ſi hæc omitto.qđ dāuū ē.ſ.hoc āt
Actū agā dicit negociū cū eſchino.℄Actū agā. puerbiū
i.nihil agā:quod.n.in iure ſemel iudicatū fue/
rit.reſcidi & iterū agi nō pōt.ſic in phormiōe.
Actū aiunt ne agas.℄Nihil eſt.noue nihil ē p
nulla ſpes eſt.℄Refrixerit p refrigeſcit. ℄Vt ſit
ſatius pdere.per hyperbolen hoc accipe:nā nō
cōuenit pſonæ lenōicæ dāna cōtēnere.℄Hic
manere dū nō nauigo.℄Tum perſequi.cum

Spero redieris: tū hoc ages.Sa.nuſquā pedem: perii
Hercle hac illi ſpe hoc incœperunt.Sy.timet inieci
Scrupulum homini.Sa.o ſcelera .illud uide
Vt ipſo articulo oppreſſit:emptæ mulieres
Complures;& item hinc alia quæ porto cyprum
Niſi eo ad mercatum uenio:damnum maximum eſt.
Nunc ſi hæc omitto:actum agam;ubi illinc rediero
Nihil eſt:refrixerit res:nūc demum uenis:
Cur paſſus:ubi eras:ut ſit ſatius perdere
Quā aut hic nūc manere tam diu;aut tū perſequi.
Sy.iam ne enumeraſti id qđ ad te rediturum putas:
Sa.hoccine illo dignum ē:hoccine incipere eſchinū:

rediero.℄Iam ne enumeraſti.finxit ſyrus ſe nō intellexiſſe qđ apud ſeipſum leno locutus ſit adeo: ut illi ali/
ud ait quā ille ſecū diſputauerit.℄Id quod ad te rediturum putas.hoc dicto tantum illum accepturum ſigni/
ficat quantum dederat in puella.Nam hoc ad nos redit quod a nobis abierit:& dicendo rediturum oſten/
dit ſuper uiginti minas nihil illum ſperare oportere:ſic enim ſupra.Minis uiginti tu illā emiſti:quæ res tibi
uertat male.℄Hoccine illo indignū eſt.huiuſmodi comploratio ſumma deſperationem lenonis oſtendit.
℄Hoccine incipere.quaſi de magno facinore dixit:ut in heauton.Vide quod incœptet facinus.℄Eſchinū.cū
laudatione dixit quaſi quē nō deceat malefacere:& uide ꝗ oia experiat potēs & miſer ob recuperandā rē ſuā.
hoc agere GVIDO ſpero:ideſt credo & opto.tum:ideſt tunc.ages hoc.i.exiges debitum.nam hoc agere dicimus
eū qui inſtat negocio ſuo.San.Nuſquam pedem moueo ſup.uel profero:hoc eſt nuſquam non ſolum nō
uado:ſed nec moueo pedem quidem:quod minus eſt ꝗ ire.Hercle perii:ideſt perditus ſum.illi adoleſcentes
incœperūt hoc:ideſt cōſilium inierūt a me eripiendi puellā meam.hac ſpe.ſ.quia ſperauerūt me profecturum
cyprum.Sy.hoc dixit Syrus quādiu exclamabat leno & dicit ſummiſſe ut non audiatur. Leno timet. inieci.
ſcrupulus i.imiſi:incuſſi.ſcrupulum:ideſt moleſtiam ſollicitudinē & aſperitatem homini.ſ.lenoni.Scrupus inde ſcru/
pulus dicitur lapillus breuis & aſper latens in calceo ingerenſꝗ moleſtiam & ſollicitudinem ſua aſperitate.
de eo ſatis prius dictum ē.San.O ſcelera:exclamatio admiror ſupple ſcelera horum hominum.Vide:ideſt cō
ſidera illud quod ſequitur ut:ideſt qualiter eſchinus uel res ipſa quam ſubdit.ſ.ꝙ res ſuas iam habet coemptas
oppreſſit:ideſt leſit me in ipſo articulo:ideſt in ipſo ut ita dicam puncto quo mihi ad mercatum erat eundū
complures:ideſt multæ mulieres ſunt emptæ.& itē:ideſt ſimiliter alia ſunt coempta quæ porto hinc:ideſt a
Venio p uado athenis cyprum. Niſi uenio:ideſt uado:eo.Nam eo pro uenio & e diuerſo ſæpe poni inuenitur.niſi uenio
eo:ideſt cyprum.Eſt enim hic eo aduerbium ad locū.ad mercatum.i.ad uenundunas merces meas.Merca/
Mercatus tus autem quartæ inflectionis ſignificat & locum mercaturæ exercēdæ deſtinatum.Item mercatus ſignificat
tempus in quo homines i aliqua loca confluunt ad negociandum & mercaturam exercendā. Itaꝗ elegāter
dicimus uado ad mercatū in hyſpaniam ubi dicūt uado in mercaturam.Niſi ergo uado eo ad mercatū dānū
maximū ē mihi.ſ.i.multū dāni facio nō cūdo.nūc ſi omittā hoc negociū.ſ.cū eſchino agā actū.i. nihil agā.p/
uerbiū ē nā quod i te ſemel iudicatū fuerit id reſcindi & iterū agi ſeu retractari nō pōt.ubi.i.poſtꝗ.rediero il/
Refrigere lic ideſt ex cypro nihil eſt.i.nulla eſt reliqua ſpes.res.i.totū negociū de hac oppreſſione.refrixerit.i. iā deſine/
rit eſſe recēs iā defeibuerit iā non erit noua ſed iā obſoleta & reiecta.diceturꝗ mihi ſup.a iudicibus nūc de/
mū.i.tādē ſero poſt tps uenis ad agendū de re iā ſopita:cur paſſus es tādiu te opprimi:nec itēderis actionem
ſeu cur fuiſti negligēs & remiſſus ac nimis patiens q iniuriā hucuſꝗ in corde portaueris. Vbi eras:cū tps erat
agendi.ut:ideſt ita ꝙ ſatius erit:ideſt melius erit perdere præcium puellæ ꝗ aut manere hic tādiu:ideſt tanto
tempore quo non nauigo aut pſequi ius meum in iudicio.tum.i:tunc.cū rediero.Sy.ſyrus fingit ſe non i/
tellexiſſe oia iſta que locutus eſt leno:illiꝗ aliud pponit.ne.i.utrū.iam enumeraſti.i.cōputaſti id quod putes
rediturū ad te.ſ.pciū puellæ qđ tibi redibit qm̄ prius tua burſa ē profectū cū eā emiſti.San.ne.i.utrū.hoc.ſ.qđ
ſequit ē dignū illo eſchino.q.d.ñ decet iuuenē igenuū i hæc mala prūpere.hoccine.i.utrū decet ſup.eſchinū
iuuenem ingenuum icipe hoc.i.in ſua iuuētute incipere malefacere.q.d.nō decet. deinde ſubdit ꝙ eū dede
cet uidelicet ut poſtulet eſchinus.i.uelit aut ſperet aut expectet.eripe.i.auferre abducere mihi hāc.i meā puellā

Per oppreſſionem

DONA.℄Vt hāc mihi eripere poſtulet.nō dicit de qua: quia de illo ſermo eſt.℄Poſtulet.uelit.aut ſperet. Poſtu
Cicero.Vt tpibus.r.p.cedat nūc poſtulādū.i.cupiendū aut expectādū.℄Eripe poſtulet dixit let
nō eripuerit tanꝗ ad hoc nō fecerit:& ſic loquunt q nolūt circa ſe pſeuerare iniuriā.℄Labaſcit hoc p ſe dicit: Cicero
& ppie dicit labaſcit:ut & ſuā inſtātiā & cōctationē tarde icipientis cōſentire mōſtraret.Nā inchoatiuū uer/ Labaſco
bū ē.& ē methaphora ab arbore ſiccāte facta quæ multis ſucciſa ictib⁹ ferri tandē incipit in caſum ponderis
mināꝗ minitari.℄Hoc unū.h. hoc clare & ſubaudiēdū eſt qđ dicam uel dicere.℄Vide ſi ſatis placet.non pla
cet dixit:ſed ſatis placet:ueluti magnū cōſilium
phibiturus.℄Potius ꝗ uenias i periculū: ora/
toria cōparatiōe peiorū dicit hoc eſſe qđ ſug/
gerit eligendū.℄Diuiduū face.hoc eſt diuide Diuiduū
figura macrologia diuiduū a diuiſione. Dimi Dimidiū
diū a dimenſione dicimus.℄Minas decē. ſcit
illū uiginti poſſe accipe:ſed iccirco agit ut op/
tet leno quod pauloañ nolebat . ℄Corradet
aliunde.aliūde dictū ē ꝗ ſi nō habētis.nam nec
ipa i pmptu ſunt.℄Hei mihi etiā de ſorte nūc
uenio miſer i dubiū.Sors ē ſūma cui extrinſe/ Sors
cus reqrit fœnus.ergo ſortē dicit de pcio quo
empta ē.i.uigiti minis:& uide illū dāno poti⁹
exclamare ꝗ iniuria.℄Nūc uenio i dubiū.i. in
periculū.Vir.Nec tibi deſertæ i dubiū.o.℄Oēs Virgilius
dētes labefecit.iniuria lenoni tūc dolet cū ad/ Indubiū

Per oppreſſionem ut hanc mihi eripere poſtulet.
Sy.labaſcit. unu m hoc habeo;uide ſi ſatis placet
Potius ꝗ uenias i periculū ſānio ſerues ne an perdas
Totum diuiduum face.minas decē corradet aliunde.
Sa.hei mihi etiam de ſorte nūc uenio i dubiū miſer
Pudet nihil.dentes omnes labefecit mihi.
Præterea colaphis tuber eſt totum caput
Etiam inſuper defraudat;nuſquam abeo.
Sy.Vt lubet nunquit uis quin habeam
Sa.imo hercle iam hoc quæſo ſyre;ut hæc ſint facta
Potius ꝗ lites ſequar meum mihi reddat;

iuncta dāno eſt.ut ſupra.Muſitanda & accipienda cū queſtū occeperis uel iccirco enumeratis contumeliis ad
iecit.℄Etiā inſuper defraudat.uide ut eadē quæ dixit ſupra repetat:ſed ardentius tamē & cū auxeſi.Sic & Vir. Virgilius
In maius repetit.q.d.ſ.℄Colaphis tuber eſt totū caput.Tuber eſt genus cibi collectū ex tumētib⁹ & quaſi p/ Tuber
gnantib⁹ harenis.plus aūt hoc ꝗ ſupra dixit.Supra.n.dixit:plus qngentos colaphos ifregit mihi:hic uero cola
phis tuber ē totū caput.℄Etiā inſuper defraudat.auxeſis apta lenoni auaro:nā honeſtior pſona nō hūc ordi/
nē faceret.℄Defraudat.fraude decipiat.℄Nuſꝗ abeo.hoc dictū uim habet cōminātis niſi illud cū cōtēptu ſu
ſcepit ſyrus.℄Vt iubet negligēter reſpōdet ut rogetur a lenone.℄Nunqd uis quin habeā:hæc ē plena locutio:
nec nūqd uis deſiderat ſupplemētū. & hoc uti dicto adoleſcētes ſolēt.℄Quin nūc quare ſignificat. ℄Immo
hercle hoc.q.ut.h.ſ.ipſe ſibi ſatiſfaciat.℄Vt enim. quoquo modo ſignificat diuerticulū ad preces faciēs.℄Po
tius ꝗ lites ſequar.quia dixerat eſchinus nūc utrūuis argentū accipere.an cauſam meditari tuā.℄Meum mihi
reddat:ſortē quā ſolā ſupra recuſabat:& oratorie.nō enim quod emi dixit:ſed inuidioſe meum mihi reddat
ſalūtē natum eſt autē a captiuis ſaltem qui nihil aliud pter ſalutē auctorem petant.
GVIDO per oppreſſionem.i.p leſionē & offenſionem & p impetū ac uiolētiā opprimēdo me empto
rē.Sy.dicit ſeruus hoc uerbū apud ſe idicās illū lenonē iam remitti neꝗ ita eſſe iſtātē ut prius.leno labaſcit.i. Labaſcere
aīus cadit ut ciceronianis uerbis utar ita ꝙ eius aīus iclinat & corruit.habeo dicere ſup.uel qđ dicā hoc unū
i.hoc tm̄.uide.i.cōſidera delibera ſi ſatis placet.ne.i.utrū.ſerues.i.uelis ſaluare & recuperare ſeu cōſeruare.an p/
das totū.i.& puellam & precium potius ꝗ uenias in piculū.face pro fac diuiduū.i.fac diuiſionē: hoc diuide. Diuiduū
& declinatur hoc diuiduū dui.habemus ēt diuiduus a um. dimidiū aūt dicitur a dimenſione.diuide ergo il/ Dimidiū
las uiginti minas per mediū:ipſe Eſchinus non habēs pecunias de ſe corradet.i.difficulter cōtrahent compa Corradere
rabit abducet auellet extorquebit eximet abſtrahet.aliunde: ideſt ab alio loco uel ab alia occaſione decem
minas quæ ſunt p parte media. Abradere ſignificat per uim auferre.San.hei mihi.i.dolore afficior.etiam nūc A bradere
ego miſer uenio in dubium.i.in periculū.de ſorte.i.quantum ad ſortem.i.ſummā principalē qua empta eſt
puella uidelicet.xx.minarum.ſors eni eſt ſumma cui extrinſecus acquirit fœnus ait Donatus nihil pudet eum Sors
ſup.uel nihil.i.non uel nequaquam pudet eū malefacere.ſ.eſchinum.q.d.nullatenus erubeſcit male agere.La Labefacere
befecit. i. labare hoc eſt ruere fecit & decidere ac fregit mihi oēs dentes.præterea.i.inſuper totū caput meum ē
tanquam ſup.tuber.i.tanꝗ illud genus cibi naſcentis intra terram quod ruſtici truffam uocant.Eſt autem tu/ Tuber
ber ut ait Donatus genus cibi collectum ex tumētibus & quaſi pregnātibus arenis.Nūc ergo dicit totum ca
put meū eſt ita tumens & inflatum ut tuber.colaphis:ideſt per alapas.q.d.ex frequētia colaphorum totū meū
caput eſt turgidum & inflatum etiā inſuper.i.præter prædicta.defraudat.i.detrahit:deterit:per fraudē deducit
de pcio a me dato p puella.ac ppterea nuſꝗ abeo.i.nō proficiſcor i aliquē locū ad mercatū. ſed agā aduerſus
eſchinū.Sy.ut lubet.i.quēadmodū uis facito tuo ipſius arbitrio reliquo.q.d.nō curo.deide fingens uelle di/
ſcedere iqt nūqd uis.i.nūqd uis aliqd aliud a me ſcire uel mihi dicere.qn.i.qnimo.abeā.i.diſcedā.poſtꝗ iterro
gauit nūqd uellet ſtatim ſubdit & qſi corrigēdo ſe inquiens melius eſſe ut diſcedat.Donatus dicit ibi capi quin
p quare:& tūc eēt ſenſus quare diſcedam.San.Immo:ideſt ſed hercle quæſo hoc quod ſequitur o ſyre utut.i.
utcunꝗ ideſt qualitercunꝗ ſeu quoquomō hæc facta ſunt ab eſchino.q.d.dimiſſis omnibus offenſis. me
um.i.res mea hoc eſt uel puella uel præcium reddatur mihi i potius ꝗ ſequar lites:ideſt potius quā litigemus

VNIVERSIDAD D SALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONA.℃Scio te non uſum antehac amicitia mea. figura ꝑ quã oñdit ſe fideliter ꝓmittere quod ꝓmittit Virg.Scio.m.e.d.e.u.℃Memorẽ me dices. figurate iducta ꝓmiſſio ꝑmioꝝ:& bñ utrũq; narrat:nã nõ cõtinuo qui memor ẽ etiã gratus eſt.Memor.n.ẽ q apud ſe meminit:gratus q meruit hoc uocari dũ uicẽ reddit. nã multi ſunt memores igrati tñ.℃Sedulo faciã.ſic ꝓmittit ut nihil ſuũ intereſſe credaẽ.℃Sedulo.de iduſtria:ſine dolo:℃Sed cteſiphonẽ uideo.lætus eſt.d.a.apparatus i ꝓſcænio pſonaꝝ cũ cõſulto cõſilio finguntẽ a poeta tanq̃ ſuperueniãt aliis rebus i medio poſitis:q̃ ipſaꝝ interuẽtu finiantẽ:& mire q̃ſi ex argumento ſit ut futuri act⁹ ſui anteq̃ loqui incipiãt deſcribantẽ.℃Lætus ẽ de.a.hoc lẽtius & ſũmiſſe.℃Quid te oro deeſt agis.& deeſt ego.℃Quid te.o.aut ſiqd: aut pp qd ſubitelligimus ut ſit.Quid mihi nõ reſpõdes:de eo pp qd te oro:aut ſiquid te oro & q̃ bene faſtidioſum lenonẽ facit ſyrus ut op tãs:ille deſperãdo uiginti minas accipiat:nã & ſupra nõ itẽdẽti dicit totiens i uno ſenſu:hoc idẽ ſyrus.℃De.a.põt & iterrogatiue ꝓnũciari.

Saltem quanti empta eſt:ſyre ſcio te non eẽ uſum
Antehac amicitia mea memorem me dices
Eſſe & gratum.Sy.ſedulo faciam:
Sed cteſiphonem uideo:letus eſt de amica.
Sa.Quid te oro:Sy.pauliſper mane.

Cteſipho adoleſcens.Syrus ſeruus.

a Bs quiuis homine beneficium cum opus eſt
Accipere gaudeas.uerũ enim uero id demum
Iuuat:ſi quẽ æquum eſt benefacere:is benefacit;

a Bs quiuis hoie.cũ.eſt.o.b.ac.g.In hac ſcæna grarũ actio ẽ ex perſona & eius qui præſtitit:& eius cui præſtitũ eſt:& ex ipſius præmii q̃titate.Nã omne quod geritẽ aut in rebus ẽ:aut i perſonis:aut in tributis eorũ.℃Abs.q.h.bene ſic cœpit dicturus o frater frater:& q ſecũdũ regulã dixit:qa dicimus qb⁹ cæterũ a quo quis facit & nõ quibus. & incerta diſtinctio eſt:uel qd beneficiũ opus ẽ accipere.hoc uetus eſt:& illud cõmuniter.℃Id demũ iuuat.oſtendit pl⁹ eẽ quod iuuat q̃ gaudium.℃Is benefacit.bene ſubaudiendũ eſt bis numero o frater ff. Vir.& ffem.ne.d.ſ.Vnum relatum eſt ad appellationẽ:alterũ ad laudẽ & ſubſtinguendũ.ut uideatẽ quæſiuiſſe quod ultra diceret:& plus inuenite ſe nõ potuiſſe quã frater.℃Quid ego nunc te:quid propter quid & nunc te additum eſt de ſuperfluo.Vt tu nunc.c.a.ſ.l. — *Virgilius*

Saltẽ GVIDO & agam i eſchinum ſaltẽ.q.ſalutẽ.hæc particula nata eſt a captiuis q̃ cæteris rebus deſperatis ad minus ut dici ſolet ſalutẽ petũt.ſaltẽ inquã reddatẽ mihi tñ.q̃ti.i.q̃to ꝑcio empta ẽ.ſ.puella.ſyre ſcio te non eſſe uſũ antehac.i.ante hoc tp̃s mea amicitia ſi hoc feceris dices me eẽ memorẽ recordãdo bñficiũ & gratũ repẽdẽdo ſeu gr̃am referẽdo.nã memor ẽ q apud ſe meminit gratus q uicẽ reddit ſeu uices repẽdit multi aũt ſunt memores igrati tñ.Sy.faciã ſedulo.i.laborabo uehemẽter iſtãter de iduſtria ſine dolo ut ibi tuũ reddatẽ.ſed uideo cheſiphonẽ ꝑparatio ad aliã ſcænã ẽ.deinde lentius & ſũmiſſe ſubdit.ipe lætus ẽ de amica.i.pp amici q̃ potius ẽ.San.qa leno uidebat i aliũ occupatũ ſyrũ timuit ne nõ intellexiſſet qd eũ rogauerat.& iõ eũ iterrogat qdnã ſit illud qd rogauerit ut faciat periculũ teneat ſyrus memoria necne:Quid ẽ ſup.qd oro te:nã oro regit duos accuſatiuos.i.qd ẽ qd te facere uelis:Sy.mane.i.ſiſte uerba deſine loqui tace expecta habeas patientiã pauliſper.i.aliquãdiu.nã parũper pauliſper aliquãtiſp duntaxat dicunẽ de tpe:ſimiliter & tãtiſp qd ẽ tãdiu.

Memoret *Gratus* *Pauliſper* *Parũper* *aliquãtiſp* *Tantiſper* *Duntaxat*

✝ ASCEN. i Llud Credo iſtud melius eſſe &c.Sannio dicit irridendo ſententiã Syri dicens.Ego credo iſtud qd dicis concedere de iure ſuo & differre ſolutionem eſſe melius ad ineſcandum homines & ad multi lucrandum.uerum ergo nunquam fui ita aſtutus (aſtutia uidelicet quam ſyrus intendebat cũ ſemul to ſagacius ſentire putentur) quin:ideſt quod non malem potius in præſentia auferre quicquid poſſem q̃ expectare ſpe maioris lucri:ut faciunt ineſcatores.Illud ꝙ textus habet minas decem corradet alicunde.ideſt aliquo.melius puto q̃ aliunde.

GVI. a Bs &c.Hic cõtinetur eſchini commendatio a fratre cteſiphone facta & ueluti gratiarum actio pro eo beneficio quo eſchinus eum affecit & eripiẽdo illi amicam & cauſa eius ſub eundo famæ periculũ. Ctheſi.loquitur primo hæc ſecum reminiſcens beneficiorum & beniuolẽtiæ fratris & eius affectionem in ſe laudans gaudeas ſecunda perſona pro tertia quaſi ſi gaudeatur imperſonaliter diceretur.uel ſic gaudeas.i.gaudeat aliquis.q.d.fateor ꝙ gaudiũ eſt accipe bñficiũ.i.quod dicunt placitum recipere abs quiuis.i. abs quolibet hoie.nã quiuis hic eſt ablatiuus ſingularis.quis enim facit a quo uel a qui in ablatiuo ut oibus liquet.cũ.i.q̃ñ.opus eſt.i.cũ egeẽ beneficio alieno.uerum enim uero.i.ſed certe.id.ſ.beneficiũ accipe cũ opus ẽ.demum.i.ſolum.iuuat:ideſt nõ ſolũ affert gaudiũ ſed etiã delectationẽ quod nõ facit id qd prius dictũ ẽ uidelicet abs quiuis hoie bñficiũ accipe cũ opus eſt ſi is bñfacit quẽ æquũ ẽ:ideſt decet benefacere ut puta frem

O frater frater

DONA.℃Quid ego nũc te.quia laus genus cauſæ ẽ quod non adhibetur niſi dubiæ rei.℃Quid ego nũc te.diſtinguendũ .quid aũt pro ut quid.℃Nunq̃ deeſt quod ut ſit quod nunq̃ ita magnifice:duplex ẽ cã omittendæ laudis:ſi res aut nimiũ mala eſt:aut nimiũ bona.℃Id uirtus quin ſuperet tua.bona piphraſis:uirtus tua potius q̃ tu.℃Itaq; unã hãc rẽ me hr̃e.& ſubiu nctiuũ eſſe põt correpta media ſyllaba.& præpoſitiuũ producta eadẽ ſyllaba:ut ſit itaq; fratrẽ.noue dixit unã rẽ.ſed ego puto fratrẽ nõ ſubdiſtinguendum:ſed legendum cõtexte uſq; ad pricipẽ:nã ſi diſtixeris fratrẽ erit bis arbitror ſubaudiendum & ſupra & infra.ꝙ ſi fratrẽ iſterioribus iũxeris & cũ admiratiõe ꝓnũciabitur:& ſubaudietẽ q̃ mihi.hanc ſane locutionẽ ſcirẽ debemus ꝑ pſonã elaborãtẽ ſic dictã:nã & nimium gaudet & ruſtic⁹ adoleſcẽs ẽ:q laudare conatẽ eſchinũ q̃ſi titubãſ & pene balbutiẽs.℃Hominẽ neminẽ.noue aurib⁹ nr̃is:ſed ueterum cõſuetudine locutuſ ẽ.nã cũ neminẽ hoiem ſignificet qd opus fuit dicere hoiem neminem ſed ut diximus figur eſt archaiſmos.℃O cteſipho.o mire accepit gaudiũ ſignificãs.℃O cteſipho o ſyre.hic ut præuidẽs:hic ut q nõ ꝓuiderit o dicens o dicit O ſyre eſchinus ubi eſt:bene ſtatim de illo cui agebaẽ gr̃as loqui cœpit. ℃Sed ellũ.ecce illũ:ꝓnomẽ uel aduerbiũ demõſtrãtis:aliq interrogatiue legũt:ut ſit ellum dicis.℃Te expectat domi.ut ſit ellũ ꝓnomen.i.illũ.nã & illum & ellum & ollum ueteres dixerũt.℃Domi.aduerbium eſt in loco.℃Hem.aduerbium eſt lætãtis.℃Feſtiuum caput.huic cõtrarius ſenſus eſt.Ridiculum caput.Alii putãt feſtiuũ caput nõ eſchinũ intelligendũ:ſed orõnis quã hẽt cteſipho agẽs gr̃as fratri ita.In eunucho.Quã uenuſte:qd dedit pricipium aduẽniẽs:qd ſi ẽ nihil põt ſupra hãc laudationẽ:nã ſupra factũ erit accipiendũ:ſed male:nã caput eſchini: intelligo ipm̃ eſchinũ ut i toto ps ſit ꝑ ſynecdochẽ:i q̃ figura & pas & pro toto ponẽda eſt:quæ aut eminet ex toto:aut maioris ꝑcii eſt ad id quod agitur: cæterũ quodipſum ſi ſeruatũ bonis auctoribus ſit ſi exempla ſynecdoches penitus cõſiderare ſtudes ſic inuenies.℃Illius opa.dicẽdo opa corporeũ laborẽ eſchini oñdit:& religionẽ.ut Annua magnæ Sacra refer ceteri lætis opat⁹ in herbis.℃Quid ſit.deeſt quæris:ſed ẽ admirantis magis q̃ interrogantis.℃Illius opera nũc uiuo.o miram amplificationem beneficii non dixit illius opera uitam habeo:ſed quod ſatis graue.& ſatis amatorum.Illius opera nunc uiuo inquit.℃Quim omnia admiratiue additum quin:ſic pronunciandum quinto parelcon uſq; ad maledictũ famam.℃Maledictum famam:aut mitionis:aut demeæ:aut populi.nam ſi aliter acceperis idem maledictum uidebitur & mala fama.℃Præ meo commodo.i.mei cõmodi:ut in eunucho.Hic ego illum cõtempſi præ me.i.mei cõparatione.℃Meum amorẽ.& peccatum de rapienda meretrice & amanda:maledictum & peccatum cum dixiſſet omnia:duo tãtũ intulit maledictũ & famam.ut Oia mercurio ſimilis uocemq; coloremq;:& hoc ut ſit defectus qdam intelligendus ex affectu gratias agẽtis.℃In ſe traſtulit.pulchra qua ereptura eſt ſoſtrata circa eſchinum quẽadmodũ errauit demea eo ꝙ ab illo credit amari meretricẽ.℃Nihil pote ſupra.eclypſis per admirationem eſt ſubaudiendũ enim eſt:uel eſſe uel dici:& pote ꝓ potis.ut mage ꝓ magis

Hem *Virgilius* *nemo hõ* *Pote*

O frater frater:qd ego nũc te laudã:ſatis certe ſcio:
Nũq̃ ita magnifice dicã qcq̃ id uirtus qn ſuperet tua
Itaq; unam hãc rẽ habere me præter alios præcipuam
Arbitror:fratrẽ hoiem neminem eẽ primaꝝ artium
Magis pricipem.Sy.o cteſipho.Ct.o ſyre:eſchinus
Vbi eſt:S.ellũ:te expectat domi.Ct.hem.Sy.qd eſt.
Ct.qd ſit:illius opera nunc uiuo.Sy.feſtiuum caput.
Ct.qn oia poſt ponẽda putarit præ meo cõmodo
Maledictũ famam:meũ amorẽ:& peccatum in ſe
Trãſtulit.nihil pote ſupra:ſed quidnam fores
Quidnam fores crepuit.

crepuit reſonuit.unde decrepiti dicti ſunt clamoſi ſenes.℃Fores ſingularis numeri nominatiui caſus *Decrepiti*

GVIDO o frater.frater prius ẽ uocantis.poſterius ẽ laudis.quid.i.cur ego nũc laudem te:ſatis certe ſcio ꝙ ſup.nunq̃ dicam quicq̃.i.aliquid ita magnifice.i.ita ſublimi & graui ſtilo.quin.i.ꝙ.tua uirtus nõ ſuperet.i. non excedat id qd.ſ.dixero magnifice itaq;.i.ideo.uel ſint duo uerba.i.& ita arbitror.i.puto me habere.hãc unã rẽ ꝑcipuã.ꝑter alios.i.ultra cæteros uidelicet.neminẽ hoiem.i.nullũ hoiem. ffem.i.q ſit fr̃ eẽ magis alicui ſup.q̃ mihi pricipẽ appoſitiue dictũ.i.q ſit priceps primarũ artiũ.i.optimaꝝ uirtutũ. ut puta q magis colat pietatẽ fraternam.primus.n.ſignificat aliq̃ñ optius ut primus danaũ ꝓ optius ut iterptatẽ Priſcia.Itẽ artes ſæpe a Cicerõe ponuntẽ ꝓ uirtutib⁹.Sy.offert.ſe nũc ſyrus ctheſiphoni.o ctheſipho.hoc uocãtis ẽ & icitãtis ad ſe reſpiciẽdũ.Ctheſi.o ſyre.uſus eſt eodẽ genere dicẽdi q̃ſi oblitus qd dixiſſet ſyrus adeo erat gaudio elatus & hoc dictũ ẽ uultu hilari & gratulabũdo ob aduẽtũ eius.Vbi ẽ eſchin⁹.Sy.ellũ.i.ecce illic eũ expectat te domi.Cthe. Hẽ hic ẽ aduerbiũ lætãti.Sy.qd ẽ pp qd gaudes.Cthe.o ſyre petis qd ſit.nũc uiuo cũ prius lãguerẽ nõ habita q̃ depibã.opa.i.iduſtria labore opatione illius eſchini.o caput feſtiuũ.i.lepidũ iucũdũ elegãs aptũ cuius cõtrariũ ẽ ridiculũ caput:ubi ponitẽ ps pro toto.i.o eſchinũ feſtiuũ.i.dico eſchinũ lepidũ iucundũ q putarit oia icõmoda eẽ ſibi poſtponẽda.i.cõtẽnẽda a ſe:q aũt ſint icõmoda ſubdit uidelicet putauit cõtẽnenda maledicta.i.cõtumelias cõuitia.ꝓbra ipropia.famã.i.malũ nomẽ.præ meo cõmodo.i.cõpatiõe mei cõmodi.trãſtulit i ſe.i.aſcripſit ſibi meũ amorẽ & peccatũ de rapiẽda puella.nihil pote.i.nõ poſſibile erat ſupple facerẽ aliqd ſupra:ideſt ultra q̃ fecit.Perſi.qui pote uis dicã:pote dixit pro poſſibile.alii hñt nihil ſupra poteſt tunc eſt ſenſus nihil ultra põt fieri uel ab aliquo poſtulari.Sed quidnã eſt ſup.fores i nominatiuo ſingulari.i.oſtiũ. ianua

Primus *Ars* *Ellum* *Feſtiuus* *Pote*

VNIVERSIDAD D SALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTORICA

Crepuit: Sy. mane mane: ipſe exit foras.

Eſchinus. Samnio. Cteſipho. Syrus.

u Bi eſt illi ſacrilegus? Sa. men quærit? occidi.
Nunquidnam effert? occidi: nihil uideo.
Eſ. hem opportune teipſum quæro quid
Fit cteſipho? in tuto eſt omnis res
Omitte uere hanc triſticiã tuam. Ct. ego uero
Illã hercle omitto qui quidẽ te habeam fratrem
O mi eſchine: o mi germane: ah uereor coram
In os te laudare ne id aſſentandi magis:

DONA. Mane mane. gaudentis eſt hoc dictum: non operiri iubentis.

u Bi eſt ille ſacrilegus. Mire eſchinus ſeruat aduerſus lenonẽ ſupbiã: qua oñditur tãto alienior eẽ aĩo ab amoribus meretricis q̃to audacior ĩ lenonẽ. Mẽ q̃rit. nunq̃d nã effetu ſperat nunc leno ſe aliquid accepturũ pp̃ couitiũ. Vt alibi. minas uiginti: tu illã emiſti q̃ tibi res uertat male argẽti tantũ dabit & uide q̃tã ferat leno pro lucro iniuriã: qui ſacrilegi noĩe ſignificati nõ ſolũ nõ dolet: ſed etiã cupit. Opportune aut men quærit: & cũ quadã geſticulatione & ſubſaltatione ſperãtis lenonis ad hoc ſe quæri: ut accipiat. p̃nũciandũ. Occidi nihil uideo. occidi nõ q̃a ſacrilegus dict⁹ ẽ: ſed q̃a nihil accipit. & ſimul geſtũ cõſidera loquẽtis ex uerbis. Occidi nihil uideo. mire hoc uerbo apparet in uultu lenõis & ſpem mortuã & extinctũ gaudiũ. iã & apta eclypſis hæc dicentis occidi nihil uideo neq̧ addit p̃ferri aut quid tale. Hẽ. ĩteriectio repẽtinæ rei. Opportune te ipſum quærito. Aſyntheto deeſt ueniſſe: nõ. n. ſequẽti nectit. Quid fit cteſipho q̃d fit blãdũ initiũ ẽ. ñ eni ĩterrogat cũ ipſe dicat ĩ tuto ẽ oĩs res. mox ipſe ĩ ſubditus: iã hæc addidit p̃ter naturã quæſtiõis. q̃d fit q̃d agit. In tuto eſt oĩs res. q̃ſi amatori omne dixit negociũ de amica: & an oĩs res & lenonis iurgiũ & ſuſpitio p̃ris demeæ ſimul. Omitte uero. uero abundat: aut correptũ ẽ iãdudũ nõ omittentis. Ego uero illã hercle omitto. apparet nũc nõ primũ dici cteſiphoni ab eſchino. Omitte triſtitiã tuã. necnon primũ reſpõſum omitto: & iõ additũ ẽ hercle uero: q̃a nũc demũ data eſt plena ſecuritas. Triſtitiã tuã. ſic dixit q̃ſi nimiã. Qui q̃dẽ te habeam f̃rem. acuẽdũ te. O mi germane, mi me⁹ ſed uocatiuo dixit cãu. Corã te. corã ad ipm̃ p̃iet q̃ laudat & alios q̃ audiũt. te ad ipm̃ q̃ laudat. nã corã laudat qui nõ tacet apud alios: & hoc agit ñ p̃ epiſtolã: ſed ipſe p̃ñs. In os. q̃ apd̃

Aſſentare

ipm̃ loquit quẽ collaudat. Laudare. ãplius q̃ laudauit. Ne id aſſẽtãdi. Antiq̃ eclypſis. deeſt. n. cã & utrũ ab ea cã an ab ipſa lite ſic dicitur. Ne id aſſẽtãdi. adulãdi. Specta ſi non ruſticus adoleſcẽs ẽ: & puriſſimæ ſimplicitatis adeo ut ẽt uelle laudare f̃ratrẽ nimio pudor nõ poſſit: hoc ſolo q̃a p̃ñs ẽ: cũ illũ nimiũ laudarit abſentem.

decrepiti

GVIDO crepuit. i. reſonuit. quod ſignũ ẽ ipſam pateſieri. unde decrepiti dicti ſũt clamoroſi ſenes. Sy. mane mane: gaudentis eſt hoc dictum non iubentis expectare.

✠ ASCEN.

i Bi f̃ratrẽ hoiem &c. textus quã cũ cõmẽtario hoc oſtendi habuerat homini. ſed iuxta mentem Donati & ẽt commẽtoris feci hominẽ. ordo aũt ſatis argute collectus eſt a Guidone nr̃o. Verum Donatus ut ẽ acri uir ĩgenio cõtexte atq̧ cõtinue legẽdũ cẽſet & tãq̃ ex lãguẽti adoleſcẽtis ruſtici aĩo or̃onẽ ẽẽ p̃latã Si aũt relatiuũ ſubaudire uelimus ut ſæpe ĩ Vir. ut primo æneĩ. Vrbs antiq̃ fuit tirii tenuer coloni ſubaudi quã. & in eodẽ Eſt in receſſu lõgo locus inſula portũ efficit obiectu laterũ. Et ruſus in eodẽ. Eſt locus heſperiã &c. ſubaudi quã. Si iquã ſic hoc loco ſubaudiat relatiuũ quo. ordo ẽ Arbitror me habere hãc rẽ præcipuam f̃rem, ſ. quo neminẽ. i. nullũ hominem arbitror maris principem primarũ artium. ſed Donato ſuffragor.

GVI.

u Vbi eſt &c. Hic continet f̃ratrũ duorum colloquium lenonis ſolutio per ſyrum redditis pecuniis. Eſchi, ubi eſt ille ſacrilegus: ideſt ille nefarius leno. San. putat leno ſe quæri ut pecunias accipiat ut erat auariſſimus. me: ideſt utrũ quærit me: & nõ quærit pro me ut litteratores aliqui putat. nũquid nam

Nũq̃d nã

ideſt nonne aliquid. effert: ideſt affert. quod ſim habiturus. deinde ubi aſpexit diligenter ſubdit occidi: ideſt perii nihil uideo eũ afferre ut pecuniã mihi reddat. Eſchi. hem: interiectio hic repentine rei oſtenſiua opportune: ideſt tempeſtiue aduenisti ſup. querito teipm̃ & nõ querito pro te. o cteſipho quid fit: ideſt quid agitur hoc additum eſt præter naturam quæſtionis omnis res. i. totum negocium & de amica & de lenonis iurgio & de ſuſpitione patris eſt in tuto: ideſt extra periculum. uero hic particula corripientis eſt. omitte tuam triſticiam. Ctheſi. ego uero facile omitto illam triſticiam qui ſcilicet. q̃o quidem: ideſt certe habeam te f̃ratrẽ quaſi dicat ita mihi propicium cui morem debeo gerere: o miſchine: o mi germane. i. frater uterine. ah: interiectio dolentis ſe nõ audere p̃rumpere in eius laudes. uereor laudare te amplius. i. ulterius in nos: ideſt apud te in cõſpectu tuo ante faciem tuam, coram: ideſt in præſentia tot auditorum. uel coram: ideſt præſentialiter: ut ſic dicã nõ p̃ epiſtolã, ne exiſtimes. i. iudices me facere id. i. te laudare magis cã ſup. aſſẽtãdi. i. adulãdi blãdiẽdi.

Qui quod

Qui quod habeam gratum facere exiſtimes. Eſ. age
Inepte quaſi nũc norimus nos inter nos o cteſipho.
Sed hoc mihi dolet nos pene ſero ſciſſe:
Et pene rem in eum locum rediiſſe: ut ſi omnes
Cuperent tibi nihil poſſent auxiliarer.
Cte. pudebat. Eſ. ah ſtultitia eſt iſtæc: non pudor:
Tam ob paruulam rem: pene ex patria turpe dictu:
Vt dii iſtæc prohibeant. Cte. peccaui.
Eſ. quid ait tandem nobis ſamnio?
Sy. iam mitis eſt: ego ad forum ibo ut hũc abſoluam
Tu intro ad illam cteſipho. Sa. ſyre iſta. Sy. eamus:
Nãq̧ hic p̃pat in cyprum. Sa. ne tam cito q̃dem q̃uis
Etiam maneo ocioſus hic. Sy. reddetur. ne time.

DONA. Qui quod hẽam gratũ. uarie. nõ eni intulit q̃s grãs agenti. Qui. quia. Age iepte nõ eſt iniuria: q̃a maior f̃r eſt blanda dicturus. Hoc. m. d. mihi dolet pro doleo: & dolet bis ſubaudiendum eſt: & pene in eũ locũ inſinuatio bñficii ex p̃iculo difficultatis ob t̃ps. Vt ſi oẽs cuperent. nõ ſi eget tãtũ mõ aduerſantibus. Pudebat. deeſt fateri. Stultitia ẽ iſtæc. hoc. ſ. fateri ei qui. ipſe p̃ri nũq̃ quicq̃ celauerit. Tam ob paruulã. ergo diminutiuis adiungit tã particula: & deeſt perire ſed tacet. Tam ob paruulam rem. i. meretricẽ: & bene hic eſchinus quaſi q̃ maiora exp̃tus ſit. i. uitiũ uirginis. Pene. a. p. deeſt fugere quia amatores comici cito cõminant p̃riam ſe deſerturos. ut amicã ſequant. Pene. e. p. ἀποσιωπησισ. Menãder mori illũ uoluiſſe fingit. Teren. fugere. Turpe dictu. te fugere. ſ. & deeſt ẽ. Vt, dii iſtæc p̃hibeãt. i. exiliũ fugãq̧ p̃riæ. Peccaui. approbauit ex p̃iculo magnitudinem bñficii. Quid ait tandem nobis additũ eſt nobis. i. ait non intelligẽdũ eſt. Iam mitis ẽ. q̃a debacchatus eſt. ſupra leno iã mitis eſt dixit. Ego ad forũ ibo. tũc enim in foro de mẽſæ ſcriptura magis q̃ ex arca: domoq̧ uel ciſta pecũia numerabat. Vt hunc abſoluam. i. ut nũc reddito ſibi p̃cio dimittã. nã uel ut ligari ſunt q̃bus debet aliquid dicũtur ẽt ſerui illi ſolui qui cũ debitores p̃ciorum fuerũt pecuniã reddũt debitã: eſt ergo: abſoluam p̃ a me ſoluã: an iocat in triſtitia lenonis qui illũ cũ barba lenonia & mœſto uultu ſequit tãq̃ reus. Tu intro ad illã cteſipho. bona eclypſis ſignificãs letitiã potiundæ meretricis. Syre iſta. iã ſyrus nõ ut adiuuet ſed ut inſtãter adiuuet rogatur. Eamus nãq̧ hic pro. hoc clamat ſyrus ut & beneficiũ oñdat ſane & ut ruſus lenonẽ de p̃fectiõe cõterreat. Ne tã cito q̃dẽ in hoc a lenone incõſtãter dicitur ut qui turbatione metuẽtis magnũ dãnũ poſſet oñdi. Nec tã cito q̃dẽ. tã p̃ tantũ. aut tã p̃ tñ. & deeſt dicas me p̃perare. aut p̃pero ut ſit ẽt aduerbiũ hortantis nõ cõſentientis. Quãuis. e. pro q̃tũuis. Etiã. p̃ticula utrũq̧ cõſentientis: aduerbiũ ẽ an cõiũctio: q̃a ſignificat & p̃pare ſe & nõ ĩ tãtũ q̧ negligat q̃d ſibi debet. Maneo ocioſus. h. hoc ſeparatim iferẽdũ ẽ q̃ſi p̃tinaciter aſſeuerãtẽ lenonẽ iſtaturũ ſe & clamationẽ facere denotet. Maneo ocioſus hic. dixit. n. p̃pero ubi ruſũ conſenſerat ĩ ſyri uerba p̃paſſe dicẽtis. Reddet ne time. quod deſperauerat leno ſyro oſtendit ſeruo ut omne reddat propter illud q̃d dixerat diuiduũ face: & probatum eſt completũq̧ q̃d ait cupide accipiat ſaxo: & hoc ipſum cũ trepida & uultuoſa ſupplicatione p̃nunciandum eſt.

Húc abſoluam

GVIDO qui q̃d hẽam gratũ bñficiũ a te mihi ipẽſum. ſ. Eſchi. o iepte nõ ẽ iniuria q̃a ẽ maior f̃r age: uel hortãtis eſt aduerbiũ & deterrẽtis ab illa opinione nõ audẽdi laudare eũ. uel ſit uerbũ. q. d. dic q̃d uelis q̃m nõ ſum id putaturus q̃d exiſtimas & times. q̃ſi nũc. i. nũc primũ adhuc norim⁹. i. cognouerimus nos iter nos. i. mutuo iuicẽ hoc ẽ times ne putẽ te aſſentari. q̃ſi nũc primũ uenerimus ĩ cognitionẽ alter alterius. Sed hoc q̃d ſequit dolet mihi. i. pp̃ id q̃d ſeq̃tur doleo & idigne fero nos ſciſſe de tuo amore. pene. i. fere. ſero. i. poſt tẽpus quo ſcire debebamus & dolet mihi inq̃ nos uel rẽ ſeu negociũ. pene. i. fere rediiſſe. p̃ pueniſſe. i eũ locũ. i. in eũ ſtatum: ut ſi oẽs cuperent auxiliari tibi. nihil. i. nõ uel nequaq̃ poſſent auxiliari tibi. Ctheſi. me ſup. pudebat fateri. ſ. amorẽ meũ. Eſchi. ah: interiectio oſtẽdẽs dep̃hẽſam ſeu cõpatã eẽ cãm celatiõis. Iſtæc res ſup. uidelicet celaſſe ob id. eſt ſtultitia. i. incõſideratio ſecordia q̃dã. nõ aũt ẽ pudor q̃ in iuuenibus ẽ p̃bãdus. turpe dictũ ẽ. i. pudendum ad dicendũ uel ut dicat. te ſup. uelle perire. aut pene. i. fere fugere ex patria. ob. i. pp̃ rem. ſ. puellam amatã. tã paruulã. i. tã parui momẽti & põderis. ut. i. utinam. uel q̃ſo ſup. ut dii prohibeant. i. auertãt a te iſtæc. ſ. exiliũ fugãq̧ patriæ. Ctheſi. peccaui. i. nõ recte feci celãdo meæ triſtitiæ cãm. Eſchi. ſannio leno q̃d tandẽ. ait. i. breuibus dic q̃d dicit Sãnio. nobis additũ ẽ ut ſolẽt mihi & tibi: ubi neq̧ ad me neq̧ ad te neq̧ ad quẽq̃ referuntur ſed orõnẽ dũtaxat ornãt & explẽt ſonũ. Sy. iã leno ẽ mitis q̃ prius erat aſp. Eſchi. ego ibo ad forũ ut abſoluã hũc. i. uel ut ſatiſfaciã ei & q̃ſi dimittã a me reddito ſibi p̃cio cui hñdo tantope inhiat & q̃ſi ut a me ſoluam: ita ut nõ amplius ſit alligatus ad iſtd̃ debitũ exigẽdũ uel ridet lenonẽ ſequẽtẽ eũ cũ barba lenonia & mœſto uultu tãq̃ eẽt reus q̃ rogaret abſolui inſtãdo iudicibus. tu cteſipho ingredere ſup. intro. i. in domũ. ad illã. ſ. puellã uiſcendã. Sa. o ſyre inſta. i. urge & ſollicita eſchinũ ut mihi ſatiſfiat. Sy. dicit hoc eſchino eamus ad forũ: forum. ſ. prout dixerat eſchinus ſe iturũ. nãq̧ hic. ſ. leno. properat. i. ire feſtinat uel p̃ficiſci accelerat in cyprũ in eam inſulã. San. q̃dem. i. certe. ne dicas ſup. me p̃perare. tã. i. tantũ. timet eni ne eo dicto eſchinus auertat a ſoluendo. ẽt maneo hic ocioſus. i. ſine occupatione. q̃nis. i. q̃tũuis ſiue quantũlibet. Sy. argẽtũ ſeu p̃ciũ puellæ. reddetur. i. reſtituet tibi. ne time. i. noli timere. San. at. i. ſed. inſta inquã ut reddat. oẽ. i. totũ precium integrum. timet enim propter id quod dixerat diuiduũ face. Sy. Eſchinus reddet omne precium. modo. i. tantũmodo.

age hortãdi

Dolet hoc mihi

Abſoluet

Quãuis

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONA. ¶Tace modo ac ſequare hac. ſic ait Syrus quaſi nunc lenonem doceat quæritans non pdendi: & totum cum ſupercilio præſtantis magnum beneficiũ dicit. Sequor hoc uerbo leno ſatis cõmitigatus oñdit. ¶Heus heus ſyre. ex argumẽto ẽ oñdere qũ timeat ctesipho ſæuũ pſem. ¶Heus heus. uox eſt de longinquo reuocãtis. ¶Obſecro te hercle ſatis. mãſuete qũ lenonẽ: aut nõ poſſit ruſticus: aut nõ audet dicere: hoiem dixit.
Irritate ¶Iſtũ ipuriſſimũ. auariſſimũ: & totũ cũ exectatione lenonis. ¶Quã primũ abſoluitote. ne ſi magis irritatus fiet:
Lucillius uelut clamet. ſ. & pprie de lenone quẽ irritari dicit ut canẽ. Nã irritari pprie canes dicunt. Lucillius de littera. R
Irritata canis qd hõ q̃ plurima dictat. Lenonem autẽ timet ctesipho ut ruſticus: ut ſub patre duro ut amator. ¶Aliq̃ ad patrem. hic pueh at nõ dicit qd: ſed nos intelligimus raptũ puellæ ſignificari. ¶Aliq̃ ad. p. pprie ſecretũ latẽs latici cõpatur itra uas clauſũ exiſtenti cũ effundit manat: ſic & alibi: excõmitter dis ſecretis loquens. Plenus ingt rimax ſum: hac atq; illac perfluo. Atq; ego nũc. p. peri. q̃ſi & nũc ſe piiſſe ſenſiat: ſed nõ perpetuo. ¶Non fiet bono aio eſto. ut illi liberalis timor ẽrita in ſyro ſeruilis cõfidentia. ¶Tu cũ illa te itus oblecta. mortaliter illa dictũ eſt: ut dat ne illa hodie Pãphilo. & illa qdem mea erit ¶Tu cũ illa te intus oblecta. honeſte explicauit turpe factũ. ¶Et. l. ſt. iu. ſeruus nihil tã comicum niſi inuitus adeo ut totũ ſupbe ac magnifice loquat. ¶Conuertã me domũ. cõuertã magnifice dictũ. uerbũ eſt. n. magni moliminis & agi-
Cõuertet minis igẽtis. nã cõuertere ſe dicit quem põpa p cedit: ut iperator pprie cõuertit exercitũ: & hoc ſpectat ut moribus arrogãtes ſerui ſint cum lætãtur. ¶Ita. q. q. h. ſ. uolũt. qdẽ & hũc uerſum ſyre p ſonæ adiungẽdũ: ſed ctesiphõis uerba eẽ ex ſub ditis planũ eſt cũ dixit hunc diẽ mi ſyre cupio: & ut cœpi, perpetuum in lætitia degere.
Bſecro mea nutrix. Hæc ſcæna tragœ-
o diæ ordinẽ ſeruat. Nam tragœdia i tria diuidit. Expectationẽ: geſtum: & exitũ. Hic quoq; expectatio ẽ i getæ nũcio: geſtus ipſa ctu. Soſtratæ exitus. ¶Obſecro. m. n. Hic demõ

Sa. ah fac oẽ reddat. Sy. omne. reddet: tace mõ: ac
Sequare hac. Sa. ſequor. C. heus heus ſyre. S. hẽ qd
Eſt: Ct. obſecro hercle hominẽ iſtum ipuriſſimum
Quãprimum abſoluitote: ne ſi magis irritatus fiet:
Aliqua ad patrem: hoc permanet: atq; ego tum
Perpetuo perierim. Sy. nõ fiet: bono aĩo eſto: tu cũ
Illa intus te oblecta interim & lectulos iube ſterni
Nobis & parari cætera: ego aũt iã trãſacta re cõuertã
Me domum cum obſonio. Ct. ita quæſo: quando
Hoc bene ſucceſſit: hilarem ſumamus hunc diem.

Soſtrata matrona. Cantara nutrix.

o Bſecro mea nutrix quid nũc fiet: Cã. quid fiet

ſtrat qd ſit maternus effectus: q̃ grata in dño ſeruoꝝ fides ſit. Eundemq; laborem & dolorem eſſe ex falſis & ueris malis. ¶Obſecro. m. n. pſonæ ut ſuis uerbis aut alioꝝ inſinuãtur: ex ſuis ut nunc pſonæ ſoſtratæ. Ex alienis ut initio Eſchini perſona ex mitionis oſone ac dameæ. ¶Obſecro mea nutrix qd nunc fiet. Mea: pro blandimento ponitur. Quid nunc fiet. imploratio eſt magis trepidantis q̃ ignorãtia & interrogatio. nãq; illius nu-
Virgilius trix & quippe anicula eſt: ſed non ſapientior nutrix eſt q̃ dña ſua ipſum ẽt quod dicit. Nutrix honorificum eſt. Vt Annam. c. m. n. h. ſ. ſ. Sunt enim noia ad aliqd quibus nos tñ uelimus appellari. Vt magr: medicus: orator.
GVI. tace ac ſeqre me hac. i. p hũc locũ. Sã. ſequor te. ſ. hac. Ct. heus heus: uox hæc ẽ reuocantis ex longiquo o ſyre uocantis ẽ o. Sy. ehẽ. interiectio oñdens repẽtinã reuocatiõem qd ẽ: Ct. hercle. i. p herculẽ obſecro te ab ſoluitote tu & eſchi. i. qd dr barbar cõtẽtate ſiue cõtẽtatote iſtũ p cõtẽptũ dixit hoie: ipuriſſimũ. i. ſordidiſſimũ
Irritari auariſſimũ. q̃primũ. i. citiſſime. ne. i. præ timore q; (ut ita dicã) ſi ſit magis irritatus. i. ad irã cõmotus: canũ more
Permano q pprie dicunt irritati. ne ergo hoc. i. iſte rapt⁹ puellæ. pmanet. i. pfluat. futuꝝ ẽ optatiui a pmano pmanas qd
as ẽ pfluo is. ne inq̃ hoc effundat ad pſem De. aliq̃ aduerbiũ. p locũ. i. p aliquã uiã ſeu aliq̃ rõne. Secretũ. n. cõpat
Aliqua ad aq̃ itra uas clauſæ exitĩ: q̃ cũ effũdit manat. atq; nũc. ſ. qñ pmanauerit ad pſem ego pieri. i. pdit⁹ fueri. ppetuo. i
uerbium ppetuũ & qd dici uulgo ſolet. ne ego nouiſſime depigar. nã ſe iã aliquãtiſp piiſſe fatet ſeu inuit. Sy. nõ fiet illd
Depingi ſ. non pmanabit ad pſem factũ hoc. eſto bono aio. i. hẽas bonũ aĩum & qd dici uulgo ſolet facias bonũ uultũ
nouiſſime nõ fiet qd. times. iteri. i. iterea dũ hæc agẽtur tu Ct. oblecta te itus cũ illa puella dicim⁹ oblecto me hac re una cũ
Oblectare ſocio. i. capio delectatiõẽ i hac re puta i ſtudio cũ ſocio meo. & iube lectulos diſcubitorios. ſ. i qb⁹ accũb ẽtes cœnitabãt uetuſti. ſterni. i. pari nobiſ & iube cætera. i. reliq̃ pter lectos q̃ ſũt neceſſaria ad cõuiuiũ celebrãdũ pari i. apari te trãſacta. i. pacata lite aut pacato: ſe. cõpoſito: ac finito negocio de raptu puellæ. cõuertã. i. ẽcipiã referã me domũ. cũ obſonio. i. cũ edulijs q̃ addunt ultra panẽ & uinũ & qd uulgo uocãt Pytanciã. Ct. q̃ſo ita ut ſup. ſumamus hunc diẽ hilarẽ. i. ut hilari aio atq; uultu hũc diẽ trãſigam⁹ & eũ ppetuũ i lætitia degamus. qñ. i. qa uel p⁹q̃ bñ ſucceſſit. i. pſpe cõtigit uidelicet ut leno ñ moueret turbas: ſed & ſoluetet & amata potiremur.
o Bſecro &c. Hic itroducit ſoſtrata matrona cõpatiens una cũ nutrice filiæ ſuæ q̃ ex eſchi. effecta grauida

Rogas recte

DONA. ¶Modo dol. mea tũ occipiũt primulũ. Euidenter hinc mõ tpis pñtis aduerbiũ ẽ. Et rurſus mea tu Modo blãdimẽtũ eſt ſine quo. nõ pgreditur colloquiũ fœminaꝝ & maxie trepidantiũ. ¶Primulũ: initiũ & ipa origo doloꝝ diminutiue demõſtrata. eſt. Nõ eni primũ ſed primulũ dixit. ¶Nũq̃ tute pe. uide pparationẽ doloris: nihil mali adhuc ſecutũ eſt. & iã ſic turbat ſoſtrata. ¶Iã nũc ti. q̃ſi nũq̃ affueris. n. t. p. docte duo ppoſuit qb⁹ expientes ſciẽteſq; reꝝ ſumus: uidere & pati. Virg. ſic. Quinq;. i. m. n. e. t. q. p. m. mus. Tute aũt p tu. parelcõ q; Virgilius ſireſciſcitat ut facit tute & tutemet & tutemetipſe. ¶Solæ ſu. cũ hoc nõ ſingularitatis ſit mire ſolæ pluraliter di-

Rogas recte ædepol ſpero. So. mõ dolores mea
Tũ occipiunt primulũ. Can. iam nunc times quaſi
Nunq̃ affueris: nunq̃ tute peperis. So. miſeram me
Neminem habeo: ſolæ ſumus. geta. aut hic nõ adeſt:
Nec quem ad obſtetricem mittam nec qui accerſat
Eſchinum. Cã. pol is quidem iã hic aderit: nã nunq̃
Vnum intermittit diẽ qn ſemper ueniat. So. ſolus
Mearum miſeriarum eſt remedium. Cã. heræ natæ
Melius fieri haud potuit q̃ factũ ẽ hæra: quando
Vitiũ oblatũ eſt: quod ad illũ attinet potiſſimũ tal ẽ

xit. ¶Neminem habemus. Solæ ſumus. g. a. h. non. a. muliebriter queritur & ex perturbatione ſua exiſtimans: metus m ulta facit ea: q pauca ſunt. Geta aut hic non adeſt. hic apparatio eſt ut oſtendat abſens qui ſuperuenturus ẽ. ¶Nec quam ad ob. mit. deeſt habeo: ſed qui in conſuetudine eſt ſic loqui cũ ad utrũq; nobis non alterutrũ deeſſe conquerimur. ¶Nũq̃ pro nõ ẽ. ¶Semp. nõ ad oẽ tempus retulit: ſed oẽs dies Nunq̃ ſecundũ quod ait. Nã unum nunq̃ intermittit diem. ¶Solus. m. m. bona locutio. ¶Miſeram me. proprium eſt mulierũ cum loquuntur. aut alijs blandiri. ut Anna cara mihi. n. h. ſ. ſ. Aut ſe Virgilius cõmiſerari. ut Miſeræ hoc tamen unum exeque re anna mihi. nam hæc oĩa muliebria ſunt qui-
bus pro malis ingẽtibus quaſi in aceruum rediguntur. ¶Et enumerãtur nullius momenti querelæ. ¶Neminem habeo. quid enim opus eſt. aut cur nunc quereris. ¶Solæ ſumus. nunq̃ pluraliter ſolæ. ¶Geta hic non adeſt. ueniet. Nec quem ad obſtetricem mittam: nec qui accerſat eſchinum: habeo ſubauditur: & magis a trepidante q̃ a rationabili dicitur. nã refellit hoc totum nutrix cantara. ¶Heræ natæ. ſic improprie dicimus de his quæ cõtra uoluntatem noſtram acciderunt: ut nunc uitium uirginis: ergo heræ natæ ſic eius dedit haud malus eſt: & ſic maluit dicere: quam non eſchino culpam ſed potius caſui attributam uellet. Eſt autem ordo nihil potuit melius hære natæ fieri q̃ quod eſt hera: aut quandoquidem uitianda erat uirgo: ab eo uitiaretur qui erat expetendus ad matrimonium Senſus enim hic quod eſt malum: uim fieri uirgini: ſed ex conditione eius quæ uitiata ſit nihil potuit melius euenire q̃ q; contingit ut ab eo uitiaretur. cuius nos non pœniteret: intelligere autem debemus & fieri & factum eſſe euenit & contingit dicit. ¶Melius fieri haud potuit. ſi fieri pro euenire acceperis erit conſecutio locutionis: ſi non minus: deerit quantum intelligo. ¶Quando uitium ob Oblatum latum eſt hoc eſt heræ natæ. Oblatum eſt. oblatum dicitur quod offertur inuito. ¶Vitium oblatum eſt quod ad illum attinet potiſſimum: quaſi uitium oblatum ſit potiſſimum: hoc eſt bonum: ſed ex perſona eius qui obtulit uitium factum eſt bonum quod per ſeipſum malum eſt. & hoc eſt quod melius haud fieri potuit quã factum eſt. Illud aũt dicit ut eſchinus. ſ. Potiſſimũ aũt ſuplatiuũ eſt ab eo qd eſt potis & potius. Sic. n. facit potis Potis po-
& potius potiſſimũ: & qd modo exceptionẽ ſignificat: p eſchino ſignificatur ſit qd ad illũ attinet. i. eſchinũ tius
¶Tali gñe. Laus ante illũ talẽ & tali aĩo. In illo & genus: iã & ad uiuos ptinet: familia ad defunctos. Alij genus potiſſimũ ad nobilitatem referũt. familiã ad copias. Vñ & pſfamilias dr. ut ſit ex tãta familia: ex tã diuitie domo. Hæc oĩs Genus exultatio tragica eſt gaudiorũ introductio ante funeſtiſſimũ nũciũ. ¶Talẽ. ſ. a corpea forma: a pulchritudine. Familia
GVIDO iam parturiebat. nam ut in argumento dictum eſt uirginem atticam filiam ciuis pauperis Eſchinus compreſſit ea lege ut iureiurãdo ſponderet ſe illam ductumm uxorem. Soſtrata mater. o mea nutrix Cãtara obſecro quid nunc fiet: ideſt quo modo res ſe habebit quantum ad partum filie ſpectat. Cantara rogas: ideſt: interrogas quid fiet: ædepol ſpero. ideſt confido q; ſupple recte fiet res: ideſt res bene ſe habebit & filia ſalua pariet. Soſtrata o tu mea blandientis eſt dictum more fœmineo. modo: ideſt nunc primulum diminuti- Primulũ uum a primum aduerbio dolores periendi occipiunt: ideſt incipiunt ipſi filiæ. Cantara iam nunc times qua ſi ideſt tanquam nunquam affueris ideſt interfueris parturienti mulieri ſiue quaſi nũquam tuleris opem parienti. & quaſi nunquam tute: ideſt tumet pepeteris: ideſt partum feceris. Soſtrata me miſeram exclamantis eſt dictum: ideſt dico me miſeram uel certum eſt ſupple me eſſe miſerã uel aliquid tale. neminem habeo mecum ſumus ſolæ. Geta: ideſt ſeruus noſter non adeſt: ideſt non eſt præſens. nec habeo ſupple quem mittam ad obſtetricem: ideſt ad mulierem quæ adeſſe ſolet ſeu ferre opem parturienti: nec habeo aliquem qui accerſat: ideſt qui aduocet Eſchinum uel eat ad uocandum Eſchinum. Cantara pol iurantis eſt. quidem: ideſt certe. iam ideſt ſtatim aderit: ideſt præſens erit hic. nam nunquam intermittit: ideſt omittit: interrumpit: prætermittit unum Intermit- diem: quin: ideſt quod non ſemper: ideſt per omnes dies ueniat. Soſtrata ipſe ſolus Eſchinus eſt remedium: tere ideſt medela mearum miſeriarum ideſt mearum calamitatum. Cantara o hera. i. o domina. So. haud. i. non potuit. melius: ideſt opportunius. fieri. i. euenire. gnatæ. i. filiæ tuæ heræ. i. dominæ meæ quam factum ẽ: ideſt q̃ euenit quando uitiũ. ſ. ſtuprum oblatum eſt ipſi filiæ tanq̃ inuitæ: propterea dixit oblatum. quod uitium Oblatum attinet. i. ſpectat potiſſimũ. i. principaliſſime ſeu præcipue ad illum Eſchinum talem: ideſt tam bene moratum.

VNIVERSIDAD D SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONA. ℭTali genere.i.ab his quæ extrinſecus ſunt.i.ab honeſtate generis atq; ex animo.i.ſapiẽtia mode/
Saluſtius ſtia hoc mõ igit̃ nihil ꝑtermiſit i laude. Salu. Nobis deos q̃ſo ut ſiet:qa talis ẽ:nihil ad uota ꝑter ſalutẽ opus ẽ.
n Vnc iſtuc ẽ ꝙ ſi oia. Hic locus ſcd̃m artẽ comicã ſeruũ currẽtẽ exprimit & nũciãtẽ mala. Maxima itaq; pars ſcænæ motoria ẽ:ſignificat aũt nũc tale negociũ eſt:nũc tale ꝑiculũ eſt.aut uero cõſignificationẽ tp̃is habet:ut ſi diceret q̃n aut quo tp̃e. ℭNũc iſtuc.utrũ ꝑiculũ an tp̃s:ẽ.n.eclypſis. ℭQuod ſi oẽs oia
Cicero ſua cõſilia.oẽs oia.hinc Ci. Oẽs in hoc iudicio cõferẽt oia. ℭSalutẽ q̃rãt.nõ remediũ ut ægro:ſed pereũtis ſa/
lutẽ & noue dicit malo ſalutẽ:pro contra malũ.
ℭAuxilii nihil efferant.mire de ꝓximo repeti/
tũ eſt.i.conferant & afferãt:hoc conuenit præ/
ſertim ſtomacho minus uerba curãtis:ſic ſupra
oẽs oia. ℭQuod mihi heræque.ſ.herili. Mira
ſeruo fides:quom primũ ſe ponat in herili ma
lo:& poſt ſe matrẽ in ultimo puellã. ℭQ d̃mi
hi heræq; filiæq; herili.ẽ aſyntheto ſcd̃m:ut oia
Circũual/lare ſecũ. ℭVeh.m.m.tot res repẽte circũuallãt ſe cir
ca nos:& ſtipãt ſe iuicẽ.Nã circũuallamus nos
& alios:tñ rara locutio ẽ. ℭEt circũuallãt.dixit
uelut inimica acies cõtra nos: & ideo addidit
unde emergi nõ põt.Cũ ipreſſio eſt hoſtiũ ſic
Saluſtius d̃r:ut Salu.preſſi undiq; multitudine.Cic.qui
Cicero ſemp ꝑmunt̃:& nunq̃ emergũt:& emergi no
Mergo uerñ emergo d̃r nõ emergor:ſed iõ uſus qa ex
Mergor tra compoſitionem & mergo & mergor facit.
Emergor ℭVnde emergi nõ põt.unde abſolute:an deeſt
illud:an unde pro ex qb⁹. ℭVis egeſtas ſo.infa.
hæ res ſunt q̃ circũuallãt:uis illata:egeſtas ipſius
puellæ:iniuſticia:iudiciũ illius tp̃is: ſollitudo a
defenſoribus:infamia ab his qui credunt pre/
cio uitiatã.Nã & in ſubditis ſic habes q̃n con/
ſcia mihi ſum:neq; precium neq; rem ullã in/
terceſſiſſe. ℭHoccine ſæculum. quæſturus de
homine ſeculũ accuſat prius ut a tempore mo
Virgilius res increpet:& econtrario. Sæcula in omnibus rebus laudantur. Vt q̃ tam læta tulerunt Sæcula.

Tali genere atq; animo natum ex tanta familia.
So. ita pol eſt ut dicis:ſaluus nobis deos q̃ſo ut ſiet.

Geta ſeruus. Soſtrata. Cantara.

n Vnc iſtuc eſt:ꝙ ſi omnia omnes ſua conſilia
Conferant:atq; huic malo ſalutem quærant:
Nobis auxilii nihil afferant quod mihi heræq;
Filiæq; herili eſt:ueh miſero mihi tot res repente
Circũuallant:unde emergi non poteſt uis:egeſtas:
Iniuſtitia:ſolitudo:infamia:hoccine ſæculum:

Talis Tali gene re atq; aio GVIDO. tali genere.i.tali nobilitate proſapiæ tali animo:ideſt tali affectione in te & filiam natum ex tã/
ta familia:ideſt ex tam diuite domo.uel talem intellige quantum ad bona corporis:puta tam formoſum ſeu
pulchrum & tali genere quantum ad bona fortunæ hoc eſt tali generis honeſtate & tali animo quantum ad
bona animæ puta tali ſapiẽtia aut modeſtia &c. So. pol eſt ita:ideſt ueritas ita ſe habet ut dicis.q̃ſo deos ut ipſe
ſit nobis ſaluus:ideſt incolumis nobis ſeruetur. Nam cum talis ſit nihil ad uota præter ſalutem opus eſt.
n Vnc & cætera. Hic exprimitur ſeruus fidelis & currens & mala nũcians.refert enim Eſchinũ amore ali/
eno raptum deſertamq; uirginem atticam quam ſtuprauerat ea lege ut eam duceret uxorẽ. Geta Nũc
iſtuc eſt:ideſt negocium iſtud de ducenda uirgine pro tempore præſenti ita ſe habet uel iſtud pericu/
lum deſerendæ uirginis:aut iſtud tempus nunc eſt eiuſmodi ꝙ ſi omnes homines conferant:ideſt congre/
gent omnia ſua conſilia.quærant:ideſt ſtudeant laborent inuenire ſalutem ideſt remedium ſalutis.huic ma/
lo ideſt contra hoc malum.ſcilicet ꝙ Eſchinus alieno incumbit amori & eſt uirginis ſtupratæ deſertor.ni/
hil afferant auxilii:ideſt non afferant aliquid adiumenti huic malo inquam ideſt contra hoc malũ quod ma/
lum eſt mihi ſeruo & heræ ſcilicet Soſtratæ & filiæ herili:ideſt filiæ ex hæra mea quæ nunc partui proxima
eſt ex opere eſchini. Veh interiectio execrantis quæ iũgitur datiuo. Veh mihi miſero ideſt ego miſer ſum ma/
Circũual/lare ledictus & infœlix.tot res malæ ſcilicet circũuallant:ideſt circundant circumueniunt nos ſcilicet tanq̃ inimi/
ca acies quæ uallo circũdat aut ſtipat ſe circa hoſtes:aut circunuenit & circumcludit uallo ipſos hoſtes ne poſ
ſint aufugere.ergo circũuallant.i.uel ſe muniũt aduerſum nos uel nos circũueniũt nobis moleſtiã inferẽtes.
Emergi repẽte.i.ſubito.unde.i.a quibus rebus nõ poteſt emergi capiẽdo impſonaliter.i.a nobis euadi non põt ſeu
erũpi ut locutio intelligatur imperſonaliter.ita ꝙ emergi ſit infinitiuus huius uerbi ipſonalis emergit̃ emer/
gebatur. Donatus tamẽ uult emergi eſſe infinitiuũ ab emergor eris deponenti ut ſit ſenſus.unde:ideſt a quib⁹
rebus nullus noſtrum poteſt emergi:ideſt erumpere.res aũt ſunt hæ.uis:ideſt uiolentia illata puellæ.egeſtas.i.
Solitudo neceſſitas.inopia ipſius puellæ.iniuſticia:ideſt malum iudicium huius temporis. Solitudo:ideſt deſertio ſeu
derelictio a defenſoribus:quaſi dicat erit ſolitudo puellæ a defenſoribus propterea ꝙ inops ẽ nec habet unde
conducat operas aduocatoꝝ.infamia.i.ignominia ab his qui credũt puellã eſſe ſtupratã ꝑcio.hoccine.i.utrũ
hoc ſæculũ eſt ſup.tale uel tales ſunt hoies huius ſæculi.i.huius durationis hoium huius ætatis hui⁹ tẽpeſtatis.
O ſcelera

DONA. ℭHoccine ſæculum. ℭO ſcelera:o genera ſacrilega:o hoie ipurũ. Moris eſt. nimis dolẽtibus icu
ſare alia ex aliis. Virg. Cũ complexa ſui corpus miſerabile nati: Atq; deos atq; aſtra uocat crudelia mater: & quẽ Virgilius
nõ incuſaui demens.ho.q.d. ℭO hoiem impurũ eſchinũ.ſ.& hoc нѳικοσ.nam ſemp ultimũ ponimus eum
cui maxime iraſcimur.ut in andria. Poſt accuſatum ſocerũ uituperatã & ſpõſam. Nã qd ego dicã de pr̃e: & in
phormione. Ita ne tandem uxorẽ duxit.ſ.ſ.& poſt multa facinus audax. O Geta monitor unde illa uix tandẽ
inquit. ℭVideo timidũ & properantẽ getã. Timidum ꝑturbatũ nõ eni timet ſed dolet: Sic Plau. in bacchidi/ Timidus
bus. Nam ut ex mari timido. ℭQuem neq; fi/ Plautus
des neq; iuſiurandũ:ordo eſt:hoiem ipurũ quẽ
neq; fides neq; iuſiurandũ exaggerat crimẽ ad/
miſſũ. ℭQuẽ neq;.ſ.qa ꝓmiſit. Neq; iuſiurãdũ:
quia iurauit. Neq; miſericordia: qa uim intulit
Neq; illũ ſcd̃m parelcõ. nã abũdat illũ. Vt Nunc
dextera ingeminãs ictũ nunc ille ſiniſtrũ.& eius
uidelicet miſericordia quam amauit. ℭNeq; re
preſſit.ne auderet. Neq; reflexit: ne faceret. & ſic
hoc dictum eſt:ut Virg. Nũc fletu ingemuit. n. Virgilius
n.l.ſ.o.d.a.m.a.e.&c.ſ.non potuit reprimi ne fa
ceret ſaltem: ut in peccando eẽt minor debuit
cõmoueri: ſed melius quod ſupra. ℭNeq; qd̃
partus inſtabat prope: Nõ enim
addidit mariti ſed patri ſcelus. ℭQuid miſeræ:
deeſt ei. ℭIndigne.ipie. crudeliter: ut Virgilius. Indigne

O ſcelera:o genera ſacrilega: o hominem impurũ.
So. me miſeram quidnam eſt ꝙ ſic uideo timidum
Et ꝓperãtẽ getã. Ge. quẽ neq; fides:neq; iuſiurãdũ
Neq; ulla miſericordia repreſſit:neq; reflexit:
Neq; ꝙ partus inſtabat prope: qui miſere indigne
Per uim uitium obtulerat. So. nõ intelligo ſatis
Quæ loquitur. Ca. propius obſecro accedamus
Soſtrata. Ge. ah me miſerum uix ſum cõpos animi:
Ita ardeo iracundia:nihil eſt quod malim:
Quam totam illam familiam dari mihi obuiam:
Vt ego irã hãc in eos euomã omnẽ:dũ ægritudo

Quæ tã digna.ſ.ſ. ℭNõ itelligo.ad hoc ſoſtrata ignotãs iducit̃:ut malo nũcio repente feriat̃:& quia oportuit
ipſam priorẽ loq p̃ns loquit̃. Quæ aũt nõ eſt ꝑdenda tã ſuauis dolentis ad iraſcentẽ:iccirco
nõ audit Geta conſeruus:ne ob illa loquit̃ deſinat. ℭSatis quæ loquit̃: iccirco ne audit eã ſeruus: nec uidetur
ab eo ſoſtrata. ℭVix ſum compos animi.aut uix tandẽ:aut uix non. Vt Carcer uix carcere dignus. ℭCõpos ani Compos
mi.i.cõpetentis animi:uel ſani animi:cui cõtrariũ eſt impos animi. Saluſt. neq; animo neq; lingua ſatis cõpe/ Impos
terẽ:cũ de amente ſeptimo loqueret̃. Alii cõpotem animi cõpoſitum animũ intelligunt. ℭQuã illam totam Saluſtius
familiã:hic nũc tã culpa familiæ q̃ ſcelus eſchini oñditur.pp quẽ oẽs cruciãdi ſunt. ℭIrã hãc.hãc iterdũ ꝓ q̃lita
te interdũ ꝓ quantitate accipimus:iterdũ ꝓ utroq;. Vt Tuaq; hãc animã effundet̃ dextera. Et Hũc ego te euryale Virgilius
aſpicio.ſed nunc pro utroq; hanc dixit:ut Saluſtius.deſcripto celtiberi ait. Hanc igitur redarguit Tarquinus. Saluſtius
GVIDO O ſcelera exclamatio:ideſt miror tot ſcelera & flagitia eſſe hac tẽpeſtate.o genera hominũ.ſ.ſacri
lega.i.nefaria & ipia ideſt dico talia genera hominũ qui talia agunt eſſe ſacrilega. o hominẽ.ſ. eſchinũ ipurũ: Im/
ideſt fœdum:turpem:inhoneſtum:uel impium.i.iniuſtum erga deum ꝗ deũ ante oculos nõ ꝓponit: hoc pur⁹
eſt dico hominem illum eſſe turpẽ & inhoneſtum. So. me miſeram exclamatio eſt interiectiõis uice fungẽs
quaſi dicat ſupple me infœlicem & mihi imminere aliquid miſeriæ. quid ẽ quod.i. ꝓpter quod uideo Getã
ſeruum ſic timidum.i.perturbatũ & ſic ꝓperantem:ideſt feſtinantẽ. Ge. Geta ſoſtratæ exclamationẽ non audi
uit:ideo pergit in ſermone ſuo.& ideo ſic iunge cum illo quod dixerat o hominem impurum quem ſcilicet
Eſchinum neq; fides:ideſt promiſſio facta:neq; iuſiurandum quo iurauit ſe ducturum eam: neq; miſericor/
dia ideſt compaſſio:aut ꝙ ei uim intulit:aut ꝙ eam amauit & illi probro fuit. Quæ ergo illum abũdat illum:
neq; fides&c. non repræſſit:ideſt non cohibuit ne auderet id moliri:neq; reflexit ideſt reuocauit retraxit:ne Reprimer
id faceret grãde facinus:neq; id repræſſit eum quod debebat deterrere eum ab eo faciendo:uidelicet ꝙ partus Reflecter
eius puellæ inſtabat ideſt imminebat:futur⁹ erat ꝓpe ſeu appropinquabat cui puellæ miſeræ: ideſt quæ miſe/
ra fuit propter illud uitium.ipſe Eſchinus obtulerat ipſi inuite.ſ.uitium ideſt ſtuprum.per uim: ideſt per uiolẽ
tiam.indigne:ideſt impie & crudeliter.alii codices loco cui habent qui:ſed tunc eſt intelligendum.qui Eſchi Indigne
nus obtulerat ei ſupple miſeræ &c. So. non ſatis itelligo.quæ:ideſt quas res uel quæ uerba loquatur. Can. o So
ſtrata obſecro ꝙ ſupple accedamus:ideſt adeamus propius a prope comparatiuum aduerbium ideſt ꝓpin/
quius proximus. Interdum enim proximus fungitur uice poſitiui & comparationem habet. Geta ah interie/
ctio dolentis me miſerum:ideſt dico uel fateor:quaſi dicat ſum bene miſer.uix:ideſt quaſi non ſum compos Compos
animi:ideſt ſanæ mentis ſeu ſani animi.ſicut dicimus compos mentis pro ſanæ mentis:uel compotentis ani animi
mi ſeu compoſiti animi:ut alii uolunt quæ omnia ferme in idem recidunt. Eius aũt contrarium eſt ipos ani Impos
mi uel non ſanæ mentis.uel impotentis & incompoſiti animi:uel qui ſuo animo nõ potitur.ut ſunt iracũdi:
qui ueheměti appetitui nequeũt moderari:& iõ nõ ſunt cõpotes ai uel ſui.i.non potiũt̃ arbitratu ſuo uel ſeipſis
uel ſuis ais. Cõpos ẽt iuenit̃ iũgi ablatiuo. Salu. Neq; aio neq; ligua ſatis cõpos. Vix ergo ſũ cõpos ai.ita.i.adeo
ardeo.i.uror:incẽdor.iracũdia.i.ai ꝑturbatiõe & ſanguinis ebulitione. Nihil ẽ qd̃ malũ.i.potius cupiã q̃ illã to
tã familiã a q̃ ducit originẽ Eſ.& ipm̃ Eſ.ſimul q eſt de illa familia dari obuiã mihi.i.occurrere mihi ut euomã
i.eiiciã hãc oẽm irã. i. qd̃ uulgo dici ſolet.ut de iraſcar i eos q ſt de illa familia. dũ.i.q̃diu. hæc ægritudo.i. hæc
mẽtis meæ iracũdia. Nã ægritudo mẽtis ẽ ipſius ꝑturbatio & cõmotio dũ inq̃ hæc ægritudo ẽ recens.i.noua.

VNiVERSIDAD D SALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

Hæc eſt recens. ſatis mihi id habeam ſupplicii:
Dum illos ulciſcar modo: ſeni animum primum
Extinguerem ipſi: quid illud produxit ſcelus:
Tum aũt ſyrum impulſorem: uah quibus illum
Lacerarem modis: ſublimẽ medium arriperem:
Et capite primum in terram ſtatuerem:
Vt cerebro diſpergat uiam, adoleſcẽti ipſi
Eriperem oculos, poſthac præcipitem darem:
Cæteros raperem ruerem: agerem: tunderem: &
Proſternerem, ſed ceſſo herã hoc malo
Impartiri propere: So, reuocemus, geta hem.
Ge. hem quiſqs es: ſine me. So. ego ſum ſoſtrata.
Ge. ubi ea eſt, te ipſam quærito & te expecto
Oppido opportune te obtuliſti obuiam hera.

DONA. ¶ Satis id mihi habeam ſupplicii. Moraliter loquitur: nã ſe cũ quiſqꝫ ſibi iraſcitur: uidet fortis tãq
Virgilius plus qui audet. ¶ Dũ illos ulciſcar modo. uerũ eſt hãc eſſe uindictã q̃ ex recentis uitii flagitiis ꝓperat. Sic. Vir.
Te turne. ſ. c. n. q. ¶ Seni animũ primũ extinguerẽ: bene extinguerẽ. qa ignis eſt. Igneus eſt olim uigor & cæle-
ſtis origo: & primũ addidit ꝙ ordinẽ ſignificat: ſic. n. adiicit cũ multa ſubiiciẽda mõſtrant: ut cui fracta prius
crura brachiaqꝫ. ¶ Vitiũ in eſchinũ totũ ꝓmouẽs oñdit: et ꝑ aliena ſupplicia maxĩe ꝑ ſyrũ ipulſorẽ cãæ pœnæ.
¶ Vah quibus illũ lacerarẽ modis. hic uoluntas imodica oñditur pœnã promeritoris poſcentis. Et nota cum
ſyrũ dixerit: addidiſſe nutus de ſupcilio. ¶ Illum
ſublimẽ. iſta pœna. ¶ Statuerẽ ut cerebro diſper-
gat uiam. & cerebrum & uia diſpergi põt: ideo
Virgilius uidetur ambiguũ. ut apud Virgi. Enſemqꝫ. c. ſ. ſ.
parqꝫ. m. Aliter enim dicitur. Spargite humum
foliis. Aliter. Sparſerat & latices ſimulatos fon-
tis auerni. ¶ Adoleſcẽti ipſi eriperẽ oculos. bene
oculos. amoris indices adiutoreſqꝫ flagitii.
¶ Poſt hac precipitẽ darem. grauior pœna cæci-
Ruere tatis: non præuidere quo cadas. ¶ Cæteros rue-
Saluſtius rem. ruerẽ actiuam uim habet. Salu. in ſecundo.
Ictu eoꝝ qui in flumie ruebãt necabantur. Rue-
re. n. eſt toto corpe uti ad impellendũ qd faciũt
qui ipſi ꝓcipites alios ꝓſternunt: inde ſues rue-
Virgilius re dicuntur. Virg. Ipſe ruit: denteſqꝫ ſabellicus. e.
Horatius ſ. & Horatius. Hanc rabioſa fugit canis ac lutu-
lenta ruit ſus. ¶ Tunderem & proſternerem. ui-
Agere de q̃ fortis ſibi uideat q dolet & iraſcitur. ¶ Age-
Virgilius rem. proſequerer: promouerem: Vir. Curſu pa-
rãt iſta. g. & agit uentos: ideſt nimia celeritate ꝓ-
ſequitur ut pene occupat præuenitqꝫ. ¶ Ego ſum ſoſtrata. hæc ideo inducitur: ut ueriſimile ſit ſupra nõ uiſam
ſoſtratam: quando etiã uix nunc agnoſcitur ab irato. ¶ Te ipſam expecto. incerta diſtinctio. utrum te expecto
oppido opportune ſit dicendum. An expectare ſit impatienter cupere. & ſine præſcriptione temporis ſpeta-
re iuxta certum tempus. ¶ Vnde apparet at te expecto: quia per ſe nimium eſt non eſſe iungendum oppido.

GVIDO. Nam paulatim lapſu tẽporis efferueſcit ira quæ cũ recens eſſet erat uehemẽtiſſima. habeã ſatis id
ſupplicii. i. illud ſuppliciũ mihi. hoc eſt illud ſuppliciũ ſatis ſit ſeu ſufficiat mihi: uel ſufficiens mihi habebo de
eis ſupplicium dũmodo ulciſcar. i. dũmodo puniam uel uindicem illos de illa familia mihi inuiſa. Primum
ideſt in primis extinguerem animã ſeni. i. ſuffocarem ſenẽ. & dixit extinguerem propterea ꝙ ab antiquis pu-
tabatur anima eſſe ignis qui extingui ꝓcipue dicitur. Primũ ergo extinguerem animã ipſi ſeni demeæ qui pro-
Producere duxit. i. genuit illud ſcelus. i. illum ſceleroſum filium autẽ. i. ſed. tum. i. deinde uah quibus modis. q. d. acerbis
aſperis lacerarem. i. dilaniarem Syrum ſeruum impulſorem. i. ſuaſorem uehementem qui non ſolum uidea-
ſuadere ſed etiam impellere. Vbi hæc interiectio uah (quæ ſæpius eſt irridentis) hic oſtendit uehementiã affe-
Atripere ctus in ſyrum & uoluntatem immodicam. arriperem: ideſt celeriter & cum impetu caperem eum medium. i.
per medium corporis. ſublimen: ideſt in altum ſublimatum ut caderet grauius. & ſtatuerem: ideſt proſterne-
Capite pri- rem uel immitterem in terram. primum aduerbium: ideſt primo. capite: ideſt ꝑ caput. deinde reliquo corpo-
mum re ſequente quaſi dicat præcipitem cum darem capite primum in terra ſtatuto. ut diſpgat: ideſt in diuerſis par-
Diſpergere tibus ſpargat ſeu perfundat uiam. ſ. cerebro: ideſt effuſione ſanguinis e ſuo capite prodeuntis. uel effuſiõe ipſius
cerebri. Poſſet etiã forſitã dici diſpergat uiã: ideſt diffindat uiam & faciat foueam in uia percuſſiõe capitis ſui:
Eripere quæ foſſa fieret diſpergendo terram huc & illuc. eriperẽ. i. eruerem: effoderẽ: extraherẽ oculos ipſi adoleſcenti
ſcilicet eſchino quibus amore puellæ captus eſt. poſthac. i. poſtea poſt illud factum darem eũ ꝓcipitẽ. i. ꝓcipita-
Ruere rẽ: deiicerem eũ ab aliquo editiore loco: qd facile eſſet factu erutis oculis. ruerem: ideſt cum impetu ꝓſterne-
rem: impellerem cæteros de illa familia. ruere hic habet actiuam ſignificationem: ſignificatqꝫ toto corpore uti
Tundere ad impellendũ. quod faciunt qui ꝓcipites alios proſternunt. Tunderem. i. contererem fabroꝝ more qui mal-
leis tũdũt ſæpe incudẽ ictus repetẽtes. agerẽ. i. agitarẽ: uerſarem: uolutarẽ nimia celeritate ꝓſequerer atqꝫ ꝓmo-
uerẽ. raperẽ. i. raptim ac ꝓpetanter illos cõpræhẽderẽ. ꝓſternerẽ. i. deturbarẽ in terrã deiicerẽ. ſed ceſſo. i. deſiſto
iſta icaſſũ minitari. malo. i. potius uolo ipartire. i. ꝑticipẽ facere herã meã ſoſtratã. hoc. i. hac re infauſta ac ifœ-
Imptio licẽ. Dicimus. n. imptio tibi cõſilia mea: & ipartio te conſiliis meis. i. tibi cõmunico mea cõſilia. Malo inq̃ im-
tibi partire eã ꝓpe. i. ꝓpanter: feſtinãter. Deide icipit domũ uerſus ire. So. reuocem⁹. eũ. ſ. Deide uocat eũ ſuo noie
cõſilia & Ge. hẽ. ubi hẽ uocãtis ẽ aduerbiũ ſeu mauis iteriectio. Cũ. n. aliquẽ uocamus eminus poſitũ dicim⁹. Ioã. hau.
te cõſiliis Ge. Quiſqs es. i. qcũqꝫ ſis. ſine. i. pmitte me ire ad ipartiẽdã herã hoc malo euẽtu. & hoc dicit nondũ ea aiaduer-
Oppido ſa. So. ego ſũ ſoſtrata. Ge. ubi ẽ ea ſoſtrata. q̃ cognita ſubdit q̃rito teipſam. expecto te. o hera obtuliſti te obuiam
pro ualde aduerbium. i. in occurſum mihi. oppido. i. ualde aduerbiũ intendendi. oppido. opportune: ideſt ualde apte.
So. qd eſt:

So. quid eſt: quid trepidas: Ge. hei mihi. So. quid
Feſtinas mi geta: animũ recipe. Ge. prorſus.
So. quid iſtuc prorſus ergo eſt: Ge. perimus: actũ eſt.
So. eloquere ergo obſecro quid ſiet. Ge. iam. So. qd
Iam geta. Ge. eſchinus. So. quid is ergo: Ge. alienus
A noſtra familia. So. hem perii: quare:
Ge. amare occœpit aliã. So. ue miſeræ mihi
Ge. neqꝫ id occulte fert a lenone ipſus
Palam eripuit. So. ſcis ne hoc certo:
G. certe hiſce oculis egomet uidi ſoſtrata. So. ah
Ah me miſeram. quid credas iam: aut cui credas:
Noſtrum eſchinum noſtrã uitã oĩum: i quo nr̃æ ſpes

DONA. ¶ Quid feſtinas mi geta: Probus aſſignat hoc ſoſtratæ. Aſper nõ uult ad oia ſeruum reſpõdere ſed
nutricem putat hoc loqui. ¶ Quid feſtinas. perturbatus & cõmotus dixit prorſus acta cõmota feſſo: anhelanti
ob perturbationem & contenſum curſum. ¶ Animũ recipe. quod in lectione geſtu oſtendit minime potu-
it id ex uerbis ſoſtratæ oſtenditur in geta. Nam ideo dicitur animum recipe: quia ille pro anhelitu crebriora
uerba cõtinuare non poſſit. Perimus. actum eſt: Iam bina uerba aguntur. ¶ Perimus actũ eſt: uerba ſunt deſpe-
rationis. Nam actum eſt dicitur in ea re de qua iam lata ſit ſnia. ¶ Eloquere obſecro te: bene eloquere. nam co-
natur tantum quod nec explicatur: nec intel-
ligitur cui uitio contraria uirtus eſt eloquen-
tia: iam plus hic geſtu q̃ dictu agitur: qui ut ſu-
pra diximus: & laſſus eſt qui nunciat: & itegra-
tur dolor nuncii. quum apud illam loqui-
tur ad quã maxime calamitas ꝑtinet quod do-
lore: uox plerumqꝫ ſubtrahitur atqꝫ ſingultus
& ſimul dat ſignum perditarũ reꝝ. ¶ Ve mihi
miſeræ. interponitur mulieris affectus nouo
nuncio. ¶ Amare occœpit aliam peius ẽ ama-
re occœpit: q̃ amat. Nam i eo quod dicit oc-
cœpit: argumenta mali metuenda ſignificat. ut
in principiis quæ actum reſpiciunt nõ ſtatim
munitionẽ inſpectant. & occipit magnum fa-
cinus dixit. ¶ A lenone ipſus eripuit. ſic nunci-
at ut ultima peiora ſint: & his argumentis uult
probare: ꝙ imodice amauit eſchinus qui plus
quam uirginẽ: idipſum quod pudor nec ho-
ſtatur nec conſulit amat. Quis autẽ magis potuit impudens eſſe. q̃ qui poſt honeſtum amorem ab lenone
amet hoc etenim ſignat meretricem. Ergo non honeſtum: ſed ab lenone non per aliũ ſed ipſus nec emit: aut
abduxit: ſed ob impacientiam ualde amantis eripuit. ¶ Neqꝫ id occulte. ut qui celaret factum tanquã ſatiſfa-
cturus uxori uideret ſed palam. ¶ Sciſne hoc certo: magnis malis nõ ſtatim creditur. Hoc ergo ex dolore di-
xit. ꝙ ſtupet audiens: non quia nõ habet fidem. ¶ Hiſce oculis Aſſeuerãtis. ¶ Ah ah interiectio
eſt flentis. ¶ Me miſeram quid iam credas: mira affectio. Nam lachryme nõ ſinũt finire ſenſum. Quid credas
aut cui credas: fides aut pſonæ qualitate ſeruatur ſi grauis pſona eſt cui credatur. aut ipſius rei qualitate ſi ea res
creditur in quã fallere cui credit: aut non poteſt: aut non debet. hic ergo mire in utroqꝫ iã fidem dixit nullam
eẽ & in perſona & in re: quod Virgilius tranſtulit breuiſqꝫ dixit. Nuſquam tuta fides. hoc ẽ nec i re nec in p- Virgilius
ſona. Et hic ipe in Heauton. ¶ Proh iuppiter ubi nam ẽ fides: ¶ Noſtrum eſchinũ: noſtrã uitã. ἐκλειπτικος
omnia: quia fletus impedit uerba: deeſt autem hoc feciſſe: uel quod tale eſt.

GVIDO So. quid eſt. quid: ideſt cur uel propter quid trepidas: ideſt times ſeu timorem præ te fers: neqꝫ ti-
bi ſatis cõſtat quinimo iceſſus tuus modo citus: modo tardus more perturbati & animo agitati. Ge. hei mi-
hi: ideſt doleo. dolor mihi ineſt: afficior dolore: pertẽtat dolor pectus. So. o mi geta quid: ideſt cur feſtinas. i.
cur es ita cõmotus & ꝑturbatus & anhelans more feſtinãtis uſqꝫ adeo ut crebriora uerba cõtinuare nõ poſſis
præ anhelitu nimio & ꝓpterea recipe. i. reſume reuoca animũ & incipe ſpirare neqꝫ ita animo cadas. Ge. Pror-
ſus. i. omnino perimus ſcilicet quod ſequit: ſed illud proſequi nõ potuit præ anhelitu nimio. So. ergo qd
iſtud prorſus eſt: ideſt ſibi uult quid uis dicere prorſus eſſe. Ge. prorſus perimus: ideſt perditi ſumus. actũ eſt.
uerba hæc ſunt deſperationis. Nam actũ eſt dicitur in ea re de qua ſit iam lata ſententia. So. obſecro te eloque- Actum eſt
re: ideſt bono ſermone & tali ut intelligatis: detege quid ſit illud propter quod es ita turbatus. Ge. anhelãs ge- Eloqui
ta & ſingultus emittens dicit. iam: ideſt ſtatim eloquar. So. o geta quid dicis ſupple iam te facturum. uel quare
dicis iam: nihil aliud addens ſe impeditus ſingultibus crebris. Ge. eſchinus eſt alienus &c. ut poſtea ſequitur
ſed ſuſpirio interpellatus dumtaxat dixit eſchinus. So. ergo qd is eſchinus fecit ſupple. Ge. iunge nunc cũ eſ-
chinus quod ſolum dixerat ſic. Eſchinus ẽ alienus: ideſt remotus & alienatus a noſtra familia: ita ut quẽ ſpe-
rabamus futurum tibi generum ita de familia nunc alienatum a filia tua cernimus. So. hem dolentis interie-
ctio. perii: ideſt perdita ſum. quare eſt ſup. alienus. Ge. occœpit. i. incœpit amare aliã puellam. So. Veh mihi mi-
ſeræ. i. ego miſera ſum maledicta & infœlix prorſus ita ut uidear eẽ maledicta a deo. Ge. neqꝫ fert occulte: ideſt
nõ cælat id ſcilicet ſe amare aliam. Ipſus pro ipſe eripuit: ideſt abduxit abſtulit palam: ideſt manifeſte a lenone
ideſt turpi uiro puellarum redemptore. So. ne: ideſt utrũ ſcis hoc certo aduerbium: ideſt quod dici ſolet. om-
nino pro uero. Ge. certe o Soſtrata egomet uidi hiſce oculis. hoc ponitur maioris aſſeuerationis gr̃a. So. ah.
ah (interiectio ẽ flentis) me miſeram: ideſt dico uel fateor me infœlicem. Iam nunc quid credas: ideſt cui ſer-
moni adhæreas nũc: uel cui rei acqeſcas iã: cui homini ſupple credas: ideſt confidas. Eſt ne uerũ ſup noſtrũ eſ-
chinũ ita familiarẽ exiſtẽtẽ noſtrã omniũ uitã. i. noſtrã uitæ futuræ ſpẽ: uel ita charũ ut eſt nobis chara uita. Eſt
ne ergo uerũ illũ feciſſe talia ſup. ẽ. n. eclypticus ſermo aptus ꝑturbatis in quo eſchio nr̃æ ſpes. i. expectatiõ

VNIVERSIDAD D SALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

Situ DONA.¶Sitæ erãt.ſite poſitæ.nã ſitũ ẽ qcqd in loco ſuo poſitũ nõ euertit̃.Qui ſe in ſuo gremio poſituꝝ
puerũ.puerũ dixit ſi puer naſceret̃:nõ qa marẽ naſci diuinabat:diuinabat ad uotũ ergo cupictis retulit puerũ
nõ qa neceſſe eẽt marẽ naſci:& hæc oĩa magno ſtupore dicunt ad exaggerãdã pfidiã illius cui credit̃ & dolo
Virgilius rẽ eorũ qui crediderũt.Hera lachrymas mitte ac potius ad hãc rẽ quod opus ẽ Hinc Vir.¶Nõ lachrymis.h.t.
Porro e.ſ.i.ſentit aũt nõ lachrymis agendũ:ubi cõſilio opus eſt.¶Porro pſpice.porro in reliquũ deinde uel in futu
rũ porro.n.ordinis & tẽporis aduerbiũ eſt nõ cõiunctio.¶An mi homo ſanus ne es:hoc ex perſona nutricis
legendũ eſt illa.n.diſſimulandã rẽ putat.¶Mi
p meus.¶An pferendũ hoc tibi uidet̃ tua fa
ma & gnatæ uita.ſ.tibi enim crimini erit uitia
tã eſſe filiã.illi ẽt oberit:& utrũ uitã ſalutẽ dicit.
Indubiũ ¶In dubiũ.i periculũ.¶Fateat̃ uitiaſſe filiam.
& cõplexio diſpleuros oratoria ĩ qua qđ ſenſe
ris tollis cogeriſqꝫ:qđ ex altera pare ſit hoc ẽ cõ
ticere.¶Qua propter quoquo pacto.cõgrue
& p pſona & p muliere hoc dictum eſt:eãqꝫ
in malis conſtantem eſſe demõſtratur.¶Nõ
faciã.non faciam dixit p nõ tacebo:quaſi tace
re aliquã actionem habeat:ſed moralis ſignifi
catio eſt & cõmunis oĩbus ſicut aduocatũ di
cimus male feciſſe cũ tacuerit.¶Peiores res in
loco eſſe nõ pot.ſatis argute poeta inter getam
& ſoſtratã ſententias ex perturbatione facit:qñ
in quo nunc iſta eſſet cauſa nihil timendum.
¶Primum indotata eſt ratio ſubiecta eſt quũ
& indotatam pauperem modo dicit.
GVIDO & noſtræ omnes opes.i.noſtræ
Situ facultates erãt ſitæ.i.poſitæ collocatæ.Nã ſitũ
eſt quicquid in loco ſuo poſitũ non euertitur
qui.ſ.eſchinus iurabat ſe nunq̃ uicturũ unum
diẽ ſine hac.i.ſine filia noſtra.qui eſchinus di

Opeſqꝫ oẽs ſitæ erãt:qui ſine hac iurabat ſeſe unum
Nunq̃ uicturũ diẽ q ſe ĩ ſuo gremio poſiturum puerũ
Dicebat:patrẽ ita obſecraturũ ut liceret ſibi hãc
In uxorẽ ducere.Ge.hera lachrymas omitte:ac
Potius quod ad hãc rem opus eſt porro proſpice:
Patiamur ne:an narremus cuipiã?So.an mi homo
Sanus ne es?an hoc proferendũ tibi uidet̃ eẽ uſqꝫ?
Ge.mihi quidẽ nõ placet.iã primũ quidẽ illũ alienũ
Animo a nobis eſſe res ipſa ĩdicat:nũc ſi hæc palam
Proferemus:ille inficias ibit:ſat ſcio:tua fama
Et gnatæ uita in dubiũ ueniet:tum ſi maxime fateatur
Cum amet aliã nõ ẽ utile hãc illi dare:quapropter
Quoquo pacto tacito eſt opus.So.ah.minime
Gentium:nõ faciã.G.qd ais?So.proferã.Ge.hẽ mea
Soſtrata uide quam rem agas.So.peiore in loco
Non poteſt res eſſe:q̃ in quo nũc ſita eſt.primũ
Indotata eſt:tum præterea quæ ſecunda dos ei erat

cebat ſe poſiturum puerum cuius partus iminet in gremio ſuo.i.ſupra genua ſua more matrũ qui inquam di
Obſecrat̃ cebat ſe obſecraturum.i.rogaturum obnixe patrem ita.ut.i.ꝙ liceret ſibi ducere hanc filiam meam uxorem
i.in uxorẽ.Dicimus enĩ duxi filiã illã uxorẽ:uel duxi ĩ uxorẽ.Ge.o hera.i.o tu domina ſoſtrata mitte.i.dimitte
lachrymas .i.noli flere amplius ac potius conſule.i.conſilio proſpice ſeu puide.porro:ideſt in reliquum in
Porro p futurum:deide.nã porro hic eſt temporis aut ordinis aduerbium:non coniunctio.Conſule ergo de eo ſup
deinceps ple.quod eſt opus.i.quod eſt neceſſariũ ad hãc rẽ uel cõſule in reliquũ quod.ſ.cõſilio prouidere in reliquũ ẽ
opus.i.neceſſariũ ad hãc rẽ.Sentit autẽ nõ lachrymis eſſe agendũ ubi cõſilio opus eſt.Deinde iterrogat geta
ne.i.utrũ patiamur.i.feramus æquo aĩo an narremus cuipiã.i.alicui hoc qđ nobis factũ ẽ ab eſchino.uel pot
iungi cũ præcedente ſic porro.i.deinde cõſule.i.conſulta delibera.ne:ideſt utrũ patiamur an narremus cuipi
am.i.alicui.Deinde ſubiũge qđ.ſ.cõſulere an patiamur an narremus cuipiã eſt opus ad hanc rẽ.Can.au au inter
iectio indignãtis.o mi homo ne.i.utrũ ſanus es.i.mẽtis cõpos.an.i.utrũ hoc factũ.ſ.eſchini uidet̃ tibi eẽ pfe
rendum.i.diuulgandũ.uſq̃.i.ĩ aliquo loco.Ge.qdẽ.i.certe.nõ placet mihi.i.nõ eſt mea ſnia ut uſq̃ pferat̃.iam
i.nũc primũ.i.in primis.res ipſa.i.ipſe effectus indicat.i.pdit manifeſtat illum eſchinum eẽ alieno animo.i.ha
bere animũ alienũ.i.alienatum a nobis.nunc ſi proferemus palam:ideſt ſi publicamus hoc ſtuprum ſcilicet
puellæ.Ille eſchinus inficias ibit.i.negabit ſat ſcio.i.nõ dubito & ſatis perſpicio ꝙ negabit.tua fama.i.tuũ no
mẽ & uita gnatæ.i.ſalus filiæ tuæ quæ iã parturit & ita ſi hoc reſciuerit eſſe publicatum dolore perculſa pote
rit extremum claudere diem.tua ergo fama & uita gnatæ ueniet in dubium.i.in periculum.Tum.i.deinde ſi
maxime fateat̃.i.ſi aſſertiue ut dicunt confiteatur ſtupraſſe filiam.nõ ẽ utile hanc.ſ.filiam tuam dari illi nuptui
cum amet aliam ab ea:& ita non poſſet bene uiuere cũ eo qui amore alterius teneat̃.Quapropter ideſt qua
Tacito obrem opus eſt tacito.i.tacere.uel celato.i.celare.ut Saluſtius.Priuſq̃ incipias conſulto & ubi conſuleris
Saluſtius mature facto opus eſt.opus eſt igitur celare quoquo pacto.i.quocunqꝫ modo celari poſſit.So.ah iteriectio
Minime dolentis.minime gentium:ideſt nullatenus opus eſt inquam tacere.ubi gentium genitiuus ponitur cũ mi
gentium nime non neceſſitate ſignificatiõis:ſed ornatus gr̃a & ſonoritatis.ut etiã dicimus nuſq̃ gentiũ terrarũ locorũ
Deinde ſubdit nõ faciã.i.nõ tacebo.Ge.qd ais:So.pferã.i.diuulgabo facinus uitii.Et iõ qđ prius dicebat̃ au
mi hõ ſanus es.Dona.uult ex perſona nutricis legẽdũ eẽ.q̃ rẽ diſſimulandã putat.Ge.hẽ interiectio dolẽtis o
mea hera.ſ.ſoſtrata.uide.i.diligenter cõſidera quã rẽ agas.i.qd facias.So.res nõ põt eẽ peiore loco.i.ĩ peiore
ſtatu q̃ ĩ quo loco.i.ſtatu nũc ẽ ſita.i.poſita cõſtituta collocata.q.d.peius accidere nõ põt q̃ iã acciderit.Primũ
i.in primis ipſa eſt indotata.i.ſine dote.Tum.i.deinde pterea.i.inſup dos q̃ erat ei ſecũda uidelicet uirginitas.

Periit:pro

DONA.¶Tum quæ ſecũda dos ei erat.uidelicet.dari pro uirgine nuptum & ĩcerta diſtinctio ẽ:eteni erat
bis ſubaudiendũ.dari aũt nuptũ nõ põt iungendũ:ſed pro uirgine dari nuptũ diſtinguẽdũ ẽ.ut pro uirgine.i.
uirgo ut nũc plane ẽ p noua:ideſt noua:hæc ergo nec uirgo nec p uirgine nubere põt:nõ uirgo:qa uitiata ẽ
nec p uirgine quia res diffamata ẽ.¶Sin inficias ibit.ſi negabit.¶Teſtis ẽ mecũ annulus.locutio hæc ſic capi
enda eſt:hoc ẽ annulus pro me teſtis:uel ſic.Annulus mecũ teſtes ſumus.ſed melius quod ſupra.¶Poſtrẽo
quando ego conſcia mihi ſum.quando pro quoniam.uel quando p quidẽ.¶Neqꝫ rẽ ullã.hoc eſt internũ Quando
ciũ:pactũ donũ:aut pmiſſũ:& bñ totũ execrat̃
ue dixit ut alii facinore abhorreãt.¶Illã filiã.ſ.
experiar.apud iudices agã.¶Quid iſtuc:uerbũ
ẽ ægre cõſentiẽtis.q.d.qd reſiſtã.¶Accedo ut
melius dicas.i.ut cõſentiã ueluti meliꝰ potens
ſis dicere.¶Quãtũ potes.i.cito abi.¶Atqꝫ he
giõi.apud menãdrũ ſoſtratæ fr̃ ĩducit̃.¶Huiꝰ
filiæ ſuæ.ſ.¶Simulus.nomẽ pr̃is puellæ.dimi Simulus
nutiuũ a ſimo:uel ſimone:& nota nomẽ ĩ pal
liata fabula latine diminutiuũ.¶Simulo fuit
ſummus.an ad cognatũ.an ad amicũ refertur
An abſolute ponitur:ut ĩ Eunucho.Plurima
ſalute ſummum ſuum ĩpartit gnato.¶Et nos
coluit maxĩe.& miſerabilius coluit dictũ eſt q̃
ſi diceret colit.Vir.Per caput.h.i.p.q.p.a.ſ.Co Virgilius
lere.n.& maioribus & minoribus conuenit: Colere
ut Poſt habita coluiſſe ſamo.¶Nos.monoſyl

Periit:pro uirgine nuptum dari non poteſt:
Hoc reliquum eſt ſin inficias ibit:teſtis eſt mecum
Annulus.quẽ ipſe amiſerat:poſtremo quãdo
Ego cõſcia mihi ſum a me culpã eſſe hãc procul:
Neqꝫ præciũ neqꝫ rẽ ullã interceſſiſſe:illã aut me
Indignã geta experiar.Ge.qd iſtuc?accedo ut
Melius dicas.So.tu q̃tum potes abi:atqꝫ hegioni
Cognato huius rem oẽm narrato ordine.Ge.nã is
Noſtro ſimulo fuit ſummus:& nos coluit maxime.
Nam hercle alius nemo reſpicit nos.So.tu propera
Mea cantara:curre:obſtetricem accerſe:
Vt cum opus ſit ne in mora nobis ſiet.

labũ finit uultuoſam exprimẽs pnũciationem.¶Tũ mea cãtara triſtis.ac ſeriæ fœminæ blãdimẽtũ ẽ mea po
tius q̃ pnomẽ poſſeſſiuum deeſt enim cara:uel qd tale:quo addito pnomẽ ſtaret mea.¶Curre.mire dictum
ẽ ancillæ curre.¶Vt cũ opus ſit:ideſt cũ adeſſe cœperit partus.¶Ne in mora nobis ſiet.locutio qualis ſupra.
GVI. periit.i.pdita ẽ & cõſumpta nunq̃ reditura.Nã ait Ouidius.Leſa pudicitia deperit illa ſemel.ipã ñ pt
dari nuptũ.i.nõ põt collocari uel nubere p uirgine.i.tanq̃ uirgo cũ nõ ſit:& multo mĩus cũ erit diffamata.Di Dare
cimus dare nuptũ filiã admittere ſpectatũ dare uenũ ædes:q̃ ṽba q̃uis motũ ñ ſignificẽt eũdi de loco ad locũ nu
tñ iungunt̃ prio ſuppio.nã(ut dicũt)ĩ ſe latẽtẽ motũ obtinẽt:pterea id dicẽdi genus ab auctoribꝰ ẽ uſurpatũ. ptũ fi
Hoc reliquũ ẽ.i.reſtat.ſi ipe eſchius ibit ĩficias.i.negabit.anulus ẽ teſtis mecũ.i.uel anulus q eſt teſtis apđ me liam
uel anulus ẽ teſtis p me:aut ergo mecũ anulũ eius q teſtificabit̃.i.approbabit factũ ipm cũ uidebit̃.quẽ.ſ.anulũ Admittet̃
ipe eſchius amiſerat.Poſtrẽo deniqꝫ qñ.i.qa.ego ſũ cõſcia mihi.i.ſũ mihi ipſi teſtis & ſcio apud me hãc culpã ſpectatum
de ſtupro filiæ eẽ pcul.i.lõge a me.i.me ñ cõſenſiſſe ullo pacto:& qñ ſũ ĩquã mihi cõſcia.neqꝫ.i.nõ pciũ.iter Date ue
ceſſiſſe.i.interueniſſe neqꝫ rẽ ullã.i.neqꝫ nũciũ neqꝫ donũ neqꝫ pactũ neqꝫ pmiſſũ iterceſſiſſe.i.itercurriſſe:aut in nũ ædes
terpoſitũ eẽ.O Geta experiar.i.probabo agẽdo apud iudices illã filiã.aut experiar ĩquã illã idignã me.i.male Ibit ĩficias
reſpõdentẽ moribus meis & degenerãtem & pptererea indignã q̃ me habeat matrẽ Vel põt referri ad culpã di Mecum
cẽdo:aut exp iar.i.pbabo apu d iudices agẽdo illã culpã eſſe indignã me.i.nõ dignã q̃ imputet̃ mihi.qa di
xit iã illã culpã eẽ pcul a ſe ita ut nõ dicat̃ fuiſſe læna filiæ.Ge.qd.i.cur dicis ſup.iſtud cũ nõ ſit dicẽdũ.accedo
i.appropiquo tibi ut dicas melius.i.ſermonẽ aptiorẽ loq̃ris.So.tu getã quãtũ potes.i.cito abi.i.diſcede.atqꝫ
enarato.i.recitato ordine.i.p ordinẽ eodẽ ductu & tenore quo facta ẽ omnem rem.i.totũ factum hegiõi co
gnato huius filiæ meæ.Nã is hegio fuit ſummus amicus ſup.uel familiaris.uel ĩ magno honore habitus nr̃o
ſimulo.i.marito meo Simulus ẽ diminutiuũ(ut dicit Donatus)a ſimone uel ſimo.& coluit.i.amauit:frequẽ
tauit:ſociauit:maxĩe.i.ualde plurimũ nos.q.d.Plurimus illi nobiſcũ fuit uſus:cõſuetudo ac cõuerſatio.Ge.bñ
dicis ut id narrẽ hegioni.nam hercle.i.per herculẽ.nemo reſpicit nos:ideſt nemo præter cũ fauet nobis aut ha Reſpicere
bet curam noſtri.ut dicimus deum reſpicere nos cum noſtri miſeretur & nos non aſpernatur ſed benigne
exaudit.So.o mea cantara ideſt o nutrix mea chara:& eſt muliebre blandimentum.propera.i.accelera:curre.
accerſe.i.uade ad uocandum uel uoca:uel quod dicunt fac uenire obſtetricem.i.mulierẽ pturientibus opem
ferentẽ.ut.ne.i.ut nõ ſit nobis ĩ mora.i.ut nõ tardet cõtetur cum opus ſit eã adeſſe ſcilicet parturienti.
Bi noſtrã uitam omnium.offendimus in textu cũ his cõmẽtariis coimpreſſo.Noſtrarũ uitã omniũ
i ſed Guido recte cõfidis exemplaribus noſtrã legit.Nam latinas(aut uerius ſententia)id expoſtulat. ASCEN.
Similiter in illo quod paulopoſt ſequit̃ ubi erat in gremio ſui:fecimus in gremio ſuo:eiſdẽ de cau
ſis.Item illud au mi homo ſanus ne es:cũ Donato:ut cõmẽtarius etiã poſtea confitet̃.Cantaræ nutrici aſcri
pſimus.quæ ideo dico quoniã nos exempla ĩtegra reddituros polliciti ſumus.Illud uero.Illã aut me ĩdignã
geta expiar.Sic ĩtellige:o geta ego experiar agẽdo apud iudices:illã ſcilicet gnatã meam eẽ indignã hac contu
melia.probando uidelicet illi eẽ uim oblatam:& fidẽ datã.aut ſi nõ potero id facile probare.probauero cer
te me eſſe indignam tali cõtumelia:quæ nullo modo cõſenſeri nec cõſcia fuerim ſceleris.ut ipa declarat p uer
bũ præcedẽs.Illud nouiſſime:quod Soſtrata dicit.propera ad Getã dictum puto:& ſequentia ad nutricem.

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DO. d Iſperii:cteſiphonē audiui filiū. Hic oſ̄dit ꝙ ſeueri hoies ac recti & honeſti tēaces uel ridiculi ſunt uel odio habēt quoquo acceſſerint. Magno aūt affectu: & quaſi clamātis addidit filiū: qſi cām redderet cur dixerat diſpii. ¶Vna fuiſſe i raptiōe cū eſchio. œconomia i q oſ̄dit q̄tū cōmouebiť demea ipſa re

Raptio cōpta: cū ex pua rei ſuſpitiōe tm̄ ſe afficiat. Raptio āt ad pſonā referť. Rapia ad rē. Rapt⁹ ad ſtuprū: ſi ꝑprie uolu

Rapina m⁹ loqui. Id. m. re. bn̄ reſtat: tāq̄ iā ſūmū malū ſit eſchinū eſſe corruptū: & miſero mihi: qſi q nihil neſciat nihil

Raptus curāte mitiōe. ¶Illū ſi pt ñ dubitat uelle: & iō dicit pt. ¶Qui alicuius rei. recte. n. hoc ſupra dixit: nō frem rei da re opam ruri: eē pcū ac ſobriū. ¶Etiā eū ad ne

Abducere qtiā abduceť qſi iuitū dixit nō uocať ſed abdu

Ducere cere. ducimus. n. uolētes: ſed abducimus inui

Nequitia tos. Neqtia. n. ꝑprie libidioſa inertia dcā ē: qd

Nuge nihil qat nulliꝙ rei apta ſit. uñ & nugæ ꝙ ni hil agāt: uel ñ agēdo. ¶Vbi ego illū qrā. c. a. nō iſſe ſʒ abductū eē: qſi adhuc culpa ñ ſit illi⁹. ¶In

Ganeum ganeū ueteres ganeū meretricū tabernā dixe rūt: α π ο τ η σ γ η σ ꝙ ipſa ſit i terra: ñ ut cœnacu lo ſupius: uñ taberna qſi trabea: a ualidioribus

Suadere dcā trabib⁹: quibus ſupiora ſuſpēſa ſūt. ¶Per

Perſuadeť ſuaſit ille ipurus. ſuademus facilia: pſuademus difficilia: & ſuadere faciētis ē pſuadere pficiētis Impur⁹ ꝑ iprobo poniť apud Terētiū: & hic quoꝙ excuſata uolūtas ē cteſiphōis: cui a ma iore fratre & iprobo igeſta ſit pſuaſiōe neqtia. ¶Sed eccū ſyrū ire uideo. ire & abire & uenire

Ire abire ſignificat. ¶Ire uideo. ire ꝑueniť ut Necvo æa cidē. nec ſū lætat⁹ eūtē. ¶Atꝙ hercle hic d̄ gre ge. figura. Hic de grege illo ē. or

Ordo do uel bonorū uel maloꝝ grex dr̄: & grauiū:

Grex ut eqſter ordo. ſenatorius ordo. Etiā grex uel

Cicero bonoꝝ uel maloꝝ ē. ut Cice. In his bōis. g. o.

Quæritať al. oēs ipuri ipudicique uerſanť. ¶Queritare. i. ſtāter qrere. ¶Carnifex pro ganeo poſitum ē. ¶Non oſtendam id me uelle. ſ. ſcire ubi ſit.

Demea ſecum.

d Iſperii: cteſiphonem audiui filium una affuiſſe
In raptione cum eſchino: id miſero reſtat
Mihi mali: ſi illum poteſt qui alicuius rei eſt etiam eū
Ad nequitiam abducere: ubi ego illum quæram: credo
Abductum in ganeū aliquo: perſuaſit eſchinus ille
Impurus ſat ſcio: ſed eccum ſyrum uideo ire:
Hinc ſcibo ubi ſiet atꝙ hercle hic de grege illo eſt
Si me ſenſerit eum quæritare: nunquam dicet
Carnifex: non oſtendam me id uelle

GVI d Iſperii & c. hic oſ̄diť q̄tū demea cōmo uebiť ipa re cōperta cū ex pua rei ſuſpi tōe tm̄ ſe affligat. De. Demea ſolus hæc ſecū loquiť iquiēs diſperii. i. uariis mōis ꝑdit⁹ ſū & iſortunat⁹. audiui cteſiphonē filiū affuiſſe i raptiōe. i. i abductiōe ſeu i uiolēta ablatiōe pu ellæ una cū eſchino. Id mali. ſ. ut alter fili⁹ cor rūpať laſciuia. reſtat. i. reliquū ē mihi miſero. i. infœlici. Deide ſubdit: id mali qd̄ reſtat. ſ. ſi etiā eſchinus pōt abducere. i. iuitū deducere attrahe re ad nequitiā. i. libidinē: laſciuiā. eū illū. i. cum ipʒ. ſ. cteſiphonē q ē alicui⁹ rei. i. q alicui rei dat opam ſeu q aliqd negocii facit: aut q ē alicuius

Raptio pfeſſus ſeu artis. Raptio referť ad pſonā: rapia

Rapina ad rē: raptus ad ſtuprū. Inſup ducim⁹ uolentes

Raptus abducim⁹ iuitos. Neqtia libidinoſa iertia dicta ē ꝙ nihil qat nulliꝙ rei apta ſit. uñ & nugæ qſi nihil agāt dictæ

Duceť & ſunt. Vbi. i. in quo loco qrā illū. ſ. cteſiphonē. credo eū abductū. i. iuitū deductū: aliquo. i. in aliquo locū putati

Abduceť ganeū. i. i lupanar ſeu pſtibulū. Nā ganeū ueteres meretricū tabernā dixerūt ꝙ ipſa ſit i terra nō ut cænacula ſu

Nequitia perius. unde taberna diciť quaſi trabea a ualidioribus dicta trabibus: quibus ſuperiora ſuſpenſa ſunt. Inde

Nuge ganeo diciť ganeorum frequentator. Eſchinus ille ipurus. i. improbus perſuaſit. i. induxit eum. ſat ſcio. i. non

Ganeo dubito: facile perſpicio. Suadere eſt in actu: pſuadeť uero i effectu. Sed eccū. i. ecce hic ꝑpe uideo ſyrū ſeruū ire

Suadere i. uenire. Nā ire & abire & uenire ſignat. hic. i. exinde uel ex hoc loco aut ex hoc ſyro. iā. i. nūc ſcibo. i. ſciā (an

Perſuadeť tiq̄) ubi ſit cteſipho atꝙ hercle hic ſyr⁹ ē de illo grege. i. de illa ſodalitate ſeu ex nūero taliū: gregaliū ſeu ſodaliū

Ire uel ē ex illo grege. i. ex illo ordie uoluptuoſoꝝ qb⁹ iſeruit ſi ipe ſyr⁹ ſēſerit. i. pceperit me qritare. i. iſtāter qrere eū cteſiphonē. ipſe carnifex. i. ipſe tortor & q me excarnificať & dolore afficiť. uel poniť ꝑ ganeone: hoc ē ille ganeo & laſciuus nunq̄ dicet ubi ſit eſchinus. propterea nō oſtendam me uelle id hoc ē ſcire ubi ſit eſchinus.

Syrus ſeruus. Demea ſenex.

Omnē rem

o Mnem rem quo pacto ſe haberet enarramus ordine. hoc recte qa dixerat mitioni ſic quicqd eſt uolo ſcire atꝙ hoiem cōuenire ſe apud forū ē: & enarramus ꝑ enarrauimus. ut Ois hō ſumat neptunia tro ia & ordine bene: qa ſimpliciter fateť. Fallax autē & captioſa narratio ē qd̄ timemus fateri. ¶Nihil qcq̄ u. l. quartū parelcō. ¶Hois ſtultitiā. ſ. qa lætať ignorās ubi eſchinus ſit. ¶Collaudauit. ſ. plus additū eſt: nō eni ſolū nō accuſauit: ſed & collaudauit. ¶Diſrūpor. mire. his. n. uerbis cōmoueť collaudauit & egit grās: & uide auxeſim ſtomachi reſeruatā. ¶Argentum enumerauit. contra illud eſt. Cur tu his uerbis ſumptum ſuggeris DO. Virgilius

o Mnē rē mō ſeni quo pacto ſe hēret enarramus
Ordine: nihil quicq̄ uidi lætius. D. ph. iuppiter
Hominis ſtultitiā. Sy. collaudauit filium mihi qui
Dediſſem cōſilium. egit gratias. De. diſrumpor. Sy.
Argentū enumerauit ilico. dedit præterea in ſumptū
Dimidiū minæ. id diſtributū ſane eſt ex ſententia.
De. hem. huic man des ſiquid recte curatum uelis
Sy. hem demea: haud aſpexeram te. quid agitur:
De. quid agitur: ueſtram nequeo mirari ſatis rationē.
Sy. eſt hercle inepta: ne dicam dolo:
Atꝙ abſurda. piſces cæteros purga dromo:
Congruum iſtum maximum in aqua ſinito ludere
Pauliſper: ubi ego uenero exoſſabitur: prius uolo

¶Id diſtributū ſane ē ex ſnia. diſtributū i diuer ſa tributū. i. diſptitū ꝑ pulmētaria. ¶Huic man des ſi qd recte curatū uelis. ironia ē maioris ſto machi quia ille dixit ex ſnia diſtributū: ut indi cat demea: nō diſtributū: dilapidatū. ſic alibi. Columē familiæ bone cuſtos ſalue. ¶Hē de mea. hē iteriectio ē cōmoti & qſi pculſi re ſubi ta & noua. ¶Quid agiť: blandientis ē nō iter rogantis. ut alibi Quid fit: quid agiť: ¶Neqo mirari ſatis. mira ſunt & illa q̄ uehemēter pra ua ſunt. & iō mirari pro horrere & rephēdeť poſitū eſt. & ratione dixit malā: cū nō ſit ratio niſi bōa. ſed ſic loquiť populus. ¶Eſt hercle i hoc ad ſenē. ¶Ne dicā. d. ne mētiar. i. ex cōtra rio dicere uidear: ſed ut ſedulo dicā. ¶Atꝙ ab ſurda. ineptū ē ſtultū tm̄. Abſurdū quod & ſtul tū eſt: & in ipſa ſtultitia diuerſum: & qſi repu gnās ſibi: ſic ergo locut⁹ eſt ut uideať ineptam rōnē ad eſchinū referre. Abſurda ad mitionē Diſtribut⁹ Mirari Ineptum Abſurdū

quē iā fieri ſtultum cōtrarium ſenectuti eſt. ¶Congruū. m. i. diaſtole. quia erant alii nō maximi: ut e contrario. Angluſꝙ minor: quia eſt maior. Nam iſtum quod ait dicticon eſt uideť enim oſtendere digito quem dicat. ¶In aqua ſinito. l. p. ſic oſtenditur bene obſonaſſe qui uiuos attulit piſces: nam non ludit piſcis niſi uiuus.

o Mnem rem & c. Hic ſyrus cteſiphonē apud demeā cōmendat & eſchinū ſimul ac mitionē q illi ſuppe ditet ſumptus ꝑbro ꝑſequiť. Sy. Syrus tanq̄ ñ uidēs demeā hæc loquiť & demea ea audiens uerba ta cite ſua itermiſcet ut cernere ē. mō. i. pauloante enarramus ꝑ enarrauimus. ſeni. ſ. mitioni. oēm rem. i. totū negociū & factū eſchini de ratione puellæ quā ſenex ſcire uolebat. Enarrauimus ergo ſeni ordine. i. ꝑ or dinē uti erat facta oēm rē. quo pacto. i. qualiter ſe haberet. i. q̄liter exiſteret. nihil. i. nō uidi quicq̄. i. aliqd letius ſene. ſ. nullum uidi letiorē eo: cū ei narrauiſſemus. ē enim neutra oro ꝑ maſculina. De. Proh iuppiter: iraſcētis exclamatio ut ſolem⁹ exclamare: bōe deus quāta ſcelera. q. d. O iuppiter teſtor te ſup. uel aliqd tale: qſi uoco te in teſtimoniū ꝙ ita nō deberet fieri. ſtultitiā hois deeſt o. hoc ē miror ſup. plurimū ſtultitiā hois illis. ſ. mitio nis q letať de iprobitate filii adoptiui. Sy. ꝑſequiť ſermonē ſecū nō uidens demeā. mitio collaudauit. i. ſimul cū letitia ſua laudauit filiū eſchinū. egit mihi grās q dedi id cōſiliū ut ita res fieret quēadmodū narrabā ei. De. Diſrūpor. i. differor: diſtrahor: dilanior: laceror doloribus. Sy. ilico. i. ſtatī ipe mitio adnumerauit. i. cōputauit nobis argētū quo erat opus. pterea. i. ultra hoc dedit dimidiū minæ. i. dimidiā ptē libræ. Dimidiū eni neutri ē generis hic. recte āt diceť poſſumus dedit dimidiatā minā aut dimidiā ptē minæ: aut dimidiū minæ. ſane. i. certe id dimidiū minæ ē diſtributū. i. i diuerſa tributū. hoc ē diſpartitū ꝑ pulmētaria. ex ſnia. i. ex arbitratu ſeu ex arbitrio nr̄o ut uolumus ſcd̄m uotū ac deſideriū nr̄m. De. hē iteriectio dolētis ſeu idignātis & hic ironiam oſ̄dētis. mādes. i. cōmittas: credas: tradas huic. ſ. mitiōi uel eſchino: imo & utriꝙ ſeni tradas filiū. eſchino uero argētū diſpēſandū imo uero diſſipādū ac dilapidādū. Mādes ergo huic ſiqd. i. ſi uelis aliqd eē recte: id eſt ut de cet curatū. i. cura ac ſtudio cuſtoditū ſeu accurate cōſeruatū. Sy. Hē interiectio hic cōmoti & quaſi pculſi re ſu bita & noua. O demea haud. i. nō aſpexerā te. qd agitur. i. qd fit blandiētis ē nō interrogātis. De. petis ſup. qd recte agať. nequæo. i. nō poſſum ſatis mirari. i. cū admiratiōe horrere ac reprehēdere urām rōnē malā. ſ. i. urm mo dū uiuēdi nō ſatis ꝑbandū. Sy. Hercle ne dicā. i. loquare dolo. i. fraude mēdacio. i. ne mentiar ſed ſedulo lo quar. i. ſine dolo. nr̄a rō uiuēdi ē inepta. i. ſtulta & temeraria ſeu i cōſiderata ac male cōgruens & abſurda. i. ſi bi repugnās & i ipſa ſtultitia diuerſa. Nā abſurdū diciť qd̄ ſtultū ē & i ipſa ſtultitia diuerſū & qſi ſibi repugnās neꝙ bn̄ ſibi cohærēs aut qdrās. o dromo nomē ē ſerui. purga. i. mūda: euiſcera cæteros piſces ab iſto congro. uero. i. ſed. ſinito iſtū cōgrū maximū qa ſunt alii ñ maximi. ſinito ergo iſtū maximū cōgrū. i. piſcē illū de gñe cō grorū uel ſi mauis de ſpē. ſinito iquā. i. pmittito illū ludeť. i. uiuere & ſe deducere pauliſper. i. aliq̄diu. paruo tē pore i aq. Vbi. i. cū uel poſtq̄ ego uenero ipe cōgrus exoſſabiť: id eſt purgabiť ſicut & alii. Exoſſare enim hic eſt purgare & quaſi oſſa remouere de obſonio ut auferre ſpinas ex piſcibus eſt ipos exoſſare. Inde exoſſatus ager dicitur lapidibus purgatus: qui lapides ſunt oſſa terræ magnæ parentis ut ait Ouidius in transformatis. GVI. Diſrumpi diſtribueť Curratus recte Ineptus et Abſurdus Congrus Exoſſare

UNIVERSIDAD D SALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTORICA

DO DONA. ℭVolo prius.ſuperbe & pro auctoritate nõ dicit oportet:ſed uolo: ſubanditur enim purgari eũ: & nihil ex mora corruptellæ acceſſuꝛ piſci ex eo oſtendit quod ait ludere:hoc eſt uiuere. & non læſum uiuere non enim dicit natare:quod etiam poſſunt languidi piſces. Ipe inſuper planum fecit quid ſit purgari dicẽdo

Purgat ex oſſa exoſſabitur. Purga igitur exoſſa ſignificat:non ut quidam exoſſabitur:comedetur. ℭMihi quidem nõ placet. plus hoc ad ſenem:& uide quam totum ſuperbe: & confidenter dixerit ob amicitiam omnium dominorum:excepto uno demea:quem tamẽ de illis contemnit. ℭSalſamenta.hoc ad diſcipulum.ſalſamẽta:aut ſalſi piſces ſunt:aut laridum. ℭSalſamenta hæc ſtephanio.in tota comœdia opera danda ẽ ut ſtomachetur demea:excepto ꝙ ſeipſe i ſi ne commutat:hæc ergo cauſa ẽ quare ſyrus quoq; illi obicitur magnifice inferẽs ſe: ut luxurioſum licentẽq; ſeruũ ꝑſertim q adoleſcẽtũ pedagogus fuerit. ℭVtꝝ ſtudio ne aut ordo ẽ:utrum ne:aut ẽ parelcon tertiũ: aut uero per eclypſim accipitur: quaſi dicat utrũ ẽ aut utrꝝ uerſum ẽ. Quod.qui accipit utrũ ſtudio ne ſubdiſtinguat & ſeparet a ſequentibus neceſſe ẽ:aut utrum ſupuacuũ ẽ aut ne aut certe.

De.hæccine flagitia? Sy.mihi equidem non placet
Et clamo ſæpe.ſalſamenta hæc ſtephanio fac ut
Macerẽtur pulchre. De.dii ueſtrã fidem:utrum
Studio ne ſibi id habet:an laudi putat fore ſi ꝑdiderit
Gnatum:ue miſero mihi:uidere uideor iam illum
Diem:quum hinc egens profugiet aliquo militatum
Sy.o demea iſtuc eſt ſapere:non quod ante pedes
Modo & uidere:ſed etiam illa quæ futura ſunt
Proſpicere. De.quid iſtæc iam penes uos pſaltria
Eſt? Sy.eſt hæc iam itus. De.eho an domi ẽ hiturus?

figura ẽ ꝓ utrũ ne. ℭStudio ne id ſibi hẽt. ſi ſciens lædit filiũ. ℭLaudi putat.qa decipit. ℭSi ꝑdiderit gnatum.& magno affectu:nõ dixit eſchinum.& mire non addidit cuius natum. ℭVeh.miſero mihi.hoc eſt quod ſupra dixit:ægre eſt alienus nõ ſum. ℭVidere uideor iã illũ diem.illũ dixit:quaſi quendã triſtẽ ac funeſtum. ℭQuod ante pedes eſt uidere.hoc ſumpſit poeta de illo in ſyrum promulgato ancillæ dicto. ℭQuod ante pedes eſt nõ uidet.cæli ſcrutatur plagas. ℭSed etiam illa quæ futura ſunt.magis riducula eſt aſſentatio ſi quis maxime laudet quibus maxime caret. ℭQuid iſtæc iam penes uos pſaltria ẽ.dicẽdo iſtæc oſtẽdit iandudũ ſe hac indignari. ℭEſt iam intus.ut ellum:confidens catus. ℭAn domi ẽ habiturus.ꝓprie quia haberi uxor dicit:& haberi mulier cũ coit.

GVI. Volo prius:ideſt ante cæteros purgari q̃ iſtũ. De.hæccine:ideſt utrum hæc flagitia: ideſt hæc uicia flagitione.i.increpatione digna ſunt ſup.facienda aut ferenda. Sy. quidẽ certe hæc flagitia nõ placent mihi:& ſæpe clamo:ideſt uociſero.o ſtephanio:nomen ſerui & quaſi diſcipuli ipſius ſyri in parandis cibis.fac.i.effice q;

Salſamẽta ſup.hæc ſalſamẽta:ideſt hæc obſonia ſalita uidelicet piſces ſalſi &. aridũ ſeu lardũ aut ſuccida quæ:idem ſignificãt.ſ.lardum. Salſamẽta enim dicit Do.aut ſalſi piſces ſunt aut laridũ Fac ergo ut hæc ſalſamenta macerentur

Laridum

Succida pulchre.i.recte ut decet mollificẽtur ſeu quod dici ſolet deſallant. Macerare eni ſignificat iterdũ debilitare:attenuare:ut macerare corpus. Interdũ mollificare ut macerare quod ẽ rigidũ & durũ. Item macerare ſignificat cõterere quæ ſignificatões penei idẽ redeũt. Macerare ſignificat.afficere dolore:ut mille modis me diſcipuli macerant.

Macerare

Ouidius Oui.in epiſtolis. Maceror interdũ ꝙ ſim tibi cã doloris.maceror inquit ꝓ dolore afficior. De.dii imploro ſup.ueſtram fidem.i.ueſtram opem utrũ ne.i.utrũ ſicut.an ne pro utrũ. ponũtur eni duæ particulæ ubi altera ſufficeret niſi uis capere ne pro certe.utrũ ergo mitio habet.i.reputat ſibi id.ſ. perdere filiũ ſtudio.i.ad ſtudiũ & animi applicationẽ ſeu uacationẽ & ad tædii ſolamẽ:ita ꝙ ex induſtria & dedita opera & proprio ſtudio eius perditiõi inſiſtat & uacet an putat fore.i.futurum eſſe ſibi laudi:ideſt ad laudem ſi perdiderit gnatum ideſt cauſa fuerit perditionis nati ſubminiſtrando ſumptus. Veh mihi miſero:ideſt ego miſer ſum tanq̃ maledictus & deo iuiſus.iam uideor uidere:ubi barbare dicunt:uidetur mihi ꝙ ego iam uideo illum diem quaſi triſtem & funeſtum.quum:ideſt quo die & quo tempore ipſe eſchinus egens:ideſt egenus pœnuria preſſus profugiet:ideſt lõge diſcedet hinc:ideſt ex hoc loco.aliquo:ideſt i aliquem locũ militatum:ideſt ad militandum ſeu merendum & ad ſtipendia faciẽda. Sy.iſtud quod ſequitur eſt ſapere:ideſt ſapientiam habere & oſtendere uidelicet uidere cõſiderare.nõ modo:ideſt non ſolũ id quod eſt añ pedes.ideſt quod ẽ præſens:ſed etiam proſpicere.i.ꝓuidere & a longe aſpicere illa q̃ ſunt futura. De.quid.i.cur iſtæc quaſi iſta hæc pſaltria: ideſt cantrix uel amatrix hiſtrionum in ſcænis cantantiũ.eſt iam:ideſt nunc penes uos:uel penes poſuit pro apud. uel

Penes Pſaltria recte penes uos dixit de ea quæ i eorum manu & quaſi ꝑtãte eẽt quã eripuerant a lenone. Pſaltria dicit Tortellius apud romanos dicebatur illa quæ ſequæbatur & amabat hiſtriones.& deducitur a pſallo quod eſt canto Nam illi quos eiuſmodi fœmina amabat quotidie in ſcænis cantare ſolebant.poteſt tamen nũc capi pro cantatrice ac tibicina & meretrice:qm̃ eiuſmodi mulierculæ petulãtes cantilenis laſciuis & de amoribus ſolent reſonare tanq̃ ſyrenes quo ſuis amatorculis placeãt & illos i ſui amorem iſlammẽt & ꝑ hoc decipiãt. Sy.pſaltria ẽ iam intus:iterrogatiue proferẽdo. De.quia ſyrus dixit iã ac ꝓpterea collegit demea eã futurã quod certo ne ſciebat:& iõ quaſi deprehenſa ueritate & nouo motu ꝑculſus iquit. Eho iteriectio oſtendẽs aliqd eſſe ſubtiliter deprehenſum uel attentionem mouens an ipſe eſchinus eſt habiturus eam pſaltriam domi tanq̃ foret uxor.

Si credo

DONA. ℭCredo ut eſt dementia.ſic in Eunu. Eã ſe incedit eẽ ut ẽ dementia.& noiatiuus caſus eſſe põt & ablatiuus:ſi ablatiuus:præditus aut qd tale ſubaudimus:ſed meliꝰ nominatiuũ accipimus caſum. ℭInepta Lenitas patris & facilitas praua.lenitas ad ꝑmittendũ:facilitas ad ignoſcendũ:ſic qdã:ſed ego lenitatẽ ad mitionẽ refero qui hæc leniter patit facilitatẽ ad eſchinũ cui hæc per licentiã facilitas dat. Prauũ autẽ eſt quod & ipſum ledit facientẽ. Malũ quod alios tantũ. ℭFratris mei.q.m.p.p.pudet in his que turpiter facit:piget in his quæ cum dãno ac malo.pudere etiã ad dedecꝰ:pigere ad dolorẽ refertur.pudet quod turpe eſt:piget quod dolet

Lenitas Facilitas Prauum Malum Pudere Pigere

Sy.credo ut eſt demẽtia. De.hæccine fieri flagitia?
Sy.inepta lenitas patris:& facilitas praua.
De.fratris me quidem pudet:pigetq;.
Sy.nimium inter uos demea.ac non quia
Aedes præſens dico hoc:pernimium intereſt:
Tu quantus quantus nihil niſi ſapientia es:ille
Futilis:ſomniũ:ſineres uero tu illum tuũ facere hæc?
De.ſinerem illum?aut non ſex menſibus totis prius
Olfeciſſem:q̃ ille quicq̃ cœperit? Sy.uigilãtiã tuam
Tu mihi narras. De.ſic ſiet mõ ut nũc eſt quæſo:
Sy.ut qſq; ſuum uult eſſe:ita eſt. De.quid eſt?eum

ℭNimiũ inter uos demea nũc enim redditũ eſt quod ſupra dicebatur:& præterea repetẽdo nimiũ confirmauit ſuperius dictũ & non ſoluit. ℭTu quãtus.ideſt quãtuluſcunq;. ℭNihil niſi.ſ.ridicule prius:prius additũ nihil:q̃ qcq̃ laudis noie:deinde ſi ſapiens dixiſſet:nõ tãta eſſet irriſio. ſed ſtultus ℭNihil niſi.ſ.es.ille ſomniũ.nec tu ſapieus ſed ſapientia:nec ille ſomniculoſus ſed ſomnium hyperbole. ℭSineres illum.t.ab argumento fabule repetit. ℭSinerem.ironicos interrogat. ℭTotis ſex mẽ.totis quaſi longi ſint.i.integri: ut ne unum qdem diem minus a ſex menſibꝰ ſciat ꝙ cœpturus ſit filius:nimis comica & mortalis aſſentatio. ℭQuam ille quicq̃.cœ.multum dixit & ante ſex menſes & olfeciſſem:ſed prius q̃ cœperit non olfecit:& totum ridicule. Nam quid olfeciſſet:qui nõdum quicq̃ ſcire cœpiſſet:cuiuſq; naribus nihil obiectũ

Nares fuiſſet. Nam ideo nares a naritate dictæ ſunt:ꝙ nos odoratu doceant præſto & prope eſſe:quod adhuc oculi nõ uident. ℭVigilantiam tuã tu.m.n.ideſt quã maxime ſcio. ℭSic ſiet.m.ut.n.eſt.non dicit quid:ſed reſpice ad argumentum:& uidebis hæc optantem demeam. ℭVt quiſq; ſuum.u.e.i.eſt.hæ ſententiæ ſemper ſunt hy

Plautus perbolice:& pro perſonis ridiculæ. Plau.in milite glorioſo. Nimia eſt miſeria nimis pulchrũ eſſe hominem.

Dementia GVIDO Sy.credo eum eſſe eam domi habiturum.ut:ideſt cuiuſmodi dementia eius eſt.uel ſi ſit ablatiuus ſic intellige:ut ipſe eſchinus eſt dementia agitatus ſup.hoc eſt tanta eſt ſtultitia eius:uel adeo eſt inſanus & male ſibi cõſulẽs & animi impos ſenſuq; bono deſtitutus. De.hæccine.i.utrum decet ſup.hæc flagitia fieri? Sy.lenitas:ideſt indulgẽtia patris ad permittendum inepta:ideſt ſtulta inconſiderata & facilitas ipſius ad ignoſcendum praua.i.pernicioſa & ſibi & filio. Prauum eſt quod etiam ipm lædit facientem.malũ uero quod ali

Prauũ & Malum os tm̃ lædit. Lenitas ergo patris & eius facilitas facit ſup.hæc flagitia:uel eſt cã taliũ flagitioꝝ. De.qdem.i.certe me pudet & piget fratris.i.uerecũdor & doleo propter fratrẽ qui adeo male conſulit & ſibi & filio. Pudet dr

Pudet & Piget in his quæ turpiter fiunt:piget autẽ in his q̃ cũ dãno ac malo.pudere etiã ad dedecus.pigere ad dolorẽ refert. pudet quod turpe eſt:piget quod dolet. Sy.o demea nimiũ & pernimiũ immo ualde nimiũ.q.d.ualde multũ aut q̃ plurimũ & nimiũ repetẽdo cõfirmat dictũ & auget Pernimiũ ergo aut diſtantia intereſt.i.lata eſt diſferẽtia inter uos.i.inter te & fratrẽ.ac.i.& nõ dico hoc qa ades cõpoſitũ pro ſimplici.i.es præſens.tu demea quãtuſquãtus.i.quãtuſcũq; ſicut quotquot quotcũq;.q ſqs qcũq; & in iure memini me legiſſe q̃liſq̃lis ꝓ q̃liſcũq;.itẽ utut pro utcũq; ubiubi pro ubicũq;.quãtuluſcũq; ergo es nihil es niſi ſapia.ille mitio frater eſt ſom

Hypbole niũ.i.aliqd futile & uanũ & inutile q̃le eſt ſomniũ.& eſt hypbole.nã dicit demeã nõ eſſe ſapiẽtẽ:ſed eſſe ipam ſapiẽtiã.præterea dicit mitionẽ eſſe ſomniũ & q̃ſi ipam uanitatẽ nedũ uanũ & ſomniatorẽ. Aliq legunt ille eſt ſomnus.q.d.mitionẽ nõ ſolũ eſſe ſomniculoſum:ſed etiã ipm ſomnũ.itaq; ait Dona.uero.i.ſed ſineres.i.ſinere ac pati debuiſſes illũ tuũ eſchinũ facere hæc quæ fecit:interrogat per ironiã contrariũ intelligẽs. De.petis

Olfacere Odoriſequus ſupple ſinerẽ.i.utrũ tolerare debuiſſem illũ facere talia:q̃ſi aut nõ olfeciſſem.i.ſenſiſſem more odoriſequi canis qui quod nondũ uidet oculis iam docet odoratu aut præſto aut prope eſſe.proptereaq; nares dicũtur a gnaritate.i.a ſagacitate & olfaciendi facultate quæ nõdũ adſunt ꝑſentia. Quaſi ergo aut non olfeciſſem ipſum hæc eſſe facturũ.ſex totis.i.integris menſibus priuſquã ille eſchinus cœperit.i.incœperit quicquam iſtoꝝ flagitioꝝ. Sy.tu Demea narras mihi tuã uigilantiã.i.tuã uigilem ac diligẽtem obſeruationẽ filii q̃.ſ.maxime ſcio. De.q̃ſo:ideſt opto.ꝙ ſup.ita ſit:ideſt res ita ſe habeat ut:ideſt ſicut nunc eſt:ideſt ſicut dicitur nunc ſe habere quando mihi non eſt habita fides neq; mihi eſt aſſenſum cum iandiu olfeciſſem huicq; malo mederi uoluiſſem.propterea ſit ita ſane ut nunc eſt uolo:ita indignati dicere ſolemus ubi noſtræ admonitioni & conſilio non eſt relictus locus. Sy.ſententia color rethoricus.ut:ideſt quo modo quiſq; uult ſuum:ideſt rem ſuam uel filium ſuũ eſſe ita eſt ea res:ideſt eo modo ea res uel is filius ſe habet.& hoc dicit propter mitionem qui uult ſaltem qui non malum ducit adoleſcẽtulum ſcortari ut prius dixit q̃uis abſurdum ſit dictum:& ideo cũ facile patiatur eũ eſchinũ eſſe laſciuũ:ſit laſciuus oportet dici etiã uulgo ſolet quãti eſt homo tanti eſt ſua poſſeſſio. De.quid modus iterrogãdi comicis familiaris:eſtq; initiũ interrogationis future de ꝑſona cteſiphonis

VNIVERSIDAD D SALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONA.ℭQuid eū uidiſti.h.qd eſt:initiū iterrogatiōis futuræ de pſona.Sic in he aut.Sed ſyrū qd ne meeū
Abigere ℭTuū ne.ſ.hoc clare tuū ne filiū. Moris eſt ut q cogitat quod reſpōdeat interrogatiōe remoret.ℭAbigā.h.t.ut
Abactoꝛs pecudē dixit abigā:nō ut hominē mittā. Abigā hoc lētius: & abigā dixit unde abactores dicti ſunt. Cice.i uer.
Quarū greges iſtū abigēdos curaſſe.ℭIādudū aliqd.r.hoc clare aliqd ruri agere arbitror:hoc plus eſt:q̄ illic eſſe
Ager uult eni cū laude eius loq:ut ſupra rei dare operā ruri eſſe parcū ac ſobriū:& agere,ppric dixit:nā ab agēdo ager
Producer dictus ē :ꝙ i eo multa agēda ſūt.ℭQuē egomet,p.mutata ꝑpoſitōe:nō deduxi:ſed produxi dixit.i.porro duxi.

Vidiſtin hodie?Sy.tuū ne filium. De.abigam hinc
Rus.Sy.iādudū aliquid ruri agere arbitror.
De.Satin ſcis ibi eſſe?Sy.oh quē egomet produxi.
De.optime ē.metui ne hæreret huic.Sy.atq; iratū
Admodum.De.quid autē.Sy.adortus eſt iurgio
Fratrem apud forum de pſaltria iſtac.De.ain uero?
Sy.uah.nihil reticuit.nam ut numerabatur forte
Argentum interuenit homo de iprouiſo: cœpit
Clamare o eſchine hæccine flagitia facere te:hæc
Te admittere indigna genere noſtro? De.oh oh
Lachrymo præ gaudio.Sy. non tu hoc argentū
Perdis :ſed uitā tuam.De.ſaluus ſit:ſpero:eſt
Similis maiorum ſuorū.S.hui.D. ſyre preceptoꝝ

ℭMetui.n.h.& hæc trāſlatio ut ſubleuet ctesi/
phonem:ita eſchino iuidioſa ē:nā hæret nō aio
nec uoluntate:ſed uiſco decipientis aucupis.
Virgilius ℭQuid.a.qd q̄re:uel ob quam cām.Vir. Quid
uenitat: cui cōtrariū iſignificatiōe id qd te oro
ℭNihil.r.mirū.n.minorē fratrē:ñ pepciſſe ma/
iori nec tacuiſſe quicqd erat opus. ℭCœpit cl.
ηρικοσ totum:& cœpit & clamare:& qd ſequit
Aggredi adortus iurgio eſt. Aggredimur de longinquo
Adoriri adorimur ex iſidiis:& ex,pximo.nā adoriri ē ali
quem oriri.i.exurgere.ℭDe pſaltria iſtac.hic mi
re ſenē imitatus ē & memoriter qa ille dixerat.
Quid iſta etiam pſaltria apud nos. ℭInteruenit
Interueni hō de iprouiſo.interuenire ē medio negocio q̄
re ſi ex inſidiis ſupuenire:& opprimere i ipſo actu
eos q rē celatam uellēt :& uide q̄ oratorie narret
geſtione rei q̄ nunq̄ facta ſit. ℭEſchine hæccine
flagitia facere te:ſides ē:& accuſatio a perſona:&
uide pōdus i noie eſchini.ℭHæc admittere.au/
xeſis.nā plus ē admittere q̄ facere.hæc admittere idigna,pnū ē hæc ſtati credere demeā de eo quē ſupius lauda
uerit:& nō uidet fratrē rei dare operā:ruri eē parcū & ſobriū. unde mira poetæ arte & initia & media & poſtre
ma ſibi cōgruūt atq; reſpōdēt.ℭLachrymo præ gaudio.imoderata lætitia maxime parētū lachrymas habet:re
cte ergo additū ē gaudio:qa lachrymæ ſolū mœrorē ſignificāt.ℭNō tu.h.a.p.ſed uitā tuā. hæc figura oratoria
dicitur.& ſimul oſtenditur nō eſſe mediocre quod factum eſt.ℭHui.quaſi ad/
miret ipſe quæ narrat . ℭSyre præceptorum plenus eſt iſtorū.uide demeā nō deſinere culpam eſchini in mi
tionē cōferre cū more contrario præceptorū ſuorū uult eſſe quod ſapit ctesipho:& eorū quæ diis licet:ut alibi
Hui Non tu argentun perdis.ℭHui.interiectio mirantis eſt.ℭDomi habuit unde diſceret.unde:ideſt de quo.
Abi/ gere Ager GVIDO uidiſti.i.uidiſti ne eū.ſ.ctesiphonē hodie.Sy.ne.i.utrū petis an uideri filiū tuū ctesiphonē.De.abi
gā.i.expellā ſeu fugabo tanq̄ pecudē nō ut hoiem mittā.abigā ergo eū hic.i.ex hoc loco rus in actio aduerbiali
ter ad locū.i.bñ mittā hic eū in agrū ad meditādū.i.ſe exercēdū.Sy.arbitror eū filiū agere.i.opari:ruri.i.i agro in
dtio,p aduerbio:i loco ponit iamdudū.i.iāpridē & iā lōgo ante tpe.agere bñ dixit.nā ab agēdo dicit ager ꝙ
i eo multa ſunt agēda.De.ſatin.i.utrū ſatis.i.,p certo ſcis eū filiū eē ibi.i.ruri. Sy.oh:iteriectio indignātis ꝙ eū
credat.ſcio ſatis eū ibi eē quē egomet.i.ego ipe,pduxi.i.porro duxi hoc ē deduxi & ſum eū comitatus cū iret.
Hærere De.optime ē.i.optie ſe res habet:uel fili⁹ ē optie illic.metui ne.i.ut & ut,p ꝙ hæreret.i.adhæreret & aſſentiēdo
huic eſchino irretiret.nā hæret ñ aio nec uolūtate ſed uiſco decipiētes aucupis.Sy.atq;,pduxi inq̄ eū rus admo
Adoriri & dū.i.ualde iratū.De.aūt.i.ſed.qd.i.cur erat irat⁹.Sy adortus ē.i.eggreſſus ē fratrē eſchinum ſeu inſultauit & affe
Aggredi cit iurgio.i.obiurgatiōe lite icrepatiōe.apud forū uel uenale uel cauſarū.aggredimur de longiquo & apte ado
rimur ex iſidiis & ex,pximo.dicit.n.adoriri q̄ſi ad aliquē oriri.i.exurgere. Adortus ē ergo iurgio.i.obiurgatus
ē & icrepauit fratrē apud forū de iſtac pſaltria.i.,ppter hāc meretriculā.qd ſit pſaltria:iā ē expoſitū.De.uero.i.ſed
ain.i.dicis ne ſerio.Sy.uah iteriectio irridētis ſenē ita difficilē ad credēdū.Cteſipho nihil reticuit.i.nihil celauit
fratri qnimo apte ē cū criminatus:quis eſſet natu minor.nā ut.i.qñ forte argētū numerabat recēſebat ab eſchi/
no ut daret pſaltriæ hō.ſ.ctesipho iteruēit.i.itercidit.de iprouiſo.i.ex iſperato aduerbiū ꝑter ſpē ꝑter expectatio
Interuēire nē.cœpit.i.icœpit clamat.o eſchine hæccine.i.utrū decet ſup.te facere.hæc flagitia:iteruenire ē medio negocio
Admitter q̄ſi ex iſidiis ſupuēire & opprimere i ipo actu eos q rē celatā uellēt.decet ne i quā te admitter plus ē q̄ facer.i.te
cōmittere hæc flagitia idigna nr̄o gñe.i.ihoneſta nr̄æ cognatōi. De.oh oh iteriectio hic letātis.lachrymo.i.la/
chrymas emitto.dicim⁹ ēt lachrymor deponēs.ꝓ gaudio.i.tm̄ ē mihi gaudiū. Sy. clamare inq̄ cœpit uel dixit
fratri:tu nō ꝑdis.i.amittis hoc argētū.ſed ꝑdis.i.inquas amittis uitā tuā:qa aut exceſſu nimio ſeu crapula ꝑbi
aut laſciuia ad ultimā inopiā deduceris.Itē ſi ñ cito moriaris i lāguore deduces uitā ignominioſā q̄ uita uiuer
nō ē uiuere ſed poti⁹ ꝑire ac ꝑdi.De.ipe filius ſit ſaluus.i.māeat icolumis & bñ ſe habeat & ſit bñdictus. ſpero.i.
credo ꝙ ſup.eſt ſimilis ſuorū maiorū.i.ſuorū ꝑdeceſſorum ac parentū.dicimus ſimilis illi & ſimilis illius.ſed ſi
milis illi cum dicitur innuit ſimilitudo in re corporea ut in colore:ſed cū dicit ſimilis illius oñdit ſimilitudo i
morib⁹ i doctrinis & cæteris icorporeis ac ſpūalib⁹.Sy.hui iteriectio admitātis q̄ſi ad miret ſyr⁹ q̄ narrat demea
Plenus iſtoꝝ

DONA.ℭFit ſedulo dictū eſt.ℭFit ſedulo.ſine dolo.i.inſtanter:qa negligētes doloſi dicunt.ℭInſpi/
cere.t.i.ſ.u.h.utrū uidendū an recte ſpeculandū induxerit cū alienas uitas dicit inſpiciendas eſſe: niſi forte hæc
ad cauſā admouendi ſpeculi:nō ad effectū referremus:nā cauſa inſpiciendi ſpeculi emendatio ē uultus: effect⁹
formæ per imaginem reſultantis.ℭHoc laudi ē.hoc uitio dat:nō philoſophice:ſed ciuiliter monet.nō eni di
xit hoc bonū:ſed hoc laudi ē:nec hoc malū:ſed uitio dat:ergo ut idiota & comic⁹ pater:nō ut ſapiēs & præce
ptor.ℭCallide.callidus dictus eſt q exercet doctos.callidus dr̄ q callidū ſibi uſū artis duxerit.ℭIſtec res ē ñ quā Callidus
rē gerit mitio.non.n. utilē agit:& ſignificat hoc
uerū hoc utile eſt. Porro autē proprie delinitus
erat demea cōtra iſtitutum argumenti: artificio
ſe igit poeta ſubiecit ex perſona ſerui: unde illū
ad amaritudinē prouocat. ℭPorro autem. aut
uero & huiuſmodi principia narrationū ſunt
qbus ſuperiora ſequētibus conneſtunt.ℭNam
id nobis.t.fl.eſt.non dixit peccatū irridens ſenē.
ſed flagitiū:& qd eſt flagitium corrūpi piſces uel
talia?ℭQuod.q.qd poſſum:ſed ſic maluit dice/ Quæo
re:ut alludentē ſe de ſua arte feciſſet ſyrus: & hac
re oñdet nihil ab illo dici ſerio.ℭQuod.q.a.co
quendo ſūpſit:ſic & iſra:ſedulo moneo q̄ poſſū
pro mea ſapientia.& Cice.dictū refert i eū q coq Cicero
filius ſecū cās agebat:tu quoq; adetas huic cāæ.
Nā apud ueteres coquus non ꝑ c.lſam:ſed ꝑ.q.
ſcribebatur.ℭAd eūdē iſtūc. p. m. argumētatio
ad deridendū demea olum q ſerio ille ſupra di
xerat.ℭHoc ſalſū ē:hoc aduſtū:hæc contextæ.&
cōiunctæ dicunt.qa nō uiciſſim ſyro aſſentatur
ſenex.ℭPro.m.ſ. ſapientia dixit:qa cōdimētum
guſtu ac ſapore tēperant coci.ℭInſpicer.i.&.m.
qd opus ē.ſ.fiet.& hic ſpeculū non ad imaginē
uultus:ſed ad contuitū cōtrapoſitæ rei r ettulit.

Plenus iſtorū eſt ille.Sy.phons domui habuit:
Vnde diſceret.De.fit ſedulo:nihil prætermitto
Conſuefacio.deniq; inſpicere tanquam in ſpeculo
Vitas hominum iubeo.atq; ex aliis ſumere exēplū
Sibi hoc facito.Sy.recte ſane.de hoc fugito
Sy.Callide.De.hoc laudi eſt.Sy.iſtæc res eſt.
De.Hoc uitio datur.Sy.ꝓbiſſime. De.porro aūt.
Sy.non hercle ocium eſt nunc mihi auſcultandi:
Piſces ex ſnīa nactus ſum:hi mihi ne corrumpant
Cautio eſt.nam id nobis tam flagitium eſt:q̄ illæc
Demea nō facere uobis:quæ mō dixti: & qd quæo
Conſeruis ad eundem iſtūc præcipio modum:
Hoc ſalſum eſt:hoc aduſtum:hoc lautum eſt
Parum illud recte.iterum ſic mementote:
Sedulo moneo quæ poſſum pro mea ſapientia:
Poſtremo tanquā in ſpeculum in patinas demea
Inſpicere iubeo.& moneo quid facto opus ſiet:

GVIDO De.o ſyre ille ctesipho eſt plenus iſtorū.i.taliū ꝓceptorū.i.documētorū.Sy.ipe filius habuit phōs.
i.ſapiētes amatores ſapiētiæ & bonitati domi.uñ.i.a qb⁹ diſceret.i.bonos mores ſibi acquireret. De.fit.i. agit
iperſonaliter i eo.ſ.erudiēdo ſedulo.i.iſtāter q̄ſi ſine dolo.nā negligētes doloſi dicūt itaq; fit ſedulo ſignat idē
qd laborat uehemēter in eo erudiēdo.nihil ꝓtermitto.i.nihil omitto qd ei utile fore putē.cōſuefacio.i.aſſue/
tū efficio i bonis moribus qui ex aſſuefactiōe ducunt originē.Deniq;.i.tādē iubeo eū iſpicere. i.diligēter cōſi
derare uitas:ideſt uiuendi modos hominū tanq̄ i ſpeculo.i.ſicut uidetur habitudo faciei i ſpeculo: ſic uitas ho
minū uolo illum animaduertere:atq; iubeo illū ſumer ſibi exēplū ex aliis.i.ex aliorū moribus dicendo ei ſup.
facito hoc quia bonū & laudabile.Sy.ſane.i.ꝑfecto recte mones ſup.uel facis.De.dico illi etiā fugito.i. caue/
to hoc quia uitio dari ſolet.Sy.callide.i.aſtute facis ſup.Callidus ē qui exercet doctos & qui callidū artis uſum Callidus
ſibi iduxit.De.dico eēt ei hoc ē laudi.i.ad laudē efficiētis&,ppterea faciēdū.ſy.iſtæc res ē.i.iſta ē utilitas uel iſtd
ē cōmodū nā res ſæpe,pcōmodo & utilitate ponit.De.dico ēt ei hoc.i.hoc factū dat uitio.i. uertit i uituperiū Res
ſyrus probiſſime.i.rectiſſime dicis ſup.uel aliquid tale.De. porro autē.i.ſed certe & qm̄ eſt principium futuræ
narrationis quo principio ſuperiora ſequētibus cōnectūtur propterea audiendo defatigatus iterrupit ſermo/
nem & inquit.Sy.hercle nunc non eſt mihi ocium.i.nō hēo facultatem auſcultandi ea quæ incipis dicere.nā
nactus ſum.i.inueni atq; cōparaui mihi piſces ex ſnia.i.ut uolebā q bñ rñdēt uotis meis. cautio.i.ꝓuiſo ē mihi
i.mihi incūbit ne hi piſces corrūpantur.i.contrahant corruptiōis aliquid.nam o demea id.ſ.ꝙ piſces corrūpi
ſinantur:ē nobis tam.i.tm̄ flagitiū.i.delictum omiſſum flagitiōe.i.increpatōe dignū.q̄.i.q̄tum flagitium eſt no
bis.i.nobis dñis bonā uitā agētibus nō facere:illa quæ tu demea dixti mō.i.pauloañ & ꝑcipio ad.i.iuſta iſtunc
eūdem modū cōſeruis.i.aliis q mecū ſeruiunt qbus tū ꝑſum.qd.ſ.ꝑcipere ita cōſeruis qo.i.poſſū facere. deide
ſubdit modū ſuū ꝑcipiēdi.hoc obſonium eſt ſalſum.i.nimio ſale cōditū:hoc aliud eſt aduſtū.i.exuſtū combu
ſtū hoc aliud ē paꝝ.i.nō ſatis ſeu nō multū lautū.i.mūdū & mūde patum.illud obſoniū ē recte lautum.ſ.& pa/ Ad,p iuſta
tum.dico alicui ex cōſeruis:memēto.i.ſis memor parare ſup.iterum.i.ſecundo:ſeu alias.ſic.i.hoc mō ut te do/
ceo.Moneo.i.doceo cōſeruos.ſedulo.i.diligenter ea quæ poſſū monere.,p mea ſapiētia.i.ſcđm ſcientiā meā
cōdiendi cibos & efficiendi eos ſapidos.,ppterea ſapientiā dixit.qa coci ſeu coquinā ueteres ꝑ q nō ꝑ c ſcribe/
bāt.núc āt ioleuit uſus ut ꝑ c ſcribat.nā iquā coci tēpāt guſtu ac ſapore cōdimētū.Poſtrēo.i.tādē iubeo eos cō
ſeruos iſpicere i patias.i.i uaſa coquaria:ſed ꝑcipue patula ac lata quales ſūt catini quos diſcos uocāt ſartagies le/
betes ſeu ahena&c.iubeo ergo & mōeo.i.admōeo doceo eos cōſeruos iſpicere i patias tāq̄ i ſpeculū:& ſubdit
qd iubeat eos iſpicere id.ſ.qd ſit op⁹ facto.i.facer ut ſæpe expoſitū ē.& his oib⁹ dictis egregie ſeru⁹ illudit demeā

VNiVERSiDAD D SALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONA. ¶Nos q.ſ. nō coci ſed mitio æſchinus familia: an nos ꝓ ego & melius. ¶Setio cū dilatiōe: & uultuoſe dicēdū ſentio. ¶Verū qd.ſ. qd facias ꝓ qd faciat unuſqſq.ſ. ¶Vt hō ē. ita morē geras utrū aptū ꝓuerbiū ſit ſeruis an amicis. Vt ē. Obſequiū amicos ueritas odiū parit: & hæc ſnīa modo uelut q̄rela demiſſa uoce ꝓferēda ē. ¶Mētē nobis meliorē dari uis rñdit agreſti feritate: non rñdendū erat recte aut ualeas: ſed hic ne uel abiēs blādus eēt: pro ſalutationibus ipſis amatas ſupponit. & merito etiā hūc eūdē inſalutatū relinq̄re. q aduenēs pauloante nec ſalutauerat nec reſalutauerat fratrē. Meliorē aūt ꝓ bono ac tolerabili poſuit. nō. n. bonā cre

Virgilius ditur ut meliorē optet. Vir. Dii meliora piis. e.m. r.p.n. ¶Tu rus hic abis. uult ſyrus noſſe: an eat nā qd agis addidit hortando ut q̄primū abeat. Tu rus. h.a.q cōſuetudinis memor eſt aiaduertit has interrogatiōes nō iq̄rēdi cā poni: ſed admonitōis loco eē apud eos quos uelimus ab ſcedere: Sic igiſ iterrogat ut hortet. & ſic ꝓnunciat ut & fiat & approbet qd facit. ¶Quādo is q. noua locutio: is quāobrē: ꝓ is pp quā. ſic & alibi. In eo me oblecto ſolū. i. carū mihi. ¶Illū c.u. unū cū exceptione & tñ ſic loqt ut appareat illū nō poſſe ſibi iperare obliuionē eſchini. nā icc irco addidit. Quādo ita uult ſr: de iſtoc ipſe uiderit: amar cœpit: & iō tenet. nā ambos amare ꝓpemodū repoſcere illū quē dediſti. ¶Quis illic quē uideo ꝓcul: e hegio: iuēta cā ē cur nō abeat demea ꝓpter reliquā tabulæ partē: & ſimul aliud addit quo idignet. bñ aūt dubitat & familiā ciuē & multū abſens a cōſpectu ciuiū. ¶Ne illiuſmodi magna nobis ciuiū penuria

Inepta hæc eſſe quæ nos facimus ſentio.
Verum quid facias: ut homo eſt ita morem geras:
Nunquid uis: De. mentem uobis meliorem dari.
Sy. tu rus hinc abis. De. recte. Sy. nam quid
Tu hic agis: ubi ſiquid bene præcipias: nemo.
Obtemperat. De. ego uero hinc abeo: quando is
Quāobrem huc uenerā rus abiit: illū curo unū: ille
Ad me attinet: qñ ita uult frater: de iſtoc ipſe uiderit.
Sed quis ille eſt ꝓcul quē uideo: eſt ne hic hegio
Tribulis noſter: Si ſatis cerno: is hercle eſt: uah hō
Amicus nobis: iā inde a puero. dii. boni ne illiuſmōi
Iam magna nobis ciuiū penuria eſt: homo antiqua
Virtute & fide. haud ſcio mali quod ortum ex hoc
Sit publice: quam gaudeo: etiam ubi huius generis
Reliquias reſtare uideo: uah uiuere etiam nunc libet

Ne. i. uald ē ne ualde. ¶Illiuſmodi. cuiuſmōi ē hegio. i. q̄lis: & magna œconomia. Senex laudat ut poſtulationi ei⁹ ſtatim adſit fides. ¶Haud ſcio mali qd ortū ex hoc ſit publice: utrū hoc optādū ē ne moriat: an ē teſtimoniū uitæ hōis nunq̄ obſuturi reipublicæ. ¶Vbi ēt hui⁹ generis. paucos ac raros bonos. nā reliqas ꝓ relictis paucis dixit. iō reſtat ēt dcm̄ ē. ¶Viuere ēt nūc libet ex hac delectatiōe oñdit demea: & q̄ peccātib⁹ ſit amar⁹ ac ſeu⁹ & q̄ facile accuſatōi hui⁹ tanq̄ graui teſtimonio crediturus ſit demea: & q̄tū dolitur⁹ ſup eſchinū q diſpliceat talib⁹ uitiis.

GVI. ſentio. i. ꝑcipio hæc q̄ nos facimus. i. q̄ ego facio eē iepta. i. abſurda ſtulta & nō honeſta. uerū. i. ſed. qd facias. i. faciat unuſqſq. ſecūda pſona ꝓ tertia. ut. i. ſicut. & cuiuſmodi qbuſue morib⁹ hō aliqs ē. ita. i. eo modo morē geras. etiā ſecunda pſona pro tertia: idest morē gerat cōplaceat obſequatur aliquis: præcipue ſi uelit ſeruare incolumē amicitiā. eſt aūt ꝓuerbiū aptū aut ſeruis aut amicis. q.d. qualis eſt dñs talis ſit ſeruus oportet. Itē q̄lis hō eſt taliter illi mos gerendus eſt. qd qdē ꝓuerbiū nō eſt ſequendū. nā regula amicitiæ eſt ut nec amicos rogemus res turpes nec faciamus rogati. nūqd. i. nōne aliqd aliud uis q̄ dicere mihi illa q̄ dixiſti. ita dicere ſolem⁹ cupiētes aliquos a nobis abire & finē ſermoni facere deſiderātes. De. opto ſup. mētē meliorē. i. bonā uel tolerabilē. poſuit enim cōparatiuū pro poſitiuo nā nō uult fateri eoꝝ mētē fuiſſe aliquantulū bonā opto ing̃ mētē me'iorē dari nobis. Sy. tu abis. i. diſcedis. hic rus. i. ad agros. nā in urbe erat. De. recte. i. bñ putas: nā re uera hinc recta rus ab eo. Sy. q.d. abeas libere rus: nā qd agas hic in urbe. ubi. i. in qua urbe ſi qd ꝑcipias bene. i. recte moneas. nemo obtēperat. i. obſequit obedit. De. uero. i. certe ego abeo hinc. qñ. i. qa. & qd dicunt nō recte poſtq̄. is cteſipho q̄obrē. i. ꝑpter quē uenerā huc abiit rus. i. iuit ad opādū i agrū. Curo. i. cure habeo. illū unū. i. illū ſolū ac ꝑcipuū. ille cteſipho attinet ad me. i. mea intereſt & ad me ſpectat. qñ. i. qd dicūt poſtq̄ frater

Ipſe uiderit mitio uult ita. ſ. me curare hūc & ipſe ſuū curabit de iſto. i. qd dici ſolet q̄tū ad reſpectū iſti⁹ ipſe frater uiderit qd inepte dici ſolet ego me refero ſibi. i. ſuo ipſius reliquo arbitrio. Sed qs eſt illic. i. ille hō procul quē uideo: ne. i. utrū. eſt hegio noſter tribulis. i. de tribu noſtra hoc eſt ſimilis noſtri q̄tū ad mores uiuēdi & nobis

Tribulis amicitia iūctus queādmodū iter ſe neceſſitudine iūcti eē ſolēt q de eadē tribu ſunt. hercle is eſt hegio ſi ſatis cerno. i. ſi ſatis adhuc habeo uiſum acutū. uah: hic ridentis eſt interiectio & exultātis ꝓ aduētu amici. is eſt hō amicus nobis. iā inde a puero. i. iā ab ineūte ætate cū uidelicet adhuc pueri eſſemus. Dii boni exclamatio eſt ꝑpter paucitatē bonoꝝ. næ. i. certe. uel ualde magna pœnuria. i. magnus defectus: magna egeſtas: carētia: raritas: eſt iā nobis ciuiū illiuſmōi. i. taliū. cuiuſmodi ē iſte. Eſt ſup. hō uirtute. i. honeſtate uitæ. ac fide. i. ueritate & fidelitate. antiq. i. q̄ ātiq̄ pollebāt. hoc ē redolet ſuis ꝓbatis morib⁹ ātiq̄tatē. haud ſcio. i. ñ noui. qd. i. aliqd. uel cape ꝑprie nō noui qd mali ſit ortū. i. acciderit. publicæ rei. ſ. ex hoc hoīe: ut q̄ nūq̄ reipublicæ aliquo pacto obſuerit. uel dicit neſcio qd mali ſit ortū reipublicæ ex hoc. i. qd mali ipēdeat ſeu imineat reipublicæ ex hoc uiro ſi moriatur ſup. q̄ ſit optādū ut nō moriat. q̄. i. quātū. gaudeo. q.d. multū. ubi. i. qñ. ēt. i. adhuc. uideo reliqas. i. paucos reliquos ſeu relictos. huius generis. i. tales qualis ipſe eſt. Vah. hic eſt letantis interiectio. etiā nunc libet uiuere

Opperiar

DO. Roh dii immortales facinus. hæc ſcæna fidē amici circa diffinitā maturitatē ſenilis oratōis: & accuſatiōnē eius quē lædere nolit ipſe accuſator cōtinet. ¶Indignū facinus qd narras geta nō. ergo apud ſpectatores iterū fuerūt dicēda. q̄ dicta ſunt: illud tñ admirādū eiuſmodi hegiōis uerba iduci q̄lia eē debuerāt tm̄ prælaudati uiri eiuſdē hegiōis ac demeæ. ¶Quid narras mirātis ē nō iterrogātis. ¶O eſchine pol haud paternū: mira maturitas i qua neſcias utrū magis iniuriā illatā orbæ uirgini: an eſchinū peccaſſe plus dolet. ſet ut eni in hegione q̄ uir bonus ſit & amicus. ¶Tā illiberale factū. i. nō odiſſe cui ſucceſeas: laudare hoīes factū reprehēdere. ¶Haud paternū iſtuc dediſti. deeſt facinus: & tu ꝑfeciſti: ſed ſic dicit in te magna ut dabit ille ruinas arboribus. ¶De pſaltria hac audiuit: ſic errat demea: ut intelligatur q̄tū debeat iraſci in his quæ inopinata audiet. ¶Videlicet de pſaltria hac audiuit. uidelicet confirmatiuū ē. ut uidelicet uidere licet: ſic ſcilicet: ſcire licet: ilicet ire licet. ¶Is nihilipendit: is abundat: ut in heauton. Perii is mihi ut abibit plus paulo ſua quæ narrat facinora: aut is ꝓ ipſe: ſubiectiuū ꝓnomen minus q̄ finitū. ¶Vtinam. h.p.a. quaſi nūc crederit ſibi diceti in ore ē eſſe populo. ¶Haud ſic a. ſicut accepimus. ¶Haud. ſ.a. an factū ſuū auferēt ſicaut ſi correxerint culpā nō ſiletium tacituros ipſos: uel ipm̄ qd factū eſt: & niſi ſi non ſignificat dictio. ¶Quæ il. æ. eſt. ſubauditur ad ſuperioria ꝑ ſyleplim intellectu. ¶Haud ſic au. i. leniter abibūt uel ſubtrahēt culpā. ¶Haud ſic auferēt. ciuilis: & matura cōminatio: & eſt ſic dictū demōſtratio geſtum continens leuiſſimæ ac prauæ immo magnæ ſignificatiōis. ¶In te ſpes omnis he. ut narratio non fuerit neceſſaria: ita præces interponēdæ ſunt. GVIDO opperiar. i. expectabo hic hominē hegionē ut ſalutem: uerbum a ſaluto as. i. ſalute impartiā eū. & ut colloquar. i. colloquiū familiare cum eo habeam.

Videlicet

Scilicet

Opperiar hominem hic: ut ſalutem: & colloquar.

Hegio. Geta. Demea.

Roh dii immortales: facinus indignū geta: qd
Narras: Geta ſic eſt factum. He. ex illa familia
Tam illiberale facinus eē ortū: o eſchine pol haud
Paternum iſtuc dediſti. De. uidelicet de pſaltria
Hac audiuit: id illi nunc dolet alieno: pater is
Nihilipendit: hei mihi utinam hic prope adeſſet
Alicubi: atq; audiret hæc. He. ni facient quæ illos
Aequū eſt: haud ſic auferent. Ge. in te ſpes oīs hegio

ASCEN. Illud. Hem huic mādes: ſiqd recte curatū uelis. Donatus de ſyro dictū intelligit. & rectius mea quidē ſententia q̄ de Mitiōe aut eſchino. Quia eni. Syrus iactitabat: diſtributū eē ex ſnīa id dimidiū minæ. Per ironiā dicit Demea. Hē huic. i. ſyro mādes &c. q. d. q nō diſtribuat ſed dilapidet potius. ¶Illud. puer ad uetter: Vbi dicit: mihi qdē nō placet & clamo ſæpe. Syrus dicit ſe idignabūdū clamare cōtra ieptias domus & dñi. nō qdē dicēdo. ſalſamēta hæc ſtephanio &c. hoc totū. n. nō determiat illud uerbū clamo. ſed ſyrus q ſe plus facere ſignificauit negociū ſuū q̄ pr̄tiam Demeæ diuertit ſermonem ſuum ab ipſo ad cōſeruū cui id dicit.

GVI Roh &c. Hic cōtinet querimonia hegiōis cognati Soſtratæ dolētis filiā cognatæ adeo male ab Eſchino tractatā eē ac tādē ut putabāt deſertā ab eo eſſe cū tamē ita nō eſſet. Verū ita coiiciebant multis argumentis falſis tamen. Hegio. Proh: iraſcentis exclamatio & deorū proteſtatio. o dii immortales. inuocātis eſt dictum & in teſtimonium uocātis ipſos deos. facinus indignum. i. o factū inhoneſtū & idecens. & eſt exclamatio i uituperationē facti. q. d. miror illud magnū facinus eē cōmiſſum uel aliquid tale. o. geta ſerue cognatæ meæ ſoſtratæ quid narras: nō interrogātis eſt ſed admirātis indignitatē facti. Ge. ſic factū eſt ut dico ſcilicet. He. ex illā. i. ex illa ne hoc eſt utrū decet q. d. nō: facinus. i. flagitiū. tam illiberale. i. tā indignū homie libero q̄lis eſt eſchinus uel tā inhoneſtū. nā qd liberale ē iuſtū eſt & decēs. ſed illiberale dedecet. Eſt ne ergo honeſtū facinus. tā illiberale. i. tā deteſtandū & ſeruile ac ihoneſtū. eē ortū. i. emerſiſſe ex illa ꝑ eminētiam. i. ex tā honeſta familia ex q̄ ducit originē eſchinus. o eſchine alloqtur abſentē pol haud. i. non dediſti. i. ꝑfeciſti ꝑpetraſti iſtud facinus paternū. i. ex paterno exēplo uel ad exēplū pr̄is uel ꝑmiſſiōe pr̄is demeæ q adeo hōeſtus ē. De. uidelicet. i. certe q̄ſi uidere licet ſicut. ſ. ſcire licet: hegio audiuit de hac pſaltria. i. de hac puella rapta ab eſchino. i. qd dici ſolet hegio audiuit loq de hac pſaltria. in quo dicto nō ē addēdū neq; loq neq; dici ut aliq ſūt arbitrati. id. i. illud factū eſchini. nūc dolet. i. diſplicet. illi alieno. i. q nō ē de familia nr̄a. ſ. hegioni. dicimus tu⁹ caſus dolet mihi & ego doleo caſū tuū uel caſu tuo uel ob aut pp caſū tuū. is pr̄. ſ. mitio q ē pr̄ eſchini adoptiu⁹ nihilipēdit. i. nō curat: pnihilo hēt illud factū qd dolet alieō hei mihi. i. ah dolore cōcutior utinā ipſe pr̄ eēt hic ꝑpe alicubi. i. in aliquo loco atq; utinā audiret hæc q̄ dicūt ab hegiōe. he. niſi. i. ſi ñ ſ pētes eſchini & eſchin⁹ faciēt ea q̄ equū ē. i. iuſtū ē & decet illos faceſ. haud. i. ñ auferēt ſic. i. ñ ita leuiter abibūt ſeu euadēt aut remanebūt ſine ſi ita ſubducēt culpā neq; eā opiēt ſilētio. nā de ea re ſi ſū taciturus: & hæc oia loqtur hegio cū geta. nōdū. n. aiaduertit demeā. Niſi q̄ ſi ñ

Illiberale
Date ſcel⁹
Paternū
Videlicet
Scilicet
dolet mihi
hic caſ⁹ & me hūc ca ſum

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

Patro- DONA. Tu es patronus. tu parẽs: patronus aũt tpale nomẽ eſt defenſoris: aut certe appellatio ẽ p quã oñ-
nus dit: ꝙ illi uultus & obſequiũ debeat. eſt. n. nomẽ ad aliqd. parẽs aũt ueri amoris nomẽ ẽ: & æquali loco cõti-
Parens net iterpretationẽ. & uide q̃ uigilãter poeta cũ ſupplicιter matronã de abſente hegiõe loquẽtem induceret. Co-
luit nos dixit: quũ præterea ſeruus etiã ſupplex ad præſentẽ loquit. Tu es pronus inquit. Ille. m. n. t. c. ſ. ſeru⁹
magnũ ueritatis idiciũ addidit dicẽdo moriens. nẽo. n. moriens: non uera loquitur: & ingentia: unde in iure
ultima iudicia certiora ſunt. ſic & alibi. Mihi in manũ dat: mors cõtinuo ipſam occupat. Si tu deſeris perimus
Soci⁹ defi- ppt e qſi patrono: nam ſocius deficit: parens pro-
cit. Parens dit: patronus deſerit. ſic Salu. Poſt defectionem
prodit ſociorum & relatũ. Vir. Vnius ob irã pdimur: &
Patronus pdidiſti & te & illã miſerã: & gnatũ qui qdẽ iter
deſerit fuit. Plau. Qui liberos habẽt eos deſerũt. hinc &
Salluſt milites q defenſores patriæ deberẽt eẽ: deſerto-
res eẽ dicunt. hæc oia magnã uim habent: ſed p
Virg ſingulas partes orõnis cõſiderent ad cõmouen-
dũ pcibus hegionẽ. Et tu es patronus. ab ho-
Virgilius neſto tu es patronus: parens a iuſto. Si tu de-
ſeris. p. & huic rei maxime reſpõdet: oratorieꝙ
Plaut illũ maxime cõ mouit. ut En ego uicta. ſitu: & ut
pulſus ego alii perimus
reſpõſum putãt. Satis pie poſ-
ſe deeſt facere. Neq me ſatis. p. p. a. honeſta lo-
cutio qua ſignificat qcqd fecerit pro pietatis de-
bito illi merito parum eſſe. ſenſus aũt hic. neq fa-
ciã quod nefas eſt: ut uos deſeram: nec hoc ipſum qd facio ſatis piũ ẽ p tanta neceſſitudine: & bene addidit ſa-
tis: ut & ſapiẽs nõ m̃ ſatis. Saluere he. p. i. ita præuidit demea nõ puiſus ẽ: qa nõ oportuit illũ audire q̃ loque-
Iubeo ret hegio: & ex illius iã uerbis idignationẽ moueri. Iubeo aũt uolo ſignificat ab eo qd ſequit id qd pcedit: nõ
iubemus. n. niſi qd uoluerimus: & ẽ Homericũ Maior filius tuus eſchinus: artificioſa poſtulatio
in qua ſtatim demea diceret: nihil ad ſe hãc qrelã ptinere qppe qui cteſiphonẽ curare debeat: infert cauſa cur nõ
diſſimulet pater: qa filius qui maior ẽ: quia eſchinus: ſiqd ẽ in eo noie charitatis: qa fratri adoptiuus: qa bonus
& liberalis: & cõtra hæc quibus laudatus eſt fecit: ſed neq boni: qſi id quod ẽ uelit qd eſſe debet qa neq libe-
Bonum rali functus ẽ officio boni uiri: quærendum inter bonũ & liberalẽ qd interſit: an bonus eſt qui nõ nocet: libera-
Liberalis lis qui etiam pdeſt: an bonus qui non peccat in facto: liberalis qui nec in uerbo. Quidni. i. qdnã
Quidni Quidni. plus in ſe habet q̃ nouerã. nã quaſi corripit dubitatẽ dicẽdo qdni: ut ſubaudiat nouerã. Filiam eius
uirginẽ. uides quantũ ualet iniuria: uel dignitas pſonarum q nõ contentus facinore pſonam credidit prapo-
nendã. Hẽ. iteriectio ẽ irati uehementer: qppe qui aliud uitium audiebat pter crimina quæ ſciebat. Quod
eſt grauiſſimũ: qa illud graue. An qcq̃ eſt etiã. a. amplius quãtitatis: nã ideo nõdũ etiã audis qd ẽ grauiſſimũ.

Nobis ſita eſt: te ſolum habemus: tu es patronus:
Tu pater es: ille tibi moriẽs nos cõmendauit ſenex:
Si deſeris nos tu: perimus. He. caue dixeris: neque
Faciam: neque me ſatis pie poſſe arbitror. de.
Adibo. ſaluere hegionem plurimum iubeo. He. te
Quærebã ipſum: ſalue demea. de. quid autem? He.
Maior filius tuus eſchinus quem fratri adoptãdum
Dediſti: neque boni neque liberalis functus eſt
Officio uiri. de. quid iſtuc eſt? He. noſtrum amicum
Noras ſimulum atq; æqualem. he. qd ni? de. filiam
Eius uirginem uitiauit. de. hem. he. mane. nondum
Audiſti demea qd grauiſſimum eſt. de. an quicq̃ eſt

GVIDO Ge. o hegio ois ſpes eſt nobis ſita. i. poſita collocata i te habemus te ſolũ in quo ſpem repõamus
patro- tu es patronus. i. defenſor. eſt aũt appellatio & nomẽ tpale ab honeſto. tu es parẽs. i. tãquã pater cui curæ ſimus
nus & ẽ nomẽ amoris a iuſto. ille ſenex. ſ. pater puellæ maritus ſoſtratæ. ſ. ſimulus moriẽs. i. cũ moreret eẽtq i mor-
parẽs tis articulo quãdo ſola uera & ingentia dicũtur cõmendauit nos tibi ſi tu deſeris. i. dereliquis nos. ide deſerto-
Deſertores res milites dicũt q deſerũt patriã q̃ debẽt tutari. ſi ergo tu deſeris pim⁹. i. pditi ſum⁹. he. caue dixeris. i. caue ne di-
xeris me deſerturũ eẽ uos qm̃ neq faciã. i. ñ deſerã uos. neq arbitror me poſſe facere ſatis pie. i. qui uideri poſ-
ſim ipius. nã pii debemus eſſe in parẽtes i ſãguine nobis iunctos aut neceſſitudine. pcipue aũt pii eẽ debemus
Iubeo in deũ. De. adibo eũ. i. ibo ad hegionẽ. deinde ſalutat. iubeo. i. uolo: præcedẽs pſequẽte. nã iubemus quæ fie-
Saluere ri uolumus. iubeo ergo plurimũ hegionẽ ſaluere. i. ſaluũ eẽ & incolumẽ: aut iubeo eũ ſalutari. nã Cicero inqt
Cicero & ſaluebis a meo cicerone. ſaluebis inqt p ſalutaberis. He. o: aduerbiũ optãtis. qrebã teipm o demea. ſalue. i. ſal-
uus ſis. & talis eſt reſſio qualis aggreſſio ſeu inceptio. De. aũt. i. ſed. qd eſt ſup. aut quid agitur quid dicit. He. fili⁹
Bonus & tuus maior qa tm̃ duo ei erant ideo maior inquit. ſ. eſchinus quẽ dediſti fratri adoptandũ. i. aſſumẽdũ in filiũ
Liberalis neq. i. nõ eſt functus officiũ. oratores dicerent officio in ablatiuo. nõ eſt ergo functus officiũ uiri boni nec li-
beralis. Donatus ponit eam differentiam. nã bonus iquit hic intelligitur qui nemini nocet. libera uero q aliis
prodeſt. uel bonus dicitur qui nõ peccat. ſed liberalis qui non peccat etiam in uerbo. ſed hæ differntiæ nõ ſẽ-
Cicero per obſeruãtur. nam ut Cicero & ualerius inquiũt. bonus innumerabilibus officiis continet cuiuſmodi au-
Valerius raꝗ aut nullum purũ hoiem inuenias. De. quid iſtud ẽ. qd tu dicis? declara liqdius. He. noras. i. cognoſcebas
Aequalis bene ſimulum amicum noſtrum. atq æqualẽ: ideſt multum noſtri ſimilem. De. quidni: ideſt cur nõ bene no-
ram eũ cũ fuiſſet mihi amiciſſimus. He. eſchinus uitiauit ideſt ſtuprauit deflorauit filiam eius uirginem. De. hẽ
interiectio eſt uehementer irati. ut qui hoc nõdũ audierat. He. mane. i. auſculta habeas patientiæ quicquã ut re-
liqua audias. & dicit mane ꝙ alter ſe commouebat adeo ut audire eũ nõ potuiſſet. o demea nõdũ. i. nõ adhuc
audiſti id uitiũ qd ẽ grauiſſimũ. i. enormiſſimũ & ferẽdũ grauius cæteris eius flagitiis. De. an. i. utrũ. qcq̃. i. aliqd

Etiam amplius

DONA. Amplius. i. maius. Perſuaſit nox. amor: uinũ adoleſcẽtia. Plau. in bacchi. quid hoc illecebroſi⁹ ampli⁹
fieri põt nox. mulier uinũ hominibus. quid hoc illecebroſius hoi adoleſcẽtulo. & hæc oia ab ipulſionis parte Plautus
dicuntur. nõ a rõcinatione. iõ & perſuaſit dixit. nã inſtans perſuaſio ipulſio dicit. Vt ipſe alibi. Dũ in dubio eſt
animus paulo momento huc uel illud impellitur. Humanũ. nihil tandẽ ea ſumptũ cõſuetudine ẽ quod: ñ
humanũ: & hoc dicere ſolemus ubi peccatũ quidẽ nõ negamus: ſed tolerabile eſſe dicimus. Perſuaſit nox:
amor: uinũ: adoleſcẽtia: hæc inferunt. ut multa uideant. Vinũ plus dixit q̃ ſi
uiolentia diceret: ut tu nihil niſi ſapiẽtia es. Ille
ſomnũ pximũ huic: & ſimile ẽ i ecyra. Cũ uir-
gine una adoleſcens: ut cubuerit plus potus ſe
abſtinere ut potuerit: nõ uerisimile dicis: neq
uerũ. Vir. Bacch⁹ & ad culpã cãs dedit. Vbi. Virgilius
ſcit. ſ. i. intelligit: & ſentit qd ſupra future pecca-
uerit: & qa q ipulſione peccat. nõ peccat rõci-
natiõe. hic locus illi rei occurit cur ergo tacui-
ſti? Orãs: obſecrãs. orare ẽ placidos petere: ob- Orare: ob-
ſecrare iratos rogare. Venit ipſe. u. l. mire ad ſecrare
matrẽ uenit ultro lachrymãs: ne qd leniter aut
mollius mulier tuliſſe: aut prope pactionẽ in-
iiſſe uideret. Ignotũ. eſt. t. ẽ. c. aſynthetõ: ut ſo-
let pſyntonomia ſic loquit: ut imus: uenim⁹:
uidemus. Ignotũ eſt aũt qd ultro uenerat &
lachrymans. at tacitũ ẽ ꝙ orabat: & obſecrabat. at creditũ eſt ꝙ fidẽ dabat & iurabat: & honeſtius imperſona-
liter q̃ ignouimus & tacuimus. Ignotũ aũt ꝙ ultro uenerat. Virgo. e. e. c. g. eſt. hæc addidit ex uiliore uſu: ut
inhoneſta patiẽtia uirgis ad cõceptũ libido peruenerit: & pterea qa & hoc potuit dici ille quidẽ uitiauit uir-
ginẽ: ſed quid ſi ex alio cõcepit poſtea q̃ iã grauida facta eſt. iccirco & a uitio uirginis tẽpus oñdit: ut cũ facto
tõ cõueniret. Ille. b. uir. ironia indignãtis in loco addita eſt uerbis ardentibus. Ille. b. uir. n. p. ſi. d. p. cõclu-
ſio. accuſationis & bonus uir ironia quidẽ ẽ ab eo poſita. q indignet uirũ bonũ eſſe debuiſſe q nõ ſit: ut ſu-
pra. Neq boni neq liberalis functus eſt offõ. & ſimul cõſidera quo nomine eſchinũ uocet uirg appellãs. ſ. q
uult eius cætera eſſe pmiſſa: & q illũ tam pridẽ uideri maritũ uelit. Nobis aũt ex abũdanti
ad indignationẽ relatũ eſt. Si diis placet. bene interpoſitum ad inuidiam. Si diis placet. ſ. p quos
iuratum eſt. Pſaltriam. n. ſic enim dicimus: & eſt conſuetudinis peruul-
gatæ. Illam deſerat. i. cui contrarium dum uiuat obſtrictus eſt & deſerat uirginem. Pro certon tu iſtæc di-
cis hoc. ideo non dicit. quia fidem non habeat narranti. ſed quia mira ſunt ſcelera. Mater uirginis i medio
eſt. terribiliter ſatis in medio eſt. quaſi retineri non potuit. nec cohiberi quin rem probet. Et præterea cũ argu-
mentorum genera duo ſunt non ſic in rebus manifeſtis. hoc ergo ſublatis ſupciliis dicendum eſt in medio.
nam lentius erat ſi diceret preſto eſt uirgo quæ in eſchinum reum teſtis. & crimen eſt: & ideo addit.

Etiam amplius? He. uero amplius eſt: nam hoc quidẽ
Ferendũ aliquo modo ẽ: pſuaſit nox: amor: uinum:
Adoleſcẽtia. humanũ ẽ: ubi ſit factum: ad matrem
Virginis uenit ipſius ultro lachrymans: orans:
Obſecrans: fidẽ dans: iurans ſe illam ducturum
Domũ: ignotum eſt: tacitum eſt: creditum eſt:
Virgo ex eo compreſſu grauida facta eſt. menſis hic
Decimus eſt. ille bonus uir nobis pſaltriam
(Si diis placet) parauit: qui cum uiuat. hanc deſerat.
De. pro certon tu iſtæc dicis? He. mater uirginis in

GVIDO eſt amplius. i. maius & ultra id qd iã tetigiſti. He. uero. i. certe. ẽ aliqd ãplius. nã quidem. i. certe Vero
hoc uidelicet qd ipſe fecit in uirginem amore impulſus ẽ aliquo modo ferendũ. i. tolerandũ. nox. i. tpis op- pro
portunitas. amor. i. ardor & furor amoris. uinũ. i. uiolẽtia. nã ut inqt Vir. Bacch⁹ & ad culpã cãs dedit. & Va- certo
lerius proximus a libero pre ad incõceſſam uenerẽ gradus ẽ. adoleſcẽtia. i. iuuenilis ætas q lubrica pſæpe ẽ. p- Virgilius
ſuaſit. i. ipulit ad id faciendũ quod fecit. id ſup. ẽ humanũ. i. ab humana fragilitate incitatũ. ubi. i. quando. eſchi- Valerius
nus ſcit. i. itelligit. ſentit ſe peccaſſe uim afferendo uirgini ipſe uenit ad matrẽ uirginis. ſ. ſoſtratã. ultro. i. ſpon-
te ſua. uenit nõ cõpulſus lachrymãs. i. flens orans. obſecrans. i. p ſacra rogãs qd plus eſt q̃ orans. dãs fidẽ: ideſt
ſancte promittens iurans ſe eſchinũ ducturum domũ illã puellã. ideſt ſe capturũ eã in uxorẽ. nam maritus du-
cere ſolet domũ ſuam uxorem cũ eã ſibi copulatam coniugio habuerit. ignotum eſt ab ignoſcitur ignoſce- Ignoſcere
bat uerbo impersonali indultũ eſt ſi liceat ita dici cũ potius indulgeo futura reſpiciat: nõ præterita. ignotum Indulget
ẽ igit. ei. ſ. eſchino propterea qa ſic orabat. tacitũ eſt a tacet. tacebat. i. nihil ẽ reuelatũ ſilẽtiũ ſeruatũ ẽ creditũ eſt Credere
ei. ſ. hoc eſt cõfiſum ẽ ei. Virgilius. O formoſe puer nimiũ ne crede colori: ideſt confide. uel creditũ ẽ ei: ideſt Virgilius
fides ẽ habita ſuis pollicitis. uirgo facta ẽ grauida ex eo compreſſu: ideſt ex ſua compreſſione uirginis hic mẽ-
ſis eſt decimus ex quo eſchinus cõpreſſit eam & iam ipſa parturit & puerperio laborat. Ille uir bonus p iro-
niã qui deberet eſſe cum non ſit. ſ. eſchinus parauit: ideſt acquiſiuit & ſuperinduxit. nobis: ideſt ad noſtrum
dolorem & dedecus pſaltriam illam puellam quam abduxit a lenone. ſi diis placet ad inuidiam: ideſt maliuo-
lentiam conciliandam. hoc interpoſuit: quaſi dicat id fecit deos offendẽdo per quos iurauit ſe ducturum no-
ſtram filiam domum ut dictum eſt. parauit inq̃ nobis pſaltriam. qui cum: ideſt cum qua. ablatiuus eſt q fœ- Nobis
minini generis. uiuat. i. uitã agat. & deſerat. i. deſertã reddat illã filiam ſimuli amici nſi quã cõpræſſit. De. pro
certõ. i. p certo ne. hoc eſt utrũ dicis iſtæc facinora eſchini. p certo. i. p uero & explorato ſeu p re certa & ex-
plorata. He. mater uirginis. ſ. ſoſtrata eſt i medio. i. pſto ẽ & i apto teſtificatura de hac re. & bñ dixit i medio q̃ſi
retineri mater nõ potuerit qn pdiret in mediũ hoc ẽ in lucẽ ſiue i aptũ & crimẽ eſchi. pmulgaret ſeu pderet.

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONA. ℂRes ipſa.i.põdus uteri exactis ad patiendũ menſibus.ℂPræterea ut.c.ẽ.ſ. ad hæc intelligamus aliter dici nõ inertẽ ſocratẽ:aliter ñ inertẽ ſeruũ ſeruilis.aliter ñ malũ ſcipionẽ cẽ:aliter ñ malũ ſeruũ.eẽ. ℂPræterea ut.c.an captus q̃tũ capit animus ſeruulus tñ nõ malus neq; iners geta:an captus queadmodũ ſæpius aucupium in ſeruis habẽdis bonũ euenit:ut i captu auiũ:uel piſcium:uel feraꝝ plurĩũ fortuna dominat: & hoc iõ quia ſeruũ euenire bonũ nõ rõne:aut natura:ſed caſu ẽ:utpote in re rariſſima:ut ſicut captus eſt ſeruoꝝ & euentus eſt in ſeruis ſuis.ℂCaptus eſt ſeruoꝝ.i.ut ſe habet cõditio ſeruorũ. Afranius in ſimulãte.Vt is ſeruorũ captus? ẽ:facillime domo atq; noſtra familia ꝑ uenditur. Ego captus ſorte intelligo.ℂNõ malus.i.fidelis.Neq; iners.i.artẽ hñs oratorie ſumũ teſtẽ & indicẽ laudat:ſed ne iprobe facere uideat. parcius id facit.Nõ eni dixit bonus & ſolers:ſed qđ in ſeruo ſufficit nõ malus neq; iners:& præferendi getæ hæc maxima cauſa ẽ: ne quod permittere uideatur in ſeruo paupis atrocius fiat:& ſimul:ut hæc non contriſtet getam quẽ prius laudat dicturus.ℂHunc abduce uinci quære rem.ℂAlit.i.ſ.duas res docet:& unde hæc uiuant quod teſtimonium pudicitiæ eſt.& graue teſtẽ poſſe eẽ getam.ℂSolus.incerta diſtinctio eſt ſolus: ſed meli? & ſolus oẽm familiã ſuſtẽtat hoc uerbo tenuis uictus oñdit qđ bene frugi eẽ mõſtratur in fœminis. ℂHũc ab.u.q.r.nõ multũ pmittit:utpote de alieno ſeruo:adeo.Ge.plus de ſe largitetur:ipſe tñ tria poſuit:ut multa uideret dicere.ℂHunc ab.ut tu noluſe armari uolſcoꝝ edice maniplis. Nã poſtea elſa huiuſmõi uerbis aucta eſt.Hunc ab.u.bono ordie: & abduce ad hoc illud ut nemo poſſit intercedere:& uinci ne ſolutus:ut ſciat ſi uerũ ſeruus accuſet.ℂQuære.r.latẽter ꝑter uicula ẽt tormẽta ſignificauit:nã hoc quære rem:pete rẽ ueritatẽ ſignificat.ℂImmo hercle extorque & bene ipſe de ſe plus apertius q̃ largitur. ℂExtorque.multum dixit non torque.ſed extorque torquemus eni hominẽ:extorquemus ueritatẽ. ℂPudet aduerſus hoc dicit:& perturbatus demea maioris erit ponderis.Pudet. dictum ſi me nec addas nec ſubaudias

Captus ẽ ſeruorum captus

Afranius

Nõ malus

Torquere Extorqre

Medio ẽ:ipſa uirgo:res ipſa:hic geta præterea ut
Captus eſt ſeruulorum nõ malus.neq; iners.alit illas
Solus oẽm familiam ſuſtentat. hunc abduce:uinci:
Quære rem.Ge.immo extorque hercle niſi ita
Factum eſt demea.poſtremo nõ negabit corã ipſo
Cedo.De.pudet:nec quid agam:nec quid huic
Reſpondeam ſcio.Ge.intus clamat pamphila.

Pamphila.Hegio.Geta,Demea.

GVI. Deinde ſubdit.uirgo ipſa.i. uirgomet ſtuprata & grauida ẽ inq̃.in medio.i.i luce & q̃ſi nõ deliteſcẽs nec abſconſa ſed facilis inuẽtu cũ teſtimonio opus erit:& iõ ẽ i medio ſignificat eſt in ꝓmptu ẽ pſto.res ipſa.i.ipm crimẽ ſeu pondus uteri exactis ad patiendũ mẽſibus eſt inq̃ in medio.i.ẽ in promptu ẽ in apto eſto.qđ eni ẽ in medio loci alicuius nõ ẽ abſconſum:ut in corona hominũ ſedentiũ q̃ ſtat in medio circũmultũ ẽ in luce & in promptu.Inde uentũ ẽ ut dicamus prodire in mediũ tollere aliquẽ de medio.quod poſteri? ſignificat remouere aliquẽ de hac luce interficiendo eũ.Præterea.i. præter ea quæ dicta ſunt.hic geta præſens: nõ malus.i.bonus & fidelis.nõ iners.i.nõ ſine arte imo ſolers & induſtrius.ut.i.quãtũ.captus.i.capacitas ſeruulorũ ẽ.& declinat hic captus tus tui.hoc ẽ q̃tũ ſerui hñe poſſunt capacitatẽ bonitatis & artis.uel q̃tũ ſe habet cõditio ſeruorũ.ſeu ſcdm q̃ ſerui poſſunt ac ſolent eſſe boni fideles ac ſolertes.Hic ergo geta talis ut dictũ eſt inq̃ in medio ut teſtificet de hac re ſi ſit opus.q̃ ſit bonus & ſolers liquido cõſtat hac re.q̃ ipe alit.i. nutrit illas matrẽ & filiam: quærendo uictum unde hæ uiuant.ipſe ſolus ſuſtentat:ideſt fouet.& quod barbare dici ſolet.intertenet omnẽ familiã:ideſt totam domum ſeu totam rem domeſticam & familiarem.O Demea abduce pro abduc:ideſt rape tecum etiam ſi nolit hunc Getam i aliquem locum.ubi tu poſſis etiam per tormenta extorquere ueritatem.uinci:ideſt liga a uincio uincis. Eſt enim ſecunda imperatiui perſona. quære:ideſt pete per queſtiones quas ut in iure habetur titulo de queſtionibus ſæpe comitantur tormenta.& iõ quere rem.i.inquire ueritatẽ ab eo etiam per tormẽta.Ge.Immo.i.ſed.hercle extorque apertius dixit qđ innuebatur p uerbũ quere.i.torquẽdo me elice ueritatẽ.Nã torquem? hoiem.extorquemus ueritatẽ.niſi ita factum.eſt.ut ipe dicit hegio meo relatu.Poſtremo:ideſt deniq;.ipſe eſchinus nõ negabit.cedo:ideſt dic.hoc facinus coram ipſo eſchino & uidebis eum non negaturum.Demea pudet me:ſcilicet. i. pudore afficior ob tam indignum & turpe factum.nec ſcio quid agam:ideſt agere debeam.nec ſcio quid reſpondeam:ideſt debeam reſpondere huic Hegioni.Geta Pamphila filia ſoſtratæ parturiens clamat intus.Miſeram me differor &cætera.Hic Hegio oſtendit Demeæ ſe defenſurum etiam ad mortem uſq; cognati ſui defuncti filiam ſeq; non commiſſurum.ut ita res eiuſmodi auferatur.ſed acturum in iudicio ut quod æquum eſt efficiatur.

Prodire i mediũ & de medio tollere

Captus

Torqre & Extorqre

Miſerã me

DONA.ℂDifferor.d.diuellor:diſcrutior:dilaceror:& proprie hoc genus querelæ conuenit parturiẽti. & cui uiſcera diſtendunt:& ei quæ inexpertũ dolorẽ nunc primũ ſentiat.ℂIuno lucina fer opem.bona ꝓcuratio poetæ:ut & uox ꝑturientis ꝓ teſtimonio ſuccedat ad inflãmãdũ demeã:& nota puellas q̃ i comœdiis honeſtæ ſunt & ex amore dicunt aut nullã i ſe ſcænã eẽ:aut rariſſimã uocẽ.ℂFer opẽ.ꝑtui.ℂSerua me obſecro. ꝑturiẽtẽ.duas eni res poſcit hæc ꝑcatio naſcẽtis & parturiẽtis ſalutẽ.ℂNũ nã q̃ſo illa parturit.illa.ſ.de q̃ ſermo eſt.Quid eni opus fuerat noĩe.ℂIllæc fidẽ nũc nr̃am.hæc oratoria πλαστο ẽ.nõ eni uere rogat:ſed uidetur hoc facere:& implorare ẽ i malis poſitus cum ploratu aliquẽ rogare.ℂQuod uos ius cogit id uoluntate.artificioſe:ne totũ ſimpliciter agẽdo diffidere cãæ uideat.Ius igit legũ itelligit. ℂDeos q̃ſo ut uobis decet.hoc ẽ dixit:nõ ut puellæ utile ẽ:ſed ut uobis placet.ℂVobis decet υμιν πρεπει:& deeſt facere.ℂSin aliter animus eſt oſtñ aici exequt i reddẽda cãcur aduerſarius futurus ſit.ℂEgo demea ſũma ui defendã hãc.non dixit id qđ eſt uos uleiſcar:ſed hãc defendã.ℂAtq; illũ mortuũ.idonea cã eſt aduerſus uiuos q̃rimonia faciẽdo ꝓ mortuo .ſ.quaſi in iure & offõ ſuo locutus ſit:& exaggerauit culpã in eſchinũ q̃ uidebat in uno & eodẽ facinore uiuos mortuoſq; læſiſſe.ℂCognatus.m.erat.cã expoſita iã agit hegio de ꝓ ſlo ſua utru recte faciat:ut quã perſonã inducit oñdat habiturus:cũ amicitiarũ duo gña ſunt: unũ neceſſariũ.i.ꝓpinqtas ſanguinis:alterũ uo uoluntariũ:quo nobis ẽt alieniſſimi cõiungunt. Mitionẽ ſibi ac Demeã & uiuos & uolũtarios tñ amicos eſſe. Simulũ uero mortuũ & non ſolũ uolũtate ſed neceſſitate amicum fuiſſe cõiunctum i qua re & illis nõ deerit & his purgatus.ℂSed & cognatus mihi erat:uultu adiuuat:qa a cõiũctiõe icoeptiua ſumpſit exordiũ. Cognatus mihi erat:officia multa cõtra oſtñ unũ demeæ amicitæ ac mitiõis. ℂPauptatẽ una pertulimus. & quia magis coniungit malorũ conſortiũ q̃ bonoꝝ.ℂIta faciã experiar deniq; animã ſic dicit ne dicat uidicabo:qđ uult magis ſignificatũ eſſe q̃ dictũ:& ne ei diceret nihil poteris qđ ad icipiendũ ſufficit dixit.Expiar aiam relinquã.modeſta cõtinuatio prius qđ ſibi poſſit cõuenire dixit:q̃ qđ paſſurus ſit eſchinus.

Differor

Duo gña amicitiarũ

m Miſeram me differor doloribus:iuno lucina fer
Opem:ſerua me obſecro.He. hem
Num nã illa quæſo parturit:Ge.certe hegio.
He.hem illec fidẽ nunc noſtrã iplorat demea.
Quod uos ius cogit ut id uoluntate impetret.
Hæc primum ut fiant deos oro:ut uobis decet.
Sin aliter animus ueſter eſt:ego demea ſumma ui
Defendam hanc:atq; illum mortuum
Cognatus mihi erat,una a pueris nos paruuli
Sumus educati:una ſemp militiæ & domi fuimus
Paupertatem una pertulimus grauem:quapropter
Enitar:faciam:experiar:deniq; animam relinquam
Potius q̃ illas deſerã.quid mihi rñdes:De.fratrem

GVIDO Pam.Miſerã me interiectio dolẽtis.Fungit hoc dictũ uice interiectionis:hoc eſt dico me miſeram ſeu fateor aut aliquid tale.differor.i.diuellor diſcrutior dilanior doloribus ꝑpter dolores partus. O iuno lucina.i.lucẽ ꝑbẽs natis qa præes parturiẽtib? fer opẽ.i.auxiliũ partui ſiue naſcẽti ut ſaluus ſit obſecro ſerua me parturientẽ ut euadam ex hoc puerperio ſalua.He.Nũnã.i.nũqd.nã enim ẽ adiectio ſyllabæ.q̃ſo nũqd illa parturit.Ge.o.Hegio.certe.i.uere.parturit.i.in puerperio laborat.Parturire eni eſt partũ deſiderare. He.Hẽ: interiectio cõpatiẽtis:o De.illec.i.illa.hæc.i. illa.ipſa nũc iplorat.i.cũ plorato rogat poſcit nr̃am fidẽ.i.nr̃m auxiliũ. Nã fides interdũ capit ꝓ ope ſeu auxilio ut in eo dicto.dii ueſtrã fidẽ.Implorare ẽ aliquẽ i malis poſitũ cũ ploratu rogare.Deinde rogat Hegio ut res.i.cõnubiũ fiat ſine coactiõne.Ipſa Pãphila impetret.i.aſſequat. uolũtate ueſtra.i.bono aio ueſtro & cũ beniuolẽtia ueſtra id.i.cõiugiũ cũ eſchino qđ cõiugiũ ius.i.æqtas legũ.ſ.cogit uos ut.ſ.aſſequat.uel cogit uos facere uel cõplere.primũ.i.in primis q̃ſo.i.rogo deos ut hæc quæ peto fiant.ut.i. queãdmodũ id ſup.ſ.ut hæc fiãt.decet uos.i.eſt uobis honeſtũ.alii habẽt uobis & tũc ẽ antiq̃ dictum quod tamen frequens eſt apud comicos & ꝑcipue apud Plautũ.quod Dona.dicit eſſe græce dictum. Sin.i. ſed ſi animus ueſter ẽ aliter.i.ſi aliter uultis.ſ.ut hæc nõ fiant.o De.ego hegio defendã hanc puellã. ſumma ui i.ſũma ope ſũma potentia & uiribus oibus & defendã illũ cognatũ meũ ſimulũ mortuũ.i.q mortuus eſt & hñ.nã i liberis parentes defuncti uident uiuere ac defendi cũ liberi defendunt ipſe mortuus erat mihi cognatus.i.gẽtilis meus de cognatiõe mea.nos puuli.i.cũ eẽmus adhuc puuli.educati ſumus.i.nutriti ſumus.una i.ſimul:a pueris uice aduerbii ponitur.quo caremus.i.ab ineũte etate:ab incunabuliſipſis:a teneris ãnis.a teneris ut græci dicũt unguiculis a primis temporibus ætatis. Alii hñt a pueris paruulis ſed in idẽ redit. Fuimus i.uerſati ſumus ſemp.una.i.ſimul militiæ.i.belli tpe.& ponit i genitiuo aduerbialiter.& domi.i.pacis tpe.qui ẽt genitiuus aduerbialiter ponit.ꝑtulimus.i.paſſi ſumus paupertatẽ graue.i.moleſtã & grauantẽ nos.una.i.ſimul.quapp.i.ꝑpter quas res.nitar.i.moliar conabor:nec ſolũ conabor ſed re ipſa faciã.ſed quid faciã.uult intelligi ſe ulturũ eẽ in iudicio illã iniuriã.experiar.i.agã & ꝓſequar ius puellæ in iudicio.ſæpe enim inueniſſas eſt experiri pro agere in iudicio.deniq; ad extremũ potius relinquam animam.i.moriar.& eſt quod dici ſolet.moriar in pœna uel in proſecutiõe:potius q̃ deſeram illã puellã.Demea quid reſpõdes mihi:ideſt qđ ſecũdo ſeu poſteriore loco dicis.Reſpondere proprie dicit cũ lis intendit.eſt enim rñdere priore alloqui quaſi reſpõdere ſit uerba fundere.ut funditq; has ore querelas.Reſpõdere eſt poſteriore loco dicere hæc Donatus.

Eniti

Facere

Experiri

Reſpõdere

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONA.¶Fratrem con.he.uultuoſe pronũciandũ qđ addidit hegio.q.d.res in manu frĩs eẽ,cõſtituta nõ mea.¶Quid mihi reſpõdes.reſpõdere ,ppꝛie dicit̃ cũ.lis intendit̃.rñdere enĩ ẽ priorẽ alloq:quaſi rñdere uer/ba fundere.¶Vt funditq; has ore quærelas.Reſpondere poſteriore loco dicere ¶Sed demea hoc tu facito.ſupra habitæ cõminationis.¶Quã uos facillime agitis:ut & ſupra facilẽ uictũ paret.& ui de q̃ oratorie laudis ſumpſerit argumenta ſuadende.¶Aequo animo.æ.n.opor.bñ dixit æquo aio:quia potentior & fortior cõtra naturã eſt æquitas.¶Redito.pſequebat̃ ad eundẽ queadmodũ appet ex uerbis.¶Decet te.fa.ſolicita obſequela hegiõis ultia in loquẽdo oñdit in potẽtiorẽ perſonã cõtra eſchinũ quo magis gaudiũ creſcit comœdiæ:quã/do tali ac tanto paupior puella.ſed tñ cupita iũ getur.¶Nõ me indi.qa dixerat ipſe ſentiet poſterius & nimis dura cõpoſitio ẽ:ſed apta ira/ſcẽti.¶Vtinam hoc mo.ſit.de utinã deſperandi uſm habet.¶Hoc.i.negociũ.i.in raptũ uir/ginis.¶Deſũctũ:finitũ.i.ut ñ peiora cõmittat: ¶Deſunctũ:finitũ.i.ne alterius peccet Eſchin⁹. ¶Nimia il.li.quam illi dat mitio. ¶Profecto euadet:per ardua & interrupta ueniet.¶Hoc euomam:non effundam:ſed euomam: utpote quæ me ægrum faciunt quibus me lauabo cum langor ille egeſtus ſit. nam euomã hoc tranſlatione ſignificat.

Respõdet̃

Vr g

Deſunct⁹

Conueniam hegio.is quod mihi de hac re dederit
Conſilium:id exequar.He.ſed demea hoc tu facito
Vt tecũ animo cogites q̃ uos facillime agitis.q̃ eſtis
Maxime potentes.& dites:fortunati:& nobiles: tam
Maxime uos æquo animo æqua noſcere oportet:ſi
Vos uultis perhiberi probos.De.redito. fient quæ
Fieri æquum ẽ oĩa.He.decet te facere.geta duc me
Intro ad ſoſtratam.De.non me indicente hæc fiũt:
Vtinã hoc ſi modo defunctũ.uerũ nimia illec licẽtia
Profecto euadet in aliquod magnũ malũ.ibo:ac
Exquiram fratrem:ut in eum hæc euomam.

Hegio alloquitur Soſtratam.

b Ono animo fac ſis ſoſtrata:& iſtam quam

b Ono aio.f.ſ.ſo.hi ſex uerſus in qbuſdã nõ ferunt̃.In hac ſcæna iã uidet̃ locutæ ſoſtratæ hegio reſpõdere.põt tamẽ & ipſe incipere tanq̃ q & rẽ nouerit & mœror eius moueatur.¶Bono.a.f.ſ.ſ.meminiſſe debemus qđ dixit.¶Duc.me.i.ad.ſ.& hoc intro in proſcænio eſt. non poſt ſcænam.nam aliud ſignificat eamus itro:ubi dicitur intus deſpõdebit̃:itus tranſiget̃:ſiq d eſt qđ reſtet:illud.n.iterius agit̃ extra omne ,pſcæniũ. ¶Fac.ſ.ſ.ſis honorifice addit̃ uerbo ne qd im patiuo mõ pronũciat̃ ſuperbũ.deductũ eſt aũt. a ſenatuſcõſulto formulat̃ ubi aliqd ſenatuſcõ. iniungit addit ſi eis uideat̃.¶Et.i.q.p. qa uox ipſa triſtis & circa triſtẽ filiam qđ potes dixit.

GVI. De.o hegio cõueniã.i.alloquar frẽm.ſ.mitionẽ.ego ſeqr.i.tenebo & imitabor id cõſiliũ:qđ cõſilium is frĩ dederit mihi.de hac re.i.de hoc negocio.He.ſed o Demea facito hoc qđ ſequit̃ uidelicet ut cogites tecum aio tuo hoc qđ ſequit̃.ſ.ꝙ q̃.i.q̃tũ.uos agitis.i.uiuitis(nã agere uitã uiuere ẽ)facillime.i. ſine magno labore.qa ẽ uobis abũde unde uiuatis.& q̃.i.q̃tũ.eſtis maxime.i.ualde potẽtes.& dites.i.diuites & fortunati.i.fœlices ac fortunis affluentes uobiſq; fortuna riſit:& q̃ maxime eſtis nobiles.tam.i.tm̃.maxime oportet nos noſcere.i.intelligere.æqua.i.ea quæ ſunt iuſta & ſcđm æquitatẽ.æquo aio.i.prompta uoluntate.ſi uultis uos perhiberi.i.iudicari haberi,bonos.i.nemini iniuria faciẽtes.De.redito.i.reuertitor:noli pſequi i.itinere incœpto quo te cõferebas ad Mitionem & Eſchinũ:oĩa q̃ æquũ eſt fieri fient.He.te decet.i.tibi eſt honeſtũ facet̃:ut oĩa fiant q̃ æqua ſunt.Cõuertit ſermonẽ ad ſeruũ.Geta duc me ad ſoſtratã.De.hæc flagicia nõ fiũt ab Eſchino me indicente.hoc ẽ me iubente aut cõſentiente.Indicere proprie dicitur de bellis q̃ſi bellũ denũciare.utinã.i.qđ dicunt placeat deo & hẽt uim deſperandi ꝙ hoc negociũ ſeu flagiciũ de uiolatiõe uirginis ſit defunctũ.i.finitũ ultimũ poſt qđ nõ ſit aliud.ita ut Eſ.nõ ulterius peccet ſeu peiora cõmittat.uer.i.ſed hæc nimia licentia q̃ dat̃ illi a Mitiõe ,pfecto.i.certe.euadet.i.q̃ſi p abrupta & ardua ueniet i aliqđ magnũ malũ.ibo.i.pgã ulteri⁹. & exqrã.i.diligẽter ingrã frẽm mitionẽ.ut euomã.i.effundã.eiiciã hæc flagicia in eũ.i.cõtra eũ. utpote q̃ me ægrũ faciunt qbus me lauabo cũ languor iſte eiectus erit.Nã euomã dici per trãſlationem certo certius eſt.

ageſ

Pethiberi

Indicere

Euadere

Exquirere

✝

ASCEN. i Llud.Vbi ſcit factum:ad matrem uirgiuis uenit &c.commentarius non ita legit.quia non interpretatur dictionem:factum:quaſi textus habere debeat.Vbi ſcit:ad matrem uirgi.&c.cum tamẽ alii text⁹ habeant.Vbi ſic factum.ſubaudi eſt ab Eſchino.Quod ſi textus recte habet.Vbi ſcit factum ſententia ẽ. Vbi ideſt poſtq̃ eſchinus ſcit.i.dignoſcit factum ideſt peccati magitudinem.grauiſſimum enim erat uitiare ciuem atticam.Quod antea:uel quia ebrius:uel quia uirginem ciuem eſſe ignorarat. non ſciuit.

GVIDO b Ono animo loquitur Hegio.o Soſtrata fac ſis bono animo.i.da operã ut habeas bonum animum

Potes fac

DONA.¶Fac.con.duas res dixit:quas & ordine locutus eſt:& tu bonũ habe animũ inquit:& filiam fac habere.¶Et ego mitionem:quia demeam iam uidit.¶Si eſt facturus officiũ.hoc dicẽdo ,pmittit eũ eẽ facturũ.nã facile ẽ unũquẽq; ſuo officio fungi.¶Vt qd agã q̃primũ.mature neq; cõminat̃ neq; ſegnẽ oñdit ſe fore.

a In pr̃em hinc abiiſſe rus?Hic oñdit̃ timiditas boni adoleſcẽtuli:& uertiſſe ad peccandũ ex dilicti cõ/ſcientia & reuerẽtia parẽtis apparet ut eſt mos uerorũ patrũ circa filios ſyro demeã deſcribente.¶Ain patrẽ hinc abiiſſe rus:cõpendio oñditur qd ſit iã locuturus ſyrus.¶Hũc aũt maxime aliqd opis ſecet credo.uide quaſi uerbo ſyri eẽ de ope loqui.ſic.n.dicit & demeæ:ſed illud falſo hoc ſerio.¶Vtinã qdẽ apud uillã ſit.ſubaudiẽdum & diſtinguẽdũ anq̃ inferat̃ qđ ſequitur. ¶Quod.c.ſ.e.f.hoc ẽ nõ odiſſe patrẽ:ſed tãtũ timere ex ,pprio delicto:ſeruat̃.n.i eo & amor filii & amoris affectus.¶Vt triduo.h.p q̃tũ ſuf/ficiat amatori:etenim nõ opus erat perpetuo dicere ſi triduum dixiſſet.¶Et iſtoc ſiquid po/tis ẽ.r.deeſt addi.nã ſi mortem ſignificaret nõ conueniret adoleſcẽtẽ ita dicere.uidetur enim plus temporis optaſſe langori.¶Nam hũc diem miſere nimis cupio. moriatur.ſ. & adhuc aduerſus ſeruum debet dicere:ne indecorum adoleſcẽtis pſonæ ſit hæc ita dixiſſe: q̃uis eiuſ/modi adoleſcẽtes inducãt comici:ut Neuius i tribaſelo.Deos q̃ſo ut adiuuẽt & patrẽ & matrẽ meos.¶Miſere nimis cupio:nimis abun/dat more comicorꝫ qui hoc dicto aſſeueratio nẽ inculcabant.¶Cupio ut.c.p.i.l.d.qui & ſupra.Ita q̃ſo & qñ bñ ſucceſſit:hilarẽ hũc ſumamus diẽ.¶Et il.r.nulla alia cã tã male odi. mi/re oñdit oĩa ex delictis in prauũ uerti:adeo ut miſeram putet adoleſcens ſuburbanã uillam: q̃ re cæteri delectant̃.illã ergo tanq̃ cũ deteſta/tiõe dixit:& male & nimis miſer: nã nimiũ et malũ miſerũq; ẽ ſcđm illã ſnĩam ne qd nimis.

Neuius

Potes fac conſolare.ego mitionẽ. ſi apud
Forum eſt cõueniam:atq; ut res ẽ narrabo ordine:
Si eſt facturus:ut ſit officium ſuum faciat.ſin
Aliter de hac re eſt eius ſentẽtia: reſpondeat
Mihi.ut quid agam quam primum ſciam.

Cteſipho.Syrus.

a In tu patrẽ hinc abiiſſe rus? Sy.iandudum
Cte.dic ſodes.Sy.apud uillam eſt:hũc autem
Maxime aliquid operis facere credo. Cte. utinam
Quidem quod cum eius ſalute fiat:ita ſe defatigari
Velim:ut triduo hoc perpetuo prorſus e lecto
Nequeat ſurgere.Sy.ita fiat:& iſtoc ſiquid potis eſt
Rectius.Ct.ita.nã hunc diẽ miſere nimis cupio:
Vt cœpi perpetuum in lætitia degere:& illud rus.

GVIDO & fac ꝙ ſupple.conſolare:ideſt cõſole ris iſtã filiã tuã.ꝙ ſcilicet cõſolari eã potes facere.hoc aũt dicit Hegio poſteaq̃ perue/nit ad Soſtratã.Ego cõueniam.i.alloquar.Mi/tionẽ ſi eſt apud forꝫ an uenale an cauſarũ in/tentũ ẽ.atq; narrabo.i.recitabo.ordine.i.p ordinẽ ut.i.quo mõ res geſta eſt.i.totũ negociũ ,pceſſit.Si ipſe Mitiõ ẽ facturus.i.facere uelit.ut.i.ꝙ officiũ ſuũ ſit.i.debitũ ſuũ cõſtet:appareat:extet.faciat id ſup.qđ petã.ſin.i. ſed ſi ſentẽtia eius Mitionis ẽ aliter de hac re:ita ut nõ uelit parere petitis.rñdeat mihi.i.det mihi reſpõſum ut ſciã q̃primũ.i.citiſſime:mature.quid agam.i.quid agere debeam.ſi uis etiam ſubiunge q̃primum uerbo agam.

a In patrẽ &c.Hic adoleſcẽtis reuerentia in pr̃em oſtendit̃ timentis ne factũ ſuũ a patre demea depræ/hendat̃ & tandẽ i irã pr̃ exeat atq; ,prũpat.Cte.o ſyre ain.i.dicis ne. patrẽ.ſ.Demeã.abiiſſe.i.diſceſſiſſe. hinc.i.ex hoc loco.rus.i.in agrũ:in uillã.ad opus.Sy.iãdudũ.i.multo ante abiit rus.q.d.eſt lõgũ tempus ex quo abiit.Cte.dic ſodes.i.ſi audes.q.d.dic affirmatiue,& pro certo abierit nec ne.Sy.ipſe pater ẽ apud uillã.i.apud domũ agreſtem.q.d.iã ruri eſt & in prædio.autem.i.ſed.nũc credo eũ maxie facere aliqd operis i.puto eũ nũc maxime aliqd operari.Cte.quidẽ.i.certe.utinã ſit ſup.apud uillã.ita uult Donatus.Deinde ſub/iũge uelim ſup.patrẽ ita defatigari.i.delaſſari.quod tamẽ.ſ.defatigari fiat cũ ſalute eius.i.ita tñ ut nõ moriatur ex illa defatigatione.Alii habẽt defatigarit.i.uelim ꝙ pater ita defatigarit.i.delaſſauerit ſe opãdo qđ tñ fiat cũ ſalute ſua.ita ut ide.i.ex lãguore illo mors nõ ſit ſecutura.ut ,pſus.i.oĩno.neq̃at.i.nõ poſſit ſurgere.e.i.ex lecto hoc triduo ,ppetuo.i.intra hoc triduũ ſequẽs perpetuũ.i. cõtinuũ.ita.ut his tribus diebus ſequẽtib⁹ cõtinuis e cubili neq̃at exurgere.Sy.ita fiat.i.ita efficiat̃ ut optas.& optãtis eſt hoc dictũ.Et ſiquid.i.ſi aliqd rectius.i.aptius:cõmodius.tibi iſtoc.i.iſto triduo:puta quadriduũ:aut ẽt plus tp̃is potis ẽ.i.poteſt ſeu potẽs ẽ addi ſup.dicit Dona.fiat iquã uel addat̃ ubi potis ẽ capiendũ eſt ſimpliciter pro põt.alioqn pote eſt foret dicendũ cũ præ/cedat ſubſtantiuũ neutrũ niſi ponat̃ genus ,p gñe.ſitq; ſyntheſis cuiuſmodi eſt:Triſte lupus ſtabulis.anſer fœta.Cte.ita.i.eo mõ fiat inq̃ ut optas.nã cupio nimis miſere.i.nimis uehemẽter aut nimis infœliciter & i miſe/riã meã degere.i.uiuere:ſeu agere:trãſigere:aut traducere hũc diẽ i lætitia.ut.i.quẽadmodũ.cœpi: ideſt icœpi.

Miſere

VNiVERSiDAD D SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONA. Quod ſi abeſſet lōgius. amori magis q̄ rei cōſulit adoleſcēs. Iā huc recurret. mire de ſene recurrit dixit: ut eius īſtantiā demōſtraret. Nihil ne i mēte ē: ſi hoc accipiēdū ē: ut adoleſcēti illo cōto malitiā putem' nō ſapiētia deeſſe i hac re adeo magiſter eſt ſeruus. Tanto neqor. ſic hoc dictum eſt: ut ecōtrario dicimus:
Nūq̄. qcq̄ tanto melior. Nūq̄ quicq̄. parelcō. ꝑ nūq̄. i. nō. Cliens: amicus: hoſpes nemo ē. uide magiſtrū ad nequitiā ut ſimplici adoleſcēti mētiēdi uiā demonſtret & honeſtū tenet afferre argumentū ad mendaciū propter clientem amicū aut hoſpitem in urbe ceſſare uiſum: qđ tñ ſic intelligit rudis ac ruſticus adoleſcēs. Cliens. a. h. ne ē. u. mire ſic interrogauit: ut qui agreſtes inhumanoſq; rephēdat: & īſociabiles aliis ꝑ aſpitatē ruſtici ſenis. Laudarier. t. a. l. qđ a Demea dr̄ i oēs parētes dici putat. nā nemo tā aſp ē pr̄
Virgilius ut nō ſtatim miteſcat laudato filio. Vir. eni nō dixit elegantē idolū: ſed uirtutes: ſunt aūt pfecti ſapitis uel diui alicuius: & bene cū ſtupore reſpōdet meas oñdēs ꝙ nullæ eſſent. Quæ nō data ſit. nō pōt fieri: a ſuperiore ſubaudit̄ ueniāt i mēte. i. cognita dari potuiſſe & datā dicit. Quæ nō data ſit. hic de facto quæſtio eſt in q̄ quidē diſputāt q̄dā tūc īpoſſibilia intelligi: qñ facta ſint. cū aūt nō fiūt nō mō nō fieri: ſed nec poſſibilia quidē eē dicēda: q locus dr̄ Pōt. iterū ſubauditur. ut data ſit: uelut credat̄ data. Interdiu. bñ quia amator maxime nocte opus ē. Vah. quā uellē ēt noctu hoc utriuſq; pſonæ cōuēit: ſed melius a ſyro: & faceti' dr̄ & q̄dā totū ctesiphōi aſſignāt. Ab uſq; interdiu & q̄ uellē: ꝑprie dicim' i hiſq̄ nō uidemus fieri bñ igit̄ deficiēte argumēto cū aliud nō iuenitet i uota cōuerſus ē: uñ uident̄ magis hæc uerba cteſiphonis eē.

Nulla alia cauſa tam male odi: niſi qa tam prope eſt:
Quod ſi abeſſet lōgius: prius nox oppreſſiſſet illic
Quā huc reuerti poſſet iterū, nunc ubi me illic
Nō uidebit: iam huc recurret ſatin ſcio: rogabit
Me ubi fueri, quē ego hodie toto nō uidi die, quid
Dicam: Sy. nihil ne in mēte ē: Ct. nunq̄ quicq̄,
Sy. tanto nequior es, cliens: amicus: hoſpes:
Nemo eſt uobis: Ct. ſunt: quid poſtea:
Sy. hiſce opera dic ut data ſit. Ct. quæ nō data ſit:
Non poteſt fieri. Sy. poteſt. Cte. interdiu: ſed ſi hic
Pernocto cauſæ quid dicā ſyre: Sy. uah q̄ uellem
Vt etiā noctu amicis operam mos eſſet dari quin tu
Ocioſus es: ego illius ſenſum pulchre calleo.
Quum feruit maxime tam placidum q̄ ouem reddo.

Callere Calleo. callide ſcio. Quū. ſ. m. tertia cōiugatiōe dixit ut efferuere dicit̄ correpta media ſylaba.
Male GVI. & nulla alia cā. i. propter nullā aliā cām. odi. i. odio pſequor. tā male. i. tam ualde: tam uehemēter. illud rus. i. illā uillā ſuburbanā niſi qa illud rus eſt ꝑpe urbē. ſ. hic tñ prope ē aduerbiū. ſed addito caſu ē ꝑpoſitio. qđ: ꝑ ſed. uel qđ rus ſi abeſſet. i. remotū eſſet: lōgius prius nox oppſſiſſet. i. qđ dici ſolet cepiſſet eū illic. ſ. ruri q̄ poſſet reuerti iterū. i. denuo huc in urbē ad me quærendū. Nūc nō ſignificat ibi tps ſed oñdit cōuerſionē ab alio dicto ad aliud. ubi. i. qñ. ille pr̄ nō uidebit me illic. i. ruri. iam. i. tunc recurret. i. celeriter redibit huc. ſat. i. ſatis ſcio. hoc ē ꝑ certo ſcio & nō ambigo qn ſit recurſurus. rogabit. i. interrogabit me ubi fuerim quem patrē ego nō uidi hodie. toto die. i. die itegro: & cōtra q pr̄ hodie nō uidit me. qđ dicā: ideſt qđ rñdebo. Sy.
Nunq̄ ne. i. utrū nihil ē i mēte. hoc ē. nihil rñſioni reſidet i mēte tua: Ctē. nūq̄. i. nō qcq̄ ē i mēte. uel ſit parelcō ut uult
Nequior Dona. Sy. es tāto neqor. i. deterior q̄to. ſ. minus habes ſciæ & cautele q̄ tibi poſſis cauere. Vel tāto es neqor. i.
Cliens tāto minoris momēti q̄to minus habes cautionis. Nemo. i. nullus ē uobis (alii nobis) cliens. i. cuius cā ſit de
Clientela fendenda & tutandæ partes ſint. Nā cliēs eſt q opa patroni ſeu aduocati egēs eū ſequit̄ ut ſua ab eo cā defendatur.
Cicero In clientela. P. uatinius ad Ciceronē. P. uatinius cliens ad te uenit qui pro ſe cauſam dicier uult. Nemo i quā eſt uobis amicus: ideſt neceſſitudine iunctus cuius amicitiæ uenia danda eſt & mos gerendus. nemo eſt
Hoſpes uobis hoſpes. i. amicus externus. Vnde hoſpitiū dicit̄ ius amicitiæ quod ē inter amicos externos qui externa
Hoſpitiū loca peragrātes ſolent alii alios amice in hoſpitium recipere. Cteſi. ſunt cliētes amici & hoſpites. quid poſtea: ideſt quid inde uis deducere ſi tales adſint nobis. Sy. dic patri roganti te ubinā fueris. ut: ideſt ꝙ. opa data ſit a te. i. ꝙ tu incubueris & intenderis ut ita dicam tota die hiſce. i. talibus amicis &c. Cte. nō pōt fieri ut ſupple opera ueniat in mentē quæ opera non ſit data. uel nō pōt fieri ut opera credatur ſup. data q̄ nō fuerit data. Sy.
Interdiu pōt fieri inq̄ ut credatur, data q̄ data nō fuerit. Cte. Fateor ſup. ꝙ pōt opera credi data q̄ data nō fuerit. iterdiu i. de die ut ita dicā. Nā interdiu & diu pro de die idem ſignificant. Quidam tamen dicunt interdiu ſignificat̄ inter medii diei tempus: quod non impedit quin aliud ſignificet una cum illo. ſed ſi pernocto: ideſt ſi ꝑmaneo hic tota nocte neq; domum redeam. quid cauſæ: ideſt quam excuſationē dicam. Syrus uah. interiectio ridentis: ideſt deridentis. q̄: ideſt quantum uellem: quaſi dicat multum ut etiam mos eſſet operam dari amicis. etiam noctu: ideſt tempore nocturno non ſolum interdiu. & hoc ſermone ridet adoleſcentem non malitioſum. quin: ideſt cur non es ocioſus ideſt ſecurus ſine cura. nam ociū capitur pro ſecuritate. uel ocioſus a metu. i. ſine timore. ego calleo. i. callide & optime cognoſco ſenſum illius patris tui. pulchre. i. optime noui mores eius. quod dicunt conditionem ſuam uel pulchre noui eius animū ſeu mentē. qn. i. qñ feruet uel feruit. nā & ferueo es & ferueo is dicimus. quādo ergo feruet maxie. i. maxie & uehemēter excādeſcit & æſtuat ira uel iniuria. Nam ira eſt ebulitio ſanguinis circa cor. Reddo. i. efficio illū pr̄em. tam. i. tantum. placitum: ideſt tranquillum. quietum. placitum: pacatum: mitem. q̄. i. q̄tū redderē ouem uel uidemus ouē placidam & mitem

Cte. quomodo

DONA. Quomodo. miratur q timet eū quē iſte cōtēnit. Meas tuas. cū geſtu ꝓnūciare debemus: ut itelligat̄ īmiſſo. Quaſi puero. g. deeſt præ: ut ſit præ gaudio. Lupus in fa. Silētii indictio ē in hoc ꝓuerbio: atq; eiuſmodi ſilētio uel in ipſo uerbo: ut ipſa fabula cōticeſcat. Quod lupū uidiſſe hoies dicimus: q repēte obmutuerūt: qđ fere iis euenit quos prior uiderit lupus: ut cū cogitatione: in qua fuerint ēt uoce & uerbis careant. Sic Theocritus & Virg. Vox quoq; mœrin iā fugit ipſa: lupi mœrin uidere priores. Virgilius
Alii putāt ex nutricū fabulis natos pueros ludificatos terrore lupi paulatim capna uenientis uſq; ad limen cubiculi. nam falſum eſt qđ dicitur interueniſſe lupū neuianæ fabulæ alimonio remi & romuli: dū in theatro agerentur. Fuge modo itro: nō dixit i uel abi: uel uade: ſed fuge tanta celeritate opus eſt. Siquid rogabit nuſq̄ tu me: magna uirtute Terentius rude: ſimplicē timidūq; inducit Cte. ab initio: ut is ſit q mox opprimeret̄ cū meretrice accūbēs iteruētu pr̄is ob iprudētiā & ruſticitatē ſuā. Nuſq̄ tu me. familiaris eclypſis & apta ꝑperātī: q̄re hæc oia oppreſſa uoce cum celeritate pronuncianda ſunt.

Cte. quomō: Sy. laudarier te audit libenter. facio te
Apud illū deū. uirtutes narro. Cte. meas: Sy. tuas:
Hōi ilico lachrymæ cadunt. quaſi puero gaudio:
Hem tibi aūt. Cte. quidnam eſt: Sy. lupus in fabula
Cte. pater ne: Sy. ipſus. Cte. ſyre quid agimus:
Sy. fuge mō itro: ego uidero. Cte. ſi quid rogabit
Nuſq̄ tu me: audiſtin: Sy. potin es ut deſinas

Demea. Cteſipho. Syrus.

n E ego īfœlix hō ſū: primū fr̄em nuſq̄ iuenio
Gētium: præterea aūt dum illum q̄ro: a uilla

n E ego infœlix hō ſum: In hoc actu exēplū ē: nemine facilius q̄ optimū queq; falli atq; deludi: ut Virgi. ait. & ne ualde ſignificat. Vt ne illi uehemēter errāt: Cice. i catilinā. Ne ego ſum hō īfœlix. uide initiū cōueniēs ꝑpetuo mœrori demeæ ꝑ totā fabulā: aut diſperii dicit: aut defeſſus ſum: aut aliqd tale ſemꝑ quo q̄rat̄: ita tñ ut cū augmēto ſit miſeria quotiēſcūq; pſſerit. nā plus eſt qđ nūc dixit. Ne ego ſum q diſperii. Nuſq̄ inuenio. g. abūdat gētiū. A uilla mercena. u. ſapiētiſſime. Terē. & ſi ꝓxima uilla eſt neceſſario ſenē ad reliquos actus fabulæ noluit ab urbe diſcedere pſonæ ſenilis memor. nā & arduū fuerat dū redit & cruciabile ne fatigatio eius in tragœdiā trāſiliret. Recte igitur inuenit a mercenario in urbe narratum ruri non eſſe Cteſiphonem: aut ubi perſona eſt adoleſcentis: & proficiſcit̄ ad uillam & cōtinuo redit. ut in Eunu. phædria. Et a uilla. utrū a pro depoſitum eſt: ut ſit de uilla. an deeſt ueniſſe: ut ſit a uilla uidi ueniſſe mercenarium.
Virgilius
Ne
Cicero

GVI. Cte. quomodo: ideſt qua rōne ita mitigas cū admirat̄. Sy. pr̄ audit libēter te laudari. facio te deum apud illū pr̄em. i. extollo te laudibus ad cælū uſq; ac ſi laudarē deū narro uirtutes. Cte. admiratus ꝙ cū nullæ eēnt uirtutes in ſe: tñ narrarent̄ a ſyro dixit. Narras uirtutes meas an alteri'. Sy. narro inq̄ tuas uirtutes. ilico. i. ſtatim ut ſum in narratione tuarū laudū lachrymæ cadūt homini. ſ. pr̄i tuo. q̄ſi. i. tanq̄ caderēt puero q facile ꝓrūpit in lachrymas: & cadūt illi nō præ triſticia. ſed gaudio. i. præ nimia gaudii abūdantia. & hæc dicens ſenſit uenire. Demeā tūc q; ꝓrupit in hāc uocē. Hem: interiectio dolētis de inopinato aduētu patris. autē. i. ſed tibi cteſiphoni tacendū eſt ſup. aut deliteſcēdū aut aliqd tale. eſt enim eclypſis uel apoſiopeſis. Cte. quidnā eſt. i. qđ eſt qđ uides ꝑpter qđ es ita cōmotus. Sy. lupus eſt in fabula. i. tacendū eſt. hoc. n. ꝓuerbio ſilētiū indicitur. nā hoies qui repēte obmutuerūt lupū uidiſſe dicimus: ꝑpterea ꝙ fere euenit his hoibus quos prior lupus uiderit ſeu anhelitu ſuo fœtido cōcuſſerit ut obmuteſcāt & rauciāt ſeu rauci efficiant̄ uſq; eo ut clamare nequeant neq; lupū uoce ſua abigere. Virg. in buco. Vox quoq; mœrim Ipſa fugit: lupi mœrim uidere priores. Cte. pater ne. i. utrū. pr̄ aduenit ſup. Sy. ipſus: i. ipſe pr̄ adeſt inq̄ ſeu aduenit. Cte. ſyre qđ agimus. i. qđ facimus ut huic periculo medeamur. Sy. mō. i. tātūmō. fuge intro. i. in domū in q̄ eſt recōdita puella. ego uidero. i. experiar euētū. uel potius ego uidero. i. permitte mihi totum negociū ſuſtinebo aduentū patris & iurgia: & eſt quod dici ſolet uulgo. dimitte mihi facere. uel etiam eſt id quod dicunt inepte: reporta ſeu refer te mihi. Nam ubi dicunt. Refero me tibi iam diximus eſſe dicendum tu uideris. ſic etiam ubi dicunt. Refer te mihi dicendum eſt: ego ipſe uidero. Cteſipho. Si quid: ideſt ſi aliquid. rogabit: ideſt petet de me ſcilicet: & eſt eclypſis familiaris feſtināti. ſimiliter & in eo quod ſequitur. ſi rogabit aliquid dic ſupple ꝙ tu nuſq̄: ideſt in nullo loco uidiſti ſupple me: uel aliquid tale. Audiſtin. i. audiuiſti ne id qđ tibi dixi. Sy. potin. i. utrū potis es ſeu potes efficere ſup. uel imparare tibi ut deſinas: ideſt deſiſtas: ceſſes loqui & inculcare uerba mihi ex paucis facile intelligenti.
Virgilius
Ego uidero
Potin es

E ego &c. Hic exemplum continetur neminem faciliusq̄ optimum queq; falli atq; deludi. Etenim
n iterum deluditur Demea a ſyro. Demea. ne: ideſt certe: uel ualde ego ſum homo infœlix. primū: ideſt in primis. nuſq̄ gentium abundat gentium: ut ſuperius dictum eſt ſonoriorem tamē reddit orationem: ideſt in nullo loco inuenio fratrem Mitionem. præterea: ideſt inſuper. dū. i. qñ. uel q̄diu q̄ro illū fratrē.

C

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONA.℃Nec quid agam ſcio.utrū fratrē an filiū magis quæram.nā ſenex querulus tria dicit eſſe icōmodi ſibi:ꝙ fratrē non inueniat:ꝙ Cteſipho ruri non ſit: ꝙ utrū in urbe maneat:an ad uillam abeat ipſe neſciat.

Verum

℃Verū.modo uerū nomē non eſt.ſed aduerbiū.i.uere.℃Perii. qn tu bono animo es: hæc cteſiphonis pturbatio hac tendit poetæ arte:ut deprehendaṫ cū amica filius repetēte igreſſo ſene. nūc qn pro qnimo poſitū eſt. ℃Quid hoc malū infœlicitatis:abundat malū.℃Quid hoc malum iſœlicitatis.deeſt deteſtor:℃Quid hoc infœlicitatis ſit neqo diſcernere. hic aūt malū ꝓ interiectione poſitū: & eſt dictū quaſi o malū: & eſt dictū animi hominis & pturbati. ℃Niſi me credo. pro niſi quia iā ſupeſt.ut me credā.hic eni ſenſus ē in huiuſmodi locutione:niſi me credo huic eſſe natum niſi me:noua locutio pro niſi: quia credo & huic rei poteſt ſubtrahi incolumis ſenſus: ut niſi me credo natum eſſe ferendis miſeriis: ergo huic rei ſubdiſtinguendum: & ſic inferendum ferendis miſeriis:ergo huic rei pro ad hāc rem.℃Primus.

℃Primus ſentio mala. riduculum errori demeæ.& primus ad ordinem: ſolus ad numerū dicit.℃Primus porro obnūcio: q malam rē nūciat obnūciat: q bonā annūciat. nam proprie obnunciare dicūtur augures.q aliquid mali oīs ſcæuūꝙ uiderint. ergo obnūcio malū imminens:qſi malū omē nūcio.inde.n. in ethimologia huiuſce uerbi eſt.℃Aegre ſolus ſi quid

Obnunciare

Annunciare

Mercēnariū uidi:is filiū negat eſſe ruri.nec qd agam
Scio.Cte.ſyre.Sy.qd eſt:Cte.men q̄rit:Sy.uerum
Cte.perii.Sy.qn tu aīo bono es.de. qd hoc malum
Infœlicitatis nequeo ſatis diſcernere:niſi credo me
Huic eſſe natum rei.ferundis miſeriis.primus
Sentio mala noſtra.primus reſciſco omnia: primus
Porro obnūcio.ægre ſolus ſiqd fit fero.Sy.rideo
Hunc primū ait ſe ſcire.ſolus is neſcit oīa.de.nunc
Redeo ſi forte frater redierit uiſo.Cte.ſyre obſecro
Vide ne ille huc prorſus ſe irruat.Sy.etiam taces.
Ego cauebo.Cte.nunq̄ hercle hodie ego iſtuc

eſt fero. praue.ſ.Is ſolus neſcit oīa.& bñ ſolus:utpote de multis qa cum ſciat mitio.Syrus.Eſchinus.Cteſipho:populus:hic ſolus fallit.Si forte.f.r.u.ꝓ ſi rediit.℃Intro ſe.i.ꝓ neutrū uerbum quaſi actiuū ut ſe irruaṫ prorſus. ℃Vide ne ille.h.iā metuiṫ.qđ futurū eſt:& cū neutrū ſit irruat noue intulit ſe:ſed qſi ꝑterea ſic dixit irruat:de eo q tāq̄ pugnaturus ſit.ut in Eunucho.quā mox irruimus.aut tāq̄ de ſue.u.f.ut Horatius. Hæc lutulenta ruit ſus.u.e.i.& Virgi.Ipſe ruit denteſq.ſ.c.ſ.℃Etiā taces.antiq pro tace.ſic in andria. Et iam tu hoc rñdes. pro reſponde Eſt ergo arreptius ſignificatum.℃Hodie ego iſtuc cōmittam tibi,quod ago:ideſt complexum mulieris.

Horatius

Virgilius

Taces pro tace

Mercēnarius

GVIDO uidi mercēnarium.i.operariū aliquē mercede conductum ſeu pro premio aliquid facientem. Mercennarius enim dicitur homo mercede conductus ad aliqd agendū.uidi ergo mercēnarium.a uilla:ideſt de uilla.hoc eſt q ē de ſuburbanis ubi uilla mea eſt.uel uidi mercēnarium redeuntē ſup.a uilla: uel ueniſſe a uilla ideſt a domo agreſti ubi forſitan ꝓ mercede operabatur.is mercēnarius negat filium ſcilicet cteſiphonem eſſe ruri.nec ſcio quid agam ideſt agere debeam.ſ.utrum fratrem:an filium magis quæram.Cte.o ſyre:uocantis eſt.Sy.qd agis.i.quid dicis:alii.quid eſt.Cte.Men.i.me ne.i.utrum.querit:ideſt petit uel inueſtigat me:Sy.

Verum

Quin

Malum

uerum:ideſt ſed.uel certe ipſe querit te.Cteſipho.Perii:ideſt perditus ſum.Sy.quin:ideſt cur.tu nō es animo bono:ideſt cur non habes animum bonum:ideſt cur non es ocioſus a metu & cura ſeu ſollicitudine.q.d.de quo te ſollicitas:De.demea ſolus loquitur necdum animaduertit ſyrum.Nequeo ſatis diſcernere: ideſt diiudicare quid hoc infœlicitatis ſit: ideſt quæ ſit hæc infœlicitas. Malum: hæc uox pro interiectione ponitur dolentis & exclamantis præ dolore & animi nimia perturbatione atq; anxietate.quaſi dicat poſtq̄ dixit:nequeo ſatis diſcernere cuiuſmodi ſit hæc infœlicitas:deinde exclamat o malum: ideſt infortunium grande & moleſtum mihi.uel poteſt etiam ſic dici.ut prius ſæpe eſt dictum: quid malum: ideſt quod dici ſolet quid malæ gratiæ:uel quæ mala gratia:ita ut ſit exclamatio:& indignationis oſtenſio.Deinde ſubdatur: nequeo diſcernere hanc infœlicitatem unde uidelicet procedat:niſi quia ſupple credo me eſſe natum hunc rei: ideſt ad hāc rem ſcilicet ferundis:ideſt patiendis.tolerandis miſeriis:ideſt ad tolerandas & patiendas miſerias & calamitates.Ego primus ante alios.ſentio:ideſt percipio noſtra mala ideſt infortunia. ego primus reſciſco omnia:

Obnunciare& annunciare

ideſt cognoſco prius omnia quæ facta ſunt.porro:ideſt deinde. ego primus obnuncio:ideſt malum imminens nuncio & quaſi malum omne nuncio.qui enim mala nunciat obnunciat. qui uero bona: annunciat. Nam proprie dicuntur obnunciare augures qui aliquid mali ominis ſæuumꝙ uiderint.ego ſolus fero:ideſt patior.ægre:ideſt moleſte: indigno animo:ſiquid:ideſt ſi aliquid ſit. Sy. uidebat eum ſyrus & audiebat:ſed ab eo non uidebatur.rideo:ideſt derideo hunc. uel rideo propter hunc Demeam. primum: ideſt in primis ait ſe ſcire omnia:uel ait ſe primum ſcire omnia.is Demea ſolus neſcit omnia quæ fiunt. nam Mitio ſcit quomodo.res ſe habeat.ſimiliter Syrus. ſimiliter Cteſipho & Eſchinus. Demea nunc redeo in domum

Viſo

fratris.Viſo:ideſt eo ad uidendum ſi forte frater Mitio redierit.Cteſipho o ſyre. obſecro:ideſt per ſacra rogo. uide:ideſt prouide.ne:ideſt ꝙ ille pater.prorſus:ideſt omnino.non irruat:ideſt impetuoſe inferat ſe.huc:ideſt in hanc domum in qua ego ſum. & uſus eſt uerbo neutro tanquam uerbo actiuo: dicendo: irruat ſe.Syrus etiam:ideſt adhuc nunc taces:pro tace.ego cauebo: ideſt prouidebo: ne id fiat. Cthe. hercle nunq̄: ideſt non cōmittā.i.nō iniungā tibi hodie iſtud qđ tibi iniūxi.ſ.ut caueres ne pr̄ irrueret ſe huc.& hoc dicit propterea ꝙ ſyrus idignabaṫ totiēs ſibi iculcari quod recte nouerat.Dona.tñ dicit nūq̄ hodie.i.nullo tempore huius diei.

Comittam

DONA.℃Nā me in cellā aliquā cū illa cōcludā.id egit ſtulte adoleſcēs ut ibi dephēdaṫ: ubi cōcluſus ē:ſed ſic ipe egit:ut poſſit ſubterfugere nō dephēſus cōſpectū patris.℃In cellā.a.cū illa legaṫ figuratiue:ut dicimus in locū pro in loco.℃In cellā cō.nō in cella ait.mire ut recluſum totūꝙ locū ſubiret. ℃Cellā.ſ.quā ob ea q in ipa celantur clauſam eē cōuenit:nā & cella & cellariū a reponēdis celandiſꝙ rebus eſculādis & poculādis dicitur ℃Age tñ ego hūc.a.mire amouebo dixit:non deterebo. nā ꝑprie amoueṫ ſaxū de loco:in quo uerbo ſignificat iminere ſibi magnū laborē.in hoc ope:& uide auxeſim:ſupra ut pecudē abigā: herum dixit mō ut ſaxum amouebo inquit. ℃Nō hercle hic. q. d.q.ſi.ſ.ſ.

Cella

Cellariū

Cōmittā tibi.nā me in cellam aliquā cū illa cōcludā
Id tutiſſimum eſt.Sy.age tamen ego hunc
Amouebo.De.ſed eccum ſceleratum ſyrꝫ.Sy.non
Hercle hic qdem durare qſpiam: ſi ſic fit: poteſt.ſcire
Eqdem uolo quot mihi ſunt dñi:q̄ hæc eſt.miſeria.
De.quid ille gānit:qd uult:qd ais bone uir.ē frater
Domi:Sy.qd malum.bone uir mihi narras eqdem
Perii.de.quid tibi eſt:Sy.rogitas:cteſipho me
Pugnis miſerum & iſtā pſaltriā uſꝗ occidit.de.hem
Quid narras:Sy.hem uide ut diſcidit mihi labrum
De.q̄obrem:Sy.me impulſore hanc emptā eſſe ait.
De.nō tu eum rus hinc modo prodiiſſe aiebas. Sy.
Factum eſt:uerꝫ uenit poſt inſaniens nil pepercit.nō
Puduit ſe uerberare hominem ſenem:quem ego
Modo puerū tātillum in manibus geſtaui meis.

pōt. nimis moraliter expſſa uerba ſunt ſerui uerberatū ſe indicantis.quis non ex uerbis ſeruum uerberatū intelligat: & ſeruū recenter uerberatū & ſeruū fugā cōminantē.mire aūt non ego:ſed quiſq̄ dixit.nec ꝑmanere:ſed durate. nā hoc uerbum ꝑferendis malis cōuenit ut Virgi. Durate & uoſmet rebus ſeruate ſecundis. hæc oīa ſic dixit qſi nō uideat demeā.℃Quot ſunt mihi dñi &hic appet non a legitimo dño uerberatū eſſe. ℃Quæ hæc eſt miſeria: deeſt quā patior: & qſi cōploratio qdā flebilis poſt qrelas. ℃Quid ille gānit: gānire ē ꝑprie ueluti ploratus uapulantium. ℃Quod malū:hic malū ꝓ interiectione abundat.℃Cteſipho me pugnis miſerū. & iſtā pſaltriā uſꝗ occidit:mire interiecit miſerū & neceſſario uſꝗ ad mortē addidit:ut oñderet occidit nimiæ cædis uerbū:nunc occiſionis intelligi oportere.℃Vſꝗ occidit. prope occidit: aut uſꝗ pro ualde eſt.occidit.ꝓ uehemēter cecidit:nā occidere & ꝑoccideṫ ad cædē referebanṫ apud ueteres.℃Vſꝗ occidit núc.n.occiſus loquiṫ.℃Hē uide ut diſcidit labrū.nō oñdit:ſed uideṫ oñdere ſeni parū iā uidēti & intra os.℃Hē uide ut diſcidit labrum. Aſp mediā lōgā a cædendo accipit.ego mediam breuē a ſcindendo.℃Nō tu rus eū ꝓdiiſſe aiebas.mire Teren.ſeipſos q falluṅt ex aliq̄ pte cautos facit:ut eo delectabilius ſpectatoribus ꝓcedant doli aut delectatio.nāꝗ gfa ē nō ſtultiſſimū falli.℃Nō.t.r.e.p.a.memoriter ſenex nō ſolū qđ ſibi dixerit ſyrus pauloañ:ſed qbus uerbis dixerit refert:nā ſic dixerat. Quē egomet produxi. ℃Verū.u.p.inſa.nunc produxit iratū ad modum.núc non iratum predicat:ſed inſanum. ℃Nihil pepercit:ut ſupra nihil reticuit ſic dicimus in his quæ poſt expectationem geſta ſunt.℃Verberare hominem ſenem.miſerꝫ ſit de ætate id quod de conditione non poterat.℃Quem ego.m.p.addidit ætati inuidia & meritum recens.hoc eſt enim quod dicit mō.℃Et tātillum.dictio cō ē.uidetur.n.inane fingere quē puulū.

Virgilius

Gannire

Occidere ꝓ cædere

GVI. Cōmittā.i.credā:tradā tibi iſtud qđ ago.ſ.cōplexū mulieris.uerū mihi ſupior ſnia magis placet.nā cōcludā me cū illa.i.una cū illa claudā me in aliquā cellā.i.in aliquā camerā ſecretiorē ubi celari poſſim.nā cella & cellariū a reponēdis cellandiſꝗ rebus diciṫ.eſculandis ꝑſertim & poculandis ait.Dona.id.ſ.me cōcludere in aliq̄ cella.cū illa ē tutiſſimū.i.ſine piculo dephēſiōis ſeu oppſſiōis.Sy.age.i.fac qđ dicis cōclude te cū illa tñ q̄uis te bñ abſcōdas.& nō ſit maxīe opus de pulſiōe ei⁹ tñ ego amouebo.i.cū labore & difficultate abducā hunc pſem & bñ dixit amouebo nō deterrebo.nā ꝑprie amoueṫ ſaxū de loco aliquo & qđ ē ñ ſine laboṙ.De.ſed ec cū.i.ecce hic ꝓpe ſyrū.ſceleratū.i.flagitioſū ſcelere cōtaminatū.Sy.fingit ſe eē recēs.i.recēter uerberatū cteſipho ne iquiēs plorādo ſimulate:hercle iurantis ē.ſi ſic fit.i.ſi tāta ſæuitia exerceaṫ in ſeruos. qdē.i. certe. qſq̄.i. aliqs nō pōt durare.i.diu ꝑmanere & ꝑſeuerare hic qnimo ē fugiturus bñ inqt durare:nā id uerbū cōuenit pferēdis malis.Virg.durate & uoſmet rebus ſeruate ſecundis.Eqdē uolo ſcire quot ſūt mihi dñi.i.quot hēo dños:q̄ eſt hæc miſeria quā patior.ſ.De.qđ gānit ille.i.qđ deplorat ille:qđ cōqueriṫ. gānire ē ꝑprie uulpiū & transfertur ad ploratus uapulātiū.qd uult ille:o bone uir:ꝑ ironiā:qđ ais:ē ne fr̄ meus domi.Sy.qd malū.i.qđ malæ gfæ ut dici uulgo ſolet.ubi malū ꝓ interiectiōe poniṫ ut pri⁹ dictū ē.i.qđ dici ſolet cur i mala gfa .narras.i.dicis mihi bone uir:qdē perii.i.ſū ꝑditus ꝑ nimis ictib⁹.De.qd eſt tib.i.qd hēs:Sy.rogitas.i.interrogas qd ſit mihi.Cte. uſꝗ occidit.i.ꝓpe interfecit me miſerū & iſtā pſaltriā iſtā puellā tibicinā cātatricē pugnis.i.ictib⁹ pugnis factis: uel Cte.uſꝗ.i.ualde ſeu uehemēter.occidit.i.cecidit uerberauit.nā occidere & ꝑoccidere ad cædē referebanṫ apud ueteres.De.hē: hic ē interiectio admirātis:uel timētis.qd narras.i.qđ dicis:Sy.hē hic ē dolentis.uide.ut.i. q̄liter Cte.diſcidit.i.diſrupit:cōquaſſauit:fregit labrū meū. oñdebat aūt ſeni q iā caligabat oculis.De. q̄obrē.i. quare ita diſcidit labrū tibi:Sy.ait hāc pſaltriā eē emptā me ipulſore.i.me ſuadente.De.nō.i.nōne.q.d. ita aiebas.i.dicebas.eū ꝓdiiſſe.i. abiiſſe.exiuiſſe hinc.i.ab urbe rus i accuſatiuo aduerbialiter.i.i agrū ad opandū.mō i.pauloañ.Sy.factū ē.i.ꝓdiit rus ut dixerā.uerū.i.ſed.poſt.i.poſtea.uenit in urbē inſaniēs.i.nō ſolū iratus uehemēter ut prius ſed mētis ipos & demēs & nō ſane mētis.nihil.i.i nullo:uel nō:uel nullatenus. pepercit.i. tēperauit ab ictib⁹ nō puduit ſe uerberaṙ hoiem.ſ.me ſenē ānoſū.i.nō erubuit cædeṙ me ſeruū tā ānoſū:quē.ſ.Cte.

Cella Cellariū

Amoueṙ

Durare

Virgilius

Gannire

Vſꝗ

Occidere

Diſcidit

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONA.℄Laudo te cteſ.pa.facile iductus eſt ſenex uari etate fraudis & doli.nã Syrus ſupra & laudãs nõ ut uituperans cteſi.& nũc ut accuſans idẽ pficit atq pſuadet.℄Patrizas.auxeſis.nã ut ſupra dixerat ſpero ẽ ſimilis maiorꝶ ſuorꝶ.hic cõfirmat qd ſpare ſe dixerat.& uirũ te iudico ingt nõ adoleſcẽtulũ.hoc enim ad ætatẽ & pbitatẽ nõ ad ſexũ refert.Patrizas aũt.ꝗ bñ iuẽtũ ſit ianẽ ſe dicere:nõne uidet ibi ſtultiſſimus cũ hmõi laude nõ mõ ſe nõ laudare uellet:qd odioſũ ẽ ẽt filiũ apud itelligẽtes uitupare uideat:ſiqdẽ nõ ſolũ hic ſtultus ſed ẽt illi le.qa patrizas ingt.Patrizas tã ſecurus eſt:ut ſe laudet:& abi addidit.q.d.nõ eſt qd iã demorer pfectus ẽ.Laudo te cteſ.hic totus uerſus mire doloſũ oñdit ſenẽ.

℄Ne il.cõ.poſthac ſi ſa.ma.cõminatio ẽ ſubtilis & parcior:uelut ſerui.℄Per quã ni.ironia.℄Et me ſeruulũ.oratorie non ſeruũ:ſed ſeruulũ cũ ſit ſenex.℄Nõ audebã.hoc eſt nõ poteram.℄Hui pforti.hoc geſtu ſeruili & nimis leuiori perſonæ congrue dictũ eſt.℄Nõ potuit melius i.laudo te cteſipho:& deeſt fieri idem qd ego.i.patrizas:uirũ te iudico.℄Sed eſt ne frater itus:rñdẽs ut nõ ſit rñdit.℄Verũ hodie nunꝗ monſtrabo.uolẽs ſenem audius qrere:ꝗ hic ardor ſemp paratiſſimus.credentes ẽt fallit & fingit ſe nolle dicere.℄Hodie aũt.autẽ abũdat:ut Nunꝗ oẽs hodie moriemur iulti. Aut nũꝗ hodie pro nullo tpe huius diei:qa nunꝗ p ſe generale eſt. — Virgilius

℄Diminuet iã tibi cerebrũ qdẽ cõminationis genus uerba ipã indicat:ut appareat ſenẽ bachulũ ſuſtuliſſe.℄At no.ne il.ho.ſed lo.no.ubi ſit. recte qſi hoiem diceret nõ erraturũ a grata pſona hois:& ubi habitet cogito:ſi notus eẽt ignotus nulla cã qrẽdi ſupeſſet.℄Dic ergo locũ.dic

De.laudo te cteſipho.patrizas.abi uirum te iudico
Sy.laudas:ne ille continebit poſt hac:ſi ſapiet
Manus.De.fortiter.Sy.per quã nimis:qa miſeram
Mulierem:& me ſeruulum:qui referire
Non audebam:uicit.hui perfortiter.De.non potuit
Melius.idẽ ſenſit qd ego te eſſe huic rei caput.ſed eſt
Ne fr̃ itus?Sy.nõ eſt.de.ubi illũ qram cogito.Sy.
Scio ubi ſcit:uerũ hodie nunꝗ mõſtrabo.De.Hem
Quid ais?Sy.ita.De.diminuetur tibi quidem iam
Cerebrum.Sy.at nomen neſcio illius hominis.
Sed locum noui ubi ſit.De.dic ergo locum
Sy.noſtin porticum apud macellum hac deorſum?
De.quidni nouerim?Sy.præterito hac recta
Surſum platea:ubi eo ueneris cliuus deorſum uerſũ
Hac te præcipitato poſtea eſt ad hanc manum ſacellũ

Virgilius — ergo qſi iuitũ coegerit:ergo ſemp addimus ut hortemur tarde id faciẽtes:ut Virg.Ergo age care pr̃ ceruicẽ.i.n.℄Noſtin porticũ apud macellũ:cõuenit ruſtico ĩ urbe neſcire:& iõ ſic interrogat a ſeruo.℄Hac deorſum.bene hac deorſum.quia non eſt unũ.℄Hac recta.proprie hac parte ut manu uiã oſtẽdere uideatur.℄Quidni norim.correptiue quidni:pro quid niſi:etenim ꝗuis ruſticus:tamen eſt ciuis demea.℄Vbi eo ueneris cliuus deorſum uerſum hac te precipitato.hoc lentius aliqui legũt:aliqui clarius:ut ſit precipitato:cito deſcende.℄Ad hanc manum dicitur in quo nõ permanet certum dextrum:nec certum ſiniſtrũ:& ideo proficit in errorẽ.uult enim ſeruus hæc ſigna eẽ pplexa.℄Et ſacellũ:ut Varro ait ſacra cella eſt.

GVI. ego geſtaui.i.portaui.mõ.i.pauloante.puerũ tãtillũ.i.cum eſſet puer tãtillus ꝗtillũ tu ſcis eũ fuiſſe dũ a me geſtaret.& dicẽdo Tãtillũ oñdit ei digito uel manu mẽſurã:& ꝗtitatẽ ei⁹ ꝗ erat cũ a ſe geſtaret.De.O cteſi.laudo te.ſ.& hoc dicit ad abſentẽ.pꝛizas.i.pr̃em.ſ.me imitaris & ſeqris hoc ẽ redoles mores pr̃nos quos cõfingis ad uiuũ.abi.i.diſcede quouis iudico te uirũ.i.ſciẽtẽ moderari tibi:ita ut poſſis tuorꝶ eẽ moderator cõſiliorꝶ.& ita eiuſmodi es qui quo uelis ualeas abire.Sy.ne.i.utrũ laudas eũ ꝙ me ceciderit.Ille cteſipho cõtinebit manus.i.temperabit manus a uerberibus mihi infligẽdis.poſthac.i.poſt hoc tp̃s ſi ſapiet.i.ſi ſit ſapiẽs.

Fortiter — cõminat ſeruus uel fugã uel repcuſſionẽ.De.egit ſup.uel fecit fortiter.i.ſtrẽnue te cædẽdo & pſaltriã.Sy.per quã nimis.i.ualde multũ fortiter egit.ſ.per ironiã hoc dicit q.ſ.cteſipho.uicit.i.ſupauit mulierẽ pſaltriã miſerã quæ

Referire — bellis eſt & calamitoſa & uicit me ſeruulũ ſenẽ.q nõ audebã.i.qui nõ eram auſus nec poterã præ ſenio referi

Retũdere — re.i.retundere ictus & repcutere pcutiẽtẽ.Hui:interiectio deridentis.pfortiter ſe geſſit.ſ.per ironiã.De.ipſe nõ potuit melius facere ſup.ꝗ fecit:uel nõ potui melius fieri ſup.ꝗ factũ eſt.ipſe filius ſenſit idẽ qd ego ſenſi.i.eãdẽ habuit ſñiam quã ego habui uidelicet.te eſſe caput.i.te principalem huic rei.i.huic coẽptioni pſaltriæ:ſed ne.i. utrũ frater meus Mitio eſt intus?Sy.nõ eſt intus ipſe mitio.De.cogito ubi qrã illũ.Sy.ſcio ubi ſit.uerum.i.ſed.

Nunꝗ hodie — nunꝗ hodie.i.nullo hui⁹ diei tpe mõſtrabo ubinã ſit.De.hẽ idignãtis qd ais?Sy.ita dico ut audiſti me hodie nõ mõſtraturũ ubi ſit frater:& hoc facit ut magis accẽdat.De.ad inueſtigãdũ ubi ſit:& deide reqrat latius.De.ſuſtuliſſe baculũ.De.his uerbis oñdit.qdẽ.i.certe.cerebrũ iã diminuet tibi.q.d.tãto ictu pcutiã caput tuũ hoc baculo ut cerebrũ frãgeri:& ita diminuet.Sy.at.i.ſed neſcio nomẽ illius hois apud quẽ eſt.ſed noui.i.ſcio locũ ubi.i.in quo ſit.De.ergo dic locũ.ergo addimus ut hortemur tarde faciẽtes.Sy.noſtin.i.ſcis ne porticũ.i.

Ergo — domus ptẽ ꝗ ueſtit ſeu opit fores colũniſq ſuſtentat qſi portæ cuſtos ut qdã uolũt.noſti ergo porticum apud

Macellũ — Macellũ.i.apud locũ in quo uẽdunt obſonia ſic dictũ a macello quodã ciue cuius domus funditus deleta fuit ac ſolo æqta i cuius area cœpta ſunt obſonia uẽdi.noſti inꝗ porticũ apud macellũ:deorſum.i.uerſus iferiorẽ ptẽ ſeu i ipã iferiori pte:hac.i.p hãc ptẽ.oñdebat ãt illi ſyr⁹ hæc oĩa digito.De.qdni.i.cur ñ uel qd noui ſup.niſi noueri illã porticũ?Sy.pterito.i.trãſi uel trãſeas ſurſũ.i.uerſus ſupiorẽ ptẽ ſeu ad ptẽ ipſam ſupiorẽ.hac platea.i.

Recta — hac planicie quã tibi oñdo recta.i.recto itinere ſeu recta uia.ſed nõ debet apponi uia.ſic eni dicere ſolemus recta iui domũ tuã.i.non declinãdo neq ad hos neq ad illos.ubi.i.poſtꝗ ueneris.i.acceſſeris eo.i.ad cũ locum

Vbi angiportum

DONA.℄Propter.prope.ut Vir.Tẽplũ de marmore ponã pp aquã.Et Lucre.Propter.a.ri.ſ.r.a.al.℄Vbi.e.c.m.ẽ.i hoc Homerum imitat⁹ ẽ q dicit Caprificũ ppe troiana mœnia cõſtitutã.℄Hac pgito.non ito:ſed quia.longũ eſt pgito.℄Id qdem.a.i.anguſta & curua uia:qſi angiportus: ut angitia: aut anguſtia. Alii qd inter portus ſit locus anguſtus:hoc eſt inter domos:uel portus:uel inſulas ueteres dixerũt & obſeruat terẽtianã cõſuetudinem q iducit nihil ſape eos q fallunt.℄Cẽſen me hoiem eẽ:erraui.calliditas ẽ maxie dephẽſum mẽdaciũ non defendere ſed fateri:ut opinionẽ ſimplicitatis acqrat.Vides igit ut ipſe ſibi ſuccẽſeat tãꝗ iprudens errauerit: nõ

Vbi angiportum propter eſt.de.quidnam?
Sy.illic etiam ubi caprificus magna eſt:noſtin?
De.noui.Sy.hac pergito.de.id quidem
Angiportum non eſt peruium.Sy.uerum hercle.
Vah cenſen hominem me eſſe?erraui.in porticum
Rurſus redi:ſane multo hac propius ibis:& minor
Eſt erratio.ſcin cratini huius ditis ædes?de.ſcio.
Sy.ubi eas præterieris ad ſiniſtram hac recta platea
Vbi ad dianæ ueneris:ito ad dexteram:priuſꝗ
Ad portam uenias:apud ipſum lacum eſt piſtrilla.
Ex aduerſo eſt fabrica:eſt ibi.de.quid ibi facit?
Sy.lectulos in ſole illigneis pedibus faciundos.
Dedit:ubi potetis uos.de.ſane bene:ſed ceſſo ad

doloſus ipulerit interrogãtem: & mire ſe negat hoiem:tãꝗ hõ corde ſit non corpe.℄Sane hac multo ppius ibis.qſi errãſſe pfuerit illa uia: & ſane.p ſatis:ac ualde q ſanus eſt idem & ualidus. ℄Minor ẽ erratio.erratio ẽ pecudũ: error ai eſt & loci in quo errat.℄Cratini.huius ditis ædes cõgrue nomẽ iuenit diuitis.Cratinie ἀπὸ τοῦ κράτους.i.a potentia.℄Ad ſiniſtram hac:deeſt ito:figura eclypſis.℄Vbi ad.d.u.ſic abſolute dicebat.non addito tẽplum.Saluſti.Ad iouis mãdẽ nſa.℄Priuſꝗ ad.p.u. portã dicendo oñdit uſq ad muros ſineq ciuitatis erraturũ.℄Porta aũt ab aratro portãdo dicta eſt: ꝙ in eo loco coloniæ auctor & conditor ſubiũctis uacca & tauro arattũ:quo urbẽ deſignat:ſuſpẽdit manu: ne imprimat ſulco:ubi ciuitatis additus relinquendi ſunt.℄Apud ipm lacũ.credibiliter addidit lacũ nã Varro docet ſemp lacũ portis additũ: ſed ob — Erratio / Error / Ad dianæ uenio / Saluſtius

Piſtrilla — uſum iumẽtorũ exeũtiũ & introeuntiũ:ut pterea & aduerſũ hoſtilẽ ignẽ portis de pximo ſubueniret.℄Eſt piſtrilla.ueteres abſolute dicebãt piſtinã:ut ſutrinã & medicinã ad tabernã referentes.nã piſtino piſtina non conuenit & ſimulata diminutiua diuerſa ſunt a genere:noĩa pria & poſitiõis ueterana: ut ẽ in his ſcutũ ſcutella canis canicula.℄Lectulos in ſole illi.g.p.ſ.d.in urbe cõuiuiũ: aut ĩ ſole:aut in umbra p cõditiõe tpis iſtruebat repente igit interrogatus qd minime opinabat qſiturũ ſenẽ arripuit ſtatim lectulos: & qa potuit ſenex dicere mentiris non habet lectulos:addidit ex tpe in ſole:& ne eos quoq hr̃e diceret addidit illigneis pedibus faciũdos:ſed geſtu actoris adiutum eſt.quaſi eodem tempore ſeruus: & quærat quid dicat & rñdeat.℄Vbi potetis uos.incerta perſona eſt.nã ſyro uel demeæ hoc dictum iungi põt.℄Recte ſane.hic ironia ẽ nõ approbatio

GVIDO eſt cliuus.i.paruus collis & facilis ẽ deorſum uerſum.i.uerſus ptẽ iferiorẽ:pcipitato te.i.cito deſcẽde hac.i.p hunc locũ.poſtea.i.deinde ſacellũ.i.paruũ tẽplũ qſi ſacra cella ẽ ad hãc manũ quã ei oñdebat.angiportum.i.anguſtus uiculus.ab angẽdo dictus.ẽ ppter.i.ppe.Vir.Tẽplũ de marmore ponã.ppter aquam.i.prope aquã.De.quodnã.i.qd angiportũ dicis eẽ ppe.Sy.dico eẽ angiportũ illic ubi ẽt eſt magna caprificus.i.illud genus ficus ſilueſtris nũꝗ maturos fructus hñtis ſed ui ſua oĩa loca in qbus naſcitur penetrãtis.Noſtin.i.ſcis ubinã dicã. De.noui locũ illũ.ſ.Sy.pgito hac.i.per eũ locũ:nõ ito dixit ſed pgito.quia longũ ẽ iter. De. qdem ideſt certe id angiportũ.i.anguſta & curua uia nõ ẽ peruiũ.i.facile ut illac trãſeat.uel qa nõ patet exitus cũ ingreſſus fueris intro. Angiportus uel angiportũ.utrũq.n.dr̃:ẽ ut uult Dona.anguſta & curua uia qſi anguſtus portus uel anguſtia Alii dicũt ꝙ inter portus ſit locus angnſtus hoc eſt inter domos qs portus uel inſulas ueteres dixerũt.Sy.hercle uerũ eſt ſup.ſ.angiportũ nõ eẽ peruiũ. Vah. interiectio ridẽtis ſeipm ꝙ errauerit. Cẽſen i.putas ne me eſſe hoiem q ſic errauerim p iprudẽtiã.q.d.ego ſum bñ beſtia. erraui.i. ego non bene te docui uiã fateor.rurſum redi in porticũ illã quã iã tibi dixi.ſane.i.certe:uel ſane p ſatis aut ualde. nã q ſanus eſt idem & ualidus.ibis multo ppius.i.multo propinqus & breuius hac.i. p hãc uiã ſeu p hũc locũ. & erratio.i. deuiatio eſt minor.Erratio eſt pecudũ: error eſt animi & loci in quo errat.ſcin.i.ſcis ne ædes.i.domũ huius ditis.i. diuitis cratini ſic noĩati a cratoĩs.i.a potẽtia.De.ſcio ubina ſint eius ædes.Sy. ubi.i. poſtꝗ pterieris.i.tranſiueris eas ædes ito ad ſiniſtrã manũ uel partẽ.recta.i.recto egreſſu hac platea.i.p hanc planiciẽ.ubi.i.quando uel poſtꝗ ueneris ad tẽplũ ſup.dianæ ito ad dexterã priuſꝗ.i.anteꝗ uenias ad portã urbis.ſ.Porta dicta ẽ ab aratro portando:ut ſatis ẽ notum.Piſtrilla.i. paruum piſtrinũ:hoc eſt taberna ſiue officina in qua pinſit.i.terit ſeu cõtundit frumentum truſatili mola ꝗ uel ab equis uel a uiris circũagitur.Piſtrilla aũt a piſtrino diminuti uum nõ ſeruat genus ut terebra bræ.& terebellũ li.piſtrilla ergo ẽ apud lacũ.i.apud aquatoriũ equorũ.nã Varro docet ſemper lacũ portis additũ ob uſum iumentorũ introeuntium & exeũtiũ atq ut aduerſum hoſtilẽ ignem portis de proximo ſubueniret & fabrica.i. locus & officina in quo fabricat. i.fit opus ſeu aliqd artificium exercetur.eſt ex aduerſo:ideſt ex oppoſito. Mitio frater tuus eſt ibi:ideſt in eo loco. Demea quid facit ibi? Syrus dedit:ideſt tradidit commiſit lectulos faciundos illigneis pedibus:ideſt habentes pedes ex ilice arbore ſpecie quercus.ubi.i.in quibus lectulis uos tu & ipſe potetis.i.compotetis ſimul binatis i ſole.i.in aprico in loco ſoli expoſito & ſole calefacto.In urbe enim conuiuium:aut in ſole:aut in umbra pro cõditione tpis inſtruebatur De.ſane recte.i.ualde recte facit.eſt aũt ironia non approbatio. ſed ceſſo.i. nimis tardo nimis cunctor moror.

Sacellũ / Angiportus / Propter / Virgilius / Caprific⁹ / Pergere & ire / Sane / Erratio / Error / Porta / Piſtrilla

VNIVERSIDAD DSALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONA. I ſane. aut abundat ſane: aut inferioribus iungit. Ocioſe eſchinus ceſſat: prandiú corrumpit. aſyntheton decet &. Prandiú corrūpitur. ut cocus dixit: qui ſciat conditionem quādam magis ſeruentem placere.
Iam Ego iá proſpiciá mihi. iá interdú ſignificat feſtinationé: ut nunc: interdú ad deſcribendá ponit: & increpandam morá: ut Melior iá diua pcor. Et uos quoq pergameæ. iá. f. e. p. g. Diiq. d. o. & proſpiciá mihi dixit: tāq
Virgilius hoc ſentiát illi q ſua agunt negocia: & ego illorú exemplo cóſulá mihi & bñ proſpiciá: qñ non pranſurus niſi
Silicerniú prouidero mihi. Silicerniú. cœna infert diis manibus: q eá ſilentes cernant. i. umbræ poſſideát: uel q quæ hæc inferát cernant neq deguſſent. Ná de his quæ libant inferis quiſq comedeſit: aut biberit funeſtat: & erit ſilicerniú ſenex qui iá iamq ſilentibus umbriſq cernendus ſit: & ſic eſt melius q ut qdam Xenophanta interptatur putans Xenophāta: ſic nos ſilicerniú intelligere. hoc eſt ſilicem cernētem ſené: dum incuruus eſt: dum uel ſtratæ ſaxo uiæ & intentus ſarcophagi iáiam appropinquantis ſibi. Cteſipho aút in amore eſt totus. non potuit plus dici de incognita hac nimia uolnptate. Belliſſimú. proprie belliſſimum dixit: unde huiuſmodi ad irritandam gulam cibi bellaria dicūtur.
Bellaria Carpá. mó eligam: alias lædá ſignificat: ut Carpit eni uires paulati
Carpere u. q. u. f. Alias fruar: ut Carpamus dum mane nouum: dú gramina canent. & Perſius Genio car
Virg
Perſius pamus dulcia. i. fruamur rebus dulcibus. Paulatim hunc producam. bono uerbo uſus eſt ad metaphoram tanquá uel morientis diei. Vt eſt. Nec te tu. ſ. m. pro.
e Go in hac re nihil repio. Hæc ſcæna eſt plena ſniarú ſeniliú ad officia demóſtrá
Tátopere da. Tátopere. uim aduerbialem in ſe cótinet. nam ſignificat nimis. Quod peccatum a nobis ortú eſt corrigo. ſi diceret peccatú eſt a nobis participium fuiſſet: núc quia ortum addidit nomen eſt. Nunq enim eadem pars orationis iungi: niſi per aſyntheton poteſt.

Eum pergere. Sy. I ſane: ego te exercebo hodie: ut
Dignus es ſilicernium. eſchinus ocioſe ceſſat:
Prandiú corrūpitur. ctesipho aút in amore é totus.
Ego iam proſpiciam mihi. nam iam adibo: atque
Vnú quodq: quod qdem erit belliſſimum carpam
Et cyathos ſorbillans paulatim húc pducam diem

Mitio. Hegio ambo ſenes.

e Go hac in re nihil reperio qobrem lauder
Tantopere hegio: meum officium facio:
Quod peccatum a nobis ortum eſt: corrigo. niſi me
In illo credidiſti eſſe hominum numero:

GVI. pgere. i. me cóferre ad eú. & bñ pergere: q iam incœpit iter ad eú qrendú fratrem. Sy. I. i. uade. Deinde ſyrus uidens eú eunté inqt ridendo apud ſe. o
Silicernium ſilicernium. i. o tu ſenex q iáiam ſilētibus umbriſq cernédus ſis. ná cæna infertur diis manibus q eam ſilentes cernant. i. umbræ poſſideát uel q q hæc inferant cernát neq deguſtant. Nam de his q libantur inferis qſqs comederit aut biberit funeſtatur. neq pbat Donatus illá interptatóem in qua hétur ſilicernium dici ſené ſilicem cernētem dum ſenex uel incuruus eſt uel ſtratæ ſaxo uiæ intentus ac ſarcophago iáiam appropinqnán ſibi. o ſilicerniú ergo ego te exercebo. i. a te agitabo: te uexabo hodie: ut. i. ſicut dignus es qui exercearis. Eſchinus & Cteſipho ſua agunt negocia ego conſulá mihi illog exéplo. Eſchinus ceſſat. i. eſt in quietate ſine labore eſt ceſſator & laboris uacuus ocioſe. i. ſecure ſine ſolicitudine: qa q ſolicitus é ceſſator ac ocioſus eſſe nō ſolet prádiú corrúpit. i. qđ dici uulgo ſolet. prádiú deuaſtat ubi corrúpit deberet dici. aút. i. ſed. Cte. é totus i amore. i. oi co
Iam gitatióe intétus amori. Ego iá. i. núc ppe pſpiciá. i. puidebo cóſulá mihi. Iá pticula iterdú ſignificat feſtinationem: ut núc interdú ponit ad deſcribédá & increpádá morá. ut melior iá diua pcor. Ná. i. qa iá. i. núc adibo. i. ibo ad locú cóuiuii atq carpá mó eligá: alias euellá: alias ledá: alias fruar: & alias p locis uario mó. carpá ergo
Carpere i. eligá. unúqđcúq ex obſoniis: capiendo: qđ mihi bonú fore uidebit. qđ. ſ. carpe unúqđq erit belliſſimú. i. ad
Bellus modú bonú. Ná bellus la lú. é diminutiuú a bonus na nú. bellus ergo: dr ſatis bonus. & hic pprie belliſſimú
Belliſſimú dixit. ná hmói ad irritádá gulá cibi bellaria dicútur. & ego ſorbillás. i. parú abſorbēs ſeu hauriés cyathos. i. cy
Bellarium phos producá táq ille q iáiá eſt moriturus cui producit tépus uitæ producam. i. deducá protraham paulatim:
Sorbillare ideſt ſenſim hunc diem: ideſt præſentem diem. Sorbillo as eſt diminutiuum a ſorbeo quaſi parum ſorbeo.
Go in hac &c. Hæc ſcæna é plena ſniag ſeniliú ad officia demóſtranda. Mitio. O Hegio ego nihil re
e perio i hac re. i. i hoc negocio i hac materia de cóiugio Eſ. & Páphilæ. qđ fieri debere & dico & uolo qobré. i. ppter qđ lauder. i. laudibus afficiar a te. tantope. i. tá uehemēter nimis facio offiñ meú. i. id qđ teneor facere. Corrigo. i. emendo peccatú qđ eſt ortú. i. profectú a nobis. i. ab Eſchi. cuius peccatú ét in meum dedecus redundat niſi credidiſti me eſſe in numero illo hominum qui putant iniuriam ſibi fieri ita: ideſt hoc pacto uidelicet ultro: ideſt ſua imaginatione ſua ſponte nemine laceſſente: ut multi ſunt qui ſi uiderint aliquos ſibi mutua cóſilia ipartientes putant eos de ſe ſermones facere iprobos: ſed ſi quá. i. ſi aliquam iniuriam.

DONA. Si quá fecere hic diſtingue: & ſeperatim infer ipſi expoſtulant. Si quá fecere ipſi expoſtulát. ſenſus eſt manifeſtus: ſed obſcura ſunt uerba: & cog collatio & diſtinctio: ná icertú utrú expoſtulat itelligēdú ſit: an ſi qua p una pte orónis accipi opporteat. Vltro accuſant: ultro núc parue & puerſe. Id qa nó é a me factú hæc iterrogatio qſi ſub triſti uultu é pfereda. Ah. minime. nó minime ago ſed minime te credo eé illorú morú. Quæſo ut una mecú. ſeruiat addedo mecú. Vt mecú eas. qppe ad incognitá mrem familias. Tu te dicas mulieri. i noie oñdit cur hæc ipſe dicat. mulieri. n. iqt nimis pauidæ ac diſſidenti. Suſpitioné hác pp frem eius eé nimis breuiter ac ſuccincte: & ut oportuit iter ſcientes. Et ipſam pſaltriá pp frez ei⁹: eé ſubaudiédú é. Si ita æquú céſes a iuſto & utili é tota ſnia. & ſane hi vſus deſút quos multa exéplaria nó habét. Ná &. i. a. r. & deinceps illi maluit dicere q nurui adhuc diuité reuerit⁹. Dolore ac. m. dolore pturiētes miſeria iniuria ab eſchio accepta. Sed. ſ. a. p. artificioſe remittédo qđ petebat extorſit magis. Immo ego ibo. hoc aduerbio qđ ait immo oñdit ſe propte ager & inſtáter qđ pmiſit. Min⁹ ſcdæ. dicere ſic maluit ne miſere diceret. Magis ſut ne. quó hæc é uehemétia nulla palá róne. Accipiút ma. mire additú magis cú poſſit ſéſus & ſine hoc eé iteger. Propter
Impotétia ſ. i ifirmitaté: & ruſus noluit humilitaté aut miſeria dicer. Negligi. legit & claudicat. Quapp. t. p. utrú teipm una ps orónis ſitan diuiſe accipiédú: ut ſit te mitioné ipm eſchinú purgare. Corá. p. & corá pñtes & corá pſenub⁹: & Coram
Palam corá indiget adiectione: palá nó indiget: & pterea coram ad certas pſonas refert. Palam generaliter dicitur. Et re. & ue. di. recte ad vba retulit: uerú ad ré atq ſententiam. Pót enim recte & falſum dici: dúmodo nullo uitio uerború nominúq dicat. Quamq & ipſum fallere in ge quidam de officiis ſcribétes rectum putét.

Qui ita putát ſibi fieri iniuriam ultro: ſi quam
Fecere expoſtulant: & ultro accuſant: id quia
Nó eſt a me factum agis gratias. He. ah. minime
Núquam te aliter atq es in animú induxi meú:
Sed quæſo ut una mecú ad matré uirginis
Eas mitio. atq iſtæc eadem quæ mihi dixti
Tu te dicas mulieri. ſuſpitionem hanc propter
Fratré eius eé & illá pſaltriá. Mi. ſi ita æquú
Céſes: aut ſi ita opus eſt facto: eamus. He. bene facis
Nam & illi animú iam releuabis: quæ dolore
Ac miſeria tabeſcit. & tuo officio fueris functus.
Sed ſi aliter putas. egomet narrabo quæ dixti mihi.
Mi. immo ego ibo. He. benefacis omnes quibus
Res ſunt minus ſecundæ: magis ſunt neſcio
Quomodo ſuſpitioſi: ad cótumeliam oía accipiunt
Magis propter ſuá impotétiá ſe ſemp credút negligi.
Quapropter teipſum purgare ipſis coram
Placabilius eſt. Mi. & recte & uerú dicis.
He. ſequere ergo me hac intro. Mi. maxime.

Eſchinus ſecum.

GVI. fecere. i. fecerút alicui ipſi expoſtulát i. cóquerút & ultro. i. puerſe ſeu praue accuſát i. obiurgát eos qb⁹ iniuriá fecerint agis gras mihi: qa id ñ é factú a me uidelicet qa ñ expoſtulaui nec te accuſaui. He. ah: iteriectio doléris minime. i. nó eá ob ré te laudo aut tibi ago gras: nunq iduxi te i aium meú aliter. i. alio mó atq. i. q es. Sed qſo o mitio ut eas. i. uenias una mecú ad matré vginis. atq tute. i. tumet dicas mulieri Soſtratæ matri filiæ iſtæc. i. iſta hæc eadé vba qdixiſti mihi. hæc ſunt vba. ſ. hác ſuſpitioné q hé q eſchinus amet Pſaltriá q abduxit a lenone: & illá Pſaltriá eé pp frem ei⁹ Eſchini ſcilicet pp ctesiphoné. Mi. ſi céſes. i. iudicas æquú. i. iuſtú eſſe ita facere: aut ſi opus é facto. i. facere ita. i. ut dicis eamus ad mulieré. He. Benefacis ire uolés ad eá. ná & iá releuabis. i. recreabis refocillabis ut ita dicá reſtaurabis: reficies: reparabis: eriges animú illi mulieri uel Páphilæ filiæ uel ſoſtratæ matri quæ mulier tabeſcit ideſt deficit. cóficit: perit: diminuit dolor. i. præ dolore aut parturiétis aut rei ſic cótingétis. ac miſeria. i. præ infœlicitate ppter iniuriá ab eſchino acceptá. & functus fueris cóiunctiuú p idicatiuo. i. fungeris tuo officio. i. facies qđ facere debes. ſed ſi putas aliter eé faciendum neq te uelle ire egomet narrabo mulieri ea q dixiſti mihi. Mi. immo. ſed ego ibo ad eam & ipſe narrabo. He. benefacis. omnes homines quibus res ſunt minus ſecúdæ. i. pſpere: puta q ſunt in miſeria aliqua ac calamitate neſcio quo mó ſunt magis ſuſpitioſi. i. pleni ſuſpitionibus: hoc é magis ſuſpicant de malo aliquo q alii ipſi accipiút. i. interptant magis oia dicta uel facta ad cótumeliá. i. iniuriá q alii credút ſe ſemp negligi. i. cóténi pp ſuam impotentiá hoc é infirmitaté. quapropter hoc q ſequitur eſt placabilius. i. aptius ad placandú te Mitioné purgare. i. excuſare ipſis mulieribus ipſum eſchinú corá. i. in carú cóſpectu uel in earum præſentia. Mi. dicis & recte & uerú. Recte ad uerba retulit: uerú ad ré & ſenténá. Recte &
He. ergo ſequere me intro. i. in domú Soſtratæ hac. i. per hanc uiam. Mi. maxime: ideſt libenter te ſequar &c. uetum

Marginal notes beside the commentary: expoſtulat; ultro; Releuare; Tabeſcere

VNIVERSIDAD D SALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DO. Iſcrutior animi. Idē huic loco amātis modice iuuenis & ſenis facit: & indul gētis hac lepidiſſimi patris. diſcrutior animi Figura ut Virgilius: O præſtans iuuenis. ℭObiici. proprie q̄a inopināti obiici dicit̄: q̄a in utrāq̧ partē & quos ante quis uidet q̄ ex pectauerit: quo uerbo magnitudo doloris: oſtēditur ex improuiſo incōmodo. ℭHoccine de iprouiſo mali. hæc uerba repētino nūcio perculſum indicāt Eſchinū prope diuortiū ſtare & ità circa ſe ſoſtrate & eius filiæ obraptū meretricis. ℭVt neq̧ q̄d de me faciam. plus eſt quid de me faciā q̄ quid faciā. illud de rebus: hoc de ipſo hoīe itelligit̄. ℭNec q̄d aga certū ē certū ē p̄ certū ſit: niſi forte ſignificet o q̄: ut o q̄. ℭMēbra metu debilia ſunt: metus patris: timor diuortii. ℭTāta nūc ſuſpitio. mō oñdit̄ cā trepidationis eſchini. ℭId anus mihi idiciū fecit. illa anus cui ſoſtrata dixerat curre obſtetricē acceſſe. ℭNā ut hic forte ea ad. o. e. m. apparet inter cætera anū dixiſſe ad obſtetricē ſe amiſſam: an ultro ſuſpicatus hoc eſt eſchinus hic aūt addendo oñdit ſe ante fores ſoſtratæ ſtare: ut alibi: Ex andro cōmigrauit huic uicine. ℭVbi uidi. ſunt q̄ addant ſupuacue hāc: & legūt hanc ubi uidi. ℭPāphila q̄d agat. i. p. a. amatoria interrogatio q̄a monſtrat eſchinus curæ ſibi eſſe res oēs. ℭIlla exclamat. & nō reſpōdet: ſed exclamat: & bene uim addidit ad exclamationē fuiſſe. ergo a uocis ſono exclamat nō a uerbis. ℭAbi abi eſchine. i. ſ. d. u. d. uerba dū uſq̧ deciperet̄. ℭHem q̄d iſtuc. o. i. ē. hē iteriectio ē nouas res & optime audientis. ℭValeas hēas illā. q̄ſi recedat & lōge abſit: ut i Andria. Valeāt qui iter nos diſſidium quærūt. ℭGarrulæ. ut pote auis. ℭAc fieret. p. demeæ. ſ. cui mie opus fuit.

Virgilius

d Iſcrutior animi: hoccine de improuiſo mali
Mihi obiici tātū: ut neq; quid de me faciam
Neq; q̄d agam certum eſt: membra metu
Debilia ſunt: animus timore obſtipuit: pectore
Cōſiſtere nihil cōſilii quiuit: uah quomō me ex hac
Expediam turba: tanta nunc ſuſpitio de me incidit
Neq; ea īmerito, ſoſtrata credit mihi me pſaltriam
Hāc emiſſe, id anus mihi indicium fecit.
Nam ut hinc forte ea ad obſtetricem erat miſſa:
Vbi eam uidi: ilico accedo, rogito pāphila quid agat
Iam ne partus adſiet: eo ne obſtetricem accerſat
Illa exclamat: abi abi eſchine: iam ſatis diu
Dediſti uerba nobis: ſatis adhuc tua nos fruſtrata
Eſt fides, hem quid iſtuc obſecro inquam eſt:
Valeas: habeas illam quæ placet, ſenſi ilico.
Id illas ſuſpiciari: ſed me repſſi tamē: nequid
De fratre garrulæ illi dicerem: ac fieret palam:

Hem

GVI d Iſcrutior animi &c. Hic eſchinus ſuas effundit q̄rimonias dolēs ſe eſſe ſuſpectū a Soſtrata & pāphila de amore pſaltriæ q̄ fratri rapuit. Eſchinus hic ſolus loquit̄. Diſcrutior ai p̄ aīo: caſus p̄ caſu: ut in epiſtolis Ciceronis pēdeo ai. Et Vir. o præſtās ai iuuenis. Diſcrutior aīo. i. aīus meus cruciat̄ uariis cogitationib⁹ & q̄dē diſplicētibus. cōponit̄. n. a dis & crucior q̄ſi uario mō crucior i aīo meo. hoccine. i. ē ne uerꝫ q̄ſi nō poſſit credere. ē ne uerꝫ ſup. hoc mali. i. hoc malū hoc īfortuniū obiici. i. iponi iputari iproperari mihi tm̄. i. adeo magnū & moleſtū mihi ut neq̧ ſit certū mihi. i. nō ſit deliberatū apud me: uel ut neſciā p̄ certo q̄d faciā. i. facere debeā de me. nec certū ſit inq̄ q̄d agā. i. q̄d mihi ſit agēdū ut huic malo medeat̄. Mēbra mea ſūt debilia. i. debilitata metu. i. p̄ timor̄ & diuortii ſciēdi cū Pāphila & p̄ timor̄ p̄ris. nihil cōſilii. i. nihil deliberatiōis uel bōi remedii & p̄poſiti quit. i. potuit cōſiſtere. i. cōſidet̄ reſidet̄ i pectore meo cōſiſtere. n. iterdū ſignificat morari & cōſidere. Iuue. Ede ubi cōſiſtat i q̄ te q̄ro p̄ſeucha. Vah iteriectio idignātis & dolētis ac ſeipꝫ & ſuā ſtultitiā deridētis. quo mō. i. quo pacto expediā me. i. me explicabo ex hac turba. i. ex hac turbatiōe & ex his tricis ſeu iuolucris: tanta. i. adeo magna ſuſpitio. i. mala opinio d̄ me icidit. i. cōtigit. neq̧. i. & ea nō icidit inq̄ imerito. i. nō iniuria Soſtrata mr̄ Pāphi. credit me emiſſe mihi. i. p̄ me hāc pſaltriā. an⁹. i. uetula miſſa ad obſtetricē q̄rēdā fecit mihi id idiciū. hoc eſt ſignificauit mihi ſuſpitionē icidiſſe d̄ me. nā ut. i. dū uel poſtq̄ ea an⁹ erat miſſa ad obſtetricē accerſādā hic. i. ex hoc loco i quo ego ſū uidelicet añ fores ſoſtratæ. ubi. i. i quo loco. ſ. ante fores uidi eā anū. nā hic ubi p̄ poſtq̄ capi non debet. iā. n. ut ē expoſitū p̄ poſtq̄ & ita uana foret repetitio. & ē ſenſus poſtq̄ erat miſſa ad obſtetricē ex hoc loco i quo uidi eā ilico. i. ſtati accedo ad eā. i. uenio ad eā. rogito. i. interrogo q̄d pāphila puella agat. ne. i. utrū p̄tus adſit. i. p̄pe ſit. & rogito inq̄ ne. i. utrū accerſat. i. eat ad uocādā obſtetricē eo. i. eā ob rē uidelicet q̄a partus adeſt illa anus exclamat. i. effrenata uoce & ſonitu magno uocis clamat ſeu loquit̄. nō aūt r̄ñdet. o eſchine iam oñdit tarditatē q̄ſi bonū eēt ut citius abiiſſes. abi abi. i. uade uade noli ulterius uerba dare ut feciſti hactenus dediſti ſatis diu nobis uerba. i. decepiſti nos tuis uerbis q̄ nihil habēt effectus. ſatis adhuc. i. hucuſq̧ tua fides. i. tua p̄miſſio quātā ſancte facere uidebaris cū tm̄ figmētis plenus eēs. fides ergo tua ſatis hucuſq̧ fruſtrata eſt nos. i. decepit nos. hē iteriectio res nouas audiētis. inq̄. i. dico uel dixi obſecro q̄d iſtud ē q̄d. ſ. tu anus dicis. illa autē p̄gēs i itinere ſuo dixit mihi. ualeas. i. abſcedas a nobis habeas illā. ſ. puellā q̄ placet tibi q̄ eſt tibi cordi. ilico. i. ſtati ut dixit illud mihi ſenſi. i. p̄cepi illas mulieres ad ſuſpicari. i. habere ſuſpitionē de me. Dicimus ad ſuſpicor quēadmodū dicimus addubito q̄d cōpoſitū nihil addit ultra ſimplex niſi augeat & ad illas ſuſpicari temeſis ē ſcā p̄p̄ carmē: ſꝫ tm̄ repſſi me. i. me cohibui nec uolui auferre illā ſuſpitionē detegēdo amorē f̄ris repſſi inq̄ me ne q̄d. i. ut n̄ aliq̄d dicerē illi garrulæ. i. illi uetulæ loq̄ci ac u̇boſæ de f̄re. i. de amor̄ f̄rno ac. i. & ne illud d̄ amor̄ f̄ris fieret palā. i. publicaret̄ ab illa uetula ſeu fieret manifeſtū Demeæ cui minime fuit opus manifeſtare illud

Nunc quid

Cicero · Virgilius · diſcrutior · Cōſiſtere · Iuuenalis · Exclamat̄ · Adhuc · Valeas p̄ abſcedas

DONA. ℭNunc quid faciam figura Vt neq̧ ex ea erūpat. ut cū ſpumeus amnis exiit oppoſitaſq̧ euicit gurgite moles. ℭId ipſum. m. ipſum q̄d f̄ri rapuit: & ut p̄ ne n̄ poſuit. ℭTot con. u. ut mea eē credatur. ℭAd me abducta eſt. d. proprie nō dixit abducta. ſed abducta: abducit̄. n. alienū: ut in Heau. Abducimus tuam bacchidē. ℭAd me domū aūt moraliter dixit: pro ad domū meā. an ideo ad me. quia & illic inſtat⁹ leno ē i retinēda cōtra eſchinū puella. ℭVt erat geſta idicaſſe. i. ſimile geſta erat: ut. n. certā q̄litatē ſignificat. ut icertā q̄ſi dicat. ſicut quomodo male bene. ℭExoraſſe ut eā. d. ſic. n. p̄miſerat ſe ſoſtratæ facturū. ℭNūc porro eſchine exp̄giſcere. ſic & alibi. Enimuero daue nihil loci ē ſegnitie neq̧ ſecordie. legitur ēt q̄d eſt correptiuū iterdū. ℭNūc hoc primū. primū ab eo q̄d rogādus eſt pr. ℭAccedā ad fores. ſoſtrate. ſ. ℭHorreſco ſemp. ſatis amatorie: nā nimiū ſemper ē calor & frigus recedit a corpore: ut tot⁹ p̄maneo tremo horreoq̧ poſtq̄ aſpexi hāc. ℭAperite aliq̄s actutū hoſtiū uim pluralē hēt aliq̄s: q̄uis ſingulariter dicat̄: n̄ ē. n. aliq̄s niſi d̄ multis. recte ergo apite aliq̄s & nouē: nā ueteribus nō placet illud ubi ſunt diſtinctiones: unde aperite eſt una altera aliquis.

Nūc quid faciam: dicam fratris eſſe hanc id quod
Minime eſt opus uſquam efferri: age omitto fieri
Potis ē: ut ne qua exeat ipſum id metuo ut id credāt
Tot concurrunt uerisſimilia, pſaltriā egomet rapui
Ipſe egomet ſolui argentū ad me abducta eſt
Domum, hæc adeo mea culpa fateor fieri
Non me hanc patri rem ut erat geſta indicaſſe
Exoraſſem ut eā ducerem ceſſatum uſq; adhuc eſt
Nūc iā porro eſchine expergiſcere, nūc hoc primum
Eſt: ad illas ibo ut purgē me, accedam ad fores: perii.
Horeſco ſemp ubi haſce pulſare occipio fores
Miſer, heus heus: eſchinus ego ſum aperite aliquis

Aliquis

GVI. nūc quid faciā deliberat ſolus apud ſe. dicā hāc pſaltriā eē f̄ris Cteſiphonis id q̄d p̄ q̄d ut ſæpe apud Ciceronem. refertq̧ totā clauſulam p̄teritam. i. q̄ res uidelicet hāc eē f̄ris minime. i. nō ē opus efferri publicari p̄dire in lucē quaſi extra ferri. uſquā. i. i aliquē locū. uſq̄ dicitur & in loco & ad locū. Age aduerbium hortātis ſeipm̄ i deliberādo. omitto. i. p̄termitto excipio illud uidelicet n̄ eē op⁹ hoc efferri uidelicet hanc eē f̄ris: uel omitto. i. relinquo iſtā opinionē de p̄dēdo f̄re q̄ mihi nō placet potis ē. i. p̄t (ut pri⁹ ē expoſitū) fieri. i. effici: ut ne. i. q̧ n̄ illd̄ de f̄re exeat. i. erūpat i lucē. q̄. i. aliq̄ rōne & uia ubiq̄ capit̄ p̄ aliq̄ aduerbio p̄ locū. ubi hoc totū potis ē fieri &c. pōt capi iterrogatiue uel affirmatiue ſcd̄m uarias cōſideratiōes. Metuo ut. i. ne nō hoc. ē q̧ nō: ut Dona. uult. metuo ergo q̧ mulieres n̄ credāt idipm̄. ſ. me eripuiſſe pſaltriā fratri & nō mihi: q̄m̄ uellē eas ſcire & credere & ita nō ſuſpicari de me: & id q̄dē uellē ſine p̄ditiōe fratris ſi fieri potis eēt ut iā dixit. Deinde argumētatur i oppoſitū iquiēs multa uerisſimilia eum opprimere ut credatur rapuiſſe ſibi. Tot uerisſimilia. i. tot p̄babilia ſeu p̄babiles rōnes: ſimiles ueri. i. ſimilitudinem habentes ueritatis. concurrunt. i. cōgeruntur aduerſum me. egomet. i. ego ipſe rapui pſaltriam a lenone. egomet ipſe autologia ē. nā met & ipſe idē ſignificāt. ſolui. i. numeraui p̄ ſolutione Pſaltriæ argentū. i. p̄ciū ipſi lenoni abducta ē. i. ipſa rapta uiolenter deducta ē ad me domū. i. in domum in q̄ reſideo. ubi domū ponit̄ aduerbialiter. adeo. i. certe fateor hæc fieri mea culpa. i. cōfiteor q̧ iminet mihi p̄iculū diuortii cū Pāphila: & q̧ in eius & matris ſū maliuolētia ſeu q̧ ſubiui earū odia mea culpa hac. ſ. q̄ ſeq̄tur uidelicet me nō indicaſſe. i. q̧ nō idicaueri & patefecerim hāc rē de raptu Pſaltriæ p̄ f̄re p̄ri. ſ. mitioni q̄ ē adoptiuus pater. ut. i. quēadmodū ea res erat geſta. i. facta exoraſſem. i. impetraſſem: obtinuiſſem. ut. i. q̧ ducerē. i. haberem in uxorē eā. ſ. Pāphilā. Ceſſatum ē impersonaliter dictū a ceſſat̄. ceſſabat̄. i. fuit negligentia in nobis & ocioſitas ac ſegnicies ſeu cunctatio noxia uſq̧ adhuc. i. hactenus ſiue hucuſq̧ uel ſi mauis ceſſatū eſt uſq̧. i. aſſidue ſemp adhuc. i. hucuſq̧. nūc porro. i. ex hoc nūc in futurum ſeu poſthac. o eſchine alloquitur ſeipſum. expergiſcere. i. excita te ipſum neq̧ amplius ceſſes & ſis ocioſus. exp̄giſcor eris ē uerbū deponēs abſolutū & quaſi paſſiue ſignificationis. nam expergiſcit̄ qui ſua ſponte a ſōno excitat̄. expergēt aūt q̄ ab alio e ſōno excutit̄ ſiue ſoluit̄. nūc hoc quod ſequitur eſt primū: poſt tm̄ illud q̧ rogādus eſt pater. ibo ad illas mulieres illud ē q̄d primū dicit ut purgē me. i. me excuſē reiiciendo a me crimen in fratrē ſecreto tm̄ accedam. i. adueniam ad fores. i. ad oſtium domus ſoſtratæ. perii: ideſt perditus ſum amore. ſ. eius Pāphilæ quam timeo mihi eripi: ſemp ego miſer horreſco: ideſt contremiſco ac commoueor ſeu frigeſco. nam horrere interdum ſignificat frigere. Iuuenalis. Et horrenti tunicam nō reddere ſeruo. Per. Scis comitem horridulum trita donare lacerna. horreſco ergo. i. horridus fio & trepidus totus more amatorum qui uoluptate aduentante & corpus inuadentē trepidare incipiunt ac trepiduli efficiuntur. ubi. i. quando occipio. i. icipio pulſare. i. p̄cutere haſce. i. has fores. i. hoc oſtiū amatæ heus he⁹ aduerbium uocantis repetitum. ego ſum eſchinus. aperite oſtium actutum. i. cito celeriter aduerbiū temporis dictū ab actu. i. celeritate. unde actuariæ naues dicuntur. i. celeres ac celeriter p̄ maria currētes. aperite actutum oſtium generaliter hoc eſt dictum. Deinde deſcēdit ad particularia aliquis aperiat ſup. actutū oſtium. ſed Dona. dicit iſtas diſtinctiones ſic factas non placuiſſe ueteribus: eſt tamē aſtruenda littera ut ſingulæ quæq̧ cōnexiones intelligantur. Poteſt & ſic aſtrui ſecundum Dona. aliquis ex uobis multis aperite oſtium aliquis enim ut idem ait habet uim pluralem quāuis ſingulariter dicatur. non eſt enim aliquis niſi de multis. Eſt autem prolepſis figura conſtructionis. qualis ſi diceretur ſtudeatis aliquis orationem habendam quaſi aliquis ex uobis ſeu quilibet ex uobis ſtudeat orationi habendæ: non curo quis ueſtrum ſtudeat dummodo ſciatur ab aliquo.

Efferri · Vt non · Egomet ipſe · autologia · nūc porro · Horrere · Iuuenalis · Actutum · Actuarius

VNIVERSIDAD DSALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONA.¶Acturum hoſtium.ut aſſumatur rurſus aperiat:proprie enim ueteres quis & aliquis & q̄ſq̄ nō obſeruabant quo genere aut quo numero declinarēt:eſt ergo figura archaiſmos.

Ta ut dixi ſoſtrata facite.Hinc apparet mitionē iam multa dixiſſe.¶Facite.iubet ut uel ſecure ſint: uel adornēt nuptias.¶Ego eſchinū.mire occurſurus eſchino eſchinū q̄rit.¶Pater hercle eſt. quid ē hoc ꝙ mitio timet:an qa illi nō ē cōfeſſus.oſtendit aūt poeta tantūdē pudore poſſe aut ap̄lius q̄ timorē.
¶Quid huic.n.ē.alius timor ꝙ hinc egredit̄ pater.¶Tu ne has.p.f.ſic cœpit interrogare:ut negocia i locū ꝓbeat:& nota pepuliſti elatū uerbū: & tragico choturno magis quā loquelæ comicæ accōmodatū.¶Tacet.hoc apud ſe loquitur mitio.¶Melius ē & ludere nō bonū ē:ſed meli⁹:& hoc meliore affectu dixit:quā dicere dignus ē.¶Hoc mihi nunq̄ uoluit credere.contra illud q̄d ait.Deniq; alii clanculū pr̄e q̄ faciunt: quæ fert adoleſcētia:ea ne me celet cōſueſeci filiū.¶Credere aūt magno affectu dixit.nō.n.cōſiteret ut patri:ſed crederet aut parenti:aut ſodali ſuo.¶Nō eqdem iſtas.deeſt pulſaui.¶Quā ſciā.q̄tum ſcio.¶Itā nam mirabar quid.t.n.e.i.accepit negatiōem mitio ut laudare eſchinū poſſit.¶Erubuit ſalua res eſt. nimis paterna ſētentia:& ecōtrario ſimo in andria. Vide num eius color pudoris ſignū uſq̄ indicat:& quanti affectus eſt:nō dixiſſe erubuit ſaluus ē:ſed ſalua res ē nōne uidet̄ res eius oīs in eſchino cōſtituta eodem animo ut ſupra dixit:in eo me oblecto:ſolum:ideſt carum mihi: non enim ſolum intulit quod ſpectabat:ſed abſolute quaſi ex omnibus ſolum ideſt inquit.

Acturum hoſtium prodit neſcio quis: cōcedā hoc

Mitio. Eſchinus

i Ta ut dixi ſoſtrata facite:ego eſchinū conueniā
Vt quomō hæc acta ſint ſciat.ſed qs hoſtiū
Hoc pulſauit? Eſ.hei pater hercle eſt. perii.
Mi.eſchine? Eſ.quid huic hic negocii eſt?
Mi.tu ne has pepuliſti fores? tacet:cur nō ludo
Hunc aliquātiſper? melius eſt:quando quidem
Hoc nunquam mihi ipſe uoluit credere.
Nihil mihi reſpondes.Eſ.nō equidem iſtas ꝙ ſciam
Mi.itan nam mirabar quid hic negocii eſſet tibi
Erubuit.ſalua res eſt.Eſ.dic ſodes pater: tibi uero

GVIDO neſcio quis ꝓdit.i.exit ueniens ad aperiendas fores q̄ ſunt lōge a penetralibus domus.cōcedā.i.me conferam.hoc.i.huc aduerbium ad locum:ſicut illoc ꝓ illuc antique.

ASCEN. u Bi cōmētator legit.Senſi ilico illas ad ſuſpicari &c.textus plurimi & etiam is quē cū eius primum cōmento coimpreſſum uidimus habent.Senſi ilico id illas ſuſpicari &c.Illud aūt maioris momēti ē.Nō me hāc patri rem(ut erat geſta)indicaſſe:cōmētarius uult ut intelligatur de raptu pſaltriæ:ſed non procedit.Quia eam rem omnem Mitio ſciebat.Vn̄ prius dictum ē. Omnē rem modo ſeni quo pacto haberet:enarramus ordine & reliqua.ubi Mitio poſtq̄ omnia quæ ad pſaltriæ raptum pertinerent perceperat argentum ſoluerat.Nō ergo de ea re loquit̄.Sed de oppreſſione uirginis:quod in ſequenti ſcœna declarabitur ubi dicetur.Quando quidem hoc nunq̄ mihi ipſe uoluit credere &c.

GVI i Ta &c.Hic ludit̄.Eſchinus a patre mitiōe q uariis modis oſ̄dit pāphilā ab alio i m̄rimoniū ductū iri quo nō par̨ dolore cōcutit̄ eſchinus q ſūmope eā deperibat ſed id celauerat patrē tādē illū eundē p̄ſ explet gaudio recipiēs ab Eſchino puellā iri ductū.Mi.o ſoſtrata facito ita ut dixi uel tu & filia facite ita ut dixi ꝑ q̄d apparet mitionē iā multa dixiſſe.ego cōueniā. i.alloq̄r eſchinū ut ſciat quō hæc de nuptiis & de cōiugio ipſi⁹ & tuæ filiæ ſint acta.i.ſint tranſacta & pacta.S; qs pulſauit.i.ꝑcuſſit hoc hoſtiū hoc dixit cū appropinq̄ret forib⁹ q̄s pulſari audierat.Eſ.hercle pr̄ ē.ſ.mitio pr̄ adoptiu⁹ ē hic itra domū.iā ego facile pſpicio ipſi⁹ ſermōe.Mi.o eſchie uocādo eū.Eſ.q̄d negocii.i.q̄d negociū ē huic.ſ.Mitiōi p indignationē dixit.i.q̄d negociū hēt iſte hic .i.i domo ſoſtratæ.Mi.ne.i.utr̨ tu pepuliſti.i.ꝑcuſſiſti.Inde pulſo as frequētatiuum.has fores.i.
Perpellere hoc oſtiū:Deīde cū nō reſpōderet eſchinus ſubdit ſūmiſſa uoce & apud ſe.tacet.i.taciturn⁹ ē:obmutuit.Cur ñ
Pulſari ludo.i.illudo.hūc eſchinū aliquātiſper.i.aliquādiu.Melius ē.i.opæ ꝑciū ē ut a me ludat̄.quādoq̄dē.i.quia certe
Credere nūquam uoluit credere.i.cōmittere ſecreto dicere ac detegere.Item impartire mihi hoc uidelicet amorē filiæ ſoſtratæ hæc priora dixit apud ſe deinde ſubdit alloquēdo eſchinum nihil reſpōdes mihi.Eſ. Equidem.i.certe ſeu ego quidem non pulſaui ſup.iſtas fores.quam ſciam.i.q̄tum ſcio:alii habent q̄d ſciam q̄d̄ i idē redit.ſed Dona.uult q̄ ſciā ꝑ quātū ſcio.Mi.Itan.i.ita ne.i.eſt ne ita ut ais.ſ.te fores nō pepuliſſe.id ego dicebā ſup.Nā:ideſt qa mirabar quid negocii eſſet tibi hic.ubi dici inepte ſolet q̄d haberes agendum hic.Deinde ſubdit apud ſe.Erubuit.i.uerecundatus eſt & rubore ē ſuffuſus.ſalua res eſt.i.res bene ſe habet nam rubor eſt uirtu-
Perfricare tis color & ita magnū ē argumentū cū nōdū pſricuiſſe frōtē oēm ue poſuiſſe pudorē.Eſ.O pr̄ dic ſodes.i.dic
Frontem ſi audes & ſi tibi cordi ē & ē comicū uerbū blādiēti aptiſſimū & iam familiariter loqui icipienti. Vero .i.ſed.

Quid iſtic

DONA.¶Nihil mihi quidē.mihi:ideſt proprie rei:& callida negatione cœpit:ut & illi adimat cōfitēdi locum ac fiduciā:ſimulq; fiat ei deſperatio ducēdæ eius:cui⁹ mētio tam cōtēptam ab ipſo tract̄ ē.¶Amicus quidam me a foro.hinc incipit mēdaciū mixtū uero.nam amicus quidam me a foro uerū ē:huc aduocatū falſū ſed huc & quidam modo emphaſim habent leuis negocii & i quo nec magnæ pſonæ:nec res difficiles opeꝛ aut longæ occupationis habentur.& aduocatū dicendo alienū negociū demōſtrauit.nam & ſibi non uacat.ſi enim mulieribus addidiſſet potuit aliud ſperari.¶Quid:deeſt ait:ut ſit quid ait.¶Ego tibi dicam. ſenile ē.

Quid iſtic eſt rei? Mi.nihil mihi q̄dē.amicus quidam
Me a foro abduxit modo huc aduocatum ſibi
Eſ.q̄d? Mi.ego dicā tibi:habitant hic quædam
Mulieres paup̄cule.opīor has nō noſſe te & certe
Scio.neq; enī diu huc cōmigrauerūt.Eſ.quid tum
Poſtea? Mi.uirgo ē cū matre.Eſ.perge.Mi.hæc
Virgo orba eſt patre.hic meus amicus illi genere eſt
Proximus.huic leges cogunt nubere hanc.Eſ. perii
Mi.quid ē? Eſ.nihil recte perge: Mi.is uenit ut
Secū aduehat:nam habitat mileti. Eſ.hem ut
Secū aduehat? Mi.ſic.Eſ.miletum uſq; obſecro?

nam id iā dicendū fuit:& hoc emphaſim habet uilis rei q̄ uel facile dici poſſit uel non celāda ſit.¶Mulieres pauperculæ.nō potuit magis celare dignitatē formæ & ætatis puellam q̄ amatur ab eſchino q̄ ut eam primo cū eodē nomie matrē nominaret:deīde cōmuniter diceret de ambabus uniuerſa quibus cōtēni debeant.¶Mulieres pauperculæ.pauperculæ addidit ut magis deſperet eſchinū ipetrare poſſe has nuptias a patre.& item quædā ut ignobiles demōſtraret̄:& totum hoc cū abiectione pronūciādū eſt:& q̄dā & pauperculæ. dicēdo adimit omnem ſpem nuptiarum:nam quædam ignobilem indicat.paup̄ indotatā:quid ergo remanet:q̄d̄ ſperet eſchinus. ¶Pauperculæ.ne pauperes ſaltem. ¶Et certe ſcio patū dixi inquit.¶Opinor.uel adeo obſcuræ ſint & nullius præcii.¶Vt opinor has non noſſe te.potuit recte dicere:& hoc ut opinor has non noſti:ſed illud uetuſtius opinor has noſti:ſed illud opinor.has nō noſſe te.aut te abundat:aut deeſt:ut Magnū aūt crimē eſt in forma uicinæ puellæ incognitam eſſe adoleſcēti de proximo:& quia ſcit hūc eſſe de quo dixerit:quā hic nō amaui:meretricē:aut cui non dedit aliquid. ſubdit cauſam ne dignitatis pudoriſq; eſſet & eam incognitam eſchino nō eē dixiſſet:neq; enim huc diu inq̄t cōmigrauerūt:& ut opinor mire ipſe ſibi ſumit atq; confirmat quod nondū ille cōfeſſus ē. ¶Quid tum.p.grauiſſime ꝓdit̄ eſchinus amator cū ſedulo diſſimulet.¶Virgo cū.m.eſt.uult mitio ſic audire eſchinū tanq̄ alieniſſimū:& iō uelut inſcius facti diligentius narrat. Virginem aūt archaiſmos ꝓ muliere dixit.¶Perge.uide inſtantius.interrogātem q̄ p cōtrariū decuit.Hic.m.a.q̄ q me aduocatū abduxit de foro.¶Hic leges.c.n.nō permittūt dixit:nec iubent:ſed cogunt ad perturbandū eſchinum:& recte:alia.n.ſinūt leges: alia cogūt fieri:& ne eēt quo reſiſteret̄ illi:uult ut mulieres a lege cogātur.¶Perii hoc audit mitio.ſed diſſimulat.¶Et recte:ideſt recte ꝙ perii:& nihil magis comicum:& uide triſſilabum artificioſe eſſe ſubiectum.ut qui pe ni dixit uix ut locutus fuiſſe uideatur.¶Venit is ut.ſ.a.aliud peius in amatam:ut nec athenis ſaltem alteri nu beret.¶Nam habitat.m. Mileti & eſt aduerbium locale.¶Hem uirginem ut.ſ.a.hic actius commoueri producitur adoleſcens:ut affectu fateatur:quod uerbis negat.¶Sic eſt.miletum uſq; obſecro:ita animo male eſt:ille oblitus ſui ſic indignat̄ ut in re ꝓpria:hic rurſus callide uultu utit̄ tanq̄ aliena narrātis.¶Miletū uſq; obſecro.bn̄ uſq;.nam miletos colonia ē atheniēſiū ī pōto. Miletos

GVI. q̄d rei.i.q̄d negocii ē tibi iſtic.i.apud ſoſtratā.ubi dicerēt barbari:q̄d habes agēdū.Mi.q̄dē.i.certe nihil mihi ē iſtic.i.nihil hēo negocii:ſeu ut barbarie loq̄r nihil habeo agendū illic.q̄dē.i.certe:uel q̄dam amicus i.unus ex amicis meis abduxit.i.deduxit:remouit me a foro:modo.i.pauloañ.& deduxit me huc ad ſoſtratā aduocatū ſibi.i.interceſſorē & mediatorē ꝓ ſe uidelicet ut oia de nuptiis filiæ & ipſius tranſigerētur meo beneficio ac mea interceſſiōe.Nā aduocatus dr̄ q cām alicuius agit itaq; faciēs eius ē interceſſor apud iudicē & mediator.ē ēt oīs hō defendere alium patus.ut teſtat̄ Laurē.Sic aſtrue.mō.i.pauloante amicus abduxit me.i.abſtraxit me huc a foro tanq̄ aduocatum ſibi.i.ut ſibi eſſem aduocatus ut iā ē expoſitū.Eſ.Quid.i.cur abduxit te aduocatū ſibi:iā q̄ re uult te eſſe ſibi aduocatū:Mi.ego dicā tibi q̄dā mulieres pauperculæ habitāt.i. morant̄ hic.i.i his tectis.opior te ñ noſſe has mulieres.& certo ſcio.i.nō dubito & uere ſcio te nō noſſe eas.n.i.qa.nō diu.i.ñ ex lōgo t̄pe cōmigrarūt huc.i.ceperūt hic ſedes & huc ad morādū uenerūt.Eſ. Quid tū.i. tunc poſtea ſecutū ē:uel q̄d ex eo uis iferre.Mi.Virgo ē cū matre.Eſ.Perge.i.pſeq̄re i narratōe tua.Mi.hæc uirgo ē orba p̄re i.caret p̄re.Orbus dicit̄ aliq̄ re chara priuat⁹.ut parēs dicit̄ liberis orb⁹ & cōtra liberi dicunt̄ orbi parēte. hic Orbus
me⁹ amic⁹ ē ꝓxim⁹ illi v̄gini.i.mulieri.nā iā corrupta erat ē ꝓximus gn̄e.i.cognatōe ipa.leges cogūt hāc pu Mulier
ellam nubere.i.nuptu collocari huic amico.Eſ.pii.i.ꝑdit⁹ ſū.hoc audit mitio.ſed diſſimulat.Mi.q̄d eſt q̄d̄ tu dicis:nā alter ſūmiſſa uoce dixerat.Eſ.nihil ē.ſ.recte.i.bn̄ narras & recte res ſe hēt.ſed hoc diſſimulāter dr̄. p̄ge i.pſeq̄re narrādo.Mi.Is amic⁹ uēit ut aduehat ſecū.i.q̄ſi naui i uehat.Nā uectores dicūt̄ q naui uehūt̄ ꝓ p̄cio.Et Aduehere
bn̄ aduehat.nā ipe hitat.i.morat̄ mileti.i.i urbe ioniæ q ē Atheniēſiū colōia.& mileti gtūs ē aduerbialiter po Miletis
ſit⁹.i.ꝑ aduerbio i loco.Eſ.hē dolētis iteriectio & cōmoti uehemēter.dicis eū uēiſſe ſup.ut aduehat ſecū uirginē.i.mulierē.nā iā corrupta erat.Mi.Sic ē.i.ē uer̨ eā ob rē uēiſſe ut abduceret.Eſ.obſecro.i.obnixe peto ut dicas mihi an uenerit ut aduehat v̄ginē ſecū uſq; miletū.i.uſq; i eā urbē.uñ mileſiæ lanæ p̄cioſæ cē dicunt̄ a Virg.

VNiVERSiDAD DSALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

Aio male fieri DONA. ℭAnimo male ẽ. male fieri dicit cũ dicti alicuius mœroris pculſus aiũs nõ ſuſtinet corp⁹ ſequturq̃ ruia mẽbrorũ. ℭQuid ipſæ aiũt. ñ ſtati credit eſchin⁹ pudicã mrẽm familias ſtati conſentire nuptias nouas uiri ignoti. ℭQuid il. c. poſſe dicere ſubaudiẽdũ: nihil. n. dicũt ſubaudiendũ & ſic itelligẽdũ nihil: ñ q̃ taceãt: ſ; q̃ nihil cõfirmãtis hẽat id q̃d dicũt. ℭCõmẽta mr̃ ẽ. ñ dixit q̃d dicat: & iã cõmẽta dicit. i. fallaciã cõfinxiſſe ueriſimilẽ cõminiſci. ℭEx alio ui. iã de pxio tãgit æſchinũ. ℭPriorẽ eẽ illũ. mr̃ tractat ẽt ptes eſchini. ℭNonne hæc iuſta uidet tibi eẽ. ſ. illa q̃ amic⁹ tu⁹ dixerat q̃ſi hæc audires ℭIuſta tibi. iuſta q̃ poſtea audiſti q̃ſi illa q̃ p lẽnio dicebas pri⁹. aut ſi hoc nõ ẽ: q̃re q̃d ſit poſtea: poſtea ſic abũdaret: quõ iterdũ hodie de ſtõachoadiicit loquẽtis: ut uulg⁹ dicit. Amice ne & nos q̃diu. ℭNõ uultuoſe pnũciãdũ eſt nõ. ℭAn illã hic ab. hic tanq̃ ſingultus plaruri eſt: nã ſic pnũciãdũ pr̃ q̃ſi hoc ad ſupplicãdũ dicatur. ℭFactũ a uobis duriter: nõ dure & crudeliter: ſed q̃ſi dura mẽte. i. iflexibili: q̃d græci dicũt Immiſericorditer notato ſyllabarũ aduerbiũ atq̃ illũ p cõpoſitũ: & cũ cõiũctiõe platũ. ℭIlliberabiliter. auxeſis: nã multa duriter: ẽt ſi opus ſit immiſericorditer quoq̃ & faciẽda ſũt & patiẽda: ſi ita rõ & cã cogat: & ñ ſit illiberale. i. nõ malũ atq̃ ihoneſtũ. ℭSi ẽ di. pr̃ ma. apte. i. aptius: q̃a iã aptũ fuerat duriter & miſericorditer & bñ pſatus ẽ: ne cõ-
Illiberaliter tumax aduerſus mrẽm uideret. ℭIlliberaliter. iniuſte inclemẽter: nõ bñ: q̃a liberalis bon⁹ dicit. ℭQuãobrẽ. delectari magis cupiens mitio uult eſchinũ ptrahere ad defenſionem ſui. ℭFore aĩ. m. quid de ſe plus diceret ſi factum fateret. ℭQui illi cõſueuit. legitur & illam. & dicebant ueteres hanc rem conſueui

Mi. ita. Eſ. animo male ẽ: quid ipſæ aiunt: Mi. quid
Illas cẽſes: nihil enim. cõmẽta mater ẽ eſſe ex alio uiro
Neſcio quo puerum natum: neq̃; eum nominat:
Priorem eſſe illũ: non oportere huic dari.
Eſ. eho nonne hæc iuſta tibi uidentur poſtea:
Mi. non. Eſ. obſecro nõ. an illam hinc abducet
Pater: Mi. quidni illam abducat. Eſ. factum a uobis
Duriter immiſericorditerq̃; atq̃; etiam
Si ẽ pater dicendũ magis aperte illiberaliter.
Mi. Quamobrem: Eſ. me rogas:
Quid illi tandẽ creditis fore animi miſero.
Qui illi cõſueuit prius. qui infœlix haud ſcio
An illam miſere nunc amat. quum hanc ſibi
Videbit præſens præſenti eripi & abduci
Ab oculis facinus indignum pater.

Plautus Vt Plautus. Vt clandeſtine & celetur cõſuetudo: & affectu maiori nõ amorem allegauit: ſed quod ẽ cõe cũ bonis & multo iuſtius cõſuetudinẽ. ℭQui infœlix. nõ qui: ſed q̃ infœlix: & nõ anũ: ſed miſerã dixit: & in affectu pdit: q̃ ut alienus uult loq. ℭPræſens. p. e. adiuuãt ſignificationẽ hæc ex abũdanti addita. Vt illũ abſens
Celius abſẽtẽ auditq̃ uidetq̃. & fratrẽ ne deſere frater. Celius in exatoſtoti. Hæc caterua plena gladiatoria cum ſuum
Virgilius ſibi alius: ſocius ſocium: & totus hic locus trãſlatus eſt a Vir. in. iiii. Aene. Quis tibi tũ dido cernẽti talia ſenſus?

GVIDO Mi. ita uenit ut abducat eã miletũ uſq̃. Eſchi. Male ẽ aio meo. i. aius meus ẽ æger dolore moleſtia ac paſſionibus uariis q̃bus cõflictat animus. nã ut dicimus bene eſt mihi. i. ſũ ſanus: & male ẽ mihi. i. ſum ægrotus. ſic dicimus bñ ẽ aio. i. ſum lætus neq̃ afflictus morbis ai q̃ paſſiones ſunt & male ẽ aio. i. ſũ ægritudi-
Male eſſe animo ne animi uexatus. & ut inq̃t Do. male eẽ aio dicit cũ dicti alicui⁹ mœrore pculſus aius ẽ ita ut corp⁹ ñ ſuſtinetur ſeq̃turq̃ ruina mẽbrorũ q̃d ipſe mulieres aiũt. Mi. q̃d cẽſes. i. putas iſtas mulieres poſſe dicere ſup. n. i. certe
Cõmẽta ẽ uel quia nihil dicunt. mater ſoſtrata cõmẽta ẽ a cõminiſcor eris. i. adinuenit. excogitauit: ueſimilem. ſ. fallaciã uidelicet puerũ eẽ natum ex alio uiro neſcio ex quo uiro natus ſit. uel ſic miſce puerum eẽ natum ex alio neſcio quo uiro ſed in idẽ reuertitur. neq̃ ipſa mater nominat eum uirũ ex quo natus eſt puer. Cõmenta eſt inquã uel dixit illũ uirũ ex quo natus ẽ filius eẽ priorẽ. i. cui potius ſit collocanda puella & ait nõ oportet filiam dari huic amico meo. Eſchi. eho. interiectio audiẽtis quod optabat. nõne hæc quæ dixit ſoſtrata. ſ. illũ ex quo natus eſt puer eſſe priorem & pferendum nõne ea uident tibi iuſta poſtea: ideſt poſtquam dicta ſunt & ea cõſideraſti uel q̃ poſtremo loco dixiſti. Mi. nõ uidentur mihi iuſta. Eſchi. obſecro nõ. i. dicis nõ uideri illa tibi iuſta & hoc nõ uultuoſe ẽ pnũciandũ. An. i. utrũ o pater utrũ ipſe amicus tuus abducet. i. abſtrahet illã hinc. i. ex hoc loco. Mi. q̃dni. i. cur nõ abducat illã: Eſchi. id ſup. ſ. trãſactio & pactio de nuptiis factum ẽ a uobis duriter ideſt dura mẽte & inflexibili & nõ dure ac crudeliter & immiſericorditer. i. auſtere aſpe ſine miſericordia ſed cum rigore atq̃ etiam o pater ſi eſt dicendũ. i. ſi licet dicere magis aperte. i. clarius apertius factũ inquã ẽ a uo-
Illiberaliter bis illiberaliter. i. iniuſte inclemẽter nõ bene: quia liberalis bonus dicitur. Mi. quãobrẽ. i. quare ẽ ita factũ a uobis illiberaliter. Eſchi. Rogas me. i. interrogas quare. tandẽ. i. ſine longis ambagibus & uerborũ circuitionib⁹ q̃d animi. i. quẽ aium creditis fore. i. futurũ eẽ illi miſero q̃ cõſueuit. i. cõſuetudinẽ & cõuerſationẽ habuit pri⁹ cũ illa puella. Dona. legit conſueuit illi uel illam. nam ueteres hanc rem conſueui dictitarunt qui infœlix propter hãc ſurreptionẽ: haud ſcio. i. neſcio an amat nũc illã puellã miſere. i. ualde & in miſeriã ſuã ac ifœlicitatẽ. quid ergo illi animi creditis fore: cũ. i. q̃ñ ipſe præſens uidebit hãc puellã eripi. i. abduci ſibi præſenti uel cape
Præſens pſens aduerbialiter p corã quo etiã modo capi põt. Cice. ad curionẽ. pſens tecũ egi. i. ſum collocutus tecum.
Cicero Appoſuit ãt neſcio an illã nũc amat ut tolleret ſuſpitionẽ de ſeipſo: q̃a nimis apte fuerat locutus & ex affectu præ nimio amore & q̃d animi creditis illi fore cũ ipſe uidebit hãc puellam abduci: ideſt auferri ab oculis ſuis i. a cõſpectu ſuo. o pater facinus. i. factũ ueſtrũ eſt indignũ. i. inhoneſtũ & nõ dignũ q̃d a uobis fieri debuiſſet

Mi. qua rõne

DONA. ℭIſtuc. deeſt dicis. ℭQuis deſpõdit. latẽter obiurgat eſchinũ rẽ ſine pr̃e geſſiſſe. & dr̃ figura Quis. d. q̃a nõ iterfuerit pr̃. ℭQuis dedit. q̃a rapuit. ante q̃ peteret. ℭQuãdo nupſit. q̃a nuptiæ nõ factæ ſunt: & nupſit moleſte additũ q̃ſi aliena ſit: q̃ nõ legib⁹ dicta ſit. ℭAuctor his. r. q. ẽ ablatiuo caſu nõ hatũ. & Salu. Qui nũc romanus impat auctor. p. x. n. ℭHis rebus auctor q̃s eſt: iterũ obiurgat: q̃a nõ interfuit pr̃: & agit ſic dolẽs uelut ſibi minus amoris pbitũ fuerit mitio: ut ſe in his q̃tũ amor patiat uideat ulciſci: quoq̃ ſibi negociũ nõ cõfiteat eſchinus. ℭAn ſedere. o. ſedere pprie ignauæ ceſſationis. Vt ſedeãt ſpectentq̃ latini: & q̃d ſedes uete- Saluſtius Sedere
res q̃d ſpectas. ℭCur duxit alienã. utrũ filiã an q̃ poſſit eẽ: nã oẽs alienas filias dicũt. ℭTã grãdẽ. grãdẽ ad ætatẽ ueteres rettulerũt: nõ ad corpus: & in pte ætatis dr̃ grãdis: nõ in tota uita: niſi ſibi addat natu: ut grãdis natu parẽs adductus ad ſuppliciũ. & grãdis infans & grãdis puer & grãdis ephebus: & grandis uirgo recte dr̃: & unde ſit eſchinus an grãdẽ ſic fingit ignotã: an q̃a dixit pr̃: cõmẽta mater eſt eſſe ex alio uiro neſcio quẽ puerũ natũ: ergo & illa grãdis: & ſeruus mileſius q̃ tũc uirginẽ petit cũ iam alteri data ſit uel nupta ſit alteri. ℭDũ cognatus hinc illinc ueniret. prouerbialiter hinc illinc. ℭEt id defendere nõ potuit magis amatorie & magis pueriliter loqui q̃ ut nõ cõtẽtus ait hæc dicere te equũ fuit: & addere: & id defendere. pater aũt qualis eſſe-ctus eſt: cũ etiã patri ob aliã cãm blandit & ipſe nũc ſimulat. ℭRidicule. uocatiuus eſt caſus ab eo q̃d ẽ ridiculus. ℭQuid iſtæc eſchine noſtra. hæc ultima deſperatio: & eſchinũ in cõfeſſionẽ

Mi. qua ratione iſtuc: quis deſpondit:
Quis dedit: cui: quando nupſit: auctor his rebus
Quis eſt: cur duxit alienam: Eſ. an ſedere
Oportuit domi uirginem tam grandem:
Dum cognatus hinc illic ueniret. expectantem
Pater hæc te dicere æquum fuit: & id defendere:
Mi. ridicule: aduerſum ne illum cauſam dicere cui
Veneram aduocatus. ſed quid iſtæc eſchine noſtra:
Aut quid nobis cum illis: abeamus. quid eſt: quid
Lachrymas: Eſ. pater obſecro auſculta. Mi. ah
Eſchine audiui oĩa: & ſcio: nã te amo: quo magis
Quæ agis curæ ſunt mihi. E. ita uelim me pmerentẽ
Ames dum uiuas mi pater: ut me hoc delictum
Amiſiſſe in me id mihi uehementer dolet: & me

protrahet: & in finẽ fallaciæ ſenẽ deducet: & bene q̃dẽ nr̃a dixit. ℭMemor eſt. n. ſe r̃diſſe eſchino iterrogãti. Tibi uero q̃d iſtuc rei eſt: nihil mihi q̃dẽ. totũ aũt hoc ſenex ad id redigit: nõ tã ut torq̃ret eſchinũ. q̃ ut maius faceret bñficiũ ſuũ exponẽdo in quo pene piculo amor eius icideret. ℭQuid ẽ q̃d lachrymas: q̃ſi repẽte aiaduertit flẽtẽ & q̃ſi cãm oẽm neſciat ſic inq̃rit. ℭAh eſchine. mõ nõ exhibuiſſet pſonã pr̃is: niſi pietate uictus pati filiũ nollet cõfeſſione torq̃ri. Virg. Nec plura quærẽtẽ Paſſa uenus. m. ſ. i. d. e. bene ergo intelligũt: q̃ ſic acci- Virgilius
piũt porrectũrẽ adhuc fuiſſe mitionẽ: niſi uictus affectu fallaciã pieciſſet. ℭNã te amo. bene addidit. nã te amo: & cætera. nã & inuidis & inimicis moris eſt ſcire q̃d agamus. ℭIta uelim me pmerẽtẽ. q̃ pie additũ eſt pmerẽtẽ: tanq̃ illic ſit uotũ eſchini cũ poſſit pater etiã imeritũ amare: & aiaduertendũ eſt optionẽ ſemp ſequi uel ſtatim uel ex interuallo: nã maxime in hmõi cõfirmationib⁹. ſic Cice. Ita ueli mihi deos ppitios: ut cũ illius tpis Cicero
mihi uenit i mẽtẽ: & cætera. ℭVelim aũt pro uolo antiq̃ dr̃. ℭAdmiſiſſe in me. adiectũ eſt.

GVI. Mi. qua rõne. i. quo mõ uel q̃ cã dicis iſtud q̃s deſpondit. i. pmiſit illã ei quẽ defendis. q̃s dedit illã puellã. q. d. prius rapta eſt quẽ daret: cui homini deſpõſata eſt ſup. aut data: q̃ñ nupſit. i. data eſt nuptui illi quẽ tantopere defendis. diſſimulat. n. mitio ſe noſſe eſchinũ fuiſſe illũ qui eã ſtuprauerit eum tñ latenter obiurgat q̃ ſine patre rẽ geſſerit. quis ẽ auctor his rebus. i. quis præeſt ſeu præfuit his rebus faciendis uidelicet trãſactionibus & pactionibus de cõnubio puellæ cum illo quẽ defendis: cur ipe quẽ miſerũ dicis. duxit. i. cepit i uxorem alienã: ideſt eam quæ ſibi non erat deſponſata neq̃ data ac ideo aliena. Eſchi. an. i. utrũ oportuit uirginẽ
Sedere tam grandẽ. i. tãtæ ætatis quãtæ eſt inde grandis natu. i. annoſus. Oportuit ergo uirginẽ tam grandẽ ſedere. i. ceſſare ocioſam eſſe torpere domi expectãtẽ. dũ. i. quouſq̃ cognatus. i. aliq̃s de cognatiõe ueniret hic illic prouerbialiter dictũ. i. ex hac aut illa parte. o mi pr̃ æquũ fuit te dicer hæc. i. honeſtũ erat ut diceres hæc q̃ dixi. ſ. eã nõ debuiſſe tãdiu ſedere domi & c. & æquũ fuit inquã te defendere id. ſ. q̃d nõ oportuit eam tã grandẽ ſedere domi expectãtẽ dũ hinc illinc ueniret cognatus. Mi. o ridicule. i. deridẽde qui. ſ. dignus es qui ridearis cũ tuis uerbis abſurdis & ſtultis. ne. i. utrũ dicerẽ. i. dicere debebã cãm aduerſus uel aduerſũ (utrũq̃. n. dr̃) aduerſus illũ. ſ. amicũ cui. i. ad cuius defenſionẽ uenerã aduocatus. i. interceſſor futurus & auxiliari ſeu defendere parat⁹. ſed o eſchine quid iſta facta & iſta negocia de hac puella interſunt ſup. nr̃a in ablatiuo fœminino. i. q̃d ad nos ſpectãt: aut q̃d nobis cũ illis. i. q̃d negocii q̃d cõmercii habemus cũ illis atq̃ (q̃d dici inepte ſolet) quid habemus agendũ de illis mulieribus & negociis ſuis. abeamus. i. diſcedamus. ut autem hoc dixit animaduertit repente cũ flentẽ tũcq̃ ſubiunxit. q̃d eſt: q̃d. i. cur lachrymas. i. fles. Eſchi. o pater obſecro auſculta. i. audi. Mi. nõ eſt paſſus pater filiũ torqueri in confitendo crimine ſuo. ppterea inquit. audiui oĩa noli detegere & non ſolum audiui ſed ſcio oĩa quomodo ſe habeant. nã amo te quo. i. qua re. ſ. quia te amo. uel quo pro quãto: ſed melius eſt ut capiatur qua re. ea q̃ agis ſunt magis mihi curæ. Eſchi. uelim. i. uolo utinam o pater ita ames me
Promereri promerentem. i. bene merentem & dignũ qui a te amer. nã promeremur bona tantũ. dum: ideſt q̃diu uiuas ut. i. ſicut id q̃d ſeq̃tur. ſ. me admiſiſſe in me. i. cõmittendo recepiſſe i me hoc delictũ de uirginis ſtupro dolet uehementer mihi. i. eſt mihi maximo dolori ſiue affert mihi dolorẽ maximũ. & ita inquã me ames ut. i. ſicut

D

VNIVERSIDAD D SALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONA. ¶Et me tui pudet. ambiguú qdá hoc dictú putant: ſed apparet adoleſcété ꝓpter ſuú peccatú dicere: nó ꝙ quicꝗ turpe fecerit patri. ¶Ne indiligés nimiú ſies. nó ergo igratus ſi negligés eſchinus ſit: nec negligés ſed idiligés: nec in alterú ſed i ſe deliquit. Miræ clemétiæ genus é aut omnino ignoſcere: aut crimé i leuius cómutare. ná tota obiurgatio ita amica é: ut nó multú a bládiméto diſcrepet: magiſꝗ proficiat apud audientem: ut uult Terentius. Quanꝗ illa ſint aſpera atꝗ perfracta. ¶In qua ciuitate tandé te arbitrare uiuere cómuné locú iducit a loco: a perſona: a facto: a tépore. ¶In qua ciuitate. aliter ꝓnúciandú eſt. i. preſſe ac leniter ne faciat il-

Cicero lud Tullianú. Proh dii imortales ubi ná gentiú ſumus? quá rempublicam habemus? in qua urbe uiuimus? & tandé pro tamen. ¶In qua ciuitate. hoc é oblitus es athenis te eſſe ubi uiuit legibus: uide omnes ſententias poni accuſatorias & nihil amoris iſti ſunt orationú colores difficilimi: ſed elaborauit Terentius mitionem facere leniter accuſanté: & iducere demeá duriſſime bládienté. ¶In qua ciuitate. quod obiurgat mitio magni amoris é & neceſſaria pro pſona aſſentatio. ñ. n. conuenit patré: ét nimis ei diligété filiú eius præterire peccata. ¶Virginé uitiaſti uide & rem dici & abeſſe tragicam inclamationé. & oſtédi delictú & ad ueniam feſtinari. nam ſtatim dicet: id peccatú primú eſſe magnum: at humanú tamé. & tota ꝓnunciatio in huiuſmodi uerbis ſummiſſa debere. ¶Fecere alii ité. ſ. b. moris eſt exemplo lenire quod purgare nó poſſis. ¶Fecere alii ité ſæpe bói. cóſolatio ab eéxplo: & boni: nó cú facerent: ſed alias boni. ¶At poſtꝗ id euenit. iquit nó cómiſſum eſt: nihil ignoſcentius dici potuit. ¶Núquid circúſpexti.

Circúſpicimus pro circúſpexiſti. Circunſpicimus pſentia: pſpicimus futura. ¶Quid fieret. i. ꝗ ratióe.

¶Quomó fieret. & qua róne. i. qbus adminiculis: uel p quas perſonas. ¶Si teipſum mihi. p. d. optie additú eſt

Proſpicimus quaſi nó debuerit eſchinú apud mitioné pudere. ¶Qua reſciſceré. qua. i. p quos: & ad oia ſubauditur nunquid circúſpexti. ¶Qua. r. deeſt re uel ratione. ¶Méſes abierút mire abierút. qſi dicat te ceſſante menſes ceſſere: & lo-

Abire cutus é ui icuſatióis a tépore. & abire dicitur: qꝺ paulatim nos deſerit. hoc aút ex partu itelligitur. ¶Prodidiſti te

Saluſtius & illá miſerá. Salu. Quod i familia noſtra fuit pſtitit: ut in omnibus bellis adeſſet uobis. & Cicero. Senator. p.

Cicero r. quod in nobis fuit iacuit. & pernoctauit in publico. ¶Prodidiſti te & i. m. uide feſtiuú ſené quantú ſe adoleſcenti accómodet. nó eni illú qué cá depoſcit: ſed amatoriú ordinem fecit prius dicédo prodidiſti te & illá.

Prodere ¶Tum etiam gnatú. ut ex animo eius amare uideatur id quod gratú eſt. ¶Prodidiſti decepiſti: ut Virgil. Vnius

Virgilius ob iram ꝓdimur. ¶Quod quidé in te fuit. pro id quod in te erat. i. quátú i officio tuo ſpei & auxilii partiúꝗ tuarum fuit: uel quantú ad te ſpectabat: & hic eſt illud quod obſequétiſſimus pater uult omnia p ſe eſſe correpta. ¶Dormienti hæc tibi confecturos deos. ꝗ mitiꝰ ꝗ faceta obirugatio: uidetur ſatis mitio ille eſſe qui ante ſcriptus eſt. ¶Quid credebas dor. tibi cófe. deos. icerta diſtinctio. ná & per ſe quid: & quid credebas legi poteſt. & uelut per hoc ſub accuſetur eſchinus. Hæc ſibi confecturos deos

Tui pudet. Mi. credo hercle: nam ingenium noui
Tuú liberale: ſed uereor ne indiligens nimium ſies
In qua ciuitate tandem te arbitrare uiuere?
Virginem uitiaſti: quam te ius non fuerat tangere
Iam id peccatum primú magnú: atꝗ humanum tñ
Fecere alii ſæpe idem boni. at poſtꝗ euenit id. cedo
Núquid circúſpexti? aut qcꝗ tute proſpexti tibi? quid
Fieret? qúo fieret? ſi teipm mihi puduit dicere: qua
Reſciſceré: hæc dum dubitas méſes abierunt decem.
Prodidiſti te: atꝗ illam miſerá: & gnatum. qꝺ qdem

& quæ ſunt quæ de ceſſantibus præſtare nó poſſit ſequenti uerſu docet: ne uideatur de diis male ſenſiſſe.

GVI. me pudet tui. i. ꝓpter te: qm pudore afficior ꝙ ſim tibi cá pudoris. quia aliquid. ſ. infamiæ mea cá cótraxeris ꝓpter crimé meú Mi. Hercle credo te pudere facti & mei namꝗ noui. i. cognoſco ingeniú tuum. i. na-

Liberalis turá tuá eſſe ſup. liberale. i. bonú: qa liberalis bonus. ſed uereor. i. timeo ne. i. ut. p: ꝙ ſis nimiú indiligés. i. icuriꝰ negligés. tandé. i. ſine multis uerbis reſpóde. uel cóſidera. ná hic tádé habet qddá urgés & accelerás. Dona. uult capi p tñ. in qua ciuitate. i. in qua cómunitate arbitrare. i. putas te uiuere. uiuis. n. i ciuitate Athenienſi ubi legibus uiuitur. Vitiaſti. i. ſtupraſti & corrupiſti uirginé ciué: quá uirginem ius nó erat. i. ñ licebat te tangere qꝺ ſine cóparatióe minus é ꝗ ſtuprare. iamprimú. i. iprimis id peccatú é magnú. i. enorme. attamé. i. ſed. tñ: eſt humanú. i. a fragilitate húana defluxú ꝗ uariis luditur cócupiſcétiis. ſæpe. i. plerúꝗ. alii boni nó túc cú facerent ſed

Item alias. fecerút. ité. i. ſimiliter ut tu. at. i. ſed poſtꝗ id euenit. i. cótigit tibi hoc facere. cedo. i. dic nunqd. i. nunqd aliqd circumſpexiſti. i. cóſideraſti tanꝗ pſens. Circúſpicimus pſentia: pſpicimus futura. aut nunquid tu te. i. tumet

Circúſpicere & Proſpicere ꝓſpexiſti tibi. i. ꝓuidiſti tibi táꝗ de futuro uidelicet qd fieret. i. factu bonú eét. quo mó. i. ꝗ róne ꝗ uia qbus adminiculis qbꝰ pſonis fieret illud qꝺ eét faciédú. ſi teipm puduit dicere mihi ꝗ. i. p quos. uel ꝗ. i. ꝗ re ꝗ uia ꝗ róne reſciſceré. i. cognoſceré qꝺ feceras. núqnid iquá circumſpexiſti qꝺ te facturú putares. dú te ita pudebat. dú. i. ꝗdiu dubitas. i. nó audes hæc dicere mihi decé méſes abierút. i. fluxerút. ꝓdidiſti. i. decepiſti te & illá puellá miſerá. & ꝓdidiſti. i. decepiſti natú. i. filiú qué ex ea ſuſtuliſti. quod qdé i te fuit. i. quátú ad te ſpectauit. hoc eſt decepti eſtis tu & gnatus & mater tñ ꝗntú poteratis decipi per tuá negligétiá: quiuis quátú ad te ſpectauit oino of-

Quod i te fuit ficiú tuú defuit. & eſt elegás dicédi modus. ubi qs diceret ꝗtú potui & debui adiuui eum elegantius ſic. Quod quidé i me fuit adiumétú illi ſuppeditaui. Similiter ubi dici ſolet quátú potuiſti pauperé me reddidiſti. elegantius ſic. Quod qdé in te fuit ad iopiá redactus ſú. Similiter hic qꝺ i te fuit. i. quátú potuit fieri p tuá indiligétiam ꝓditus es. ité mater. ité natus ex ea. Quid? modus é iterrogandi & melius é ut fiat hic diſtictio ac ſeorſú legatur

In te fuit:

DONA. ¶Dormienti. multo. melius ꝗ ſi diceret ceſſanti: & nó facturos: ſed quod plenú é confecturos: & mire deos ponit in eo negocio quod ipſe pſtat: táꝗ hic & ſe deos excuſet: qꝺ non fecerit eſchino ꝗ uolebat ét dormienti. ¶Et illam ſine tua opera in cubiculum iri. Iri deductum domú. ordo eſt. deductum iri. ¶Nolim cæterarum rerum te ſecordem. & táꝗ nihil imperioſe ac p auctoritate patria fiat. nolim inquit te ſecordé cæterarum rerum eſſe: non dixit ne ſis ſecors. ¶Bono aío es. apparet flenti hæc dicta omnia eſſe: & hæc decuit uerecúdum adoleſcentem: & exui tantæ orationis: & metu amittendæ amatæ uimiú puellæ: & ex modo imperatiui modi é temporis pſentis. ná eſto futuri eſt. ¶Duces uxoré. datur in ultima obiurgatóe: & breuiter. & plena ſecuritas. ¶Hem. ſingultiétis fletu & gaudio dixit hé. ¶Obſecro num ludis núc me: mœſtus amatoris aius ludentem ſenem loqui credidit uera dicentem: ſed qa optata ſút hæc: ut alluderet nunc putat: & ob hanc cám dixit ludis tu me núc. nó quod eú añ luſerit. ¶Ego te quáobrem? magna uis ꝓnominum cur nó ludat: qbus & acceſſit cóſideratio rei. nam primo ego: deinde te: deinde cauſæ propoſitio: & recte ludis. eſt enim amáté in falſum metú cóiicere iminente lætitia. quælibet uero ſæuitia inimici in falſum gaudiú quéꝗ impellere ſub alicuius mœroris aduentú ſat optat: & ideo negat ſe mitio i hac parte luſum eſchinum qui non in aliis luſerit. ¶Quia tam miſere hoc cupio eſſe uerum. uerum p nimis: qa nimia miſeria: ut Nequid nimis miſerum. hoc. n. putant q uirtutes mediocritates eſſe dixerút. ¶Neſcio. ridiculoſe dixit neſcio quaſi non ſit ró: quare nó credat patri ꝗuis ſubiecerit cám. ¶Abi domum ac deos cóprecare. magnus inſtitutor ſui bñficii eſt: qa diis petédum eſſe dicit quod ipſe præſtabit: an qa ordinationis fuerat prius rem diuinam facere: & ſic uxoré accerſiri. & bñ repetitum eſt abi qſi hærenti morantiꝗ: ut Vos iſtæc intro auferte: abite. ¶Quid iam. uxorem acceſſit ad bñficium tempus: & ideo iam quaſi geſtiens repetit adoleſcés. ¶Quátum potes. i. cito: aut ꝗtum poteſt: deeſt iiſſe. ¶Quid ꝗ illam. commendat ſe mitio & familiarioré amatori facit mentióem faciendo ſæpius de amica in uxorem ducenda. ¶Ni magis te ꝗ oculos amo meos. mire ni addidit: & eleganter inuétum eſt ꝙ in ſe amator multum diligat. i. oculos: ut in Eunucho. adoleſcenti ipſi eriperem oculos ideſt ipſos de qbus amat. Atꝗ ſic infert: hoc quaſi dubitando inuenerit: & per benigne multum putat: quia amator hoc dixit: ergo benigne large: & perabundat.

Verum

In te fuit? quid credebas dormienti tibi hæc
Cófecturos deos & illá ſine tua opa in cubiculú iri
Deductum domú. nolim cæterarum rerum te ſecordem
Eodem mó eſſe bono aío es: duces uxorem hanc.
Eſchi. hem. Mi. bono animo es inquam.
Eſchi. pater obſecro: num ludis nunc me tu?
Mi. ego te? quamobrem? Eſ. neſcio: niſi quia
Tá miſere hoc eſſe cupio: uerum ideo uereor magis.
Mi. Abi domú: abi & deos comprecare ut uxorem
Accerſas: abi eſchi. qd? iam ne uxorem ducá? Mi. iá.
Eſ. iam. mi. quátú potes. eſchi. dii me pr oés oderint
Ni magis te ꝗ oculos nunc amo meos. Mi. quid? ꝗ

GVIDO Credebas deos confecturos. i. ad plenum facturos hæc. i. ut tibi crimen ignoſceretur & connubia tráſigerentur. & credebas illam puellam deductum iri futurum infinitiui paſſiui. i. deducendam eſſe. i. credebas ꝙ illa deduceretur in futuro tibi dormienti: ideſt ceſſanti & non uigiláti in tuis negociis. & deduceretur ergo domum aduerbialiter ad locum & in quam ptem domus: in cubiculum: ideſt in cameram in qua dormire ſoles: & quæ uxore habita diceretur thalamus in quo eſt lectus genialis. Credebas inquam ut hoc fieret ſine tua opera: ideſt ſine tuo labore & ſine tua induſtria ac diligentia. Nolim ideſt non uolo te eſſe ſocordem ideſt imprudentem: improuidum: inconſideratum: ignauú cæterarum rerum: ideſt in aliis rebus & negociis eodem modo quo ſcilicet fuiſti i hoc negocio. Secors dicitur quaſi ſeorſum aut ſemotum a corde: ideſt uel a fortitudine & audacia uel a prudentia. Nam cordati homines dicuntur ſapientes aut prudétes propterea ſecordes non imerito dicuntur imprudentes. Et quoniam inter hæc dicenda flebat eſchinus. ideo ſubdit ſecuritatem. es: ideſt ſis ſecunda perſona imperatiui ſingularis. bono animo: ideſt habeas bonum animum. & quod dici ſolet facias bonú uultú. duces hanc puellá uxorem: ideſt habebis eá in uxorem. Eſchi. Hé interiectio emiſſa eſt a ſingultiéte fletu & gaudio. Mi. inquam: ideſt dico tibi es. ideſt ſis bono animo. Eſchi. o pater obſecro te nú: ideſt núquid. q. optet negatiuam reſponſionem. tu ludis: ideſt illudis: derides me: ludificas me tuis uerbis nunc quaſi prius non luſeris. Mi. petis utrum ego laudam te: quáobrem: ideſt quare luderem te: uel quare petis. Eſchi. Neſcio qua ratione non credo tibi: Ideo: ideſt eam ob rem magis uereor: quia cupio tam miſere ideſt tam nimis uel ueheméter uel obnixe dictú tuum ſup. eé uerum. uel quia cupio tam miſere uerum eé me illam ductum uxorem. Miſere interdum capitur p ualde & qdem ubi eſt aliquid miſeriæ. ut in cupiente nimis eſt paſſionis aliquid quod eſt aío moleſtum. nam eé nimis a uirtute recedit. Mi. abi domú ac cóprecare deos. i. præces effunde diis: tanꝗ anteſit res diuina facienda: deinde uxor accerſenda: ut accerſas. i. ad uoces uenire facias ad te uxorem. deinde qſi hærenti eſchino & morenti repetit: abi. i. fac quod eſt tibi iam dictú. Eſchi. quid? modus interrogandi. iam ne. i. utrum iam núc ducam uxorem. Mi. iam. i. núc duces uxorem. Eſchi. iam: ideſt núc ducá qſi p gaudio tante ſuæ fœlicitatis ſæpius repetit. Mi. iá duces quátum potes. i. cito & ꝗ celerrime fieri poterit a te. Vel poteſt referri ad id quod prius dixerat abi & tunc eſt ſenſus. abi inquam quantum potes: ideſt ꝗ celerrime potes abire. uel quantum poteſt a te fieri uel a te abiri & abſcedi per imperſonale uerbum. Eſchi. o pater dii omnes oderint: ideſt odio habeant me. hic enim ponitur pro odiant ſi haberemus ni: ideſt niſi ego magis amo te nunc ꝗ oculos meos. Mi. quid modus interrogandi: amas ſupple me magis ꝗ illam páphilam

Conficere

Secors
Cordatus

Miſere

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

Virgi. DONA. ℭQuid. ille ubi eſt mileſius: nō amat ſi ſtatim timere deſiuit. unde Virgi. Oia. t. t. f. t. a. ℭAbiit nauē aſcēdit facete abiit ne diceret mētitus ſū: atq̧ ita dixit: ut infantibus nutrices de turriculis dicere ſolēt: q̄s cū ipſe cōfixerint abolitas uolūt: poſtq̄ illas uidēt nimiū paupes: & mihi uidet̃ ridens hæc dixiſſe: ut intelligat eſchinus mitionē ioco fuiſſe mētitū. ℭTibi obtēpaturos magis. mira ſnia obſeq deos bonis: q̄ſi bonis hōibus multū debeāt: & in executōem ꝑcandi deos undiq̧ facultas nata ſit: patrē ſine aſſentatiōe laudare nō ē iniurioſum ad

Virgilius ꝑrem referre depcatōem deoꝝ ſe magis honorabile. nā tale ē apud Virgiliū. Tu genitor. c. ſ. m. ꝑ. ꝑ. ut ipſe ꝑrem putet: hic deos. ℭEgo eo itro. ut q̄ opus ſint pa/rent̃: tu fac ut dixi ſi ſapis: hic uerſus ī q̄buſdā nō inuenit̃. ℭQuid hoc ē negocii. i. ꝑrem eē & mi rantis hæc & laudātis ofo ē: & bene uidet̃ hmōi ꝑrem Terentius ꝓbare. ℭQui magis morem ge reret. q mō q̄ re: qua rōne. ℭHic nō amādus ē. oīa ꝑfecit hic pr̃ ut ametur & laudet̃ & foueatur. ℭMagnā mihi iniecit ſua cōmoditate curā: mi/ra ſnia: mala nobis ēt de bonis naſcūtur bonus parens magnæ curæ eſt filio. ℭSciēs cauebo. fa/cere qd̄ nolit. ſ. ℭSed ceſſo ire intro ne ī mora meis nuptiis egomet ſi ē. bñ utpote obiurgat⁹.

d Efeſſus ſum ambulādo. hic exēplum idu citur ſcæui pr̃is ex affectu uero: & ob hoc inuiſi oibus: nō aūt eū amare uult quē ipe amare iducit̃: nā neq̧ ſibi neq̧ cuiq̄ ali ſed filio tñ cōſultū cupit. De aūt ualde ſignificat. ℭUt ſyre tecū tua monſtratione. ut pro utinam. & hæc omnia anhelans dixit. ℭTecum tua. adhuc nō credit in errorem ſe miſſum fuiſſe.

De

GVIDO Eſchi. æq̄. i. ita equaliter te amo: atq̧ illā. Mi. ꝑbenigne. i. ualde benigne ſeu ualde lar ge ꝓlixe ac liberaliter me amas ſi illā æquo q̄tū ad tuū amorem ī me & eā. Eſ. Quid: modus in/terrogādi ubi ē ille mileſius. i. uir ille de mileto: q ad eam ducendā uenerat. Mi. abiit. i. diſceſſit. periit. i. multū ꝑditus fuit mēte ac ſaucius ī corde ut cognouit te illā ductuꝫ aſcēdit nauē q̄ uehe/retur miletū. ſed cur ceſſas. i. moraris cūctaris tar/das nec mihi obſeq̄ris abeundo & deos cōpre/cādo ut acceſſas uxorē. Eſ. o pr̃ abi diſcede tu po tius q̄ ego compcate deos ꝑcibus. nā certo ſcio eos deos magis obtēpaturos. i. morē geſturos

Illam. Eſ. æque. Mi. perbenigne. Eſ. quid: ubi eſt ille Mileſius: Mi. abiit periit. nauem aſcendit. ſed cur Ceſſas. Eſ. pater abi. tu potius deos cōprecare. nam Tibi eos certe ſcio quo uir melior multo es q̄ ego Obtemperaturos. magis. Mi. ego eo intro ut quæ Opus ſunt parentur: tu fac: ut dixi: ſi ſapis. Eſ. quid Hoc eſt negocii: hoc eſt ꝑrem eſſe: aut hoc filiū eſſe Si frater aut ſodalis eſſet: qui magis morē gereret. Hic non amandus. hiccine non geſtandus In ſinu: hem: itaq̧ magnam mihi iniecit adeo ſua Commoditate curam: ne forte imprudens faciam Quod nolit: ſciens cauebo: ſed ceſſo ire intro. Ne mora meis nuptiis egomet ſiem.

Demea.

d Efeſſus ſum ambulando: ut ſyre te cum tua

tibi quo. i. quāto es uir multo melior q̄ ego. Mi. ego eo intro in domū ut ea q̄ ſunt opus. i. q̄ ſunt reqſita & ne/

Opus eſſe mihi hæc Hac & hi/is ceſſaria ad nuptias parent̃. i. appentur. Dicimus hæc ſunt mihi opus & opus ē mihi his rebus. ut ſatis ē mani/feſtū. tu eſchine fac ut dixi ſi ſapis. Eſ. admirat̃ eſchinus benignitatē pr̃is pariter & laudat. qd hoc negocii ē. i. qd ſibi uult hoc negociū admirādo dicit: cū totum negociū inter ꝑrem & filiū agat̃ ita benigne hoc. ſ. qd̄ pr̃ erga me facit ē. i. ſignificat ne ipſum ſup. eē ꝑrem. i. uti ſeueritate pr̃is. q. d. nō cū benignitate ſodalis potius utat̃. aut hoc qd̄. ſ. ego facio ita familiariter agēdo cū pr̃e ē ne. i. utrū ſignificat me eſſe filiū. i. uti timore filiali quo ſolent angi filii apud parētes de uitiis rñſuri. ſi pr̃ meus eēt frater aut ſodalis. i. cōuictor pari familiaritate utēs: & q ſo/leret uelut familiaris ſocius mecū in mēſa uictitare. q. i. quo mō q̄ rōne q̄ re magis morē gereret. i. magis cōpla/ceret q̄ cōplaceat. Nō. i. nōne. q. d. ſic. hic. ſ. pr̃ talis ē amādus. i. amore dignus. hiccine. i. utrū hic pr̃ nō ē geſtan/dus. i. fouēdus portādus in ſinu. i. iter brachia ſi q̄n debilitate cōfectus egeret ut portaret̃ q cū ſit talis dignus eſt q geſtari deberet in amplexu brachioꝝ. Hē: interiectio admirātis uel anxii ac timentis oſtendere. itaq̧. i. & ſic ſi ſint duo uerba: uel ideo ſi unum: iniecit mihi. i. incuſſit intulit irrogauit mihi adeo. i. ualde magnā curam. i. ſol/licitudinē ſua cōmoditate ſua opportunitate ſua mititate ac benignitate ſua bonitate & clementia. ne. i. ꝙ non faciam in optatiuo forte. i. caſu aliquo iprudens. i. ꝑ iprudentiā id ſup. quod nolit me facere. ego ſciens. i. aiad/uertens & attēdens cauebo. i. ꝓuidebo ne quid faciam qd̄ nolit. ſed ceſſo. i. nimis tardo ire intro & iō celeriter uado ne. i. ut non egomet ſim mora. i. ſim retardatio meis nuptiis.

ASCEN. i Llud reſponſum Mitionis. Abiit. periit Nauem aſcendit. ut Do. Argute interꝑtatur. ridenti ore dictum eſt ut intelligat eſchinus Mitionem ioco nō ſerio de Mileſio id dixiſſe: q̄m is nullus fuerat.

GVI. d Efeſſus & cætera. Hic demea quem inſtituerat ſyrus ut quæreret fratrem per urbem totus defeſſus hic conqueritur de ſyro ꝙ non ſignate monſtrauerit locum in quo eſſet frater. De. ſolus anhelans hic De/mea ſecum loquitur. defeſſus ſum: idest ualde feſſus ſum ambulando. ut idest utinam o ſyre magnus Monſtratione

DONA. ℭTe cum tua mōſtratione Te cū tua mōſtratione perreptaui uſq̧ omne oppidū: tardius inceſſus nō ꝑambulatio: ſed ꝑreptatio dicitur. ℭAd portam. ad lacū: quo nō. mire ꝓpinquiora omi ſitu: pote porticū: macellum: cratini ædes: templū dianæ & ultima poſuit: ut q̄tū peragrauerit demonſtraret. ℭAd lacum facete poeta memorē inducit ſenē quoq̧ minime opus ſuit meminiſſe. ℭQuo nō. duobus di/ctis quo nō addidit. q̄ſi & ad dicēdū laſſus appareat. ℭCertū obſidere ē uſq̧ donec redierit. ꝓprie obſidere di/xit: cōuenit enim & irato & repente aggreſſuro: & ab eo quod eſt obſido obſidere facit producta media ſyl/laba: ab eo quod eſt obſideo: obſidere facit ea/dem ſyl laba correpta.

Perreptař

Obſidere

Monſtratione magnus perdat iuppiter. Perreptaui uſq̧ omne oppidum: ad portam: Ad lacum. quo non: neq̧ fabrica ulla erat. neq̧ Fratrem hō uidiſſe ſe aiebat q̄ſq̄: nunc uero domi Certum obſidere eſt uſq̧: donec redierit.

Demea. Mitio.

i Bo: illis dicā nullā eē in nobis morā: ſed eccū Ipſum te iādudum q̄ro mitio. Mi. qdnā. De. Fero alia flagitia ad te ingētia boni illius adoleſcētis Mi. ecce aūt. de. noua. capitalia. Mi. ohe iam deſine De. ah neſcis qui uir ſiet. Mi. ſcio. de. ah ſtulte tu De pſaltria me ſōnias agere. hoc peccatū ē ī uirginē Ciuem. Mi. ſcio. de. eho ſcis & patere. Mi. quidni Patiar: de. dic mihi nō clamas: nō inſanis: Mi. non

i Bo: illis dicā. In hac ſcæna ē exēplū intēpe ſtiuæ obiurgationis: & per hoc ridiculæ. ℭIbo illis dicā. moris ē ſenū loq̄: uel ſe/nex: uel maxie aliqd ex aio agentes. ℭIllis dicam ſoſtratæ & filiæ. ℭFero alia. fl. a. t. i. b. magno ſo/nitu ac ingēti oſtēſiōe futuræ accuſatōis exorſus eſt. Magna ſunt. n. oia: & fero: & alia flagitia: & in gentia: & qd̄ ironicos boni illius adoleſcētis di cit & alia flagitia: nō inq̄t ꝓclamatū ē boni illius adoleſcentis: ironia: quæ ſemper amarius poni tur q̄ criminatio manifeſta. ℭEcce aūt. ecce dicit̃ cū repente triſte aliquid rebus interuenit lætis: aut certe q̄n cum aliud agitur: aliud emergit no/uum: ut Virgi. Ecce aūt geminia tenedo trāq̄lla per alta Horreſco referens. Et ecce trahebat̃ paſ/ſis priameia uirgo. & Cicero. Ecce autē repente ebrio diomene eſurientibus cunctis & cætera. ℭNoua recentia: an mira & magna: ut Pollio & ipſe facit noua carmina. ℭNe ſcis qui uir ſiet. iro nia. nam uir ad laudem ſumi ſolet: ut alibi. Virū te iud ico. ℭScio. ſatis ridiculæ: ne quod ille cu pit abneget mitio: uel ut conſentiēdo iracūdiā demeæ acriorem fieri poſſibilem ſibi mitigare quæat. nam ſcio ad negocii totius geſtionē ret/tulit. non ad illud qd̄ ait neſcis q uir ſiet. ℭEho & ſcis & patere. iam & illi iraſcit̃ non eſchino.

Ecce

Virgilius

Cicero

GVI. Iuppiter perdat. i. deſtruat te cum tua monſtratione. ego perreptaui. i. lento paſſu in/ceſſi: quia ſenex. per totum oppidum. i. ꝑ totam urbē athenaꝝ. uſq̧. i. cōtinue ſine ulla intermiſ/ſione laboris: nullaq̧ quiete interiecta: uel uſq̧ ad portā uſq̧ ad lacum, quē mihi dixerat ſyrus. quo. i. in quem locū urbis nō ꝑreptaui inq̄: uel ſic dicas quo. i. in quo loco urbis. ſ. ad portā & lacū nō erat. neq̧ ulla fabrica i. officia fabri. neq̧ q̄ſq̄ hō aiebat ſe uidiſſe ſrem Mitionē. & hoc mō aſtruēdo tres negatiōes nō plus efficiūt q̄ duæ. Vero. i. ſed. nūc certū ē mihi. ſ. i. deliberatū ē apd̄ me: & decretū obſidere. i. ſedere tāq̄ ī aliq̄ obſidiōe domi. i. in domo fratris. uſq̧. i. aſſidue: cōtinue. donec. i. quouſq̧: frater redierit. i. ſit reuerſus. & bñ obſidere inq̄t tanq̄ iratus ſit fratri & repēte eū aggreſſurus cū primū uenerit. Reptare ſignificat tarde incedere ſeu lento paſſu am/bulare ut faciūt ſenes amplius ingredi nō ualētes. tardus. n. inceſſus nō perābulatio ſed perreptatio dici debet.

Obſidere

Vſq̧

Reptare

i Bo illis & c. In hac ſcæna ē exemplū intēpeſtiue obiurgatōis & ꝑ hoc ridiculæ. Mi. Ibo ad ſoſtratā dicā illis matri & filiæ nullā eē moram ī nobis me & filio. De. cōſtituerat diu illic domi obſidere. ſed iterea uidit ſrem dixitq̧ ſed eccū. i. ecce hic ꝓpe ipm ſrem. o mitio q̄ro te & nō q̄ro ꝓ te. iādudum. i. ex multo añ tpe. Mi. qdnam. i. cur q̄rebas me: De. fero. i. affero & in pectore geſto re cōdita alia flagitia ingentia. i. enor/mia illius boni adoleſcētis. boni dixit ꝑ ironiā quē flagitioſiſſimū intelligat. Mi. i. ſed ecce. i. adeſt repētinū ma lum & turbatio gaudii. Ecce dr̃ cū repēte aliqd triſte rebus īteruenit letis aut certe q̄n cū aliud agit̃ aliud emer/git nouū. De. Fero inq̄ flagitia noua. i. recentia uel mira ſeu magna & capitalia. i. ꝑꝑ q̄ q admiſit dign⁹ ſit capite plecti. Mi. ohe: iteriectio oñdēs tediū afferri. iā. i. nūc. deſine. i. deſiſte iſta īculcare & loq. De. ah: iteriectio dolētis neſcis q. i. q̄lis uir ſit. Mi. ſcio q uir ſcit De. ah. hic q̄ſi ridētis ē. o ſtulte. i. īconſiderate: tu ſōnias me agere. i. loq de pſaltria q̄ fuit rapta a lenone. hoc peccatū. i. flagitiū hoc quod fero eſt. i. extat ī uirginē. i. erga uel cōtra uirginē ci uem atticam. ſ. ac ꝑpterea graue & capitale ꝑ leges. Mi. ſcio ēt illud De. eho: interiectio iraſcētis. nunc enim ipſi mitioni iraſcitur nō ſolū eſchino. Scis. i. cognoſcis illud flagitium eē factū. & patere. i. pateris ſeu permittis & fers. q. d. nō debetes. Mi. qdni. i. cur non patiar ꝑſertim cum mederi non poſſim. De. dic mihi non clamas. i. uociferas aduerſus Eſchinum iurgiis & improperiis: non inſanis idest nō uerteris in furiam cum hæc cernis.

VNIVERSIDAD D SALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONA. ℭNon malum qdem.alii uolunt mitionem dicere.Non malum quidem.alii demeam.ℭ Puer natus eſt.dii bene uertant.hic bono exẽplo inducit mitio iraſcentẽ iuſte demeã leniter ferre: cui exaniato ob mœrorem non conuenit inclementer ire obuiam:cum poſſit in tpe obiurgari poſtq̃ deſtomachatus fuerit& uide q̃ facete:cũ ille puer natus eſt ad argumẽtum mali attulerit:hic rñdit queadmodum ſolent illi quibus puel lam naſci metuentibus nunciaretur puerum natum eſſe.nam in omnibus quæ cupi te uenerint:dii bene uer/ tant dici ſolet:quia ſæpe homines ea optauerunt quæ aliis aliter q̃ expectauerunt contigiſſent:quam poteſtatẽ rerum uertentum ſemet utrãq; partem uertũno deo ſupereſſe ueteres exiſtimauerũt.ℭ Virgo ni. h.uult rẽ ſine remedio uideri qa ſcit poſſe nup/ tiis finiri ſolicitudinem: & uide amaritudinem demeæ:contra oẽs ut nec uirgini ipſe parcat. ℭAudiui. & cum rñdendum quaſi leue ſit quod admiſ/ ſum eſt.ℭIndotata eſt.& ducenda.ſ.niſi damna tus ſit eſchinus:& hoc uerbum neceſſitatis uim habet:ut pacẽ troiano ab rege petendũ.ℭ Quid nunc futurum more iraſcentium cũ ipſe ſciuerit quid futurum ſit mitionem interrogat & huiuſ/ modi interrogatio ſecũdum figuram ſuam non habet reſponſionẽ ſed mitio ſic reſpondit quaſi ſimpliciter ingrẽti.ℭIllic huc transferetur uirgo. Virgilius uirginem quæ etiam cum uiro fuit uocat. Virgi/ lius.Ah uirgo infœlix.ℭProh iuppiter iſtoccine pacto fieri oportet. proh iuppiter tragice adiecit a mitione uerſus.ℭIſtoccine pacto ad ipſum mitionem reſpiciens dixit. ℭ Si nõ re uera iſtuc tibi dolet nũc rẽ ꝓ utilitate poſuit.ℭSimulare certe ẽ hõis.nõ hoc dixit:qa hominis eſt mẽtiri:ſed qa ſæpe iracũdiæ ſimulatio cuſtodia diſciplinæ eſt.ℭIam deſpondit.res cõpoſita eſt:fiunt nuptiæ ne diceret deſpondi compoſui facto.& Spõdere deſpondet puellam qui petit ſpondet a quo petitur.recte ergo ſocer futurus deſpondi dixit.ℭ Hæc magis ſunt hominis.bene repetit hominis:ille.n.dixerat ſimulare certe eſt hominis.ℭ Ceterum tibi placet factum mitio. nihil aliud uolebat demea q̃ ut ſæuiret mitio quod impetrare non potuit.etiam ad eandem ſententiam de prauitate & peccato eſchini.ℭSi illud quod maxime opus eſt iactu.utrum opus eſt iactu: an iactu non cadit: incerta diſtinctio eſt.ℭIta eſt uita hominis quaſi cum ludas teſſeris.rectum erat ſi diceret.ita uita eſt hominũ quemadmodum teſſeris ludere:aut quemadmodum ludus eſt teſſerarum.nota ergo genus locutionis.

Malum qdem.De.puer natus ẽ.Mi.dii bene uertãt
De.uirgo nihil habet.Mi.audiui.De.& ducenda
Indotata eſt:Mi.ſcilicet.De.quid nunc futurum ẽ:
Mi.id enĩ quod ipſa res fert.illic huc trãſfert uirgo.
De.proh iuppiter iſtoccine pacto oportet fieri:
Mi. quid faciam amplius:De.quid facies rogitas:
Si nõ re uera tibi dolet iſtuc:ſimulare certe eſt hõis.
Mi.qn iam uirginem deſpondi:res compoſita eſt:
Fiunt nuptiæ:dempſi metum omnem.
Hæc magis ſunt hominis.De.cæterum placet
Tibi factum mitio.mi.non ſi queam mutare:
Nunc quum nequeo.æquo animo fero:ita uita
Eſt hoĩum:quaſi cum ludas teſſeris:ſi illud maxime

GVIDO Mi.non quidem.i.non etiam dico ſup.illi eſchino.malũ uerbũ.i.moleſtũ aliquid. & non ma lũ ut legi in aliquibus codicibus.nam Donatus malum dicit nec etiam cohæret ſenſus. De.Puer natus eſt ex pamphila.ſ.Mi.dii bene uertant.i.quod dici ſolet bene poſſit euenire ſeu bene fœliciterq; eueniat.uel dii con uertant rem ut optamus uel ut norunt nobis expedire.Hoc autem dictum frequens eſt apud comicos.Dii bñ uertant quod agas.plerũq;.n.bona in peius.mala mutantur in melius.De.uirgo pamphila nihil habet.i.ẽ pau per.Mi.audiui.i.intellexi eam nihil habere.De.& ipſa uirgo eſt ducenda:ideſt capienda in uxorem indotata: ideſt ſine dote.Mi.ſcilicet.i.certe eſt ducẽda indotata.De.quid nunc eſt futurum de hac re.Mi.enim ideſt certe ideſt futurum quod ipſa res:ideſt ipſa neceſſitas fert:ideſt affert & poſtulat ſeu compellit. Virgo:ideſt ipſa pam phila quæ prius erat uirgo anteq̃ ab eſchino ſtupraretur.transferetur:ideſt traducetur.illinc:ideſt ex domo ſua huc in domũ noſtram.De.proh iuppiter iraſcentis exclamatio tragica potius q̃ comica quaſi ſit: teſtor te iouẽ id ita fieri non debere.Iſtoccine:ideſt utrum oportet fieri ſup.nuptias iſto pacto.i.iſto modo quẽ dicis ẽt ſine dote.Mi.quid faciam amplius.i.ultra q̃ feci.uel quid ꝑter nuptias a me fieri põt.De.rogitas.i.petis quid facias ſi iſtud.ſ.nuptias fieri indotatas non dolet tibi.i.nõ eſt tibi dolori.re uera uel re ipſa.i.ipſo effectu & in rei ue ritate.Donatus tñ dicit ibi rem capi pro utilitate.Si ergo re uera tibi iſtud non dolet.certe: ideſt ſaltem eſt ho minis.i.ſpectat ad hominem & congruũ & decens & licitum eſt homini ſimulare .i.fingere dolorem i tali re gr̃a utilitatis ſui propinqui.non quia hominis dicat eſſe mentiri:ſed quia ſæpe iracũdiæ ſimulatio cuſtodia ẽ Deſpõdeſ diſciplinæ.Mi.quin.i.qnimo imo uero ſeu atq; etiam iam deſpondi:ideſt tanq̃ ſocer futurus filio meo petiui ſpondere illã filiam.deſpondet.n.puellã qui petit.ſpondet aũt a quo petitur.inde ſequũtur ſponſalia & ſponſus & ſpõſa Res & actiones ſponſu ut ait Gellius.res.i.negocium de coniugio:eſt compoſita:ideſt pacta tranſacta cõfecta.nu ptiæ fiũt dempſi ꝑteritum a demo is.i.abſterſi oẽm metum.hæc q̃ facta ſunt magis ſũt hominis.i. magis decẽt hoĩem & ſpectant q̃ id quod dixiſti.ſ.ſimulare. Nam ſimulatio & mendacium non cadũt i uirum bonum: De.cæterum.i.ſed o mitio factum iſtud de coniugio indotato placet ne tibi:ideſt probas tu illud: Mi.nõ pla cet mihi ſi queam:ideſt ſi poſſim mutare nunc cum non queo mutare fero æquo animo:ideſt patienter neq; me ob id excruciandum duco.uita hominum eſt ita:ideſt eiuſmodi ut corrigas:ideſt corrigat aliquis ſecun da perſona pro tertia. hoc eſt ut aliquis in rectum reducat arte:ideſt calliditate: conſilio id quod accidit ſup. quaſi.i.tanq̃ cum ludas teſſeris.i.talis ſi illud qđ maxime opus eſt.i.quod plurimũ reqritur ad hoc q; lucri fiat

Quod eſt opus

DONA.ℭIllud quod cecidit forte ut arte id corrigas ars adhibẽda pro fortuna eſt.nõ enim ſi male iactus Forte ceciderit deferẽdus eſt ludus & nunc forte pro fortuna intelligẽdũ.ℭ Corrector:qa dixit arte ut corrigas:ſed moris eſt iratis ab ultimo uerbo cõtradicẽtis incipere.ℭNeq; eſt neq; illã ſane ſtudeo uẽdere:i ſcrupulo uer ſat mitio:in quo eligit ineptus potius uideri q̃ ꝓdat cteſiphonẽ pr̃i:cur nõ poſſet dicere nõ eſt eſchini amica. ſed celãda eſt culpa cteſiphonis.ℭIta me dii amẽt:ut ego uideo tuã ineptiã.ordo eſt:ita me dii ament te factu rũ credo:ut habeas qui cũ cãtites.ipſe feſellit nõ ingrẽdo interiorẽ cãm retẽtæ in domo meretricis.mire au/ tem cantites quaſi turpius ſit cantare ſenem cũ pſaltriã q̃ coire.ℭEt noua nupta eadẽ.h.d.alius audiet dicere:ſed o magna in uerbis elegantia. uide enim quã uim ſignificet diſcet:& ideo nõ uxor:ſed noua nupta quã ad oĩa docilem ipm indicat nomen.ℭHilarum.uetuſte non hilarẽ. Hilarum ℭTu inter eas reſti ductitãs ſaltabis.luſus eſt na tus ab eo fune quo introductus equus ligneus in troiã eſt:cũ cõnexis manibus funẽ chorꝶ du cũt ſaltantes.hoc a qbuſdã dr̃:ſed ego puto ma nu cõſertos choros puellorꝶ:puellarũq; cantan tes reſtim dicere exiſtimari:& id maxime cõue nire ad exagitãdam importunitatẽ ſenis ueluti pueros imitantis.ſimul etiã iſte:quia in cõnexu manuũ laſciuus ac petulans adimit diſcretionẽ cõditionẽ dignitatis ætatis inter meretricẽ no uam nuptam:& ſenem:& hoc queadmodum dictũ eſt:ſed quanto ſtomacho credas:iam ab eſchino receſſum eſt:& trãſitum ad mitionis lu xuriã deſcribendam.ℭIã uero omitte demea. mire urbanitatem expreſſit ultro obiurgantis qui obiurgatus eſt.ℭTuam iſtanc iracũdiam. nam ira de cauſa: iracundia de uitio multũ iraſcentis.ℭAtq; uti decet hilarũ & lubentem.bene addidit luben Ira tem.multi enim hilares ſe ſimulantes non lubentes ſunt.ℭFac te nõ dixit eſto:ſed elabora:ut eſſe poſſis. Iracundia

Quod eſt opus iactu non cadit.illud quod
Cecidit forte id arte ut corrigas.De.corrector
Nempe tua arte uiginti minæ ꝓ pſaltria periere.quæ
Quantum poteſt aliquo abiiciẽda eſt ſi nõ ꝑcio uel
Gratis.Mi.neq; eſt neq; illam ſane ſtudeo uendere.
De.quid ergo facies:Mi.domi erit.de.ꝓh deũ fidẽ
Meretrix & materfamilias erit mihi una in domo
Mi.cur nõ:de.ſanum ne te credis eſſe:Mi.quidem
Arbitror.De.ita me dii ament:ut uideo ego tuam
Ineptiam:facturum te credo:ut habeas qui cũ cãtites
Mi.cur non:de.& noua nupta hæc eadem diſcet:
Mi.ſcilicet.de.tu inter eas reſtĩ ductitãs ſaltabis
Mi.probe & tu nobiſcum una ſi opus ſit.de.hei
Mihi non te pudet hæc:Mi.iam uero mitte demea
Tu iſtanc iracundiam:atq; ita uti decet hilarum:ac
Lubentem fac te in gnati nuptiis:ego hos cõueniã:

GVI. nõ cadit in alueolo iactu.i.ꝓiectiõe teſſeræ.uel iũgi põt iactu cũ opus ſic.ſi illud qđ opus ẽ iactu nõ cadit opta tibi lector utrũuis.ita ẽ ſup.ludus ut tu corrigas inq̃ arte.i. aſtutia calliditate cõſilio iduſtria illud qđ forte cecidit iactu teſſere neq; ſtari ꝓpterea deferẽdus ẽ ludus. & iõ ut recte itelligat ſic dicẽdũ ẽ.ita ẽ uita homi nũ ut corrigas.i.emẽdes.id qđ accidit arte.i.cõſilio & iduſtria q̃ſi cũ ludas teſſeris ſi iactu teſſeræ illud qđ maxi me opus ẽ nõ cadit ita ẽ ſup.ludus ut corrigas arte qđ forte cecidit.De.corrector.i.dicis eẽ corrigẽdũ arte qđ accidit.o corrector.q.d.q̃lis corrector tu es ridẽdo eũ.q̃lis emẽdator illius i quo ẽ erratũ.nẽpe.i.certe tua arte i.tuo cõſilio & tua correctiõe.xx.minæ.i.libræ.xx.periere.i. ꝑditæ fuerũt ꝓ pſaltria q̃ pſaltria ẽ abiiciẽda.i.detru dẽda eiiciẽda aliquo.i.i aliquẽ locũ.q̃tũ põt.i.q̃ celerrie ꝑt abiici uel q̃tũ fieri ꝑt ut abiiciat ſi ñ ꝑcio ẽ abiiciẽda i.ſi nõ uẽdatur alicui q det ꝑciũ quo cõſtitit uel.i.ſaltẽ.uel ẽt gratis.i.ſine ꝑcio aut uenditiõe ẽ aliquo eiicienda accedente noua nupta. Mi. neq; eſt.i.neq; expedit.neq; ſane.i.certe.ſtudeo.i.uolo:cupio : laboro uendere il/ lã.uel ſic neq; ẽ abiiciẽda gratis neq; ſtudeo uẽdere illã.De.igitur qd facias ex illa: Mi.ipſa erit domi meæ De. ꝓh ſidẽ diuũ.i.diuorꝶ.i.iploro ſup.fidẽ.i.opẽ diuorꝶ meretrix.& mr̃familias.i.uxor honeſta quã ab aliis mo res diſcernũt.erit una.i.ſimul cõgregãdi aduerbiũ eſt:in domo uel melius erit in una domo.i.ſub uno tecto. Mi.cur nõ erit in una domo meretrix & mr̃familias.De.ne.i. utrũ credis te eẽ ſanũ.i.ſanæ mẽtis ſeu animi cõ potẽ qui talia dicis.Mi.eqdẽ arbitror me eſſe ſanũ.De.ita dii amẽt me.iurãtis eſt & aſſeuerãtis.credo te eſſe fa cturũ.ſ.ut una ſint i domo ut habeas.qui cũ.i.cũ q̃ cantites.i.frequẽter cãtes more puellorꝶ cũ ia ſis ſenex.ut.i. q̃tũ ego uideo.i.pſpicio.tuã ineptiã.i.tuã fatuitatẽ & incõſideratiõnẽ.Mi.cur non facerẽ.ſ.De.Et noua nupta Scilicet diſcet hæc eadẽ quæ fiẽt a pſaltria.Mi.ſ.i.certe diſcet illa eadẽ.De.tu ductãs.i.frequẽter ducẽs & agitans reſtim Reſtis i.funem ſaltabis.i.qđ dicũt tripudiabis inter eas.ſ.nurũ & pſaltriã more puellorꝶ & puellarum qui connexis manibus choros ducentes reſtim.ducere exiſtimantur. Alii dicunt hunc luſum eſſe natũ ab eo fune quo in/ troductus equus ligneus in troiam eſt cum cõnexis manibus fune chorum ducunt ſaltantes. Reſtis facit re/ ſtem uel reſtim in accuſatiuo ſingulari quod unicuiq; liquet. Mi.probe:ideſt pulchre id faciam.& tu ſaltabis una nobiſcum ſi ſit opus.De.hei mihi:ideſt dolor ineſt mihi uel dolore afficior ob hanc rem.Hæc dicta tua uel hæc inhoneſta facta nõ pudent te:ideſt non afficiunt te pudore:interrogatiue legendo.ubi pudent per/ Pudeo ſonale eſt uerbum a pudeo es.habetq; accuſatiuum poſt ſe:ut hoc pudet me:ideſt affert mihi pudorem. Mi.o Iam uero Demea iam uero:ideſt præterea uel ſed. nunc omitte:ideſt amoue dimitte a te iſtãc.i. iſtam hanc iracũdiam Ira.& ira/ tuam.ira ait Donatus eſt de cauſa.iracũdia uero eſt de uicio multũ iraſcẽtis.atq; fac.i.labora efficere te hilarum cundia pro hilarẽ antiq̃.nã antiq dictarũt hilarus ra rum.ac lubẽtẽ.i.boni animi in nuptiis gnati tui ita uti decet. i.ho Hilarus neſtũ eſt te eſſe hilarẽ & lubentẽ.ego cõueniam.i. alloquar hos quos ei oſtendebat quoſq; alloqui uolebat. Lubens

VNiVERSiDAD D SALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONA.℄Hanccine uitam hoſce mores:hác dementiá.eclipticos oia:utpote ſtomachatus ſecũ loquens: deeſt enim eſſe aut quid tale.℄Domus ſumptuoſa domus:ideſt homines.℄Si ipſa cupiat ſalus ſeruare prorſus nõ poterit hác familiá. Plautus.libentiorẽ te faciá q̃ libentia:eſt enim

Plautus Et ipſa ſalus ſi cupiat prorſus non poterit hác familiam.hinc licet æſtimare q̃tum & caloris & grauitatis apud Terentium ſit ad mutationem lætitia.nam uide quantum creuerit a ſuperioribus ut ſic finiret.

Edepol ſyrice.Hic exemplũ inducitur licentiæ ſeruoꝝ ſubmiti dño.℄A edepol ſyrice te curaſti molli

a ter.ga detexit ctesiphonẽ:iá oportet ut ebrius inducatur ſyrus p cuius fallacias tegatur:adeo ut ſyriſcũ ſe dicit non ſyrum

Molliter ℄Molliter.delicate.℄Lauteq; munus adminiſtrati tuũ.ut qcqd eſſet belliſſimũ carperes.cyathoſq; ſorbillares:aut min⁹ ſeruile eſſes & biberes.℄Abi.uerbũ.uel ſibi:uel alteri cũ laudatione bládiẽtis.ná ſic dicũt:qui iá cõpotes ſunt uotoꝝ oium:perfectiq; in rebus uniuerſis.℄Pro deambulare.nota duas præpoſitiones uni dictioni adiunctas ut pede pro ſubigit terram & opportune ad delitias exprimendas hoc uerbũ poſuit:nam producere ſignũ deambulare ſignificat.nam deambulare etiam intus potuit.℄Exemplum diſciplinæ.quia unus ex multis reliquis:an quia ſenior & impar:& ita pedagogus:ut ipſe ait:quẽ ego puerũ Tantillum in manib⁹ geſtaui meis. ℄Quid fit:qd tu es triſtis . mire ad ſecuritatem ebrius hæc expreſſit.nũquid.n.pertimeſcit iter uẽtum ſenis:ut ſolebat ſyrus:aut qcq̃ præcauet. ℄Iá tãtum tñ ſubanditur.iáq; ipſius irá oblitus eſt:ut cũ eũ ſcæuũ ſciat cãm triſticiæ eius ingrat. ℄Tu uerba fundes.h.ſ.an tu ſapia:quia dixit ſu

Fundere pra:tu quãtus es nihil niſi ſapiẽtia es.℄Fundes. utrum ſine ulla ceſſatione proferes:an perdes ſecundum illud.nam quid tu hic agis:ubi ſiqd boni præcipias nemo obtemperat.

GVIDO poſt:ideſt deide redeo huc ad te. De.o Iup.hanccine.i.utrũ decet ſup.hanc uitá eẽ ſup.uel agi uel duci hoſcine.i.utrũ decet hos i.tales mores pditos eẽ.i.pſeuerare i hoibus:decet ne inq̃ hác d emẽtiá.i.hanc inſaniá eſſe ſubaudi.uxor ueniet ſine dote.pſaltria eſt intus domus:ideſt fami

Domus lia:hoc eſt hoies de familia.eſt ſumptuoſa.i.auida ſumptus & multa cõſumens ac expendẽs adoleſcens eſchi

Delirans nus eſt pditus.luxu.i.libidine & laſciuia.ſenex.ſ.Mitio.ẽ delirás.i.deſipiẽs & a recta lira:ſeu a recto tramite diſcedẽs.Si ipſa ſalus quaſi q̃ ſit dea quemadmodum cõcordia:uictoria:pax:&c.cupiat ſeruare:ideſt ſaluare:cõſeruare:incolumen hanc familiam.prorſus:ideſt omnino non poterit ſeruare eam inq̃.

Poſt huc redeo.De.o iuppiter hanccine uitá:hoſce
Mores:hanc dementiam:uxor ſine dote uenietiitus
Pſaltria eſt domus ſumptuoſa.adoleſcens luxu
Perditus:ſenex:delirãs:ipſa ſi cupiat ſalus
Seruare prorſus non poteſt hanc familiam.

Syriſcus.Demea.

a Edepol ſyriſce te curaſti molliter:
Lauteq; munus adminiſtraſti tuum
Abi.ſed poſtq̃ intus ſum omnium rerum.
Satur pro deambulare hic libitum eſt.
De.illud uide ſis exemplum diſciplinæ:
Sy:ecce autem hic adeſt ſenex noſter.
Quid fit:quid tu es triſtis:De.o ſcelus.
Sy.ohe.iam tu uerba fundes hic ſapientia.

a Edepol &c.Hic ebrius iducit ſyr⁹ adeo ut ſyriſcũ ſe dicat:nõ ſyrũ.Alloqt primo ſeipſ; o ſyrice ædepol

Opipate iurádi aduerbiũ.curaſti.i.tractaſti te.molliter.i.delicate.& adminiſtraſti.i.exercuiſti.laute.i.oppipare:búde:delicate.tuũ munus.i.tuũ offm̃ edẽdo qcqd eẽt lautũ & cyathos ſorbillãdo.Abi:ſibiipſi dicit cũ bládiẽtis laudatiõe.ná ſic dicũt q iá cõpotes ſunt uotoꝝ oium pfectiq; ſibi uident in rebus uniuerſis poſtq̃ ſum intus ſatur.i.ingurgitatus refertus repletus oium reꝝ.i.oium ferculoꝝ.libitum eſt.i.placitũ eſt ſiue placuit.idem eni ſunt libitũ eſt. & libuit:placitũ eſt & placuit.poſſet hic forſitá libitũ eſt capi pro pñti.i.placet tanq̃ libitũ eẽt nomẽ quẽadmodũ & placitũ.ut dicimus dictiões ipoſitas fuiſſe ad placitũ.túcq; cũ diceret hoc ẽ placitũ meũ: nomẽ eſt placitũ:ſic exiſtimo re uera hic ita capiẽdũ libitũ ut ſit nomẽ:& túc ſenſus eſt pñtis ſic.eſt libitũ meũ

Prodeambulare i.eſt placitũ meũ.ut ita dicá pdeábulare.i.pꝛeptare huc.i.ad húc locũ quẽ oñdebat.ubi i hoc uerbo pdeábulare duæ pꝑõnes uni dictiõi adiũgunt:ut Virg.pede pro ſubigit terrá.Demea uide.i.cõſidera aiaduerte illud qd

Virgilius ſeqtur uidelicet q; ſup.ſis exẽplũ diſciplinæ aliis cõſeruis quos ætate præcurris ſic eos exẽplo diſciplinæ & bo

Diſciplina ni modi uiuẽdi precedere debes.& bene ait diſciplinæ.uult enim demea ut alii diſcant ex eo quoná modo ſit honeſte ſeruiendum.Sy.autem.i.ſed ecce noſter ſenex.ſ.demea adeſt hic.quid fit.quid agit.quid:ideſt cur es tu triſtis:Demea ohe:interiectio affecti tedio & indignatiõe pꝑter ebriũ ſeruum inepte colloquentem cũ uiro honeſto.Scelus.i.o ſcelerate ſerue:Sy.eho:interiectio hic quaſi ridentis.iam.i.ſtatim.o ſapiẽtia ridet cũ

Fundere iá tu fundes.i.ſine.ceſſatione pferes.aut etiam in uanũ prodes hic uerba cum nemo tibi ſit obtemperaturus.

De.tu ne ſis

DONA.℄Dis quidẽ eſſes demea.ab eo qd eſt dis ditis dites facit.℄Quãobrẽ qd feci.nihil nunc in ſyro niſi ſimplex & purũ ob ebrietatẽ:& uide quãobrẽ qd feci dicere nõ eẽ ebrii ſyri.℄In ipſa turba.non minus ridicula iportunitas demeæ ẽ q̃ ebrietas ſyri q aduerſum temulẽtũ tãte grauitatis oſone pſonat: ut ex dicentis uultu:uerbis:& ex audiẽtis habitu & ſtupore magná uoluptatẽ pcipiãt ſpectatores.uides eni quãto pondere uerboꝝ cũ ebrio litiget.℄Potaſtis ſcelus.nõ quod plus uidet ſenex q̃ obiicitur oculis:ſed oratorie potaſtis dixit:cũ unũ ebrium cernat propter illud qd ait exẽplũ diſciplinæ:q̃ſi in oibus ſit qd in uno tunc aſpicitur. Virg. Virgilius

Et crimine ab uno diſce oẽs.℄Sane nollẽ húc exitũ:& hoc dicto oblitus oium rerum eſt nihil reſpondiſſe dameæ per fallaciam:ſed tantũmodo ponit quod exierit.

h Eus ſyre.q̃ clare dicam oñdit:ex eo qd pmiſit heus anteq̃ loqtet.℄Cteſipho. mire additũ nomẽ eſt cũ aut ſine hoc:aut per p nomen intelligi poſſit ctesipho.℄Vt re.redeas dicẽdo oñdit & illũ iter pocula:a quo egreſſus eſt ebrius.℄Et alius.q.p.p.nõ aliud paraſitaſter: ſed alius ctesipho q̃ſi nõ duo:ſed multi ſunt cteſiphones & hoc ſic pnũciãdũ eſt:ut & ſimul & quærat & dicat noſtin:q̃ſi ſicophanta nunc addidit noſtin.ná ueteratoris eſt in mẽtientes cõfidere.℄Quid agis:quo abis:hoc iá ebrio conuenit non illi quem cognouimus ſyrum.nam quod retinet ſenem confeſſionis genus eſt.

Paraſitaſter

De.tu ne ſis meus eſſes.Sy.dis quidem eſſe
Demea:ac tuam rem conſtabiliſſes.
De.exemplum omnibus curarem ut eſſes.
Sy.quamobrem:quid feci:De.rogas:
In ipſa turba:atq; in peccato maximo:
Quod uix ſedatum eſt:potaſti ſcelus quaſi re
Bene geſta.Sy.ſane nollem hunc exitum.

Dromo.Syrus.Demipho.

h Eus heus ſyre rogat te ctesipho ut redeas:
Sy.abi.de.quid ctesiphonem hic narrat:
Sy.nihil.de.eo carnifex eſt ctesipho intus:
Sy.non eſt:de.cur hic nominat:Sy.eſt alius
Quidã paraſitaſter paruulus.noſtin:dro.iam ſcibo.
Sy.quid agis:quo abis:de.mitte me.Sy.noli inq̃.

GVI. De.ſi tu eſſes meus ſeruus.deinde interrupit ſermonem ſeruus.Sy.eſſes dis.i.diues. hic & hæc dis ditis.ſi tuus eſſem.ſ.o Demea.ac ſtabiliiſſes.i.confirmaſſes corroboraſſes ſiue cõſolidaſſes & auxiſſes rẽ tuá.i.tuá rẽ familiarem ſiue tuam ſubſtantiá.De.pſeqt qd incœperat ſi tu eſſes meus curarẽ ut eſſes exẽplũ oibus aliis ſeruis ne ibriarent.Sy.q̃obrẽ.i.q̃re qd feci:De. rogas.i.petis o ſcelus.i.ſcelerate ſerue potaſtis q̃ſi cæteri ſerui una potarint.uel ga aliis eſſe exẽplũ deberet.ſatis ergo potaſtis.i.bibiſtis in ipſa turba.i.in ipſa turbatiõe & in maximo pctõ qd pctm̃ uix.i.q̃ſi nõdũ eſt ſedatũ.i.pacatũ.& potaſtis ergo.q̃ſi re bene geſta.i.q̃ſi res bñ ſe habuiſſet:nec fuiſſet crimen admiſſum ut fuit.q.d.ueſtra ebrietas oñdit uos nõ eſſe ſollicitos de factis filioꝝ quibus pedagogi cõmiſſi eſtis.Sy.ſane.i.certe.nollem hunc exitum .i.uellem non exiuiſſe huc ad deambulandum.qm̃ demeæ iurgia non ſubiiſſem.

Dis datis
Stabilire

q Vod demea dicit.Illud uide ſis exẽplũ diſciplinæ.nõ itelligo ad ſyrũ:ſed de ſyro cũ irriſione dictũ:nõdũ eni aderat ſyr⁹.Ordo ergo ẽ.Vide ſis.i.ſi uis.hoc ẽ cõſideret aliqs illd exẽplũ diſciplinæ.i.ſyrꝫ:quẽ q̃ſi exẽplũ pbẽtẽ eo q; ſenior iá eẽt alii imitari debeát.Illud aũt.ohe iá tu uerba hic fundes ſapiẽtia táetſi Donatus quoq; dubitet an poſſit intelligi:ut demea dicat ſapiẽtia.Magis ſtructuræ uerboꝝ q̃drat:ut ordo ſit o De. fundes tu hic ſapiẽtia uerba.Quod ſi quid improprietatis in ſermone putes.id maxime laudi dãdũ eſt poetæ qui cõgtuá ſeruo ſemiebrio locutionem aptauit.Vnde & Plautus ut ſtultæ militis perſonæ ſermo conueniat ſibi ſine reciprocatione ab eo prolatum inducit.Sibi diminuetem ſtipendium. ASCEN.

Donatꝫ pre tu ineptis b mr aſcenſ

h Eus ſyre &c.Hic aduẽtũ cuiuſdá paraſiti ſiue comeſſatoris dephẽſus eẽ oñdit Cte.a pr̃e ſuo De.Dro. GVI. he⁹ aduerbiũ uocádi.o ſyr Cte.rogat te ut redeas ad ſe.uñ ebri⁹ ueniſti.Sy.idignatus q; noiaſſet Cteſiphonẽ corá pr̃e p iprudẽtiá dixit:abi.i.uade in malá rẽ.De.Quid.i.cur hic paraſitus narrat Cte.i.nominat eũ.Sy.Nihil.i.nihil narrat inq̃ neſcit quid dicat.De.Eho:interiectio dephendentis aliqd alterius imprudẽtia. o.carnifex.i.tortor qui me excrucias & mori me deniq; cogis tuis improbitatibus.Cte.eſt ne intus:Sy.nõ eſt intus.De.Cur hic Dro.nominat eũ:Sy.eſt alius qdá paraſitaſter.i.imitator paraſitoꝝ paruulus p qd oñditur paraſitaſter nõ eẽ diminutiuũ nomẽ ſed potius imitatiuũ.Noſti.i.cognoſcis ne eũ.De.Iá.i.nũc.ſcibo.i.ſciam ſit intus necne.Sy.Quid ais:quo abis:De.mitte.i.dimitte me.impediebat.n.eũ ne iret.Sy.inq̃:ideſt dico tibi noli ire.ſcilicet De.o maſtigia.hic & hæc maſtigia declinatur in prima inflectiõe.i.malus & nequá ſeruus uel ancilla Et ut inquit Seruius eſt ſeruus ſæpenumero uerberibus cæſus & cædi dignus.a maſtigo uerbo græco quod ſignificat cædo.Nõ abſtines manũ:ideſt non temperas:nõ cõtines nõ amoues manũ a me retinendo ſcilicet:ſeu non cohibes nõ reprimis.non compeſcis manum a me impediendo:interrogatiue proferẽdo.

Paraſitaſter
Maſtigia
Maſtigo

VNIVERSIDAD D SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

Maſti/gia DONA. ℂNon manū abſtines maſtigia. etiā inieciſſe manum ut teneret demeā ex ipſius uerbis cernitur. ℂAn tibi mauis. c. d. h. ut apparet baculo minatur. ℂAbiit. quia prohibere non potuit: demiſſo & deſperāti uultu quid factum ſit dicit & abiiſſe ꝓnunciat. ℂAedepol. c. h. ſ. c. cum inopinatus ſuper/uenit: ut omnia ſic offendat: quemadmodum qui commeſſatum ingreditur: quia commeſſatoris eſt ſuper uenire ad ſcortum & uociferare aliqd in ioculare ſtrepitū: quare falſe totū ad demeā cōtulit. ℂPræſertim ćte. bona exceptio ut appareat oībus incōmodū & huic & eſchino: ſed ꝑcipue ćteſiphoni. ℂNiſi dū hæ. ſ. t. non q̄ iā ſunt: ſed q̄ erūt. ℂHoc uilli: eſt uini: ut unus:
Villum ullus: aſinus: aſellus: uanus: uallus: uinum: uillū.

De. non manum abſtines maſtigia: an tibi iam
Mauis cerebrum diſpergi hic? Sy. abiit:
Aedepol commeſſatorem haud ſane commodum
Præſertim ćteſiphoni: quid ego nunc agam? niſi dū
Hæ ſileſcunt turbæ interea in angulum aliquo abeā
Atq; edormiſcam hoc uilli ſic agam.

Arata a nobis ſunt. ita. u. d. ſ. In hac ſcæ
P na collatio eſt perſonarū: mitis ac ſæui. ℂParata a no. ſ. de uerbis abſentis uult oſtendere poeta quam orationē cū ſoſtrata habuerit ingreſſus mitio: & uide q̄s interpoſuerit primo. Parata a nobis: & quæ nō dixit: ſed ut dixi dicendo ſignificat ſe dixiſſe oīa. Deinde ubi uis fiant nuptiæ uel quid tale: aut omiſit: aut dicturus hoc ipſum audit uehementius fores eſſe pulſatas: & quod agebat abiecit. ℂQuiſnam a me. p. a me modo. i. meas. ℂTā grauiter. quia irati oīa concite faciunt: cum pulſādæ fores eēnt exituro foras demea: ſic eas pulſauit: ut & iis ipſis iraſci uideret. ℂHei mihi. q. f. quid agam? aut. q. c. aut. q. o. c. o. t. o. m. n. multum laborauit terētius: ut anologiā ſeruaret in dolore demeæ: quo maior debet in ćteſiphōe reprehenſio eſſe: q̄ in delictis eſchini. Et nota ꝙ ubi nō inuenit qd dignū loqueretur ab interiectiōe cœpit: hei mihi: & adhuc quō pro rei magnitudine oratio parua eſſet: quid faciam inqt. In alieno indignatus eſt: in ſuo qd faciam inqt. In alieno litigauit. hic ait: quid agam? In alieno clamauit & quæſtus eſt. hic in ſuo relinquitur: & præter In eſchini peccato mitionē accuſauit in ćteſiphonis clemētia cū diis

Mitio, Demea.

P Arata a nobis ſunt: ita ut dixi ſoſtrata.
Vbi uis, quiſnam a me pepulit tam grauiter
Fores? De. hei mihi qd faciam? quid agā? qd clamē?

Virgilius oībus ac toto mundo: mira auxeſis quā imitatur Virg. in Orpheo. Poſt amiſſam rurſus euridicē: quid faceret inquit. omnia enim conſumpſererat primus dolor qualem rapta bis coniuge ferret. nā quid præter oēs terras atq; inferos loci remanebat: quod nō lugeret: per quē fletū manes quaſi oēs primis luctib⁹ impleret & lachrymis: qa numina uoce mouerūt: cui nec ita qdē inexpta remāſerat: & uide hic gradus doloris & iracūdiæ in tātū aūt ut iā creſcere nō poſſint. qppe i initio fabulæ tātū triſtis eſt demea: nā ſic audiuit a mitione qa triſtis eſt. & ipſe rogas me ubi noſter eſchinus ſiet. ℂQuid triſtis. e. ſ. uide mox ꝓcedit in peius: ut ſic incipiat. Diſpii ćteſiphonē audiui filiū una fuiſſe in raptione cū eſchino. ide poſtea dicit. Ne ego hō ſū infœlix: ad poſtremū. ℂHei mihi. q. ſ. q. a. & i naturali quodāmō: poſtq̄ ſūmus furor ad extrēa ꝑuenit repente ſenex mutat: & mitis.

GVIDO An mauis: ideſt potius uis cerebrū. diſpgi: ideſt diffundi: frangi tibi hic ictu huius baculi quem tenebat ſenex. Syrus abiit ſcilicet ſenex: ideſt euaſit mihi e manibus. & hoc dicit triſti uultu. A edepol iurantis eſt. ſane: ideſt certe uel ualde dico ſupple uel conſtat comeſſatorem: ideſt iſtum paraſitum cuius inepta pronūciatione depræhenſus eſt ſeu oppreſſus Cteſipho conſtat haud: ideſt non fuiſſe ſupple. ſane: ideſt ualde. commodum: ideſt conſentaneum: opportunum. præſertim: ideſt præcipue Cteſiphoni qui eius aduentu eſt depræhenſus. Alii intelligunt comeſſatorem dici de Demea qui ueluti comeſſator inopinatus ſupuenit & omnia turbauit. Quid ego agam nunc? niſi dum: ideſt q̄diu. hæ turbæ: ideſt hæ turbatiōes quæ iam non ſunt ſed ſtatim futuræ ſunt. ſileſcūt: ideſt pacatæ efficiuntur ſiue dum ad tranquillum res redeunt. interea abeam: ideſt diſcedam. abdam me. aliquo: ideſt in aliquem locum. puta in angulum aliquem atq; illic edormiſcam: ideſt
Villum exhalam dormiendo. hoc uilli: ideſt hoc pauculum uinum quod adbibi nimium. uinum uillum facit per diminutionem: ſicut unus uillus. aſinus aſellus. deinde tanq̄ id apud ſe certum ſit ac deliberatum. Subdit: ſic agā ideſt abdam in angulum & edormiſcam hoc uillum &c.

Arata &c. In hac ſcæna eſt collatio ideſt comparatio congregatio duarum perſonarum mitis ac ſæ
P ui ſeu terribili & auſteri. Mi. o Soſtrata omnia parata ſunt a nobis ita ut dixi ubi uis ꝙ ſupple. fiant
A me pro nuptiæ. quiſnam pepulit: ideſt pulſauit percuſſit tam grauiter fores a me: ideſt fores meas. dicimus
meis enim accepi litteras a te pro accepi tuas litteras. Demea. hei mihi præ dolore nimio hoc dicit. quid faciam? quid clamen: aut quid quærar: ideſt conquerar de fratre cū ego mea indulgentia ueniā criminādus.

Aut quid q̄rar

DONA. ℂO cælū. o. t. o. m. n. neptūnus quia medius ſit inter cælū & inferos. dū utriuſq; regni ꝑticeps ē ha Neptūnus betur ælemētoꝝ oīum potior. nā iō tridentē habet ꝓ numero triū ælemētoꝝ: ut apud Virgi. iccirco dicit. Iam cælū terrāq; meo ſine numine uēti: Miſcere. & apud Homerū ſic idē Et hoc eſt quod ait Virgilius horatius in arte poetica. Interdū tñ & uocē comœdia tollit: in hæc tria reꝝ natura diuiditur. Vt principio maria ac terras: cælūq; ꝓfundum: & per hoc totū mūdū accuſauit. ℂO cælum. o terra. o maria neptūni. utrū de eo ælementa inuocauit qꝛ diis quoq; iraſcit q in his cōmorant: ut dolentes ſolēt: aut quia deos eſſe non putet: ideo hæc oīa neptūni dicit quia ſic dicturus eſſet neptunni fiat: niſi intercederet perſona mitiōis quē uidēs ad aliud conuerſus deſit diluuium & iteritū rebus optare cœpit obiecto fratre cui maxime iraſcitur: & pp quem deteſtabatur omnia. Tale eſt apud Virgi. Oīa uel mediū fiat mare. añ Virgilius oīa accuſat. Vt indignantē. ut Quē nō incuſaui amens hoīumq; deorū. & Atq; deos atq; aſtra uocat. c. m. ℂHem tibi. Nulli. n. tibi mitio loquitur. ℂId nūc clamat. id ob id. ℂParatæ lites. uidet & ipſe ꝑtimuiſſe dicēdo. ſ. paratæ lites: ſed ut rurſus cōfirmet ſe ſuccurrendum eſt ait. Succurrēdum ē ćteſiphoni. ſ. ℂCōmunis corruptela nroꝝ liberoꝝ. maior accuſatio ē iſta q̄ prior qppe cū iā mō de ambobus accuſet mitio nō de uno.

Aut quid querar? o cælum: o terra: o maria neptūni
Mi. hē tibi. reſciuit oēm rem. id nunc clamat ſcilicet
Paratæ lites. ſuccurrendum eſt. De. eccum adeſt:
Cōmunis corruptela noſtrorū liberoꝝ. Mi. tandem
Reprime iracundiam: atq; ad te redi. De. repreſſi:
Redii omitto maledicta omnia: rē ipſam putemus.
Dictum inter nos hoc fuit ex te adeo eſt ortum.
Ne tu curares meum: neue ego tuum: reſpōde. Mi.
Factum eſt: nō nego. De. cur nūc apud te potat? cur
Recipis meum? cur emis amicam mitio? nā q minus

ℂTādē reprimere iracūdiā. mire qa rephendere neq̄t iraſcentē nimietatē rephēdit irati. & ira de cā eſt: iracundia de moribus. ℂAtq; ad te redi. qa ira ab eo qd eſt ire dr: eo ꝙ a ſe eat q iraſcit & furit. ℂEt ad te redi. proprie dixit Virg. Verū ubi uidi nulla. f. r. ſ. ad ſe redit. & Cice. Redit ad ſe & mores ſuos. ℂRepreſſi. redii. nō qdem: ſed quod geſtu dicatur ſpecta & uidebis: neq; repreſſiſſe adhuc iracūdiam: neq; ad ſe rediiſſe demeā: ſed q̄ mira ꝑſpicuaq; moralitas in hmōi rebus eſt appet. ℂRem ipſam putemus. uidet paulo citius deſtomachatus q̄ res ēt incerta expoſcebat: ſed hoc mortale dr. nam iuſte irati omiſſa ſæuitia ad rōcinationes ſæpe feſtinant: & ꝓterea illud accedit quod nō inuenit: qd iam condigne dicat ſimul: qa etiam increpitus eſt a fratre: qd apud ſe iā nō ſit ꝑ iracundiā uehemētem. ℂRē ipſam putemus. tractemus: purgemus. nam & hinc putamina purgamēta dicta ſunt: ut Plau. i capti. ait. Nucleum amiſi: retinui pignoris putamina. & Virgi. Multa putans inquit. putare ꝓprie eſt falſa & infructifera a ueris & fertilibus reſecare: unde arborum purgatores putatores dicūtur. ℂEt rem. cauſam ipſius litis oſtendit: ut Mitte iſta atq; ad rem redi. Ne tu curares meum nam ambos curare prope modum repoſcere illum eſt quem dediſti. ℂFactū eſt. apparet mitionem minutim quidem fateri: ſed facete contēnere obiecta. ℂCur emis. a. m. inclamatio iſta nominis magnam inuidiam ſignificat. ut regnum ne eſchine hic poſſides? Et pacem te poſcimus omnes Turne. ℂNam qui. m. m. i. i. æ. eſt eſſe. aut nā. aut qui abundant: & eſt ordo. ℂQui minus æquū eſt eſſe idē ius mihi. q ergo q̄re: uel cur ſignificat
Ira / Iracundia / Virgilius / Cicero / Putare / Putamen / Plautus / Virgilius / Putatores / Virgilius

GVIDO. O cælum o terra o maria neptūni. i. maria quibus præeſt neptūnus? exclamatiōes ſunt & inuocationes ælementorum quaſi totum mundum accuſet uel diis iraſcatur qui in illis ſunt ælementis. Tria autem ælementa tm̄ inuocant quæ caduca ſunt & inferiora & ita cælū capiendū eſt pro aere. Uideriq; pōt diluuiū & interitū rebus optare ita ut Virgiliano more dicere uelit. Oīa uel mediū fiant mare. Mi. hem: interiectio dolentis. ipſe demea reſciuit tibi oēm rem: ideſt totum negocium totum figmentum de emptiōe pſaltriæ pro filio: ubi tibi ad nullū refert ut fieri ſæpe ſolet in mihi & tibi: ut en tibi fores crepuerūt tu mihi ſemp dormis in talibus locutionibus mihi & tibi nec ad me nec ad te nec ad quenq̄ referuntur. Scilicet: ideſt certe. nunc clamat id: ideſt ob illud qui reſciuit rem omnem. Lites: ideſt iurgia ſunt paratæ ipſi Cteſiphoni & mihi etiam. ſuccurrēdum eſt: ideſt oportet ſuccurrere ei filio eius. Demea eccum: ideſt ecce hic communis corruptela: ideſt deprauatio corruptio noſtrorum liberorum non unius tm̄ ſed duorum adeſt: ideſt in promptu eſt ſeu palam eſt ubi communis dicit quaſi utriq; contingens & utrūq; contaminans ſeu corrumpens. nam proprie commune dicitur de duobus. interdum etiam de pluribus ut hoc eſt mihi commune tecum: ideſt tibi mecum conuenit uel mihi tecum. Mitio tandem: ideſt poſt longam tui uexationem reprime iracūdiam. Ira eſt de cauſa iracundia de moribus. atq; redi ad te hoc eſt te collige redi ad lenitatem placa teipſum & bene redi ad te: quia ira dicitur ab eo quod eſt ire eo ꝙ a ſe eat qui iraſcitur & furit: & ideo quando placatur aut reſipiſcit ad ſe redire dicitur. De. repreſſi: ideſt compeſcui iracundiam redii ad me: ideſt placatus ſum mitto. i. omitto. oīa maledicta. i. oīa ꝓbra iproperia iurgia. putemus. i. tractemus. purgemus rem ipſam. i. cām ipſius litis. nā putare ꝓprie eſt falſa & ifructifera a ueris & fertilib⁹ reſecare. unde arboꝝ purgatores putatores dicunt. hinc & putamina purgamēta dicta ſunt. hoc qd ſeqt poſtea. i. ne curares &c. fuit dictum iter nos. & adeo. i. certe. illud ortum eſt. i. proceſſit ex te qui illud dixiſti uidelicet. ne. i. ꝙ. tu non curares. i. curæ haberes meū filium. neue. i. & ego non curarem ſup. tuū filiū. rñde an hoc fuerit dictū necne. Mi. factum eſt. i. illud a me proceſſit dictum nō nego. De. Cur. nunc filius meus potat apud te? cur recipis meum filium in domum tuā ad potandum & laſciuiendum? O mitio cur emis amicam meo filio? Nā qui. i. cur uel quare. minus. i. nō eſt.
Mihi & tibi / Cōmune / Ira & iracundia

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONA.℄Nā uetus hoc.q.u.ē.cōſidenter nō repetiuit nō hñs rōnem quā ſubiiceret:niſi illi ꝓuerbiū ue
niſſet i mentē:nā quia ſe uidet in malam cām incidiſſe totū uerniliter & facete agit:& ſubiicit æqtatē:ubi iuſto
ſe tueri nō pōt:qā tm̄ a demea cōuincitur dicendo. Nūc demū iſtæc oro nata:ut oñdat illū perturbatū cōtra
ria ꝓtuliſſe dictis ſuis ſuperioribus.℄Cōmunia.e.a.i.ſ.o.inter pythagoreos ortū dr. ℄Facete nūc.d.i.o.n.alii
totum ingunt:alii ſeparāt. & bñ.℄Nata eſt.nā ſi dicimus de rebus repētinis.ut ſupra.Hære natæ melius fieri.
h.p.q̄.ſ.ē.h.℄Auſculta.p.niſi moleſtū eſt demea.in duas partes diuidiť perſuaſio:nihil paſſurū demea damni
nihil corruptelæ.℄Et me.t.u.c.d.ſ.

℄Cōſerua quere.p.ſ.q̄.i.r.hoc ſic ꝓ
nunciādū ut appareat hāc ipſam uoluptatē di-
ſplicere mitioni.Cōſerua.parce.qre noua.par
ce oibus.Principio ſi id mordet te ſumptū fi-
lii quē faciūt.figuratiua locutio ē:ut Eunuchū
quē dediſti nobis q̄s turbas dedit. ℄Quæſo.
Pro re tua mō obiurgatoriū ē q̄ſo.℄Pro re tua.ꝓ patri-
monii tui q̄litate.℄Vtanť ſine.aut deeſt his ut
ſit his utanť:aut antiq̄ locutus ē.℄De ſūma ni
hil decidet rei.tuæ.ſ.℄Mitto rē.pecuniā:& eſt
hæc exclamatio moralis nimis aduerſū tardos
ac nō intelligētes hoies.℄Dēpſeris.ꝓ demes.
℄Cōſuetudinē ipſoꝝ loquor:aut qd tale ſub-
audiendū.Mitto rē.cōſuetudinē ipſorum:uel
ab utilitate uel ab honeſtate trāſtulit:uel a reb⁹
ad illos ipos de quib⁹ agiť. Cauetur.n. ne aut
rē perdāt aut ipſi pereant.Mane ſcio.iſtuc ibā:
moralis & faceta correptio cōtinēs in ſe laten
ter blādimētū quo leniať auditor.℄At.n.me-
tuas ne ab re ſit.tñ.o.p. oratorie paulo. nā nō
o miſſiores fore demea:ſed plurimū credit: &
Omiſſiof metuit uel a re uel a patrimonio. Omiſſiores
ꝓegligētiores:ſic in Heau. Vbi te uidi aio eſſe
omiſſo.℄O nr̄.d.blāda & cū quodā cōplexu ei⁹ q reprehendiť icuſatio:& de more ſublata:& ſic hoc dixit:tāq̄
dicturus eēt:multa te latēt:ſimplex hō es:nā hmōi ſnīa latenter quandā dicētis auctoritatē fiduciāq̄ꝫ deſignat.

Mihi idem ius æquū ē eſſe:q̄ quod æquū eſt tibi
Quando ego tuū nō curo:ne cura meū.Mi.nō
Aequū dicis. De.nō.Mi.nā uetus uerbū hoc quidē
Eſt cōia amicoꝝ eſſe inter ſe oīa.De.facete nūc
Demum iſtæc nata eſt oratio.Mi.auſculta paucis
Niſi moleſtum eſt demea.principio ſi id te mordet:
Sumptum filii quē faciūt:quæſo facito hoc tecū
Cogites:tu illos duos olim pro re tollebas tua.
Quod ſatis putabas tua bona ambobus fore:&
Me tum uxorem crediditi ſcilicet ducturum: eādem
Illam rationē antiquā obtine cōſerua:quære
Parce.fac q̄plurimū illis relinquas:gloriā tu iſtā
Tibi obtine.mea quæ præter ſpem euenere utantur
Sine.de ſumma nihil decidet.quod hinc acceſſerint
Id de lucro putato eſſe:oīa hæc ſi uoles in animo
Vere cogitare demea:& mihi & tibi & illis dēpſeris
Moleſtiam.De.mitto rem cōſuetudinē ipſorum.

GVIDO æquū:ideſt non licet nō decet nō eſt iuſtū idē ius eē mihi:ideſt q̄ habeam idem ius quod ius
æquū eſt tibi eſſe:ideſt quod ius tibi licet habere quaſi peiori conditione ſim ego q̄ tu ſis ita q̄ ut uult Dona
tus ſit textus.nam qui minus mihi idē ius æquum eſt eſſe quod æquum eſt tibi.quando:ideſt quod dicunt
poſtq̄ ego nō curo tuū filiū.ne cura.ideſt noli curare meum.Mi.nō dicis æquū:ideſt non dicis quod æquum
ſit & iuſtū dicere.De.non:dicis q̄ non dico æquū.Mi.nam quidem:ideſt certe.hoc uerbū:ideſt hoc dictum
hoc prouerbium.eſt uetus:ideſt tritum omnia amicorum eſſe cōmunia inter ſe:ideſt eſſe cōmunicanda ubi
opus eſt.quod prouerbium inter pythagoreos ortum dicitur.De.facete:ideſt urbane illud ē dictum a te. nūc
demum iſtæc oratio nata eſt quaſi repētina & ſubito exorta.ſ.amicorū oia eē cōmunia cum uidelicet non ha
beres quid reſpondere poſſes quaſi uideat eū iā cōuictum demea.Mi.auſculta paucis.i.breui ſermone. o De.
niſi eſt moleſtū.i.ſi fiat ſine moleſtia tua hoc eſt ſi tibi placet uel cordi eſt.Principio.i.in primis ſi id quod fa
ciunt filii. uel id quod facio pro filiis ſuppeditando ſumptus mordet te.i.te offendit ac lædit.quæſo.i. obſe
cro:& eſt obiurgatoriū.facito ſumptū.i.impenſam quem tui filii faciunt.cogites tecum hæc quæ ſequunť. tu
Res olim tollebas.i.educabas.nutriebas illos filios tuos.pro re tua.i.ſecundum facultatem tuā.& ſecundum qua
litatem tui patrimonii quod per rem ſæpe ſignificať.q̄.i.qa putabas bona tua ſatis fore.i.ſufficientia fore am
bobus filiis tuis.& tum.i.tunc.ſcilicet.i.certe.crediditi me ducturum fuiſſe.i.q̄ ego ducerem uxorem. nunc
obtine.i.hēas eandē illā rōnē.i. cōſiderationē antiquā.i.quam prius habebas cōſerua.i. cuſtodi iam acquiſita
quere.ſ.acqre noua.parce a parco is.i.omnibus partis utere modice fac.i.effice ut ſupple relinquas illis q̄plu
rimum bonorum ſcilicet.i.q̄plurima bona obtine tibi:ideſt habe tibi iſtanc gloriam iſtam laudem de tollen
dis & educandis ac ditandis filiis tuis.ſine:ideſt patere permitte q̄ ſupple ipſi filii tui utantur mea:ideſt utan-
tur meis rebus.& hoc antique.Donatus legit utantur his rebus ſcilicet quæ euenere.præter ſpem : ideſt præ-
ter expectationem & opinionem tuam.nam cum putares me uxorem ducturum non expectabas a me bo-
na pro filiis.Nihil decidet.i.diminuet de ſumma rei tuæ.ſ.q.d.nihil tibi conſtabit putato id eſſe de lucro qd
acceſſerit.i.adiūctū uel additū erit.hinc.i.ex meis bonis.q.d.quod tuis filiis accedet ex me de lucro id putato
præſertim cū ante putares nihil eſſe acceſſurum illis.o De.ſi uoles cogitare in animo uere hæc oia q̄ dico dēpſe
ris.i.demes.moleſtiā.i.diſplicentiā & mihi & tibi & illis filiis.De.mitto.i.omitto rē.i. pecuniā loquor ſup.
uel doleo ſeu defleo cōſuetudinē ipſoꝝ.i.uel malā cōuerſationē uel deprauatos mores.q.d.nō me mouet pe
cuniæ cōſūptio q̄tū morū deprauatio.Mi.iterrupit ſermonē De.nūc Mi.iterrūpit ſermonē demeæ inquiēs.
Mi.mane:

DONA.℄Multa in.h.d.ſ.i.obſcuriſſimus ſenſus & re:& uerbis.℄Duo.c.i.ſ.obſcure locutus ē:cum ſit ſen
ſus.Duo.i.ſ.qđ uni licet facere:alteri non licet.℄Sæpe.u.p.d.melius eſt ſæpe ad ſuperiora cōiūgere.nam poſ-
ſunt duo idē ēt caſu nō ut ſimilitudinē facere uideanť:tūc ergo erit ſignū ſæpe idē faciūt. ℄Dicere āt poſuit ꝓ
itelligere & ſcire ab eo qđ p̄cedit id qđ ſequitur:ut Fœneratū iſtuc beneficiū pulchre tibi dices: & memorē me
dices eē & gratū.℄Nō qđ diſſimilis res ſit:an qa huic licet.℄Quæ ego i illis eſſe uideo . ordo & ſenſus hic eſt
multa i hoie demea ſigna iſunt ex qbus cōiectura facile fit.q̄ illis ineſſe uideo.℄Vt confidā ita fore. ita ut uolu

Mi.mane:ſcio.iſtuc ibam:multa in homine demea
Signa inſunt:ex quibus coniectura facile fit:
Duo quum idem faciunt.ſæpe ut poſſis
Dicere:hoc licet impune facere huic:illi non licet.
Non q̄ diſſimilis res ſit:ſed q̄ is qui facit.
Quæ ego eſſe in illis uideo ut confidam fore
Ita ut uolumus.uideo eos ſapere.intelligere:in loco
Vereri:inter ſe amare:ſcire liberū igeniū:atq̄ aīum
Quouis illos tu die reducas:at enim metuas.ne ab
Re ſint tamen omiſſiores paulo.o noſter demea
Ad omnia alia ætate ſapimus rectius.ſolum
Hoc unum uitium affert hominibus ſenectus:
Attentiores ſumus ad rem omnes q̄ ſat eſt:quod
Illos ſat etas acuet.De.ne nimiū modo bonæ tuæ
Iſtæ nos rationes mitio:& tuus iſte animus equus
Subuertant.Mi.tace:non fiet:mitte iam iſtæc.da te

mus.duo quū idē faciūt:nam ambo & ſapiūt: &
intelligunt : & loco uerentur non ingenii uitiū
ſed ætatis eſt.Intelligere in loco uereri.non in lo
co intelligere:ſed in loco uereri. ℄Inter ſe ama-
re.cito dixit inter ſe quod eſt cum altera alteū in
uicem amat.℄At enim metuas.
ad priorē tractatū ꝑtinens . q ē habitus
de conſuetudine rei familiaris.℄Ne ab re tñ ſint
omiſſiores paulo.qa amāt:potant: olent unguē
ta.℄Ad alia oia ætate ſapimus rectius . p̄terq̄ ad
auaritiam:& per hoc quod optas liberis uitium
ſenectutis ē.℄Attentiores ſumus ad rē oēs.pro-
prie attētiores reddit omiſſioribus : ſupra enim
dixerat . Ne ab re tantum ſint omiſſiores paulo.
℄Quā ſat eſt.q.d. attentos nos eē nimiū crimē
eſt.℄Quod illos ſat.æ.a. metaphoricus acuet.
℄Ne.ni.bo.tuæ iſtæ nos rōnes mitio:& tu⁹ iſte
aius æquus ſubuertant.ne ualde ſubuertant . iſta
legendum eſt.ſi ne pro non coniunctione:ſub- Ne ꝓ non
uertant ergo legendū ita ut ſubaudiamus timeo
uel aliquid tale . ℄Tuæ iſtæ.q̄ ait ſignificationē
hñt nulliuſmodi rōnē:& ineptā.nā apparet non
eſſe probare ab eo qui ſic loquitur:ut ſupra.Iam uero omitte demea tuam iſtam iracundiam.℄Tace non fiet.
tace nunc poſitum eſt:quaſi diceret non ſubuertet: ne dixeris quod mali hominis uerbum eſt.

GVIDO. Mane.i.tace noli pergere in eo quod incepiſti dicere.ſcio: ideſt itelligo quid uelis dicere . ibā
iſtuc:ideſt niſi interrupiſſes meū ſermonē pergebam ad illud dicendum quod dicere te uelle intelligo . o De-
mea multa ſunt ſigna in hoie ex qbus ſignis.cōiectura.i.coniectatio p̄ſenſio futuræ ꝓbitatis fi facile.ut ſæpe.i.
ſicut plærūq̄ꝫ.quū.i.q̄ñ.duo hoies faciūt idē.i.eandē actionem. poſſis dicere.i.itelligere ſcire ſentire . licet huic
facere.hoc ipune.i.ſine punitione & criminatione & reprehenſione.'& poſſis dicere non licet illi facere hoc
impune.non hæc eſt diuerſitas talis eo q̄ res quæ fit ab eis ſit diſſimilis.ſed q̄.i.quia. is qui facit eam eſt diſſi-
milis inquā quæ ſigna predicta inhærentia hominibus quibus mores futuri poſſunt coniectari. uideo.ideſt
ſentio eſſe in illis filiis tuis ut.i.ita.q̄ confidam.i.certiſſime credam uel ſperē ita fore ut uolumus: ideſt eos no
ſtris uotis impoſterum ſuis probatis moribus reſponſuros.Hæc ſunt ſigna:uideo eos ſapere.uideo eos itelli
gere:ideſt intelligentes eſſe quid faciat in rem ſuam:uideo eos uereri: ideſt timere.in loco : ideſt ubi eſt opus
& cōmodum ſeu oportunum.uideo eos amare inter ſe: ideſt mutuo amore ſe proſequi . Dicimus eleganter Amare in
amamus inter nos: pro amamus nos inter nos . amatis inter uos pro amatis uos inter uos.amant inter ſe ꝓ ter ſe
amant ſe inter ſe.uideo inquam eos ſcire: ideſt eſſe ſcientes:uel uideo eos ſcire liberum ingenium :ideſt libe-
ram naturam ſuam uideo animum eorum liberum inquam.alii habent ſcire ē:ideſt ſcire licet: ideſt poteſt co
gnoſcere quiſq̄ ingenium liberum & animum.tu reducas.ideſt reducere poſſis & reuocare in bonam uiam
uitæ illos filios quo die tu uis:ideſt quo tempore eos uelis reuocare. non ſunt pertinaces in malis . atenim.i.
ſed certe.metuas ne:ideſt q̄ tamen ſint paulo omiſſiores:ideſt negligentiores.ab re.i.a patrimonio conſeruā Omiſſior
do & augendo ſeu ne ſint tardiores ad ſuam utilitatem conquirendam: omiſſus ſa ſum inuenitur pro negli-
genti & tardo qui ſcilicet multa omittit quæ facere deberet. timet ergo ne ſint neglig ētiores ab re quia potāt
amant & olent unguenta.o noſter demea frater & amice ſapimus.i.ſapientes ſum⁹ & intelligimus rectius ſeu
ſentimus rectius ætate:ideſt per ætatem noſtram ſenectutis ad omnia alia.i.ad oēs alias res preterq̄.ſ.ad auaritiā
Senectus affert hominibus hoc unum ſolum uitium auaritiæ uidelicet q̄ nos omnes ſenes ſumus attentio-
res.i.diligentiores curioſiores magis anxii ad rem.i.ad pecuniam congerendam q̄ ſat ē.i.q̄ eſt æquum & ſuffi-
ciens.quod:ideſt ad quod ſcilicet ut ſint attentiores ad rem.ætas. ideſt creſcentes anni . ſatis acuet. ideſt incita
bit illos.metaphora eſt.i.acuet.De.o mitio uereor ſup.ne.i.q̄ iſtæ tuæ bonæ rationes & iſte tuus aīus.æquus.
ideſt iuſtus & pius in nos ſubuertant.i.latenter deflectant & conuertant nos modo.i. nunc uel paulo poſt.ni
mium:ideſt ſupra q̄ ſatis eſt.uel lege ſubuertant.ſ.deiiciant nos a ſeueritate noſtra qua uti in filios erat animus.
Alii legunt.ne pro certe uel ualde nō ſubaudiendo uereor ſed potior ſententia ſuperior eſt.Mi.tace.non fiet
ideſt non ſubuerteris nimiū ut times.iam:ideſt nunc.mitte.i.omitte iſtæc quæ tu times da te.i.accōmoda te

VNIVERSIDAD
D SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONA.℃Da te hodie.m.accōmoda teipſum uoluntati meæ.nā in animum tranſtulit quod eſt corporis ut in Eunu. Mihi ſeſe dare:ſermonē q̄rere. Cicero. Ceruiculā iactaturū: & populo ſe accōmodare. Da te.h.m. ſi non uis inq̄t pp te:uel pp me mitis eſto.℃Exporge frōtem. qa cōtrahi in uerbo dr: & uerbo iſto oſtenditur quanto conatu opus ſit ad explicandum tantam contractionē ſenectutis: & ſeueritatis.℃Scilicet ita fert tp̄s faciundū eſt.uide ſic non hoc ſit quod græci: dicunt:nā ſi & ita tp̄s fert & faciundum dicē do:oſtendit ſe magis cogi neceſſitatibus ut paulo ſit tranq̄llior: & cū tanta difficultate ꝓmittit tanq̄ mala ſubiturus ſit:atq; adeo maiorē partem ſecum diſputat neceſſario hoc uelit nolit faciūdum eſt: ut ſit lætior:& hoc qa tp̄s fert. Cæterum rus cras cum

Cicero

Prio lucu pro prima luce ſilio cum primo lucu ibo hinc.hoc ideo facit q̄ſi gaudere interim nō poſſit:niſi ſe uicinæ ſæuitiæ proximitate ſoletur.℃Faciundum eſt. ſatis miſe re:tanq̄ neceſſitate cogaſ ad gaudendum agreſtis ſenex.& ℃Ibo hinc. tanq̄ de malo loco.℃De nocte.abundat.℃Primo lucu.apoſiopeſis nā cū primo lucu ueteres dicebant lucū pro luce:ꝑ ſole ponentes:ergo cū primo lucu: quū primū ſol cœperit illuceſcere. ℃Cū primo lucu. ueteres maſculino genere dicebant lucē.℃Fac te. eodem uerbo utitur: quo iā dudum:ut laborem ad lætitiam ſe cōuertentis oſtendat.i.elebora ut ſis hilaris.℃Et iſtā pſaltriā una illuc mecum abſtraham.uide ſingulas ſyllabas ibutas amaritudine ruſtica atq; agreſti: nam iſta odiū ſignificat .Pſaltriæ ſæuitiam in nomen eius:quā delitioſam eſſe oportet:& una mecū quā cū adoleſcentibus eſſe cōuenerat: & illuc ad quē locū pſaltriam ſecū ire cōpellit.deinde ne uel in itinere pœna ceſſet cū ſilio ibo hinc inquit. ℃Illam uero abſtraham.nā illuc eo aīo dixit quo ſupra ibo hinc. & apparet illū quaſi mancipiū ducturū puellā: nō ut

Hodie mihi exporge frontem.De.ſcilicet ita tēpus
Fert.faciūdum eſt.cæterū cras rus cū ſilio cū primo
Lucu ibo hinc.Mi.immo de nocte cenſeo:hodie
Modo hilarem fac te.De.& iſtam pſaltriā una illuc
Mecum hinc abſtrahā.Mi.pugnaueris . eo prorſus
Pacto illic alligaris filium: modo facito ut illā ſerues
De.ego iſtuc uidero:atq; illic fauillæ plena fumi ac
Pollinis coquendo ſit faxo & molendo:præter hæc
Meridie ipſo faciam: ut ſtipulam colligat

Abſtraheſ fidicinā.℃Mecū hinc abſtrahā.nō abducā:ſed qd̄ eſt ſæuiētis abſtrahā.℃Pugnaueris:magnā rē feceris: ſic Lu-
Lucillius cillius. Vicimus ocius. & magnā pugnauimus pugnā. ℃Eo pacto prorſus illic alligabis filiū hæc cū riſu dicit
Ligare mitio:& ligare eſt inīicere alicui uincula: quia uero diciſ alligari ad aliq̄d ſine quo eſſe non poſſit:ergo ad amicam proprie alligari adoleſcentem dixit amatorem.℃Prorſus.aūt certe: recte ac uere ſignificat . ℃Vt illā ſerues ad tuendum illum.hoc eſt non iā filiā:ſed illā ſerua in qua utrūq; retinueris. ℃Ego iſtuc uidero. hoc eſt ut illā ſeruem.℃Coquendo & molendo ſit faxo.ne ameſ.ſ. ℃Atq; illic fauillæ plena fumi ac pollinis. quippe molere prius eſt q̄ coquere:ſed coquere prius poſuit:quo pulchritudo magis fœdatur : an qa prius torreatur triticū
Virgilius ut tundi poſſit:ut Virgilius.Et torrere parant flāmis & frangere ſaxo. ℃Coquendo molendo ſic faxo.℃Præ-
Meridie ꝑ ter hæc. octaua.℃Meridie ipſo.quum ſol ue-
medidie hementior eſt:& nomen facit de aduerbio: & meridiem dixerunt ueteres quaſi medidies.r.ꝑ.d. poſitū eſt: & propter cognationem harum inter ſe litterarum.℃Vt ſtipulam colligat.quod ſub ſole fieri neceſſe eſt.

Ex por- rige- re GVIDO. mihi:ideſt uoluntati meæ hodie.quaſi dicat morem mihi geras hodie tm̄. exporge pro exporrige:ideſt explica frontem quam contraxiſti triſticia. quaſi dicat exhilaritate & faciem tuam hodie amore mei. Demea ſcilicet:ideſt certe.tempus:ideſt temporis conditio:hoc eſt tempus nuptiarum filii fert ita:ideſt ita poſtulat ut ſcilicet frons exporrigatur.faciundum eſt:ideſt facere neceſſe eſt. Cæterum:ideſt ſed. quicquid faciam hodie ibo cras hinc:ideſt ex hac urbe.rus:ideſt in agrum ad operandum.ubi rus ponitur aduerbialiter. & ibo cum filio & quidem cum primo lucu:ideſt cum primum(ut Gelius ait)diluculabit:uel cū primum ſol cœpe-
Lucus rit illuceſcere. Veteres dicebant lucus lucus lucui quartæ declinatiōis & maſculini generis pro luce lucē ipſam pro ſole ponentes. Ergo cum primo lucu:ideſt cum primum cœperit ſol luceſcere. Mitio. Immo:ideſt ſed.cenſeo ꝙ ſup.eas rus de nocte.quaſi dicat:non impediam quin rus eas etiam noctu : dūmodo hunc diem letum tranſigamus.modo:ideſt tantūmodo.hodie fac:ideſt exhibe.te hilarem: ideſt uultuoſum letabundum . Demea & ego abſtraham:ideſt cum aſperitate ſeu acerbitate abducam.hinc : ideſt ex hac urbe.illuc:ideſt rus.una:
pugnare ideſt ſimul mecum. Mi.pugnaueris:ideſt rem magnā feceris. Sic Lucillius. Vicimus ocius & magnā pugna-
Ligari & uimus pugnam . eo pacto:ideſt eo modo illam abducendo tecum. Alligaris: ideſt alligabis:coniunctiuum ꝑ
Alligari indicatiuo.prorſum:ideſt omnino uel recte certe uere filium tuum illic : ideſt ruri cum pſaltria aderit. Ligare eſt alicui uincula inīicere.ſed aliquis dicitur alligari ad aliquid ſine quo eſſe nō poteſt: ut amator ad amicam. Modo.i.tantūmodo facito.i.efficito ut ſerues illam ſcilicet pſaltriam. Nā illam ſeruando filium quoq; retine-
Ego uidero bis. De.ego uidero iſtud.i.qd̄ dici ſolet dimitte mihi facere de hoc.ſ.ut illā ſeruē. Itē qd̄ dici ſolet inepte . Refer te mihi de hoc ſicut dicimus tu uideris.ubi dici ſolet.ego me refero tibi. Atq; illi pſaltriæ faxo. ideſt faciam ꝙ ſup.ſit pena fauillæ.i.ſcintillæ extinctæ & deſerte ab igne.& ꝙ ſit plena fumi coquendo panes.ſ. uel fruges tor-
Pollinæ rendo ut molanſ. At faxo inq̄ ut ipſa ſit plena pollinis.i.farinæ tenuis & minutæ q̄ uolitat ex mola cū moliſ quam ruſtici fatuā farinam uocant: qua farinula & multores ſiue piſtores ſunt toti obruti & candidati. Faciā ergo ut ſit talis molendo : ideſt pinſendo frangendo fruges mola.præter hæc.i.ultra iſta q̄ dixi faciā ut colligat ſtipulā.i.culmū ſegetū i ipſo meridie quaſi in ipſo feruore & æſtu ſolis quo uidelicet tp̄e ſol ē uehementior.

Tam excoctam

DONA.℃Tam excoctam reddam atq; atram. & dixit reddā pro faciā.& excoctam ad tenuitatem ſiccati coloris.℃Atram.ad colorem rettulit:& uide q̄ aſpera quāq; ingrata clauſula ſit quaſi ſeuidi- Reddere ci ſenis finiſ oratio.℃Placet nūc mihi uidere ſapere.nō contradixit ne rurſus ꝓuocet. timet enim ſuaſor ne lætitia ꝓuocet ad iurgium.℃Atq; equidē filium.ſuadet lætitiā ñ ſolū:ſed ēt rē ducere cogit inuitū. ℃Derides:fortunat⁹ qui iſtoc animo ſies.hoc uerbū uultu demeæ ſic profertur:ut ſubriſiſſe uideaſ inuitus:ſed rurſus.℃Ego ſentio amare ſeuereq; dixit:& ridet qui ſimpliciter ridet . deridet qui cū alterius irriſione & contemptu ridet. Ridere

Tam excoctam atq; atram reddam:
Quam carbo eſt.Mi.placet:nunc mihi
Videre ſapere:atq; equidem filium tuum
Etiam ſi nolit cogas:ut cum illa una cubet.
De.derides:fortunatus qui iſtoc animo
Sies ego ſentio.Mi.ha pergis ne:De.
Iam deſino:i ergo intro.& cui rei eſt
Opus hilarem hunc ſumamus diem.

℃Fortunatus qui iſtoc animo ſies.nō laudantis Deridere eſt qd̄ ait fortunatus:ſed moraliter reprehendentis:ut ſi dícas cū te aliquid cura offenderit fortunatos ſtultos q nihil ſentiant.hoc quoq; dicit in Eunu. At ego infœlix neq; ridiculus eſſe neq; plagas pati poſſum.℃Iamiā deſino.& hic uelut neceſſitatem quærit impōi ſibi.℃Et ei rei cui opus eſt. & cui rei credis niſi nuptiis.hoc eſt ludo lætitiæ:uoto:& gaudio nuptiali . ℃Hūc ſumamus diem.non accipiamus:ſed impendamus & conſumamus: unde & ſumptum dicimus pecuniā Sumere quæ inſumenda eſt. Sumptus

Demea ſenex.

n Vnq̄ ita quiſq̄ bene ſubducta ratione
Ad uitā fuit.quin res:ætas.uſus ſemper

n Vnq̄ ita quiſq̄ bn̄ ſubducta ratione.In hac ſcæna exemplū inducit hoīum qui uirtutem tedio deſerunt ob cōtēptum eius : qd̄ apud oēs ſæuū eſſe uitioſum ſit:& adeo fauet Terenti⁹ clemētioribus:ac mitiſſimis patrib⁹: hūc quoq; adducat ad ſniam mitionis:non tn̄ hoc ſentientem ꝙ ita fieri oportet.ſed ꝙ ita res cogitat. Vult enim naturalem ineſſe ueris patribus acrimoniā ſed eā ſemper inuidioſam eſſe adoleſcentibus. ℃Bene ſubducta ratiōe.bene diſpoſita:bene cōputata.℃Ducere eſt digitis computare:ſeducere Ducere eſt quem apud alium & palā deduceſ:ſed ſubdu- Seducere cere eſt apud ſeipſum & ſecreto deducere : quo Subducere magis in uerbo iſto maioris attentionis & diligētiæ ſignum ē. ℃Quin res.quin modo cur nō ſignificat.℃Quin res.ætas:uſus:tria poſuit ex quibus res pro experientia ponitur.& hoc dicit ſe eſſe mutatum.nā mox dicet.Re ipſa reperiri facilitate nihil eſt homini melius:nec clementia.

GVIDO. ego reddam.i.efficiā ipſam tam.i.tm̄.excoctam.i.tm̄ a ſole deſiccatā atq; atram.i. nigram pp feruorem.q̄.i.quātū carbo eſt excoctus & ater.Mi.nunc placet mihi uidere.i.delector cum uideo ſapere.i.ſapientes hoies eſſe.hoc eſt cū uideo ſapientiam a te exerceri. atq; etiā tum.i. tunc cogas filium ut cubet una cum ea pſaltria ēt ſi nolit.Demea derides.Ridere dicif qui ſimpliciter ridet. deridere uero qui cum alterius irriſione Ridere & & contemptu ridet.ego ſentio.ideſt ego percipio ꝙ ſupple es fortunatus:ideſt fœlix qui ſis iſto animo:ideſt q Deridere habes iſtum aīum quem habes.Ita ſolemus dicere cum cura nos offendit fortunatos eſſe ſtultos qui nihil ſentiant. Mitio pergis ne:ideſt procedis ne in tuis iurgiis & in tua triſticia.Demea iamiam.i. nunc nūc deſino.i. ceſſo:deſiſto uerba iniucunda dicere. Mitio ergo i:ideſt uade intro:ideſt in domum.& ſumamus:ideſt impēdamus conſumamus.unde & ſumptum dicimus pecuniam quæ inſumenda eſt.Sumamus ergo hunc diem Sumere hilarem ei rei.ſcilicet ludo lætitiæ uoto gaudio nuptiali:cui rei opus eſt diem inſumi:ſcilicet uel cui eſt: ideſt licet ſumere inquam hunc diem.

n Vnq̄ quiſq̄ &c.In hac ſcæña exemplum inducitur hominum qui uirtutem tædio deſerunt ob contemptum eius. ꝙ apud omnes ſæuum eſſe uitioſum ſit: & adeo fauet Terentius clementioribus ac mitiſſimis patribus ut hunc quoq; adducat ad ſententiam mitionis non tamen hoc ſentientē ꝙ ita fieri oportet ſed ꝙ ita res cogat.uult enim naturalem ineſſe ueris patrib⁹ acrimoniam ſed eam ſemper inuidioſam adoleſcentibus.Demea ſolus hic loquitur in tota ſcæna.Nunq̄ quiſq̄ fuit ratione.ita bene ſubducta:ideſt nunquā Ratio bn̄ ſubducta aliquis habuit menſuram uiam modum ita diſpoſitum computatum & quaſi ut ita dicam calculatum ad uitam:ideſt ad uiuendum ſeu ad uitam degendam. Ducere eſt digitis computare. Seducere eſt quem apud aliū Ducere & palam deducere. Sed ſubducere eſt apud ſeipſum & ſecreto deducere:quo magis in uerbo maioris attentionis Seducere & diligentiæ ſignum eſt. Nunquam ergo quiſquam habuit rationem ita bene diſpoſitam ad uiuendum. Subducere quin:ideſt ꝙ non res.i.experientia.ætas.i.ætatis conditio.uſus.i.exercitatio. in modo uiuendi oportet:ideſt Res:ætas: afferat ſemp aliquid noui qd̄ prius erat ignotū.& qn inq̄ res ætas uſus.moneat:ideſt edoceat ſemper aliquid. & uſus

VNIVERSIDAD D SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONA.¶Aliquid moneat.ſyleplis eſt per caſus:& ſubauditur enim quem. ¶Quæ tibi putaris prima ut
Lucillius alias eligenda:quæ &primo loco ponenda ac per hoc optima.¶Vitam durã quã uixi.archaiſmos:ut Lucili⁹.
Magnam pugnauimus pugnam.¶Nam ego uitam durã quam uixi uſq; adhuc.prius dixit qd faciat q̃ cur faci
at.¶Prope iam excurſo ſpacio.i.ad calcem miſſo pp ipſos decurſus : metaſq; uiuendi : & eſt metaphora ſum
pta a curſoribus.¶Excurſo ſpacio.i.in ſumma ſenectute.¶Id quãobrẽ reipſa.r.qa ſecum loquitur:ideo mul
ta reticet.& deeſt faciã:& ſiquis quærat & dicat facilitate.iam facilem ſe inſert : inter facilitatem & clementiam
Facilis hoc intereſt . facilis enim cuius ira cito ſoluitur
Clemens Clemens qui non iraſcitur.¶Ille ſuam ſemp egit
uitam.hic iam quaſi cõparatiua qualitas inducit
de utroq;:& ut ille in initio fabulæ locutus ẽ : ſic
hic.in fine loquitur. ¶Clemens placidus . nulli
lædere.mira uarietas & in locis:& in partib⁹ ora
tionis:& clemens eſt qui colit mẽtem ſuam: nec
eam uexat iraſcendo.¶Nulli lædere os arridere
omnibus.uoluptatib⁹ affectus eſt duplex : aut.n.
ex qete uoluptas eſt:aut ex aliquo actu . ergo hic
utrunq; complexus eſt:ideſt nullum præſentem
lædere:& uide q̃ græce a nominibus uerba trãſe
Placidus ant.¶Clemeus: placidus clemens eſt circa recte
agentes:placidus etiam circa delinquẽtes:& cle
mentis eſt nulli lædere: os placidi arridere om
nibus. & clemẽs animo:placidus uultu. ¶Et nul
li lædere os.adeo ut nulli ſe contriſtem faciat:& hæc eſt figura cum recurri
mus per ea quæ diximus oĩa repetita ſunt.¶Ego ille agreſtis.bene addidit ille quaſi iam notus in
Triſtis hoc ipſo q; ferus atq; agreſtis : & ſæuus factus eſt.Triſtis animo.¶Truculentus uultu.& aliter dici poteſt:ut tri
Truculẽt⁹ ſtis ſit qui dolet:truculentus qui terret: & ideo auxeſis mira per iſta decurrit.

Aliquid apportet:noui aliquid moneat:ut illa
Quæ credas ſcire neſcias:& quæ tibi putaris prima
In experiendo repudies:quod mihi nunc euenit.
Nam ego uitam durã quã uixi uſq; huc.prope iam
Excurſo ſpacio ego omitto.id q̃obrẽ:re ipſa repperi
Facilitate nihil eſſe homini melius:neq; clementia
Id eẽ uerũ:ex me atq; ex fratre cuiuis facile ẽ noſcei
Ille ſemp egit ſuam uitam in ocio in conuiuiis:
Clemens:placidus:nulli lædere.os arridere oĩbus:
Sibi uixit:ſibi ſumptũ fecit:oẽs benedicũt.& amãt.
Ego ille agreſtis:ſæuus:triſtis:parcus:truculentus.

GVIDO. ut.i.ita q; neſcias illa quæ credas te ſcire & ut repudies.i.recuſes reiicias.in experiundo.i.in exe
cẽdo in probando re ipſa ea quæ putaris.i.putaueris eſſe tibi prima.i.præcipua eligenda primo loco ponen
da ac per hæc optima.quod uidelicet neſcire quæ credebam ſcire repudiare q̃ prima mihi putabam euenit mi
hi nunc.Nã ego mitto.i.omitto uitã durã.i.plenã acrimoniæ aſperam incultã.ſpacio.i.curſu uitæ meæ. ppe
ideſt fere.iam excurſo.i.traducto & ad calcem miſſo propter iſtos decurſus metaſq; uiuendi . & eſt metapho
ra a curſoribus q in ſpacio currunt ad certas metas.Ergo excurſo ſpacio:ideſt i ſumma ſenectute . omitto ego
Viuo uitã uitam in ipſa ſenectute quã.ſ.uitam uixi uſq; adhuc.i.hucuſq; hactenus uſq; ad hoc tempus.Dicimus uiuo ui
tam ut pugno pugnam certo certamen.Et quoniam ut ait Donatus demea hic ſecum loquitur ideo multa re
ticet ut hic id quãobrẽ ſic intellige ut uult Donatus ſubaudiendo & ſi quis quærat.quãobrem.i.quare faciam
ſup.id.i.dimittam priſtinam uitam reſpondendo ſup.q; repperi.i.depræhendi.re ipſa.i.ipſo affectu & ipſa ex
perientia nihil eſſe melius homini.facilitate:ideſt benignitate.neq; clementia:ideſt iniraſcentia quo uerbo uti
Facilis & tur Gellius.Facilis ſic differt a clemente.nã facilis eſt cuius ira cito ſoluit:clemens qui non iraſcitur.Facile ẽ cui
Clemens uis.i.cuilibet noſcere id eſſe uerũ uidelicet nihil eſſe melius facilitate & clementia ex me & fratre:ideſt ex conſi
deratione & cõparatione mei & fratris mitiõis.ille frater ſemper egit uitam.i.traduxit tẽpus uitæ in ocio.i.tra
quillitate in ſecuritate in pace in uacatione a labore.egit etiam uitam in conuiuiis:ideſt in ſodalitatibus uiuen
Gregales do cum æqualibus ſuis ſeu gregalibus: ut Ciceroniano uerbo utar.Egit inquam uitam ipſe clemens: ideſt qui
Clemẽs & colens mentẽ neq; eã uexans iraſcendo.Placidus.i.tranquillus:ſed clemens eſt circa recte agentes: placidus ẽ
Placidus circa delinquentes.Item clemens animo:placidus uultu.Clemens ergo nulli ledere os:ideſt nullum præſentẽ
Lædere os offendere:quod fit cum uerbum aliquod moleſtũ præſentibus prodit ex pectoſ. Cum enim aliquis pñs mo
leſtia ſermonis afficitur:tũc os.i.facies uultus eius offenditur ſeu lædit.quod ſatis patet.nam ſi eo ſermone pũ
gatur ſtatim os eius rubore perfundi cernitur quod illi moleſtam affert paſſionem clementis autem eſt nulli
eo modo os lædere egit inquam uitam placidus arridere oĩbus.i.paratus ſeu diſpoſitus & pacatus ad arriden
Arridere dum oĩbus quibuſcũ illi eſt uiuendum. Arridemus alicui cum riſu noſtro illi benignitatem noſtram:ſeu fauo
rem aut conſenſum oſtendimus:aut deniq; beniuolentiam . Hæ autem ſtructuræ clemens nulli lædere os.i.
ad nulli lædendum os & placidus arridere:ideſt ad arridendum ſunt ſimiles illis & cantare pares.& reſponde
re parati:ideſt pares ad cantandum & parati ad reſpondendum.niſi quis uelit capere lædere pro lædebat.aut ar
ridere pro arridebat.Dicit etiam Donatus nulli lædere os ita intelligi ut nulli ſe contriſtem faciat ſed omnib⁹
arridet.Ipſe frater uixit ſibi:ideſt uixit pro ſe morem gerendo ſibi neq; ſe excruciando . Aut uixit ſibi non du
cendo uxorem ad cuius nutum uiueret.ſumptum fecit ſibi:ideſt ſumptuoſus fuit cum amicis laute familiari
Ego ille ter & ſodaliter uiuendo ſi dicere fas ſit.omnes benedicunt:ideſt bene loquuntur de eo:omnes amant eũ. Ego
Virgilius exſis ille.ut Vir.Ille ego q quondã &c.ille dixit quaſi iã ex ſæuitia & aſperitate not⁹.ego ille agreſtis.i.inurban⁹
Triſtis & ſermõe & ĩcultus ſcæuus.i.ferus crudelis triſtis.i.mœſtus ſeuerus auſterus pcus.i.puus ĩ ſumptu faciẽdo.truc
Truculẽt⁹ lentus.ſ.terribilis ipſo aſpectu.Triſtis enim dicitur aio.truculentus uultu.Vel triſtis q dolet.truculent⁹ q terret

Tenax:duxi

DONA.¶Duxi uxorem.pendet duxi uxorem:ſed etiã cũ magno ſignificatu addendum eſt:maiore enim
põdere ſubtrahitur coniunctio:nã duxi etiã uxorem dicendum fuit.¶Quã ibi miſeriam non uidi:ibi inquit
quaſi uxor locus ſit & hoc ſine coniunctione:uti mala quæ enumerat multa uideantur. ¶Alia cura.non alte
ra.¶Patria potitur cõmoda:accuſatiuo caſu extulit quod nos ablatiuo dicimus.i.patrio potit cõmodo. Acti Potiri hãc
us in clitẽneſtra.feras potiunt plagas.¶Illũ diligũt.apud illũ ſunt ambo.Ego deſertus ſum. Hic oñdit terent⁹ tem dicit
uerũ patrẽ & moleſtiorem & odioſum eſſe magis adoleſcentibus.¶Illum ut uiuat optant.ſylepſis:nam ſic ue Actius
teres loquebantur:nos uero dicimus illi optant: Illũ optãt
non illum optant.¶Illum.mitionem. ¶Nũc ex
periamur . magis comice pluraliter experiamur
dixit:q̃ ſi diceret experiar.¶Quando huc prouo
cat nõ addidit quis: ſed intelligimus mitionem
ſignificari.¶Si id dando aut obſequendo.bene
naturam ſecutus eſt:qui autem ignorat putãs agi
ueris oĩa deberi non agi dando & obſequẽdo.
¶Si id fit.i.iam a liberis ſ. magnipendor . ¶Nõ
poſterioris ferã.ſubauditur partes: aut non par
ui faciam.i.nõ uincar a mitione: & tranſlatio ẽ a
pübu hiſtrionũ i fabula . ¶Nõ poſterioris ferã.
Primus in eo ero inqt i dãdo atq; obſequendo.

Tenax:duxi uxorem:quam non ibi miſeriã uidi:
Nati filii:alia cura:porro autẽ dum ſtudeo illis
Vt q̃plurimum facerẽ cõtriui i quærẽdo uitam atq;
Aetatẽ meã:nunc exacta ætate hoc fructi pro labor
Ab his fero:odium:ille alter ſine labore patria potit
Cõmoda:illũ amant:me fugitant:illi credunt cõſilia
Oĩa:illũ diligũt.apud illũ ſunt ambo.ego deſertus
Sum:illum ut uiuat optant.meam autem mortẽ
Expectant ſcilicet:ita eos meo labore eductos
Maximo:hic fecit ſuos paululo ſumptu.
Miſeriam oẽm ego capio.hic potitur gaudia.
Age age nũc experiamur cõtra hæc qd ego poſſim
Blãde dicere:aut benigne facere:quando
Huc prouocat:ego quoq; a meis amari & me
Magnipendi poſtulo:ſi id fit dando atq;
Obſequendo:non poſterioris feram.deerit:id

GVIDO Ego inquã ille tenax: ideſt nimis
tenens ea quæ largiri deberem & mihi & aliis
duxi uxorem ubi frater celebs uixit.quam miſe
riam non uidi:ideſt non ſenſi.ibi.i.in coniugio.
Nam nati ſunt filii duo ſcilicet cteſipho & Eſchi
nus exiſtentes alia cura:ideſt alia ſollicitudo mihi
allata.alia inquam a multis aliis curis : quia dixit
quam ibi miſeriam nõ uidi.Porro autem : ideſt
ſed certe aut deide.dum:ideſt q̃diu ſtudeo : ideſt
do operam laboro . ut facerem:ideſt accumularem illis natis quãplurimum bonorum ſcilicet: ideſt quãpluri
mas fortunas & quamplurima fortunæ bona.Contriui:ideſt conſumpſi uitam:atq; ætatem meam in quærẽ
do:ideſt in acquirendo illis diuitias.Nunc ætate mea exacta:ideſt confecta finita abſoluta. fero : ideſt reporto
hoc fructi:ideſt hunc fructum pro labore meo ab his filiis ſcilicet odiũ quia me odio proſequuntur .Fructi di
xit in genitiuo uetuſte pro fructus:ſicut inuenitur apud uetuſtos tumulti pro tumultus:ſenati pro ſenatus . &
ita de aliis omnibus nominibus quartæ inflectionis haberi poteſt.Ille alter ſcilicet Mitio frater potitur cõmo
da patria a patrius patria patriũ denominatiuo a patre.i.delectatur cõmodis & fructibus ſeu delectationibus q
bus frui ſolent fœlices patres in ſuis liberis.in qua oratione potior iungit accuſatiuo uetuſte cum iungi ſoleat
aut ablatiuo aut genetiuo.Deinde ſubdit illa cõmoda quibus potit Mitio.Filii mei amant illum : fugitãt me:
ideſt frequenter fugiunt.ipſi credunt:ideſt cõmittunt impartiũt cõmunicant illi Mitioni oĩa conſilia i. omnia
archana:propoſita:decreta:deliberationes ſuas. Diligunt illum fratrem . ſunt ambo apud illum fratrem . ego
ſum deſertus:ideſt derelictus ab eis tanq̃ contemptui habitus.optant illum fratrem:ut uiuat:ideſt optant ut il
le frater uiuat.modus dicendi ueterũ eſt. Autem.i.ſed expectant:ideſt optant.Vt expectate uenis.mortem meã.
Scilicet:ideſt certe hic frater fecit eos filios ita eductos pro educatos & nutritos maximo meo labore. fecit ita
ſuos paululo ſumptu:ideſt parua impenſa.Ego capio omnem miſeriam hic frater potit gaudia. hic iterũ actio
iungitur potitur:ideſt fruitur gaudiis & delectationibus ex beniuolentia filiorũ procedentibus.age age adhor
tatur ſeipſum ad imitandos mores fratris benignos. nunc experiamur pro experiar:ideſt faciam periculũ con
tra hæc.i.contra auſteritatẽ ac duriciam meam & terribiles mores meos.uel contra hæc quæ facit frater ut filii
mei me ament potius q̃ illum.Vel ſic nunc contra : ideſt ediuerſo uiciſſim ut ſit aduerbium . experiamur hæc
quæ ſequuntur uidelicet quid poſſim dicere blande.ideſt leniter:aut quid poſſim facere benigne: ideſt libera
liter uel manſuete.quãdo:ideſt quia.& qd dicunt poſtquam ipſe frater prouocat: ideſt incitat me eo aduerbiũ
ad locũ:ideſt ad id experiendum uidelicet quid dicere blande aut benigne facere poſſim.quoq;: ideſt etiã po
ſtulo me amari a meis filiis.ſ.& magnipendi:ideſt magnifieri:ideſt magni eſtimari:& q̃ barbare dicunt mul
tum appreciari. Si id:id.eſt ſi ut amer & magnifiam a meis fit:ideſt efficitur dando:ideſt largiendo illis & obſe
quendo:ideſt complacendo indulgendo morem gerendo illis poſthac:ideſt amodo poſt hoc tempus non
feram:ideſt non agam uel non patiar aut nõ geram partes ſupple poſteriores: ideſt meum officium in eos ab Partes fer
alio non uincetur.alii hñt poſterioris & tunc ſic intellige:non feram partes.i. officia poſterioris. hoc eſt non re
fungar officio minoris & ſequentis aliũ tanq̃ ab eo uictꝰ.q.d.nõ uincar a Mi.dãdo & obſequendo:ſed i ea re Poſterio
prius ero nõ poſterioris munere fungẽs.Eſt.n.trãſlatio ſumpta a pub⁹ hiſtrionũ i fabula Deĩde ſubdit iñ aliqd res
hñs ſeueritatis q̃ſi ſeueritas nõ ſit penit⁹ euomita. id qd ſequit.deerit.i.deficiet i hac benignitate quã ſuſcipio.ſ.

VNiVERSiDAD D SALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONA.¶ Deerit id mea minime refert.uide remanere id demea nō penitus eiectā ſecuritatē. ¶ Ne abeas longius.hic oſtendit poeta ꝙ abſurde blandus conetur eſſe qui non ſoleat & ꝙ modica ſit repentina largitas. ubi animus a parcitate nimia in contrarium uitium profuſiones excurrerit.

Eus demea rogat frater ne abeas longius. Vt apparet iam edormiuit crapulā ſyrus:& ſatis moraliter dixit frater:nec addidit tuus:deeſt tuus.¶ O ſyre noſter ſalue quid fit:iam nō hæc blanda:ſed dura ſunt nā ſalue dixit ei:non ſolum quem ſæpe uiderit:ſed cum quo totiens litigauerit:& quid fit:& quid agitur i terrogat cum ſciat hic quaſi ſpernat actus eius:bene reſpondet. hæ enim interrogationes de ſalute atꝗ incolumitate eius ſunt qui interrogatur. ¶ Hæc tria.deeſt uerba. ¶ Præter naturam dixit:q̄ſi diceret:præter conſuetudinem.¶ Optime eſt.iā iam nunc hæc tria primum addidi præter naturam:o noſter quid ſit quid agitur:hoc preſſiꝰ dictum eſt.¶ Seruum hūc illiberalem.dura & importuna repente cōmutatio ex tanta uituperatione in laudem ſyri oſtendit contra naturam ſuam

Præbeſ ſeniti demeā.¶ Præbes te.i. te oſtendis factis probans.¶ Et tibi lubens bene faxi. & bene ad quā rem adiectum ē.an & bene hoc addidit.¶ Quis enim credat tam ſubitis poſt ſæuitiam blādimētis:niſi factis quæꝗ uera oſtēdantur? ¶ Et.t.l.b.f. & additum eſt ut oſtendat hanc eſſe ſententiam non ſolum te laudo:ſed etiam iuuo illud dicendo.hoc faciendo. ¶ Et tibi.l.b.f. poteſt hoc & ſic intelligi. bene tibi faxim & lubens : multi enim bene ſed nō ex aīo faciunt:oīa ergo addidit quæ placidū oſtendant ipſum atꝗ clementem.¶ Atqui ſyre:atqui abundat per parelcon. ¶ Syre.aſſeueratio eſt non credentis. ¶ Hoc uerbum eſt.quaſi falſum fuerit illud quod iurgabat:& hoc ſit uerū

Propediē qđ nunc dicit.¶ Propediem Nā propediem aduerbiū ē tpis: ut ſi diceret cito

Mea minime refert:qui ſum natu maximus.

Syrus,Demea.

h Eus heus demea rogat frater ne abeas lōgius.
De.qs homo ē:o ſyre noſter ſalue:qd fit:
Quid agitur?Sy.recte.Demea optime.eſt
Iam nunc hæc tria primum addidi præter
Naturam o noſter:qd ſit:quid agitur:ſeruum haud
Illiberalem præbes te:& tibi lubens bene faxim.
Sy.gratiam habeo.De.atqui ſyre hoc uerum
Eſt:& ipſa re experiere prope diem.

GVIDO quod minime:ideſt ſi refert mea: ideſt qđ non ſpectat ad me nō me decet ita ſcilicet dimittere me ut obſequar & blandiar natis præſertim. qui ſcilicet ergo refertur enim ad mea quantum ad itellectum primitiui ſum maximus natu:ideſt ſum ſenior ipſo mitione. uel qui ſum maximus natu ſine comparatione : ideſt qui iam ſum annoſus ſeu annis admodum confectus.Vel ſic poteſt intelligi. Deerit:ideſt erit defectus in hac re quam ſuſcipio cū ab ea ſim nimis alienus natura mea.Verum non curo:quia non erit qui me arguat & reprahendat cum ſim maximus natu. Sic ego aſtrue.deerit:ideſt erit defectus in hac mutatione rationis uitæ.Id defectus quod erit minime refert mea:ideſt ad me non ſpectat non uergit in dedecus meum nihil curo nullatenus intereſt mea qui ſum maximus natu.

✠ ASCEN. i Llud ad finem ſcænæ. Deerit : id mea minime refert. Sic intelligo ut demea ſibi obiecerit. quaſi dicet fortaſſe dicet mihi aliquis:ſi daſ & obſequi pergis demea deerit tibi facultas & poteſtas.uel certe deerit: ideſt non ſatis erit tibi. quia res tua diminuetur nimium. Ad hoc reſpondet demea. Id mea minime refert.an ſcilicet multæ mihi ſint opes an paucæ.quippe qui ſum maximus natu.& ita pauciſſimis egeam.

GVI h Eus demea &c.Hic oſtendit poeta ꝙ abſurde blandus conetur eſſe qui non ſoleat:& ꝙ modica ſit repentina largitas ubi animus a parcitate nimia in contrarium uitium profuſionis excurrerit. Apparet autem ſyrum iam crapulam edormiuiſſe. Sy. Heus aduerbium uocandi o Demea frater tuus.ſ. Mitio rogat ne:ideſt ꝙ non abeas:ideſt diſcedas longius:& quod dici ſolet ꝙ non elonges te.De.quis eſt ſupple homo q me uocat.deinde uiſo ſeruo inquit.o Sy.ſalue.quid fit.quid agitur.Sy.recte agitur:ideſt bene ſe res habent & quod dicūt totū bene uadit:inepte ſane & abſurde.De.optime eſt:ideſt optime res ſe habet. Iam nūc addidi primum:ideſt in primis hæc tria uerba quæ ſequuntur: præter naturam : ideſt præter conſuetudinem meam.Nā ſemper antehac fui ſeuerus & imanſuetus. Subdit illa tria uerba quæ præter naturam dixit.ſ. o noſter.eſt primum uerbum quid ſit ſcdm qd agitur tertium.Præbes.i.p̄ſtas exhibes te ſeruum haud illiberalem.i.

liberalis nō improbum:imo æquū iuſtū ac bonū.Nā liberalis eſt bonus. & bene faxim.i.bene faciam tibi.libens.i.bo

Faxim no aīo.Inuenitur etiam faxim pro fecerim.ut teſtatur Nonius.Sy. Habeo gratiam: ideſt pro beniuolentia tua

Atqui ſum tibi deuinctus ſiue obligatus.De.atqui:ideſt ſed certe o ſyre hoc quod dico me tibi benefacturum ē uerū.& experiere.i.p̄babis te ipſa:ideſt ipſo effectu propediem: ideſt cito breui tempore quaſi iam.ppe ſit dies.

Geta ſeruus

Era ego hic ad hos prouiſam.ad hos ad mitionē & eſchinū.ſ. Prouiſo duas res ſignificat:pcedo & uideo.¶ Sed eccum.i.hoc apud ſe.¶ O qui uocare.hac interiectiōe utimur ubi ex interuallo notos uidemus.¶ O qui uocare.poſt hoc noīe uocatus nō habuit qđ diceret:& ideo ſubiecit q uocare. Virg. O ꝙ te memorē uirgo:nāꝗ haud tibi uultus mortalis o dea certe. An phœbi ſoror an nympharum ſanguinis una.Moris ē aūt iſ enorē ꝑprio noīe uocari:ſi blādiri uelis:ſed hic nominis oblitus:dū dubitat & inqtit inhe ſit pnomini.¶ Animo meo.hoc eſt ſecundū animi mei ſniam.& quantū ad aium ptinet.¶ Nā is mihi eſt pfecto ſeruus in hoc laudādo qa nō laborat ſubiecit ſpecialiter merita eius : aut ut exiſtimo nihil habui qđ diceret:niſi laudē ſine ullius facti mentione.¶ Mihi.i.quātū ad iudiciū meū pertinet. ¶ Cui dominus curæ eſt.cū hic dominas habet at dominū dixit qa præualet maſculinū.Virgiꝰ. Deſcendo hac ducente deo flāmas inter & hoſtis Expedior.& præterea ſnīa generalis inducit: cum nullum ſpecialiter dominū ſignificat.¶ Ita ut tibi ſenſi geta.maximū delinimentum infert eū nomine uocans:qđ tm̄ ſuperiorib⁹ eſt : & uide ꝙ grate poſtꝗ ipſe dixit nomine appellauit getam.¶ Et tibi ob eā rē ſiqd uſus uenerit:& tibi ſiqd Vtrū queadmodū aliis:aut queadmodū ſyro.¶ Et tibi ob eā rē ſiqd uſus euenerit: defectus quidā ruſtici eſt:præter naturā blādiēs cogi dicta repetere ſine gfa:hæ aūt pmiſſiones ad hoc pmittūtur:ut cū in ſubiectis agi a demea huiuſmodi res cœpit nō ſit abſurdū ſpectatoribus demeā tā cito eē mutatū.¶ Meditor eē affabilis.ſic hoc locutus.ut illud ſupra:iam nunc tria hæc addidi præter naturam:o noſter.q.ſ.q.a.ſ.¶ Paulatim plebem moraliter interiorem turbam plebē dixit i.ut in urbe uulgus:ita i familia ſeruos:& ſit trāſlatio ab his qui honores doloſe:ac nō pro merito petūt ambitioſiꝗ ſunt.¶ Plebem primulum facio meā:hoc eſt mihi fauentē:ut ecōtrario Vir. Vadimus immixti danais haud numine noſtro.

DO. Prouiſo Virgilius Virgilius Virgilius

Geta ſeruus,Demea ſenex.

h Era ego hinc ad hos puiſam ꝙ mox uirginē
Accerſant:ſed eccum demeam: ſaluus ſies.
D.o q uocat?G.geta.D.geta hoīem maximi pcii
Eſſe hodie te iudicaui animo meo:nā is mihi eſt
Profecto ſeruus ſpectatus ſatis cui dn̄s curæ eſt:
Ita ut tibi ſenſi geta:& tibi ob hanc rem ſiquid uſus
Euenerit: lubēs bene faxim:meditor eē affabilis:&
Bene procedit.Ge.bonus es quū hæc exiſtimas
De.paulatim plebem primulum facio meam:

Era ego &c.Hic demea obuiū getā blande nitiſ cōpellare & eius inſiſtit laudibus.Geta.o hera.i. o domina mea ſoſtrata mater puellæ nupturæ,puiſam.i.procedā hinc.i.ex hoc loco ad hos.ſ.ad mitionem & eſchinū.Vel puiſam.i.ibo ad uidendū hinc ad hos ꝙ.i.q̄tū mox.i.q̄ū cito q̄tū ſtatim quāto poſt accerſant.i.aduocēt uenire ad ſe faciāt uirginē.Sed eccū demea.i.ecce hic probe.Demea ſis ſaluꝰ.De.oh. hac interiectione utimur ubi ex interuallo notos uidemus.qui.i.quo modo quo noīe uocaris: Ge. uocor ſup. geta.De.uocaris geta?Hodie iudicaui animo meo:ideſt ſecundū animi mei ſentētiā te eſſe hominē maximi precii:ideſt plurimi eſtimādū.Nam profecto.i.certe is ſeruus eſt ſatis ſpectatus.i.ſatis probatus mihi.i.quātū ad iudiciū meū ptinet cui ſeruo dominus eſt curæ ita ut o geta ſenſi.i.pcepi dominā ſup.tuā eſſe tibi curæ.ſed dominum dixit in maſculino:quia maſculinum preponderat fœminino.Et ob eam rem:ideſt propter eā cauſam:quia es fidelis ſeruus.ſi quid uſus:ideſt ſi aliquid utilitatis euenerit.i.acciderit:contigerit in quo poſſim tibi prodeſſe,bene faxim:ideſt bene faciam tibi & quidem bono animo. Vel ſi capiatur uſus pro opus : ut ſæpe ſit apud plautum ſic intellige.Si quid uſus euenerit:ideſt ſi quid opus fuerit ſeu ſi qua neceſſitas cōtigerit ubi ſit opus opera mea bene faciam tibi & quidem lubens. Aut ſic intellige ſi quid uſuuenerit:ideſt ſi quid euenerit.Nam ſæpe in epiſtolis Ciceronianis inuenias uſuuenire pro euenire. Ipſe enim ad adpium ſic inquit. Cum preſertim mihi uſuuenturum non arbitrarer ut ego quoꝗ abs te defendendus eſſem.Itaꝗ ſic aſtrue.Eā ob rem ſi quid uſuuenerit:ideſt ſi quid contigerit in quo mea opera uti poſſis lubens bene faciam tibi.Ego meditor:ideſt conor ſtudeo laboro exerceo me molior eſſe affabilis:ideſt ſermone ſuauis & benignus quaſi facilis quem poſſit unuſquiſꝗ affari:ideſt alloqui.& bene procedit:ideſt bene ſuccedit quaſi potro:ideſt procul cedit & progreditur.Ergo ſic intellige.& ipſa meditatio ſeu exercitatio bene procedit bene ſe habet nō retmittitur ſed progreditur longius.Dicimus etiam illa ratio non procedit:ideſt non ualet non probat propoſitum.Et digeſtis de incendio.Quemadmodum ergo procedit quod labeo ſcribit:ideſt quomodo illud habet apparentiā ueritatis aut auctoritatis.Meditor ergo eſſe affabilis & bene procedit.i.in ea meditatione bene me habeo uſꝗ eo ut res magis magiſꝗ pcedat.i.ut efficiat indies magis affabilis.Ge.tu es bonus cū exiſtimas.i.iudicas hæc de me quæ dixiſti.De.Paulatim:ideſt ſenſim.facio:ideſt efficio reddo primulum.ideſt nūc primum plebem meam:ideſt mihi fauentem.Nam plebs manſuetis fauere ſolet & auſteris aduerſari.

GVI. Vſus Plautus Vſuuenire Cicero Procedeſ Primulū Meus

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DO. Ccidũt me qdẽ. Adoleſcẽs & demea inter ſe affabiles imaginẽ præbẽt:& q̃ dulcis ſit iunioribus aſſen/
Occidunt o tatio:& q̃ ingrata cenſura dixit. ℭ Occidunt me.pro nimis lædunt &
cruciant. ℭ Dũ nimis ſanctas nuptias. & nimis & ſanctas ridicule additũ eſt in ea ducenda que iam pe
Sanctum petit.nã ſanctũ eſt quod oi obſeruatiõe iuiolatũ eſt & bene additũ eſt nimis:qa nimiũ.p uitio ponit.iuxta illã
ſniam ut ne qd nimis. ℭ occidũt me qdẽ.qdẽ.p expectatiõe eſt tanq̃ in hac mora nullus alius occidat:niſi qui
amat.i.ego. ℭ Quid agit Eſchine:iã ipſe docuit qd ſit:& qd agit bládimẽtũ eẽ: ut ipſe iã nũc hæc tria.p.a.p.n.
o.n.q.ſ.q.a. ℭ Hem pa. non ſine conſternatiõe
reſpõdet eſchinus.& ſic blande interrogat & mi
ti uultu:nã & iprouiſo obiect⁹ ẽ demea & inſpe
rãti. ℭ Tuus her.ue.& aio & na.pater totum eri
puit mitiõi cui nec aĩum qdẽ reliqt. ℭ Qui t.a.p.
q̃.h.o.magis comicũ q̃ amo. ℭ Sed cur.n.d.u.q.
a.bene ſubiecit q̃ uolenti eſſe credebat. ℭ Verũ
Hymene⁹ h.m.m.eſt tibicina & hymeneum hoc eſt quod
ait nimis ſanctas nuptias ſtudẽt facere. ℭ Hyme
neũ quidã liberi & ueneris filii dicunt eẽ qui pri
mus certas nuptias iſtituerit:iõ p laudẽ cãtat uir/
ginalib⁹ nuptiis ob hmõi meritũ. Alii uirũ for/
tẽ atticũ dicũt fuiſſe:q raptas p̃donibus uirgines
oppreſſis latrõibus intactas prĩæ reſtituerit. Alii
Hymen q hymẽ dicat mẽbrana q̃dã q̃ eſt munita uirgi/
nitas q̃ primo diſrũpit coitu hymeneum putãt.
Hymnus Alii hymnũ uocari uirginaliũ nuptiarũ. ergo ſic
accipe hymeneũ in nuptiis queãdmodũ in fu/
nere uel in ſacris hymnũ. ℭ Vi tu huic ſeni auſcul
tare:ſeni cõtẽnẽs ſeipm dicit de hoc ſolũ aſſerẽs
cauſæ cur audiẽdũ ſit:q ſit ſenex:& totũ hoc ap/
paret lætiſſimo uultu dici. ℭ Turbas. lampadas
tibicinas:bene totũ pluraliter:ut qui ſic rep̃hẽdit
Plautus multa.Plautus.Quid tu mihi paraſitos luſos qd
ſũma nos ſumaſſe.hoc igit uultu p̃nũciãda ſunt
ut appareat ea diſplicere dicẽti. ℭ Atq; hãc in hor
Maceries to maceriã.i.d.maceries dicit paries nũc alicui⁹
demacerata. ℭ Euge iam lepidus.uo. apparet de
meã experiẽdi cauſa aſſentari: nõ quod aio facit.

Eſchinus: Demea. Syrus. Geta.

O Ccidunt me quidem dum nimis nuptias
Sanctas ſtudent facere:& in apparando
Totum hũc cõſumunt diem. de. qd agit eſchine:
Eſ. hem pater mi tu hic eras: de. tuus hercle uero
Et animo:& natura pater: qui te amat pluſquam
Hoſce oculos:ſed cur non domum quæſo
Vxorem acceſſis: Eſchi. cupio: uerum
Mihi mora eſt tibicina:& hymeneum qui canat
De. eho ui tu huic ſeni auſcultare: eſchi. quid
De. miſſa hæc face hymeneum: turbam, lampadas
Tibicinas: atq; hanc in horto maceriam iube dirui

GVI. O Ccidũt &c. hic eſchinus & demea inter ſe
affabiles imaginẽ p̃bẽt & q̃ dulcis ſit iuniorib⁹ aſſentatio & q̃ igrata cẽſura. Eſ. qdẽ.i.certe & oñdit expe
ctationẽ & tediũ. Mitio & pr̃ demea occidũt me.i.nimis ledũt & cruciãt & qd dici ſolet faciũt me mo
ri. dũ.i.qñ.uel q̃diu ſtudẽt.i.dãt opam laborãt moliũtur facere.i.celebrare nuptias nimis ſanctas.i.nimis inte
gras caſtas pudicas cũ iã pepererit puella nubẽs.nã ſanctũ ẽ qd oi obſeruatiõe iuiolatũ ẽ. Ipſi cõſumũt.i.cõterũt
Agere traducũt totũ diẽ i apparãdo.i.i p̃parãdis nuptiis cũ magno apparatu. De. o eſchine qd agit.i.qd dr̃. Nã agere
iterdũ ſignificat loq.q.d.qs ſermo hr̃ a te: Eſ. Hẽ iteriectio dep̃hẽſi & iſperãtis aduẽtũ alteri⁹.o mi pr̃ blãdiendo
tũ.i.tu ne eras hic cũ.ſ.p̃dicta loquerer & q̃rerer apud me: De. qa filius dixerat pr̃ mi pr̃ r̃ndet hercle.i. per her
culẽ ego ſum ſup.tuus pr̃ & aio.i.affectiõe pr̃na.& natura.i.gñatiõe qd nõ ineſt mitiõi:ẽ bñ tibi pr̃ aio ſed nõ
naturalis ẽ pr̃:q pr̃ (loqt de ſeip̃o i tertia p̃ſona) amat te plus q̃ hoſce.i.hos ſuos oculos. Sed q̃ſo cur nõ acceſ
ſis.i.aduocas facis uenire uxorẽ tuã domũ.i.in domũ tuã ſeu in domũ pr̃is tui adoptiui. Eſ. cupio acceſſi do
mũ uxorẽ. uerũ.i.ſed hoc qd ſeqt ẽ mihi mora.i.affert mihi morã uidelicet tibicina.i.mulier tibia canere ſoli
Hymene⁹ ta i nuptiis & ille muſic⁹ q canat hymeneũ.i.hymnũ uirgiãliũ nuptiarũ. Hymeneũ qdã liberi & ueneris filium
dicũt eẽ q primus certas nuptias iſtituerit & p laudẽ cãtat i nuptiis ob hmõi meritũ. Alii uirũ fortẽ atticũ dicunt
fuiſſe q raptas a p̃dõib⁹ uirgies opp̃ſſis latrõib⁹ itactas prĩæ reſtituerit. Alii hymeneũ dici putãt q hymẽ dicat
mẽbrana q̃dã i uirgine q̃ eſt munita uirginitas & p his ſignificatis poti⁹ p̃fert i maſculino hic hymeneus hy
menei. Alii uolũt hymnũ uirginaliũ nuptiarũ uocari hymeneũ:ſed forſitã poti⁹ i neutro gñe:q̃q̃ nil p̃hibet q̃
& in maſculino:ſed auctoritati acqeſcẽdũ ẽ. Hymeneos aũt in plurali ſæpe uirgili⁹ ponit p nuptiis ſeu cõnu
biis. De. Eho iteriectio mouẽs ſeu captãs attẽtionẽ. Vi.i.uis ne auſcultare.i.obedire huic ſeni.i.mihi q ſum ſe
nex. Eſ. qd.i.cur auſcultabo tibi aut qd.i.i quo uis me auſcultare tibi. De. miſſa face.i. dimitte: omitte hæc q ſe
Ouidius quũt.ſ.turbã.i.multitudinẽ cõuiuarũ. Dona. uult turbas in plurali dici. Itẽ omitte hymeneũ.i.hymnũ nuptia
Virgilius lẽ.omitte lãpadas.i.lucernas faculas nuptiales ſeu tedas.ut Oui.i trãſformatis tedas exoſa iugales ſeu funalia q
Maceries adhibebãt i nuptiis. Vir. Et noctẽ funalia uicũt. omitte tibicias.i.tibia canẽdi p̃itas atq; iube hãc maceriẽ.i. hũc
Olitoriũ parietẽ dirui.i.diſſipari diſiici demoliri ſi paſſiue capi poſſit i horto olitorio ubi naſcũt herbe qb⁹ ueſcimur

Quantum potes

DONA. ℭ Fratri ædes fiẽt puiæ. elegãtius q̃ fratris. ℭ In eo grattã.in gr̃am eo:hoc ẽ amicos cõparo. ℭ Ego
lepidus.irridẽs adoleſcẽtis aium ſit inqt. ℭ Iube nũc iã.inſultãtis eſt uerbũ:iubet tanq̃ præſtet mitiõi:hoc dicit
demea:aut apud ſe dicit hoc iubet:q̃ſi inſultantes dicere ſolemus nũc minari:hũc aſſiſtere quẽ afflictũ tenemus
iu & mitiõi demea dicit iube nũc. ℭ Iube nũc iam dinumeret ille babylo uiginti minas.nimis morale quũ
de abſente tanq̃ de præſente agimus. ℭ Eſt aũt iube nũc iã.figura etiã apud Plautũ frequẽtiſſima iube nunc iam
iube ſic dicit queãdmodũ ſupra.illi cui equus aius nemo adeſſet alicui diceret. ℭ Dinumeret. dinumeret di/
xit:quaſi multũ dinumeret. ℭ Illi cui illi ctẽſipho Babylo
ni:lenõi:an eſchino:an ſyro: ℭ Babilo. an frẽm
babylonẽ liberalitatẽ ob nimiam uocet:an eſchi
nũ nimis p̃digũ. Syre ceſſas itroire ac facere
dr̃. ℭ Dirue.hoc uultu dici/
tur adhortante. ℭ Cũ tute uideo noſtræ familiæ Facere ex
ex aio factũ uelle:ex aio aliquid facere eſt id face/ animo
re qd ille in animo ſuo uelit:aut certe ex tota mẽ
te præſtare nõ p̃functorie:ſed ex aio factũ intel li
gere debemus ut ſit ex animo quaſi ex ſnia. ℭ Di
gnos arbitror.multa deſunt:& uos & eẽ & qui
fiant. ℭ Quid tu ais:eo uultu dicit:qd tu ais: quo
uidemus loqui eos qui interrogãt geſticulante
uultu quid ſentiant de cõſilio ſuo:quos ſciunt ap
probaturos eſſe. ℭ Sic ſoleo.poteſt ironia uide/
ri:quippe quando tale conſilium probat demea
quod probaret adoleſcens.

Quantum potes hanc transfer:unam fac domum
Traduce & matrem:& familiam omnem ad nos
Eſ. Placet pater lepidiſſime. De. euge
Iam lepidus uocor. fratri ædes fient peruiæ.
Turbã domũ adducet:& ſumptum:amittet multa
Quid mea:ego lepidus ineo gratiam. iube nũc iam
Dinumeret babylo ille uiginti minas:
Syre ceſſas ire ac facere: Sy. quid agam:
De. dirue tu illas:abi & traduce.
Ge. dii tibi demea bene faxint: quum
Te uideo noſtræ familiæ tam ex aio factum uelle.
De. dignos arbitror: quid tu ais: Eſ. ſic opinor.
De. multo rectus eſt: q̃ illam puerperam duci huc
Per uiã ægrotã. Eſchi. nihil enim uidi melius mi pr̃
De. ſic ſoleo: ſed eccum mitio egreditur foras.

GVIDO Quantũ potes.i.q̃ celerrime potes
efficere.uel ſi ſit quãtũ põt.i.q̃ celerrime fieri põt
trãſfer.i.traduc ad nos hanc uxorẽ tuã de qua eſt
ſermo.fac domũ unã.i. uel fac unã familiam de
matre & filia & tota familia te de noſtra.uel fac unã domũ.i.diruẽdo muros interſecãtes domos ueſtras effice
ut ſit tanq̃ una domus ita q eatur de domo in domum:ac ſi eſſet una:traduc.i.trãſpone trãſire fac matrem So
ſtratam & oẽm familiam.i.etiam ſeruos ipſos ad nos:nã de filia iã dixerat trãſfer hãc. Eſchi. O pater lepidiſſi/ Eia
me.i.iucundiſſime ſuauiſſime placet quod dicis & ſuades. De. Eia interiectio gaudẽtis ſeu iperãtis letitiã exer/
ceri:& hoc qñ ſemel tñ ponit q ſi geminet oſtẽdit cõtrariũ dolorẽ uidelicet & deriſionẽ. Iã uocor lepidus
i.ſuauis ſermone & iucũdus. Hæc aũt dicit nõ eſchino ſed uel apud uel ſyro ſeruo irridẽs adoleſcentis animũ.
Aedes.i.domus fient fratri puiæ.i.trãſitu faciles a peruius peruia puiũ. Eſchinus adducet turbã.i.multitudinẽ
fœminarũ.domũ.i.in domũ. & admittet.i.adhibebit:recipiet:adiunget:apponet multa ad ſumptũ.i.efficiet ut
multus ſumptus & longe maior ſolito.ille.n.adhibet multa ad ſumptũ q curat ut creſcat ſumptus & impẽſa.
qd mea intereſt.ſ.i.qñ creuerit ſumptus qd ego curo qd ad me ſpectat aut attinet. nã hæc oia fiẽt ſumptu ei⁹ Inire gr̃a;
cuius eſchinus eſt filius. ego lepidus.i.exiſtẽs ſuauis ſermone ineo gr̃am.i.eo in gr̃am hoc eſt amicos cõparo Babilo
Inire.n.gr̃am alicuius eſt cõciliare ſibi alicuius amicitiã. Nũc iube iã q ille babylo.i.uel frater.ſ. mitio quem
ob nimiã liberalitatẽ babylonẽ uocat aut eſchinus q nimis ſit prodigus. Iube ergo:irriſorie hoc dicit apud
ſe de abſente tanq̃ ſi eſſet præſens:qd iube ut ille babylo dinumeret.i.multũ numeret uiginti minas.i.uigiti li/
bras & hoc dicere uidet abſenti fratri q ut ſupra patuit iuſſit lenoni numerari uiginti minas p puella ctẽſipho/
nis amica. & quẽ iuſſit hoc facere:nẽpe eſchinũ q p fratre laborabat quẽ nũc demea babylonẽ uocat. Deinde
cõuertit ſermonẽ ad ſyrũ ſublata uoce dicẽs. O ſyre ceſſas.i.nimis tardas ire ad diruẽdum murũ:ac facere.i.di
ruere ipſam maceriẽ. Vel põt eẽ interrogatio. q̃re negligis aut tardas ire & facere quod iuſſus es. Sy. Quid agã:
De. tu dirue.i.diſſipa illa.ſ.q̃ tibi dicta ſunt uidelicet maceriã & alia q̃ illi oñdebat. abi ad mulieres & traduc.i. Velle factũ
trãſfer illas ad nos. Ge. o demea dii bene faxint.i.bñ faciãt tibi. cũ.i. qa uel qñ uideo te tã uelle factũ.i.facere ex
aio.i.ex uoto:ex ſnia noſtræ familiæ.ſ.ſoſtratæ & filiæ eius & ceterorũ de familia.uel ſit cũ uideo te tã uelle ex
aio.i.cupere ex tota mẽte factũ (ut ſit nomẽ).i.negociũ noſtræ familiæ.i.cũ uideo te tã exoptare cõpletionem
negocii familiæ noſtræ & cõmodũ. De. arbitror uos ſup. eſſe dignos qbus ſup. talia fiãt uidelicet ut maceria
diruat. cõuertit ad eſchinũ ſermonẽ ſuũ. O eſchine qd ais: de hac re.q.d. nõne eſt illa familia digna cui tale qd
fiat uidelicet cui tali mõ cõſulat. Eſchi. ſic opinor.i.talis eſt mea opinio. De. multo rectius eſt maceriã.ſ. dirui
& illac traduci uxorẽ q̃ illã puellã puerperã.i.nõ multo añ partu liberatã duci nũc ægrotãti. debilem adhuc &
male ualẽtẽ pp dolores ptus. duci ergo huc.i.ad nos p uiã.i.p uicũ ſed deducat p ortũ & maceria rũpat. Eſchi.
n.i.certe o mi pr̃ nihil uidi meli⁹.i.p̃ſtãtius q̃ tuũ cõſiliũ. De. ſoleo ſic cõſulere uel ſic ſuadere bene. & hoc dicit
ironice cũ tale cõſiliũ ſuũ mime p̃baret. Sed eccũ.i.ecce hic mitio egredit foras.i.exit a domo. ASCEN.
O c ultimũ. Sic ſoleo: nõ ironice: ſed ficte: ſimulate & captioſe dictum puto. Nam ubi ironia utimur
h contrarium eius quod dicimus etiam ab eo de quo uel adloquimur intelligi uolumus hic uero de
mea ut beniuolentiam captet officioſum ſe ſignificare nititur.

VNIVERSIDAD D SALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DO. Vbet frater. Apparet mitionẽ dixiſſe cur diruis: Syrum reſpondiſſe: quia hoc iubet frater tuus. ℂIubet
i frater. dirui maceriam. ſ. ℂ Tu ne iubes hoc demea interrogatiue pronunciandum totũ: ita erit una ꝑ
ſona. & breuiter oſtenditur ex huius uerbis quid prior dixerit ſyrus: & mirum initium: ne proœmio
opus eſſet demeæ ad ꝓſitendã mutationẽ uoluntatis. ℂHac re. macerie diſiectione. ℂ Et in aliis oĩbus. niſi in
nuptiis ſenilibus. ℂIube. tollere ſubauditur per ℂ Colere. adiuuare adiũge
Virgilius re. colore ad ſyrũ pertinet: adiuuare ad hegionẽ: adiũgere ad ſoſtratã: & ad notandum co. i ſupiori: ut Virg.
Poſt habita coluiſſe ſamo hic illius arma. ℂIm-
mo hercle ita nobis decet. antiq ſic addebant ſta-
tim uerbum: nos decet facere: nos decet dicere:
Nobis decet dicere ſed nõ addebãt nobis decet: ſed ſimpliciter dice-
bãt. ℂPrimũ huius uxoris eſt mater incipit a per
ſuaſione: ſed latenter: ita ut ea quæ propoſito con
ſilio dicẽda erãt ante demõſtrauit q̃ dicat qd fie
ri uelit & hoc ſemper fit ab oratoribus in his re
bus quibus incipere non oportet propter tur-
pitudinẽ aut incõmoditatẽ rei quæ ꝑſuadẽda eſt
Virgilius Conſidera adeo apud Virgilium. ubi perſuadet
iris matribus: ut naues ſuas incẽdãt: & inuenies
hoc ipſum conſilium ultimum poni poſt argu
mẽta quãplurima. Quin agite & .m.i.ſ. ex.u.p.
& initium a poſſibili factum eſt. nam dicit huius
uxoris eſt mater proba & modeſta: proba ſibi: &
modeſta apud alios: & unde laudes conſiliato-
ribus inuentas & uſitatas. ℂ Ita aiunt. hoc ita re
ſpondet. quaſi dicat quid mea? ℂ Scio. Adhuc
mitio non intelligit quo res tẽdat: ſed tamẽ uul-
tu quodam admirantis cur hoc dicatur reſpon-
det. ℂParere. hæc iam diu non poteſt. recte ne
contra filios perſuadere uideatur. ℂPer annos
non poteſt: bene per annos: quia non ſterilis.
ℂHanc te æquum eſt ducere. te mitio ſcilicet: &
te operam ut fiat dare: te eſchine: nam ad illũ cõ-
uerſus a mitione eſt: & quare eſchinum operam
dare æquum eſt ſcilicet ut proſit ſocrui. ℂPare-
re iam diu hec per annos non poteſt: hoc autẽ
addidit: ne contra filios perſuadere uideatur nu
ptias ſi illis cohæredes eſſe procreandos ſuadet.

Mitio. Demea. Eſchinus.

i Vbet frater: ubi is ẽ? tu ne iubes hæc demea.
De. ego uero iubeo: & in hac re & ĩ aliis oĩbus
Quã maxime unam facere nos hanc familiã colere:
Adiungere: adiuuare. Eſ. ita quæſo pater.
Mi. haud aliter cenſeo. de. immo hercle
Ita nobis decet: primum huius uxoris eſt mater.
Mi. quid poſtea? de. proba & modeſta.
Mi. ita dicunt. de. natu grandior. Mi. ſcio.
De. parere iã diu hæc ꝑ ãnos non poteſt. nec qui
Eam reſpiciat qſq̃ eſt. ſola eſt. Mi. quam hic rẽ agit.
De. hanc te æquum eſt ducere: & te operam

GVI. Vbet &c. Hic mitio uariis ſermonibus a demea & eſchino perſuadetur ut Soſtratam uxorem ducat
i Mi. mitio uidens ſyrum diruentem maceriam interrogauit quidnam ita dirueret: reſponderat autẽ
ſyrus ſe id facere iuſſu fratris demeæ. Deinde ſic icipit Mitio dicis ꝙ frater demea iubet: ubi eſt frater?
deinde uiſo fratre ſubdit. ne: ideſt utrum o demea iubes hoc. i. maceriam dirui. De. uero. i. certe uel ſed: ego iu
beo ut diruatur maceria uel maceries quinte inflectionis. iubeo inquã: ideſt uolo nos ſcilicet me & te & He
gionem & ſyrum facere q̃maxime poterimus. ſ. aut arctiſſime hanc familiam unã & colere. i. amare ſeu habe
re in reuerentia q̃tũ ad ſyrũ & adiuuare quãtũ ad hegionẽ qui rem adiuuat & adiungere. i. ꝑ affinitatem con
iungere nobis hanc familiam ſoſtratæ & filie &. i. partim hac re. i. diruptione maceriæ &. i. partim omnibus
aliis rebus qbus poterimus eã adiuuare & adiungere & familiã unam cũ noſtra facere. Eſchi. o pater quæſo
ita ideſt ita poſtulo ut fiat. Mi. aut aliter cenſeo. ideſt eſt mea opinio eadem prorſus. De. immo. i. ſed hercle iu-
rantis eſt decet nobis ita fieri ſcilicet ut fiat una familia nobiſcum antiqui iungebant decet datiuo. recẽtiores
uero accuſatiuo: ut nos decet ita fieri. Primum. i. in primis ipſa ſoſtrata eſt mater uxoris hui⁹ eſchini. Mi. quid
poſtea. i. quid deinde uis concludere ſi eſt mater uxoris huius.. De. ipſa eſt proba: ideſt honeſta quantum ad
Modeſtus ſe & uitam ſuam & eſt modeſta: ideſt habens honeſtum modum erga alios & quod dicunt inepte habet pul
chram manutentionem. Mi. ita aiunt. q. d. quid mea refert ſi eſt proba & modeſta: ut aiunt homines. De. eſt
grandior natu: ideſt eſt iam multum annoſa & annis confecta ac plena. Mi. ſcio eam eſſe natu grandiorem:
ideſt grandeuam. De. hæc ſoſtrata iamdiu: ideſt iam ex longo tempore non poteſt parere: ideſt habere natos
per annos: ideſt non permittentibus annis multis. & eſt elegans dicendi modus ſi ſic dicatur. ætas non patit
hãc mulierẽ parere elegãtius huic mulieri parere ꝑ ætatẽ nõ licet: uel hæc mulier ꝑ ætatẽ ſeu ꝑ ãnos parere nõ
põt aut neqt. nec eſt qſq̃ q reſpiciat eã ad cõcupiſcẽdũ eã uel ad reuocãdã eã ne nubat. ipſa eſt ſola. Mi. q̃ rẽ hic
agit. i. qd iſte loqt: qd molit: qd parat quorſu; tẽdit aut eius ſpectãt aut pertinẽt uerba. De. æquũ eſt te mitio-
nem ducere hanc. deinde conuerſus ad eſchinum ſubdit: & æquũ eſt te eſchinum dare operã: ideſt laborare
Vt fiat dare

DONA. ℂMe ducere autẽ. magna uis in pronominibus poſita eſt nã me ille dicit ſic q̃ſi quẽ minie deceat.
ℂTe ille ſic reſpondet: quaſi quẽ maxime oporteat. ℂIneptis. uerbum eſt quod facit ineptio: ineptis: ineptit. Ineptire
ℂSi tu ſis homo. non ſies: ſed ſis dixit: quaſi ĩ eo ſe hoiem ſit eſchinus ꝓbaturus. ℂSi tu ſis hõ. Eſchine ſi ſis: pro
ſi eẽ uolueris. & ſi credi homo uolueris. ℂSi tu ſis homo. hic facere & mire coegit eſchinum ad ꝑſuadendum
non enim dixit ſi tu ſis homo ꝑſuadet: ſed ſic faciat: ut ab illo nõ factũ. ſed effectũ exigeret. ℂQuid tu autẽ huic
aſine auſcultas? aptũ cõuitiũ grãdi & fatuo. Mi pr̃. mi uocatiuus caſus ẽ: ab eo quod ẽ meus. ℂ Fieri aliter non

Vt fiat dare. Mi. me ducere autem? de. te. Mi. me?
De. te inq̃. Mi. ineptis. de. ſi tu ſis homo: hic faciat.
Eſ. mi pater. Mi. qd tu autem huic aſine auſcultas?
De. nihil agis: fieri aliter non poteſt. Mi. deliras?
Eſ. ſine te exorem: mi pater. Mi. inſanis?
Aufer. de. age da ueniam quæſo filio.
Mi. ſati ſanus ne es? ego nouus maritus ãno demũ
Quĩto & ſexageſimo fiã? atq; anũ decrepitã ducam
Id ne eſtis auctores mihi? Eſ. fac: promiſi ego illis
Mi. ꝓmiſiſti aũt. de te largitor puer. de. age ſiquid
Te maius oret? Mi. quaſi nõ hoc ſit maximũ. de. da
Veniã. Eſ. ne grauere. de. fac: promitte. Mi. non

poteſt. a neceſſario. ℂ Deliras. ꝓprio uocabulo
uſus eſt tanq̃ loq̃ci. ℂInſanis au. cõgrue ſeni deli
ras iquit. iuueni iſanis & aufer uel te uel manum
nã rogans mẽtẽ admonet. ſ. dicens mi pr̃. ℂ Au
fert. aut te deeſt: aut manũ: aut ꝓ eo: quod eſt abi:
aut ſit aufer rẽ. Ego nouus maritus. apud menan
drum ſenex de nuptiis nõ grauat. ℂEgo nouus
maritus anno demum quinto & ſexageſimo fiã
atq anũ decrepitã ducã. hic deeſt: & quis & qđ
& quãdo & quomodo: ut ſit quis ego: quid no
uus maritus: quando anno demũ quinto & ſexa
geſimo: quomodo anum decrepitã ducã. ℂ At-
q anum decrepitã ducam: hoc facete addit tanq̃
faciẽdũ hoc eſſet ſi puella duceretur ſeni. ℂ An-
no. d. q. & ſe. hæc ætas eſt: ut Varro. ait etiã comi- Varro
corum ſenum: & demũ aduerbiũ tarditatis eſt.
ℂId ne eſtis mihi auctores. hoc eſt ꝑſuaſores ut
Virgi. Aucto. g. o. a. Decrepitam: decrepitam aut Virgilius
ſtomacho anili & iracundo: aut decrepitam obtuſi animi & læſæ ſenectutis: aut decrepitã cui ſæpe moribun- Decrepi-
dæ crepuerit plãctu familia. i. clamauerit. ℂLargitor. uerbũ ẽ iperatiui modi futuri tẽporis. ℂDe te largitor pu- tus
er. acutius de te dictum ẽ q̃ de tuo. & bñ ĩ eũ q ꝓmiſerat puellæ cõiunctiõem ſuã. ℂDa ueniã. ꝓſta beneficiũ. cõ
cede quod petitur. ℂNe grauere. ne te difficilẽ præbeas: quia grauẽ ſe dicit̃ præſtare: qui id facile nõ præſtat in
beneficio quod poteſt. ℂDa ueniam ne grauere fac ꝓmittere. altrinſecus agentium fatigantiũmq; uerba ſunt.
GVIDO ut ſic fiat. i. ut pater tuus adoptiuus ducat eam ĩ uxorem. Mi. aũt. i. ſed dicis æquã eſſe me ducere
hanc admirabundus hoc dicit. De. dico bonũ eſſe te ducere eã ſoſtratã. Mi. credere nõ põt frem eẽ ĩ ea ſñia. di-
cis iquã bonũ eẽ me ducere. De. inquã. i. dico iterũ te ducere eã eẽ bonũ. Mi. ineptis. i. inſanis deſipis efficeris Inep-
iептus & ſtultus uel tu effutis tuas ineptias & eſt uerbũ neutrũ quarte inflectionis declinatũ ieptio iептis iepti- tire
ui. ineptire q̃ſi ineptus fieri aut ieptus eẽ. De. alloquitur eſchinũ ſi ſis. i. ſi eẽ uolueris hõ aut ſi credi uolueris hõ
hic. ſ. mitio faciat. i. ducat hanc ſoſtratã ſocrũ tuã. Eſchi. o mi pr̃ blãdit̃ ei. q. d. obtẽpera petitis. ſed interrupit mi-
tio eius ſermonẽ icrepãs eũ. Mi. aũt. i. ſed o aſine aptũ conuitiũ grãdi & fatuo qd. i. cur auſcultas. i. obedis ꝓbes
aures huic patri tuo naturali Demeæ ĩ hac re. De. nihil agis. i. nihil proficis ita alienũ ab ea re te ꝓſtando nõ po
teſt aliter fieri quin eam ducas. Mi. deliras. i. deuias diſcedis a recta mente & tuo deſtitueris bono ſenſu. Eſch. o Deliras
mi Pater ſine. i. ꝓmitte ut ſup. exorẽ te. i. te uincã ꝑſuaſione mea ſeu tibi ꝑſuadeã. M. inſanis. i. iſanũ te oñdis de- re
ſipis. De. age hortãtis aduerbiũ. q̃ſo. i. rogo te da ueniã filio. i. ꝓſta illi hoc bñficiũ cõcede quod petit. Mi. ſatim Dare ueni
i. ſatis ne es ſanus. i. mẽtis cõpos ego fiã. i. efficiar demũ. q. d. tarde. ẽ. n. hic aduerbium tarditatis. ego ne fiã de- am. i. be-
mũ maritus nouus. i. nouus nuptus nouus ſpõſus ãno q̃nto & ſexageſimo. i. cũ ſim natus q̃nq & ſexagita an- neficium
nos ubi minor numerus maiori ꝓficit̃ atq ducã. i. capiã ĩ uxorẽ anũ. i. uetulã decrepitã. i. ultimæ ſenectutis: uel Decrepi-
quia ſtomacho ſeu aĩo ſit anili & iracũdo. & iõ ualde crepat. i. iurgia. effutit & clãmat: uel quia ſit obtuſi animi tus
& leſæ ſenectutis uel ꝙ ſæpe familia ſua crepuerit plãctu. i. clamauerit ſibi moribũdæ. uel ut Feſtus inquit dr̃ ꝙ Crepare
ꝓp nimiam ſenectutem nec mouere ſe poteſt nec ullum facere crepitum. ne. i. utrũ eſtis mihi auctores. i. ſuaſo- Feſtus
res ſeu diſſuaſores id. i. ad id faciendũ. ſ. aducendã anũ decrepitã uel id. i. ꝓp illa incõmoda q̃ dixi eſtis mihi au- Auctorẽ
ctores. i. cõſulitis mihi? Eleganter. n. dr̃ tibi ſum auctor ut hoc facias. i. tibi ſuadeo ſeu cõſulo ut hoc facias: ita. n. eſſe
Cice. in ſuis epiſtolis primi libri ad lentulum. tibi tñ ſum auctor ut ſi qbus rebus poſſis eum tibi ordinẽ. aut re Cicero
cõcilies aut mitiges. ẽ. n. penultia clauſula ipſius Ciceronis ĩ penultia epiſtola primi libri ad lẽtulũ. Eſchi. o pr̃
fac qđ rogamus ego ꝓmiſi illis. ſ. ſoſtratæ & hegiõis & filiæ te. ſ. facturũ & ſocrũ ĩ uxorẽ ducturũ. Mi. aũt. i. ſed pro
miſiſti illis id de me. o puer. i. tu adhuc iprudẽs & pauca exptus. largitor ĩ futuro ipatiui. i. fac ꝓmiſſiões tuas &
tuas largitiões ſeu largitates de te & ñ de me. De. age. hic age correptiuũ ẽ qd facias ſup. uel dicas ſi filius eſchi-
nus oret te aliqd maius. i. petat a te aliqd maius. ubi oro more ſuo iũgit̃ duob⁹ accuſatiuis. Mi. q̃ſi. i. qđ dici ſo
let. q. d. ꝙ hoc qđ petit ñ ſit maximũ. De. Da ueniã. i. ꝓſta hoc bñficiũ & cõcede qđ petit̃ ſiue idulge petenti &
permitte te exorari. Eſchi. ne grauere: ideſt ne tibi ſit graue ac moleſtum id facere: uel ne te difficilem & in-
exorabilem præſtes in hac re. nam grauem ſe præbet qui id facile non præſtat in beneficio quod poteſt. De. Grauis
fac quod petitur ſaltem promitte te facturum. Mi. non omittis: ideſt non ceſſas non deſiſtis hoc ſuadere.

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

Proli xe DONA. ℂAge.plixe mitio.aut age.plixe.i.age benigne:ut ſit .plixe benigne ſecūdū ueteres:aut p ℂAge.correptiuū ē:ut ad.plixe ſubaudiat noſter ē aut qd tale:ut mitio:ueluti ſuaui dictū ſit.ℂ Et ſi hoc mihi prauū.prauū ſi anū ducit nullo cōmodo ſuo.ℂIneptū.q nō uoto filiorū ducat uxorem. ℂAbſurdū.homini q nūq̄ duxerit:& nūq̄ ducere noluerit:& ſeni duci uxorē:que adoleſcēti ducta non ſit. ℂSi uos tātopere iſtuc uultis fiat.cur hic nō uerit̄ de uoluntate ſoſtratę. An q̄a illam cōſentire neceſſe ē:uel pp pauperiē:uel ob amorē filię ſuę.ℂSi uos tātopere iſtuc uultis fiat.ridicule dixit:& comice uxorē ſe ducere q̄a uelit:aut debeat:ſed ut obſequat̄ iubentibus.

ℂHoc quū fit qd uolo.pficit̄ inqt qd uolo:ut ſupra demū recipiā mitio & ego i eo gratiā.ℂQuid nunc quid reſtat pro qd ſequit̄:aut qd reſtat tan q̄ religarum priorem:aut.ppter hoc minimum. ℂHegio ē hic cognatus.pximus.cōmendatō e p ſone quaſi notę ēt mitioni ob merita ſua.& bene addidit.pximus.nā multi gradus: & ueluti rami ſunt.ppinquitatis i affinitate & cognatiōe diſpoſiti. ℂ Affinis nobis.recte. nā uxoris cognati mariti affines ſunt.ℂPaup.iā hoc nomine appa ret aliquid flagitari. ℂ Quod locitas foras.foras dixit locum.p pſona ponēs.q.d.neſcio cui aliēo ſic & nos dicimus audi qd dicit.Ecce hac p ecce hic.Cice. Hic tū alius ex alia pte.deeſt ergo aliqd ut ſit.qd locitas foras uerſū:aut ſi foris: foris poſito.i.alieno.ℂSub urbe ē agel.pau.totū cum cōtemptōe.pnunciandū.ℂHuic de.q fru.alat̄.i.qui fructū capiat nō.ppprietate potiat̄..pprie ergo & q̄ ſi de iure dixit fruat̄.eſt aūt fruat̄ alat̄:quia frumē dicit̄ ſūma gula p q̄ cibū ligua demittit i uētrē.ℂBonus ē.no.ē.re.dat̄. hortantis & multa congerētis:noſter ē bene addidit:nā qd dixit.p pſe huic:bonus ē:potuit reſpōderi:qd mea recte dat̄.q̄ſi nō q̄ratur an dandū ſit:ſed illud ſolum erit an recte q̄rat̄.ℂBonus ē.noſter ē.hęc oia uultuoſe tanq̄ iuidiā p ſimonię ſuccit mitioni:& plus ſignificat noſter:q̄ſi addat̄:qd noſter. ℂNō illud.ſ.nunc uerbū.p poſuit: qd uno ſtringitur uerbo. Ergo uerbū breuis ſnia.ℂNō eni illud uerbū.u.ſ.nota uerbum.p ſnia:ut Vno uerbo dic ſi qd ē qd me uelis:& miſerā me qd uerbū audio:uerbū dixit uerā ſniam.nā uerba eē a ueritate dicta:teſtat̄ Varro.

Affines
Cicero
Frui
Frumen
Verbum p ſnia
Varro

Omitis? Eſ.nō.niſi te exorē.Mi.uis eſt hęc qdem
De.age.prolixe mitio.Mi.& ſi hoc mihi prauum
Ineptū abſurdū atq; alienū a uita mea;uerū ſi uos
Tātopere iſtuc uultis fiat.Eſchi.bene facis:merito
Te amo.De.uerum quid ego dicam quū ſit quod
Volo? quid nunc? quid reſtat? hegio eſt hic
Cognatus proximus affinis nobis:pauper;
Bene nos aliquid facere illi decet.Mi.quid facere
De.agelli eſt hic ſub urbe paululū qd locitas foras
Huic demus qui fruatur.Mi.paululum id autem
De.ſi multum ſit.faciundum eſt pro parte huic eſt
Bonus eſt:noſter eſt:recte dat̄ : poſtremo non meū
Illud uerbū facio:quod tu mitio:bene & ſapienter
Dixti dudū:uitiū cōe oium eſt:quod nimiū ad rem

Pro lixe GVIDO Eſchi.nō omittā ſup.niſi exorē te.i.pſuadeā tibi. Mi.qdē.i.certe hęc afflagitatio eſt uis:ideſt uiolētia coactio impulſio.De.o mitio age.i.erumpe in actionē.plixe:ideſt benigne liberaliter large. Mi. etſi.i.q̄uis hoc.ſ.ducere anū uidet̄ mihi paruū.i. diſtortū nō rectū.ineptū.i.ſtultū indecens.abſurdū: ideſt inconueniens inconſentaneum incōgruum & alienum.i.abhorrens remotum diſſidens:diſcrepans a uita mea quā ſemper tranſegi celibē.Si tantopere.i.tam uehemēter.uultis.i.cupitis hoc uidelicet ut ducā uxorē.fiat.i.conſentio nō mea ſponte ſed ut uobis ſatiſfaciam.Eſchi.bene facis cū uis qd petimus.merito.i.nō ſine cā amo te:quia bene meruiſti.De uerū.i.ſed qd ego dicā:cum.i.quia uel q̄n hoc quod uolo ſit.quid nūc:modus iterrogandi: quaſi dicat quid nunc agendum eſt:quid reſtat.i.quid ſequitur uel quid reliquū eſt quod non fuerit obtentū:uel quod petatur.deinde animaduertit aliquid eſſe petendum quod ſubdit.hegio eſt cognatus proximus his ſoſtratę & filię.eſt autem affinis:ideſt propinquus propter nuptias nobis pauper:ideſt qui non abūdat diuitiis decet.i.honeſtum eſt nos bene facere illi aliquid:ideſt per aliquid uel in aliquo.uel bn̄ decet nos facere illi aliquid:ideſt aliquod bonū.ut dicunt.Proximus dixit & affinis & cognatus.nam multi ſunt gradus & ueluti rami.ppinquitatis in affinitate & cognatione diſpoſiti.i.ſuper cognati uxoris ſunt affines mariti & ediuerſo.Mi. quid decet inquam nos facere illi:De.paululum agelli:ideſt poſſeſſiunculę pdioli eſt hic ſub urbe.i. in ſuburbanis.quod paululum agelli locitas:ideſt frequenter locas.uel capiatur pro primitiuo foris.i.neſcio cui alieno & foris poſito.locum autem poſuit.p perſona demus huic Hegioni pauperi hūc agellū.q uel ſit ablatiuus pro quo fruatur:ideſt alatur.uel qui.i.ut fruatur.i.alatur illo.uel qui ſit nominatiuus ſic.dem⁹ huic hegioni q.ſ.hegio fruat̄.i.alatur illo fruatur dixit pro alatur ſiue fructu utat̄ non.pprietate potiat̄.a frumine dici uidetur:quia frumen dicitur ſūma gula per quā lingua cibū dimittit in uentrē.Mi.aūt:ideſt ſed dicis ſup.id eē paululum quod illic ē.De.etiam ſi multum ſit illud quod eſt agelli tamen faciūdum eſt.i.facere oportet uidelicet ut eo fruatur.ipſe hegio eſt huic.ſ.filię uel etiam ſoſtratę p patre.i.loco patris q̄tū ad affectionem.pterea ipſe ē uir bonus ac.ppterea alēdus ē.etiā noſter.i.nobis affinitate iūctus.recte datur.i.recte collocat̄ apud eū bñficiū cum & bonus ſit & noſter.Poſtremo.i.tādē facio illud uerbum.i.illud dictū illā breuē ſniam loquor & i me diū effero nō meū.i.nō ex me iuentum neq; prio.pfectū qd uerbū.i.dictū tu mitio dixiſti dudū.i. pauloāte bene.i.iuſte & cū ęquitate.& ſapiēter.i.cū magna ſapiētia hoc ē uerbū illud tuū.uiciū quod ſequit̄ ē cōe oium.i. oēs lōge lateq; corrūpit & contaminat.dicimus aūt cōe oibus & cōe oim cū datiuo & genitiuo tale ē uiciū.ſ.

Proxim⁹ Affinis & Cognat⁹
Fruor Frumen
Cōe aium & oibus

In ſenecta

DONA.ℂHāc maculā.n.d.eſ.maculā dicit irridens opinionem mitionis. quia paſſimoniā maculā putet: & ſimul auxit primo uitium:deinde maculā dicendo.ℂSuo ſibi gladio hunc iugulo. allegoria.non ſuo:ſed ſuo ſibi:moraliter & ut ueteres ſolent loqui.

Actū eſt qd iuſſiſti demea.i.diruta eſt maceria. ℂFrugi hō es. utilis ut fruges.ℂEgo.ę.h.m.q.iu.ſ. ſy.ſi.li. hoc eſt iādudū qd .pmiſerat ſyro:ſed nunc opportune:uidetur enim modo meritū pceſſiſſe.Et ſententiā iudico multa oratorie maluit generaliter dicere q̄ quęrere ſpecialiter:quod inuenire nō poſſit. Et mitio ſingulariter unū quęrit:hic pluraliter multa reſpōdet. ℂQuodnā ob factū. iure.aſcribi enim cauſas manumiſſis in iure formula eſt . ℂA edepol uir bonus.iurat bonū:qa prater opinionem ē . ℂEgo iſtos uobis uſq; a pueris.intelligit ſyrus laborantem .p ſe demeā non habere quid dicat: & ideo ipſe proſequit̄ ordinē meritorū ſed quē apparet pędagogum fuiſſe.ℂDocui.monui:bene pcepi ridicule adduntur:ſed tñ cōſuetudine:q̄a iputant̄ ēt facta praue pro bonis.ℂQuę potui oia.bene quę potuit quaſi plura uellet. ℂRes apparet.mire irridet demea:ſic tñ ut ſerio agere uideatur.

Frugi
f

In ſenecta attenti ſumus:hanc maculam nos decet
Effugere:dictū eſt uere; & re ipſa fieri oportet. Mi.
Quid iſtuc? dabit̄ qdē quando hic uult.Eſ.mi pr.
De.nunc tu es mihi germanus piter corpe & aio.
Mi.gaudeo.De.ſuo ſibi gladio hunc iugulo.

Syrus.Demea.Mitio.Eſchinus.

f Actum eſt quod iuſſiſti demea.De.frugi
Homo es:ego ędepol hodie quidem mea
Snia iudico ſyrum fieri & ęquū liberū.Mi.iuſtum
Liberū: qdnā ob fcm? De.ob multa.S.o nr̄ demea
Aedepol uir bonus:ego iſtos uobis uſq; a pueris
Curaui ambos ſedulo:docui:monui:bñ pręcepi
Semper quę potui oia.De.res apparet: & quidem

GVIDO. q in ſenecta.i. tempore uel ętate ſenectutis ſumus nimium attenti.i.plus ęquo incūbentes inhiantes.ad rē.i.ad pecuniā congerēdam & rē familiarē augendā ſeu ad ſingularē utilitatē nos decet effugere.i.uitare euadere hanc maculā.i.hanc labē cupiditatis.nā ſordes auari hoīs dicuntur & ſordidus ipſe auarus: id uerbū eſt uere dictū & bene dixit uere nā ut teſtat̄ Varro uerba a ueritate dicta ſunt & oportet id uerbū fieri ipſa re.i.deduci ad effectum:ita ut non uerbotenus ſit dictum.Mi.quid iſtud eſt ſcilicet hoc dicit uidens ſe uictum propriis uerbis.quidem : ideſt certe ille agellus dabitur hegioni.Eſchi. o mi pater.blandientis eſt dictum & uultuoſe applaudētis.De.nunc es mihi germanus:ideſt frater uterinus & animo & corpore.ideſt quantum ad animum & corpus es alter ego: nā reſpōdes oibus uotis meis. dicit̄ enim frater quaſi fere alter.Mi. gaudeo eſſe tibi ſic gratum ut talia dicas.De.iugulo.i.occido neco hunc fratrem gladio ſuo ſibi . ita gaudebāt loqui ueteres ait Donatus.eſt autem allegoria.hoc eſt propriis uerbis ſuis cum uico & ſupero & deturbo de ſua ſententia & conuerto in meam . Cum etiam uidemus aliquem contra ſe locutum & in uerba ſibi noxia erupiſſe uel quando ſe prodidit ſuis uerbis dicimus recte ille ſuo ſibi gladio ſe iugulauit in quo dicto nō eſt opus addere ſibi niſi quis antiquitatē uelit imitari.

Verbum Varro
Frater

i Llud. Age prolixe mitio.pręter expoſitiōes quas Donatus affert:dictum mihi uidetur a demea quomodo ſolemus dicere ad eos qui quod lubentes faciunt rogari uolunt ut ſit mitio age prolixe.i. exhibe te difficilem & inexorabilem in re quam tuapte tamen uoluntate facies.

ASCEN.

f Actū &c.Hic oia fine iocundo claudunt̄ ubi & ſeruis libertas donat̄ & ambobus filiis optare uxores cōcedunt̄.Sy.o demea id qd iuſſiſti eſt factū.ſ.maceria diruta ē.De.tu es hō frugi.i.utilis ut fruges interdū ſignificat modeſtum ędepol ego iudico ęquū eſſe.i.eſſe iuſtum quidem.i.certe mea ſnia.i.meo iudicio mea opinione ſyrum ſeruum fieri.i.effici hodie liberū.i.manumitti ac libertate donari.Mi. dicis ęquum eſſe iſtunc ſyrum fieri liberū:interrogatiue legendū eſt.deinde ſubdit ob.i.pp quod nam factum.i. pp quod factū ęquū eſt eum fieri liberū.De.ob.ſup.multa.i.pp multas cauſas.Sy. o noſter demea ędepol es uir bonus ego curaui uobis.i.curę habui cuſtodiui adminiſtraui moderatus ſum tanq̄ pędagogus iſtos ambos cteſiphonē & eſchinū.uſq;.i.aſſidue ſine intermiſſione a pueris.i.ab ineunte ętate ſeu cū adhuc pueri eſſent. docui.i.inſtitui erudiui eos ſedulo.i.inſtanter quaſi ſine dolo.monui.i.admonui eos qd facere deberent ſemp bene pcepi.i.docui uel iuſſi tanq̄ cuſtos eo⁊ oia q̄ potui pcipe.De.res.i.effectus appet.i. añ oculos ē res ē i promptu & hoc dicit ridēdo eū.& qdē porro.i.certe pticulę ſunt expletiuę dictū affirmantes. hęc officia q̄ ſequūtur ſunt hois nō mediocris.i.ſpectāt ad maximū hoiem & magni momēti p ironiā dixit.hęc aūt ſunt officia uidelicet

GVI

F

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONA.℃Apparare de die cōuiuiū.i.repente neq; ante prædictū:nec pridie cōſtitutū.℃Poſtremo hodie in pſaltria iſtac emunda.& hoc totū ſerio dicit̃.ut magis ridiculū uideat̃.℃Hic adiutor fuit. in re bona adiutores:in re mala impulſores dicunt̃.ergo hic adiutor dicit̃ a non iraſcente:a criminante autem & irato impulſor.℃Hic adiutor fuit.hic curauit.de more repetitum eſt hic quū dicit̃:hic adiutor fuit:hic curauit.Sic.n.ſolemus onerare mentem audientis eius quē laudamus.deinde qđ ꝓſtitit: qui & officium corporis: ut adiutor: & curā animi prebuit:ut conſultor.℃Deniq; hic.u.f.abutit̃ demea ſciens ꝓdigā uoluntatē adoleſcētuli.℃Syre accede huc ad me.utrū ut eundē manumittat an ut palā fieri iubet ꝓprius accedens iuriſpublici cōſuetudinem ludēs: & uide q̄ comicā manumiſſionē q̄ facete induxerit atq; condigne.℃Et ſeorſum tibi ꝑterea demea.& fecit demeæ pluſq̄ uolebat.nā qa conabat̃ amari:ꝓfert̃ ēt his q amātur.℃Gaudeo & ego.gratulātiū ſyro hæc uerba ſunt:qbus de more ille credo rn̄det.℃Vtinā hoc ꝑpetuū fiat gaudiū.itegrū ſolidū & nuſq̄ interruptū.℃Phrygiā uxorē meā. ut ipſe ſyrus : ita uxor phrygia:ſecūdū ueteres q ſeruis noia a nationib⁹ iponebāt.℃Vna mecū uideā liberā.hoc ſic ꝓnūciādū eſt:q̄ſi gaudeat ſe cōcordatū demeæ:qđ cū ultro cogitat habuiſſe plene oblitus fuit.℃Hodie primā māmā dedit hæc. ridiculū meretricū ſiqdē oportuerit primā eſſe quācunq;: an qa cauſa eſt:q̄ ingenui dicunt̃ ſerio a nutricibus liberis educandi.℃Hercle uero ſerio: aduerbia ſunt cōfirmatiua.℃Ob eā rem. hoc eo uultu dicit. quo rē ueluti excutimus & oſtendimus momenti eē nullius.℃Argentū quāti eſt ſumito. quāto ꝓcio ualet.℃Argentū quāti eſt ſumito. hoc uerbo utimur:ut faciūt qui pſuadere aliqd cupiunt.℃Dii tibi demea oēs ſemp omnia optata offerāt. omnes omnia antiqua elegantia & figurata.

Adiutores
Impulſores
Hercle uero ſerio

Porro obſonare cū fide.ſcortū adducere:appare
De die cōuiuiū:nō mediocris hoīs:hæc ſunt officia
Sy.o lepidū caput.de.poſtremo hodie ī pſaltria
Iſtac emunda hic adiutor fuit:hic curauit oīa.
Prodeſſe æquū eſt.alii meliores erunt:deniq; hic
Vult fieri.Mi.uis tu hoc fieri?Eſchi.cupio.Mi.
Siquidē tu uis ſyre:eho huc accede ad me:liber
Eſto.Sy.bene facis:omnibus gratiam habeo.
Et ſeorſum tibi præterea demea.de.gaudeo.
Eſchi.& ego.Sy.credo.utinam hoc perpetuum
Fiat gaudiū:phrygiā uxorē meam ut una mecum
Videam liberā.de. optimam quidem mulierem.
Sy.equidem tuo nepoti huius filio hodie primam
Mammā dedit hæc.de.hercle uero ſerio ſiquidem
Primam dedit:haud dubium eſt quin emitti æquū
Siet.Mi.ob eam rē.de.poſtremo ob eam a me
Argentum quanti eſt ſumito.Sy.dii tibi demea
Oro omnes ſemper omnia optata offerant.

Obſonare
Obſonator

GVIDO obſonare.i.prouidere de obſoniis.i.de oībus eduliis ꝑter panem & uinum.cū fide.i.fideliter ꝓuidere de obſoniis eſt officiū magni uiri.nā obſonor obſonaris uel obſono obſonas utrūq; enim dicit̃ ſignificat uel emere obſonia uel prouidere de obſoniis quas pitātias uocāt.ut ſi dicerem⁹ hic ſeruus optime obſonare nouit.i.ſcit bene emere obſonia neq; decipit̃ in emendo: ide obſonator dici poſſet ibi pittantiariū dicūt qui uidelicet de obſoniis prouidet & eorum quærendorū curā habet:hæc ſunt officia obſonare fideliter. abducere.i.rape a lenone ſcortū.i.meretricē.Itē apparare.i.parare diſponere conuiuiū de die.i. repente non ante prædictum aut pridie conſtitutū.Sy.o caput lepidū.i.o homo iocūde & feſtiue ſeu urbane. nam caput ꝓcipuam partem ponit pro hoīe toto.De.poſtremo.i.tandē hic ſeruus fuit hodie adiutor in iſta pſaltria emunda ꝓ emenda.i.in emendo iſtā puellā cātatricē. hic ſeruus curauit.i. curā animi præbuit ut cōpararet̃ pſaltria & bono modo haberetur.æquū eſt.i.bonum eſt ac decet prodeſſe ei.nā alii ſerui hoc facto erunt meliores. nā dabunt operā ut bene ſeruiētes ſint libertatē cōſecuturi more iſtius.Deniq; hic Eſchinus uult hoc fieri.i.uult ut libertate ſeruus donet̃.Mi.uin.i.utrum uis tu hoc fieri:hoc dicit eſchino iterrogās cupiat id fieri nec ne.Eſchi. cupio id fieri.Mi.ſiquidē.i.qm̄ tu uis.eho interiectio admonētis & attentionē incitantis o ſyre accede huc ad me.deinde ut acceſſit eum manumiſit inquiens eſto liber.uerba ſunt iuris quibus manumittitur ſeruus.Sy.o mitio benefacis ꝙ me manumittis.habeo .i.gratiā ſum deuinctus ſeu obligatus oībus.& præterea: ideſt præter alios o demea gratiam habeo tibi ſeorſum:ideſt ſeparatim:præcipue : particulariter.De.gaudeo ꝙ liber ſis. Eſchi.&.i.etiam ego eſchinus gaudeo.Sy.credo ꝙ ambo gaudetis mea libertate : utinam hoc gaudium fiat perpetuum.i.integrum ſolidum & nuſq̄ interruptum.ut.i.ita uel quatenus uideam meam uxorem .ſ. phrygiam.i.ſic appellatam a natione liberam una mecum.De.quidem.i.certe cognoui uel īueni eam ſup. optimam mulierem.uel optas ſupple uidere uxorem tuam optimam mulierem liberam:uel cōſtat eam eē optimam mulierem.Sy.& quidem.i.certe hæc uxor mea dedit hodie primam māmam tuo nepoti filio huius eſchini filii tui.De.hercle uero.i.at certe.ſerio.i.remoto ioco:extra iocum ſiquidem.i. ſi certe uxor tua dedit primam māmam filio huius.haud.i.non eſt dubiū:quin ſit æquū.i.iuſtum.eam emitti.i. extra ſeruitutem mitti.Mi.ob eam rem.i.dicis æquū eē eam emitti ꝓpter eam cauſam.q.d.nō eſt cauſa ſuffi ciēs.De.ob eā inq̄ rem æquū eam emitti.poſtremo ſi non uis id facere liberaliter ſumito a me argētū.quāti eſt.i.quanto ꝓcio ipſa phrygia ualet.Sy.o demea oēs dii ferant.i. præſtent & afferāt ſemper tibi omnia optata.i. deſiderata tibi.

M i.ſyre

DO.℃Proceſſiſti.h.p.nūc uere pulchre ꝓceſſit ſyrus.℃Siqdem.t.o.f.hoc eſt ut patroni ē libertū nō deſeras: ſed ut alias manumiſſum.Plau.Facis melius q̄ ps lenonū:q libertos hn̄t & eos deſerūt.℃Vnde.u.utat̃ uiuat : un̄ uſura uita dr̄ ut Vnius uſura more gladiatoris iſti non dediſſet:an nn̄ alat̃ de quo uſumfructūq; capiat. & cuius tibi ſortē reddat: & hoc meli⁹.nā iō addidit:reddet tibi cito.℃Iſtuc ui.hoc egit Terēti.ut cōuerſis officiis uſq; adeo prodigū faceret demeā.donec parē redderet mitionē.℃Iſtuc uilius.quaſi nihil minus. negatio enim eſt floccū oñdentis:aut quid tale cū eclypſi q̄ ſubaudit̃ quicq̄ & nō dabo.℃Faciet ne qd negatū in fine fabulæ uideatur addidit demea:faciet : & faciet hoc potēs ſ.qđ irridens dixit:q̄ſi de ꝓdigo dicere uideat̃: & mire faciet:qa nec credibile erat ſtatim conſenſurum qui negauerat:& ꝓpterea negatio eſſe in fine nō debuit.℃Quid iſtuc.quæ res tam repente mores mutauit tuos: aiaduertendū eſt qua calliditate Terentius q̄rēs finē fabulæ: cōplere lætitiā ꝑ ipſum demeā nitit̃ in uniuerſos q ītota comœdia triſtis ac ſæuus iterturbauit: & uociferatus ē. ℃Quod ꝓluuiū:ꝓluuiū qđ græci .i.prōptus aius ad largiendū.℃Subita ē largitas.repentina: ac ꝑ hoc ipſa eſt ingrata & īmoderata:ut euenit quū ex nimis parcis nō largi:liberales:ſed effuſi ꝓdigiq; reddunt̃. ut id oſtenderē.abūdat id:nā eſt pro ut.℃Quod te iſti facilē & feſtiuum putant.multū detraxit mitioni dicendo te iſti putant: per quod ſignificatur errare adoleſcens.& hunc nō eſſe feſtiuū.℃Quod te iſti feſtiuum & facile putāt.bn̄ in poſtremo dignitas ꝑſonæ huius ſeruata ē:ut ꝑpetuo cōmutata uideret̃ : ut truculēti apud Plautū.Indulgendo ante dicendo : indulgentiam ad meam culpam ſcribi denuo.℃Et largiendo.mitio ſeuere additum eſt nomen uerbis ex animo plorantis.

Plautus
Vti uſura
ꝓluuium
Largi
Effuſi

Mi.ſyre proceſſiſti hodie pulchre.De.ſiquidem
Porro mitio tuum officium facies:atq; huic
Paululū aliqd præ manu dederis unde utat̃.
Reddet tibi cito.Mi.iſtoc uilius.Eſ.frugi hō es.
Sy.reddam hercle:da modo.Eſ.age pater.
Mi.poſt cōſulam.de.faciet.Sy.o uir optime.
Eſ.o mi pater feſtiuiſſime.Mi.quid iſtuc?quæ
Res tam repente mores mutauit tuos?quod
Proluuium?quæ eſt iſta ſubita largitas?De.dicam
Tibi ut id oſtēderē.qđ te iſti facilem & feſtiuum
Putāt id nō fieri.ex uera uita:neq; adeo ex æquo
Et bono:ſed ex aſſentando:indulgendo:&
Largiendo mitio.nunc adeo ſi ob eam rem uobis

ꝓcedem
Præ māu
Præ me
Cicero
Cōſulere
Largitio

GVIDO Mi.o ſyre pulchre ꝓceſſiſti hodie.i.bene ut ita dicā ꝓſperaſti hodie uel ad magnū bonū prouectus es hodie q te & uxorē manumitti obtinuiſti.De.atq; ſiquidē.i. ſi certe dederis huic ſyro aliqd paululum præ manu quo utat̃.i.alat̃ de quo uſumfructū capiat & cuius tibi ſortē reddat.porro.i. proculdubio ſi hoc feceris facies tuū officiū.i.id qđ decet facere patronū.Vbi aiaduerte præ manu poſſe expōi quēadmodū ꝑ me.i. in cōparatiōe mei:ut tu es præ me beat⁹ ait Cice.i.in cōparatiōe mei & tūc ſic iūgas cū paululū ſi dederis huic aliqd paululū.i.aliqđ qđ eſt res parua.præ manu.i.in cōparatiōe potētiæ tuæ & tuæ liberalitatis ac prōptitudinis tuæ in dādo.uel ſi itelligat̃ præ manu ꝓ ī prōptu ut dici uulgo ſolet ſemp habet hæc uerba uel leges ꝑ manibus ꝓ in prōptu recte an inepte ipſi uiderint qđ ſi eſt ita iūget̃ cū dederis ut ſit ſi dederis ei in prōptu aliquid paululū.aut ſiqs uelit interꝑtari præ ꝓ ante ſic ſi dederis ei præ manu.i.añ manū:ut dici uulgo ſolet:uult me hoc date añ manū qđ ēt legentiū iudicio relinquo.nā præ ꝓ añ nō inueni niſi in cōpoſitiōe ut ꝑdico ꝑpono.inuenio ēt præ in tali dicendi genere lachrymat⁹ eſt præ gaudio:præ timore receſſit : præ nimia multitudine exire nō potuit & i tā dicto mō uidelicet ſic ꝑ multis ſumus fœlices.i.in cōparatione multoꝝ.de illo āt genere dicēdi uſitato habere præ manibus aliqd.i.in prōptu fateor me nō legiſſe:neq; Priſcianus aſſignās ſignificationes huius ꝑticulæ ꝑponit alias a ꝑdictis niſi ꝙ ēt præ i cōpoſitiōe auget & adhibet maiorē uehementiā q̄ per capiturq; ꝓ ualde ut ꝑpotēs ꝑdiues ꝑclarus &c.Si itaq; dederis ei aliqđ quo utat̃ & fungeris officio patroni & reddet tibi ſortē & uſurā cito.i.ꝓpediē.Mi.ego ſup.nō dabo qcq̄:uel nihil dabo ei ēt uilius.i. minus uel minoris ualoris.iſtoc.i.iſta re uiliſſima quā ei oñdebat.Eſ.quis neges te daturū qcq̄: tn̄ ipſe ē hō frugi.i. bonus utilis ac modeſtus.Sy.hercle reddā ſortē cuius utar fructu.da.i.ꝑbe ꝑſta.mō.i.uel tantūmodo. uel mō ꝓ nūc ut ſit tpis aduerbiū.Eſchi.o pr̄ age.i.fac qđ petit.i.da mō.Mi.ego cōſulā.i.deliberabo poſt. nā cōſulere interdū ſignificat cōſultare ſeu deliberare ut Laurētius ſenſit.De.ipſe mitio faciet qđ petit̃.Sy. o optīe uir. de demea dicit uel de mitiōe.Eſchi.o pr̄ feſtiuiſſime.i.iocūdiſſime lepidiſſime.Mi.qd iſtud eſt.ſ.modus interrogādi quæ res mutauit tam repente tam ſubito tuos mores.qđ proluuiū.i.quis promptus aius ad largiendū. proluuium dixit ꝓ profuſione.q.d. quæ eſt iſta ꝓfuſio & prodigalitas tua. quæ eſt iſta.i.tua largitas ſubita.i.ſubito tibi exorta cū prius parcus eſſes.De.dicā tibi quare mutauerim mores ut oſtenderem id.ſ.ꝙ iſti filii mei putant te facilem.i. benignum & feſtiuum.i.iocundum:uel iſti poteſt eſſe datiuus ſingularis ſic ut oſtenderē tibi id.ſ.ꝙ homines putant te eſſe facilem & feſtiuum iſti filio eſchino non fieri ex uera uita:ideſt ex uero modo uiuendi imo ueto fieri ex fallaci uita & deceptiua ut ſic dicā & ut oſtenderem id non fieri ex æquo & bono.i. ſecūdum quod eſt æquū & bonū.ſed fieri ex aſſentando.i.blandiendo uerbis.& ex indulgendo.i.plus æquo ꝑmittendo ſiue cōcedendo & ex largiendo.i.ex nimia largitione quæ eſt corruptio donis facta.nunc adeo.i.certe uel ualde ſi

VNiVERSIDAD
D SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DO ℭQuia nõ.i.i.p.o.oīno obſequor:puerbiales ſunt huiuſmodi elocutiones fanda neſanda:digna indigna ueīs nolis:fas neſas. ℭEffundite:emittite:facite.effundite ad eſchinũ ptinet: emittite ad cteſiphonẽ: facite ad oẽs. ℭFacite qd.u.l.prope rediit ruſus ad amaritudinẽ priſtinã:hæc eſt figura qua inuitos nos permittere oñdimus qđ uolum⁹ fieri. ℭQuæ.u.p.a.m.u. Hic oñdit Terẽ.magis demeam ſimulaſſe mutatos mores:ꝙ mutauiſſe. ℭMinus.u.magis ipenſe cupitis.cõſulitis parũ. minus:magis parũ. ℭHæc re.& cor.& ob.in lo.tribus tria reddunť:& utraq illam in malã partẽ ſupiora:hæc i bonã ꝙ inferiora ſunt. nõ tantũ.n.culpæ eſt minus ꝓuidere ꝙ impenſe:nec tñ mali eſt ipenſe cupe q̃tũ parũ cõſulere.Irã repꝛhendere bonũ ẽ:meli⁹ corrigere: optimũ ſecũdare.nã q repꝛhendit nõ cõtinuo corrigit. q corrigit nõ ilico ſecũdat.i.lætiſſimũ reddit & fideliſſimũ. Alii ſecũdare obſeq dictũ putãt:& iõ additũ

Secũdare

Obſecũdare

eſt in loco q̃ſi nõ ſemp faciẽdũ.ſic ergo obſecundare:uel in melius cõuertere: uel obſequi intelligimus. ℭTibi pr̃ p.noluit Terẽ.ab amoribus filiorũ ꝑpetuo repulſum patrẽ. ℭSino.hẽat:i iſtac finẽ faciat:hæc qdẽ ꝑmiſſio ẽ:ſed exceptionẽ i ſe cõtinet:& cũ quodã ſtomacho: & uelut minaci denũciatione ꝓferť. ℭIn.i.f.fa. hoc eſt aut ne aliã amet:aut ne alterã cõparet:ne poſt ipſam luxuriet cura alterius. ℭRecte. bene & mitio nõ diſceſſit de ꝓpoſito ſuo:q ut peccaſſe alias oñderet fratrẽ ob nimiã aſpitatẽ cũ expectatiõe q̃dã laudãs uerba eius iſtuc recte dixit:q̃ſi diceret non ut cætera:& ſimul repoſuit ei qui ſupra dixerat ꝙ te iſti facilem & feſtiuum putant.

Recte

Mea uita inuiſa eſt eſchine.quia non iſta iuſta
Prorſus oĩa oĩno obſequor:miſſa facio:effundite
Emittite:facite quod uobis lubet:ſed ſi id
Vultis potius.quæ uos pp adoleſcentiam minus
Videtis magis impenſe cupitis:conſulitis parum:
Hæc repꝛhendere & corrigere me & obſecundare
In ioco.ecce me qui id faciam uobis.Eſ.tibi pater.
Permittimus plus:ſcis quid facto opus eſt:
Sed de fratre quid fiet?De.ſino:habeat
In iſtac finem faciat.Eſchi.iſtuc recte
Valete:& plaudite:calliopius recenſui.

GVI. o Eſchine mea uita eſt uobis filiis meis inuiſa.i.exoſa.ob eã rem.i. ꝓpterea qa nõ obſequor oĩno.i. qa obſequẽdo uobis nõ permitto prorſus iſta oĩa iniuſta ꝙ permittit frater. miſſa facio.i.omitto oĩa & uobis dilapidãda relinquo effundite.i.diſpgite.emittite.i.extra man⁹ ueſtras mittite bona uobis acq̃ſita luxurioſe uiuendo & ꝑdendo ſubſtantiã ueſtrã facite qđ libet uobis.ꝑmiſſio plena amaritudinis.Sed ſi poti⁹ uultis id.ſ.me repꝛhẽdere.i.iprobare.corrigere.i.emẽdare caſtigare recta facere.& obſecũdare.i.in melius cõuertere.uel ut alii uolũt obſeq i loco.i.ubi opportunũ & cõmodũ erit. ſiue i opportunitate & occaſione.Vel dic obſecũdare.i.ꝓſpa facere hæc ꝙ uos minus uidetis.i. min⁹ cõſideratis ꝙ deliberetis.uel min⁹ ꝓ nõ capiať.& ꝙ cupitis magis ipẽſe.i.magis obnixe.magis acriter ſeu uehemẽter ꝙ eſt æquũ.& ꝙ parũ cõſulitis.i.nõ ſatis ꝓuidetis ſeu ꝓſpicitis.ecce me.i.hẽtis me i prõptu & añ oculos q.ſ.ego faciã uobis id.hoc ẽ repꝛhendã corrigã & obſecũdabo.Eſ.o pr̃ ꝑmittim⁹ tibi.i.tuæ uolũtati ac diſpoſitiõi relinqm⁹ ſcis plus ꝙ nos.ſ.qđ ẽ opus facto.i.facere.Sed qđ fiet de fratre.i.de cteſiphone.De.ſino.i.permitto ꝙ ſup.habeat pſaltriam ſcilicet faciat finem:ideſt modum ſuo amori & ſue libidini faciat in iſtac:ideſt in pſaltria.Eſchi. iſtuc recte ſit ſup.uel dicitur.Valete:ideſt diſcedite incolumes.plaudite:ideſt congratulamini poetæ & actorib⁹.ego calliopius:ideſt poetæ defenſor.recenſui:ideſt recognoui hanc comœdiam uel ut alii uolunt recitaui.

ℭAelii Donati grãmatici Cl.in Sex.P. Terentii Afri Phormionem commentarium.

P Oſtq̃ poeta uet⁹ poetã nõ ꝑt.Hãc comœdiã: manifeſtum ẽ:pri⁹ ab Apollodoro ſub alio noĩe: hoc ẽ ſub epidicazomene græce ſcriptã eẽ quã latie a Terẽtio Phormionẽ. Quãobrẽ nulla dubitatio eſt hãc ſolã eẽ cui nomẽ poeta mutauerit. & errare eos qui in hãc phormionẽ paraſitũ putant a formula litis quã intenderit noĩatum:cũ græca lingua lectus ſpartheus: & ſtramẽ nauticũ ſic dicať:a cuius rei uel capacitate uel uilitate etiam ab apollodoro paraſitus Phormionis noĩe nuncupatur. Hæc igitur tota motoria eſt q̃ſi & in affectib⁹ cõſtituta pene maioribus:ꝙ comicus ſtilus poſceret:niſi ꝙ arte poetæ oĩa moderata ſunt Primas

Acta ludis romanis.L.Poſt.Albino.L.Cor. Merula ædilibus currulibus. egere Ambiuius Tur. L.At.Prænestius.Modos.fecit Flac.Clau. Tibiis ĩpib⁹.Tota græca Appollodori Epidicazomẽos acta q̃ter.C.Fãnio Marcoq; Valerio cõſulibus.

ſunt.Primas in ea partes(ut ipſe poeta ꝓfeſſus eſt)tenet phormio. Secũdas geta. Tertias demipho. Subinde cæteri ꝓut in ꝓceſſu oſtẽdit.Prologus phormionis nimis concitatus eſt:adeo ut ipſe ſemet ueluti repꝛhendat ob hãc ipſam ꝑuicaciã:& ſimul argumentũ ſuæ purgationis inducat.Atq; in ea cũ & ꝓthaſis:& epithaſis:& catastrophe magni moliminis & negocii ſint a uariis leporibus aſpgunť:ut ẽt rerũ triſtiũ grauitatem poeta lepidus comica ſerenitate tranquillet.Hæc acta eſt ludis megalenſibus Lucio Cornelio merula ædili curuli &.L. poſthumio albino:agentibus.Lucio caſſio atilio &.L.ambiuio.modos faciẽte Flacco Claudii filio tibiis ſerranis.totaq; de uerbis facetiſſimis & geſtũ deſiderantibus ſcænicũ & ſuauiſſimis ornata canticis fuit: editaq; eſt quarto loco.M.Valerio & Cn.Fãnio cõſu.Perſona etiã in huius prothaſi non una eſt:ſed duæ:q̃rũ altera extra argumentũ poſita eſt cui narratur fabula:altera in argumento quæ narrat fabulã. Argumentũ quoq; non ſimplicis negocii hẽt nec unius adoleſcentis:ut in ecyra:ſed duorũ ut in cæteris fabulis.Scire enim conuenit uno die tráſigi phormionẽ non ut in Heauton.duobus.ꝓlogus correpte dr̃ nõ ꝓducte nã officiũ prologi ante narrationẽ rei quidẽ ſemp eſt:uerũtamẽ & poſt principium fabulæ inducitur:ut apud Plautũ in milite glorioſo.& apud cæteros magnæ auctoritatis ueteres poetas.

C Vm chremes demiphonis frater:adſcito ſibi ad fallaciã noĩe:q; ſtilphonẽ ſe dici fecerat: duas eodẽ tpe habuiſſet uxores:athenis diuitẽ:pauperẽ lẽni.Ex diuite ſuſtulit filiũ: qui dictus eſt Phedria:ex paupere furtim ſuſcepit atq; educauit filiã phaniã noĩe:eãq; cõſilio cum fratre habito deſtinauit filio ſuo antiphoni uxorẽ dare:qbus cõplacitis uno tpe ꝓfecti athenis ſenes:Demipho in ſiciliã:Chremes lẽnũ ad accerſendã filiã: quæ iam illinc cũ matre nauigauerat.occaſionẽ dederunt amãdi adoleſcẽtibus. nã ſtatim phedria cithariſtriã ſub lenone cœpit ardere. Antipho illã filiã patrui phaniã deſpõſatã ſibi neſciens neſcientem: mox ut athenas uenit.nec patrẽ repperit falſo duplici eius noĩe matrẽ mortuã dũ lamentať adamauit:conſilioq; & opera paraſiti ſecũdũ leges athenienſium q̃q; ſibi cognata eſſet tanq̃:tamen in iure uictus & uelut coactus eã accepit uxorem per abſentiã patris:qui cũ ueniſſet & uellet eã expellere.primo confutatus per impudentiã paraſiti:poſt cũ ſuo fratre ſic decipitur.ut dũ eam credidit ab antiphone poſſe diſiungi. eã paraſitus ipſe ducat uxorẽ & dat ductuo.xxx.mĩas pñtis dotis puellæ noĩe.quas phormio acceptas phedriæ dedit: ille lenoni ad cithariſtriã redimendã:quibus geſtis tandẽ chremes agnoſcit filiã ſuã cõiunctã eſſe fratris filio. Quare dũ mutato conſilio.xxx. minas a phormione per rixã conať exigere.Per eũdẽ ꝓditus uxori ſuæ nauſiſtratæ ẽ: & ante libidinis reus nõ ante ueniã meruit a matrefamilias ꝙ &.xxx.minarũ & amoris cithariſtriæ ueniam dediſſet filio. Primus actus in colloquio daui & getæ:per quos diſcit populus argumentũ. Secundus actus continet aduentum ſenis turbulentũ & eiuſdẽ iurgium aduerſus getã & phedriã. Tertio actui attribuitur litigiũ ſenis & phormionis: tum cõſultatio cũ aduocatis:tũ antiphonis in ſcænã reditus colloquiumq; cũ geta: tũ lenonis & phedriæ colluctatio:tũ adhortatio getæ de inueniendo argẽto ad redimendã phedriæ cithariſtriã. Quartũ actũ iſta cõcelebrant aduentus chremetis.eiuſdẽ cũ fratre deliberatio ꝑ errorẽ de eiicienda phania.getæ uerba de fallendis ſenib⁹. Antiphonis oratio apud ſemetipſum de amore tractãtis. Getæ ruſus cũ ſenibus callida:& mox cũ antiphone de eadẽ cauſa ſimplex diſputatio:ſenũ inter ſe colloquium de expulſione mulieris:& ad extremum uerba chremetis agnoſcẽtis nutricẽ:ac per eam filiam ſuãm cũ antiphone coniunctam. In quinto actu per demiphonis errorẽ phormio accipit argentũ dotis noĩe: & cõueniť nauſiſtratæ:ut exire domo cõpellat phaniã: ꝑmiſſamq; ut uxor habeať per getam antiphoni & phormioni nunciatur.quæ cum ita nupta ſit expoſciť argentũ a phormione per rixam ſenum:a quibus ille oppreſſus rem omnem aperit nauſiſtratæ:ad quod primũ irata:ut in talite uxor mox lenitur in fine fabulæ & tutiſſimum a patris iracundia præſtat phedriam.

Phormionis Argumentum.

Chremes & demipho fratres fuerũt quoq; chremes ferť habuiſſe duas uxores:alterã diuitẽ Athenis.alteram pauperem Lẽni.i.in illa inſula patria Vulcani.ex diuite ſuſtulit filiũ phedriã noĩe.ex paupere uero ſuſcepit filiã Phaniũ noĩe. Cõuenerat aũt chremes cũ fratre demiphõe qui unũ filium Antiphonem habebat ut daretur nuptui Phaniũ Antiphoni.itaq; ut res ad exitũ duceretur.Demipho iuit in Ciliciã: & Chremes Lẽnum ad accerſendã filiã.iterea mater & filia uenerũt athenas q̃rendi chremetis gratia:neq; eũ inuenerũt ꝙ apud uxorẽ pauperẽ dicebat ſe noĩati Stilphonẽ:& apud diuitẽ Chremetẽ: proinde petentibus Stilphonẽ nemo oſtendere potuit.moritur illic paulopoſt mater remanẽte filia ſola i cuius amorẽ forte Antipho exarſit & opera paraſiti eam duxit i uxorẽ.ubi ãt redierũt ambo ſenes inuenerũt Antiphonẽ duxiſſe uxorẽ in abſentia ſua neq; ſciebãt eã eſſe Phaniũ.Nã Chremes ut eã genuerat aut certe ex teneris ãnis eã nõ uiderat:indignati ſenes admodũ dederũt operã ut diſiungereť & ut eã Phormio paraſitus duceret uxorẽ:dedit Chremes Phormiõi noĩe dotis xxx.minas quas Phormio paraſitus dedit Phedriæ gratia cõperandæ cithariſtriæ a lenone quam uehementer amabat:interea Phaniũ agnoſciť filia chremetis & mutatũ eſt cõſilium ac nuptiæ confirmatæ quo facto cœpit Chremes repetere ſuas minas a Phormione quas iã leno poſſidebat. Vt ãt uidit phormio chremetẽ ſic acerbe exigentẽ ꝓdidit eũ nauſiſtratæ ꝓpriæ uxori quã athenis habebat: itaq; ſenex libidinis reus ab ea uxore non ante ueniã meruit ꝙ &.xxx.minarũ & amoris cithariſtriæ ueniã dediſſet filio. Dicitur ãt hæc fabula Phormio quo uocabulo lingua græca ſtramẽ nauticũ ſignificatur a cuius uilitate paraſitus etiam ab Apollodoro phormionis nomine nuncupatur.eſtq; tota motoria & quaſi in affectibus conſtituta: ut ſatis liquebit i progreſſu. GVI

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

c Hremetis frater &c.Demipho frater chremetis aberat.i.remotus erat ab urbe athenis peregre aduerbiũ i.lõge antiphone filio ſuo relicto athenis.Chremes hẽbat uxorẽ clã.i.ſecreto neſciẽte nauſiſtrata propria uxore lẽni in gtõ aduerbialiter.i.in lẽno iſula una ex cicladibus patria uulcani ac hẽbat filiã.ſ.phanium ſicut glyceriũ ex illa uxore.ſ.Habebat inq̃ athenis i.in urbe athenarũ.aliã cõiugẽ.i.aliã uxorẽ & habebat ex illa uxore natũ.i.filiũ.ſ.phedriã amantẽ. unice.i.ſingulariter.fidicinã.i.cithariſtriã. Mater phanii filiæ aduẽit athenas ex lẽno iſula. ipſa mater morit̃ athẽis uirgo mãſit ſola chremes aberat i.abſens erat uirgo ꝓcurat funus.i.exeqas matris mortuæ.ibi.i.in tali ꝓcuratione cũ antipho amaret eã uiſam illic accipit eã uxorẽ. opa.i.induſtria paraſiti phormionis . pr̃ antiphonis.ſ.demipho

Fremere & chremes reuerſi fremet̃.i.uoce cõfuſa cœperũt oſtendere ſuam indignationẽ: uel fremere ꝓ fremebant accipe.Deinde dant ipſi ſenes trigita minas:ideſt triginta libras paraſito ut haberet illam coniugem ſcilicet puellam acceptam ab antiphone fidi cina amata a phedria emitur hoc argento triginta minarum antipho retinet uxorem agnitam a patruo ſcilicet chremete.

Phormionis argumentum.

c Hremetis frater aberat peregre
Demipho:relicto athenis
Antiphone filio.chremes habebat
Clam lemni uxorem
Ac filiam, athenis aliam coniugem & amantẽ unice
Natum fidicinam.mr̃ a lẽno uenit athenas.morit̃.
Virgo ſola,aberat chremes:procurat funus.ibi
Viſam antipho quum amaret:opera paraſiti
Vxorem accepit.pater & chremes reuerſi fremere
Deinde minas triginta dant paraſito:ut illam
Coniugem haberet ipſe:argento hæc emitur.
Fidicina uxorem retinet antipho agnitã a patruo.

DO. p Oſtq̃ poeta uetus poetã non põt.Hoc initiũ ad deſtructionẽ pſonæ aduerſarii ſumitur cõiunctũ cũ inſinuatione pſonæ terẽtianæ.

Poſtq̃ Poſtq̃ poeta uetus poetã non põt . nota poſtq̃ apud ueteres nõ pterito mõ:ſed ẽt præſenti adiungi:ut Poſtq̃ nos amarilis hẽt galatea reliquit. Virgilius Quãq̃ ſunt qui pro quoniam accipi uelint.

Prologus.

p Oſtq̃ poeta uetus poetam non põt retrahere
A ſtudio:& tranſdere hominem in ocium:
Maledictis deterrere ne ſcribat:parat:
Qui ita dictitat quas antehac fecit fabulas tenui
Eſſe oratione,& ſcriptura leni:quia nunq̃ ſcripſit

Poſtq̃ poeta uetus poetam nõ põt.qui iãdiu ẽ: nõ qui iãdiu fuit.ergo ut uinũ uetus:nõ uetus ennius.Poſtq̃ poeta.u.p.iocũda repetitio.ut diua deã. Et notos pueri puer ĩdue.u.Poſtq̃ poeta.u.p.nõ põt. primũ per primũ ita:ut extrinſecus nouũ audiri poetã oporteat.Retrahere a ſtudio.ſic loquit̃ quaſi rẽ ſcænicã magis lædet̃ uoluerit

Trãſdere luſcius q̃ Terentiũ.Tranſdere.tradere ueteres ſonantius quod nos lenius dicimus tradere:ut trãſlatum nos tranlatũ ecõtrario.Et tranſdere hoiem comice & uenuſte inſeruit hoiem:ut leuius ter hinc annus conſeruatã.t.id dedit.h.u.d.c.dẽpſerat.Maledictis deterrere.ſenſus hic eſt ipſe ſe inquit aduerſarius fatet̃ uictũ: qui a rebus excluſus ad uerba delapſus eſt.Maledictis deterrere.deeſt cũ:ut q̃rũ quæ forma pulcherrima deiopea. Qui ita dictitat.impudentiã oſtendit per frequentatiuũ uerbũ.Quas antehac fecit fabulas:& hic lentũ accuſatorẽ facit:qui præterita ingerat & de quibus iã ſit iudicatũ in melius.Tenui eſſe oratione & ſcriptura leni.iperitũ inducit criminatorem q hoc obiiciat:qd̃ propriũ debet eſſe comici ſtili. Reuera autẽ hoc deterior menandro Terentius iudicabat̃ qd̃ nimis ſublimi oratiõe uteret̃ : qd̃ ipſum nunc purgat dicens in tragœdia altiora tranſire poſſe:quia nunq̃ inſanũ ſcripſit adoleſcentem,ideo uidemur ſenes tenueſq; iquit: quia i comœdia prodigia facta ſunt.In tragœdiis cõcitamus:& callide hic nõ ſolũ errori luſcii obuiat rephendentis ſed etiã imperite ſcripſiſſe ipſum oſtendit luſcium lauinium.Scripſit.legitur & fecit.

GVI p Oſtq̃ poeta &c.Hoc initiũ ad deſtructionem perſonæ aduerſarii ſumitur coniunctim cum inſinuatiõe Terentianæ.Loquit̃ aũt poetæ defenſor qui cũ ſuoꝝ actorum grege eſt acturus comœdiam.Poſtq̃ poeta uetus.ſ.luſcius lauinius.uetus: ideſt carioſus & quaſi rãcidus uel qui iam lõgo tempore poeta fuit. nõ põt retrahere:ideſt reuocare inuitum poetam Terentium a ſtudio cõponendarũ comœdiarum:ubi eſt opus uehementi ſtudio . & poſtq̃ nõ poteſt trãſdere uetuſte pro tradere:ideſt trãſferre traducere conuertere hoiem ſcilicet Terentium.in ocium:ideſt in uacationem ſtudii & ceſſationem laboris.parat.i.molitur.ſ.poeta uetus deterrere.i.deflectere dehortari diſſuadere.maledictis.i.contumeliis ſuis ſeu cõtumelioſis carptionibus ſeu re

Dictitare phenſionibus.ne.i.ut non ſcribat.i.comœdias componat.qui poeta uetus ita dictitat.i.frequenter iactat.fabulas.i.comœdias quas poeta noſter fecit.antehac:ideſt ante hoc tempus eſſe orationi tenui quantum ad ſententias ſeu ſenſum ac prolatum.& eſſe ſcriptura leui:ideſt non eſſe compoſitas uerbis grauibus ac exquiſitis: ſed leuibus & facilibus.Nã ſcribit qui uerba adhibet inquit Donatus.propterea ſcriptura eſt in uerbis.Et quidem rephendit illud quod congruit comœdia.Nam ſi ſublimi oratione uteretur poeta tranſiret in tragicum ſtilum:quemadmodum fecit Luſcius lauinius Dictitat ergo fabulas poetæ noſtri eſſe tenui oratione & leui ſcriptura.qa poeta noſter nuſq̃.i.i nullo loco ſuarum comœdiarum ſcripſit id qd̃ Luſcius ſcripſit inepte: uidelicet

Inſanum

DONA. Adoleſcẽtulũ.ut comicã pſonã oñderet artificioſe iminuit adoleſcẽtulũ quo magis perſona a ſublimitate diſceſſiſſet.Ceruã uidere fugere & ſe.ca.ambiguitas p actm̃ caſum pſeuerãs uſq; ad ultimum de iduſtria factũ eſt:ut etiã ipſa pplexitas odioſa ſit. Et eã plorare:orare ut ſubueniat ſibi.hæc ois piphraſis tragica eſt:& iõ in comœdia uitioſe inducit̃.Cũ ſtetit.o.n.bñ hoc poſitũ eſt:potuit enim rñderi cur igit̃ ſtetit.& nõ exacta eſt a populo. Cũ ſtetit.o.n.recte.olim.q.d.cũ adhuc Terẽtius nõ ſcriberet penuria meliorũ eſt probata.deinde qd̃ ait noua:hoc ſignificat oia carmina nouitate ipa cõmẽdari etiã ſi nulliꝰ momẽti ſunt. Actoris.o.ſt.una opera & ſuffragiũ ſcænicorum comparat & lædit aduerſariũ.Minus.m.a.noue dictũ.Minus.m.au.ut cũ dicimus minus multo audacter.Qui hoc dicat.aut ſic cogitet:oẽ quod i mẽtẽ uenit:aut cogitamus aut dicimus:ut Virg. Virgilius Et mihi iã multi crudele canebãt.a.ſ.&.t.u.u.hic ſenſus eſt.nũc ſiqs eſt qui hoc dicat aut cẽſeat.Improbus eſt Terẽtius qui oẽs ꝓlogos de maledictis hẽat:is hoc rñſum ſibi aduerſariũ coegiſſe q ꝓuocauerit.Nã qd faceret Terẽtius cũ de palma artis muſicæ certãdũ uideat eſſe ſibi.Laceſſiſſet prior.aut laceſſiſſet abũdat aut prior.Nullũ inuenire ꝓlogũ.ꝓlogũ mõ nõ hoiem ſed uerba ſignificat. Nouus. hic qd̃ ſupra ptermiſit ueteri ſuppoſuit nouũ.Niſi hr̃et.c.m.mire hr̃et quaſi dubiũ nõ ſit male dicẽdũ eẽ. Is ſibi re.h.h.i.m.huic rei,p q̃litate rñdet aduerſarium cogẽre.ut ſic agat.In me.p.o.e.po.ſenſus hic eſt inueniret inqt:ſed maluit cũ de palma certandũ ſit aduerſario rñdere lædẽti.Verũ oratorie manifeſta ſoluere nõ curauit:hoc eſt inuenire:& hoc enim ſubiiciẽdũ fuit oibus ut nouis & ueteribus poetis.Palmã pro cã certaminis poſuit.& iõ nõ eẽ mirãdũ ſi pugnãt qbus cã certaminis pſto eſt.Qui artẽ.t.Virg.Nec quicqd Virgilius ubiq; eſt Gẽus dardaniæ.m.q.ſ.per orbẽ.& Comœdias ſcribũt.Ille ad famẽ hunc ab ſtudio: hic maxime incipit ſoluere qd̃ ſibi ſuperius ipſe ꝓpoſuit.Ille ad fa.h.ab.ſtu.qd eſt enim inquit poetã uitupetare niſi ad famẽ reiicere.nã poetæ ꝓbi ſuas uẽdebãt fabulas.& harũ pciis alebant̃.Ille ad.f.h.a.ſt.cur laceſſitus rñdet certamẽ eſt inqt. Ab ſtudio.ſtuduit rei uetuſtæ:& ut iuſſerat ludũ & pugnã pugnauit.Bene dictis ſi cer.tã hoc bene certaſſet:& qa ſupra dixit.In medio.o.p.eẽ.p.quaſi dicat qcqd in certamẽ uenerit teneo uincẽdos æmulos eẽ.Si certaſſet ꝓuocaſſet.ab eo qd̃ pcedit id qd̃ ſeqtur.Virg.Nec te certaſſe priorẽ Pœniteat. Virgilius Audiſſet bñ.bñ audire eſt bene dici laudari. Quod ab illo allatũ eſt.i. maledictum. Bñ audire Quod ab illo allatum eſt ſibi id eſſe re.pu.prouerbiale eſt qd̃ dedit recepit & geminauit.l.ut relliqas danaũ.

Inſanum adoleſcentulum ceruam uidere fugere:
Et ſectari canes:& eam plorare:& orare:ut
Subueniat ſibi:quod ſi intelligeret cum ſtetit olim
Noua actoris opera magis ſtetiſſe q̃ ſua. minus
Multo audacter:q̃ nunc lædit læderet:& magis
Placerent quas feciſſet fabulas,nunc ſiquis eſt qui
Hæc dicat:aut ſi cogitet:uetus poeta ſi non
Laceſſiſſet prior nullũ inuenire ꝓlogum potuiſſet
Nouus quẽ diceret:niſi haberet cui malediceret
Is ſibi reſponſum hoc hẽat:in medio oibus palmã
Eſſe poſitã:qui artẽ tractãt muſicam: ille ad famem
Hunc a ſtudio ſtuduit reiicere hic reſpondere uoluit
Non laceſſere bene dictis ſi certaſſet.audiſſet bene
Quod ab illo allatũ eſt,ſibi eſſe id relatum putet.

GVI. adoleſcẽtulũ iſanũ.i.furibũdũ uidet̃ ceruã fuget̃ & uidet̃ canes ſectari eã ceruã & uidet̃ eã ceruã plorare & orare ut ipſe adoleſcẽtulus ſubueniat ſibi ceruæ.Quod.i.ſed.ſi intelligeret ipſe poeta uetꝰ.cũ.i.qñ.fabula eius noua & ꝓpterea placẽs ſtetit.i.placuit ſecũdũ ſeruiũ olim.i.iãpridẽ cũ erat ſcriptorũ penuria necdũ ſcribere poeta incepiſſet.Si ergo intelligeret eã ſtetiſſe.i.placuiſſe magis.i.potius.opera.i.induſtria.actoris.i.recitatoris & luſoris ut ita dicã q̃ ſua opa.i.q̃ ſua induſtria qua fuiſſet uſus in ea cõponẽda.læderet ipſe poeta uetꝰ Stare i.morderet carpet taxaret offenderet nr̃m poetã multominus audacter q̃ nũc lædit.& fabulæ ſup.quas fabulas feciſſet magis placerẽt.uel ſi uis intellige caſum pro caſu ſic.& fabulas.i.fabule quas &c.Nũc ſiqs eſt qui dicat hoc quod ſequit aut q cogitet ſic.i.hoc mõ q ſeqt̃.Si uetus poeta lauinius non laceſſiſſet.i.ꝓuocaſſet prior Laceſſere uacat prior.nã nemo laceſſit niſi prior prouocet & irritet.nouus poeta nr̃ nullũ potuiſſet inuenire.i.excogitare prologũ.i.proloquiũ pfationẽ.nõ enim prologus hic hoiem ſignificat ut in Heautõ.ſed uerba.quẽ.ſ.prologũ diceret.i.apte cõponeret uel eloqueret̃ niſi hr̃et hoiem cui malediceret.Is qui taliter cogitat & dicit habeat ſibi hoc reſpõſum.i.uel hãc rñſionẽ:ut rñſum ſit neutri generis & ſubſtãtiuũ.uel ut rñſum ſit participium pteriti.uel hẽat.i. putet hoc rñſum eẽ ſibi per paſſiuũ uerbũ.deinde ſubdit rñſionẽ uidelicet palmã.i.cãm certaminis puta pciũ uictoriæ eẽ poſitã in medio.i.in cõi oibus. qui tractãt.i.exercẽt.artẽ muſicã.i.artẽ poeticam cui pſunt muſæ.q.d.nõ eſt mirandũ ſi hi pugnãt qbus cã certaminis præſto eſt.Ille uetus poeta ſtuduit.i.laborauit conatus eſt reiicere.i.repellere retrudere hũc poetã nr̃m a ſtudio cõponẽdi.ad famẽ.i. ad eſuriẽ quæ illi fuerat ſubeunda niſi ſua induſtria cõpoſuiſſet fabulas quas ædilibꝰ uenderet unde uictũ quæritaret:Hic poeta nr̃ uoluit rñdere maledictis nõ uoluit laceſſere ſi poeta uetus certaſſet.i.ꝓuocaſſet ab eo qd̃ præcedit id quod ſeqt̃ benedictis.i.bonis ſermonibus & beniuolis audiſſet bñ.i.laudatus a poeta nr̃o fuiſſet. Nam bene audire eſt bene dici & laudari:cõtra male audire uituperari Saluſtius in Ciceronem. ut ſiqd uoluptatis maledicẽdo Saluſtius cepis eã male audiẽdo amittas.q; ſi nõ ſint eadẽ uerba:eſt ſaltẽ eadẽ ſnĩa.Ipſe poeta uetus putet id qd̃ allatũ ẽ. ab ipſo:ideſt id quod maledictum eſt ab eo eſſe relatum ſibi.i. retortum in ſe: quaſi dicat quod dedit recepit.

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONA ¶De illo iā finē faciā dicēdi mihi.¶ Peccādi cū ipſe de ſe.idē eſt & de ſe ꝓprie poſitū eſt:& ꝑterea amphibologia.¶ Peccādi.maledicēdi.an peccādi:cū ipſe de ſe finē.nō prius inqt ego de illo finē faciā q̄ ipſe de ſe:& prius eſt dicēdi ego faciā q̄ ille peccādi finē.¶ Nō facit pro nō faciat: ut mihi ni egomet turpiter ego hodie dabo.¶ Nunc qd ueli aīum:attēdite:deeſt quæratis:ut ſit nūc uelim quæratis aīmū attēdite.¶ Apporto nouā ἐπιδικαζομένην.nouā latinā dicit epidicazomenen.¶ Quā comœdiā uocāt.hic manifeſte errat Terentius.nā hæc fabula quā trāſtulit epidicazomene dicta eſt a puella de q̄ iudicium ēēt ſit fabula epidicazomene eiuſdem Apollodori:

De illo iam finem faciam dicendi mihi:peccandi
Cū ipſe de ſe finē nō facit:nūquid uelim animum
Attendite:apporto nouam epidicazomenen:
Quā comœdiā uocāt græci:latini phormionem
Nominant:quia primas partes qui aget:is erit
Phormio paraſitus.ꝑ quē res gerit̄ maxīe uolūtas
Veſtra ſi ad poetā acceſſerit date operam:adeſte
Aequo aīo ꝑ ſilētiū ne ſimili utamur fortuna atq;
Vſi ſumus:cū per tumultū noſter grex motus eſt
Loco.quem actoris uirtus nobis reſtituit locum:
Bonitaſq;ueſtra adiutans:atq; æquanimitas.

Dauus ſeruus.

debuit ergo dicere epidicazomenen græci:latini phormionē.
Phormio Nam phormionem tegiculū dicūt græci:a quo inſternit̄ pauimētū: unde phormio correpta prima ſyllaba apud apollodorum eſt:nō ergo phormio a formula: ut quidā putāt dictū eſt:& inde paraſitus uiliſſime cōditōis nomē accepit.¶ Quia ptes primas qui agit.primas nūc maximas:ad actorē.n.retulit.Cicero ſæpe illū q eſt ſecūdarū aut tertiarū ꝑtiū.¶ Phormionē ſi a formula eſſet nomē comœdiæ primā ꝓducceremus ſyllabā:ſi a phormione corripere debemus.¶ Per quē res ge.m.qa primæ ptes etiā aliud ſignificāt:non ergo nunc primū actū dicit:ſed ſūmas ptes:& bene maxime:qa & ꝑ alios.¶ Volūtas.u.ſi ad.p.a.d.o.ſi uolūtas acceſſerit:pro ſi faueritis.noue ſic uoluntatē ꝓ fauore poſuit.¶ Adeſte æquo aio.nūc ꝓpoſitio eſt.¶ Ne ſimili.u.for.atq; uſi ſumus.ne populū læderet fortunā malu it accuſare.¶ Cū ꝑ tumultū nr̄.apparet ecyrā ante phormionē actā eē.cui cōtingit id qđ quærit̄ populū ſubaccuſans.¶ Nr̄ grex.m.eſt.l.locus eſt diſtributio tēpoꝝ:quæ cuiq; in ſpectaculū uēturo attribuūtur ab ædilibus:unde loco motus dī̄ q ſuas horas nō obtinuerit iter ꝓcedētes & cōſe-
Cicero cuturos:ego ꝓprie & ſic.& Cicero.loco ille motus eſt cum ex urbe pulſus.¶ Q uē.a.u. q excluſus totiens aīum nō abiecerit: ſed perſeuerauerit agere:ideo uirtus eſt.¶ Reſtituit locū.bene repetiuit locū ut amphibologiā uitaret: ne quem tu multū dicere uideret̄.¶ Bonitaſq; uſa ad.ac æq̄.Bonitas in oībus generaliter rebus eſt:æquanimitas in ſpectādo.An bonitas in probandis his q̄ bona ſunt:æquanimitas in ignoſcēdis uitiis atq; delictis & tautologia eſt.An bonitas circa omnes æquanimitas circa Terē.¶ Bonitaſq;.u.ut totū actori tribuens nihil populo ꝑter culpam reliquiſſe uideretur honoris cā hoc addidit.qa ſecūdū ueteres adiutans dicere maluerūt q̄ adiuuans.

GVI. iā.i.nūc uel ſtatim faciā.i.ſtatuā mihi finē dicēdi de illo cū pro q̄uis ipſe nō facit pro faciat ait Donatus de ſe finē peccādi.i.maledicēdi uel errandi nūc attēdite.i.attētū præſtate aīum hoc eſt attēdite diligenter qd uelim Donatus uult intelligi quæratis.Apporto nouā comœdiam quam græci uocant epidicazomenen a puella de qua iudicium eſt.latini nominát illā comœdiā phormionē a ſtramēto quo inſternitur pauimentū unde paraſitus uiliſſime conditionis nomē accepit.latini ergo nominant phormionē quia phormio paraſitus per quem res agitur maxime.i.præcipue.i.a quo materia & deductio fabule præcipue procedit.erit is qui aget primas partes.i.præcipua officia & ſumma in toto fabulæ progreſſu.ſi ueſtra uoluntas.i.ueſter fauor ac-
Adeſſe ceſſerit ad poetā nr̄m date opam ut.ſ.intelligatis quæ dicent̄ & attendatis ad ea quæ fient.adeſte.i.præſidio ſitis ut ſolēt eē aduocati.uel intēti eſtote:æquo aio ꝑ ſilētiū ne.i.ut nō utamur ſimili fortuna.i.infortunio.atq;.i.ſicut uſi ſumus.cū nr̄ grex.i.nr̄a multitudo & caterua actoꝝ motus eſt loco.i.ꝑdidit locū ſibi ab ædilibus deſtinatū.locus hic eſt diſtributio tēporū quæ cuiq; in ſpectaculū uēturo attribuūtur ab ædilibus.Vnde loco mo-
Cicero tus dicit̄ qui ſuas horas nō obtinuerit inter ꝓcedētes & cōſecuturos ergo propriæ dixit.ſic & Cicero loco ille motus eſt cū ex urbe expulſus eſt quē locū turbatū uirtus actoris.i.hiſtrionis reſtituit nobis. Nā actor totiens excluſus aīum nō abiecit ſed agere ꝑſeuerauerit.iō uirtus eſt & quē locū inq̄ bonitas uſa atq; æquanimitas adiu-
Bonitas tās.i.frequēter adiuuās & fauēs reſtituit inq̄ nobis.Bonitas attenditur ḡnaliter in oibus reb⁹:æquanimitas in
æquanimitas ſpectādo.aut bonitas hic intelligitur in ꝓbādis his quæ bona ſunt.æquanimitas in ignoſcēdis uitiis atq; delictis.aut bonitas refertur ad oēs æquanimitas ad Terētiū.Ex hoc colligitur ecyrā fuiſſe actā añ phormionē ꝓpterea aliq codices ſic hn̄t ecyrā phormioni ꝓpoſitā.ſed tñ non ſeqtur eā fuiſſe prius ſcriptā & compoſitam.

Amicus meus

Micus ſūmus meus & popularis.Quod in oibus fere comœdiis in qb⁹ ꝑplexa argumēta ſunt fieri ſolet:id in hac quoq; Terē.ſeruat.ut προτακτικὸν πρόσωπον.i..i.pſonā extra argumētū īducat cui dū ob hocipſum uel q; uti aliena tota fabula eſt geſta res narrat̄:diſcat populus textū ex cōtinētia rerum:ſitq; inſtructus ad cætera.¶ Amicus me.ſum.In hac ſcæna quæ docēdi atq; inſtruendi ſpectatiōis cā inducit̄ mire extrinſecus lepores facetiæ q; cernūtur & ſales & comici.Id enim eſt artis poeticæ ut cū narratiōi argumēti detur opa iā tū res agi & comœdia ſpectari uideat̄.¶ Amicus ſūmus meus.inſinuatio pſonæ eius quæ DO.

a Micus meus ſūmus & popularis geta heri ad
Me uenit,erat ei de ratiūcula iāpridē apud me
Reliquū pauxillulū nūmorū id ut cōficerē cōfeci
Affero.nā hærilē filiū eius duxiſſe audio uxorem
Munus ei credo hoc corradit̄ q̄ inique cōpatū eſt
Hi qui minus hn̄t ut ſemp aliqd addāt diuitioribus

īducit̄ ad audiēdū:& uide ſeruū oñdi dauū:& ñ oñdi cuius ſeruus ſit.¶ Amicus ſūmus meus cā cur in ſcænā procedat dauus.Amicus a uolūtate.Popularis a fortuna.Popularis eiuſdē conditiōis generiſq;.Salu.Popularis ſui ſceleris.& popularis populo amatus eſt.& popularis ciuis:popularis humilis eſt:popularis uilis populoq; factus:ut ſi qs dicat ſordidū popularē ciuiū. Amicus ſū.m.Dauus extra duas familias īducit̄.quæ ī hac ſunt fabula:alien⁹ ac ꝑ hoc ignarus cui narret geta argumētū.¶ Heri ad.m.u.ꝑꝑ cognationē.e.&.i.lſaꝝ nō dubitauerūt antiq & here & heri dicer̄ & mane & mani:& ueſpere & ueſpi.¶ Erat ei de.r.deeſt nā.ſed mire ſubtractū ē.¶ Erat ei de.r.opportuna diminutiuo in re ſeruili ratiūcula & pauxillū.¶ Erat ei de.r.moraliter litē intulit.¶ Erat ei.magis ei facetū & comicū eſt: cū aſyntheton infert̄ q̄ ſi diceret nā erat ei.Iāpridē.a.m.r.de argumēto ſumit̄ cā colloquii.nā debuit inquit ge maniter:& illemet exigit ut numeret̄ dñis ob nuptias factas.¶ Pauxillulū:quartus gradus diminutionis:paulū:paululū:pauxillū:pauxillulū.¶ Id ut.c.eclypſis prima:& cōficerē ꝓprie:nā fieri pecunia dicebatur.Salu.Quæ pecunia ad hiſpanēſe bellum.m.f.e.¶ Cōficerē.quia in promptu nō erat.¶ Confeci.affero.bene quaſi reddēdi mora tāhēre cauſa fuerit. ¶ Nā hæ.f.trophimō dicūt:atq; aut ſcio an latini quoq; alūnū dicere potuerūt niſi hoc malent.¶ Nā.h.f.e.d.a.mire applicat argumēto.¶ Ei.m.h c.mire heri qdē fuerūt nuptiæ:ſed adhuc munus corradit̄:qa in nuptiis etiā ſeptima dies inſtaurationē uoti hēt:ut in funere nouus dies:quo enim talia concludūt̄.¶ Ei credo uxori.ſ.munus hoc corradit̄:hoc pecuniæ.ſ.munus erit:& eſt figura epexegeſis.¶ Credo.pro uere ſcio & ei an uxori:an abſolute ut ſit ei rei.¶ Corraditur apta in uerbo dificultas ut in Adelphis Minas decē corradet alicūde & corraſi oia.¶ Quā.i.c.eſt.Miro idiotiſmo morē pro lege cōqueritur.¶ Comparatū.cōſtitutū ei legi:& his qui minus habēt & diuitioribus dixit:ne diceret ſerui dñis.Vult enim latius patere quod dicit generalē eē ſniam.¶ Q uā.i.c.eſt.h.q.m.h.garrulos ſeruos & ſentētioſos amat comœdia.triſtes & pce loquētes tragœdia.¶ Vt.ſ.a.a.mire nō dent.ſed addāt.& nō aliqñ ſed ſemp.¶ Diuitioribus.pro minus pauperib⁹.

Mane & Heſ & heri
Veſpere & ueſperi
Pauxillulū
Saluſtius

Micus &c.Hic pſona daui introducitur cui poſſit geta ſeruus demiphōis narrare fabulæ totius argu- GVI.
a mētū.Et ita introducitur q̄ſi mutuas accepit a geta pecunias:q̄s nūc repetet̄ inſtat geta ut eas det pro filio uxori quā filius dñi ſui.ſ.antipho duxerat in pr̄is abſentia.Da.geta ſūmus amicus meus & hoc a uolūtate.& popularis.i.eiuſdē cōditiōis & generis ſiue cognatiōis.ut Salu.Popularis ſui ſceleris.interdū popularis dicitur populo gratus ſiue a populo amatus.interdū popularis dicitur humilis cōditiōis.interdū dicitur uilis ac de populo factus:ut ſi quis dicat uilē ſeu abiectū ciuē popularem.Amicus ergo geta uenit heri uel here:utrūq;.n.dictū inuenitur ꝑꝑ cognationē e & i lſarū ut mane & mani:ueſpe & ueſpi.Venit ergo ad me heri nā ſubaudi pauxillulū:dicimus paulū paululū pauxillū & pauxillulū·Pauxillulū nūmorū erat ei getæ apud me iā pridē.i.olim.reliquū.i.uel relictū uel de reſiduo.de ratiūcula.i.ex q̄dā ſupputatione ſiue qđ dicūt ex quodam cōputo qđ fecimus inter nos uel ex q̄dā cōuentōe ſeu ex quodā cōtratulo ſiue ex quodā ut dicunt tractatulo inter nos deducto:ſiue etiā ex aliquo negociolo inter nos cōi.Venit inq̄ ad me ut cōficerē.i.facerē.nam fieri Cōficere
pecunia dicebatur.Salu.Quæ pecunia ad bellū hiſpanēſe marcello facta erat: ut ergo cōficerē pōt intelligi rogauit me ſup.ut ego cōficerē.i.cōquirerē ſeu cōgererē id pauxillū nūmorū qđ erat ei reliquū ex ratiūcula.cōfeci.i.cōquiſiui ac ſi feciſſem eā pecuniā quæ nō erat in ꝓmptu.affero id pauxillulū nūmoꝝ.nā audio.i. intelligo filiū hærilē.i.filiū heri.i.dñi eius.ſ.getæ duxiſſe uxorē.Credo.i.uere ſcio q; ſup.hoc munus taliū pecuniolaꝝ.corraditur.i.totū radēdo & nihil relinquendo aufert̄ extorquetur aut difficulter cōparat̄ ei uel uxori uel Corradi
ei rei.ſ.ductioni uxoris.q̄.i.quātū:inique.i.iniuſte cōparatū eſt .i.cōſtitutum eſt ut hi qui minus habēt addant ſemper aliqd diuitioribus antique pro ditioribus.i.minus pauperibus ut hic capitur.illa uxor arripiet.i.ad ſe rapiet & attrahet abradet uniuerſum illud.i.totum illud ſimul qđ ille miſer geta defraudās ſuum genium.i. Genium
parce uiuens & tenuiter.ille enim dicitur defraudare genium qui tenuiter ac parce uiuit.ſicut contra indulgere genio ſignificat uoluptuoſe uiuere atq; laute.itē genialia(dicit Don.)curare dicitur q uiuit lautius.neq; im Genialia
merito.nā geniū nature deū dicūt ſiue deū ḡnatōis cui ſacrificabat̄ dūtaxat die natali:i cuius diei ſacrificio tm̄ ut Serui.inqt:licebat uoluptatibus opam dare cū in aliis ſacrificiis eēt caſtitatis obſeruatio.Vir.in buc.Philida Virgilius
mitte.m.m.ē.n.iola.Cū faciā uitula pro frugibus ipſe uenito.ꝓpterea geniū ꝑ uoluptate capi⁹& ꝑ lautitia cōuiuii:unde genialis lectus dictus eſt uoluptuoſus & cōuiualis ut teſtat̄ Ser.qđ ergo ille miſer defraudās ſuū geniū cōpſit ꝑterirū a cōpco cis:qđ cōponit̄ a cō & pco is.compſit ergo.i.cōgeſſit pce cuſtodiuit ac reſeruauit. Cōparare

DONA. ¶ Quod ille docte ad ſingularē numerū trāſit a plurali. ¶ Quod ille redit ad getā. ¶ Vnciati. ſic
Aſſis un/ ueteres multa unciatim: cū expēſa pecunia ferret more ueterū: nō ut nūc annūeraret. Aſſis libra erat eiuſq; par
ciæ libella tes unciæ: rurſus unciæ duodecim ps libella dicebat. merito ergo nō p ſingulos ſextertios: neq; p ſingulos de/
narios: neq; p ſingulos aſſes: ſed id qd hypbolicos mimū fuit p ſingulas uncias unciati dixit. Et Ci. Quis uulca
tio ſi ſua ſpōte ueniſſet unā libellā dediſſet. ¶ Vnciatim uix potuit & unciatim & cito cōflati peculiū: ut multa
pauxillatim: ſed cito fiūt maxima. merito ergo additū eſt uix: ſed quid ſi & unciatim & uix: & tamē de lucro:
de dimēſo ſuo inqt: qd ſi ex abūdāti ē ſuū defrau
dās geniū. deinde nō acqſiuit: ſed cōparſit & ad
poſtremū miſer ut iniqtas cōſuetudinis cōplora
tiōe finiret. ¶ De. di. ſ. ſerui qternos modios ac
Dimen/ cipiebāt frumēti ī mēſe: & id dimēſum dicebat
ſum & utrū a mēſe: an a mētiēdo icertū eſt. ¶ Suū. d. g.
Curare ge genialia curare dicit q uiuit lautius. ¶ Id illa. nu/
nialia pta. ſ. ¶ Vniuerſum. a. magna uirtus pene in ſin/
gulis ſyllabis. cōtra illud qd ait illi illa rettulit un
ciati uix & de dimēſo ſuo uniuerſum: cōtra qd
ait munus corradit. arripiet: cōtra ſuū defraudās
geniū & cōparſit miſer. ¶ Haud exi. q. l. ſ. p. haud
exiſtimās: uel intelligens uel recogitans: ac repu/
tans. ¶ Haud exi: pro æſtimās. ¶ Quāto. l. p. ſit.
hoc ſit pnunciādū eſt. quaſi nūc ei uenerit in mē
tē ſæpius paſſurū getā qd ſemel tolerare grauiſſi/
mū iudicauerit. ¶ Quāto. l. ut reliqs troia ex ar/
Partum dēte rec. ¶ Partū. pprie dr partū de eo qd labo/
re quæſitū eſt. qa nullus partus ſine dolore eſt ac
labore. ¶ Porro. g. ad pauptatē rettulit feriet. nā
& plaga & dānū: & res ſanguis nr dr. ¶ Feriet.
a. m. ſignificāter nō funget munere: ſed feriet di/
xit. ¶ Feriet. a. m. ex conſuetudine feriet. nam &
plagā dānū & ſumptū ſanguinē nrm dicimus.
¶ Vbi. h. p. quæ ſupra illa dicta eſt. ¶ Porro a. a. &
alio qd dicit p multis pnunciādū eſt. ¶ Vbi. h. p. n. d. cū adiectiōe tpis cuiuſlibet natalis dies dixit: cuiuſlibet na
Virgilius talis melius dr: ut natalis & natale aſtrū: ſed Virg. ſeruiens pſone ruſticæ. Meus eſt natalis iola: inqt nec addidit
dies. ¶ Vbi. i. hoc uultuoſe pnūciādū. ¶ Vbi. i. ut qdā cibo & potu. ut qdā ſacris: ubi ita legūt apud Var. initia/
ri pueros eduliæ & poticæ & cubæ diuis edēdi & potādi & cubādi: ut primū a lacte & a cunis transferunt: qd
Virgilius Vir. Nec deus hūc. m. d. n. d. c. ē. hoc adnotauit pbus: ſed Terē. apollodorū ſeqt: apd quē legit in inſula ſamo/
tracū a certo tpe pueros initiari more atheniēſiū: qd ut in palliata probādū eſt magis. ¶ Vbi ini. hoc inferen/
dū eſt: nō qſi hoc ſolū ſit: ſed quaſi defatigatus ſit enumerādo occaſiōes dandorū munerū. ¶ Omne hoc. m. a.
hoc rettulit ad offerētis irriſionē q putat ſe puero dare. ¶ Mater. a. an nutrix. an uera mr. ¶ Puer. e. c. m. pprie
dixit mittūdi de muneribus. ¶ Sed. u. g. locuturū oſtēdit getā. ¶ Sed uideon getā. apparet poetā nihil putaſſe
amplius addēdū ad inſinuādū populo pſonā daui: & iō iā induxit exeūtē getā: ut ſit cā cōmutāde orationis.

Quod ille unciatim uix de dimenſo ſuo ſuum
Defraudās geniū cōparſit miſer: id illa uniuerſum
Arripiet, haud exiſtimās quanto labore ſit partum
Porro āt geta feriet alio munere, ubi hæra pepertt
Porro autem alio ubi erit puero natalis dies
Vbi initiabunt omnia hæc mater auferet
Puer cauſa erit mittundi: ſed uideon getam:

Geta. Dauus.

GVI. Vix. i. ægre difficulter. unciati. i. nō p ſingulos ſextertios aut denarios aut aſſes. ſed qd mimū fuit p
ſingulas uncias. aſſis. n. libra ē eiuſq; ptes unciæ. Vnciæ aūt duodecim ps libella dicebat. apd ueteres enim pecu
nia pendebat nō ut nūc nūerabat. Cōpſit ergo uix unciati. i. paulati qſi p ſtipes de dimēſo ſuo. i. reſeruādo de
portiōe ſua q abſtinebat plerūq; ut peculiū ſibi cōflaret. ſerui enim ſingulis mēſibus quaternos modios. i. qſi/
dā mēſurulas frumēti accipiebāt. & id dimēſum dicebat. aut a mēſe aut a metiēdo & uerius. Nā illis frumētū
certa mēſura dimēſum tradebat. uxor ergo illa accipiet uniuerſum haud exiſtimās p æſtimās. i. nō cōſideras
qto labore id peculiū ſit ptū. i. acqſitū. & bene qa nullus ptus ſine dolore eſt ac labore. aūt. i. ſed porro. ideſt cer
Feriri te uel deinde geta feriet. i. onerabit pmet cōcutiet alio munere. i. alio dono uel onere donādi aliud donū &
bene feriet. Nā & plagā damnū & ſumptū ſiue rē nrām ſanguinē nrm dicimus. ubi. i. qn hæra. i. uxor hærilis
filii pepererit. aūt. i. ſed. Geta porro. i. deinde feriet alio munere. ubi. i. qn. tēporis aduerbiū. dies natalis. i. nata/
litius erit puero ubi natalis eſt adiectiuū. ſed cū Virgi. dicit meus eſt natalis iola eſt ſubſtantiuū. Sed ubi. i. quan
Initiare do parentes ſup. initiabūt. i. dicabūt conſecrabūt addicēt deuouebūt deſtinabunt aliqbus ſacris. q. d. geta ferie
Apollo/ tur alio munere. hic enim ubi initiabūt eſt uultuoſe pnunciādum quaſi cū tedio. Legit apud apollodorum
dorus. quem hic poeta nr ſeqt in iſula ſamotracū a certo tpe pueros initiari more atheniēſiū. ſed apud Var. legit pue/
ros initiari eduliæ & poticæ & cubæ: hoc eſt diuis edēdi potādi & cubādi ubi primū a lacte & a cunis tranſfe/
Virgilius rūtur. Vir. Nec deus hūc mēſa dea nec dignata cubili eſt. Mater uel nutrix uel uera mr auferet. i. arripiet hæc oīa
munera data a geta. puer erit cā mittūdi. p mittēdi illa munera: qa ita illudet geta q pueri gra dabit quod tollet
a matre. Sed uideon. i. uideo ne getam: tūc poeta inducit getam exeuntem ut ſit cauſa cōmutande orationis

Si quis me

I quis me quærit ruffus. Mira fide poeta deſideratū getæ oſtēdit dauū: ſiqdē ipm loqt a quo reddi ſibi DO.
s debitū ſperat. ¶ Si quis me. q. r. Apoſiopeſis ſecūda. nā apparet plura dictura fuiſſe. ¶ Præſto ē deſine.
tertia perſona de ſe loquēs uſus eſt qa tale nomē ptulit. ¶ At. e. o. co. t. d. conabar abſolute: an eclypſis
eſt: ut deſit ire & eſt aduerbiū loci obuiā. ¶ Accipe. pueniit petitionē dicēdo accipe: & hoc cū geſtu offerentis
dicit: & hoc eſt qd ait cōfeci affero. ¶ Lectū eſt. abſolute. nā nō dicit quid aut uerū debitū an argentū lectū. Lu
cilius. Lecti oēs acticon hoc eſt. ¶ Lectū eſt. cōueniet numerus. ordinē ſeruauit. prius enim qualitas: deide nu Lucilius
merus pecuniæ ſpectari ſolet. ¶ Lectū eſt. cōue/
niet numerus qtū debui: qppe tribus modis de/ Tribus mo
bitū pecuniarū ſoluit pēſiōe: ſpectatōe: numero: dis debitū
quo circa lectū eſt cōueniet numerus qtū debui pecuniarū
poſitū eſt. ¶ Lectū eſt. lectū bonū uel ſplēdidum ſoluitur
ut Arma ſereſtus lecta refert humeris. quis qda; Lectū eſt
putāt lecta ab eo qd ē lego dicta. ¶ Quātū de. p
debitū tibi a me ē. ¶ Amo te. & nō neg. amat: q
reddiderit pecuniā. Agit gras q diligēter: & q̄ te
utrū qa dictū nō fefellit: an qa lectū attulerit in nu
mero cōgruētī: & recte dixit: nā redditio debita
hoc agit: ut iā gras agam. ¶ Amo te & nō neg.
h. grām. hoc pro gratiarū actiōe ponitur: & oſtē/
ditur uere neceſſariā fuiſſe pecuniā. ¶ Nō negle

s I qs me quærit ruffus. Da. pſto eſt: deſine
Ge. oh, at ego obuiā conabar tibi daue.
Da. accipe: hem lectum eſt, cōueniet numerus
Quantū debui. Ge. amo te: & nō neglexiſſe habeo
Gratiam. da præſertim ut nūc ſunt mores:
Ad hoc res rediit ſi qs qd reddit: magna habenda
Eſt gratia: ſed qd tu es triſtis: ge. ego ne: neſcis
Quo in metu: & quanto ego in periculo ſim.
Da. qd iſtuc eſt: ge. ſcies modo ut tacere poſſis

xiſſe. in andria. Et id gratū fuiſſe aduorſum te habeo gratiā. Præſertim ut nūc ſunt mores. Sic & illud dictū eſt.
Nāq; hoc tpe obſequiū amicos: ueritas odiū parit. quia cōſuetudinis imago eſt uitupare pñtia. ¶ Ad hoc res
rediit: figurate pro ita loqueris. ¶ Ad hoc res rediit dixit: & proprie rediiſſe res dicitur cum aliqd peius ab ex
pectatione contingit. ¶ Si quis quid reddit magna habēda eſt gra. i. & ſi nō rē magnā tn magna habenda eſt
gratia. hoc enim ſignificat quid reddit. ¶ Si quis quid reddit. in hoc qui interrogatiue pnunciauerit parū bel
le explicat conceptā ſententiā. ¶ Habenda eſt gratia. deeſt enim. ¶ Sed qd tu es triſtis. hic admonemur oēm
ab initio ſermonem getæ quaſi ſatagentis & anxii pronunciari. accōmodatis preſertim ad uultum uerbis. nā
& ſi quis me quærit: & at ego obuiā tibi conabar daue: & amo te non neglexiſſe habeo gratiam: in ſe quod/
di cōtradictiōis ai occupatiq; ſignū hñt. ¶ Sed quid tu es triſtis. ſed particula trāſitū ſignificat ad mentionē al/
terius rei. ¶ Sed quid tu es triſtis: ego ne neſcis quo in metu. deſcēſus ad argumētū ab eo ſermone q extrinſe/
cus a poeta informatus eſt iā manifeſte appet. ¶ Ego ne: neſcis. Apoſiopoſis comœdie. ¶ Neſcis quo in me/
tu & qto in periculo. pnūciatiue & interrogatiue ēē pōt. ¶ Neſcis quo in metu: duæ pturbationū bigæ ſunt a
malo una: & cupitis altera. ergo a malo bigis pñtis tpis periculū ēē dicimus: & futuri metū. ¶ Neſcis quo in
metu: pnūciatiue magis q pcōtatiue afferendū eſt. Sic. n. ſolemus de magnis rebus dicere. ¶ Neſcis quo ī me
tu. &. q. i. p. ſ. uix alterū ſuſtineri pōt eorū quæ utraq; poſuit nunc metus & periculū. ¶ Quid iſtuc eſt. fac hūc ſci
re: & narrādi nō erit locus. neceſſario igitur ignarus inducit dauus. ¶ Modo ut tacere poſſis. ut pro ne nō. q
ſi eſt: ſubaudiendū eſt uide aut quid tale. ¶ Modo ut tacere poſſis. uere argumentū eſt celari id quod antipho
nō coactus: ſed uolens duxit uxorem. ¶ Modo ut tacere poſſis. modo p tm̄modo: ut modo iuppiter adſit. Modo
¶ Abi ſis inſciens. nunc pro inſcito poſuit: uel inſcientem modo ſtultū dicit: alias ignarum.

I qs &c. Hic deſcēdit ad narrationē argumti nacta opportunitate daui narrationē audituri. Ge. Videt GVI.
s hic alloq geta aliquē de familia dñi ſui mandās illi ut ſiqs eū quæreret ſuā abſentiā excuſaret. exit autē
quaſi obuiā iturus dauo a quo pecunias expectabat qs p filio hærili daret. Siqs. i. ſi aliqs. ruffus. i. ruffo
colore ſuffuſus qret me: & nō qret p me ut dici ſolet. & tūc fecit apoſiopeſim. qa interceptus eſt ſermo eius a
dauo de quo loq uidebat. mādās ut ſi rufus puta dauus qreret diceret pdiiſſe illi obuiā. qd audiēs dauus rñdit
in tertia pſona de ſe loquēs. Da. Dauus pſto eſt. i. ppe eſt uel aduenit. deſine. i. noli ire ei obuiā ſiſte gradū. ge. Oh
interiectio oſtendētis lætitiā de aduētu. O daue at. i. ſed. ego conabar ire ſup. obuiā tibi. i. in occurſum tibi &
eſt obuiā aduerbiū loci. Da. Accipe debitū ſup. Hem interiectio oſtēdētis officium ſuū. Lectū eſt. i. argentū qd
affero eſt lectū. i. bonū uel ſplendidum ſiue electum ex multitudine ita ut nullus ſit nūmus adulterinus nume
rus argenti cōueniet. i. ſine cōtrouerſia erit tātus ſup. quantū numerū ego debui. i. in quāto numero pecuniæ
tibi debitor fui. ge. amo te q. ſ. reddideris pecunias debitas & hēo grām. i. qd barbare dicūt ſcio tibi bonum
gratum te nō neglexiſſe. i. nō fuiſſe negligētem in pecunia conficiēda & afferēda. uel nō neglexiſſe. i. curæ ha/
buiſſe hāc rem. uel q nō cōtēpſeris & parū curaueris reddere debitū tēpore neceſſitatis. Da. res ad hoc redit.
i. tuus ſermo ad hoc tēdit uel ſpectat uel tu ita loqueris. pſertim. i. pcipue. ut. i. ſicut uel cuiuſmodi mores. i. ut
ita dicā cōdit oēs hoium ſeu cōſuetudines ſunt nunc. ſiqs. i. ſi aliqs reddit qd. i. aliqd magna gra eſt habēda. i.
oportet ut dici ſolet ſcit gratū ēt atq; ēt. ſed qd. i. cur uel pp qd es tu triſtis: ge. ne. i. utrū petis ſup. quare ego ſim
triſtis: neſcis in quāto mœtu de futuro malo & in quāto periculo de eminenti malo ſimus. hoc aūt dictū pōt
legi aut interrogatiue aut pnūciatiue ſeu cōfirmatiue. Da. qd iſtuc eſt: pp qd dicis te ēē in magno mœtu ac pe/
riculo. ge. Scies mō. i. tm̄modo ut ita q poſſis tacere. q. d. Ego tibi dicam dūtaxat ea lege ſi illud poſſis celare.

VNIVERSIDAD
D SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONA. ℭ Cuius tu.ſ.i p.p.ſn ioſe dixit q̄ i in oībus credēdū ſit ſeruaturū fidē eē eū q in pecunia ſerua uerit & hoc iō interpoſuit ne lōgus eēt dū pſuadet ut dicat queādmodū in aliis fabulis. ℭ Cuiꝰ tu.ſ.i.p.p.ꝓprie lo/cutus ē de pecunia & fidē dicēdo & credere.nā fides ē eoꝝ qbꝰ dat̃:creditores dñr q dát. ℭ In pecunia.a ma iore ad minus. ℭ Perſpexeris:nō iſpexeris:ſed pſpexeris qd plus ē dixit. ℭ Verere ei.u.c.uerba cū ꝓnūciatione dicit ut oñdat multū diſtare iter pecuniā & uerba. ℭ Vbi qd.m.l.e.te.f.a cōiectura cui & bene: qa ſeruus nihil de honeſtate dicit. ℭ Vbi qd ſignificantius dixit:q̄ ſi diceret nihil. ℭ Ergo au.ergo núc uelut icrepatio ē tarde faciētis:qa hic igit̃ obloquēdo ipediuerat narraturū ergo dixit.Sic Vir.Ergo age care pr̄.c.ip.n. ℭ Hāc opam.t.d.auſcultādi & audiēdi:plus eſt dico q̄ do:dr̄ ꝑpetuo dat̃ ad tp̄s. ℭ Senis nr̄i.d.ſ.dicēdo ſenis oñdit & adoleſcētē ſe dñm hr̄e.dicēdo nr̄i oñdit & alienū fore. dicēdo fr̄em non unū eē mōſtrauit.dicēdo maiorē: ēt minoris ſe/cit idiciū:ſic argumēti ꝑtē maximā nōdū narrās iā i ipa iterrogatiōe trāſegit.Hæc āt oīa ꝑp populū ſic agūt̃:nō ut ille aliqd uidat ne ſit opꝰ pluribꝰ uerbis. ℭ Senis.n.d.ſ.Mirū cōpēdiū narratiōis: q̄ſi ꝑ iterrogationē fecit ne ex alio repeteret. Sic Vir.Fando aliqd ſi forte tuas ꝑuenit ad aures.b.n.p.&.t.ſ.g.& i Eu. Noſtin hāc quā amat frater? ℭ Quidni.qd eiꝰ gnatū phedriā:nō dixit qd phedriā:ſed addidit eius gnatū:ut magis docere q̄ interrogare uideret̃. ℭ Quid eius.g.phe.deeſt noſtin. ℭ Tanq̄ te.o uarietas illud qdni tanq̄ te. ℭ Euenit.a.ſ.ſ.iter:non inuenit iter:ſed euenit ut iter eēt. ℭ Simul uno tēpore. ℭ Illi lēnū ut iret.recte tacet̃ cur chremes ierit:& dicitur cur demipho.utrūq͂ pro argumēto eſt. ℭ Ad hoſpitē antiquū.Sic Vir.Veterēq͂ anchiſen agnouit amicū.hoc āt additur ut eēt idōea cā nauigādi ſeni. ℭ Senē ꝑ epi.p.epiſtolas dicēdo oſtēdit eū nō ſemel ſcripſiſſe. ℭ Pellexit. induxit.Sic Vir.Pellacis Vlixi. ℭ Mō.nō.m.a.prouerbialis hypbole facta ꝑ exceptionē aut ſuplationē:aut æquā collationem.Eiuſmodi eſt illud Demoſthenis ℭ Mō nō.m.a.Salu. Maria mōteſq͂.p.c. ℭ Mō nō.m.a.p.more ueterū qa hoſpites hoſpitibꝰ multa donabāt. ℭ Cui tanta.e.r.cui datiuus caſus eſt.dño ne tuo inqt pollicebat̃ hoc. ℭ Cui.t.r.e deeſt cū:ut ſit cū pellexit. ℭ Cui.t.r.e.& ſic plus eſt ſupeſſe q̄ eē.Deſinas.ſ.e.ig.neceſſaria eſt ad fabulæ περιστασιν auaritia demiphonis:ut maiore ꝑiculo illo abſēte duxerit filius in dotatā:nā mox dicturus eſt.ille ne idotatā atq͂ ignobilē daret illi. ℭ Sic eſt.i. recte.nō.n.inqt fortuna auarus eſt:ſed natura.Sic eſt ig.o.an dñi:ſed magis domini.

Creditores

Virgilius

Dicit̃.dat̃

Virgilius

Simul

Virgilius

Pellexit

Virgilius

Saluſtius

Da.abi ſis inſciens cuius tu fidem in pecunia
Perſpexeris uerere ei uerba credere:ubi qd mihi
Lucri eſt te fallere? Ge.ergo auſculta.
Da.hāc opam tibi dico. Ge.ſenis nr̄i daue fratrem
Maiorē chremetē noſtin? Da.qdni? Ge.qd? eius
Gnatū phedriā? da.tanq̄ te. Ge.euenit ſenibus
Ambobus ſimul iter.illi in lēnū ut iret:noſtro in
Ciliciā ad hoſpitē antiquū:is ſenem per epiſtolam
Pellexit mō nō mōtes auri pollicens.da.cui tanta
Res erat & ſuperat? Ge.deſinas.ſic eſt ingenium

GVIDO Da.Abi.modus increpādi.q.d.nō es dignus qui ſis amicus alicui.ſis iſciēs.ideſt. inſcius ſtultus icōſideratus ignarus q̄ſi neſciēs qd ſit officii inter amicos.Verere.i.times.credere.i.cōmittere celāda uerba ei.ſ.mihi cuiꝰ tu pſpexeris.i.clare & plane cognoueris ſeu ꝓbaueris fidē.i.cōſtantiā & ueritatē i pecunia quā mihi cōmiſeras quāq͂ iuſte in tua neceſſitate reſtitui.Fides eſt dictorū cōuentorūq͂ cōſtantia & ueritas:ſiue eſt mandatoꝝ fida executio.Times ergo credere uerba ei cuius fidē pſpexeris in pecunia.ubi.i.in qua creditione uel borū qd lucri eſt mihi fallere te:q.d.nihil.ſecus aūt de pecunia.Ge.Ergo:nunc ergo eſt uelut increpatio tarde faciētis:quia hic obloquēdo ipediuerat narraturū.Ergo auſculta.i.audi quæ ſum dicturus.Da.dico.i.do tibi ꝑpetuo.quēadmodū cū aliqd dicat̃.i.dedicat̃ cōſecrat̃ ꝑpetuo dat̃.Dico as declinat̃ hic.Dico tibi hāc operam audiēdi.ſ.ſ.auſcultādi.Dat̃ aliqd ad tp̄s:dicatur aūt ꝑpetuo.Ge.o daue noſtin.i.cognoſcis ne chremē maiorē fratrē nr̄i ſenis.ſ.demiphonis?Da.qdni.i.cur nō bene noui? Ge.qd?modus interrogādi noſtin inq̄ phedriam natū.i.filiū eius chremetis.Da.Noui ſup.tanq̄ te.i.æque.ac noui te.i. ita ſicut te noui.Ge.iter neceſſitas eundi peregre euenit ſimul ambobus ſenibus chremeti & demiphoni.uel ut uult Donatus euenit q͂ ſup. iter eſſet ambobus ſenibus.i.q͂ ambo ſenes haberent eūdum.ut.i.ita q͂ iter eēt illi.ſ.chremeti.i.ita q͂ hr̄et eūdū in lēnū inſulā unā ex cicladibus.& ut eēt iter nr̄o.i.ut nr̄ hr̄et eundū in ciliciā regionē ad hoſpitē antiquū.i.ad ueterē amicū externū. Alii codices habēt euenit iter ſimul ambobus ſenibus.ſ.euenit illi chremeti ut iret in lemnum & noſtro demiphoni ut iret in ciliciā:ſed in idē recidit.Is antiquus hoſpes pellexit.i. fraudulēter induxit. nam pellicere eſt in fraudē inducere ſeu per blāditias decipere.Inde pellax pellacis.i.fallax per blanditias decipiens. inde pellacia.i.fallacia ut uult Seruius.Pellexit ergo ſenē.i.demiphonē per epiſtolas pollicens nō modo.i.nō ſolū montes auri:ſed maiora qd eſt hypbolicū.Vel pellexit eum modo.i.pauloante per epiſtolas non pollicens mōtes auri.i.nō ꝓmittens magna ꝓmia.tamē ipſe herus meus auarus propter lucella parua nō dubitauit ſubire ꝑiculū nauigādi.Promittere maria & mōtes eſt antiquū ꝓuerbiū in eos qui temere magna ꝓmittere ſolēt.ſimiliter hic polliceri mōtes auri dicit̃ ꝑ hypbolē ꝓuerbialē factā ꝑ exceptionē aut ſuplationē aut æquam collationē.Inuenio interdū tn̄ mō ꝓ fere apud Valeriū.mō etiā iterdū capit̃ ꝓ tātū & tūc eēt ſenſus: pollicens fere mōtes auri:tūcq͂ adhuc eēt hypbolicus ſermo:ſed nō eo mō quo prius eſt dictū.Da.hoc ſup.pollicebatur dñ o tuo cui tanta res.i.tanta copia rei familiaris erat & ſupererat.i.ſuperabat ſeu ſuperabundabat.ge. deſinas i.nō ultra inquiras.ſic.i.eo modo.uel tale igeniū.i.natura domini mei auari eſt ut omnia poſtponat lucro.

Fides

Dico as Dari & Dicari

Pellicere Pellax Pellacia

Modo

Da.oh regem

DO. ℭ Oh regē me eſſe oportuit.oſtendit ei pauperū affectiones:qui ſe ſolos uti diuitiis ſcire aiunt ſi eas habeant. ℭ Regē me.e.o.acue me. ℭ Abeuntes.a.h.t.huic & eſt ordo hinc relinquūt filiis. ℭ Relinquunt.i.nō ſecum abducunt. ℭ Quaſi.m.bñ q̄ſi q nō cōplebit hocipſum nec uult eſſe. ℭ Magiſtrū.ſic latini:quē græci peda/gogū appellant: ℭ Filiis.ꝓp filios. ℭ Geta ꝓ.c.d.acq̄ſitæ bello lōge ab italia regiōes ꝓuinciæ dictæ ſunt a porro uel ꝓcul uincendo:ad quas ꝓtores:qa cū officio mittebant̃:officia quoq͂ prouinciæ noiant̃. ℭ O geta ꝓ.ſplendide ꝓuinciam dixit. ℭ Memini.r.m.d.i.m.Sic Virg.Nec dii texere cup etū ænea ueniēte. In hoc aſper:ſed mihi uf ad hoc addixiſſe meo: ne eſſet amphibolō cui diceret irato deo. Neuius in Stalagmonis. A deo meo ꝓpitio meus hō eſt. Memini.r.m.d.i.m.dño dicit:an uero deo. & bñ meo:ne eēt amphibolon:nec ſic dixit.Memini relinqui.ut i an/dria.Memini me uidere & memini me fieri par uum.Ennius. ℭ Quid uerbis.o.ē.repente infert: qd opus eſt uerbis:& ſatis moraliter. ℭ Seni fidelis ſum.fidus eſt amicus:fidelis ē ſeruus. ℭ Scapulas pdidi.plus eſt perdidi:q̄ ſi diceret dolui:& bene rettulit fidelis.n.officiū ſeruare aliqd. ℭ Venere in.m.m. uenire in mentē nō ad recordationē tm̄ dr̄: ſed ad reputationē & intelligentiam. ℭ Nāq͂ in.eſt ad.hoc dictū & ſupioris ꝑſonæ eſſe pōt & alterius. ℭ Aduerſus ſti.c.ταπο/ινια cū eclypſi.deeſt enim iactare ſtimulū ꝓ dño adoleſcēte poſuit. ℭ Calces.mō calces: non ꝑtes plantæ:ſed ꝑcuſſiones pedum plagaſq͂ ſignificat. Aliter Virgil.Calcēq͂ teritiā calcediores. ℭ Sciſti uti foro.ſecūdū illos negociatores qui ante locū cōmercii nō pſcribunt quāto uendant quæ aduchūt:ſed ſecūdam annonā fori quā dephenderunt cōſiliū uendēdis aut nō uendendis mercibus ſumūt. ℭ Sciſti uti foro:ſorū ꝓ tribus intelligit̃:loco:tp̄e:& perſona. ℭ Sciſti inquit his uti.& eſt uulgare ꝓuerbiū: ſenſus aūt hic eſt. ſciſti inqt qd facer̃ te oportet. ℭ Prio hic phedria.bñ additū prio:qa nō ꝑpetuo. ℭ Noſter nihil.m.q.quartū parelcō:ut in ecyra.Nā nemo quiſq̄ illoꝝ.t.ſ.a.u. ℭ Noſter ni.m.q. phedriæ q nō nr̄. ℭ Continuo quādā bñ cōtinuo:q̄ſi uix expectauerit ꝓfectionē patris. ℭ Puellulā cithariſtriā.iſtis noibus hic agit ut cā amoris & ex ætate & ex arte puellæ uideret̃:nā ideo puellulā dicit. ℭ Occœpit amare pditus. legit̃ & pdite: & ama/re pdite:utputa puellā & cithariſtriā. ℭ Ea ſeruiebat lenoni.& honeſte:& cito dixit. ℭ Seruiebat lenoni impuriſſimo.& quare nō fuiſſet libera: & cuius fuiſſet ancilla: & qualis hois fuerit demonſtrauit. Magna ꝑparatio ad rerum difficultatem iminentiū puella cithariſtria:auarus leno:amator perditus inopia.

Da.oh regē me eſſe oportuit. Ge.abeuntes ambo
Tum hinc ſenes me filiis relinquunt quaſi
Magiſtrum. Da.o geta prouinciam cœpiſti
Duram. Ge.mihi uſu uenit:hoc ſcio:memini
Relinqui me deo irato meo: cœpi aduerſari primo.
Quid uerbis opus eſt? ſeni fidelis dū ſum:ſcapulas
Perdidi. Da.uenere in mentem mihi iſtæc:nāq͂
Inſcitia eſt aduerſum ſtimulum calces. Ge.cœpi his
Omnia facere:obſequi quæ uellent. Da.ſciſti uti
Foro. Ge.noſter mali nihil quicq̄
Primo:hic phedria continuo quādam nactus eſt
Puellulā cithariſtriā,hāc amare occœpit perdite:ea
Seruiebat lenoni īpuriſſimo.neq͂ erat qd daretur

Calces

Virgilius

Forum

GVI. Da oh:interiectio admirātis uel bñ de ſe ſentientis:oportuit me regē eē.i.diuitē. Nā ſæpe Hora.ap/pellat diuites reges.q.d.Si fuiſſem diues ſciuiſſem bene diuitiis uti.ge.tū.i.tūc ambo ſenes abeuntes hinc relinquunt me hic q̄ſi magiſtrū.i.pædagogū filiis ſuis.Da.o geta cœpiſti ꝓuinciā durā.i. onus difficile ſiue difficile officiū.nā regiōes acq̄ſitæ bello lōge ab italia ꝓuinciæ dictæ ſunt a porro uel ꝓcul uincendo ad q̄s ꝓtores quia cū officio mittebant̃:officia quoq͂ ꝓuinciæ noiant̃.ge.hoc.ſ.qd cœperim durā ꝓuinciā uſuuenit mihi.i.mi/hi euenit.nā uſuuenire ſignificat euenire ut prius dixi .ſcio.i.ſatis pſpicio id mihi cōtigiſſe. Memini.i.intellexi bñ me relinqui deo meo.i.dño meo q q̄ſi deus timet̃ a me ſeruo & cui teneor eē fidelis irato prio ꝑp filiū dñi q me cecidit reluctantē ſibi.tū ꝑp demiphonē q cū redibit mihi iraſcet̃ uehemēter.uel memini me relinq filiis tanq̄ ſi relictus fuiſſem deo meo irato mihi.qa quēadmodū iratus deus punit ſic & filii mei erant cæſuri ſi nō morigerarer.prio.i.in principio.cœpi.i.incœpi.aduerſari.i.reſiſtere illis cū in amorē iciderēt qd eſt opus uer/bis.i.qd ē opus detinere diē lōgo ſermone.dū.i. q̄diu.ſum fidelis ſeni.ſ.demiphoni. fidus ē amicus fidelis eſt ſeruus.pdidi.i.amiſi.ſcapulas.i.humeros.hoc ē adeo fuerūt uerberibꝰ attritæ ſcapulæ:ut me eas non hēre:ſed ꝑdidiſſe putarē.Da.iſtæc q̄ dicis uel q̄ ſequunt̃ uenere mihi i mētē.i.cōſiderata ſunt a me uel redacta i memoriā. uenire.n.i mētē nō ad recordationē tm̄ dr̄ ſed ad reputationē & itelligētiā. nāq͂.i.qa.iſcitia.i. ſtultitia eſt & ſimplicitas ſtulta iactare ſup.calces.i.ꝑcuſſiōes pedū ac plagas ut uult Do.alias ꝑtes plātæ demōſtrat iterdū & pedes ꝑ ſynecdochē.ſtultū.ē ergo iactare calces aduerſus ſtimulū. ꝓuerbiū.q.d.hic ſtultū ē reluctari recalcitrare cōtra antiphonē filiū hærilē.Ge.cœpi.i.icœpi.facete.i.iocoſe.obſeq.i.obſequēdo cōplere his filiis oīa.quæ uellent. Da.ſciſti ꝓ ſciuiſti uti foro prouerbiale eſt.i.ſciuiſti quid te facere oportebat ſecūdū illos negociatores qui ante locū cōmercii non pſcribunt quāti uendant quæ aduehunt ſed ſecundum annonā fori quā dephenderūt cōſiliū de uendendis aut nō uēdēdis meribꝰ ſumūt.Ge.nr̄.ſ.antipho.prio.i.i principio nihil.i.nō quicq̄ ma/li fecit ſup.uel admiſit.ſed cōtinuo hic phedria q nō ē nr̄.nactus ē.i.inuenit q̄dā puellā cithariſtriā.i. fidicinam cœpit amare hāc puellā pdite.i.miſere & i pditionē ac pniciē ſuā.ea puella ſeruiebat lenoni.i. curatori puellarū uenditori impuriſſimo.i.turpiſſimo:neq͂ quicq̄ erat apud phedriam qd daret̃ lenoni ob pciū illiꝰ puellæ.

Rex i.diues

Hora.

Prouicia

Vſuuenit̃

Fidus & Fidelis

Scapulæ

Venire in mentem

Vti foro

VNIVERSIDAD DSALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONA.℄Id curãt patres.Expedite dixit patres.ſi.n.patrẽ eius tm̃ dixiſſet reſtabat ut ei p patrui filiũ ſuccur
Sectari rereẽ:nõ dixit ambos nõ habuiſſe niſi oculos paſcere.hoc.n.ſolũ erat qð leno nõ uenderet.℄Sectari in ludum
ducere & reducere.bñ cauillatus ẽ:ut iocularíter in adoleſcentem cui ætas ad ſectandos philoſophos apta erat.
Virgilius hinc ẽt philoſophorũ ſectæ:ſed ſectari proprie eſt ut taurus bucculã:ut aries ouẽ.Virgil. Trahit ſua quẽqȝ uolu
ptas.℄Reducere.ſyllepſis.a ludo.n.ſubauditur.℄Nos oci.operam dabamus. cum typo dixit nos: uelut ma
giſtrum excuſans obſequentem ei cui cuſtos ſit datus: & ideo addidit ocioſi . ℄Nos ocioſi . relatio ad illud
qð mox ocioſi.non erunt.℄Nos ocioſi.o.d.aut
ad pudorem ſumitur hoc.prononen in ſingula
ri numero.aut dignitatem. Sed non poteſt nos:
& propterea typos eſt dixiſſe nos . ℄Nos ocio
ſi.o.d. Apollodorus.
℄Operam dabamus phedriæ illi amicæ. nos
illi.℄In quo.h.d.l.figurate.℄In quo hæc diſce
bat ludo:eſt additũ ei loco ex aduerſo ei loco le
giẽ:& ilico & adnotaẽ ex abundanti additum:ut
apud ueteres multa ſũt.℄Ex aduerſo ei loco:pa
relcõ q̃rtũ.℄Tõſtria erat.apta ſedes ocioſis.℄Tõ
ſtrina erat q̃dã.parelcon tertiũ:q̃dã. ℄Hic ſo.ſ.p.
parelcõ tertiũ. ℄Fere ple.dũ.i.r.d.ad ſe.ſ.iret do
mũ ꝑ rediret:uel certe iret:parelcõ figura.℄Dum
Illi ꝑ illic ſedemus . ꝓprie ſedemus & in tonſtrina . ℄Illi
i.illi ꝑ ibi:ut illi mea triſticia ſcã.Et no.illi ꝑ illic.
℄Interuenit.a.q.l.a. Apollodorus tõſorẽ ipſum
nũciũ facit q dicat ſe nuꝑ puellæ comã obductã

Quicq̃id curãt patres;reſtabat aliud nihil niſi
Oculos paſcere:ſectari i ludũ.ducere & reducere
Nos ocioſi operam dabamus phedriæ in quo hæc
Diſcebat ludo.ex aduerſo ei loco tonſtrina erat
Quædã.hic ſolebamus fere plærũqȝ eã opperiri:
Dum inde iret domũ.iterea dũ ſedemus illi
Interuenit adoleſcens q̃dã lachrymans,nos mirarier
Rogamus qd ſit.nunq̃ æque inquit ac mõ pauptas
Mihi uiſum eſt onus & miſerum & graue,modo
Quãdã uidi uirginem huic uiciniæ miſeram ſuam
Matrem lamentari mortuam.ea ſita erat ex aduerſo
Neqȝ illi beniuolens neqȝ notus,neqȝ uicinus

abſtuliſſe:qð ſcio mutaſſe Terentiũ ne externis morib⁹ ſpectatorẽ romanũ offenderet . ℄Nos mirarier.recte.
mirũ.n.in adoleſcentibus lachrymæ.ut Cõtra triſtiſqȝ ſenectus.℄Nos mirarier.ut ſolã nã pſidus ille te colere.
℄Rogamus qd ſit:qȝ lachrymet:nõ qd ſit ipſe ut ſtulti putãt.℄Nũq̃ æq̃ inqt ac mõ.mire oſtẽdit ſemp ſibi hoc
uiſum qð dicit:ſed nunq̃ æque.℄Pauptas mi.o.u.eſt.ſtatim ſit mentio pauptatis: ut ſit cã fallaciæ phormiõis.
℄Mõ quãd.i.u.u.bñ quãdã ne ob familiaritatẽ laudare uidereẽ.℄Huic uiciniæ. aduerbiũ in hoc loco ẽ cuius
ad locũ huic uiciniã:& ſtatim ꝓximitas inſinuaẽ:ut ſit ſpes & cã uiuendi.℄Miſerã.ab effectu:& ſubdiſtinguen
dũ ẽ:ut ad uirginẽ referaẽ.℄Lamẽtari.m.a ꝓbitate q̃ piis attribuiẽ & lamẽtari mortuam:ambiguitas: ſed ſenſu
Sita mãifeſta.℄Et ſita.e.ſita appoſita. Salu.Cũ adiectiõe poſita eũ cũ pdixero poſitũ iſulæ:&hoc ei reciprocũ ẽ.℄Et
Saluſtius ſita.e.ex aduerſo.expoſitio pauptatis:& q̃ facile uirgo uideri poſſit.℄Neqȝ no.n.u.auxeſis ſit:qa res minuiẽ cre
Idem ſcit ſnĩa.Salu.non repugnãtibus mõ:ſed ne dediiis quidem.a.b.e.m.℄Neqȝ.u. Anaphora.℄Neqȝ.n.neqȝ ui.
GVI. Patres chremes & demipho curarãt effecerãt:id uidelicet ne qd filii ſui hẽrent quo poſſent puellas
emere a lenonibus.nihil aliud reſtabat.i.reliquũ erat ſiue remanebat illis filiis.niſi.i.pterq̃ hoc.ſ.paſcere.i.ſatiare
oculos ſectari.i.comitari puellã in ludũ.i.in locũ exercii in quo diſcebat artẽ muſicã. nã oĩs locus exercii qui
Ludus græce ſchola dr̃ latine dr̃ ludus ut Aſconius ait ac Seruius.Inde ludus litterarius ſchola grãmatices dicitur ide
Aſconius ludi magiſter q litteras docet & prima rudimẽta.nihil inq̃ reſtabat niſi hoc uidelicet ducere.i. pſtare comitatũ
Ducere & ei puellæ eunti ad ludũ & reducere.i.pſtare comitatũ ipſi ex ludo redeũti.nos.i.ego & antipho.ocioſi.i. iner
Reducere tes nulli arti aut induſtriæ uacãtes aut labori.dabam⁹ operã.i. fauebam⁹ ſiue incũbebam⁹ phedriæ parati illũ
Tõſtrina adiuuare ſi fuiſſet opus.in quo ludo.i.in q̃ ſchola muſicæ hæc cithariſtria diſcebat.q̃dã tõſtrina.i. officina tõſo
E regione ria erat ex aduerſo.i.ex oppoſito ei loco exercii.ſ.& ludo.hoc eſt erat e regione ſiue i cõſpectu illius loci i quo
diſcebat.hic in ea tonſtrina.fere.i.utplurimũ.plærũqȝ.i.ſæpenumero.ſed alterũ abũdat.nã hic fere & plærunqȝ
idẽ pene declarãt.plærũqȝ ergo ſolebam⁹ oppiri.i.expectare eã puellã illic dũ.i.quouſqȝ ipſa puella rediret.ide
i.ex ludo domũ.i.in domum lenonis cuius erat.interea dũ.i.q̃diu ſedemus illi pro illic.q̃dã adoleſcẽs lachry
mans interuenit nos mirarier.i.mirabamur uel cœpimus ſup.mirarier pro mirari per peragogen . rogamus:
ideſt petimus quid ſit pp quod lachrymetur.ipſe adoleſcens inquit nunq̃ paupertas uiſum eſt mihi æque.i.ita
onus.ac.i.ſicut nunc & bene dixit paupertas uiſum ẽ onus q̃uis & pauptas uiſa eſt onus dici poſſet ſed magis
eſt ut conſequenti cõgruat q̃ antecedenti ſubſtãtiuo.nũq̃ ergo pauptas uiſum eſt mihi onus miſerum.i.multa
miſeria repletũ & infœlicitate.& graue.i.moleſtũ.modo.i.paulo ante uidi.huic uiciniæ.i.in hac uicinia.nã ui
Vicinia & cinia cõplectitur,hoĩes inter ſe uicinos ac propinquos.uicinitas uero eſt domorum propinquitas.Dona.uult
Vicinitas huic uiciniæ in hoc loco eſſe aduerbium oſtendens locum ubi eam uiderit . Vidi ergo modo huic uiciniæ
quandam uirginẽ miſerã lamentari.i.uoce quærula & triſti deflere lugeẽ ſuam matrem mortuã:ea uirgo erat
Ex aduer ſita:ideſt collocata appoſita ſtans ſituata ex aduerſo.i.e regione matris mortuæ ſiue ex oppoſito ad locũ ubi ia
ſo cebat mortua mater eius.ubi ex aduerſo eſt aduerbium loci queãdmodũ e regione : ex oppoſito:e diuerſo:e
cõtrario.neqȝ quiſq̃.i.aliquis.bene uolẽs.i.beniuolus & amicus acq̃ſitus.neqȝ notus quiſq̃.i.q̃ſq̃ de ſua noticia.

Neqȝ cognatus

DO.℄Extra unã.a. hæc pſtruunẽ:ut ſit ſpes potiẽdæ uirginis.℄Neqȝ.n.n.u.hæc deſcriptio pauptatis adiu
uat argumentũ.ut ui ere audeãt & adoleſcentes uirginẽ & amet antipho.℄Qui ad.fu.ipſum officiũ funus di
xit.℄Miſertũ ẽ.hoc ẽ miſertus ſum eius:& hoc uideẽ oſtendiſſe quũ lachrymauerit.℄Virgo.i.ſ.e.a forma indi
gnatio.℄Virgo ipſa.bñ ipſa qa q̃ ſupra dixit nõ ad ipſam ſed aduentũ eius pertinebãt.℄Quid.u.o.eſt:ſic dicit
Terẽ.ubi ad effectũ ꝓperat.℄Cõmorat.o.n.figura ſyncope ꝓ cõmouerat:& bñ oẽs.qa res ad antiphonẽ tantũ
ſpectat.℄Ibi cõ.a.an.hic reddit nomẽ adoleſcentis:& eſt

Neqȝ cognatus extra unã aniculam quiſq̃ aderat
Qui adiuuaret funus miſertũ eſt,uirgo
Ipſa facie pulchra, quid uerbis opus eſt:cõmorat
Oẽs nos.ibi cõtinuo antipho.uultis ne eamus
Viſere:alius cenſeo:eamus:duc nos ſodes:imus
Venimus:uidemus:uirgo pulchra:& quo magis
Diceres nihil aderat adiumenti ad pulchritudinem.
Capillus paſſus:nudus pes ipſa horrida,lachrymæ
Veſtitus turpis:ut ni uis boni in ipſa ineſſet forma
Hæc formã extinguerent: ille q illã amabat fidicinã

℄Vultis ne.e.u.ut popula
re penates uenimus. ℄Vultis ne ea.Ipſe hortari i
ducitur qui amaturus eſt.℄Alius cenſeo eamus.
phedria uel quilibet. ℄Virgo.p.bene nõ dixit ui
demus uirginem pulchram:ſed
℄Virgo.p.Illud enim frigidius.hoc concitatius.
℄Et hic magis di.Diceres pro crederes. ut auda Dicere
ẽter dicito ſæpe Plautus. ℄Alius cẽ.e.duc nos.ſ. Plautus
imus ue.hæc oĩa diuerſi dicũt: & apparet tot eſſe
hoĩes quot per mimiſim ασυρoετα demõſtra
tur relatione dramatica. Mõ quadam uidi uirgi
nẽ uide ſic agi:ut nõ tã morte mulieris q̃ ſolitu
dine pulchræ uirginis moueatur affectus.Simul
& ea deſcribi q̃ matronæ futuræ magis cõueni
ant q̃ q̃ temere amãda ſit. Nã hic obit⁹ fœminæ
ad comicũ exitũ ſpectat : quandoqdẽ plus ex ei⁹
morte ſecuritatis q̃ moleſtiæ ſentiat argumentũ.℄Nihil a ꝓprie aderat.adeſt.n.id qð adiuuat.℄Capillus.p.ſin Adeſt
gularẽ numerũ pro plurali poſuit.Sic & alibi.Capillus pexus ꝓlixus circũ caput reiectus negligenter.℄Paſſus
temere diſpſus:ut pars magna.m.a græca oratione ꝓfluxit hæc dictio. ℄Ipſa.h.& la.ad luctũ ptinẽt. ℄Nudus
pes & ueſtitus turpis ad pauperiẽ.℄Imus.uenimus:uidem⁹ uirgo pulchra.ασυρθετακατα βραχιλογιαν uir
go pulchra αποτησ κατaπληξεωσ.duo igẽtia & uirgo & pulchra. Imus uenimus uide.u.p.Aſynthetõ pri
mum per. ℄Capillus nudus:quaſi extra ipſam.eſt enim quod dicitur nudus pes.& capillus paſſus ẽ
ut eſt apud Virg.Illũ ãt q̃uis aries ſic cãdidus ipſe.Nigra ſubeſt udo tm̃ cui lingua palato Reiice. ſic alibi de ar Virgilius
bore.Tũ fortes late ramos & brachia tẽdens Huc illuc media ipſa ingentem ſuſtinet umbram:& ipſe arduus.
℄Capillus.p.n.p.facetius q̃ ſi pluraliter dixiſſet.Vir.Quibus ſacer erit in ꝑlia ſuetus.Ferre manum.℄Lachrymæ Idem
Veſtitus turpis.aſyntheton tertiũ.℄Vt ni uis bo.plus ẽ uis boni q̃ bonũ.Vt ni uis bo.in.i.i.ſ.h.ſ.Veteres ignem
& calorẽ quẽdã quaſi feruorẽ dixerũt formã:& iõ fornaces:forcipes:formã & formoſos ex qb⁹ ignis amoris
exoriẽ.Laudãdus eſt ergo Terẽtius ꝓprietate ſeruata:q cũ formã ꝑtuliſſet ſubiecit extinguere.Ergo & Virgi.ſic Virgilius
ait.At mihi ſeſe offert ultro meus ignis Amyn.℄In ipſa i.ſ.hæc formã extinguerent:figura πλοκη Aliud.n.ſu
pra aliud infra forma repetita ſignificat.℄In.i.i.ſ.geminauit ꝑpoſitionẽ:ut alibi.in amore hæc oĩa inſunt uitia
℄Extinguerent.bñ extinguerent:qa ab igne & calore forma dicta ẽ.℄Ille q.i.a.bñ illã qa iã ſupra inſinuauit ꝑ
ſonã cithariſtriæ.℄Ille qui il.a.ratio cur amauerit uirginem.℄Fidicinam. ſupta cithariſtriam.ergo idifferẽter.
GVI. neqȝ cognatus.i. aliqs de cognatiõe ſua. aderat.i.ad auxiliũ ei⁹ erat ad celebrandũ funus matris : &
iõ ſubdit nõ aderat ergo q̃ſq̃ q adiuuerat funus.i.auxiliareẽ ei ad celebrandũ funus.i.ipſum offĩm exeq̃arũ extra
unã aniculã.i.pter unã uetulã miſertũ ẽ.i.miſert⁹ ſũ ei⁹ puellæ ut ait Do.ẽ tm̃ miſertũ ꝑteritũ ab ipſonali miſeret
bat.ſicut a tedet bat ptẽſũ ẽ.ei⁹ ãt ſtructura talis ẽ.me ſup.miſertũ ẽ ei⁹.ſ.ſicut me pudet tui.uirgo ipſa erat ſup.fa
cie.i.factura forma.egregia.i.illuſtri elegãti.pulchra.i.hẽbat pulchrã faciẽ.qd opus ẽ uerbis.i.q̃re diu imoraret
ie⁹ narrãda pulchritudĩe.ſic ait Terẽ.ubi ad effectũ ꝓperat ipſa uirgo ſua facie cõmorat.i.cõmouerat: icitaue
rat ad amorẽ & cõcupiſcẽtiã nos oẽs q eã uidebam⁹.ibi.i.tũc.cõtinuo.i.ilico. antipho inqt.ſ.ne.i. utrũ uultis
ꝙ ſup.eamus uiſere.i.ad uiſendũ eã.Eſt autem ſtructura antiqua & græca:ut Virg.populare penates uenimus. Virgilius
alius puta phedria uel q̃libet inqt cẽſeo.i.iudico nobis eſſe eundũ ad eã.eamus dicit forſitã aliquis tertius.de
inde ſodes q̃ſi ſi audes uerbũ comicũ duc nos & hoc dr̃ illi q attulerat tale nũciũ de uirgine.imus.i.igredimur Sodes
uiã & ꝓcedim⁹.uenim⁹.i.applicam⁹ ad locũ ad quẽ tẽdebam⁹.uidem⁹ aſpicimus uirginẽ.uirgo erat ſup.pul
chra.& quo.i.ut magis dicẽs.i.crederes eã eẽ pulchrã.nihil adiumẽti.i.auxilii.aderat.i.auxilio erat ad pulchri
tudinẽ uirginis capillus ei⁹ erat ſup.paſſus.i.temere diſpſus ſolut⁹ ſpſus ꝑ collũ & poniẽ ſingularis ꝑ plurali.i.ca
pilli eius erãt paſſi a pãdo is.pes eius erat nudus ſine calceis.i.pedes ei⁹ erãt nudi.ipſa uirgo erat horrida.i.ſq̃li Paſſus
da ꝑ dolore & iculta:lachrymæ erãt i eius facie q̃ eã deturpabãt.turpis ueſtit⁹.i.hitus ſordidus & pannoſus erat
ei.ut.i.ita ꝙ ni.i.niſi uis.i.uehemẽtia & natura boni illi⁹ naturalis.pulchritudo.n.ẽ bonũ naturale.i.a natura da
tũ.ieſſet i ipſa forma.i.pulchritudĩe.dicim⁹ ieſt huic rei & i hac re.hæc pdcã.ſ.ſolutio crinis nuditas pedũ lachry Ineſt huic
mæ ueſtis turpis extĩguerẽt.i.ſoffocarẽt formã.& bñ extĩguerẽt.nã ueteres dixerunt formã.i.pulchritudinẽ eſſe rei & i hac
ignẽ ſeu colorẽ quẽdã & q̃ſi feruorẽ ꝙ ex ea tãq̃ ex ignis feruoẽ icẽdereẽ iuuenes ad amorẽ.& iõ dixerunt for re
naces forcipes formã & formoſos ex qb⁹ ignis amoris exoriẽ.ergo extĩguerẽ formã q̃ab igne & caloẽ dcã ẽ. Forma
nã formus ua uũ.ſignificat calidus.da.dũ.uñ forceps ut ait Serui⁹ ꝙ eo iſtrõ ea q̃ ſunt forua.i.calida capiunẽ.ille Formus
phedria q amabat illã fidicinã quã prius dixit cithariſtriam ꝑpea idifferẽter uti poſſum⁹ fidicina & cithariſtria Forceps

VNIVERSIDAD
DSALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DO.℄Tantũmodo.ſ.in.ſenſus ẽ laudauit tantũmõ nõ ẽt captus ĩ amorẽ.ſatis inqt ſcita. magna laus formã
amãti aliã placuiſſe.℄Noſter uero.apoſiopeſis.iii.q̃ ſuccurrit quotiẽs uerba rebus minora ſunt. ℄Satis in.ſ.ſ.
bella.ut in Audria.Scitus puer eſt natus e pãphilo.℄Amare.c.ille inqt laudauit tm̃.hic amare cœpit.& bñ cœ
pit nõ amauit:ut oſtendat uim amoris nõ parũ eſſe:& rẽ q̃ ſemel ſuſcipi poſſit.℄Scin. apoſiopeſis q̃ in narra/
Euadere tionibus in cõpendiũ Terẽ.uti ſolet.℄Scin quã.amare cœpit ſubaudiť.℄Quo.e.u.euadat perueniat: nã eua/
dere eſt per obſtantia uenire.℄Poſtridie ad.a.re.pgit:hoc pſtruens aniculæ ĩtulit:de q̃ nullã ſupra mentionem
fecerat:& bñ memor & uirginis & honeſtæ nõ
ipſam aditi facit:ſed anũ.neq; ab ipſa petit fructũ
uoluptatis ex cuius pſona maior deſperatio na/
ſcebať:ſed a nutrice potius per quã ſuaderi puel
læ poſſe crediť qcqd libet. ℄Poſtridie ad anũ.r.
emphaticos ad anũ ſtatim ut q poſt habuerit oia
alia.℄Recta.qa nõ p nunciũ. ℄Vt ſibi.e.ſ.c.uide
ut nihil de uirgine ſperet: qa oia ab anicula petat.
℄Illa.e.ſe.n.copiã facturã ſubaudiť. ℄Neq;.e.æ.
ait ſa. qđ peteret. ℄Illã ciuẽ at.illã cũ ẽphaſi dixit
q.d.quã ſic cõtẽnãt.℄Ciuẽ bo.eẽ.ciuẽ qđ ad iu/
ra ptinet:bonã qđ ad ipſam ptinet.℄Bonã.non
uilẽ:qa boni nõ uiles ſunt: uñ ſuplatiuus gradus
Optima/tes optimates:facit:qa bonus melior optimus diciť
℄Bonis pgnatã.q; a maioribus eius.℄Si uxorẽ
uelit.recte ſubiũxit ſi uxorẽ uelit poſtq̃ in uirginẽ ea ptulit q̃ ſolent ornare nuptias.℄Lege id licere facere icerta
diſtinctio eſt:utrũ uxorẽ uelit lege:an lege id licere facere.℄Sin aliter negat.& pudice anus & tñ ille cebroſe li
cere facere dixit:qđ ille impudentius petit ut ſibi eius faciat copiã.℄Sin ali.n.ſylleplis facta ex eo qđ ſequitur fa
cere.℄Noſter qd ageret neſcire.ppoſita deliberatio cuius tñ altera pars uincet.nã ducturus eſt p abſentiam pa/
Metuo & timeo tris.℄Quid ageret neſcire.pro neſciebat.ſed recte ſic ait.qa ſubiuncturus eſt cupiebat & metuebat.metuebat p
prie metuimus.n.eos qui nos amant:timemus ẽt inimicos.℄Illã ducere cupiebat:& metuebat.uide ambigui
tatẽ qua ſequentia non coguntur.℄Nũ ſi rediſſet ei pater ueniã daret.bene interrogat dauus.hoc.n.ſpari ne poſ
Virgilius ſit nõ opus erat fraudibus phormionis.℄Nũ ſi rediſſet ei pr̃.u.ſi pro cũ rediſſet.Vir. Præterea ſi nona diẽ.m.a.
a.e.℄Ille ne indotatã uirginẽ.emphaticos ille de quo dixerat.℄Ddſinas:ſic ẽ ingeniũ & ſi pp ſpẽ lucri nauiga/
uerat ſenex inſinuandũ igiť fuit.hoc.n.erit oẽ piculũ fabulæ.Ex ordine Terẽtius prius iſinuauit pſonã ſenis ut
grauiora fierẽt q̃ dirimebãt nuptias.℄Ille ne indotatã uirginẽ atq; ignobilẽ.duo dixit & idotatã & ĩgnobilẽ.
Quatuor i ſponſis hæc.n.duo principaliter petunť:q̃uis ſint quatuor q̃ in his ſpõſis q̃runť:forma:pbitas:dos:nobilitas.& mani/
feſtũ eſt cur de forma & probitate nihil dicat:qppe cũ deſuper magnope ea laudauerit in puella.℄Virginẽ. ſim
pliciter accipimus uirginẽ an ſubaudiamus q̃uis.ut ſit q̃uis uirginẽ.℄Daret illi.bono affectu dixit daret illi.ſili⁹
enim familiæ non tam ducit uxorẽ q̃ a patre accipit:qppe cũ patri cõmittať puella potỹ in hmõi cõditiõib⁹ q̃
marito.℄Daret illi nunq̃ faceret.apoſiopeſis ſecũda.hic.n.non tranſit ad aliud:ſed inſtitit incœpto:ut & per in
terrogationem diceret daret illi:& per reſponſionem inferret nunq̃ faceret.& nota nunq̃ pro nõ in maiorem
negationis ſignificationem poni ſemper.℄Daret illi.mire daret:ut oſtenderet nihil eſſe poteſtatis in filio.

GVI. ille inq̃ inquit.i.dixit tantũmodo ſatis ſita eſt.i.ſatis bella ut ait Dona.hoc ẽ ſatis bonæ formæ & fa/
ciei.ubi magna eſt laus formã illã placuiſſe ipſi qui aliam amabat:non tamẽ exarſit in amorem eius ſed tantũ/
modo eam laudauit.uero.i.ſed noſter antipho cœpit ſupple amare ſed intercepit ſermonẽ dauus inquiẽs.Da.
iam ſcio.i.intelligo uidelicet cœpit amare.Ge.ſcin.i.ſcis ne quã cœperit amare.& eſt apoſiopeſis qua aliquãdo
ſuccurrit quotiens uerba rebus minora ſunt.interdum illa utiť Terentius in narrationibus cõpendii gratia.ui
de.i.intellige attẽde.quo euadat.i.quo pueniat id qđ incœpi.nam euadere eſt per obſtantia uenire. Poſtridie.
i.die ſequenti ipſe antipho pergit recta intelligitur uia ſed non eſt apponendũ hoc eſt recte iuit ad anũ non de
clinando alioſum.obſecrat.i.inſtanter rogat anũ illã ut faciat ſibi copiam eius uirginis.i.ut poſſet ea potiri ad
uoluptatẽ.illa anus negat ſe facturã copiã eius uirginis.neq;.i.& ait eũ antiphonẽ nõ facere æquũ.i.rẽ iuſtã.qđ
ſcilicet peteret ſibi fieri copiã eius.ait inq̃ illã uirginẽ eẽ ciuẽ atticã bonã.i.nõ uilẽ.qa boni nõ uiles ſunt.unde
ſuplatiuus gradus optimates facit.ex bonus melior optimus ſit optimas tis a ſuplatiuo.& ait inq̃ eã eſſe pro/
gnatã.i.pfectã bonis.i.a bonis maioribus & non contẽptibilibus.ait inq̃ ſi antipho uelit uxorẽ lege.i. ſecũdũ
legẽ & ſecũdũ legitimas nuptias uel iunge lege cũ ſequentibus ſi uelit uxorẽ ait licere. lege: ideſt per legem fa/
cere id quod petit.ſ.copiam uirginis.Sin.i.ſed.ſi aliter uelit copiam fieri ſibi uirginis negat ſupple facturam no
ſter antipho.neſcire:ideſt neſciebat.quid ageret.i.agere deberet.& cupiebat ducere illam.i. capere in uxorem
& metuebat patrem abſentem. Metuimus eos qui nos amãt.timemus inimicos.Da.num.i.nunquid ſi pater
Emphaſis rediiſſet.i.cum pater reuerſus eſſet daret ei filio ueniam ſi eam in abſentia duxiſſet.Ge.petis utrum ille per em/
phaſim auarus uir & nobilis daret uirginem indotatã.i. dote carentẽ atq; ignobilẽ illi filio ſuo: & bene daret
dixit ut oñderet nihil eſſe ptãtis ĩ filio.deide ſubdit rñſionẽ nunq̃ faceret.i.nunq̃ illi daret talẽ q̃uis uirginem.

Da.qd fiet

Tantũmodo ſatis inquit ſcita:noſter uero.Da.
Iã ſcio amare cœpit.Ge.ſci.quã:quo euadat uide
Poſtridie ad anũ pgit recta:obſecrat ut ſibi
Eius faciat copiã:illa enim ſe negat.neq; eum
Aequum ait facere.illam ciuem eſſe atticam bonam
Bonis prognatã.ſi uxorẽ uelit lege id dicere facere:
Sin aliter negat noſter qd agere neſcire.& illam
Ducere cupiebat: & metuebat abſẽtẽ patrẽ.Da.nũ
Si rediſſet ei pr̃ ueniã daret:Ge.ille ne indotatam
Virginem atq; ignobilem daret illi:nunq̃ faceret.

DO.℄Quid fiet deniq;.more ſuo Terẽ.Deniq; poſuit ĩ fine ſenſus:& eſt aduerbiũ ordinis:ſic in Heau. Fo deniq;
dere:aut arare:aut aliqd faceť deniq;:ut ſit deniq;:uel deide:uel ad poſtremũ.℄Quid fiet.deeſt rogitas:& ẽ apo
ſiopeſis.℄Eſt.p.q.phormio.phormio nõ a formula ſed a phormione dr̃ ſpartheo quẽ nos eronẽ dicim⁹ tri/
uialiter & pro cõſuetudine.℄Quid is.ſ.ſeruať affect⁹ triſtis:ut ſupra ait.ſed qd tu es triſtis:℄Cõſidẽs hõ. homo
comice dictũ.nã qs ignoret.paſitũ hoiem eẽ.℄Confidens.hic cõfidẽs p iprobo audaci:ac temeratio poſuit:ut Cõfidens
o ingentẽ cõfidentiam.℄Qui illũ.qui utinam eſt ut Lucili.in.ii.Qui te montane malum ad cætera pergit:aut Lucilius
per hoc cõſiliũ qđ dicã dedit.℄Qui.i.d.o.p.qui
aut expletiuũ eſt aut pronomẽ quo icipiẽs phor
mionem deſcribere cohorruit conſideratiõe ei⁹
& in hanc uocem quaſi confuſus erupit. hoc au
tẽ certũ genus eſt. ℄Quid is
ſ.correxit iterrogationẽ errantẽ ut rediret ad no/
minatiuũ caſũ q aberrauerat:& illum dixerat.Lex
hæc ẽ.lex ut in palliata recte poniť:nã græcorum
fuit:& iõ i Andria ſic ait.Inopia & cognatorũ ne
gligẽtia coacta ẽ.℄Lex ẽ.alia cã narrationi inter/
poniť & dr̃. Lex eſt a cauſa litis
potuit.n.dici nõ hẽs cãm. ℄Hoc conſilium qđ
dicã.ſecũdũ quoſdã ordo eſt:qui hoc cõſiliũ qđ
dicã dedit.℄Vt orbæ q.ſ.g.p.orba pxima nubat
orbã pximus ducat:atticũ ius eſt: & eſt ordo. lex
eſt ut orbæ his nubãt.℄Eadẽ.h.l.i.nõ duas res iubet hæc una lex:ſed puellis pmittit nubere: cognatos cogit
ducere.℄Eadẽ.h.l.i.bñ iubet.minorẽ.n.uim hẽt ea lex quæ aliquid permittit:q̃ illa quæ aliquid iubet.℄Et il.
d.bñ additũ:nihil.n.ad rẽ ſi ducendi neceſſitas nõ fuiſſet.℄Ego te.c.d.&.t.ſc.dicã a pſona iuſtũ quoq; agitur.
potuit.n.dici qd mecũ eſt tibi.℄Ego te.c.d.&.t.ſ. hæc narratio eſt quã dicit Tullius conſtitutã: Tullius
& ipſe tibi uni parcã inqt.in uerrinis.repente.n.tranſiť ad uerba pſonarũ ab earũ deſcriptiõe: ſed hoc ipſum ad
cõmouendos auditores ualet plurimũ.℄Et.t.ſ.a.denũciatione i pſonã ne diceret nõ mihi denunciaſti. ℄Et.t.
ſ.dicã.Cice.ſcribiť eraclio dica ſupra uerbũ.iſta nomẽ ẽ totidẽ litteris aduerſo accentu.℄Dicã.p.a.a.m.ea.dicit
a pſona litigãtis.potuit.n.apponi pſonã nõ hñs:q fuerit pr̃:q hic pnomẽ eſt infra qũo ſignificat.℄Quæ ma/
ter uirginis.ſ.q cognata tibi ſit:q quõ ex q̃ rõne.℄Oia hæc.c.oia hæc nõ ex habũdanti poſuit: ſed oratorie q̃ſi
tã multa:& eſt archaiſmos.nã poſt enumerationẽ ueteres hæc dicebat.Salu.in iugur.Hæc oia præſidio adſunt Saluſtius
qđ erit totũ cõfingã.℄Quod erit.m.b.a.c. qđ mihi inqt fauſtũ ac fœlix erit.hoc eſt cõfingere atq; mẽ
tiri.℄Quod erit.m.b.a.c.totũ iocculariter paſitus qppe q cõfingã dicit:quaſi nõ ſolũ nõ erubuerit de falſiloqo
ſed quaſi pclari facinoris inceptionẽ etiam auſpicatus ſit:omneq; ſuſceperit dicẽdo:qđ erit mihi bonũ atq; cõ
modũ:ſic enim ueteres:qđ fauſtum fœlixq; ſit dicebant aliquid aggreſſuri. ℄Cũ tu horũ nihil refelles uincam Refellere
ſcilicet hoc interrogatione pronunciandũ eſt.℄Refelles.refutabis:redargues. nam prorſus refellere eſt redar/
guere falſitatẽ.℄Pater aderit mihi paratæ lites.quid mea.mire quo maxime aliter metueret
hic pro ridicula re cõtẽpſit.℄Pater aderit & paratæ lites.exquiſite autem ſubiectum eſt cum ſupra dixerit mihi
paratæ lites quid mea pater & lites & antiphoni formidanda iſta ſint ridicula paraſito.

GVI. Da.deniq;.i.deinde uel ad poſtremũ qd fiet de hac re ſic icœpta.ge.rogas ſup.qd fiet: ẽ qdã paraſit⁹
ideſt uir iocularis q̃rens iplere uẽtrẽ ſuis iocis & adulationibus.eſt ergo paraſitus noie phormio exñs hõ con/
fidẽs.i.iprobus audax ac temerari⁹.q.i.utinã.oẽs dii pdãt.i.deſtruãt illũ.uel q ſit pnomẽ & ſit apoſiopeſis ſup.
qn ſic.ẽ hõ cõfidẽs q dedit ſup.tale cõſiliũ qđ ſum dicturus:ſed cõſideratiõe iprobitatis eius geta cõfuſus pru/ Qui pro
pit in eã uocẽ.dii oẽs illũ pdãt & qui reliqt ſuſpenſum.Da.qđ is paraſitus fecit.ge.ipſe dedit hoc conſilium qđ utinam
dicã.& hoc dicto explicat qđ omiſerat.tale eſt cõſiliũ:lex eſt.i.ius atticũ ut uirgines orbæ.i.pupillæ parẽtibus pri
uate.nã orbus diciť q aliqua re chara priuatus ẽ.Interdũ & pro orphano capiť ait Laurẽ.orbæ ergo.i.orphanæ Orbus
nubãt.i.nuptui tradanť his q ſint proximi genere.i.cognatione.& hæc eadẽ lex attica iubet.i.pcipit & cogit il/
los pximos ducere.i.in uxores capere illas orbas ſibi cognatas.illa ergo pmittit ut orbæ cognatis nubant & il
la eadẽ iubet & pcipit cognatos eas ducere.ego inquit paraſitus dicã te cognatũ uirginis & ſcribã tibi dicã.i.
denũciationẽ ſiue admonitionẽ & q̃ſi citationẽ ne dici poſſet tibi nõ eſſe denunciatũ te cognatũ eius eẽ.Eſt ãt
hæc dica cæ nomen ſignificans chartã in qua cõtineť denũciatio facta alicui ſeu admonitio & q̃ſi citatio: & ut Dica dicæ
qdam uolũt capi põt pro ſyngrapha in qua cõtineť ſũma debiti & nomẽ debentis.Aſſimulabo.i. fingam me
eſſe amicũ paternũ uirginis.i.me eſſe amicũ patris uirginis.ueniemus ad iudices.i.in conſpectũ iudicum con
fingã.i.cõminiſcar hæc oia mendacia uidelicet eũ cõfinga q fuerit pater uirginis: & cõfingã eã quæ fuerit ma
ter uirginis & cõfingã ẽt q.i.quo mõ q̃ rõne ipſa uirgo ſit tibi cognata qđ.ſ.cõfingere hæc atq; mentiri erit mi
hi bonũ.& cõmodũ.i.qđ ueteres dicebãt fauſtũ & fœlix cũ aliqd erãt aggreſſuri.cõmodũ etiã pt capi p oppor Cõmodũ
tuno & tẽpeſtiuo.q.d.mihi erit opportunũ & tẽpeſtiuũ hoc facere cũ tu nihil horũ q̃ confingam refelles.i.re/
futabis redargues.nã refellere eſt falſitatẽ redarguere.ſcilicet.i.certe:uincã.i.efficiã ppoſitum.pater.ſ.demipho.

Da.qd fiet deniq;.Ge.qd fiet: eſt paraſitus quidam
Phormio hõ confidens qui dii oẽs illum perdiunt.
Da.qd is fecit:Ge.hoc cõſilium quod dicam dedit
Lex eſt: ut orbæ qui ſint genere proximi his nubãt:
Et illos ducere eadẽ hæc lex iubet.ego te cognatum
Dicã & tibi ſcribã:dicam paternum amicum me
Aſſimulabo uirginis:ad iudices ueniemus:q fuerit
Pater:quæ mater:quæ cognata tibi ſit:
Hæc oia confingam.quod erit mihi bonum atq;
Cõmodum: cũ horũ tu nihil refelles uicã ſcilicet.pr̃

VNIVERSIDAD D SALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTORICA

DO.℃Illa q.n.e.κοικωσ ℃Noſtra.cũ antiphonis tñ eſſe debeat.℃Iocularẽ.a.
hoc ẽ minime iocularẽ:an q̃ ex ludo & ioco i periculũ ueniat.℃Perſuaſit.h.hic iã de antiphone q̃rit̃ cui p
ſuaſũ ſit.℃Factũ eſt.adeo audax phormio.℃Ventũ eſt.epexegeſis quõ factũ eſt.℃ ẽtũ eſt.uincimur:duxit:iocu
larẽ audaciã:& deeſt audio ex te aut dicit.℃Factũ ẽ:uẽtũ ẽ:uicimur duxit.ασυρδετον ut ſupra.Imus: uenimus.
℃Factũ ẽ.uẽtũ ẽ:uincimur.duxit.amat hoc Terẽ.ut it:lauit:redit:imus:uenimus:uidemus : & funus interi pro
cedit: ſeqmur:ad ſepulchrũ uenim⁹:i ignẽ poſita ẽ.flet:his nõ mõ breuis & comis narratio ẽ : ſed ẽt auditoris
aium ad id qd reſtat itendit.℃Quid.n.admirãtis
uox eſt nõ iterrogãtis . ℃Hoc qd.a.ſic p̃núcia q̃
ſi p̃turũ cõtẽpleris getã:ẽt cũ ſub icerto iteritu de
fleat.℃O geta.q.de te.f.ẽ.ſ.q magr relict⁹ ſis anti
phoni.℃Neſcio.h.u.h.ſ.q.f.ſ. ethicos deſpatõe
rerum fortis eſt ſeru⁹ & ſimul uigilauit poeta:ne
ſi & hæc eiularet res tota migraret in tragœdia.
℃Quod.f.f.f.æ.a.graues ſniæ ex pſona ſeruoꝝ cũ
dñr ridiculæ ſunt & eo cõſilio iterponunt̃.℃Fe
rem⁹.æ.a.hoc ſcdm ſeruos q futura cõtẽnunt . &
mite meritũ culpæ ſuæ ad fortunã rettulit.℃Hẽ.
i.ẽ.u.o.cõpẽdiũ cõſulatõis qd hic libẽter accepit
& iõ ſtatĩ approbat.℃In me.o.ſ.m.ẽ.quõ an ſtre
nue ut ſe defendat:an ut fugiat.an ut patiẽs ſit pla
garũ.℃Ad p̃.a.bñ poeta oia tractat:q in tali re ta
cẽda ſeruo eſſent:niſi aliud poſceret argumentũ.

Aderit mihi patæ lites.qd mea: illa qdẽ noſtra erit.
Da.iocularẽ audaciã.Ge.perſuaſit homini factum ẽ
Ventũ ẽ.uicimur duxit.da.qd narras?Ge.hoc qd
Tu audis.da.o.geta qd de te futurũ ẽ?Ge.neſcio
Hercle.unũ hoc ſcio qd fors feret feremus æquo
Aĩo.da.placet hẽ iſtuc uiri ẽ offiñ:Ge. ĩ me omnis
Spes eſt mihi.da.laudo.Ge.ad p̃catorẽ abeam
Credo q mihi ſic oret nunc amitte q̃ſo hunc cæterũ
Poſthac ſi nihil quicq̃ p̃cor tantũmodo
Non addat ubi ego hinc abiero uel occidito.
Da.qd pædagogus ille qui cithariſtriã.qd rei gerit.

℃Ad p̃.a.ſic i Heautõ.Nec tutorẽ tibi:nec p̃catorẽ paris.℃Qui.m.ſic oret.i.p me oret.℃Núc.a.q.h.μιμησισ
Amitte p dr:ubi nõ uerba mõ uerũetiã geſtũ uocẽq; fingamus aliená.℃Núc.a.q.h.qd nos dicimus dimitte.antiq ẽt dice
dimitte bant amitte.Virg.Et amiſſos.h.i.o.graios.& Salu.Pactione amiſſa publico legato.℃Poſthac ſi.q.n.p̃.facile im
Virgilius petrat q non oia extorquet:ergo ars p̃catoria ẽ mitigare p̃ñtia futura pmittere. Simul ẽt qa ois cã in hoc eſt ne
Saluſtius uideatur ſeruus ob ipunitatẽ in delictis amplius peccaturus.℃Poſthac ſi.q.ut ſolet elegãter p eclypſim & ſimul
nõ ſi tantũdẽ peccauerit:ſed ſi uel minimũ.tale eſt & illud.Si ſenſero hodie qcq̃ te i nuptiis fallaciæ conari:& ſi
qcq̃ inuenias occidito.℃Nihil p̃.nihil p non:ſed plena negatio.℃Vbi.e.h.a.hic oñdit nullũ præcatorẽ ex aio
poſtulare ueniã ſeruo.℃Vel oc.uel p ẽt occidito tu tñ cedere uolebas:ego dicã ẽt occidito . ℃Quid.p.i.q.c.
moraliter q̃rit uolens audire de phedria poſtq̃ de antiphõe cognouit:maxime qa hæc iterrogatõ reſponſionẽ
elicit qua ſpectator inſtruit̃ ad cognoſcẽda cætera.℃Quid pædagogus ille q ci.qa dixit ſectari:i ludũ ducere &
reducere:& qa puellã dixit ab ætate:pædagogus ẽ ille ait qui cithariſtriam phedria.ſ. q neq; abſcedit a cuſtodia
puellæ:neq; illam ipſe contingit.℃Qui cithariſtriam.eclypſis ſectatur:amat:uel quid tale ſubaudiendum eſt.

GVI. aderit.i.adueniet.lites ſunt paratæ mihi.i.contentiones forenſes ſeu actiones cauſarũ:& controuer
ſiæ ſunt paratæ mihi:nam pater litigabit aduerſum me:ſed id nihil facio dũmodo nihil horũ refellas qd mea i
tereſt ſup.ſeu refert.i.qd curo ſi mihi lites parent̃.qdẽ.i.certe.illa uirgo erit noſtra:nã in iudicio uicemus ne du
bites.Da.audio ſup.ex te:uel dicis audaciã iocularẽ.i.quæ ex ludo & ioco i periculũ uenit uel audaciam uni⁹
ioculatoris & nebulonis.ge.ipſe paraſitus pſuaſit hoi.ſ.antiphoni ita eſſe faciendũ & recte fieri poſſe.factũ eſt.i.
denunciatio facta eſt antiphoni.dixit paraſitus qs fuiſſet pr̃.q̃ mater:q̃uo fuerit cognata &c.uentũ eſt ad iudi
ces.ſ.uincimur.i.ſupamur in cã & acã noſtra cadimus & iõ antipho duxit eam in uxorem.Da.qd narras:mira
tur non interrogat tanq̃ credere nõ poſſit.ge.narro.i.dico cõmemoro hoc qd audis.Da.o.geta qd ẽ futurum
de te.i.qd tibi cõtinget:aut qd futurũ eſt tibi aut qd de te fiet.timet dauus plurimũ getæ cuius futurũ cernit pe
riculũ.Ge.hercle neſcio qd de me ſit futurũ.ſcio hoc unũ uidelicet.feremus.i.portabimus patiemur æquo aio
Fors ideſt nõ decidenti in triſticiã.qcqd.i.oẽ qd fors.i.fortuna.feret.i.afferet.Da.placet mihi dictũ tuũ hẽ:interiectio
dolentis infortuniũ getæ.iſtud eſt officium uiri.i.id facere debet uir fortis ut.ſ.æquo ferat q̃ acciderint.ge.ois
ſpes eſt mihi i me.i.in mea ſolertia ſeu i meo cõſilio aut ut ſtrenue me defendã aut ut fugiam aut ut patiens ſim
plagarũ.Da.laudo q; in te ſpem ſolum reponis nec ab aliis expectas qd per te agere potes. Ge.abeã.i.abibo di
ſcedã ad p̃catorẽ.i.ad interceſſorẽ qui ut ſup.credo oret mihi.i.p me ſic.i.in hæc uerba q̃ ſequunt̃ & ẽ mimiſis
núc q̃ſo amitte p dimitte húc ſeruũ getã. ubi.n.nos dicimus dimitte antiq dicebãt amitte ut Donatus teſtatur
Cæterũ.i.ſed ſi qcq̃ admittat ſupple ſceleris ẽt minimi poſthac nihil.i.nequaq̃. precor.i.peto.ut ignoſcas illi ſe
cũdo.Deinde repete q ſic q inq̃ precator nõ addat.i.nõ adhibeat i p̃catõe ſua tantũmõ.i.dũtaxat id qd ſequitur
uidelicet ſi qcq̃ admiſerit.poſthac ubi.i.poſtq̃ abiero hic.i.a te diſceſſero.uel.i.ẽt.nõ mõ cedito ſed ẽt occidito
ſi uelis:ubi oſtendit̃ nullũ p̃catorẽ poſtulare ueniã ſeruo ex aio ſed tñ ut ſeruo morẽ gerat.Da.Quid:iterrogã
di modus trit⁹ apud poetas & oratores.Ille pædagogus.ſ.phedria quẽ dicit pædagogũ eo q; ut pri⁹ dixit ſectat̃
puellã quã ducit i ludũ muſicæ & reducit:neq; abſcedit ab ei⁹ cuſtodia:iõ ei⁹ pædagogus eẽ ur̃.Ille ergo pæda
gogus qui ſectat̃ ſupple uel amat cithariſtriã:ideſt fidicinam puellam quid rei:ideſt quam rem gerit:ideſt facit.
Ge.ſic tenuiter.

DONA.℃Sic tenuiter.δεικτικωσ ſic dicẽdum eſt cum aliquo geſtu.℃Non multum habet quod det ſor
taſſe:cum cõmiſeratione amatoris adoleſcentis pronunciandum eſt.℃Immo nihil niſi.ſ.m.bene ſpem:quia
amat.nemo enim cum ſpem non habet non amat . ℃ Meram ſolam.℃Pater eius redit an non? Chremes.ſ. Merus ra
℃Nondum quia ueniet:iam non Plena negatio eſt.℃Quid ſenem quoad expectatis ueſtrum? animaduerti rum
te qui ſecũdum morem quottidianũ tũ dici cũ ſit tranſitus a mentione alterius rei ad alterã:ſic & ſupra:qd pe Quoad
dagogus ille.℃Quoad expectatis.quoad q̃diu:& recte locutus eſt:quia aduentus finis eſt expectatiõis.℃Sed
epiſtolã ab eo.a.e.a.mire paratur inopinatus ſu
bito aduentus ſenis:nã ipſe ueniet cuius epiſtolã
ſperat.℃Ad portitores eſſe delatã more ueterum
magiſtri tributorum ideſt publicã operã in por
tu dabant inferendarũ rerũ:& efferendarum ue
ctigal exigentes.℃Ad portitores:ad eos q in por
tu ſunt:ex quo more hoc dixerit uide attico : an
romano.℃Nunquid geta aliud me uis:ab ſq; il
lo quod argento tibi a me opus fuit.℃Vt bñ ſit
tibi.αντειсμοσ pro nihil.℃Puer heus nemon
huc p̃dit:moralis expſſio. nã eos uocat quibus
initio egrediens dicebat:ſi qs me q̃rit ruffus.
℃Cape.da hoc dortio.κοφον προσοπων loq

Ge.ſic tenuiter.Da.nõ multũ hẽt qd det fortaſſe.
Ge.immo nihil:niſi ſpem meram.Da.pater eius
Redit an non?ge.nondum.Da.quid ſenẽ quoad
Expectatis ueſtrũ?ge.nõ certe ſcio.ſed epiſtolam
Ab eo allatam eſſe audiui modo:& ad portitores
Eſſe delatam.hanc petam.Da.nunquid
Geta aliud me uis?Ge.ut bene ſit tibi.puer heus
Nemon huc prodit?cape:da hoc dortio.

tur.℃Dortio.dortium fœmininum nomen eſt:ut Planeſium Glycerium. Dortium

GVI. Ge.gerit ſe ſupple tenuiter.i.exiliter modice parce ſic.i.hoc mõ ut illi oñdebat geſtu ſuo.Da.fortaſſe
ipſe phedria non habet multũ.i.abũdantem rem familiarem quod det pro cithariſtria emũda a lenone.Ge.im
mo.i.ſed nihil habet niſi meram ſpem.i.ſolã expectationẽ ut ea aliquãdo potiat̃.Nã merus ra rum dicit̃ ſolus
ſ aluni.Inde merula auis quædã ſolitaria.inde merũ uinũ ſolũ.i.ſine aqua Da.pater eius phedriæ.ſ.chremes re Merula
diit an nõ?ge. Nõdũ.i.non adhuc rediit.Da.quid: interrogandi modus aptus mutationi faciendæ de re una
in aliam.quoad.i.quouſq; uel q̃diu expectatis ueſtrũ ſenẽ.ſ.demiphonem.ge.Non ſcio certo.i.non ſcio pro
certo uel pro uero:ut aiũt:ſed audiui epiſtolã eſſe allatã.ab afferor afferris.ab eo demiphone.modo.i.pauloã
te & audiui inq̃ eſſe delatã ad portitores.i.ad cuſtodes portuũ qui portũ obſidentes ſeu in portu exiſtẽtes oia Portitores
ſciſcitantur ne forte aut pecuniæ e regno exportẽt̃:aut littere noxie ad inimicos deferantur quibus ſuper re ali
qua admoneantur. ſunt etiã portitores qui traducũt hoies aquas & uehũt nauigio ſeu q conducũt uectigalia
ſeu fructus pecuniarios portus & illos a tráſeũtibus exigunt.Inde portoriũ dicitur uectigal portus ſiue merces Portoriũ
quæ datur traiectoribus qui portitores dicũtur.Petã a portitoribus hãc epiſtolam.Da.nunquid.i.utrũ o ge
ta uis me aliq̃d aliud.elegãter uolo cũ duobus accuſatiuis ponitur in tali genere dicendi.qd me uult ille ſic etiã
uis me aliquid aliud.i.uis tu mihi dicere uel me facere pro te aliquid aliud ab eo qd ubi feci pecunias debitas
tibi afferendo.ge.uolo ſup.tñ ut bene ſit tibi.i.bene tibi contingat:& eſt carẽtiſmos.nã honeſtius id reſpõdit Carentiſ
q̃ ſi dixiſſet nihil te uolo.his dictis diſceſſit dauus.Geta autẽ aliquẽ ſeruũ uocat qui capiat pecunias receptas q̃s mos
det ancillæ.heus aduerbiũ uocãdi.o puer.i.o ſerue.Geta .n.q̃uis ſeru⁹ eẽt præerat tñ aliis ſeruis minoribus.de
inde cum neminem uideret uenientem ſubdit.nemon.i.utrũ nemo prodit ideſt exit:emergit:accedit prorũ
pit huc ad me quo dicto uenit ſeruus cui dixit cape has pecunias da.i.trade hoc ideſt hoc argentum dortio.i.
illi mulieri ancillæ forſitan.Nam dortium tã dicitur:ſicut glycerium.eſt enim Dortium fœmininæ nomẽ.

ASCEN. Llud.Memini relinqui de irato meo.Tãetſi donatus dubitet:an dño:an uero deo dicat.ego ueriſimi
lius puto:ut de ipſo uero deo intelligas.Nam nihil conſtat aut hærũ aut filiũ hærilẽ ſucceſſiſſe dum il
le abiret ſeruo ſuo.Neq; potuit dicere de eo quẽ iratum iri autumat:q; illo irato relictus ſit . Cæterum
antiqui quotiens proſpere quicq̃ euenerat aut acceperant.Diis auſpicibus id.euenĩſſe arbitrabantur.unde il Virgilius
lud in quarto æneĩ.Diis equidem auſpicibus reor & iunone ſecunda huc uento iliacas curſum tenuiſſe ca
rinas.Contra quãdo mali quicq̃ obuenerat :deo irato id factũ credebant.Vnde in ſecũdo æneĩ.Sed nihil inui Virgilius
tis fas quẽq̃ fidere diuis.Sic etiã Hora.in ſecũdo ſermone de pariete quem fruſtra & in caſſum conſtruxerat di Horatius
cit:meritoq; laborat.Iratis natus paries diis atq; poetis.Pari modo quia geta ad malũ ſuũ relictus erat cuſtos:
dicit ſe relictũ eẽ deo irato ſuo.q.d.genio ſuo & deo quẽ peculiarẽ naſcẽdo ſortiebat̃.Memini ãt ñ accipit̃ p Memini
eo quod eſt intellexi:ſed memori & dolenti mente recogito.iuxta illud Ciceronianum.Cui placet obliuiſcit̃. Cicero
cui dolet meminit.& illud Virgilianũ in ſexto.At nimium meminiſſe neceſſe eſt.Expone ergo ſic.Memini.i. Virgilius
cum mœrore reminiſcor me relinqui.i.q; relinquor hic deo meo irato.i.ad malum & incõmodum meum
quale ſolet euenire deo irato.Item illud aduerbium.inſcitia eſt aduerſum ſtimulum calces:licet donatus etiã
per eclypſim dictum uelit:ut dictio calces ſit nomen.Malim ſine eclypſ (quia dura eẽt)accipias ut ſit uerbum
a calco calcas ut ſit inſcitia eſt calces ideſt quod aliquis calcet uel ſi tu calces.i.recalcitres aduerſum ſtimulũ . Et
illud quod paulopoſt ſequitur.Cœpi his omnia facere.Textus omnes habent facere.Cõmentum uero Gui
donis habet facete.Præterea illud.Cõmorat oẽs nos.Nos intelliges cõmotos ad concupiſcentiam puellæ.
ſed ad cõmiſerationem.Nam paulopoſt ſequitur in textu ſolum antiphonem eam amaſſe & concupiuiſſe.

VNIVERSIDAD
DSALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

a Deon rẽ rediſſe:ut qui mihi conſultũ optime uelit eẽ. In hac ſcæna color uitæ eſt eorũ qui q̃cq̃d imo/
dice cócupiuerint ſpernunt poſtq̃ uenerit qđ aptiore ſnia oſtendit dicendo. Noſtri noſmet pœnitet.
C Adeon rẽ rediſſe.u.q.m.cõparatiua q̃litas in hac ſcæna eſt iter antiphonis uitam:& phedriæ. genus
cauſæ demõſtratiuũ:cõtẽdũt aũt uter magis miſer ſit. C Vt q mihi cõſultũ.o.u.e.p.mira ſnia quæ oñdit adole/
ſcẽtulos in peccatis neminẽ magis metuere q̃ eos a qbus maxime diligunť. ſimulq; inducit rerũ iminẽtium p̃
ſtructio:in qua ſic audax inducit phedria:ut defenſor futurus ſit timidus antipho. C Patrẽ ut extrinſecã. ferien
da p̃nũciatio:i e o qđ ait patrem.ut q futurus ſit.
h oc.n.magis mirũ eſt iõ p̃rem timeri:qa cõſultũ
optime uelit. C Vbi i mẽtẽ eius aduẽti uenit.no/
ta uenire i mẽtẽ ueteres nõ recordationis cauſa
tm̃.ſed etiã recogitatõis cõſideratiõiſq; poſuiſſe.
C Vbi in mentẽ eius aduẽti uenit.ſic ueteres gtõ
Cicero caſu p̃ferebãt in mẽtẽ ueniat. Cicero. Fac tibi p̃
ne legis auxiliũ ueniat in mẽtẽ. C Aduẽti uenit.
multipliciter declinať & aduẽtus.ſic & i andria.
Nihil ornaui:nihil tumulti. C Venit.legiť & adue
Incogi/tans nit. C Incogitans.temerari⁹ iprobus. nõ cogitãs
inq̃t in uſu eſt:an nõ eodẽ modo cogitãs. C Ita
expectarẽ ut par fuit:nota expectarẽ nũc oppirer
alias ſpatẽ. C Quid iſtuc eſt:hæc interrogatio ſto
machoſa eſt:extenuare uolẽtis metũ frĩs. diuerſa
enim ſentit ob diuerſum amoris euẽtũ. C Qui tã
audacis facinoris mihi cõſcius ſis.p̃prie ad terro
rẽ qui de facinore loquiť cõſciũ dixit. C Rogitas
qui tã audacis facinoris.bñ timẽs inducitur anti
pho ut ſit cã fugiendi.ad hoc.n.fugiet ne ad di/
mittẽdã cõiugẽ cogať a p̃re añ errorẽ fabulæ pa/
tefactũ. C Quod utinã phormiõi.gratiſſime nõ
phormioni ſuccẽſet:ſed phormiõis inuento.&
uide ut & ipſe ſe culpæ ſubtrahat. C Quod utinã
& familiare eſt initia accuſare rerũ quos alicuius
negocii pœnitet. C Vtinã phormiõi.i.uetus elo
Ennius cutio utinã.ut Ennius in medea.utinã ne in ne/
more pelio unq̃ cecidiſſent ad terram trabes.&

Antipho. Phedria adoleſcentes.

a Deon rem rediſſe:ut qui mihi conſultum
Optime uelit eſſe phedria p̃rem extimeſcam
Vbi in mentem meam eius aduenti uenit.
Quod ni fuiſſem incogitans ita eũ expectarem
Vt par fuit. Phe. qđ iſtuc eſt:an rogitas
Qui tam audacis facinoris mihi conſcius ſis?
Quod utinã ne phormioni id ſuadere in mentem
Incidiſſet:heu me cupidum eo impuliſſet:
Quod mihi principiũ eſt mali:ſi nõ potius eſſem

ne pro nõ accipiẽdũ. C Ne me cupidũ eo.i.bñ hoc addidit ad excuſationẽ.potuit enim dici nõ cõſentire. C Eo
impuliſſet eo ad uxorẽ ducẽdam:an eo in tantũ. C Quod mihi principiũ eſt mali.bene quaſi caput mali:non
in more ſit ſed in nuptiis. C Nõ potius eſſem.more hoium loquiť.credi enim ex conſequẽti ſatietate qđ po/
tuerit abſtinere a moribus ſuis. Non potius eẽm antipophora:ut uerũ anceps pugnæ ferat fortuna fuiſſet.hic
enim utraq; pars ponitur. C Non potius eſſem. μονομερεσ nõ ut illa.ſed illa potiri uoluiſſet potuiſſet.
GVI. Deon &c. In hac ſcæna eſt cõpatio inter antiphonis uitã & phedriæ.cõtendũt.n.uter magis miſer ſit.
Adeon a Simulq; oſtẽdiť color uitæ eorũ q q̃cq̃d imodice cõcupiuerint ſpernũt poſtq̃ illud euenerit. An.adeon
i.adeo ne.hoc eſt:eſt ne uerũ rẽ adeo rediiſſe.i. ad eũ ſtatũ p̃ueniſſe.uel adeo rediiſſe.i.rẽ tã peſſime acci
Accidiſſe diſſe. nã res rediiſſe dicitur cũ aliq̃d peius expectatione contigerit.ut o phedria extimeſcã.i.timeã patrẽ q uelit
conſultũ eſſe.i.prouiſum eſſe per imperſonale.i.qui uelit ut conſulať.i. p̃ſpiciatur ſeu p̃uideať optime mihi
ut ergo extimeſcã eũ.ubi.i.q̃ñ uenit mihi in mẽtẽ aduẽti.i.aduẽtus eius p̃ris.i.q̃ñ conſidero ſeu mente uoluo
patris aduẽtũ.ubi eſt auertẽdũ ueteres poſuiſſe uenire in mentẽ nõ tm̃ cã recordatiõis ſed etiã recogitatiõis ſeu
Venire in mentem conſiderationis. Inſuper dicimus recte hæc res uenit mihi in mẽtẽ. & huius rei uenit mihi in mentẽ.in q̃ſtru
ctura intelligitur hic nominatiuus recordatio.ut recordatio huius rei uenit mihi in mentem. Præterea poetæ
interdum utũtur genitiuis ſecũde inflectionis pro genitiuis quarta:ut tumulti pro tumultus ſenati pro ſena/
Aduẽti p̃ aduentus tus.& hic aduenti pro aduentus:& alibi ornati pro ornatus. quod pro ſed ni.i.ſi nõ fuiſſem incogitãs.i.teme
rarius inconſideratus.expectarẽ.i.opperirer alias ſperarẽ eũ patrẽ.ut.i.ſicut par fuit.i.decuit eũ expectare.Phed.
qđ iſtud eſt:ſtomachoſe hoc interrogat & per contẽptũ.q.d.eũ præ ſe eẽ palã beatũ An.rogitas qđ ſit qui ſis cõ
ſcius mihi.i.mihi particeps facinoris.i.facti tã audacis.i.tã temere cõmiſſi.hoc eſt q mecũ ſcias uel ſcias quẽad/
modũ ego facinus admiſerim tã audax ut uidelicet uxorẽ duxeri mea libidine in abſẽtia p̃ris.qđ.i.ſed utinam
ne.i.nõ incidiſſet i mẽtẽ phormiõi.i.utinã phormio nõ cogitaſſet ſeu intellectũ habuiſſet aut aium.ſuadere.i.
cõſulere id qđ ſuaſit p̃ cuius cõſiliũ ita duxi uxorẽ.neu.i.& utinã phormio nõ ipuliſſet.i.itruſiſſet me cupidũ.i.
amatorẽ eo.i.ad id faciendũ.ſ.ad ducẽdã uxorẽ qđ eſt mihi principiũ.i.caput initiũ mali mei.i.meæ iſœlicita/
tis.nã ſi me nõ impuliſſet nõ eẽm potius amata ſcilicet.i.nõ eẽm aſſecutus rem amatã:ſed non fuiſſem uoti ac
rei optatæ compos. Vel intellige hoc modo.ſi non eſſem potius re cupita.tum ideſt tunc illud.ſ. non potiri
Fuiſſet tamen

DONA. C Fuiſſet tamẽ illud ægre aliquot dies.q̃dã totũ iterrogatiue p̃nũciãt:n̄ẽpe fuiſſet.t.i.e.m.a.d. C At
nõ.q.c.h.a.aium.amatorie loq̃ť antipho. Errãt qui putãt eũ pœnitere ſui deſiderii.nã ſi hoc eſt:nec maritus fir
mus uidebiť fore:ſed hoc dicit facilius fuiſſe abſtinere uirgine itacta q̃ ea cũ qua iã cõſueuerit:& iõ ſubiungit.
Dũ expecto q̃ mox ueniat:qui hãc mihi adimat cõſuetudinẽ. C Audio.audio p̃ ironiã dř mõ a cõtinẽte dictũ
antiphonis. C Audio.oia deridet phedria cupiẽs fructũ amoris:uel periculis adipiſci.eſt ergo audio ironia: p̃
nõ audio:hoc eſt ſi nihil dicis. C Dum expecto q̃.m.u.nõ q̃ñ:ſed q̃cito:qa timet. C Quui adimat.h.m.c.mire
nõ amorẽ:tanq̃ amore carere potuerit:conſue/
tudine nõ poſſit. Et nota p̃prietatẽ dicti.nã con
Conſuetudo ſuetudo ſpãliter de coitu dř. C Aliis qa deſit qđ
amãt.magnificẽtius aliis dixit:q̃ſi diceret mihi.
C Tibi quia ſupereſt do.laborauit ut oſtenderet
plus eẽ dolet q̃ ægre eſt.& iõ inſanũ ait antipho/
nẽq; in ea fortuna poſitus:quæ aduerſa & cõtra/
ria eſt:idẽ patiať qđ miſer.& eſt figura. Nã
ad utrũq; ægre eſt ſufficere potuit.ſcire aũt debe/
mus p̃nũciatiue & p̃ interrogationẽ hoc ip̃m p̃
nũciari poſſe. C Amore.ab.an.hoc ſic p̃nũciãdũ
quẽadmodũ ſolet cũ ſtomacho dici uituperãti
cibũ:nt pleno uẽtre ẽ.uult.n.oñdeř ſatietatis hoc
eſſe nõ ratiocinatiõis qđ nũc quæritur antipho.
C Tibi quia ſupereſt.i.eo qđ deſideres abundas

Fuiſſet tamen illud mihi ægre aliquot dies
An non quotidiana cura hæc angeret animnm.
Ph. audio. An. dũ expecto q̃mox ueniat q adimat
Hãc cõſuetudinẽ mihi. Ph. aliis qa deſit qđ ament
Aegre ẽ:tibi qa ſupeſt dolet.amoř abũdas ãtipho
Nam tua quidem hercle certe uita hæc optanda.
Expetendaq; eſt:ita me dii bene ament:ut mihi
Liceat tãdiu quod amo frui.iã depaciſci mortem
Cupio tu cõiicito cætera:qđ ego ex hac inopia
Nũc capiã:& quid tu ex iſta copia.ut non addam

Abũdare ordo eſt tibi dolet. C Amore abũdas antipho.abũdare dř q ſucceſſu p̃ſpero affluit. Lucil. libro tertio.ille alter
Lucilius abũdans cũ ſeptẽ in locũ hiſpanus.r.a.r.p. C Amore abũdas antipho.hoc cũ p̃nũciatiõe infert. C Nã tua quidẽ
hercle hæc uita certe.bñ certe qa ſupra oia cũ ironia dixit. C Vita hæc expetẽda.uita dixit ut oſtenderet etiam ſi
nõ fœlicitas ſed uita dicať optãda eẽ:uita aũt & mores ſignificat:& aiam & alimẽtũ & ſpatiũ uiuẽdi:& fortunã
accidẽtẽ uiuẽtibus ut mõ. C Expetẽda optãdaq;.& p̃prie dixit expetẽda optãdaq;.oia enim quæ amamus:aut
induſtria:aut uoto p̃ueniũt:hoc eſt aut in nobis ſunt.aut in fortuna poſita. C Ita me dii bene ament ut mihi
liceat neceſſario iurat qa qđ dicturus eſt:ſolis amatoribus uideť eſſe credẽdũ. C Ita me dii bene amẽt ut mihi li
ceat tãdiu qđ amo frui:opportunus locus in quo oſtẽdiť q̃ magno amore ſit poſſeſſus phedria cui par im p̃e
diť argumentũ. C Tãdiu qđ amo frui.qui diu uxore fruiť antipho.an tãdiu dictũ:q; tantũ diu & tãtiſper:hoc ẽ
uel tãtillo tẽpore. C Quod amo.ſ.deeſt eo:ut ſit eo quod amo frui. C Iã depaciſci.m.pactione trãſigere. C Tu
coniicito cætera.aut cætera abũdat:aut deeſt per:ut ſit per cætera. C Quid ego.ex.h.io.n.c. infortuniũ.ſ. C Et
quid tu ex iſta.c.fructũ ac fœlicitatẽ. C Vt nõ addam.paralyſis figura in qua uelut abũdanti enumerant adiecta.
GVI. fuiſſet mihi ægre.i.fuiſſet mihi graue moleſtum ac toleratu difficile.uel illđ ægre mihi fuiſſet.i.mo
leſte ac difficulter mihi accidiſſet:& qđ barbare dici ſolet tũc feciſſet mihi magnũ malũ ſi nõ eẽm potit⁹.fuiſſet
ergo mihi ægre per aliquot dies.at pro ſaltem.i.q̃uis fuiſſet mihi graue per dies aliquot tamen ſaltem hæc cu
ra.i.hæc ſolicitudo quotidiana.i.qua quotidie conficior.nõ augeret.i.affligeret anguſtiaret aium meũ. dum
i.q̃diu expecto.q̃ mox.i.q̃cito.i.q̃tũ continuo pater ueniat qui adimat.i.auferat eripiat mihi hanc conſuetu/
dinẽ.i.hanc conuerſationẽ et iã uſum frequentẽ quẽ cũ ea habui.nã cõſuetudo interdũ ſignificat conuerſatio
nem tam bonam q̃ malã.interdũ enim deſignat libidinis cõmerciũ. Phe. Audio p̃ ironiã dicit.q.đ.nihil dicis
ſed hoc uerbũ debebat interſeri añ illuđ dũ expecto qđ nolui facere ne interrũperem ſtructurã perpetuã ſeu cõ
tinuam. Deinde ſubdit hic phedria ægre eſt.i.graue eſt difficile ac moleſtũ eſt aliis amantibus a te.quia id qđ
amant deſit.i.deficit. Virgi. Lac mihi nõ æſtate nouum nec frigore deſit pro deeſt ſeu deficit.dolet tibi.i.eſt ti Deſit
bi dolori.uel id ſup.quod ſequiť dolet tibi.i.affert tibi dolorẽ uidelicet quia id ſup.quod amas ſupereſt.i.abũ Virgilius
dat affluit tibi & q̃dem uſq; ad ſuperfluitatẽ.nam interdum ſupereſſe eſt ſupabũdare ac ſupfluũ eſſe:ut refert Ge Supereſſe
lius ex Varronis ſnia.o antipho abũdas:ideſt expleris ſatiaris amore.uel in amore affluis re amata ac propterea
uoluptatibus expletus in hæc uerba prorũpis quẽadmodũ cum ſtomacho homini negligenti cibum dicere
ſolemus.nimis es ingurgitatus aut es nimiũ pleno uentre &c. Nam hercle iurantis eſt.quidem explet ſonum
certe affirmat.& hæc uita tua.i. fortuna tibi uiuenti conceſſa.eſt expetenda tanq̃ bona.quia in legitimo matri
monio & optanda tanq̃ ſuauis ac iocunda ac delectationibus non uacua.uita interdum uiuendi mores.ſigni Vita
ficat ſiue modos. interdum animam.quandoq; alimentum.aliquãdo ſpatium uiuendi & deniq; fortunam
uiuentibus accidentem ut hic dii me ament ita bene.modus eſt iurandi ut ſup.cupio iam depaciſci ideſt pa/
ctione tranſigere ſeu ſubire mortem:ut mihi liceat frui eo ſup.quod amo.i.re amata tãdiu ideſt uel tantũ diu Tãdiu
quantum tu ſeu tanto tempore quanto tu.aut tãdiu.i.tantillo tempore:quaſi dicat etiã paruo tempore quod
quidẽ ſolis amatoribus uideť eſſe credẽdũ.p̃pterea prius iurauit q̃ id affirmaret tu antipho coniicito ideſt cõ
iecturã colligito.cætera.i.reliqua quæ ſubdit uidelicet quid ego capiã ex hac inopia.i.ex hac carentia rei opta
tæ.puta cõiicito me cape infortuniũ & moleſtiã & dolorẽ eximiũ & cõiicito inq̃ quid tu capis ſup.ex iſta co/
pia.i.ex iſta facultate & præſentia ſeu affluentia rei optatæ:ut ne.i.ut non addam:ideſt adiũgam.eſt autẽ occu/ Occupa/
patio.negat.n.ſe additurũ qđ addit ut inq̃ non addam hæc.ſ.q; nactus es ideſt inueniſti ſine magno labore. tio

VNIVERSIDAD DSALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONA. ¶Ingenuã & liberalẽ.hoc nataliũ id morũ eſt.¶Vt ne addã. ut ne qđ græci ινα μη. ¶Quod habes ita ut uoluiſti.uoluiſti ſub diſtinguẽdũ eſt:& ſic legẽdũ.uxorẽ enim erit ut uoluiſti uxorem. bona præparatio uxoris futuræ.¶Sine mala fama palã.multi ſupius iungũt palã ſine ſumptu ingenuam liberalẽ:cõtra eã.quæ patit:iſta poſuit oĩa huius in amore copiã ſuã inopiã.Huius deſideriũ nullo conſtitiſſe ſumptu ſibi a lenone emẽdã puellã.Huius ingenuã.ſuã ſeruã:huius liberalẽ:ſuã citharistriã:hunc nactũ eẽ:ſe ſectari tñ huius uxorem amicam ſuã.huius amorẽ maritalẽ eſſe:ſuũ uelut prodigi uelut ſcortatoris.¶Ni unũ hoc deſiit animus qui modeſte iſtæc ferat.mode ſte moderate.Saluſtius libro ſecũdo. Modeſtus

Modeſte ad omnia alia niſi dominationem.¶Modeſte. cũ modo.¶Quod ſi tibi res cũ lenone ſit.& mo do nõ cõnexiua uel incœptiua cõiunctio eſt.Sa

Saluſtius luſtius libro ſecundo.Et poni fere aduerſus.a.n. c.m.¶Sentias.ſic alibi:ſic rogas:ſenſi.¶Ita plæ riq; genio.ſ.o.n.p.parelcon tertium in andr. Q uod plæriq; oẽs faciũt adoleſcẽtuli. & eſt ar chaiſmos:ut accede ad ignem hunc iam caleſces plus ſatis.¶Cui de integro.p.deinceps an deinte gro.i.de integris rebus.¶Noſtri.n.p.pœnitet eũ qui parum putat:ergo ipſi nos inquit noſtra cõ temnimus:ſic in Heautõ.At enim dices me quã tum hic operis ſiat pœnitet.¶Retinere: amittere amare.an coniuncte legendũ eſt quod uelis reti nere:ut duo ſint amare:amittere:quia & iſta duo reddit.¶Vt neq; mihi ſit amittendi:neq; retinẽ di copia.amittendi propter amorem: retinendi propter patrẽ.¶Et hei.interiectio ingemiſcentis

Hei
Virgilius eſt.ut hei mihi quantũ præſidiũ auſoniæ & quã tum tu perdis iule.¶Hei timeo miſer.q̃ recte iã timet:quia in metu ſemper eſt plaga mali mẽs.

GVI. & ut ait ſine ſumptu ſine magna merce de aut impenſa uirginẽ ingenuã.i.liberis parẽti bus ortã.liberalẽ quo ad mores.i.bonam hone

Liberalis ſtam.nam liberalis bonus eſt cũ liberalitas ſit ps iuſtitiæ a qua bonus denoiat:ut nõ addã inq qđ habes palã.i.manifeſte & ex ſentẽtia iudicũ uxo rem ſine mala fama.i.ſine malo noie & ſine ulla ignominiæ nota ita ut uoluiſti.i.ſecũdũ uotũ tu um.beatus.i.fœlix es ſup.cũ quo palã iũgi põt ſic tu es palã.i.manifeſte fœlix.i.clarũ eſt ſeu manifeſtũ ac certũ eſt q; tu es beatus niſi hoc unũ.i.hoc ſolũ deſit ui delicet aius q ferat.i.toleret ſuſtineat modeſte.i.moderate & cũ modo iſtæc.i.iſta cõmoda quæ tibi cõtigerũt q;.i.ſed ſi res ſit tibi cum lenone.i.ſi habeas negocium:& quod barbare dicunt ad faciẽdum cum lenone pu ellarũ uenditore.qui cum.i.cum quo eſt mihi res.i.cum quo habeo negocium:& ut dicunt ad faciẽdũ tum i.tunc.ſentias.i.percipias quantũ.ſ.ſit moleſtiæ illi cui cũ talibus eſt negocium.Plæriq; omnes ſumus igenio i.habemus talẽ naturã & quod dicunt talẽ cõditionẽ:ac ſumus talis naturæ ubi plæriq; abundat & oẽs ponit̃ neceſſario ut in andria.quod plæriq; oẽs faciũt adoleſcẽtuli.Oẽs ergo tali ſumus ingenio uidelicet noſmet

Pœnitere pœnitet nr̃i.i.nos ipi nr̃a cõtemnimus ſeu parũ uidetur nobis tales eẽ quales ſumus.Nã pœnitet eũ qui parũ putat & cui parũ uidetur uel qui parui quicq̃ æſtimat.uult ergo dicere unicuiq; ſuã ſortẽ diſplicere & alienam

Horatius meliorẽ putare.Iuxta Horatii ſententiã.Qui ſit mecænas ut nemo quã ſibi ſortẽ ſeu ratio dederit ſeu ſors ob

Ouidius iecerit illa.Contentus uiuat laudet diuerſa ſequẽtes.Et Ouidii.Fertilior ſeges eſt alienis ſemper in agris.Vici nũq; pecus grandius ubet habet.An.at.i.ſed o phedria contra.i.e diuerſo uideris mihi fortunatus.i.fœlix.cui poteſtas.i.facultas eſt de integro.i.uel deinceps:uel melius de integris rebus aut integre & libere:etiã conſulẽ di.i.conſulandi.hoc eſt deliberandi quid uelis retinere.i.reſeruare tibi tanq̃ ſelectũ.quid uelis amare.i.aliquo

Incidere tẽpore deſiderate.quid uelis amittere.i.dimittere a te eius ſacietate cõſecuta.Ego infœlix incidi.i.caſu quodam deueni in eũ locum.i.in eum ſtatum ut neq; ſit mihi copia.i.ut nõ habeã facultatẽ neq; amittendi eius quod amo amore impediente:neq; retinẽdi eius.i.retinendi illud quod amo propter pr̃em qui mihi mox hãc cõ ſuetudinẽ eſt adẽpturus.Deinde animaduertit currentẽ getã & tertius ait.Sed qđ hoc eſt qđ uideo.Videon.i. utrũ uideo getam currentem aduenire huc.eo accuratius uiſo ſubdit.ipſus eſt pro ipſe eſt geta.Hei interiectio ingemiſcentis ego miſer.i.infœlix timeo quã rem nunc nunciet ideſt afferat denunciet mihi antiphoni.

Nullus es

Quod ſine ſumptu ingenuã ac liberalem nactus es
Quod habes ita ut uoluiſti uxorem ſine mala fama
Palam beatus:ni unũ hoc deſit aĩus qui modeſte
Iſtæc ferat:qđ ſi tibi res ſit cum eo lenone qui cum
Mihi eſt tum ſentias:ita plæriq; ingenio ſumus
Omnes:noſtrimet nos pœnitet. An.at.tu mihi
Contra nunc uidere fortunatus phedria cui
Deintegro eſt poteſtas etiã conſulendi quid uelis
Retiere:amare:amittere.ego ĩ eũ ĩfœlix incidi locũ
Vt neq; eius ſit mihi amittendi nec retinendi copia
Sed qđ hoc eſt:uideon ego getã currẽtẽ huc aduẽit
Is eſt:ei timeo miſer quã hic mihi nũc nunciet rem.

Geta. Antipho. Phedria.

Vllus es geta niſi iam tibi aliquod conſiliũ.In hac ſcæna ſerui currẽtis officium eſt tendens ad ptturba tionẽ antiphonis quẽ oportet abeſſe cõſpectui patris uſq; ad cognitionem rerum:& καταςροφην fa bulæ.¶Conſilium celere.hoc celere neutrale dicitur.¶Subito tanta te impendẽt mala.accuſatiuo ca ſu impendẽt. pro in te pendẽt mala:cũ ſupra nullus es geta dixerit:hic tranſitũ fecit ad primam perſonam.¶Quæ neq; uti deuitem.ruina aut deuitanda eſt.aut extrahenda ſunt ex ea corpora quæ oppſſerit. ¶Nã nõ.p.c.n.d.iã au.bene noſtra:quia ipſe partẽ maximã culpæ ſuæ tenet:ut magiſter.¶Deuitẽ.cũ iniq ir ruãt.ide extrahã cũ irruerint.¶Celari.Nig.dius

DO.

Celere

n Vllus es geta:niſi iã tibi aliqđ cõſiliũ celere
Reppiſſis:ita nũc ĩparatũ ſubito tanta te mala
Impẽdẽt:quæ neq; uti deuitẽ ſcio:neq; qũo inde
Me extrahã:nam non põt celari noſtra diutius
Iã audacia.quæ ſi nõ aſtu ꝓuident̃ me aut herum
Peſſundabunt.Anti.quidnã ille cõmotus uenit̃
Ge.tũ tpis mihi pũctũ ad hãc rẽ eſt.hærus adeſt.
An.quid iſtuc mali eſt:Ge.quod cũ audiuerit:
Quod eius remediũ ĩueniã iracũdiæ loqr ne ĩcẽdã
Taceam inſtigem purgem me:laterẽ lauẽ.heu me
Miſerum:tũ mihi paueo:tũ me antipho excruciat
Ai eius me miſeret:ei nũc timeo.is nũc me retinet.

qrit utrũ plenũ ſit an expreſſum.¶Quidnã ille.c. u.modo cõmotus perturbatus atq; conterritus. Cõmotus ¶Quidnam ille.c.hic oſtẽdit poeta idcirco cõ fuſum getam:ut de eius metu antipho terreatur. ¶Tum tpis mihi pũctũ.pũctũ pro momento.ut Punctum Lucil.in.xiiii.pũcto una hora & qui quoq; iua Lucilius ſit.Punctũ.anguſtiſſimũ ſpatiũ.¶Ad hanc rẽ:ad deliberandũ quod ago.¶Hærus adeſt.uultu tri ſti & ſupciliis arduis hoc dicẽdũ eſt.¶Quid iſtd mali.mire pſto hærus adeſt.¶Quid iſtud mali ẽ poſuit ex perſona antiphonis cui ꝓ calamitate ẽ: pſis aduẽtus.¶Quod cũ.a.ſ.q; uxorẽ duxit anti pho.¶Quod eius.r.plus eſt q̃ ſi diceret nullum. ¶Quod cum audiuerit q; eius remediũ inueni am.bene non addit qđ.ſecum enim loquit̃.qđ eius remediũ inueniã:ꝓprie remediũ qſi iracun dia moribus ſit.¶Loquat ne ĩn cẽdã:quia iracũdia ignis eſt.¶Taceam:inſtigẽ.inſtigari proprie fera dicitur. Inſtigari ¶Purgẽ.laterẽ lauem.παροιμια.¶Loquar ne tacea inſtigem Loquar ne incẽdam.duo ſunt quæ fieri in peccãdo ſolẽt:aut loqui:aut tacere:ſed qđ uult ſibi:purgẽ ne cũ idẽ ſit loquar:an q a põt pur gatio & per defenſorem & patronũ induci:ſic quidã putant ſed melius eſt hoc & perturbatæ & ſeruilis impe ritæq; perſonæ uerba ſine arte eẽ:& uim ſignificati nõ habẽt.¶Tũ mihi paueo.tũ pterq; quod ſignificat mo do.¶Tũ antipho me excruciat ai. pro eo quod eſt.præter antiphonem me excruciot aio. ſic in Ecyra.Fecit animi ut incertus foret gener eius uiſu.ueteres figurabant hãc locutionem.¶Eius me miſe ret.ei nunc timeo:miſeret me præteritorum timeo de futuris.¶Eius me miſeret.ei nunc timeo.¶Is nunc reti net.nã abſq; eo eſſet figura polyptoton:eius ei is.¶Nunc retinet me.ſi retinet quomodo excruciat.

n Vllus es &c.In hac ſcæna ſerui currẽtis officiũ eſt tẽdens ad perturbationẽ antiphonis quẽ oportet ab eẽ cõſpectui patris uſq; ad rer̃ cognitionẽ & fabulæ cõuerſionẽ.ge.primũ geta hæc ſecũ loquit:o geta de ſeipſo.Nullus es.i.ꝑditus es ſiue periſti.Nã nullus ſum ſignificat qſi nõ ſum ac perii.Nullus es ergo niſi repereris.i.inuenetis tibi aliquod cõſiliũ celere.i.uelociter iuentũ.Declinat̃q; hic celer hæc celeris hoc ce lere.Ita.i.adeo tãta mala.i.infortunia ipẽdẽt ſubito te impatũ.i.iprouiſum.i.adeo tã magna mala pendẽt in te futura ſunt tibi.Vbi ipendeo ipendes actõ iũgit̃.queadmodũ enim dicimus. Multa mala manẽt te.i.futura ſunt tibi:ita dicimus multa mala ipendẽt te.i.futura ſunt tibi & tibi ipendẽt ſeu iminẽt.quæ mala neq; ſcio uti i.qliter deuitẽ.i.euadã caueã arceã:nec ſcio quo modo abſtrahã.i.eruã educã extrahã me inde.i.ex illis malis ſi in illa incidero.Nã nr̃a audacia.i.temeritas de tali cõiugio ſic temere facto nõ põt iã celari diutius.quæ mala ſi nõ prouidẽt̃.i.ꝓuide cauẽt aſtu.i.aſtute:& tũc eſt aduerbiũ:iterdũ eſt nomẽ q̃rtæ inflectiõis & tũc ſignificat aſtutiã ab aſtu urbe:in q̃ qui uerſati ſunt cautiores efficiũt̃.peſſundabũt.i.ſuppeditabũt opprimẽt me aut her̃ .i.hærilẽ filiũ.uel ut alii habent haud herũ.i.nõ peſſundabũt dominũ.An.Quidnam.i.cur uel propter quid il le geta uenit cõmotus.i.perturbatus cõterritus geta aũt nõdũ uidet iuuenes ſed pgit in ſermone ſuo.ge.tum.i. deinde punctũ temporis.i.momentum ſeu breuiſſimum tempus eſt mihi.hoc eſt mihi reſtat.ad hanc rem.i. ad deliberandũ quid mihi in hac re ſit agendũ.Nã hærus.i.dominus meus adeſt.i.prope eſt uel aduenit.nam poſtea ſe eũ uidiſſe in portu dicit.An.quid illud mali eſt:ge.Quod factũ.ſ.q; uxorẽ duxit antipho:cũ ipſe hæ rus audierit.quod remedium.i.quam medellam inueniã iracundiæ eius quaſi iracundia ſit animi morbus. Iracundia dixit quod remedium inueniam.ne.i.utrum loquar.i.faciam ne ſermonem cum eo an tacebo.utrum incen dam.i.incitabo inflãmabo eius iracundiam:quia iracundia ignis eſt.utrum taceam.i.ſileam.utrum inſtigem ab inſtigo as.i.irritem uel ſtimulem eius iracundiam.utrum purgem.i.excuſem me.Deinde hoc nõ placet ſi bi q; ſe purget apud eum qui ſuis purgationibus nullum penitus ſit locum relicturus propterea ſubdit lauem laterem ideſt operam perdam ſi id fecero.Poſſet & forſitan lauem laterem legi interrogatiue ut cætera præce dentia.Ehu interiectio doloris me miſerum.i.fateor uel dico uel ſentio me infœlicem.cũ.i.partim uel multũ paueo mihi.i.timeo ne qđ mali accidat mihi.tũ.i.multomagis antipho excruciat me ai pro aio.i.me curis cõ ficit & aio me ſauciat atq; torquet.me getã miſeret eius antiphonis.i.miſericordia ducor in eũ nunc timeo ei i.metuo ne qđ ei ſiniſtri accidat.Is antipho retinet.i.remorat̃ me qui eſſem fugiturus niſi res ad eũ pertineret

CVI

Impẽdere

VNIVERSIDAD DSALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DO. ¶Nā abſq; e.e.ſi ad eū res nō ꝑtineret.i.ſi meū tm̄mō peccatū eēt hoc ip̄m.¶Recte ego.m.u.& ſe.e
ul.ira.facete ſeruus occaſiōe melioris cōditiōis eē exiſtimat fuge cām tāq̄ ſibi peccāti & libertatis genus ꝓſta-
Video re poſſet & prædā.¶Recte.e.m.u.& dicimus uide tibi:&:uidete uobis:& recte uidiſſem pro ꝓuidiſſem. ¶Et
mihi ſenis.e.ul.ira.ſenis maluitq̄ dn̄i dicere.ut in ipſo noie & hortamētū impune fugiendi appareat. Et ſimul quia
Ira. iracun nō ita:ſed iracūdia dicturus eēt.nā ira de cā:iracūdia de moribus.¶Et ſenis.e.u.i.nō dixit euaſiſſem: ſed ultus
dia eēm.Faciunt enim ſerui fugiēdo:ut dn̄os pœniteat iratos fuiſſe. ¶Vltus eſſem.ſic Virgi.Vlta uirum.¶Aliquid
Cōuaſare cōuaſaſſem.figuratū eſt.a colligēdis uaſis. ¶Hic
me.c.p.i.p.recte ego mihi uidiſſem:ꝓtinus i pe
des protinū fuit.ſic Nigidius legit. ¶Quā hic.ſ.
cōiicerē in pedes.¶Aut furtū.p.aliqd cōuaſaſſe;
¶Quā hic i fugam aut.f.p. iocūda αποδοσισ.
pri⁹.n.furtū q̄ fuga occurrer dbuit.¶Sed ubi.an.
r.ſed ꝓ ergo:ut ſit ergo ubi antiphonē reperiam
Saluſtius an ſed finis ſupioris ſn̄ie eſt.ut Saluſt.Sed metel-
lus in ulteriore ꝓuincia.¶Repiā ſi alicubi ceſſat.
¶Aut qua.q.i.u.ſi alicubi ambulet: ois enim q
quærit aut ceſſat aut ambulat.¶Te noiat.ad hoc
dictū audit geta:& ipſe nō uidet adoleſcentes:ut
plus illis terroris icutiat dū ſecū loquit.¶Neſcio
qd.m.h.n.ex.m.diſerte locutus eſt neſcio quod
magnū hoc nūcio expecto malū:ꝓ eo qđ eſt ne
ſcio qđ magnū malū hūc mihi nūciaturum arbi
tror.¶Domū ire.hoc nos ελλειπτικωσ dicius
domū ꝑgā.¶Vbi plurimū eſt oſtēdit ab nuncio
ſe domū ꝑgere.& ſic uidet deliberaſſe:quare ibi
plurimū eſt.ſ.ꝓpter amorē uxoris ſue.¶Sanus ne es.
ſanus ne es.¶Reuoce-
mus.h.comice & moraliter addidit hominē.¶Sta ilico.ille reuocemus hominē dixit:hic non progredi iuſ
ſit.¶Satis pro imperio quiſquis es.hic oſtendit culpæ cōſcientia nullā auctoritatē reliquam in magiſtro geta.
¶Satis pro imperio.i.imperioſe.¶Cedo.quid.p.ob.atq; id ſi.p.u.ex.mire expreſſit affectū de timore proper-
Ferre & rantis.¶Cedo.quid.p.ob.ut ſi uera feram ſi magna rependam.nā ferre & portare de negociis maioribus dr̄.
portare ¶Verbo expedi.deeſt uno.¶Eloquere.aliter oſtēdit qđ eſt uerbo expedi dicendo eloquere.¶Modo apđ.p.
p.u.dicturus geta præuentus eſt ab eo quē timor intelligētem fecerat.¶Hem.proprie & ſuā cuiq; ꝑſonæ exhi
buit celeritatem ex præſagio metuenti antiphoni & tarditatem intellectus quieti pectoris ſecuro phedriæ.

Nā abſq; eo eēt recte.egomet mihi uidiſſem
Et ſenis eſſem ultus iracūdiā;aliqd cōuaſaſſem
Atq; hic me ꝓtius cōiicerē i pedes. An.q̄ hic fugā
Aut furtū parat.Ge.ſed ubi antiphonē reperiam?
Aut qua q̄rere iſiſtā uia.Phe.te noiat.An.neſcio
Quod magnum hoc nuncio expecto malum
Phe.ah.ſanus ne es?Ge.domum ire pergam
Vbi plurimū eſt.Phe.reuocemus hoiem.An.ſta
Ilico.ge.hem ſatis pro imperio qſqs es.An.geta
Ge.ipſe eſt quē uolui obuiā.An.cedo qđ portas
Obſecro.atq; id ſi potes uerbo expedi.Ge.faciam
An.eloquere.Ge.mō apud portū.an.meum ne?
Ge.intellextin?an:occidi.ge.hem.an.quid agam?

GVI. Nā recte eēt.i.bn̄ ſe res hēret.abſq; eo antiphone.i.ſi ad eū non res ꝑtineret ſed meū tm̄mō peccatū
eēt.Ego uidiſſem.i.ꝓuidiſſem cōſuluiſſem mihi fuga.ſ.& diſceſſu.& ultus eēm.i.puniuiſſē ſiue uidicaſſem ira
cūdiā ſenis.ſ.dn̄i mei.ira de cā ē:iracūdia aūt de moribus & bene ultus eēm.Nā ſerui fugiendo faciūt ut dn̄os
pœniteat iratos fuiſſe.cōuaſaſſem.i.furto colligiſſē aliqd.nā cōuaſare ſignificat oia furto colligere ut Nonius
Coniicere iqt tractū ſeu figuratū a colligēdis uaſis:atq; ꝓtinus.i.ilico cōiicerē me in pedes.i.diſcederē aufugerē hic q̄ſi ce-
ſe i pedes leriter & cū ipetu exurgerē ſup pedes fugæ faciēdæ gr̄a.An.Quā fugā.i.quē diſceſſum aut qđ furtū.quia dixit
cōuaſaſſem.hic.ſ.geta.parat.i.molit:& hæc dicit antipho phedriæ cognato.Ge.ſed Dona.uult pro ergo acci-
Sed pro pi:ut ſit ſenſus.Ergo ubi quærā antiphonē aut qua uia inſiſtā.i.ꝑſeuerē ſiue ꝑgā:aut ꝑſequar q̄rere eum.ſ.phe.
ergo Ge.noiat te.i.de tuo noie loquit.An.expecto neſcio qđ magnū malū hoc nūcio.i.uel ab hoc nuncio geta.uel
hac infœlici nūciatiōe quā eſt allaturus hoc eſt neſcio qđ magnū malū hūc mihi nūciaturū arbitror.Phe:quia
phedria uidit antiphonē ita cōmotū ob timorē nūcii mali ꝓpterea eū familiariter carpit ingēs cōdolēdo ſor
cio.Ah:interiectio dolentis.ne.i.utrū ſanus es.i.es tu cōpos tui.uis nūc deſipiſcere inſanis ne?nō hēs aliqd ſa-
piētiæ qđ hic exhibeas.Ge.nōdū uidit iuuenes.ꝑgā.i.ꝑſeq̄r cōtēdā.conabor ire domū:ſæpe dicimus ꝑgo do
mū ſed eclypticos ē ait Do.ut ꝓpero domū cū plenū ſit ꝑgo ire domū & ꝑgo ire domū ſæpius tn̄ oratores ꝓ-
pero romā aut ꝓpero illuc dicūt nō addēdo ire.Pergā itaq; ire domū.ubi.i.in qua domo.plurimū ē.i.ubi fre
quēter eſt ꝓp amorē uxoris ſuæ:alii hn̄t ibi:& tūc ē ſenſus ipſe antipho ē plurimū ibi.ſ.domi.Phe.reuocemus
State hoiem getā.An.tu geta ſta.i.ceſſa ire ilico.nā ſtare ē nō ire.ge.loq̄ris ſup.ſatis.ꝓ impio.i.ſatis ipioſe ſeu pro im
perio qđ hēs.qſqs es.i.qcūq; ſis necdū aiaduertit eē antiphonē.An.geta uctūs eſt.ge.aſpiciēs geta uidit eum &
inqt ipſe eſt antipho quē antiphonē uolui obuiā mihi fieri ſup.i.cui uolui obuiare.ſed uerbo nō ſæpe orato
res utūt ſed aduerbio potius obuiā.ut te obuiā uolebā.i.uolebā q; mihi fieres obui⁹.An.obſecro cedo.i.dic
quid portas.Ferre & portare de negociis maioribus dicūtur.atq; expedi.i.explica uerbo uno ſup.i.breuibus
ſeu paucis quid portes nuncii.ſ.ſi potes hoc dicit propter timorem & dolorē impedientē.Ge.faciam.i.cape
diā uno uerbo.An.eloquere.i.expedi eloquenter quid portes.ge.uidi patrē ſupple mō.i.pauloante apđ por
tū ad quē applicuerat ex mari.An.ne.i.utrū uidiſti meū patrē demiphonē.ge.intellextin.i.nūquid intellexiſti
me dixiſſe patrem tuum.aut certe innuiſſe.An.Occidi.ideſt perii.ge.hem:interiectio indignantis aut dolēts
Phe.quid ais?

DO.¶Quid agā?iā flet antipho:& adhuc nō intelligit phedria.¶Huius patrē.u.m.p.t.reddit utriq; propri
um.ut ille qui timebat paucis intelligeret:& qui ſecurus erat pluribus edoceret.¶Nā qđ ego huic nūc ſubito
nā aut ſubiūctiua coniunctio eſt ſuperiori dicto: qđ ait qd agā:aut anaſtrophe ē:nā qđ pro quodnā.¶Huic ſu
bito exitio remediū.ſubito aduerbiū & nomē eſt.cū ſubito aſſurgēs fluctu nimboſus orion.¶Inueniā miſer Subito
cū ego ſupra dixerit emphaticos addit miſer.¶Quod ſi eo.m.f.r.tragice amator hoc negociū fortunas oēs di Virgilius
xit eſſe.¶Fortunæ.r.bene redeūt quaſi in peius & a proceſſu retro in deterius.¶Phaniū ab te ut diſtrahar.ama
toria προφωνησισ per apoſtrophē. ¶Abs te ut
diſtrahar.nō dixit a me diſtraharis:& uide uerbū
uim coherentis oſtendere.¶Nulla eſt mihi uita
ex nulla pro non: aut nullius conditiōis.q.d.ne
deorum quidē uita mihi dulcis ē ſine te. ¶Nul-
la eſt mihi uita expetenda:ſine phanio. ¶Tanto
magis te aduigillare. ad uim auctiuam nunc hēt
ut adlaudabile admirabile.¶Fortis fortūa adiu-
uat. παρομοιον:& fortis accuſatiuus pluralis ē.
¶Non ſum apud me.id agitur ut ſupra diximus
quēadmodū antipho ꝑſens non ſit quē neq; cō
uenit cōtra patrē aliqd dicere: neq; rurſum ꝑnitē
opprimi a pr̄e ex argumēto ē. ¶Atq opus ē nūc
q̄maxie: ut ſis antipho apud te ſubaudit.¶Nam
ſi ſenſerit te timidū pr̄ eſſe:arbitrabit cōmeruiſſe
culpā.ſic Salu.in hiſtoria.Ita fiducia q̄ argumētis Saluſtius
purgatiores dimittunt. ¶Nā ſi ſenſerit te ti.timi
dū pro timētē:ut Addit ſe ſociā timidiſq; ſupue-
nit ægle.Virg.¶Cōmeruiſſe culpā.pro cōmiſiſ- Virgilius
ſe.¶Hoc uerū ē.congrue ſit:ut & geta & phedria
audaciores ſint:qui & abſq; amore ſunt:& hoc oportet obiici pro antiphone irato ſeni.¶Nō poſſum im.ui
negantis hoc hēt qđ ait imutarier:oſtendit enim naturæ ſuæ timiditatem nullius adhortationibus eiici poſſe.
¶Quid faceres ſi.a.g.t.n.f.foret.bn̄ grauius:qa hoc graue:ut uideas ipſam hortationem uim hēre concedentis
graue eſſe qđ gerit.¶Quū hoc nō.p.il.mi.p.hoc itulit Nā uidebat hac interrogatione adduci
poſſe ad ſn̄iam ꝑcōtātis & hæc ars eſt dialectica contra επαγωγ cū male reſpōdēdo callidæ iterrogatiōis inter
rumpamus argumentū.¶Hoc nihil eſt phedria ilicet.utrū hoc relatiuū:an hoc cū contemptu pro hic antipho.
¶Nihil ē.ſic Cice.i Verrinis.Et ſi hoc neſcio qdem nugatorē ſciebā ꝑ hūc.¶Ilicet. ſemp ilicet finem rei ſignifi- Cicero
cat.ut actum eſt.¶Ilicet.per ſyncopē ſic iudices de conſilio dimittebat ſupma dicta.cū ꝑco ꝓnunciaſſet ilicet:qđ Ilicet
ſignificat pro ire licet.¶Quin abeam.hic terrore commouet antiphonem:& quin dicit pro cur non.

Ph.qd ais?ge.huius uidiſſe patrē me patruū tuum.
An.nam qđ ego huic nunc ſubito exitio remediū
Inueniam miſer:q; ſi eo meæ fortunæ redeunt;
Phanium abs te ut diſtrahar;nulla uita eſt mihi
Expetenda.ge.ergo iſtæc cum ita ſint antipho:
Tanto magis te aduigilare æquum eſt;
Fortis fortuna adiuuat.An.non ſum apud me.
Ge.atq opus eſt nunc q̄maxime ut ſis antipho:
Nam ſi ſenſerit te timidum pater eſſe arbitrabitur
Cōmeruiſſe culpam.Ph.hoc uerum eſt.An.non
Poſſum imutarier.ge.quid faceres ſi aliqd grauius
Tibi nūc faciūdū foret?An.quum hoc nō poſſum
Illud minus poſſem.ge.hoc nihil eſt o phedria
Ilicet quid cōterimus operā fruſtra?quin abeam.

GVI. An.Quid agā.Phe.Quid ais geta.ſ.ge.Dico ſup.me uidiſſe patrē huius antiphōis patruū tuū.i. qui
ē tuus auūculus.ſed ꝓprie patruū.qa ex ꝑte patris.nā auūculus ē ex ꝑte matris. An.nā qđ anaſtrophe ꝑ qđnā.i. Nam
qđ remediū ego miſer inueniā huic exitio.i.huic ꝑnicici huic peſti huic malo huic excidio huic ꝑditioni & in qđ
fortunio ſubito a ſubitus ta tū.i.repētino.Nā eſt datiu⁹ & ablatiuus nois ſubit⁹.& interdū aduerbiū.Quod.i. Anaſtro-
ſed ſi meæ fortunæ.i.mei euētus mei caſus ac ſucceſſus redeūt.eo.i.in eū ſtatū. hoc ē reuertunt q̄ſi in peius & a phe
ꝓceſſu retro i deteri⁹.O phaniū nomē uxoris cōuertit ſermonē ad eā ꝑ apoſtrophē.abſtrahar.i.abducar eruar Exitium
abs te.i.a ſocietate tua.nulla uita ēt optia eſt mihi expetenda qa ſine te uiuere nō potero.ge. Ergo o antipho cū
iſtæc ſint ita.i.cū tātopere timeas ab ea diſtrahi tāto magis æquū eſt te aduigilare.i.accurate uigilare & inſuda-
re ut tibi eā cōſerues fortuna adiuuat fortes.i.qđ uulgo dici ſolet audaces fortuna iuuat.An. nō ſum apud me.
i.nō ſum mei cōpos ſeu mentis ſanæ ſeu neſcio qd agā deeſt mihi cōſilium nō hēo aium.ge.atq.i.ſed certe.o an Atqui
tipho nūc q̄maxime.i.potiſſimū nūc ē opus ut ſis apud te.i.ut ſis aioſus & prudēs & ſane mētis. nā ſi pr̄ demi-
pho ſenſerit te eē timidū.i.timentē arbitrabit.i.putabit te ſupple cōmeruiſſe.i.cōmiſiſſe.culpā.i.flagitiū qđ eſt
flagitione.i.increpatiōe dignū.& ita efficiet pr̄ ut abſtraharis ab ea q̄ culpa q̄dā duxeris & nō ai cōſtantis affe-
ctu.Phe.hoc ē uerū.ſ.qđ tu dicis geta.An.nō poſſum imutari.i.nō poſſum effici intrepidus: nō poſſum effici
fortis uel audax meapte.n.natura talis ſum.Ge.Quid faceres ſiqd.i.ſi aliqd aliud.grauius.i. moleſtius foret nūc Meapte
faciundū tibi.An.Cū nō poſſum hoc facere qđ ē minus graue.ſ.eſſe aio forti & excelſo minus poſſem illud qđ
eſſet grauius ac moleſtius.ge.o phedria hoc qđ antipho dicit nihil ē.i.nullius ē momēti.Vel ponit oratio neu
tra ꝓ maſculina ſic hoc nihil ē.i.hic antipho ē nihili.i.nullius momēti ilicet.i.ire licet.q.d.ab eundū ē ſemp.n.
ilicet finē rei ſignificat quēadmodū actū ē.ilicet āt dr̄ ꝑ ſyncopē q̄ſi ire licet.ſic.n.iudices de conſilio dimittebā
tur cū ꝑco ꝓnunciaſſet ſupma .ſ.ilicet.qd.i.cur conterimus.fruſtra.i.incaſſum.operā.i.laborē noſtrū in eo ad
monendo.qn.i.cur.nō abeā.i.cur nō diſcedo.iterrogādo & terrorē antiphoni incutiendo.Vel ſi capiatur affir
matiue intelligit ſic.qn.i.qnimo.abeā.i.diſcedā.q.d.qd tu phedria ſis acturus neſcio ipſe autē ſum diſceſſurus.

VNiVERSIDAD DSALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DO.CEt qdem ego.ordo & ego qdẽ:& deeſt abeo.CQuid ſi.a.audacẽ. CObſecro qd ſi aſſimulabo ſatin eſt.adeo morale uitiũ eſt ex cõſcientia pauor:ut ipſe quoq; antipho nitaꝛ cõtra neq; qcq̃ promoueat. CSatin ſcilicet eſt.hic locus auctoris magis eſt q̃ lectoris:oſtendiꝛ.n. conari ad ſimulandã audaciã:quo magis ridicu/ la formidoloſa pſona ẽ.CPropemodũ.& hoc nõ plenæ cõſenſionis eſt qd ait ꝑpemodũ.C Sat ẽ.nõ dixit be/ ne eſt:ſed ſat eſt:& uide uix ad hocipſum eẽ peruentũ.CHẽ.i.ſ.& uerbũ uerbo:par pari ut reſpondeas.dicẽdo ſerua:oſtendit iã icipere deperire:qd finxit atq; ſimulauit audaciæ.CHem.iſtuc ſerua.& uerbũ.u.p.p.aiaduerte & qd doceat:& cõmachineꝛ artifex poeta q debi tũ reddat rebus atq; pſonis.CVerbum uerbo par pari.duo dixit nõ tm̃ uerbũ uerbo : ſed par pari. CNe te iratus ſuis ſæuis dictis.cauſalẽ uim habet qd ait iratus:hoc ẽ q ob pſentẽ irã uehementius

Protelo tecũ agat. CProtelet. & protelũ a pro & cedẽdo

Protelũ dictũ eſt:qd ẽ ante & traheꝛ. Alii aſſiduo telorum

Lucretius iactu exiſtimãt dici ut Lucretiꝰ. Vndiq; ꝑtelo pla garũ cõtinuato.hoc ẽ tenore.CProtelet.ꝑtrahat ꝑueniat:exagitet. CVi coactũ eſſe te.mira breui/ tas in quo tota defenſio contineꝛ:& ſubaudiꝛ ſic reſpõdeas:aut qd tale.CInuitum.bñ id repetit ad cõfirmãdã memoriã trepidantis.nõ enim diuer ſa ſunt: ſed repetunꝛ ut teneri poſſit id qd cauſæ

Vi coactũ eſſe opus ẽ.Nã ui coactũ eſſe idẽ ſignificat qd inuitũ an ideo ui coactũ inuitũ iungendũ ẽ : qa interdũ & ipſi nos cogimur etiam propria uoluntate:ut ipſe in andria. Tu coactꝰ tua uoluntate es.CScio apparet hoc uerbũ eo uultu dici:ut manifeſtum ſit abſenti aĩo eſſe cũ eo cũ quo loquiꝛ.CTenes exquiſite addi dit tenes:ut appareat antiphonẽ uultu oſtendere:ꝙ horũ nihil pturbatus aduertat.CSed qs hic ſenex eſt:ſed ut diximus tranſit ſignificatũ ad aliã rẽ q̃ ad eam quæ agebaꝛ.CQuẽ uideo in ultima platæa . ſic dixit ultima pla/

Virgilius tæa:queadmodũ Virg.Imas obſedere fores.CIpſus eſt.& quia timidior eſt:& qa poſtea de proxio ipſe agno/ ſcit magis.CNon poſſum adeſſe.apparet ex conſpectu patris magis confundi:q̃ ex nuncio aduentus eius filiũ. CQuo abis anti.ſic Virg.Quo fugis ænea:& quẽ fugiùs ſocii.Sic enim loquitur:qui uult oſtendere conditio nẽ locoꝝ in qua pueſo mõ alius petaꝛ:alius linquaꝛ.CMane.mane inq̃.oĩa hæc hñt ſingularẽ uim in ſe reuo cantis.CAh qd agis.& perturbati interceſſoris eſt dicere qd agis:ut alibi.mea glyceriũ qd agis:cur te is pditũ CEgomet noui me & peccatũ meũ.duo dixit & hoiem pauidũ & peccatũ graue . CVobis cõmendo phaniũ & uitã meã.comice duobus duo rettulit me:& peccatũ meũ.CPhaniũ & uitam meã. Et aiaduerte ꝙ amator prius ponit phaniũ q̃ uitã ſuã.CGeta qd nũc fiet:apparet hæc ſic ꝓnuncianda quaſi a deſtituto dicanꝛ.CTu iã lites audies .ego plectar penden:.nõ intulit qd q̃rebaꝛ:ſed uerba ſunt hois deſperantis.CTu iã.l.a.e.p.p.tu au/ dies.ego uerberabor:ut alibi.Tibi erũt para uerba:huic demũ uerbera:qd ipſũ mire:tu ñ facies lites:ſed audies.

Ph.eqdem ego.An.obſecro:quid ſi aſſimulabo:
Satin eſt:Ge.garris.An.uultum cõtemplamini:
Hẽ.ſatin ſic ẽ:ge.nõ.An.qd ſi ſic:ge.ꝑpemodum.
An.quid ſi ſic eſt:ſat eſt:ge.hem iſtuc ſerua.
Et uerbum uerbo par pari ut reſpondeas.
Ne te iratus ſuis ſæuis dictis protelet.An.ſcio.
Ge.ui coactum te eſſe.inuitũ lege:iudicio:tenes.
Sed quis hic eſt ſenex quẽ uideo in ultima platæa:
An.ipſus eſt non poſſum adeſſe.ge.ah quid agis:
Quo abis antipho:mane mãe inq̃.An.egomet me
Noui:& peccatũ meũ uobis commẽdo phaniũ
Et uitam meã.Ph.qd nunc iam fiet:ge.tu iam lites

GVI. Phe.& qdẽ.i.& certe ego abeo ſup.uel diſcedo.An.Obſecro. reuocantis dictũ eſt qui uideret eos abeuntes.Quid:modus interrogandi.ſi aſſimulabo.i.ſi fingam me eſſe forti aĩo: ſatin.i.ſatis ne eſt : ideſt uti ſufficit.Ge.garris.i.nugaris. An.Contẽplamini uultũ.i.cõſiderate faciẽ meam & uidete emergat ne triſticiæ ſi gnum.Hẽ interiectio oſtendentis uultũ hilarẽ fictum.ſatis ne eſt.i.nõne ſufficit ſic aſſimulare:ge. nõ ſatis eſt ſic An.Quid modus interrogandi uel quid dices uel erit ſi ſic aſſimulem ut oſtendebat ei.ge.propemodũ: ideſt fere ſatis ſic erit.An.quid erit ſupple ſi ſic aſſimulẽ.ge.ſat eſt.Deinde agnouit iã uultũ redeuntẽ in priſtinũ ſtatũ ſubdit.hẽ admonentis eſt ſerua iſtud qd oſtendiſti de quo dixi ſat ẽ.& ſerua inq̃ iſtud.i. diligenter hoc retine. ut reſpõdeas.i.rependas referas par uerbũ pari uerbo.i.ſimile ſimili.ne ipſe pater iratus cõmotus in te. prote/ let.i.protrahat præueniat exagitet ſuis dictis ſæuis.i.terribilibus.A protelo dꝛ hoc ꝑtelũ ꝑteli pro tenore ac tra

Protelare ctu q̃ſi ſit quædam ꝑtractio.Protelare dicit Feſtus ſignificat ꝓpellere a græco thelothen qd ſignificat longe.Itẽ Nonius ait protelare eſt pcutere pturbare interdũ excludere & q̃nq;.adiuuare An.ſcio: ideſt intelligo ſic eſſe fa ciẽdũ ne id cõtingat.ge.Fac reſpõdeas ſup.te inuitũ.i.renuentẽ eſſe coactũ ui: ideſt uiolentia.& coactũ lege.i.p legem.& iudicio.i.per ſententiam iudicis quã in te tulit.tenes:ideſt intelligis quod dico tibi reſpondendum: Sed quis eſt hic ſenex quem uideo in ultima platæa:ideſt in fine i extremitate plateæ.An.ipẽ ẽ pater ſcilicet nõ poſſum adeſſe:ideſt ſuſtinere aduentum eius & comparere ſeu ſubire uultum eius.Ge. Ah:interiectio dolen/ tis.quid agis:ideſt quid facis.alter enim fugiebat.o antipho quo abis:ideſt quo diſcedis.mane : ideſt ſiſte pe dem inq̃:ideſt iterum dico tibi mane ſiſte gradum ſuge ueſtigia nec progredere ulterius. An.egomet noui me timidum.ſ.& noui peccatum meũ graue.ſ.& puniendum commendo uobis phanium uxorem:& commen do uitam meam ut me excuſetis & meæ honeſtati conſulatis.ac ut non ab ea diſtrahar. quia tunc nulla ẽ mi/ hi uita expetenda.Phe.O geta qd fiet nunc abeunte antiphone:Ge.tu iam:ideſt mox audies.lites: ideſt iurgia.

Audies:ego

DO.CEgo plectar pendens.plectar feriar.unde & plectrũ & plagæ dictæ.CSed qd mõ hic nos.deeſt tñ: ut ſit

Plector ſed tñ.CId noſ.fa.o.qa nos ſupra dixit in ſignificatione actus proprii ipſos addit.CAufer mihi oportet.

Plectum addidit mihi.& ſine hoc enim plena ſnia eſt.CQuin tu qd.f.i.mire ad oĩa paratũ ſe indicat qui impera

Plaga dixit ſeruo.CMemiſti.o.u.f.n.o.mire & cõſilio & orõne cõpẽdioſus ẽ quo magis phedriã ꝓpriis conſiliis ac domeſticis pmoueret. CVt fuerit.n.o.ut magis excitaret nõ modo nr̃a dixit:ſed ur̃a.CIn re.i.icipiunda ꝓprie

Noxia q̃ſi diceret magna dixit.ſic alibi.Vide qd icœptet facinus.CAd de.no.noxiã nũc culpã:alias pœnã:& ẽ epẽthe ſis ab eo qd eſt noxã : & hoc factũ ẽ pp iãbũ.CIu ſtam illam cãm.facilem:uincibilem:optimã cõ/ ſidera ſingula & inuenies & naturali ordine:& p auxeſim dicta:cãm pro defenſione poſuit:& uin cibilẽ q facile uincat . CNũc ipſa.o.eſt ſi.m.&.c. bñ callidiore qa tũc ꝑluſio fuit:nũc ipſũ pliũ.CFi et ſe.parelcon ſedulo:nã ſuffecerat fiet.CNũc pri

Virgilius or adito tu.adito q̃ſi ad pliũ.Virgil.Nec quiſq̃ ex agmine tanto Audet adire uirũ.CEgo i.hic ero. tota metaphora de re militari ẽ. CSuccẽturiatus.

Succenturiarii ſuccẽturiarii dicunꝛ qui explẽdæ cẽturiæ grã ſu/ biiciũt ſe ad ſupplemẽtũ ordinũ: & eſt trãſlatio a re militari.CAge. potuit dicere uero aut ita : ſed age dixit:qd uerbũ uim hortantis maximã pbet.

Audies:ego plectar pendẽs:niſi quid me feſellerit
Sed qd' modo hic nos antiphonem monuimus:
Id noſmetipſos facere oportet phedria.Ph.aufer:
Mihi oportet:quin tu quid faciam impera.
Ge.meminiſti olim ut fuerit noſtra oratio
In re incipiunda ad defendendam noxiam:
Iuſtam illam cauſam facilem.inuincibilem optimã .
Ph.memini.Ge.hem nunc ipſa eſt opus.
Aut ſiqd potes meliore & callidiore.Ph.fiet ſedulo
Ge.nunc prior adito tu.ego inſidiis hic ero.
Succenturiatus.ſiquid deficies.Ph.age.

Demipho.Geta.Phedria.

GVI. ego pẽdẽs.i.ſuſpẽſus ad furcã. plectar. i.feriar uerberabor puniar unde plectrũ a plectẽdo. i.feriẽdo dicitꝛ idẽ & plagæ dictæ ſunt.põt etiam ſic itelligi.Ego pẽdẽs.i.luẽs pœnas ſup.plectar.i. uerberabor & feriar & qdẽ ita fiet niſi qd.i.aliqd feſellerit me.i.male niſi itellexerim & mente cõ/ ceperĩ:nã hæc res fallit me ſignificat hãc rẽ igno/ ro ſeu huiꝰ rei ſum neſcius . Sed tamẽ o phedria oportet noſmetipſos facere id.ſ.eſſe forti aĩo.qd ſ.eſſe aĩo forti monuimus.i. admonuimꝰ.mõ.i. paulo añ antiphonẽ.hic.i.in hoc loco.ubi mo/ neo iũgiꝛ cũ duobꝰ accuſatũis qd ẽ ſatis notum fieri poſſe.Phe.qa geta dixerat noſmet oportet& ſecũ iũxerat phedriã.iõ phedria dicit. aufert opor tet mihi.q.d.noli me iũgere tecũ q̃nimo impera id qd faciã.adeo ſe ad oĩa paratũ indicat. ut impa dixerit ſeruo.ge. Meminiſti.i.recordaris tenes memoria.ut.i.q̃liter.olim.i.aliq̃ñ oratio noſtra fuerit Incipien/ da in re.i.in narratione ipſius cauſæ ſiue in materia & argumento ſeu uiſcetibꝰ cauſæ:uidelicet cũ geta mone ret antiphonẽ ut reſponderet accuſatiõibus paternis ſe inuitũ eẽ coactũ ui lege ac iudicio:ad defendẽdam no xiã ꝑ noxã p epẽtheſim pp iãbũ:hoc ẽ ad defendẽdũ culpã:alias noxa ſignificat pœnã & ad defendẽdã.i.com probãdã illã cãm.i.illã defenſionẽ eẽ ſup.iuſtã & facilẽ.i.nõ difficilẽ neq; iuolutã & uĩcibilẽ.i.q facile uĩcat ait Dona.& optimã.i.cõmodiſſimã ſeu aptiſſimã & æqſſimã.Vel põt ſic itelligi.Meminiſti inq̃ illã cãm.i.defen/ ſionẽ iuſtã facilẽ uincibilẽ & optimã.Phe.Memini.i.ſum memor illius defenſiõis.ge.Hẽ nũc opus eſt ipſa de fenſiõe.& ſiqd potes iuenire.ſ.& excogitare opus eſt defenſiõe meliore & callidiore.i.ſubtiliore pſpicatiore. Phe.Fiet:ideſt laborabitur dabitur opera.ſedulo:ideſt inſtanter ſine dolo.ge.nũc tu adito prior.i.ſubito prior cõſpectũ eiꝰ tanq̃ ſis pliũ aditurus ego ero hic ſuccẽturiatꝰ.i.ſuccurrẽ ac ſupplere defectũ parꝰ.iſidiis.i. p iſidias

Inſidiæ & fraudes.Nã iſidiæ ſunt deceptões & fraudes.ide iſidioſos hoies ſubdoloſos dicimꝰ.Succẽturiati dñr q explẽ dæ cẽturiæ grã ſubiiciũt ſe ad ſupplemẽtũ ordinũ.& ẽ trãſlatio a re militari. nã geta itelligit ſe ex iſidiis ſuccurſu rũ phedriæ ſi ſit opus ñ ad iſeſtãdũ patrẽ antiphõis ſed ad defẽdẽdã culpã.Ego ergo ero hic ſuccẽturiatꝰ. ſiqd.i. ſi aliquo deficies.i.obſtupeſces & nõ pſeuerabis i defẽſiõe.Ph.age uel fac qd dicis:uel ſit aduerbium hortãtis.

ASCEN. Illud.Loq̃r ne icẽdã:taceã iſtigẽ &c. nequaq̃ itelligo.ut dubitet geta an iſtiget hærũ.ſic.n.nõ q̃rat reme/ diũ eiꝰ iracũdiæ.Accipio ãt ſic.Quod remediũ iueniã eiꝰ iracundiæ. loquar ne:ideſt debeam ne loqui q.d.nõ.nã ſi loq̃r icẽdã.i.iflãmabo iracũdia uirũ.An taceã:q.d.nõ qa ſic iſtigẽ ipſũ ad iracũdiã. An pur gẽ me excuſando uidelicet q̃ facta ſunt nõ culpa mea fcã.q.d.ñ qa ſic lauẽ laterẽ.hoc ẽ fruſtra laborẽ ſicut q lauã do laterẽ ut eũ dealbet: opam pdit.nã lauãdo rubrior fit:ñ ergo oĩa iterrogatiue leges.Illd ad finẽ. Aufer mihi oꝫ.Nõ ſignificat noli me iũgeꝛ tecũ imo cõtrariũ potiꝰ dcm̃.n.hoc uult phedria.Ne dicas mihi hoc ſcm̃ oꝫ ſed dic qd uis faciã.Expõe ergo ſic.Aufer mihi.i.a me hoc ẽ ne dicas mihi ãpliꝰ:oꝫ hoc uel hoc facere . qn tu &c.

VNiVERSiDAD
D SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

SECVNDVS ACTVS

DO. Ta ne tādē uxorē duxit antipho iniuſſu meo: In hac ſcæna accuſatio eſt & cōtradictio ꝑ remotiuam
Tandem i qualitatē: ergo cōtrouerſia. ℭ Ita ne tandē. u. d. an. hic exēplū uitæ eſt: in quo ſpectaꝫ nullā eſſe tā iuſtam
& gratā iracūdiā patris: qn & fiducia defenſoris & interuallo tpis euaneſcat. ℭ Ita ne tā. u. d. nō potuit
Cicero uehementius icipere ꝗ ut ipſe crimē qđ obiicit miraretꝫ. ℭ Ita ne tā. u. d. tandē hic cōpletiua cōiunctio: ut Cice/
ro. Quouſqꝫ tādē abutere catilina. ℭ Ita ne tandē. hic totus uerſus in hoc eſt an factū ſit qđ factū ſit: & a quo ſcīi
ſit: & in cuius iniuriā factū ſit. ℭ Nec meū imperiū: quā nō ſeqtur ſed ītulit. n. age ſubaudia
Lucretius tur reuereri: ſic Lucre. Nōne uidere. ℭ Age mit. i.
nō ſimulatē. ut Virg. Cuius ob auſpiciū infauſtū
Simultas moreſqꝫ ſiniſtros. ℭ Age. m. legitur & ieci. ℭ Si/
multatē. iurgiū: cōtētionē. ℭ Nō pu. hoc abſolu/
Nigidius tū eſt: & nulli anxiū. ℭ Non pu. Nigidius adnota
uit neminē uideri pudere aň delictū. ℭ Vix tādē.
cōuenit hoc dictū ei q iāpridē ſe male audiri pu/
tat. & iō ſero uidetꝫ ad hunc ſenex puenisse cū ille
metuēs ſe primū ad accuſationē crederetꝫ: an uix
tādē ad hoc ptinet qa ille monitor dixit. q. d. uix
tādē factū ē: ut me ſenex laudare cœpiſſet. qa mo
nitor. & uix in cōtrariū dixerit tñ nomē ē laudis.
ℭ Vix tādē. ironia ꝗſi pene mei oblit⁹ ē: an qa tar/
de ad ſuū puenit ſenex quē ille ob cōſcientiā a ſe
cœpturū eē credebat. ℭ Quid mi. d. aut quā cām
dicēt ſi negare uoluerint: cām repient: ſi purgare

i Ta ne tandē uxorē duxit antipho iniuſſu
Meo: nec meū iperiū: age mitto iperiū: non
Simultatē meā reuereri: ſaltē non pudere: o facinus
Audax o geta monitor. ge. uix tādē. De. quid mihi
Dicēt aut quā cām reperient demiror. ge. atqꝫ reppi
Aliud cura. De. an hæc dicet mihi inuitus feci: lex
Coegit: audio & fateor. ge. placet. De uerū ſcietem
Et tacitū: cām aduerſariis tradere ne & id lex
Coegit. Ph. illud durū. ge. ego expediam: ſine.
De. incertū eſt qd agā qa pter ſpem atqꝫ incredibile
Hoc mihi obtigit: ita ſū irritatus: aīum ut nequeam

Demiror oē. n. crimen a defenſore aut negaꝫ: aut purgaꝫ. ℭ Demiror: pro neſcio. nā admirationē ignorātia facit. ℭ Atqui
reppi iā. a. c. eo aio hoc dixit quo ſupra dixit tādē: & cū ille pluraliter repiēt dixerit: hic ſingulariter reppeři reſpō
dit: quaſi in ſe dolo ſit crimē. ℭ Inuitus feci. lex coegit. bñ poeta iā ſcite facit ſenē qđ iſti dicturi ſunt: ut uideaꝫ
frāgi poſſe q iā pte defenſiōis admittit. ℭ Illud durū. illud durū dicit: qa ſupra atqꝫ repperi iā aliā cām ſ̄idit. ℭ Il/
lud durū. ego expediā ſine: uide pparationē futuræ defenſiōis quā niſi hoc mō Terē. itulisset: icredibile uideretꝫ
ſubito ſedatū ſenē. ℭ Incertū ē qd agā: nō nihil iā fracta idignatio ē cū his uerbis. nō iā ira. ſed admodum mœ/
Virgilius ror eſt. ℭ Q uia p. ſ. atqꝫ i. hoc Virg. Hūc ego ſi potui. t. ſ. d. ℭ Atqꝫ incre. hoc. m. o. grauius eſt incredibile ꝗ pter
Obtigit ſpem: & ideo poſterius & in actu eſt. ℭ Obtigit. pro accidit. ob cuius reciprocum eſt ſiquis bonum accidiſſe
Irritatus dicat non obtigiſſe. ℭ Ita ſum it. irritatus. puocatus: i irā ipulſus: hoc ē cōmotus & pturbatus. ℭ Animū ut ne.
ad co. in. bene iſtituere dixit: quo uerbo quies oſtenditur cogitatiuæ mentis quæ nunc non adeſt.
GVI Ta ne & c. In hac ſcæna accuſatio eſt & cōtradictio ubi uitæ exēplū oſtenditꝫ in quo ſpectaꝫ nullā eē tā
i iuſtā & gratā iracundiā patris qn & fiducia defenſoris & iteruallo tpis euaneſcat. De. ita ne tādē eſt ſup.
i. eſt ne ita tandē hæc pticula tandē hēt qddā urgēs & accelerans ut uult Lau. Donatus dicit eē expletiui
particulā. Eſt ne ita tandē q antipho duxit uxorē iniuſſu meo. i. ſine auctoritate mea. uel ne. i. utrū tandem anti
pho ita duxit uxorē iniuſſu meo. nec ꝑ &: & pro nō & o facinus audax. i. temere admiſſum. ſ. nō reuereri impe
riū meū age hortātis eſt ſeipſum ad aliud cogitādū omitto imperiū. i. dempto iperio iterū exclamari pōt a faci/
nus audax. nō reuereri. i. nō timere. meā ſimultatē. i. iurgiū & cōtentionē ſaltem nō pudere. i. nō affici pudore
quo reuocaretꝫ a tali ꝓpoſito. Vel ſic intellige. ita ne tādē antipho duxit uxorē iniuſſu meo nec curauit ſup. re/
uereri meū imperiū. i. hre eā reuerentiā mihi ut meū iperiū expectaret age omitto iperiū nō curauit reuereri ꝗ
ſi ꝑ timere meā ſimultatē nō curauit pudere. i. pudore deterreri ab icœpto ita ut pudere ſit a pſonali nō ab iper/
ſonali ut ſatis liquet. o facinus audax. o geta monitor. i. pædagogus director pceptor ei⁹. q. d. puniēdus es acer/
rime. ge. uix tandē. i. deniqꝫ poſt multa uerba ad nomē meū puenit & pene eſt oblitus nois mei. De. Nondū
demipho uidet eos ſed ſolus loqtur. demiror. i. neſcio. nā admirationē ignorantia facit. neſcio qd dicent mihi
Atqui ſ. geta & filius. aut quā cām. i. quā defēſionē uel excuſationē reperient. i. excogitabūt. ge. Atq. i. ſed certe iam rep
peri cauſam. ſ. cura iam aliud. i. noli de eo eſſe ſollicitus. ſed ad rē aliā confer curā tuā. De. an ne pro utrum di/
cent mihi hoc. ſ. feci. i. duxi uxorē. iuitus. i. nolēs. lex coegit ut eam ducerē. audio. i. intelligo & fateor legē coe/
giſſe. ge. placet. i. eſt mihi cordi ꝙ fateris illud. De. uerū. i. ſed ne. i. utrū eriā lex coegit id qđ ſequiꝫ. ſ. ipſum filium
ſcientē & tacitū. i. taciturnū nō repugnantē tradere cauſam. i. offerre uictoriam in cauſa aduerſariis. i. contrariis
in illa cauſa ſeu controuerſia. Phe. illud quod replicuit ſenex eſt durum. i. difficile ſolutu. ge. ſine. i. permitte mi/
hi ego expediam. i. ego exoluā illū nodū ne timeas: nā illi obiectioni ſatiſfaciā. De. incertū eſt mihi. i. neſcio qd
agā qa hoc infortuniū ꝙ. ſ. filius duxit uxorem obtigit. i. accidit mihi tanꝗ malum. nam de bono dixiſſet acci/
dit. Obtigit mihi ergo præter ſpem. i. pter expectationē & timorem. Nam illud non timebam & obtigit mihi
incredibile. i. tale quod nunꝗ fuiſſem crediturus. ſ. filium fuiſſe uxorem ducturum in mea abſentia. ſum ita. i.
adeo irritatus. i. puocatus in irā impulſus cōmotus pturbatus ut nequeam inſtituere. i. iducere diſponere ani/
mum meū ad cogitādū. i. ad cōſiderandū & cōſultādum quo pacto ſit hoc ferendū & quid de hoc ſit faciēdū.
Ad cogitandū

DO. ℭ Quū ſe. res ſunt ma. tū maxime ut Nudus ara ſeræ nudus & bona ſnia tū maxime ſapienti metuēdū
quo tpe maxime ſecutus eſt ſtultus. ℭ Meditari. o. ſe. bñ additū ſecū. inſane. n. uidebiꝫ hoc palā agere. ℭ Aduer/
ſam. e. ſ. abūdat aduerſam. ℭ Pericula. d. e. p. re. ſ. co. aut ſi. pec. aut ux. m. ſuperiora aſyntheta inferioribus inter
mixta ſunt cōiunctionibus itermixtis. Salu. Nā qdē pyrrho hānibale æquor & terra. ℭ Peregre re ſemp co. mi Saluſtius
re a genere ad ſpēm nō ſemel tranſit. Nā cū dicit pegre rediēs de ſe loquiꝫ: ſed latenter. ℭ Semp co. a ſingulari
ad pluralē trāſit. ſupra dixit oēs & ſic cogites nūc: & eſt ordo: ſemp peregre rediēs qcunqꝫ peregre redit. ℭ Aut

Ad cogitandū inſtituere: ꝗobrē oēs quū ſecundæ
Res ſunt. tū maxime meditari ſecum oportet: quo
Pacto aduerſam erūnā ferāt: pericula: dāna: exilia.
Peregre rediēs ſemp cogitet aut filii peccatum: aut
Vxoris mortē: aut morbū filiæ: cōia eſſe hæc fieri
Poſſe, ut ne qd aīo ſit nouū quicqd præter ſpem
Eueniat oē id deputato eſſe ī lucro. ge. o phedria
Incredibile eſt ꝗto hærū anteeo ſapientia: meditata
Sunt mihi oīa mea icōmoda: hærus ſi redierit:
Molendū mihi eſſe in piſtrino: uapulandū: habēdæ
Cōpedes: opus ruri faciundū: horum nihil quicꝗ
Accidit aīo nouū: quicqd præter ſpem eueniat
Oē id deputabo eſſe in lucro. ſed qd ceſſas hoīem

ſi. pec. aut. u. m. a. m. ſi. quis iratus filio: nō potuit
tñ dicere filii mortē: puenit aūt ſeni: uxoris mor/
tē nō putaꝫ magnū icōmodū. ℭ Aut ſi. p. a. u. m.
aut mor. ſi. uarie poſt enumerationē cōcluſā cæ/
tera itulit. Virg. Sed neqꝫ medorꝫ ſiluæ ditiſſima Virgilius
terra. n. p. g. a. a. h. l. i. c. n. b. n. i. t. q. ℭ Cōia eē hæc Cōe eſſe
ſi. poſ. ordo ē ſemp cogites cōia eē & fieri poſſe
peccatū filii: uxoris mortē: filiæ morbū. ℭ Cōmu
nia eſſe. cōe eſt qd accideꝫ oibus pōt. ℭ Quicqd
p. ſ. e. oē deputare id eē in lucro. uide iā ſenē factū
non culpā filii magnā dicere: ſed iō indignati: ꝙ
non crediderit peccatū in quo ipſe rephendat ſe
qđ a pcatoribus dici ſolebat. hæc dicit cōia eē &
fieri poſſe. ℭ Hærū anteeo ſa. legiꝫ anteeo: ſed ꝓ
nūciatiuū anteeo ꝓ anteeā. ℭ Meditata ſunt mi.
oīa mea icō. nimis comice nō clades aut erūnas
poſuit ſeruus: ſed icōmoda. ℭ Molere in. p. uapu
lare: hēre cōpedes & cætera. cum hoc nomē leue
quoddā ſignificatur i eunu. Immo. n. iſœliciter:
nā icōmoda alia ſunt dicēda parmeno. ℭ Hærus ſi re. ſi aūt ꝓ cū: ſeruiliter ut dubitet ex uoto ſuo: utrum dñs re
deat an nō: qđ cupit. ℭ Molēdum uſqꝫ in pi. facete enumerat ſeruus uniuerſa ſupplicia ſuæ cōditionis excepta
cruce de furca: quarū pœnā uerbis extenuare nō potuit. ℭ Habēdæ cō. uitioſam locutionē ſeruili pſonæ dedit
Terē. Nā integrū eēt ſi diceret habēdas cōpedes: uñ qdā nō eē: ſed uſqꝫ legūt. ℭ Opus ruri fa. uarie molendum:
uapulandū: cōpedes. h. opus. ſ. & ſupra uerba gerūdia ſunt & ifra pticipia. ℭ Horū qcꝗ ni. a. n. recte addidit aio.
ℭ Oē. n. qcqd acciderit nouū erit: ſed nō aio. Horꝫ quicꝗ nihil. Parelcō quartū. ℭ Horꝫ nihil qcꝗ accidet aio no
uum. tale eſt illud ſapiētis æneæ. Nō ulla laborꝫ. O uirgo noua mi facies inopinaue ſurgit: & Arma pate ais & Virgilius
ſpe pſumite bellū. & Hūc ego ſi potui tm̄ ſpare dolorē. ℭ Quicqd pter ſpē euenerit id deputabo eē i lucro. toti/
dē uerbis eſt uſus quot ſenex ad irriſionē eius: ſic & in adelphis. Inſpicere tanꝗ i ſpeculū i patinas demea iubeo
oē id deputabo eē in lucro. hoc idē ſenex nō oportere fieri dixit qđ hic fecit ergo ſapientior geta ſed quid ceſ/
ſas hoiem adire. bene adire quaſi terribilem & pugnaturū ut audet adire uirum & hominem comice addidit.
GVI. ꝗobrē. i. ꝗpropter oportet oēs hoies meditari. i. reuoluere ſecū & quaſi exercere ī mente. quo pacto
i. quo mō ipſi hoies ferāt. i. ſuſtineāt portēt patianꝫ tolerēt erūnā. i. calamitatē. aduerſā. i. moleſtam: aut uacat ad
uerſam: ut ait Dona. aut melius eſt erūnæ epitheton. & quo pacto ferāt dāna picula & cætera icōmoda. maxie
i. pcipue. tū. i. tūc quū. i. qñ. res ſunt ſecūdæ. i. proſpæ bñ ſuccedētes & ex aī ſnia. tū aliqs rediēs pegre. i. a lōgin/ Peregre
quis regionib⁹ diſtantib⁹ ac lōge remotis. pegre. n. ſignificat lōge. ſemp cogites. i. cōſideres hæc ꝗ ſequunꝫ eſ/
ſe cōia & poſſe fieri. ſ. aut peccatū filii aut mortem uxoris aut morbū filiæ & ea cogites ut neqd. i. ut nō aliqd ſit
nouū aio tuo. i. impmeditatū iprouiſum. deputato. i. ualde puta & deſtina iudica exiſtima uel reputa. uel ſi uis Deputare
expone ꝑ futurū quēadmodū eſt futuri tpis. reputa inꝗ id oē qcqd. i. qđ eueniat pter ſpē eſſe in lucro. i. accidiſ/
ſe ex abundanti ultra id qđ timebas futurū. ge. o phedria icredibile ē ꝗtū anteeā. i. antecellā ſuperē uicā hærum
meū ſapientia. i. ꝑ ſapientiā oīa mea icōmoda. i. ifortunia ſunt mihi. i. a me meditata. i. puiſa. ubi meditata paſ/
ſiue capiꝫ tanꝗ ueniēs a uerbo cōi ꝗlia ſunt multa alia. Si hærus meus redierit. ſi ꝓ cū. i. cū redierit hærus: ſed lo/
quiꝫ ſecūdū uotū ſuū uellet. n. eū nō eſſe reditudū & iō dixit ſi. hærus enim iā redierat ſed nōdū erat aditus ab eis
eſt mihi molendū. i. neceſſe mihi erit molere: uſqꝫ. i. aſſiduc. in piſtriuo. i. qđ noſtri dicunt in molendino. nam Vſqꝫ ꝓ aſſi
locus erat in quo circūagebanꝫ molæ truſatiles & ita frumenta pinſebanꝫ. i. molebanꝫ. eſt mihi uapulandum due
i. me oportet uapulare. i. cædi ac uerberari. nā uapulare eſt cædi ſiue uerberibus affici cū ſit neutrū paſſiuum cō
pedes. i. uincula cathenæ colligantes aut pedes aut crura ſiue tibias aut alia corporis membra. Dicuntur enim Cōpedes
cōpedes ut ait Nonius non a pedibus ſed ab impedimento. Inde cōpedio is. i. colligare & colligando aliqd Cōpedio
ipedire: inde compeditus ſiue impeditus & ꝓpeditus. cōpedes ergo ſunt habendæ. i. ſum cōpediendus & col dis
ligandus compedibus. opus eſt mihi faciundum. i. me oportebit operari dure & ægre ruri aduerbialiter pro
in agro molendū & uapulandū gerundiua ſunt uerba ſed habendæ & faciūdū ſunt pticipia. nihil. i. ñ qcꝗ horꝫ
pdictorū icōmodū accidet nouū aio deputabo id oē eē i lucro. qcqd. i. qđ eueniet pter ſpē. ſed qd. i. cur. ceſſas:
ideſt tardas cunctaris moraris adire hominem demiphonem. & bene adire tanꝗ terribilem & pugnaturum. Adire

VNIVERSIDAD DSALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTORICA

DO.¶Et blāde in prin.al.recte monuit nō ꝑpetuo blāde ſed in principio agēdū ſecundū ꝑceptum Socra/tis qui ait ¶Phedriā mei fratris.hæc uerba oſtendit qđ miti pectore ſuſpiciat phedriā. ¶Mi pa/true ſalue.mi uim blandimenti hēt:nā ſignificat meus.¶Salue ſed.u.eſt.a.bñ expſſit ꝓpriū aīum alligandum partim addita ſalute:& potius ad iurgiū puertēdo.¶Saluā te ad.eclypſis uel ꝓſopopeſis.gaudeo.n.ſubauditur.qđ niſi acceperis:nō itelliges cur hic reſpōderit credo.¶Saluū te ad.iracūdiā ſtigere conatur obſeqo & mora.¶Saluū te ad.altera ſalutatio ad leniēdū & ad criminis diſſolutionē.ſed & tertio addidit.ſatin oia ex ſnia.¶Vel/lē equidē. hic enim oratorie diſſimulat: atq̧ ita quaſi ſenex nō iratus ꝗrat ſed de ſalute ſollicitus ſit antiphonis.¶Credo hoc rñde mihi. hoc icer/ta diſtinctione ꝓnunciat̃ ſed ſatin oia ex ſnia: qđ Vellem uulgo oia recte & deeſt ꝗtis aut qd tale . ¶Vellē eqdē.ſemp hoc uerbū dolētis eſt ac negātis eue/nire qđ uoti ſit.¶Quid iſtuc ē: magnā uim hēt cōtrā irā huiuſmodi iterrogatio. ¶Bonas me.a. mire cōſuetudinē expſſit dicēdo bonas.¶Me.a. ſūma criminis.¶Bonas me ab.hic cōfeciſtis nu/ptias.crimē in duobus eē demōſtrat:ꝙ non bo/nas & abſente pſe.¶Eho an id.ſ.n.il. huc tende/bat iterrogatio ut tā itegris reb⁹ admirarec̃ iraſci ſenē. ¶Artificē ꝑ ironia.n ā ñ ē artiſex cui⁹ rephē/Geſtio dit̃ locus geſtio plus geſtio ꝗ uolo . ¶Dari.m.i.c.non dixit uenire ut filiū:ſed dari ut reū.¶Lenē p.illū.ſ.oē artificiū poetæ in media patris ſæuitia/mētionē lenitatis iduxit:ut oſtendat ꝙ placari fa/cile poſſet.¶Lenē.p.i.ſ.a. nota antitheton.nō.n. leni aſperrimum ſed acerrimū reddidit & muta/uit gradū poſitiuo ſuplatiuū opponere . ¶Lenē p.il.ſ.ſic Virg.ꝗtum mutatus ab illo hector. ¶At qui nihil ſe.pa.ſūma cōtradictionis & nō dixit le/niter peccauit ſed nihil fecit:neq̧ qđ punias ſed qđ ſuccenſeas id qđ leniſſimū ē. ¶Ecce āt ſi.o.ecce autē uoxē Virgilius apta his quæ noua & iprouiſa aio accidūt.ſic Virg.Ecce āt gemini a tenedo tranqlla ꝑ alta. ¶Similia oia om/nes cō.more ſtomachātis oia & oēs de his dicit quæ ad duos pertinet.¶Vnū co.oēs notis iterū nō duos ſed oēs: & uarie cognoris noris:¶Vnū co.o.n.oēs.ſic Virg.Et crimine ab uno diſce oēs.¶Hic in noxia eſt ille ad defendendā cām adeſt.hoc demip ho non ſine quadā delectiōe dixit quā tñ ꝑmit ob irā ꝑñtē.¶Cū ille.a.hic Cicero ꝑſto eſt huic loco reddiderit.Cice.illū locū in uerrinis qui ciues romani erant ſi ſiculi eēnt tū ſi eoꝝ legib⁹ da/ri oporteret q ſiculi qui ciues romani eſſent.nā ſubaudit̃ atq̧ ciues romani erant iudices dabant̃:ad ſiculi eēnt ſubaudit̃ ei.¶Cū il.a. Nā & ſic ſubaudiendū ē i noxia.¶Hic ꝑ.eſt ad defendendā cauſam ſubau/ditur.¶Probe ho.ſ.i.d.ſenex iō imprudēs qa neſcit amore citharīſtriæ eē phedriā.¶Imprudēs.mō neſciens.

Adire.& blande in principio alloq̧:De.phedriam
Mei fratris uideo filium mihi ire obuiam.
Phe.mi patrue.ſalue.De.ſalue:ſed ubi eſt antipho:
Phe.ſaluū te aduenire gaudeo.de.credo:hoc rñde
Mihi.Phe.ualet hic ē.ſed ſatin oīa ex ſnia:
De.uellē quidē.Ph.qd iſtuc:De.rogitas phedria:
Bonas me abſente hic confeciſtis nuptias.
Ph.eho an tu id ſuccēſes nunc illi:ge.o artificem
Probū.de.ego ne illi ſuccēſeam:ipſum geſtio dari
Mihi i cōſpectū nunc ut ſua culpa fiat lenē patrē
Illū factum eſſe acerrimum.Phe.atq nihil fecit
Patrue quod ſuccenſeas.de.ecce autem ſimilia oia.
Oēs congruunt.unum cognoris:oēs noris.Ph.
Haud ita eſt.de.hic in noxia eſt:ille ad defendendā
Cauſam adeſt:cum ille abeſt.hic ꝑſto eſt.tradunt
Operas mutuas.ge.pbe horum facta imprudens

GVI. & qd ceſſas alloq hoiem blāde.i.ſuauiter lenibus uerbis in principio.De.uideo phedriā filiū fratris mei chremetis ire.i.uenit̃ mihi obuiā aduerbiū eſt.Phe.o mi patrue ſalue.De.ſalue uides ꝙ tā qui adit ꝗ qadi/tur dicit ſalue.Sed ubi eſt antipho:Phe.gaudeo ſup.te aduenire ſaluū.De.credo te gaudere mea ſalute reſpon/de mihi hoc.Phe.antipho ualet.i.eſt incolumis.ipſe eſt hic.i.in hac parte urbis uel in hoc uico. quia qui pro/pe eſt ꝑſens eſſe uidet̃.ſed ſatin.i.quæris ſup.ne.i.utrū oia ſint ſup.ſatis ex ſnia.i.ſatis ad uotū & ſatis bene ſe ha/beant oia:De.eqdē uellē oia eſſe ſatis ex ſnia & ſecundū uotū meū.Phe.quid iſtud eſt ꝑꝑ quod triſtis es . De. o phedria rogitas confeciſtis.i.celebraſtis & exegiſtis bonas nuptias ꝑ ironiam me abſente.i. in abſentia mea. Phe.eho interiectio dep̄hendentis cauſam triſtitiæ an tu nūc ſuccēſes.i.iraſceris illi id.i. ꝑꝑ nuptias.Ge.o artifi/cem probum per ironiā.q.d.audio ꝓbū artificē ſeu opificem defendere alterius cauſam cū tñ contrarium in/telligat. De.egon.i.ego ne non ſuccenſeā.i.debeo ſuccenſere illi filio:geſtio plus eſt ꝗ uolo.i. cupio & quidē cū geſtu oſtendendo uidelicet geſtibus cupiditatē.geſtio.i.uehementer cupio ipſum ſi... dari nō uenire tanꝗ filiū:ſed dari tanꝗ reū mihi i cōſpectū.i.ante oculos meos:ut ſciat ſua culpa.i.per ſuā culpā illū patrē leniſſimū. Acerrim⁹ i.benigniſſimū prius.ſ.me eſſe factū acerrimū.i.aſperrimū & duriſſimū & uehementiſſimū.Phe.atqui.i.ſed cer/te o patrue nihil filius fecit quod.i.ꝑꝑ quod.ſuccenſas.i.iraſcaris illi.De.aūt.i.ſed ecce particula oſtendens ali/quid nouū & improuiſum aio accidere.ecce oia ſimilia i noiatiuo.i.adſunt apparent oia ſimilia inter phedriā Oēs de duobus & antiphonem oēs de duobus dixit per indignationē.cōgruunt.i.concordant bene ſimul.cognoris.i.ſi co/gnoueris unum noris.i.cognoſces uel cognouiſti omnes.Phe.haud.i.non eſt ita ut ais.De.hic.ſ. antipho eſt in noxia ꝑ noxa.i.in culpa ille.ſ.phedria adeſt.i.præſidio eſt ſeu paratus eſt & præſto ad defendendam cauſam alterius cum ille antipho deeſt hic adeſt præſto.i.præſens paratus eum defendere ipſi tradunt operas mutuas: ideſt mutuo ſe adiuuant.hoc eſt adiuuant alter alterum.Ge.ſenex demipho probe : ideſt recte depinxit: ideſt deſcripſit facta iuuenum.imprudens.i.neſciens ſeu per imprudentiam qui ſcilicet neſciret amorē citharīſtriæ.

DO.¶Nā ni hæc ita eſſent cū illo haud ſtares phe.uide quēadmodū iā ꝓſtruat poeta ad ea ꝗ futura ſunt ad adiuuādū amorē phedriæ.¶Cū illo haud ſtares phedria.cū antiphone.ſ.& cū illo pro illo in eius pte ſtamus ꝓ quo facimus.ſic Vir.Iuppiter hic ſtat.¶Si eſt patrue culpā antipho.ut in ſe admiſerit princi/piū per inſinuationē ſubtilē & honeſta locutio.¶Si eſt ut admiſerit.pro ſi admiſit.¶Si eſt.p.c.ut antipho ad/hortatoriū in ſe admiſerit.bono ornatu addidit in ſe cū & ſine hoc planum uideri poſſit.& hic eſt quem Cicero ſuccū orationis appellat.¶Ex qua re minus rei aut famæ ſo.nota hic comparatiua quali/tas eſt pauperis neq̧ ſtrenui:& docui in negocio nuptiarū duabus rebus conſuli rei & famæ hoc eſt facultatib⁹ dotis hōeſtatiq̧ nataliū . Ex qua re minus foret.hæc tractatio eſt criminis oratoria i ꝗ defenſor accuſat crimē:reūq̧ purgat.¶Minus rei aut famæ.uenuſte iſertū rei eū præpoſuiſſet:& culpā.Minus rei foret.qa paupem.famæ qa igno/bilē.¶Obtēperās.cōſulēs ꝓuidēs moderatus.ut Obtempe iā ſubitū curuis male tēpat unda carinis.¶Nō.c.rant d.q.q.m.ſ.ſ.rhetoricū theorema i hmōi exceptōi/bus quo uti ſolet q ꝓpoſitæ cauſæ fiduciā gerit ſi hoc aut illud nō oro ueniā nō dep̄cor pœnam. ¶Quin.q.m.ſit qn hūc defenſorē magis & ñ in/dicē dicā: ſ; hic colligit̃ ꝓcinātis auctoritas. ñ eni dixit qđ uoluerit:ſed meritus ſit manēte eo ſi peccauit tñ.¶Sed ſiqs.ſ.m.ſ.ſ.forte ꝗſi nō defē/ſurus:ſed ſimul cām cogniturus aduenerit non cōtēdit uerū eē qđ dicit.ne ſollicitū faciat ad cre/dēdū ſic apud Vir.ſi nō Dū uela darēt ſi forte dediſſent.¶Sed ſiqs.ſ.bñ ſe adiūgit ad crimē ut leuet culpā.¶Inſi/dias nſæ fecit adoleſcētiæ.mire iſidias dixit ut diu cōparata cā ꝑ ignorātiā doloq̧ capti uideant̃ adoleſcentiæ opportunæ ætatis cōmemoratio.¶Nſa ne culpa eſt an iudiciū.p.ſ.q.i.potētior facta ſnia eſt. ¶Nſa ne culpa.a.i.duplex metatheſis.altera i accuſatorē:altera i iudices:& bñ miſcuit pſonā ut reū ſubleuet & ſuo me/rito & multitudie reoꝝ.¶Nſa ne culpa.a.i.mire aſſurrexit in fiduciā defenſoris.nā ſupra cū de antiphone di/xerit nūc itulit nſa.¶Qui ſæpe ꝑꝑ iuidiā adimūt diuiti uotū:alterari q inuidēt.¶Aut ꝑꝑ miſericordiam addūt paupi.poſteriorē cām honeſtiorē poſuit ne nō antiphonē defendere:ſed accuſare iudices uideret̃:aut ꝑꝑ mi/ſericordiā primū antithetū:& oratorie naturā iudicū expediuit.¶Ni noſſem cām crederē uera hūc loqui. ſuauiſſime laudauit oratorē q oia ad ꝑſuadēdū idonea adnotās ſolū cōſiliū nō adduxit ad credēdū. ¶Ni noſſem cauſam.c.u.h.l.oblique poeta ſe laudauit.¶An qſꝗ iudex eſt qui.p.n.t.u.i.t.u.n.r.apparet iam ꝑ/ſuaſum ſeni eſſe uerū aduerſariū fuiſſe phormionē ſubiectū atq̧ appoſitū ſycophātam :unde ad aliud tranſit ut accuſet ſegnitiē in reſpondendo.quæ lenior culpa eſt ita ut credentibus mos eſt paulatim ſeni ſingula extor/quētur e manibus.¶Tua iuſta.diſerte magis & abſolute iuſta ꝗ ſi aliter diceret.¶Vbi tute uerbū.non dixit par/dicas.ſed uerbum.¶Ita ut ille fecit.unde ſit an hic poetæ uirtus eſt:ꝙ omnia ante iducit cognouiſſe ne in ſcæ/na hæc ut noua audiens tragicis moribus inſaniret.¶Functus adoleſcentuli eſt officium.oratorie crimen qđ Functus obiectum eſt non purgauit modo ſed etiam ad laudem conuertit quod rhetores dicunt & hoc de apollodoro.¶Functus adoleſcentuli officiū liberalis.deriuatio cauſæ & eſt uenalis ſtatus. ¶Fūctus adoleſcētuli offic.libera.ingenioſe non negauit hoc crimen occaſionem laudis de confeſſione ſumpturus.

Depinxit ſenex.de.nam ni hæc ita eſſent.
Cum illo haud ſtares phedria.Ph.ſi eſt patrue
Culpam ut antipho in ſe admiſerit:ex qua re
Minus rei foret:aut famæ obtemperans.
Non cauſam dico.quin quod meritus ſit ferat.
Sed ſiquis forte malitia fr̄tus ſua inſidias noſtræ
Fecit adoleſcētiæ:ac uicit:nſa ne ea culpa eſt:
An iudicium:q ſæpe ꝑꝑ inuidiā adimunt diuiti
Aut propter miſericordiā addunt pauperi.
Ge.ni noſſem cām crederē uera hunc loqui.de. an
Quiſꝗ iudex eſt:qui poſſit noſcere tua iuſta.ubi
Tute uerbū nō rñdeas:ita ut ille fecit:Ph.functus

GVI. De.nā ni.i.niſi iſta eſſent.i.niſi iuuaretis alter alterū o phedria nō ſtares cū illo antiphone.i.ꝓ illo hoc eſt pro illius defenſione.nā in eius parte ſtamus pro quo facimus.Ph.o patrue ſi eſt hoc ſup.ſ.ut.i.ꝙ antipho admiſerit ꝗſi recepit in ſe cōmittēdo culpā.hoc eſt ſi antipho admiſit culpā &c.eſt culpādus.ex ꝗ re.i. ex ꝗ ad/miſſione culpæ foret.i.eēt.minus.i.nō ſatis tēperās.i.cōſulēs ꝓuidens moderatus:uel ut alii hñt obtemperans rei.i.utilitati ſuæ ꝗtū ad facultates dotis uel rei.i.rei familiari bonis ſubſtantiæ ſuæ aut famæ.i.honeſtati nataliū puta q accepit & pauperē & ignobilē.nam in negocio nuptiarū duabus rebus conſuli oportet.ſ.rei & famæ: hoc eſt facultatibus dotis honeſtatiq̧ nataliū.Si admiſit ergo culpam non dico cām.qn.i.ꝙ non uel propter quā nō ferat.i.ſuſtineat patiat̃ id qđ meritus ſit ferre.ſ.propter ſuā culpā.ſed ſi forte qs.i.aliqs.fretus.i.confiſus ſua malitia.i.iprobitate & aſtutia maligna.fecit inſidias.i.ꝓditiōes & fraudes nſæ adoleſcētiæ .i. iuuētuti.ac ui/cit.i.obtinuit in cā.ne.i.utrū ea culpa.i.illud crimē eſt nſm:an eſt culpa iudicū q iudices ſæpe adimūt ideſt au/ferūt diuiti ꝑꝑ inuidiā.inuident.n.illis tantas copias.paupi aūt nunꝗ inuidēt̃ aut q iudices addūt paupi aliqd de quo eſt cōtrouerſia apud eos ꝑꝑ miſericordiā qua mouent̃ in pauperē.ge.ni.i.niſi.noſſem.i.cognoſcerem cām.i.totū negocium crederem hūc phedriam loqui uera in neutro genere.i.res ueras.De.an.i.utrū.qſꝗ.i.ali/qs eſt iudex qui poſſit noſcere tua in neutro genere.i.res tuas ſeu negocia tua & ea quæ ad te pertinent eſſe iu/ſta.i.æqua.ubi.i.quādo.tute .i.tumet.nō reſpondeas.i.reſponſum non des ita.ut.i.ſicut ille filius meus fecit.

VNIVERSIDAD D SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONA.C Officiú liberalis.poteſt et officiú noiat. quod ille crimē appellat. & nota functus officiú accuſati/uo caſu quod nos abltō.C Poſtq̄ adiu.u.eſt non.p.c.p.hæc apud oratores dicitur:hoc eſt tráſlatio cauſæ facti quē uulgo colorē noiant.C Non potuit cogitare ploqui.ergo quod cogitauit induſtriæ eſt quod nihil dixit pudoris.C Ita eū tū.t.timidum perturbatum getam.C Laudo hunc.ſed ceſſo adire. ſatis de ſenſionis ubi geta iá adire nō timeat dominū.C Hære ſalue:ſaluū te adue.gaudeo.p rincipiū a beniuolentia & uide uernilitatem aptiſſimam ſermo callido.Credas ne hunc eſſe qui ſupra dixerit:Hærus ſi redierit molēdum eſſe in piſtrino uapulandum. C O bone cuſtos

Adoleſcētuli eſt offm̄ liberalis.poſtq̄ ad iudices
Ventum eſt non potuit cogitata proloqui.ita eum
Timidum tū obſtupefecit pudor.ge.laudo hunc
Sed ceſſo adire q̄primū ſenē:hære ſalue.ſaluum te
Aduenſſe gaudeo.de.o bone cuſtos ſalue columē
Vero familiæ.cui comēdaui filium hinc abiens
Meum.Ge.iamdudum omnes nos te accuſare
Audio imerito.& me oium hoꝝ imeritiſſimum
Nam quid me in hac re facere uoluiſti tibi:
Seruum hoiem cām orare leges non ſinunt:neq̄
Teſtimonii dictio eſt.de. mitto omnia adde
Iſtuc iprudēs timuit adoleſcens.ſino tu ſeruus.

ſ.q̄ ab initio.i.modus ſeruatus eſt ſeni. ne idem nunc eſt qui ſupra dixit o geta monitor q̄q̄ auxe ſi plus ſignificat q̄ dixit bone cuſtos qui q ſupra
Columē monitor.C Columē.u.ſ.columen.columen an columen.colúnam.unde columellæ apud uete
Lucilius res dicti ſerui maioris domus.Lucilius.xxii.Ser/uus neq̄ infidus dño:neq̄ inutilis q̄q̄ lucilii co/lumellæ hic ſitus tu uero hūc.m.n. an columine
Horatius ciuitatis cōtinebat. Horatius cōtra p columine colúná iniurioſe.Ne pede ,ptuas ſtátē colúnam.
Ennius Ennius.x regni uerſatū ſumá:uero colúná. Co/lumen uero fama ſuſtentatio uel decus unde co/lúnæ dictæ & moralis auxeſi ironia.C Cui cō.ſ.h. a.m.duplex accuſatio eſt de eo quod fecerit hæc cōueniūt in eas pſonas quas ſpectare non opor/tuerit.C Iádudú te.o.n.ac.ac.im.uide q̄ i his uer/bis etiá uultus qdá ſerui.cōtumacis appareat & uerſute mali:& hoc eſt quod dixerat ego in inſidiis hic ero ſuccēturiatus.C Immerito & me oium horū ime/ritiſſimū tū impudentiæ ſupereſt ut non ſolū ſe ſed alios etiam defendat.C Horū cōmercio

Horū & ſic nos hác & húc dicimus.C Nam quid me in hac re uoluiſti facere.bona exceptione locu tus eſt quaſi in aliis omnia fecerit.C Immerito:ut paruo.ſalſo de aduerbiis eſt in o deſinētibus.C In hac re uo/luiſti tibi.q̄ cōtemnat iram dñi uide.ut hoc ipſo purgatior uideaf & hic appet quod addidit tibi. Sic enim di/cere ſolemus: quid tibi uis faciam cū alieno negocio fruſtra nos oſtendimus laborare.C Seruum.h.c.l.o.nō ſi.hoc non quaſi ignoranti dixit ſed ſtomachoſe admonet:uelut ſtultum qui rem manifeſtá nō cogitet.C Ser/
Saluſtius uú hominē cauſam.l.o.non ſinūt.uenuſte hominē.Saluſt.in iugurtha.Cū interim hyemſal reperit occultans ſe in tugurio mulieris ancillæ.C Seruum.h.c.l.mire extenuauit cōditionem ſuá dicēdo nō me ſed ſeruū & ad
Virgilius dendo hominem moraliter locutus eſt ſic Virg. Venerat antiquis corithi de finibus acron.Graius hō. C Cau/
Virgilius ſam orare leges.non improprie.ſic Vir.Orabūt cauſas melius.C Neq̄ te.di.eſt.uis ſcire inquit quam nō liceat ſeruo pro dño neteſtis loco produci poteſt:C Neq̄ teſti.di.eſt.uarie:non enim dixit neq̄ teſtimonium di/cere.C Mitto oia & iá pdidit ſenex:qđ uidebaf ualidú ad accuſationē ita gradatim illa ſingula ſubdūtur:& ac/cuſationis impetus euaneſcit.C Adde iſtuc imprudés timuit adoleſcēs.hæc nōne uerba cauſalē ad argumen/tandum im hūt.C Mitto.ſino uim habent contra uolūtatē concedentis.C Imprudens.t.a.ſ.
& ſingula pronuncianda ut plura uideantur.C Tu ſeruus uerū ſi cognata eſt maxime ſub obtentu huius ppo/ſitionis in qua pars legis oſtenditur:iam poeta præparat locū fallaciæ phormionis de dote accipienda.

GVI. Phe.functus eſt officio uetuſtæ pro officio adoleſcētuli liberalis.i.boni & uerecūdi ſeu ingenui ac p ſe ferentis bonam naturæ indolem & ingenuitatem.poſtq̄ uentū eſt.i.peruentū eſt impſonaliter dictū ad iu/dices ipſe non potuit ploqui.i.pferre in lucē cogitata.i.mētis conceptus ita ideſt adeo pudor.i.uerecūdia ob ſtupefecit eum.i.attonitum reddidit eum tunc timidum:ideſt qui tunc.ſuapte natura erat timidus. Ge.laudo hunc ſed ceſſo adire:ideſt uel nimis tardo.uel intellige quid ceſſo adire quaſi quid tardo & dubito adire q̄pri mum.i.citiſſime ſenem demiphonem:Deinde in hoc dicto conceſſit ad ſenē & ſalutauit eū o hære ſalue gau deo te aduenſſe ſaluū.De.o bone cuſtos per ironiá quaſi dicat o improbe pædagoge ſed columē.i.ſuſtētacu lū ſiue ſuſtētatio fama decus familiæ noſtræ.ſ.& hoc per ironiá dictū eſt cui ſcilicet tibi ego hinc abiens cōmē daui ideſt tradidi fidei filium meum.Ge.audio:ideſt intelligo te iamdudū:ideſt pauloante accuſare nos om nes imerito:ideſt ſine cauſa.& audio te accuſare me imeritiſſimum omnium:ideſt qui unus ex omnibus mi nime merui accuſari.Nam quid uoluiſti me facere tibi in hac re:ideſt in hoc negocio leges non ſinunt ideſt nō patiūtur hominē ſeruū orare cauſam:ideſt oratione defendere uel agere cām alicuius neq̄ dictio teſtimo/
Dictio teſtimonii nii:ideſt facultas dicendi teſtimonium non eſt ſeruo homini.Dictio teſtimonii eſt facultas dicendi teſtimo/nium:quemadmodum factio teſtaméti eſt teſtamenti faciendi facultas.De.mitto.i.omitto miſſa facio oia iſta quæ dicis:adde iſtud q ſcilicet adoleſcens imprudens.i.per imprudentiam timuit:ideſt fuit timidus:nec ul/lum uerbum ploqui potuit.ſino.i.omitto etiam & fateor q tu es ſeruus & multa facere per leges uetitus.

Verum ſi

DONA.C Verū ſi cognata eſt maxime addidit maxime.ná ſiue eſt cognata ſiue nō eſt nō recipit hoc eſt nō dicitur maxime cognata:& cognata minime:ſed aut eſt aut nō eſt:alii ſic ordi/nát nō fuit neceſſe maxime habere:alii ſed id quod lex iubet maxime dotem daretis.C Sed quod lex iubet do tē daretis.id quod lex iubet ordo.ſic Vir.Verū id quod multo tuteipſe fatebere maius.C Quæreret alium uirū quæreret q̄ idoneum eſt ad ſignificationem odiorum.Vir.Quærat ſi fœdera turnus.C Qua ratione inopem Virgilius potius.d.etiam dicebat magno ſonitu intuli quod minus momenti habet aduerſus eos q accuſanf q̄ illa ſu/periora.C Inopem potius ducebat domū:ino/pem potius & potius ducebat ſub diſtinguendū eſt.C Nō ratio uerū argētū deerat:hoc ita ludibū dus abſoluit geta:ut etiá quaſi per iocum reſpon deat.C Alicūde nihil eſt dictu facilius. hoc quaſi ſubridēs & auerſo ab illo uultu pnunciauit geta quod genus actionis ſecuritatē oſtēdit hominis manifeſta dicētis.C Alicūde.demipho.alicūde ad facilitatē rettulit & hoc ſic intelligi fingunt ut q̄ſi nō hñs ipe demipho de proximo a quo dice re incipiat dixerit alicunde.nihil eſt dictu facilius & mire ut ſolet.puerbio uno diſſoluit totá inté tioné.ut in heauton.Quid ſi hoc pater reſciuerit Quid ſi redeo ad illos qui aiunt. Quid ſi nūc cæ lū ruat.C Poſtremo ſi nullo alio pa. uel fœnore oñdit ſe ſenex hæc pdere cū ab his alia tráſcendit excluſus.C Dixi pulchre ſiqdē q̄ſq̄ crederet:uide ſi non laboret ad reſpōdēdū getá ſiquidem illi per ironiá reſpondit.C Crederet.pecuniá cōmit teret.C Nō:nō ſic futurū ē nō pōt.hic iá palmæ locus eſt debitæ poetæ.C Siqdē ut oia obiecerit demipho & oia ſoluerit geta qbus actis ſola irrōnabilis exclamatio relinqf ſeni.C Nō:nō ſic futurū eſt nō poteſt. Moralis abnegatio frequēti repetitiōe firmata.C Ego ne illá cū illo ut patiar nuptá.hic eſt de quo ſupra dictum eſt ille ne indotatá uirginē atq̄ ignobilē daret illi nunq̄ faceret.C Ego ne illá cū illo ut patiar nuptá.hic iá præſtruif q̄ facile.xxx.minas perditurus ſe demipho dū illá uult excludere.C Nihil ſuaue meritum.eſt ordo & eſt ſenſus. Suaue hic eſt nihil mihi mercedis ſuaue eſt:ut ego illá cū illo nuptá ferá ſuaue.meritum enim ſuauē mercedem ſigni ficat.C Nihil ſuaue eſt meritū.hoiem cōmōſtrarier bono ordine puenit ad phormionē a quo magis confuta/bif.C Aut ubi habitet demonſtrarier.mire oñdit q̄ hic ſenex contēnat phormionē modo a quo mox ſupera bif.Iſtū patronū mulieris hic & contēptū aduerſarii & ſui fiduciá monſtrat. Antipho ubi nūc eſt mirius nūc quærit ubi ſit antipho & utrū amatæ adhereat ſubtiliter quærit:quod ſeruus intelligēs rñdit fors.Iam faxo huc aderit.Vir.Haud ſibi cū danais eē faxo & pube pelaſga.C Foris.foris dixit cū fugiſſe eū ſciat.C Abi phedria cū re quire atq̄ adduce huc.o pportuna & aperta ſimplicitas attribuif demiphoni nihil tale de phedria ſuſpicanti.

Verum ſi cognata eſt:maxime non fuit
Neceſſe habere:ſed id quod lex iubet dotem
Daretis:quæreret aliū uirū.qua rōne inopē potius
Ducebat domū:Ge.nō ratio:uerū argentū deerat.
De.ſumeret alicūde. ge.alicūde:nihil eſt dictu
Facilius.de.poſtremo ſi nullo alio pacto:uel
Fœnore.ge.hui dixti pulchre ſiqdē q̄ſq̄ crederet
Te uiuo.de.nō:nō ſic futurū eſt:non poteſt
Ego ne illá cū illo ut patiar nuptá unū diem.nihil
Suaue meritū eſt hoiem cōmōſtrarier.ge.nempe
Meum.ge.iamdudum oēs nos te accuſare audio
Immerito & me oium horū imeritiſſimū.Ge.foris
De.abi phedria.eum require atq̄ adduce huc

GVI. Verū.i.ſed ſi puella ducta in uxorē eſt cognata.i.de cognatiōe nō fuit maxime.i.urgētiſſime neceſſe i.neceſſariū hře eá i uxorē:ſed daretis.i.dare debebatis dotē ipſi cognatæ.id qđ.i.qđ ut ſæpe apud Cice.uide licet dare dotē lex iubet uel daretis.id.ſ.dotē qđ lex iubet dari cognata q̄reret aliū uirū.i.maritū ſi dediſſetis ei dotē q̄ rōne.i.pter quá ratiōnē potius ducebat domū aduerbialiter inopē.i.pauperē puellá.ge.rō qua duce bat eá domū nō deerat:ſed argētū p dote deerat.De.ſumeret.i.ſumere debuiſſet uel debebat alicunde.i.ex ali/quo loco & aliq̄ rōne.ge.dicis q ſumeret alicūde nihil eſt facilius dictu.i.ad dicēdū uel ut dicaf q̄ illud qđ di/xiſti ſumeret alicūde.De.poſtremo.i.tādē ſi nullo alio pacto.i.nullo alio modo poterat hēre uel ſumere.uel.i. ſaltē ſumeret fœnore.i.per fœnus ac uſurá uel ex fœnore.ge.hui interiectio deridētis dixiſti pulchre.i. iocūde & cōmode ac uenuſte locutus es ſiqdē.i.ſi certe q̄ſq̄.i.aliqs crederet.i.pecuniá cōmitteret.te uiuo.i.qdiu ui/uis.De.dicis q nō crederet q̄ſq̄ me uiuo utcūq̄ res ſeſe hēat ñ ſic futurū ē ut pptuo eá hēat uxorē ñ pt uel fieri uel mihi pſuaderi ut ſit ne.i.utrū decet ſup.ut ego patiar illá puellá nuptá eē cū illo filio meo etiam unū diē uel uno die.utrūq̄ enim dici recte pōt.Do.aūt ſic iūgit hoc cū ſequēte.nihil eſt mihi meritū ſuaue.i.nulla eſt mihi merces dulcis & iocūda ut patiar illá eē nuptá cū illo etiá unū diē.poſſet tñ & q̄dē nō abſurde dici nihil ſuaue meritū ē ab his q hoc fecerūt.i.hi q hoc fecerūt nihil ſuaue meruerūt.i.nō ſunt digni qbus cū benigne & ſuaui ter agaf ſed acerbe poti⁹ & aſpere.ná ſi dicim⁹ recte merui aliqd ſuaue qdni recte dicaf aliqd ſuaue meritū eſt a me p paſſiuū qđ hic puto cōgrue fieri.q.d.nihil ſuaue ab huius rei cōditorib⁹ meritū ē ita ut indigno illo ſa cto ſe pbuerint qbus benignitatis aliqd tribuaf.uolo iſtū hoiem q̄ fuit patronus puellæ.cōmonſtrari mihi.i. oñdi mihi.aut uolo demōſtrari mihi ubi hitet.i.moref:cōſiſtat.aut frequētet.ge.nēpe.i.certe uis phormionē demonſtrari tibi interrogādo.De.uolo iſtū:per contēptū dixit patronū.i.defenſorem mulieris demonſtrari mihi.ge.iam faxo.i.faciá q ſup.aderit.i.pñs erit hic.De.ubi eſt nūc antipho filius:Phe.ipſe eſt foris ideſt abeſt ab hoc loco & ab hac uicinia.De.o phedria.abi.i.uade require eum antiphonem & adduce pro adduc huc.

VNIVERSIDAD DSALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DO.℄Eo recta uia quidē illo.& amatorē oſ̄dit phedriā & ſimul id agit ne in cōſpectū patris ueniat anti/pho.℄Nēpe ad pāphilā.niſi hoc geta dixiſſet nō intelligerēt ſpectatores quid dixiſſet phedria.℄At ego deos penates hinc ſalutatū domū deuertor.nulla mētio ſit uxoris apud demiphonē non enim conuenit argumē to ut abeat neq; quid in ſicilia geſſerit demōſtraſ:ideo quia iā dictū eſt noſter in ſicilā ad hoſpitē antiquum. cauſa enim quæſita eſt cur abeſſet dum uxorem ducat antipho:& cauſa ex argēto.ideſt auaritia & quominus uideatur pau uirum pauperem qui ob ſpem lucri ab attica in ſicilia nauigatit.℄Hinc ſalutatum.ab hoc loco Salutatū adoratū quod eſt primum poſt redditā ꝑcē.℄Deuertar.bn̄ deuertar quaſi de uia.℄Atq; aliquos mihi amicos aduocabo.iam ꝑparat ridi culam aduocationem quæ plures.adhibēdo iu/riſconſultos incertior reddetur.℄Amicos ad/uocabo.amicos & pro teſtibus & pro aduoca/tis ueteres poſuerūt.℄Adſient.proprie adſient.

Adeſſe adeſſe.n.dicunſ aduocati.℄Vt ne ideſt pro nō.

Ph.eo recta uia quidē illuc.ge.nēpe ad pāphilam
De.at ego deos penates hinc ſalutatū domum
Deuertar.inde ibo ad forū.atq; aliquos mihi
Aduocabo amicos qui ad hanc rem adſient
Vt ne imparatus ſim quum adueniat phormio

Phormio paraſitus. Geta ſeruus.

i Ta ne pris ais cōſpectū ueritū hinc abiſſe:
Ge.admodū.Ph.phaniū relictam ſolam:
Ge.ſic.Ph.& iratum ſenem.ge.oppido.

i Ta ne patris ais cōſpectū ueritū hinc abiiſſe.In hac ſcæna de paraſitis uilioribus te rētius proponit imaginē uitæ ut in Eunucho.de potioribus & his qui nuper proceſſe rint.i.de aſſentatoribus.Animaduertēdum autē huiuſmodi genus hominū magis a terentio la/cerari.℄Ita ne patris ais conſpectū uerituni hinc abiiſſe.adhuc narraſ fabula de terētio & ambiuio ebrio q acturus hanc fabulā oſcitans temulēter: atq; autem minimo inſcalpens digitulo hos te/rentio ꝓnunciauit uerſus.quibus auditis excla/mauit poeta ſe talē cū ſcriberet cogitaſſe paraſi/tū:& ex indignatione qua eū ſaturū potuq; dep/hēderat delinitū.ſtatim hæc labia lingēs ut ebri/us:ut ructās:ut potu ſatur ꝓnūciant actor bon⁹.

Admodū ℄Admodum.admodum annuēdi uim habet dūtaxat modo.& ſubaudiſ ueritū.℄Phaniū:reli ctā ſolā ſubaudiſ ais.℄Oppido.nō aio.ſed iratū intellige.℄Iratum ſenem:iterū ſubauditur ais.

GVI. Phe.equidem eo illuc nō ad antiphonē ſed ad amicā:ſed noluit dicere ne intelligeretur a ſene. tertia uia ſæpe nō apponiſ uia ſed ſupprimiſ elegāter.Ge.nēpe uadis ſupple ad pāphilā amicā:& hoc dicit ut ſpectatores noſcant quorſum eat.De.at ego diuertat ideſt de uiā deflectar hinc ideſt ab hoc loco domum aduerbialiter ſalutatum ideſt ad ſalutandum hoc eſt adorandum deos penates ideſt deos peculiares ſeu domeſticos & familiares.inde ideſt deinde ibo ad forum cauſarum.ſi non uenale ut ſemper fere intelligit Terentius. atq;

Amici aduocabo.i.adhibebo mihi aliquot amicos:ideſt aduocatos.amici enim ꝑ teſtib⁹ & aduocatis apud ueteres ponebantur qui amici adſint ideſt præſidio ſint mihi ad hanc rem.i.ad hoc negocium:ut ne ideſt ut nō ſim

✝ imparatus.i.improuiſus ſiue nō paratus cum phormio paraſitus adueniat qui harum nuptiarū auctor fuit.

ASCEN. i Illud quod in textu eſt quāti hærū ante eo ſapientia.nō puto oīno mendoſum:ſed cōmentarius legit quātū.Exēplū uero noſtrū hēt quāto hærū ante eo atq; id approbo.in ſequētis uero dicti expoſitiōe quod Donatus dicit hærus ſi redierit ſi pro quum ſeruiliter dici ut dubitet ex uoto ſuo utrum dn̄s re/deat an nō.quod quidem poſterius cupit.Non puto intelligendū ut cōmētarius intellexit.nō.n.loqtur de tē pore pn̄ti:& ꝓpterea nihil facit cōtra eiuſmodi dictū q̄ iā redierat demipho.imo hoc dicit hærus meus dicit futura quæ euenire pn̄t eſſe hoi prouidēda.in qua re multo ſagacior ſum ipſo ſiqdem quod ipſe faciendum dicit effeci.nā dū adhuc abſn̄s eēt cogitaui hæc mecū ſi hærus redierit molēdū mihi eē in piſtrino &c.in quo pro latinitate aiaduertes ut Dona.auctor eſt.Si in textu eſt molēdum mihi eē in piſtrino uapulādū hn̄de cō/pedes &c.uitioſam locutionē poeta ſeruili ꝑſonæ dedit.Nā itegra(iqt eēt) ſi diceret hn̄das cōpedes:unde qdā nō eē ſed uſq; legūt.Illud.Nō rō uerū argētū deerat.ſic capio.Rō q̄ efficeret ne duceret eā nō deerat.hoc ē rō nis fuit ut nō duceret eā inopē.ſed argētū deerat quo deficiēte nō potuit efficere quominus eam duceret.

GVI i Ta ne &c.In hac ſcæna de paraſitis uilioribus Terētius ꝓponit imaginem uitæ ut in Eunucho de potioribus ſiue de aſſentatoribus.Phor.Ne.i.utrū geta ais.i.dicis ita ſcilicet antiphonē ueritum.i.q̄ ti/muit conſpectum patris abiiſſe.i.diſceſſiſſe hinc.i.ex hoc loco.Ge.admodū .i.dico eum admodū.id ualde ueritum abiiſſe.ubi admodū annuendi uim habet & confirmandi.Phor.ais inq̄ phanium.i.quam du/xit uxorem ſicut glycerium in fœminino genere eē relictam ſolam.Ge.ſic aio ſup.phaniū ſolā relictam.Phor.

Oppido & ais inq̄ ſenem demiphonem iratum. Ge.oppido ideſt aio eum eſſe ualde iratum . nam oppido eſt ualde.

Phe.ad te

DO.℄Ad te ſolū ſumma phormio.r.r.t.h.itriſti.iō uelut exꝑgefactus ad has cauſas accedat phormio.quia nō diu ſollicitū cōuenit eē paraſitū:nec qcq̄ aliud niſi de cōuiuio uel ꝑ cōuiuiū cogitare adeo nihil a geta co gitaſ:imō etiā negociorū antiphonis negligēs eſt atq; ſecurus.℄Tute intriſti.hoc tibi omne eſt exedendum apta paraſito:quæ de cibo eſt.hoc aūt inter ruſticos de alleato mortario dici ſolet:& bn̄ intriſti.ꝓprie enim intrita dr̄ hmōi cibus.℄Accingere appara te atq; expedi.℄Ecce rē:qd ſi reddet.totū hoc quaſi alia gēs pa

Accinge e

raſitus:ut ex hoc appeat qd interſit inter audaciā ſycophantæ iprobi & patriſfamilias ꝑturbationē minime li tigioſi.nā ille i bona cā aduocatos quærit:& ipſe ſollicitus in toto actu eſt hic in puncto tpis ſe ad calūniā ꝑparauit.℄Quid ſi.r.bn̄ iā ad illud reſpi/cit fabula qd̓ futurū eſt.ꝓpter phedriā.℄Sic opi/nor.nō id tu ipuliſti.hoc ꝑtinet ad id qd̓ ſecū ta/citus uoluit phormio.℄Quid ſi reddet. hoc eſt qd̓ rn̄debit an mulierē reddet.℄Cedo ſenē. hic alii excluſiſſe torporē ſomni inducūt paraſitū:alii trāſglutiſſe qd̓ in ore mādebatq̄ſi hoc in ore fu ent ad uincēdū ſenē.℄Cedo ſenē. Nō paruū uul gus molimē ipēdet cū ſenex dicat hoiem cōmō ſtrari paſitus dicat cedo ſenē.℄Quid agis.nō in/terrogātis ſed metuētis hoc dictū eſt.℄Quid uis niſi ut maneat phaniū:atq; crimine hoc antipho ne eripiā.c.i.m.o.i.d.ſ.tria.ꝓmittit in qbus oīs cā antiphonis eſt cōſtituta.℄Atq; crimine. ſic dixit crimine eripiā:q̄ſi ex icēdio. cōſidera triū reꝝ q̄s ꝓmittit gradus per auxeſim eē ſepatos.℄Phaniū

Ph.ad te ſūma ſolū phormio rerū redit.tute
Hoc intriſti tibi.omne eſt exedendum:accingere.
Ge.obſecro te.Ph.ſi rogitabit.ge.in te ſpes eſt.
Ph.ecce rem:quid ſi reddet.ge.tu impuliſti.
Ph.ſic opinor.ge.ſubueni.Ph.cedo ſenem.
Iam inſtructa ſunt mihi in corde omnia conſilia.
Ge.qd agis?Phe.quid uis niſi ut maneat phanium:
Atq; ex crimine hoc antiphonē eripiā:atq; in me
Deriuem omnem iram ſenis?ge.o uir fortis
Atq; amicus.uerum hoc ſæpe phormio uereor
Ne iſta fortitudo in neruum erumpat deniq;.
Ph.ah.nō ita factū eſt periculū:iā pedum uiſa eſt uia

morē.ſ.antiphonis.℄Antiphonē eripiā bn̄ eripiam dixit q̄ cām ſignificat doli:pro eo qd̓ tenebaſ oppſſus. Virg.Tu ne hinc ſpoliis indute meorū Eripiare mihi.℄In me oēm irā deriuē ſenis.Deriuatio dicitur inflectio

Virgilius

criminis ab eo ad quē ꝑtinebat ad eū ad quē n̄ ꝑtinet.℄O uir fortis atq; amic⁹.ordinē laudauit.plus ē.n.ami

Deriuatio

cuſq̄ uir fortis.& appet aduerſum getā exclamaſſe q̄ maiorē uim habet q̄ ſi amice dixiſſet. ℄ O uir fortis atq; amicus.nūm pro uctō poſuit.℄Verū hoc ſæpe phormio.bene ſæpe addidit:ut ſniam faceret de ſpeciali dicto. ℄Vereor ne iſta fortitudo i neruū erūpat.qd eſt iſtæc nimiū audax.ſ.& cōuenit hoc dictum getæ.qui & ſupra dixerat eſt paraſitus qdē phormio hō confidēs.q illū dii ꝑdāt.℄Verū hoc ſæpe phormio uereor ne iſtæc for/titudo in ner.erū.ex conſuetudine romana dixit:qa ſæpe in neruū cōiiciebātur ex aliquo maleficio in carcerē miſſi quod prouerbiū a ſagittariis natū eſt.q̄ imoderate plærūq; oēs uires adducēdo arcū non telū incitēt ſed neruū rūpāt.qd̓ ſæpe fortius ſeriētes neruū ſibi aliquē lædant.ergo fortitudine nimia ſæpe uinci ſæpe decipi contingit.℄In neruum erumpat deniq;.modo paralecta terentiana conſuetudine:qui hanc particulā in ulti ma ponit ſnia.℄Iam pedum uiſa eſt uia.pedum pro pedibus uiſa pro ꝓuiſa & totū metaphoricos.

GVI. Phor.o phormio alloqſ ſeipſum.ſūma ut ſit ſubſtantiuū.i.caput principale capitale:ſtatus reꝝ.i.ho/rū negocioꝝ.redit.i.recidit retorqueſ ad te ſolū.tute.i.tumet.itriſti pro intriuiſti:ab intero ris intriui intritū.i.

Inter/rous

tu machinatus es tu molitus es:ſeu fabricatus es hoc.i.hoc cōiugiū:& bn̄ itriſti qa eſt paſitus q oia refert ad ea quæ ſunt cōuiuii.nā inter ruſticos hoc uerbū dr̄ de alleo ſiue aliq̄ herba in mortario cōtrita.ꝓprie autē cibus eiuſmodi ita itritus uocaſ itrita:& ꝓpterea pſeuerās in trāſlatiōe ſubdit id oē qd itriſti eſt tibi exedēdū.i.come

Exedo

dēdū ab exedo is qd̓ ab ex & edo cōpoſitū eſt. Accingere.i.appara te atq; expedi.& ab eo loco tute intriſti uidetur poſſe dici ad getā a phormione.nā cū dixiſſet phormio accingere ſubdit geta.ge.obſecro te phormionem quaſi roget eū ne reiiciat in ſe crimē ſed potius ſuſtineat nō ita in culpa futurus.Phor.ſi demipho rogitabit.i. interrogabit ſup hac re.ge.oīs ſpes eſt repoſita in te.Phor.ecce res.i.adeſt negociū ipm ſeu materia litis & litis modus.quid rn̄debit ſup.antipho ſi reddet mulierē.ſ.ge.dicet ſup.q̄ tu phormio ipuliſti eū ad id faciendum Phor.opinor.i.puto ſic eū rn̄ſurū.ge.ſubueni.i.ſuccurre ei antiphoni & mihi. Phor.cedo.i.da ſenē i cōſpectū meū ut illi reſpōdeā iā oia cōſilia.i.oēs uiæ & modi qbus ſenē illudā.ſunt iā iſtructa.i.appata ꝑſto ſunt mihi in corde.ge.quid ages?tuis cōſiliis.Phor.qd me uis agere alid̓ niſi ut phaniū maneat antiphoni atq; ut eripiā.i.li berē antiphonē ab hoc crimine.atq; ut deriuē.i.traducā trāſferā iflectā cōuertā i me oēm irā pr̄is deriuatio dr̄ inflectio criminis ab eo ad quē ꝑtinebat ad eū ad quē nō ꝑtinet.ge.o uir fortis atq; amicus pro amice ntūs ꝑ uctō.uerū.i.ſed o phormio uereor.i.timeo ſæpe hoc.ſ.ne.i. q̄ iſtæc fortitudo.i.tā audax aī conatus. deniq;.i. ad extremū erūpat in neruū.i.redūdet uergat in tuū detrimētū.i.ut forſitā detrudaris in carcerē. nā ex romana

Erūpere

cōſuetudine ſæpe in neruū cōiiciebanſ ex aliquo maleficio in carcerē miſſi:qd̓ prouerbiū a ſagittariis natū eſt in neruū quod imoderate plærūq; oēs uires adducendo arcū nō telū incitent:ſed neruū rumpant:uel qd ſæpe fortius fe rientes neruum ſibi aliquem lædant.ergo fortitudine ſæpe uinci ſæpe decipi cōtingit.Phor.ah.interiectio do lentis uel indignantis non eſt ita ut dicis periculum factum eſt ideſt experientia facta eſt iam uia pedum eſt uiſa ideſt prouiſa qua aufugiam ſi res cogat:uel ſic intellige.uia eſt iam uiſa.pedum:ideſt pedibus & fugæ celeri.

VNIVERSIDAD
D SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONA.℃Quot me cēſes hoies iā deuerberaſſe uſq; ad necē.paraſitice totū tranſlationibus loquiẗ hmōi. eſt.n.ius umbraticorū hoium & ſcurrilis ōro.℃Hoſpites tū ciues. deeſt enim ac ſupra tu & bñ poſteris poſuit id quod maius eſt.℃Cedo dū en unq̄ iniuriarū audiſti mihi ſcriptā dicā.plus eſt hoc per interrogationem intuliſſe q̄ ſi diceret nunq̄ mihi ſcripta iniuriarū dica.℃Iniuriarū ſcriptā dicā:acyrologia.ſic.n.&
Tullius Tul.ſcribiẗ eraclio dica.dica cæ cauſa eſt græce:quæ ſit latine dica:ut acte acta:calliope calliopa.℃Quid iſtuc:in
Dica terrogare dicitur & fingitur geta ut paraſitica progrediatur oratio.℃Quia non recte accipitri tēditur neq; miluo.rurſus per allegoriā eloquiẗ paraſitus ut totū triuiale ſit & cōuiuiis eſciſq; trāſlatū.℃Quia non rete ac.t.neq;.m.legiẗ & renniẗ. hēt enim n littera cū.d.cōionē.℃Qui maleſaciūt nobis:ore & unguibus.ſ.illis q nihilfaciūt tēdiẗ:nō ſic accipe nihil faciūt.q.d.nec bñ nec male:ſed cum legeris ſubaudito nobis male.qa enim in illis fructus ē: parelcon tertiū quo aut qua enim ſic ſubiungiẗ aut enim ipm ſupuacuū eſt. ℃In illis fructus eſt. qui nihil faciūt nobis male.℃Quia enim in illis
Frumen fructus eſt.fructus cibus.qa frumē dr̃ tractus gulæ qua cibus in aluū demittiẗ.℃In illis opa ludi
Luditur tur q male faciūt nobis.Ludiẗ:exterreẗ: an illuditur.i.fruſtraẗ.℃Aliis alicūde ē piculū:uñ aliqd abradi pōt.utrū hic ſenſus ē quaſi dixerit.aliud aliis piculū afferẗ.a qbus auferri pōt.an alii alicūde piclitanẗ q̄ ceduntẗ.eſt.n.illis cā pericli non quæ uideẗ:ſed quæ ab his aliqd auferre pōt.℃Vnde ali

Quot me cēſes hoīes deuerberaſſe uſq; ad necem
Hoſpites:tū ciues:quo magis noui tāto ſæpius:
Cedo dū:en unq̄ iniuriarum audiſti mihi ſcriptam
Dicā.Ge.qd iſtuc:Ph.qa nō rete accipitri tendiẗ:
Neq; miluo qui male faciunt nobis illis qui
Nihil faciūt tendiẗ:quia enim in illis fructus eſt
In illis opa luditẗ.aliis alicunde piculū eſt uñ aliquid
Abradi pōt.mihi ſciunt nihil eſſe.dices ducent
Dānatum domum.alere nollent hoiem edacem
Et ſapiūt mea qdē ſnia pro maleficio ſi beneficiū
Sūmū nolunt reddere.ge.non ſatis pro merito
Pōt ab illo tibi referri gr̃a.Ph.imo enī ſatis nemo

Abradi quid abradi.abradi per uim auferri.℃Mihi ſciūt nihil eē rei.ſ.℃Dānatū domū ducēt.ſecūdū ius.ſ.quo oberrati cū ſoluēdo nō eſſent manu capiebanẗ.℃Ducēt dānatū domū.uſus eſt uerbis ad extenuādū pœnā & rē ad cōmodū trāſferēdā.nā qd oberrati inimicum eſt id paraſitus maxime optat duci ab aliquo domum additau tem damnatum quaſi qui irrideat genus damnationis in qua uictor paſcere compellitur: & paſcitur uictus. ℃Alere.n.h.e.ſenſus eſt.ſciunt edacem & ideo nolent alere.& hoc ſic pronunciandum.ut facete totū uideatur illatum quando accuſatus ſit ſub huiuſmodi pœna.nec accuſari ab aliquo quæritur.neq; damnari hoiem edacem ſe ſignificat.℃Sapiunt.ſibi conſulunt.℃Pro maleficio.ſ.i.b. paraſitice beneficium ſūmum dixit alere. ℃Pro maleficio.pro iniuria.℃Reddere.retribuere:reponere.℃Non poteſt ſatis pro merito ab illo tibi referri gratia.multū promittit geta paraſito cum dicat.nihil futurum quod pro merito poſcit.℃Non poteſt ſatis pro merito ab illo.huiuſmodi ſententiam infert poeta parentheſi cum his quæ uoluit inferre. ℃Ab illo tibi referri gratia.immo enim ſatis nemo gratiam non ab eo qui te damnatum duxerit.ſed antiphone de quo ſermo eſt.℃Immo enim ſatis nemo gratiam pro merito regi refert.bene paraſitus quicquid præſtas debeẗ ſe di
Virgilius cit.& eſt ꝓpriū perſonæ inferioris.Vir.Tu mihi quodcunq; hoc regni tu ſceptra iouēq; Cōcilias.t.d.e.a.di. ℃Gratiam: uicem.℃Nemo pro merito ſatis.r.g.r.rex alias regnator alias dominus:alias diues ſignificat .ſed
Rex nūc rex nomē hēt nois ad aliqd dicti:ad ſignificādū paraſitū.ut.n.paraſitus regis ē:& libertus p̃roni:ſic econtrario rex paraſiti eſt:& patronus liberti. ℃Quod ſi nō eſſet nō nemo tantūmodo:ſed ne paraſitus diceret.

GVI. quot hoies cēſes.i.putas me deuerberaſſe.de auget.uſq; ad necē.i.uſq; ad mortem tū ciues tū hoſpites.i.ptim ciues & domeſticos ptim peregrinos ſiue aduenas & alienigenas.quo.i.quanto magis.noui.i.cognoui eos tāto ſæpius deuerberaui.ſup.uel quāto magis noſco eos tāto magis ſoleo deuerberare eos. Cedo
Cedo dū dū parelcon pro cedo.i.dic tu geta.an.i.utrū audiſti unq̄ dicā.i.cām tabellā libellū iniuriarum ſcriptam fuiſſe
Parelcon mihi.declinaẗ aūt hæc dica cæ.& per acyrologiā capiẗ hic pro cauſa.pōt tamē hic recte pro tabella & chartula
Dica cæ ac libello iniuriarū dici.de eo aūt in ſupioribus iā dictū eſt.ge.qd.i.cur iſtud eſt q; nunq̄ agiẗ in te iniuriarum uel unde iſtud eſt.Phormio qa rete nō tendiẗ accipitri.hic accipiter tris declinaẗ nec miluo.i.illis auibus rapacibus q accipiter & miluus maleſaciūt nobis.i.q ſunt nobis moleſti & noxii.rete aūt tendiẗ illis auibus q̄ nihil mali faciūt nobis.qa enim.i.qa certe.fructus hic.i.cibus.nā frumē dr̃ tractus gullæ qua cibus in aluū demittiẗ
Fructus qa ergo fructus eſt i illis q nihil mali faciūt.opa.i.labor induſtria.ludiẗ.i.pdiẗ fruſtaẗ illudiẗ in illis rapacib⁹ auibus quæ eſui nō ſunt idoneæ periculū eſt.i.iminet.aliūde.i.ex alia cā aliis hoibus.unde ideſt a qbus aliqd pōt abradi.i.per uim auferri & extorqri ſciūt hoies illi quos deuerbero nihil eſſe mihi.i.me nihilhabere.dices.i. tu geta poſſes dicere q; ipſi ducēt me domū.i.in domū ſuā.dānatū.i.addictū deſtinatū aſtrictum illis qbus nō ſum ſoluendo ꝓ iniuriis reparādis.ſed rñdebo q; ipſi nolūt alere.i.nutrire me hoiem edacē.i.multi cibi.& q; idē ſapiūt.i.ſapiēter agūt & recte ſibi cōſulunt mea ſnia.i.meo iudicio.i.ut iudico ſi nolūt reddere.i.retribuere reponere ſummū bñficiū.ſ.alere paraſitū.pro maleficio.i.pro iniuria illata ſibi.ge.gr̃a.i.meritū beneficiū par nō poteſt ſatis referri:ideſt rependi tibi ab illo antiphone pro quo ita laboras.pro merito. ideſt pro bñficio præſtito & in eum collato.Phor.immo enim:ideſt ſed certe.nemo paraſitus.ſ.refert ſatis gratiam ideſt uicem

Pro merito

DO.℃Te ne ad ſymbolū uenire unctū atq;.l.de.b. nōdū ab apollodoro: ſed e ſexto ſatis tranſlata ſunt oia.qppe ſine cura lætus lautus cū aduenis infertis malis expedito brachio alacer:celſus lupino impetu expectans:mox cū alterius obligurias bona:qd cenſes dñis eſſe aiẗ pro diuū fidē ille triſtis cibū dū ſeruat tu ridens uoras.℃Te ne ad ſym.ue.& hoc nomen conſtat inter paſitos cōfictū atq; cōpoſitū eſſe contra illud in andria.Symbolū dedit:cœnauit.℃Ocioſum ab aio addidit cū ſufficeret aio.℃Cū ille.c.&.ſ.a.cura in appara ndo:ſumptu in cōmedendo.℃Dum tibi.ſ.q.p.acuenda nox in eo qd ait tibi:& hoc adminenter adiectū ē:nō ſui cura:ſed cōuiuiarū:ut gereret illū qui uocat.℃Ille.r.t.r.poetico lepore iiſdē ſyllabis diuerſa ſignificantia pro ſe inuicē poſuit ringiẗ & rideas.℃Ille.r.tu.r.uarie.nā ꝓnunciatiuū coniūctiuo miſcuit.nō.n.dixit ringaẗ.rigi ē ſtomachari.tracta eſt.n.trāſlatio a canib⁹ latraturis.℃Prior **Ringi**
b.prior decūbas.hoc ad ꝓcacitatē paſitorū rettulit.℃Prior decūbas.ſic alibi.Mature ueniūt diſcūbiẗ inqt.℃Cœna.a.dubia & hoc adeo paſitū uerbū ē:ut id nō itelligat geta .℃Quid iſtuc.u.ē:ut itelligat populus idcirco & nō itelligit:& uult doceri geta.oñdit āt poeta ꝓ unaq̄q; re uerba ꝓpria eſſe.neq; cōia cū his q diuerſi ſunt actus. ℃Vbi tu dubitas qd ſu.po.nō potius ſed potiſſimum dixit uti re oia aliis alia mōſtraret potiora. Plau.ſtā **Plautus**
dū ē in lecto ſiqd de ſūma petas.℃Hæc cū rōne ineas: intelligas:æſtimes.℃Quā ſint ſua: & q̄ chara ſint nihil philoſophatus ē poeta oſtēdendo multis ſuauia eē q̄ chara ſint. ℃Chara.magni prætii. ℃Ea q p̄beat.nō tu hunc habeas plane pñtē deū. hoc ē qd ait.imo enimuero ſatis.Nemo ſatis ꝓ merito gr̃a; regi refert . ℃Nō tu.h.eū.h.p.p̄.d.pñtes dii ſunt.uel q ſtati p̄ſtāt uel q coluntẗ & uidentẗ.ut ſol & luna.alii pñtem ꝓ potētiſſimo accipiūt. ut Vir.Quo nō pñtius ullū.℃Senex.a.u.qd.a.iterue **Virgilius**
nit ſenex ultio qdē.qd eſt extra argumentū ꝓ iuētionē diei potuit cōſumptū ē. ℃Vide qd agas. ñ terrētis ē ſed excitantis.℃Pria coitio.a.ē.trāſlatio eſt a p̄lio.nā & congredi milites & coire dicuntur.℃Si eā ſuſtinueris.multum de illo exigit qñ nō dicit ſi eam repuleris ſed potius ſi eā ſuſtinueris.℃Poſt illam iam ut lubet ludas licet in officio militari omne negocium uel pugna uel ludus eſt. **Cōgredi**

Pro merito gr̃am regi refert.te ne ad ſymbolum
Venire unctū.atq; lautū e balneis.ocioſum ab aīo
Cū ille & cura & ſumptu abſumiẗ.dum tibi ſit qd
Placet.ille ringitur.tu rideas.prior bibas.prior
Decūbas.cœna dubia appōitur.ge. qd iſtuc uerbi ē
Phor.ubi tu dubitas quid ſumas potiſſimum
Hæc cum ratione ineas:q̄ ſint ſuauia.
Et q̄ chara ſint.ea qui præbeat.non tu
Hunc habeas plane præſentem deum:
Ge.ſenex adeſt:uide quid agas.prima
Coitio eſt acerrima.ſi eam ſuſtinueris
Poſt illam iam ut lubet ludas licet.

Demipho.Geta.Phormio.

GVI. regi.i.diuiti ꝓ merito ſuo i paſitū alendo eū.ſicut patronus liberti diciẗ & libertus patroni: ſic rex paſiti & paſit⁹ regis.Rex iterdū capiẗ ꝓ regnatore.iterdū ꝓ dño.nōnunq̄ ꝓ diuite.ne.i.utrū potes . ſup. referre ſatis gr̃am ꝓ hoc merito uidelicet te uenire unctū unguētis more maiorū.lotū.i.ablutū.e balneis ad ſymbolum.i.cœnā ad quā cōparādā ꝓprie multi cōtulerūt de quo ſatis prius dictum ē . & te uenire ocioſum.i. ſecurū **Rex**
ab aio.ab uacat:hoc ē tranqlli ai & qeti.cū.i.qñ.ille rex diues abſumiẗ.i.cōficiẗ.cura.i.ſollicitudine i appando. **Abſumi**
& ſumptu.i.ipenſa abſumēdo bona.ſua dū.i.q̄diu ſit.i.paraẗ id qd pleceat tibi.& cū ille rex ringiẗ uerbū depo nēs.i.ſtomachaẗ idignaẗ iraſcitur tractū a canibus. itaq; ringi dr̃ q iraſcēdo geſtus & modos imitaẗ canū rigētiū oñdēdo.ſ.dētes:criſpādo naſum:rugādo frōtē:& iacrē ſonitū ꝓrūpēdo.Inde rict⁹ rict⁹ ctui.i.uel oris aptio **Rictus**
ſed i brutis uel ipm os brutorꝝ qd muſellū uulgo noiant.cū ergo ille diues rigiẗ tu rideas:bibas prior: añ ipm decūbas.i.ſedeas ad mēſā & i thoro recūbas prior añ cū.cœna dubia.i.adeo ampla & ferculis uaria ut quē cui cibū p̄feras ignores ſeu dubi⁹ ſis.cœna ergo dubia apponiẗ.i.mēſis adhibeẗ:ge.nō itelligens geta qd ſibi uelit dubia cœna ſubiungit qd iſtud uerbi ē.i.qd ſibi uult hoc uerbū u; cœna dubia:Ph.ubi.i.qñ dubites qd ciborū potiſſimū.i.p̄cipue pricipaliſſime & p̄ter alios cibos ſumas tūc dr̃ cœna dubia. Si ieas.i.itelligas æſtimes cō **Si ineas**
ſideres hæc merita regis uel fercula cœne.cū rōne.i.uti par ē & decēs.q̄.i.q̄ū ea fercula ſint ſuauia.i.dulcia guſtu & q̄ū ſint cara.i.magni p̄cii nō iterrogādo.q.d.ita ñ hēas.i.ñ reputes hūc regē q p̄beat ea fercula eē plāc.i.prorſus deū.i.tāq̄ deū cui referri gr̃a nō poſſit.pñtē.i.uel ꝓpitiū uel potētiſſimū & efficaciſſimū. uel pñtē.i. q ſtatim p̄ſtet uel q colaẗ & uideaẗ ut ſol & luna.ge.ſenex demipho adeſt uide qd agas.i.ſis pat⁹ recte rñdeẗ.icitātis.n.ē dēm illā nō terrētis.pria coitio a coeo is tū tu ſit coitio onis.i.prius cōgreſſus pria cōſertio manuū eſt acerria.i. **Coitio**
uehemētiſſima ē trāſlatio ē a p̄lio.Nā & cōgredi milites & coire dñr ſi ſuſtinueris.i.ſi ſuſtētaueris ſeu toleraueris eā nō ſuccūbēdo.poſt illā coitionē licet.i. ꝑmittiẗ tibi q; ſup. ludas.i.illudas ſenē iā ut lubet.i.ut placet tibi

VNiVERSiDAD DSALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DO. N unq̃ cuiq̃ cõtumelioſius audiſtis factã iniuriã: In hac ſcæna ut rhetoribus placet ueluti q̃dam cõtro e uerſia eſt: quæ uno tpe ex utraq; pte tractat̃: ut ſi quis dicat legẽ eſſe ne de eadẽ re bis agat̃ & itẽ ut orbã pximus ducat: qdã abſente patre ſub hoc noie uxorẽ coact⁹ erit ducere: uult illã pr̃ adueniẽs eiicere ma trimonio: cõtradicit̃. Meminiſſe ãt debemus i oi cõtentione ea maxie dici quæ ſimplici patriſamilias & calũ nioſo ſycophãte iprobiſſimoq; paraſito cõgrue poeta miſcet inter ſe. En unq̃ cuiq̃ coutumelioſius audiſtis factã iniuriã. Iam inſtructi ſunt aduocati: & recte. longum.n. fuerat oia hæc poſt ſcænam geri. En unq̃. en uim hẽt idignatiõis poſt enarratã iniuriã. Quã hæc mihi facta iniuria ſubaudit̃. Adeſte q̃ſo. interi aduocati inducunt̃: & ridiculæ tacent prius po/ ſtea locuturi. & adeſte ,pprie. adeſſe.n. cauſæ pro/ priæ dicunt̃ patroni & amici. Iratus eſt. hoc ad excitandũ phormionem dr̃. Quin tu hoc age annuit ut taceat: & ſignificat ſilentiũ. Iam ego hũc mõ iã celeritatis ẽ ſignũ: hũc cũ contẽptu di/ xit. Agitabo. pturbabo. Proh. d. i eclypſis. de/

Cicero eſt fidẽ: aut quid tale. Cice. i œconomico. Quid igit̃ ph deũ imortaliũ: primũ eã docebas quæſo. Proh deũ i. artificioſe prior exclamat: ut demi/ pho qui iniuriã pſſus eſt: ultro ipetũ accuſatiõis icurrat. Adeſte q̃ſo. ,pprie aduocatis dixit. & qa ipſe ,pperantius pgit: rogat ut aſſeq̃rent̃. Sequi mini me. ſeqmi dicit q ,pperãtius & cõcitatiore gradu pgit irat⁹ & parẽs pr̃. nã ut uariaret paren/ tẽ dixit quẽ ſupra dixerat patrẽ. patrẽ ergo dixit puellæ a demiphone ignorari. Negligitur ipſa. qa ignoret parẽtes puellæ id ignorare ſe dicat & tñ ipſe nõ negligat puellã. uel utrũq; cõqueſtus eſt. Vide qd. a. fa. hæc cõuerſus ad circulũ & coronã circũſti/ tiũ dixit & cõqueſtus eſt. nulla.n. re magis populus cõcitat̃. q̃ ſiqs egenũ cõtẽnat: & ide bonis inuidẽt: & malos

Saluſtius extollunt. Salu. Vide auaritia. ,pprie uide ſtomachãtibus cõuenit q indignatiõe cogunt̃: quaſi cũ aliquo collo

Inſimulat̃ qui. ſic in ad. l. Illud ſis uide exẽplũ diſciplinæ. Si hærũ inſi. iſimulare eſt crimẽ ingerere. Inſimulatio eſt & fal

Inſimula/ ſi & ueri criminis incuſatio. inſimulo genitiuo iungit̃: ſic Cice. Nihil eoꝝ q̃ galli inſimulabãt negarunt. Ma

tio le audies. ſ. a me. O audaciã. hæc exclamatio oſtendit q abſente patre offenderit filius. Nihil eſt. q. ſ. ſuccẽſe

Succẽſere re dicimus eum qui cum amare debeat læſus iraſcitur. uide q̃ ueteratorie oſtendat contradixiſſe adoleſcentem.

e N unq̃ cuiq̃ contumelioſius audiſtis factam
Iniuriã q̃ hæc eſt mihi: adeſte quæſo. Ge.
Iratus eſt. ph. qn tu hoc ages. iam ego hũc agitabo.
Proh deũ imortalium atq; hoium negat phanium
Hanc eẽ ſibi demipho cognatam: ge. negat. De.
Ipm phormionẽ eẽ opinor. de quo aiebã ſeqmini
Me. ph. neq; eius patrẽ ſe ſcire q fuerit: ge. negat.
Pho. neq; ſtilphonẽ ipm ſcire q fuerit: ge. negat.
Ph. quia egens relicta eſt miſera. ignoratur parens.
Negligitur ipſa. auaritia uide qd facit. ge. ſi hærum
Inſimulabis auaritiæ male audies. De. o audaciam
Etiam me ultro accuſatum aduenit. Phor. nam iam
Adoleſcenti nihil eſt quod ſuccenſeam. ſi illum
Minus norat. qppe hõ iam natu grandior pauper.

GVI. N unq̃. &c. In hac ſcæna habet̃ controuerſia inter demiphonem & paraſitũ de nuptiis factis in abſen e tia patris qui pater cupit ſummopere a filio puellã abiici quod impedire nitit̃ phormio paraſitus. De. En. i. utrum. & uim hẽt indignatiõis uos mei aduocati audiſtis unq̃ iniuriam factam eſſe contumelio ſius. i. iniurioſius & cũ maiori cõtumelia cuiq̃. i. alicui hoi q̃ hæc iniuria eſt facta mihi. quæſo adeſte. i. tãq̃ pa/ troni & amici præſidio ſitis mihi & auxilio. ge. Demipho eſt iratus. Phor. quin. i. quinimo tu geta age hoc. i. ſac quod tu nunc facis ſcilicet tace: nam eo loquente alter tacebat & ideo hoc dicto ſilentium innuit iam hicẽ

Succutere ſceleritatis ſignum. ego agitabo. i. perturbabo cõmouebo uerſabo ſuccutiam ut dicũt hunc per contemptũ di/ citur. ſ. ſenem. Proh. deũ. i. deoꝝ imortaliũ. fidem imploro ſup. Demipho negat. i. eſt ne uerum qd demipho negat hanc phaniũ eſſe cognatã ſibi: & iterum repetit oſtendens maiorẽ indignationẽ & maiorẽ exclamatio/ nem demipho negat hãc ſibi cognatã? Ge. ipſe negat ſine dubio. Phor. neq; pro & non ſubaudi uerũ ne ẽ aut dicit ne ſe non ſcire. i. non cognoſcere patrẽ eius phanii qui fuerit uel qui fuerint pr̃ eius uel de cognatione ſe nis. uel ille modus dicendi ponit̃ pro hoc: eſt ne uerum ſe neſcire qui fuerit pater eius puellæ. ge. negat ſe ſcire qui fuerit pater eius. De. opinor ipſum eſſe phormionem de quo aiebã: alloquit̃ ſuos aduocatos hoc dicens cũ aiaduertit paraſitũ ſequimini me properantẽ ad eũ conueniendũ. Ph. Nec. i. & non ſubaudi dicit ſe non ſci re ipſum ſtilphonẽ (quẽ phormio fingit eſſe patrẽ puellæ) qui fuerit idẽ loquendi genus ut prius. i. dicit ſe nõ ſcire q fuerit ipſo ſtilpho. ge. Negat ſe ſcire qui fuerit ſtilpho. Ph. Quia ipſa miſera puella relicta eſt egẽs. i. inops ppterea parẽs. i. pr̃ eius ignorat̃ a ſuis ,ppinquis. ipſa ãt puella negligit̃ qa paup & egena. nec ab aliquo recogno

Simula/ ſci amice põt ſine lite. uide qd auaritia facit: ge. Si iſimulabis. i. ſi accuſabis. Nã iſimulare ẽ crimẽ igerere. & inſi

tio mulatio ẽ falſi uel ueri criminis incuſatio. & inſimulo gtõ iungit̃. Si inſimulabis hærũ meũ malitiæ. i. iprobi/ tatis. male audies a me. i. ego quoq; te accuſabo & ,pbra tibi igerã ac cõuitia. De. o audaciã. i. miror tantã ineſſe hoi iſti temeritatẽ ẽt ipſe aduenit accuſatũ me ultro. i. nõ laceſſitus. Pho. nõdũ hærus a phormione compellat̃. Nã nihil eſt iã qd. i. pp qd. ſuccenſeã. i. iraſcar adoleſcenti antiphoni q in hac re repugnauerit ſi minus: idẽ ſi non nouerat illũ ſtilphonẽ puellæ patrẽ. quippe qa certe hõ. ſ. pater puellæ erat ſupple iã grãdior. i. grandeu⁹

Grandis grandis natu cõparatiuũ pro poſitiuo. Grandis autem ſæpe dicitur de ætate: ut grandior neſtore dicitur q ne/ ſtorem uincit ætate. ergo iam homo erat ſenex erat pauper cui uita erat. i. uictus quærebatur uel alimonia uitæ.

Cui in opera

DO. Cui i. o. u. e. opa p metu poſuit. & opa hic ablatiuus caſus ẽ. Ruri. ſ. ſe. cõ cõtinere dr̃ q cõtra uolu ptatẽ ſe cõtinet. Sæpe iterea mi. ſe. n. hẽt miſeriã otioſa narratio. Quem ego ui. in ui. op. mõ in uita. in actu in moribus. Videas te atq; il. ut. n. hoc ẽ parẽtẽ te illi exiſtimo: atq; illũ tibi: an potius ſeruus ſciẽs hãc perſonã fingi. uel certe ẽt mortuũ hoiem induci male pcat̃ paraſito: ut ẽt ipſe ſit. aut nuſq̃ ſit ut fictus: aut peat ut mor/ tuus: an ſic accipiendũ ut ſeruus ſubmiſſa uoce hoc per iocũ dixerit tñ in uita te uideas optimũ quãtũ fuit ille quẽ narras: an ſic itelligendũ: ut ſeruus hoc dicat: ſi optimũ eſt uictum opa q̃rere: & i alio agro eẽ uideas atq; il/ lũ uidiſti quẽ ad hũc modũ narras uiuere. & allu ſit ad aliud qd ait. Quẽ ego ui. i ui. op. nã eũ ita exiſtimarẽ ut in uita optimũ iudicarẽ. Nunq̃ tã gra. hoc nõ q̃ſi timidus: ſed q̃ſi religioſus & fide/ lis loquit̃ phormio. Ob hãc. tanq̃ pñs mulier de q̃ lis ẽ. ſic demõſtratiua pticula uſus ẽ dicẽdo

Capere hãc. Inimicitias ca. cape dicimus cũ id qd i no bis ẽ aſſumim⁹: uñ cape ,p eligẽdo ponit̃. Quã uis aſpnat̃. quã eni ſupra reuocauit ad puellã referans: ut Quẽ regno heſpio fraudo. &

Saluſtius Salu. Nã ſyllæ dñationẽ audebat: & iterpoſitis q buſdã. neq; ẽ offenſus dñationẽ ſyllæ. Illiberali ter. apud ueteres illiberaliter dicebãt factũ. ſiquis exceſſiſſet oẽ gen⁹ maleficii. ſic i adelphis. Factũ a nobis duriter imiſericorditerq; atq; æquũ ſic ẽ dicere magis apte illiberaliter. uides amore auxeſis pro magno hic ultimũ poni. O audaciã. hic iã oſtendit̃ pſuaſũ eẽ demiphõi & uim adhibitã filio ſuo uxorẽ ducere una cũ hũc audacẽ appellat. altero qd dicit ẽt quẽ cõiunctio ẽ antiphonẽ cõplectit̃ & ſic accuſat. Nã iã ado. n. e. q. ſ. ſic ſubtiliter ac latẽter purgat̃ a phormione. nã quũ dicit. nihil ẽ qd ſuccẽſeã adoleſcẽti: oſtendit̃ adhuc ſuccẽ/ ſiſſe & inimica fuiſſe aio. cũq; addidit: ſi illũ minus norat: oſtendit̃ cõtradixiſſe ſibi: & reſtitiſſe iudicio: & ſic di/ cit q ſi adoleſcẽs nõ agnoſceres puellã ueniã meruit pr̃ negata cognata ferre nõ poſſit. Si. il. m. n. non dixit nõ norat: ſed minus norat quaſi & ipſe noſſe debuerit. Quippe hõ. repẽte trãſit ad noiatiuũ cũ ſupra dixerit illũ: & deeſt erat qd aſſumit̃ ab iferiore. Iã grandior. hic cõparatiuus nõ hẽt ſignificationẽ qd magis ſiue minus a poſitiuo ſignificet. ut iã ſenior. ſed cruda deo. u. q. ſ. Quippe hõ iã grã. argumentalis narratio dr̃ q̃ non ſubie

Grandis cta ẽ ad fidẽ faciendã: & cõſtituenda pſonã defenſoris & grãdior nõ grandis q̃ſi qui dicat grãdior fuit q̃ ut illũ adoleſcẽs optie noſſe poſſet. Iã grã. ,pprie grãdis ad ſpeciẽ refert̃ ætatis. ut grãdis puer. & grãdis natu ſenex di cit̃. Cui. o. u. e. hic oſtendit q̃ paup fuerit & opa oblatiui caſus ẽ & uita nominatiui. Ruri ſe. i. ruri operã faci endo q̃rebat cibũ. & bñ addidit fere. nõ. n. ſemp ſed plærũq; ruri fere ſe cõtinebat. expſſe oñdit miſeriã hois q i

Contenti urbe natus iterdixerat ſibi acceſſus eius ob pudorẽ inopiæ. nã hoc ſignificat cõtinebat. unde cõtẽti dñr i malis

Virgilius durãtes. hoc ãt ueteres faciebãt nobiles cũ ad pauptatẽ redacti eſſent. Colẽdũ. h. Virg. Cõductãq; pr̃ tellure ſe rebat. Sæpe i. m. ſ. n. miſerabiliter & inuidioſe poſitũ ſenex. & maiore fide quã narrabat dixit nõ q̃rebat̃. & ui de cõgeſtionẽ argumentoꝝ & ordo ẽ ſæpe narrabat ſenex. Se. h. n. c. amphibologia: ſed i ſenſu diſſoluitur. Cognatũ ſuũ. hoc ẽ crimẽ. & cã eſt qd cognatũ addidit. At. q. u. qualitas iniuriæ ad dignitatẽ pſonæ. multi enim tales ſunt ut cognitiõe abdicãdi ſint. Vt. n. deeſt uidiſti. ſic. n. illũ nõ uera dicere. In ma. c. aduerbiali ter ut huic uiciniæ. Quẽ. e. u. i uita op. i actu ac moribus. & i uita hoc ẽ cũ uiueret & qd a uiuo fit. Videas te. a. i. u. n. melius hoc clare dictũ a ſeruo accipimus ut defendiſſe dñm uideret̃. Ob hãc. i. p filia ipſius. Quã is

Aſpnari aſpnat̃ tã illiberaliter. aſpnari eſt auerti. nõ ſolũ corpe ſed ẽt aio. aſpnari recuſare: auertere: nõ agnoſcere. eſt autẽ dictum ab aſpero. Pergin male loqui. pro male dicere. & quærit probus quis ante Terentium dixerit.

Cui in opera uita erat. ruri fere ſe continebat.
Vbi agrum de noſtro patre colendum habebat
Sæpe interea mihi ſenex narrabat ſe hunc
Negligere cognatum ſuum. at quem uirum?
Quẽ ego uiderim in uita optimũ. ge. uideas te:
Atq; illum ut narras. Pho. abi in malam crucem.
Nam ni eum ita exiſtimaſſem nunq̃ tam graues
Ob hanc inimicitias caperem in ueſtram familiam
Quã is aſpnatur nunc tam illiberaliter. Ge. pergin

GVI. uel cui uita erat. i. ſuſtentabat̃ opera in ablatiuo. i. induſtria. labore corporis. i. per laborem ſuarum manuũ uel cui uita erat. i. cõſiſtebat in opera. i. i manuali opatiõe & quotidianis lucellis. ipſe fere. i. ut plurimũ & qd dicũt cõiter cõtinebat ſe ruri. i. uiuebat in agris operi iſudans aſſiduo. Cõtinere dicit̃ qui cõtra uolupta/ tẽ ſe cõtinet. unde cõtenti dñr in malis durãtes. Ibi. i. ruri ipſe hẽbat agrũ colendũ. i. arandũ de nr̃o patre. i. con/ duxerat illũ agrũ quẽ coleret ex pr̃e nr̃o ptẽ illi fructuũ daturus aut pecuniæ ſummã ſoluturus. interea. i. dum ui ueret ita ægre uictũ quæritãs. ſæpe ipſe ſenex. i. iam grandis & grauis annis narrabat mihi hũc ſuũ cognatum. ſ. demiphonẽ negligere ſe q paup eſſet. at. i. ſed. quẽ uirũ demipho negligebat ſup. interrogat. deinde ſibiipſi re ſpõdet negligebat uirũ optimũ. i uita. i. in actu & morib⁹ quẽ uirũ uiderim. i. quẽ cognouerim. uel in uita dic p cũ uiueret. ge. uideas. i. auſpicias bñ. ut. i. q̃liter narres. i. pdices te phormionẽ atq; illũ ſtilphonem. q. d. aſpice quõ te iactites & illũ laudes. Ph. abi. i. diſcede faceſſe hic i malã crucẽ. q. d. qd dici ſolet uade ad patibulũ. Nã ni. i. niſi exiſtimaſſem. i. iudicaſſem eũ ſtilphonẽ eẽ ita. i. optimũ i uita. nũq̃ caperẽ inimicitias. i. cõtentiões diſcor/ dias ſimultates tã graues. i. moleſtas. i. i. cõtra nr̃am familiã. ob hãc. i. pp hãc puellã phaniũ quã familiã nr̃am is demipho aſpnat̃ recuſat auertit cõtẽnit nõ agnoſcit. Aſpnari. n. ſignificat nõ ſolũ corpe auertet̃ ſed ẽt aio. ẽ autẽ

Factũ illi/ ductũ ab aſpo. Cape diciur cũ id qd i nobis ẽ aſſumim⁹. uñ cape ,p eligẽdo põit̃. q̃ ergo familiã is demipho aſp

beraliter nat̃ nũc tã illiberaliter. i. tã iniq̃ tã iniuſte tã ihumãe. illiberaliter dicebãt factũ ſiqs exceſſiſſet oẽ gen⁹ maleficii.

VNIVERSIDAD
D SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DO.ℭImpuriſſime.iprobiſſime.ℭHæro abſente.argute:aut abſente:ut uideaƭ fidelior qui defendat abſentem:qđ pſtans argumentū eſt id aio habuiſſe getā ēt peregrinante dño. ℭDignū āt hoc illo eſt.non negat male loqui.ſed hoc eſſe dignum cōtēnit malo hoie ℭAin nota eſt quæ ſepat.e.ab.n.& interimit.s.lr̄æ ſonū.eſt.n.integrū aiſne.ℭAin tandē carcer.nō carceratium ſed carcerē aſpius appellauit.ſic Lucili⁹.
Lucilius Carcer uix carcere dignus:& uix pro nō.ℭBonorū extortor.l.c.ingenioſe de ipſo negocio ſunt inuenta cōuitia:& fingit illi criminandi cā: & de negocio.ℭReſpōde timuit poeta ne huiuſmodi uociferatio getæ qſi ueră diſcordiā apud populū fingeret.&iō facit iam a phormiōe ipm admoneri.ℭQuis.h.eſt hē.mire ſeruus finxit ſe nō uidiſſe ſenē ut ea q̄ dixerit in phormionem ſinceƭ dixiſſe credatur:& mira diſſimulatione addidit hō:ut uideatur nihil de præſentia dñi cogitaſſe.ℭAbſēti tibi.núc fidelis opera ē ſi abſens aliqs defendaƭ. hoc ergo cōfirmat uelut indicando.ſic in andria.o chreme ꝑ tēpus huc aduenis.auſculta. ℭSeqꝫ dignas cū.i. q̄s ipſe debet audire.ℭDeſine.imponit ſilētiū getæ:qua ſi ualidiora dicturus ſit:& ſupra tace dixit ſenex.
Ohe ℭOhe iā deſine. hac uoce oñdit plus iuſto ꝓ ſe locutū uideri getā.nā ohe iteriectio ſatietatē uſq ad faſtidiū deſignās.
Proinde ℭProinde. ita ſimilitudinis aduerbiū ē mō:nō cōiūctio.ut ꝓinde tona eloqo ſolitū tibi.ℭAdoleſcēs primū abs te. ē auctoritas hæc i ſenib⁹:ut q minoris ætatis fuerit illos appellatione pueri uel adoleſcentis uel iuuenis appellēt.ēt oſtendit ætatē ut hoc de noie illis qdē detrahāt ſibi nō auctoritatē tribuāt.ſic Vir. O pſtās ai iuuenis q̄tū ipſe.ſ.&c.ℭBona uenia.ſine ita:ſine diſcordia.ℭSi tibi placere potis ē.pro pōt.ℭMihi ut reſpōdeas.bñ mihi utpote patri adoleſcētis:uel dño getæ:uel ēt ſeni:& uerbū eſt ſcrupuloſe aliqd iterrogantium.ſic
Virgilius Virg.Mihiqꝫ hæc ediſcere uera roganti.& Dic mihi damœta cuiū pecus:ℭQuē ami.ais fu.ais dicimus de his q
Idem uana loquanƭ.dicere autem de his qui ualidiora.ℭExplana.manifeſta:expone.ℭEt qui co.qui quō uñ.ℭPro
Explanare inde expiſcare quaſi non noris.expiſcari eſt diligentiſſime q̄rere ubi nā piſces lateant. ergo uerbum ē tradū
Expiſcari a piſcatoribus.ℭEgo me.n.q.i.ſubaudiƭ ad oia noſſe.ℭEho tu conſobri.t.populari quadā uulgariqꝫ fatigatione utpote ſcura reſpondit. ℭNomen maxime.falſa non habet memoriam. hic ergo deeſt neſcio uel neceſſarium eſt.ℭQuid nunc taces.urget ſenex quia intelligit eum nomen neſcire.

Hæro abſente male loqui impuriſſime?
Ph.dignū aūt hoc illo eſt.ge.ain tandē carcer?
De.geta.ge.bonorū extortor,legum contortor.
De.geta.Ph.reſponde.Ge.quis homo eſt?hem.
De.tace.Ge.abſenti tibi te indignas
Seqꝫ dignas contumelias nūq̄ ceſſauit dicere.
De.deſine.adoleſcēs primū abs te hoc bona uenia
Peto ſi tibi placere potis eſt.ut reſpondeas mihi.
Quē amicū tuū ais fuiſſe iſtum explana mihi & qui
Cognatū me ſibi eſſe diceret.Ph.proinde expiſcare
Quaſi nō noſſes.De.noſſem?Ph.ita.De.ego me
Nego.tu qd ais redige ad memoriā.Ph.eho tu
Cōſobrinum tuū nō noras?De.enecas.dic nomē.
Ph.nomen maxie.De.qd nunc taces?Ph.pii hercle

GVI. Ge.o ipuriſſime.i.iprobiſſime.pgin.i.pſeueras ne.male loq.i.male dicere hæro abſenti.i.dño meo in abſentia eius.Ph.hoc.ſ.maledictū aut ut male dicaƭ ē dignū illo hæro tuo.i. dignus ē cui male dicaƭ.ge.O carcer.i.carcere digne:& q dignus es q i carcerē detrudaris.ain.i.dicis ne tandē dñm meū eē contumelia dignū ubi tādē hēt qddā urgēs & accelerās.De.uocat demipho ſūmiſſa uoce getā ſic ingens.o geta.ge.geta eū nō audiens pgit in incœpto ſermone qa dixerat ais tu tandē carcer extortor.i.excruciator uexator bonorū.i.iuſtorū
Extortor
Cōtortor uirorū.& cōtortor.i.cōturbator legū ciuiliū.De.o geta.Ph.reſponde illi.hoc dicit uoce ſūmiſſe.ge.qs eſt ille hō q me uocat.deide cōuerſus & aiaduerſo ſene inqt.Hē iteriectio hic agnoſcētis uocātē.De.tace.ge.hic paraſitus nunq̄ ceſſauit dicere tibi abſenti cōtumelias idignas te.i.q̄s nō meruiſti.& dignas ſe.i.q̄s ipſe debet audire. De.Ohe iteriectio ſatietatē uſqꝫ ad faſtidiū deſignās:qſi oñdat getā plus iuſto ꝓ ſe locutū uideri: proinde illi ſilētiū iponit ingens o geta deſine.i.deſiſte ab his ꝓbris.Deide ſe cōuertit ad paraſitū dicēs. O adoleſcens phormio.Senes ſolēt eos q minoris ſunt ætatis appellatione iuuenis uel pueri uel adoleſcentis nūcupare. iō uocat paſitū adoleſcētē ait Don.Primū.i.in primis añ oia peto abs te.cū bona uenia.i.ſine ira & diſcordia:ſed cū bōa pace & tanqllitate atqꝫ facultate ex te prius petita .peto hæc q̄ ſequunƭ:ut reſpōdeas mihi ſi potis ē.i.pōt placere
Aio & dico tibi.i.tibi eē cordi.quē hoiem ais fuiſſe iſtū amicū tuū cuius cām tantope egeſti aduerſus filiū. & ais dixit tanq̄ de eo quaſi loquaƭ.dicere.n.diciƭ de his qui ualidiora loquunƭ.Explana.i.manifeſta expone mihi. &.i.etiā q i.quo mō uel uñ ipſe diceret me eē cognatū ſibi.Ph.Proide ꝓ ꝓinde.i.ita expiſcaƭ ꝓ expiſcaris.i.iqris diligēter
Expiſcari qſi.i.tāq̄.ſi nō noſſes.i.cognouiſſes.alii noris.i.qſi nō noueris . Expiſcari eſt diligēter q̄rere ubinā piſces lateāt. De.dicis ſup.qꝫ noſſem.i.nouiſſem eū uel ais tu me perinde expiſcari: ac ſi non nouiſſem.Phor.ita dico. De. Ego nego me noſſe ſup.iſtum tuum amicum quem mihi cognatū fuiſſe dicis. tu Phormio qui ais me noſſe aliqñ eū.redige.i.reduc in memoriā mihi.Phor.Eho:interiectio defatigationem quandam oſtendens atqꝫ illuſionē qꝫ non nouerit ſenex ſuos cognatos.tu nō noras.i.noueras dū uiueret tuū cōſobrinū.i.ex ſorore matris tuæ natū.De.Enecas.i.quod dr̄ cogis me mori talia dicendo.Dic nomen.i.dic quo noie uocabaƭ aut qđ erat ei nomē.Phor.uis ut dicā nomen dicā maxie.i.libētiſſime.De.Quid.i.cur.taces.i.cur non dicis núc nomen eius.Phor.Hercle perii perdidi nomen:ideſt ſum nominis oblitus & hoc dicit ſummiſſa uoce ad getā.

Nomē ꝑdidi.

DO.ℭSubiice.ſuggere.ℭNō dico.q.m.n.t.mire.nā uideƭ arte celare id qđ inuitus neſciebat ℭStilpho ſyllepſis.nā redit ad noiatiuū.ē utiqꝫ ſtilpho:ut rurſus ad actīñ:noueras ſtilphonē.ſ.ℭAt ſi talentū rē. more romanorū apud quos hæreditas pecuniæ erat talētū aut qđ dixerat more græcorū admiſcuit. ℭQui mi.co. ſchema.ℭQuā.l.ſ.aut q̄ te au.bis poſuit quā: quod genus figuræ primo ſchemati eſt contrariū: ut iHeauton.Propter quā i ſūma iſamia ſum:& meo pr̄i min⁹ obſequēs.Itē cœpi rōnem:ut neqꝫ tu egeres: neqꝫ hoc poſſes pdere.ℭStilphonē inq̄ nō no.figura epitrocaſmos.eſt aūt epitrocaſmos uerboꝝ ſup ſe inuicē effuſio:uel ſupmēſio.quæ fit aduerſarii cauſa turbandi.ſ.Cōuincā ſi neges.Virg. Non longe.ſ.hoſtes. Quærēdi nobis circūſtāt undiqꝫ muros, Imus i aduerſos.qd ceſſas.ℭAt ſi ta.rē illud fecit.ℭIta ut dicis ego tū ſi.a. ita ſum inqt ut dicis auarus & ſupbus.& uide ſenem de iniuria nō agere quia iuſte cōfidit:& nititur cauſæ.plærūqꝫ.n.hac cōſtātia ai fulciunƭ q iuri cōfidūt.ac cōtra q nullo iure freti ſunt litigant: ad iniurias ꝓſiliūt.ut his ſaltē ꝑturbēt aduerſariū q iure nō ualēt.cōdono igiƭ tibi oē contumeliæ genus.ℭEgo tū ſi ad.deeſt ad iudiciū:ut ſit cū ad iudiciū ueniſſem.ℭQui mi.co.q uñ quō.ℭHe⁹ nr̄ re.geta ſic laudat ſenem:ut optet uicere phormionē.ℭHeus nr̄ re.plaudit ſibi Terē.ſuppoſita pſona:qſi recte dixiſſet.ℭIudicib⁹.qbus ꝓbaui iudicib⁹ inqt.ℭFilius cur nō re.refellere ē arguendo falſum oñdere.ℭCui⁹ de ſtul.di.ut di. cōpendiū cōuitioꝝ ē nihil inenire ꝓ magna iniuria qđ reſpōdeas.ℭQuādoqdē ſo.re.qm̄ regnū ſolutū legibus ē:& opprimens libertatem.ſic alibi . Regnum ne hic eſchine poſſides.
Epitrocaſmos
Virgilius
Refellere

Nomē ꝑdidi.De.hē.qd agis.Ph.geta ſi meminiſti
Id qđ olim dictum eſt:ſubiice.ge.hem non dico:
Quaſi non noris tētatū aduenis.de. egō autē tēto.
Ge.ſtilpho.Ph.atqꝫ adeo quid mea ſtilpho eſt.
Ge.quē dixiſti.Ph.ſtilphonem inq̄ noueras.
De.neqꝫ ego illum noram:nec mihi cognatus fuit
Quiſq̄ iſto noie.Ph.ita ne:non te horum pudet?
At ſi talentum rem reliquiſſet decem.ge.dii
Tibi malefaciant.Ph.primus eſſes memoriter
Progeniē ueſtrā uſqꝫ ab auo : atqꝫ atauo proferens.
De.ita ut dicis ego tum ſi adueniſſem:qui mihi
Cognata eſſet dicerē:itidem tu face.cedo qui eſt
Cognata?ge.heus nr̄ recte:heus tu caue.Ph.
Dilucide expediui quibus me oportuit iudicibus.
Tū id ſi falſum fuerit filius cur nō refellit?de. filium
Narras mihi cuius de ſtultitia dici ut dignum eſt
Non pōt.Ph.at tu qui ſapiens es magiſtratus
Adi iudicium de eadem cauſa iterum ut reddant
Tibi:quādoquidē ſolus regnas.& tibi licet ſoli

GVI. De.Hē:iteriectio idignātis uel dephēdētis malitiā.qd ais?Phor.O geta ſi meminiſti.i. ſi recordaris illius nois qđ dictū eſt olim. ſubiice i.ſuggere ſubminiſtra. Deinde inuenta alia dilatione idignāter ſubdit:hē nō dico tibi nomē.i.nolo tibi dicere nomē.qſi p ironiā diciƭ.nō noris.i. qſi neſcias nomē eius cognati.aduenis tētatū.i.ad tētandū ſiue ad experiendū ſciamus id necne cū optime tute teneas De.Egon.i.utrū ne dicis qꝫ ego tēto.i.facio periculū de tua notitia ſimulate iſta q̄rens?q.d.nō tēto.ge.Sūmiſſa uoce geta ſubiicit nomē eē ſtilphonē dicēs.Stilpho ē ſup.nomē defuncti cognati. Phor. atqꝫ adeo.i. certe qđ mea refert ſup.eius nomē ꝓferre.i.qđ ad me ſpectat:qđ egeo dicere nomē eius.Deide idignāter ſubdit:nomē eius tāq̄ ſubito inuentū.Stilpho eſt nomē eius.ſiue Stilpho eſt cognatus.De.Quē dixiſti.i. quē hoiem ꝓtuliſti uel noiaſti?Phor.inq̄.i.iterū dico tibi noueras ſtilphonē.De.neqꝫ norā.i.nouerā illū ſtilphonē neqꝫ quiſq̄ fuit mihi cognat⁹.iſto.i.tali noie ſtilphonis.i.q habuerit talem appellationē.Phor.ita ne.i.utrū ita ē ut dicis uel ita dicis:nō te ꝑudet horū.i.non afficeris pudore dicendo talia uerba? At.i. ſed ſi ille cognatus reliquiſſet rē.i. ſubſtātiā ſuā hæreditatē decē talētū ꝓ talentorū per ſyncopē. Talentū ut uult Seruius ſecūdū uarias gentes pondus eſt uariū.ſed apud romanos talentū eſt ſeptuaginta librarū ut ex Plau.collegiſſe ſe teſtaƭ. Deinde intercipit ſermonē ſenex ſummiſſa uoce dicēs.De.Dii malefaciāt tibi.Phor.Proſequiƭ icœptū ſermonem.i.ſi reliquiſſet hæreditatē decē talētorū tu demipho eſſes primus proferēs.i.narrās.memoriter.i.qđ dicūt inepte cordetenus q.d.ſine aliqbus ſcriptis.ꝓgeniē.i.ſobolē:genealogiā ueſtrā.uſqꝫ.i. eodē tenore & ductu ab auo atqꝫ atauo.i. a remotis maioribus & longe repetendis ubi uſqꝫ eſt aduerbiū.De.Ego ſum ſup.ita auarus ac ſupbus ut dicis: eſto q̄uis nō ſit uerū ſi ego adueniſſem ad iudiciū.tū.i.tūc cū diſceptatū eſt de hac cognatione ego dicerē qui.i. quomō uel uñ eſſet mihi cognata illa puella.itidē.i.ſimiliter.cū tu affueris fac id qđ efficeres uidelicet cedo.i. dic:q.i. uñ ea eſt mihi cognata.ge. En.ecce.q.d.Iā uideo te diſceptantē mi hære.Recte repugnas uel dicis ſup. Heus aduerbiū uocātis ſeu icitantis.tu caue.i.ꝓuide tibi & ab illo cauere ſtude.Phor.Ego expediui.i. explicui. dilucide.i.clare iudicib⁹ qbus oportuit me expedire quō eēt tibi cognata.ſi tū.i.tūc.uel deinde id qđ dixi iudicibus fuerat falſum cur filius tuus nō refellit in pterito.i.nō recriminatus ē nō cōfutauit illud eſſe falſum. Nam refellere ē arguendo falſum oſtendere.De.Narras mihi filiū.i.loqueris mihi de filio de ſtultitia cuius filii non pōt dici ut dignū ē dici.i.nō pt ab aliquo dici qđ eius ſtultitia meruit ut diceret.Ph. At tu demipho q es ſapiēs adi magiſtratus.i.uade ad hoies i officio cōſtitutos:puta ad iudices ut ipſi magiſtratus reddāt tibi iterū.i. ſecundo.iudiciū.i.ſniam de eadē cā.qñquidē qa certe tu ſolus ſine alio regnas.i.more regū ſolutus ex legibus & libertatem opprimis:& tibi ſoli licet adipiſci:ideſt aſſeq. obtinere hic:ideſt Athenis ubi leges uigent & libertas.
Subiiceƭ
Talētum
Vſqꝫ aduerbium

VNiVERSIDAD
D SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

Hic de eadem cauſa bis iudiciū adipiſcier.
De.etſi facta mihi iniuria eſt uerūtamen potius
Lites ſecter:aut q̄ te audiā itidē ut cognata ſit:q̄
Id qđ lex iubet dotem dare.abduce hanc;minas
Quinque accipe.Ph.ah ah he homo ſuauis.
De.qd eſt:nū iniquū poſtulo:an ne ego hoc
Quidem adipiſcar:quod ius publicum eſt:
Ph.ita ne tandē quæſo itidem ubi meretricem
Abuſus ſis:mercedem dare lex iubet ei.atq̄
Amittere:an ut nequid turpe eius in ſe
Admitteret propter egeſtatem proximo iuſſa eſt
Dari.ut cum uno ætatem degeret.quod tu uetas:
De.ita proximo qdem:at nos unde aut q̄obrem:
Ph.ohe actum aiunt ne agas.de.non agam:
Immo haud deſinam donec perfecero hoc.
Phor.ineptis.De.ſine mō.Ph.poſtremo tecum
Nihil rei nobis demipho eſt.tuus eſt dānatus
Gnatus:non tu.nam tua præterierat iam ad
Ducendum ætas.De.hæc omnia illum putato
Quæ ego nūc dico dicere.aut quidem cum uxore
Hæc ipſum prohibeo domo.Ge.iratus eſt.

DO.℄Hic de eadē cā.hic uidelicet apud athenas ubi leges ubi libertas cōis ē.℄Id qđ lex iu. id ꝓ ob id do
tem dare.℄Abduce.h.mi.q.a.mō id agit qđ repehendit a filio nō eē factū.℄Dotē.d.ne q̄reret aliū: & dotem
uoluit cuſtodē eſſe pudoris.℄Ha ha he.hic riſu deſtruxit qđ p̄tēdebat ſenex.℄Hō ſua.pſcriptio quū iam alterū
factū ſit fieri utrūq̄ nō poſſe.℄An ne.h.q.e.a.q.i.p.e.qa.n.a lege recitat tm̄ id qđ a lege ſcriptū.℄Ita ne.t.q. itidē
Vti maiora argumenta ſunt quæ interrogatione pferunt.℄Vbi ab.ſis.ſcriptū & uoluntas. Vtimur cum honore.
Abuti abutimur cū iniuria.℄Atq̄.a.bn̄ amittere:qa finis cupiditatis amiſſio eſt.℄An ut ne qd.t.i.ſ.a.idoneū teſtimo
niū bonorū eē nataliū ciuē dixiſſe. nā apud uete/
res peregrinæ mulieres i meretricū numero ha/
bebant:ſicipſe alibi. Adeon ē demēs ex pegrina
& alibi:Samia mihi mr̄ fuit: ea hītabat rhodi. &
pmeno cōprobās rn̄dit.Pōt taceri hoc.i. mere/
tricē matrē te habuiſſe.℄An ut ne qd.t.in ſe ad.a
uolūtate.℄Vt cū.u.æta.de.qd.n.ē pudicitia: niſi
Actū aiūt uni⁹ ſcia uiri.℄Actū aiūt ne.a.actū dicim⁹ quū ꝓ
uerbiū ſignificamus.acta res eſt de qua ſnia plata
Virgilius ſit.℄Donec p.hoc Virgi.Donec me flumine ui
uo abluero.pfecero ꝓ pficiā. ℄Ineptis. ut a ſapia
Sapis ſapis dicimus:ita ab ineptia ineptis.℄Sine mō.
Ineptis hæc minātis ſunt uerba:& bn̄ imitat⁹ ē modum
cōminātis.℄Tuus ē dā.ludit phormio cū dicit
nō tu & cōtēptibiliorē i hac cā ſibi ſenem q̄ anti
phonē fuiſſe dicit ſimulq̄ ætatē i illo eē deſpectā.
GVI. bis.i.iterū.iudiciū.i.ſniam de eadē cā.
& hæc oīa p ironiā ſunt dicta.De.Etſi.i.q̄uis iniu
ria eſt mihi facta uerūtamē poti⁹ ē ſup. ſiue ſatius
ē mihi dare dotē.ſ.id qđ lex iubet. uel id.i.ppter
id qđ lex iubet.itidē.i.ſimiliter.ut.i.ſicut.ſi ſit ue/
re cognata mea.Potius eſt ergo id facere q̄ ſecter
i.exerceā.lites.i.cōtrouerſias negocia cauſas aut q̄
Blatterare audiā te ita blatterantē & mihi detrahentē.Abdu
ce.i.tecū reduc in domū tuā hāc puellā. accipe ꝓ
dote quinque minas.i.quīque libras.Ph. Ha ha
he.hic riſu deſtruxit qđ p̄tendebat ſenex.hō ſua/
uis.i.iocūdus ac lepidus es ſup.ridēdo hoc dicit.
De.Quid eſt pp qđ rides. Nū.i.nunqd.q.d. non
poſtulo iniquū.i.rē iniuſtā.an.i.utrū ne.qdē.i.nec ēt.adipiſcar.i.obtinebo id qđ ē ius publicū.i.toti⁹ cōcitatis.
Phor.Quæſo.ne.i.utrū.tandē eſt ſup.ita ut ſeqtur.uel ſic.ne.i.utrū.tādē lex iubet ita.ſ.dare mercedē ei.ſ.ciui pha
nio uxori antiphonis.& amittere.i.a ſe dimittere.uel amittere.i.perdere eā.itidem.i.ſimiliter ut ſiue.ubi.i.quā
do.abuſus ſis.i.aliquis abuſus ſit meretricē pro meretrice quā ſoluit & a ſe emittit.Vtimur cum honor̄.abuti
mur cū iniuria.ubi abutor iungitur accuſatiuo more antiquo:ut Diomedes teſtat̄.Vel ſic pōt aſtrui. Vtrum lex
iubet dare ei phanio ciui mercedē & amittere a ſe itidē.ut.i.tanq̄ meretricē.ubi.i.qn̄ abuſus ſis ea. & melior ē
iſta ſtructura meo iudicio.An.i.utrū.ciuis:in fœminino.ſ.phaniū puella iuſſa eſt dari.proximo.i.ſuo cognato
ut ne quid.i.ut nō aliquid.admitteret in ſe turpe.i.inhoneſtum puta aliquid laſciuiæ.propter egeſtatem: ideſt
pudicitia pp inopiam & penuriam uictus.ut degeret ætatem.i.ut traduceret uitæ ſuæ tp̄s cū uno uiro. & bene nā pudi/
citia eſt unius ſnia uiri ait Dona.qđ.ſ.ut degat ætatem cū uno.uetas.i.impedis.De.Quidē.i.certe iuſſa eſt dari
ita ut dicis proximo.per ironiā dicit.at uñ.i.ex qua occaſione nos ſumus ei pximi. aut q̄obrē.i. quare ſumus
ei proximi.Phor.Ohe:interiectio hoīs affecti faſtidio ob iculcata & repetita ſæpius ſimilia.Aiūt.i.dicūt. hoīes.
i.ita fert̄:ita dr̄:hæc ponunt̄ ubi prouerbiū eſt.ne agas actū.i.ne retractes qđ iā ē cōfectū iudicatū & cōcluſum.
Acta res eſt de qua ſnia prolata eſt.De.Nō agā actū.imo.i.ſed non.deſinā.i.nō ceſſabo.donec.i.quouſq̄.perfe
Ineptire cero hoc.i.donec duduxero hoc negociū ad exitū.Pho.Ineptis.i.inſanis:efficeris inept⁹:& deſipiſcis.& qđ dr̄
tu agis ſtultū.Nā ut a ſapia ſapis dicimus:ita ab ineptia ineptis.declinat̄ aūt ineptio ineptis ineptui ineptire.De.
Sine mō uerba ſunt cōminatoria.q̄ſi qđ dici ſolet.Dimitte mihi facere & uidebis qd ego ſim facturus.quaſi ſi/
ne.i.pmitte.mō.i.tantūmodo.i.patiētiā habe tantūmō & uidebis qd faciā tādē.Phor.Poſtremo: aduerbiū.i.
deniq̄.O demipho nihil rei.i.negocii ē nobis tecū.i.qđ inepte dici ſolet.nihil hēmus ad faciēdū tecū: ubi eēt
dicēdū nil nobis rei.aut negocii tecū ē tu⁹ gnat⁹.i.tu⁹ fili⁹ antipho ē dānatus ut ducat phaniū nō tu es dānat⁹
ad id faciēdū.nā tua ætas iā p̄terierat ad ducēdū.i.ad uxorē capiēdā iā nō idoneus es pp ætatē.De.Ego puto illū
filium meū dicere oīa hæc q̄ dico nunc:aut ſi non dicat:idē qdē.i. certe prohibebo ipſum filiū domo.i.a do/
mo mea eiiciā ſeu arcebo ne ingrediatur cum hac uxore phanio.ge.ſubmiſſa uoce dicit.herus meus eſt iratus.
Ph.tute idē

Ph.tute idē melius feceris.de.ita ne es paratus
Facere me aduerſum omnia infœlix.
Ph.metuit hic nos.tametſi ſedulo diſſimulet.
Ge.bene habent tibi principia.Ph.quin
Quod eſt ferendum feras tuis factis
Dignum feceris ut amici inter nos ſimus:
De.egon tuam expetam amicitiam:
Aut te uiſum:aut auditum uelim:
Ph.ſi cōcordabis cum illa habebis quæ tuam
Senectutem oblectet.reſpice ætatem tuam.
De.te oblectet tibi habe.Ph.minue uero iram.de.
Hoc age.ſatis iā uerborū eſt niſi ꝓperes mulierem
Abducere ego illam eiiciam.dixi phormio.Ph. ſi tu
Illam attigeris ſecus q̄dignum eſt liberam:dicam
Tibi īpingam grandē.dixi demipho:ſi quid
Opus fuerit heus domo me.ge.intelligo.

DO.℄Tute.i.m.ſ.qdā ſic itelligūt:tute idē melius feceris:ut ſenex potius exeat q̄ eiiciat filiū.artificioſe autē
loquit̄ phormio:ut adimat ſuſpitionē ſeni cōſenſiōis & cōuētionis inter paraſitū & filiū.℄Tuus eſt.g. nō tu.
ꝓ uolūtate concedētis eſt ꝓbatio ſniæ.℄Illū.p.quæ.n.d.d.definitiue rn̄dit.℄Cū.u.hac.i.tali.℄Tute.i.m.ſ.lo/
cus eſt hic:ut oſtēdat phormio de cōpacto egiſſe cū antiphone.℄Sedulo.ſine dolo inſtāter.℄Diſſimulat ſin/ Sedulo
git mentitur.℄Quin quod eſt.ſ.ſ.cur nō ingt accōmodas neceſſitati uolūtatē quæ tuā ſenectutē oblectet: nō Diſſimu/
te ſed ſenectutē tuā.℄Minue.u.i.cōtēnētis eſt iracūdia:diſſuadētis eſt ira.℄Hoc.a.annuentis eſt.℄Dixi Ph.di/ lare
xi ſolet dicere peracta cauſa.℄Dixi de.mire com
minationē & ferocitatem eius imitatus eſt ſimi/
li uerbo.℄Siqd.o.ſ.d.m. hæc repētina diſceſſio
hēt aliquā maiorē ligaturi denunciationē:& bn̄
breuiter ne multiloqo īſtringeret̄ ſupior cōmina
tio.℄Hāc ti.c.additū pnomē eſt.q̄ſi notā oībus
diceret.℄Phaniū hāc eē ſibi.c.magno igenio te
rētius ipudētiā calūniatoris expſſit.nā & prior i
cipit.& prior accuſat:& qa nō pōt dicere expel/
lit phaniū demipho:negat cognatā ingt.negare
una opa geta in duplici uerſat̄ dolo.nā & audiē
te iā ſene ſe eius defenſorē tanq̄ abſ̄tis aſſimulat:
& irritat ad uociferationē phormionē q̄ clamā/
di ulterius cām nō hēt ſi taceret geta.℄Neq̄.e.p.
ſ.ſ.q.ſ.ambiguitas quæ tamen ſenſu diſcernitur.
℄Cognatā de.hæc eſt flagitatio quæ etiā tumul/
tuoſe nomē pſeqtur atq̄ exagitat.iō callidus ſyco
phāta patriſfamilias ꝓpriū nomē:nō ſolū īuidio
ſe infert:ſed etiā repetit.℄Nec ſtilphonē ipſum.
hæc aſſeueratio mētis mutata ueritate.℄Negat.
ſyllepſis prima nā extrinſecus audiēdū eſt pater.
℄Seqmini.appet demiphonē:ut pr̄em familias
pturbari nō mediocriter. quippe qui & aduoca
tos cōquiſiuerit aduerſus hoiem ſine aduocatis agentē:& ꝓgredi nō audeat niſi illi ſequant̄.℄Nec ſtil.ipſum
ſ.q.ſ.multa calūniatoris clamandi cauſa dicūt & uociferādi:ut ipm ſtrepitu terreāt.℄Nec ſtilphonē ipm tātū/
dem quod ſupra.Neq̄ eius patrem:ſcire debemus hoc nomen non fictum a paraſito:ſed auditum a puella:
q̄ uxor ducta ſit diei:quia egens relicta ſit miſera:cōmunis locus in auaritia generalitate approbatior.facilius
enim hoc de omnibus q̄ de demiphone credatur:& ideo ignoratur dixit:& negligitur:non ignorat & negli
git demipho.℄Ignoratur.non agnoſcitur:ignoratur quod fingitur.hoc enim ſignificat modo.
GVIDO. Phor.tute ideſt tu met:melius ideſt magis congrue & conuenienter feceris ideſt facies idem
quod tu dicis uidelicet prohibebis ipſum domo una cum uxore &c.quod dici ſolet melius erit q̄ tu facias
illud quod minaris:quaſi oſtentat ſe nihil habere conuentionis cum antiphone.De.o infœlix.i.infauſte mihi
itan ideſt utrum paratus es facere ita omnia aduerſum me.i.contra me uel facere me aduerſum omnia.i.con/
tra oīa.Ph. Sūmiſſa uoce alloquitur getam.hic ſenex metuit nos.tāetſi.i.q̄uis diſſimulat.i.fingit ac mentit̄.ſe/
dulo.i.inſtanter quaſi ſine dolo.Ge.bene habēt.i.bene ſe res habēt.principia ſunt ſup.tibi.i.tu hēs bona prin
cipia ad cætera conſequenda ad quæ niteris atq̄ tēdis.Phor.Quin.i.quinimo.feras.i.toleres ſuſtineas æquo
animo id quod eſt ferendū ideſt tolerandū.feceris ideſt efficies tuis factis.i.per tua facta.dignū.i.rem dignam
ut ſimus amici inter nos.De.Egon.i.utrū ego.expetam.i.deſiderem optem tuam amicitiam:quaſi dicat nō.
aut utrum uelim aut uiſum ideſt uidere.aut auditum ideſt audire te:quaſi dicat non.Phor.Si concordabis.i.
ſi concorditer uiues cum illa nuru tua habebis nurum quæ oblectet.i.conſoletur foueat tuam ſenectutē. Re/
ſpice ætatem tuam:ideſt rationem habeas ætatis tuæ.De.Ipſa oblectet te non me.habe eam tibi ideſt cape eā
pro te quoniam mihi non eſt cordi.Phor.uero ideſt ſed.minue iram contemnendo dicit:quaſi dicat quod
dici ſolet & amore dei compeſce iram.uel noli iraſci.De.age hoc quod dixi ſcilicet habe eam tibi & abduc a
nobis.Iam ſatis uerborum eſt:ideſt ſufficiunt ea quæ dicta ſunt niſi tu properes abducere:ideſt auferre a no/
bis mulierem phanium ego eiiciam illam:o phormio ego dixi uno uerbo quod uolebam.Phor.Si tu attige
ris illam puellam.ſecus:ideſt aliter.q̄ dignum eſt.ideſt q̄ decet liberam mulierem attingi.ego impingā.i. im/
pellam illidam ſuſcitabo tibi grandem dicam:a dica dicæ.ideſt magnam cauſam ſeu controuerſiā ſeu magnū Illidere
libellum iniuriarum.ut prius dictum eſt.O Demipho dixi quemadmodum prius dixeras.Deinde uocat Ge dicam
tam recedendo.Heus aduerbium uocantis.ſiquid fuerit opus præſentia mea:ideſt ſi in aliquo fuerit mea præ
ſentia.opus inuenies ſup.me in domo.ideſt in domo.ge.intelligo:ideſt capio quid uelis.
i Llud.Si inſimulabis hærum meum auaritiæ:rectius puto q̄ quod commentarium exponit malitiæ ASCEN.
propterea quod prædictum erat uide auaritia quid facit &c.

VNIVERSIDAD DSALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DO. q Vanta me cura & ſollicitudine affecit gnatus. Cura eſt in ſpe bonorum. ſollicitudo i metu malorum. ℂQuãta me cura & ſollicitudine. hæc deliberatiua eſt in qua aduocati ſunt: quorũ unus ſuadet: alter diſſuadet: tertius qui ſe alterutri addere debuiſſet: eiuſmodi ſniam dicit: ut rurſum deliberatiõe opus eẽ uideatur. ℂEgo cratinũ ceſeo. poteſt ergo diſtingui ut ſubaudiatur ego dicã. ℂQ uæ in. t. t. ſ. bene principio. beniuolẽtiam ſuã cõmendauit: & ſic cõſiliũ dedit æquũ eẽ ab honeſto: & bonũ ab utili: & id ĩpetrabis a poſſibili: & breuiter deliberandũ tres locos tetigit: iuſtũ: utile: & poſſibile. ℂEgo. ſ. h. d. c. artificioſe pſonã rephẽdit ſniam rephẽſurus: ut ſi inimicus ſit: adimat auctoritatem ſententiæ ſuæ. ℂVerum ita eſt. ſubiũxit locũ apocryſeo oratorie: ut iuidis contradicturus occurreret. ℂMihi nõ. u. a poſſi/bili. ℂQuod ſit. ſ. l. hic alio ordine & loco ſua ſorie tetigit: primum a poſſibili: ſecũdũ ab hone ſto. & turpe inceptu eſt. ab honeſto. m. litteram prætermiſit p attem: quæ ubi nõ poteſt fieri fru/ſtra ſectat. ℂRes magna eſt cã ampliãdi ſniam. ℂIncertior ſum. m. q̃. d. ex tribus enim unus ſua ſit: alter diſſuaſit: tertius nihil dixit.

Demipho. Geta. Hegio. Cratinus. Crito.

q Vanta me cura & ſollicitudĩe affecit gnatus
Qui me & ſe hiſce impediuit nuptiis: neq;
Mihi in conſpectum pdit: ut ſaltem ſciam quid de
Hac re dicat. qd ue ſint ſnie: abi tu: uiſe redierit
Ne iã an nõdũ domum. ge. eo. de. uidetis quo
In loco res hæc ſiet: qd ago: dic hegio: He. ego
Cratinum cenſeo: ſi tibi uidet. De. dic cratine.
Cra. Me ne uis: de. te. Cra. ego q̃ in tuã rem ſint ea
V elim facias: mihi ſic hoc uidet: quod te abſente
Hic filius egit. reſtitui ĩ integr̃ æquum: & bonum
Eſt: & id ĩpetrãbis: dixi. De. dic nunc hegio: he. ego
Sedulo hunc dixiſſe credo: uer̃ ita eſt quot hoĩes
Tot ſniæ. ſuus cuiq; mos: mihi non uidetur
Quod ſit fcm̃ legibus reſcindi poſſe: & turpe
Inceptu eſt: de. dic crito. Cri. ego amplius
Deliberãdũ cẽſeo: res magna ẽ. He. nũqd nos uis:
De. feciſtis pbe incertior ſum multo q̃ dudum

GVI q Vanta me &c. Hæc eſt deliberatio in q̃ ad uocati ſũt: quoꝝ un⁹ ſuadet: alter diſſuadet tertius eiuſmodi ſententiã dicit ut rurſum deliberatiõe opus eſſe uideat. De. q̃ta cura: excla/mãdo lege. & q̃ta ſollicitudine. q. d. Magna gna/t⁹ meus. ſ. antipho affecit me. Cura ẽ i ſpe bono/rũ ſollicitudo i metu malorũ. ℂQui. ſ. fili⁹ ipedi/uit. i. itricauit: inuoluit: implicuit me. & ſe hiſce nu ptiis. i. i his nuptiis uel p has nuptias. neq; fili⁹ ĩpe pdit. i. emergit cõparet mihi i cõſpectũ. i. añ ocu/los ut ſaltẽ ſciã qd dicat ĩpe de hac re. i. de his nu/ptiis. ue. i. uel. qd ſnie ſit ei. i. quã habeat ſniam & opinionẽ de hac re. tu geta abi uiſe. i. uade ad ui/dẽdũ ne. i. utr̃. filius iã redierit domũ. an nõdũ. i. ſi adhuc redierit. ge. eo. i. uado ad uidẽdũ. de. uos aduocati uidetis i quo loco. i. i quo ſtatu hæc res ſit. ſ. negociũ de nuptiis o hegio dic q̃d ago. i. age re debeo. He. ego cẽſeo. i. iudico Cratinũ debere ſup. prius dicere ſi tibi uidet. i. bonũ & decẽs eẽ iudices. de. o Cratie dic qd agere debeo. Cra. ne. i. utr̃ uis me dicere. De. uolo te ſup. dicere. Cra. ego ueli. i. uolo q̃ facias ea q̃ ſint i rẽ tuã. i. in tuã utilitatẽ. hoc ẽ q̃ ſint tibi utilia hoc qd ſeq̃t uidet mihi ſic. i. ẽ mea opio & ſnia talis. æquũ ẽ. i. hone ſtũ ac iuſtũ & bonũ. i. utile ẽ id qd filius egit hic. i. athenis te abſñte. reſtitui i integr̃. i. reduci i arbitriũ tuũ & eẽ irritũ p inde ac ſi nihil factũ eẽt ita ut tibi ĩtegrũ ſit ac liberũ defendere cãm ut prius potuiſſes. uel ſic itellige æquũ & bonũ ẽ te ſup. uel filiũ reſtitui in inte grũ. i. in libertatẽ & arbitriũ huius rei nõ faciẽde. q̃. i. qa filius egit id te abſñte q modus dicẽdi ex iure ſumpt⁹ eſt ut liquet digeſtis de i integrũ reſtitutiõe. Et tu demipho ipetrabis. i. obtiebis. id. ſ. ut reſtituaris uel res reſtituat ĩ itegrũ dixi. i. ſniam meã ſum elocut⁹ qd uerbũ i fine oronũ appõi cõſueuit. nã dicere ſignificat accõmodate appoſiteq; loq. Inde dictio dr oratio feſtiua ac diſerta. De. o hegio dic nunc qd agere debeo. dic. i. eloquere. He. ego credo hũc cratinũ dixiſſe. ſedulo. i. inſtãter & ſine dolo & quaſi ſerio. uerũ. i. ſed. ita ẽ. i. ita ſe res habet. uel ſit uerũ nomẽ ſic. ita ẽ uerũ. i. hoc. puerbiũ uer̃ ẽ. ſ. tot ſunt ſniæ. i. opiniões quot ſunt hoĩes. Cuiq;. i. unicui q̃ ſuus mos. i. pprius modus eſt. nõ uidet mihi. i. nõ eſt mea ſnia id qd ſit factũ. i. iudicatũ. legibus. i. ſecũdum leges poſſe reſcindi. i. retractari & irritũ fieri. & id. ſ. reſcindere legibus. factũ eſt turpe icœptu. i. ad incipiendum uel ut incipiat. De. o crito dic. i. eloquere qd agã: Cri. ego cẽſeo eſſe deliberandũ. i. conſultãdũ amplius. i. lati⁹ & accuratius. i. iudico eẽ opus ampliori deliberatiõe. res. i. materia negocii cauſa cõtrouerſia eſt magna. i. ma gni põderis ac momẽti. He. nũqd. i. nõne aliquid aliud uis nos facere ſupple quod dictum eſt abire cupientis cum uideat non eſſe ultra ſua opus opera. De. probe. i. recte feciſtis: per ironiam dicit. q. d. optime conſultaſtis ſcilicet ſum multo incertior ideſt magis in dubio. q̃ dudum ideſt pauloante q̃ dixiſſetis ueſtras ſententias.

Cura
Sollicitudo
Prodire
Dicere
Dictio

Ge. negant

DO. ℂIn tẽpore. h. ſeſe. r. Saluſtius maxime q̃ ferocia regis mithridatis in tempore bellaturi. Salu. Nimuero antipho. m. m. c. i. a. Cũ iſtoc aio pro huius ai. Ennius. optima cũ pulchris ais romana iuuẽ/tus. ℂIta ne hinc abiiſſe & uitã tutandã. Vt inuidiſſe deos patriæ. u. a. a. o. o. Ennius e Et ſeruon fortunas meas cõmiſiſſe futili. ℂAlios tuam rem ab infinitiuo ad indicatiuũ tranſitũ fecit. ℂCredidiſti. pro putaſti. ℂPateretur mali. legit & potiret: qa potiri fuit. Plautus. Hoſtium potitus eſt. ℂSpes opeſq; ſunt. hæc quidem de his quæ amanti Spes opeſq; ſunt. ut res fideſq;. Plautus Crediſti

Ge. negãt rediſſe. de. fr̃ eſt expectandus mihi is
Quod mihi de hac re dederit cõſilium: id exequar
Percõtatum ibo ad portũ quoad ſe recipiat. ge. at
Ego antiphonem q̃ram: ut q̃ acta hic ſunt ſciat
Sed eccum ipſum uideo in tpe huc ſe recipere.

Antipho. Geta.

e Nimuero antipho multis modis cum iſto q̃
Aio es uitupandus: ita ne hinc abiiſſe
Et uitã tutandã aliis dediſſe: alios tuã rem crediſti
Magis q̃ te aiaduerſuros: nam utut erant alia: illi
Certe quæ nunc domi tuæ eſt, conſuleres. ne qd pp
Tuã fidem decepta pateret malı: cuius nũc miſeræ
Spes opeſq; ſunt in te oẽs ſitæ. ge. eqdem hære
Nos iãdudum hic abſñtem incuſamus qui abieris.
An. teipm quærebam. ge. ſed ea cã nihilomagis
Defecimus. an. loquere obſecro quo in loco ſunt
Res & fortunæ meæ: nunquid patri ſubolet:
Ge. nihil etiã. An. ecqd ſpei porro eſt: ge. neſcio.
An. ah. ge. mihi phedria haud ceſſauit p te eniti.
An. nihil noui fecit. ge. tum phormio itidem. hac re
V t in aliis ſtrenuum hoĩem pbuit. An. quid is
Fecit: ge. cõfutauit uerbis admodum iratum p̃rem.

uſq; adieris molli q̃ fugeris. ℂSed ea cauſa. qua abieris. ℂNunquid patri ſubolet. conuenientia ſua & phormionis dicit. ℂCõfutauit. uerbis cõ/uicit: ut ſi diceret refutauit: ſed refutatio in re eſt. confutatio in perſona. Refutatio Cõfutatio

GVI. Ge. rediit geta dicẽs filiũ non rediſſe. domeſtici negãt filiũ rediiſſe. i. dicũt q̃ ñ rediit. De. frater chremes eſt mihi expectãdus exequar. i. faciã cõplebo pagã id cõſiliũ quod is frater de/derit mihi. de hac re. i. de his nuptiis. ibo percon tatũ. i. inquiſitũ ad portũ maris qua rediturus eſt nauigio. quoad. i. quouſq; recipiat ſe. i. ſe redu/cat ac referat domũ. ge. At ego quærã antipho/nẽ ut ſciat q̃ acta ſint hic. i. in hoc loco ubi eſt di ſceptatũ de hac re: ſed eccũ. i. ecce. hic pp̃e uideo ipm antiphonẽ recipe ſe. i. ſe referre huc i tẽpore i. mane tẽpeſtiue cõgrue auſpicato ac bona ho/ra quod dici ſolet. dicit autẽ hoc ſeorſum a ſene.

e Niuero &c. Hic antipho ſe icuſat q̃ abie rit & ſimul getã de rebus oĩbus interro/gat. An. alloquit ſeipm. Enimuero. i. cert/te tu antipho cũ iſtoc aio. i. tu antipho iſtius ani/mi uel hñs iſtũ aium es uitupandus multis mo/dis ita ne decet ſup. te hinc abiiſſe. i. diſceſſiſſe & dediſſe. i. cõmiſiſſe tuã uitã tutãdã. i. defendẽdã aliis phedriæ & getæ & phormiõi. & hñ uitã di xit. nã ſi abſtrahat ab uxore putat ſe nõ poſſe ui/uere ſed mortis piculũ eẽ ſubiturũ & decet te cre didiſſe. i. putaſſe alios. ſ. phedriã &c. magis aiad/uerſuros. i. hituros cure rẽ tuã. i. tuũ negociũ q̃ te. Nã utut. i. utcũq; hoc eſt qualitercũq; alia in neu tro genere. i. reliqua quæ debuiſſent curare erãt i. ſe habebãt. certe. i. ſaltẽ conſuleres. i. pſpicere ſeu puidere debebas illi phanio quæ nũc eſt domi tuæ. ne quid. i. ne aliqd mali ipa decepta pp̃ter tu am fidẽ. i. per tuã pmiſſionẽ pateret. Cuius pha/nii nũc. i. hoc tpe miſeræ ifœlicis oẽs ſpes. i. expe ctationes. oẽs opes. i. facultates ſunt ſitæ. i. poſitæ collocatæ in te uno. i. ſolo. ge. Equidẽ o hære. i. dñe iãdudũ. i. pauloante incuſamus hic. i. crimia mur culpamus redarguimus te abſñtem q abie/ris. i. diſceſſeris. An. quærebã teipm. ge. pſequit icœptũ ſermonẽ: ſed ea cauſa. i. eo q̃ abieris nihi lomagis. i. nihiloplus defecimus. i. ſuccubuimus defatigati ſumus in defenſione tui. Anti. obſecro loquere. i. dic in quo loco. i. i quo ſtatu res. i. negocia & fortunæ meæ. i. mea iſortunia uel mei euẽtus ſunt. nunqd ſub dolet. i. aliquantulum dolet patri meo q̃ abierim neq; ſubierim eius cõſpectũ. ge. etiã nihil. i. nullatenus nul/lo modo dolet ei q̃ abieris. quia ex hoc conſiderat te nimio patris timore non audere ſubire conſpectũ eius. An. & porro ideſt deinde quid ſpei eſt. ge. neſcio quid ſpei eſt. An. ah. interiectio dolentis. ge. neſcio niſi q̃ ſup ple phedria non ceſſauit eniti. i. conari laborare pro te. An. nihil noui fecit ipſe phedria qm̃ ſolitus eſt hoc fa/cere. uel quia ſoleo pro eo idẽ facere: uel qa nihil mihi obtinuit noui ſuo nixu. ge. tum. i. deĩnde phormio præ buit. i. pſtitit oſtendit exhibuit ſe hominẽ ſtrenuũ. i. acrẽ fortẽ. itidẽ. i. ſimiliter in hac re uti. i. ſicut in aliis rebus An. quid is paraſitus fecit: ge. ipſe cõfutauit uerbis. i. cõuicit per uerba. patrem admodum ideſt ualde iratum. Cõfutare

Incuſare

VNIVERSIDAD DSALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DO.❡Heus phormio.de ſe mediocriter ꝑ eclypſim moraliter ſatis.❡Ego qđ potui porro.ſordine primo
dominum:poſt phormionē ultimum ſe poſuit:❡Huc ſaluum patruum.Ge.non optat ſaluum patruū uenire
ſecundum apollodorum:& oſtendit nō cōgruere ſalutem eius cum incōmodo ſuo:at non dicit malum eſſe
incommodum ſibi:ſed tm̄ magni terroris plenum aduentum patrui.❡Paleſtra exit.foras bene paleſtram eꝰ
Plautus dixit lenonis domum quo eſt exercitus amator aſſidue.Plau.Abſtine a paleſtra:ubi demens deſudaſcitur.

Orio audi obſecro.Hæc ſcæna in petitione eſt quæ ſæpe admittit deliberatiuū locū.❡Dorio audi ob
d ſecro.ſunt qui ſic legunt:ut Dorio Phe/
driæ dicat.audi leno obſecro.iterū Phe/
dria.❡Quin omitte me.quin modo corripien
Quin di uim habet uel imperandi: ut Quin age. quin
aliquid.❡Suo ſuat capiti.deeſt.ſuat autem appin
Suat gat affingat.❡Suo ſuat capiti.apoſiopeſis
ſuo capiti dixit cum dicturus eſſet
phedriæ.ut Dardaniq; rogum capitis.

GVI. An.eheu interiectio hic oſtendit admi
rationē facti phormionis & approbationē. pro
pterea ſubdit.o phormio.q.d. multum tibi de/
beo aut aliquid tale.ge.porro.i.deinde uel certe
ego feci ſupple quod potui.An. o mi geta amo
uos oēs.ge.principia obtinēdi uoti ſic ſe habēt:
ut dico:ita ꝙ cōfutatus eſt ſenex:adhuc res eſt trā
quilla.i.negociū nihil habet turbationis:& pater
manſurus eſt.i.expectaturus eſt patruum ſcilicet
chremetē patrē phedriæ.dum.i. quouſq; adue/
niat huc.an. Quid.i.cur manſurus eſt eū pater.ge
ta.ut aiebat.i.ꝑut dicebat uelle.i.uolebat ſe face/
re de cōſilio eius.i.ex eius cōſilio id qđ attiet ad
hanc rē de nup tiis iſtis uel ut pro utpote . uel qa
aiebat ſe uelle facere &c.An.o geta quantus me/
tus eſt mihi.i.quantū timeo patruū meū.i. fratrē
patris uenire nūc huc ſaluū incolumen.nā ut au
dio.i.intelligo:aut uiuā aut moriar per unā.i. ſo
lam ſententiam eius : qa ſine phanio nō potero
uiuere.ge.phedria adeſt.i.aduenit tibi.i.ad tuum
ſolatiū.An.utinā adeſſet Ge. eccū.i. ecce hic eū.ſ.
Paleſtra exit.i.egredit̃ foras ab ſua paleſtra.i.a domo leno
Plautus nis i qua ipſe amator aſſidue exercitatus eſt.Plau
tus.Abſtine a paleſtra ubi demens deſudaſcitur.
ASCEN. Llud in gloſematibus. Nunqd ſubdolet
pr̃i:nō recte acceptū puto.melius aūt qđ
textus hēt:ſubdolet.Nā ſi ſubdolet legas
falſum erit reſpōſum getæ dicētis.Nihil etiā im/
mo nihil peius atq; grauius doluit ſeni q̄ factum
antiphonis.lege ergo cū textu.Nūqd pr̃i ſubdo/
let.i.nūqd pr̃ factū meū ſubſenſit:ac primulū ꝑcepit.hoc ē ſcit ne pr̃:meapte uolūtate ad eā ducēdā cōpulſum.
Neq; de abitu antiphonis loquitur:ut patet ex eo qđ dicit loquere obſecro.quo nā in loco ſūt res & fortunæ
meæ ꝙ ſi de abitōe eius loquat̃:nihilominus falſo rn̄deret geta.qa pr̃ grauius paſſus eſt eū non comparuiſſe.

An.heu phormio.ge.ego quod potui porro.
An.mi geta oēs uos amo.ge.ſic hn̄t principia
Seſe:ut dico adhuc tranquilla res eſt.manſuruſq;
Patruum pr̃ eſt:dum huc adueniat.an.quid eum:
Ge.ut aiebat de eius conſilio uelle ſeſe facere quid
Ad hanc rem attinet.an.quantus metus eſt mihi
Venire huc ſaluū nunc patruum geta.nā ut audio
Per eius unam aut uiuam aut moriar ſententiam:
Ge.phedria tibi adeſt.An.ubi uam eſt:
Ge.eccum a ſua paleſtra exit foras.

Phedria.Dorio.Antipho.Geta.

d Orio audi obſecro.do.non audio.
Ph.parump.do.qn omitte me.Ph.audi
Quid dicā.do.at.n.tedet iā audire eadē millies
Ph.at nunc dicā qđ lubenter audias.do.loquere
Audio.Ph.nequeo te exorar̃ ut maneas triduū hoc
Quo nunc abis:do.mirabar ſi tu mihi qcq̄ afferres
Noui.An.hei metuo lenonem.nequid ſuo aſſuat

GVI Orio &c.In hac ſcæna phedria petit a lenone doriōe ut aliq̄diu expectet neq; det militi pāphilā quam
d illi uēdidit,ꝑpterea ꝙ phedria nō afferebat pecūias ꝑ emptiōe illius puellæ.pollicet̃.n.ſe intra triduum
allaturū qcqd eſt pollicitus & qdē cū fœnore alioqn ſe facile paſſurū ut puella eripiat̃ ſibi & militi tra/
dat̃ ꝑciū dāti.Ph.o dorio leno obſecro audi.Do.nō audio.nā tu nō affers niſi nugas nec nūmos ꝑfers.Ph.au
di parūper.i.paruo tp̄e.Do.qn.i.quinimo & hēt uim corripiēdi uel imperādi omitte me.i.qđ dr̃ dimitte me
in pace.tenebat.n.eū ne puellā militi traderet.Ph.audi qd dicā:Do.at.n.i.ſed certe iā tedet me.i.tedio affectus
ſum audire eadē.i.eaſdē res millies.i.mille uicibus.Ph.at nūc dicā id qđ audias libenter.Do.loquere audio te
Exorare i.ꝑbeo tibi aures.Ph.nequeo exorare te.i.pſuadere tibi ut maneas.i.expectes hoc triduū.i.ſpatiū triū dierū:neq;
tradas puellā alteri uolēti dare pecuniā pr̄tē:qđ cū audiret leno diſcedere cœpit quaſi nihil noui audiens. iō
ſubdit phedria quo abis.i.diſcedis nūc . Do.mirabar ſi tu afferres mihi qcq̄ noui. An.hei interiectio dolentis.
metuo lenonē.i.redēptorē puellarū q̄s poſtea uēdat ne ſuat a ſuo is.i.aſſuat appingat adiūgat affigat apponat
Capiti.ge.:dem

DONA.❡Fœneraturū.ab utili.❡Fœneratū iſtuc bn̄ficiū.i.ei a te fœneratū.❡Verū hercle hoc eſt.bn̄ ipſe di
ctū ſuū cōfirmauit.❡Cantilenā eādē canis.ita dicit̃ uetus & uulgata cātio.❡Tu mihi cognatus. ab honeſto.
❡Tu mihi parens.tu amicus.ſecunda apoſiopeſis.❡Phaleratis dictis.honeſtis atq; ornatis.quia dixit tu mihi
cognatus tu parēs & quaſi leno irridet hōeſtatē & deſpicit.❡Miſertū eſt ironia.❡Hei ueris uincor. hoc ſibi di
cit adoleſcens.❡Neq; antipho alia cū occupatus eēt ſollicitudine.hic dolet phedria ꝙ in eadē re laborauit an
tipho.i.in amore quodq; amare cōtigerit.❡Neq; antipho.alia a minore aliqua ſollicitudine q̄ hæc eſt quam
nunc gerit in alia ꝑter hāc quam de me gerit. or
do & ſenſus hic eſt.Neq; tū eſſet mihi hoc obie/
ctū malū cū antipho alia ſollicitudie eēt occupa
tus leni quapiā nō hac de nuptiis quæ eſt grauiſ
ſima.❡Vnq̄ uſus uenit.opus aut neceſſe fuit.

GVI. ſuo capiti.i.ne in eā ſe inducat ſniam ut
puellam alteri tradat futurus phedriæ maxio do
lori.uel ne ſuat aliquid capiti phedriæ:ut uult di
cere Donatus.i.ne aliquid apponat capiti.i.uitæ
phedriæ.i ne aliqd faciat quo lāgueſcat phedria
præ dolore uel tandē ne ipingat aliqd capiti phe
driæ.i.ne illū uerberet aut fuſtiget. nam uidebat
eos a lōge decertātes.nā leno linquere eū uole/
bat & phedria retiebat.Ge.ego timeo.i.quod tu
metuis.Phe.nō credis mihi.Dor.ariolare in ſecū
da imperatiui.ab ariolor aris uerbo deponēti.i.
diuina.nā ariolari eſt diuinare.ab aris dictū. Ph. Ariolari
Sin.i.ſed ſi do fidē.i.facio tibi ſanctā ꝓmiſſiōem.
nā dare fidē eſt ſancte ꝓmittere.Do.fabulæ.i.nu Dare fidē
gæ ſunt oēs tuæ ꝓmiſſiones.Phe.dices iſtud bn̄
ficiū qđ feceris expectādo triduū eē fœneratum
tibi.i.a te mihi ſupple pulchre.i. cōmode & ue/
nuſte.nā ſum tibi gratiā relaturus & quidē cum
fœnore & augmēto tāq̄ ſi illud bn̄ficiū mihi fœ/
neraueris.do.logi.i.ridicula ſūt ſup.tua uerba ſeu
dicta cōtēnēda fabulæ nugæ.& declinat̃ logi lo/ Logi
gorū logos:ſed in ſingulari dicit̃ logos qđ eſt græcū:& ita logi logorū a græco ſermone eſt ut inquit Nonius. Logoꝝ
Cicero pro gallo bene exponit quid ſit logi logorū.Ego te certe ſcio oēs logos q ludi dicti ſunt aiaduertiſſe Cicero
Phe.crede mihi gaudebis.i.ꝑpter illud factū ſi expectaueris uel gaudebis facto pro facere aut feciſſe.hercle iurā
tis eſt.hoc eſt uerū.i.gauiſurū facto & ita dictū ſuū confirmauit.Do.ſomniū eſt ſupple quod tu dicis.q.d.nō
plus habet momenti tuum dictum q̄ ſomniū.Phe.experire.i.proba fac experiētiam ſiue periculū nō eſt lōgū
tempus quod peto.ſ.triduū hoc.Do.canis.i.cantas eandem cantilenā.i.nihil noui effers in iiſdem ſtas nugis
& logis.Phe.tu eris mihi cognatus ſi hoc feceris tu eris mihi parens.i.tāq̄ pater tu eris mihi amicus.Do.mo/
do tu garris.i.nugaris uana effutis & nullius ponderis.Phe.adeon.i.utrū eſt uerū te eſſe ingenio adeo duro.i. Garrire
te habere naturā & mores ita duros & inexorabiles.i.inflexibiles imperſuaſibiles a quibus uel a quo ingenio
i.natura tua nihil pōt exorari.i.obtineri ſeu ipetrari.es ergo natura ita dura ut nequeas molliri.i.mulceri miti/
gari mollis fieri & exorabilis facilis ſuauis ac māſuetus neq; miſericordia neq; ꝑcibus.Do.adeon.i.eſt ne ue⁊
uel decet ne te eē adeo icogitātē.i.incōſideratū atq; iprudētē ut ſeducas.i.decipias me dictis phaleratis.i.orna
tis a phaleræ rarū tractū eſt phaleratus ta tū.& ut ductes.i.ducas tecū meam puellā gratis.i. ſine ꝑcio & merce/ Phaleræ
de.An.lenonē ſupple miſertum eſt phedriæ.i.leno habuit miſericordiam de phedria:& ironia eſt dicit Do/ arum pha
natus quaſi lōge abſit a miſerēdo leno.Declinatur autem miſeret miſerebat miſertum eſt uel miſertum fuit:ſi/ leratus
cut tedet tedebat ꝑteſum eſt uel fuit.Phe.ei interiectio dolentis & cōuicti uincor uerbis.i.cōfutor.Ge.q̄.i.quā
tū uterq; leno & phedria ē ſimilis ſui.i.ſuis utēs moribus:& qđ dicit̃ olet ſunt bene de ſuo uultu in ꝑte:cū di
cendum eſſet ſunt multum ſui ſimiles quaſi ſuis (pro ſe quiſq;) utentes moribus.Phe.dolet phedria nō poſſe
ſibi cōtingere ut potiatur puella eo tempore quo antipho eſt occupatus alia ſollicitudine maiore cuius com
paratiōe minus ſibi malum illud exprobraret̃.neq; hoc malum de emptione puellæ eēt mihi obiectū.i.expro
bratū.tum.i.tunc cū antipho eēt occupatus.i.detentus alia ſollicitudine grauiore.quia de nuptiis.An.quia de
antiphone fecit phedria mentionē:ideo ſubdit.O phedria quid iſtđ eſt de quo loqueris & es ſollicitus:phe.
o antipho fortunatiſſime.i. fœliciſſime.An.ne.i.utrū ego ſum fortunatiſſimus.Phe cōtinuat phedria ſermo/
nem.cui.ſ.tibi.id quod amas eſt domi.nec uſus uenit.i.opus aut neceſſe fuit.nam uſus ſæpe capitur pro opus
unq̄ tibi ut conflictares:ideſt frequenter cōfligeres:ſeu decertares cū huiuſmodi malo homine ſcilicet lenone. Cōflictare

Capiti.ge.idem ego metuo.Ph.non mihi credis:
Do.ariolare.Ph.ſi fidem do.
Do.fabulæ.Ph.fœneratum.
Iſtuc beneficium pulchre tibi dices.do:.logi.
Ph.crede mihi gaudebis facto. uerum hercle hoc ē.
Do.ſōniū.Ph.expiere.non eſt lōgum.do. cātilenā
Eandem canis.Ph.tu mihi cognatus.tu parens.
Tu amicus.do.garris mō.ph.adeon eſſe te īgenio
Duro atq; inexorabili.ut neq; miſericordia neq;
Precibus moliri q̄as.do.adeon te eſſe icogitātē atq;
Imprudentē phedria.ut phaleratis dictis ſeducas me
Et meā ductes gratis:an.miſertū eſt.Ph.hei ueris
Vincor.ge.q̄ uterq; eſt ſimilis ſui.Ph.neq;
Antipho alia cū eēt occupatus ſollicitudine tū hoc
Eſſet mihi obiectum malum.an.ah quid iſtuc eſt
Phedria:Ph.o fortunatiſſimū antipho.an. ego ne:
Ph.cui qđ amas domi eſt.nec quum huiuſmodi
Tibi unq̄ uſus uenit domi ut conflictares malo.

VNIVERSIDAD
DSALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DO.ℭAuribus teneo lupũ.græcũ prouerbiũ
ℭLeno ſies.eclypſis deeſt uniuerſa.ℭ Aere emptã ſuo.bñ ſuo quaſi de tertia pſona.ℭConduplicauerit.cõiũctiuũ p indicatiuo.i.cõduplicabit hoc eſt alter fœneratũ iſtuc bñficiũ pulchre tibi dices.ℭNihil ſ̃te tẽ.flentẽ uſitatũ ueteribus.ℭTibi quidẽ eſt olim dies.hic olim futuri tpis.Nã leno de accipienda ab adoleſcente pecunia diem conſtituerat & inuenta meliori conditione acceperat tempus cum adoleſcente p̃ſcriptum.ℭIam ea præterierit:interrogatiue pronunciandum.

An.mihi domi ẽ:imo qd' aiũt auribus teneo lupũ
Nã neq; quõ a me amittã ĩuenio:neq; uti rtineã ſcio
Do.ipm iſtuc mihi ĩ hoc ẽ.an.eia ne parũ leno ſies
Nũqd hic cõfecit.Ph.hiccine hõ inhumaniſſimus
Pãphilã meã uendidit.ge.quid uendidit:An.ain:
Vẽdidit.Ph.uendidit.do.q̃ indignũ facinus ancillã
Aere emptam ſuo:Ph.nequeo exorare:ut
Maneat. & cũ illo ut mutet fidẽ triduũ hoc:dum id
Quod eſt pmiſſum ab amicis argentũ aufero ſi nõ
Tunc dedero unã præterea horam ne opptus ſies.
Do.obtũdis.an.haud lõgum eſt id qd' orat dorio:
Exoret ſine.id hoc tibi qd bene promeritus fueris
Conduplicauerit.do.iſtæc uerba ſunt.an.pãphilã
Ne hac urbe priuari ſines:tum præterea iſtorum
Amorẽ diſtrahi poteris pati.do.neq; ego neq; tu:
Ge.dii tibi oẽs id qd' eſt dignum diunt.do.ego te
Cõplures aduorſum ĩgenium meum menſes tuli
Pollicitãtẽ & nihil ferentẽ.flentẽ nũc cõtra hæc oia
Repperi qui det neq; lacrymet.tu da locum
Melioribus.an.certe hercle ſi ſatis commemini tibi
Quidem eſt olim dies qua dares huic præſtituta.
Ph.fcm̃.do.nõ ego iſtuc nego.an.iã ne ea p̃teriit

GVI. An mihi.i.utrũ dicis q id qd amo eſt mihi domi:imo teneo lupũ auribus.i.per aures pũerbiũ eſt.iõ ſubdit q hoies uulgo aiũt de illis qui ſunt pplexi & diſtricti qd' ſtatim ſubdit.nam neq; iuenio quo mõ amittã a meã uxorẽ.i.qua uia reiiciã a me uetante lege:neq; ſcio uti.i.q̃liter retineã eã mecũ nolẽte pr̃e.Do.iſtud ipſum qd tu dicis eẽ tibi in uxore eſt mihi in hoc phedria.nã nõ ſcio qua uia eũ a me reiiciã & qua uia reti/neã cũ deſint nũmi.uel in hoc dicit pro in hoc negocio de emptione puellæ pãphilæ.Anti.Eia hortãtis.nũquid.q.d.nõ hic.ſ.phedria cõfecit.i.effecit.ne.i.ut nõ ſis parũ leno.q.d.nõne eſt uerũ q phedria effecit ut ſis parũ leno.i.ut non mul/tũ uẽdideris puellã ei.ille eſt parũ leno q parũ uẽdit puellas cũ tamẽ ſoleãt lenões q̃maxime pñt eas uẽditare.& ut plurimũ cariſſimo pcio & hoc dicebat antipho ad lenonẽ qui dixerat idẽ ſibi eſſe in Phedria qd' erat antiphoni in Phanio.q.d. ſcio quare hoc dicas q uidelicet nõ uendideris puellã q̃ti uolebas uẽdere.deinde excipit ſermonem phedria.Ph.hiccine.i.utrũ petis an confecerim ne hic eẽt parũ leno eo q ipſe.ſ.leno inhu/maniſſimus.i.crudeliſſimus hõ uẽdidit meã pã/philã amicã.Ge.qd.i.cur uendidit. An.ain.i. di/cis ne q uẽdidit.Phe.uẽdidit.Do.q̃ indignũ facinus:q̃tũ magnũ malũ·per ironiã dicit & irriſio/nẽ uẽdere ancillã.i.ſeruã emptã ſuo ære.i.ſuis pecuniis.Phe.nequeo exorare.i.obtinerẽ ut mane/at.i.expectet & mutet.i.uariet fidẽ.i. pmiſſiõem ſuã cũ illo cui uẽdidit hoc triduũ.i.dũtaxat per hoc ſpatiũ triũ dierũ.dũ.i.q̃diu aufero.i.extorqueo ab amicis id argentũ quod eſt promiſſum illi a me.Si nõ dedero argentũ promiſſum.tum.i.tunc ne oppertus ſis:ideſt

Oppetior

ne opperiaris hoc eſt expectes.ab opperior opperiris oppertus ſum uel fui.Præterea.i.ultra triduũ. ne quidẽ.i.nec etiam unam horam.i.per ſpatiũ unius horæ.Do.obtũdis me.ſup.i.mihi moleſtus es:& tedio afficis tuis ſermonibus.An.O dorio leno id tẽpus quod orat.i.petit non eſt longũ.ſine.i.permitte q ſupple exoret.i.obtineat impetret quod petit idem phedria conduplicauerit pro conduplicabit coniunctiuũ pro indicati/

Promere/ri & com mereri

uo tibi hoc præmiũ quod bene promeritus fueris:ideſt quod bene merueris.nã promeremur ſeu promeremus bona m̃.cõmeremus aũt aut cõmeremur mala.Dor.iſtæc quæ dicis ſunt uerba.i.deceptiones.ut uerba dat ois amans:uel ſunt uerba quæ uerbotenus dũtaxat efferũtur nullam ad rem ſeu nullũ ad effectũ pceſſura.Antipho.ne.i.utrũ ſines:ideſt patieris pamphilam priuari hac urbe & abduci.a milite in lõginquas regiões.tũ ideſt deinde præterea.i.inſuper poteris ne pati amorem horũ pamphilæ & phedriæ ſed maſculinũ præponderat fœminino.diſtrahi.i.diſſipari diſiungi dirimi.Do.neq; ego potero neq; tu poteris pati eorũ amorẽ di/

Diunt p dent

ſtrahi uel ſit conceptio neq; ego neq; tu poterimus pati &c.ge.oẽs dii diũt ideſt dent tibi id qd' eſt dignũ.i.id quod meruiſti & hoc pꝑter illud quod dixit neq; ego neq; tu quæ uerba oia poſſent accipi in partem deteriorẽ.Do.ego tuli.i.toleraui.cõplures.i.multos mẽſes.aduerſum.i.contra ingeniũ meum.i.meam naturam te phedriã pollicitãtem.i.ſæpe promittentẽ & nihil ferentẽ.i.dantẽ ſeu afferentẽ.tuli te ĩnq̃ flentem ut ſine pecuniis me moueres ad miſerationem.nũc contra.i.e diuerſo repperi aliquẽ qui det omnia neq; lachrymet.i.la/chrymas effundat ut tu da locũ meliorib⁹.i.ditioribus te.An.hercle iurãtis eſt.certe ſi ego ſatis commemini.ideſt ſi bene recordor & memoria repeto.dies eſt olim præſtituta.i.præfinita tibi,qua die dares.i.dare debebas præcium puellæ huic ſcilicet lenoni.Phe.factum eſt.i.tempus fuerat mihi præſtitutum.Do.ego nõ nego iſtud ſcilicet q dies fuerit tibi præſtituta.An.ne.i.utrum.iam ipſa dies:ideſt ipſum tempus præteriit ideſt euaſit

Do.nõ.uerum

DONA.ℭNon uerũ hæc anteceſſit.urbane leno hæc anteceſſit ut alii putant meretrix uendita:ut alii dies lenoni q̃ cõſtitutum fuit.An aperte leno pſidus mentitur.uñ ſequt̃ nõ pudet uanitatis ergo plus eſt anteceſſit q̃ præterit.ℭ Iam non pudet uanitatis.apparet ſupra lenonem de perfidia anticipati temporis eſſe confeſſum.ℭMea lege utar lenonia.ſ.in qua ſemper cõmodum eſt prius q̃ fides.
q Vid faciã:œconomia ad futurũ exitum comœdiæ.ℭMinus nihilo.Hyperbole.ℭAdiuuerit.ſecũdũ.u.pronũciari debet:adiuuerit comiter ueteres dixerunt.ℭ Quid faciam:comiter quãuis uterq; intelligat quod alteruter dicat:diſſimulant tamen.

Do.non.uerum hæc ei anteceſſit.An.non pudet
Vanitatis.do.minime dum ob rem.Ge.ſterqlinĩũ.
Ph.dorio ita ne tãdem facere oportet.do.ſic ſum:
Si placeo utere.An.ſiccine hunc decipis:do.immo
Enimuero antipho hic me decipit:nam hic me
Huiuſmodi ſciebat eẽ:hunc ego eſſe aliter credidi
Iſte me fefellit.ego iſti nihilo ſum aliter ac fui
Sed ut hæc ſunt tamen hoc faciam cras mane
Argentum mihi miles dare ſe dixit:ſi mihi
Tu attuleris phedria prior mea lege utar:
Vt ſit potior,qui prior ad dandum eſt.uale:

Phedria.Antipho.Geta.

q Vid faciam:unde ego nunc huic tam ſubito
Inueniam argentũ miſer:cui minus nihilo ẽ:
Quod ſi hic potuiſſet nunc exorarier:triduo hoc
Promiſſum fuerat.An.ita ne hunc patiemur geta
Fieri miſerũ:q me dudum ut dixti adiuuerit comiter
Qui cũ opus ẽ.bñficiũ rurſũ ei expiamur reddere.
Ge.ſcio eqdem eẽ æquũ.An.age ergo ſolus hunc
Seruare potes.Ge.qd faciam:An.iuenias argentũ.
Ge.cupio.ſed unde id edoce.An.pr̃ adeſt.Ge.ſcio.

GVIDO Do.nõ p̃teriit dies:uerum.i. ſed hæc dies anteceſſit ei diei pſtitutæ:& lex ẽ lenonia ſẽ/per paratiori puellã uẽditare qcqd pfinitũ ſit.An.nõ te pudet uanitatis.i.nõ erubeſcis mẽtiri ac mẽdacio fallere fidẽ.nã uanitas ẽ mẽdaciũ.Do.mi/nime.i.nõ me pudet.dũ.i.dũmõ uel q̃diu mẽdaciũ ſit ob rẽ.i.pp utilitatẽ.ge.o ſterqlinium.i.ſor/des ipſa nedũ ſordidus.Phe.o dorio tãdem.i.ſi/ne longo ſermone rſide.ne.i.utrũ oportet te fa/cere ita ut ſis ita mẽdax.do.ego ſum ſic.i.ea mẽte ea cõditiõe & talibus moribus.ſi talibus morib⁹ placeo tibi utere me.ſ.An.ſiccine.i.utrum ſic de/cipis hunc phedriã.Do.imo.i.ſed. enimuero.i. certe antipho hic phedria decipit me.nã hic phedria ſciebat me eſſe huiuſmodi.i.taliũ morũ:ego credidi hunc phedriã eſſe aliter.i.alio. mõ ſe hr̃e ita ut nõ eẽt ita pecuniis uacuus.Is phedria fefel/lit me ego nihilo ſum alter.i.alia mẽte altiſue moribus.ac.i.q̃ fui prius.q.d.nihilo.i. in nullo ſum nũc mutatus ab eo qd' pri⁹ fui.ſed ut.i.q̃litercũq; hæc q̃ dico ſunt.i.ſe hñt.tñ ego faciã hoc.i.tradã militi puellam.miles dixit ſe dare.p datur cẽ mihi cras mane argentũ:ſi o phedria attuleris mihi argentũ prior.i.añ militẽ utar mea lege.i.mea cõſuetudie meo iure ſeu more lenonio ut is ſit po/tior.i.melioris conditionis q eſt prior ad dandũ pecunias.Lex autem lelonia eſt in qua prius cõ/modum eſt q̃ fides.

Vanitas

i Llud qd dicit dorio.ariolar̃ credo poti⁹ ASCEN. idicari mõi.q.d.nugaris & friuola dicis.

Vid faciã&c.Hic admonet geta de rõne GVI
q aliq ineũda qua poſſit argẽtũ lenoni promiſſum cito extorqueri.Phe.Quid faciã unde.i.a qua rõne ſeu a quo hoie ego miſer iue/niam nũc argentũ pmiſſum huic lenoni tã ſubi/to.cui.ſ.mihi minus nihilo.i.minus q̃ nihil ẽ mihi.i.q minus habeo q̃ nihil hiperbole.qd.i.ſed ſi hic leno potuiſſet exorari.i.pſuaderi iduci in no/ſtram ſententiam triduũ hoc:ideſt hos tres dies. Dicere.n.recte poſſumus exoraui te hoc biduũ: & tu exoratus es a me hoc biduum.i.te inducendo in meam ſentẽtiam obtinui hoc biduũ.uel hoc biduũ eſt a te perſuaſo impetratum.hoc argẽtum pmiſſum fuerat mihi quo illi ſatiſfeciſſem. uel hoc biduũ fuerat prius mihi pmiſſum ab eo.An.o geta ne.i.utrum patiemur eum phedriam fieri ita miſerum:qui phedria dudum.i. pauloante ut dixiſti mihi adiuuerit me comiter.i.benigne ſuauiter nõ grauate ſeu ægre ſed facile. Nam comes ſunt benigni faciles ſuaues hoies q errãti comiter pſtãt uiam nõ grauati.qn.i.qnimmo.cum.i.qñ uel quoniã opus eſt.i.neceſſe eſt. expiamur.i.tentemus.reddere ei rurſus.i.contra ediuerſo.bñficium.i.uicem rependere ei pro bñficio & quaſi paria cum eo facere.ge.Eqdem ſcio hoc eẽ æquũ.i.decens & iuſtum ut rependãtur ei qñ uel qñ uices.An.ergo qa ẽ æquũ age.i.da opam & expire ac de tuis uiribus fac piculum tu ſolus potes ſeruare hũc ne aut pereat præ deſiderio & amore:aut abſcedat puellã ſecuturus.ge.qd faciam:ut eum ſeruẽ.An.iuenias argẽtũ ge.cupio inuenire ei:ſed edoce uñ inueniã id argẽtũ.An.pr̃ adeſt.i.ppe ẽ hic.i.athenis a quo facile ſi uelis tuis calliditatibus poteris quicq̃ extorquere.Ge.ſcio patrem adeſſe. ſed quid tum:ideſt quid ex eo uelis inferre.

Minus nihilo
Hipbole
Comiter
Comes
Cum pro qñ uel qñ

K

VNiVERSIDAD DSALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONA.CEt iã tu hic abis.ut etiã:ut ſiqua tibi uis in malo aliud malũ.CRelinquaẽ p̃ci.bene p̃ci.CPedetẽ
pedetẽtim tim.caute a pedibus:& tentando.tñ hoc quidam ſic accipiunt tanq̃ getæ dicat antipho: ut caute aggrediatur ſe
nem fallere.CIſta uero uilis eſt.amatorie.

GVI. An.Ha interiectio ridentis dictũ.i.id qđ dictũ eſt ſat eſt.i.ſufficit ſapienti:uel eſt generale prouerbiũ
dictũ.i.breuis ſermo & q̃ſi quædam admonitio ſat eſt.i.ſufficit ſapienti.qđ etiã uulgo dici ſolet bono intelli
gẽti pauca ſufficiũt.Ge.ne.i.utrũ ẽ ita ut ais ut mihi ſat ſit qđ dixeris.An.ita eſt ut dico.ge.hercle ſane.i.certe ual
ual de pulchre.i.ue nuſte & feſtiue lepide ſuades.

Sed qđ tũ? An.ah dictũ ſapiẽti ſat ẽ. Ge.ita ne?
An.ita.ge.ſane hercle pulchre ſuades & tu hinc abis
Nõ triumpho ex nuptiis tuis ſi nihil nãciſcor mali;
Ni etiã nũc me huius cauſa querere in malo iubes
Crucẽ.An.uerũ hic dicit.Ph.qd ego a uobis geta
Alienus ſum?ge.haud puto:ſed parum ne eſt
Quod oĩbus nobis nunc ſuccenſet:ſenex:ni
Inſtigemus etiam ut nullus locus relinquatur
Preci.Ph.alius ab oculis meis illam in ignotum
Hinc abducet locum.hem dum igitur licet
Dũq; adſum loq̃mini mecũ antipho contẽplamini
Me.An.quãobrem?aut quidnam facturus
Cedo.Ph. quoquo hĩc aſportabitur terrarũ certũ ẽ
Proſequi.aut perire.An.dii bene uortãt quod agas
Pedetẽtim tñ uide ſiquid opis potes afferre huic.
Ge.ſiqd:qd?An.quare obſecro neqd plus minus
Ve faxit:quod nos poſt pigeat geta.ge.quæro.
Saluus ẽ ut opinor:uerũ enĩ metuo malũ.An.noli
Metuere:una tecum bona malaq; tolerabimus.
Ge.q̃tũ opus eſt tibi argenti?eloq̃re.Ph.ſolæ triginta
Minæ.ge.triginta?hui pcara eſt phedria.Ph.iſtæc
Vero uilis eſt.ge.age age inuentas reddam.
Ph.o lepidum caput.ge.aufer te hinc Ph.iã opus ẽ?
Ge.iã feres:ſed opus eſt mihi phormionẽ ad hãc rẽ
Adiutorẽ dari.An.p̃ſto ẽ audaciſſime:qd uis oneris

i.mones.i.& ſub hæc uerba diſcedebat antipho
iõ dixit geta:etiã tu abis hic.i.ex loco q̃ſi mihi ſo
li negociũ relinquens.Nõ triũpho ut ſit uerbũ.i.
nõ glorior nõ lætor ſi nihil mali nãciſcor.i.acq
ro inuenio ex tuis nuptiis.ni.i.niſi ẽt nũc iubes.
i.uis me q̃rere crucẽ.i. ſupplicũ ultimũ qđ ſit de
me i cruce ſumẽdũ in malo.i.i icõmodo ac iſfor
tunio ſeu in malitia & iprobitate cauſa huius.ſ.
phedriæ.An. hic geta dicit uerũ.Ph. O geta qdẽ
modus interrogandi ego ſum alienus a uobis.i.
ſum ne extraneꝰ,p quo ñ debeatis laborare.q.d.
nõ ſum.An.haud.i.nõ puto te phedriã eẽ alienũ
a nobis:immo nobis curæ eẽ debere. Sed ne.i.
utrũ parũ eſt?ꝙ ſenex demipho ſuccẽſet.i. iraſciẽ
iure nũc nobis.ni.i.niſi etiã.inſtigemus.i.incite
mus ſtimulemus ut nullus locus reliquaẽ p̃ci.i.
ut p̃ces nõ admittanẽ ſed cõtẽptui habeanẽ.Qui
enim iã repulſam ſemel paſſus eſt nõ ei patet lo
cus ad rurſus poſtulãdũ.Phe. alius.ſ.miles abdu
cet hic ab oculis meis illã pãphilã i locũ ignotũ.
Hẽ iteriectio dolẽtis & flẽtis ac gementis.igiẽ qa
ẽ abducẽda amica dũ licet.i.dũ poteſtis & dũ ad
ſum.i.p̃ns ſum non diu futurus. O antipho uos
duo loq̃mini mecũ nouiſſima uerba.ſ.uale ſalue
&c.& cõtẽplamini me.i. aſpicite me extremum
poſt hoc tp̃s forſitã ultra nõ uiſuri.An. quãobrẽ
i.q̃re te cõtẽplabimur aut qdnã.i.qd es facturus.
cedo.i.dic.Ph.quoquo.i.quocũq; terrarũ uacat
terrarũ ut locoꝶ gẽtiũ q̃tũ ad ſniam:ſuo tñ lepo
re nõ caret.quocũq; terrarũ.i. i quẽcũq; locũ pã
phila aſportabiẽ.i. abduceẽ.hic.i. ex hac urbe.cer
tũ ẽ.i.deliberatũ ẽ ſeu cõſtitui pſeq.i. uſq; ad locũ
quo ibit ſeq:auẽ certũ ẽ pire.i.mori in uia.ge.Dii
Bene uortere — bñ uortãt.i.i tuã utilitatẽ & fœlicitatẽ uertãt ac,pſperitatẽ q̃ſi ſecũdẽt aut fortunent id qđ agas.i.facias uel dicis
tñ agito ſup.qđ,pponis pedetẽtim.i.caute a pedibus& tẽtãdo.uel pedetẽtim cape,pſenſim ſiue paulatim.An.
Vide ſiqd opis.i.ſi aliqd auxilii potes afferre huic.ſ.phedriæ.ge.dicis ſiqd opis afferre poſſim:ſed qd opis poſ
ſum afferre tuo iudicio.An.obſecro q̃re inueſtiga neqd.i.ut non aliqd faxit.i.faciat plus uel minus qđ poſtea
pigeat nos.i.ſit nobis moleſtiæ & dolori.ubi pigeat eſt perſonale.ge.q̃ro an aliqd poſſim. Deĩde excogitato
mõ extorquẽdæ pecuniæ ſubdit ſaluus ẽ phedria.ut opinor.i.ut mea fert opinio.& bñ ſaluus dẽ q putabat in
de ſuã ſalutẽ dependere.Verũ enim.i.ſed certe metuo malũ.i.infortuniũ qđ mihi ex eo accidere põt.uel ma
lum.i.ſupplicium & tormentũ.An.Noli metuere tolerabimus una tecũ bona & mala.ge. quantum argenti
eſt tibi opus.i. quanto argento eges.loquere:ideſt dic.Phe.triginta minæ.i. libre ſunt ſolæ mihi opus.ge. di
cis triginta minas eſſe tibi opus?Hui interiectio ridentis uel admirantis quãtitatem precii o phedria ipſa ẽ p
cara:ideſt nimis cara uel ualde.Ph.Vero:ideſt ſed.iſta:ideſt talis puella & tantæ formæ eſt uilis: ideſt compara
da paruo precio in comparatione ſuæ uenuſtatis.ge.Age hortantis eſt aduerbium.Nam his uerbis geta hor
tatur phedriam ut bono ſit animo. Dabo:ideſt tradam tibi ipſas minas triginta inuentas.Phe. o caput lepidũ:
ideſt o iocunde ſerue & feſtiue:& tunc caput ponit pro toto ipſo homine.uel cape o lepidum caput a quo eſt
excogitata habendæ pecuniæ uia. Geta. Aufer te:ideſt amoue te hinc. Phedria. Iam eſt opus ut auferam me
hinc.Geta.iam:ideſt ſtatim feres pecunias ad dorionem lenonem:ſed opus eſt phormionem dari mi
hi adiutorem ad hanc rem: ideſt ad extorquendas pecunias. Antipho. ipſe phormio eſt præſto: ideſt pa
ratus eſt ad omnia & compatet ubi uoluimus. uel præſto eſt: ideſt adeſt expeditus & promptus.

Impone &

DO.CSolus eſt hõ amicus ami. παροιμια Apollodorus.μονοσ επισταται φιλειν τουσ φιλουσ.
Vid? q̃ pſe.c.h.d.narratio ſimplex.CSenectus ipſa eſt.m.Apollodorus.τογηρασ εστιν αυτο νοσημα. Apollodorus
q CHanc.c.ſi.t.qa p conditionẽ alicui dicimꝰ.CTe mi.f.e.æ.mire admixtum añ cõpleiã ſniam de extra
neo te mihi fidelẽ eẽ &c.CTacebit dũ itercedet fa.icertũ qñ,pditum in ſe dicat ante: aut poſt nuptias.

GVI. Impone ei qduis oneris.i. qđlibet onus audaciſſime ut ſit aduerbiũ.i.liberrime ſine timore ullo. &
ipſe phormio feret illud onus:ipſe ſolus eſt amicus ſuo amico.q.d.pauci ſunt ita amici ſuis amicis.ge.ergo ea

Impone:& feret:ſolus ẽ hõ amico amicus. ge.eamꝰ
Ergo ad eum ocius.Ph.abi dic præſto ut ſit domi.
An.nũqd ẽ qđ opa mea uobis opus ſit?g.nihil:uerũ
Abis domũ:& iſtã miſerã quã ego nũc ſcio eẽ itus.
Exanimatã metu conſolare ceſſas?an.nihil eſt
Aeque quod faciam lubẽs.Ph. qua uia iſtuc facies?
Ge.dicam in itinere:modo te hinc amoue.

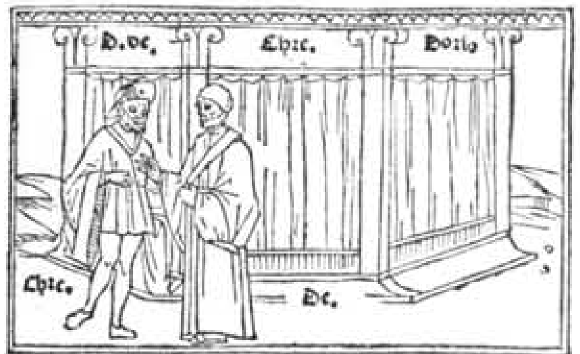

Demipho.Chremes ſenes fratres.

q Vid?qua,pfectus hinc es lemnum chremes
Cauſa?adduxtin tecum filiã?Ch.nõ.de.quid
Ita non?Ch.poſtq̃ uidet me eius mater hic
Eſſe diutius.ſimul autem non manebat ætas
Virginis meam negligentiam:ipſam cum omni
Familia ad me profectam eſſe aiebant.de.quid
Illic tam diu quæſo igitur cõmorabare:ubi id
Audieras?Ch.pol me detinuit morbus.de.unde?
Aut qui?Ch.rogas?ſenectus ipſa eſt morbus:
Sed ueniſſe eas ſaluas audiui ex nauta:qui illas
Vexerat.de.quid gnato obtigerit me abſente
Chremes audiſtin?Ch. quod qdẽ me factum cõſilii
Incertum facit:nam hanc conditionem ſicui tulero
Extraneo:quo pacto aut unde mihi ſit dicundum
Ordine eſt:te mihi eẽ fidelẽ æque atq; egomet ſum
Mihi ſciebã:ille ſi me alienus affinem uolet: tacebit
Hic dum intercedet familiaritas;ſin ſpreuerit me

mꝰ ociꝰ.i.uelociter cõpatiuũ,p poſitiuo:ad eum
phormionẽ.Phi. Abi dic phormiõi ut p̃ſto ſit.i.
ut adſit:ut appeat ſeu cõpeat domi. An. Nũqd.i.
utrũ ẽ aliqd qđ.i.ad qđ faciẽdũ opus ſit uobis.i.
egeatis opa mea.i.induſtria ac labore.ge. Nihil ẽ i
quo ſit opus opa tua.Verũ.i.ſ;.abi domũ aduer
bialiter poniẽ domũ.& cõſolare illã uxorẽ tuã.ſ.
phaniũ miſerã quã ego ſcio nũc eẽ exaiatã.i.con
ſternatã:p̃turbatã:p̃territã metu. ceſſas corripien
do.i.tardas abire domũ ad eã cõſolandã?An.Ni
hil ẽ qđ faciã æq.i. ita libẽs ut ꝙ abeã domum.
Ph.Interrogat getã phedria q̃ uia.i. quo mõ faci
es iſtud.i.iuenies mias trigita.ge. Dicã tibi i itine
re.mõ:ideſt tantũmodo amoue te hinc.
q Vid?&c.Hic cõtiẽ fratrũ iã ãnis cõfecto
rũ cõgreſſio atq; d nuptiis ipſis mutua cõ
ſultatio.De. Quid?mõus iterrogãdi ex abrupto
ac repẽte & ex inſpato.O chremes q̃ cã.i.pp quã
cãm,pfectꝰ es.hic.i.ex athenis lẽnũ.i.i illã iſulã in
quã p̃cipitatꝰ fuit uulcanus & lẽnũ põiẽ aduerbia
liter ſine p̃poſitiõe tãq̃ nom̃ loci,ppriũ.adduxiſti
ne filiã phaniũ tecũ?Ch.Nõ adduxi. De. Quid.i.
cur ita ñ adduxiſti.uel cur ita dicis ꝙ ñ adduxiſti.
Ch.Poſtq̃ mẽ eiꝰ filiæ meæ uidet me eẽ hic athe
nis.diutius.i.nimis diu.aũt.i.ſed. ſimul.i. cũ hoc
ætas uirgis filiæ meæ iã uiripotẽtis nõ mãebat.i. Manere
nõ expectabat meã negligẽtiã.i.tardationẽ: qa ni
mis morabar hic neq; ſatis diligẽter cõſulebã nu
ptiis filiæ meæ.aiebãt lẽni hoies ipſã mẽem,pfe
ctã eẽ ad me athenas cũ oi familia & cũ filia & fa
mulis.De.q̃ſo igiẽ qa uenerat athẽas.qd.i.cur cõ
morabare.i. cõſiſtebas manebas tãdiu illic lẽni.
ubi.i.poſtq̃ adiuueras id.ſ.mẽem cũ familia athe
nas uerſus eẽ iter igreſſas?Ch.Pol p ædẽ pollucis
iurãtis ẽ:morbꝰ detiuit me.i.ipediuit quo minꝰ
citꝰ uẽirẽ.De.uñ.i.a q̃ occaſiõe,pceſſerat ille mor
bꝰ. aut q.i.uel quõ te iuaſerat ille morbꝰ. aut q.i.
qs erat ille morbꝰ:aut febris aut quis aliꝰ.Ch. Ro
gas qs fuerit ille morbꝰ?ipa ſenectus ẽ morbꝰ: qa
multa ſenẽ circũuẽiũt icõmoda.ſ; audiui ex nau
ta (q uexerat illas.i. q nauigio illas adduxerat,p p̃
cio) eas uẽiſſe ſaluas.i.icolũes.De.o chreme audi
ſti neqd obtigerit tãq̃ malũ gnato meo ãtiphõi
me abſẽte.i.cũ eẽm abſẽs.Ch. qdẽ.i. certe audiui
ſup.qđ factũ facit me icertũ.i.dubiũ cõſilii.i. facit Dubiꝰ cõ
me icertæ deliberatiõis.Nã qđ cõſilii,p nuptiis ſi filii
liæ meæ capiã icertꝰ ſũ:ubi icertũ iũgiẽ gtõ forſitã.,p abltõ.ut pẽdeo ai,p aio.ut i.viii.lib.epi.Cice.Itẽ excrucior Cicero
ai,p aio. Nã ſi tulero.i.obtulero poſuero hãc cõditionẽ.i.hãc pactionẽ cũ cõditione quã tibi tuli alicui extra
neo q ſit ducturus filiã cũ tali cõditõe ut.ſ.me nõ,pdat aut uxori meæ aut aliis.dicẽdũ ẽ mihi ordine.i.p ordinẽ
quo pacto.i.quo mõ.aut uñ.i.a q̃ occaſiõe illa filia ſit mihi.Sciebã te fratrẽ eſſe.æq.i.ita fidelem mihi. atq;.i.ſi
cut egomet ſum fidelis mihi.ſecus ãt ẽ de extraneo.Ille alienus ſi uolet me affinẽ.i.,ppinquũ p nuptias filiæ ta
cebit.i.ñ,pdet me.dũ.i.q̃diu familiaritas itercedet.i.q̃diu erit iter nos amicitia.ſin.i.ſ; ſi ſpuerit.i.cõtẽpſerit me.

VNiVERSiDAD
D SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

Virg. DO. Vt me. e. legiſ & excutiat. Meoꝝ. ſ. ſ. m. μονοσ γαρειμεω εν εοσ Apollo. Quod. p. ſ. eſ. Vir. Do nec me ſu. u. a. Veni ad. h. uenuſte repetitū hoiem. Hunc ado. ho. aſtute hoſpitem de eo qui ſupuenit. no

Saluſtius men aptum imprudenti rerum:atq; alieno ab earum ſcientia. Salu. Vitam ſicuti peregrinantes tranſigere &c.

GVI. ſciet tūc plus q̄ opus eſt ſcito. i. ſcire. i. mihi eſſet opus tūc ut nō tāta ſciret de me ut me nō ꝓderet. & uereor. i. timeo ne mea uxor reſciſcat. i. cognoſcat hoc. ſ. me hēre filiā aliunde aliq̄. i. aliq̄ uia ſiue aliqua rōne & cauſa. Quod. ſ. me hēre filiā aliūde ſi mea uxor ſcit. id reſtat. i. reliquū eſt id qd ſequitur: uidelicet excutiā. i. eiiciam

Excutere extrubē me atq; egrediar domo aduerbialiter ꝑ aduerbio de loco. Nā ego ſolus meoꝝ. i. ego ſo lus ex meis ſum meus. i. in mea ptāte & arbitrio q. d. Nemo meoꝝ eſt audiēs dictis meis. & ideo ꝗp me ſtabit nemo erit. ſ; exturbabor continuo

Sum me⁹ uel ego ſolus ſū meus. i. ſum occultus: nemini ex meis credo conſilia mea ſed apud me tacit⁹ ea re cōdo. De. Scio eē ita ut dicis. & ideo iſtæc res. ſ. ut filius meus filiā tuā ſecreto ducat eſt mihi ſol licitudi. Neq; defetiſcar. i. defatigabor deficiā de ſiſtā ceſſabo unq̄ expiri. i. tentare ꝓbare piculum oium facere. donec. i. quouſq; effecero id quod

Defetiſcor ſum pollicitus. i. ꝓmiſi ultro tibi fratri. Defetiſcor tiſceris tertiæ inflectionis & uerbū deponens cō ponit a de & fatiſcor fatiſceris in qua cōpoſitio ne mutat a in e ſacitq; defeſſus ſū uel fui in ꝑteri to mutuato & defeſſum i ſupio ut teſtaſ Priſcia. in quo uerbo mutatū ē genus nā fatiſco is a quo cōponi uideſ neutrū eſt & defetiſcor deponens qd nō eſt mirandū. Nā cōſpicor aris depōnēs eſt & priæ cōiugationis & eius ſimplex ſpecio acti uum & tertiæ. Eſt āt defetiſci defatigari: deficere.

Fatiſcere Nā q admodū fatigati ſunt ſolēt fatiſcere. i. aperi ri: & oſcitare præ nimia laſſitudine atq; ilia ſucceſ ſiuo ſingultu ductare. Forſitā etiā dici poſſet fati ſcor eſſe quaſi formæ ichoatiuæ a fateor. hinc. n. moueor ut dicā q fateor facit faſſum: & ſimiliter defetiſcor facit defeſſum mutata a i e ſicut in pñti. fatiſco aūt careat ſupino nec forſan abſurdū ē ita aſſerere. Nā qui deficit aut defatigatus eſt ualde fa teſ ſe ulteriori labori parē nō eē. Oēs tñ codices

Deſeci ſcor hñt defeciſcor p e quod in caſtigatiſſimo quoq; Priſcia. uolumine ita inueni qd forſitā tunc dici poſſet a de priuatiue capta & facio is ut profici ſcor teſte Priſciano dr̄ a ꝓ & facio. Nā q defeſſus eſt facere qd iſtituerat deſiſtit ac ceſſat: ga tñ facit

Pluſq; opus eſt: ſcito ſciet: uereorq; ne uxor aliqua
Cauſa hæc reſciſcat mea: qd ſi fiet & ut me excutiam
Atq; agrediar domo id rſtat: nā ego meoꝝ ſolus ſū
Meus. De. ſcio ita eſſe: & ideo iſtæc mihi res
Sollicitudi ē. neq; deficiſcar ego unq̄ adeo expirier
Donec tibi id quod pollicitus ſum effecero.

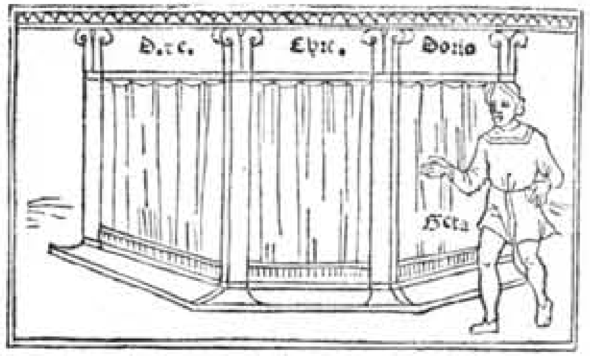

Geta.

e Go hoiem callidiorem uidi neminem: q̄
Phormionem: ueni ad hoiem ut dicerem
Argento opus eſſe: & id quo pacto fieret uix
Dimidiū dixeram dum intellexerat: gaudebat: me
Laudabat q̄rebat ſenem: diis grās agebat: tēpus ſibi
Dari ubi phedriæ ſeſe oſtenderet nihilo minus
Amicum eſſe: q̄ antiphoni: hoiem ad forum
Iuſſi opperiri. eo me eſſe adducturum ſenem.
Sed eccum ipſum quis eſt ulterior: atat phedriæ
Pater uenit: ſed quid pertimui autem belua:

defeſſū & nō defectū: ut ꝓficiſcor facit ꝓfectū nō auſim libere aſſerere. Cōſpicor tñ facit cōſpicatū quis ſpectū fa cit ſimplex. Et ita magis tertiæ ſententiæ accedo atq; aſſentior tibiq; lectori iudicium liberum relinquo.

e Go hoiem &c. Hic geta apud ſe cōſiderat paraſiti calliditatē qui ſtatim intellexit qua nā rōne extorq̄ri pecunia poſſet. Ge. ego neminē hominē. i. nullū hominē. Nā nemo interdū capitur tñ pro nullus. Vt nemo homo eſt. i. nullus hō eſt. Nullū ergo hominē uidi callidiorē. i. aſtutiorē & magis tritū in fallē do q̄ phormionē. Venio. i. accedo ad hominē phormionē ut dicerē ei eē opus argēto pro phedria & ut dice rē quo pacto id fieret. ſ. pecunia haberet. Vix dū. i. uix adhuc aduerbiū tpis ſiue nōdū nō adhuc dixerā dimidiū i. dimidiā partē eius quod dicere uolebā intellexerat qd. ſ. uellē & quorſum tenderē gaudebat ipſe phormio laudabat me quærebat ſenem demiphonem ut illum falleret: agebat gratias diis tēpus dari ſibi. i. opportunita tē ſibi offerri. ubi. i. in quo tempore uel quādo (eſt enim hic tēporis aduerbiū nō loci) phormio oſtēderet ſe eſſe nihilominus. i. æque amicū phedriæ q̄ antiphoni. iuſſi. i. uolui hominē phormionē operiri. i. expectare ad forū. pollicitus ſū ſupple uel dixi me adducturū eſſe ſenē. i. demiphonē. eo. i. ad forum. Sed eccū. i. ecce hic p pe ipſum ſenem. Deinde uidit alterum cum eo ideo ſubdit quis eſt ulterior: ideſt quis ex abundanti uel quis eſt præter eum ſiue ultra eum. deinde diligentius uiſo patre phedriæ ſubdit. atat: interiectio timētis: pater phe driæ uenit. Deinde ut collegit ſe cognouit non eſſe ita timendum. ſed autem uacat autem uel ponitur pro cer te. quid ego belua: ideſt inconſideratus ueluti belua timui? quaſi dicat. Nihil eſt quod mihi timendum ſit.

An quia quos

An: ideſt utrū timui quia duo ſenes ſunt mihi dati: ideſt oblati pro uno. i. loco unius quos ambos fallā: ideſt decipiam. Opinor eſſe cōmodius. i. opportunius uti duplici ſpe. i. habere ſpem duplicē fallendi hunc & illum ut ſaltem ab alterutro pecunia extorqueatur. Petam hinc. i. ab hoc ſene demiphone. unde. i. a quo. inſtitui. i. in cepi. primo. i. a principio. Si is ſenex demipho dat argentum ſat eſt. i. ſufficit. ſi nihil fiet. i. nihil impetrabitur ab hoc demiphone tum. i. tunc. uel ut alii habent tñ adoriar. i. per inſidias aggrediar petendo hūc hoſpitē. ſ. chre mē qui ſuperuenit aliunde tanq̄ hoſpes & imprudens rerum actarum & alienus ab earum ſcientia.

An quia quos fallam pro uno duo ſunt mihi dati:
Cōmodius eſſe opinor duplici ſpe utier. petam hic
Vnde primo inſtitui: ſi dat ſat eſt: ſi ab hoc
Nihil fiet: tamen hunc adoriar hoſpitem.

e Xpecto q̄ mox recipiat ſe geta. Ad erro rē cumulandum pſona demiphonis in terponiſ: atq; ei abducto metu admittē dæ uxoris maior uis fiat repētinæ lætitiæ. Vo lupe ē. hoc uoluptatis nomē ē ut hoc facultatis. ſic. n. ueteres ꝑ apocopē loq̄banſ. Cōpluria. ſe cūdū regulā locutus ē. nā hoc cōplure & hæc cō pluria: ſic ueteres: qd nſi dēpta ſyllaba cōplura di cūt: ſic dicēdo. Cato originū. Vana nec loco cō pluria. Cicero i ꝓtagora. Confirmāda genera cō pluria. Credo ga ueteres hoc plure: nō hoc plus dicebant. Cōmodū. cōmoda æſtimatio ē tpis. cōmodum tantū quod Lucilius. Quod mihi cō modum eſt: aut uda ueſtimenta repoſuerā. Is qui iſtam. Apoſiopeſis tertia: deeſt obtruſit no bis: aut defendit: aut quid tale. DO.

Volupe
Cōpluria
Cato
Cicero
Cōmoda
Cōmodū

Antipho. Geta. Demipho. Chremes.

e Xpecto q̄ mox recipiat ſeſe geta: ſed patruum
Video cum patre aſtantem hei mihi q̄ timeo
Aduentum huius. quo impellat patrem. ge. adibo.
Hoſce. o noſter chremes. Ch. ſalue. geta. Ge. uenire
Saluū uolupe eſt. Ch. credo. ge. qd agit: Chre.
Multa aduenienti ut fit noua hic cōpluria. ge. ita de
Antiphone audiſtin quæ facta ſunt: Ch. oīa. ge. tū
Dixeras huic facinus idignum chremes. ſic circuīri:
De. id cū hoc agebam cōmodū. ge. nam hercle ego
Quoq; id mecum agitans: ſedulo inueni ut opinor
Remediū huic rei. De. qd geta: quod remedium.
Ge. ubi abii abs te fit forte obuiam mihi phormio.
De. qd phormio: ge. is qui iſtā. De. ſcio. ge. uiſum ē

e Xpecto &c. Hinc a geta texiſ fallacia qua alluci natus ſenex triginta minas ſit datu rus phormioni ut uxorē antiphōis alte ri locet iterea: dabiſ ſūma phedriæ itemēq; nu tricis phaniū a pře ſuo agnoſceſ & antiphōi teli queſ. An. Antipho hæc ſecū tñ loqtur. Expecto q̄. i. q̄tū. mox. i. cito uel ſtatim. geta recipiat ſeſe. i. ſe retrahat ad me ſiue ſe referat. Sed uideo patruū ſ. fratrē patris mei & patrē phedriæ ſtātē cum pře. Hei mihi: iteriectio dolētis: datiuo iūcta. q̄. i. quā tū timeo. q. d. multū. quo. i. i quā ſententiam uel opinionē: ſeu in quā partem aduentus huius p a trui. impellat. i. inducat patrē. Ge. Adibo hoſce. ſ. demiphonē & chremetē hoc ad ſeipſum dicit. Deinde accedens ad eos inqt. O nr̄ chremes. De inde itercepit ſermonē chremes. Chr. Geta ſalue. Ge. ſubdit quod omiſerat uolupe ē. i. uoluptas ē uel uoluptatis cuiuſdā loco ē te uenire ſaluū. Vo lupe nomē ē uoluptatis ſicut facul pro facultate i ueniſ & pro faculter. Nā ueteres ſic loqui ꝑ apo copē gaudebāt. Ch. credo tibi eē uoluptati aduē tū meū. Ge. qd agit: Chre. multa fuerūt ſup. noua GVI

(ut fit). i. ut cōtingere ſolet mihi aduenienti. i. cū uenirē. hic. ſ. athenis: cōpluria. i. ꝑmulta ſunt ſup. noua. & re cte cōpluria ubi nūc cōplura dicimus. Nā hoc cōplure & hæc cōpluria ueteres dictitarūt: quia hoc plure: non hoc plus dicebāt. hæc Donatus. Ge. ita cōprobat hac particula dictū chremis. Audiſti. i. utrum accepiſti ea quæ facta ſunt de antiphone. Chre. audiui oia. Ge. tū. i. tu ne o demipho dixeras huic chremeti q̄ facta erant. o chre me facinus indignū. i. nefarium ſcelus ſit ſic. i. eo modo circuīri. i. circūueniri decipi falli. De. agebam. i. loque bar conferebā coicabam id. ſ. facinus indignum cum hoc fratre meo cōmodū. i. nacta opportunitate: ita ut cō modū uice aduerbii fungatur ſignificantis opportune. Dicimus enim eleganter tu cōmodum diuertiſti: ideſt cōmode opportune in tpe quod debebas & bñ æſtimato ac conſiderato tpe. Terentius in eunucho. Virgo ſe ſe interea cōmodū huc aduerterat in hanc nr̄am platæam cōmodum. i. quod dici ſolet quando uidit bonum ſuū uel ſuā opportunitatē. ge. Nā hercle ego quoq;. i. ēt agitans mecū. i. uoluens uerſans uolutans conſiderans apud me id facinus ſedulo. i. inſtanter ſine dolo inueni remedium huic rei ut non admittatur uxor antiphōis. De. o geta qd inuēiſti: ſup. qd' remediū ſup. excogitaſti: ge. Vt. i. poſtq̄ abii. i. diſceſſi abs te forte phormio ſit ob uiā aduerbiū. i. in occurſum mihi getæ. Chre. q phormio: fuit ſcilicet tibi obuius. ge. is fuit phormio qui ob trulit ſup. nobis iſtam puellam. Chre. ſcio: ideſt intelligo. ge. Viſum eſt mihi: ideſt commodum eſſe iudicaui.

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DO.¶Fugitãs litiũ.genitiuo caſu uim nois hẽt fugitãs:iũctũ actõ uim pticipii.¶Fugitãs litiũ. qſi qđ nult in
Dari i manum dño facere id iã in eo eẽ dicit pparãs hoiem ad cõtẽptũ pecuniæ quæ poſceť ſtatim.¶Dari tibi in manũ.datur ei qui ſepatim accipit ſine arbitro aut interpte.ut puaricator aut iudex corruptus.¶Hæc hinc fa.pro hic ſe faci/ at.i.abeat ut hinc ſe faciat:& huc accedat ſignificat.¶Hæc hic fa.pcedat:alias faciat. ergo duas res ſignificat hoc
Plautus unũ uerbum:an hinc faceſſat:prouerbialiter quaſi hinc faciat.Plau.Argentum hinc facite. Huc te fac diciť pro huc accede.¶Aliam partem.& ſi non totum uel aliquam partem.¶Verba hodie inter nos.ſic dicebant iurgi/
Verba cõmutari um ſignificantes : proprie uerba commutari eſt quod altercari dicimus.

Mihi ut eius tẽtarem ſñiam prendo hoiem ſolum
Cur non inq̃ phormio uides iter nos ſic hæc potius
Cũ bona:ut cõponanť gratia:q̃ cum mala: hærus
Liberalis ẽ;fugitans litiũ. nã cæteri qdẽ hercle amici
Omnes modo uno ore auctores fuere ut pcipitem
Hanc daret.an.quid hic cœptat aut quo euadet
Hodie:ge.an legibus daturum pœnas dices:ſi illam
Eiecerit:iã id exploratum eſt eia ſudabis ſatis: ſi cum
Illo incœptas hoie:ea eloquentia eſt;uerum pone
Eum eſſe uictum. at tandem tñ non capitis eius res
Agiť ſed pecuniæ:poſtq̃ hoiem his uerbis ſentio
Molliriet.ſoli ſumus nũc hic inq̃: eo dic quid uelis.
Dari tibi in manum ut hærus his deſiſtat litibus;
Hæc hinc faceſſat:tu moleſtus ne ſies.an.ſatin
Illi dii ſunt propitii:ge.nam ſat ſcio:ſi aliquam
Partem æqui boniq; dixeris;ut eſt ille uir bonus
Tria non cõmutabitis uerba hodie inter uos.
De.quis te iſtæc iuſſit loqui:ge.imo non potuit
Melius peruenirier eo quo nos uolumus.
An.occidi.Ch.perge loqui.ge.at primo homo

GVI. ut.i.φ ptẽtarẽ.i.experirer.ſñiam.i.opi
Prẽdere nionẽ eius phormiõis.prẽdo.i. cõphendo tanq̃ familiariter locuturus & cõgreſſur⁹ hoiem phormionẽ.ſolũ.i.ſine arbitris ſeu interptibus. inq̃.i. dico illi o phormio cur nõ uides.i. aiaduertis p uides ut ſi fieri poſſit ſup. hæc negocia de iſtis nuptiis potius cõponať.i. tranſiganť concordẽtur paceť iter uos cũ bona gra.i.cum beniuolẽtia q̃ cũ mala gra.i.cũ maliuolẽtia. uel ſic ſi uelis cur ñ
Si ut uides ſi ut.i. ſi aliquo mõ ſiue aliq̃ ratione & uia hæc potius cõponanť iter uos cũ bona gra &c. Hærus.i.dñs ẽ liberalis.ſ. demipho & fugitans litiũ.i.iurgiorũ. ubi fugitans uim nois hẽt cũ gtõ iũgať.Nã qdẽ hercle.i. p hercu.ẽ cæteri oẽs ami/ ci ipſius demiphõis fuerũt mõ.i. pauloante uno ore.i.una oium uoce uno cõſẽſu. auctores.i. ſuaſores ut demipho daret hãc uxorẽ pcipitem.i. exturbaret eã ac pcipitaret de thalamo filii ſui eam p⁹ hac nõ rediturã.An.antipho hæc audiẽs neq̧ tñ apparẽs ſubinde uerba iterponit. Quid hic geta cœptat.i.icipit facere:aut quo.i.i quẽ exitũ ſeu effectũ ipſe euadet.i.erũpet pueniet hodie.ge.pſeqtur ſermonẽ geta q̃ſi alloqť phormionẽ: ſic eni refert quaſi ſic fuerit cũ eo locutus.an.i.utrum tu phormio dices dñm daturũ pœnas.i. punitũ iri. legibus.i.p leges.ſi eiecerit.i. exturbauerit illam e domo ſua.Iã id qđ dices.ſ.eũ daturũ pœnas ẽ exploratũ.i.certũ & bñ puiſum ac cõſtitutũ.Ey a aduerbiũ hortã/ tis ut potius uelit cõponi oia q̃ in cõtentionẽ deſcendere ſatis ſudabis.i.laborabis incaſſum & qdẽ uehemẽter ſi icœptas.i.ſi icipias litigare cũ illo hoie.ſ.dño meo.ea.i.tanta ipſe dñs eſt eloquẽtia.i.tãtã hẽt eloquentiã uel tanta eloquẽtia pollet uel ea eloquentia eius eſt.i.talis eſt eius eloquẽtia:ut ea eloquentia ſint caſus nti.uerũ.i. ſed pone.i.finge fac eſto ſit ita faue ubi dicũt poſito caſu:cũ dñm eẽ uictũ in cã.i.eſto φ eẽt uictus attamẽ tandem. i.ut uno uerbo dicã qđ ſentio.res.i.negociũ.capitis.i.uitæ eius.nõ agiť.i. nõ tractať ſed tñ res pecuniæ agitur
Molliri ita ut ſola eẽt mulcta pecuniaria.Poſtq̃ ſẽtio.i.pcipio hoiem phormionẽ molliri.i.mitigari molleſcere & mollior fieri his uerbis q̃ dixi inq̃.i.dixi nunc ſumus ſoli.i.ſine arbitris.hic.i.in hoc loco.eo.i.ea re.ſ.qa ſumus ſoli dic qd uelis dari tibi in manũ.i.pecunia pñti ut hærus deſiſtat.i.ceſſet ſuperſedeat.his litibus.i.ab his iurgiis. & ut hæc puella faceſſat hinc.i.diſcedat:recedat:abeat hinc.i.ex domo hæri. Faceſſo interdum ſignificat facio. In/
Faceſſere de faceſſere negociũ.i.exhibere ſollicitudinẽ & curã.Interdũ ſignificat ire ad faciendũ.Interdũ ſignificat diſce/ dere.nam qui diſcedit ab aliquo loco remotũ ſe facit ab illo.e diuerſo facere ſe huc ſignificat accedere ad hunc locũ ut ſi diceret fac te huc:idem eſt ac ſi diceretur accede huc.ideo fac te hinc ſignificat diſcede hinc : ſicut fac te huc ſignificat huc accede.& quid inq̃ uelis tibi dari.ne.i.ut non ſis moleſtus.i.ut nihil moleſtiæ hæro affe/ ras in his rebus.An.ſatis ne dii ſunt propitii.i.benigni fauentes ſecundi.q.d.nõne dii ſunt illi multũ benigni ac faciles qui patiantur eũ ita egregie mentiri uel qui ſit ita aio qetus nec(ut uidetur multis)agitatus curis. ui/ detur.n.nihil eſſe ſollicitus q talia & excogitat & recitando inſiſtit.ge.pſeqtur incœptũ ſermonẽ. nã ſat ſcio ſi tu phormio dixeris aliquã ptẽ boni & æq.i.aliqd bona eqtatæ ſubnixũ.i.aliqd qđ utile & honeſtũ uideať. ut ille hærus ẽ uir bon⁹.i.iuſt⁹.i.q̃ bonitate ẽ uir ille uel p ea bõitate q̃ ẽ ſeu q̃ ſua uiri ẽ phitas. nõ cõmutabitis hodie tria uerba iter uos.i.nõ altercabimini diu ſimul ultro citroq̧.nã uerba cõmutare ẽ qđ altercari dicimus.nã altercãdo ultro citroq̧ uerba cõiectanť & cõmutanť.De.qs iuſſit te getã loq iſtæc cũ phormione:Ch. imo nõ potuit melius.i.aptius puenire in uerbo imperſonali.eo aduerbiũ.ad locũ.i.ad eũ ſtatũ.quo.i.ad quẽ nos uo/ lumus puenire.An.occidi.i.pii.De.pge.i.pſeuera pſeqre loqui.Ge. At primo.i.in principio homo.Phor.inſa nicbat:ideſt furebat cum ei iſta dicerem.De.cedo:ideſt dic qd poſtulat ut non ſit moleſtus & ut puella faceſſat

Inſaniebat.

DO.¶Quid:nimiũ.quãtũcũq̧ apud quoſdã diuerſæ pſonæ cũ uerbis ſingulis.¶Parui rettulit.nihil inter/ fuit:uel parũ interfuit.i.nihil pfuit.¶Nõ ſuſcepiſſe inuẽta eſt q.d.p.in græca fabula ſenex hoc dicit qđ intereſt menõ ſuſcepiſſe filiã:ſi mõ dos dabiť alienæ.¶Sed.m.parẽtheſis prima.¶Sed mihi opus ẽ. idicio doli ẽ.nã anteq̃ petat petẽdi cãm ingerit.¶Quæ afferret.q diſſoluerẽ:quia ſi opũ cã habẽdaꝝ dotatam quæreret.minor eẽt neceſſitas captãda cũ opulentioris æs alienũ addidit uix ei nihil opponi põt.¶Ab hac ac.q.ſp.& mire accipio non accepturus ſum:& definitũ modo ponit ne de ſũma dotis ſuperſit diſputatio.¶Vtrum ſtultitia facere

Inſaniebat.Ch.cedo qd poſtulat:ge.qd:nimium.
Quãtum libuit.Ch.dic.ge.ſi quis daret talentum
Magnũ.De.imo malũ hercle;ut nihil pudet: quod
Dixi adeo ei:quæſo.Ge.quid ſi filiam ſuam unicã
Locaret parui rettulit nõ ſuſcepiſſe;inuenta eſt quæ
Dotem petat;ut ad pauca redeam:ac mittam illius
Ineptias:hæc deniq; eius fuit poſtremo ratio:ego
Iam inquit a a principio amici filiam ita ut æquum
Fuerat uolui uxorem ducere;nam mihi ueniebat
In mentẽ eius incõmodũ in ſeruitutem pauperem
Ad diuitem dari.ſed mihi opus erat
Vt aperte tibi nunc fabuler aliquantulum
Quæ afferret,qui diſſoluerem quæ debeo:&
Etiam nunc ſi uult demipho dare quantum ab hac
Accipio quæ ſponſa eſt mihi.nullam
Mihi malim q̃ iſtãc uxorem dari.an.utrum ſtultitia
Facere ego hunc an malitia dicã.prudẽtẽ an iſcientẽ
Incertus ſum.de.quid ſi aiam debet.ge.ager
Oppoſitus eſt pignori ob decem minas inquit.
De.age age.iã ducat dabo.Ch.ædiculæ itẽ ſunt ob
Decẽ alias.d.hui nimiũ ẽ.ch.ne clama petito haſce
A me decem.d.uxori emenda ancillula eſt:tum aũt
Pluſcula ſuppellectile opus eſt;opus eſt ſumptu ad

Patelcon tertiũ.hoc idẽ eni ualet utrũ quod an. ¶Dicã ſciẽtẽ ac.i.antitheton ſecũdũ.nã ſciẽti imprudẽtẽ reddidit.¶Quid ſi aiam debet.græcũ puerbiũ ſpreuit.τι δε ει την ψυχην οφειλει.¶Ager oppoſitus eſt pi.d.m.aſtute nõ ptinus trigita minas dixit:ſed paulatim colligit ut ptibus cõgeſtis in ſũma ſenex minus graueť. nã ſi ſemel diceret deterreret parciſſimũ ſenẽ:deniq; additis decem minis ſtatim rñdet dabo:cõceduníť ab alio de reliqs decẽ minis ſupeſt dubitatio nõ difficilis ad dandũ.¶Sũptu ad nuptias.opus eſt ſubauditur.

GVI. Ge.petis qd poſtulet poſtulat nimiũ.i. imoderatũ pciũ ſiue munus.uidelicet tãtũ poſtulat q̃tũ libuit ſibi.De.dic qd poſtulet.ge. dicit forſitã ſe factuꝝ ſiqs daret talẽtũ magnũ qđ cõſtat ex octoginta libris ut ſupra.De.imo hercle ſiqs daret ei malũ.i.icõmodũ aut ſuppliciũ aut tormẽtũ hoc dicit idignat⁹ imoderationẽ petẽtis.q.d.ſe male illi dare magnũ malũ q̃ tãtũ pciũ:ut.i.q̃liter quo mõ iterrogãdo nihil pudet uel te uel illum hoc diceř ſup.ge.φ.i.ſed.adeo.i.certe. dixi ei id qđ ſequiť.uel adeo.i.certe.hoc eſt ſup. qđ dixi ei quæſo.i.peto a te qd peteres ſup.ſi ipſe hærus locaret.i.daret nuptui filiã ſuã unicã.i.ſolam rñdit. ſup.φ parui rettulit.i.paꝝ pfuit uel paꝝ iterfuit ſeu parua fuit cõmoditas nõ ſuſcepiſſe.i.ñ genuiſſe aliã filiã ſiue nõ habuiſſe aliã filiã pter unicã cũ inuẽta ſit alia ppinq̃ quæ petit dotẽ qualis fuit phaniũ q p leges petit a cognato dotẽ q̃ alicui poſſit locari.ergo ſic aſtrue.Inuẽta eſt.i.acceſſit emerſit
Redire i lucẽ una cognata quæ petat dotẽ.ut redeã.i.ut ueniã.ut Cice.ad chriſippi.laqueos reuertamur.i.ueniamus
Cicero accedamus.ut accedã ergo ad pauca.i.ad ſermo/ nẽ breuiuſculũ ac ut omittã ineptias.i.fatuitates icõſiderata dicta illius.deniq.i.poſt multa hæc fuit poſtrema oro eius.i.ultimus mecũ ſermo inqt.i.dixit ſic.ego phormio iã a principio uolui ducere filiã amici uxorem. i.cape eã in uxorẽ ut fuerat æquũ.i.honeſtũ & æquitati cõgruũ.Nã icõmodũ eius ueniebat mihi in mẽtẽ uidelicet pauperẽ puellã dari.i.traduci trãſferri ad diuitẽ maritũ in ſeruitutẽ.i.in oẽm ſubiectionẽ qm̃ propter paupertatẽ uxor reddiť magis obnoxia & uelut ſerua cõiugi ſuo diuiti ſic diues uxor cõtra.Sed ut nũc apte fabuler i.uerniliter loquar tibi erat mihi opus illa uxore quæ afferret aliquantũ.i.dotẽ alicuius quantitatis.qui.i.ut.uel
Diſſolueř qui ſit ablatiuus.i.quo aliquanto.uel qui.i.unde diſſoluerẽ.i.diuerſis ſoluerẽ ea quæ debeo.etiã ſi nunc demipho uult dare tantũ quantũ accipio pñti pecunia ab hac filia quæ eſt mihi ſpõſa.i.pmiſſa nullã filiã malim dari mihi uxorẽ q̃ iſtanc filiã amici. An.antipho hæc ſolus loquiť ego ſum incertus utrũ dicam hunc getã facere id quod facit ſtultitia.i.per ſtultitiã.an malitia.i.per malitiam & utrum dicam eum facere id ſciẽtẽ.i.de induſtria an imprudentẽ.i.per imprudẽtiã & incõſiderationẽ.De.qa geta dixerat phormionẽ dixiſſe ſibi fuiſſe op⁹ uxore quæ afferret uñ diſſolueret quæ deberet:nũc p puerbiũ loquiť demipho.qd ſi aiam deberti. qd dicas ſup. uel cẽſeas uel eſt modus interrogãdi ſi phormio debet nõ ſolũ pecũias:ſed etiam uitã.aiam.n.p uita intellige. Ge.geta uidẽs p illud puerbiũ ſenẽ uelle ſcire qd nã deberet neq̧ ita in obſcuro uelle pmittere ſe diſſoluturum debita oñdit quæ ſint debita phormio inqt ager eſt oppoſitus pignori.i.oppignoratus hoc eſt datus i pignus ob.i.ppter. decẽ minas.i.libras.De.age age:hortãtis eſt iã.i.nũc ipſe phormio ducat phaniũ ego dabo illas minas decẽ & agrũ repignerabo. ge.itẽ.i.ſimiliter ædiculæ.i.domuncula eius ſunt datæ ſup. uel poſitæ pignori ob alias decẽ minas.De.Hui interiectio ridẽtis uel indignantis nimiũ eſt.ſ.ſoluere uiginti minas.Chr.ne cla/ ma.i.noli clamare petito a me haſce decẽ minas.ge.ancillula.i.parua ancilla eſt emũda uxori tum.i.deide opus eſt ſuppellectile pluſcula.i.paulo maiore & ampliore & numeroſiore ideſt opus eſt paulo pluribus utẽſilibus.

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DO.❡Sane.i.d.m.bñ ſane qſi qdē plus exigat ſed cōtētus ſit.❡Sexcētas.p.p.ſ.m.i.d.pſpicere hic licet cōſue
Apollodorus tudinē utriuſq ſermōis.nā Apol.d.c.dixit.p multis & ut apud græcos.c.ita apud nos.d.c.dicere.p multis uſi
tatū eſt.Cice.Sexcēta poſſū decreta.pferre.❡Mea.c.e.me hoc ē æquū amittere:rō cur ipe uiginti daſ debeat mi
Cicero nas dāte demiphōe decē.❡Quātū.p.m.c.teſtiaſ geta ſcit.n.dixiſſe lenonē mea lege utar.ut potior ſit q prior ad
dādū ē.❡Quæ.q.r.i.u.m.nō deſinit poeta oñdere auaritiā demiphōis q nec ideo libēter fert dari aliqd phor
Virgilius mioni qa ſic cōmodū rei ē.Vir.Hos illi qd nec bñ uertat.m.hæ.❡Mecū.ar.a.Comicū argētū præſto:& cauſa ad
ditur cur pſto: & uñ.ſit ſimul iracūdiæ uxoris & iurgio ppaſ locus.❡Fructū.q.l.& lēni & lēno le giſ.❡Reddūt.p.ſchema ephexegeſis.❡Id ſu. nō fructū ſed argētū.❡Id ſu.impēdā.uñ & ſūptus dictus.❡Vxori.t.o.e.d.bñ eē nō fuiſſe:ne iā repetēdū uidereſ opus eē dixero:adiūctū pro pnūciatiuo ut in eunucho.Perculeris iā tu me.

e Mūxi ar.ſe.Mire cū ecōtrario dicaſ emūctus hō:elegās & facetus:ut Hora.de Lucilio.Facetus emūctæ naris iqt.❡ Satis ne.i. hoc ē id ne tibi uideſ ſatis eē ad miſerias meas qſi inimico diceret:ut dicere ſolemus:aut bñ hēt nunc aut feciſti certe qd uoluiſti:iō autē ſub ambiguo locut⁹ ē ut neq̃ poſſet aliter iterptari aget a q̃ ſtī det neſcio:hercle totū iuſſus ſū.❡Satin.i. recte ē.
Horatius

Satin

GVI. opus ē inq̃ ſūptu ad nuptias faciēdas iqt Phor. ſane.i hac pticula cōcedētis ē.q.d.ſit ita ut uis.pone.i. ſupputa decē mias his reb⁹.i.p his rebus pdictis.ſ. p ſuppellectile pluſcula. De.pīde.i. p hac te potius ſcribito.i.ſcribat mihi ipſe Phor. ducētas uel ſexcētas dicas.i.cās uel libellos & cōtrouerſias.De dica ſatis iā dcm̄ ē.nihil do.i.nihil uolo illi dare.ne.i.utrū.ille ē ſup.ita ipurat⁹.i.ipu rus iprobus imūdus inhōeſtus factus ut ēt irride at.i.illudat ſenores.Ch.qſo.i.obſecro. tu mō.i. tm̄mō qeſce.i.noli te turbare ego dabo illas decē mias & ita erūt uigiti qs ſū daturus.fac ut filius tu⁹ducat illā.ſ.filiā meā quā nos uolumus eū du ceſ. An.hei mihi.i.dolore afficior o geta occidiſti me tuis fallaciis.i.aſtutiis & fraudibus.ch. ipa puella eiiciſ mea cā.i.amoſ mei emittiſ a domo ſris ut filius eius ducat filiā meā.æquū ē.i.iuſtū ē. me amittere hoc.i.has uigiti mias.ge. phormio iqt i hæc uerba:o geta fac me certiorē ſi parentes antiphonis dāt illā puellā mihi cū dote.ut amittā.i.a me reiiciā ac ſpellā hāc q iā mihi ſpōſa ē ne ſim icert⁹.nā illi parētes huius cōſtituerūt.i.deſtinauerūt dare mihi dotē.ch.iā.i.nūc uel ſtati accipiet.pmiſſā dotē.renūciet.i.ſignificet illis parētibus alterius repudiū.i.recuſationē eius puellæ.
Dica cæ

Nuptias:his rebus pone:ſane inquit decem.
De.ſexcētas pinde potius ſcribito:iam mihi dicas
Nihil do.impuratus ne ille ut etiam irrideat?
Ch.qſo ego dabo:qeſce.tu modo filius fac ut illam
Ducat nos quā uolumus.an.hei mihi geta occidiſti
Me tuis fallaciis.Ch.mea cauſa eiiciſ:me hoc eſt
Aequū amittere?ge.quātum potes me certiorem
Inquit face:ſi illam dant.hanc ut omittā ne incertus
Siem. nam illi mihi dotem iam conſtituerāt dare.
Ch.iam accipiat.illis repudium renunciet.hanc
Ducat.De.quæ quidem illi res uortat male.
Chre.opportune adeo nunc mecum
Argentum attuli.fructū quē lēni uxoris reddunt.
Prædia:id ſumam uxori tibi eſſe opus dixero.

Antipho adoleſcens.Geta ſeruus.

Eta.ge.hē. A. qd egiſti?g.emūxi argēto ſenes
An.ſatin eſt id?ge.neſcio hercle.tm̄ iuſſus ſū.
An.eho uerberato:aliud mihi rñdes ac rogo.
Ge.quid ergo narras?an.quid ego narrem:opera
Tua ad reſtim mihi quidem res redit planiſſime.

Opportune ducat hanc puellā in uxorē.De.quæ res.i.quæ dos male uortat illi.i.q in ſuā cōuertaſ pniciē.Chr.adeo.i.certe attuli nūc opportune.i.qd diciſ bñ ad pūctū argētū mecū.ſ.fructū.i.redditū.quē pdia.i.poſſeſſiōes uxoris meæ
Sumare reddunt.uñ redditus lemni.i.in lēno inſula.ſumā.i.impēdā.inde ſumptus.ſumā id argentū.dixero.i. dicam
Sumptus uxori meæ cū qret ſuas pecunias opus eſſe tibi illis.i.te egere illis & ita me tradidiſſe tibi eas mutuas.

g Eta &c.Hic ātipho tot⁹ pturbat⁹ getā alloqſ ſup eo qd fecerat ac tādē leniſ ipe ātipho a ſeruo geta. An. o geta uctūs ē.ge.hē interiectio aiaduertētis.An.qd egiſti?ge.emūxi.i. euacuaui purgaui ſenes demi
Emūctus phonē& ſratrē argēto.Interdū emūctus hō dſ elegās& facetus.An.ne.i.utrū id qd feciſti ē ſatis rectū ſup.uel recte factū.ge.hercle neſcio an ſit ſatis rectū ego iuſſus ſū facere tm̄.i.dūtaxat hoc.ſ.extorqre pecūias. An. eho ad
Verberonis monētis interiectio & excādeſcētis.o uerbero.i.digne uerberibus multis.& declinaſ uerbero uerberonis.rñ des mihi alid.ac.i.q̃ rogo.i.peto.ge.ergo qd narras?An.petis ſup.qd ego narrē?qdē.i.certe.res.i.negociū redit mihi planiſſime.i.redibit mihi manifeſtiſſime ad reſti.i.ad ſuſpēdiū.i.ad chordā q̃ mihi parē ſuſpendiū.Ni
Reſtis reſtis chorda ē.q.d.res tota eo redacta ē ut de ſuſpēdio poſſiȝ cogitaſ.& qdē tua opa.i.tua iduſtria& tuo facto

Vt te equidem

❡DO.Vlcus.t.tāgere.puerbiale:nō ironicos dixit.❡ In neruū.p.i.decipiet:a.puerbio tracto a ſagittariis cuius conatuſq tēdētis arcū nō in uolatū teli:ſed in ruptionē neruī expetiſ.❡Tu id qd.b.ē ex.hōeſte excerpis dixit:& attēde queādmodū dicat excerpi bona qbus nō utaſ.❡Añ.b.arte irriſit hoies Terētius qb⁹ religio ſit aggredi negociū aliqd diebus excreſcētibus.❡Gallina.c.obſtetricū eſt in q̃ domo gallina canat.❡Supſtitē.matrimonio eē uxorē.❡Interdixit ha.hariolus eſt q diuia mēte uaticiaſ:dict⁹hariolus qſi fariolus a fatis:& a fando.h.n. Hariolus
p.f.& itē.f.p.h.iu multis locutiōib⁹mutabāſ:an ab halādo.nā halitu ſolent excludere uelut mortalē animam. ut diuinā recipiant:uñ & uocē eiuſmodi dabāt q̃ ē oe:qd oe ſonū exhalādi ui pſtat.❡Añ.b. añq dies decreſcere incipiāt.❡Haruſpex.u.haruſpex ab haruga noiaſ.nā haruga dſ hoſtia ab hara i q̃ pecora icludūſ.Plau.Ruſticus hircus hara muſtella ria.❡Fiēt me.u.reſpice.i.uultus mei fiduciā gere nō aliter latini:ſiqdē qa nullū piculū eſt.❡Me.u. qa in iure ſuā promittit.& interponit fidem qd nos dicimus.me habes:me uides reſpice.
Ante brumam
Haruſpex
Haruga
Hara
Plautus

Vt te equidem omnes dii deæq ſuperi inferi
Malis exēplis pdant.hem ſiqd uel qñ huic mandes
Quod recte curatum uelis:qui te ad ſcopulum
E trāqllo auferat:qd minus utile fuit q̃ hoc ulcus
Tangere aut noiare uxorem?iniecta eſt ſpes patri
Poſſe illā extrudi:nūc cedo porro phormio dotem
Si accipiet:uxor ducenda eſt domum.quid fiet?
Ge.nō enim ducet. An.noui cæteꝝ quū argentum
Repetent nſa cauſa ſcilicet in neruum potius ibit.
Ge.nihil eſt antipho quin male narrando
Poſſit deprauarier:tu id quod boni eſt
Excerpis.dicis qd mali eſt:audi nunc contra
Iam ſi argentum acceperit phormio ducenda eſt
Vxor:ut ais:cōcedo tibi:ſpacium qdem tandem
Apparandis nuptiis uocandi:ſacrificandi dabitur
Paululū.interea amici qd polliciti ſunt dabunt
Argentum:id de iſtis reddet. An. q̃obrem:aut
Quid dicet?Ge.rogas?quot res poſt illa monſtra
Euenerūt mihi?introiit in ædes ater alienus canis:
Anguis per impluuium decidit de tegulis:
Gallina cecinit:interdixit hariolus:
Haruſpex uetuit ante brumam aliquid
Noui negocii incipere:quæ cauſa eſt iuſtiſſima:
Hæc fiet. An.ut modo fiāt.ge.fient:me uide.
Pater exiit:abi:dic eſſe argētum phedriæ.

GVI. ut.i.utinā.dii & deæ oēs tā ſupi.i.celeſtes q̃ iferi.i.ifernales.pdāt.i.deſtruāt te. exēplis malis i.i exēpla alioꝝ q̃ ſint tibi mala & noxia.hēſitētie ēō dolētis uel idignātis.mādes.i.cōmittas p iro niā huic getæ ſiqd hēs ſup.qd uelis curatū.i. qd uelis factū eē recte.i.ut decet.mādes ergo huic q auferat.i.abducat te:ad ſcopulū.i.ad editum ſiue eminētē locū uñ te des pcipitē:uel i ſcopulū.i.itē peſtatē & pturbationē ac piculū.nā ſæpe i ſcopulis.i.rupibus maris acutis naues pcliſtanſ.e trāqllo.i.ex geto loco & ſtatu.qd fuit min⁹utile.i.iutilius q̃ tāgere.i.attigere attrectare.hoc ulcus.i.hūc locū nſæ materiæ piculoſū & ledētē ſi tāgaſ ſicut ulcus.ē aūt dictū.puerbiale.aut qd fuit inutili⁹q̃ noiare uxorē.i.faceſ mētionē de illa.ſpes.i. expectatio.ē iiecta.i.idita pſi illā uxorē poſſe extrudi. i.expelli a uiro ſuo.cedo.i.dic porro.i.deinde.ſi nūc phormio accipiet dotē uxor eſt ducēda domū.i.i domū iuſ mrionii qd fiet tūc.ge.eni.i. certe.phormio nō ducet eā.An.noui.i.ſcio cæterū i.ſed.cū ſenes repetēt argētū.ſcilicet.i.certe poti⁹ ipe phormio.ibit i neruū.i.nimis conādo decipieſ nſa cā more illius ſagittarii q magno conatu tēdēs arcū ſæpe neruū frāgit& ita ſuo impulſu fruſtraſ ac decipiſ.uel ibit in neruū pōt capi pro cōiicieſ i uincula & in carcerē poti⁹detrudeſ nſa cā.ge.o ātipho nihil ē qu.i.q nō poſſit deprauari male narrādo illud.i.puertēdo ueritatē.tu excerpis.i.extrahis euellis extorques elicis id boni qd eſt i hac re & dicis id mali qd in ea re eſt nūc.iā audi cōtra.i.uiciſſim id qd ſum dicturus ſi phormio accepit argētū uxor ē ducēda ut ais cōcedo tibi fateor hoc & tibi aſſentior.qdē.i.certe.ſpatiū tādē uocādi ad nuptias & ſacrificādi.p nuptiis ut res pſpere cedāt dabitur paululū nuptiis apparādis.i.ad apparandas nuptias.Interea dū hæc ageſ amici phedriæ dabūt argētū qd.ſ.ſe daturos polliciti ſunt.i.pmiſerūt.Ille phormio reddet id argētū iſtis ſenibus.An.q̃obrē.i. quare.reddet aut qd dicet illis qre.ſ.nō ducat.ge.rogas.i.inqris tu dicet ſup.hoc qd ſeqtur quot res.q.d.multæ euenerūt mihi poſt illa mōſtra.i.poſt illa prima auſpicia.p nuptiis captata i qb⁹captādis. appuerāt mōſtra.hæc ſūt illa q̃ euenerūt alienus canis.i.nō nſ ater.i.niger.itroiuit i ædes nſas.i.i domū nſam.anguis.i.ſerpēs.decidit.i.deorſū cecidit p ipluuiū.i.p locū nō cooptū i medio tecti.Eſt.n.ipluuiū ait Varro id qd relictū erat in medio tecti ut lucē capet deorſū quo ipluebat dictū utiq a pluuia. Anguis itaq decidit de tegulis p ipluuiū: gallina cecinit.hariolus.i.diuiator iterdixit.i.phibuit ne ducerē uxorē.hariolus ē q diuia mēte uaticinaſ dictus qſi fariolus a fatis &a fando aut a halādo.nā halitu ſolēt excludere uelut mortalē aiam ut diuinā recipiāt uñ & uocē eiuſmodi dabāt q̃ ē oe qd oe ſolū exhalādi ui pſtat.haruſpex.i.iſpector hoſtiaꝝ & diuinator in extis eaꝝ.nā haruſpex dſ ab haruga.i.hoſtia cuius inſpiciebāſ exta q haruga dſ ab hara in q̃ cōcludiſ & ſeruaſ hoſtia.Hara eni ē ſtabulū i quo pecora includūſ.haruſpex ergo uetuit icipe aliqd noui negocii añ brumā.i.añq dies decreſcere incipiāt.bruma dſ illa ps hyemis i q̃ dies ſūt breuiores.a bromin.i.a breuitate dieꝝ.q̃ cā.i.q̃ excuſatio:uel q̃ occaſio nō ducēdi uxorē eſt iuſtiſſima.i.digna q̃ admittaſ hæc q̃ dixi fiēt.Ant.ut.i.utinā fiāt mō.ge.fiēt ſine dubio uide me.i.aſpice uultus mei fiduciā.pſ tuus exit abi.i.diſcede dic phe.argētū eē inuētū ut bono aio ſit.
Ire in neruum
Decidere
Impluuiū
Bromin

VNIVERSIDAD DSALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DO. Vietus eſto iq̃ eu.Quietus.i.ſecurus ab eo q̃d pcedit id q̃d ſeq̄.ℭVt cautus.u.n.o.ē.cōſuluit inq̄t.quē/
Quietus q admodū dē:ut oino dare nō debuerit ſiq̄dē argētū phedriæ ſub noie phormionis.ℭDū libido.e.h.
m.bñ libidinē poſuit.p uolūtate hois incerti ac leuis.ℭNos.ſ.e.mulierē.ſ.an uere nos in negociū no/
ſtrum & conditionem.ℭRem ipſam.p.pro diſputaſti modo.ℭQuid.t.m.id refert iteriectio.ordo quid tua
id refert.ℭMagni demipho nota reſponſum contra quid refert:non ad quid relatum.& quære quomodo di
caſ.ℭQuid mea.aut q̃d tua:an deeſt ad:ut ſit aut ad mea aut ad tua.ℭReperire illas.filium & uxorem.

GVI Vietus &c.Hic demipho cōſulit q̃ uia cer
g tiore phormiōi tradat ſuas pecunias.de.
inq̄.i.dico tibi chremeti eſto.i. ſis qet⁹.i.
ſecurus ſine ſollicitudiē.ego curabo.i. efficiā. ne
q̃d uerboꝝ.i.ne aliq̃s deceptiōes phormio & ſui
Diunt p dent fautores diūt.i.dēt.Dare eni uerba decipe ē.ego
nunq̃ amittā a me.i.nō patiar exire e manib⁹ me
Daŕ uerba is hoc argētū temere.i.icōſulte.nā amitto hic po
Amittere niŕ q̃ſi.p a me emitto.nunq̃ ergo amittā.qn.i. q
nō adhibeā.i.aduocē mihi teſtes. cui dē.i. tradā
hoc argētū & cōmemorabo.i.faciā mētionē. q̃/
Vt obrē.i.q̃ rōne & occaſiōe dē illd argētū.ge.ut.i.
q̃tū.demipho ē cautus ubi nihil.i.nō ē op⁹ ſup.
eē cautū.nā potius deberet eē caut⁹ i nō dādo &
i agnoſcēdo fallaciā.Ch.atq; op⁹ ē facto id facere
ita ut dicis at matura.i.feſtia cū maturitate. dū.i.
q̃diu hæc libido.i.hæc uolūtas hois icerti & leuis
mācet eadē.i.i eodē tēore.nā ſi illa alteraquā dicit
ſibi ſpōſā magis iſtabit.i.urgebit iſtāti⁹ forſitā reii
ciat.i.repellat nos.i.nr̄m negociū & nr̄am cōdi/
Putare tionē ſeu pactionē. Ge.putaſti.i. diſputaſti dicit
Doñ.i.cōſideraſti rē ipſā.i.id q̃d ē.De. ergo geta
duc me ad eū phormionē.ge.nō moror.i.nō ſū
i mora uel i me mora ñ ē.Chr.ubi.i.poſtq̃ egeris
hoc.i.dederis phormiōi argentū pñtib⁹ teſtibus
trāſito.i.trāſfer te ad uxorē meā ut cōueīat.i.allo/
q̃ŕ hāc uxorē ātiphōis priuſq̃ abit.i.diſcedit. hic.
i.ex hoc loco.Dicat uxor mea nos te & me daŕ eā
Dare nu/ nuptū.i.collocaŕ i mr̄imoniū phormiōi.dicim⁹
ptum & dare nuptū & daŕ uenū.ubi do pōiŕ cū prīo ſupi
uenum no ſed hoc nō ſæpe fit.Et dicat ne ſuccēſeat.i. ira
ſcaŕ illū phormionē eē magis idōeū q ſit familia
rior ipi puellæ.dicat iq̃ nos nihil.i.in nullo egreſ
ſos eſſe nr̄o offō.i.diſceſſiſſe a nr̄o offō.uel pter/
greſſos eē.nr̄m offm̄.dicat iq̃ tātū dotis datū eē q̃
Malum tū is pho.uoluerit.De.q̃d malū id refert tua.i.q̃d
dici ſolet barbare q̃d malæ gr̄æ hēs tu agēdū de
hoc.nā id refert mea:ſignificat illd ad me ſpectaŕ
malū aūt illic iterpoſitū interiectio q̃d plærūq; in
nr̄o ſermōe pt cōgruere.ut cū dn̄t q̃d malæ gr̄æ
talibus rebus te imiſces.dicēdū eēt q̃d reb⁹ malū
id genus te iterpōere iuuat.Ch.o dēipho id ma/
gni refert nr̄a.i.illud multū ſpectat ad nr̄a; hone
ſtatē.De.nō ſat ē.i.nō ſufficit feciſſe offm̄ tuū ſi fa
ma nō approbat.i.cōfirmat id q̃d feciſti.Chr.uo
lo quoq;.i.ēt.hæc.i.hāc ſepationē fieri uolūtate
ipſius puellæ.ne.i.ut nō pdicet.i.apte iactet ſe eſſe
eiectā a nobis.De.ego poſſum facere iſtd idē q̃d
uis a tua uxore effici.Chre.mulier magis cōgruit
mulieri q̃ uir.De.rogabo uxorē tuā ut id faciat:
Chre.ego cogito ubi ego nunc poſſim reperire
illas.ſ.filiam & uxorem quæ uenit ex lemno.

Demipho.Geta.Chremes.

q Vietus eſto inq̃:ego curabo ne quid iſti
Verboꝝ diunt:hoc temere nunq̃ amittam
Ego a me:quin mihi teſtes adhibeā cui dem:
Et q̃obrem cōmemorabo.ge.ut cautus eſt ubi
Nihil opus eſt.Chr.atq; ita opus facto eſt.at
Matura dum libido eadem hæc manet:nam ſi
Altera illa magis inſtabit:forte nos reiiciat.
Ge.rem ipſam putaſti.de.duc me ad eum ergo.
Ge.non moror.Chr.ubi hoc egeris tranſito ad
Vxorem meam ut conueniat hāc:priuſq̃ hinc
Abeat.dicat eam dare nos phormioni nuptum
Ne ſuccenſeat:& magis eſſe illum idoneum:q ipſi
Sit familiarior:nos noſtro officio nihil egreſſos:
Quātum is uoluerit datū eſſe dotis.de.quid tua
Malū id refert.Chre.magni demipho.de.non ſat
Tuum eſt officiū feciſſe id ſi non fama approbat.
Ch.uolo ipſius quoq; uolūtate hæc fieri.ne ſe eiectā
Prædicet.de.idem ego iſtuc facere poſſum.
Ch.mulier mulieri magis cōgruit.de.rogabo.
Chr.ubi ego nunc illas reperire poſſim cogito.

Sophrona.Chremes.

DO.ℭAudio uiolēter:q̃d græci dicūt δεινως.ℭNā quæ hæc anus eſt ανας ροφη:ut quis te iuuenū cōfi/
dētiſſime nr̄as.Sed figura hac apta cōmoiis eſt aliq̃ re noua.ℭA fratre. p a domo fratris:ut iā pximus ardet
Vcalegō.ℭEgeſtas me ipulit:uenialis ſtatus.ℭInterea uita ut i tuto foret:cōpēſatiua q̃litas.ℭNiſi me aius fallit.
nā uiſa uel corporis uel animi ſunt.hoc ē rōnis uel ſenſus.ℭMeū nomē.mire ſuū nomē.ille agnoſcit.illa diſ/
ſimulat.ℭPaululū iſtorſū.nūc paululū aduerbiū eſt:alias nomē.ℭQuē ſemp te eē dictitaſti.eē pro noiari anti/
quoꝝ more dixit.ℭCōcluſam hic habeo uxorē ſæuā.illaturus ſæua bñ cōcluſā ptulit:ut ſi diceret ſæuā.ℭEffu/ Effutire
tiretis.eloqueremini euacuaretis.effutiretis ab
eo quod eſt effundo:tranſlatio eſt a uaſe futili
nomine:quod patulo ore fundo acuto inſtabi
le nihil præ ſe cōtinet:& futilis dicitur eiuſmo/
di:ut nihil intra ſe contineat:& ſemp inanis ſit.
Vid &c.Hic cōtineŕ nutricis agnitio fa GVI.
q ctā a chremete:& cōtra agnitio chreme
tis a nutrice.So.q̃d agā:quē hoiꝫ ego
miſera iueniā amicū mihi:aut cui referā.i.recita
bo hæc cōſilia.i.hæc ſecreta & archana ſeu ppo
ſita incœpta cōtra hærā meā:aut unde petā auxi
liū mihi.nā uereor.ne.i.q hæra.i.dñā.ſ.puella
uxor antiphonis afficiaŕ iniuria idigne.i.turpi
ter idecēter ihoneſte ob.i.pp meū ſuaſum.hic
ſuaſus q̃rtæ iflectiōis.i.pp meā ſuaſionē & meū
cōſilium.ita.i.adeo uiolēter audio pr̄em adole
ſcentis.ſ.demiphonē tolerare facta.i.nuptias ſic
cōtractas.Chre.quænā.i.quæ eſt hæc anus.i.ue
tula exaīata.i.pturbata cōmota pterrita quæ mō
i.pauloante egreſſa ē.i.exiuit.a fratre.i.a domo
fratris.So.pgit nō uidēs chremetē q̃d ut facerē
i.ut ſuaderē eas fieri nuptias egeſtas.i.neceſſitas
ipulit.i.mouit me cū ſcirē haſce.i.tales nuptias
eē infirmas.i.nō ſtabiles neq; firmas & ipulit
me ut cōſulerē.i.ſuaderem id.i.nuptias fieri ad
hūc finē ut iterea.i.q̃diu quæreref pr̄ uita.i.ho/
neſtas uitæ puellæ foret.i.eēt i tuto.i.ſine picu/
lo.Chr.certe ædepol iurātis ē.niſi aius fallit me
aut niſi oculi mei parū pſpiciūt.i.a lōge uident
parū:recte uideo nutricē meæ gnatæ.i.meæ fi/
liæ.So.Neq; ille.ſ.q eſt pr̄ eius nō iueſtigaŕ.i.i/
ueſtigādo nō iueniŕ.Chr.Quid agā:So.conti
nuat q̃d icœperat.dixerat eni neq; iueſtigaŕ.&
ſubdit q ē pr̄ eius.Chre.Adeō.i.utrū adeo eā.i.
eo ad eā an maneo.dū.i.quouſq; magis.i.am/
plius cognoſcā illa quæ loqŕ.So.q.i.ſed ſi nūc
poſſim repiŕ eū pr̄em nihil ē q̃d uerear.Chr.ea
ipa ē nutrix filiæ colloqr.i.cū ea loquar.So.qs
loqŕ hic:Chr.Sophrōa.So.& qs hic noiat no/
mē meū:Chr.reſpice.i.retro aſpice ad me.So.o dii obſecro uos.ne.i.utꝝ hic hō ē ſtilpho:alio noie chremes:
Ch.nō eſt ſtilpho.So.negas eē ſtilphonē:Ch.o ſophrona concede.i.cōfer te.diſcede.ſodes.i.ſi audes hic a fo
ribus ubi tu es iſtorſū.i.uerſus iſtā ptē.ne appellaſſes p ne appellaueris tp̄s.p tpe poſthac.i.poſt hoc tp̄s iſto no
mine ſtilphonis.So.q̃d.i.cur.nō te appellēt obſecro ſtilpho nō es ille quē dictitaſti.i.frequēter dixiſti eē. Ch.
ē.i.ſtilpho ē is quē eē dictitaui.So.q̃d.i.cur metuiſti has fores a q̃b⁹ iubes me diſcedeŕ:Ch.Hēo uxorē conclu
ſā.i.clauſā ſe cōtinentē hic i illis ædib⁹.ſæuā.i.terribilē.Veꝝ.i.ſed dixi.i.mētionē feci.oli.i.multo añ.pperam.i.
male & falſo de hoc noie ſtilphonis.eo.i.ea re eā ob rē ne forte uos effutiretis.i.eloq̃remi effūderetis euacuare
tis narraretis.iprudentes.i.p iprudentiā.foris.i.i lucē extra pect⁹:atq; ego eo dixi ne porro.i.deide poſtea uxor
mea reſciſceret.i.ſciret.id.i.fictionē meā.aliq̃.i.aliquo mō:aliqua uia ſeu rōe.uel aliq̃.i.p aliquā ex nobis. Effu
tire ſignificat effūdere:& ē trāſlatio a uaſe futili q̃d patulo ore fundo acuto iſtabile nihil p ſe cōtiet.So.hē:inter
iectio dolentis uel indignātis.Iſtoc.i.iſta re ſiue pp iſtam cām qa timebas ne effutirem⁹ foris.Pol:iurātis ē nos
miſeræ.i.infœlices nunq̃ potuimus iuenire te hic.Ch.eho:iteriectio correpti uore nouo.dic mihi q̃d rei ē ti/
bi.i.quā rē.i.q̃d negociū hēs ſiue cōmerciū cū hac familia.uñ.i.a q̃ familia tu exis.i.egrederis:aut dic mihi ubi
ſunt illæ.ſ.mater & filia:So.me miſerā.i.o me iſœlic ē uox ē exclamātis.Ch.hē dolētis q̃d ē pp q̃d ita exclamas

Sophrona.Chremes.

q Vid agā:quem amicū mihi iueniam miſera:
Aut cui cōſilia hæc referam:aut unde auxiliū
Mihi petā:nam uereor hæra ne ob meū ſuaſum
Indigne iniuria afficiatur:ita patrem
Adoleſcentis facta hæc tolerare audio uiolenter.
Ch.quænā eſt hæc anus exanimata a fratre
Quæ egreſſa eſt modo:So.quod ut facerem
Egeſtas impulit me:quū ſcirem infirmas nuptias
Haſce eſſe ut id cōſulerē interea uita ut in tuto foret
Ch.certe ædepol:niſi me aīus fallit:aut parum
Proſpiciunt oculi:meæ nutricē gnatæ uideo.
So.neq; ille inueſtigaŕ.Ch.q̃d agam:So.qui eſt
Eius pr̄:Ch.adeō:an maneo:dū ea loquitur magis
Cognoſco.So.quod ſi eū nūc reperire poſſim nihil
Eſt q̃d uereor.Ch.ea eſt ipſa:eloquar.So.quis hic
Loquitur:Ch.ſophrona.So.& meū nomen quis
Nominat:Ch.reſpice ad me.So.dii obſecro
Vos:eſt ne hic ſtilpho:Ch.nō.So.negas:
Ch.concede hinc a foribus paululum iſtorſum
Sodes ſophrona:ne me iſtoc poſthac nomine
Appellaſſes.So.q̃d:nō obſecro is es quē ſemp te eē
Dixti:Ch.ē.So.q̃d has metuis fores:Ch.cōcluſam
Hic habeo uxorē ſæuā.uerū iſtoc de noīe eo pperā
Olim dixi:ne uos forte imprudētes foris effutiretis
Atq; id porro aliqua uxor mea reſciſceret.So.hem
Iſtoc pol nos te hic inuenire miſere nunq̃ potuimus
Ch.eho dic mihi quid tibi rei eſt cū familia hac:unde
Exis:aut ubi illæ ſunt:So.miſerā me.Ch.hē q̃d eſt:

VNiVERSIDAD
DSALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONA. ℭEx ægritudine.i.infirmitate ac morbo. ℭEx ægritudine.m.cõ.eſt.bñ moderatus eſt:ut neq nimis ægre ferat:neq rurſum & hæc eſt œconomia:ne in eadẽ urbe duæ uxores plus mali ex ſollicitudine afferãt chremeti:q̃ ex alterius morte triſtitiæ:neq i comœdia p̃nt nimis miſerabiles mortes eẽ:ne res in
Cõpoſito tragœdiã tráſeat. ℭDeſerta.eg.ig.ſingula ꝓnũciáda ſunt argumẽta.hæc eni ad ueniale ſtatũ ꝓferunt. ℭCõpoſito.ſ.ẽ.ſic ueteres nos ex cõpoſito:ut cõpoſito rũpit uocẽ:& me deſtinatararæ. ℭQue nõ au.o.pro q̃ nõ audeat qs:ut facile ꝑeunucho ꝓbes. ℭOffendi ad pro quũ aduenissem:ut ſpe nemus linquẽs pꝛium ſaltuſq.l.qa lingua latina deficit:hac declinatiõe. ℭHæc ſola fecit:ſi hic legerimus antiphonẽ itellĩgim⁹:ſi hæc
Per deos ſophroná. ℭSed ꝑ deos.adiuratiõis genus eſt.

GVI. ne.i.utrũ uiuũt.So.gnata.i.filia uiuit mors cõſecuta eſt matrẽ ipam miſerã ex ægritudine.i.ex infirmitate ac morbo.Ch.male factũ ẽ ſup.i.infœliciter accidit.So. ſed ego ſophrona quæ eſſem anus.i.annoſa.deſerta.i.derelicta & deſtituta auxilio.egens.i.egena.ignota.i.alienigena incognita locaui nuptũ.i.dedi nuptui uirginem huic adoleſcenti qui eſt dñs harũ ædiũ. Ch.ne.i.utrũ locaſti eã nuptum antiphoni.So. Hem interiectio dolentis iſtiipſi dedi nuptũ eã. Ch.quid dicis ſup.admirando hoc interrogat. uel eſt modus interrogãdi.ne.i.utrũ is antipho habet duas uxores.So. Au:interiectio dolentis uel tedio obtuſæ.obſecro.q.d.noli q̃ſo ampli⁹ me interrogare ſup hac re.qdẽ.i.certe. ille antipho habet hác unã ſolã.Chr.qd faciet:uel q̃ eſt illa altera q̃ dr̃ cognata.So.ergo hæc filia tua eſt quæ dr̃ cognata.Ch. Quid ais admirabundus hoc dicit.So.factũ eſt.i.effectũ eſt.cõpoſito.i.ex cõpoſitione ſiue ex pactione ſiue ex pacto.quo modo.i.qua uia antipho amans poſſet habere hác filiã tuã ſine dote.Chr.o dii iploro ſup.ueſtrã fidẽ.i. ueſtrã opẽ ſeu ueſtrũ auxiliũ.q̃.i.q̃tũ. ſæpe aliqua ſup.forte.i.caſu aliquo eueniũt.temere.i.incõſiderate q̃ nõ audeas.i.nõ audeat aliquis optare.ego adueniens.i.cũ aduenissem offendi.i.inueni. filiã collocatã.i.nuptui datã illi qui.cũ.i.cũ quo ego uolebã eã collocari atq inueni eã collocatã.ut.i.eo modo quo uolebam. Quod ut fieret.i. ut filia illi nuptui daretur.nos ambo.i.ego & frater dabamus operã.i.laborabamus. maximo opere.i.maximo molimine ſiue maximo conatu.hæc ſola ſophrona(alloqtur ſeipm admirabũdus)fecit id quod dabam⁹ operã ut fieret ſua cura maxia.i.ſua diligẽtia:ſine cura nr̃a maxia.So.nũc uide qd ẽ opus facto.i. facere pr̃ adoleſcẽtis.ſ.antiphonis uenit.ſ.demipho.& aiũt.i.fama ẽ.eũ ferre hoc.i.iſtã colloca
Oppido tionẽ aio oppido.i.ualde.iniquo.i.male cõtento.hoc aũt dicit:nã ñ audiuit chremetẽ exclamãtẽ apud ſe ab illo loco dii ueſtrã fidẽ.Chr.Nihil p̃icli ẽ.i.nullũ ẽ p̃iculũ in hac re:res in tuto eſt.ſed ꝑ deos atq hoies obteſtor te uel adiuro caue ne ſup.q̃ſq̃.i.aliqs.reſciſcat.i.ſciat.hanc.ſ.filiã eẽ meã.So.nemo ſcibit.i.ſciet antique:ex me.i.a me.Chr.Sequere me audies cætera.i.reliqua quæ tibi non dixi.intus.i.in domo.

Viuũt ne? So.uiuit gnata mr̃em ipam ex ægritudie
Miſerã mors conſecuta eſt.Chr.male factũ.So.ego
Aũt que eẽm anus deſerta:egẽs:ignota:ut potui
Nuptũ uirginẽ collocaui huic adoleſcẽti:harum qui
Eſt ædiũ dñs.Chr.antiphoni ne inq̃?So.hem
Iſtiipſi.Chr.qd?duas ne uxores is habet?So.haud
Obſecro:unã qdem ille hãc ſolã.Chr.quid illa altera
Quæ dicitur cognata?So.hæc ergo eſt.Ch.qd ais?
So.cõpoſito factum eſt quo hãc amans habere
Poſſet ſine dote.Ch.dii ueſtrã fidẽ quã ſæpe forte
Temere eueniunt quæ non audeas optare:
Offendi adueniens qui quum uolebant:atq; ut
Volebam collocatam filiam:quod nos ambo
Opere maximo dabamus operã ut fieret:ſine
Noſtra cura maxima:ſua cura hæc ſolo fecit.
So.nunquid opus facto eſt?uide pater adoleſcentis
Venit:eũq; aío iniquo oppido ferre aiunt.
Chr.nihil pericli eſt:ſed per deos atq; homines
Meam hanc eſſe caue reſciſcat quiſq̃.So.nemo
Ex me ſcibit.Chr.ſequere me intus:cætera audies.

Demipho ſenex.Geta ſeruus.

s Oſtrapte culpa facius:ut malos expediat eſſe
Dũ dici nimiũ nos bonos ſtudemus & benignos

ASCEN. u Bi Guido noſter legit.Non obſecro is es quẽ ſemp te eẽ dictitaſti.Chr.Eſt &c.malim cũ aliis exẽplis legere hem:nã abſurda aliter eſſet pſone mutatio.Eſt aũt metuẽtis.qd ſequẽs indicat uerbum . Item ubi idẽ legit.Compoſito factũ eſt:quo modo hanc &c.plura exẽplaria habent quo.q.d.ideo ut &c.

GVI n Oſtrapte culpa &c.Hic ſenex de ſeipo cõquerit̃ q̃ dũ auari infamiã fugerat i ſtulti rephẽſionẽ icidetit eũq pœnitet pecuniã dediſſe.De.Nos nimis benigni facim⁹ noſtrapte.i.nr̃a ꝓpria culpa.i.qd dũt ꝑ nr̃m defectũ ut expediat.i.ſit utile aliqb⁹ ſup.eẽ malos.qa ex malitia cõſequuntur a nobis pecunias dum.i.quando.ſtudemus.i.damus operam nimium nos dici bonos & benignos.i.liberales & manſuetos.

Ita fugias

i Ta fugias.ꝓuerbiũ ita fugito. ℭNe p̃ter caſam.hoc eſt ne p̃termittas caſam tuã:q̃ ſit tibi tutiſſimũ receptaculũ:aut ita fugias ne p̃ter caſam ubi cuſtodiri mage: & p̃hẽdi fur & mulctari uerberib⁹ põt aut uerbũ erat furẽ exagitantis:& interea prouidentis:ne ante caſam tranſeat: ne in p̃tereundo etiã inde aliqd rapiat. ℭQuærit̃ de ſe ſenex.quo dũ auari iſamiã fugerat ſtulti rephenſionẽ incidiſſet . ℭDũ aliqd.uetuſte. mõ ut hoc ꝯſilio poſſit diſcedi:ut iſtã ducat:ne pœniteat dñm pecuniã dediſſe:errorẽ ſeruus iniecit . ℭVorſurã ſol. creditorẽ mutas. ℭVorſurã ſol.uorſurã facere dicitur qui æs alienum ex ære alieno ſoluat:dicit̃ ẽt uorſurã facere cũ minore fœnore acceptã qs pecuniã maiorem occupat. ℭMalũ in diẽ plagæ creſcunt. DO. Facẽ uorſuram

Ita fugias ne p̃ter caſam qd' aiunt nõne id ſatis erat:
Accipe ab illo iniuriã?etiã argentũ eſt ultro obiectũ
Vt ſit qui uiuat:dũ aliquid aliud flagitii conficiat.
Ge.planiſſime.de.his nunc p̃miũ eſt q recta praua
Faciunt.Ge.ueriſſime.de.ut ſtultiſſime qdem illi rẽ
Geſſimus.ge.modo ut hoc cõſilio poſſit diſcedi ut
Iſtam ducat.de.etiam id ne dubium ẽ?ge.haud ſcio
Hercle ut hõ eſt an mutet aíum.de.hẽ mutet aíum?
Ge.neſcio:uerũ ſi forte dico.de.ita faciam ut frater
Cẽſuit:uxorẽ eius huc adducã cũ iſta ut loquat̃:tu
Geta abi:p̃nũcia hanc uẽturam.ge.argẽtũ inuẽtũ ẽ
Phedriæ:de iurgio ſiletur:ꝓuiſum ẽ ne i p̃ñtia hæc
Hic abeat.qd nũc porro?qd fiet?i eodẽ luto hæſitas
Vorſuram ſolues geta p̃ñs quod fuerat malum in
Diẽ abiit.plagæ creſcũt:niſi ꝓſpicis:nũc hinc domũ
Ibo:ac phanium edocebo:ne quid uereatur.
Phormionem aut eius orationem.

Demipho.Nauſiſtrata.Chremes.

GVI. Ita fugias.i.ſi fugiat aliqs.ne.i.q̃ nõ.fugias inq̃ p̃ter caſam.i. p̃ter domiciliũ tuũ quo tibi nullũ eſt tutius receptaculũ qd' aiũt.i.qd' i ore populo eſt cũ ſit iã tritũ ſermõe ꝓuerbiũ.q.d. ita effluas in dãdo ut tñ modũ nõ p̃tergrediaris. uel ita largiaris ut tñ rõnẽ hẽas domus tuæ.uel ita te ꝓfundas ut tñ dona apud te retineas & in tua ptãte neq ullũ pœnitẽtiæ locũ relinqs. uel ita fugias i.diſcedas a tenacitate tua uel ꝑcitate ſeu parſimonia.ut tñ nõ exeas caſam tuã.i.ut tñ in teipſo & in pectore tuo uolutes attẽtius qd dãdũ ſit & qd nõ Nõne.q.d.ita id qd' ſequit̃ ſat erat.i.ſufficiebat.ſ. accipe iniuriã ab eo.i.pati talẽ iprobitatẽ ut decepit filiũ.ẽt.i.cũ hoc argẽtũ eſt obiectũ.i. oblatũ. ultro.i.ſine rogatu eius.ut ſit:id eſt ut hẽat phormio qui in abltõ.i.qua re uel quo argẽto ſiue unde uiuat.dũ.i.quouſq uel q̃diu.conficiat.i.cõminiſcat̃ fabricet̃ molliat̃ aliqd aliud flagitii.i.aliqd' aliud malũ.ge.planiſſime.i.certiſſime ſiue aptiſſime uerũ eſt qd'dicis ſiue oino.Nã plane ſignificat oino certe & apte.De.nũc p̃miũ.i. merces eſt his hoibus qui faciunt recta praua.i. qui recta reddũt obliq̃ & tortuoſa.ge.ueriſſime dicis ſup.De. ut.i.q̃tũ.ſtultiſſime.i.incõſideratiſſime.geſſimus. i.fecimus illi phormioni rẽ ſuã.i.ſuã cõmoditatẽ:& qd' dicũt factũ ſuũ & caſum ſuũ ut ita dicam ge.Mõ.i.tñmõ. ut.i. utinã poſſit diſcedi(ambo ſunt ipſonalia).i. poſſit euadi hoc conſilio.i.hac lege & cõditione ut ducat iſtã.i. eã capiat in uxorẽ.De.Ne.i.utrũ etiã id eſt dubiũ uidelicet diſceſſum iri eo cõſilio ut eam ducat.ge. Haud ſcio an mutet aíum ut hõ ẽ.i.ſicut mores humanos hẽt. nã hois mutabilis ẽ aíus.uel ut hõ ẽ.i.pro eis moribus qbus eſt neſcio ſit mutaturus aíum necne.
Plane
De.Hẽ dolẽtis & idignãtis.aũt.i.ſed dubitas ſup.an mutet aíum.ge.neſcio an ſit mutaturus.uerum.i. ſed dico hoc ſi forte cõtingeret eũ mutare aíum.De.faciã ita ut.i.ſicut frater me⁹ cẽſuit ut adducã uxorem eius fratris huc ut loquat̃ cũ iſta puella.O geta abi p̃nũcia.i.añ nũcia hãc uẽturã eẽ.i.dic puellæ uxorẽ chremetis uẽturã eſſe ad eã.ge.hic apud ſe geta loqt̃ argẽtũ ẽ inuẽtũ phedriæ.i.ꝑ phedria.ſilet̃.i.nulla ſit mẽtio de iurgio.i.de lite faciẽda ꝑꝑ tale cõiugiũ.Prouiſum ẽ.i.cautũ ẽ.ne.i. q̃ ñ hæc puella abeat.i.diſcedat hic ip̃ñtia.i.hoc tp̃e p̃ñti.Dicim⁹ ip̃ñtia ſicut & ip̃ñtiarũ ꝑ aduerbio p̃ſentis t̃pis.Porro.i.deide nũc qdẽ modus iterrogãdi:ſubiũgit qd fiet? hæſitas.i.frequẽter hæres ſeu fixus es & uolutaris in eodẽ luto.q.d.uerſaris i eodem p̃iculo.poſſet forſitã capi hæſitas ꝑ dubitas & ꝑplexus es & diſtrictus ſeu iplicitus & inuolutus i eodẽ luto.O geta alloqt̃ ſeipm: ſolues uorſurã.i.lues ſeu pẽdes pœnas.ꝑ uorſura.i.ꝑ diſſolutõe æris alieni facta alio ære alieno.Nã uorſurã facere dr̃ qui æs alienũ ex ære alieno ſoluat & q̃ſi creditorẽ mutet.Dicit̃ ẽt uorſurã facere cũ minore fœnore acceptam qs pecuniã maiorẽ occupat.Malũ meũ qd fuerat p̃ñs.i.iminẽs nõ dilatũ in aliud t̃ps.nũc abiit.i.dilatũ eſt in diẽ.i.in terminũ aliquẽ deputatũ. uel in diẽ.i.uſq ad aliquẽ diẽ mihi incertũ.O geta plagæ futuræ creſcũt.i. augentur malis accedẽtibus niſi ꝓſpicis.i.ꝓuides.Nũc ibo hic domũ ubi ẽ phaniũ & edocebo phaniũ uxorem antiphonis. ne qd.i.ut nõ aliquo mõ uel i aliquo uereatur.i.timeat phormionẽ.aut orationẽ.i. ſermonẽ eius phormiõis.
Impñtiarũ
Hæſitare

L

VNiVERSiDAD D SALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DO. Gedú ut ſoles nauſiſtrata. Diuitis uxoris de marito licetius cóquerentis hæc allocutio é cũ diſpoſitio
a ne futurarũ turbarũ. ¶ Ac dudũ re opitulata é. ſupra. n. dixerat chremes. Id ſumá uxori tibi opus eſſe di
Stati Plau. xero. ¶ Statim capiebam. ſtatim perpetuo æqualiter: & quaſi uno ſtatu. Plau. Ita ſtatim ſtant ſigna.
GVI Gedú &c. Hæc allocutio eſt diuitis uxoris de marito licentius cóquerentis cũ diſpoſitione futurarum
a turbarũ. De. o nauſiſtrata agedú aduerbiũ hortãtis ut ſoles. i. ſicut cóſueuiſti de me bñ mereri fac ut illa puella placeł. i. mitigeł leniał nobis ut faciat id qd é faciẽdũ. i. diſcedat & nubat phormiói ſua uolũtate. i. ñ inite. Na. faciá. i. placabo illá. De núc adiuuas me opa tua. i. tuo labore ac induſtria pariter. i. æq ac. i. ſicut. opitulata es. i. auxiliata es. dudũ. i. pau loañ. re. i. ipo effectu uel bonis tuis & tua re fami liari mutuas mihi dãdo pecunias uel aliqd tale fa ciẽdo. Vel lege ſic piter. i. ẽt núc adiuuas me opa. ac p & dudũ opitulata es mihi re &c. Nau. uolo factũ. i. facere. ac pol iurantis é minus queo. i. mi nus poſſum facere culpa. i. qd dicim⁹ defectu ui ri. i. mariti mei q̃ dignũ é me. i. q̃ me decet aut q̃ mihi é honeſtũ uel q̃ merui. De. aũt. i. ſed. qd. i. cur minus potes q̃ par eſt & q̃ meruiſti. Nau. qa pol uir meus tutał. i. defendit cóſeruat. idiligenter. i. pigre negligẽter. bñ pta. i. iuſte acqſita bóa patris mei. ná pł ſtati ſine mora capiebat. i. recipiebat bi na talẽta argẽti. i. ſingulis ánis duo argẽti talenta ex his pdiis. i. poſſeſſionib⁹ q̃s mihi reliqt. Hẽ do lẽtis & reqtẽtis ſeu deſiderãtis patrẽ. qd. i. q̃tũ uel i quo uir un⁹ pſtat alteri uiro. i. q̃tũ ali⁹ aliũ excel lit. ná pł lóge pſtãtior erat uiro meo. De. Quæſo i. obſecro capiebat pł bĩa talẽta. i. quotánis duo. Nau. ac. i. & reb⁹ multo uilioribus. i. q̃uis res eẽnt multo uiliores & mioris locareł q̃ núc tñ capie bat inq̃ pater duo talenta p ſingulos. ſ. ános. De. Hui: admirãtis hic é. ná pẽſióis q̃titatẽ admiratur. Nau. Quid hæc uideł tibi: i. qd exiſtias hæc duo talẽta annua eẽ. q. d. nõne illa talenta uideł tibi eſſe magnũ qddá. De. ſ. i. certe talenta hæc uideł ſup. mihi magnũ qddá. Nau. Vellẽ me eẽ natá ui rũ. i. uellẽ fuiſſe ſexus uirilis ego oñderẽ hæc talẽ ta quãti eẽnt qa ea multiplicarẽ iduſtria uel oñde rẽ hæc talẽta eſſe magnũ aliqd. uel oñderẽ bia ta

a Gedum ut ſoles nauſiſtrata. fac illa ut placeatur
Nobis: ut ſua uolũtate qd eſt faciundũ faciat.
Nau. faciã. de. pariter nunc opera tua me adiuues.
Ac dudũ re opitulata es. N. factũ uolo: ac pol minus
Queo uiri culpa q̃ me dignũ eſt. de. quid autem:
Na. qa pol mei patris bñ parta indiligẽter tutał: ná
Ex his pdiis talenta argenti bina ſtatim capiebat:
Hem uiro uir qd præſtat: de. bina quæſo. Na. ac
De rebus uilioribus multo: tñ duo talenta. de. hui.
Na. quid hæc tibi uidentur: de. ſcilicet. Na. uirum
Me natam uellem. ego oſtenderem. de. certe ſcio.
Na. quo pacto: de. parce ſodes ut poſſis cum illa:
Ne te adoleſcens mulier defatiget. na. faciam ut
Iubes: ſed meum uirũ abs te exire uideo. Chr. hem
Demipho iã illi datũ eſt argentum. de. curaui ilico.
Chr. nollem datum: ſed uideo uxorẽ pene plus q̃ ſat
Erat. d. cur nolles chreme: Ch. iã recte. d. quid tu:
Ecqd locutus cum iſta es: q̃obrẽ hãc dicimus: Chr.
Tranſegi. d. qd ait tandẽ: Ch. abduci non põt: d. qd
Nõ põt: C. qa uterq; utriq; é cordi. d. quid iſtuc nr̃a
Ch. magni: præterea cognatam comperi eẽ nobis:
De. quid: deliras: Ch. ſic erit: non temere dico: redi
Mecum in memoriam. de. ſatin ſanus es: Na. hau
Obſecro caue ne in cognatã pecces. d. nõ é. Ch. ne

lẽta debere hẽri ex pr̃imonio meo. De. Certo ſcio. i. é mihi exploratum q̄ oñderes. Nau. quo pacto. i. quo mõ ſcis: uel quo mõ oñderẽ tuo iudicio: De. Sodes. i. ſi audes pce uerbis ſup. i. ceſſa mecũ loq ut poſſis loq diuti⁹ cũ illa puella. ne. i. ut nõ mulier illa adoleſcẽs. i. iuuenis. defatiger. i. te defatigatã reddat ſermone ſuo adeo ut illi rñdere par eẽ nõ poſſis. Na. faciã ut iubes. i. uis ſed uideo meũ uirũ. i. cóiugẽ exire abs te. i. ex tua domo. Ch. Hẽ: iteriectio dolẽtis & timẽtis. o dẽipho argẽtũ é iá datũ illi phormiói. De. ilico. i. ſtati curaui ut dareł. Ch. nollẽ da tũ eẽ argẽtũ. i. uellẽ q̄ nõ eẽt datũ. Hei: dolẽtis. uideo uxorẽ pene. i. fere pluſq̃ ſat erat. i. ſufficiebat. De. o chreme cur nolles datũ eẽ argẽtũ. Chr. iá recte ſe hñt res ſup. D. qd tu dicis ſup. ecqd. i. núqd locut⁹ es aliqd cũ iſta puella q̃obrẽ. i. q̃re ducim⁹ hãc uxorẽ tuá ſi iá es allocut⁹ eá puellá. Ch. trãſegi. i. cócordaui peccaui oia. de. auert s ſe de mipho admirabũdus ait: qd tádẽ ait ipe ſł me⁹ q̃ſi aſſiſtẽtes alloq̃ł. Ch. puella nõ pt abduci. i. expelli a tua domo neq; abſtrahi a filio tuo. De. i. cur uel quo mõ ipſa nõ pt abduci. Chr. qa uterq; eſt cordi utriq;. i. ſibi mutuo pla cẽt ubi maſculio uſus é: qa maſculinũ ppóderat fœminino. Oratores i tali dicẽdi generł dicere ſolẽt uterq; alte ri é cordi. De. qd iſtuc nr̃a itereſt. i. qd ad nos ptinet ſi uterq; alteri é cordi. ubi dicũt barbari: qd hẽmus agẽdũ. Ch. Magni illđ itereſt nr̃a. i. illud multũ ad nos ſpectat. Id. n. pluſq̃ máifeſtũ é dici ſolẽ magni uel pui mea refert.
Delitare uel itereſt. pter hæc. i. ultra hoc q̄ uterq; alteri é cordi. cóperi. i. facile pſpexi cognoui p iueſtigatõe; ſiue iuẽi eá eẽ nobis cognatá. i. gẽtilẽ & de cognatióe nr̃a. De. Quid. i. cur. delitas. i. deſipis ieptis iſanis deuias. uel qd delitas i. q̃ delirameta pfers i mediũ. Chr. Sic erit. i. iueniet tádẽ cognata. ñ dico hoc temeł. i. icóſulte icóſiderate ſine cá. redi i memoriá mecũ. i. recordare mecũ pteritorũ q̃ cõtumelim⁹ iter nos uel recollige te redi ad te ſiue repe te memoria ea de qbus aliqñ uerba fecimus mecũ. i. queadmodum ego reuertor ad memoriam exercendam. De. Satin. i. ſatis ne. es ſanus. i. ſanæ mẽtis ſeu mentis cõpos. Na. Au: interiectio oſtendens faſtidioſum eſſe qđ dł obſecro caue. i. puide. ne pecces. i. erres. i cognatá. i. i agnitionẽ cognatæ. De. Nõ eſt ipſa cognata. Chr. Ne

Nega: patris

DO. ¶ Vin ſa. q. hoc totũ p una pſona qdá legunt. ¶ Filia. a. n. hoc eſt tua. ¶ Cõmodum eſſe in. o. & circa il lũ q duxit: & circa illá q̃ ducta é: & circa te ſocer. ¶ Perliberalis. u. é. q. u. m. ordo é. pliberalis uiſa é mihi.
I Actus ſum. antiphonis perſona eſt. ¶ Parare in. a. uenuſte additũ eſt aio. Ennius in. vi. Sed quid ego hic in animo lamentor. ¶ Cum res ad. ſint. cum deſideratæ fuerint: ideſt cum harum pecuniæ fuerint.
GVI. nega. i. noli negare. aliud nomẽ patris eius dictum eſt. q. d. pł eius uoluit ſe uocari alio noie: hoc di cit ut oñderet illi ſe eſſe patrẽ eius queadmodũ prius cóicauerat rẽ totá cũ eo. tu erraſti hoc. i. hac mutatione no minis. De. ipſa nõ norat patrẽ: iterrogatiue dicit. Ch. reſpõdet norat. i. nouerat patrẽ. De. cur pł di xit aliud nomẽ. i. cur mutauit nomẽ & uoluit ſe uocari alio noie: Ch. Ne. i. utrũ nunq̃ cõcedes. i. Cõcedeł acquieſces aſſenties hodie mihi neq; itelliges qd mihi uelim. De. Si tu nihil narres. i. ſi tu nihil ex plices quo mõ itelligã. Ch. Interrupit ſermonẽ i quiens. pgis. i. pſequeris reluctando mihi. Nau. miror qd hoc é qđ demipho nõ potes itelligeł. ſimiliter nec ego ipſa. De. eqdẽ hercle iurãtis eſt: neſcio qd hoc ſit. Chr. uis ne ſcire qd ſit: iuppiter ita me ſeruet iurandi modus é. ut. i. ſicut. nemo. i. nullus hõ é ppior. i. ppinqor ſanguine ipſo illi puellæ q̃ ego ſũ ac tu es. zeugma é a medio. De. O dii iploro ueſtrã fidẽ. i. opẽ & auxiliũ nos oẽs eam⁹ una. i. ſimul ad ipſá puellá: uolo ſcire hoc. i. iſtam cognationẽ aut neſcire penit⁹. Ch. ah dolẽ tis iteriectio. de. qd é qđ ita doles: Ch. Ita ne. i. eſt ne uerũ fidẽ. i. auctoritatẽ credulitatẽ ueritatẽ eẽ mihi ita paruá apud te. i. hẽs mihi tá parũ fidei ut te exorari nõ poſſim ut hoc mihi credas. De. uis me credere hoc uis iſtud eſſe ſatis q̃ſitũ. i. ingſitũ mihi. i. a. me: Age hortãtis é aduerbiũ. fiat. i. creda tur a me. Quid modus iterrogãdi: illa é ſup. filia amici nr̃i: hoc uolutat ſecũ. deinde ſubdit qd fu turũ é ex hac cognatióe: Chr. recte futurũ é ſup. i. pſpere oia cedẽt. De. Igił mittim⁹. i. remittimus domũ uel omittim⁹ miſſam facim⁹ hãc uxorem tuá quá ducebam⁹. Ch. Quidni. i. cur ñ mittam⁹ eá. De. Illa uxor tua maneat. i. nõ ueniat ad puellá iterrogatiue pnuncia. Ch. ſic. i. ita maneat. De. O nauſiſtrata igił: qa res ſic ſe hñt licet tibi. i. potes. ire. i. redire domũ. Na. Pol arbitror cõmodius. i. utili⁹ eẽ i oẽs. i. erga oẽs uel p oib⁹ hãc puellá ma neł neq; abduci q̃ ut. i. ſicut. cœpas. i. icœpas cura re ut eiiceteł. Ná cũ uidi eá ipſa uiſa é mihi plibe ralis. i. ualde honeſta & bona ac benigna. De. qd iſtud negocii. i. iſtud totũ negociũ é. i. qd hoc to tũ qđ dixiſti ſibi uult. nõdũ. n. itelligit demipho. Ch. Ne. i. utrũ uxor mea iá opuit. i. clauſit cui⁹ op Operire poſitũ é apuit. i. recluſit. oſtiũ. i. ianuá. de. iá opuit ne timeas audiri ab ea. Ch. o. iuppiter dii reſpici unt nos. i. ſunt nobis ppicii & fautores: inueni gnatá nuptá cũ filio tuo. De. Hẽ iteriectio itelligẽ

Nega: patris nomen aliud dictum eſt. hoc tu erraſti.
De. non norat patrem. Ch. norat. de cur aliud dixit:
Ch. nunq̃ ne hodie concedes mihi neq; intelliges:
De. ſi tu nihil narras. Ch. pgis. N. miror qd hoc eſt.
D. eqdem hercle neſcio. C. uin ſcire: at ita me ſeruet
Iuppiter ut propior illi q̃ ego ſum ac tu nemo eſt.
De. dii ueſtrã fidẽ: eamus ad ipſam una oẽs nos: aut
Scire: aut neſcire hoc uolo. Ch. ah. de. quid é: C. ita
Ne paruã mihi fidẽ apud te: de. uin me hoc credere:
Vin ſatis q̃ſitũ mihi iſtuc eſſe: age fiat: quid illa filia
Amici noſtri: quid futurũ eſt: Ch. recte. De. hãc igił
Mittimus. Ch. quidni: de. iſta maneat: C. ſic. de. ire:
Igitur tibi libet nauſiſtrata. Na. ſic pol commodius
Eſſe in oẽs arbitror q̃ ut cœperas manere hanc. ná
Perliberalis uiſa eſt quum uidi mihi. de. quid iſtuc
Negocii eſt: Ch. iã ne operuit oſtiũ: de. iam. Ch. o
Iuppiter. dii nos reſpiciunt gnatã inueni nuptam cũ
Tuo filio. De. hẽ quo pacto id potuit: Ch. nõ ſatis
Tutus é ad narrandum hic locus. De. at tu. ĩtro abi.
Ch. eius ne filii qdem noſtri hoc reſciſcant uolo.

Antipho adoleſcens.

I Actus ſum; utut meæ res ſeſe hñt fr̃i obtigiſſe
Quod uult. q̃ ſcitũ eſt ſemp huiuſmodi parał
In aio tales cupiditates qbus cum aduerſæ res ſient;

tis qd diu q̃ſiuerit quo pacto. i. qua uia id potuit fieri: Ch. Locus iſte non eſt ſatis tutus ad narrãdum quo mõ potuit fieri. De. At: ideſt ſed. tu abi: ideſt diſcede intro. i. in domũ meá. Ch. heus aduerbiũ uocãtis & monentis attentionẽ. uolo ne qdẽ. i. ut nec ẽt filii noſtri reciſcãt. i. ſciant cognoſcãt hoc: ideſt quo pacto id potuerit fieri.
a D principiũ ſcænæ. ubi oſtendes opera tua me adiuuas. In aliis eſt adiuues. ASCEN.
Actus ſum &c. Hic antipho apud ſe conqueritł q̄ ea ſuſcepit qbus exolui nõ poſſit ubi res aduerſæ ur GVI
I gent & ſimul oſtendit ſe geſtire in aliquam ſpem. An. Vtut: ideſt utcunq;: ideſt qualitercũq; res meæ. i. mea negocia ſeſe hñt lætus ſum id obtigiſſe fr̃i meo phedriæ quẽ ut fratrẽ diligo. qđ uult. ſ. argentum pãphilam redimẽdam. q̃: ideſt eſt quantum ſcitum eſt: ideſt ſcire ſapienter factum. parare: ideſt contrahere in animo ſuo eiuſmodi. i. tales cupiditates quas cum res ſint aduerſæ: ideſt cũ fortuna male optatis reſpondeat

VNiVERSiDAD
D SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DO.¶In probro ſiẽ.apud patrem.ſ.¶Si hoc celetur in mœtu.ſin ſi hoc celetur.intulit ſin pateſit. quarta:cum præpoſuiſſet

Propria Virgilius a Argentũ accepi.Iactantia hic inducit phormiõis:& quaſi ois. pueniſſe lætet.¶Propria ea phedria.Virg.in.i.cõnubio iungã ſtabili ꝓpriãq; dicabo.¶Viciſſim.p.t.a.eſt.ſecundũ illud qđ dicitũ ẽ Reddũt opas mutuas.¶Te ſuã rogauit rurſum ut age.p.iterũ ſubaudiam⁹:& ẽ zeugma a ſuperiore.

GVI. poſſis.i.poſſit aliquis.paulo.i.aliquãtulũ ſiue aliquatenus.mederi.i.medulã ſeu remedium adhibere.ſimul.i.poſtq̃ hic phedria repperit argentũ expediuit.i.exoluit ſe.cura.i.ſollicitudine: ego antipho nullo remedio poſſum euoluere.i.expedire explicare me ex iſtis turbis.i. ꝑturbationibus. qn i.ꝙ nõ ſi hoc qđ ſimulatũ ẽ. celet.i. occultet ꝑri ſup.ſim in mœtu ne pr̃ moleſte ferens abducat aliq̃ rõne amatã meã.ſin.i.ſed ſi hoc inq̃ quod ſimulatũ ẽ patefit.i.aperiat reuelet detegat nõ poſſum inq̃ euoluere me quin ſim in ꝓbro.i. in culpa apud patrẽ. neq; nunc reciperẽ.i.retraherẽ referrẽ me domũ niſi ſpes huiuſce phanii hñdæ.i. hñdi hãc phaniũ eẽt oſtẽtata.i.pſtita exhibita mihi.ſed ubinã.i.ubi poſſum iuenire getã ut rogẽ. petã ab eo qđ tpſ.i.quã opportunitatẽ conueniẽdi patris.i.alloquendi patrem meum.iubeat: ideſt uelit me capere:ideſt eligere.

Paulo mederi poſſis:hic ſimul argentũ ut repperit
Cura ſe expediuit:ego nullo mõ poſſũ remedio me
Euoluere ex his turbis.qn ſi hoc celet patri i mœtu
Sin patefit i ꝓbro ſiẽ:neq; me domũ nũc reciperẽ:
Niſi mihi eſſet ſpes oſtentata huiuſce habendæ:ſed
V binã getã inuenire poſſim:ut rogẽ quod tẽpus
Conueniendi patris me capere perſuadeat.

Phormio, Antipho.

a R gẽtũ accepi:tradidi lenoni:abduxi mulierẽ
Curaui ꝓpria ea phedria ut potiretur:nam
Emiſſa eſt manu:nunc una res mihi etiã reſtat q̃ eſt
Cõficiunda:ocium ab ſenibus ad potãdũ ut habeã.
Nam aliquot hos ſumã dies. An.ſed phormio
Adeſt:quid ais?Ph.qđ?An.qdnam facturus
Phedria?quonam pacto ſacietatẽ amoris ait ſe
V elle ſumere?Ph.uiciſſim partes tuas acturus eſt.
An.q̃s?Ph.ut fugitet patrẽ te ſuã rogauit rurſum ut
Ageres cauſam:ut pro ſe diceres:nã potaturus eſt
Apud me:ego me ire ſenibus ſunium dicam ad
Mercatũ:ancillulã emptum dudum quã dixit geta
Ne quum hic nõ uideant me:cõficere credant
Argentum ſuum:ſed oſtium concrepuit abs te.
An.uide quis egrediatur.Ph.geta eſt.

a Rgẽtũ &c.Hic iactãtia iducit phormionis q tãq̃ paraſitus ſe egregie bibiturum pollicet.Pho.Accepi argẽtũ a demipho ne tradidi illud lenõi puellæ uẽditori. abduxi.i. mecũ adduxi a lenonia domo mulierẽ pãphilã ſ.q iã uirgo nõ erat ꝑcipue cũ eẽt i tali loco.curaui effeci ut phedria potiret ea puella ꝓpria.i.ſibi cũ nemine cõi.nã emiſſa ẽ manu.i. manumiſſa: i.libertina facta cũ prius eſſet empta tãq̃ ſerua uel exiuit ꝑtatẽ lenonis.nũc una res reſtat.i.ẽ reliqua mihi q̃ res ẽ cõficiẽda.i.ꝑficienda & ad effectum ꝑducẽda.ſ.ut habeã.i.ipetrẽ a ſenib⁹.ſ. demiphone & fratre.ociũ.i.ſpaciũ tp̃is ad potandũ priuſq̃ abducã mihi phaniũ ꝑ q̃ abducẽda dederũt pecunias. Nã ſumã.i.ipendã cõſumã tradacã hos aliquot dies. An.Antipho q prius ſolus loq̃bat uidit phormionẽ & inq̃t apud ſe.Sed phormio eſt.i.adeſt.deinde accedens ad eum inq̃t. qd ais? Phor.petis qd dicã?admirãdo dicit hoc uel iterogãdo. Deide occupat antipho.Anti. Quidnã phedria eſt facturus?quo pacto.i. q̃ uia ait ſe uelle ſumere ſatietatẽ.i.tediũ ſiue expletionẽ amoris? Phor.ipſe acturus ẽ.i. repſentaturus ẽ ꝑtes tuas. i.tuũ officiũ.uiciſſim.i.ut ita dicã ſua uice.uel per uices & q̃ſi alternatim.An. Quas ꝑtes meas acturus eſt?Phor.ut fugitet.i.frequenter fugiat. patrẽ. i.patris cõſpectũ rogauit te ut rurſum tu ageres.i. defenderes ſuſtineres cauſam ſuam.& ut diceres.ideſt oratiõem haberes & ſermonẽ appoſitum pro ſe faceres. nam qui dicit appoſite accõmodateq; loquitur.nã ipſe phedria eſt potaturus.i.debet potare apud me. Ego dicam ſenibus demiphoni & chremeti me ire ſunium:ideſt in eum locum de quo prius dictum eſt ad mercatum:ideſt negociandi gratia ſiue exercendæ mercaturæ cauſa.& declinatur hic mercatus tus tui:a mercor ris quod eſt emo is.dicam ergo ſenibus me ire ad mercatũ.emptum:ideſt ad emendam ancillulam: ideſt ancillam paruam quam geta ſeruus dixit ſenibus mihi eſſe opus dudum:ideſt pauloante ne ipſi ſenes credant me conficere.i.conſumere ipendere.ſuũ argentũ cũ non uideãt me hic.ſed oſtiũ cõcrepuit abs te.i.oſtiũ tuum patefactũ eſt uel apertũ eſt:& bñ cõcrepuit.q.d.audiui oſtiũ crepãs.i.ſtridẽs & reſonans cũ aperiret & pateſieret. nã eiuſmodi crepitus eſt ſignum aptionis oſtii.An.uide quis egrediat e domo.Phor.geta eſt is qui egreditur.

Sunium

Geta.Antipho.

Fors fortuna.Fortuna dicta eſt in certa re.fors fortuna euẽtus fortunæ bon⁹.¶Fors fortuna.aliud fortuna ẽ: aliud fors fortuna.Nã fors fortuna eſt cuius diẽ feſtũ colunt:qui arte aliqua uiuunt:huius ædes trans tyberim eſt.¶Hunc onero pal.recte quia palliata fabula non togata.¶Pergit her. poteſt diſtingui hic pergit & coniuncte legi hercle.¶Nunq̃ tu hodie me uinces.uapulabis ideo.¶Id quidem iam fiet. id qđ ſibi dici audiuit.minitatur:& cõueniens error feſtinantis.¶Sine controuerſia.ſine ambiguitate. ¶Si te delibutum gaudio reddo:ad animum tranſtulit:quod eſt corporis.nam delibutus unctus dicitur.

DO. Fors Fortuna

o

Delibut⁹

Geta, Antipho, Phormio.

o Fors fortuna quantis commoditatibus
Quã ſubito hæro meo antiphõi ope uſa hũc
Oneraſtis diem. An.quidnã hic ſibi uult?Ge.nos
Quoq; amicos eius exoneraſtis metu:ſed mihi nũc
Ceſſo q nõ humerũ hũc exonero pallio:atq; hoiem
Propo inuenire:ut hæc q̃ cõtigerit ſciat. An. nũ tu
Intelligis quid hic narret?Ph.nũ tu?An.nihil.Ch.
Tãtũdẽ ego.ge.ad lenonẽ nũc ire ꝑgã: ibi nũc ſũt.
An.heus geta.Ge.hẽ:tibi nũ mirum aut nouum eſt
Reuocari curſũ cũ inſtitueris? An.geta ꝑgit hercle.
Ge.nunq̃ tu odio tuo me uinces. An.non manes?
Ge.uapulabis.An.id qdem tibi iam fiet:niſi reſiſtis
Verbero.Ge.curialis uernula eſt qui me uocat:
Familiarẽ oportet eſſe hũc q minitat malũ:ſed is ne
Eſt quẽ q̃ro.an nõ?ipſe ẽ.Ph.cõgredere actutum.
An.qd eſt?ge. oĩum q̃tũ eſt q uiuant hoĩum homo
Honoratiſſime:nam ſine controuerſia a diis ſolus
Diligere antipho.An.ita uelim: ſed quid iſtuc credã
Eſſe ita:dici mihi uelim.ge.ſatin eſt:ſi te delibutum

GVI Fortuna &c.Hic antiphoni a geta nũciatur phaniũ iuentã eſſe filiã chremetis patrui ſui qđ magnæ fœlicitatis loco ducẽdũ putat.ge.O fortuna.i. o dea mutabilitatis. O fors fortuna.i.bonus fortunæ euentus cuius diẽ feſtũ colũt q arte aliqua uiuũt cui⁹ ædes ſacra trãs tyberim erat.Fortuna ãt incerta ẽ tã ad bonũ euẽtũ q̃ ad malũ.quãtis cõmoditatibus.i. opportunitatibus:& q̃.i.quãto ſubito: hæc legunt admiratiue.honoraſtis.i. decoraſtis hũc diẽ antiphõi nr̃o.uſa ope.i.uſo auxilio & numine ac fauore? An.qdnã hic geta ſibi uult.i.qd uult dicere ita admirabũdus?ge.geta eũ nõ audiebat ſed ꝑgebat in ſua admiratiõe & uos fortuna & fors fortuna exoneraſtis.i.alleuiaſtis nos amicos eius antiphõis metu quo afficiebamur eius cã.Deide ad ſe rediens cõſiderãſq; ſibi eẽ potius q̃rendũ antiphonẽ cui hæc narret q̃ ita i admiratiõe ceſſandũ & morãdũ.iõ ſubdit.ſed nũc ceſſo.i.moror.tardo cunctor mihi.i.uel i dedecus meũ & crimẽ uel mihi generaliter ponit ut tu mihi ſemp dormis. Sed ergo nũc ceſſo.i. ſum ceſſator & ocioſus & qđ i crepãdus q nõ onero hũc.i.meũ humerũ pallio. i.q nõ replico palliũ meũ i humerũ ut agilior ſim ad uiã faciẽdã.atq; q inq̃ nõ ꝓpero.i.feſtino inuenire hoiem.ſ.antiphonẽ ut ſciat hæc q̃ cõtigerit. An.Tu non itelligis?qd hic geta narret.i. dicat ſe cũ.Ph.nũ.i.nunqd tu itelligis?An.nihil.i.non intelligo uel nihil.i. ne minimũ qđẽ itelligo quid dicat.Ph.ego itelligo tãtũdẽ quãtũ tu quid dicat. ge.Pergã ire.i.cõtẽdã ire uel ꝓſequar pſeuerabo ire hic ad lenonẽ nũc ipſi ſunt ibi apud lenonẽ. An.reuocat eũ ãrripientẽ iter ad lenonẽ.Heus aduerbiũ uocãtis geta uctũs ẽ.ge. geta poſt ſe nõ reſpexit idignatus ſe reuocari feſtinũ. nã putabat aliũ quẽlibet ab antiphõe reuocare eũ iõ inquit. Hẽ iteriectio idignãtis.nũ.i.nũqd.q.d.nõ eſt tibi mirũ.i.nõ ẽ tibi magni momẽti aut magnæ curæ aut nouũ.i.inuſitatũ curſum reuocari.i.retrahi cũ inſtitueris.i.icœperis curſũ.uel eſt ſecunda perſona ꝑ tertia. An.geta uocãtis ẽ.Ge.hercle ipſe q uocat me ꝑgit.i.pſeuerat uocare me.hoc ãt dicit itereũdũ non retro aſpiciẽs nũq̃ uinces me.i.nunq̃ hodie pſuadebis mihi ut ad te eã tuo odio.i.tua moleſtia & tedio. nã odiũ iterdũ ponit ꝑ tedio & moleſtia.Inde odioſus.i.tedioſus moleſtus & iprob⁹ ſeu iportun⁹.q.d.nõ uinces me tua iportunitate & iſtãtia. An.ñ mães.i.nõ ſiſtis gradũ hoc dicit idignabũdus & miabũdus. ge.Vapulabis.i.poſſes bñ adeo iſtare ut uapulares.i.uerberareris ſeu uerberib⁹ afficeris.An.Quidẽ.i.certe id qd minitaris iã.i. ſtatifiet tibi.i.uapulabis niſi tu uerbero.i.dignus uerberib⁹.hic uerbero onis.reſiſtis.i.reprimis gradũ.ge.hoc audiens cognouit eẽ aliquẽ q ipiõſe loqret.iõ ſubdit.o;hũc q ita loqt eẽ familiariorẽ.i.itimiorẽ i nr̃a familia q̃ ego nã mitat malũ.ſ.uerbera.Sed ne.i.utrũ ẽ is quẽ q̃ro.ſ.antipho an nõ ẽ. Deide uiſo eo dicit ipſe ẽ quẽ q̃ro.Ph. ge.cõgredet a cõ & gradior deris.i.cõcede huc actutũ.i.cito celeriter. Df.n.ab actu.i.a celeritate.Vñ actuariæ naues dñt celeres.i.celeriter per mare tranſeuntes.An.Quid eſt?quod ita uehementer gaudes & admiraris. Ge.o hõ honoratiſſime oĩum hoĩum q uiuant quantũ eſt.i.quãtũ licet pro tua condiuione uel quantum eſt hoium ſcilicet:ideſt quantacunq; fuerit hominum multitudo. nam o antipho ſolus diligere:ideſt diligeris amaris a diis ſine controuerſia: ideſt ſine ambiguitate. An.Velim ita diligi a diis:ſed uelim : ideſt uolo dici mihi: ideſt quod dicatur mihi.qui:ideſt quo modo uel cur credam eſſe ita ut dicis.ge.ſatin: ideſt nonne ſatis eſt tibi

Reſiſtere

Cõgredi Actutum Actuarius

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DO.℄Vt mõ argẽtũ uide narrationẽ cœptã uñ ẽ.℄Mittit hærus me ad uxorẽ tuã.cõuerſus ad antiphonẽ hoc dicit.℄Pulcherrimũ facinus.a.huiuſmodi locos poetæ actorib⁹ indulgent: qđ in his actoris eſt cõmẽdatio. ℄Patruus tuus pater eſt inuentus phanio uxori tuæ.ut Saluſtius in primo.Liberis eius auunculus erat.℄Atq; hercle.ego quoq; illã audiui fabulã.Plautus i milite glorioſo.nã hoc columnati poetæ eſſe mãdaui barbaro.

Saluſtius

GVI. ſi reddo.i.efficio te delibutũ pfuſum gaudio ubi ad aĩum trãſtulit qđ ẽ corpis. nã delibutus dicitur unctus.An.enecas.i.occidis mori me cogis qui ita aĩum meũ ſuſpẽſũ tenes.Pho.qn.i.qnimo tu aufer hinc.i. hinc amoue pollicitationes:ideſt noli ita pollicitari bona antiphoni:ſed cedo.i.dic id qđ fers ideſt affers uel geſtas in pectore.ge. Quoq;: ideſt etiam o phormio tu aderas hic:ubi oh eſt interiectio animaduertentis prius nõ uiſum nec perceptum.Ph.aderam hic.ſed inter hæc dicẽda ceſſas:ideſt in mora es tardas moraris detegeř rem antiphoni.ge.Accipe:ideſt audi intellige.Hẽ interiectio eſt tuſſientis ut narratiõi ſit aptior. ut ideſt poſtq̃.modo:ideſt pauloante dedim⁹ tibi phormioni ego & demipho argentum apud forum profecti ſumus ego & demipho domum recta.i. eodem tenore nuſq̃ diuertendo. interea o antipho hærus.ideſt dominus me⁹ mittit me ad uxorem tuam.ſ.phanium. An.q̃obrem:ideſt q̃re mittit te ad eam.ge.omitto:ideſt deſiſto.ꝓloqui.i.lõgo ſermone.uti nam o antipho nihil ẽ in ea miſſione ad hanc rem:ideſt ad hoc propoſitum.ubi i.cum.occipio: ideſt incipio ire ad gynneciũ.i. in locũ ædiũ ſecretũ in quo fabulanť inter ſe mulieres.Eſt enim gynneciũ ait Tortelli⁹ locus i ædibus ſolis mulieribus ad habitandũ datus.Deducitur enim a gynecon:ideſt a mulieribus puer.i. ſeruus ſcilicet mida nomie forte ſic dict⁹ ꝙ Phrigius eſſet:occurrit ad me.pone aduerbium: ideſt retro apphendit:ideſt capit me pallio : ideſt per pallium.reſupinat me iquam: ideſt reducit me i dorſum.nam ſupinus uel reſupinus dicitur qui in dorſo iacet:quod qui faciunt fere negligentes ſunt molles aut laſciui: ideo ſupinus pro molli poniť & laſciuo.Itẽ ꝓ pigro negligenti & ocioſo.Item poniť interdũ pro elato ſiue ſupbo.pro

Gynneciũ

Pone ad uerbium

Supinus

Gaudio reddo:an enecas.ph.quin tu hinc
Pollicitationes aufer:& quod fers cedo.ge.oh tu
Quoq; aderas Phormio:ph.aderam;ſed tu quid
Ceſſas:ge.accipe.hẽ ut mõ argentũ tibi dedimus
Apud forũ recta domũ ſumus ꝓfecti:iterea mittit
Hærus me ad uxorem tuã;an.q̃obrem:ge. omitto
Proloq;nam nihil ad hanc rem eſt antipho;ubi in
Gyneceum ire occipio.puer ad me occurrit mida;
Pone me apphẽdit pallio.reſupinat:reſpicio ; rogo
Quãobrẽ retineat me;ait eẽ uetitũ intro ad hæram
Accedeř.ſophrõa mõ fratrẽ huc inqt ſenis ĩtroduxit
Chremetẽ:eũq; nũc eſſe ĩtus cũ illis;hoc ubi audiui
Ad fores ſuſpenſo gradu placide ire prexi:acceſſi;
Aſtiti;aĩam compreſſi;aurẽ admoui;ita aĩum cœpi
Attendere hoc mõ ſermonẽ captans.an. euge geta.
Ge.hic pulcherrimum facinus audiui;itaq; hercle
Pene axclamaui gaudio.an.qđ.ge.quodnam
Arbitrare:an.neſcio.ge.atq mirificiſſimũ.patruus
Tuus eſt př inuentus phanio uxori tuæ. An. hẽ qđ
Ais:ge.cũ eius conſueuit olim mře ĩ lẽno clãculũ.
Ph.ſomniũ utin hæc ignoraret patrem ſuum:
Ge.aliqd credito phormio eſſe cauſæ ſed me cenſen
Potuiſſe oĩa intelligere extra oſtium:itus quæ ĩter ſe
Ipſi egerint:Ph.atq; hercle ego quoq; olim audiui

Perſius

pterea ꝙ tales ſupbi ſolẽt nõ dimittere caput tã̃ hũiles:ſed reſupinare & extollere tã̃ tumidi.Perſi⁹.Italo qđ honore ſupin⁹ fregerit hemias. Vñ ſupinare & reſupiare ſignificãt aliquẽ ſupinũ ſiue reſupinũ reddere: ut hic reſupinat me.i.reducit me i tergũ & qđ uulgo dř reuerſat me.reſpicio.i.retro aſpicio. rogo.i.iterrogo. q̃obrẽ i.q̃re retineat me.ait.i.rñdet.uetitũ eẽ.i.ꝓhibitũ.accedeř.i.adire igredi itro ad hærã.i.phaniũ inqt ẽt ille ſeruus. mõ.i.pauloañ ſophrõa nutrix itroduxit huc.i.i gynneciũ chremẽ fratrẽ ſenis.ſ.dẽiphõis. & inqt eũ fratrẽ eẽ nũc it⁹ itra gynneciũ cũ illis.ſ.ſophrõa & phaniõ.ubi.i.poſtq̃ ego audiui hoc prexi.i.pſeueraui ire placide.i.tráqlle ſine ſtrepitu ac tumultu gradu.i.greſſu paſſu ſuſpẽſo.i.molli ac tenero ſuſtẽtato & leniter terræ ĩpſſo.ad fores acceſſi.i.applicui ad illas fores ſiue mauis adueni.aſtiti ab aſto as.i.iuxta fores ſteti.cõpreſſi.i. cohibui repreſſi cõpeſcui aiam.i.ſpiritũ anhelitũ flatũ ne audirer admoui.i.adhibui appropinqui appoſui aurẽ ad illas fores ut audirẽ ita eo mõ admotis auribus cœpi.i.incœpi.attẽdere.i. arrigere aduertere aium ad itelligẽdũ qđ dicebať captãs.i.alliciẽs attrahẽs frequẽter capiẽs ſermonẽ hoc mõ.i.ita faciẽdo ut dixi. An.o geta euge iteriectio lætitiæ eſt q̃ antipho getã inuitat ad lætitiã ut reliqua pſequať lætãter. Ge.hic.i.tũc audiui facinus.i.factũ.pulcherrimũ .i.iocundiciſſimũ.itaq;.i.iõ hercle exclamaui pene.i.fere gaudio.i.præ nimia lætitia. An.quod facinus audiſti: Ge.quodnã.i.quod facinus arbitrař.i.putas me audiuiſſe illic. An.neſcio quod facinus audieris ge. Atq.i.ſed certe audiui facinus mirificiſſimũ pro mirificentiſſimũ.i.mirifice factũ.ubi poeta recto ſuplatiuo uſus eſt a poſitiuo mirificus mirifica mirificũ.Patruus tuus.ſ.Chremes inuẽtus eſt pater phanio.i.illi puellæ tuæ uxori. An. Hem admirantis & lætantis interiectio qđ ais:hoc dicit ſibi uix perſuadens ita eſſe. Ge.patruus tuus olim.i.lõgo ante tẽpore conſueuit:ideſt habuit cõmercium amoris cum matre eius phanii:clãculũ:ideſt ſecreto in lẽno:ideſt i illa inſula. Phor.ſomnium eſt ſup.ideſt illud eſt fantaſma & uanũ dictũ tanquã dormiendo ſõniatũ utin:ideſt uti ne:ideſt utrum ita conuenit cum matre eius uti:ideſt ut hæc puella non cognoſceret patrem ſuum. Ge.o phormio credito aliquid cauſæ eſſe:ſed cenſen:ideſt cenſes ne me potuiſſe intelligere oĩa extra oſtium quæ ipſi.ſ.Chremes Sophrona & Phanium egerint.i.dixerint inter ſe intus in gynnecio. Pho.atq; hercle Illã fabulã.

Cõprimere

Admouere

DO.℄Curã adimere argẽtariã.uarietas ꝓludẽdi adimẽdi occaſio eſt.℄Priuſq̃ dilapidet:diſperdat.℄Viſam ut qđ apoſiopeſis ſecũda.℄Ne nõ id facerẽ qđ recepiſſem ſe.& deeſt ad me:ut in Heauton. Nõ ad meretricẽ faciet.℄Adhuc curaui addidit adhuc cum potuiſſet ſine hoc integer ſenſus eſſe.

Dilapidare

GVI. ego quoq; audiui illã fabulã.i.illud fabuloſum dictũ.ge.imo etiã.i.ſed etiã dabo.i.dicã etiã hoc quo i.ut magis credas.Interea dũ hæc agũť patruus egrediť.i.exit.ide.i.ex gynnecio foras.hic.i.in hũc locũ in quo erã.haud.i.nõ multo poſt.i.nõ lõgo tpe poſt idẽ patruus recepit.i.retrahit refert ſe denuo.i.rurſus iterũ intro i.in gynneciũ cũ pře tuo demiphõe.uterq; př & patruus ait ſe dare tibi ptãtem hñde ei⁹.i.hñdi eã in uxorẽ.Deniq;.i.tãdẽ ego miſſus ſum ut requirerẽ.i.iueſtigarẽ te.atq; ut adducerẽ te ad eos. An. hẽ:interiectio idignãtis ꝙ nõ ducať celeriter.er/go cũ debeas me ducere qn increpatiue uideť hic capi ꝓ qnimo.rape me.i.celeriter cape me ut ducar ad eos qđ ceſſas.i.tardas moraris cur nõ accelera gradũ. Ge.fecero.i.faciã cõiũctiuũ ꝓ idicatiuo. An.o mi phormio uale.i.remane cũ ſanitate. Ph.o antipho uale.i.diſcede ſalute comite. De ide cũ receſſiſſent cœpit phormio ſecũ hæc diceř ita dii amẽt me ut ex aio dico:iurãdi modus eſt. bñ factũ eſt.i.bñ ſucceſſit ac ꝓſpere.gaudeo tãtam fortunã.i.tãtã fœlicitatẽ & ſucceſſum ꝓſperũ eſſe datũ his iuuenibus antiphoni & phedriæ de improuiſo aduerbiũ.i.ex iſperato pter ſpẽ: pter expectationẽ.Sũma occaſio.i.opportunitas eludẽdi.i.decipiẽdi ſenes eſt nũc mihi.i.ego hẽo nũc ſũmã facultatẽ eludẽdi ſenes:& eſt inq̃ mihi occaſio adimere ꝓ adimẽdi:ſed uarietatẽ amauit poeta.i.auferẽdi abſtergẽdi phedriæ curã argẽtariam i.anxietatẽ & ſollicitudinẽ de argẽto iſto reddẽdo quo redemit puellã.ne.i.ut non ſit ſupplex.i. ſupplicãs cuiq̃.i.alicui ſuoꝝ æqualiũ.i.ſuoꝝ gregaliũ & ſodaliũ ut illi mutuo darẽt illã ſummã q̃ redderet ſenibus cũ nollet ducere uxorem phormio.nã hoc idẽ argẽtũ datũ erit ſine reſtitutione ita ut datũ eſt his igratis ſenib⁹ uel ipſis iuitis. uel datũ erit ab his ingratis ſenibus.i.imemorib⁹ beneficioꝝ ſibi factorũ taliter iũgendo liberos ſuos mřimonio fœlici.ego reppi.i.excogitaui. qui.i. quo mõ cogã hoc fieri reipſa.i.ipſo effectu uidelicet ut argẽtũ ſit datũ uti datũ eſt ſine ulla reſtitutione. Nũc geſtus.i.modus me hñdi & uultus.i. idiciũ uolũtatis eſt mihi capiẽdus nouus.i. alius ab aſſueto. Sed cõcedã.i.me ꝯferã hic.i. ex hoc loco i hoc angiportũ ꝓximũ.i.in hũc uicũ anguſtũ nec puiũ. Inde.i. poſtea oñdã.i. patefaciã me his ſenibus.ubi.i.poſtq̃ ipſi erũt egreſſi foras.i. extra domũ.nõ eo.i.non uado ad mercatũ.i.ad negociãdũ eo ſup.in eũ locũ quo.i.in quem locũ aſſimularam pro aſſimulauerã:ideſt finxerã me ire.

Illã fabulã.ge.ĩmo etiã dabo quo magis credas
Patruus interea ĩde egrediť foras haud multo
Poſt cum pře:ĩde recipit ſe intro denuo:ait uter q;
Tibi ptãtẽ eius hñdæ dari: deniq; ego ſum miſſus
Vt te reqrerẽ;atq; abducerẽ. An.hem qn ego rape
Me:qd ceſſas:ge.fecero.an.o mi phormio uale.
Ph.uale ãtipho:bñ ita me dii ament fcm̃ & gaudeo
Tantã fortunã de ĩprouiſo eſſe his datã:ſumma
Eludendi occaſio eſt mihi nunc ſenes:& phedriæ
Curã adimere argẽtariam.ne cuiq̃ ſuoꝝ æqualium
Supplex ſiet;nã idẽ hoc argentum;ita ut datum eſt
Ingratis his datum erit hoc qui agam re ipſa repperi:
Nunc geſtus mihi uultuſq; eſt capiendus nouus:
Sed hinc concedã in angiportum hoc proximum
Inde hiſce oñdam me ubi erunt egreſſi foras;quo
Me aſſimularam ire in mercatum;nunc eo.

Demipho.Phormio.Chremes.

d Iis magnas merito gřas hẽo:atq; ago:qñ hæc
Nobis fř ꝓſpere euenere q̃tũ põt:cõueniẽdus
Phormio:ẽ priuſq̃ dilapidet nřas triginta minas : ut
Auferamus. Ph.demiphonẽ ſi ẽ domi uiſam ut qđ
De.nos ad te ibamus phormio. Ph.de eadem hac
Fortaſſe cã: De.ita hercle. Ph.credidi.quid ad me

d Iis &c.Hic cõtineť cõtentio phormiõis & ſenũ & totius ſimulatiõis detectio.indignantis enim phormio narrať parat oĩa nauſiſtratæ uxori chremetis quonã uidelicet mõ chremes ſuſtulerit clã filiam ex muliere q̃dã lẽnia. De.merito.i.iure hẽo magnas gřas.i.multũ ſum deuictus & obnoxius diis:atq; eis ago magnas gřas.habere gřas eſt in aio:agere uero gřas eſt uerbis:quod ſcilicet barbare dicitur regratiari.quãdo:ideſt quia o frater hæc oĩa euenerũt nobis proſpere.i.fœliciter.nunc phormio eſt cõueniendus.i.alloquẽdus quantum põt fieri ſup.i.quoad eius fieri põt uel melius q̃tũ celeriter põt cõueniri ut auferamus ab eo noſtras triginta minas.i.nřas triginta libras priuſq̃ dilapidet.i.diſperdet diſſipet eas. Pho.uiſam.i.ibo ad uidendũ demiphonẽ ſi eſt domi ut expleã ſup.qđ ꝓmiſi uel aliquid tale.nã apoſiopeſis eſt. De.o phormio nos ibam⁹ ad te. Pho.fortaſſe ueniebatis ad me de eadẽ cauſa.i.pp eadẽ cãm pp quã ego ire cõtẽdebã. De.hercle ita.i.ibamus de eadem cauſa. Pho.credidi:ideſt nõ dubitaui ꝙ de ea cauſa ad me ueniretis tanq̃ meæ fidei diffidentes

Hẽre gřas Agere & referre

VNIVERSIDAD DSALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DO.¶Quæ tute dudũ corã me icuſaueras:noua locutio corã me incuſaueras nõ qui hũc me incuſaueras corã me incuſaueras belle:ut ſiqd neget cõtra ſeipſm ſentire uideaẽ.¶Satin ſupbe illuditis me: & datiuũ & accuſatiuũ caſum regit illudo.¶Rurſum iube re.phor.reſcribi reddi ſeu p menſæ ſcripturã. ¶Iube reſcribi.qm ad numerationẽ pecuniæ antecedit ſcriptura.Reſcribere dicebãt p remunerare.& ſic infert ne ego præſcripſi porro illis qbus debui:hæc eſt ergo figura in qua ſecũda de primis ſignificantiã ſumũt.¶Iube reſcribi per ſcripturã.i.p menſæ ſcripturã dari:unde hodie daẽ chirographus domo ex actis ne mẽſæ ſcriptura.¶Ne ego perſcripſi.multi p ſcrip turã reddi:multi dedi:ut apd' Virgilium.Deditur hic ſubito troiana per agmi na rumor.¶Quin tu mihi argẽtũ cedo: hoc ab utroq; cum clamore dici accipiendum eſt.

Perſcripſi — Virgilius

lbatis ridiculũ:an uerebamini:ne nõ id facerem qd'
Recepiſſem ſemel:heus heus quãtacũq; ẽ hæc mea
Pauptas:tñ adhuc curaui unũ hoc qdẽ ut mihi
Eſſet fides.C.ẽ ne ea ita ut dixi liberalis:de.oppido
Ph,idq; ad uos uenio nunciatũ demipho: paratum
Me eſſe ubi uultis uxorẽ dare:nã oẽs poſthabui res
Mihi:ita ut par fuit poſtq̃ tantopere id uos uelle
Aium aduerterã,de.at hic dehortatus eſt me ne
Illã tibi darem:nã qui erit rumor populi inquit ſi id
Feceris,olim quũ honeſte poterat tum nõ eſt data
Nunc uiduã extrudi turpe eſt,ferme eadẽ oĩa:quæ
Tute dudum coram me incuſaueras,Pho.ſatin
Superbe illuditis me:de.qui:Pho.rogas:quia
Nec alterã qdem illã potero ducere:nã quo redibo
Ore ad eã quã cõtempſerim:ch.tũ aũt antiphonem
Video a ſeſe amittere iuitum eã inique,de.tũ autem
Video filiũ iuitum ſane mulierẽ ab ſe amittere,ſed
Trãſi ſodes ad forũ:atq; illud mihi argentũ rurſum
Iube reſcribi phormio,Ph,quid:ego ne pſcripſi
Porro illis qbus debui:de,quid igiẽ fiet:Ph.ſi uis
Mihi uxorẽ dare quã deſpõdiſti ducã ſin ẽ ut uelis
Manere illã apud te:dos hic oĩs maneat demipho
Nã non eſt æquũ me pp uos decipi:pſertim quũ
Ego uẽi honoris cauſa repudium alteræ remiſerim:
Quæ dotis tãtũdem dabat,de.i hinc in malã rẽ cũ
Iſtac magnificentia fugitiue:etiã nunc credidiſti te

GVI. ridiculũ.i. res eſt ridicula & ridẽda q ſ.ad me uenitetis de ea dẽ cã.An.i.utrũ ueremini ne nõ.i.q non facerẽ id qd' recepiſſem.i.promiſiſſem ſemel.i.irreuocabiliter.Heus heus particula uocãtis eſt & monẽtis attẽtionẽ:uel exclamãtis quãtacũq;.i.q̃tũcũq; magna hæc mea paupertas eſt tñ adhuc.i.hucuſq; uel etiã curaui qdẽ hoc unũ uidelicet ut fides eẽt mihi.i.ut eſſem fidelis & uerax uel ut crederet mihi.Ch.chremes interrogat fratrẽ de puella quã uiſitauerat & ita dicit ut nõ audiat a phormiõe.ne.i. utrũ phaniũ ẽ ita liberalis.i.benigna& bonæ dolis ut dixi.De.oppido.i.ualde eſt liberalis.Pho.itaq; o Demipho uenio ad uos nũciatũ.i.ut nũciẽ me paratũ eẽ ad ducẽdã uxorẽ.ubi.i.qñ uultis dare uxorẽ.ſ.phaniũ quã pmiſi me ductũrũ.Nã poſthabui mihi. i.poſtpoſui mihi oẽs res.ita ut par fuit.i. decuit poſtq̃ aduerterã aium.i.aiaduerterã uos uelle tantope.i.tã uehemẽter id.ſ.ut ducerẽ eã uxorẽ.De. at.i.ſed hic chremes dehortatus eſt.i.diuertit deflexit deterruit me.ne.i.ut ñ darẽ tibi illã phaniũ. Nã inqt hic frater qui.i.qualis erit rumor.i.murmuratio populi ſi tu Demipho feceris id.i.ſi tu dederis ei phaniũ ipa nõ data ẽ ei olim:tũ.i. tunc quũ.i.qñ potuit honeſte dari.Nũc turpe eſt,i.inhoneſtũ eſt eã uiduã.i. orbatã uiro primo quaſi a uiro iduam.i.diuiſam.extrudi.i.eiici uiolẽter a domo prioris mariti.ferme.i.fere hic Chremes dixit mihi oĩa uel icuſauit q̃ tute.i.tumet icuſaueras.i.rephẽderas.corã me.i.in cõſpectu meo.dudũ.i.pauloante.Phor.Satin:ideſt ſatis ne.illuditis.i.irridetis me ſuperbe:Dici põt illudo te uel illudo tibi.De.Qui.i.cur uel quo modo te illudimus:Pho.rogas:ideſt interrogas quo modo me illudatis.quia ne quidem:ideſt nec etiam potero ducere illam alterã quã eram ductũrus.nam quo ore:ideſt qua fronte redibo ad eam ſponſam quam contempſerim.Chre. Suggerit hæc chremes demiphoni uoce ſuppreſſa ne audiatur a phormione.autem:ideſt ſed.tũ.ideſt deinde uideo antiphonem filiũ tuũ.i.inuitũ.i.nolentem amittere.ideſt abiicere a ſeſe eam puellam inique.i. cõtra æquitatem. Nam non eſt æquũ eos ſeiungere cum uterq; alteri ſit cordi.De. demipho eadẽ uerba dicit quæ fuerũt ei ſuggeſta a fratre.autem.i.ſed.tum.i.deinde.uideo filiũ ſane.i.ualde.inuitum.i.nolentẽ amittere.i.abiicere a ſe mulierẽ.ſ.phaniũ.Sed ſodes.i.ſi audes tu phormio trãſi.i.trãſfer te ad forũ atq; iube rurſum illud argẽtũ qd' dedi reſcribi.i.reddi quaſi dari p ſcripturã.Reſcribeẽ.n.dicebãt p remuneraẽ.Nã ad numerationẽ pecuniæ añcedit ſcriptura uñ hodie daẽ chirographus domo exactis.Phor. Quod argẽtũ uis tibi reſcribi.ne.i.certe.ego.pſcripſi.i.dedi p ſcripturã.porro.i.poſtea illd' argẽtũ illis qbus debui uel debitor fui uel debui pſcribere.i.p ſcripturã tradere.De.igiẽ cũ tu pſcripſeris qd fiet:Ph.Si uis dare mihi uxorẽ quã deſpõdiſti.i.pmiſiſti ducã i uxorẽ. Sin.i.ſed ſi ẽ ita,ut.i.q uelis illã manere apd'te:o demipho ois dos maneat.hic.i.apud me.nã nõ ẽ æquũ.i.iuſtũ me decipi pp uos cũ ego remiſerim repudiũ.i.libellũ repudii.alteræ.p alteri antique.cã honoris uẽi.q.ſ.illa quam repudiaui dabat tantũdẽ.ideſt tantũ dotis.de.O fugitiue.ideſt o tu æquali ſupplicio plectẽde ut ſeruus fugitiuus.I.i.uade.hinc.i.ex hoc loco.in malã rẽ.ideſt in infortuniũ aliquod malũ & incõmodũ ut dici ſolet. I in febrẽ quartanã.I in malã crucẽ.I ad patibulum.cum iſtac magnificentia.i.cum tua magniloquentia & magnitudine ſumptus.Nam magnificus ſpectari etiã in magnis ſumptibus ſolet.etiam nũc credis te & tua facta.

Illudere te & tibi — Reſcribeẽ — Præſcribere — Magnificentia

Ignorarier:aut

DO.¶In ius ambula.ad iudicẽ eamus.ſ.nã ius.p loco.Cicero. Quin te i iure cõſpicio. ¶Eni uero ſi porro odioſi eẽ.uultu iurãdũ ẽ & pñũciatiõe hoc tã minaciter ſuſpẽdiẽ eniuero.¶Eniuero.pricipiũ ẽ aliqd p irã dicturi.hic tũ aliis ex alia pte eniuero hoc ferret:& ferre dotatis abltõ:ut i Eunu.Habeo alia multa q̃ nũc cõdonabiẽ.¶Indotatis.hoc ẽ ut phanio.¶Etiã dotatis ſoleo.ut nauſiſtratæ.¶Nullus ſum.pii:mortuus ſum: ſepult⁹ ſum:auxeſis.nã plus ẽ nullus ſum:q̃ pii.¶Quid uis tibi argẽtũ qd hẽs cõdonamus tibi.uis iterũ ſubaudiẽdũ ẽ ut ſit uis argẽtũ qd hẽs:& ẽ aſyntheto iferẽdũ.¶Cõdonamus tibi.ſic ẽ illud apd Vir. Vultis & his mecũ piter cõſidere regnis.¶Vrbẽ quã ſtatuo ueſtra eſt. ¶Malũ ergo ſic me ludificamini.malũ aduerbiũ eſt interpoſitæ idignatõis.¶Volo.nolo.prima ſingula ſepatim:deide ſimul utraq; pronunciãda ſunt.

Cicero — Virgilius — Malum

Ignorarier:aut tua facta adeo:Ph.irritor:de.tu
Ne hanc duceres.ſi tibi data eẽt:Pho.fac periculum.
De.ut filius cum illa habitet apud te:hoc noſtrum
Conſilium fuit.Ph.quæſo qd narras:de.qn tu
Argentum mihi cedo:Ph.imo uero tu uxorem
Cedo.de.in ius ambula.Ph.in ius enimuero:ſi
Porro odioſi eſſe pergitis.de.qd facies:Ph.ego:
De.uos me indotatis mõ patrocinari fortaſſe
Arbitramini,etiam dotatis ſoleo.Ch.qd id noſtra:
Ph.nihil:hic quandã noram cuius uir uxorem.
Ch.hem.de.qd eſt:Ph.lemni habuit aliam.
Ch.nullus ſum.Ph.ex qua filiã ſuſcepit.& eam clam
Educat.Ch.ſepultus ſum.Ph.hæc adeo illi iam
Denarrabo.Ch.obſecro ne facias.Ph.oh.tu neis
Eras:de.ut ludos facis.ch.miſſum te facimus.
Pho.fabulæ.Ch.quid uis tibi:argentum qd'habes
Condonamus.Ph.audio;quid uos malum ergo
Me ſic ludificamini inepti ueſtra puerili ſententia.
Nolo:uolo:uolo:nolo:rurſum cape:cedo.quod
Dictum indictum eſt:qd' mõ erãt ratũ irritum eſt.
Ch.quo pacto aut uñ hic hæc reſciuit:de.neſcio

GVI. adeo.i.ita ignorari ut iſtas debeas facere nobis.Ph.Irritor.i.icẽdor in irã ſeu irritor ad iracẽdũ.De.tu duceres.i.capes i uxorẽ hanc puellã ſi eẽt data tibi:q.d.nõ.Ph.Fac piculũ.i. experiẽtiã.i.piclitare an ſim ego ductũ⁹ .de.hoc.i. tale.fuit cõſiliũ uſm.i.ppoſitũ ut fili⁹ antipho habitet.i.moreẽ.apd' te cũ illa.Ph.qſo qd narras.i. dicis:De.qn.i.qnimo.cedo.i.da mihi argẽtũ tibi datũ.Ph.Immo uero.i.ſed potius.tu cedo.i. da mihi uxorẽ pmiſſam.De.ãbula i ius.i.in locũ ubi ptor ius reddit.Nã hic ius p loco poniẽ ubi ius a ptore reddiẽ.ut digeſtis de iuſtitia & iure. Paulus.Iõ i ius ambula qſi ad iudicẽ eam⁹. Ph. dicis ut ãbulẽ i ius:enimero.i.certe. ãbula ſup.in ius i detrimẽtũ uſm.ſi porro.i.ſi poſtea.pgitis.i. pſeueratis,pſeqmini eẽ odioſi.i.moleſti ab odio p moleſtia.De.qd facies:ph.ne.i.utrũ petis quid ego faciã.Vos fortaſſe arbitramini.i. putatis me pſocinari.i.adeſſe ſeu pſidio eẽ.mõ.i.immõ indotatis puellis ſine dote ut de phanio feci cui patrocinatus ſum.i.cui⁹ cãm defedi & ptexi.Etiam ſoleo pſocinari.i.auxiliari.dotatis.i.hñtib⁹ dotẽ ut nauſiſtratæ quã ſcio ita eludi a marito ſuo & a te ſre ei⁹.Ch.qd.i.i quo id.ſ. te pſocinari dotatis itereſt.ſup.nſa.i.ad nos attinet.ph.Nihil uſa intereſt.Deinde incipit aptius loqui.Norã.i.cognoſcebã ſiue cognouerã aliquãdo hic quandã uxorẽ cuius uir.i. maritus habuit aliã lemni.ſed ſermo interruptus eſt a cremete.Chr. hem:interiectio indignãtis.De.quid eſt. propter qd' ita indignaris.phor.perficit quod inceperat.Norã hic quandã uxorẽ cuius uir habuit aliã uxorẽ lemni.ideſt in illa inſula.Chre.Nullus ſum ideſt perii.phor.Ex qua uxore ſuſcepit ideſt ſuſtulit filiã.& educat ideſt nutrit eã clam ideſt ſecreto.Chre.ſum ſepultus ideſt iã de me factum eſt.Phor.Adeo ideſt certe.ego iã denarrabo ideſt recitabo ad longum illi uxori hæc quæ prius dixi.Chre.obſecro ne facias ideſt noli ei narrare Phor.Eho:interiectio percipientis & deprehendentis.tũ ideſt tu ne is eras qui talia geſſit. De. ut ideſt qualiter ipſe phormio facit ludos ideſt exhibet populo ſpectacula motu ſuo & geſtu.uel qualiter ludos facit ideſt ſuis uerbis ridiculis nos illudit.Chre.Facimus te miſſum.ideſt te dimittimus tanq̃ futilem ac uanum.Phor.Fabulæ ideſt nugæ ſunt ſupple:quaſi dicat uultis uos ſubterfugere ita ueritatem conuertendo in fabulas quaſi dicat non fiet.Chre.quid uis tibi ideſt quid quæris habere ut taceas.uis ſup.ut condonemus tibi argẽtũ quod habes.uel affirmatiue ait condonamus tibi argentũ quod iã habes.ph.audio ideſt intelligo uos:ergo cũ cõdonetis mihi:quid.i.cur.malũ.i.quod dicit quid malæ gſæ.eſt enim hic malũ aduerbiũ interpoſitæ indignationis.uos inepti.i. icõſiderati & inſulſi.ludificamini.ideſt illuditis irridetis me ſic ueſtra ſnia puerili: ideſt indigna uiris ſenibus & ſolis pueris accõmodata.Deinde deliberat:capiat necne oblatum munus & taceat.Nolo tacere pro tali munere.Deinde attentius re conſiderata ſubdit uolo:ideſt ſum contentus id facere pro munere tali.Deinde ſimul & turbulente pronunciãdum eſt uolo:nolo quaſi paruo tempore contrarias habuerit opiniones,rurſum ideſt iterum cedo:ideſt dic.alloquitur ſeipſum quaſi dicat dic potius nauſiſtratæ talia quæ dicta ſunt.deinde immo cape munus oblatum.Id quod eſt dictum.modo:ideſt pauloãte.eſt indictum ideſt habetur pro non dicto:& quod dici ſolet eſt dedictum ſeu mauis retractatum.& id quod modo:ideſt paulo ante erat ratũ:ideſt firmũ in propoſito eſt nũc irritũ:ideſt nõ ratũ ſed uariũ.Eiuſmodi fiunt in deliberatiõibus faciẽdis & cõſiliis capiendis.nam tunc ſæpe mens animuſq; in uarias diſtrahitur ſententias. Chre. quo pacto aut unde:ideſt a qua occaſione hic phormio reſciuit:ideſt recognouit hæc quæ dixit.De.neſcio unde reſciuerit niſi noluit aliud adiungere:ſed qa non ſibi placuit neq; uerũ putauit fecit apoſiopeſim & ad aliud diuertit.

Cedo p da — Ius — Odioſus

VNIVERSIDAD D SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DO.❡Aio uirili a neceſſario adhortaẽ.❡Nr̃o ulciſci mõ.igenio ſrui. ❡Hi gladiatorio aio parato ad picu-
Saluſtius lũ:hoc ẽ ita pdito ac temerario ut ñ ſibi caueãt:dũmõ uulnerẽt:ut Salu. Auidiꝰ alter alterq̃ ſauciaẽ q̃ ſemet tegeẽ.
❡Ad me affectãt uiã.affectãt uiã:plenũ qd nos eclypticos.❡ Vt placari poſſit.ut ꝓ ne ñ.❡Cũ e medio exceſſit.
Aggredi ꝑ qa exceſſit:& additũ:& ad rõnẽ dici comicũ ẽ.❡Aſtute aggredimini.ironia & ꝓprie aggredi accedere ad di-
micãdũ eſt:bñ ergo ſeruauit trãſlationẽ a gladiatoribꝰ ceptã.❡Ain tu mõ ad chremetẽ cũ iuectiõe cõuerſus ẽ.
❡Lautũ pct̃m tuũ. ut lauẽ:ut maculã.❡Lachrymis ſi extillaueris:extillare ẽ guttare ex corpe:& extillaẽ ipm cor
pus guttati finiri.ergo q̃ſi totũ i lachrymas cõuer
ti:& ex toto extillare corpe.❡Publicitus ſcelus.i.
publica cura atq̃ cõſilio.❡In ſolas terras:ſignan-
Virgilius ter.Virg.Parthorũ & ſolis exegit montibus æuũ.
Saluſtius & Saluſtius in primo.ſolis uñs.
GVI. certo ſcio me nemini dixiſſe id qđ ipſe
dixit.Vel ſic neſcio uñ ſciuerit niſi.i. ꝑterq̃ ꝙ ſup.
ſcio certo me nemini dixiſſe id.Chr.ita dii amẽt
me ut ex aio dico id uẽ eẽ ſimile mõſtri.i. uideẽ
aliqd eẽ ſimile mõſtri.i.uẽ eẽ aliqd ꝑtergrediens
naturæ modũ ꝙ uir ille reſciuerit nemine referẽ
te.Pho.iieci.i.icuſſi.ſcrupulũ.i.anxietatẽ ſollicitu
Scrupus dinẽ.Nã ſcrupus idẽ ſcrupulus lapillus ẽ breuis
Scrupu- & aſper q ꝑſſus pede ſollicitudinẽ creat. Inde rẽ
lus ſcrupuloſã dicimꝰ q̃ aliqd hẽt aſperi.Inde ſcrupe
Scrupeus us ea eũ.i.aſp ra rũ.De.hẽ:idignãtis iterictio.hic-
cine.i.utrũ decẽs ẽ ſup.ut hic phormio auferat a
nobis hoc tãtũ argẽti.i.hoc põdus argẽti tñ.irri
dẽs.i.cũ irrideat uel irridẽdo tã apte.i.tã euidẽter
hercle ſatiꝰ ẽ.i.melius ẽ emori.i.morti occũbere.
para.i.accinge te ut ſis aio uirili & pñti.i.hẽas ani
Pñs aius mũ uirilẽ &ꝑſtãtẽ.nã pñs aius dẽ ꝑſtãs & efficax.
Vides o chreme tuũ pct̃m qđ cõmiſiſti lẽni eẽ ela
tũ.ideſt prolatũ emiſſum platũ foras.i.in lucẽ in
mediũ i apricũ ſub diuũ.nec.i.& nõ uides te nõ
poſſe iã celaẽ tuã uxorẽ id qđ ſit nũc auditura ex
aliis.placabiliꝰ ẽ.i.ſatiꝰ ẽ ad placãdũ eã noſmetip
ſos idicare.i.ꝓdere manifeſtare detegere ipi uxo
ri ad pct̃m.tũ.i.tũc uel deide.poterimus ulciſci.i.
punire hũc phormionẽ nr̃o mõ.i. nr̃o arbitrio
& q̃tũ uolemus & eo mõ quo cupiemus.Phor.
Atat:iteriectio timoris.niſi.ꝑſpicio.i.ꝓuideo ca-
Hærere ueo mihi hæreo.i. dubius ſum & pplexus ſum.
uel hæreo.i.adhæreo captiõi & retibꝰ niſi caueo
mihi.i.capior uel captus ſum niſi mihi ꝓuideo.
ut lepus q caſſibꝰ hæret.Hi demipho & chremes
Aĩus gla- affectãt.i.cupide q̃rũt uiã.i.acceſſũ appulſum ad
diatorius me capiẽdũ aio gladiatorio.i.pato ad piculũ.hoc ẽ ita pdito ac temerario ut ñ ſibi caueãt dũmõ uulnerẽt.Chr.
at.i.ſed uereor ut.i.ꝙ ñ poſſit placari.ſ.uxor mea.De.es.i.ſis bono aio.i.hẽas bonũ aĩum ne timeas o chreme
ego redigã.i.reducã uos te& uxorẽ i gr̃am.i.i amicitiã& beniuolẽtiã.fretus.i.cõfiſus.hoc.i.hac re q̃ ſeqẽ.ſ.cũ.i.
qa.illa mulier.uñ.i.ex q̃.hæc filia ẽ ſuſcepta tibi.i.a te exceſſit e medio.i.mortua ẽ & ex hoc ſeculo migrauit.
ph.ita ne.i.utrq̃ ſic agitis mecũ.i.ſic me tractatis.aggredimini me ſatis aſtute.hoc dicit ꝑ ironiã. Aggẽdi ꝓprie ẽ
accedeẽ ad pugnãdũ ſeu dimicãdũ.hercle o demipho ñ iſtigaſti.i.ñ icitaſti me ſeu irritaſti me ex re.i.ad utilita
tẽ iſtiꝰ chremetis.deide cõuerſus ad chremetẽ ait. Ain.i.ais ne tãdẽ.tu.i.dicis ne uerq̃ ꝙ ubi.i.poſtq̃ feceris pegre
i.lõge remote id qđ fuit libitũ tibi.i.id qđ libuit tibi:neq̃ ueritus ſis huic fœminæ primariæ.i.q̃ eſt de prima-
riis & optimatibꝰ urbis.ita ſup.qn.i.ꝙ nõ faceres ei cõtumelias.i.iiurias nouo mõ Ais ne ergo ꝙ uenias nũc
lautũ.i.ad lauãdũ ſeu purgãdũ expiãdũ pct̃m tuũ mihi pcibꝰ.i.ꝑ pces.ego dabo.i.reddã tibi illã uxorẽ ita incẽ
ſam.i.iflãmatã his dictis meis q̃ ſum illi dicturus ut ne.i.nõ reſtiguas.i.extiguas hoc ẽ.places a placeo placas il
Extillare lã ſic icẽſam.ẽt ſi extillaueris lachrymis.i.ẽt ſi totus i lachrymas cõuertaris uel guttati finiatis.De.O ſup.malũ
ideſt infortuniũ peſſimũ.quod malũ utinã dii & deæ omnes diũt ideſt dent iſti phormioni.ne ideſt utrũ eſt
uerũ queq̃.i.aliquẽ hoiem eẽ affectũ.i.ſuffuſum tanta audaciaẽ quanta iſte paraſitus eſt affectus.Nonne eſt uerq̃
Publicitꝰ inq̃ hoc ſcelus.ideſt hoc peccatũ tuũ qui meus frater es deportari a paraſito.publicitus ideſt publice.uel in pu
blica cura & cõſilio.hinc:ideſt ex hoc loco.in ſolas terras.i.in terras deſertas uel in inſulas remotas : aut i ulti-
mas terras.Chr.ſum redactus.i.perductus ſum.in id loci.i.in eũ ſtatũ:in eã anguſtiã:ſiue in cũ locũ anguſtum:

Niſi me dixiſſe id memini certe ſcio.Ch.monſtri ita
Me dii ament:ſimile.Ph.inieci ſcrupulũ.de.hem
Hiccine a nobis tãtũ argenti auferat tã apte irridẽs:
Emori hercle ſatius eſt.aio uirili:præſentiq̃
Vt ſis para:uides pct̃m tuum iam eſſe elatum
Foras:neq̃ iã id celare poſſe te uxorem tuam
Nunc qđ ipſa ex aliis auditura ſit chremes.id
Noſmet indicare ipſi placabilius eſt.tunc hunc
Impuratum poterimus noſtro modo ulciſci.
Pho. atat niſi mihi ꝓſpicio hæreo:hem
Gladiatorio animo ad me affectant uiam.
Ch.at uereor: ut placari poſſit.de.bono animo es:
Ego redigam uos in gr̃am hoc fretus chreme
Quum de medio exceſſerit:unde hæc ſuſcepta
Eſt tibi.Ph.ita ne agitis mecum:ſatis me
Aſtute aggredimini.non hercle ex re iſtius me
Inſtigaſti demipho:ain tu tandem ubi peregre
Tibi quod libitum fuit feceris:neq̃ huius ſis
Veritus fœminæ primariæ quin tu nouo modo
Ei faceres contumelias.uenias nunc mihi
Precibus lautum pct̃m tuum.hiſce ego illam
Dictis ita tibi incenſam dabo:ut ne reſtinguas
Lachrymis ſi extillaueris.de.malum quod
Iſti dii deæq̃ oẽs diunt tanta ne affectum queñq̃
Eſſe hoiem audacia:nonne hoc publicitus
Scelus hinc deportarier in ſolas terras.Chr.in id
Redactus ſum loci:ut quid agam cum illo neſciam

Prorſus.De

DO.❡In ius eamus.ad ꝑtoris ſellã.mõ.n.locũ ſignificat.In ius huc qd lubet appet paraſitũ ad domũ ſenis
chremetis nõ ad foꝝ abſtrahere litẽ.❡Enim ſolus.ꝑ at poſuit.ut turbatũ oñderet:ſic alibi.Eteni nõ ſinã.❡Vna
iniuria ẽ.i.actio iiuriarũ ex lege altera quã feciſti dotatæ uxori.❡Lege agito ergo.lege agito dicebaẽ ei cuiꝰ itẽ
tio cõtẽptibilis aduerſario uidebaẽ.Plautus in aulularia.Lege agito:ei cœnã coque.❡Pugnos in uẽtrẽ ingere Plautus
urbane in uẽtrẽ:q̃ſi paraſito:in uẽtrẽ totũ paraſitũ dicit.ut Lucilius in.ii.Viuite clucões comedões uiuite uẽ- Lucilius
tres.An ſimpliciter qa q reſiſtit ne ſequaẽ collo trahẽtẽ abtorto ore pandũ ſe facit:& uentũ proiicit cũ in uẽtre
ferítur curuatur & ſe quitur.

Prorſus.de.ego ſcio.in ius eamus.Phor.in ius
Huc ſi qd libet.de.aſſequere.ac retine dum huc
Ego ſeruos euoco.Chr.etenim ſolus nequeo
Accurre huc.Ph.una iiuria eſt tecum.de.lege agito
Ergo.Phor.altera tecum chreme eſt.de.rape hunc
Ph.ita ne agitis:eniuero uoce eſt opus:nauſiſtrata
Exi.Ch.os opprime.de.ipurum uide quãtũ ualet.
Pho.nauſiſtrata inq̃.Chr.non taces.Ph.taceam:
De.niſi ſequiẽ:pugnos in uentrem ingere.uel
Oculum exclude.Pho.eſt ubi uos ulciſcar locus.

q Vis nominat me.Hic uelut controuerſia
eſt in qua reus ſit maritus male tractatio
nis & eſt ſtatus qualitatis uenialis.
GVI. ut ꝓrſum uel ꝓrſus.i. oino neſciã qd
agã cũ illo phormiõe.i.qd paciſcar cũ eo aut cõ-
ueniã.De.ego ſcio.i.ñ dubito te eẽ multũ anxiũ
tãtũ ẽ.Eamus i ius.i.i locũ i quo ius a ꝑtore reddi
ſolet:ſiue ad ſellã ꝑtoris.mõ.n.ius locũ ſignificat
Phor.Dicis ut eamꝰ in ius: ſi qd lubet.i.ſi aliquo
mõ tibi placet eamꝰ i ius huc.i.i domũ chreme-
tis.De.alloqẽ frẽm ut cõphẽdat phormionẽ.aſ-
ſeq̃re.i.ita ꝓſeq̃re eũ ut cõphẽdas retine eũ cõphẽ
ſum ut ducaẽ in ius.dũ.i.q̃diu.euoco ſeruos huc
ut eũ retineãt.Chr.Eni.i.at uel certe neq̃o retine
re eum ſolus.accurre huc.i.accede huc celeriter.
Pho.una iiuria.i.una actio iiuriaꝝ eſt mihi tecũ.
De.ergo ſi ſit tibi mecũ iiuria agito lege:ꝓſeque
re ius tuũ ꝑ legẽ.q.d.cõtẽno tuã actionẽ.Nã lege
agito dicebaẽ ei cuiꝰ itẽtio cõtẽptibilis aduerſa-
rio uidebaẽ.Pho.o chreme altera iiuria.i.altera
actio iiuriaꝝ ẽ tecũ qa iiuriã feciſti dotatæ uxori.
De.rape.i.celeriter cape hũc paſitũ.Pho.ne.i.utrq̃
ita agitis.i.ita me ui tractatis:eniuero.i.certe.opꝰ
ẽ uoce.i.uociferatiõe.Deide clamat o nauſiſtrata
exi.i.egredere e domo.Chre.alloqẽ frẽm dicens
opprime.i.cõpeſce obtura ei os ne loqẽ.Vel põt
hoc dici paſito admonẽs ut taceat.De.uide ipurũ
i.hũc iprobũ uirũ.q̃tũ ualet.i.q̃tũ põt: Phor.inq̃
i.iterũ dico nauſiſtrata exi.Chr.Nõ taces:Ph.Di-
cis ut taceã .q.d.nõ faciã. De.niſi ipſe paſitus ſeqẽ
te ut eaẽ i ius ſ; uult remãere domi tue ut detegat oĩa uxori.Ingere.i.imitte:iſer uiolẽter pugnos i uẽtrẽ eiꝰ uel
exclude.i.erue illi oculũ.Ph.Locꝰ ẽ.i.locꝰ adeſt.ubi.i.i quo loco ulciſcar.i.puniã uos uel uidictã de uobis ſumã.

Nauſiſtrata.Chremes.Phormio.Demipho.
q Vis noiat me:Ch.hem.Na.quid iſtuc
Turbæ eſt obſecro mi uir:Pho.hem quid

Llud.Eſt ne ita ut dixi liberalis:De.phormiõe dictũ ẽ:nõ de phanio.Quia.n.phormio dixerat Ridiculũ ASCEN.
i an ueremini &c.iõ chremes nõ ſine arte a liberalitate ipm cõmẽdat. Artis eteni ẽ:ut qualẽ quẽuis eẽ ue-
limꝰ:talẽ eũ ꝑdicemꝰ:ut uideẽ ẽ apđ doctos.Importũa aũt eẽt locutio ſi de phanio dictũ uelis.Illud aũt.
Vt ludos facit nõ iterꝑtater.i.q̃liter ſpectacula exhibet populo.Nã q i comœdiis loquũẽ.nõ ita itroducũẽ quaſi
populo fabula agãt:ſ; ꝑinde atq̃ rẽ ipam gerãt iõq̃ ꝑter ꝓlogũ nihil ad populũ uel de populo ſpectanti geriẽ.
Intelligo ãt ut ludos facit.i.unde ut nos illuſos hẽt.Itẽ illud:ſic ludificamini inepti ur̃a puerili ſnĩa.nolo:uolo
nõ ẽ deliberãtis phormiõis qd facere debeat:ſed ridẽtis puerilẽ chremetis ſniam & incõſtãtiã:q aliqñ dixerit
nolo argẽtũ cõdonare.& iterq̃ uolo ſup.argẽtũ cõdonare.& rurſum cape argẽtũ ꝑ dote nepꝰis.& i terũ cedo.i.
da & redde argentũ qđ pro ea accepiſti.& ita reliqua.Itẽ illud.Nõne hoc publicitus ſcelus &c.Nõ de peccato
Chremetis:ſed de ſceleſto phormione dictũ eſt.quẽ dignũ dicit q in ſolas terras relegeẽ ne reip.detrimẽtũ infe
rat.Ordo igitur eſt.Nõne opæpræciũ ſupple uel dignũ eſt hoc ſcelus.i.hũc ſceleſtũ hoiem deportari publicitꝰ
i.publica cõdẽnatione in terras ſolas.i.deſertas & ſole uel frigore obſeſſas.ubi q̃primũ pereat.Item ſi illud uiti
mũ totius ſcænæ cũ guidone legis.Niſi ſequitur pugnos in uentrẽ ingere uel oculũ exclude.phor.Eſt ubi &c.
patet per eundem expoſitio.At ſi ut in textu quem cum eius cõmentariis offendimus legeris ſic.pho.Vel ocu
lum exclude eſt ubi uos ulciſcar locus.Minanter a phormione dictum eſt.Vt ſic.Vel ideſt etiam exclude mihi
oculum non ſolum pugnas ingere in uentrẽ.hoc eſt tãetſi oculos mihi excluſeris. Eſt ubi uos ulciſcar locus
Vis noiat &c.Hic uelut cõtrouerſia ẽ in q̃ maritus ſit reus malæ tractatiõis:& eſt ſtatus q̃litatis uenialis. GVI
q Nau.Quis noiat.i.appellat me nauſiſtratã:Chr.Hẽ:iteriectio dolẽtis ſiue idignãtis.Nau.o mi uir.i.mi
marite qd iſtđ turbæ ẽ:i.qd ſibi uult iſta.turbatio & rixa.pho.chẽ iteriectio irritãtis uel idignãtis.qd.i

VNiVERSiDAD
DSALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DO. ℂDelirat miſer timore.g.utrūq; & delirat & timore.nā deliratio ſenectuti cōuenit.timor cōſciētiæ.
Deliratio ℂMi hō dii melius diūt.quæri:Probus an matrona tā familiariter mi hō recte dicat alieno:ſed fruſtra.nam fœ
Timor minarū oratio eſt & ſi nō blādit blanda eſt.ℂQuid agimus:facete additū.ℂVbi mi eleganter inſertum mihi ut in Heauton.Is mihi ub tabibit plus paulo ſua quæ narrat facinora.ℂAd.u.u.eſt.tūc fiūt ſenes:eleganter fieri dixit & generaliter inuidioſius q̄ ſi unum accuſaret ſenem.ℂEgo nau.qualitas uenialis a conceſſa actione.

GVI. cur tu chremes obticuiſti ab ob & taceo es.i.tacuiſti nūc neq; rñdiſti tuæ uxori.Nau.qs.i.qlis hic hō ē:

Nūc obticuiſti:na.qs hō hic eſt:non mihi rñdes
Pho.hiccine nunc tibi ut rñdeat : qui hercle
Vbi ſit neſcit:Ch.caue iſti quicq̄ credas
Ph.abi:tange:ſi nō totus friget:me eneca.Ch.
Nihil eſt.na.qd ergo eſt qđ iſtic narrat:Pho.
Iam ſcies auſculta.Ch.pergin credere:na. quid
Ego obſecro huic credam:qui nihil dixit:
Pho.delirat miſer timore.na non pol temere
Eſt quod tu tā times.Chr.egon timeo:
Pho.recte ſane qñ nihil times:& hoc nihil eſt
Quod ego narro:tu narra.de.ſcelus tibi
Narret.Ph.eho tu:fcm̄ eſt abs te ſedulo pro fratre.
Na.mi uir non mihi narras:Ch.at.na.quid at.
Ch.non opus eſt dicto.Ph.tibi qdē at ſcio huic
Opus eſt in lēno.Ch.hem qd ais:non taces:
Ph.clā te.Ch.hei mihi.Ph.uxorē duxit.na.mi
Hō dii melius diūt.Pho.ſic factum.na.perii
Miſera.Pho.& inde filiam ſuſcepit iam unam dū
Tu dormis.Ch.qd agimus:na.proh dii īmortales
Facinus miſerandū & malū.Ph.hoc factū eſt.na.
An qcq̄ eſt hodie fcm̄ indignius q̄ mihi ubi ad
Vxores uentū eſt:tū fiūt ſenes:demipho te appello
Nam me cum hocipſo diſcedet loq:hæccine erant
Itiones crebræ & māſiones diutine lēni:hæccine
Erat quæ minuebat noſtros fructus utilitas:
De.ego nauſiſtrata eē in hac re culpā meritam non

hoc dicit de chremete.ñ rñdes mihi:Phor.Hiccine.i.utrū petis ut hic chremes rñdeat tibi q hercle neſcit ubi ſit præ nimio timore ne tu reſciſcas eius ſcelus.De.tu nauſiſtrata caue ne credas qcq̄ iſti p cōtēptū dixit de phormione.Phor.tu nauſiſtrata abi.i.cōcede ad eū tange.i.attrecta eū eneca me.i.me occide ſi ipe chremes nō friget.i. nō eſt frigidus totus præ nimio timore.Chr.Nihil eſt de eo qđ iſte phormio loquit.nau.ergo ſi nihil eſt de eo qđ ipe dicit:qd eſt qđ iſtic.i.iſte hic paraſitus.narret.i.dicat.q̄ſi dicat qd ergo ſibi uolūt eius narratiōes.Phor.Iam.i.ſtatim ſcies qd ſit qđ narrē auſculta.Chr.Pergin.i.pgis ne hoc eſt.pſeueras ne credeƒ dictis ei⁹:Nau.obſecro qd credā huic phormiōi q nihil dixit.Phor.ille miſer.i.infœlix chremes delirat.i.deſipit deuiat errat neſcit qd faciat timore p̄ nimio metu.Nau.pol iurātis:id ñ ē temere.i.icōſiderate icōſulte ſine cā q̄ tu tu mes tā.i.tm̄.Chr.egon.i.ego ne.timeo.i.utrū dicis q̄ ego timeo:Phor.ſane.i.certe uel ualde recte facis ſupple.uel dicis qñ.i.qa uel ſit tpis aduerbiū.nihil times.i.times ſcelus pctm̄ tuū qđ nihil ē.&.i.etiā hoc qđ dico nihil ē qa narro tuū pctm̄ qđ eſt nihil.Vel intellige phormionē p irriſionē dicere ſane recte facis qñ nihil times etiā hoc qđ dico nihil ē.q.d.q̄uis id nihil ſit tñ tibi nō ē parū moleſtiæ allatuꝝ tu ipe narra.i.refer id qđ ē.de.dicis ſup.q̄ fr̄ meus narret tibi ſcelus.i.pctm̄ ſuū.Vel uocat phormionē ſcelus dicēdo o ſcelus.i.o ſcelerate dicis q̄ narret tibi id qđ tu uis eū narrare.q.d.nō dignareƒ hoi tā nihili id referre.ph.Eho:iteriectio hic irridētis dicis tu ſup. a te factū ē.i.tu feciſti.ſedulo.i.iſtāter.p fr̄e.i.p defenſione fr̄is tui chremetis.Na.o mi uir.i.mi marite. melius ē.n.ut hoc dicaƒ chremeti q̄ phormiōi ſi narras mihi iterrogādo lege.q.d.nō uis mihi narrare qd iſte phormio narret.Chr.at turbatus aliud dicere neq̄.Nau.qd at.i.qd tibi uis dicēdo at.Chr.Nō eſt opus dicto.i.dicere id qđ eſt iter nos.Phor.qdē.i.certe.non eſt opus tibi dcō.i.dicere.at.i.ſed op⁹ ē huic uxori tuæ ſcito.i.ſcire qđ a te cōmiſſum ē.Deide icipit narrare dicēs i lēno.i.i illa iſula.ſeqƒ poſtea duxit uxorē clā te.i.te neſciēte:ſed iterpoſitæ ſunt iterlocutiōes.Chr.Hem:iteriectio idignātis.qd ais.i.qd dicis:De.nō taces:idignādo hoc dicit.Phor.Procedit i narratiōe.clā te.i.te neſciēte duxit uxorē.Chr.hei mihi.i.dolore afficior.Pho.uxorē duxit.ē cōpletio clauſulæ.Nau.o mi hō dii meli⁹ diūt.i.dii dēt meliora nobis q̄.ſ.ea q̄ dicis q̄ moleſta ſūt nobis.Pho.ſic factū ē ut dico qa duxit uxorē.Na. ego miſera pii.i.pdita ſū.ph.Et ide.i.ex ea uxoř ſuſcepit.i.ſuſtulit hūit iā unā filiā.ſ.phaniū.dū.i.q̄diu.tu dormis.i.q̄diu ñ cogitas i eiuſmodi rebus.Chr.qd agimus.i.qd dicimus aut facim⁹ ſiue qd ē faciēdū:hoc dicit fr̄i demiphoni.Nau.ph exclamatio ē cū idignatōe. o dii imortales facin⁹ hoc ē ſup.idignū.i.nephādū & qđ fieri ñ debebat & malū.Alii codices hn̄t miſerādū & malū.Ph.hoc factū ē qđ dico cōfirmat dictū ſuū.Nau.an qcq̄ hodie ē factū idigni⁹.i.iniquus ihoneſti⁹ q̄ factū ē mihi.ubi.i.poſtq̄ uētū eſt ad uxores plures habendas.tum.i.tūc ipſi mariti fiūt ſenes.Deide cōuertit ſuū ſermonē ad demiphonē iqens.O demipho appello te.i.uel uoco te i teſtē uel te
Diſtedere cōpello ſeu alloquor.nā me diſtedet.i.ualde uel plurimū me tedet loq cū ipo uiro meo.Hæccine.i.utrū hæ.i.
Itio onis tales erāt itiōes.i.pfectiōes ab eo is itū itu u in o mutata fit itio onis crebræ.i.frequētes.& utrū hæ erāt māſiones.i.cōmoratiōes lēni i gtō aduerbialiter.i.apud lemnū.Hæccine.i.utrū hæc erat ea utilitas q̄ minuebat nr̄os fructus.i.nr̄os tedditus annuos.De.o nauſiſtrata ego nō nego culpā eē meritā.i.culpā eē cōmiſſam in hac re

Nego:ſed

DO.ℂVerba fiunt.m.non eſt paſſus paſitus:ut totā ſniam ſenex explicaret.ℂNā neq; ne.t.neq; odio id fecit tuo.locus in hac cā principalis eſt & iō in duo diuiſit:nec negligētia circa te: nec odio inqt factū.Præterea & p̄ſto addidit defenſionē.ℂVinolētus ab ætate eius:a tpe criminis:a diminutione cōtēptuq; pellicis:ab euentu:ab aīo faciētis:q̄ mortua ē:poſtremo & pcibus:& pilogū q̄ fecit admonēs illam oratoriæ manſuetudinis ſuæ.ℂVinolentus.ab īprudentia defenſio.ℂAb hinc an.xv.a tpe defenſio.ℂEā cō.qđ interdum eſt nō amoris ſed iniuriæ:& non attigit poſtea ita facti pœnituit.ℂAequo aīo ut fe. hic locus eſt.i.qđ futurū ſit facilius ignoſciƒ nō ultra peccaturis.

Nego:ſed eā quæ ſit ignoſcenda.Ph.uerba fiunt
Mortuo.De.nā neq; negligētia tua:neq; odio id
Fecit tuo:uinolentus fere ab hinc annos quindecim
Mulierculā eā cōpreſſit:uñ hæc nata eſt:neq; illam
Poſt attigit:ea mortē obiit.e medio abiit q fuit in
Hac re ſcrupulus.q̄obrem te oro ut alia tua facta
Sunt æquo aīo hæc feras.Na.quid ego æquo aīo
Cupio miſera in hac re iā defungier:ſed quid ſperē:
Aetate porro minus peccaturū putē.iā tū erat ſenex
Senectus ſi uerecundos facit:an mea forma atq;
Aetas nunc magis expetenda eſt demipho:qd mihi
Affers:q̄obrē expectē aut ſperem porro nō fore:
Pho.exeqas chremeti quibus eſt cōmodū ire iā tp̄s
Eſt ſic dabo age nūc phormionē qui uolet laceſſito
Faxo tali ſit mactatus:atq; hic eſt īfortunio redeat
Sane in grām:iā ſupplicii ſatis eſt mihi:habet hæc
Ei qđ dum uiuat uſq; ad aurem obgāniat.

ℂDefungier.defungi deſinere. Defungier
ℂPorro.m. qa dixit ab hinc annos.xv.ℂSenect⁹ſi ue.ſa.modeſte & grauiter.ℂQuid mi.hic af.callidius uſa ē ad ultimū cōuerſa ad ipſum defenſorē mariti.ℂQuid mi.hic af.de qua ui contradictionis exultat paraſitus tāq̄ cōfecto mortuoq; aduerſario ſuo.ℂExeqas chremeti:bono ordine.priq delirat miſer timore:poſt uerba fiunt mortuo: ad ultimū exequias chremeti:delirat moriƒ & feraƒ.ℂAge nūc phormionē qui uolet laceſſito.Virg.Degenerēq; neo ptolomū narrare memento.ℂFaxo. tali eū mactatū ſūmo pro eo q̄ eſt eū:ſic frequenter ueteres. Ennius. Omnes corde patrem præbēt animoq; benigno Circūfuſum. Virgilius Ennius

GVI. ſed eā in talē culpā q̄ ſit ignoſcēda.i.excuſanda.Ph.uerba fiūt mortuo ꝓuerbiale ē:idēſt tua uerba ſunt futilia & uana atq; eiuſmodi ut ſi fierēt alicui mortuo.q.d. uideris alloqui aliquē nihil ītelligentē ac nihil ſentientē uelit mortuus nihil ſentit.uel intellige ſine ꝓuerbio uerba fiunt chremeti tāq̄ mortuo:nā poſtea dicturus ē exeqas qbus eſt cōmodū &c.De.ē ea culpa ignoſcēda.nā neq; fecit id.i.nō ſuſcepit filiā ex muliere lēnia negligētia tui.i.qa negligeret te neq; odio tui.i.qa te ꝓſequereƒ odio ipſe uinolentus.i.ebrius uino obrutus & ingurgitatus cōpreſſit eā mulierculā ab hinc quindecim annos.i.iā ex eo tpe ſunt tranſacti quindeci anni. & eſt talis modus loquēdi q̄lis in andria ab hic triēniū mulier q̄dā cōmigrauit huic nr̄æ uiciniæ &c. nā ab hic dƒ de pterito. Ab hinc
&dehic de futuro.cōpſſit ergo eā mulierculā.uñ.i.ex q̄ hæc filia nata ē.ſ.phaniū neq; unq̄ poſt.i.poſtea:poſt illud tp̄s attigit illā mulierculā ea mulier obiit mortē.i.iuit ad mortē.i.peregit mortē.i.mortua eſt. Scrupulus.i. triēnium
anxietas ſollicitudo dubietas qui ſcrupulus fuit in hac re.i.iter chremetē & mulierē lēniā abiit e medio.i.penitus remotus ē ab humanis rebus mulieris obitu.q̄obrē oro te nauſiſtratā ut feras hoc ſcelus æquo aīo ut.i.ſicut alia tua facta ſunt æq̄ & moderatione plena.Na.qd.i.cur.ego ferā æquo aīo tale facinus.uel qd.i.quā rē ferā æquo aīo utrū.ſ.dignū illud ſit qđ æquo aīo feraƒ.q.d.nō ego miſera cupio defungi uita ſup.i. mori uel deſinere i hac re.i.i hac moleſtia ſeu in hoc faciore.uel cupio defungi moleſtia ſup.in hac re.i.cupio finiƒ moleſtiā hui⁹facti.nā defunct⁹morb⁹ dƒ q finiuit morbos.ſed q.i.cur uel quo mō ſperē.i.hēam ſpē ipſum nō ultra erraturū ſi ignouero porro.i.deide.q inq̄.i.quō putē ipm min⁹.i.nō peccaturū ætate pp ſenectutē iā tū.i.iā eo tpe
quo ipſe cōpſſit eā erat ſenex ſi ſenectus facit hoies uerecūdos.i.tēpatos cōtinētes modeſtos iuſtæ rephēſionis Verecundus
timidos.nā uerecūdia ē iuſtæ rephēſiōis timor.An o demi.mea for.i.mea pulchritudo atq; mea ætas bona eſt
magis nūc expe.mihi:qa nūc marit⁹ me⁹ ſit factus uerecūdus pp ſenectutē.q.d.nihil ē pp qđ id expetē cū etiam Verecundia
ſenex ipudicus ſit.tu demipho q uirū meū defendis qd nūc affers mihi.q̄obrē.i.pp qđ expectē aut ſperē porro
i.poſtea meū maritū ñ fore talē.ſ.ipudicū:Phor.iā tp̄s eſt ire exeqas.i.ire ad exequēdas iferias.i.ſacrficia uel obſequia ꝓ mortuis chremeti quē prius dixit delirare.deide mortuū eē cū dixit uerba fiūt mortuo tertio efferri ad rogū ut ei exequiæ perſoluantur.iā ergo tp̄s eſt ire exequias chremeti illis qbus cōmodum ē.i. opportunū
eſt ire exequias.Dicimus āt ire exequias alicui ſicut ire ſuppetias.i.ire ad auxilium.ſic dabo: idēſt ſic dicam ſin Ire exeqas & ſuppetias
gulis audientibus..nūc age age.i.eya hortantis eſt.q uolet laceſſito.i.laceſſat irritet prouocet phormionē.ſcilicet me.faxo:idēſt faciam eum qui laceſſiuerit me mactatum.i.uel opp̄ſſum uel magis auctū per ironiam . tali infortunio : idēſt tali infœlicitate.atq;:idēſt ſicut.hic chremes eſt mactatus infortunio graui ſatie.hic permiſſiue Dare
capitur.q.d.nihil nūc impedio.redeat chremes in gratiam:idēſt placet ſibi uxorē.iā ſatis ſupplicii ē mihi. idēſt ſatis ſumpſi de eo ſupplicii uel ſatis eū ultus ſum.hæc uxor eius habet materiam uel argumentum.quod: idēſt propter quod.obgāniat:idēſt oblatret immurmuret obiiciat ei ad aurē.uſq;:idēſt aſſidue.dum : idēſt quādiu uiuat.obgānire eſt contra gāniētē gānire.i.contra rixātē rixari & contra murmuratē murmurare.gānire autem Obgāniƒ
ꝓprie eſt uulpiū ſicut mugire boum ſed ſæpe per metaphoram diciƒ. quēadmodum alia pene numerabilia.

M

VNIVERSIDAD D SALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DO. ¶ Ignoſce. orat: cõfitet̃: purgat: uerba uenialis ſtatus ſunt: ignoſce cõfitet̃. ¶ Tu tuũ nomẽ dic. bñ dicit tuũ pronoĩe utit̃ qa nõ habet nomen. nã potentioꝝ blandimentũ circa inferiores: hoc fuit ut nomẽ eoꝝ quæ rerẽt: & cũ audiſſent ipſis noĩbus eos cõpellarẽt ſtatim: tale eſt in Adelphis. Qui uocare: geta hoiem maximi ꝑcii &c. ¶ Veſtræ familiæ. hoc ꝑꝑ antiphõis amicitiã dixit amicus. ¶ Et tuo ſũmus phedriæ. amicus itẽrũ ſubaudiendũ. ¶ Vin primum hodie facere. facete ex ꝑſona paraſitica bñficii optio facta eſt qd ꝓmiſerat mulier. ¶ Sed ubi eſt iudex. bene iudex: ad illũ. n. mulieris illata ſententia eſt: ut cum ita agit̃ tuta ſunt marito oĩa: & ꝑ ironiam ridicule dicitur ea quæ irata erat: uel irritata erat.

GVI Na. an. i. utrũ maritus meus fecit illud idignũ facinus. meo merito. i. qa meruerim ut fieret mihi talis iniuria ꝑꝑ culpã meã qua in eũ nimis fuerim idulgens. credo. i. ita arbitror ꝙ merito meo id factũ ſit o demipho. qd. i. cur. nũc cõmemorẽ. i. recitẽ tibi ſigillatim. i. ſeorſum ſeparati. qualis. i. cuiuſmodi. fuerim in hũc. i. erga hũc uirum meũ. De. ego noui æque. i. æqualiter oĩa tecũ. i. quẽadmodũ & tu. uel noui oĩa fuiſſe illi mãſueta tecũ. Na. ne. i. utrũ. hoc uidet̃ factũ meo merito. i. qa ſic meruerĩ? De. minĩe gẽtiũ. i. nequaq̃. ubi gẽtiũ nihil facit ad ſignificationẽ ſed tantum ad uocalationẽ ſiue ad aptiorẽ ſonũ clauſulæ faciendũ. uerũ. i. ſed. qñ. i. qa. accuſando. i. rephẽdẽdo dãnãdo id factũ ipſum nõ põt fieri infectũ. i. nõ factũ ignoſce illi. nã ipſe orat ut ignoſcas cõſitetur ſcelus humiliter purgat. i. leuat excuſat illud ſcelus ꝙ uinolẽtus id fecerit & iã ab hic multos annos &c. qd uis amplius. i. qd ultra poſtulas ab eo ut faciat? Pho. enĩuero. i. certe. priuſq̃ hæc nauſiſtrata dat ueniã. ꝓſpiciã. i. cõſulã ꝓuidebo mihi & phedriæ. heus: uocãtis ẽ aduerbiũ. o nauſiſtrata pri⁹. i. añq̃ rñdes huic demiphoni uel chremeti. temere. i. icõſulte icõſiderate: audi id qd ſum dicturus. Nau. qd ẽ qd uis me audire? Phor. ego abſtuli. i. extorſi ab illo uiro tuo ꝑ fallaciã. i. ꝑ aſtutiã & deceptionẽ. triginta minas. i. trigita libras. dedi. i. tradidi eas minas gnato tuo. ſ. phedriæ is fili⁹ tu⁹. dedit eas lenõi. i. puellarũ uẽditori. ꝓ ſua amica. i. pro emptione ſuæ amicæ. Chre. hẽ dolentis uel indignãtis iteriectio ẽ. qd ais? Nau. id uidet̃ tibi adeo idignũ. i. ita deteſtabile ſi filius exiſtẽs hõ adoleſcẽs. i. iuuenis hẽt unã amicã & tu hẽas duas uxores. nihil. i. non te pudet. hoc ẽ non erubeſcis rephẽdere illud rñde mihi quo ore. i. q̃ frõte: q̃ audacia: quo uultu. obiurgabit̃. i. uitupabis corripies illũ filiũ tuũ. de. chremes faciet ut. i. ſicut uoles. Nau. imo. i. ſed. ut iã. i. nũc. ſcias meã ſniam. i. meã opinionẽ ego neq; ignoſco illi uiro meo: neq; ꝓmitto qcq̃. i. aliqd. neq; rñdeo petitiõibus tuis priuſq̃ uidero natũ phedriã. ꝓmitto. i. relinquo refero oĩa ad hãc rẽ ſpectãtia iudicio ei⁹ faciã id qd is fili⁹ me⁹ iubebit. Pho. o nauſiſtrata es mulier ſapiens. Nau. ſatis ne tibi ẽ nõne ſufficit tibi phormio de eo qd feci. Ph. imo uero. i. ſed certe. diſcedo pulchre. i. honeſte & cũ honore meo. & ꝓbe. i. cõmode laudabiliter. & p̃ter ſpẽ. i. p̃ter expectationẽ: ſeu p̃ter id qd ſperabã. Nau. tu dic qd eſt tuũ nomẽ. Phor. Mihin. i. petis ne qd ẽ nomẽ mihi. phormio ẽ mihi nomen. hercle uocor phormio amicus ueſtræ familiæ. & ſũmus: ideſt p̃cipu⁹ amicus tuo filio phedriæ. Na. eſt ergo tibi nomen phormio: at: ideſt ſed ecaſtor. i. ꝑ ædẽ caſtoris: uel ꝑ caſtorẽ & ẽ iurãdi modus mulierib⁹ antiqs trit⁹ ego faciã & dicã poſthac tibi id qd potero & ea q̃ uoles. Ph. dicis. i. loq̃ris bẽigne. Na. pol. i. ꝑ pollucẽ tuũ meritũ ẽ ut ita tibi dicat̃. i. merita tua poſtulãt ut i te bẽignitatẽ exhibeã. Pho. o nauſiſtrata ui. i. uis ne facer̃ hodie aliqd qd. i. ꝑꝑ qd hodie primũ gaudeã. & qd. i. ꝑꝑ qd oculi doleãt tuo uiro chremeti cũ me uidebit. Na. Cupio id facere. Phor. uere paſtũ agit: uoca me ad cœnã. Na. uero. i. ſed. pol ego uoco te ad cœnã. De. eam⁹ itro. hic. i. ex hoc loco. Chr. fiat. i. eamus itro

Na. an meo merito credo? qd ego nũc cõmemorẽ.
Tibi ſigillatim qualis in iſtũ nunc fuerim? De. noui
Aeque oĩa tecũ. Na. meriton hoc meo uidetur
Factum? De. minime gentiũ: uerum quando iam
Accuſando fieri infectum non poteſt: ignoſce. orat
Confitetur: purgat. quid uis amplius?
Phor. enĩuero priuſq̃ hæc det ueniã mihi ꝓſpiciam:
Et phedriæ. heus nauſiſtrata priuſq̃ huic:
Reſpondeas temere: audi. Nau. quid eſt.
Pho. ego minas triginta per fallaciã ab iſto abſtuli
Eas dedi tuo gnato: is pro ſua amica lenoni dedit.
Chr. hẽ qd ais? Na. adeon hoc indignum tibi
Videtur filius homo adoleſcens ſi habet unam
Amicam: tu uxores duas: nihil pudet? quo ore illum
Obiurgabis? rñde mihi. Chr. faciet ut uoles.
Na. imo ut meam ſcias iam ſententiam: neq;
Ego ignoſco: nec ꝓmitto qcq̃ neq; reſpondeo
Priuſq̃ gnatũ uidero. eius iudicio ꝓmitto oĩa quod
Iubebit faciã. Phor. mulier ſapiens es nauſiſtrata.
Na. ſatin tibi eſt? Ph. imo uero pulchre diſcedo: &
Probe: & p̃ter ſpem. Na. tuum nomẽ dic quod eſt?
Phor. mihin? phormio ueſtræ familiæ hercle
Amicus: & tuo ſummus phedriæ. Na. phormio at
Ego ecaſtor poſthac tibi q̃ potero: & quæ uoles
Faciam atq; dicam. phor. benigne dicis
Na. pol meritum eſt tuum. phor. uin primum
Hodie facere quod ego gaudeam nauſiſtrata:
Et quod tuo uiro oculi doleant? Na. cupio.
Phor. me ad cœnam uoca. Na. pol uero uoco.
Pho. eamus intro hinc. Na. fiat. ſed ubi eſt.

Phedria iudex

DO. ¶ Iudex noſter: nihil facetius q̃ iudicẽ capi aduerſus crimẽ uoluptatis paternæ: & amatorẽ filiũ: & fratrẽ antiphonis: cui nubet furtiua filia. ¶ Iudex noſter. terribilis. ſ. cenſor paternatum delitiarum. Vides igitur hic conſultam uxoris iracundiam.

GVI. ſed ubi ẽ phedria fili⁹ meus nr̃ iudex. i. nr̃ arbiter nr̃ cẽſor cui⁹ arbitrio mr̃ ei⁹ oĩa repoſuit & reliqt & ꝑ ironiã ridicule hoc dr̃. Pho. faxo. i. faciã ꝙ ſupple iã. i. ſtatim. aderit. i. ꝑſens erit hic. Valete. i. diſcedite cũ incolũitate. & plaudite. i. congratulamini poetæ plaudẽdo manib⁹. Ego calliopius poetæ defenſor itroductus recẽſui: ideſt recognoui diligẽter hanc totã comœdiã uel recitaui una cũ grege meorũ actoꝝ.

Phedria iudex noſter? Phor. iã hic faxo aderit
Valete: & plaudite: calliopus recenſui.

Acta ludis romanis. S. Iu. Cæſare. Cn. Cornelio ædilibus curulibus. non eſt pacta tota: Modos fecit Flaccus Claudii tibiis paribus. Cn. Octauio. T. Manilio cõſulibus. Relata eſt iterum ludis funebribus. relata ẽ tertio. Qu. Ful. L. Mar. ædilibus curru.

ASCEN. Llud: non pol temere &c. ſic intelligo. Quia nauſiſtrata uiderat chremetẽ tremebũdũ dicit ipm nõ ſine cã timere. Chremes ãt q̃ diſſimulare conabat̃ figurate iterrogat. Egõ timeo: q̃ſi dicat mĩme gẽtiũ tĩeo. qa nõ ẽ qd timeã i hac re. Ad qd phormio ſatis dicaciter inqt. Recte ſane ſupple tibi ẽ. qñ. i. qñqdẽ. tu nihil. i nullã rẽ uel minime times. & hoc qd ego dico eſt nihil. i. nullius momẽti. neq; qd qs timere debeat. narra tu: ad qd demipho uolens ſignificare nihil mali eẽ in facto chremetis: at phormionẽ idignũ eẽ cui narretur. Interrogat amare. ſcelus. i. hõ ſceleſte dicis ꝙ narret chremes uir bonus & nobilis: tibi hoi nihili & ꝑdito. Neq; accipi. uelĩ. nihil ꝓ peccato chremetis. Nec ſcelus. Nã demipho nolit cõcedet̃ aliqd ſcelus i chremetis facto eẽ. Itẽ illud: dũ: i uerbo dũ tu dormis. nõ puto accipi ꝓ donec ſeu quãdiu: ſed ꝓ qñ ſeu quo tpe. Illud ãt: an mea forma atq; ætas: nũc magis expetẽda ẽ demipho &c. ſic potius itelligo ut dicat̃ per figuratã iterrogationem: q̃ negatiuã deſiderat rñſionẽ. ut ſit putas ꝙ uir nunc magis oblectabit ſe forma mea q̃ olim: cum multo pulchrior eram. q. d. & iõ ſi olim aſꝑnatus eſt eã cũ melior erat. multo magis poſthac deſpiciet eam. Et ꝑpterea aſſerẽdum puto ſic. O demipho an mea forma atq; ætas eſt nũc cũ uetula & deformior ſum magis expetenda uiro meo q̃ olim dum melior erat & eã cõtemplit. Item melior uidet̃ mihi lectio i textu. faxo tali ſit mactatus iſfortunio &c. q̃ in cõmẽ. faxo tali mactatum iſfortunio.

DO. CAELII Donati grammatici i. P. Sexti Terentii Afri Ecyram examinata interpretatio.

Ecyra q̃re dicitur

Cyra ẽ huic nomẽ fabulæ. hæc cũ data ẽ. Hæc fabula Apollodori dr̃ eẽ græca. Nã & ipa & phormio ab eodẽ dñr eſſe trãſlatæ: cũ reliq̃ quatuor ſint menãdri. Ecyra ãt dr̃ iõ: qa per ſocrus & ſoceros in ea agunt̃ multa. Nã & ecyros & ecyra ſoceri nomẽ ſocruſq; ſignificãt. Eſt autẽ mixta motoriis actib⁹: ac ſtatariis multũq; ſentẽtiarũ & figurarũ cõtinet i toto ſtilo. Vñ cũ delectet plurimũ: nõ min⁹ utilitatis affert ſpectatorib⁹. Atq; i hac priæ ꝑtes ſunt lachetis: ſecũdæ pãphili: tertiæ phidippi: q̃rtæ ꝑmenõis. Et deiceps aliarũ ꝑſonarũ q̃ his adiũctæ ſunt. Diuiſa ẽ ãt ut cæteræ qnque actibus legitimis: quos i ſubditis diſtinguemus. In hac ꝓlogus ẽ & multiplex: & rhetoricus nimis: ꝑpterea qd ſæpe excluſa hæc comœdia diligẽtiſſima defenſiõe idigebat: atq; i hac prothaſis turbulẽta ẽ. Epithaſis mollior: lenis cataſtrophe. acta ſane eſt ludis megalenſib⁹. Sex. Iu. C. rabirio ædilibus currulib⁹. Egitq; L. ambiui⁹. modulatus ẽ eã Flac. clau. tibiis ꝑib⁹. Tota græca ẽ facta & edita: qnto loco. Cn. octauio. T. Manilio cõ. Cãtica & deuerbia ſũmo i hac fauore ſuſcepta ſunt i. extra argumẽtũ duæ ſũt: philotidis & ſyræ. In tota comœdia hoc agit̃: ut res nouæ fiãt nec tñ aboreãt a cõſuetudĩe. Inducunt̃. n. beniuolæ ſocrus: uerecũda nurus: leniſſimus i uxorẽ marit⁹: & itẽ deditus mr̃i ſuæ meretrix bõa.

Itiatã i tenebris añ nuptias cui annulũ extorſerat meretricẽ amãs dũ ignorat pãphilus duxit uxorẽ grauidã ex cõpreſſu ſuo: quã peregre ꝓfectus: quũ reliqſſet domi rediẽs: ꝑientẽ offendit furtĩ. & apud matrẽ ſuã. Quare cõmotus dũ repudiũ inuitis parẽtibus & cãm repudii neſcientib⁹ pat: ꝑ meretricẽ apud quã ãnulus inuentus ẽ: cognoſcit tãdẽ & a ſe uitiatã uxorẽ: & ex ſe natũ filiũ. Prim⁹ actus colloqum cõtinet meretricis philotidis ac lenæ ſyræ cũ ꝑmenone: ut per harũ ꝑſonas q̃ προτατικα dñr argumentũ ſpectator diſcat. Secũdi actus tenor i hoc ẽ. imeritã uxorẽ ueluti malã ſocrũ accuſat laches: & cõuenit phidippũ de eadẽ cã ſtatĩ poſt q̃rũ colloqum cõq̃ſtio iducit̃ ſoſtratæ ꝙ falſum crimẽ iuidioſũq; ſuſtĩeat. Tertio actui hæc aſcribũt̃. Conq̃ſtio pãphili ꝑegre redeũtis de amore ſuo circa uxorẽ: ꝑtudo philomenæ: ſoſtratæ uerba ſup ægritudinẽ nurus: quã morbo credit afflictã. Fletus pãphili errãtis quũ putat nõ ex ſe filiũ natũ eẽ. Colloqum ꝑmenonis cum pueris a naui ueniẽtib⁹: ut mox loquant̃ cũ ipſo pãphilo a quo in arcẽ mittit̃. Itẽ lachetis phidippiq; & pãphili uerba de reconciliãda illi cõiuge: & eoꝝ inicẽ litigioſa diſſenſio. Quartũ actũ hæc cõplẽt. ꝑturbatio myrrinæ ex interuentu mariti: & eiuſdem cũ eo nimis callida ac mulicbris aſtutiæ diſceptatio. Soſtratæ pãphili lachetiſq;

VNIVERSIDAD
DSALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

colloquium.Inclamatio patris & ſoceri aduerſum pāphilum uxorem recuſantē:cōuentionem meretricis pro mittentis ſe iuſiurandū matronis exhibituram de non admiſſo ad ſe pāphilo.In quinto actu bacchidis narra tio de nuptiis geſtis:& colloquium cum parmenone inducitur:quem nuncium mitit ad pamphilum:pam philiq; ad ultimum actio gratiarum apud ipſam bacchidem.Docet autem Varro neq; in hac fabula neq; i aliis eſſe mirandum ꝙ actus impares ſcænarū paginarūq; ſint numero:cum hæc attributio in rerum deſcriptione non in numero uerſuum conſtituta ſit:non apud latinos modo:uerumetiam apud græcos ipſos.

GVI Arg. ecyræ

p Hilomenā uirginē olim cōpſſerat pamphilus i tenebris tāq̄ meretricē a q̄ puella detraxerat ānulū quē dederat bacchidi meretriculæ.Deīde ꝓceſſu tp̄is pāphilus exarſit i amorē puellæ quā ignorabat eē i tenebris a ſeipſo cōpſſam ſtimulanteq; amore eam duxit i uxorē iā grauidā ex illo cōpreſſu ſcō in tenebris ipſo qdē ignorante.quā ubi duxit priuſq̄ igrederetur ad eā pegre ꝓfectus ē.iterea mr̄ puellæ ad ſe reuocauit filiā ut furti domi peret ſicq; ſocrui pt⁹ celaret.iteri rediit pāphilus eāq; piētē apud matrē dep̄hendit q̄ re multū cōmot⁹ abſq; detectione ptus uxori repudiū mittere pat parētibus ſuis neſciētibus qdnā id faceret.Tādē p bacchidē meretricē apud quā ānulus inuentus ē cognoſcit pāphilus & a ſe uitiatā uxorē & ex ſe natū filiū.

Argumentum.

u Xorem duxit pāphilus philomenam:
Cui quondam ignorans uirgini uitium
Obtulit:eiuſq; per uim quem detraxit
Annulum dederat amicæ bacchidi
Meretriculæ,deinde ꝓfectus in ībrū ē: nuptā haud
Attigit:hanc mater utero grauidā(ne id ſciat:ſocrus)
Vt ægrā ad ſe tranſſert:reuertitur pamphilus:
Dep̄hendit:partū celat:uxorē tn̄ recipe noluit.
Pater incuſat bacchidis amorem,dum ſe purgat
Bacchis:annulū mater uitiatæ forte agnoſcit
Myrrhina,uxorem accipit pamphilus cum filio.

Ecyra Ecyros

Nomen fabulæ huius eſt ecyra ꝙ multa fiāt i ea p ſoceros & ſocrus.i.p patres & mr̄es nuruū.Ecyros.n.græce dr̄ ſocer.Ecyra āt ſocrus.Eſt p̄terea apollodori græca quēadmodū & phormio.nā cæteræ quatuor ex menādri fabulis trāſlatæ ſunt.Eſt ēt mixta motoriis actibus & ſtatariis multūq; ſniarū & figurarū cōtinet i toto ſtilo.uñ cū delectet plurimū nō minus utilitatis affert ſpectatoribus.In ea ꝓlogus ē multiplex & rhetoricus nis ppea ꝙ ſæpe excluſa hæc comœdia defenſiōe diligētiſſima idigebat.pſonæ ꝓtaticæ.i.pſonæ extra argumētū duæ ſunt philotidis & ſyræ.Primæ autē partes ſunt lachetis:ſecundæ pāphili:tertiæ phidippi:quartæ parmenōis:& deinde aliarum perſonarum quæ his adiūctæ ſunt.

✠ ASCEN.

i N huius argumēti narratiōe:nō pauca ſunt q̄ ipſe aliter dicerē:ppea ꝙ nō recte ꝓcedere uidenṫ.Et primū qđ dicit puellā cōpreſſiſſe tāq̄ meretricē nō cohæret illi qđ bacchis i penultima ſcæna dictura ē.hōſe fateṫ i uia uirginē neſcio quā cōpreſſiſſe &c.ſciebat ergo pāphilus uirginē eē: ꝙ ſi meretricē putaſſet nō ſtaret œconomia:ut tā faciliter iduceret ad credēdū puerulū ex ſe natū.Item ꝙ ſeqṫ.A quo puella &c.ſi latinitas ſtat:ut ſit a quo pāphilo puella detraxerat annulū.falſa ē ſnia.lege ergo:a q̄ puella &c.& ita auctorē ediđiſſe nō dubito.Præterea ꝙ dicit pāphilū exarſiſſe i amorē eiuſdē puellæ & eā ſtimulo amoris duxiſſe ē contra id qđ in pria ſcæna dicit pmeno.Tūdēdo atq; odio deniq; effecit ſenex & reliq̄.Itē cōtra ea q̄ pāphilus ipſe ꝓfiteṫ.Similiter & laches.In ſcæna:Tibi quoq; ædepol.ubi dicit ipulſu duxiſti meo &c.Itē qđ dr̄:priuſq̄ igrederetur ad eā pegre ꝓfectus eſt.Nō ꝓcedit.Nā myrrhina dictura ē:cōcedente & recitāte pāphilo ubi ſecū loq̄tur. Nam aiūt tecū poſt duobus occubuiſſe eā mēſibus.Verū qdē eſt qđ dicit pmeno in pria ſcæna pāphilū abſtinuiſſe i pricipio:ſed ñ ſp.uñ ipſe pā.i ſcæna.Neq̄ meatū &c.Nā olī illi ſoli credidi ea me abſtiuiſſe i pricipio cū data ē.

GVI

u Xorē duxit &c.Pāphilus duxit philomenā uxorē cui philomenæ uirgini quōdā.i.lōgo añ tp̄e ipſe pāphilus ignorās.i.neſciens eē uirginē illā obtulit uitiū.i.ſtuprū ei attulit.&dederat amicæ pāphili.ſ.bacchidi meretriculæ ānulū eius pāphili quē detraxit.i.de digito ei⁹ traxit.p uim.i.uiolēter. Dein.i. deide pāphilus ꝓfectus ē in imbrū.i.i eū locū remotū ab uxore ſua.haud.i.nō.attigit ſuā nuptā anteq̄ iret.i.ad eā nō ē ingreſſus q̄ de re nō poterat ex eo eſſe grauida.uero.i.ſed.mr̄ eius puellæ trāſfert ad ſe hāc puellā grauidā utero i.fructū hn̄tē i utero . ut.i.tāq̄.ægrā.i.ægrotā ne ſocrus id ſciat.pāphilus reuertiṫ ex imbro dep̄hendit.i.reſciſcit totum factū.celat partum.i.nō reuelat alicui partū puellæ:tn̄ noluit recipere uxorem.Pater puellæ incuſat.i.uitupetat dat uitio uertit crimini amorem bacchidis.i.amorē quē habebat pāphilus cū bacchide. nā putabat eam eſſe cām repudii.dū bacchis purgat.i.excuſat ſe mater myrrhina noia mater puellæ agnoſcit.i.recognoſcit forte annulum uitiatæ.i.ſtupratæ filiæ ſuæ.Pāpilus recipit uxorem una cum filio.

✠ ASCEN.

q Vemadmodū mō dixim⁹.Argumētū hui⁹ fabulæ ab iterp̄te nō oino itegre acceptū uṙ.Itaq; i argumento textus illud quōdā & illud ignorās:nō determināt dictionē uirgini ſed obtulit.dic ergo cui uidelicet philomenæ uirgini pāphilus ignorās ꝙ philomena eēt:obtulit quōdā uitiū&c.ꝙ ſi ignoraſſet uirginē eē: diceret:cui quōdā ignorās uirginē uitiū obtulit.Falſū p̄terea ē ꝙ dicit pāphilo detractū ānulū.imo pāphilus ip̄e detraxerat philomenæ ānulū:quē dederat bacchidi. Dic ergo eiuſq; &c.ꝙ ꝓ &.Pamphilus dederat amicæ ſuæ bacchidi meretriculæ ānulū ei⁹ uidelicet philomenæ quē detraxit p ui ꝙ uero pāphilus nō philomena detraxerat:uideṫ licet i penultia ſcæna:ubi bacchis oēm rē apit.Præterea ipſa myrrhina i ſcæna q̄ icipit:Perii quid agam &c.apertiſſime dicit. Neq; detractum ei tum quicq̄ eſt qui poſſit noſcier qui ſiet ipſe eripuit ui digito quem habuit uirgini abiens annulum . Quod uero textus dicit nuptam non attulit intellige diebus nuptiarum dum reuera nupta:ideſt obnubilata pudoris gratia fuerat.

Ecyræ prologus

e Cyra huic eſt nomen fabulæ.A noie cœpit ut icognitā ꝓbaret:& iō ſpectādā.℄Ecyra ē.h.n.ſ.noiatiuo caſu figurauit:cū i uſu ſit ut datiuo dicamus:quis p̄ſto ſint exēpla qbus ueteres p oēs fere caſus hoc genus locutiōis enūciabāt.℄Ecyra ē.h.n.ſ.hæc primo data ē ſine ꝓlogo ludis megalēſibus: quos Sex.Iulius & Cor. dolobella ediderūt:ſed occupato populi ſtudio funabuli diſplicuit.Poſtremo data eſt ludis funebribus.L.æmilii Pauli:quos fecerūt. Qu.Fabius maximus:& Cornelius africanus:tūc quoq; nō pacta eſt p ſtudiū populi circa gladiatores.Tertio ad poſtremū itroducta.Qu.Ful.L.Mar.ædilibus:uirtute actoꝝ.L.ambiuii.&.L.turpionis ē cōmēdata.℄Ecyra ē.h.n.fa.totus hic ꝓlogus ſubtilē q̄ſtionē continet ob hoc ne agte populū nō lectæ fabulæ reū faciat:& facile reuocet i fauorē.℄Hæc cū.da.ē no.ita dr̄.data ē fabula:ut data ē cœna:datū ē prādiū:& edidit a dato deſcēdit.℄Hæc cū.d.ē.n.n.i.ſic & Homer⁹ Daṫ fabula

Ecyræ prologus.

e Cyra eſt huic nomen fabulæ:hæc cum data ē
Noua:nouum interuenit uitium & calamitas
Vt neq; ſpectari:neq; cognoſci potuerit:
Ita populus ſtudio ſtupidus in funābulo aīum
Occuparat.nūc hæc plāe ē ꝓ noua.& is qui ſcripſit
Hāc ob eā rē uoluit iterum referre:ut poſſit iterum
Vendere.alias cognoſtis:eius quæſo hanc
Cognoſcite:orator ad uos uenio:ornatu prologi

Et dari dr̄ fabula cū agiṫ.ſtare cū placet.℄Hæc cū da.ē.n.n.i.ſyllepſis prima:deeſt enim huic:& ē figura paranomaſia. ℄Noua.nouū uitiū:& calamitas.bñ ſcđm augurē.Vitiū ē.n. ſi tonet tātū:uitiū & calamitas ſi tonet & grandinet ſimul:& ēt fulminet.℄Vitiū & calamitas. Vitiū trāſlatū eſt ab augurio: & uitio creati dicūtur cōſules.℄Calamitas dicīṫ clades qa clamaṫ ut aliud ſit grādinis culmū frāgētis:aliud furti ut in doli malis.ſic Probus.Vt neq; ſpectari uitiū qđ nō ſpectata eſt calamitas ꝙ nō cognita.℄Vt neq;.ſ.n.c.mira defenſio ſiqdē nō iudicio comœdia exacta eſt.ſi ſpectari cognoſciq; non potuerit cogniturus.ſ.ſi audireṫ.℄Vt ne.ſp.n.co.iō theatrū:iō ſpectatores:iō actores:& maior pars i geſtu q̄ in uerbis cognoſci uel ꝓbari uel ſciri:an ecyra ſciri dicaṫ:q̄ ſcita ſit in noie.℄Ita po.ſt.ſt.a deriuatiōe cauſæ.nō qa mala eſt inq̄t excluſa eſt.ſed qa populus funābuli admiratiōe obſtupuit qđ infra de gladiatoribus dicet ad cōmutationē cauſæ iducēdā.℄Ita po.ſt.hic excuſaṫ & populus q̄ neq; iudicauit de fabula:neq; tn̄ ſtulte errauit.℄Stupidus.ꝓ ſtupens.Vt timiduſq; ſ.u.a.℄Pro noua. recte iā.n.nō ē noua.℄Et his q̄ ſcripſit hāc ob eā rē.i.ob eā cām.q.d.nō iterū acta eſt ſine cā.cur ergo nō poſt funābulū relata ē:ſi illi ceſſarāt in q̄ maluit auarū populū poeta iduceṙ:q̄ ſuo opi diffidentem. Iterū referre ſupuacuū eſt.℄Vt.p.i.uē.aliis.ſ.ludis:hoc ut dixim⁹ad laudē fabulæ referṫ poſtq̄ tātū fiduciæ poetæ dedit.℄Alias co.eius.q.h.co.mire illi fauorē petit ex aliis q̄ ſpectatori notæ ſunt eiuſdē poetæ:quaſi hæc oino nota ſit.at i Andria.Quæ oium pria ē:aliter:ait.n.ut pnoſcatis & qđ ſpei ſit reliquū q̄s faciet &c. Orator ad uos ue.cū or.ꝓ.ſinite.magna arte hic ꝓlogus ſcriptus ē & nimis oratorie.nā totiēs expulſa fabula quō honeſte reuocari potuit i ꝓſcæniū.niſi prio ipſa iprudētia ꝓ fiducia ꝓfereṫ:& deide actor pitiſſimus ipſe abilius ꝓbaret & poetā & comœdiā:cui⁹ auctoritas elucet ex uerbis:cū deide ſubtiliter nouo poetæ a uetuſto & magnæ auctoritatis Cecilio petereṫ exēplū:fauor expetereṫ īgenioſiſſime.Nā qđ rudi Terētio cōtingit accidiſſe memoraṫ ueteri cecilio:qđ huic ſemel:illi ſæpe:qđ huic i aliis nunq̄:hoc illi fere in oibus:qđ huic ecyra & acta & ꝓbata eſt & certa illi ptim exacta ē:ptimq; uix ꝓbata:itaq; his oibus argumētis id actū ē:ut neq; deſpandū ſit de Terentio ꝙ expulſus ē:ut nihilominus illi tanū attribuēdū ſit:ut aut par cecilio magno tūc poetæ:aut ultro melior etiā eē poſſit.Hic āt.L.ambiui⁹ hiſtrio fuit actor comœdiarū.℄Orator.ad.u.u.oratorē audire oportere ius gētiū ē oratorē nō l; iniuriā pati.iō ergo ne expellaṫ ñ ſe ꝓlogū ſed oratorē noiat.Plau.Impia ſecrete oratorē uerberas. Plautus

GVI

e Cyra ē &c.Hic ꝓlogus ē multiplex & rhetoricæ obſeruās diſcipliæ.nā hæc comœdia ſæpe reiecta alieno populi ſtudio diligētiſſima diſenſiōe idigebat.Lu.ābiui⁹& Lu.turpio hiſtriōes hāc fabulā egerūt. Qui āt hic loqṫ.Lu.ē ambi.poetæ ptes defendēs& popularē aurā captās uehemēter.Ordo ē.Ecyra q̄ſi ſocrus ē nomē.i.appellatio huic fabulæ.cū.i.q̄ñ.hæc fabula data ē.i.exhibita ē populo.& edita noua.i.cū prius nō fuiſſet acta.Dari dr̄ fabula q̄ñ agiṫ. Vñ ederea do das cōponiṫ qđ ſignificat exhibere ad ſpectaculū.Inde munerū.i.ludoꝝ editores dñr.ſtare āt dr̄ q̄ñ placet.Cū ergo data ē noua nouū panomaſia ē i textu & ſerie i his uerbis noua nouū.Nouū uitiū.i.nouū erratū ſiue nou⁹ error & noua culpa ſpectatoꝝ & calāitas.i.miſeria infortuniū iſœlicitas iteruēit.ut.i.itaq; neq; hæc fabula potuerit ſpectari aſpici a ſpectatorib⁹ neq; cognoſci. ita.i.i tm̄ populus ſtupidus.i.ſtupēs & q̄ſi aio rapt⁹ ſtudio.i.attētiōe uel ai applicatōe ad alia occupauerat aium i funābulo.i.i ſpectādo hoie gradiēte ſup funē.bñ ſpectari dictū ē.nā maior actiōis ps i geſtu apto cōſiſtit q̄ ſpectaṫ. Inde ſpectatores dñr.Itē theatrū & actores ſpectacula.Vitiū p̄terea ē ſi tonet tm̄:calāitas āt ē ſi grādiet & fulmiet. Calāitas. n.ē clades q̄ culmi ſegetū frangūṫ:uñ pēuria ſeqṫ & erūna.Inde calāitoſus miſer iſœlix. Nūc hæc fabula quā ſū acturus ē plāe.i.oino ꝓ noua.i.tāq̄ noua q̄uis re uera noua nō ſit cū alias edita ꝓ pte fuerit.& is poeta q̄ ſcripſit.i.cōpoſuit hāc fabulā uoluit iterū referre(iterū uacat).i.recitare uel exhibere eā & ꝓpōere ædilib⁹ ob eā rē.i.ob eā cām ut poſſit uēdeṙ eā.Iterū.i. ſcđo cognoſts.i.cognouiſtis alias fabulas ei⁹ poetæ q̄ſo nūc noſcite hāc fabulā.ego uenio ad uos orator:ideſt tanq̄ legatus aliquid rogaturus & in conſpectu ueſtro orationem habiturus ornatu.i.in hitu prologi:ideſt eius qui prologum:ideſt p̄ſationē aliquā aut ꝓloquiū & q̄ſi p̄ludiū hiturus ē.nā ꝓlogus interdū capiṫ pro ipſa p̄ſatione.interdū pro eo qui eam facit p̄ſationem:ut hic Se iō oratorē nō ꝓlogū noiat ne expellaṫ.nā iure gentiū oratorē audiri oportet nullāq; iniuriam pati. uenio itaq; ad uos orator

VNiVERSIDAD D SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DO. Eodē iu.uti ſe.l.ut me liceat,caſus miſerari.i.a. Sinite ex.ſim.orator ē dū rogat: exorator cū ípetraue
Orator rit:ita illud dicētis hoc iā affectus ſignificationē hēt:& orator ē:cui cā defendēda mandatur. Quo iu.ſum.u.
Exorator a.tanq̄ aliud agens refert exēpla qbus oſtēdat turpe nō eſſe Terentio excluſam eē unā illius fabulā: cū multorū
poetarū multæ exactæ ſint.& in his cecilii:cuius illo tpe magna auctoritas fuit. Adoleſcentior. hæc cōpara
tio minus poſitiuo ſonat:& uim diminutiuā exprimit.ut iā ſenior ſed cruda.d.u.q.ſ. Nouas q ex.ſ.ut inuete
Inuetera raſcerent & inueteraſcerent agerent̄ denuo qa dū acta ē noua dr̄ fabula. Inueteraſcerent. in cō
ſcerent ſuetudinem uenirēt:ſpectarent̄:amarent̄. Exactas.expulſas. Ne cū.p.ſ.e. cā facti honeſtiorem nō ſe poetæ unius:ſed ipſius poematis cā labora re. In his.q.p.c.didici nouas. a ſimili argumen tū qd fit p cōparationē artificioſam: & oratoriā rerū ac pſonaꝝ. Parti ſum.e.uide plus eē in exē plo:ſiqdē ptim exactæ ſunt cecilii fabulæ: partim uix admiſſæ:cū una ecyra excluſa ſit:& eſt ſenſus: aut diſplicui ingt:aut aliqb⁹ uix placui. Partim ſ.e.e.p in aliis aut timidis.& ſimul ſplēdida locu tio ē:ptī aduerbiū ē & ꝓprie locutus ē.nā fabulæ aut agi dn̄t:aut ſtare. Quia ſciebā dubiā fortu nā.nō igit̄ potæ culpa.ſed caſus eſt.nā iō fortunā euentū rettulit. Spe incerta certū mihi. ſentētio ſe & uerū.nā ubi certa ſpes eſt:nihil opus eſt labo rare certo ac uehemēti. Spe incerta. p ſpei icer tæ:an deeſt incerta. Certū. honeſta figura quæ dicit̄

Sinite exorator ſim.eodem iure uti ſenem liceat
Quo iure uſus ſum adoleſcentior:nouas
Qui exactas feci ut ueteraſceret:ī nec cum poeta
Scriptura euaneſceret:in his quas primum cecilii
Didici nouas:partim ſum earū exactus.parti m uix
Steti:qa ſciebā dubiā fortunā eſſe ſcænicam : ſpe
Incerta:certū mihi laborē ſuſtuli:eaſdem agere
Cœpi:ut ab eodem alias diſcerē nouas ſtudioſe ne
Illū a ſtudio abducere:perfeci ut ſpectarentur:ubi
Sunt cognitæ placitæ ſunt ita poetā reſtitui in locū
Prope iam remotum iniuria aduerſariorū ab ſtudio
Atq; a labore:atq; ab arte muſica:quod ſi

Eaſdē exactas cœpi.difficultatē facti & molimē oñdit ab eodē cecilio.ſ. Nouas.ſtu
Placitus dioſe ne illū ab ſtudio Ne illū ab.ſt.ab.iterū cā honeſtatis. Perfeci ut ſpectarent̄. Attēde quātū pōdus hēat φ nō feci dixit:ſed poti⁹ pfeci:ut molē difficultatis oñderet. Vbi ſunt.p.nota pticipiū ſine uerbo. Ita poetā.r.i.l.mire nō ceciliū ſed poetā.ut hoc generaliter populo pſtitiſſe non uni hoī uideat̄. Vbi ſunt cognitæ.ſ.elegās ꝑmiſſio:& hāc placiturā ſi cognoſcat̄.& ē cōiectura a futuro tpe. Reſtitui in locum.qa remotū & excluſum dixit:ꝓprie iā remotū geminauit ſecundū antiquos q oēs in uerbis liquidas duplicabant. A ſtudio atq; labore.bene oſtēdit ſe populo profuiſſe.cæterum poetam ad laborem reuocando atq; artem habetur intentio commote audiendum ē.ut hic portus alii effodiunt hic alta thea.ſ.l.a.i.c.r.e.ſ.d.a.ſ.

GVI. ſinite.i.ꝑmittite φ ſim exorator.i.ípetrator obtētor petiti.nā orator dr̄ q̄diu rogat.exorator āt cum ípetrauerit.orator ēt ē cui cā defendenda mādat̄.ut liceat.i.ꝑmittat̄ me Luciū ambiuiū ſenē uti.i. gaudere eodē iure.i.eadē auctoritate quo iure ego adoleſcētior.i.iunior uel multū iuuenis:uel cape cōparatiuū propoſitiuo uſus ſum.hoc autē cōparatiuū adoleſcētior & ſimiliter iunior minus a poſitiuo ſonat & uim diminutiuā exprimit.nā q iunior eſt minoris ē ætatis q̄ q iuuenis ē.Si accurate tn̄ inſpiciam⁹ cōparatiuū ſupat ſuū poſitiuū in ea q̄litate i q̄ fit cōpatio liceat ergo me ſenē uti eodē iure quo ego adoleſcētior ſū uſus.q.ſ.ego feci.i. effeci nouas fabulas exactas.i.excluſas ut iueteraſcerēt.i.i cōſuetudinē uenirēt ſpectarent̄ amarent̄ iterū agerent̄. inueteraſcūt.n.fabulæ dū iterū agunt̄ & id feci amore poematis nedū poetæ ne.i.ut nō ſcriptura.i.cōpō poema euaneſceret.i.deficeret cū poeta.i.cū auctor̄.i his fabulis cecilii.i.illi⁹ ueteris poetæ cōici q̄s nouas didici ut eas agerē ptī.i.p pte uel i aliqb⁹ earū fabularū exact⁹ſū.i.excluſus ſū & q̄ſi extra actōnē miſſus.ptī.i. p pte uel i aliqb⁹. uix.i. ſeſ ñ ſteti.i.ſeſ nō uel ſaltē cū magna difficultate placui.Stare ēt dn̄r fabulæ qñ placēt. Parti licet aduerbiū ſit.tñ ſæpe pōi iuenit̄ q̄ſi.p noie:imo & iterdū admittit ꝑpoſitionē ut late Geli⁹ teſtat̄: q ita libro nono capite.xiii.pti hoium uenerūt.plærūq; dr̄ qđ ſignificat ps hoium uenit.i. qdā hoies uenerūt.nā ptim hoc i loco aduerbiū ē nec in caſus iclinat̄ ſicuti cū pti hoium dici pōt.i.cū qbuſdā hoīb⁹uel cū q̄dā pte hoium.Quint⁹claudius inſolētius iūxit ptim cū ſubſtātiuo tāq̄ eēt adiectiuū iquiēs.cū ptim copiis hoium.p cū aliqb⁹ copiis hoium. Non ergo hic eſt mirū ſi ita interꝑtemur.Partim ergo ſum exactus ptim uix ſteti.i.placui. ut ſic ſtat ſn̄ia.p placet. & id totū ſuſtinui:qa ſciebā fortunā ſcænicā eē dubiā.i.caſum theatralē & euētū ſcænaꝝ eē dubiū & incertū. nā alii hn̄t bonā fortunā ī ſcænis.i.in theatris ipſcæniis fabulas agēdo alii malā.Suſtuli mihi.i.abſtuli amoui me a labore certū.i.idubitabilē:ſpe icerta.p ſpei icertæ.q.d.amoui a me certū laborē ſpæi icertæ.i.q labor nulli⁹ſpei certæ erat cū nō eēt dubiū qn labor eēt.Cœpi.i.icœpi q̄ſi cū magno molimie agere.i.qđ dici ſolet ludere eaſdē fabulas cecilii.ut diſcerē.i.cōphenderē ab eodē cecilio ſtudioſe.i.accurate diligēter attente alias fabulas nouas. ne.i.ut nō abducerē.i.dimouerē deterrerē dehortarer deflecterē illū ceciliū a ſtudio ſcribēdi fabulas & incumbendi litteris.Perfeci.i.ípetraui magna mole ac difficultate ut ipſe fabulæ ſpectarent̄ a populo.ubi.i.poſtq̄ co

Placeo gnitæ ſunt.i.intellectæ diligenter placitæ ſunt.i.placuerunt.nam placeo placui facit in pterito & placitus ſum ſi cut prādeo prādi & prāſus ſum.ita.i.eo mō reſtitui poetā ceciliū in locū.i.in priſtinū ſitū ſeu ſtatū ſcribendi ꝓ pe.i.fere iā remotū.ſ.poetā excluſū iniuria.i.inigtate iprobitate aduerſariorū.uñ remotū a ſtudio & labore &
Cicero ab arte muſica.i.ab arte poetica.nā Cicero poemata uocat muſas manſuetiores.libro prio ad Lentulū.& muſicus ca cum a muſa poſſeſſiuū eſt.ideo ars muſica eſt ars muſarū quarum poetæ dn̄t eſſe ſacerdotes.φ.i.ſed ſi

Scripturā

DO. Impn̄tia.ſtati ut a populo eiiciebat̄. Vt in.o.e.p.q̄ i neg.ex ipſis reꝝ noīb⁹oñdit facilitatē deterrēdi. Nūc qd petā mea cā.bñ petā mea cā q̄ſi orator. Mea cā æ.a.cōmēdatio pſonæ leuis p aliā pſonā grauē ſecūdū pcepta in rhetoricis. Ecyrā ad.u.r.a cā pricipiū narratiōis iducit̄. Ecyrā ad.u.r.pricipiū a pricipali q̄ſtiōe an cognita ſit:& an ſpectāda ſit. Quā mihi a perſona dicētis.Ita eā oppſſit.c.hoc ſuccedit p illo quod eſt a pſona aduerſariorū:ſimul ad fortunā rettulit culpā populi.nō enim dixit quod pſto erat. Ita oppſſit eam calamitas.eam calamitatē repetit:ne nos fabulā illū dicere putaremus. Veſtra intelligentia ſedabit.primo cū pſona noſtræ induſtriæ rurſus cū ſua:& bene piphraſi uſus eſt: ne diceret nos uobis. Cū primum eā.a.c.iā hic narratio ſubtilis inducit̄:& ut nō lædat populū:& ut defendat poetā. Pugilū gloria Pugiles & eē glorioſos ut min⁹ turpe ſit ante latos eos eſſe:ſic Virgi.Magnis cū uiri.
Virgilius c.n.e.o.q.d.m.q.ſ.m.t.ſ.q.p.&c. hæc eſt gloria. Pugilū.g.funabuli acceſſit expectatio:narratio cur excluſa ſit.hæc enim nō poetæ culpa deiecta eſt:nec iudicio populi:& iō nūc admittenda eſt. Pugilū.g.ſ.a.e. Pugilū.g.comitū cōuentus:expectatio deſideriū ut Virg.
Idem Expectate uenis. Funabuli.e.duplex cā ad unā excluſionē adhibet̄. Comitū.c.utrū eos comites dicit qui ſunt pugilū aſſentatores: an ſeruos qui dños ſequūtur:an ſtudiū certātiū diuerſis fauentiū. Clamor.m.bene mulierū.non enim timet eas qbus ſuffragari uel refragari nō licet in theatro. Vt ante.t.e.ſ. ne grauē paſſus uideatur iniuriā. Pugilū.g.pugil dictus eſt a pugna:& pugna a pugno.Veteres nāq; ante uſum ferri& armorū pugnis & calcibus & morſibus corporūq; luctatione certabant. Vetere
Pugil

Scripturā ſpreuiſſem impn̄tia & in deterrendo
Voluiſſem operā ſumere:ut ī ocio eēm potius q̄ in
Negocio:deterruiſſem facile ne alias ſcriberet:nunc
Quid petā mea cā æquo aio attendite.ecyram
Ad uos refero:q̄ mihi p ſilentium nunq̄ agere
Licitum eſt.ita eā oppſſit calamitas. eā calamitatem
Veſtra intelligentia ſedabit:ſi erit adiutrix noſtræ
Induſtriæ:quū primum eam agere cœpi pugilum
Gloria.funabuli eodē acceſſit expectatio comitum
Conuentus:ſtrepitus:clamor mulierum fecere:
Vt ante tp̄s exirem foras.uetere in noua cœpi uti
Conſuetudine in experiundo ut eēm:refero denuo
Primo actu placeo:quū interea rumor uenit datū

primū uetere ut in noua cœpi uti cōſuetudine:niſi nouā comœdiā intellexeris non erit apta ſentētia.nā & ſupra dixit:nūc hæc plane eſt pro noua. An a Terētio noua ideo dictū eſt:qa nunq̄ alias excluſus eſt:& bene ueterē:ut oſtēdat turpe nō eē qđ & aliis poetis ſæpe cōtigerit. Refero de.aut uetere abūdat:aut denuo. Primo actu.p.rationabiliter dixit primo:quia quinq; ſunt actus partes fabulæ. Placeo.ſtudeo.placeo dixit pro eo qđ eſt fabula placet.aut Terētius.& mire nō diu inquit pepēdit iudiciū:ſed ſtatim placuit:ut quod ſequitur non iudicio ſed perturbatione factum ſit. Quum interea rumor uenit datum iri hoc abhorret a noſtra conſuetudine:uerumtamen apud antiquos gladiatores in theatro ſpectabantur.

GVI. ſpreuiſſem.i.contēpſiſſem ſcripturā.i.poema ipn̄tia.i.tūc tpis qđ tūc erat pn̄s uel ī pn̄tia.i.ſtatim ut ea ſcriptura eiiciebat̄ & ſi uoluiſſem ſumere opam.i.ſumere laborē ſiue laborare in deterrēdo.i.dehortando & deflectēdo ac diſſuadēdo illū a ſtudio ut potius ipſe eēt.i.uiueret in ocio.i.in qete ſine labore q̄ in negocio.i.in tāto labore ſtudii.facile deterruiſſem eū poetā.ne.i.ut nō ſcriberet.i.cōponeret alias fabulas.nūc attēdite.i.conſiderate attēdite æquo aio mea cā.i.contēplatione mei.qd petā.i.qd rogē uos tanq̄ orator.refero.i.reporto ad uos ecyrā.i.hanc fabulā ſic a ſocru noiatam quā ecyrā nunq̄ licitū eſt:ideſt nunq̄ licuit mihi(nā in præterito dicitur licuit uel licitū eſt pro eodē)ideſt quā nunq̄ potui per ſilentiū agere ideſt exhibere:& quod dicūt ludere ita.i.in tantū calamitas.i.malū infortuniū:infœlicitas:malus euētus.oppſſit.ideſt obruit eā fabulā.ueſtra intelligētia.i.ueſtra prudētia & ad eā cognoſcēdā attētio ſedabit.ideſt pacabit mitigabit eam calamitatē ſi ipſa itelligentia ueſtra erit adiutrix noſtræ induſtriæ:ideſt noſtræ diligentiæ & operæ.cū primū:ideſt ſtatim ut cœpi agere eam comœdiam gloria pugilū:ideſt certantiū acceſſit:ideſt adhibita eſt uel adiuncta eſt hoc eſt pugiles glorioſi acceſſerūt.pugiles dicūtur a pugna & pugna dicitur a pugno.nam ueteres ante uſum ferri & armorū pu
Pugna gnis & calcibus & morſibus corporūq; luctatione certabant.expectatio:ideſt deſideriū funabuli:ideſt gradiētis ſuper funem acceſſit:ideſt addita eſt uel aduenit eodē:ideſt ad eūdem locū ubi incœperā agere hanc fabulam.cōuētus:i.concurſus comitū.i.uel ſectatoꝝ qui pugilibus aſſentant̄ uel ſeruorū q dños ſequūtur ſtrepitus ideſt pedū tumultus ſiue manuū ſe mutuo collidentiū.clamor.i.uociferatio mulierū.hæc omnia.ſ.conuētus comitū ſtrepitus clamor mulierū fecere:ideſt effecerūt ut exirē foras.ideſt extra theatrū & proſcæniū:ante tēpus i.ante cōpletā fabulæ actionē.cœpi uti conſuetudine uetere.i.q̄ uſus erā olim.i.in cecilii fabulis quaq; alii multi ſunt uſi in noua fabula ſiue comœdia ecyra in qua primo excluſus eſt poeta.Nā in aliis comœdiis nūq̄ fuerat excluſus.ſed hoc fecit nō culpa poetæ:ſed ſtudiū ſpectatorū qui citius uana q̄ utilia ſectari didicerat.ut eēm i.ut inſiſterē.imorarer uerſarer in experiēdo.i.in periculo faciēdo ſiue in piclitādo pbādoq; an actiōi quietus poſſet dari locus.uel ut eēm experiēdo.i.ut poſſem expiri:ut dicim⁹nō ſum ſoluēdo.i.ſoluere ñ poſſum.Denuo.i.iterū refero.i.reporto i pſcæniū fabulā:& tūc re uel denuo uacat.uel refero.i.ꝑpono fabulā:uel recito & eā añ oculos pono.denuo.i.iterū:& tūc nihil uacat.Placeo ſpectatoribus primo actu.i.i prima pte comœdiæ q̄ diuidit̄ in qnq; actus. uel placeo dixit p fabula placet.Interea cū rumor uenit.i.ſermo in populo factus eſt.

VNIVERSIDAD DSALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DO.℄Datũ iri.datũ iri dixit.ut fabulã cõmendet:ut & omnia ſpectatori &populo.dicantur.℄ Non.potui tutari locũ.facete repetit locũ.℄Nunc turba nõ eſt.tumultuanſ.turba.i.

℄Nunc turba nõ eſt.turbã retulit ad id quod ſupra dixit populus.c.t.℄Ocium ad illud quod repugnãt de loco.ſilẽtiũ ad illud qđ dixit clamor mulierũ.℄Ocium pugnant.℄Silentium clamãt.

℄Nunc turba nõ eſt.ociũ & ſilentiũ:quæ adhortatio per enumeratione ad tẽpus eſt.℄Mihi.d.ab ædilibus.ſ.

℄Vobis.d.p.c.l.ſc.quaſi ad aliquid agat populus cũ ſpectet.℄Nolite ſinere p uos

℄Artẽ muſicã.oratorie qua ſi nõ terentii cauſa agaſ:ſed artis muſicæ.℄Meæ au.quia iã ſenex eſt.℄Fautrix adiu.ſit. Cõmendatio qua Terentiũ probo. & eſt figura analogia. uult autem ſe eſſe auctoritatis: & ut populo placere iam debeat qui ipſi placet.℄Si nunq̃ auare. commendatio ab anteactis:ideſt a perſonæ attributis.℄Si nunq̃ auare a meritis defenſoris argumẽtũ ad laudem fabulæ. ℄ Si nũq̃ auare per hæc uerba Terẽtius uult demõſtrare q̃ grauis auctor

Horatius ſit quia ſuas comœdias ꝓbet.ſic Hora.Ea cũ rideſ te coneris quæ grauis eſopus.quæ doctus roſci⁹ egit.℄Et eũ eẽ quæſtũ in aium induxi. mõ non nunq̃ ſubaudiſ etſi:ut ſit:etſi eũ eſſe &c.℄Et eum eſſe quæſtũ in aium induxi ueſtris cõmodis.pl⁹ dixit cõmodis:q̃ ſi diceret uoluptatibus.℄Quæſtũ maximũ.q̃ maxime inique inig

Iri gladiatores:populus cõuolat tumultuantur
Clamãt:pugnãt de loco:ego interea meũ nõ potui
Tutari locũ.nũc turba nulla eſt.ociũ & ſilẽtium eſt:
Agẽdi tp̃s mihi datum eſt.uobis datur poteſtas
Condecorãdi ludos ſcænicos:nolite ſinere per uos
Artem muſicam recidere ad paucos:facite ut ueſtra
Auctoritas meæ auctoritati fautrix adiutrixq́;
Siet:ſi unq̃ aurem pciũ ſtatui arti meæ & eum eſſe
Quæſtum in aium induxi maximum:q̃maxime
Seruire ueſtris cõmodis:ſinite ĩpetrare me qui
In tutelã meam ſtudium ſuum:& ſe in ueſtram
Cõmiſit fidem.ne eum circũuentum iniqui inique
Irrideant. mea cauſa cãm hanc accipite:& date
Silẽtium ut libeat ſcribere alias:mihiq́; ut diſcere
Nouas expediat poſthac pcio emptas meo.

℄Sinite ĩpetrare me.q in tutelã meã ordo ẽ.ſini te ĩpetrare:ne eũ circũuentũ inique iniq.℄In tutelã meã.ſ.ſ.&.ſ.i.u.cõ.ſi.In tutelã meã.ideſt qua ſi oratori cauſam dixit.℄Mea cauſa cauſam hanc accipite. oratorie.ſic enim ſit cũ perſona pro perſona ad cõmendationẽ affertur.℄Et date ſilentiũ quaſi fabulæ ac poetæ.℄Mea cauſa cauſam.panomaſia. ℄Vt libeat ſcribere alias oratorie ℄Mihiq́; ut.ſ.mihi proprie dicit.docet enim poeta ꝙ merito ipſe dici debeat ſcænicus.℄Nouas expediat poſthac ab utili argumẽtatio eſt & bene ut expediat tanq̃ facturus ſit.& ſi nõ expedierit dũ quæſtũ maximũ ſeruire populo putat.℄Precio emptas meo.æſtimatione a me facta q̃tum ædiles darẽt:& ꝓide me periclitante ſi abiecta fabula a me præcium quod poetæ numerauerint repetãt.ergo meo a me facto:a me ſtatuto.nam quomodo alibi dixit.Poſtq̃ ædiles emerant:& bene ut ſequaſ populus iudiciũ eius cui æſtimare uete ſabulas onus poſuerit.℄Præcio emptas meo.ut quidam uolunt periculo.

GVI. gladiatores.i.eos q enſibus digladiantur & ludũt datũ iri:ideſt exhibẽdos eſſe & edendos.populus cõuolat.i.celeriter currit ad eos ſpectãdos.illi de populo tumultuanſ.i.tumultũ faciũt:clamãt:uociferanſ. pugnãt.i.certãt cõtẽdũt de loco.i.pp locũ hãbẽdũ ad ſpectãdũ.Interea.i.dũ id facerẽt ego nõ potui tutari.i.ſeruare defendere meũ locũ in quo agebã comœdiã quinimo mihi fuit exeundũ propter tumultũ & cõtẽtionẽ populi.Nũc nulla turba.i.nulla turbatio eſt.ociũ.i.trãquillitas quies & ſilẽtiũ.ideſt taciturnitas nullus tumult⁹ eſt.

Cõdecorare tẽpus:ideſt opportunitas agẽdi comœdiã hanc eſt mihi datũ ab ædilibus.ueſ uobis datur uobis cõdecorandi.ideſt uno conſenſu honeſtãdi:ſi ſit a decoro as media breui.uel pulchrificandi ut ſic dicã ſi a decoro ſit media longa.ludos ſcænicos.i.ludos theatrales qui in ſcænis agũt.Nolite ſinere.i.pati artẽ muſicã.i.artẽ poeticã.recidere:ideſt reduci peruenire a re & cado is.ad paucos per uos:quia nõ faueatis poetis doctis facite ut ueſtra auctoritas.ideſt exiſtimatio reputatio ſit fautrix.i.fauorẽ præbẽs & adiutrix.i.adiutoriũ præſtans meæ auctoritati.i.exiſtimationi quæ de me habeſ qui iam ſum ſenex.Si nũq̃ ſtatui.i.conſtitui deſtinaui præcium arti meæ.ſ.arti hiſtrioniæ auaræ:ideſt cupide.& ſi induxi in animũ:ideſt ſi imperaui aut perſuaſi mihi eũ quæſtũ:ideſt illud luctũ eſſe maximũ uidelicet ſeruire.ideſt obſequi incũbere ueſtris cõmodis:ideſt utilitatibus.ſinite.i.pmittatis me impetrare.i.obtinere.ne.i.ut non iniqui.i.iniuſti æſtimatores irrideanſ inique.i.iprobe & iniuſte eũ poetã circũuentũ:ideſt uel oppreſſum a maledictis per ſua maledicta uel deceptũ & dolo interceptũ. qui poeta cõmiſit.ideſt credidit depoſuit ſuũ ſtudiũ in meã tutelã.i.in meam defenſionẽ & curam & qui cõmiſit ſe in ueſtrã fidẽ.i.beniuolentiã & ueritatẽ. Accipite.ideſt capeſcite ſuſcipite defendendã & habete cõmẽdatã hanc cauſam.i.hanc partẽ poetæ aduerſus maledicos.Vel accipite.i.bono animo & æquo iudicio cognoſcite. Vel accipite gratã habete hanc cãm per quã ego excluſus redeo.& quidẽ facite mea cauſa.i.cõtẽplatione mei.& date ſilentiũ.i.qđ dicũt faciatis pacẽ:ut libeat poetæ.uel ſi ſit aliis.i.libeat aliis poetis ſcribere.i.cõponere alias fabulas.& ut expediat.i.ſit utile mihi diſcere nouas fabulas q̃s i cõſpectu uo agã ẽptas ab ædilibus.ſ. pcio meo i.a me facto & ſtatuto.hoc ẽ æſtimatiõe a me facta q̃tũ ædiles darẽt.Alii exponũt emptas pcio meo.i. periculo meo.i.ad periculũ meũ & damnũ ſi nõ admitterenſ aut nõ placerent populo:ita ut ædiles dãni facerẽt aliqđ.

Philotis meretrix.

Erpol q̃paucos repias meretricibus fideles.Nouo gñe hic utraq̃ προτατικὰ πρόσωπα inducitur. DO.
p nã & philotis & Syra nõ ptinẽt ad argumentũ fabulæ.hæc aũt maluit Terẽtius:q̃ aut per longũ narret argumentum:aut induceret loqui.℄Perpol q̃pau. repe. hæc perſona Terẽtii more extrinſecus aſſumitur:ut ſit poſtq̃ argumẽti obſcuritatem effugiat.℄Perpol.p.animaduertendum eſt in hac fabula Terentium bonã meretricẽ inducturũ:ne id cõtra morẽ uideatur facere:etiã aliã meretricẽ nõ malã induceret:ut id exẽplis fiat tritius & uſu ueriſimile.℄Perpol q̃paucos.ordo eſt.perpol q̃paucos reperias.nã perpol nõ eſt latinũ.ſed petq̃.i. Perpol nimis.℄Quãpaucos.quidã nõ paucos ſed paucis legũt.ſic enim Apollodorus Apollo.

℄Repertas.aptũ uerbũ ad raritatẽ. & ideo nõ dixit pauci ſunt.ſed paucos repias. ſi quos quæras nõ autẽ reperitur niſi quod quæritur.nõ quæritur niſi quod pſto non ſit. ℄Fideles.huiuſmodi ſententiã rhetores uocãt.& mire nõ eſſe.ſed euenire dixit.ut nõ rationis:ſed caſus ſit id quod rariſſimũ eſt.℄ Fideles.fidi i ma Fideles ximis.fideles in minorib⁹ negociis.℄Vel hic.p. Fidi trãſitus a generali ſententia ad ſpecialẽ.℄Vel nũc ut alias.coniũctio diſiũctiua eſt.alias correptionẽ ſignificat ut apud Ciceronẽ.Vel optimã me ſane uitã.etiã Virg.Carmina uel.c.ſ.d.l.aut uel ut mõ. Virgilius

Philotis meretrix.Syra lena.

p Erpol q̃paucos repias meretricibus fideles
Euenire amatores ſyra:uel hic pãphilus
Quotiens iurabat bacchidi q̃ ſancte:ut quis facile
Poſſet credere:nũq̃ illa uiua ductuꝝ uxorẽ domũ
En duxit:Sy.ego ppterea te ſedulo & moneo
Et hortor ne cuiuſq̃ miſereat q̃n ſpolies:mutiles
Laceres quæcunq́; nacta ſis.Phi.ut ni eximium
Neminẽ habeã:Sy.neminẽ.nã nemo q̃ſq̃ illorum

℄Iurabat.q.b.q̃.ſ.tria ſunt quæ iurabat. & quoties & q̃ſancte quod totum de more amatorum & meretricũ dixit:quæ iureiurando teneãt quos lege nõ poſſunt.℄ Vt quiuis nõ modo bacchis quæ amica erat.℄Nunq̃ illa uiua ducturũ uxorẽ ita i.iurãs primo iurabat. Nũq̃ illa uiua uxorẽ ducturũ.℄En duxit. ꝓnũcia.ut mirãtẽ oñdas.℄Ergo.p.mõ ergo affectũ exprimit rephendẽtis tarde ſibi cõſẽtiẽtẽ.ſic Vir. Ergo age care pf ceruici ĩpõere nſæ.℄Propterea te ſedulo. ſedulo iſtãter & ex aĩo & ſine dolo.℄En duxit.en aduerbiũ demõſtrãtis ẽ.ut en alter.℄Et moneo & hortor.mõem⁹ cõſilio:hortamur ipulſu.℄Ne cuiuſq̃ miſereat.de Monere eſt te.℄Quin ſpolies.mutiles laceres.q̃n.p quo minus.& magna pſuaſio eſt ad malefaciẽdũ.℄Spolies.ſpolia Hortari re eſt nõ minimã pte auferre.mutilare aliqđ detrahere ſine quo res eẽ nõ poſſit.℄Lacerare aũt cũ oino nõ ha Spoliare beas q̃s iminuas.℄Mutiles iminuas:ũñ mutili dicti ſunt boues:aut capri ſine cornibus.nã male Mutilare multi putãt dici:& inde mulciber uulcanus ꝙ ſit mutilatus ac debilis.nã pprie mulciber dictus eſt ꝙ oia mul Lacerare ceat.i.molliat ac uincat.℄Vt ni exi.h.neminẽ.ut ni pro ut ne & pſeuerat in Mutili allegoria.nã eximia pecora dicunſ:q a grege excepta ſunt ad uſus dñorũ ſuoꝝ ut uberius paſcanſ:ſed proprie Mulciber eximii ſunt porci maioresq́; ad ſacrificãdũ electi ſunt:etenim boues q ad hoc electi ſunt egregii dicũſ: & oues Eximius lectæ.Vir.Mactãt lectas de more bidẽtes:ita & porci eximii.℄Vt ni eximiũ.deeſt cenſes:ut ſit cẽſes ut ni eximiũ Eximi neminẽ habeã:uel certe mões ut ni eximiũ:ita eximiũ ſepatũ ex oib⁹.pprie eximi⁹porcus ẽ exẽpt⁹a grege: aut ſignatus macula aut nota.℄Hẽam.deeſt cẽſes.ut uis:aut mones.℄Nã nemo q̃ſq̃ parelcõ tertiũ nã abũdat q̃ſq̃.

p Erpol &c.Hic duæ mulieres altera meretrix.ſ.philotis:altera lena.ſ.ſyra introducuntur protaticæ pſonæ nihil attinẽtes ad argumẽtũ fabulæ quæ indignãtur pãphilũ reliqſſe bacchidẽ meretricẽ quã amabat & adheſiſſe uxori philotis.O ſyra lena pol iurãtis eſt aduerbiũ.reperias.i.inuenias ſi tu quæras per q̃paucos.i.ualde paucos amatores euenire fideles meretricib⁹.Fidi dicũſ i maximis negociis.Fideles i mino tib⁹.uel .i.ut ait Do. põt forſitã hic ñ abſurde capi ꝓ etiã:hic pãphilus quotiẽs& q̃.i.q̃tũ ſancte.i. firme itegre re ligioſe ita ſup.uti.i.ut quis.i.qlibet poſſet facile credere.iurabat bacchidi meretrici ſe nũq̃ ducturũ domũ uxorẽ illa bacchide uiua.i.q̃diu uiueret.En.i.ecce demõſtrãtis ẽ cũ idignatõe duxit uxorẽ pãphilus.Syra lena.Ergo mõ hæc pticula ergo oñdit affectũ rephẽdẽtis.ppterea q̃a pauci iueniũſ ſideles & moneo tanq̃ conſilio & hortor tãq̃ ipulſu te philoti ſedulo.i.inſtãter ex aĩo & q̃ſi ſine dolo.ne.i.ut nõ te miſereat cuiuſq̃.i. nõ hẽas miſericordiã de aliquo amatore.q̃n.i.quominus uel ꝙ nõ ſpolies.i.exuas nõ ũ minimã quãq̃ pte auferas.id.n.ẽ ſpoliare.mutiles.i.iminuas & detrahas aliqđ ſine quo res eẽ ñ poſſit.Vñ mutili dicti ſunt boues aut capri ſine cornib⁹:nõ aũt inde dr uulcanus mulciber ut aliq putãt ſed potius a mulceo ꝙ oia molliat ignis ac uincat.La ceres.i.ita lanies:ita expiles ita diſcerpas ut oino ultra nõ hẽas qđ minuas quin ſpolies.ergo mutiles & laceres quẽcũq́;.i.oẽm amatorẽ quẽ nacta ſis.i.quẽ inueneris & allexeris & quaſi arripueris tuis illecebris.Phi.utin.i. uti ne.i.utrũ ita lacerabo oẽs uti.i.ut neminẽ habeã eximiũ.i.pcipuũ quẽ amẽ & mitius tractẽ. Alii hñt ut ni:& tũc ſic lege.cẽſes ſup.uis uel mones ut neminẽ habeã:ni.i.niſi pcipuũ & ſepatũ ex omnibus. Proprie eximius porcus eſt exemptus a grege atq́; ſignatus macula aut nota.Sy.neminem habeas eximium cuius te miſereſcat

GVI. Fidus & fidelis

VNIVERSIDAD D SALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DO.ℭScito ad te.u.bñ additũ eſt ſcito:& moraliter:& acutius,pnũciādũ:eſt.n.uerbũ illoꝝ q̄ familiares cor rigũt.ℭQuin ita.p.hoc uerbũ paret aduerſum munificos & ſegnes ſumiꝭ:ut alibi.An paraſti te ut ſpes.n.t.t.ſ.t.ℭAbs te.pro ex te.ℭSuā.u.ex.bñ expleat qꝺ contrariũ meretrici eſt amatorē uoluptate ſatiari.ℭHiſcine tu i.talibus.& uide ſi pulchra meretrix puella eſt.ℭInſidiabere.inſidiari malũ eſt:ſed contra inſidiari iuſtũ eſt.ℭTñ pol.e.in.& idē aliter: & uehemētius intulit.nā peius eſt eadē eē oibus q̄ nullũ excipeꝭ.ℭIniuriũ.iniquũ:iniuriũ aũt indignātis mō ſignificatio & uim aduerbii hēt.ℭVlciſci ad.de more aduerſarios mutato noie poſuit.durũ.n.fuerat ſi amatores di ceret.ℭQua te uia captēt.illi qui te captēt ſæpe tu eos uel ſemel cape.ℭHeu me miſerā.bñ qa nō p ſuaſit:ſed affectũ doloris expſſit.itelligiꝭ.n.ex uul tu eius nō eā pſuaſiſſe qꝺ uoluit.ℭHeu me miſe rā.c.n.a.i.m.æ.&.ſ.e. qꝺ reliquũ ſit:qa qꝺ pſuadere uolebat nō potuit. Et bñ nota qa utrũq nō hēt.& mire ecōtrario deſcripta ē de formitas.bñ& formā & uolũtatē malā gerentis. ℭAut tibi hæc ſententia.dicticos ſimulq oſten dit ſecundum difficile deformem repiri bonũ.

Scito ad te uenit:quin ita pparet ſeſe:abs te ut
Blanditiis ſuis q̄minimo pcio ſuā uoluptatem
Expleat hiſcine,tu amabo non contra inſidiabere?
Phi.tñ pol eadē iniuriũ eſt eē oibus.Sy.iniurium
Aũt eſt ulciſci aduerſarios?aut qua uia te captent
Illi:eadē ipſos capi:heu me miſerā cur non aut
Iſtæc mihi ætas & forma eſt,aut tibi hæc ſententia?

Parmeno.Philotis.Syra.

s Enex ſi quærat me:modo iiſce dicito ad
Portũ pcontatum aduētũ pāphili: audin qd
Dicā ſyre:ſi quæret me,uti tũ dicas:ſi non quæret

Enex ſi quærat me mō iiſſe.d.ad.p. Hoc

s ſeruꝰ dixit in ſcænā deproſcenio reſpiciēs.

ℭSenex ſi quærat.duæ cōiunctiuæ ſunt i hac ſcæna:aut ueræ ſunt nuptiæ & an uetiſimi le ſit abſtinere potuiſſe adoleſcētē a uirgine ſibi nuptũ tradita.ℭSenex.ſi.q.m.magis expſſit con ſuetudinē dicendo ſenex q̄ ſi diceret dñs maior. ℭSenex ſi.q.m.ut ex uerbis ſuis tā meretrix q̄ le na deſcripta eſt ita & parmeno ipſe qualis ſit oſtē diꝭ ex ſua ſibi locutiōe excūdi aũt cā de argumen to ſumiꝭ qa pāphilus abſens ſit & expectaꝭ in di es eius aduētus. ℭPercōtatũ aduētũ pāphili.ho neſtā cām dixit.i.poſt pāphili aduētũ.& pcuncta

Percōtari tũ & pcōtatũ ſcribiꝭ:ſed pcōtatũ a cōto diciꝭ quo nautæ utũtur ad loca nauibus opportuna. ſi ue

Percũctari ro pcũctatũ ab eo qꝺ a cunctis pquiraꝭ dicitur.

ℭSenex ſi quærat me mō iiſſe dicito ad portũ. hæc oia ſubmiſſa & ueloci pnunciatiōe afferen da ſunt.hæc.n.deſiderāt hmōi uerba:utpore & ſerui & feſtinātis.ℭAudin qd dicā.ſy.audis mō ſentis itelligis

Virgilius ut Vir.pgeniē ſed .n. troiano a ſanguine duci audierat.Itē alibi.neq audit.o.h.ℭAudin qd dicā.audis mō p

Audis aduertis ſyre iduciꝭ.Audin qd dicā ſyre.cōuenit nomē ſeruo puero qꝺ eſt geſtire & ludere.

GVI. Nā ſcito q ſup.nemo qſq̄(uacat qſq̄)uenit ad te.qn.i.q nō ita pparet.i.diſpōat ſeſe ut expleat.i. ſatiet abs te ſuā uoloptatē ſuis blāditiis.i.ſuis ſermōibꝰ blādis.q̄mimo.i.admodũ puo pcio uel q̄mimo pcio poſſit. Amabo pticula blādiētis q̄ſi rogo te p amorē hiſcine utq tu nō iſidiabeꝭ.i.nō tēdes iſidias & deceptōes hiſc.i. talibꝰ amatoribus uel talibꝰ fraudibus ptra(aduerbiũ)i.ex aduerſo ex oppoſito.Phi.tñ qcqd dicas pol iiuriũ eſt .i.iniquũ ē meretricē eē eadē.i.equalis affectiōis oibus.Sy.āt hic hēt ſignificationē idignātis & ui aduerbii:in iuriũ eſt.i.dicis q eſt iniquũ eſſe eandē oibus:ſed a te peto eſt ne iniuriā ulciſci.i.punire aduerſarios & uindi ctā de eis ſumereꝭ Aut eſt ne iniuriũ ipſos amatores capi.i.dolo capi eadē uia.i.eadē ratione ſiue eodē mō: qua uia illi amatores captent.i.ſæpe capiāt ſæpe decipiāt te.Eheu interiectio lenæ dolētis ſe nō poſſe pſuadeꝭ mere trici ut id faciat qꝺ ſuadet & ſimul deſiderātis hēre eā formā qua id facere poſſet:qm̄ ei nō deeſt uoluntas.me miſeram:fungitur hoc dictum uice interiectiōis.quaſi dicat me infœlicem fateor.cur iſtæc.i.tua ætas & forma. i.pulchritudo nō eſt mihi lenæ uenditrici puellarũ ſicut leno.aut cur hæc.i.mea ſnia.i.mea opinio nō eſt tibi.

Enex ſi &c.Hic rite pmeno ſeruꝰ occaſionē nactꝰ ē narrādi argumēti philotidi meretrici pegre ueniēti.

s Par.alloqꝭ ſyrũ cōſeruũ ut eũ hæro petēti excuſet.ſi ſenex.ſ.laches q̄ret me dicito me mō.i.pauloāte iuiſ ſe ad portũ pcũctatũ.i.iterrogatũ aduētũ pāphili:q pegræ i ibrũ pfectꝰ ē cuiꝰ aduētu idies magis expectauit Percũctor ſi p u ſcribaꝭ dꝭ a p & cũctus cta cũ eo q a cũctis aliqd pqraꝭ.at ſi p o ſcribaꝭ tũc a cōto dꝭ inſtrō na uis quo nautæ utunꝭ ad loca nauibus opportuna.ea aũt ptica iterdũ a nautis iueſtigaꝭ quātæ ſit pfunditatis aq fluuialis.Interdũ etiā piſcatores p illas pticas ſubripis piſces iqrũt & cōpellũt ad retia aqtica.O ſyre cōſerue au dis ne.i.itelligis ne aut ſentis aut aduertis qd dicā uti.i.ut dicas me iuiſſe ad portũ.tũ.i.tũc ſi q̄ret me ſenex. aliq codices hñt ut itũ & tũc forte poſſet ſic dici:ut dicas itũ eē p ifinitiuũ ipſonalis uerbi:& tũc itelligiꝭ a me ſic ut dicas me itũ eſſe.ideſt me iuiſſe ad portum ſi quæret ſenex:ſed prior ſententia melior.Si ſenex non quæret me

Nullus dixeris

DO.ℭNullus.p nō alias ut uti poſſim inter alias & alia hoc itereſt.qa alias alio tpe ſignificat. alia aliter ut p alia integra nō dicta.ℭSed uideō philotim . mire iuenta eſt cā narrādi.iō qa peregre uenit meretrix alia quaſi athenis oia eē ſciret.ℭSed uideon ego philotim.ſic ſolet dubitare q aduenientibus ipſis quos poſt multũ tpis i teruallũ uidet.ℭVñ hæc ad.cũ quodā cōtēptu eius hæc ſi pmeno.ℭSalue mi eca.Parmeno.Olim ſalutātes ad debāt iuſurādũ ut hoc ſedulo facere uiderentur.ℭMe.aut adiectio eſt & abundat.aut poſitũ eſt pro una ſylla ba,ut græci dicũt.ℭEt tu ædepol ſyra.itriſit ad caſtor addēdo ædepol.& qꝺ illa parmeno il le hic addidit ſyra.Syra ſupra ueteres legerũt pro ponētes ut miſſus ſyrꝰ. ℭVbi philotis te.o.uide licētiā ſupra philotim.hic philotis dixit.ℭOble ctaſti tādiu.facete dictũ meretrici.non ubi fuiſti: ſed ubi te oblectaſti.ℭMime me eqdē oblectaui me acutiꝰ pferēdũ eſt & ridet.ℭCorinthũ.h.ſ.p. hic magnũ oñdit dolorē hꝭ philotim quod re lictis athenis corinthi habitauerit.ℭHinc ſum p fecta inhumaniſſimo multa dixit & milite & hic & inhumaniſſimo . Inhumaniſſimo qꝺ potuit de milite dici niſi ſuplatiuo nāq ois miles inhu manus.hic uero inhumaniſſimus.ℭCorithum hinc ſum pfecta.hæc argumēta ſunt an oblecta re poterit a pſona qa miles inhumaniſſimus a lo co q hinc pfecta tpe qꝺ biēniũ.a.re.i.iniuria quā itulit.ℭBiēniũ ibi ppetuũ.ut continuatiōnē ſui caſus oñderet ppetuũ dixit.ℭMiſera.mulieris in terpoſitio.ℭTot illũ tuli.nō cum illo fui:ſed tuli adeo nō me oblectaui.ℭDeſideriũ athenarũ qꝺ

Nullus dixeris:alias ut uti poſſim cauſa hac
Integra ſed uideon ego philotim:uñ hæc aduenit?
Philotis ſalue multũ.Ph.o ſalue pmeno.Sy.ſalue
Mi caſtor parmeno.Par.& tu ædepol ſyra:dic
Mihi philoti ubi oblectaſti te tādiu?Phi.minime
Me eqdem oblectaui:q̄ cum milite corinthum hinc
Sum pfecta ihumaniſſimo:biēnium ibi ppetuum
Miſera illum protuli.Par.ædepol te deſiderium
Athenaꝝ arbitror philoti cœpiſſe ſæpe.& tuum
Conſiliũ contēpſiſſe.Phi.nō dici pōt:q̄ cupida eram
Huc redeundi & abeundi a milite,uoſq hic uidēdi
Antiqua ut conſuetudine agitarem iter uos libere
Cōuiuiũ.nā illic haud licebat:niſi pfinito loqui
Quæ illi placerent.Par.haud opinor cōmode

corinthũ profecta es. Athenaꝝ:arbitror qꝺ dixit hinc ante athenarũ & amphibolo gia.ℭTe deſideriũ cœpiſſe.qꝺ cũ milite inhumaniſſimo & cōſiliũ cōtēpſiſſe plenitudinē eſſe nō poſſeſſam. ℭHuc redeũdi.iterũ a loco.abeũdi a milite a pſona.ℭVoſq hinc.u.Oratorie unā rē in tria diuiſit:huc redeun di:abeũdi a milite:uoſq uidēdi ut diceret huc ueniēdi.ℭNiſi præfinito.i.a tpe.hic oſtendit qd dixit ſupra tuli & qd ſit agitare & cōuitiũ libere.ℭAgitarē inter uos.i.c.inter agere & agitare hoc intereſt q agere eſt aliqd uel Agere neceſſariũ facere.agitare uolũtariũ.ergo agitarē exercerē.ℭNā illic haud.l.n.p.legiꝭ & illi ut ſit circũflexus accē Agitare tus & ſignificat illic ut illi mea triſtitia & abſolutũ eſt.ℭPræfinito.deeſt tpe aut qd tale.ℭNiſi. pfinito loq.illi. q.p.duo dixit & præfinito & quæ illi placerent ut neq quātum uelles neq quod uelles diceres.ℭHaud opi nor cōmode. commode pro blande & bene.ut nunquam tam diceres commode finem ſtatuiſſe orationi. Cōmode

GVI. nullus.i.nō.ut ſæpe nullus ſum p quaſi non ſum & perii nullus itaq dixeris pro nō dicas. ut poſ Nul ſim uti alias.i.alio tpe hac cā.i.hac excuſatiōe integra.i.nō alias dicta.Sed uideon ne philotim meretricē.unde lus i.ex quo loco,hæc meretrix aduenit.i.huc rediit athenas.O philotis ſalue multũ.i.multũ ſis ſalua & icolumis Phi.o optātis aduerbiũ:parmeno ſalue.i.ſaluus ſis.Sy.o ecaſtor iurātis aduerbiũ eſt quaſi per ædem caſtoris.ſi Caſtor cut ædepol p ædē pollucis:mi parmeno ſalue.Par.ædepol &.i.etiā tu ſyra lena deformis tu ſalue.ridicule aũt hoc dicit.Cōuertit ſermonē ad philotim.tu philotis dic mihi ubi oblectaſti te tādiu.i.tantope ubi uulgo dici ſolet ubi ſpaciatus es tm̄.Dicimꝰ oblecto me hac re.Phi.eqdē mime.i.nō oblectaui me.q.ſ.ego pfecta ſum hic. Oblectare ideſt ex athenis corinthum.i.in urbem illam cum milite inhumaniſſimo.i.imiuſſimo auſteriſſimo ferociſſi mo imaniſſimo.ibi.ſ.corinthi ego miſera tuli.i.paſſa ſum tolleraui ſuſtinui illum.i.mores eius biennũ.i.ſpa tio duorum annorum perpetuum.i.continuum totũ ſine intermiſſione.Par.Aedepol arbitror deſideriũ.i.re Perpetuus quiſitionē athenarum cepiſſe ſæpe te philotim.i.puto te ſæpe deſideraſſe & requiſiuiſſe athenas.Dicimus ur bis deſideriũ cœpit me tenuit me affecit me.quemadmodum dicere ſolemus.me cœpit odium uel tediũ uel ſatietas urbis.Et arbitror inq̄ te ſæpe contempſiſſe.i.improbaſſe tuum conſiliũ.i.tuum propoſitũ & delibera tionem qua illuc iueras.ubi dicimus ſæpe poſt diſceſſum meũ me pœnituit cōſilii mei dicere poſſumus poſt meā ab urbe pfectionē plærũq meũ cōtēpſi aut iprobaui conſiliũ:uel meũ mihi conſiliũ diſplicuit.Ph.nō pōt dici.q̄.i.q̄tũ erā cupida redeũdi huc athenas & abeũdi.i.diſcedēdi a milite & uidēdi uos hic athenis ut antiqua cōſuetudine.i.ſecundũ uetuſtā conſuetudinē.aut ſi uis cape conſuetudinē pro conuerſatione & familiaritate. ut ergo agitarē.i.celebrarē exercerē inter uos conuiuiũ libere.i.ſine ſubiectione & in libertate mea antiqua cō ſuetudine.i.eo modo quo ſolebamus.Nam haud.i.non licebat illic.i.corinthi apud militē loqui etiā ea quæ placerēt illi militi niſi præfinito.i.determinato certo pſcripto limitato aſſignato tēpore ac deſtinato.Par.haud i.non opinor militē ſtatuiſſe:ideſt conſtituiſſe limitaſſe aſſignaſſe præfiniuiſſe deſtinaſſe fidē.i.terminũ modũ tuæ orationi.i.tuo ſermoni.ita ut ultra illũ terminũ tibi deſtinatũ non tibi loqui liceret cōmode:ideſt apte ac cōmodate pro tua cupiditate.Nam tui ſimiles ſæpe ſunt loquaces & petulātes:ideo non commode:ideſt blā de uel ex uoto ſiue ex animi ſnia pfiniꝭ ſuæ orōni modus.Phi.deceſſus nũc fieri icipiꝭ ad argumēti narrationē.

VNIVERSIDAD
D SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DO.℄Militē.argute militē qa quaſi inimicus ſit orationi quæ in pace plurimū poteſt.℄Quid.hoc neg.eſt modo quæ natra.h.argumentū nūc deſcēdit in phormiōe.Quid tu es triſtis ꝑlatis.ſ.allocutionibus:& ſepa/ tarū & pmixta perſonarū ne ieiune ad argumētū ueniēs nō agere fabulā ſed narrare uideret. ℄Quid hoc ne/ gocii.bene addidit negocii:ut augeret inuidiā facti nam potuit dicere.Quid hoc eſt: ſed ut diximus ad iuidiā & magnitudinē rei negocii dixit.℄Quæ.n.m.q̄ qualia.ſ.& quāta.Modo quæ narrauit mihi legēdū eſt ut ſit q̄ lia & quāta& hoc. ℄Quod ego.n.c.hoc totū cū iuidia ꝓnūciando ex aio meretricis q̄ faci nus indignū nuptias putat.℄Vt ille hac uiua poſ ſet.mire oſtendit ex iiſdē uerbis eandē hanc eſſe quā ſupra dixit nunq̄ illa uiua uxorē ducturum. ℄Poſſet aium inducere.q̄ſi in rē durā & imanē. ℄Hr̄e aūt.oñdit ꝓnūciatōe qđ ꝓprie ē ut ñ hēat. ℄Sed firme hæ uereor ut.ſ.n.bñ pro ꝑſona ſer/ ui q uult dñm uxoriū magis eē q̄ amatorē bacchi dis.℄Vt ne ñ.Sed firme hæ uereor. Animaduer te Terē.i nuptiis hoc dictū ſeruare:ut ꝗ firmas an īfirmas dicat nuptias.℄Si i rē ē bacchidis.bñ ad ditū ſi in rē eſt bacchidis ut oñderet ſe nō mali/ gnitatis:ſed beniuolētiæ cā talia uota ſuſcipe. In

In rem

Ab re

rem.pro utilitatē.ab re cōtra utilitatem. ℄Sed q iſtuc credā:nuptias eſſe infirmas.℄Sed qui iſtuc credā ita eſſe.d.m.p.ſuperiore uoto excuſauit cri mē curioſitatis.iā uidet poſt bacchidem audire uelle.℄Non eſt opus hoc prolato percūctarier. deſiſte.uide q̄ coueni enter poeta cum id agat ut narrantē parmenonē inducat:tñ multis diuerti/ culis morales facetias internectit. ℄Nō eſt.o.h.

Finem ſtatuiſſe orōni tuæ militem.Phi.ſed qd hoc
Negocii eſt modo q̄ narrauit mihi hic ītus bacchis.
Quod ego nunq̄ credidi fore:ut ille hac uiua poſſit
Aīum inducere uxorem habere.Par.habere autem:
Ph.eho an non hēt:Par.habet:ſed firme uereor
Hæ ut ſint nuptiæ.Phi.ita dii deæꝗ faxint ſi i rē eſt
Bacchidis:ſed qd iſtuc credā ita eē dic mihi pmeno.
Par.nō eſt opus ꝓlato hoc pcunctarier.deſiſte.
Phi.nēpe ea cauſa ut ne id fiat palam ita me dii
Bñ amabunt:haud ꝓpterea te rogo ut hæc ꝓferam
Sed ut tacita mecum gaudeā.Par.nunq̄ tam dices
Cōmode:ut tergū meū tuā ī fidem cōmittā.Ph.ah
Noli parmeno q̄ſi tu nō multo malis narrare hoc
Mihi q̄ ego quæ percuncter ſcire.Par.uera hæc

p.p.d.incerta diſtinctio utrū ꝓlato hoc:an hoc pcūctarier.℄Ita me dii bñ amabunt.pro ament:ut donec regi

Virgilius

na ſacerdos.m.g.g.p.d.i.p.℄Vt.h.p.pdā bacchidi.ſ.uel cuilibet.℄Mecū.g.mecū infra me.Virgi.Hæc ſecum. ℄Nunq̄ tā.d.c.hæc ꝓnūciatio eiuſmodi eſſe debet:ut ex ea appareat prope deletū parmenonē uix ſe poſſe cō/ tinere quin narret.℄Nunq̄.d.tā.c.quaſi ex parte labefactus eſt:ſic enim loquit.℄Ah noli pmeno.artificioſe ſe

Horatius

fingit audir nolle.ut tacitura credat ſi audierit:qa curioſitas ē ſignū loqcitatis.Sic Hor.Percūctatorē fugito.nā garrulus idē ē.℄Quaſi tu nō.m.m.deeſt ita dicis:ut ſit.ita dicis q̄ſi & nūc philotis nō eſt iſtātiore hac calliditate ut magis ſeruū ad dicēdū prouocet.℄Quā.e.p.ſ.eclypſis.deeſt.n.ita grauaris dicere:aut ita negat te locuturū.

GVI. Sed quid negocii eſt.i.qd hoc eſt qđ mihi dictū eſt:& adhibuit negocii ad inuidiā.& magnitudi/ nē rei oſtendēdā.Quæ exclamatiue.i.qualia & quāta bacchis meretrix narrauit mihi mō.i.pauloante hic itus in eo loco ubi erāt.Deinde exclamatiōe facta ſubdit narrauit inq̄ mihi illud qđ nunq̄ credidi.i.putaui fore.i. futurū eſſe.ſ.ut hac bacchide uiua.i.uiuēte pāphilus poſſet inducere aium.i.poſſet ſibi pſuadere aut impare aut uelle hr̄e uxorē.par.aūt hic hēt ſignificationē idignātis.q.d.qd dicis eū habere uxorē.ꝓpe eſt ut nō habeat& illđ

Autem

habere autē debet pronunciatiue adiuuari quod dictū abſciſſum eſt ex fine orōnis philotidis qđ faciūt ſæpe i/ dignātes & iprobātes dictum alterius.Phi.Eho:hic interiectio geſtientis in ſpem ob auditum uerbū.tu reſpon de ſup.an pamphilus non habet uxorē:Par.habet uxorē ſed uereor ut.i.ꝙ nō hæ nuptiæ ſint firmæ.i.ſtabiles permanſuræ ratæ.Phi.dii & deæ faxint.i.faciāt ita.i.ut nō ſint firmæ nuptiæ ſi illuđ.ſ.nuptias nō fore firmas eſt in rē:ideſt uergit in utilitatē bacchidis.Nā res ſæpe capit pro utilitate.ut e re mea e re tua &c.i.ad meā & tuam utilitatē hoc eſt in rē meā.i.hoc eſt mihi utile.Ab re uero ſignificat contra utilitatē.ut uideo ab re futurū ſi hoc feceris:ideſt uideo futurū illud contra utilitatē.ſed tu parmeno dic mihi qui.i.quomodo uel cur credā iſtud eſſe ita.i.nuptias nō eſſe firmas.Par.nō eſt opus.i.nō eſt expediens prolato.i.ꝓferre quare non ſint futuræ fir/ mæ nuptiæ.deſiſte.i.ceſſa percūctari.i.inquirere nimis curioſe hoc.ſ.quare nō ſint futuræ firmæ nuptiæ.Phi. Nempe.i.certe nō eſt opus prolato ea cauſa.i.propter eā cauſam.ut ne:ideſt ut nō id.ſ.quare nō firmæ ſint fu/ turæ nuptiæ fiat palā.i.fiat manifeſtū .Dii bene ament me ita ut dico uerū(modus eſt iurādi)nō rogo te.i. nō te interrogo propterea.i.ꝓpter eā cām.ut proferā.i.uel publicem uel prodā bacchidi aut cuilibet ſed ꝓpterea te rogo ut ego philotis gaudeā tacita.i.taciturna.mecū.i.itra me.Par.nunq̄ dices tā cōmode.i.tā apte ut cōmit/ tā.i.credā tergū meū.i.dorſum meū.in tuā fidē.i.in tuā fiduciā ſeu fidelitatē ueritatē ac cōſtātiā aut in tuā pro miſſionē.Phi.ah:interiectio dolētis o parmeno noli dicere ſup.talia.Dicis.n.ſup.quaſi tu nō multo malis.i. potius uelis narrare hoc mihi q̄ ego uelim ſup.ſcire ea q̄ pcuncter.i.inqrā.q.d.fingis te nō uelle narrare mihi. ſed tñ cū ſerui oēs ſint loqces tu oñdis tua curioſitate te multo magis uelle narrare id mihi q̄ ego ueli id ſcire qđ peto:ipſe.n.ſeruus ſua curioſitate oñdebat ſignū loquacitatis.nā ut inqt Hora.pcunctatorē fugito.nā gar rulus idē eſt.uel ſic intellige noli parmeno dicere ſup.talia.nam dicis ſup.quaſi tu non malis narrare hoc mihi q̄ ego pcuncter.i.q̄ ego petā ſcire.q.d.quicqd fingas multo magis cupidus es narrādi id mihi q̄ ego ſciēdi cū ab ingenio ſeruorū eſſes diſceſſurus ſi faceres aliter.Parme.lentius hoc ſummiſſe intra ſe loquitur.Hæc mulier

Prædicat & illud

DO.℄Et.il.n.m.ē.m.ſeruile uitiū ē tacere nō poſſe.℄Et.ſi.m.u.hoc lentius apud ſeſe:illud clare ſi mihi fidē das.ēt alia ſe habere uitia exceptiōe ſignificās in hoc qđ dicit.Illud mihi.℄Si.ſ.d.aiaduertere dilationibus etiā ſpectatorē ſuſpēdi quo ſ libētius audiat.℄Si.m.ſ.d.fideliter ꝓdes.℄Ad ingeniū redis.qa a ſe diſceſſerat ſi taceret Cice.redit ad ſe.℄Hāc.b.a.ut cū maxie eiuſmodi ē hæc tota narratio ut defenſionē adoleſcentis cōtinere uidea tur:qđ meretricē amicā neceſſitate coactus deſeruerit:mire igit uñ quæſtio ē:ide cœpit:amabat inqt bacchidē: ſic & in ſecūdo Virg.An fortiores græci troianis.Facti bello fatiſꝗ repulſi.d.Bacchidē.a.ordo ē & ſenſus hanc bacchidē ut amabat pāphilus tū cū maxime ama bat pater uxorē ut ducat orare occipit:& ut poſi/ tū pro quēadmodū & maxie bis numero ſubau

Maxime

ditur:& cū maxie una pars orōnis eſt:& cū maxi me ꝓ nimis.℄Quū pr̄.quū mō aduerbiū eſt pro qñ.℄Orare oc.maxia neceſſitas eſt:ut oret pater. ℄Et.h.c.o.qd ſi iniuſtū eſt qđ orabat oſtendit iu ſtū & frequētatū:qd dicebat pr̄ ſe ſenē eē dicere: oēm cām adoleſcentis ſenex amputauit ꝓ ſuo ſe nili cōmodo rogās.potuiſſet.n.adoleſcens dice re:quā ꝓ me curā geris hāc præcor.o. pro me.d. ℄Senē.e.d.illud poſſe agere.amat cōtra utilitatē ſuā:ſed ne poterat filius cōtra utilitatē patris.ergo ut cogeret pr̄ ſuā cauſā interponebat. ℄Præſidiū uelle ſe.ꝑſidiū ſenectutis ſobolē & ſucceſſionem dicit.℄Sed.p.p.a.i.tria dixit:& acrius:& pr̄:& in ſtat.℄Pudori an ne amori . anacoluthon . ℄Ille prio ſe negare.utrū deeſt ducere.an negare ſe nu/

Prædicat & illud mihi maximum uitium eſt ſi mihi
Fidem das te taciturā dicam.Ph.ingenium redis
Fidem do:loquere.Par.auſculta.Phi.iſtic
Sum.Par.hanc bacchidem amabat ut
Cū maxime tū pāphilus quum pater uxorem ut
Ducat orare occipit:& hæc cōia omnium quæ
Sunt patrum:ſe ſenē eſſe dicere:illum autem eſſe
Vnicū ꝑſidium uelle ſe ſenectuti ſuæ ille
Primo ſe negare:ſed poſtq̄ acrius pater inſtat facit aī
Vt incertus foret pudori:an amori obſequeretur
Magis tūdendo atꝗ odio deniꝗ effecit ſenex:
Deſpōdet ei gnatam huius uicini proximi:uſꝗ
Illud uiſum eſt pamphilo neutiq̄ graue:donec iam

ptias.℄Sed.p.pr̄ acrius inſtat.poſtq̄ inqt pr̄ acrius inſtat nō cōpulſus ē pāphilus:ſed tñ deliberauerit. ℄Pater i ſtat.maior uis ē cū pr̄ inſtat:q̄ cū rogat.℄Pudori an ne amori ob.ma.ſic oñdit in utrāꝗ partē ut in aio honeſti adoleſcētis pudor amorē nihilominus uicere debuiſſet.℄Pudori an ne amori.latēs excuſationis ratio expli/ cata eſt.Pudori patris.ſ.Amori.meretricis.℄Tūdendo atꝗ odio.tūdere ē ſæpius idē appetere.trāſlatio a fabro

Tundere

rū malleo.℄Odio.aſſiduitate.attendenda ē difficultas uniuſcuiuſꝗ uerbi.℄Tūdēdo.a.o.d.eff. deniꝗ tpis lō gitudinē ſignificat:ut effecimus qđ cū magno conatu & molimine facimus:uixꝗ ꝑ nos finē accepit . ℄Tun/ dendo atꝗ odio.mire iterpoſuit moras ad poſtremū cōfeſſurus uxorē ductā.primo iquit negauit:poſt delibe rauit:ad poſtremū duxit:nō inqt ipſe:ſed effecit hoc ſenex:ita mutatiōe ꝑſonæ totā uoluntatē adoleſcentis ab ſoluit.℄Deniꝗ effecit.oratorie tp̄s appoſuit.nā hoc ſignificat deniꝗ.℄Odio. hoc eſt inſtantia . ℄Deſpondit ei.ge.uide nō hic dicit duxit uxorem pāphilus:ſed totū ad patrē referri.℄Neutiq̄.nō nimis. ℄Donec iam i ip.

Neutiq̄

notā locutionem ſenſu magis q̄ uerbis manifeſtā.℄Donec iam in.i.n.deeſt poſitus conſtitutus uelut doluit & ægre tulit.aut repetere debemus ſic in ipſis nuptiis in mentionem nuptiarum eſſeruēſcit animus amatoris.

GVI. ꝑdicat.ſ.narrat.uera.i.ea q̄ uera ſunt & illud.ſ.tacere nō poſſe ē mihi maximū uitiū.i.maximū pbrū. Deide hoc clare dicit.Si das pro ſi des mihi fidē.i.ſi mihi ſancte ꝓmittas te taciturā dicā qđ pcūctaris ſcire.Phi. Hoc apud ſe aut cōuerſa ad ſpectatores ait.ſeruus redit ad igeniū.i.ad naturā ſeruoꝝ q̄ eſt tacere nō poſſe a qua uidebat diſceſſiſſe.Deide conuertit ſermonē ad ſeruū.do fidē.i.ꝓmitto me taciturā loq̄re narra qđ ego peto. Par.auſculta audi.Phi.ſum iſtic ꝓ hic.i.ſum hic parata ad audiēdū:uel ſum iſtic.i.tota uerſor i audiēdo qd ſis di cturus.Par.ut.i.quēadmodū pāphilus cū maxie una ꝑs orōnis ꝓ ualde ſeu nimis ait Do.amabat hāc bacchidē tū.i.tūc maxie inq̄ amabat eā.quū.i.qñ pr̄ occipit.i.icipit orare ut ipe pāphilus ducat uxorē.& cum inq̄ occipit pr̄ dicere hæc q̄ ſunt cōia oium patrū.i.q̄ ab oib⁹ pr̄ib⁹ dici ſolēt.ſ.ſe pr̄em eē ſenē ſed illū.ſ.filiū eē unicū.i.ſi/ ne fratrib⁹:& ſe ſenē uelle illū filiū eē ꝑſidiū.i.ſubleuamē:auxiliū ſuæ ſenectuti.hæc ꝑdicta ſunt q̄ pr̄es dicere ſo lēt.ille &c.hac tota narratiōe huc tēdit ut oñdat pāphilus neceſſitate coactus amicā bacchidē deſeruiſſe.Ille pā philus primo negare.i.negabat uel cœpit negare ſe ducturū uxorē:ſed poſtq̄ pr̄ iſtat.i.urget iportunus ē & ue hemēs acrius.i.uehemēti⁹ pr̄ effecit ut filius foret.i.eēt icert⁹ ai ꝓ aio.i.dubi⁹ qd eēt ſibi faciēdū.ne.i.utrū ma/ gis obſeq̄ret.i.faueret obediret pudori.i.hōeſtati & uerecūdiæ q̄ afficeret a pr̄e ſi ei nō foret obſecutus:an ma gis obſeq̄ret.i.rñderet amori bacchidis ſpreto pudore pr̄is.Deniꝗ.i.poſt multa ſenex laches pr̄ pāphili effe/ cit quaſi magno cognatu & molimine fecit.Nā efficimus quod magno conatu & molimine facimus uixꝗ

Efficere

ꝑ nos finē accepit.tundendo:ideſt ſæpius rogando & quaſi moleſtia afficiendo & tedio ac ſæpe inculcando. Nā tūdere ꝓprie eſt ſæpius idē appetere ac ferire.tranſlatio a fabrorū malleo.inde obtundere dicitur moleſtia

Obtūder

ac tedio afficere . Cicero.in epi.Cupio te uerbis non obtundere.Atꝗ fecit inq̄ odio.i.aſſiduitate improbitate

Cicero

ſeu importunitate inſtātia.Inde odioſus:ideſt moleſtus importunus inſtans.Senex ergo effecit tundendo & odio ut filius ſup.magis obſequeretur pudori q̄ amori.Deſpondit:ideſt ſponſam fieri curauit ei pāphilo gna tam:ideſt filiam huius uicini proximi.illud ſcilicet deſponderi ſibi eam filiam uiſum eſt pāphilo uſꝗ:ideſt aſſi

Vſꝗ

due.neutiq̄:ideſt nullo mō uel non nimis graue:ideſt modeſtum & difficile telleratu.donec:ideſt quouſꝗ iā

VNiVERSiDAD
D SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

In ipſis nuptiis:poſtq̃ uidet paratas:nec moram
Vllam quin ducat dari:ibi demum ita ægre tulit
Vt ipſam bacchidem ſi adeſſet:credo ibi eius
Cõmiſereſceret:ubicũq; datum erat ſpatium
Solitudinis:ut colloqui mecũ una poſſet parmeno
Perii quid ego egi:in quod me conieci malum
Non potero hoc ferre parmeno:perii miſer.
Phi.at te dii deæq; oẽs perdiunt cum iſtoc odio
Laches.Par.ut ad pauca redeam :uxorem
Deducit domũ:nocte illa prima uirginẽ nõ attigit
Quæ conſecuta eſt nox eam nihilo magis.
Phi.quid ais:cum uirgine una cubuerit adoleſcens:
Plus potis ſe illa abſtinere ut potuerit?
Non ueriſimile dicis:neq; ue℞ arbitror.Par.credo
Ita uideri tibi:nã nemo ad te uenit:niſi cupiens tui.
Ille inuitus illam duxerat.Phi.quid deinde fit?

DO.¶Nec.m.u.qn.d.uel nec aliquã dieculã:uel dilationẽ uidet ad nuptias.¶Quin.quomin⁹.¶Ibi.d.de
niq; poſtremo:& mire additũ ẽ ibi:qa male pẽdebat i ipſis nuptiis.& ſic ẽ q̃ſi dixiſſet i ipſis inq̃ nuptiis.¶De
Virgilius niq̃.i.æ.t.ut.i.b.ſi.a.hoc hyꝑbolicũ ẽ.Vir.Vel priamo miſerãda.¶Vt ip.b.q̃ nũc accuſatrix ẽ:& ẽ argumẽtũ ab aio.
¶Aegre tulit.Idẽ Virg.Quis talia.f.m.¶Credo ibi.ꝑ eũ.¶Vt.c.p.u.m.parelcõ tertiũ & argumẽtũ a ꝑſona: qđ
ait mecũ pmeno argumentũ a dictis:ꝙ ait pmeno moraliter:& antonomaſiace nomẽ repetit: & ſignificanter
fecit nõ addẽdo dicebat:& ſic dramaticõ & diameticon ẽ trãſeũdo.& mire iterpoſuit nomẽ ut affectũ doloris
oñderet.ſic Virg.Anna.c.a.¶Parmeno pii miſer
repetit nomen.¶At te
dii deæq;.obtinuit ut pſuaſit ſeruus.nã iã mere
trix ſeni iraſcit̃.nõ pãphilo.¶Cũ.o.cũ iſtantia ac
moleſtia.¶Vt ad.p.r.tãq̃ multa ſint: q̃ de pãphi
li amore dici poſſint.¶Vt ad.p.r.ꝓceptũ oratori
um i lõga narratiõe ꝓ ueritatis inqſitione.reddit
enim auditorẽ acriorẽ:quẽ ſpes finis recipit fati
Vxor gatũ.¶Vxorẽ.d.d. uxor dr̃ uel ab ungendis po
ſtibus & figenda lana.i. ꝙ quũ puellæ nuberent
maritorum poſtes ungebãt:ibiq; lanã figebant: uel
Ennius ꝙ lotos maritos ipſæ ungebãt.cui⁹ rei teſtis En
nius.Exin tarqnum bona fœmina lauit & unxit.
¶Nocte illa prima.ꝓnunciãdũ eſt illa pria.q.d
plena deſiderii:plena cupiditatis.ſimiliter addi
dit uirginẽ:& expſſe non attigit nocte illa prima
q.d.uel plena amoris:uel plena dulcedinis:ut mi
rũ ſit qđ infert̃ nõ tactũ uirginẽ.& hic argumen
tũ ẽ quãta fecerit pãphilus erga amicã ſuã.¶Vir
ginẽ nõ at.uirginẽ emphaſis ẽ:quis nõ amatam
uirginẽ tñ & nõ dixit nõ amplexus ẽ: ſed ne atti
git qdẽ.¶Quæ.c.eſt.n.eã primã noctẽ.ſ.¶Nihi
lo magis.q̃ſi in nihilo poſſit eſſe magis aut minus aut nihilo magis aſſeueratiõis.¶Quid ais cũ.u.u.inuenitur
Vna quaſi ſemper in Terentio una.i.ſimul uno loco.¶Cũ uirgine a ꝑſona.¶Vna.loco.¶Adoleſcens.a perſona.
¶Cubuerit.ad habitũ & occaſionẽ.¶Plus po.ab ipulſione & ex accidentibus.¶Cũ uir.una.a.argumẽta in cõ
iecturã neceſſario poſita qbus Terẽ.ex utraq; ꝑte diſputans
purgat ne qs illũ ſtulte hæc poſuiſſe iudicaret.hoc.n.tarde credit meretrix argumentis ne a parmenone uinca
Horatius tur:hinc eſt qđ ait Horatius.Vincere cecilius grauitate.Terentius arte.¶Nõ ue. ꝑuerſa:prius eſt enim ue
rum deinde ueriſimile.& iõ ſic dixit.qa ẽ ſæpe ñ ueriſimile.uerũtamẽ ut decios pro alieno cõmõ mori uoluiſ
ſe.¶Non ue.di.hoc iam plus eſt tantum amat amaſſe bacchidem quantum non poſſet credi.¶Credo ita.u.
t.nam nemo uenit ad te.magno compendio uſus eſt.non oſtendens cur hoc falſum ſit quod putet meretrix.
ſed cur hoc putat.ita ex eius ꝑſona refellitur qđ obiicit.¶Ille iuitus.iuitus dicendo q̃ſi admonet iter℞ iterũq;.ut
Virgilius Vir.Italiã ñ ſpõte ſequor.¶Quid.d.f.interponit̃ ꝑſona ad exitũ feſtinãs.ut alibi.Quã metui quorſum euadat.

GVL. in ipſis nuptiis.i.i ipſa mẽtiõe nuptiarũ uel donec ipſe poſit⁹ aut cõſtitut⁹ i ipſis nuptiis.poſtq̃ uidet
nuptias paratas neq; uidet ullã morã.dari.i.neq; ullũ ſpatiũ ne dieculã qdẽ aut dilationẽ aliquã dari ſibi quin.
i.ꝙ nõ ducat.i.capiat eã in uxorẽ ibi.i.tũc demũ.i.deniq; poſtremo tulit ita ægre.i.ita moleſte & difficulter:ut
Cõmiſere i.ꝙ.ibi.i.tũc ipſam bacchidẽ accuſatricẽ cõmiſereſceret eius pãphili.i.ꝙ ipamet bacchis miſeret̃ eius ſi adeſſet
ſcit bat i.ſi pñs eſſet.credo.i.ita arbitror & mea ẽ talis opio cõmiſereſcit cõmiſereſcebat eſt impersonale uerbum ante
ſe uolẽs hẽre actm̃ & poſt ſe infinitiuũ aut gm̃.ubicũq;.i.in quocũq; loco ſpaciũ ſolitudinis.i. in quo pote
ram⁹ eẽ ſoli remotis arbitris datũ erat.i.cõceſſũ.ut.i.ita ꝙ poſſet loq una.i.ſimul mecũ.dicebat ſup.o pmeno
perii.i.ꝑditus ſũ qđ ego egi ita aſſentiẽdo deſpõſatiõi iſti i qđ malũ.i.i qđ iſortuniũ cõieci me.i.me ꝑcipitẽ egi.
o pmeno nõ potero ferre.i.portare ſuſtinere tolerare pati hoc.ego taiſer pii.Phi.at.i. ſed o laches dii & dea℞ ꝑ
diũt.i.ꝑdãt deſtruãt te cũ iſto.ſ.tuo(ꝑ cõtemptum dem̃ ẽ iſto)odio.i.iſtãtia & moleſtia.Pa.ut redeã ad pauca
i.paucis abſoluã narrationẽ & ueniã tm̃ ad paucã narrãda q̃ſi lõge alia dici de pãphilo poſſent.Pãphilus duxit
uxorẽ domũ.uxor dicitur ab ungẽdo nam nubentes ungebant maritorũ poſtes ibiq; lanã figebãt.pãphilus
nõ attigit uirginem illa nocte prima plena amoris & ſuauitatis.Nihilo magis ipſe pãphilus attigit eam ea ſup.
nocte q̃ nox ẽ cõſecuta noctẽ primã.Phi.qđ ais:nõ põt illud credere.dicis ꝙ adoleſcẽs cubuerit una cũ uirgi
ne plus potis.i.magis potẽs ab ipulſiõe q̃ eẽt uirgo ut.i.q̃liter ipſe potuerit abſtinere ſe illa uirgine:nõ dicis ue
riſimile.i.ꝓbabile & qđ nec ſpẽm qdẽ hẽat ueritatis neq; arbitror ue℞ eẽ qđ dicis.Pa.credo ita uideri tibi.i.te
ita iudicare illud qđ dixi nõ eẽ uerũ imo nec ueriſimile.nã nemo uenit ad te niſi cupiẽs.i.cupidus amator tui
ille pamphi.duxerat illã iuitus:ideſt nolens.Phi.quid fit deinde.i.quid cõſequẽter efficit̃ poſtq̃ nõ attigit illã
Par.diebus

Par.diebus ſane pauculis poſt pamphilus ſolum me
Seducit foras:narratq; ut uirgo a ſe integra etiam
Tũ ſiet:ſed anteq̃ eam uxorẽ duxiſſet domũ ſpaſſe
Eas tolerare poſſe nuptias:ſed q̃ decreuerim me nõ
Poſſe diutius habere:eã ludibrio noli hẽri pmeno
Quin integrã itidem reddam:ut accepi a ſuis.neq;
Honeſtum mihi neq; utile ipſi uirgini eſt?Phi.
Piũ & pudicũ igenium narras pãphili.par.hoc ego
Proferre incõmodum mihi eẽ arbitror:reddi patri
Aũt cui nihil dicas uitii ſupbum eſt:ſed illam ſpero
Vbi hoc cognouerit nõ poſſe ſe mecum eẽ abiturã
Deniq;.phi. quid interea:ibat ne ad bacchidem?
Pa.quotidie:ſed ut fit poſtq̃ alienũ hunc abs ſe uidet
Maligna multo & magis procax facta ilico eſt.
Phi.non ædepol mi℞.Par.atqui ea res multo
Maxime diſiunxit illum ab illa poſtq̃ & ipſe ſeſe
Et illam & hanc quæ domi erat cognouit ſatis
Ad exemplum amba℞ mores earum exiſtimans

DO.¶Diebus.ſ.paucis.hic exitus ẽ.¶Poſt pã.me.ne teſtis quiſq̃ & arbiter ſecreto℞ interueniat.¶Me ſolũ
ſe.ſo.familiaris i ſeruo iactãtia de dñorũ familiaritate.Simul qa decẽs ẽ:ut ꝑ eũ qđ geſtum ſit ſpectatores ſciant.
¶Narratq; ut uir.ab ſe.hoc ẽ illud qđ ſupra dixerat.Nocte illa pria uirginẽ nõ attigit.¶Seq; anteq̃ eã.u.du.bo
nus color purgatiõis.diceret̃.n.q̃re ſi illã odio hẽbat ducebat uxorẽ.¶Tolerare.p.tolerare uerbũ eſt mala pa Tolerare
tiẽtis.¶Decreuerim.ſtatueri: & deſixerim.¶Quã de me nõ poſſe.Apoſtrophe ¶Eam
lu.h.honeſto uerbo & pudoris pleno uſus ẽ & noue ꝓ uitiari.¶Quin.quominus.¶Integrã.i.honeſtã.non Quin
enim dixit ſpoliatã uirginẽ aut mulierẽ.¶Vt acce
pi a ſuis.uigilãter qđ eſt itegrã ſpecificat.i. talem:
qualẽ accepi a ſuis.potuit.n.uitiatam accepiſſe:ut
ſæpe euenit.ergo nõ abũdat:ut accepi a ſuis : ſed
hẽt ſignificationẽ.¶Piũ & pudicũ inge.erga me
retricẽ piũ:pudicũ erga uirginẽ cogit̃ piũ dicere
pãphilũ quẽ piurũ putabat.¶Piũ & pu.ige.nar.
an ſimul erga uirginẽ & piũ & pudicum: an piũ
erga meretricẽ.pudicũ erga uirginẽ.¶Hoc ego.
p.uerba pãphili ſunt:nõ ut qdã putant ad ꝑſonã
pmenonis referentes.¶Hoc ego.p.morẽ.ſ.me
retricis.¶Cui tu.n.d.u.nunc uitii culpæ uxoriæ.
¶Abiturã.abiturã morã ſignificat & poſtremã
tarditatẽ:itaq; poſtremo uel ſero abiturã.¶Quid
i.exultantis ẽ & geſtientis audire.¶Interea.inter Interea
eos dies.¶Sed ut.ſ.p.h.a.ꝑ aliẽatũ dixit:uti pho.
Quid ego uobis geta alienus ſum?nã quõ alie
nũ ſi amabat ſe dixiſſet.¶Poſtq̃.h.a. oratorie nõ
iã bacchidẽ excuſat quã a ueriſimili cã uult oſten
dere qđ ipſe fuit in pãphilũ durior.¶Alienũ ab
ſe.u.i.maritũ.nã hoc nomẽ a meretricibus alie
nũ eſt.¶Maligna.m.maligna difficilis.malign⁹ Nalignus
ẽ q difficultatem ſui oſtendit.¶Procax.diſpolia Procare
trix & petax.ꝓcare.n.eſt petere.Virg.Procacibus Virgilius
auſtris.i.impudentibus.nam qui multum petit
ipudẽs ẽ:& ꝓcax.uñ & ꝓci dicti ſunt q filias alienas i matrimoniũ petierũt.¶Atq ea.r.imo legit̃ & atq;.¶Non Proci
æ.m.obtinuit qđ uolebat pmeno.nã credit philotis iniuriã factã pãphilo.¶Atq ea.r.m.m.opportune cõcita
tius pãphilum defendit pmeno.poſtq̃ philotis inducta eſt:ut fateretur iniuriã factã.¶Et hãc.q.d.e.uxorẽ mo
deſtam.¶Et.i.meretricẽ malã.¶Et il.&.h.q.d.e.Illã q̃ meretrix eẽt.¶Hãc.i.uxorẽ cognouit diligẽtius & attẽ
tius cõſiderauit.nã agnoſcere eſt diligẽter & attẽte cõſiderare.¶Cognouit.ſ.bñ ſatis.ex ipſi⁹ moribus & me Agnoſcer
retricis.¶Ad.e.quaſi ad imaginem & collationem & ſpeciem comparationis.¶Exiſtimans.intelligens.

GVL. Par.ſane: ideſt certe uel ualde paucis diebus poſt aduerbium ẽ poſt.Pa.ſeducit: ideſt ſeorſum ab ar Sane
bitris ducit me ſolũ.i.ſine teſtibus & arbitris.& narrat.ut.i.qualiter uirgo ſit ẽt tunc integra.i.incorrupta intacta
ab eo:& narrat inquã ſe ſperaſſe poſſe tolerare.i.pati ſuſtinere.tolerare uerbũ eſt mala patientis eas nuptias anq̃
duxiſſet domũ eã uxorẽ.Sed o pmeno ſubdit uerba pãphili:neq; ẽ honeſtũ mihi neq; utile ipſi uirgini eã uir
ginem hẽri ludibrio.i.ſtuprari uel illudi a me.quin.i.ꝙ nõ reddã eã integram.i.intactam a me itidem.i.ſimi
liter eodẽ mõ.ut.i.quẽadmodũ accepi eã a ſuis pẽtib⁹ quã uirginẽ decreueri.i.ſtatueri deſixeri me nõ poſſe
hẽre.i.tenere mecũ diuti⁹.i.multũ diu.Phi.narras.i.dicis.igeniũ.i.naturã pãphili piũ erga meretricẽ & pudicũ.
i.caſtũ erga uirginẽ.Pa.ꝓgit uerba pãphili referẽs.arbitror eẽ mihi icõmodũ ꝓferre hoc.i.dicere hoc qđ nũc di
xi uidelicet me uelle itegrã reddere eã.Do.expõit hoc.ſ.morẽ meretricis.ãt.i.ſed.ſupbũ ẽ.i.illud ẽ ſupbiæ eam
puellã reddi pr̃i cui pr̃i nihil uitii dicas.i.nihil culpæ uxoriæ referas.ſʒ ſpo illã uxorẽ meã deniq;.i.tãdẽ.abiturã
i.diſceſſurã.ubi.i.qñ ipſa cognouerit hoc.ſ.ſe nõ poſſe eẽ mecũ.Phi.iterea.i.iter eos dies qđ faciebat ſup.ne.i.
utrũ ipſe pãphil⁹ ibat ad bacchidẽ amicã?Par.ibat quotidie.ſʒ ut fit.i.ſicut fieri ſolet & moris ẽ poſtq̃ uidet hũc
pãphilũ alienũ.i.aliẽatũ ab ſe ꝑꝑ m̃imoniũ.nã nom̃ mariti ẽ multũ alienũ a meretricib⁹.ilico ipa bacchis fcã ẽ
multo magis maligna.i.mulo magis difficilis.nã malignus dr̃ q difficultatẽ ſui oñdit.& facta ẽ multo magis
ꝓcax.i.petax petulãs iportuna diſpoliatrix.ꝓcare.n.eſt petere.Virg.ꝓcacibus auſtris.i.ipudentibus.nã q multũ
petit ipudẽs ẽ & ꝓcax.uñ & ꝓci dicti ſunt q filias alienas in matrimoniũ petierũt.Phi.ædepol non eſt mirum
ſi ipſa ſit facta magis ꝓcax ꝑꝑ id qđ fecit pãphilus fidẽ datã nõ p̃ſtãdo.Par.atq.i.ſed certe.alii hñt atq;.ea res.ſ.ta Atqui
lis malignitas & ꝓcacitas multo maxie.i.lõgo uehementiſſime diſiunxit illũ pãphilũ ab illa bacchide poſtq̃ co Multo
gnouit.i.diligentius & attẽtius cõſiderauit ſatis quãtũ ſat erat ſeſe.i. ſeipſum mores ꝓprios & illã bacchidẽ.i. maxime
mores meretricis & hãc uxorẽ.i.mores uxoris:q̃ uxor erat domi.exiſtimãs.ſ.pãphilus itelligẽs mores earum
bacchidis & philomenæ ad exẽplũ.i.ad imaginẽ ſiue ad collationẽ aut cõparationẽ ſeu ſpẽm cõparatiõis hoc mõ.

VNIVERSIDAD
DSALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DO.¶Hæc uti ita.l.ĩ q̃litas cõparatiua.¶Pudẽs.m. hæc contra uitia meretricia poſuit pudens hæc:illa ꝓcax: modeſta hæc:illa maligna:reliqua uero ſupaddunt̃ ornamẽta uxoria matronæq; laudes.¶Incõmoda.a.i. cal lide laudata uxore nõ repetit uitia meretricis apud meretricẽ. & ſimul cõtentus de uxoris laudibus uitia mere/

Tegere tricis intelligit.¶Incõmoda.a.i.u.o.ſ.figura eclypſis.¶Tegere.hoc ẽ plus q̃ ferre:& tegere ꝗ meretricẽ ama/ ret.& plus dixit tegere q̃ celare.¶Tegere.n.ad hoc dixit.ut nõ ſolũ cuiq̃ nõ ediceret : ſed & ne qs ſciret.¶Hic.

Virgilius a.pã.oratorie dixit.nõ.n.pãphilũ dixit.ſed aium pãphili.¶Vxoris mi.Amphibologia.hic aius.hic ꝑ tũ. Virgil. Hic aius.g.a.m.h.¶Vxoris mi.recte.qa ex miſeri/ cordia amor naſcit̃.ſic & ĩ phor.Miſertũ ẽ.uirgo

Hæc ita ut liberali eſſe ingenio decet pudens:&
Modeſta incommoda atq; iniurias uiri oẽs ferre:&
Tegere contumelias.hic animus partim uxoris.
Miſericordia deuictus:partim uictus huiuſce
Iniuria paulatim elapſus a bacchide eſt:atq; huic
Tranſtulit amorem poſtq̃ par ingenium nactus
Interea in imbro moritur ſenex cognatus horum.
Adhos redibat ꝑ legẽ hæreditas. eo amãtem iuitũ
Pãphilũ extrudit pr̃.reliqt cũ mr̃e hic uxorem.nam
Senex rus abdidit ſeſe:huc raro in urbem cõmeat.
Phi.qd adhuc habent infirmitatis nuptiæ:Par.nunc
Audies:primũ dies cõpluſculos bene conueniebat
Sane inter eas.interim miris modis odiſſe cœpit

Virgilius ipſa facie egregia.Virg.Heu.qbus ille ia.ſ.¶Pa ti. u.h.iniuria.qualitas relatiua ad ea.¶Deuictus.p. u.de proxio repetiuit paromeœn.¶Deuictus.u. ¶Paulati.e.ẽ.adeo ẽ tardus amor pãphili & ma/ gnus:ut ẽt poſt iniurias difficile diſcedat.¶Ela/ pſus.eſt aius:non pãphilus.¶Poſtq̃.p.i.n.ẽ.an ſi bi par an abſolute bonũ ut dicimus ſic par eſt fa cere te.ergo aut tibi aut uxori.i.liberali fœminæ.

Saluſtius ¶Par.i.n.ẽ.par igeniũ eadẽ uoluntatẽ.Sal.Quos eadẽ odiſſe:& eadẽ metuere ĩ unũ coegit.Idẽ ali/ bi.Nã idẽ uelle.a.i.n.e.d.ſ.a.e.¶Interea.i.i.m.c. ſ.bñ ca abitionis pãphili narrat̃.¶Cognatus ſe. bñ qd ait ſenex nã acerbũ funus non cõueniebat fabulæ in comœdia.itaq; apud Terẽtiũ:aut mere trix moleſta:aut ex duabus una uxor morit̃:aut ſenex ita ex huiuſmodi morub⁹:uel icõmodũ ui tat̃. uel lucrũ inſup naſcit̃:ut nõ ſit cã legendi.¶Hoꝝ.& maluit hoꝝ q̃ dñorũ dicere.¶Ea ad.h.r.ꝑ legẽ hæ.uer bo iuris uſus ẽ.ea.n. legitima ẽ hæreditas q̃ familiæ debebat̃.¶Eo amãtẽ.nõ iã uxorẽ:nõ iã amicã.¶Inuitum pãphilũ.inuitũ receſſiſſe uis uerbi demõſtrat.nã ꝓprie extrudere dr̃ q manib⁹ expellit:ſed hic trãſlatiõe uſus: ut

Extrudere oñderet tñ iportunitatis uerbũ ſenis quãta ipulſio manuũ efficere potuiſſet. ¶Extrudit . uerbum neceſſitatis. ¶Relinqt.ineptia pñtis tpis.legit̃ & reliqt.¶Relinqt cũ.m.h.u.ꝓparatio ad futurũ errorẽ.¶Nam ſenex rus ab.

Plautus ſeſe.nã hic icœptiua ꝑticula:ut nã me⁹ cõſeruus ẽ hõ ut magni ꝑcii.Plau.in milite glo.¶Rus ab.ſeſe.uerbũ re ꝓhendẽtis ſenẽ:qd ſeſe abdidit dixit.¶Huc ra.in ur.cõ.huc bñ dixit:ut oñdat ꝑmenonẽ in urbe eẽ. mira œco

Cõmeare nomia.fac.n.pñtẽ:& nullus error ĩ fabula ẽ.¶Cõmeat.comeare ẽ abeſſe ide ubi te eẽ oporteat.ergo hoc dicto oñdit q̃ raro ad urbẽ ueniat & ſenex.qppe cõmeat⁹ ẽ ex aliq̃ cõmemoratiõe tpalis abſceſſus.¶Quid.a.h.i.bñ uſq; adhuc ſuſpẽſa narratio ẽ:& in hac iterrogatiõe q̃ſi ſubſtomachabat̃ philotis decepta:ꝗ nihil uideat infirmi tatis i nuptis q̃s optauerat.¶Quid ad.h.n.triſtior meretrix dixit.¶Nũc au.ſic ait q̃ſi iãdudũ audire cupiẽti q̃ſi

Sane moleſtã pcõtatricẽ.¶Bene cõ.ſa.ſane bñ ꝑ multũ:& ſane ſatius ualide:qa q ualidus ẽ ſanus ẽ.¶Miris mo.miris exẽplis.¶Interim mi.m.o.hucuſq; ꝑmenonẽ poeta paſſus ẽ dicere cætera actib⁹ ſeruaturus. ¶Interim.m.m. mire ad fidẽ cõmœdiæ rerũ explanatio reſeruat̃:nãq; ſi q̃ras fallitur parmeno cum non odio ſocrus:ſed pudo re ſterilitatẽ aduerſus ſocrũ philomenã aſſimulauerat.¶Interim modo repente: & eſt aduerbium temporis.

Pu/dens & Modeſta GVI. Hæc uxor pudẽs.i.uerecũda.modeſta.i.tẽpata ita.i.eo mõ.uti.i.ſicut.decet.i.honeſtũ ẽ igenio libe rali.i.bonæ naturæ mulieri eẽ fere.i.ferebat æquo aio oia icõmoda.i.oẽs iportunitates atq; oẽs iniurias.i.iniu ſtitias.uiri.i.mariti ſui.ſ.pãphili.tegere.i.tegebat cõtumelias.i.ñ ſolũ celabat neq; reuelabat ſed efficiebat ne eiuſ modi cõtumeliæ ab aliquo reſciſcerent̃.poſtq̃ ergo pãphilus hæc oia cõtulit.i.cõparauit.hic.i.tũc aius ei⁹:ideſt

Hic ꝑ tũc ipſemet.pti.i.ꝑ pte aliq̃ deuictus.i.multũ motus miſericordia uxoris ſuæ pti.i.ex altera pte uictus.i.deflexus. &

Elabi ſupatus iniuria.i.iprobitate malignitate hui⁹ meretricis.elapſus ẽ.ſ.aius pãphili.i.latenter euaſit a bacchide atq;

Igeniũ ipſe aius ei⁹ trãſtulit amorẽ huic uxori philomenæ.poſtq̃ nactus eſt.i.inuenit ingeniũ par ſibi ſup.i.eadẽ uolũ tatẽ uel naturã uel poſtq̃ inuenit par.i.bonũ igeniũ.i.bonã naturã ſuæ uxoris.iterea.i.dũ hæc gerunt̃ ſenex qui dã cognat⁹.i.de cognatiõe hoꝝ.ſ.pãphili & pr̃is ſui morit̃ in ibro.i.ĩ eo loco.hæreditas.i.ſucceſſio.redibat.i. attinebat ſpectabat ad hos pãphilũ & patrẽ.lege.i.ꝑ legẽ.pr̃ laches extrudit.i.q̃ſi manibus expellit. eo.i. in ibrũ pãphilũ filiũ inuitũ.i.nolẽtẽ:qa amãtẽ.i.amore ſuæ uxoris captũ.pãphilus relinqt hic uxorẽ cũ mr̃e ſua. nã ſe nex.ſ.pr̃ eius laches abdidit.i.abſcõdẽdo ſe cõtulit rus.i.ĩ agros.meditãdi gr̃a.i.operãdi.commeat.i.redit raro huc ĩ urbẽ athenarũ.Cõmeare ẽ abeſſe:ide ubi te eẽ oporteat.Inde cõmeat⁹ dr̃ ex aliq̃ cã tpalis abſceſſus.Phi.qd ĩfirmitatis.i.quã iſtabilitatẽ nuptiæ hñt adhuc.i.hactenus.q.d.nihil ex tuis uerbis ĩfirmitatis eſſe colligitur ad huc.Par.nũc audies.i.cognoſces.primũ.i.ĩ principio ſane bene.i.ualde bñ:uel multũ cõueniebat iter eas.i.nul la erat cõtrouerſia inter ſoſtratã matrẽ pãphili & philomenã.dicimus elegãter aliqñ optime iter nos cõuenie bat.i.nihil erat controuerſiæ inter nos.ubi cõueniebat eſt imperſonale uerbũ:ſed cũ dicimus hoc conuenit inter nos.i.de hoc nulla eſt inter nos controuerſia.perſonale uerbũ eſt.Interim.ideſt repente ait Dona. phi lomena cœpit odiſſe ꝑ odire ſi haberemus ſoſtratã matrẽ pamphili miris modis:ideſt mirabilibus exemplis.

Soſtratã

DO.¶Poſtulatio.expoſtulatio q̃rela:ſed ꝓprie expoſtulatio ẽ apud illũ ipſum q peccauerit:poſtulatio de illo apd alterũ.¶Quid igit̃.igit̃ recte dixit ſi hoc ñ fuit.¶Quid ergo.poſtulatio.q̃rela & q̃ſi iuſta iterpoſitio q̃relarũ. Poſtula

¶Quid igit̃:igit̃ dixit ſi hoc nõ fuit.¶Quid igit̃.Cõ.fugere.e.c.il.bñ e cõſpectu:utpote q̃ caueret grauida itel/ tio

liges:ſi tñ ſubiũgimus uidere nolle:ut ignorãtia ꝑmenonis appeat:qa argumẽtũ odioꝝ credidit: qd philome expoſtula

na neq; uideri uellet:neq; uidere.¶Fugere e cõ.il.ne uideret̃.¶Videre.n.ne uideret.¶Deniq;.u.n.q.p.pati & tio

ſuſtinere itelligi põt hoc loco:utrũ poſtq̃ non potuit ſuſtinere ſocrũ:aut poſtq̃ illã ſocrus ferre nõ potuit. ſic ſe

Soſtratã:neq; lites erant ullæ inter eas:poſtulatio
Nunq̃.Phi.qd igitur:Par.ſiquãdo ad eam acceſſerat
Cõfabulatum.fugere e conſpectu ilico:uidere nolle
Deniq; ubi non quiuit pati:ſimulat ſe
A matre acceſſi ad rem diuinam:abiit. ubi illic
Dies eſt complures:acceſſi iubet:dixere cauſam
Tunc neſcio quam:iterum iubet:nemo remiſit.
Poſtq̃ accerſunt ſæpius ægram eſſe ſimulant
Mulierem.noſtra ilico it uiſere ad eam.
Admiſit nemo.hoc ubi ſenex reſciuit.
Heri ea cauſa rure huc aduenit.
Patrem continuo cõuenit philomenæ.quid egerint
Inter ſe.nõdum etiam ſcio:niſi ſane curæ ſcire
Mihi ẽ quorſum euẽturum hoc ſciet.habes omnem
Rem.ꝑgam quo cœpi hoc iter.Phi.& quidem ego:
Nam conſtitui cum quodam hoſpite me illum eſſe
Conuenturam.Par.dii uortant bene quod agas:
Phi.uale.Par.& tu bene philotium.

celantẽ nurũ.põt ẽt ſic itelligi ut nõ potuit argu/ menta odii ſui ipſa nurus pati:& cõtinere migra uit ad ſocrũ.¶Nõ q.p.tolerare aut tolerari:qa pa

Patior te & a te tior cõe eſt.nã patior te & a te dicimus.¶Abiit ꝓprie abiit:qa nõ expectauit ut mitteret̃.¶Vbi il. di.ẽ.dies nõ dieb⁹ eſt dixit.¶Acceſſi iu.nõ addi dit q̃ qa intelligit̃.¶Dixere.c.t.n.q.qa nulli⁹ mo menti ac falſã.¶Nemo re.hic iã aptius odiũ ui/ det̃:ubi nec iã fingit̃ cã.¶Poſtq̃ ac.ſubaudit̃ nr̃i. i.miſſi ſunt a ſocru.¶It uiſere.ut populare pena tes Venimus.¶Poſtq̃ ac.i.miſſi ſunt. & mira ua/ rietas.¶It uiſere ad eã.uiſere officii ẽ:uidere q̃ren tis aliquẽ.¶Admiſit nemo iniurioſa ẽt ipſa pro nũciatio ẽ.¶Hoc ubi.ſ.r.ſcim⁹ q̃ ad nos deferũt̃ reſcimus relata.¶Heri ea cã.bñ ea cã:qppe qui ſe ruri abdidiſſet.¶Nõ dũ ẽt ſcio. pa relcõ tertium: & deeſt ſcire:& ẽ

ſcio:ſcire cum. ¶Nõ dũ ẽt:recte ſeruauit reliqs partibus fabulæ pẽdu lũ & attẽtũ ſpectatorem.¶Niſi.ſ.cu.eſt.quorſum euẽturũ hoc.ſ.bñ qa curioſus eſt parmeno:& idẽ garrulus. nã ꝑ totã fabulã talis iducit̃.¶Quorſũ euẽ.

deeſt ſcire.¶Hẽs.o.r.q̃ſi di/ cat.quã audire expetiſti.¶Pergã quo.c.h.i. ꝑgã: ut tẽderet iter.¶Quo.c.h.i.ad portũ.ſ.¶Nã cõ.cũ.q.h.dicit cã; cur ĩ reliq̃ fabula ñ appeat pſõa hui⁹ meretricis. Conſtitui

¶Cõſtitui.cõſtitui ꝓprie nã cõſtitutũ de hmõi reb⁹ dr̃ cõuenire & cõſtituet̃.& huiuſmodi reb⁹ apud extrãeos Cõſtitutũ

meretrices agũt.¶Dii uor.bñ qd.a.ſæpe.n.res.euẽiũt aliterq̃ uolum⁹:& iõ uolturn⁹ colit̃:q ꝑeſt reb⁹ uertẽtib⁹. Volturn⁹

GVI. neq; tñ ullæ lites.i.ulla iurgia erãt iter eas nũq̃ poſtulatio.i.q̃rela ſeu iterpoſitio q̃relarũ erat inter eas. Expoſtulatio ẽ q̃rela iterpoſita apud illũ q peccauerit.Poſtulatio uero ẽ de aliquo apud alterũ iterpoſita q̃rela. Phi. igit̃ ſi hoc nõ fuit.i.ſi lites nõ habuerũt qd fuit aliud iter eas.Par.ſiqñ.i.ſi aliqñ uel ſi forte ſoſtrata acceſſerat ad eã philomenã cõfabulatũ.primũ ſupinũ.i.ut cõfabularet̃ ſeu colloq̃ret̃ cũ ea & cũ ea familiariter cõferret aliq̃ & cõicaret.ilico ipſa philomena fugere.i.fugiebat e cõſpectu eius ſoſtratæ ne uideret̃ ab ea nolle.i. nolebat ui dere ipſam ſoſtratã.deniq;.i.poſtq̃ nõ quit:nõ potuit pati.i.tolerare inſtantiã ſoſtratæ.uel nequit pati.i.tolerari a ſoſtrata.qa ut ait Donatus:patior ẽ cõe uerbũ.nam patior te & a te dicimus.ſimulat.i.fingit ſe philomenam. acceſſi.i.aduocari a matre ſua ad rem diuinam.i.ad ſacrificiũ faciendum forte ſuæ genti hæreditariũ ut ſæpe fie bat abiit.i.diſceſſit neq; expectauit ut mitteretur.ubi:ideſt poſtq̃ ipſa philomena eſt illic:ideſt apud matrẽ com plures dies:ideſt multis diebus ſoſtrata iubet eã philomenã acceſſi.i.aduocari.Tunc mater & filia & ancillæ di xerũt:neſcio quã cãm q̃ non poſſet redire philomena.iterũ.i.ſecundo ſoſtrata iubet eã philomenam acceſſi.i. aduocari.nemo.i.nullus aut nulla remiſit philomenã.Poſtq̃ miſſi a ſoſtrata accerſunt.i.aduocãt eã ſæpi⁹ ſimu lant mulierẽ philomenã eſſe ægrã.i.ægrotã.ilic nr̃a ſoſtrata hæra mea it uiſere ꝑ it ad uiſendũ uel uiſit eã philo

Viſere & menã.uiſere eſt officii:uidere q̃rentis aliquẽ.nemo admiſit.i. itroduxit ſoſtratã ad eã philomenã.ubi.i. poſtq̃ ſenex laches reſciuit.i.cognouit hoc per relationẽ.Nam ſcimus quæ ad nos deferunt̃.reſcimus relata.Heri ipſe uidere

Scire & reſcire ſenex aduenit huc rure.i.ex agris.ea cã.i.pp eam cãm.continuo.i.ilico ipſe conuenit.i.allocutus patrẽ philo/ menæ ẽt nõdũ.i.nõ adhuc ſcio qd egerint.i.qd fecerint qdue fuerint locuti niſi.i.pterq̃ ꝗ ſane.i.certe uel ual/ de eſt mihi curæ ſcire ſup.quorſum.i.inquã partẽ hoc negociũ ſit euenturũ.i.pceſſurum. Hẽs.i.tenes itelligis oẽm rem quã audire expetiſti.ꝑgã.i.pſequar hoc iter:quo itinere cœpi ire.ſ.ad portũ.uel ꝑgã.i. pſeuerabo ire ſup.eo quo.i.in quẽ locũ.ſ.ad portũ cœpi iter.i.ſum iter ingreſſus.Phi.& qdẽ.i.& certe ego ꝑgã quo cœpi iter nã cõſtitui.i.cõueni cũ quodã hoſpite.i.amico externo me eẽ conuenturã.i.allocuturã illũ hoſpitẽ.Par.dii bñ uertãt.i.approbẽt bñ & recte dirigãt id qd agas.ſæpe.n.res eueniũt aliter q̃ uolum⁹ & plerũq; bona ĩ peius:ma

Volturn⁹ la mutant̃ ĩ meli⁹.& iõ uolturnus uel ut dicũt alii uertũnus colit̃ q præeſt rebus uertentibus.Phi.o ꝑmeno ua

Vertũnus le.Par.& tu philotiũ nomen productum & protenſum blandiẽdi gratia ſicut glyceriũ etiã tu philotiũ bñ uale.

VNIVERSIDAD DSALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DO. P Roh'deũ atq̃.h.ſ. In hac ſcæna accuſatio ſocrus ẽ quæ ſe cõiectualiter defendit dicens nihil a ſe factum in pniciẽ nurus. ℂProh.h.ſ.ab exclamatiõe cœpta ſcæna eſt.ſenex.n.eſt difficilis & iratus.ℂQuod.h.g. eſt.q.c.h.e.conatur Terẽtius aduerſus famã ſocrũ bonã reperire:& incipit a generali exclamatione quo uehementior ſit accuſatio:paulatimq̃ ad generale crimen deſcendit. ℂQuod hoc genus.h. accuſatio a

Confeſſio pſona cui accidit ex ſexu q̃ ſocrus ẽ.ℂCõiuratio.cõfeſſio bonæ rei eſt:cõiuratio malæ:& ide cõiuratio catilīæ

Cõiuratio dcã ẽ.ℂQuæ ẽ hæc accuſatio a re.ℂVt oẽs mulieres æq.ſ.bono argumẽto utiť.Læſiſti nurũ.qa ſoct⁹ es & nulla ſoct⁹diligit nuꝝ.ℂVt oẽs.m.accuſatio a cã eadẽ.

ℂStudeãt.maioris opis ẽ ſtudere q̃ uelle.ℂNeq̃ declinatã qcq̃.i.flexã uel inflexã:ab eo qđ declina uerit:ne parũ ſit diuerſam uel diſſimilẽ dixiſſe: ut ẽ illud tumultũ iflexit.ℂItaq̃ adeo.u.a.neſcias an ex ſnĩa hac uel adeo ex hæc ſcæna nomen fabulæ ſit inuẽtum.Itaq̃ a neceſſaria ſnĩa eſt amphibologia ad deſcribendã utrãq̃ pſonam.ℂViris eẽ ad. aliud argumentũ.Læſiſti nurũ.ut mihi aduerſareris.nã ſocrus & oẽs mulieres aduerſãť uiris. ℂSimilis ptinacia eſt.

nam ſtudiũ & bonũ ẽ:ptinacia uero nõnunq̃ mala.ℂAeque ſtudiũ ẽ.dedita opa uolũtatis hois eſt attẽtior atq̃ ipenſior. ℂIn eo deniq̃.o.m.u. tria i accuſatiõe poſuit:ex qbus duo ſunt cõia.unum ipſius q̃ mulier ẽ & q̃ ſocrus.cõia: q̃ ipſa ſpãliter magiſtra ad malitiã ſoſtrata ex his colligit iniuriã paſſam nurũ p cõiecturã. ℂEt ei ludo(ſiquis eſt)magiſtrã magna amplificatio criminis dubitat an ſit ludus malitiæ:& magiſtrã nõ dubitat ſoſtratã:ſed certe ſcio inqt.ℂMe miſeram.& hæc q̃ ab exclamatione cœpit ad miſericordiam ſpectat defendentis ofo.ℂQuæ nũc q̃obrẽ accuſer neſcio.oratoriẽ p ſe loqť.mulieris qdẽ maioris innocẽtiæ ẽ neſcire crimem q̃ defendere:& his uerbis oñdiť ſine noxa eẽ. & philomenã nõ ſolũ hãc q̃ loqtur ſoſtratã.ℂItaq̃.mõ duæ ptes ſunt orationis.ℂNõ ita me dii bñ amẽt.mõ mi laches nõ ẽ blãdiẽtis ſed eius q periclitet inoxius. ℂNon ita me dii.a. p iuſiurãdũ nõ ita me dii ament animaduertendũ ueteres non minus euphéniſmon in uerbis q̃ cacephaton neglegiſſe uelut hic. ita me dii bene ament.

Laches ſenex.Soſtrata uxor.

P Roh deum atq; hoĩum fidem qđ hoc genus
Eſt q̃ eſt hæc coniuratio:ut oẽs mulieres eadẽ
Aeque ſtudeant.nolintq; omnia: neque declinatam
Quicq̃ ab aliarum ingenio ullam repies.itaq; adeo
Vno animo omnes ſocrus oderunt nurus
Viris eſſe aduerſas æque ſtudium eſt:
Similis ptinacia eſt.in eodem omnes mihi
Videntur ludo doctæ ad malitiam.
Et ei ludo(ſi ullus eſt)ludus magiſtram hãc eſſe ſatis
Certo ſcio.So.me miſerã quæ nũc q̃obrem accuſer
Neſcio.La.hem tu neſcis:So.non ita me dii bene
Amẽt mi laches.itaq; una inter nos agere ætatem

GVIP Roh &c.Hic accuſatio ſocrus ẽ q̃ læſerit nurũ.Socrus ãt cõiectualiter ſe defendit dicẽs nihil a ſe factum eſſe in pniciẽ nurus.La.proh.iraſcentis exclamatio.imploro ſup.fidẽ.i.opẽ & auxiliũ: deũ p deorum atq̃ hoium:qđ.i.q̃le cuiuſmodi ẽ hoc genus muliebre.ſ.eſt accuſatio.n.ẽ a ſexu.q̃.i.q̃lis hæc cõiuratio.i.conſpiratio conſenſus concordia in malũ eſt.conſenſio bonæ rei eſt:coniuratio malæ.ut: ideſt q̃ oẽs mulieres æque:ideſt pariter uel ita ſtudeant:ideſt ſtudioſe moliantur tentent atq̃ cupiant eadem.i. eaſdem res puta lædere nurus & odiſſe.ſtudere maioris eſt operis q̃ uelle:ideo hic ſtudeant rite capi pt pro ſtudioſe cupiãt. & ut oẽs mulieres æquo nolint:ideſt recuſent omnia quæ ſup.uiri uelint uel nurus. neq̃ reperias: ideſt inueniat aliquis.ſecunda perſona pro tertia.ullam mulierem declinatã:ideſt inflexã ſeu recedentem qcq̃.i.in aliquo ſeu aliquatenus ab ingenio:ideſt natura aliarũ mulierũ.Itaq̃.i.ideo.uel ſint duæ partes.oẽs ſocrus:ideſt omnes matres maritorum oderũt:ideſt odio proſequũtur nurus:ideſt uxores ſuoꝝ filioꝝ adeo pro ualde uno aio: ideſt aio ualde ſimili & conſentienti.æque.i.ita uel tam ſeu tantũ ſtudium eſt:ideſt dedita opera & attenta uolũtas

Pertinacia ac impenſa & ſimilis pertinacia.i.obſtinatio & perſeuerantia in malo eſt oibus mulieribus eſſe aduerſas:ideſt aduerſari uiris & oẽs mulieres uidentur mihi doctæ.i.inſtructæ eruditæ ad malitiam in eodẽ ludo.i.in eadem ſchola malitiæ.Et ſcio ſatis certo.i.ſatis explorate hanc uxorem meã eſſe magiſtrã ei ludo.i. illi ſcholæ malitiæ ſi ullus eſt malitiæ ludus.magna eſt criminis amplificatio dum dubitat ſenex an ſit malitiæ ludus.So.me miſerã exclamatio eſt trita quaſi dicat poſſum dicere me eſſe infœlicem quæ ſcilicet ego neſcio q̃obrem:ideſt propter quam cauſam accuſer a uiro meo nunc.La.hem indignantis interiectio & irridentis. tu neſcis quare accuſeris quaſi dicat optime noſti:ſed ſimulare te iuuat.So.o mi laches:non hic mi blandientis eſt ſed eius qui periclitetur inoxius.dii ita ament me ut dico uerũ me neſcire quare accuſer.q.i.& ita liceat nos agere ætatẽ.i.uita fungi inter nos & ſimul traducere uitæ tẽpus ut uerũ dico me neſcire q̃re accuſer.ſuntq̃ modi iurãdi ſatis triti.

Liceat.La.

DO.ℂDii.m.p.ſeniliter õdit uxorẽ cuius amor obſtabilis fuit in adoleſcẽtia.ℂDii mala.p.ut una nos agere.ℂPoſtmodũ re.hæc figura eſt ab oratoribus noiať:i q̃ aliqđ pmittimus iudicibus pbaturos quũ metuimus.ne qđ illis temere pſuaſum ſit.ℂPoſtmodũ.r.fiducia inocẽtiæ.Reſcire eſt qđ de iduſtria Reſcire celať uix argumẽtũ uix agnoſciť.ℂAn qcq̃.p iſtis factis.amare ℂQuæ me & te &.ſ.iã ſic accuſat quaſi iã pbauerit crimẽ & ẽ amplificatio.ℂQuæ me &.t.&.ſ.hæc exaggeratio ẽ q̃ appellať cũ ex uno maleficio multa fiũt ab oratorib⁹ ctĩa.ℂDedecoras.dedecorať qđ honeſtũ: aut turpať honeſtũ eſt corporale. Dedecor

Liceat.La.dii mala phibeant.So.meq; abs te
Immerito eẽ accuſatã poſtmodũ reſciſſes.La.ſcio
Te imerito:an qcq̃ p iſtis factis dignũ te dici põt
Quæ me & te & familiã dedecoras:filio luctũ pas
Tũ ex amicis inimici ut ſint nobis affines facis:q
Illũ decreuerũt dignũ ſuos cui liberos cõmitterent
Tu ſola exorere quæ pturbas hæc tua ipudentia
So.ego ne:La.tu inq̃ mulier q̃ me oino lapidẽ nõ
Hoiem putas:an qa ruri crebro eẽ ſoleo neſcire
Arbitramini quo quiſq̃ pacto hic uitã ueſtrorum
Exigat:multo melius hic q̃ fiunt:q̃ illic ubi ſum
Aſſidue ſcio.iõq̃ ut uos mihi domi eritis proinde
Ego ero fama foris:iãpridẽ eqdẽ audiui cœpiſſe
Odiũ tui philomenã:mĩmeq; adeo mirũ:& ni id
Feciſſet magis mirũ foret:ſed nõ credidi adeo ut

ℂCui ſuos lib.cõ.nota liberos in ſignificatione ratur unius filiæ.ℂDignũ cui.loco multũ ſonãt. & ac Turpatur cuſatorio ſtrepitu.nec maſculinũ gen⁹ nec fœmininũ poſuit:nec unã ſed liberos.ſic Cice.En cui Cicero liberos cõmittas & hẽm⁹.n.liberos oẽs de puella.ℂDignũ.ſic dixit ut honoris genus ſic accipe uxorẽ meruiſſe.ℂTu ſola ex.emergis reppis.uerbũ hic ipudẽtia notat.Cicero.Exort⁹ eſt ſeruus q Cicero quẽ in aculeo.a.n.p.e.a.ſ.ℂExorere.exiſtis:exoriri Exoriri dť q expectãs iuadit aliquẽ.ℂTu inq̃.m.q.m. tu mulier ẽphaſim malitiæ habet:& oino expſſio cõſuetudinis & ad imaginationẽ & lapis nũq̃ utilis:niſi ad tẽplũ uel cælũ quẽ magis ad iiuriã delegit.nã ſaxũ melius q̃ lapis.ut Vir.Saxaq̃ ſubuecta Virgilius re humeris.ℂTu inq̃.m.& Vir.Variũ & mutabile ſemp fœmina.ℂLapidẽ nõ.h.ſufficeret lapidẽ putas:ſed de ſtomacho:nõ hoiem additũ ẽ Plau. Hærus meus elephãti corio circũtectus ẽ ñ ſuos ℂNõ hoiem.p. Sic apollodorus. ℂAn qa ruri.c.eſſe.memor ſui ẽ:qui dixerat rus abis.ℂQuo.p.qſq̃.u.ueſtrorũ.p uť m:ſic ueteres.

ℂMulto.m.h q.ſunt uſus eſt in adel. Aut nõ prius ſex mẽſib⁹ olfeciſſem.ℂIdeoq̃ ut uos mi. do.eri. mire cõfirmat unde ſciatne ſuſpitioſe crimẽ obiicere uidereť.& bñ mihi:qa cõmoditas familiæ ad hũc redũdatura eſt.ℂPridem equidẽ audiui cœpiſſe odium tu phi.primo obiurgatio eſt ſoſtratæ cur non amet nurũ. ſecundo eſt cur non ametur a nuru:tertio cur uſq̃ adeo puella nupta deſerat domum.ℂMinimeq̃ adeo mirum ſatis amare pro merito dicit odium contra meritum:amoremq̃ ſimul excuſat nurum quæ oderat talem ſocrum & ſimul præuenit quod ſi non læſa eſt:ſed odio me habet.ℂEt non credidi adeo:ideſt oſuram fuiſſe.

GVI. La.dii prohibeãt mala:quaſi dicat non eſſet magnum mihi malũ ſi tu mihi eripereris ne poſſem tecũ agere ætatẽ.& hoc diciť p quãdã irriſionẽ.ut dici cõſueuit uulgo:deus ſeruet nos a malo per quãdã irriſionẽ.So.& reſciſſes.i.cognoſces.reſcimus quod de induſtria celatur.poſtmodũ.ideſt poſtea me ſoſtratam eſſe Ageſ autẽ accuſatam abs te immerito.i.ſine cauſa.La.ſcio te immerito eſſe accuſatam:quaſi dicat ſcio te non eſſe tm̃ accuſatam quantum meruiſti & ideo immerito.i.non ſecũdum meritum es accuſata.an: ideſt utrum quicq̃. ideſt aliquid poteſt dici de te dignum:ideſt put merita es pro iſtis factis.ideſt pro tuis improbitatibus.iſtis poſuit p contemptum quæ.ſ.tu dedecoras.ideſt deturpas dehoneſtas infamas me & te & familiam.i. famulos & domum totam.& paras:ideſt acquiris uel procuras luctum:ideſt mœrorem filio pamphilo. autẽ.ideſt ſed. tum ideſt deinde facis ut affines.i.propinqui noſtri pp̃ter nuptias ſint nobis inimici ex amicis.i.cum prius eſſent amici nobis.qui affines decreuerunt.i.ſtatuerunt illum filium dignum cui filio cõmitterent.i.collocarẽt :traderent fidei ſeu crederent ſuos liberos ſuam filiam.ubi liberi in plurali in ſignificatione unius filiæ uſurpatur tu ſoſtrata exoreris ideſt emergis exiſtis reperiris ſola quæ.ſ.tu perturbes.hæc.i.has amicitias & mutua cõmercia ſeu mutuas neceſſitudines.tua impudentia.ideſt tua importunitate.Exoriri dicitur qui expectans aliquem inuadit.declinaturq̃ tam ſecundum tertiam coniugationem q̃ ſecundum quartam.So.ego ne.i.dicis ne.q̃ ego perturbaui omnes affinitates:Laches inq̃.i.dico uel repeto q̃ tu mulier hæc oĩa perturbaſti quæ.ſ. tu putas oino me eẽ lapidẽ.i.inſenſibilẽ nõ hoiem.an.i.utrũ quia ſoleo eẽ ruri.i.in agris.crebro.i.ſæpe. rus dicitur ut aliqui uolũt a rurſum q̃.rurſum quotannis uel alternis ſit colendũ ſi uelimus fructũ nobis afferri ab illo.ar/ Rus bitramini.i.putatis me neſcire.quo pacto.i.mõ.quiſq̃ ueſtroꝝ:pro quiſq̃ uť m.exigat.i.agat traducat uitã hic. Veſtrorũ i.in hoc loco domi ubi dixit qſq̃ ueſtroꝝ maſculino uſus eſt quod præponderat fœminino.intelligebat.n.ſenex nõ ſolũ de uxore:ſed & de filio & de cætera familia domi relicta.Scio multo melius ea quæ fiunt hic domi q̃ ea q̃ fiunt illic.ſ.ruri ubi ego ſum aſſidue.ideo.i.eãob rẽ quia.ut.i. ſicut. uos de familia mea eritis mihi.i. ad meũ decus uel dedecus domi.proinde diſſyllabũ.i.ita ego ero foris puta in agris fama.i.i fama & rumore tali qualẽ mihi cõparaueritis domi.q.d.in me redũdatura eſt familiæ fama turpis & honeſta equidem audiui iã pridem philomenã nurũ nr̃am cepiſſe.i.concepiſſe odiũ tui.bñ tui.nã hic paſſio deſignať.& minime.ideſt ñ eſt adeo.i.ualde miꝝ ſi cepit tui odiũ.& ni.i.niſi philomena feciſſet id.i.cepiſſet odiũ tui foret magis mirũ cũ tu ſis eiuſmodi morib⁹ q pariãt facile odium.ſed non credidi hucuſq̃ eam ſup.cepiſſe adeo.i.tm̃ odium tui ut

VNiVERSiDAD DSALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DO.ℭIlla hic maneret poſt acrẽ inuectionẽ ſeipam miſeraẽ:ut iuidiã duræ iclinatiõis in ipam cõ
uertat.ſic in and.Age nũc iã ego pol.h.u.t.o.e.q.ſ.p.& cõtinuo chremes pietatẽ nati nõ te miſeret mei.c.æ.l.
o.t.e.ℭQui ime.æ.h.o.mi.a.te.ſo.poſtq̃ de iiuria dixit de pſona eius cuius fama eſt.idẽ cũ ægritudo hæc oriẽ
& magnitudinẽ rei ſignificat & repẽtinũ ipetũ ut ſupra.Tu ſola exorere.ℭRus ha.a.qa dixit ſenex rus abdidit
ℭSed cõ.uo.ne diceret qđ ſit uoluptatis cã:uobis meli⁹ pluraliter q̃ ſi diceret tibi.ℭVr̃os ſũ.o ſũpt⁹ ur̃os.idẽ
qđ alibi.Ociũ uitã urbanã:uel qđ nihil acgritis:ut in adelphis.Hãc ego clemẽtẽ uitã urbanã.ℭCõcedẽs.u.&

Etiã totam hanc odiſſet domũ:qđ ſi ſciſſem:illa hic
Maneret potius;tu hinc iſſes foras;at uide q̃
Immerito ægritudo hæc oriẽ mihi abs te ſoſtrata.
Rus hĩtatũ abi cõcedẽs uobis & rei ſeruiẽs:ſũptus
Veſtros ociũq; ut nr̃a res poſſet pati;meo labori
Haud pcẽs p̃ter æquum atq; ætatem meã:non te p
His curaſſe rebus neqd ægre eſſet mihi. So. ñ mea
Opa neq; pol culpa uenit. La,imo maxĩe ſola hic
Fuiſti;in te oĩs hæret culpa ſoſtrata;ſola q̃ hic erant
Curares.cum ego uos ſolui cæteris; curis cũ puella
Anum ſuſcepiſſe inimicitias non pudet.illius dicis
Culpa factum.So.haud eqdem dico mi laches.
La.gaudeo ita me dii amẽt gnati cã;nã de te qdem

rei.ſ.Cõcedẽs uobis.i.ut uos in urbe eẽtis.ℭRei
ſer.res ſeruit diuitib⁹ qa abũdat.rei ſeruiũt paupe
res:qa coartãt ſe ad anguſtias reiita ergo res p q̃
Horatius litate ſua & ſeruit & ei rei ſeruiẽ.Hora.Impata ut
ſ.c.p.cuiq;.ℭOciũq;.hic amorẽ q̃ſi nihil agenti/
b⁹.ℭVt nr̃a res poſ.mediocris.ſ.ut comici pſiſ/
familias.ℭPræter.æ.a.æta.m.p̃ter æquũ qa uos
eſtis dñi uel qa uos fruimini cum ego doluerim.
Virgilius ℭAetatẽ.qa ſenex.Vir.Vires ultra.ſ.ſ.ℭNon te p
his cu.re.mirus ſenſus:p his inqt tot rebus unã.
& facilẽ redderes.ℭCuraſſe ne qd.æ.e.m.& te ſic
pnũciãdũ.q.d.& ſi alii nõ curarẽt curare debui/
ſti.ℭNõ mea.o.n.c.uellet diceẽ nurus culpæ eẽt
mihi:ſed melius dixit nõ mea:ne accuſando cõ/
firmaret qđ dixit ſenex oẽs ſocrus oderũt nurus.
ℭNeq; pol.c.u.bñ addidit neq; pol culpa uenit:
potuit.n.ut nõ fieret ipſa iiuria:ſed tñ pmiſit fieri
mire tñ nec accuſat nurũ.Videẽ unũ dixiſſe ope/
ra & culpa:& tñ nõ eſt idẽ.opa eſt.n.ſi ſciẽtes læ/
ſerimus:culpa ſi neſciẽtes quoꝝ alterũ ſceleris alterũ ſtultitiæ eſt.ℭSola hic fu.noua oratio.& deeſt enim ut ſit
ſola enim hic fuiſti:qđ ad filiũ & maritũ ptinet.nã nõ ſola cũ qua nurus:ſola quãtũ ptinet ad regẽdã domũ:cæ
terũ & filius & nurus erãt:ſed ſola.i.ſine me.ℭIn te oĩs hæ.c.ſi eſt in nuru iniuria aliq:in te oĩs ſoſtrata.ℭSo/
ſtrata optime geminauit ſola more iraſcẽtiũ nõdũ nomẽ poſuit:& ſoſtrata additũ ad amaritudinẽ inclaman/
tis.ℭCũ ego.ſ.u.c.c.uos pro te:ut deſiſte.m.c.t.ℭCũ pu.anũ ſu.ini.hoc dicit tãq̃ cõceſſerit etiã nurũ iniquam
eẽ.ℭCũ ego uos ſol.noua figura ſolui uos.ℭDices il.cul.fa.puenit defenſionẽ:& eã ſic pnũciauit ut crimen.
ℭCũ pu.puellã blãde dixit ita hãc cũ amaritudine anũ.ℭHaud equidẽ dico mi laches mi laches dixit quaſi gra
uiſſimum accuſatorem arguens:& quaſi fatigata & delaſſata eius inclamationibus.non ergo blandientis eſt
modo mi:ſed inuidioſe rogitantis.ℭGaudeo ita me dii amẽt q; ſimilis filius non ſit.an q; talem uxorem ha/
beat:quam nec inimica accuſare poſſit.& gnati cã dixit:quia talẽ uxorẽ hñs ſua cauſa quid gaudeat nõ habet.
GVI. etiam odiſſet.i.odiret ſi haberemus hanc totã domũ:ideſt meã totã familiam & locũ ipſum quod
ſcilicet eam fuiſſe concepturam tantũ odium tui ſi ſciſſem:ideſt ſciuiſſem illa nurus maneret potius hic domi
meæ tu ſoſt.iſſes.i.iuiſſes.hic.i.ex hac domo foras.At.i.ſed o ſoſt.uide.i.cõſidera nũc.q̃.i.q̃tũ imerito.i.ſine cã:
ut pri⁹ dicebas hæc ægritudo.i.ai moleſtia & dolor oriẽ mihi abs te.abii.i.me cõtuli.rus.i.in agros hĩtatum.i.
Cõcedere ad habitãdũ.cõcedẽs uobis.i.uobis morẽ gerẽs uel pmittẽs ut in urbe eẽtis.& ſeruiẽs.i.cõſulẽs.incũbẽs rei.i.
utilitati rei familiaris.res ſeruit diuitibus qa abũdat eis.pauperes aũt rei ſeruiũt qa ſe coartant ad anguſtias rei &
meſſe tenus ppria uiuũt.id aũt faciebã ut noſtra res.i.noſtra ſubſtãtia noſtrũ peculium poſſet pati.i.tolerare ſu
ſtinere ueſtros ſumptus.i.ueſtras impenſas & ueſtrum ocium.i.uel uitam urbanam quietã & ſecuram uel ua/
cationem ueſtram a labore uel amorem quaſi nihil agentibus.abii inq̃ habitatum nõ parcẽs labori meo ubi
dicunt non parcens pœne meæ & non timens pœnam meam.præter æquum ideſt contra id quod æquum
eſt:uidelicet ut uos eſſetis domi & ego laborarem ruri & uos frueremini.ego uero dolorẽ & p̃ter ætatẽ.i.cõ/
tra rationem ætatis meæ quia ſum ſenex.uide inq̃ te non curaſſe.i.effeciſſe pro his rebus.i.contemplatõe hoꝝ
laborum meorum.ne quid.i.ut nõ aliqd eſſet mihi ægre.i.moleſte & difficulter ferendũ.alii interrogatiue le/
gunt quod minus placet.So.nõ uenit.i.non euenit ut nurus relinqueret hanc domũ mea opera.i.mea ope
Opera & culpa ratione & ſtudio.neq; pol mea culpa.i.qđ barbare dicũt in hoc ſenſu meo defectu.Opera eſt ſi ſcientes læſeri/
mus.culpa uero eſt ſi neſcientes offenderimus quorũ alterũ eſt ſceleris:alterũ ſtultitiæ.addidit pol aduerbium
iurandi ut dictũ ſuũ certi⁹ comprobaret.La.immo.i.ſed maxime.i.præcipue euenit opa tua ut totũ factũ ſit qđ
uideo.tu fuiſti hic ſola.i.ſine me.& ſola hñs regimẽ totius domus,ppterea oĩs culpa hæret.i.fixa eſt repoſita ẽ
ĩn te.tu ſola curares.i.curabas.cõiunctiuũ pro indicatiuo.ea quæ erant hic.i.domi curanda.quum.i.quando
ego ſolui.i.exolni liberaui uos pro te ait Donatus.cæteris curis.i.ſollicitudinibus aliis puta operandi aliquid
manibus propriis.non pudet te anũ.i.uetulã ſuſcepiſſe inimicitias cũ puella pãphila quæ debuiſſes uſa eſſe ſa/
pientia & nõ curaſſe hæc indigna tua ætate.dices.i.rñdebis(occurrit obiectioni)id factum eſſe q; fuerint ini/
micitiæ uel q; diſceſſerit ſua culpa.ſ.puellæ.So.equidẽ o mi laches:ibi mi nõ eſt blandientis.ſed inuidioſe ro
gãtis.equidẽ non dico id factũ culpa puellæ.La.ita me dii ament ut uerũ & ex aio dico gaudeo cauſa filii uel
qa nõ ſit ſimilis mr̃i aut qa talẽ hẽat uxorẽ q̃ nec ab inimica qdẽ poſſit accuſari.nã de te.i.quantũ ad te attinet.

DONA.ℭNã de te qui ſa.ſcio.i.nihil detrimẽti ſit ſi tu pecces idẽ nũq̃ dixit peior fieri potes:ſed es eadẽ.ſic
Cicero.Eſt idẽ uerres q fuit ſemp.ℭPeccãdo de.ſeruat inqt numerũ peccatorũ.ne ſit illud copiæ detrimẽtum: Cicero
ſed cũ plurimũ delinquas tãtũdẽ ſemp admittis.ℭPeccãdo de.hic ſenſus obſcurus ẽ:atñ hoc dũ q̃tũcũq; ſcele/
ris admiſeris.i.q̃tũcũq; peccaueris nihil de tua æſtimatiõe minuiẽ:nihil de pudore derogaẽ.eadẽ quæ fuiſti es
quia maior fieri nõ potes.ſic Cice.Eſt idẽ uerres q fuit ſemp.ℭPeccãdo de.qdã hãc putãt ironiã.q.d.quod ex Idem
nullo peccato tuo dãnũ pati poſſumus.ſed male.ℭQui ſcis;an ea cã mi.u.defenſio a deriuatiõe cauſæ in qua

Satis ſcio:peccãdo detrimẽti nihil fieri põt.So. qui
Scis;an ea cauſa mi uir odiſſe ſe aſſimulauerit:ut
Cũ mr̃e una plus eẽt;La.qd ais;nõ ſigni ſat eſt q;
Heri nemo uoluit uiſentẽ te ad eam intromittere;
So;enim laſſam eã oppido tũ aiebant.eo ad eã nõ
Admiſſa ſum.L.tuos eẽ illi mores morbũ magis q̃
Aliam rem arbitror;& merito adeo.nã ueſtrarum
Nulla eſt quin gnatum uelit ducere uxorem.
Et quæ uobis placita conditio eſt.datur ubi
Duxere ĩpulſu ur̃o;ur̃o impulſu eaſdẽ exigunt

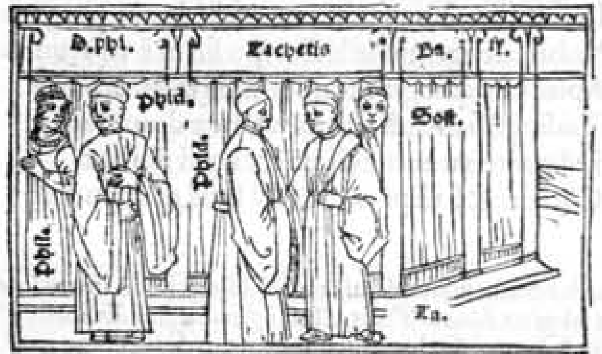

Laches.Phidippus ſenes.Soſtrata anus.

e T ſi ſcio ego philomẽa meũ ius eẽ ut te cogã

oñditur nõ hanc eã quam obiicit cãm ſenex:cur
abierit nurus ad matrẽ ſuã.ℭVt cum matre eſſet
deeſt tua.ℭVt cũ matre eẽt.plus una
dixit.i.diu ac maiorem partẽ.
ℭQuod heri nemo uoluit.bñ affirmauit defen
ſionẽ ſenex dicẽdo ſi ppter mr̃em abiit cur tu ex
cluſa es cũ uenires;ℭEnim laſſam eã oppido.In
firmius defendiẽ ſocrus:ut error ſenis uſq; ad ca
taſtrophen pſeueret.ℭEni laſſam eã oppido.eni
qd duxit ſupuacua poniẽ iterdũ hæc cõiũctio p
altera cõiũctiõe.ℭOppido ualde.trãſlatio a ruſti Oppido
cis q interrogati queãdmodũ fruges uenirẽt:rñ/
debãt oppido.i.q̃ ſibi & oppido ſufficere potuiſ
ſent.ℭEo.propterea.ℭTuos eẽ ego illi mores.
acerbiſſime iſtiuit ſenex:& accuſatiõi uxoris & de
fenſiõi nurus ſiqdẽ hoc ſenſu dicat nurũ ne mẽ/
dacii culpã incurreret:quæ uero ægrotat ex mo
ribus malæ ſocrus.ℭNã ueſtraꝝ nulla eſt.p ue/
ſtrũ.hoc.n.ab eo qđ eſt ueſter.ℭQuin gnatũ ue
lit.qn quæ nõ.ℭEt quæ uo.p.eſt.c.d.imago hic
quædã argumentationis quæ dicitur αναρχησ
αρχιτελοισ qđ latine diciẽ ab initio ad finem
& ut gñaliter cœpit inuẽtionẽ ita generaliter cõ/
cluſit in ſocrũ:& eſt ſenſus eo iprobius illas quas
elegeritis odiſtis.ℭVbi du.ip.ue.bñ uerba eadẽ
ſtomachoſe:& ſignificãter repetiuit.ut iprobitas
ex proximo appareat impulſu.ℭVbi duxere im/
pulſu uidetur ut ſupra diximus hæc tota ſcæna
ad hoc interpoſita ut fabulæ nomen hinc intel/
ligeremus inuentum.ℭImpulſu.impudẽtia ſo/
ctus impulſus repetitio demonſtrauit.ℭImpulſu ueſtro.ſic in heauton.Non ſcortari crebro Impulſus
T ſi ſcio phi.meũ ius eſſe:In hac ſcæna moralis allocutio phidippi ad filiã mitiſſimi patris colorẽ oſtẽ
e dens.ℭEt ſi ſcio ego.apparet & hic multa prius pr̃i ſuo philomenam locutã fuiſſe:ergo hæc reſpõſio
nõ principiũ.ℭVt te cogã ẽt iuitã.ſcio ego meũ ius eẽ ut te cogã.hoc idẽ i adelphis.Nõ neceſſe hẽo.
GVI. ſatis ſcio q; ſup.nihil detrimẽti.i.nulla diminutio aut derogatio de tuo pudore aut de tua æſtima/
tiõe p̃t fieri peccãdo.i.q̃tũcũq; peccaueris:qm̃ peior fieri nõ potes ſed ſemp es eadẽ.So.o mi uir mi marite q
i.quo mõ ſcis an aſſimulauerit.i.finxerit ſe.odiſſe me.i.odio pſeq me.ea cã.i.eã ob rẽ.ut eẽt plus.i.diuti⁹.una.
i.ſimul.cũ mr̃e ſua.La.qd ais.q.d.nihi. dicis qđ pcedat.nõ ſatis ſigni.i.nõ ẽ ſignũ ſufficiẽs.q; nemo uoluit ad/
mittere.i.itroduceẽ heri ad eã pãphilã te ſoſtratã uiſentẽ.i.eũtẽ ad uiſendũ eã.So.eni.i.certe.uel qa nõ admiſe
rũt me qa aiebãt eã.tũ.i.tũc oppido.i.ualde.laſſã.i.defatigatã morbo ac ppea qeſceẽ.neq; tũc eẽ adeũdã eo.i.p/
pterea ñ admiſſa ſũ ad eã pãphiiam.L.arbitror tuos mores acerbos & duros toleratu eẽ magis morbũ illi puel
læ q̃ ullã aliã rẽ.q.d.ægrotat ex morib⁹ tuis malis qb⁹ acerbe ꝯtriſtaẽ.& adeo.i.certe.uel ualde.merito.i.ñ ſine
cã tuis malis morib⁹ ægrotat.nã nulla ur̃aꝝ p ur̃; ẽ.qn.i.q.ñ uelit filiũ ſuũ duceẽ uxorẽ.& cõditio.i.optio ele
ctio pactio q̃ uobis placita ẽ p placuit.nã placeo facit placui uel placit⁹ ſum i p̃terito.daẽ uobis.q.d.iprobe illas
odiſtis q̃s elegeritis.ipſe.ubi.i.poſtq̃ filii duxerũt illas uxores q̃s elegiſtis.ipulſu ur̃o.i.ur̃a iſtãtia ipi exigũt.i.ex/ Exigere
cludũt quaſi extra agũt & exturbãt eiiciũt amittũt a ſe ipulſu etiã ur̃o q; eæ nurus ur̃os mores nequeat pferre.
Illud.Tu ſola ſo.quæ hic erãt curares.ñ puto accipiẽdũ.ut curares ſit poſitũ p eo qđ eſt curabas.ſed(ut ASCEN.
i ſæpe is mod⁹ capi ſolet)p eo qđ ẽ curaẽ debebas.nã ſi curabat ſo.qd ſibi uult ſenex.Dicit ergo : qa ego
uos q in urbe manebatis ſolui cæteris curis:tu ſoſtrata debebas ſaltẽ ea curare q̃ in urbe curãda erãt &c.
T ſi ſcio &c.Hic laches pamphili pater conuenit phidippum patrem philomenæ ſuper nurus ſuæ redi/ GVI
e tu quam phidippus negat perdurare poſſe apud ſocerũ abſente pamphilo.In primis autẽ phidippus al
loquitur filiam qua allocutiõe mitiſſimus eſſe pater oſtenditur qui multum de ſuo iure remittat.Phi.
o philomena filia.etſi.i.q̃uis ſcio meum ius eſſe:ideſt mihi incumbere : ad me ſpectare ut cogam te facere ea

VNiVERSiDAD D SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

Vict⁹ DO.℄Patrio.a.ui.bene uictus.qa nõ rõne facio.uictus eſt undecũq; q recedit a iure:tale eſt in adelph.Non
Libido enim.h.℄Neq; tuæ li.libido eſt quælibet uolũtas temere ſuſcepta:& bñ libidini.eſt.n.nõ æquũ eẽ aĩo mariti obeſſe nuptam.& ſi enim ꝓ uolũtate poſuit libidinẽ tñ ſubaccuſauit hoc noie.℄Optime.ex.h.i.ſ.legiẽ & hinc locale aduerbiũ:& quaſi cõminaẽ uxori mõ ſe inuenturũ ipam peccaſſe nõ mirũ.℄Quid ſiet.utrũ qd ſit rei:an qd ſiet nurus utrũ inocẽs an iniqua & uidetur hoc ſoſtrata dicere.nã uicini ſunt inter ſe proximi laches & phi dippus.℄Phidippe & ſi.e.m.expoſtulatio lachetis apd' phidippũ accuſationẽ:cõtinẽs tãq̃ cãm iiuriaꝝ itẽdat.

℄Apprime.uehemẽtiſſime.℄Scio eẽ ap.ob.pri cipiũ a perſona eius cũ quo agiẽ & ſua:& an utile ſit minus obſequi hoiem ſuis.℄Sed nõ.a.ut.m. ſ.facilitas indulgẽtia.℄Sed nõ.a.ut.m.ſ.deeſt ta/ mẽ & eſt anacoluthon tertiũ.℄Eia ue.mõ aduer biũ corripiẽtis.℄Eia ue.parelcon.℄Nũc ui.iocũ de tẽperat eius culpã quẽ accuſat cũ dicat illũ eo actũ a ſuis facere ſibi iiurias.℄Adii te he.de fi.nar ratio & memoriter poeta:quia dixit heri ea cã.t. h.a.p.c.c.℄Itidẽ.i.a.pro dimiſiſti & idẽ quid ẽ an id iteꝝ amiſiſti aut ad te incertus ueni.iũgendũ ergo ut ueni.i.ut ſit.'ut ueni amiſiſti qdẽ incertũ:incertũ ingt ueni:icer/ tus a te receſſi.℄Haud.i.d.nõ uſq; adeo decet eſt cõfirmatio.℄Haud.i.d.bñ additũ eſt ita.ſi.n.ce/ lãdæ nõ uſq; adeo ut diſcordiã pariant.℄Aut ea
Refellere re.aut purgãdo.refellit qui negat:purgat qui idẽ fateẽ & ſic defendit.ergo refellimus per coniectu
Purgare rã.purgamus per cæteros ſtatus.℄Te iu.ipo Vir
Virgilius gi.Pandẽs.a.m.ſ.i.e.quid enim eſt te ipſo : niſi.ſ. reo culpæ & tibiipſi arctius fauenti:uel quia mea ſperes unicus.℄Vobis cor.plus dixit uobis q̃ ti/ bi.℄Sin ea cauſa.r.a.u.reprehenſio. ℄Arbitror

Quæ ego imperem facere:ego autem patrio aĩo
Victus faciã ut tibi conceda:mneq; tuæ libidini
Aduerſabor;atq; eccũ phidippum optĩe uideo,ex
Hoc iã ſcibo quid ſiet.phidippe & ſi ego meis me
Oĩbus ſcio etiã apprime obſequẽtẽ;ſed nõ adeo ut
Facilitas mea corrũpat illoꝝ aĩos;quod ſi tu idem
Faceres magis ĩ rẽ & nr̃am & ur̃am id eẽt:nũc uideo
In illaꝝ ptãte eſſe te.Phi.eia uero.La.adii te heri de
Filia;ut ueni itidẽ incertũ amiſiſti;haud ita decet ſi
Tu ꝑpetuã hãc uis eẽ affinitatẽ celare te iras;ſiqd ẽ
Peccatũ a nobis ꝓfer;aut ea refellẽdo aut purgãdo
Nobis corrigemus te iudice ĩpo ſin ea ẽ cã retinẽdi
Apud uos qa ægra ẽ te mihi ĩiuriã facere arbitror
Phidippe;ſi metuis ſatis;ne ut meæ domi curetur
Diligenter;at ita me dii ament haud tibi hoc
Cõcedo;& ſi illi pr̃ es ut tu illã ſaluã magis uelis q̃

phidip.bñ addit nomẽ excitãs audiẽtẽ.℄At.i.m.d.a.h.addidit iuſiurãdũ:uix.n.credibile ẽ tãtũdẽ amare ſoce
Saluſtius rũ q̃tũ pr̃em.℄Vt.m.d.c.d.ut ne nõ & iũgẽdũ ẽ ſatis diligẽter.ñ.n.meli⁹ ſatis.℄Etſi.i.p.es.Sal.i.i.li.Et liberis ei⁹
Virgilius auũculus eras.℄Etſi tu.i.p.es.cõpẽdiũ attulit.Vir.Heu fuge nate dea.hoc.n.ſentit:q̃q̃ natus dea ſis:fuge tamẽ.
Cõ/cede te GVI. quæ ego iperẽ.i.ꝑcipiã tibi tñ ego uictus.i.ꝑſuaſus moliẽ⁹ aĩo patrio.i.affectu pr̃is.uict⁹ eſt q uñcũq; recedit a iure.faciã.i.iperabo mihi.ut cõcedã.i.morẽ gerã tibi:neq; aduerſabor.i.reluctabor repugnabo obui am ibo tuæ uolũtati:etiã imoderate & temere ſuſceptæ.Libido eſt q̃libet uolũtas temere ſuſcepta ſiue cupidi/ tas imoderata.La.Hoc iũgendũ eſt cũ eo qđ dixit in fine ſupioris ſcænæ uxo ipulſu eadẽ exigũt.Deinde aiad/ uertit phidippũ exeũtẽ:iõ ſubdit atq; eccũ.i.ecce hic uideo phidippũ optime.i.opportuniſſime.Quidã codi/
Scibo ces hñt totũ qđ hr̃ a pricipio ſcænæ attributũ ꝑſonæ lachis.iã.i.nũc ſcibo ãtique ꝑſciã. ex hoc.i.ab hoc phidip po qđ ſit.i.qđ rei ſit de hoc ꝑꝑ qđ incuſo uxorẽ.uel qđ ſit nurus an inocẽs an ĩiqua.Deide uerbis aggrediẽ phi dippũ ſic.O phidippe etſi.i.q̃uis ego ſcio me eẽ apprime.i.uehemẽtiſſime.obſequẽtẽ.i.obediẽtẽ indulgentẽ oib⁹ meis.i.oĩbus de cognatiõe mea uel liberis uel aliogn.ꝑpinqs.ſed tñ ſup.nõ adeo.i.nõ tñ ſcio me eẽ illis obſequẽtẽ.ut mea facilitas.i.idulgentia mollis ꝑmiſſio corrũpat.i.deprauet aios illorũ.ſ.meoꝝ.Quod.i.ſed. uel qđ idẽ.i.qđ ipm a me factũ ſi tu faceres id eẽt magis ĩ rẽ ur̃am & in rẽ nr̃am.i.illđ eẽt magis utile uobis & nobis q̃ id qđ facis.ur̃a; & nr̃am dñr i plurali ꝑꝑ familiã utriuſq; quã itelligit.nũc uideo te phidippũ eẽ in po teſtate illaꝝ fœminarũ.ſ.uxoris & filiæ.i.uideo te agitari & mutari eaꝝ arbitrio.Phi.Eya uero.i.age uero.eſt aũt hic eya aduerbiũ corripiẽtis:& uero eſt ſyllabica adiectio ſeu parelcon.Corripit aũt eũ hoc mõ.Eya uero quaſi intelligat ſemꝑ aliqđ iurgii hẽs:La.adii te.i.iui ad te heri de filia.i.ꝑꝑ filiã.amiſiſti.i.dimiſiſti remiſiſti quaſi a te miſiſti me itidẽ.i.ſimiliter icertũ.ut.i.ſicut.ego ueni haud ita.i.nõ uſq; adeo decet.i.ihoneſtũ ẽ te celare.i.occul tare.iras tuas.i.cauſas tuæ iracũdiæ ſi uis hãc affinitatẽ eẽ ꝑpetuã.i.ſi uis ut diu ſimus ꝑmãſuri affines q̃ſi diuor/ tiũ minẽ illi de filia ſua.ſi qđ.i.ſi in aliquo a nobis pctm̃ eſt.i.ſi in aliquo errauerimus.ubi nota ſtructurã ante rioris partis uerbi ipſonalis paſſiuæ uocis q̃le hic peccaẽ peccabaẽ peccatũ eſt uel peccatũ fuit.Nam añ ſe uult ablm̃ caſum cũ ꝑpoſitiõe a uel ab ꝑſonæ agẽtis.poſt ſe uero caſum ſui uerbi.ut Cicero ad lẽtulũ.Eius ofoni uehemẽter ab oib⁹ reclamatũ ẽ.ſilr hic.ſi in aliquo a nobis pctm̃ ẽ.p ſi nos peccauimus in aliquo.ꝓfer.i.emit te i lucẽ ea i qbus ẽ pctm̃ corrigemus uobis.i.emẽdabimus ad rectitudinẽ reducemus ea.refellẽdo.i. negãdo illa.aut purgãdo.i.excuſando.Refellit q negat purgat q idẽ fateẽ & ſic defendit.ergo refellimus p cõiũcturam: purgamus p cæteros ſtat⁹.& ea corrigem⁹ te ipo iudice.i.iudicãte.Sin.i.ſed ſi cã retinẽdi eã puellã apđ uos eſt ea.i.talis.qa ea puella ẽ ægra male ualẽs.o phi.arbitror te faceẽ mihi iiuriã ſi metuis.ut.p ne ñ.i.q ñ ſatis diligen ter ipſa puella cureẽ.i.tracteẽ domi meæ.at.i.ſed.dii amẽt me ita ut uerũ dico.haud.i.ñ cõcedo tibi hoc.i.hoc tibi aſcribi nõ patior.etſi.i.q̃uis.es pater illi puellæ ut tu magis uelis illam filiam ſaluã.i.incolumẽ q̃ ego uolo.

Ego:id adeo

DO.℄Id adeo.g.honeſto amori nurus rõnẽ ſubiecit piã.nã nõ cõtinuo rectũ eſt nimis amari a ſocero nu rũ:niſi poſt filiũ diligaẽ.bñ ergo gnati cã:i credibile ẽ.n.patrẽ ñ pr̃is pietate ſupari.℄Quẽ ego.i.& cã ſui amo ris oñdit:& mariti nullã erga cõiugẽ culpat:qppe q amat:& a parmenone dictũ eo amãte.℄Quẽ ego i.haud m.q̃ ſe.i.m.hic ſubtiliter oneraẽ culpa nurus ſiqdẽ indignus iniuriã faciat ſocero & marito.℄Neq;.a.c.m.eſt q̃.e.ingenioſe poeta iã præparat cãm ſimulaturo ob hanc rẽ iracũdiã pãphilo.℄Hac.p.q.ii.h.r.hic ſubtiliter ẽt terrorẽ iiecit iracũdiæ mariti.℄Laches &.d.u.principiũ ſimiliter a perſonis eſt factũ.℄Laches &.d.u.remoti/ uo ſtatu agit phidippus pro perſona ſua.nã in fi liã remouet culpã cur nõ redeat:& relatiuã ſimul tẽtat qualitatẽ.põt.n.uideri eã iniuria ſocrus ad hãc uolũtatẽ eẽ cõpulſam.℄Laches &.d.u.ab eo cœpit quo maxime notus eſt: & quod ĩ primis purgãdũ ſibi fuit ne ſuſpectã uolũtatẽ:aut diligẽ/ tiã hr̃e uideaẽ affiniũ.& cũ affectu quodam & ge minatu dixit laches:qđ ille ait phidippe & bñ a noie cœpit ut cõſẽtire illi uideaẽ: & diligẽtiã qđ ille ait ſin metuis ſatis ut meæ &c.℄Veſtrã.meli us q̃ tuã cũ ille dixerit de te tm̃ & benignitatẽ qđ ait.Haud tibi cõcedo:& ſi illi pr̃ es:ut tu illã &c. & diligentiã ur̃am & benignitatẽ. ad utrũq; diligentiã:qa dixit ut meæ domi curẽtur. diligẽtiã benignitatẽ qa dixit:haud tibi cõcedo & ſi illi pater es ut illã magis uelis q̃ ego.℄Et q̃ d.o.e.ut.d.qđ iurauit & dixit ꝙ gnati cã : & qđ addidit.qđ illã amet pamphilus.℄Et te.hoc.m. cu.c.melius q̃ ſi & hic iuraret.℄Et te.hoc.m.c. c.bene colligit ex uiciſſitudine qđ uolebat.℄Si facere.p.hic remotio ſi facere poſſum.u.m.mol lius dixit q̃ ſi:& hoc eni uult intelligi nolo & nõ Eho

Ego:id adeo gnati cauſa:quem ego intellexi non
Amare minus q̃ ſeipſum:aut magnificare:
Neq; adeo clã me eſt q̃ eẽ eũ grauiter laturũ credã
Hæc ſi reſciuerit:eo domum.ſtudeo hanc prius q̃
Ille huc redeat.Phi.laches & diligentiam ueſtram &
Benignitatẽ noui:& q̃ dicis eſſe oĩa ut dicis aĩum
Induco:& te mihi hoc cupio credere illam ad uos
Redire ſtudeo ſi facere poſſim ullo modo.
La.quæ res id te facere ꝓhibet:eho nunc quidnam
Accuſat uirũ.Phi.minime.nã poſtq̃ attendi magis:
Et ui cœpi cogere ut rediret ſancte adiurat non
Poſſe apud uos pãphilo ſe abſente perdurare:
Aliud fortaſſe aliis uitii eſt ego ſũ aĩo leni natus:
Non poſſum aduerſari meis.La.hem ſoſtrata.
So.heu dico me miſerã:La.certum ne eſt iſtuc:

poſſum facere.℄Eho nũc qdnã.a.u.geſticulatio quædã ſecretiora quærẽtis:ſæpe enim de maritis puellæ pa/ rẽtibus quæri ſolent aliqđ eiuſmodi qđ ſolis ipſis cõmittẽdũ eſt.℄Eho.n.q.ac.u.eho:interiectio ponẽtis au rẽ ꝓpiorẽ.nã illa quærit quæ ſolẽt de maritis puellæ mr̃ib⁹ q̃ri.℄Nã poſtq̃ at.inſtiti ut uiderẽ:& an deſit ani/ mũ:ut ſit attẽdi aĩum.nõ.n.plenũ eſt ſed nõdũ aduerti.n. oculos:aut animũ ſubaudiẽ.℄Sancte adiurat.ad nũc auctiuũ eſt:ſignificat.n.ualde.℄Nõ poſſe.a.u.pã.ſ.a.bene hic addidit uerba philomenæ ad quæ phidippus cũ diceret.℄Etſi ſcio ego philomena.m.i.e.&c.℄Non poſſe apud uos pamphilo ſe abſente magnifice contra il lud quod laches dixit ægre laturꝫ pamphilũ:& ita locutus eſt quaſi hoc pãphilo gratius eſſe debeat.℄Perdura te proprie & muliebriter dixit.℄Aliud fortaſſe.aliud enim eſt.ſic dixit ne diceret.ſed coge ut redeat.& molli⁹ dixit aliis q̃ ſi tibi dixiſſet.℄Ego ſum animo leni.hoc contra illud quod primũ dictum eſt.ut ſi ego me omni bus.ſ.a.d.p.o.℄Animo leni hoc eſt plenũ:nã animo leni ut dicimus ꝓfertur.℄Non poſ/ ſum.concluſio.℄Ego ſum aĩo leni.qualitas uenialis.℄Hem ſoſtrata.q̃ dixiſti nõ mea opa.neq; pol.e.e.℄Heu me miſeram.ad ſe redire totiẽs quaſi delaſſa.a.cõquæriẽ.℄Certum eſt ne iſtuc quod philomena non redeat.

GVI. adeo.i.certe id uolo cauſa nati.ſ.pãphili.quẽ filiũ intellexi magnificare.i.plurimi æſtimare illam ſ.fi/ liã tuã.haud minus.i.non minus q̃ ſeipſum neq; adeo.i.certe.id quod ſequitur eſt clã me.i.a me ignoratum. Nã res q̃ clã me eſt a me neſciẽ.in quo dicto me põt eẽ uel accuſatiui uel ablatiui caſus.utriq;.n.caſui ſeruit clã ꝑpoſitio ut auctoribus placet.Nõ ergo ignoro nõ me latet.q̃.i.q̃:um.grauiter.i.moleſte.credã eũ pãphilũ latu rũ eẽ:uxorẽ receſſiſſe ſi reſcierit hoc.ſ.uxorẽ ſuã reliqſſe domũ ueſtrã.eo domum ſtudeo.i.cupio ſummopere aut do opam ſiue laboro ut ſup.hæc philomena prius redeat in domũ meã q̃ ille pãphilus redeat huc ab ibro quo ꝑegre eſt ꝓfectus.Phi.O laches noui.i.cõpertã hẽo & diligẽtiã ueſtrã & benignitatẽ & induco animũ.i. mihi ꝑſuadeo oĩa eẽ ita ut dicis:& cupio te credere mihi hoc qđ ſeqtur uidelicet ꝙ ſtudeo.i.do opam illã redi re ad uos ſi ullo modo poſſim facere ut redeat.La.quæ res ꝓhibet.i.ipedit.te facere id.i.ut redeat ad nos.Eho:i/ teriectio hic ponẽtis aũt propiorẽ.an illa quærit quæ ſolẽt de maritis puellæ parẽtibus quæri. Nunquidnam. Nũqdnã idest nõne in aliquo accuſat:idest improbat uirũ.i.maritum ſuum pãphilum.Phi.minime.i.non accuſat uirũ. nam poſtq̃ attendi magis.i.diligẽtius rẽ conſideraui.uel poſtq̃ magis attendi animum ſupple.i.poſtq̃ ad eam rem acrius adhibui ingenium & quod dici ſolet poſtq̃ magis poſui in capite meo.& poſtq̃ cœpi urgere:idest inſtare ui idest uiolentia.ut rediret in domum ueſtram.adiurat.idest ualde iurat.ad enim ibi pro ualde capitur Adiurare ſancte idest firme.ſe non poſſe perdurare:idest permanere apud uos.Pamphilo abſente.idest in abſentia pam/ phili.fortaſſe aliud uitii:idest aliud uitium eſt aliis hominibus quod mihi non eſt. Nam ego ſum natus:idest ego ſum a natura animo leni:idest miti ſuaui benigno:non poſſem aduerſari:idest repugnare meis ſubditis: puta liberis uel aliis.La.Hem indignãtis ẽ interiectio o ſoſtrata quaſi dicat huius rei auctor es.auctor enim eſt communis generis.So.heu dolentis interiectio:me miſerã exclamatio eſt quaſi dicat fateor me eẽ infœlicem quæ in tantã uenerim ſuſpitionẽ.La.ne.i.utrũ iſtud eſt certũ.i.exploratũ & cõſtitutũ ꝙ philomena nõ redeat.

VNIVERSIDAD
D SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONA.℄Nunquid uis.diſcedentis uerbum.℄Tranſire.cito ire.

a Edepol ne nos ſum⁹.m.æ.o.inuiſæ.In hac ſcæna ē allocutio q̄ iducit̄ ſecū loquēs anus p quā oſonē mores eius & aīus mitis itelligi poſſu.℄Aeq̄.comicū παρομοιον:& uide ſniam defenſorē accuſatu rū ſociū cōtinētē cōtra illđ qđ ait.Ita uno aīo.o.ſ.u.Offiū.n.bōi poetæ ē nullū gen⁹hoīum ſpāliter læ

Virgilius dere.Sic Virg.Quod ſæpe male legere nouercæ.i.nō oēs nouercæ:ſed tm̄ malæ.℄Aedepol.n.n.ſum⁹.laches gn̄aliter icuſauit ſocrus:hæc plurimas defendit cās.æq̄.n.iniq̄ nō oēs ſumus malæ.℄Nā ita me dii amēt bn̄ iu rat.nā ſine iureiurādo icredibile ē:ſit bōa ſocr⁹.

℄Quod.m.a.deeſt i eo ut ſit i eo qđ me accuſat. ℄Nūc uir ſum extra noxā.Nā qđ poſt q̄ ſocrus oēs iniq̄s eē itelligit̄ qb⁹iniq̄s.i.nurib⁹.qa ſocrus

Inducere animum nomē ē ad aliqd dictū.℄Ita.a.id.iducere aīum eſt ita tenet̄ ut amittant.i.pſuadere aīo ſuo.℄Haud pol me qdē.eē inq̄ ſubaudiēdū a ſupiore ē ut ſit pol.p plene iureiurādo.℄Haud.p.m.q.ſubaudi endū ſcio eē:aut noui & eē.aut tale qd ſcđm q̄ familiaris ē his q ſecū loquūt̄.℄Nec.h.q.m.e. qui uñ.Multis modis uehementer iam expecto ut redeat:quia nihil in matre eſt expectare filiū iccirco redeat additum multis modis.

n Emini.e.p.a.Hic allocutio ē p conqſtio nē:& bene nō ſe amatoribus mō:ſed in fœlicib⁹amatorib⁹cōparauit:& principiū eſt a ſū ma totius mali.℄Nemini.p.a.ab eo loco conq ſtiōis in quo dt̄ qđ nulli fere talia aduerſa conti gerint.℄Nemini ego plura.a.nimis conturbati & tragici in hac ſcæna dolores eſſent non comi ci.niſi adderet ex amore acerba credo eſſe.℄Ex amore acerba.dupliciter euenerunt pāphilo ex præterito de meretrice.ex pñti de uxore. ℄Heu me.infœlicem.ab ipſa ſimplici exclamatione.

GVI. Phi.qdē.i.certe.certū eſt q̄ nūc nō re deat ut uidet̄.i.q̄tū poſſum pſpicere.ſed nūqd.i. nōne aliqd aliđ uis diſcedētis uerbū eſt.Nā eſt ali quid ſup.quod:ideſt propter quod.iam opor tet me trāſire.i.cito ire ad forū cārū non uenale.

a Edepol &c.Hic iducit̄ ſecū loquēs an⁹p q̄ oſonē mores ei⁹aīus mitis itelligi poſ ſit.Aedepol iurādi aduerbiū.ne.i.certe nos oēs mulieres ſum⁹.æq̄.i.q̄liter.iuiſæ.i.odio ſe exoſe.uiris.i.maritis.pp paucas.i.aliq̄s mulieres q̄ faciūt ut nos oēs uideamur dignæ.malo.i.in fortunio miſeria calamitate.Alii legūt totū hoc i terrogatiue & tūc capiūt ne p utq̄:ſed ſupior ſnia melior.Nā dii.a.m.i.ut ſup.dico ne ſum extra noxā.i.culpā i eo ſup.qđ.i.p qđ uir.i.marit⁹me⁹ accuſat me nūc.Sed is cui⁹me accuſat nō ē facile expurgatu.i.ad expurgādū uel ut expurget̄.nā ui ri ſup.ita.a.indu.i.ita aīo ſuo pſuaſerūt oēs ſocr⁹ i.oēs mſes maritoꝝ eē iniq̄s nurib⁹ſuis.ſ.ſocrus dt̄ relatiue ad nurꝫ:uel ad generū.ñ.n.dt̄ ſocr⁹ad

Ph.nunc qdem ut uidet.ſed nunqd uis:nā eſt qđ
Me ad forū trāſire iam oportet.La.eo tecum una.

Soſtrata anus.

a Edepol ne nos ſumus mulieres:æque oēs
Inuiſe uiris pp paucas:q̄ oēs faciunt dignæ
Vt uideamur malo.nam ita me dii ament qđ me
Accuſat nunc uir:ſum extra noxam:ſed nō facile eſt
Expurgatu ita aīum iduxerunt ſocrus oēs eē iniq̄s
Haud pol me qdem.nā nunq̄ ſecus habui illā:ac ſi
Ex me eſſet nata:nec qd hoc mihi eueniat ſcio:niſi
Pol filiū multis modis iā expecto:ut redeat domū.

Pamphilus adoleſcens.Parmeno ſeruus.

n Emini ego plura acerba credo eē ex amore
Homini unq̄ oblata quā mihi.heu me

filiū uel filiā ſed mater uocitat̄ ad generꝫ aūt uel nurꝫ quoꝫ nō eſt mater dt̄ ſocrus.Pol.iurādi aduerbiū.qui dē.i.certe ſcio uel noui haud.i.ñ me fuiſſe iiquā nurui.Nā nūq̄ hūi.i.tractaui illa nurū meā.ſec⁹.i.aliter.ac ſi.i.q̄ ſi ipa eēt nata ex me nec ſcio.q.i.uñ.hoc malū eueiat mihi niſi q̄ pol p pollucē iā expecto.multis mōis.i.uehe mēter filiū pāphilū ut redeat domū q̄ſi dicat neſcio uñ hoc mihi cōtingat niſi q̄ uehemēter expecto filiū ut re deat quo me & certiorē reddat ſup huiuſce rei occaſiōe & me hiſce miſeriis libet atq̄ eripiat rē totā elucidādo.

n Emini ego.Hic allocutio eſt per conqueſtionē & bene nō ſe amatoribus cōparauit & principiū eſt a ſumma totius mali.Pam.Credo nemini homini:ideſt nul li homini.plura acerba:ideſt plura grauia & moleſta oblata eſſe unq̄ q̄ mihi.℄Heu me infœlicem re cte.nā heu accuſatiuo iungi debet.eſt autē exclamatio quaſi dicat.Proh dolor maxime ſum infœlix.

Infœlicem.

DO.℄Hāccine.e.n.ab eō q̄ ab aduerſis ad aduerſa delatus ſit.℄Parſi.p.ſi parco conſeruo parſi facit parco

Continui ueniā do peperci.mō ergo cōtinui abſtinui ſignificat.℄Cupidus.r.d.ab eo qđ contra ſpem contigit malum. ℄Heu me.i.lachrymans hoc dicit.℄Vbiuis.g.a.magna deteſtatio pſentis loci eligere:q̄uis terrā uel q̄uis gētiū q̄ eā in qua eſt.Virg.Tollite me teucri quaſcūq̄ abducite terras.& gētiū abundat hic:& bn̄ ubi uis gentiū agere

Virgilius ætatē:qa ſupra dixerat.Hāccine ego uitā parſi.nimis.n.tragicū fieret:ſatius erat i mari pire.℄Atq̄ hæc.i.e.m.m.

Reſciſcere r.qđ ait lachrymātis ē.Reſiſcere ē uix reperire:qđ de induſtria q̄rat celatū.℄Nam nos.o.q.ē.a.aut deeſt apud:ut

Infœlicem.haccine ego uitam parſi perdere: haccine
Cauſa ego erā tātopere cupidus redeundi domū:cui
Quāto fuerat pſtabilius ubiuis gentiū ætatem agere
Quam huc redire.atq̄ ita eſſe miſerum me reſciſcere.
Nā nō oēs qbus eſt alicūde aliqs obiectus labor oē
Quod ē interea tp̄us priuſq̄ id reſcitum eſt:lucro ē.
Par.at ſic citius q̄ te expedias his ærūnis reperias.ſi ñ
Rediſſes hæ iræ factæ eſſent multo ampliores:ſed
Nunc aduētum tuū amabas pāphile ſcio reueritura
Rē cognoſces:irā expedies:ruſum in grām rſtitues
Leuia ſunt quæ tu pergrauia eſſe in aīum induxti
Tuum.Pam.qd conſolare me:an quiſq̄ gētium eſt
Aeque miſer priuſquam hanc duxi uxorem
Habebā alibi aīum amori deditū iā in hac re ut taceā
Cuiuis.facile eſt ſcitu q̄ fuerim miſer:tñ nunq̄ auſus
Sum recuſare eā:quā mihi obtrudit pr:uix me illinc

ſit apud nos oēs.aut nos oēs p nobis oibus.nā nos oēs rō ſuperioris ſēſus:& deeſt apud:aut pe nes aut qd tale.℄Nā.n.o.q.eſt cōſtat hāc retulit. eni lucri eſt nō ad nos oēs:ſed a qbus eſt alicūde ut ſit ordo.Nā qbus ē alicūde aliqs obiect⁹ labor lucri eſt tp̄s:hoc eſt nos oēs.Nā nobis qbus.a.

Tullius hac figura uſus ē ēt Tulli⁹p murena.Præterq̄ ne ſepulchrū ac beatū putaret ei quoq̄ carmē cōpo ſitū ē.nā ille datiuū caſum ſubiecit cū pponuiſſet noiatiuū:& totū apollodori ē:q ſic ait.

℄Quib⁹ eſt.a. hoc genus allocutionis abſolutū dt̄.Tale ē apud Virgiliū.Craſtina lux mea ſi non irrita dicta puta ris in.g.e.ſ.c.a.℄Reſcitū eſt.

ſic.ſed ſic.℄At ſic ci.q.te.at hoc mō qđ ueniſti:& diſcordias eſſe didiciſti celerius reperi re poteris quō ærūnis te abſoluas.& bn̄ expedi as ærūnis:nā aut.n.ſoluūt nos curæ abeūtes:aut ipe diunt & ligāt aduenietes:ut Soluite me teucri.ſ. c.℄At ſic ci.q.ſnia cōtraria.nā ſupra ſic colligit:ſi ignorate mala ſua unicuiq̄ bonū eſt:ſequitur ut malū ſit ea cito cognouiſſe.infra ſic.ſi malis ſuis

ſuccurrere unicuiq̄ q̄ plurimū bonū eſt:ſeqtur ut ea cito cognouiſſe ſit p̄ q̄ optimū.℄Sed.n.ad.t.a.p.r.ne accu ſare alterā altera audeat.℄Rē co.melius eſt rē q̄ litē.℄Rē co.irā expedias.r.i.g.r.tricolor ſnia:& bono ordine uſus.prius.n.fit q̄rela:deinde ponit̄ iracūdia:poſtremo redit̄ in cōſiliū.℄Leuia.ſ.q.t.p.cē.genus conſolationis nō a ſubſtantia:ſed a quātitate:nō dicit nō eſſe cām ſolicitudinis:ſed leuē dicit.℄Quæ tu p.eē.bn̄ additū cōtra leuia nō grauia ſed pgrauia:leuia ſunt a quātitate.℄Quæ tu i aium in.pſuaſiſti tibi.℄Quid cō.me.an quiſq̄ uſq̄. ut ſolet in uero amore ipſa cōſolatiōe ægreſcit dolor:& ingenioſe:nō inqt uerū dicis:ſed conſolaris me:& hoc ipſo oſtendis ſcire te q̄ miſer ſum.℄Priuſquā hāc uxorē duxi.hoc refert ad illud caput in quo ait.Nemini plu ra.e.a.c.e.e.a.&c.℄Priuſquā hanc uxorem duxi:an te rem.℄Habebam alibi aīum amori deditum.an miſer ſit in amore ante rem:in re & poſt rem.℄Habebam alibi.graui us dixit alibi:quā ſi in meretrice diceret.& maluit alibi dicere quam ad meretricem.℄Quam.mi.ob.recte.n. dici potuit quomodo uxorem duxit ſi amabat.& bene obtrudit.quia inuito.Sic alibi.Aliqđ.m.a.e.q.n.o.p. i.a.m.t.Obtrudit p obtrudebat.Energia temporis.Vix me illinc ex.uix uel multis modis uel ſtatim ſignificat. Vix

GVI. Hāccine.i.utrū parſi.i.cōtinui abſtinui nō ſuſtinui perdere.i.amittere.hanc uitā.i.meā uitam ſic iſœ licem.Si parco ſignificat conſeruo:facit parſi.inde parſimonia.ſi uero ſignificat ueniā do facit peperci.hic aūt ſignificat cōtinui uel abſtinui.Haccie.i.utrū.hac cā.i.pp hāc cām erā tātope.i.tm̄ cupidus redeūdi domū.cui.ſ. mihi pſtabili⁹.i.ſati⁹ uel melius fuerat agere ætatē.i.uiuere ubi uis gētiū abūdat hic gētiū.i.i quolibet alio loco Parco ab iſto q̄ me redire huc:atq̄ q̄ me miſerū reſciſcer̄.hæc eē ita.i.tales eē lites iter patrē & matrē & uxorē diſceſſiſſe. Parſi Nā oē tp̄s qđ ē iter ea.i.iter illud ſpaciū priuſq̄ id qđ affert laborē reſcitū ē.i.eſt cōptū:uenit i cognitionē eſt lu parſimōia cro.i.ad lucrū uel p lucro:nos oēs.i.uel apud nos oēs uel nos oēs p nobis oib⁹poſitū ē ut ſit caſus p caſu.qb⁹ & pepci ſ.nobis oibus aliqs labor ē obiectus.i.oblatus appoſit⁹ alicūde.i.ex aliquo loco ſiue ex aliq̄ occaſiōe.Par.At.i. Obiectus ſed repias citi⁹ ſic.i.hoc mō.q̄ rediſti & diſcordias eē didiciſti.q.i.quo mō.expedias te.i.exoluas te his ærūnis. Expedire i.his calāitatib⁹.ſi ñ rediſſes hæ iræ iter matrē & uxorē eēnt factæ multo āpliores.i.multo grauiores.Sed nūc Reueritu o Pāphile ſcio ābas matrē & uxorē reuerituras.tuū aduētū.i.hituras reuerētiā tuo aduētui ita ut altera alterā ac rus cuſare ñ audeat.cognoſces rē.i.cōtrouerſiā & totū negociū expedies.i.explicabis diſſolues irā ruſū reſtues eas i grām.i.i beniuolētiā alteri⁹ i alterā:ſiue mauis utriuſq̄ i alterā.illa ſūt leuia.i.facilia pua nō magnæ q̄titatis aut magni momēti q̄ tu iduxiſti i aium tuū.i.q̄ tibi pſuaſiſti eē pgrauia.i.admodū magni pōderis & magnæ graui tatis.Pā.qd.i.cur cōſolaris me:an qſq̄.i.aliqs.ē æq̄.i.tā miſer quā ego ſup.uſq̄ gētiū:gētiū abūdat.i.i aliquo loco orbis terrarū.Priuſquā duxi hāc uxorē.habebā aium deditū.i.ualde datū amori alibi.i.i alia muliere.noluit di cere i meretrice bacchide.iā nūc eſto ſup.ut.i.q̄ taceā tñ ē facile ſcitu.i.ad ſciendū.cuiuis.i.cuilibet.q̄.i.q̄tū.fueri miſer i hac re uxoria.ſ.q̄ ſi uis iūgere tñ cū auſus ſū repete ſupiora u; q̄uis habebā aium deditum amori:alibi tñ nūq̄ auſus ſum recuſare eā uxorē quā pater meus obtrudit.uel tegit Donatus.i.obtrudebat.hoc eſt quaſi obii Obtrude ciebat uel offerebat mihi inuito.ſ.q̄ ſi ſit obtrudit p obtruſit accipiēdū.nam iam enim uxorē pater obtruſerat. re

O

VNIVERSIDAD DSALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

Virg. DO. ¶ Atq ex.a.m.curæ ut diximus aut ligant:aut ſoluūt.ut Virg.Quæ mihi.r.e.u.e.m.ſ.a. amatoriæ.n. cu ræ uincula dñr. Vixq hinc maluit q̃ uxorē ducere. ¶ Eh hē.n.r.o.p.porro deide:& uim hēt.deide mō iplicatio nē cōtinuarū miſeriarū referētis. ¶ Quæ cū ita eſſe in.poſtremo qd reſtat porro niſi ut fiā miſer:ordinem ſerui uit allocutionis in quo a pteritis:a pſentibus:a futuris inducit pſonæ loquentis oſo. ¶ Niſi ut.f.p. porro po ſtea:uel in poſtremū.alii cōiunctionē putāt. ¶ Pietas.hæc apte qa ferre dixit.addit iubet. ¶ Tū uxo.ob.ſum ma tris cū dixiſſet nō intulit uxoris:ſed mutauit caſus. ¶ Ita.o.ſ.me inge.olim ad diuturnitatē retulit:nō ad ſpaciū pteriti tpis. ¶ Tot.m.in.hæ ſunt iniuriæ q̃s ſupra dixit.Nocte illa.p.u.n.a.q.c.e.n.e.n. magis & de inde qd.i.i.n.a.b.e. ¶ Tot me.i.aliam uim habet qd dixit me ptulit : aliā qd adiecit iniurias meas: aliā qd reticuit.nō dixit q̃s:ſed q̃ ut ad oia . nō ad iniurias referat extrema cōcluſio . ¶ Sed ma.n.q. ne.ē. bñ de ambab⁹ ſentiēs putat magnā cām eē ſe q̃ irā fecerit : & irā diuturnā. ¶ Quæ tā.p.di.& a re & a tpe. ¶ Haud.q.b.p.ē. ſeruilis rō & ſordi da:& nō his reſpōdēs oībus:q̃ dixit pāphilus:ſed tm̄ nouiſſime parti. ¶ Si uis.u.u.r. uero uel no mē eſt:uel coniunctio:uel aduerbiū. ¶ Nō ma.q. m.ſ.i.i.ſ.nō iras:nō iræ iniurias. Sed hic faciunt dixit. ſecūdū ſuperiorē rationē icrepans errorē pāphili q de iræ magnitudine æſtimet iniuriæ quātitatē. alii faciūt:pbant oſtēdūt:itelligūt caute dixit iter dū:plærūq.n.hic parū ſubaudiendū. Neceſſe eſt eueniſſe uel euenit.nā cōſequens ſnia tollit qd il le dixit neceſſe eſt. ¶ Non ma.q.ſ.m.ſenſus eſt in quo primū nō iræ iniurias faciūt accipiēdum ē ſecundū nō maxias maxiæ faciunt pro oſtendūt. ¶ Cū de eadē cā.obſcurauit elocutionē ſuā:ſ; cō uenit ſermo hæc humilitas rōnis . nā plenū erat

Vero

Abſtraxi atq; impeditum in ea expediui aīum meum
Vixq; huc cōtulerā.hem noua res orta eſt porro ab
Hac quæ me abſtrahat:tū mr̄em ex ea re aut uxorē ī
Culpā inuentur arbitror.quæ cū ita eē iuenero: qd
Reſtat porro:niſi ut fiā miſer? nā mr̄is ferre iniurias
Pietas me pmeno iubet: tum uxori obnoxius ſum
Ita olim ſuo ingenio me pertulit. tot meas iniuria
Quæ nūquam in nullo patefecit loco:ſed magnum
Neſcio quid neceſſe eſt eueniſſe parmeno. unde ita
Inter eas interceſſit:quæ tam pmāſit diu:haud qdem
Hercle paruū eſt:ſi uis uero ueram rationem exequi.
Par. non maxias quā maxīe ſūt iterdū iræ iniurias
Faciūt:nā ſæpe ē in qbus rebus alius ne iratus qdem
Eſt:quum de eadem cauſa eſt iracundus factus alter
Inimiciſſimus.pueri iter ſeſe quam p leuibus noxiis
Iras gerūt?Pā. q̄propter?Par.qa.n.q eos gubernant
Animū infirmum gerunt: itidem ille mulieres ſunt

ſi diceret . ¶ Nam.ſ.ē.q.in re.a.ne irat⁹.q.e.e.cū de eiſdē rebus.ē.i.ſ.a. ¶ Eſt āt.puenit dixit: & ē ordo. cū iō qñ in qbus rebus alius ne iratus ē:de eadē cā eſt iracūdus:factus inimiciſſimus. ¶ Iracūdus ſa.i.irat⁹ ē q ex aliqua re laceſſit⁹ iraſcitur. ¶ Iracundus q ex parua nullaue cā pcedente iraſcit. ¶ Pueri iter ſe.argumentū a ſimili:qa poſt. ¶ Idē iterogat ¶ Quia.n.q eos gubernat aīus ¶ Infirmus eſt iſta cōuenit ſeruo. ¶ Idem ille.mulieres ſunt.ſ.u.p.artificioſe a perſona:a ſimilitudine pueri:a facto iras gerunt:ab accidentibus ſi militudinis. Animus infirmus.a collatione perſonæ mulieris accidentium leui ſententia. a facto fortaſſe unū aliquod uerbum inter has iram.h.con.qua ſententia totum hic ſublatum eſt quod ait.Iram.h.c.

GVI. uix abſtraxi.i.abduxi.eripui me illinc.i.ex amore meretricio atq expediui aīum meū ipeditū in ea.i.i amore eius meretricis & uix cōtulerā.i.cōuerterā aīum meū huc.i.ad amorē huius philomenæ.hē:iteriectio exclamantis idignātis & dolētis.noua res.ſ.diſſenſio aiorū iter matrē & uxorē.orta ē.i.emerſit.porro.i. poſtea ſiue deinde.q res abſtrahat.i.ſeparet me.i.aium meū ab hac uxore mea.tū.i.deinde.arbitror me inuēturū matrē aut uxorē in culpa.ex ea re.i.ex eā diſſenſiōe & cōtrouerſia.qd.ſ.matrē aut uxorē eē in culpa cū inuenero eē ſe:ita qd reſtat.i.qd reliquū ē niſi ut porro.i.poſtea uel ī poſtremū fiā miſer? Nā o pmeno pietas.i.affectus piusī matrē iubet.i.cogit & iperat aut uult me ferre.i.tolerare iniurias matris.tū.i.deide.ſum obnoxi⁹.i. deuict⁹ obli gatus uxori.ita.i.adeo.ptulit.i.uſq ad finē tolerauit.ſuſtinuit me.i.mores meos.oli.i.diu.ſuo igenio.i.ſua māſueta natura.ptulit inquā tot iniurias meas.i.qbus eā affeci q̃ oīa.ſ.a ſe tolerata.nunquā patefecit.i.nunq̃ decla rauit detexit pdidit diuulgauit in ullo loco ſed ſemp reticuit.ſed o pmeno neceſſe ē neſcio qd magnū eueniſ ſe.uñ.i.a q̃ magna re ira iterceſſit.i.interpoſita ē uel interuenit icidit iter eas.ſ.matrē & uxorē q̃ ira pmāſit. tādiu i.tāto tpe.Par. hercle qdē.i.certe.haud.i.nō.ē puū.i.res pua & pua occaſio.uñ.i.a q̃ ira interceſſit iter eas uero.i. ſed:uel certe.aut ſi datiu⁹ a uerū ueri ſic aſtrue Si uis exeq.i.pagere pſtare.uero.i.ueritati.uerā rōnē.i.uerā argu exeq tōnē mētatiōnē ſeu rōcinatiōnē. Interdū iræ q̃ ſūt maxiæ.ñ faciūt.i.ñ oſdūt ñ pbāt maxias iniurias.q.d. ñ cōſeqns ē Nā p quia.ppterea iter aliquos putare maxias eē iniurias q maxiæ ſint iter eos iræ. Nā.i.qa ſæpe ē.i.cōtigit.quū.i. qñ ita Irat⁹ & iracūdus hō.i.pua uel nulla cā pcedēte irat⁹ fact⁹ ē inimiciſſim⁹ de eadē cā.i.pp eadē cā; i his reb⁹ i qb⁹ ali⁹ q nō ē ita iracūd.i.ne qdē.i.ñ ēt ē irat⁹. Irat⁹ ē q ex aliq re laceſſit⁹ iraſcit. iracūdus āt q ex pua uel nulla cā pcedēte iraſcit. Vel ſic aſtrue.ſæpe ē.i.cōtigit.cū.i.qñ i iis reb⁹ i qb⁹ ali⁹.ne qdē ē irat⁹ iracūdus ē fact⁹ inimiciſſim⁹.de eadē cā.i. pp eadē cā; pp q̃ ne irat⁹ qdē alius fuit Proh:exclamatio.quā.i.q̄tū.leuib⁹.i.puis.noxiis p noxis.i.culpis iniu riis.pueri gerūt.i.exercēt iras inter ſe q̄ſi dicat a ſimili p paruis culpis mulieres iter ſe graues iras gerere ſolēt. Pam. Quapp:ideſt quare ita pueri.p re parua graues iras gerūt? Par.qa.n.i.quia certe.pueri gerunt : ideſt geſtāt. aium infirmū.i.nō ſtabilē non conſtantē q aius gubernat.i.deducit eos pueros. Alii interrogationē illam q̄pp tribuūt pmenoni ſeipſum iterrogāti:& deide ſibi rñdēti. Itidē.i.ſimiliter.ille mulieres ſunt ferme.i.ppe modū

Porro

Perferre

Vero uerā

Irat⁹ & ira cundus

Ferme ut pueri

DO. ¶ Sed magnū neſcio qd neceſſe ē.e.p.u.i.i.ſic Plau. Fortaſſe te amare ſuſpicauere. nā ueteres infinitiuo modo adiungebāt fortaſſe. ¶ Cōciuerit.cōmouerit. ¶ Quā p leuibus.n.i.interrogatiue noxiis. Iniuriis. cul pis. ¶ Idē.i.m.ſexus alius ad ingeniū:& ſenſus idē ē:& mire ſimilitudinē cōtinet ad id qd agit. ¶ Irā hanc con ciuerit.legit. & cōſciuiſſe:& cōſciuiſſe ē rē nouā feciſſe. ¶ Cōſciuit.decreuit:fecit. ¶ Et curſari ſurſum proſum. rurſū pprie retro añ ſignificat:& ē puerbiale: ut dicimus ſurſum: deorſū:intro foras:hac:illac: & ſimilia. græci ¶ Sēuo trepidari. & curſari:trepidatio ad uoce refert loquentiū:curſatio ad ſonū pedū: & trepidat ab his qui morbum putant.curſatur ab his qui raptum ſciūt. ¶ Tute loqueris.me uetas.mire ex preſſus eſt mos auſcultantium.

Plau.

Cōſciuiſſe

Rurſum

Trepidat

Curſatur

Ferme ut pueri leui ſnia:fortaſſe unū aliquod uerbū
Inter eas iras has cōciuerit. Pam. abi parmeno intro:
Atque me ueniſſe nuncia. Par. hem quid hoc eſt?
Pā. Tace. Par. trepidari ſentio:& curſari ſurſū rurſum
Prorſum. Pā. agedū ad fores accede pprius. Par. hē.
Senſiſtin? Pam. noli fabularier: proh iuppiter
Clamorem audio. Par. tute loqueris: me uetas.

Myrrina. Pamphilus. Parmeno.

t Ace obſecro mea gnata. Par. mr̄is uox uiſa eſt
Philomenæ. Pā. nullus ſū. Par. qd dū? Pā. qa
Perii. Par. q̄obrem? Pā. neſcio quod magnū malum
Profecto pmeno me celant. Par. uxorē philomenā
Pauitare neſcio quid dixerunt:id ſi forte eſt neſcio.
Pā. iterii: cur id mihi nō dixti? Par. qa nō poterā una

t Ace obſecro mea gnata. Non ſolū hic iu no lucina nō inducit:ſed ēt ſilentiū par turiēti inſup iponit: qa furtiua cōceptio ē:& tñ eiuſmodi uerba ſunt matris:ut dūtaxat ſci entib⁹ manifeſtū ſit pāphilo uerbū & pmenoni tāq̃ ægrā cōtinētis ſiliā uideant. ¶ Tace obſecro mea gna.cōceptus furti cōuenit naſci. ¶ Quia pe rii.ſatis amatorie. ¶ Matris.u.u.ē.oia hæc q̃ ſenſu pcipi poſſunt uiſa dicimus. Vir. Viſaq; canes ulu lare p umbrā. ¶ Vxorē.ph.pauitare neſcio qd.pa uere & timere:& ad corpis & ad aī pturbationē ueteres ſerebāt. Plau.i. bacchidib⁹. Nā & ex mari timida ecce ergo pauitare ægrotat qa ſic horruit ſe:ac palpitare ueniſ. ¶ Quia nō poterā una oia. deeſt dicere. Nullus ſum.ruſus ſe iſœlicē & miſe rū appellauit. Hic nullus ſum
Quia non poteram una omnia cum ſtomacho pronunciauit:& deeſt dicere.

Viſus.ſa.ſ.

Virgilius

Plautus

GVI. leui ſnia.i.incōſtāti opiniōe. ut pueri i.in morte puerorū. Fortaſſe unū aliqd uerbū cō ciuerit a cōcico cōcies:uel cōcio cōcis qrtæ quæ duo faciūt cōciui & cōcitū.i.cōmouerit. Alii le gūt cōſciuerit a cōſcio is ſeu cōſciſco is.i.qſi rē no ii s. uā fecerit:ſed melior ſupor ſnia. Pā. O pmēo abi itro.i.in domū i q ē philomena apud matrē ſuā: ac nūcia me ueniſſe. Par. Hē:iteriectio inopinati aliqd audiētis:& ibi mos exprimit auſcultātiū.qd hoc ē quod audio.ſ. Pā.tace & auſculta diligēter. Par. ſentio.i.pcipio trepidari i uerbo impſonali. i.uoce tremula timorē oſtēdi. & refert trepidatio ad uocē loquētiū.& ſentio inquā curſari ipſonaliter dictū. i.q curſat.ſurſum.i.i altū.prorſum.i.retro rurſū.i.ante. Antiq ut Feſtus inqt prorſum ponebāt p retro : cui aſti pulat dicēs prorſum rurſum poni puerbialiter p retro añ:queādmodū dicimus ſurſum deorſum intro foras hac illac & ſimilia. Pā. Agedū.i.eya hortātis ē accede ppius.i.ppinquus ad fores. Par. hē:iteriectio dephendentis aliqd.ſenſiſti ne.i.pcepiſti ne:id qd audiui.nā tūc ambo erāt ad fores & auſcultabant qd fieret itus. Pā. Noli fa bulari.i.noli loq.deide audito clamore ait. Proh:iraſcētis exclamatio uel audiētis idignū aliqd:Iuppiter fidem ſup.iploro tuam. Vel exclamatur dicendo proh iuppiter ut exclamare ſolemus:bone deus:ſine alia appoſitiōe.

Concieo.

cōcio.cis.

Trepidat

Suſum & prorſum

Agedum

o Miſſum eſt in expoſitione hic. Par. tute.i.tuipſe pamphile loqueris. & ſup. uetas.i.prohibes me ſubau di loqui. Item ubi in textu eſt. quia enim(qui eos gubernat)animum infirmum gerunt. alii cum Do nato legunt qa(q eos gubernat animus)infirmum gerunt.

ASCEN.

t Ace &c. Hic poſt auſcultationē ex ipſis gemitibus patientis phylomenæ ſuſpicatus ē pāphilus mor bo aliquo uxorē affectā eſſe ppterea cōquerit ſe id celatū eſſe a parmenone. In primis myrthina mater puellæ admonet patientē ut taceat:qd dictū auditū eſt ab auſcultantibus pāphilo & parmenone. Myr. O mea gnata philomena obſecro tace ne hoc furtū reſciſcat. Pā. uox matris philomenæ.i.matris uxoris meæ ſ.myrthinæ uiſa ē mihi.i.a me pcepta. Nā oia q̃ ſenſu pcipi pñt uiſa dicimus. ullus ſum.i.perii uel miſer ſum & i fœlix. ubi nullus capit p nō q.d. Nō ſum.i.adeo ſum cōſternatus dolore ut ſim necne ignorē.uel ut uidear nō eſſe. Par. Quiddum dū par elcō ē.i.cur. nullus es? Pam. quia perii.i.dolore ſum confectus. Par. q̄obrem periiſti. Pā. o pmeno pfecto mei ppiq & affines celāt me neſcio qd magnū malū. Dicius celo te hāc rem & hac re: & celo tibi hanc rem. Par. dixerunt affines ſeu propinqui tui uxorem philomenam pauitare:ideſt pauere timere neſcio quid. Pauere ueteres referebant ad corporis & animi perturbationem. Si forte:ideſt propter quod au dis clamantem philomenam & matrē obſecrantē ut taceat:neſcio. Pam. Interii.qſi perditus ſum cur nō dixiſti mihi id.ſ.eā pauitare:neſcio quid forſitan morbi. Par. nō dixi tibi quia nō poterā dicere tibi una.i. ſimul oia.

GVI

Viſus

Nullus pro non

Quiddū

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DO. ¶Nemon medicũ adduxit.ſ.ex quo ſcire poſſes. Neſcio:ꝑturbatus parmeno idẽ repetit uerbũ:& aptũ eſt perſonæ ſeruili. ¶Ceſſo hinc ire intro.in uultu colloquum.ſic ãt agit poeta ut grauẽ morbũ in uxore ſuſpectans maritus protinus ingrediatur:ut partũ iprouiſus offendat. ¶Quonã mõ philomena.amatorie.
Sic in Phormione.qđ ſi meæ fortunæ redeũt phaniũ abs te.u.d.n.e. ¶Nã ſi periculũ ullũ in te ineſt.multum dixit.ſi in te piculũ ineſt me piiſſe nõ dubito: tantus aũt affectus non eſt mariti tũ:ſed amatoris quoq;. ¶Nã ſi.p.u.nõ pmiſit amor dicere periturã.ſed periculũ. ¶Offendã affectã. laſſam poſſeſſamq; morbo ab eo qđ eſt affici. uñ affect⁹ dñr poſt quos afficimur. Nõ uſus eſt facto:uide artificem terentiũ queadmodũ alias p pãphilũ: alias p ipſum parmenonẽ inuenit queadmodũ neſciat a cæteris uirginẽ ante nuptias ab ipſo pãphilo uitiatã eſſe. ¶Non uſus.nõ utile. ¶Facto eſt.facto abũdat.nã inuiſos oẽs nos eẽ ſentio.acute eiuſmodi cãm repperit.q̃uel hoiem curioſum contineret.quæq; nõ pmenonẽ mõſed mox etiã ſoſtratã arceat ab ingreſſu. ¶Heri nemo uoluit ſoſtratã.quaſi aliũ dixerit.uñ itelligis. ¶Heri nemo uoluit ſoſtratã argumentũ odii. ¶Maxime heri cauſamq; bene maxie:q& poſt ipſam:uel poſt inuidiã ſocrus nõ uult fieri grauiorẽ morbũ. ¶Seruum introire ilico. mire ut criminoſius ſuſpitio ſuſcq; ſit nõ lachetis:aut pãphili ſeruũ:ſed ſoſtratæ nec pmenonẽ ſaltẽ. ¶Cõminiſcenẽ.dicent.confinxerint. ¶Capiti atq; ætati:id eſt.bene maluit. maluit illorũ q̃ puellæ dicere quod utiq; intelligiẽ. ¶Qui uñ. ¶Hera ſoſtrata. ¶In litẽ.ego uero in magnũ malũ: in q̃ſtiõis tormẽta.

Affectus.a tum

Eſcio qđ iãdudũ audio.h.t. In hac ſcæna n q̃ſi q̃dam deliberatio eſt cõtinẽs ſuaſiõis diſſuaſionisq; ptes:q̃s in ſubditis cõſiderabimus.hic q ais uicini ſunt magis morbus grauior ſiat:ꝑprie.qa morbi graues ſunt dicti.Virgi. Vbi aut morbi graues. Saluſti. Morbi.graues ob inediã iſolitã ueſcentib⁹. ¶Male metuo ne.p.magis iſtat terenti⁹ bonã ſocrũ faceret q̃ ut bonã meretricẽ faciat. Quod te æſculapi: & te. deeſt poſt: ut ſit poſt quod.

Virgilius Saluſtius

Oia. Pam. qđ morbi eſt?par. neſcio. pam. qđ?nemõ
Medicũ adduxit?par. neſcio. pam. ceſſo hĩc ire intro
Vt hoc q̃primum qcquid ẽ certũ ſciam. quonã mõ
Philomena mea nũc te offendã affectã? nã ſi piculũ
Vllũ in te ẽ piſſe me una haud dubiũ ẽ. par. nõ uſus
Facto ẽ mihi:nũc hũc itro ſeq:nã iuiſos oẽs nos eẽ
Illis ſentio:heri nemo uolui ſoſtratã intro admittere
Si forte morbus amplior factus ſiet (qđ ſane noli)
Maxime heri cauſa mei:ſeruũ ilico introiiſſe dicent
Soſtratæ:aliquid tuliſſe cõminiſcentur mali:capiti
Atq; ætati eorum morbus:qui auctus ſiet.hera
In litem ueniet.ego uero in magnum malum.

Soſtrata, Parmeno, Pamphilus.

n Eſcio qđ iãdudũ audio hic tumultuari miſera
Male metuo ne philomenæ magis morbus
Aggraueſcat:quod te æſculapi:& te ſalus ne quid

GVI. Pam. qđ morbi ẽ illi.ſ.id eſt quo laborat morbo:Par. neſcio. Pã. Quid?modus iterrogãdi. uel cur neſcis?nemõ.i.utrũ nemo adduxit medicũ ex quo ſcire potuiſſes. Par. neſcio an aliqs medicũ adduxerit. Pam. ceſſo.i.nimis tardo ire hic intro i domũ ſocrus ut ſciã certũ.i.p certo quãprimũ.i.citiſſime hoc qcqd ẽ.O philomena mea quonã mõ offendã.i.inueniã i reditu meo te affectã.i.laſſam poſſeſſã a morbo ab eo qđ eſt affici. Vñ affectus dñr poſt quos afficimur. Nã.i.certe ſi periculũ ullũ eſt in te.haud.i.non eſt dubiũ me periiſſe.i.periculũ ſubiiſſe:uel me interiiſſe.una.i.ſimul tecũ. Par. nõ ẽ mihi uſus.i.nõ eſt mihi utile uel opus. facto.i.facere id ſup.qđ ſequitur.ſ.ſequi hunc pamphilũ.intro.i.in domũ. Donatus uult facto abundare.& ſtatim iungi nõ eſt mihi uſus ſequi &c. Nã ſentio nos oẽs de domo ſoſtratæ eſſe inuiſos.i. exoſos illis matri & filiæ.heri nemo uoluit intromittere.i.admittere & introducere ſoſtratã matrẽ pamphili ſi forte morbus factus ſit amplior.i.grauior:quod.ſ.morbũ eſſe factũ ampliorẽ.ſane.i.certe uel ualde.nolim maxie.i.præcipue.nolim cã mei heri.i.mei dñi.ſ.pamphili.decent ilico ſi morbus igraueſcat ſeruum ſoſtratæ.ſ.me itroiiſſe.cõmiſcenẽ.i.cõfingent excogitabunt ſeruũ tuliſſe.i.attuliſſe.aliquid mali capiti.i.uitæ atq; ætati illorũ maluit dicere q̃ illarũ:quis tñ itelligat philomenã & forſitã eius matrẽ qbus maiũ iprecaẽ.q.i.uñ uel a quo malo a ſeruo allato morbus auctus ſit:id eſt creuerit.ubi qui uel eſt aduerbium aut ablatiuus ſingularis.tunc hera ſoſtrata ueniet in crimen.i.in culpam & criminabitur.ego uero ueniã in magnum malũ puta in quæſtionis tormẽta.

Affici Affectus Vſus

n Eſcio &c. Hic cõtineẽ egreſſus triſtis pamphili ex domo ſocrus apud quã dephendit repentino aduẽtu ſuo furtiuũ ptum uxoris:quẽ tñ q̃ maxie põt celare ſtudet & ꝑtegere. So. Ego miſera audio iãdudũ.i.pauloañ.neſcio qđ tumultuari.i.facere tumult⁹.hic.i.i domo phidippi patris philomenæ.ſiue audio neſcio qđ tumultuari.i.audio neſcio qđ faciens tumultũ &c.quod in diẽ recidit.male.i.ualde & q̃ſi in malum meũ ſiue in ſolicitudinẽ male metuo ne morb⁹ magis aggraueſcat.i.grauior ſiat ſiue efficiaẽ philomenæ.qđ.i.pp qđ uel poſt quod o æſculapi deus medicinæ apollinis fili & o ſalus.i.dea ſanitatis oro te.ne quid.i. ut nihil

Tumultuari

Huius ſit oro

DO. ¶Nunc ad eã uiſam. Sic Virg. Reſpice ad hæc. ¶Hẽ interiectio eſt nouas res audientis. ¶Heus.ſ.ni de Virg. queadmodũ p ſemetipſũ:p pmenonẽ arceaẽ ſoſtrata:q̃ neq; deeſſe p⁹ officiũ:neq; igredi poſt ſocrũ iducit. ¶Iterũ ne iſtinc.e.bene iterũ: ut illi pudorẽ incuteret de repetitiõe iniuriæ:& memoriter. Iã.n.dixit noſtra ilico.i.t.u.a.a.n.& ſimul uide q̃ uehementius ad iniuriã ſonet excludi q̃ nõ admitti. ¶Hẽ parmeno. hẽ interiectio eſt eius q̃ cõmota ſit noua re. ¶Nõ uiſam uxorẽ Pãphili:ut dixit ſupra. ſeruũ ſoſtrata:nõ parmenonẽ: ſic uxorem pãphili dixit magis q̃ philomenã:ut aium & officiũ eiuſdẽ ſocrus & matris breuiter demõſtraret. nõ uſus Hẽ. Hem

Huius ſit oro. nunc ibo ad eam uiſam. par. heus
Soſtrata. So. hẽ. par. iterũ ne iſtĩc excludere. So. hẽ
Parmeno tum hic eras?perii qđ faciã miſera nõ uiſã
Vxorẽ pãphili:quũ in ꝑximo hic ſit ægra?par. non
Viſas:nec mittas quidem uiſendi cauſa quenq̃:nam
Qui amat:cui odio ipſus eſt:bis facere ſtulte dico:
Laborem inanẽ ipſus capit:& illi moleſtiã affert: tũ
Filius tuus introiit uidere ut uenit:quid agat.
So. quid ais?an uenit Pamphilus?par. uenit.
So. diis gratias habeo:hem iſtoc uerbo animus
Mihi rediit:& cura ex corde exceſſit. par. ita te ea
Cauſa maxime nunc huc introire nolo. nam ſi
Remittẽt quippiã philomenã dolores:omnẽ rem
Narrabit ſcio continuo ſola ſoli:quæ inter uos
Interuenit. unde ortum eſt initium iræ:atq; eccum
Video ipſum egregi. q̃ triſtis eſt. So. o mi gnate.
Pam. o mea mater ſalue. So. gaudeo ueniſſe te
Saluum. ſaluã philomena eſt?Pam. meliuſcula eſt.

unã rẽ ſoſtrata cõſuluit.hic de duab⁹. nãq; & illã nõ uult igredi:& cauet ne ipſe mittaẽ:& bñ queq̃ ne apte p ſe loq uideaẽ. ¶Nã q.a.c.o.i.eſt. aliam cãm ſubiũxit:qa durũ fuerat ipſi ſoſtratæ dici:qđ ſupra dictũ eſt. ¶Nã q.a.cã a ſnia morali.deeſt eã uel eũ. ¶Et illũ.m.a.bñ adiecit ne qđ amet hoc dicat.laborẽ dũ ꝑmereat quẽ amat. ¶Tũ filius tu⁹ alia cã ab euẽtu. ¶Videre ut.u.q.a. qđ ſupra uiſere.an uiſere officii ẽ apud ægros uideẽ cognitionis:& iõ additũ:qđ agat. ¶An uenit.p. bñ imitaẽ affectũ. ¶Hẽ.iteriectio fœminina ac matronalis. ¶Ex corde.e.gemiauit ꝑpoſitionẽ. ¶Laborem inanẽ ipſus capit:& illi moleſtiã affert. hoc ualidiſſimũ ad diſſuadẽdũ fuit. ¶Nũc huc itroire nolo.cur ſi uenit pãphilus nõ ſit introeũdũ. cã narratur. ¶Nã ſi remittẽt qppiã.uerbũ actiuũ q̃ſi neutrum poſuit. ¶Philomenæ dolores.dramaticos errat.nõ.n. uere dolor morbi ẽ. cum ſit partus. ¶Scio cõtinuo ſola ſoli.ut haud credo iniſus.c.a.u.c.& ſic ſola ſoli dr̃ quõ pñs pſenti.ſic. Vir. Illũ abſens.a.a.q.u.uñ ortũ eſt tertiũ. ¶Quæ iter uos iteruenit.melius ſic q̃ ſi diceret.q̃ illi feceris. ¶Quã triſtis eſt locuturi pãphili. ¶O mi gnate.ordo ẽ.O mi gnate gaudeo te ſaluũ ueniſſe. ſed itercedit pãphilus triſtis. ¶Saluã.ph.ẽ?Cito ꝑbat pãphilo ſe amare nurũ:cũ poſt ſalutationẽ:nihil prius q̃ de ſalute uxoris inquirat. ¶Saluã.ph.ẽ.mire obuiã ſibi excũtẽ filiũ nihil aliud niſi de philomena iterrogauit:ut oſtenderet eius morbum curæ ſibi eſſe. ¶Meliuſcula eſt.uerum eſt uerum eſt quantum ad morbum pertinet. ¶Meliuſcula ẽ. hoc ad morbum & ad euentum paritudinis. ¶Verum eſt.ita non mentitur pamphilus matri.

Viſere Videre Virgilius

GVI. huius ſit.i.eueniat.ſ.non aggraueſcat illi morbus. nunc uiſam ad eam.i. ibo ad eam uidendam. Par. Viſeẽ heus aduerbiũ uocandi a Soſtrata uocat eam ut deterreat ab eundo. So. Hẽ:interiectio eſt res nouas audiẽtis Par. excludere in futuro indicatiui paſſiui.i. non admitteris intro iterũ.i. ſecũdo nam iam ſemel fuiſti excluſa uehementius autem ſonat excludi q̃ non admitti. So. hem:interiectio eſt eius q̃ cõmota ſit noua re. o parmeno tum.i. tu ne eras hic?perii.i.perdita ſum. quid ego miſera faciam?non uiſam.i.nõ ibo ad uidendam uxorẽ Pamphili.cum ipſa ſit ægra.i.male hñs hic.ſ.in proximo loco. Viſere officii eſt apud ægros.uidere cognitiõis. Par. non uiſas.i.non eas ad eam uidendam.nec qdem.i.nec etiã.mittas queq̃.i.aliquẽ cã uiſendi eã.nam dico uel duco.i.puto illum facere bis ſtulte q amat illam cui ipſe eſt odio.nam ipſe capit laborẽ inanẽ.i.uanũ nullius affectus & affert moleſtiã.i.tædiũ illi quã amat.ſ.a qua non amaẽ.tum.i. deinde & eſt alia cã quare introire non debeas.nam filius tuus introiit uidere figura græca.i.ingreſſus eſt:ut uideret quid ipſa agat:ut.i.poſtq̃ uel cũ primũ uenit. So. qđ ais an Pãphilus uenit?Par. uenit. So. habeo gratias diis q.ſ.uenerit.hem:interiectio fœmina ac matronalis.aius rediit mihi iſto uerbo.i.tuo dicto de aduentu filii & cura.i.anxietas exceſſit.i.exiuit ex corde. Par. ita.i.ꝑterea nolo te nunc introire huc.maxime.i.pcipue.ea cã.i.pp eam cãm q̃ ſequitur nã ſi dolores remittenẽ.i.relinquent exonerent leuent relaxent qppiã.i.in aliquo uel aliquãtulũ philomenã. Donatus legit philomenæ qđ melius eſſe puto.nã dolores nõ remittũt.ſed potius remittuntur: & ait uerbũ hic actiuũ quaſi neutrũ poſitũ eſſe ſic.ſi dolores remittent.i.ceſſabunt relaxabunẽ alleuiabunẽ philomenæ.qppiã.i.i aliq pte.aliquãtum ſcio:q; cõtinuo ipſa ſola narrabit ipſi pãphilo ſoli.i.remotis arbitris oẽm rem.i.totam rei ſeriẽ ſiue totũ tenorẽ eius rei quæ res interuenit.inter uos.i.inter te & eam.uñ.i.a qua re. initium.i. principiũ iræ ueſtræ ortũ eſt.atq; eccũ.i.ecce.hic uideo ipſũ pãphilũ egredi.i.exire de domo ſocrus ſuæ.q̃.i. quãtũ eſt triſtis? So. o mi gnate pãphile.ſ.q.d.gaudeo te ſaluũ aduenĩſſe. Pã. o mea mater ſalue. So. perfecit quod omiſerat gaudeo te ueniſſe ſaluum.ne.i.utrum philomena uxor tua eſt ſalua.i.ſana incolumis.& dr̃ in textu ſaluam ꝑ ſalua ne.ut uidẽ.i.uides ne. Pam. Pamphilus uolens celare partum & fugere mendacium caute reſpondet. inquiens ipſa pamphila eſt meliuſcula.i.aliquanto melius ſe habens q̃ prius.meliuſculus a cõparatiuo diminutiuũ ẽ.lus

Excludi Viſere & Videre Remittet Meliuſcu

VNIVERSIDAD DSALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DO.CVtinā.i.d.ſ.diligētiore orō loqͤ:ut rea apd' filiū ſocrus. CQuid.tu.i.l. locū iræ igiꝰ ſignificat.ſi ita ē.q̄re ergo tu triſtis es:CRecte mr.ſic dicimꝰcū ſine iiuria iterrogātis aliqd reticemꝰ:& bn̄ additū mr: ut duri/tia reticētiæ blādo noie mollireꝰ.alii recte ſic accipiūt. ut itelligāt nihil ē mali.CQuid .ſ.t.antiq ſic declinaue/
Saluſtius rūt.tumulti ſenati.ut Sal.Decretū ſenati fit. CEſto dic mihi.dic uerbū ē iſtātis audire.& curioſe iterrogātis.Vir.
Virgilius Dic .m.d.c.p.CDolor repēte iuaſit.pprie iuaſit.qa repente.CIta.ſ.ē.moris ē aſſētari ad dicta interrogātiū q̄ q̄ uera ſunt celāt.CIta aiūt.bn̄ aliis aſcripſit ſi falſum ſit in ipſis aſcribatur mēdacium.CIta aiunt.in hac tota inter/rogatione & reſponſiōe colorē iduxit ſecretum ægre obiurgantis.CIta aiūt. religioſe mendaciū ad rumorē rettulit.aiūt inqt ne ipſe falſum dicere uidereꝰ.CIſodes itro.ne igrediaꝰ mr ad ſoceros: & iō dicit iſodes itro: & apparet itro dicentē ma nu ānuere:ut domū redeat: & ſimul quo magis faciat reddit cām.CCōſeqr te iā mea mr. adiecit & tps iā.CMea neceſſario additū.CMea mater. & ſodes:qa itro,dictū ē.CFiat.abiēs dixit hoc mr fiat:ne oia iuſſis alienis parere uideaꝰ q̄ſi iperamꝰ & nos:q̄ noſipſi facturi ſumus.CTu pueris cur/re pmeno.pbabilis cā:q̄ ablegat ēt pmenonē dū iubet.eū pueris occurrere.& ſimul notādū q̄ in hac fabula ridicule uexaꝰ uſq; ad ultimū ſeruꝰ:& ablegaꝰ cū ſit & piger & curioſus.CAtq; his onera adiuta.locutio antiq̄ figura.& eſt p ipſos onera portantes . CAtq; his onera adiuta. Quid nō ſciūt ipſi uiā domū q̄ redeāt . iam uide queadmodū ſerueꝰ pmenoni pſona loq̄cis: cu/rioſi.pigri.CDomū aduerbiale ē. CDomū qua redeāt.q̄ſi locū ſignificet uideꝰ reliquū pceptum
Qua ſeruus nō audiuiſſe: ſed audiuit . CQua quō itel/ligamus.i.queadmodū onus portēt de naui : & qd fieret:& q̄ fieret.CCeſſas de induſtria omnes ablegauit ſuos:ut non audirent.q̄ intus poſt ſcæ/nam ſunt acta.quæ tamē populo eſt narraturus.
Equeo mearū rerū initiū ullum inueni/
n re idoneū.In hac ſcæna cōq̄ſtio ē ad deli/beratōe; deſcēdēs an abeat pāphilꝰ : an

So.utinam iſtuc ita dii faxint:quid tu igitur
Lachrymas:aut es tam triſtis:Pam.recte mater.
So.quid fuit tumulti:dic mihi an dolor repente
Inuaſit:Pam.ita factum eſt.ſo.quid morbi eſt:
Pam.febris.ſo.quotidiana:Pam.ita aiunt.
Iſodes intro conſequar.iā te mea mater.ſo.fiat.Pā.
Tu pueris curre pmēo obuiā:atq; his onera adiuta
Par.qd:neſciunt ipſi uiā domū q̄ redeāt.pā. ceſſas:

Pamphilus.

n Equeo mearū rerū initiū ullū iuenirꝰ idoneū
Vnde exordiar narrarꝰ quæ nec mihi opināti
Acciderūt parti quæ proſpexi his oculis : parti quæ

excludat uxorē . i q̄ tota orō pāphili ad argumentū ſpectās amatoria magis q̄ maritalis ē.nā aliter nō pueniret ad ultimā cognitionē oium rerū:niſi adoleſcēs furtiuū cōceptū uxoris & partū aliquāto leuius q̄ cōiugalis do/lor expetit toleraniſſet.CNequeo mearū rerū.hæc ē homerica illa. CNeq̄o.m.r.i.hoc principiū ma/
Idoneus gna oneraꝰ.ut oſtendaꝰ ærūnæ & multe & graues.Idoneū aptū:cōueniēs.CVn̄.a quo.CPartim q̄.p.h.o.
Virgilius bis quaſi miſeris:uel itellige qbus pſpexi uel audiui mala:an ſic dictū ē:ut apud Virgiliū. Vocēq; his auribus.h.
GVI. So.utinā dii faxit.i.faciāt iſtud.ſ.ut meliuſcula ſit ita.i.queadmodū dicis:igiꝰ ſi ita ē qd.i. cur lachry/mas hēmꝰlachrio as & lachrymor aris.aut qd.i.cur es tā triſtis:Pā.o mr recte iterrogas ſic dicius cū ſine iiuria iterrogātis aliqd reticemꝰ&bn̄ additū mr ut duricia reticētiæ blādo noie mollireꝰ.Alii ſic capiūt recte ut intelli/gāt nihil mali ē.So.qd tumulti p tumultꝰ ſic antiq i genitiuo dicebāt ut tumulti p tumultꝰ:ſenati p ſenatꝰ&c. qd ergo tumulti fuit ſup.iter uos ſup.dic mihi an dolor iuaſit.i.arripuit te repēte & pprie iuaſit qa repēte.Pā.fa/
Inuadere ctū ē ita.i.repēte dolor me iuaſit.So qd morbi ē philomenæ.ſ.Pā.febris ē ei.nō mētiꝰ.nā piētes n̄ ſūt ſine febri.
Sodes So.quotidianā.i.quotidiēna ne.hoc ē utrū febris cōtiua ē ei.Pā.ita aiūt.i.ita dicūt ita rūor ē uulgo: ſodes aduer/biū cōicū & blādiēti accōmodatū q̄ſi ſi audes.I.i.uade itro.i.i domū tuā uñ tu uēis.n̄.n.uult eā igredi ad pāphi/lā o mea mr iā cōſeqr te i domū nr̄a;.So.mr abiēs dixit fiat q̄ſi ſibi ipſi id iperās n̄ filio parēs.Pā ablegat ad por/
Adiuuare tū pāphilꝰ ſeruū ne audiat q̄itus pꝰ ſcænā ſūt acta q̄ tn̄ populo ē narraturꝰ.o pmēo curre obuiā.i.i occurſū pue/
onus ris.i.ſeruis afferētibꝰ onera de ſucceſſiōe cognati mortui pp qd miſſus fuerat pāphilus. atq; adiuta.i.adiuua his ſeruis onera.i.adiuua ſeruos onera portātes.ſimiliꝰ Gelꝰ ē locutꝰ igens.& nobis hāc meſſē adiuuēt. Par. qd:i/terrogandi modus per indignationem & irriſionem.ipi ſerui non ſciunt uiam:quam: ideſt per q̄ uiam rede/ant domū aduerbialiꝰ.pā.ceſſas.i.tardas cunctaris ire quo dico.q.d.iam illic eſſe deberes & ita tēpus conteris.
Equeo &c.In hac ſcæna cōq̄ſtio ē ad deliberationē deſcēdēs an hēat pāphilꝰ uxorē an excludat: i q̄ to/
n ta orō pāphili ad argumētū ſpectās amatoria magis q̄ maritalis ē.nā furtiuū uxoris cōceptū & ptū ali/quanto leuius tolerat q̄ coniugalis dolor expetit.Solus āt pāphilus loquitur.Nequeo inuenire ullum initiū.i.principiū mearū rerū.i.rē mihi moleſtarū idoneū.i. aptum conueniens.unde:ideſt a quo initio exor/diar.i.incipiam narrare ea ſup.quæ acciderunt mihi nec.i.non opinanti.i.ſuſpicanti & quod dici ſolet nō ſō/nianti parti.i.aliq̄ incipiam narrare inq̄ q̄ perſpexi his oculis.his.q.d.miſeris ptī.i.exordiar iquā narrare aliq̄ q̄

Accepi

DO.CQua me ppter exanimatū.inter exanimatū & exanimum hoc intereſt.exanimatus eſt cōterritus: cō/turbatus.ut Sed quidnam pāphilū exanimatū uideo.& Vir.Exanimata.ſ.i.m.Exanimus eſt occiſus.ut Virgi. Corpus ubi exanimū.p.u.a.CMe intro ut corripui ingreſſus ſum.CTimidus pro timens nomē loco partici/pii.CMorbo me uiſurū affectā.quia & hic morbus eſt.CHei mihi.interiectio dolentis eſt.Vir.Eloquar an ſi/leam.& dicitur hæc figura. CHei mihi.mire interpoſuit. CId quod me repēte.deeſt poſt ut ſit poſt id:ac per hoc.Ideo.CId quod me repēte.a.cā cur læte exclamauerint:id ergo ob id. CSed cōtinuo uultū earū ſenſi imutari oium.mire pāphilus etiā ancillarū metu impellitur : ut alienū naſci puerū ſuſpicetur:nec ullo modo in memoriam redeat hāc ſe puellam uel huiuſmodi uitiaſſe.CVultum earū quæ uiderint.Fors obtulerat.offerri dicunꝰ tā bona q̄ mala:ſi inſperata obiiciātur aſpectibꝰ. CObtulerat.oblatū dicitur in utrāq; partē q̄cq̄d expectationē puenit.CEgo eius uidende cupi/dus.nō erit plena uis repētini doloris: ſi aliquid pſentis ſuſpicaꝰ:& ideo addidit.Ego eius uiden/dæ cupidus.C Recta cōſequor : abſolute & ſine obiectiōe.nō.n.addidit uia.CExtēplo eiꝰ mor/bū.morbū mitiore aio:q̄ uitiū dixit:aut probrū. & recte qa dixit alio me ſuſpicans.m.n.a.q̄.ſ.e.u. CSpaciū.morē.CAc res monebat ptus.CO fa/cinus indignū.facinus indignū nō ad illā hoc eſt philomenā:ſed ad auctorē uitii refertur.CEt cor/ripui ilico.ardens.ſ.dolore.& eſt cā cur cito exie/rit.CLachrymās nō furēs ſed lachrymās nō ira/tus:ſed miſertus.CAtq; attroci.i.uchemēti.CMa/ter cōſequiꝰ iā cū.l.e.oſtēdit affectum miſericor/diæ ſuæ matrem potius dicēdo q̄ myrrhinam & addendo miſeram miſertum:ut recte ſupra dem̄/ſit:de illa piū.&.p.i.n.CAd genua accidit.accide/re eſt geſtu corporis oſidere in humilitate cadentis.poſt quod eſt iuxta & cadere.Salu. autem ſine præpoſi/tiōe dixit. Qua accidam aut quo. CLachrymans miſera. Miſerabiliter ſe habens. C Miſertum eſt.hoc ipſe ſibi.

Margin: Exanimatus · Exanimus · Virgilius · Idem · Offerre · Accidere

Accepi auribus:qua me pp exaīatum ocius eduxi
Foras:nā modo intro me ut corripui timidus alio
Suſpicās morbo me uiſurꝫ affectā ac ſenſi uxorē eē
Hei mihi poſtq̄ me aſpexere ancillæ aduenīſſe ilico
Oēs ſimul lætæ clamant uenire,id quod me repēte
Aſpexerunt:ſed cōtinuo uultum earū ſenſi mutari
Oium:q; ita icōmode illis fors attulerat aduentum
Meum:una illarū forte interea ppe præcurrit:
Nūciās me ueniſſe:ego eius uidēdæ cupidus recta
Conſequor.poſtquam introii extemplo eius
Morbum cognoui miſer:nam neq; ut celari poſſet
Tempus ſpacium ullum dabat:neq; alia
Ac res monebat ipſa uoce poterat conqueri.
Poſtq̄ aſpexi:o facinus idignū inq̄:& corripui ilico
Me inde lachrymās icredibile re atq; attroci pcitus.
Mater conſeqtur iam ut limen exirem ad genua
Accidit lachrymans miſera miſertum eſt.pfecto

GVI. accepi.i.audiui auribus quaſi miſeris:uel accepi auribus.i.audiui & adhibuit auribus ut pateret ſi/gnatio uocabuli equiuoci:quapropter quia talia uidi & audiui eduxi me exanimatū.i.perturbatū.foras.i.extra domū phidippi patris puellæ citiusq̄ exiuiſſem niſi ea audiiſſem.Exanimatus eſt cōterritus conturbatus exani/matus uel exanimis eſt ocioſus aut mortuus.nam modo.i.pauloāte ut.i.poſtq̄ ego timidus.i.ego timēs no/
mē pro participio corripui me.i.contuli me raptim ſiue ingreſſus ſum intro.i.in domū ſoceri mei phidippi Exaīatus&
ſuſpicās.i.opinās me uiſurū eſſe uxorē affectam.i.laſſam & poſſeſſam alio morbo ac.i.q̄ ſenſi.i.pcepi eē affectā Exanimis
hei mihi:interpoſitio dolorē oſtendens pamphili dolentis res taliter ſe habuiſſe cū eius aduētus ita eſſet a do/ Corripere
meſticis exoptatus & iucūdus illis poſtq̄ ancillæ aſpexerunt me aduenīſſe.Ilico omnes lætæ ſimul exclamant primo gaudio aduentus dicentes hoc uerbū uenit.ſ.pamphilus & hoc dixerunt primo aſpectu oblitæ ipor/tunitatis aduētus propter gaudiū.& q̄dem exclamāt id.i.ob id q̄ aſpexerāt me uiderāt de repēte.i.ſubito qui motus repētinus nō hēt cōſiderationē ſed cōtinuo ilico ſenſi uultū oium earū imutari ob id quod uel qa fors Fors
i.caſus tēporalis uel fortuna ipſa obtulerat illis ancillis meū aduētū tam incōmode.i.intēpeſtiue & non opor/tune.Oblatū dicitur quicq̄d euenit præter expectationē:forte una illarū ancillarū:interea.i. dū ea agebantur.i. Oblatum
dū aliæ ſic lætabantur & poſt mirabātur præcurrit.i.ante currit proprie.i.feſtinanter nūcians matri & filiæ me ueniſſe.Ego pāphilus cupidus uidēdæ eius uxori meæ.i.cupidus uidēdi eā cōſequor ancillā recta.i. recta uia nuſq̄ diuertēdo.poſtq̄ introii ego miſer.i.infœlix pp.pbrū uxoris cognoui extēplo.i. ilico morbū eiꝰ.ſ.q̄ ptu/riebat.nam tempus ideſt temporis breuitas non dat ullum ſpacium ideſt ullam moram ut morbus ille poſſet celari.neq; ipſa philomena poterat conqueri ideſt gemere.& dolorem oſtendere alia uoce ac.ideſt q̄ res ideſt paruus monebat ideſt inſtigabat.poſtquam aſpexi eam parturientem inq̄.ideſt dixi.o facinus indignum non
ad philomenam refertur illa exclamatio ſed aduitii auctorē .& ilico corripui ideſt raptim retraxi me & egreſ/ Corripere
ſus ſum inde ideſt ex camera parturientis lachrymans parcitus.i.commotus perturbatus re incredibili.i. quā Parcitus
non crediidiſſem niſi uidiſſem ne alius quidem & attroci ideſt uehementi mater.ſ.myrrhina mater philome/næ conſequitur.i.aſſequitur attingit aſpirat ad me.ut.i.poſtq̄ uel dū ſiue cū iam exirem limen domus ipſa mi/
ſeria.i.miſerabiliter ſe habens accidit ad genua.ideſt iuxta genua mea cecidit ac ſe proiecit.Accidere in hoc ſi/ Accidere
gnificato eſt geſtu corporis cadentis oſtendere humilitatem lachrymans.i.lachrymis effluens me ſup.miſer/tū eſt eius ptcritū a miſeret miſerebat.i.ego miſertus eius ſum.Profecto.i.certe ſeu pculdubio hoc qd̄ ſequiꝰ.

VNIVERSIDAD D SALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DO.COmnibus nobis ut res dát.ſ.m.a.mire dixit dát ſeſe.Homerus. Sed hic ſeſe.ex il
lo & ualidius dixit & eſt hæc catholica ſnia.Apollodorus. O páphile mi abs te q̄obré.a
Virgilius noie & bládiméto mire ſecreta cófitef:ut Vir.Anna fatebor enim miſeri poſt fata ſichei. CA principio.idem
elaborauit.ut aduerſus pudoré cóſciétia & uoce & cóſeſſióe duraret.CO páphile mi abs te q̄obré.uenialis ſta
tus in quo cófeſſio eſt ꝑcatio.CAbs te q̄obrem.morale blandimétú ante cófeſſioné.CNam uitiú eſt cófeſſio.
Nam uitium eſt.occipit a cá.COblatum ad repentina pertinere ſuperius annotauimus.COblatum.quaſi

Hoc ſic eſt:ut puto oibus nobis:ut res dant ſeſe
Ita magni atq; humiles ſumus.hác habere oronem
Mecum a principio inſtituit:o mi páphile abs te
Quamobrem hæc abierit uides cám:ná uitium eſt
Oblatum uirgini olí ab neſcio quo íprobo núc huc
Cófugit:te atq; alios partum ut celaret ſuum:ſed cú
Orata eius reminiſcor:nequeo qn lachrymé miſer.
Quæq; fors fortuna inqt nobis quæ te hodie
Obtulit:per eá te obſecramus ábæ:ſi uis:ſi fas é:uti
Aduerſa eius parte tecta tacitaq; apud oés ſient:
Si unq̄ erga te aío eſſe amico ſenſiſti:eam mi
Pamphile ſine labore hanc gřam te uti ſibi des:illa
Nunc rogat:cæteꝝ de reducenda id facias quod in
Rem ſit tuá:parturire eá neq; grauidá eé ex te ſolus

nó expectatú:& nolétiú uirgini:quaſi q̄ falli poſ
ſet.COlim.recte olim:qa facilis uenia circa iá ue
tera delicta:unde tétat tpis lógitudine extenuare
pcťm.COlim.ergo an méſes noué.CAb neſcio
quo íprobo.mire cótépſit perſoná dicendo ne
ſcio quo.i.neſcio qué dixit ut oñdat ignobilem
ita adiectú.Ná ſi nomé eſt habet & dignitaté: ut
Et nos aliquod noméq; decuſq;:& ne placere ui
deaf is q fecit iprobú dixit.CNequeo qn lachry
mé miſer.uidef quaſi diſtillátes fletus detergere.
CNequeo.deeſt cótinere.CSed cú orata ei⁹.bo
na paréthesis.CQuæq; fors fortuna.ꝑcatio.fors
fortuna τοχηαγαθη.i.ſubita fortuna & fortuna
Virgilius in incerto.Fors fortuna in bono ponif. Vir. Si
q̄ i te fortuna fuiſſet.& ipſe.O fors fortuna.CPer
eá te obſecro.oratorie inducunf.i.ꝑ tacentibus
Obteſtatõ ꝑces.CPer eá te obſecro.Obteſtatio é præcatio
cú métione earú rerú per quas petimus.ut ꝑ ad
uerſa.e.o.ſ.t.e.o.CSi uis ſi fas é.utrú hoc inuidio
ſeian quaſi fœmina q̄ leges neſciat. CVti aduerſa
eius.mire nó crimé:ſed aduerſa. CParte tecta tacitaq;:tecta ſi reducis.CTacita:ſi repudias ſub alia excuſatione:
an idé ſignificant:an potius neq; re:neq; uerbo indices:an tecta ne uideaf:tacita ne dicatur. CSi unq̄ erga te.
Virgilius Virgilius.Si conceſſa.p.ſ.d.p.e.p.Terentius.Sic ſi te in germani fratris dilexi loco:ſiue hæc te ſemp fecit maxi
mi. CSi.u.e.t.ab antefacta uita.CTecta tacitaq;.tecta ſint.ne hæc alii ſciát tacita ne ipſa idicet.CVti ſibi des.ſub
audiatur gratia.CCæterum de reducenda.ſi te in germani fratris.tentat etiam hoc pſuadere:& oratorie & ue
recunde.& mire de reducenda dixit non de reſpuenda.CQuod in rem ſit.nam reducenda dos erit.
GVI. eſt.ſic.ideſt uerum eſt ſicut dico:& ita ſe habet uidelicet:ut;ideſt ſicut res.i.materiæ dant ideſt offerút
Inſti ſeſe omnibus nobis.ita ſumus magni ideſt elati atq; humiles ideſt demiſſi animo.ipſa myrrhina inſtituit ideſt
tuere incœpit habere hanc orationem mecum a principio ſui ſermonis.O mi pamphile uides ideſt cognoſcis cau
ſam quáobrem ideſt propter quam hæc filia mea abierit ideſt diſceſſerit.ſ.a domo paterna.nam uitium.i.ſtu
prú oblatum eſt olim uirgini oblatú quaſi præter expectationem & nolente uirgine a neſcio quo improbo
nunc confugit huc ad me ut celaret te & alios ſuum partum.ubi celo duobus accuſatiuis iunctum eſt.ſed cum
Orata reminiſcor.i.repeto memoria ſeu redigo in memoriam orata.ideſt præcationes petitiones rogatus eius myr
rhinæ. nequeo ideſt non poſſum continere.quin.i.q̄ nó ego miſer lachrymé.i.ſoluar in lachrymas ipſa myr
Fors & rhina iquit quæq;.i.quæcúq;(ut quis ideſt quicúq;)fors fortuna ideſt ſubita fortuna eſt.fors & fortuna ſic dif
Fortuna ferút:ut No.ſentit q̄ fors dicitur caſus temporalis.fortuna uero eſt ipſa dea.Interdú tamé coniunguntur hæc
duo fors fortuna:ut hic.Item in ablatiuo forte fortuna in quá coniunctione nihil efficiút quod alterum eorú
Virgilius uocabulorum ſeorſum non efficeret ſed ornát orationem uocis ſonoritate ut ſic dicam.Interdú ponitur fors
pro aduerbio.Vir.Fors & uota facit pro forſitan uel forte.ait etiam quidam. Eſt dea fortuna fortunæ ſanctio
fors eſt.quæcúq; ergo fors fortuna eſt quæ obtulit te nobis hodie.Ambæ.i.ego & filia obſecram⁹ te per eam
fortuná ſi uis.i.ſi tibi nó eſt moleſtum ſi eſt fas.i.ſi ſit licitú & nó cótra ius uti.i.ut aduerſa.i.infortuna eius. hoc
aduerſum ſi:ſint per te.i.tuo beneficio tecta.i.occulta ne alii ſciát & tacita ne aliis prodas & indices ea apd̄ oés
Si unq̄ ſenſiſti eam philomenam eſſe animo amico:ideſt habere animum amicum in te o mi Pamphile illa
philomena rogat te nunc uti:ideſt ut des ſibi hanc gratiam:ideſt hoc beneficium.ſ.ut eius crimen celetur ſine
labore tuo ſcilicet.Alii habent pro illa:& tunc lege ſic:philomena rogat núc te pro illa gratia ſed melior ſenté
tia prior.uel tunc eſſet dicendum ſi unq̄ ſenſiſti eam uxoré tuam eſſe aio amico erga te obſecramus inq̄ te uti
des ſibi hanc gratiam ſine labore.deinde ſubiungendum philomena ipſa nunc rogat te ꝑ illa gratia ſed adhuc
prima præſtat expoſitio.cæterum ideſt ſed de reducenda philomena:ideſt quantum attinet ad reſumendam
uxorem tuam aut repudiandam:& bene reducenda.nam prius fuerat ducta domú a marito in nuptiis. Dein
de poſt abſceſſum ſi iterum ſumatur reducetur domú.facias id quod ſit in rem tuam.ideſt quod ſit tibi utilita
ti.Tu ſolus conſcius es:ideſt apud te ſis ſolus eam philomenam parturire: ideſt dolore partus laborare. neq;
ideſt & nó eſſe grauidá ex te dicit eú ſolum eſſe conſcium non q̄ parturiat tantum ſed q̄ ſimul parturiat & ex
eo grauida non ſit.nam q̄ parturiat non latebat ancillas familiares.ſed cuius opere eſſet grauida id latebat eas.

Conſcius es

DONA. CSolus cóſcius.a poſſibili.ná hoc noie oſtedit tacere eú poſſe q̄ cóſcius ſit ipſe ſolus.CNá aiunt
honeſtius aiunt pro ait dixit.ná q aiunt ſcire dicere potuit:niſi philomena.ergo recte:aiunt enim potius ho
neſtú eſt:q̄ ait.CPoſt duobus có.cá méſibus.poſt duobus ſimpliciter accipiédú nó pót duos:eſt eni antipho
ris:poſt duos ſtatim ut nupta ſit:ſed poſtq̄ nupta eſt poſt duos méſes nuptiarú:ut ſint qnq; méſes:& hinc ap
paret ante duos méſes prius q̄ nuberet uitiata quattuor méſibus cú páphilo fuiſſe:ex qbus duobus poſterioti
bus amatá eſſe reliqs tribus peregrinatú fuiſſe páphilú.CAn poſt duobus.ꝑ poſt duos.ut Plau.poſt principio Plautus

Cóſcius es:nam aiút tecú poſt duobus cócubuiſſe
Eam menſibus:tum poſtq̄ ad te uenit:menſis
Agitur hic iam ſeptimus:q̄ te noſſe ipſa
Indicat res.nunc ſi potis eſt pamphile maxime
Volo:doq; operam:ut clam partus eueniat
Patrem:atq; adeo omnes:ſed ſi fieri id non
Poteſt quin ſentiat:dicam abortum eſſe:ſcio
Nemini aliter ſuſpectú fore:quin qd' ueriſimile eſt
Ex te recte eú gnatú putét:cótinuo expóef hic tibi
Nihil eſt qcq̄ icómodi:ut illi miſeræ indigne factam
Iniuriá texeris.pollicitus ſum & ſeruare í eo certú é
Quod dixi fidem.ná de reducenda id uero neutiq̄
Honeſtú eé arbitror ne faciá:etſi me amor grauiter

deniq;.& paulopoſt.Quod te ſcire ipa res indi
cat.qa cótriſtatus eſſet corripuiſſe foras.CEueni
at ptus philomenæ.ſ.CAbortú eé.nó é latinum Abortum
aborſum eſt:ſed abortú facit.CAbortú eſſe deeſt facere
natú uel fcm̄ uel abſolute:qúo dicim⁹hære nata:
uel quéadmodú dicimus ex te mihi orta é iniu
ria.CDicá abortum eé rónabiliter dixit:fit enim
abortus méſe ſeptimo ſine ꝑnitiæ fœminæ.CSu
ſpectú fore.ſuſpicabile ſuſpitioſum.CEx te recte
eú gnatú putét.noue dixit gnatú abortú:qſi abor
tus naſcaf.natú ergo pro facto:contéptoq; dixit.
CCótinuo exponef:cú alienis exponetur:& nó
tollif pro tuo:& mire necá di pueri nó ſit men
tio: quia páphili filius inuenief:cú ei etiá per pa
tré puella cócurrit.CExponef ad morté.ſ.CHic
tibi nihil eſt qcq̄ incómodi.ab utili & eſt parel
con: q̄tú ut nihil uidi quicq̄ lætius.CVt illi mi
ſeræ indigne ut ne non ſic & ſu
periori uerſu ita eſt addendú:ut ſit tibi nihil icó
modi.CFactá iniuriam.mire iniurſam dixit:ut non conténenda ſit tollenda uel dolenda. CPollicitus ſum.
plus q̄ promiſi.Vt illi miſere concluſio per enumerationem:& non læſeris inqt:& proderis miſeræ.CQuod
dixi fidem.quod promiſi.CId uero neutiq̄.h.e.ar.neutiq̄ non eſt omnino negatiuú ſed aliquid aſſentationis
habet:eſt enim neutiq̄:non minus non ualde.CNe faciá.bene addidit ne faciam:multa.n.amare ſuſcipimus: Neutiq̄
amare etiá honeſta.CEt ſi me amor grauiter.c.hoc cú gemitu totú.CEtſi.non eſt cóplexiuum:neq; ꝑpoſiti
uú:ſed ſubiunctiuú.i.ꝑ cú.ut ſit cóſuetudoq; dicés cótra honeſtú & utile ualidiſſime & bene tenet non tenuit.
GVI. nam aiunt honeſtius dixit q̄ ait philomena cum tamen intelligatur eá philomená concubuiſſe te
cum duobus menſibus.poſt: ideſt poſt duos menſes ex die nuptiarum ſcilicet in tertio menſe.tum ideſt de
inde hic iam ſeptimus menſis agitur:ideſt traducitur labitur poſtq̄:ideſt ex quo uel poſt id tépus ex quo uxor
uenit ad te:ideſt collocata eſt tibi.quod ſcilicet iam agi ſeptimum menſem ipſa res:ideſt ipſa temporis ſuppu
tatio uel ipſa quam feciſti tali tempore.duobus enim menſibus abſtinuiſti ab ea.deinde amaſti eam duobus
aliis menſibus:poſtea tribus aliis menſibus peregrinatus es in imbro & ita ſunt ſepté.quod ergo res ipſa in
dicat te ſcire:ideſt oſtendit q̄ tu ſcis.Nunc o pamphile ſi potis es:ideſt ſi eſt poſſibile aut ſi fieri poteſt maxi
me:ideſt uehementiſſime uolo & do operam:ideſt elaboro ut partus philomenæ eueniat.ideſt accidat clá pa
trem atq; adeo.ideſt atq; certe euéniat clam omnes:ideſt ut celetur patri & certe omnibus aliis.Sed ſi non po
teſt fieri quid:ideſt q̄ non ſentiant:ideſt percipiant tam pater q̄ cæteri dicam abortum:ideſt ortum immatu
rum eſſe.Et declinatur hic abortus abortus abortui in quarta declinatione.Donatus uult intelligendum eſſe Abortus
abortum eſſe natum uel factum ſed non uideo opus eſſe:ná recte dici poteſt abortus eſt.i.imaturus ortus eſt
in fœtu aliquo.ſcio nemini eum partum uel eum fœtum fore.i.futurum eſſe ſuſpectum.i.ſuſpicabilem ſuſpi
tioſum:ideſt ſcio q̄ de eo partu uel fœtu nemo aliter ſuſpicatur.quin.i.q̄ non homines putent eum fœtum
recte natum ex te.i.ex tua generatione.quod.ſ.eum eſſe ex te natum eſt ueriſimile.i.probabile & habet apparé
tiá.Cótinuo.i.illico ipſe fœtus exponetur ad mortem.ſ.quod non fuit factum immo cognitus eſt tandem eé
filius pamphili:ideo exponetur dixit.i.extraponetur cum alienis neq; tolletur pro tuo.Exponi infantes dicun Exponi
tur qui relegato pietatis officio ſine cura dimittuntur eis ue alimenta a parentibus negantur & morti exponú Infantes
tur:etenim interdum in deſertum locum efferuntur & ibi relinquuntur fame perituri e quibus interdum mi
ſeratione diuina nonnulli euadunt mortis periculum:ut in hiſtoriis cernere licet.hic.i.in hoc negocio in ce
lando partú quicq̄.i.aliquid incómodi.nihil.i.non eſt tibi.uel ſi capiatur nihil pro non aliqd qcq̄ abundat &
contexeris.i.abſcondideris celaueris operueris iniuriam factá indigne.i.inique nequiter illi miſeræ.i. afflictæ Cótexere
& dolenti dolore duplici:pollicitus ſum plus eſt q̄ promiſi me facturum:ut clam omnes ſit iſte partus.clam ꝑ
poſitio iungi poteſt tam accuſatiuo q̄ ablatiuo.Et certum eſt ideſt conſtitutum eſt deliberatú eſt apud me ſer
uare fidem:ideſt promiſſionem in eo:ideſt in ea re.quod dixi:ideſt promiſi ſiue ſum pollicitus.nam de redu
cenda ideſt q̄tum ſpectat ad reſumendam eam in uxorem.uero:ideſt certe.id ſcilicet reducere eá arbitror. neu
tiq̄:ideſt nou ualde uel non nimis eſſe honeſtum.ſ.ut reducam eam hic neutiq̄ non eſt omnino negatiuum Neutiq̄
ſed aliquid aſſentatióis habet.eſt.n.neutiq̄ nó nimis nó ualde.nec faciá id.i.nó reducá eá:& ſi.i.q̄uis amor &

VNIVERSIDAD DSALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DO. ℭLachrymo.q.p.ſ.ē.u.bñ ꝑpēſior in affectu eſt :ut uериſimile fiat potuiſſe tacere. ℭEt lachrymo nō pē
det a ſupiori.ſed interpoſitis diu fletib⁹dixit. Lachrymo q̄ poſthac.q̄ mō uim ꝑnois ñ tenet.ſed q̄rela:& lachry
Virgilius mo ſic dixit ut Vir. Sic effata ſinus lachryimis ipleuit obortis.& eſt ordo:lachrymo cū in mētē uenit. O fortu
na.hic fortunā ꝑ bonā poſuit. Vt nūq̄ ꝑpetuo es bōa.legit & data.nā & ſic ꝑ bōa itelligit neceſſario. ℭIdē.n.h.
ego.i.qa idē ego ſi eidē hoc ē amori operā dabo.difficultatē rei oñdit dicēdo operā dabo. ℭAdeſt par.cū.p.
qa idē pmeno cōſors ſecretorūq̄ cōſci⁹addidit cū pueris. ℭMime op⁹.i.oino ē opus. Aliquo mihi ē ablegan
dus dū pit philomena.i.tota comœdia ñ ceſſauit
cū ſit piger. Nec reſciſſet aliqd cū ſit curioſus par.
Dum ℭDū.p.p.dū alias dūmō. Alias donec nūq̄ diu.
In tu hoc incōmodū eueniſſe inter. Alia
a ōro ē currētis ad argumēta. Alia actuū co
micoꝝ.ſed pfecti poetæ ē ita ſæuiſ argu
mēto:ut tñ ſpectator nouis delectatiōib⁹ teneaſ.
Nā i hac ſcæna dōec pueniat ad pāphilū. Par. hoc
iducit cū hoc oſtēdaſ:qd mali ſit nauigatio. Ain
tu. ꝑ ais ne.& ſic iā aliqd dixiſſe magni ꝓcedētis
ōronis & rñdere ſeruo demōſtraſ. Ain tu.in ſcæ
na naſcit ōro aut i ſcænā deferſ. ℭTātū.q̄.t.i.i.ē:
Virgilius anacoluthō q̄tū.nō.n.itulit q̄tū:ut Vir. Q uantū
ille.m.ſ.ſ.u. O fortunate neſcis qd mali ꝓterieris.
bñ maiori affectu dicēs o fortunate q̄ ſi rñderet
ita. ℭQui.n.e.i.m.ꝑprie dixit igreſſus q iā naui/
Idem gauit egreſſus dr:ſic Vir. Egreſſi.o.p.t.h. ℭNā ali
as ut omittā.m. παραλειψισ oratoria:& miſeri
as nauigatōes.ſ. ℭDies.t.actūs caſus plenū nume
rū & cōtinuationē rei ſignificat. ℭDies.t.a.p.hoc
exitioſū uel ſine piculo uideri ꝑt.ſed uide qd ad/
dat. ℭAut.p.c.i.n.abſolute eo:ut alibi. ℭAnnos
ſexagita nat⁹es:aut plus eo: Mortē.ſ.e.da.ē expe/
Virgilius ctatō mali. Vir.i.p.e. ℭSp.m.e.i.horis oib⁹cū cō
Vſq; tiuatōe trigita dieꝝ. ℭIta.u.uſq; uel diu uel ualde.
GVI. cōſuetudo.i.cōuerſatio familiaris quā
hūi cū ea tenet.i.me afficit. Lachrymo.i.nō poſſū
teneſ lachrymas.cū.i.qñ uenit mihi i mentē.i.cū
recordor & mēte uoluo.q̄.i.q̄lis uita.i.mōus rō
uiuēdi & q̄ ſolitudo.i.carētia ſocietatis ē futura
mihi. p⁹hac.i.p⁹hoc tpſ.o fortūa.i.dea mutatōis
& uolubilitatiſ.ut.i.q̄lr nūq̄ es bōa.i.ꝓſpa ꝑpetuo
.i.oi tpe & cōtinue ſiue aſſidue. S; iā prior amor
quo amaui bacchidē ṙddidit.i. efficit me exerci
tatū.i.aſſuetū ſiue aſſueſcēn ad hāc rē æquo aio fe
rēdā quē amorē ego tū.i.tūc miſſū feci.i.dimiſſi
Miſſum cōſilio.i.de iduſtria.i.ex ꝓpoſito.miſſū faceſ ē di
uel reli/ mittere quēadmodū reliquū facere ſignificat re

Conſuetudoq; tenet:lachrymo quæ poſthac futura
Eſt uita quum i mentē uenit ſolitudo: o fortuna ut
Nunq̄ ꝑpetuo es bōa:ſed iā prior amor me ad hāc
Rē exercitatū reddidit: quē ego tū cōſilio miſſum
Feci:idē nunc huic opam dabo.adeſt parmeno cum
Pueris.hunc mime eſt opus in hac re adeſſe.nam
Olim illi ſoli credidi ea me abſtinuiſſe in principio
Quum data eſt:uereor ſi clamorem eius hic crebro
Exaudiat:ne parturire intelligat.aliquo mihi eſt
Hinc ablegandus dum parit philomena.

Parmeno. Soſia. Pamphilus.

a In tu tibi hoc incōmodum eueniſſe iter:
So.nō hercle pmeno uerbis dici pōt tātū q̄
Re ipſa nauigare incommodum eſt. Par. ita ne eſt:
So.o fortunate neſcis quid mali præterieris:
Qui nunq̄ es ingreſſus mare.nā ut alias omittam
Miſerias:unam hāc uide:dies triginta aut plus eo in
Naui fui.tum interea ſemper mortem expectabam
Miſer:ita aduerſa uſq; tempeſtate uſi ſumus.

quū faceſ linq̄re. idē.i.ego ipſe q ꝓori amori icubui huic quoq; amori philomēæ opā dabo.i.icūbā idulgēdo.p.adeſt.i.
approping̃t aduēit cū pueris.i.cū ſeruis redeūtib⁹de ibro quo pgeſ.pfecti erāt.mime.i.ñ ē op⁹eū adeē.i.pñs eē
i hac re.i.i hoc puellæ ptu.nā.i.qa oli.i.quōdā credidi.i.cōmiſi expoſui detexi apui tāq̄ ſecretū ſoli par.me abſti/
nuiſſe ea philo.i.me nō attigiſſe eā philo.cū data ē mihi i pricipio. Vereor.i.tīeo ſi hic par.audiat crebro.i.ſæpe
Ablegare clamorē ei⁹philo.ne.i.ut hoc ē q; itelligat eā pturire.i.ꝑ ptu laborare.par.ē ablegād⁹mihi.i. expellēd⁹ trāſmit
tēdus.hic.i.ex hoc loco aliquo.aduerbiū ad locū.i.i aliquē locū:dū.i.q̄diu alias dōec & dūmō philomena pit.
In tu &c. Hic tāq̄ aliq̄ prius ſint ultro citroq; iter ſeruos cōicat a ueniēdo itroduciſ.par.pgēs i ſermone
a icepto.deinde uiſo pāphilo eū cōuenit a quo in arcē mittiſ.par.o ſoſia ain.i.dicis ne tu ſoſia hoc iter
i.hāc pfectionē eueniſſe tibi incōmodū.i.intēpeſtiuū nō opportunū. Soſia hercle o par.nō ꝑt dici uer
bis tm̄ ſup.q̄tū eſt incōmodū.i.piculoſū itēpeſtiuū nauigare re ipā.i.ipo effectu. Par.ne.i.utrū ē ita icōmodū
nauigaſ. So.o fortunate.i.fœlix neſcis qd mali.i.qd malū ꝓterieris.i.ꝓtergreſſus ſis nō ueniēdo nobiſcū. q.ſ.tu
nūq̄ es ingreſſus mare.nā ut omittā alias miſerias.i.omiſſis uel exceptis aliis calamitatibus nauigādi.uide.i.co
gnoſce hanc unā miſeriā ego fui triginta dies.i.ſpatio triginta dierū in naui aut plus eo.intellige tēpore uel ſpa
tio illo triginta dierū. In quo dicēdi genere eo nō referſ ad trigiuta dies ſed ad ſpatiū aut tēpus:ut alibi annos
ſexaginta natus es aut plus eo.tū.i.tūc.interea.i.inter eos dies ego miſer expectabā ſemp.i.aſſidue cōtinue mor
Vſq; tē.ita.i.adeo uſi ſumus uſq;.i.aſſidue diu uel ualde tempeſtate aduerſa.i.procella contraria & uentis oppoſitis.
Par. odioſum

DO. ℭOdioſū.ſ.i mari trigita dies:& nomē ꝑ aduerbio poſuit:odioſū ꝑ odioſe. ℭHaud clā me ē ου κελαθι
λετουτο ꝑ ergo maxīe itelligo q̄ odioſū ſit:nā q iūgūt ſic legūt errāt & ñ itelligūt. ℭAufugeri.cōiūctiuū mō po
ſuit ꝑ idicatiuo futuro uel ut alii dicūt ꝑmiſſiuo. Aufugerim.ſic ueteres qd nos fugeri. ℭOli.q.t.c.i.mire i ſeruū
fugitiuū q ob uitiū hmōi ñ ob cām fugiat:& bñ leues dixit.hoc.n.nō ē leuis. ℭQuod.n.m.ſ.ut.ſ. ordo. oli q/
dē te.c.imp.l.ſoſia:ut faceres qd facere minitaris:hac occaſiōe.artificioſe:& i and.ſic ait. Recuſāti piuriū ſeruo
miſis noua.r.i.i.m. ℭFacere ut.ſ.facere comicū ē & terētianū. ℭSed.p.i.u.a quo miſſus ſū:uel dñm ut græci di/
cūt χυριον. ℭEgo.h.a.uel noua curioſitate ait p/
me. ℭEqdē te.ex.bñ excepit pāphilus pmenonē
ut uideaſ uera dictur⁹. ℭEqdē te ex. appet pāphi
lū pmenōis abñūā deſideraſ:eo q; prior pmeno
nē alloqſ. ℭIn.a.t.o.e.oñdit q̄ lōge ſit:ut i arcē di
cat.& bñ i arcē Minerua cōdidit.& tranſcurſo ꝑ Trāſcurſo
trāſcurrere. ℭCui.h.cū recuſatiōe ꝓnūciādū.& ē
pigri rñſio laborē ad aliū trāſferētiſ. ℭIn arcē ꝓnū
cia:ut oñdas q̄ lōgo ſit in arcē trāſcurrere. ℭQui
m.u. a.ē.appet eū cū eo aliqd negocii hrē cū di/
cit. ℭQui mecū una aduectus. ℭVouiſſe.h.d.ſ.ſ.
d.r.facete.dixit:timore.n.hoc fit eoꝝ q lōgis iti/
nerib⁹ maris piclitaturi uouēt aliqd ſi puenerint
& cōuenit hoc pāphilo:quē ſupra male nauigaſ
ſe audiuerat. ℭQuid.u.n.an cō.m. nō.n.māda/
uerat qcq̄ q ſine cā mittebat oblit⁹ bñ diſſimula/
re ut q mētiunſ:& ſic ꝓnūciādū:an cōueniā mō
ut rephēdere dñm pmeno uideaſ. ℭImmo.q.c.
m.h.deeſt nūcia & ſumiſ a ſupiori ſnia:qa dixit:
qd uis nūciē.an cōueniā mō.ironicos dixit.nā ñ
hoc iterrogātis ſimplſ. ℭImmo qd cōſtitui me
hodie appet eū hāc cōgſitā.& uix corroſam iue/
niſſe cām. ℭVola πτασο uſus ē:ita curras: ut uo
lare magis q̄ currere uidearis:& trāſcurrere iuſſe

Par.odioſum. So.haud clam me eſt.deniq; hercle
Aufugerim potius q̄ redeā:ſi eo mihi redeūdū ſciā.
Par.olim te quidem cauſæ impellebant leues:
Quod nunc minitare facere:& faceres ſoſia.
Sed pamphilum ipſum uideo ſtare ante hoſtium
Ite intro ego hunc adibo ſi quid me uelit.here etiam
Tu nunc hic ſtas: Pam.eqdē te expecto. Par. qd eſt:
Pam.in arcem tranſcurſo opus eſt. Par.cui homini:
Pā.tibi. Par.i arcem qd eo: Pā. callidimedē hoſpitē
Myconium:qui mecum una aduectus eſt conueni
Par.perii uouiſſe hunc dicā:ſi ſaluus domū rediſſet
Vnq̄:ut me ambulando rumperet. Pam. qd ceſſas:
Par.qd uis nunciem:an conueniā modo:Pā.imo
Quod cōſtitui me hodie cōuenturum eum non
Poſſe.ne me fruſtra illic expectet:uola. Par.at non
Noui faciem hominis. Pam.at faciam ego ut
Noueris:magnus:rubicūdus:criſpus:craſſus:ceſius

rat.nūc adiecit ipio animi:nō curre ſed uola. ℭAt nō noui hominis faciē.moralis expſſio pigritiæ in tot excu/
ſatiōes poſita eſt. ℭAt faciā ut noueris:ſtomachoſe ꝓnūciandū id.& qd pāphilus repetit dicēs. ℭAt magnus
rubicūdus:criſpus:ceſius craſſus.c.ſ.ꝓparatio archaiſmos & acerbe ſine cōiūctiuo ē uſus. ℭMagnus rubicun/
dus.impite Terētiū de myconio criſpū dixiſſe aiūt:quū apollodorus caluū dixerit:qd ꝑpriū mycōiis eſt ut Lu Lucilius
cil.miconii calua omnis iuuētus. Vnde etiā prouerbiū græcū φαι αιροι μυκονοιοι:ſed ego Terentium puto
ſcientem facetius Miconium criſpum dixiſſe. ℭCeſius.glaucis oculis.quaſi felis oculos habens : & glaucos Ceſius
GVI. Par.odioſū illud ē.ſ.i.illud eſt graue & moleſtū toleratu uidelicet ſemp tāto tpe mortē expectaſ. Do
nat odioſum capi ꝑ odioſe nomē ꝑ aduerbio.odioſum iterdū capiſ ꝑ moleſtia:ide odioſus moleſtus. Soſt. Odi
haud.i.nō ē clā me.i.ñ ignoro ſed maxīe itelligo q̄ ſit illud graue & odioſū.deniq;.i.ut paucis cōcludā. hercle oſuz
iurātis aduerbiū poti⁹ aufugeri.i.aufugiā q̄ redeā i ibrū ſi ſciā mihi eē redeūdū eo.i.i eū locū. Par.qdē.i.certe oli
cauſæ leues.i.puæ occaſiūes fugiēdi ipellebāt te ut faceres id qd nūc minitaris facere.ſ.ut fugeres.ſed uideo pā
philū ſtare añ hoſtiū.uos cōſerui ite itro.i.i domū lachis ego adibo hūc.i.ibo ad hūc pā.uiſurus ſi qd uelit me
facere.deinde ad eū ꝓrexit & is eū uerbis cōpellauit.o here.i.dñe etiā nūc tu ſtas hic: Pā.& qdē.i.& certe expe
cto te ita ſtās. Par.qd eſt ꝓp qd me expectas. Pā.opus ē trāſcurſo.i.trāſcurrere i arcē.i.i locū urbis editiorē.q tūc
ab eo pā.erat multū remotus. Pā.aūt dūtaxat cupiebat pmenonē aliquo ablegare ne partū philomenæ poſſet
reſciſcere.par.cui hoi eſt opus trāſcurrere i arcē. Pā.tibi eſt opus id facere.par.in arcē exclamatiue ꝓnūciādum
eſt.q.d.dicis eſſe mihi opus trāſcurrere tā lōge.qd.i.cur opus eſt trāſcurrere eo.i.in eū locū.ſ.in arcē.pam.cō/
ueni.i.alloquere Callidemidē.ideſt uirū illū hoſpitē.ideſt amicum externū myconium ideſt ex mycone inſula
una ex cicladibus uel ex myconio oppido q aduectus ē.i.allatus ē naui una.i.piter ſimul mecū.par.perii.i.ꝑdi
tus ſum dicā.i.dicere poſſim hūc pāphilū uouiſſe.i.uotū ꝓmiſiſſe ſi unq̄ rediiſſet ſaluus domū.i.i domū:ut.i.q;
rūperet me ābulādo.i.cogēdo me ābulare.pā. Quid.i.cur ceſſas.i.tardas ire quo iuberis.par.qd uis ut dicam
ei.an.i.utrū cōueniā.i.alloquar eū mō.i.nūc.pā. Immo.i.ſed nūcia uel dic me nō poſſe cōuenire eū in eo ſup.
qd conſtitui me eē cōuentuꝝ.i.allocuturū eum ne expectet me illic.ſ.in arce fruſtra.i.incaſſum quoniā ad eū
non ſum iturus.uola.i.ita curre ut uolare magis q̄ currere uidearis.par. At.i.ſed.nō noui.ideſt cognoui faciem
i.facturā hominis illius.pam. At.i.ſed.faciam.i.efficiā ut noueris.i.cognoſcas faciē eius . ipſe eſt ſup. magnus
ideſt magnæ ſtaturæ.rubicūdus.i.rubeus uel rubēs.rubibūdus eſſet dicēdū ſed uitata eſt alternitas in locum
b ſufficiēdo c. Eſt inq̄ craſſus:ideſt pinguis groſſus.eſt inq̄ criſpus.i.criſpos habens capillos qui cirri dicuntur. Criſpus
Vnde cirriti dicuntur qui cirros capite geſtāt.eſt inq̄ ceſius ideſt glaucis oculis.ideſt uiridibus quaſi fellis ocu Cirrus
los habēs & glaucos. Ceſius color ut refert Gelius dicitur color cæli quaſi celius.eſtq; ſpecies uiridis coloris. Cirritus

VNiVERSiDAD
D SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

Caro / Carnifices / Virgilius / Pulpa

DONA. ¶ Cadauerosa fa. ſubliuida ac pſonata rubore: liuore. rubicúdi. n. craſſitaté & craſſam facié ſæpe habét. qđ eſt ppriú cadaueris: pót & pulpoſa intelligi: & craſſa qſi cadauerosa. Caro. n. dicta eſt eo φ careat aia: & caro pprie dr mortuorũ. Vir. Et corpa luce carẽtú. uñ carnifices dicti q carnes ex hoie faciát. Pulpa uero pprie ea q máducátur eo φ pulſet & cócidat: pót & . r. pro. d. poni: ut caro ſit dicta qſi cado ut Vir. Belloq caduci dard. qđ iá . ſ. ſine aia ſit & cadat. ¶ Dii illú. p. more pigrorũ male optat ei poſt qué mittit. ¶ Quid ſi nó ue. oia dicit. ¶ Maneto curre. etiá páphilus táq̃ de iduſtria pſeuerat. ¶ Nó queo ita de. ſum. hoc i geſtu & ſpectaculo ꝓplus é. ná inceſſu & auctor exprimit laſſitudinem. ¶ Ille abiit. qſi dicat licet iá loq. ¶ Ille abiit. qſi cum diffi cultate cópletá ré oñdit hoc dicto. ¶ Suæ gnatæ p. ephexegeſis. ¶ Quod potero. ſ. i. celabo q̃tum potero: an qſi piiciens duras: & feſſus angore dixit. ¶ Quod. p. ſ. i. ſi nó potero cedá amori: & rurſus tanq̃ pietatis admonit⁹ adiecit exceptioné: tñ ut pietaté colá. ſeruat. n. in illo amoré poeta cui⁹ ñ pœnitebit recódito terrore & ſublato. ¶ Quod potero. ſ. i. amori obſequar. ná miſericordia mulieris de amore deſcendit. ¶ Quod potero faciá appet hoc dictú defectus nó eé ueritatis. ¶ Tamé ut. p. c. recordatus eſt læſam mrem eé ab uxore. hoc. n. credit: & ió ſe ad exceptioné reuocauit: ita ſe amori credere oportere: ut ne obliuiſcat oino pietatis & bñ in eá cám cótulit neceſſitaté nó reducéde uxoris: quæ inuenit nulla eé. Sút tñ q manẽte eadé ſnia totú hoc iúgút. ¶ Quod. p. ſ. tñ ut pietaté colá. hoc eſt inquátú potero dabo operá aduerſus amoré: ut omiſſo eo pietaté colá. deeſt ita. ut ſit tñ pro dútaxat: ut pietaté colá. dixerat. n. q đpotero & ió addidit exceptioné. ut pietatem colá. i. nó ſum oblitus & matris. ¶ Tamé pro ita tñ. ¶ Ná me. p. poti⁹ q̃ amori. amori plus q̃ uxori. qa dixit qđ potero faciá. & hoc é qđ potero faciá. ¶ Atat. interiectio é cóterriti & ꝯturbati. ¶ Hor ſum pgút. mó pgút pro eút. alias perſeuerant.

Par. cadauerosa facies: dii illum perdant: quid ſi
Non ueniet: maneam ne uſq; ad ueſperum:
Pá. maneto: curre. Par. nó queo: ita defeſſus ſum.
Pá. ille abiit qd agá infœlix: prſus neſcio quo pacto
Hoc celem qđ me orauit mirrhina: ſuæ gnatæ
Partú: ná me miſeret mulieris: qđ potero faciam
Tñ ut pietaté colá: ná me paréti potius q̃ amori
Obſeq opportet: atat eccú phidippú & prem uideo
Horſum pergunt: quid dicam hiſce incertus ſum.

Laches. Phidippus. Pamphilus.

Pergere / Cadauerosus / Subliuidus / Rubicundus

GVI. Parmeno. facies illa eſt cadauerosa: id eſt ſubliuida in moré cadaueris ac perſonata rubore & liuore. Rubicundi enim craſſitatem & craſſam facié ſæpe habét quod eſt ppriú cadaueris: poteſt & pulpoſa intelligi & craſſa quaſi cadauerosa. Caro enim dicta eſt eo φ careat anima: & caro proprie dicitur mortuorũ. Vnde carnifices dicti q carnes ex hoie faciant. Pulpa uero proprie dicitur quæ manducatur eo φ pulſetur & concidatur. Poteſt & r pro d poni ut caro ſit dicta quaſi cado. Vt Virg. Belloq caduci dardaniæ: eo φ iam ſine anima ſit & cadat. Deinde piger ſeruus malum imprecatur callidemi de hoſpiti myconio & ait: dii perdant. ideſt deſtruant illú ſcilicet ad qué ego mittor. q: ideſt ſed ſi non ueniet in arcem. ne: ideſt utrum maneam uſq ad ueſperum. i. uſq ad tempus ueſpertinum. Nam ueſpera re: & ueſperum ri ambo ſignificant diei partem extremam. Pam. maneto illic quouſq uenerit. curre. Parme. Non queo currere ita ideſt adeo defeſſus ſum ideſt defatigatus. Pam. cum pamphilus uidiſſet parmenonem iuiſſe quo iuſſus erat ſubdidit. ille ſeruus abiit quaſi iam liceat loqui remotis arbitris. prorſus neſcio quid ego infœlix agam & neſcio quo pacto ideſt quo modo celem: ideſt occultem abſcondam hoc. ſ. partum ſuæ natæ philomenæ: quod. ſ. partum ſuæ gnatæ myrhina. ideſt ſocrus mea orauit me: ideſt rogauit me ut celarem. Nam me miſeret: ideſt miſereor mulieris ſcilicet myrrhine uel philomenæ filiæ. miſericordia autẽ hæc ex amore proceſſit. faciam quod potero quantum ad celandum partum eius philomenæ amore. tamen. ideſt ita tamen faciá id ut colá. i. obſeruẽ exerceá pietaté. i. intimú affectú ſeu intimá charitatem in matrem meá ſoſtratá quæ ab uxore mea læſa fuit & offenſa ſic ab ea diſcedendo. Nam oportet potius me obſequi: ideſt obedire. parenti: ideſt matri meæ q̃ obſequi: ideſt indulgere & fauere amori philomenæ. Atat interiectio eſt conterriti & conturbati. eccum: ideſt ecce hic ppe uideo philippum: ideſt patrem philomenæ & etiam patrem meum lachem pergunt ábo. ideſt ueniunt ſeu eunt nuncalias perſeuerant horſum: ideſt uerſus hanc partem incertus ſum: ideſt neſcio quid dicá hiſce. i. his. ſ. ſocero & patri.

Pietas

ASCEN. Llud. Quid uis dicam: an conueniam modo: non eſt exponendum modo. ideſt núc. ſed modo. i. ſolummodo tñ. dútaxat: hoc eſt ſatis ne eſt: ſi mó conuenero. nec aliud fecero? Quod auté ſic interpraetandum eſt patet ex uerbo pamphili dicentis. Immo quod &c. hoc eſt non cóuenias modo: ideſt tantummodo. immo dices φ conſtitui me hodie conuẽturum eum. Immo enim aduerſatiua particula eſt. Nec uult pamphilus uetare ne eat modo: ideſt ea tempeſtate. ſed ne eat modo. i. ſolummodo nihil nunciaturus

Dixtin dudum

Ixtin dudú illá dixiſſe expectare filiú. Facete principiú iterrogátis eſt: itá ut ſciat qđ ſibi reſponſurus ſit: qué iterrogat. illaturus é. n. argumétú p. ¶ Dixti iádudú illá: qa dixerat ſancte adiurat nó poſſe illic. p. ſ. a. p. ¶ Dixti iádudú. captioſa interrogatióe cœpit dicturus ueniſſe aiút. redeat. ¶ Factú. i. dixiſſe illam aut me. & deeſt eſt: ut ſit factú eſt. Quáobré nó reducá neſcio hẽt. cám ſed nó uult uerá dicere cám: & ppterea non uult cú inuidia matris ſuæ loq: ſi illá cóſerat ut uxoré nó reducat domú. ¶ Qué ego hic audiui loq. ut ſolet prio pſonas iducit ſecú loquẽtes: deide ipſas cóuenire inuicé: ut alibi. Quis hic loqr: miſis ſalue. ¶ Certú obſirmare eſt. aduerſus oia obſtiate agere. i. cótra oés. ¶ Ob firmare uiá me quá decreui pſeq. i. ut matri: potius q̃ amori moré gerat. ¶ Et adeo maximú eſt ſaluum atq ualidú. ordo é primú aduenſſe. deinde ſaluú: poſtremú ualidú. ¶ Saluú atq ualidú. auxeſis ad ſalutem. ualidus náq robuſtus & habitior corpori reddit. ¶ Credit. minus bláde ñdet de repudio reuocaturus. ¶ Quod maximú eſt. legit & qđ maxie eſt. ¶ Aduenis mó. difficile inuenit pñtis tpis mó. atq ut oſtendat eſſe momentú etiá pñtis tpis dixit. ¶ Admodú. qđ é nimis aduenis mó. Vir. Vigilas ne deú gés ænea uigila. ¶ Admodú. excuſatio cur adhuc nó uiderit patré. ¶ Cedo qđ reliqt cóſobrinus nr. utrú iactáter laches loqt pñte ſocero: ut illú cupidioré faciat ad reuocádá filiá. & ſit ſæpe hoc: ut ex alio principio peruenire queamus: ad ea q uolumus dicere: an id ut ſe iactet chremeti: & diuitias ſuas cupidioré ſocerú reddit. ¶ Cóſobrin⁹ nr. qſi ſororin⁹. ſobrini ſunt ex duab⁹ ſororib⁹. cóſobrini ex fratre & ſorore ac ppinqtatis frequẽtate Teréius monet: aut habet cóſobrin⁹ nr: quú de fratre natus é alter: & alter ex ſorore: cú ex fratrib⁹ patrueles dńr. ¶ Sane. h. nó uoluptati obſequens fuit. i. ſatis ualde. ná q ſanus & ualidus eſt. ¶ Voluptati ob. ſ. cótra ſacit páphilus diſiurgium uolés: nihil dicit uel parú relictú. Haud. m. hercle parú cóſuluit hæredi. ¶ Sibi. u. h. l. r. u. d. u. b. unú dixit & aliud ſignificat. ¶ Nihil at. uixit dum uixit hoc. ſ. n. reliquit. ¶ Vna ſententia. expſſit animum auari ſenis. ¶ Quicquid eſt id quod reliquit profugit. quicquid & ad prauitatem refertur ut aut. n. id mihi ſatis id quod & mire opinionis. ¶ Quicquid eſt ſiquid eſt: quaſi nullus in hoc ſene fuit doloris effectu anteq̃ ſciret aliquid relictum.

DO. / Certú obfirmare / Validus / Virgilius / Sobrini / cóſobrini / Patrueles

d Ixtin dudú illam dixiſſe expectare filium ſe:
Phi. factú. La. uéiſſe aiút: redeat. Pá. quá cám
Dicá patri: q̃obré nó reducá: neſcio. la. quem ego
Audiui hic loq: Pá. certú eſt obſirmare uiá me qua
Decreui pſeq. la. ipſus eſt de quo hic aiebam tecum.
Pá. ſalue mi pr. la. ſalue mi gnate. Ph. bñ factum te
Adueniſſe páphile & adeo qđ maximú é. ſaluú atq
Validú. Pá. credit. la. aduenis mó: Pá. admodum.
La. cedo qd reliqt phania cóſobrinus nr: Pam. ſane
Hercle nó uoluptati obſequens fuit dú uixit. & q ſic
Sunt haud multú hæredé adiuuant: ſibi uero hanc
Laudé reliqt: uixit (dú uixit) bñ. La. tú tu igitur nihil
Attuliſti huc plus una ſnia: Pá. qcquid eſt id quod

GVI / Festus / Sane / Sententia / Cicero

Ixtin &c. Hic páphilus eligit poti⁹ defendere matré & incuſare philomená apud ſenes q̃ amori obtẽperare adeo ut a cóſpectu phidippi ſoceri tádé diſcedat ea lege ut nó ſit uxoré reducturus. La. dixtin. i. dixiſti ne: qſi dicat nóne dixiſti dudú. i. paulo ań illá philomená dixiſſe ſe expectare filiú meú maritú ei⁹ neq domi meæ i eius abſentia poſſe uiuere. Phi. factú eſt. i. uerú é φ dixi illá dixiſſe. La. aiút. i. rumor eſt filiú ueniſſe. i. applicuiſſe ad nos. ppterea redeat núc philomena. Pá. neſcio quá cám dicá patri meo lachi. q̃obré. i. propter quá cám nó reducá. i. nó reſumá uxoré. La. qué hoiem ego audiui loq hic. Pá. certú eſt. i. conſtitutum eſt ſeu deliberaui & decreui obſirmare me uiá. i. firmare me ac niti & figere me ob. i. cótra uiá quá decreui proſequi. ſ. ut matri potius q̃ amori moré gerá. tameſi ppoſuerá amori morigerari. In hac át ſtructura obſirmare me uiá alter accuſatiuus regit ui ppoſitionis & alter ui uerbi. ob át iterdú ſignificat cótra. uñ obniti cótra niti oblu ctari cótra luctari opponi contra poni. Poſſet tñ forſitá illa ſtructura ſic fieri & intelligi. Certú eſt me obſirmare i. occludere obturare intercludere uiá quá decreui pſeq. Donatus dicit obſirmare eſſe aduerſus oia obſtinate agere. & Feſtus iqt obſtinat. p obſirmat inueniri. La. ipſus. i. ipſe eſt páphilus de quo pamphilo agebam: ideſt colloquebar tecum hic. Pam. o mi pater ſalue. La. o mi gnate ſalue. Phi. Bene factú eſt: ideſt proſpere contigit te pamphilum aduenſſe. & adeo: ideſt certe uel ualde bene factum eſt inq̃ te aduenſſe ſaluú: ideſt incolumem. atq ualidú: ideſt robuſtú & corpore bene habito & uegeto: quod ſcilicet te aduenſſe ſaluú & ualidum eſt maximum. i. principaliſſimú. Pam. credit ab aliqbus bene factú eſſe φ uenerim non forſitá ab oibus. La. aduenis. i. applicas. modo: ideſt nunc. Pam. admodum. i. ualde modo aduenio. La. cedo. i. dic qd reliqt phania nr cóſobrinus. i. propinquus quaſi ſororinus. Sobrini ſunt ex duabus ſororibus. Sed cóſobrini ſunt quorũ alter natus é ex fratre alter ex ſorore. Ná ex fratribus cognati dńr patrueles. aliter tñ ſentit a multis. Pá. hercle fama fuit hó ſane. i. ualde obſequés uoluptati. i. lautitiæ ſuæ icúbés dú. i. q̃diu uixit & illi qui ſunt ſic. i. qui taliter uiuút uoluptati obſequentes. haud. i. nó iuuant multú hæredé ſuú. Aliq codices hńt ſane hercle nó uoluptati obſeqns fuit & túc laudat phania q non ut multi auari ſuis bonis abſtinuit ut ſuos hæredes locupletaret: ſed illis honeſte eſt uſus & liberaliter uſq adeo ut ſibi laudé cóquiſierit ſe bene uixiſſe dum uixerit. qui qdé hoies ſic uiuẽtes nó multú ſolét ſuos hæredes adiuuare ſuis ſucceſſióib⁹. Vero p ſed: reliqt ſibi hác laudé. ſ. φ bñ uixit: ideſt uel laute uel iuſte uixit. dum. i. q̃diu uixit. La. tum. i. conſequenter igitur quia ſic uixit tu nihil attuliſti huc plus una ſnia. i. nihil attuliſti huc pter illam ſniam. ſ. φ bene uixit dum uixit. Snia ut inqt Cice. in. iiii. rheto. eſt oró ſumpta de uita quæ qd ſit qdue oporteat in uita breuiter oſtendit. Pá. Quicqd eſt. i. oé qđ eſt uel ſiqd é qđ

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DO.ℭProfuit.i. ꝑ nobis fuit.ac ꝑ hoc nr̃m ē:pōt.n.ipſe profuiſſe poſt res eius.ℭImmo obſuit:morē co/rū expſſit:qbus relinqꝉ:q cū audierūt ſibi aliqd eē relictū:tūc triſtes ſe fingūt.ℭAdeo ná il.ui.& ſanū uel. nō idē uiuū & ſaluū.ℭImpune optare iſtuc licet:qa hæredi pœna eſt:mortuos reuiueſcere:aut ſane optas: ut cū medi/cus dicit.& iá mortuo:ego illū ſi curarē uiueret.ℭImpune optare.ſi optata.n.uenirēt:nunq̄ inqt optares:ut il/le reuiuiſceret. ℭIlle.r.iá.n.miꝛ poeta his uerbis phidippū quoq; figurat:plus eſt nunq̄ q̄ nō.ℭEt.t.u.m.ſ.mor/tuū illū magis q̄ ut reuiuiſcat denuo.ℭEt tñ utrū ma.ſ.qd malis de duobus ſcio. utrū illū mortuū:qd & pmane/re.an reuiuiſcere qd optas.ℭHeri Phi.ad ſe. hoc erat quo oīs tédebat oſo.ℭAd ſe ac.iuſ.bñ &ac/cerſi:& iuſſit:ut nihil uxor ſua ſpōte faceret: & he/ri & iuſſit.uñ & breue tp̄s ſit: & coacta uideatur exiſſe.non abduci:ſed accerſi:nec a nobis : ſed a ſe.ℭOēm rē ſcio.ut ſit geſta.Virgil. Troianas ut opes.ℭAt iſtos inuidos dii p.bñ inuidos q ma/trimoniū inuidēt:ergo reuocáda uxor ē:&adeo nō puduit mēdaciū honeſte dephenſum ſenē: ut inuidos faceret:q uera ꝑdiderūt. ℭEgo me ſcio cauiſſe.principiū a tp̄e a dictis factiſq; ſuis . qd ad uerſario & ab añ acta uita & præſenti.ℭEgo ſcio me cauiſſe.ne ul.m.c.mire addidit merito. Non enim cauere potuit inqt ne fieret ea ui.igiꝉ ne me/rito fieret: qd in me fuit.ℭIdq; ſi nūc.c.ab añ acta uita.ℭEt clemēti fui.ꝑ fuerim idicatiuū:ꝑ coniū/ctiuo poſuit.ℭNi id te ex ipſa . ℭNāq; eo pacto ma.meo.e.i.fides cū illa q̄ nunc in me iniquá & æq̄ ſunt. Terentianū & bonū argumē/tū.clamat Virg.Ipſe hoſtis teucros iſigni laude fe/rebat.inqt Cice.Teipſo teſte iniquo atq; iprobo uerū ad hác rē a te inq̄ teſte.d.ℭIniq̄ eſt æqua de me.d.qui aduerſari teſtimoniū ſi cōtra ſe dicat tá graue eſt q̄ boni uiri.ℭNeq; mea.c.nō ego qd fiat:utrū ſed ꝑ nos fiat:ſed q̄rendū eſt:& minus abru/pte dixit eueniſſe:nō euenire.ℭHoc diſſidiū.e.ad cōfirmationē nō euenire:ſed eueniſſe dixit. ℭSed quando indigná.hoc ſic profert ut eá oſtendat cáṁ eſſe diſſidii:& hocipſum tentat utrū dotē relinquere poſſit & ideo ſupra neq; mea culpa hoc diſſidiū eueniſſe inqt. ℭ Deputat matri meæ cui.c.mr̃i meæ ut idonea ſit cá repudii.

Virg.

Cicero

Reliquit ꝑfuit.La.imo obſuit:nam illū uiuum &

Saluū uellē.Phi.impune optare iſtuc licet.ille

Reuiuiſcet iá nunq̄:& tamen utrum malis ſcio.

La.heri philomenam ad ſe accerſi iuſſit hic.

Dic iuſſiſſe te.Phi.noli fodere latus:iuſſi.

La.ſed iam remittet eá.Phi. ſcilicet.Pā. oēm rē ſcio

Vt ſit geſta aduenieñs audiui omnia mō.la. at iſtos

Inuidos dii perdant qui hæc libenter nunciant.

Pā.ego me ſcio cauiſſe ne ulla merito cōtūelia fieri

A uobis poſſet:idq; ſi nunc cōmemorare uelim

Hic q̄ fideli aío.& benigno in illá & clementi fui

Vere poſſum:niſi te ex ipſa id malim reſciſcere

Nāq; eo pacto maxīe apud te meo erit īgenio fides

Cū illa quæ nunc ī me iniq̄ eſt æqua de me dixerit:

Neq; culpa hoc diſſidiū eueniſſe mea id teſt or deos

Sed q̄ñ ſeſe eē indignā putat mr̃i meæ cui concedat

GVI. reliqt id ꝑfuit.i.ꝑ nobis fuit.La.immo.i.ſed id qd reliqt obfuit. qa id ſignū eſt me amiſiſſe amicum quē adhuc uiuere uellē.Expſſit itaq; morē hæredū q fingūt ſe dolere ob mortē ꝑpinquoꝝ . ná uellē illū pha/niá eſſe uiuū & ſaluū.i.icolumē ac ſanū.Phi.licet.i.tu potes optare iſtud.ſ.ut adhuc uiueret ipune.i.ſine pœna ſi/ne dáno ac periculo uel ſine effectu.ná ille mortuus iá.i.ex hoc tp̄e nunq̄ reuiuiſcet.i.uiuus reſtituꝉ ſeu redi/bit ī uitá.& tñ ſcio utrū.i.qd ſi liceat hic poni inter duo:malis.i.potius uelis & eligas uidilicet ut reuiuiſcat an ut nō reuiuiſcat.La.hic laches transfert ſermonē ad reditionē philomenæ hic phidippus iuſſit.i.uoluit uel pce/pit ſeruis heri philomená accerſi.i.adduci uel aduocari ad ſe.& hoc dicēs ſubmonebat phidippū latētet ut id cōprobaret īqens dic te iuſſiſſe eá accerſi.ad te phidippū.Phi.Noli fodere.i.pulſare lat⁹ meū ſubmonēdo me ut id dicám.nam reuera iuſſi eam accerſi.La.laches elloqꝉ pāphilū cupiēs iducere ad reducēdá uxorē& iqt.ſed phidippus iá.i.ſtatim remittet eá philomená.Phi.ſ.i.certe ego remittá.Pam.ſcio oēm rem ut.i.qualiter ea res ſit geſta.i.facta ego aduenīēs.i.cū ego aduenirē audiui.i.accepi.mō.i.pauloañ oía q̄ facta ſunt. La. At.i.ſed . dii ꝑdant.i.deſtruant.iſtos inuidos.i.inuidentes matrimonio:q nūciāt libēter hæc.ideſt talia q̄lia audiuiſti.Pam. Ego ſcio me cauiſſe.i.prouidiſſe ne ulla contumelia poſſet fieri mihi.a uobis merito.i.ꝑcipue quá meruerim niſi fieret ui.& ſi nūc uelim memorare.i.recitare hic id qd ſeqtur uidelicet q̄:ideſt quátū fui pro fuerim indica/tiuū ꝑ cōiunctiuo aío fideli:ideſt ſeruanti fidem ei datam a me & clementi:ideſt manſueto facili poſſum uere memorare inq̄ niſi:ideſt niſi magis uelim te reſciſcere.i.cognoſcere hæc ſcilicet q̄ fideli & miti animo in eá fue/rim ex ipſa philomena.Nāq; eo pacto:ideſt eo modo fides erit meo ingenio: ideſt meæ naturæ & ut ita dicá conditioni apud te:hoc eſt tu habebis fidem:ideſt credulitatem meæ naturæ &conditioni eo modo: quū.i. quando illa philomena quæ nunc eſt iniqua in me:ideſt erga me dixerit æqua.i.ea quæ æquum eſt dici quia uera.De me dicimus eleganter.Et mihi apud te fides.i.tu habes mihi fidem uel mihi credis.ſic &in propoſi/to.tunc fides erit ingenio meo apud te:ideſt tu credes meo ingenio eo pacto &c.Neq; pro & non : & teſtor. i.teſtes inuoco deos id:ideſt propter id ſcilicet hoc diſſidiū:ideſt hoc diuortium hanc diſcordiá eueniſſe mea culpa:ideſt quod dicunt hic inepte meo defectu.Sed quando:ideſt quia.deputat : ideſt uehementer exiſtimat ſeſe:ideſt ſeipſam eſſe indignam matri meæ . cui concedat:ideſt obſequatur ac morem gerat . proprius ſer/mo erat ſic faciendus quoniam putat ſe indignam quæ concedat matri meæ: & non cui ſed poetæ talibus ſermonibus gaudent uti non crebro uſitatis:quale eſt.Scio omnem rem ut geſta ſit . ubi oratores dicerent. ſcio ut ſiue qualiter omnis res geſta ſit.Et quando inquam ſe putat indignam matri.

Scilicet

Merito

Deputare

Cōcedere

Cuiuſq; mores

DO.ℭCuiuſq; toleret hoc melius q̄ obſequaꝉ ut inſeruiat.ℭMores to.ani.nō.n.prauitatē:unde ſenes mo/roſi appellāꝉ.Horati.Donec uirenti canities abeſt moroſa.ℭMores.t.a.obtēperamentū mores:poti⁹ q̄ iniuri/as dixit. ℭNeq;.a.p.c.p.niſi ut cōcedat mr̃ toleretq; mores eius.ℭSegregáda.a.mr̃ eſt.a.p.bñ tanq̄ ex delibera/tione colligit qd facturus eſt:& mollius ſegregáda q̄ excludenda.ℭNūc me.p.m.p. q̄ mollib⁹ uerbis repudiū nuptiarū eſt.ℭPāphile.h.i.ad.a.ſ.optime dicto haud inuito.nō.n.in totū nolenti:qppe de diſſidio : ſed tñ qa pietatis eſt.locut⁹ ē mediocriter approbauit.ℭPāphile.h.i.grauis oſo eſt a noīe icœpta.Virgi.O pſtans animi iuuenis.& ē figura. Vir.Poſt habita coluiſſe ſamo.ℭHaud i.ſenili.l.ꝑfecte locutus eſt.ℭOēs res.plus dixit:q̄ ſi uxorē diceret. ℭPro.pa.i.bñ ꝑ parēte qd nomē cōe: & cū pr̃e ē & cū oíbus quos hæc neceſſitudo cōiūgit.meli⁹ ergo q̄ ſi diceret mr̃em.ℭVerū ui.ne.i.i.leniter ut ſua/det.ℭIra.ná nō ergo iditio.ℭInſiſtas pá.non.n. icipe:ſed iūſtere hoc malū ē.ℭQuibus iris.nō di/xit q̄ ira ne ſupbe loqreꝉ.ſed qbus iris: ut hocipſū ꝑ ironiá deridet:qd pr̃ dixit: impulſus ira aut iris matris &meæ uxoris:aut oíum triū.ℭQuibus.i. i.recte nō uult irá eē:ne peccaſſe uideaꝉ uxor.Sic eni aut q̄ſi nec ipſa peccauerit. ℭQuib⁹.i. ille irá ſingularē dicit:hic iras pluraliter : ne uideaꝉ uni⁹ iræ cá mittere uxorē . ℭQuæ.n.q.e.m.c.e.p.ad/uerte pietatē expſſam.ℭCōmerita.& merendi & ſæpe merita.ℭQuid.u.ſ.mereri bōa dicim⁹:cō/mereri mala.i.delinqre peccare. ergo hic meritá ꝑ pſtitiſſe dixit.Virgi. Ego te q̄ pluria fando.e.u. Nūq̄ regina negabo ꝑmeritá. ℭAmoq; &.l.nō ſtatim q amanꝉ:laudanꝉ:& cōtinuo deſideranꝉ. Multa ergo dixit amo & laudo:& uehemēter de/ſidero:amoris ipulſu nimis ē hic circa uxorē & q̄ ſi oblit⁹ ē ſuæ matris & uiriate loqꝉ.ſed tali opus eſt pāphilo ad eiuſmodi argumētū donec ꝑueniat ad cataſtrophē:i q̄ uxorē reduci neceſſe ē.ℭ Erga me. hoc totū repudia/turus inaniter diceret:niſi ad exitū fabulæ poeta reſpiciēs reducturi aíum in pāphilo reſeruaret . & nota repu/diatá eá quá laudat pietate ſola cōpulſus.ℭNā fuiſſe erga me.quátū ualet qd fuiſſe dicit: & nō eē q̄ſi re tráſacta. ℭVt reliquá uitá.ſatis flebiliter dixit reliquá exigat.Virg.Oēs ut tecū meritis ꝑ talibus ános.Exigat. ℭ Cū eo ui/ro.nō inuidere iá nō ē mariti q̄ñ illá a me diſtrahit neceſſitas oīs cōcluſio uerboꝝ pāphili repudii cōfirmatio/nē cōtinet:plus tñ ſnia ſignificat re q̄ in uerbis.ℭQuádoqdē illá.a.m.d.n.neq; dixit eá expellit uel diſtrahit:ſed in ipſa cauſa ſit neceſſitas:excuſatio in neceſſitate: quæ eſt inexorabilis:cum neceſſitas partus ſcilicet quam ne/ceſſitatem domi offendit:quod ex alio ſcilicet peperit.ſed modo uult neceſſitatē mr̃ uideri : ne iracūdiæ quæ a nuru iſta offēſa ſit . ℭTibi.i.m.e.n.ſ.ne fiat hoc oppoſuit:& qd minie uult pāphil⁹ uideri:& qd ꝑdeſt ſocero.

Horatius

Virgilius

Cuiuſq; mores toleret:ſua modeſtia:neq; alio pacto

Cōponi pōt īter eas gr̃a.ſegregáda aut mater ē a me

Phidippe aut philōena:nūc me pietas matris potius

Cōmodū ſuadet ſequi.La.pamphile haud inuito ad

Aures ſermo mihi acceſſit tuus:cum te poſtputaſſe

Oēs res ꝑ parente intelligo: uerum uide ne īpulſus

Ira praue inſiſtas pamphile.Pam.quibus iris

Impulſus nunc in illam iniquus ſim:quum nunquá

Quicq̄ erga me commerita eſt pater quod nollem

Et ſæpe quod uellem meritam ſcio.amoq; &

Laudo & uehementer deſiderio.nam fuiſſe

Erga me miro ingenio expertus ſum illiq;

Exopto:ut reliquam uitam exigat cum eo uiro:

Me qui ſit fortunatior. quandoquidem illam a me

Diſtrahit neceſſitas.Phi.tibi in manu eſt ne fiat.

Mereri

cōmereri

Virgilius

Virgilius

GVI. cuius toleret.i. æquo animo ferat mores: ideſt modos uiuendi difficiles quales ſunt in ſenibus q moroſi ſunt ſua modeſtia.i.per ſuá moderationem ſiue temperantiam.Modeſtia eſt baſis oíum uirtutū: mo/deratio uero eſt modeſtiæ executiua quæ modum adhibet in dictis & in factis.& quando inq̄ gratia.i. beni/uolentia amicitia pax concordia non poteſt componi.i.conciliari coniungi inter eas matrem & philomená alio pacto.i.alio modo.o phidippe aut mater mea eſt ſegreganda:ideſt ſeiungenda a me aut philomena uxor eſt ſegreganda.Nunc pietas:ideſt charitas & intimus affectus in matrem potius ſuadet:ideſt incitat me ſeq cō/modū:ideſt utilitatem uel opportunitatem matris q̄ uxoris.La.o pamphile tuus ſermo acceſſit ad aures mihi non inuito:ideſt non in totum nolenti uidelicet quantum ſpectat ad pietatem non quantum ad diſſidium: quod inuiſum eſt mihi. quum:ideſt quando intelligo te poſtputaſſe:ideſt poſthabuiſſe & reputaſſe tanq̄ infe/riores quantum ad curá tuam præ parente: ideſt incomparatione matris tuæ.uerum.i.ſed.uide.i.diligenter& accurate conſidera ne o pamphile tu impulſus ira.i.cōmotione animi inſiſtas.i.imoreris ſis fixus & pertinax ī tua opinione praue.i.diſtorte ſeu oblique hac non recte.Pá.o pater qbus iris:ideſt indignationib⁹ cōmotio/nibus. ego ipulſus nunc ſim iniquus in illá: ideſt erga illam uel contra illam:quæ philomena nunq̄ cōmerita eſt:ideſt nunq̄ cōmiſit.quicq̄.i.aliquid. quod nollem:ideſt qd eſſet mihi moleſtū & ſcio eá ſæpe meritá eſſe.i. præſtitiſſe id qd uellem.Mereri bona dicimus cōmereri mala.& amo eá & laudo & uehementer deſidero eá. Ná expertus ſum eam fuiſſe erga me miro ingenio.i.mirabili manſuetudine & natura.& exopto : ideſt adeo expoſco illi ut exigat.i.traducat reliquam uitam:ideſt quod reliquū eſt uitæ ſuæ ſeu reſiduū uitæ ſuæ cum eo. Exigere i.tali.uiro.i.marito.qui ſit fortunatior:ideſt fœlicior me.i.q̄ ego.quandoquidē: ideſt qa certe neceſſitas : ideſt Quádo q uel coniunctio ſanguinis & amoris uel uis pietatis cui non facile obſiſtitur diſtrahit:ideſt aufert illam a me in dem uito ſcilicet.Phi.Ne:ideſt ut non id fiat:ideſt ut non diſtrahatur a te illa eſt tibi in manu: ideſt in tua poteſtate.

Modeſtia

& mode/ratio

Gratia

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DO.¶Si ſanus es.ſ.qđ ſanus es.nã aliter iubeas dicere.¶Si ſanus.bñ pſ ſupra irã dixit: nũc iſaniã ſignificat. ¶Pãphile ſi ſanus es.nõ ergo culpa ẽut redeat:iubere põt.¶Nõ eſt conſiliũ.durius erat nolo re ducere ergo lenius dixit matris ſeruibo cõmodis:hoc uerbo neceſſitatẽ q̃ negat oſtendit.¶Quo abis: adeo factũ pãphili ex patris uerbis oñdit ꝙ diſceſſit:& bñ.nã ulteri⁹ pñte pr̃e reſiſtere durũ fuit.¶Mane inq̃ q̃ hæc ẽ ptinacia.ſicut decuit ſocerũ & ſubdiſtinguat:qa coram ſibi ſit cõtumelia.¶Dixin phidippe.artificioſe laches ut minus mireſ:& min⁹ idigneſ ſocer iraſci pãphilũ:qñ ei pdictũ ẽ:& ſic oportuit.¶Dixin phidippe. renouauit uerba ſua eidẽ pſonæ.nã ita dixerat: ne adeo me ẽ q̃ inde eẽ eũ ægre laturũ &c.¶Quãobrẽ te ora bã.u.ſ.r.inuidioſum aduerſum phidippũ: tanq̃ i illo ſit:uñ ſe purget:& nõ accuſet pãphilũ.¶Nõ credidi ædepol.bñ qſi iratus inhumanũ eẽ iquit ſic.Nõ ædepol credidi uſq̃ adeo.potuit.n.dice/re:nõ credidi inhumanũ fore:ſed acerbe addidit adeo.¶Ita is ſibi me putat.ſibi & me magno põ dere legẽdũ ẽ & utrũq̃ pnomẽ ẽ:ut Cãtando tu illũ.i.genero ſocrũ pãphilo phidippũ.uel ſiqd ta le inueneris.¶Supplicaturũ. parũ eſt ſatiſfacturũ addidit.¶Sin alio ẽ aĩo.ſ.d.nõ tã ut dotẽ recipi/ at:q̃ ut teneat hoc dicit:& renumeret ꝓprie:quia dos pecunia eſt:& hic iraſcentis ẽ & exigentis debitũ.eat uero mire dictũ:qſi ipſe ꝓ pitiat:qa iubet ire:& ſimul hoc uerbo: qa renun ciatio charitatis ẽ.¶Renumeret dotẽ huc eat. re pẽte terrorẽ dotis oñdit cũ dicit renumeret dotẽ ſimul cũ iniuria.¶Huc eat.ecce ãt tu quoq̃ pro/ terue addẽdo quoq̃:nõ nihil aſſentatus eſt qđ di

La.ſi ſanus es ſatis iube illã redire.Pã.nõ ẽ cõſiliũ pr̃
Mr̃is ſeruibo cõmodis.La. quo abis: me mãe inq̃
Quo uadis:Phi.quæ eſt hæc ptinacia:La.dixin
Phidippe hãc rẽ ægre laturũ eſſe eũ:qobrẽ te orabã
Vt filiam remitteres.Phi.non credidi ædepol:adeo
Inhumanum fore.ita nunc is ſibi me ſupplicaturum
Putat.ſi eſt ut uelit reducere uxorẽ licet.ſin alio ẽ aĩo
Renũeret dotẽ:huc eat.la.ecce aũt tu quoq̃ pterue
Iracundus es.Phi.percontumax rediſti huc nobis
Pãphile.la.decidet iam ira hæc:& ſi i merito iratus ẽ.
Phi.qa paululũ uobis acceſſit pecuniæ ſublati ſunt aĩ
La.etiam mecum litigas.Phi.deliberet:renuncietq̃
Hodie mihi uelit ne an nõ:ut alii ſi huic nõ ſit:ſiet
La.phidippe ades:audi paucis:abiit:quid mea:

Proteru⁹ Cõtumax — cat:quõ pãphilus.¶Proterue.imoderate & ſupbe dictũ ẽ.nã pterũus eſt q̃ dũ aliis obuius pterit qđ facit. qui pterũ ut tauri in appetitu coitus fœminarũ in quas calẽt.¶Percõtumax rediſti ꝓprie cõtumax dr̃ cõtẽptor potiorũ:& pcõtumax:hoc uobis reb⁹ magnæ idignatiõis eſt abſentes alloq.ut alibi.o pãphile haud pol.¶Nobis pãphile.nobis nã haud abundat:aut adiuuat ſignificationẽ.¶Decidet iã ira hæc. quaſi in ira it culpa nõ deponetur iraſed decidet.¶Quia paululũ.u.a.p. recte.q.d. quia habetis uñ dotẽ reddatis: aut qũ nullã cãm hñtes repudiiſſed ditiorẽ q̃ritis cõiugẽ.qa.p.u.a.p eſt factus pãphilus ſimul maiori ſtomacho:qđ cũ labore celabat: apte oñdit.¶Sublati aĩ.nõ ꝓlati ſed ſublati dixit:& hoc ꝓprie ferarum eſt:ut Attollitq̃ aĩos pœnoꝶ qualis manus:nã beſtiæ pro aĩ q̃litate uel erigũt corpora.uel deponũt.¶Etiã me cũ litigas.belle.nã & illũ ex inuidia iracũdiorẽ:& hũc ad ſe dicentẽ:qđ poſt pãphilũ dicebaſ ẽẽ effici.¶Mecũ li. iuidioſe qſi iã cũ pãphilo litigauerit.¶Deliberet renũcietq̃.odio ferociter ſocero renũciet:tñ mature ꝓ delibe ret dixit.¶Vt a.ſi.magna fiducia cõditiõe filiæ aſſerit:qñ iã ſi pãphil⁹ nolit patũ alterũ dicit eẽ.¶Si h.ñ ſit.ſub audit uxor:ſed dira dictu reticuit ut dẽat.¶Phidippe a.noie appellat: qđ facer ſolem⁹:iratos mitigaſ conantes.

GVI. La.ſi ſis ſatis ſanus.i.ſi nõ ſis inſanus.iube.i.pcipe illam redire.Pam.o pater nõ eſt conſilium.i. non eſt ea mihi intentio ſeu mauis propoſitum eius reducendæ.ſeruibo antique pro ſeruiam:ideſt conſulam cõ modis matris.La.Pamphilus nolens amplius reſiſtere coram patre maluit diſcedere.Itaq̃ laches cœpit reuo care eum dicens.quo.i.in quem locum abis.i.diſcedis.mane.i.ſiſte pedem. mane inq̃.i. iterũ tibi dico mane.

Pertinacia quo abis:Phi.quæ:ideſt qualis & quanta hæc pertinacia:ideſt hæc obſtinatio in opinione eſt.La. Dixin : ideſt dixi ne tibi eum eſſe laturum ægre:ideſt moleſte.hanc rem.ſ.diſceſſum philomenæ a matre pamphili.qobrẽ: ideſt propter orabam te ut remitteres filiam tuam.Phi. Aedepol iurantis eſt non credidi pamphilũ fore : ideſt futurum eſſe.adeo:ideſt ita.inhumanum.i.imitem ferocem ut eſt.ita nunc is putat me ſocerum ſupplicaturũ ſibi genero:quaſi dicat id dedecet me.Si pamphilus eſt in ea diſpoſitione ut uelit reducere:ideſt reſumere uxo rem ſuam.licet ei ſup.ideſt poteſt.ſin:ideſt ſed ſi eſt alio animo:ideſt ſi habet aliam animum q̃ reducendæ ei⁹.

Renume/rati — renumeret.i.reddat mihi renumerando dotem.i.pecuniã ſibi datã pro dote filiæ. eat pro ueniat huc ad reddẽ dam dotẽ.La.ecce.i.in promptu adeſt alius.tu quoq̃ ſicut pãphilus es iracũdus.i.ꝓpenſus ad irã. proterue.i. imoderate & ſupbe:ſiue ſit uocatiuus ſiue aduerbiũ.Dicitur autẽ proteru⁹ ex eo ꝙ proterat aliũm dum ei ob uius præterit.Phi.alloquitur abſentem per magnã indignationẽ.O pamphile rediſti huc ex ibro. percontu/

pcontu max — max.i.ualde rebellis nobis.Proprie cõtumax dr̃ rebellis & cõtẽptor potioꝶ.La.Hæc ira pãphili decidet. etſi.i. ſi quis pãphilus ẽ irat⁹ merito.i.nõ ſine cã.Phi.qa paululum pecuniæ acceſſit uobis.i.uobis icreuit.aĩ ueſtri ſunt ſublati.i.erecti & tumefacti.La.ẽt litigas mecũ queadmodũ cũ pãphilo litigaſti.Phi.pamphilus deliberet & de nunciet:ideſt ſignificet mihi hodie.ne:ideſt utrum uelit reducere uxorem an non uelit ut filia mea ſit uxor alii ſi non ſit uxor huic.La.o phidippe ades:ideſt ad me accedas propius.audi:ideſt auſculta.paucis:ideſt breui ſet mone pam.abiit.quid mea refert ſupple:ideſt quid ad me ſpectat.Deinde ſe conuertit ad ſpectatores inquiẽs.

Poſtremo inter

DO.¶Poſtremo iter ſe trã.nõ.n.hæc notiua ſunt qbus inter ſe delectent.¶Quãdo nec gna.neq̃ hic. inui/ dioſe gnatus.¶Nõ obtẽperat.& hic non familiariter dictũ:quaſi ab irato.¶Quæ.d.p. qa obtẽperamus etiam tantæ uolũtati.¶Quæ.d.p.p.h.iurgiũ:bene hoc rurſus in mœrorẽ reddiſ: nec uera ſunt contra fabulæ ꝓpoſi/ tum cognoſcant.¶Porto.h.i.porto qſi ad aliquid magnũ.¶Cuius.h.facta ſunt.c.o. nõ trãſlata obiiciuntur uxori.ſ.q̃ nũc agunſ cõſilio:mira diſpoſitione an ironiã in male cõſentiẽtẽ.¶Atq̃ i.e.o.q.m.æ.ẽ.nõ ꝙ iraſcit ſed qđ ægre ẽ dixit.¶Euomã.bñ in ægritudine ſolet uomitus releuare.ſic Cice.cũ dicit.Quæ quidem.n.n.q.r. Cicero

Poſtremo iter ſe trãſigãt ipſi ut lubet:qñ nec gnatus
Neq̃ hic qcq̃ mihi obtẽperant:q̃ dico puipendunt
Porto hoc iurgiũ ad uxorẽ:cuius hæc fiunt conſilio
Oĩa:atq̃ i eam hoc oẽ quod mihi eſt ægre euomã.

Myrrhina.Phidippus.

P Erii quid agam: quo me uortã: qđ uiro meo
Rñdebo miſera:nam audiſſe uocem pueri
Viſus eſt uagientis.ita corripuit derepẽte tacitus ſeſe
Ad filiam. quod ſi reſciuerit peperiſſe eã:id ꝓ qua cã
Clam me habuiſſe dicam:nõ ædepol ſcio:ſed oſtiũ
Concrepuit:credo ipſum ad me exire:nulla ſum.
Phi.uxor ubi me ad filiam ire ſenſit ſe duxit foras:
Atq̃ eccam uideo.qđ agis myrrhina:heus tibi dico
Myr.mihi ne mi uir:Phi.uir ego tuus ſum:

P — Erii qđ agã: Mire i hac ſcæna iterũ rixa ẽ ſenis atq̃ anus. & tñ uarie & alio mõ ut mores itra ſe diuerſos & tñ notos poſſu mus agnoſcere. ¶Perii qđ.a. hoc ꝓloq oportet myrrhinã ut & ei⁹ pſonæ remiſcat ſpectator & geſtæ rei:ſimulq̃ ex huius pſonæ uerbis:qđ agat altera pſona mõſtreſ. Nã pſcrutari phidippum i uniuerſa cõclamare. & ire p totã domũ cognito ptu filiæ ſuæ appet ex pñtib⁹ dictis.¶Perii qđ.a.q. m.u.figura apta turbatis.¶Nã audi/ uiſſe.u.p.Virg. Cõtinuo audite uoces uagit⁹ & i gens:& ẽ onomotopeia.nã uox ipſa ſic ẽ:ut qua ſi uagit⁹ ſæpe ſonet.¶Pueri.u.ẽ.u.ꝓprie dixit:ua gitus.n.igens iſantiũ ẽ.Viſus ẽ.Quõ audire uocẽ uiſa ſum mõ militis.Ita corripuit. captã intulit. ¶Et derepẽte.una ps ofonis ẽ:ut defeſſus.aduer biis.n.ꝓpõnes ſepatim nõ addunt.¶Derepẽte. nã ſi ſepaueris nõ ẽ latinũ derepẽte.¶Quod. ꝓ nã aut ita.ſed nos.n.in hmõi ſignificatõe ſic dici mus.¶Quod ſi.r.ſcimus manifeſta:reſcimus oc culta.¶Id q̃ cã.id hocipſum peperiſſe eã.¶Non ædepol ſcio.iõ qa uera cã dici nõ põt.¶Sed oſti um.c.plus ẽ q̃ crepuit.nã eo mõ iũctũ.¶Ad me bñ ad me qſi ſingaturũ.¶Vbi me ad fi. hoc aũ tẽ & ſimul argumẽti delicti ẽ q̃ exiit. a filia marito igreſſo mulier.¶Vxor.u.m.miran tis eſt geſtus & dixit ſe duxit foras:ordo duxit ſe: & uerbis uſus eſt iter domeſticos pietes & arces Se duxit.ꝓ abiit.¶Atq̃ eccã.u.ap paret mulierẽ fugere aduerſarii abſñtiã & iõ hoc ſepatim ꝓnũciãdũ.¶Heus tibi.d.oñdit myrrhi/ nã aduertẽtẽ ꝙ nihil inueniat qđ dicat de filia. — Virgilius — Scire Reſcire

¶Mihi.n.m.uriã & i andria turbatũ ſe oñdit dau⁹.¶Vir.ad maritalẽ.c.r.ñ ad ſexũ.ut Vir.i buc.Vir. gregis ip.c. Virgilius

GVI. poſtremo.i.tandẽ poſt multa uerba.ipſi.i.filius & phidippus ſocer.trãſigãt.i.cõcordẽt cõueniãt pa ciſcant ut lubet.i.ut placet eis.qñ.i.qa nec natus pãphilus nec hic phidippus obtẽperãt.i.obediũt mihi.quicq̃. i.in aliquo.paruipendũt.i.pui eſtimant ea q̃ dico.Porto hoc iurgiũ ad uxorẽ tanq̃ aliqđ magnũ. Iurgium eſt diſſenſio ſiue concertatio inter beniuolos & propinquos:lis autem iter inimicos. Cuius ſcilicet uxoris conſi lio:ideſt ſuaſu hæc oĩa fiunt.atq̃ euomã : ideſt eiiciam effundam in eam uxorem hoc quod eſt mihi ægre.i. hoc quod mihi moleſtũ eſt uel accidit.& bñ euomã & ægre.Nã in ægritudie ſolet uomitus releuare. — Iur/ giũ & lis Euomere

a D finem ſcænæ:illud Abiit.quid mea &c.de phidippo dicitur nõ de pamphilo.abiit ergo phidippus exponendum eſt.non autem pamphilus. — AS CEN.

P Erii &c.Hic rixa eſt ſenis atq̃ anus eo qdem pacto ut mores iter ſe diuerſos & tñ notos poſſum⁹ agno ſcere.Myr.perii.i.perdita ſum qđ agã: quo.i.in quã prẽ uortã.i.conuertã me: qđ ego miſera reſponde bo meo uiro.i.meo marito.Nã uir meus uiſus ẽ mihi audiiſſe uocẽ pueri uagientis.i. uagitũ(qui cla mor eſt infantis)edẽtis.ita.i.adeo ipſe uir tacitus.i.ſilẽs corripuit.i.celeriter recepit derepẽte.i.ualde ſubito.Nã derepente una ẽ pars oratiõis in q̃ de auget.nã aduerbiis ꝓpoſitiones ſepatim nõ addunt. Corripuit inq̃ ſeſe ad filiã philomenã.ꝙ.i.ſed ſi reſcierit(ſcimus manifeſta.reſcimus occulta).i.ſi cognouerit eã peperiſſe. ædepol nõ ſcio q̃ cã.i.pp quã cãm dicã me hũiſſe.i.tenuiſſe id.ſ.eã pepiſſe.Sed oſtiũ.i.ianua cõcrepuit.i.patefactũ ẽ & qdẽ cũ ſonitu uiolento:credo ipſum uirũ meũ uenire ad me nulla ſũ.ꝓ nõ ſũ ũpote q̃ perii.Phi.ubi.i.poſtq̃ uxor ſenſit.i.pcepit me ire ad filiã duxit ſe foras.i.ſe cõtulit foras uel abiit.atq̃ eccã.i.ecce hic uideo eã uxorem. o myrrhina qđ ais:deinde non reſpondente uxore ſubdit.heus aduerbium uocantis ſiue admonẽtis. dico ti bi.i.te alloquor dicendo qđ ais: Myr.ne.i.utrũ o uir mi.i.mi marite dicis mihi.Phi.ego ſum tuus uir.i.marit⁹. — GVI Vor tere — Derepẽte

VNiVERSIDAD D SALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DO.¶Tu ne uirū.accuſatio eſt ab increpatione incipientis.¶Aut hoīem.auxeſis peruerſa adeo eſſe abun/
Virgilius dat.Virg.Tuq̄ adeo quē mox.¶Nā ſi utrūuis hoꝝ.uir aut hō.¶Mulier.u.t.u.acerbe ut ſupra.Tu nunq̄ muli/
er q̄ me.¶Quibus.callide mulier & quaſi nullius culpæ cōſcia qbus dixit:ut qbus dictis aut factis.¶An rogi/
tas.bñ iraſcit̄ iterrogāti.Nā iterrogare q̄ ſciat ipudentia eſt.¶Hē taces.nō taces nūc:ſed taces celas: ex qbus bñ
exeq qa argumentū ipudentiæ ē puerperiū taciturū.¶Peperit.ſ.ꝓpoſitio criminis.¶Iſtuc.p.mi
ra calliditas rea mulier hoc ſolo defendit̄ qđ accuſat.¶Perii.ex quo.mite additū ad effectum perii.¶Obſecro

Tu ne uirum me aut hoīem deputas adeo eſſe:
Nam ſi utrūuis hoꝝ mulier unq̄ tibi uiſus forem
Non ſic ludibrio tuis factis hītus eſſem.My.qbus:
Phi.an rogitas:peperit filia,hem taces.ex quo:
My.iſtuc patrem rogitare eſt æquum:perii.
Ex quo cenſes:niſi ex illo cui data eſt nuptū obſecro
Phi.credo,neque adeo arbitrari patris eſt aliter:
Sed demiror quid ſit:quāobrem tātopere hunc
Oēs nos celare uolueris partum:pſertim quum &
Recte & tempore ſuo peperit,adeon puicaci eē aīo:
Vt puerum præoptares perire ex quo firmiorem
Inter nos fore amicitiam poſthac ſcires:potius q̄
Aduorſum animi tui libidinem eſſet cum illo nupta
Ego ēt illoꝝ eſſe culpam hāc credidi quæ te ē penes
Myr.miſera ſum.Phi.utinam ſciam ita eſſe iſtuc:
Sed nūc mihi ī mētē uenit ex hac re qđ locuta es olī

iſtuc.p.r.ex ſua interrogatione accuſauit accuſato
rē.¶Niſi ex illo.c.d.ē.uериſimile argumētū.¶Ni
Saluſtius ſi ex.i.c.d.ſolutio criminis pˀfiduciā rñdētis. Sa/
lu.Ita fiducia q̄q̄ argumenti purgator ē.¶Credo
neq.a.a.ab accuſatione marit⁹ ad defenſionem
ſui cōuerſus amiſit qđ cœpat.¶Sed demiror.q.
ſ.mollior fact⁹ iā ñ iraſcit̄:ſ; mirat̄.¶Neq adeo
Idem ar.pa.ē al.hoc ē qđ ait Salu.Ita fiducia argumenti
p.d.¶Adeon.uides phidippū:nulla re aliq̄ mu/
lieris correptiōe lenit̄.¶Quāobrē.t.alia intētio
criminis.¶Oēs nos.c.u.recte qa putat & pāphi/
lū eſſe celaturū.¶Oēs nos.c.duæ ſunt cauſæ celā
di ptus ſi nō tpe ſuo uenerit:qđ idiciū ſtupri ē: &
ſi nō rōne euenerit:hoc ē mōſtri aliqđ natū fue/
Demiror rit.hic āt & tpe ſuo & rōne natū pdicat.¶Demi/
ror.ualde miror:qđ minus eſt q̄ iraſcor.pſertim
cū & rōne attulit mulier cōpendiū credulitatis ſe
nis ſemel correpti:ne aliter ſuſpicet̄.¶Oēs nos.c.
u.antiq̄ locutio:illam rē celo te.¶Præſerti cū &
r.&.ſ.t.p.recte ad illud ptinet qđ nō mōſtrū pepe
rit.¶Tpe.ſ.ad ſpatiū quo pgnātes eē cōſueuerūt
i.ad mēſiū dinumerationē:qa & ſeptimini naſci
ſolēt.¶Adeon.p.e.inuentio.¶Vt puerū.p.p.ad
ætatē infantis inuidia.¶Adeon.p.e.puicax eſt pſeuerans cū q̄dā ui.¶Ex quo.ſ.i.n.ſ.ab accidentib⁹ inuidia. &
bñ addit̄ ſcires:qa iprudentia i delicto ueniā frequēter extorſit.¶Potiuſq̄ ad.nihilominus ē a uolūtate peccan/
Cum illo tis inuidia aī tui libidinē dixit:ut minimā cām magnis ſceleribus ſubieciſſet.¶Eſſet cū il.n. antiq nō illi nupta:
nupta ſed cū illo nupta.ergo ambo ſibi inuicē nubūt.¶Ego ēt il.hāc.bñ ēt illoꝝ.nō.n.hoc eſt erraſſe qđ illoꝝ pecca/
uerit culpā:q̄ minus ē:ſed ēt illoꝝ cōe peccatū fuerit:ſed ne tuū qdē:deeſt creditā myrrhinā.an ēt adhuc ut ma
ior ſit dolor.q nec opināti acciderit.¶Vtinā.ſ.i.te miſerā eſſe.alibi.Miſerū quē minus credere ē. Et erit ſenſus:
utinā uere ſis miſera.¶Vtinā.ſ.i.eē hoc qdā ſic accipiunt.q̄ſi phidippus dicat.penes te culpa ē quā illorū eē cre/
Miſeros debā:& utinā qđ credo penes te eſſe culpā:ita eē recte ſciā:qa dixit ſe miſerā & miſeros nō niſi inocentes dici/
Salu. mus:in hoc negocio miſeram te non ſceleſte reperias.ſic Sal. Atq ea re.co.ſ.ma.q̄ mi.ab.& ideo ſequit̄.¶Sed
n.m.argumētū ex añcedētib⁹dcis & fcis.¶Nūc.m.i.m.u.recte nūc q̄ſi alias nihil ſuſpicāti.¶Quod.l.es.o.p añ.
GVI. adeo:ideſt certe tu ne:ideſt non deputas.i.non exiſtimas me eſſe uirū.i.maritū imo nec hoīem qui/
dem.Nā o mulier ſi ego uiſus forē unq̄ tibi eſſe utrūuis.i.utrūlibet hoꝝ.ſ.aut uir aut homo nō ſic habit⁹ eſſem
ludibrio.i.deriſioni illuſioni.hoc eſt non fuiſſem ſic deluſus a te tuis factis.i.per tua facta quæ mihi hæc celaſti.
Myr.qbus factis a me ludibrio habitus es:Phi.at rogitas.i. inquiris: quibus factis impudentia eſt interrogare
qđ teneas.filia noſtra peperit.hē:interiectio idignantis:taces.i.celas:ex quo hoīe peperit.ſ.i. ex cuius cōpreſſu:
Myr.æquū eſt p ironiā dixit.q.d.maxie dedecet patrē rogitare iſtud de filia.ſ.ex quo peperit.perii.i.cor meum
illo dicto uulneraſti.obſecro ex quo hoīe cenſes eā peperiſſe niſi ex eo cui data eſt nuptū.i.cui nupſit uel collo
cata fuit.Phi.credo eā peperiſſe ex pamphilo.neq adeo.i.certe eſt patris.i.decet patrem arbitrari aliter q̄ q ex ui
Demirari ro ſuo filia peperit.Sed demiror.i.ualde miror quid ſit q̄obrem:ideſt pp qđ uolueris tantopere:ideſt tantum
celare nos oēs hoc.ſ.partū filiæ pſertim cū peperit.& recte:quia non mōſtrū peperit:& ſuo.i.cōgruo tpe quo
pgnantes poſſunt parere uidelicet ſeptimo menſe.Nā ut habet̄ digeſtis de ſtatu hoium.Septimo menſe perfe
ctum fœtum naſci iā receptū eſt pp auctoritatē doctiſſimi ypocratis.Adeon.i.adeo ne uerū eſt ſup.te eſſe ani/
Pernicax mo adeo pernicaci.i.maligno & pſeueranti cū quadā ui.Nā pnicax eſt pſeuerans cū quadam ui.ut poptares.i.
potius cuperes uel ualde optares.puerū filiæ perire.i.exponi ad mortē ex quo filio ſcires.amicitiā fore.i. futu/
ram eſſe firmiorem.i.ſtabiliorē inter nos poſthac.i.in poſterū potius q̄ filia eſſet nupta cum illo pāphilo. ad/
Libido uerſum:ideſt contra libidinem:ideſt imoderatam tui animi cupiditatem.ego etiam credidi hanc culpam de
diuortio filiæ eſſe illorum:ideſt eſſe apud illos.quæ tamen culpa eſt penes te:ideſt in teipſa & quaſi in poſſeſ/
ſione tua.Myr.Ego ſum miſera.i.infœlix.Phid.Vtinā ſciā iſtud eſſe.i.ſciam te uere eſſe miſerā ita q uere ſis mi/
ſera.Vel utinā ſciam pro certo penes te culpam eē.Sed nunc id uenit mihi ī mentē qđ olim locuta es.i. dixiſti.
Quum illum

DO.¶Quū.i.g.c.ut arbitꝝ cape dicius.i.eliget̄.& cū laude locut⁹ ē pāphili.¶Cepim⁹.elegim⁹.Vir. Añ lo.
ca.ocu.¶Cū eo.q.m.a.nā i hoc ē accuſatio q hæc locuta ſit.ſ; argumtū ē q celar̄ uoluerit ptū: & hoc oli dixit Capere
ac pnoctaret:poſt illđ qđ dixerat.¶Quid ite.ibat ne ad bacchidē quotidie.Et nota familiariter hoc uerbū po Virgilius
ni a Terē.ſic & ī eunu.Sed & ſi hīc pnoctat q̄uis tātū hoc pp ſpectatorē dr:ut geſtorū meminerit.¶Quā.i.n.
qa ſola ex oib⁹ defēdi ñ pt.¶Multo.p.ſ.q̄ bñ pgit qa taciturnitas p cōfeſſiōe accepta ē.¶Verū id.u.hoc intelligi
ñ pt niſi uitiū bis nūero ſubaudieris.¶Adoleſcētiæ.meli⁹ dixit adoleſcētiæ:q̄ pāphili.ut qđ ī ætate fuerat nō ti

Quū illū generꝝ cepius.nā negabas nuptā filiā tuā
Poſſe te pati cū eo q meretricē amaret: & pnoctaret
Foris.My.q̄uis cām hūc ſuſpicari q̄ ipſā uerā malo.
Phi.multo prius ſciui q̄ tu illū illam amicam habere
Myrrhina:uerum id uitium nunq̄ decreui eſſe ego
Adoleſcentiæ.nā id oībus īnatū eſt:at pol iā aderit
Tp̄s ſe quoq etiā quū oderit:ſed ut olim te oñdiſti
Nihil ceſſauiſti eādem eſſe uſq; adhuc:ut filiā ab eo
Abduceres:ne qđ ego egiſſem eēt ratū: id nūc res
Indicium hæc fecit quo pacto factum uolueris
My.adeō me eē puicacē cēſes ei cui mr̄ ſiem: ut eo
Eſſem aīo: ſi ex uſu eſſet noſtro hoc mr̄imonium.
Phi.tum pſpicere:aut iudicare noſtram in rem
Quid ſit:potes:audiſtin ex aliquo fortaſſe qui
Vidiſſe eū diceret exeūtē aut ītroeūtē ad amicam:
Quid tum poſtea:ſi modeſte ac raro hoc facit:
Nōne ea diſſimular̄ nos magis hūanū ē q̄ dar̄ opā
Id ſcire qui nos oderit:nā ſi is poſſet ab ea ſeſe

meret.¶Nā i.n.ē.o.amat̄ i adoleſcētia.¶At.p.i.
a.mire ſenectutē accuſat ſenex:& iā ætatē ueloce
oñdit his uerbis:& addidit ſe quoq oderit.q.d.
ñ ſolū ñ amabit:ſ; & odio hēbit:& ñ alienas mu
lieres mō nec uxorē quoq:ſed etiā ſeipſum. pl⁹
ergo illatū q̄ rō depoſcebat:ſed mire ad defectū ſe
nis exprimēdū.¶Se quoq etiā cum.o.i. ut pœ/
niteat eum ſui facti:nec plus dixit q̄ ſi diceret facta
ſua.¶Sed ut olim oñdiſti.cū ſupiora dicta ſunt.
¶Vt filia ab eo uehemētius dixit q̄ ſi diceret ut fi/
liā ei nō redderes.¶Ne quid ego.e.e.r.qđ ab eo
abducis:nō bōa ſocrus:q filiā nō bonā mr̄ es:q
irrita facis q̄ geſſi:nō bōa uxor inq̄t.¶Nūc res i.ſ.
hoc ē qđ dicit celauiſti ptū.¶Id.n.r.quaſi dixerit
uñ ſcio.¶Quod fa.u.nō ſolū qđ fecit:ſed etiā qđ
uoluit obiicit.¶Neſcio.q.p.ſ.u.deeſt fieri.¶Per
uicacē.i.ui agētē pnitioſam me eē cenſes.¶Cui
deeſt ei uel circa eā.¶Cui mr̄.ſ.rurſus a ueriſimi
li an mr̄ cōtra filiā faciat.¶Si ex.u.e.h.m.callide
mulier ex his q̄ dixit:ſemet in defenſionē arripit.
Nam ille ſic ait.Negabas poſſe filiā tuā te pati cū
eo q meretricē &c.¶Ex uſu.mō utile:ſi p nr̄a eēt
utilitate.¶Tū p.a pſona.¶Aut.i.n.r.pſpicer̄ futu Proſpicere
ra: diiudicare pñia.¶Audiſtin ex aliquo Diiudicare
ſatis & oratorie.¶Aliquo.a pſona:bñ
aliquo:ademit iudicib⁹ auctoritatē.¶Quid ui.eū di.nō qđ uidiſſet.¶Exeūtē.aut.i.ſic Cice. Cū ī hortis fuerit q Cicero
unguēta ſūpſerit:q baias uiderit:nō æquū dixit:aut plectētē amicā.¶Aut itro.ſylleplis prima:ut ī lu dū ducere
& reducere.¶Exeūtē aut i iacet mollis ē:alludit̄ de ſequētib⁹ ad amicā crimis de cōſuetudi
ne.¶Quid tū poſtea: quo cōtēnerē crimia leuiora.¶Si modeſte. adhibito mō uel recte cū pudor
aut modeſtia:aut celatū uoluerit.¶Nōne diſ.n.duob⁹ mōis ferunt̄ pctā uel ignoſcēdo uel cohibēdo.Nā diſſi Diſſimu/
mulare eſt ignominiā fingere.¶Magis.hu.bñ qa & illđ humanū diſſimulare.an magis diſſimulare:an qa ira/ lare
ſci & argui humanum eſt.¶Magis.hu.nota pro humanius Terentiano more.¶Qui nos oderit. qui unde
uel q̄obrem & recte.Nemo dolens quod non ametur:id facit quod magis odio ſit.¶Nam ſi is poſſet ab ea
ſeſe derepente.oratorie contentus defendiſſe pamphilum:hoc ipſo illum quod accuſatus eſt laudat.
GVI. quū.i.q̄ñ.cepim⁹.i.elegim⁹ illū pāphilū generꝝ.i.ut eēt gener nr̄.nā negabas te poſſe pati filiā tuā eſſe
nuptā cū eo.uel ei q amaret meretricē.& q pnoctaret.i.totā noctē iſōnē duceret.foris.i.extra domū. pnoctare ē Per/
totā noctē iſōnē ducer̄.my.hoc dicit apđ ſe aut ad ſpectatorꝭ ꝯuerſa.malo.i.poti⁹ uolo hūc phidippū ſuſpicari. no/
q̄uis.i.q̄libet aliā cām q̄ ipſam uerā cām pp quā uolui celar̄ ptū.Phi.o myrrhina ſciui multo pri⁹ q̄ tu ſcieris il ctare
lū pāphilū hr̄e amicā bacchidē.uerꝝ.i.ſed.ego nūq̄ decreui id uitiū amoris eē uitiū adoleſcētiæ.i.iuuenilis æta/
tis.nā id uitiū ē īnatū oib⁹ adoleſcētibus.ita opinat̄ phidipp⁹ ſed ei⁹ ſnia ē iniq.nā adoleſcētib⁹ tale flagitiū ē gra
uiſſimū & multis cohibitōib⁹ reprimēdū.at.i.ſed pol iurātis ē.iā.i.ſtati.poſt adoleſcētiā breuē.tps aderit.i. ad/
ueniet uel pn̄s erit.quū.i.quo tpe.ēt ipe pāphilus oderit ñ ſolū aliēas mulieres imo & ppriā & itē ſeipm ī ſene/
ctute.Sed ut.i.qualē oli oñdiſti te eē cū negabas te poſſe pati filiā tuā nubere cū eo q foris pnoctaret.nihil.i. in
nullo ceſſauiſti.i.deſtitiſti eſſe eadē.i.eſſe ſimilis & talis qualē te oñderas uſq adhuc.i.hucuſq ad hoc tps ut ab
duceres.i.dimoueres abſtraheres filiā ab eo pāphilo.ne id eēt ratū.i.firmū ſtabile quod egiſſem.Nūc hæc res
i.iſta celatio tua facit iudiciū.i.exiſtimationē.uel indiciū.i.demonſtrationē:quo pacto uolueris id factū.ſ.q fi
lia nupſerit pāphilo.Myr.adeon.i.utrū cenſes me eſſe ita puicacē.i.uim agentē pnitioſam ei uel erga eā philo Adeon
menā cui philomenæ ego ſum mr̄ ut eēm eo aīo.i.ut hr̄em talē aīum qualē dicis me hr̄e ſi hoc matrimoniū Peruicax
eſſet ex nr̄o uſu.i.utile nobis ſiue pro noſtra utilitate.Tū.i.præterea.tu potes proſpicere.i.prouidere ac iudica/
re quid ſit.in rem nr̄am.i.in nr̄am utilitatē ſeu quid nobis ſit utile.Phi.fortaſſe tu audiſti ex aliquo q diceret
ſe uidiſſe eū pāphilum exeuntē ab amica aut introeūtem ad amicā bacchidem.quid tū.i.tūc poſtea uis ſupple
ex eo inferre ſi facit hoc.i.ſi uiſit amicā raro & modeſte.i.adhibito modo aut cum pudore & modeſtia.nōne
eſt magis humanū nos diſſimulare.i.fingere nos ignorare q̄ dare operam:ideſt q̄ laborare ſcire id.qui ablati/
uus a neutro.i.ex quo ſiue unde aut q̄obrem oderit:ideſt odio proſequatur nos. Nam ſi ipſe pāphilus poſſet

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DO.CDerepēte.una pſ orōnis ē.CQui cū.t.c.a.laudat ubiq̄ eos Terē.q̄ cōſuetudine molliūtur: ut alibi. Hic pūæ cōſuetudinis ca.h.m.ſ.ſ.& mox.Neq̄ meamor neq̄.c.c.ergo ferus quē lōga cōſuetudo ñ cōmouet. CQui cū.t.ñ q̄ cū ſecū aut a qb⁹& nō a qs.CEt cōſueſcit.ꝑprie dr̄ ut i ſtupro.CNō eū.h.d.ñ ſolū iqt hō ñ'eēt id qd forſitā mihil ꝑſa itererat:ſed qd a nobis maximū ē uir ſtabilis filiæ eē ñ poſſet.CNec uirū.ſ.uir mō marit⁹.

Vir.i.maritus CNō eū.h.d.n.uirū.ſ.pt & ſic itelligi eū hoiem dicerē:q̄ cōſuetudinē lōgi tpis temere abrūperet.CNec ui.ſ.ſ.g. quē res uenereæ nō mouerēt.nā firmū hoc ēt poſſum⁹ itelligere ualidū i oſtm̄ coitus.ſic Hora.Fortiq̄ marito

Horatius deſtiet uxorē.CMitte.a.his uerbis ſolemus com mētitia argumta cōtenere: ut miſericordia aios mſn⁹hic mot⁹.& alibi.Imprudēs timuit adoleſcēs:ſi not⁹ſeru⁹.Eteni ille dixerat.Veꝝ id uitium nūq̄ decreui eē adoleſcētiæ adeo ꝑuicaci aio:tūc ut pueꝝ portarē.CEt q̄ me.p.a.a.a.ſ.ſ.c. recte dū mulieri utpote memor qd cū pāphilo ſit locuta CEt ſo.ſ.iō qa timuit ne errata ſua ñ ſeruet pāphilus:& iō multu ſciāt.CRoga ue.n.n.a.n. uerba q̄b⁹cū pāphilo loqꝛ ſocrus:niſi aliter agat itēdeaꝛ a genero.CRecte ego cōſu.meæ.Illd iqt nolle ſi gnū erit.ꝑuidiſſe filiæ.CSiqdē ille ipe ñ uult& tu ſenſiſti eē aiaduertēdū:queadmodū oia qb⁹ſe deſenderit myrrhina i malā ptē accipit phidipp⁹:& hic magis accuſat:uñ illa ſe purgat meli⁹.CCui⁹ cō.ſ.e.p.p.ñ dixit cui⁹cōſilio repudiū dareꝛ pamphilo:ita ne ad domū oia exitū ſpectāt.CEſſe a.ſ. h.i.m.abdnceꝛ filiā celaꝛ ptū:expōere pueꝝ.CInterdico ne ex.inter dico& interdico itereſt.dicimus qd iubem⁹fieri:iterdicim⁹qd uetam⁹ fieri. dicim⁹ēt uni gñi hoiu;.iterdicim⁹diuerſis.Itaq̄

Interdicta ꝑtoris edicta & iterdicta dicūꝛ:iter dico ſepati di

Dicere cēdū:legēdūq̄:qa iter dico ne uelis nō eſt itegrū.

Interdiceꝛ CInterdico ne ex.e.æ.id agiꝛ ne ſub hoc icerto iterciplaꝛ puer:& tragœdia fiat ex comœdia.

Derepente auellere qui cum tot conſueſcit annos
Nō eū hoiem dicerem nec uiꝝ ſatis firmum gnatæ.
Myr.mitte adoleſcentem obſecro:&
Quæ me peccaſſe ais.abi ſolus.ſolum conueni
Roga uelit ne uxorem an nō:ſi eſt ut dicat uelle ſe:
Redde.ſi eſt ut nolit:recte conſului meæ natæ.
Phi.ſiqdē ille ipſe nō uult:& tu ſenſiſti eſſe in eo
Myrrhina pctm̄ :aderam:cuius præſens conſilio
Fuerat.ea par ꝑſpici:q̄obrē īcendor ira te eſſe auſam
Facere hoc iniuſſu meo:interdico tibi ne extuliſſe
Extra ædes pueꝝ uſq̄ uelis.ſed ego ſtultior meis
Dictis pere hāc q̄ poſtulē:ibo itro : atq; edicā ſeruis
Ne quoq̄ efferri ſinant.my.nullā pol credo mulierē
Me miſeriorē uiuere:nam ut hic laturus hoc ſit ſi
Ipſā rē ut ſiet reſciuerit:nō ædepol clā me eſt:quum
Hoc quod leuius eſt tam iracundo animo tulit:
Nec qua uia ſententia eius poſſit mutari:ſcio
Hoc mihi unum ex plurimis miſeriis reliquum

CMeis dictis.p.h.demōſtratiue & accuſatorie dixit:q̄ſi tā cōtumacē.CHāc q̄ poſtulē.qd ē hāc.utrū mulierē:an uxorē:an cōtumacē fœminā.CIbo itro.a.e.ſ.ſibiipſi hoc dicit.CEdicā.ſ.n.e.ſ.& hoc recte poeta:qa ita opus eſt ne cōpleat myrrhina qd ꝑmiſit de exponendo puero. Ait enim inde continuo exponetur.CNam ut hic.l.h.ſ.ſic oñdiꝛ cā cur ꝑpetuo celādū ſit ſenib⁹uitiū uirginis.CNā ut hic.l.q̄tū iracūdiæ habitur⁹ ſit:q̄tū furoris.hoc.n. ſignificat ut & ſimul poæta qd alibi obſcure facit hoc apte demōſtrat:qd ꝑiculū ſit i fabula:niſi ſuccurrat.CNō.c.m.i.ſcio. C Nec q̄ uia.ſ.e.p.i.ſcio q̄uo ex iracūdo placidus fiat.CSententia.e.p.m. de puero exponēdo.CHoc mihi unū ex plurimis miſeriis.hoc adhuc iquit malū nō mihi eueñiat:cū euenerit multū ēt in dicta q̄ſi cū gemitu & ꝑcūtatiue ꝑnūciādū ſit:& niſi obſcurā locutionē facit:niſi forte cū uel qd ſignificat.CHoc mihi.u.ex.p.m.r.m.ex oibus malis reliquū quū dicat maximū malū ſignificat. CNā nō mediocre qdē oium miſeriarū eſt ultimū:& inter multa mala reliquū qd ſit accipimus:poſſumus & nos iterrogatiue pronūciare.

Derepēte GVI. auelleꝛ.i.abſtrahere ſe ab ea amica derepēte.i.ualde repēte.una.n.ē pſ orōnis.q̄ cū.i.cū q̄ amica conſueſceret.i.cōſuet⁹fieret uel cōſuetudinē ſeu cōuerſationē hr̄et tot ānos.i.tāto tpe nō dicerē eū eē hoiem fragilis.ſ.naturæ & ad uoluptates multū ꝑpēſe nec dicerē eū eē uirū ſatis firmū.i.ualidū natæ meæ.My.obſecro mitte.i.dimitte adoleſcētē pāphilū & mitte ea.q̄.i.i qbus.ais.i.dicis me peccaſſe.i.erraſſe.Abi.i.diſcede.tu ſolus cōueni.i.alloquere pāphilū ſolū.i.ſine arbitris.roga.i.iterroga:ne.i.utrū uelit uxorē philomenā.an nō uelit.Si ē. i.ſi cōtingit ut dicat ſe uelle uxorē redde ei uxorē.ſinaūt.i.ſed ſi eſt.i.ſi cōtingit ut nolit uxorē.recte cōſului.i.ꝑſpexi.ꝑuidi meæ gnatæ philomenæ.Phi.ſiqdē.i.ſi certe illeipe pāphilus nō uult uxorē& ſi tu myrrhina ſenſiſti pctm̄ eē in eo.aderā.i.ꝑpe erā cuius cōſilio uidelicet meo par fuerat.i.decuerat(nā par eē ſignificat decēs eſſe)

Edicere ea.ſ.pctā pāphili.ꝑſpici.i.ꝑuideri.q̄obrē incēdor ira.i.ueheměter excādeſco te myrrhinā auſam eē facere hæc.ſ. abducere filiā celare partū & exponere puerū iniuſſu meo.i.abſq̄ ꝑcepto meo interdico.i.ꝓhibeo.Edicimus qd fieri iubemus.interdicimus qd fieri uetamus.edicimus etiā uni generi hoium.interdicimus diuerſis inter dico ergo.ne.i.ut nō uelis extuliſſe.i.exportaſſe.puerū extra ædes.i.extra domū meā.Sed ego ſum ſtultior.i.nimis ſtultus.qui.ſ.ego poſtulem hanc uxorē meā parere.ideſt obſequi obedire meis dictis ibo intro.atq̄ edicam.i.iubebo ſeruis ne ipi ſinant.i.permittāt.puerū efferri.i.exportari.quoq̄.i.in aliquē locū.Myr.pol.i.ꝑ pol lucē nullā credo mulierē uiuere miſeriorē.i.infœliciorē me.nā ædepol nō eſt clam me.i.nō ignoro.ut.i.quo pacto hic uir meus laturus ſit hoc uidelicet ſi reſciuerit ipam rem.ut ſit.i.ſciuerit rē quemadmodum eſt uidelicet filiā non eſſe ex pāphilo grauidā cū tamen eſſet nō qdem in matrimonio:ſed ante in tenebris.cū.i.qa ipſe uir meus tulit aio tā iracūdo hoc qd eſt leuius.ſ.partū celaſſe nec ſcio qua uia.i.qua rōne ſentētia ei⁹ poſſit mutari hoc unū malum reliquum fuerat:ideſt reſtiterat mihi ex plurimis miſeriis.i.ex multis malis ſeu infortuniis

Fuerit malum.

DONA.CVt puerū.t.cogit.recte tollā quæ ſcio:uñ recte tollā ſic.CForma in tenebris.n.nō quita ē.ab actiuo queo paſſiuū fecit queor:retinēdo ꝑticipiū qta eſt:ſed antique dixit.CNeq̄ detractū.ſolet.n.fieri.CIpſe eri Quitus puit.i.d. hoc ad exitū ſpectat qa per ānulū fiet cognitio.CIpſe.e.i.ecōtrario inqt factū eſt ipa ut nō eri Queo peteꝛ.CSimul uereor.p.n.o.n.ſ.ſi ſuſtulimus cogēte ſenecū puerū quē expoſcit uir pāphilo añ ꝑmiſit cū ſciret alienum puerum tolli.ꝑ ſuo.non ſolum inquit tolli agere refert alienū uirū etiam pro ſuo. Queor

n On clā me eſt.In hac ſcæna uelut qualitas negocialis i diſputatiōe uenit:iuſtū ne ſit repudiare cōiugē cā mrſis:ut oino qd fieri debeat. CNō clā.uero ordine a purgatiōe ſui icipit mr̄ abitura:ne q̄ diſcedit iracūdia uideaꝛ.CTibi me eſſe.ſ.i.in ſuſpitionē.CEt ti.eē.u.t.blādius uxorē ſignificauit q̄ ſi diceret philomenā:& mores ꝑprie ſenū dicūꝛ Mores ut ſenectus moroſa:& moroſi hoies q ſui cuiuſdā moris ſūt.CEtſi ea.d.ſ.quæ ſcio:& ea.p eā rē: Moroſi ſed abſolute occurrit:ſupra latæ ſniæ:& gñe neutro.& eſt ordo & ſi ea diſſimulas.CVerū ita.m.d. cōiectura q̄ ſoluiꝛ iureiurādo.CNunq̄.ſ.c. bona exceptio qa poſſumus aliquē inſciente lædere:q̄ res ad ueniā pertinet.CItaq̄ ob.ex te. ꝑ ſe iurat: ueritatē pāphilo probat.ut blāda ſit. CItaq̄.duæ ptes orōnis.CNūq̄.ſc.hic ordo eſt iuſiurādi : ut cū ꝑpoſuerit ita ſequaꝛ.Ita uelim mihi deos ꝑpitios:ut cū dii illius temporis mihi ueniti mētē. CMerito.bñ dixit merito:nā ut nos imeritos qs nos oderit nō eſt in mea manu.hæc eſt exceptō Plauti in trinūmo.Vt qd dicāt non eſt merito:ut Plautus ne dicāt:& merito ne capent odiū:idē ē culpaſſe merito. CTe q̄ ante ea qua cauſa:deeſt cauſa: ut ſit ordo & q̄ te amare rebar tatū. CFirmaſti.f.m.neq̄ me feſellit qd ante rebar: & te me amare. CNā ei.t.h.f.f.i.ꝓbationē attribuiſti.CNā mi.i.t.p. dixit.n.ſupra.Atq̄ eā i hoc oē qd mihi ægre eſt euomā potuit & i euomēdo narraſſe qd matrē filius ꝑpoſuiſſet uxori.CTuus pr̄. familiarius q̄ ſi laches.CAmori tuo.plus dixit q̄ ſi uxori diceret.CVt ꝑ.eſſet.p.laborat mulier:ne qd dictura odio aūt dolore aut certe ira faceꝛ uideaꝛ.CPræmiū.e.p.ſic Vir.Hic pietatis.h.hic.ſ.ſ.p.l.CMi pā Virgilius phile hoc & nobis & mihi cōmodū rē dura dictura.uide quantis ꝑblādiꝛ uerbis: rē q̄ ꝑmollit. CNūc me.t.c.ē cōtra gr̄am.a iuſto contra gr̄am nūc uiciſſim hoc uobis & meæ ab honeſto mi pāphile.CHoc uo.& meæ pricipiū hoc aliqd ē ꝑ cātis fœminæ a blādimto icipit ut libēter audiat.

Fuerit malū:ſi pueꝝ ut tollā cogit:cuius nos q ſit
Neſcimus pr̄:nam cum cōpreſſa eſt nata:forma in
Tenebris noſci nō qta eſt neq; detractū ei:tū qcq̄
Eſt qui poſt poſſit noſcier qui ſiet:ipſe eripuit ui in
Digito quē habuit uirgini abiens annulum:ſimul
Vereor pāphilū ne orata ueſtra nequeat diutius
Celare:quum ſciet alienū puerum tolli pro ſuo.

Soſtrata.Pamphilus.

n On clā eſt me mi gnate tibi eē me ſuſpectā
Vxorem tuam ꝑꝑ meos mores hinc abiiſſe
Etſi ea diſſimulas ſedulo:uerum ita me dii ament:
Itaq; obtingant ex te quæ exopto mihi:
Vt nunq̄ ſciens cōmerui merito ut caperet illa
Odiū mei:teq; añq̄ me amare rebar:ei firmaſti fidē
Nam mihi intus tuus pater narrauit modo.
Quo pacto habueris me ꝑpoſitam amori tuo
Nunc tibi me certum eſt contra gratiam referre
Vt apud me præmium eſſe poſitum pietati ſcias mi
Pāphile hoc & uob& meæ cōmodū famæ arbitror

GVI. ſi uir me⁹ cogit.ut tollā.i.educē pueꝝ cui⁹ pueri nos neſcimus.q.i.qs ſit pater.nā cū.i.quando.nata cōpſſa eſt.i.ſtuprata forma ſtupratoris.ñ qta eſt. antique ut a q̄or paſſiuo.i.ñ potuit.noſci.i.aiaduerti.neq̄ tū.i.i.tūc.qcq̄.i.aliqd detractū ē.i.ablatū ē ei pāphilo. q.i.quo uel uñ poſſit noſci q ſit ꝯpſſor.ſ.ipe ſtuprator abiēs.i.diſcedēs.eripuit ui.i.uiolētia.uirgini ānulū quē hūit i digito.Simul.i.ēt uereor pāphilū ne.i.q̄ nequeat.i.nō poſſit celare diutius.noſtra orata.i.ea quæ

Tollere

n orauimus eum ut celaret.cum.i.quando.ſciet alienum puerum tolli.i. nutriri. pro ſuo.i. loco ſui filii. On &c.Hic ſo.& filio ſe purgat de abſceſſu uxoris& ſimul ſe abiturā rus polliceꝛ nec obſtet ſua pñtia quo min⁹philomena redeat.So.o mi gnate pāphile nō ē clā me.i.nō ignoro.me eē ſuſpectā.i.i ſuſpitiōe tibi uxorē tuā abiiſſe.i.abſceſſiſſe hic ꝑꝑ meos mores forſitā iiocūdos.etſi.i.q̄uis diſſimulas.i.celas ñ oñdis ſedulo i.ſine dolo iſtāter.ea.i.eē rē.ſ.me eā ſuſpectā tibi.uerū dii ita me amēt:iurādi modus ē.& ita ea q̄ opto ex te obtigāt mihi.ut.i.ſicut.nūq̄ ſciēs.i.cōſulto dedita opa cōmerui.i.male de ea ſū merita.cōmerem⁹ mala tm̄.uel cōmerui.i.digna fui ut illa uxor tua capet odiū mei merito.i.qd odiū merueri.Et q̄.i.q̄tū.rebar.i.putabā.ante.i. Cōmereri prius te amare me tā.ſup.i.tātū firmaſti fidē.i.adhibuiſti ꝓbationē ei rei.ſ.amori tuo in me.Nā pr̄ tuus laches mō.i.pauloāte narrauit mihi itus.quo pacto.i.quo mō.hūeris me ꝑpoſiā.i.ꝑpoſueris me tuo amori in uxorē.Nūc cōtra.i.ediuerſo uiciſſim certū ē mihi.i.cōſtitui ac deliberaui.me referre gr̄am.i.reddeꝛ beneficiū tibi ut omi pāphile ſcias ꝑmiū.i.mercedē eē poſitū apud me pietati.i.ꝑ pietate & itimo affectu tuo i parētē.illud ēt ꝑmiū intelligit eē ſi ipſa cū lache rus ſecedat & reditui philomenæ nō obſtet.arbitror hoc.ſ.quod uolo facere eē cōmodū.i.conſentaneum.utile uobis.i.tibi & philomenæ & etiā meæ famæ ne uideat eſſe diuortii cauſa.

VNiVERSIDAD DSALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DO.¶Ego rus.a.h.c.t.d.p.certū eſt.certū dixit ne ſit diſſuadendi locus.¶Cū tuo.d.p.ad hoc addidit certo decreuiſti nō audeat diſſuadere filius.¶Ne.m.p.ab utili.¶Quid iſtuc.c.eſt.bñ qa illa decreui dixerat.¶Illius a pſona.¶Stultitia a cā.¶Victa.nō.n.uolēs.¶Vrbe.a loco.¶Tu.a pſona.¶Habitatū.facto illius ſtultitia.uide q̄ oratorie oīa cogeſſerit a pſonis:a cauſis:a locis:a factis.¶Illius ſtulti.ab utili.mire aūt & rus & ex urbe:& habitatū dixit.¶Vt q.n.m.m.u.ab honeſto.¶Nō facies.n.ſ.primo nō facies:deinde ſi facere pſeueraueris:nō ſinā. Et nō facies nō eſt interdicētis:ſed.q.d.nō te ſcio facturā rē tā prauā.ſūt aūt q neq; ſinā iūgat iterioribꝰ:ſūt q totū cōtexte legūt.¶Nō.f.u.q; modeſtia.¶Mea p.d.c.ſ.bene retinet cū ſua itereſſe ne fiat.¶Tū tuas.a.t.c.diſſuadēdo cōmiſcuit & honeſtatē & utilitatē.¶Mea cā.n.nō eſt ſuperbū nolo.ſed conſuetudine dicit.¶Nihil pol.i.m.cōtra oia & ab ultimis icipit.¶Iſtæc res amicæ:cognatæ.dies feſti.¶Dū ætatis.t.t.tulit ppeſſum eſt pmiſit& in bonis eni & in malis dicit.¶Dū ætatis.t.t.p.ſ.ſ.ſ.i.m.t.ſi inquit meæ uoluptatis cā exercēda ſuntiā nō delectāt:ſi officii ac religiōis iā nō poſſum quæ ſi minus iā neceſſaria eſt diuiſio qa ille & religiōe icuſauerat feſtoꝝ dieꝝ.dū ætatis inqt nō repħendat q̄ cū potuerim pſuncta ſatis ſum.ſic Vir. Sit pſiæ priamoq; datū.¶Satietas iā.m.t.nimis materne atq; aniliter.¶Hæc mihi nūc.c.ē.m. hoc nimis ſcio pnūciādū:& ne cui odio q̄ me tibi diceret. ¶Vt ne cui me.l.æ. hoc ad nuꝝ expectationē ad filiū refert.hic.n.odio digni parētes expectati appellanť.¶Lōginquitas æta.ob mor.exo.meā.ſedulo agit ſocrus:ne qd per irā ſtatuiſſe uideať: uide tātū ut intermiſcet indignationē:&multo dolore deprōpta ſunt qđ poeta nō inuitus facit ad mores exprimēdos perſonaſq; reddēdas.¶Hic uideo me eſſe inuiſam.quia rus decreuit pergere.nō quaſi nurū ſed ſocrū.& mire inuiſam:& non addidit cui: ſed dixit.Tēpus eſt concedere quia anus ſum:aut quia nurus in domo oēs cauſas præcidā.Oſtendens oibus. bene oibus ne ſpecialiter læſiſſent nurū:& generaliter dixit.¶Et illis.m.g.mire illis nō nurui.¶Et morē geſſero.acriter dictū ut oſtendat hoc illos uoluiſſe olim ut expelleret:ut ſi dicas inimicū tibi morē geſſiſſe:quod ſe ſuſpenderit.¶Sine me obſecro.h.e.quia dixerat maritus.Omnes ſocrus oderunt nurus.¶Sine me obſecro. h.e.potiſſimū eſt extorquere dū aliquid argumentū cū illis quibus cari eſſe debemus:noſtra cauſa potius q̄ illorū dicimus uelle nos aut nolle quod facimus.nam & pamphilus ſupra dixit.Sic non facies:neq; ſinam.

Virgilius

Ego rus hitura hic cū tuo me eē certe decreui pře
Ne mea pñtia obſtet:neu cā ulla reſtet reliqua.
Quin tua philomena ad te redeat.Pam.quæſo
Quid iſtuc conſilii eſt:ut illius ſtultitia uicta
Ex urbe tu rus hitatū migres:nō facies neq; ſinam
Vt q nobis mř maledictū uelit mea ptinacia dicat
Eſſe factū aut tua modeſtia.tū tuas amicas te &
Tuas cognatas deſerere.& feſtos dies mea cā nolo
So.nihil pol iā mihi iſtæc res uoluptatis ferunt.
Dum ætatis tp̄s tulit pſuncta ſatis ſum.ſatietas iam
Me tenet ſtudioꝝ iſtorum.hæc nunc mihi cura eſt
Maxima:ut ne cui mea lōginqtas ætatis obſtet:
Mortēue exoptet meā hic uido m̄ eē iuiſā īmerito
Tēpus ē cōcedere:ſic optime ut ego opinor oēs
Cauſas pcidam oibus:& me hac ſuſpitiōe exoluam
Et illis morē geſſero:ſine hoc me effugere obſecro

GVI. certe ego decreui.i.conſtitui me eſſe abituram.i.diſceſſurā.rus.i.in agros.hinc.i.ex hoc loco.cum tuo patre.ſ.lache marito meo.ne.i.ut nō mea pñtia obſtet.i.impediat.neu.i.&.ut non ulla cā reſtet.reliqua.i. relinquať.quin.i.q; non tua philomena redeat ad te.Pam.quæſo:quid conſilii.i.quod conſiliū eſt iſtud.i.tuum.quaſi dicat quid ſibi uult tuū propoſitū uel quale eſt iſtud propoſitū ut tu uicta.i.mota ſtultitia.i.p ſtultitiā illius philomenæ.migres.i.diſcedas.rus habitatū.ideſt ad habitandum ruri.haud.i.non facies:ideſt nō migrabis rus.neq; ego ſinam ideſt patiar te id eſſe facturam.ut.i.ne non.mater is qui uelit maledictum.i.maledicere nobis.dicat id eſſe factū.ſ.q; migraueris rus mea pertinacia.i.mea obſtinatione & perſeueranti importunitate haud.i.non dicat eſſe factū tua modeſtia.tū.i.deinde ego nolo te deſerere.i.derelinquere tuas amicas & cognatas: & nolo te deſerere dies feſtos q celebranť frequētes in urbe meacā.i.ppter me & ut mihi gratificeris.So.pol iurātis iam.i.nunc iſtæ res q̄s dicis.ſ.amicæ cognatæ dies feſti:nihil uoluptatis.i.nullā uoluptatē nec minimā qdē ferūt.i.afferunt mihi.dū.i.q̄diu tp̄s ætatis tulit.i.paſſum eſt uel poſtulauit ac pmiſit ſatis perſuncta ſum illis rebus.i.ſufficienter ſum illis rebus uſa:& quidē uſq; in finē tpis illud ferētis.pſunctus piclis diciť q periclа finiuit.ſimiliter perſunctus magiſtratibus q magſtatꝰ adminiſtrauit:& eos ad finē uſq; perduxit.iā ſatietas i.tediū iſtorū ſtudiorū.i.iſtarū applicationū al:tenet me.i.iam harū rerū ſum tedio affecta.nūc hæc cura ē mihi maxima:ideſt maxime hoc curo quod ſequitur.ut.ideſt q; necui:ideſt nō alicui mea lōginquitas ætatis.ideſt mea longa uita uel diuturnū ſpaciū uitæ meæ obſtet:ideſt noceat ſit obſtaculū alicui uel ne quis exoptet mortē meā quod fieri ſolet de ſenibus qui expectati appellanť q; eorū mors ab hæredibus expectetur.uideo.i.conſpicio.me eſſe inuiſam.i.odio habitā.hic.i.in hac urbe.ideo abeundū eſt rus.& quidē imerito.i.iniuria.& cū nō meruerim tempus eſt concedere.i.abire & locū dare ſic.ſ.concedendo ego optime præcidā.i.reſcindā cōpoſitū a præ & cædo is pro ſcindo.& iō pcidā.i.amputabo auferā abrūpam oēs cās oibus.i.oēs occaſiōes oibus auferā odio me proſequendi & mortē meam exoptandi.& exoluam.i.explicabo me:liberabo me hac ſuſpitione.i.ea opinione falſa quæ de me habeť & morē geſſero.i.ſic cōplacuero illis & eſt eo modo dictū quēadmodum ſi diceretur inimicus tibi morē geſſiſſe q; ſe ſuſpenderit.obſecro ſine.ideſt permitte me effugere.

Perſungi

Studium

Cōcedere

Exoluere ſe

Vulgus quod

DO.¶Quod.m.a.m.ſupra dixit ab honeſto.¶Abſq; una.h.f.abſq; etiā.ut ſit aduerbiū magis q̄ ppoſitio& Abſq; una res ſubaudiēda & totū ſtatiq; iūgēdū.¶Hāc.m.h. tale illā uxorē:uel certe abſq; foret.pba eſſe. Alii hæc de uxore dici putāt ut abſq; ſit ppoſitio.¶Nō tute rē iu.q.e.i.a.p.Hora.Durū ſed melius ſit pacietia qcqd Horatius corrigere eſt nephas.¶Si.cæ.ſ.u.u.uī cætera abſq; uno differen.¶Itaq; ut.e.i.e.pp quā putas ñ rducēdā.¶Veni mi.m.nec negat nec pmittit:ſed itumeſcit:utpote qa potuit dici ei ſocrus.ergo dubitas de itegritate nurus tuæ addidit.ut ego illā eſſe exiſtimo.¶Da.u.h.m.nihil potuit p rerū q̄litate rñdere:niſi ut īgemiſceret pāphilꝰ.¶Et m.q.qd.n.& mihi an ei multa ſic i nr̄o uſu ſunt.

Vulgus qđ male audit mulierum.Pā.q̄ fortunatus
Sum cæteris rebus abſq; una hac foret:hāc mřem
Hñs talē aūt illā uxorem.So.obſecro mi pamphile
Nō tute rem īcōmodā ut quæq; eſt aium inducas.
Pati:ſi cætera ſunt ut tu uis;itaq; ut ego eſſe illam
Exiſtimo:mi gnate da ueniā hāc mihi.reduce illam
Pā.ueh miſero mihi.So.& mihi qdem.nā hæc res
Non me minus male habet q̄ te gnate mi.

Vē cū iſtoc.ſ.In hoc collogo recōciliatio q ſenū ē poſt iurgiū mixta diſputatiōe pāphili de ñ reducēda uxore.¶Procul. nūc Procul ppe.¶Procul.h.ſt.a.u.accepi audiui &mō uxor añ muliere & de uxore dii mala phibeāt.¶Iſtuc ē ſa.tūc iſtuc exceptiue dictū:q̄ſi cætera ſtulte fecerit.& ſimul ſtomachū retinet quo repħēdāt cætera.¶Qui.ubicūq;.o.ſ.q.p. iterdū abūdat. ¶Aium.p.f.mō ñ alienū aium:ſed ſuū flecteť:& un flectere a iurgio ad modeſtiā & ex cōceſſione ex domo.¶Aium.f.ad hoc flectere aium dixit ut oñderet ne nūc qdē purgatā apđ ſe ſoſt. de pterita culpa.¶Quod.f.ſ.pt hæc ēt ſnia uideri gñalis.& deeſt ad id:ut ſit flectere ad id qđ faciēdū.pt & abſolute accipi:quo.p q̄ res fiēda ſit:qđ poſt faciēdū ſit.i.cōcedēdū:neceſſitate hoc uerbū exprimit.¶Fors.f.p.fortuna faueat q̄ſi aduerſum triſte dicturꝰ ē:nā fors bōa fortuna ē & ſic ſignificauit. dixerat.n.ille qd faciēdū ſit:poſt fortaſſe.¶Fors.Fors f.p.i.bōa eueiat.q.d.bōa dicito potiꝰ.aut bōa fortuna:ſicut p pollucē.¶Abi.r.hortātis ad celeritatē.Vir.Ergo.a.c.p.c.i.n.¶Ibi.e.te. & tu.me.f. nō dixit ibi nos iuicē delectabimꝰ:ſed qa ſenex atq; anus ē.¶Ego te & tu.me.f.dixit & ſimul qa nup accuſauerat mores ſenū ſe uocať uult cām abſceſſiōis ſuæ:& ad filiæ culpā aut nurus.¶Ibi.e.t.aut quia inter nos ſunt mores noti:aut qa utriq; una ætas.& ſic pnunciať ut quaſi hocipſum neceſſitate decernat ſenex.¶Dum dicit abi rus.ergo hinc ubi ego te.ipſa pronnnciatio quærelam continet de filiis & ſenectute.

Virgilius

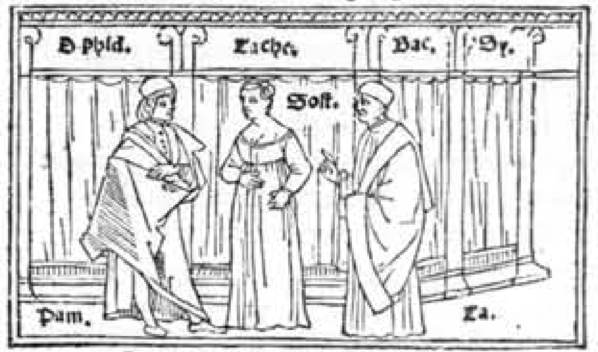

Laches.Soſtrata.Pamphilus.

q Vem cum iſtoc ſermonem habueris:
Procul hic ſtans accepi uxor:iſtuc eſt ſape:q
Vbicūq; opus ſit animum poſſis flectere.
Quod faciūdū ſit.fortaſſe poſt idē hæc nūc ſi feceris
So.fors fiat pol.L.abi rus ego hic.ibi ego te & tu

GVI. hoc uulgus.i.hoc uulgare genꝰ mulieꝝ qđ uulgus male audit.i.de quo gñe mala dicūtur.nā male audiri nō pōt niſi prius mala dicať.Pā.q̄.i.q̄tū:exclamādo legať.fortunatus ſum.i.fœlix.cæteris rebꝰ.i.i aliis rebus abſq; hæc una res.ſ.diſceſſus matris ius foret.i.accideret.q modus loquendi p abſq; uulgo dici ſolet hoc modo ego erā ſatis afflictꝰ i aliis rebꝰ ſine hocq; hæc res accideret uel abſq;eq; hæc res accideret.ſed meliꝰ ē imitātes Ter.diceť erā ſatis i cæteris rebꝰ uexatꝰ abſq; hoc cōtigeret.ubi Do.dicit abſq; eē aduerbiū potiꝰ q̄ ppoſitionē q; ex eo cōſtat q; ſine ſuo caſu appoſitū ē.q̄ ergo fortunatꝰ ſū i cæteris rebꝰ abſq; hæc una res foret hñs.i.q habeo hāc mřem talē q̄ nullis meis flectať doloribꝰ.āt.i.ſ;.hñs inq̄ illā uxorē.q.ſ.grauida ſit facta ex alio q̄ ex me: uti tūc exiſtimabat.So.o mi pāphile obſecro ut ſup.tute.i.tuipſe ñ iducas aium.i.ñ uelis.ñ tibi pſuadeas pati .i. ferř rē icōmodā.i.iſœlicē.ñ opportunā.ut.i.ſcđm q; q̄q; res icōmoda ē.q.d. nō appōas aio tuo res icōmodas ſcđm oē; eaꝝ icōmoditatē.ſ;qcqd erit illđ ferēdo ſupes.Si cætera pter meū diſceſſū ſūt ita ut uis& ſi uxor ſup. ē ita ut ſicut exiſtio illā eē o mi gnate da.m.h.u.i.pmitte ut rus ſecedā cū tua uenia.reduce.p reduc illā philomenā.Pā.ue miſero mihi.i.ſū bñ iſœlix& maledictꝰ.& hoc dicit ingemiſcēs ſo.&qdē ue mihi miſere etiā ut tibi.i.etiā ſum infœlix in hac re ut tu.nā hæc res o mi gnate non minnus male habet.i.tractat me q̄ habeat te.

Male audiri

Vē &c.In hoc collogo recōciliatio ſenū eſt poſt iurgiū mixta diſputatone pamphili de non reducēda uxore.La.o uxor egn ſtās.pcul hic.i.ñ lōge ab hoc loco.nā Do.uult hic capi.pcul.p.ppe.accepi.i.audiui q quē ſermonē habueris cū iſto filio nr̄o pāphilo.iſtđ ē ſape.i.iſta ē tua ſapia.q ablτūs eſt.i.quo ſape ſiue q̄ ſapia poſſis flectere.i.cōuerteř aium ad id ſup.qđ fortaſſe faciūdū ſit poſtea ab aliqbꝰ aliis tuo exēplo ſi nūc feceris hoc idē.i.cōceſſeris rus.So.pol.i.p pollucē.fors.i.bōa fortuna.fiat.i.eueiat.nā fors ut inqt Do.ē bōa fortuna uel meliꝰ id ſup.qđ dixi fors.i.forte uel fauēte fortuna.fiat.i.efficiať.Vir.fors & uota.ſ.t.a.dōis.q.d. cōfirmādo ſe eē patā abire rus.pol fors.i.fortuna fauēte.efficiať.i.eať rus & cōpleať qđ cū filio ſū collocuta:ubi fors ē aduerbiū qđ exponiť p ablτūm noīs ſicut pol p actūm cū p.p pollucē.La.ergo quia ita uis abi rus.i.ſecede in agros.hinc.i.ex hac urbe.ibi.ideſt ruri.ego te ferā ſup.ideſt patiar tuos mores ſeniles & tu quoq; meos feres.

Virgilius

VNiVERSIDAD DSALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DONA.Spero.e.mire non confirmauit mulier:ſed ſpetare ſe dixit memor iurgii priſtini & ſenilis amaritudinis:maxime quia & ille non dixit ibi nobis iocũde.Sed ibi ego te.I ergo intro &.c.q.t. & uſu quotidiano ſatiſq; moraliter qa mulieres diu moliunt:& diu comãtur dixit.Dixi.denũciatio eſt confirmãdæ ſen
Cicero tentiæ:nec mutanda eſt trãſlata de foro & cauſidicis.Cicero.Præco dixiſſe pronũciat.Dixi.hoc uerbum in fine additũ ſuperiora confirmat:& eſt propriũ his qui perorauerint cauſam.Pater.ipſum nomẽ dehortationẽ ſignificat adiecta pronunciatione pater ſic pronuncia : ut hoc uultuoſe dictũ ſit.Hinc.a.m.facere pſto qd uis reſpõdit.Quid.i.i.u.rẽ ſupra audiuit & perſonã.nũc cãm quærit.q.d.eſto ut uelis quid tantopere non uis.Incertus ſum etiã quid ſim factus.nõ quid faciã dixit:ſed quid ſim facturus:& incerta molimur etiam uerbis potuiſſet oſtendere qdẽ:& qd iſtuc uis:& qd eſt:eo uultu pnunciat:ut cõſiliũ eius & uerba uideat cõtẽnere pris.Quid uis fa.n.r.ſic loquit laches:ut aliud pamphilus audere nõ audeat:& id dicit.Eqdẽ.c.&u.c.ut reducas.ſ.adeo magna cauſa eſt non reducendi:ut cũ uelit nõ poſſit.Sed.n.di.m.c.acute ſatis reducẽdi inquit cupiditas eſt:nõ reducẽdi cõſiliũ.Id.p.ñ ſeqr:ſed pſeqr: ut cõſtãtiã demõſtraret.Credo ea gra.c.magis.ſententioſe dixit tũc poſſe inter ſe cõgruere & concordare mulieres:cũ & illa eſſe deſierit ſocrus & illa nurus hæc enim inter illas eſt diſſidioſa cõiũctio:& ſatis ingenioſe dictũ.Tolle enim inter mulieres eſſe nullã pximitatẽ.& nulla cauſa diſcordiæ eſt.Concordes ma.ſi nõ magis cõcordes uerũ p minus diſcordibus dixit an ut ſeruiret ſententiæ:neſcias utrũ cõcordes futuræ ſint an diſcordes.Neſcias uer. id.t.r.hoc uerbũ ex aliq̃ pte cõfirmãtis eſt & cõſentientis.utrũ cõſentientes ſint an diſſentientes: unũ de duobus ſignificat.Odioſa eſt hæc æ.a.ſupra in perſonã ſocrus culpã iratus cõtulerat diſcordiæ:nunc ut uxori placat & nurui:parẽ odiorũ cãm a pſonis trãſtulit ad ætates. & ita tamẽ ut magis iuniores accuſaret ei de adoleſcẽtib⁹ qſtus cũ miſereat ſenex.Odioſa.h.æ.a.hæc
moraliter cũ gemitu pnũciãdũ eſt.E medio.æ.ex.utrũ ex urbe rus.an ex uita i mortẽ.& ſatis moraliter. nã
In medio ſtare in medio ſtare dicitur ſupuacu⁹ uel moleſtus:& cũ ſtomacho dixit ſenili.Senex atq; anus. hæc duo nominauit caput indicat & intentionem huiuſmodi fabularum. Nos iam.f.ſ.ſenex pronuncia.Senex atq; anus.quaſi initium fabulæ. Additum pamphile per tempus opportune.

Me feres.S.ſpo ecaſtor.L.i ergo ĩtro:& cõpone
Quæ ſimul tecũ ferant:dixi.So.ita ut iubes faciam
Pã.pr.La.qd uis pãphile:Pã.hinc abire matrem
Minime.La.qd iſtuc ita uis:Pam.quia de uxore
Incertus ſum etiam quid ſim facturus.
La.quid eſt:quid uis facere:niſi reducere:
Pam.eqdẽ cupio:& uix cõtineor:ſed nõ diminuam
Meum cõſilium.ex uſu quod eſt id qd pſequar:
Credo ea gra cõcordes magis (ſi nõ reducã) fore.
La.neſcias:nequeas: uerum id tua refert nihil
Vtrum illæ fecerint:quando hæc abierit:
Odioſa eſt hæc ætas adoleſcẽtulis:e medio
Aequum eſt excedere:poſtremo iam nos fabulæ
Sumus pamphile:ſenex atq; anus:ſed uideo
Phidippum per tempus egredi:accedamus.

Phidippus.Laches.Pamphilus.

Eca/ſtor GVI. So.ecaſtor.i.p ædẽ caſtoris.iuramẽtũ ẽ muliebre.ſpero.i.cõfido.me laturã mores tuos. La.ergo i i.uade ĩtro in domũ nrãm.& cõpone:i.adapta diſpone ea q̃ ferant ſimul.i.una tecũ.dixi.hoc uerbũ in fine additũ ſupiora cõfirmat & eſt pprĩũ his q perorauerit cãm.hic aũt ſniam pfirmat:& eſt mutuatũ a foro & cauſidicis.So.faciã ita ut iubes.i.uis uel pcipis.pam.o pr:hoc uultuoſe pnũciãdũ eſt.nã præ dolore pãphilus ſermonẽ pducere neqt.La.o pãphile qd uis:Pã.uolo ſup.mrem meã minime.i.nõ abire.i.diſcedere hinc.i.ex hac urbe athenarũ.La.qd.i.cur.uis ita iſtud.ſ.mrem nõ abire.Pã.qa icertus ſum etiã qd ſim factur⁹ de uxore. La.Quid eſt:pp qd incertus es:qd uis facere aliud niſi reducere.i.reſumere eã.Pam.eqdẽ cupio reducere eã & uix cõti
Proſequi neor.i.uix cõtineo me qn eã reducã.ſed nõ minuã.i.diminuã meũ cõſiliũ.i.meũ ppoſitũ.ego pſequar.i. uſq; ad finẽ pducã id qd eſt ex uſu.i.ex utilitate mea ſiue mihi utile.Credo mrem & uxorẽ fore.i.futuras eẽ concordes ea gra.i.ea cauſa ſi nõ reducã.La.Neſcias ſint futuræ cõcordes necne.ea cauſa.nequeas.i.nõ poſſis eas concordes efficere.uerũ.i.ſed.id nihil.i.nequaq̃.refert tua.i.nihil ad te attinet.utrũ.i.qd ex duobus ſiue concordiã ſiue diſſidiũ illæ mulieres fecerint qñ hæc mater tua abierit rus.Hæc ætas ſenilis eſt odioſa.i.tedioſa moleſta inuiſa exoſa adoleſcẽtulis.æquũ eſt nos ſenes excedere e medio:ideſt uel recedere ex urbe rus uel ex uita in mortẽ.in medio ſtare dicit ſuperuacuus uel moleſtus.Poſtremo iam o pãphile nos.ſ.ego ſenex & mater tua anus ſumus fabulæ.ideſt præſtamus materiam riſus & fabulandi de nobis quaſi ſenex & anus ſint initium fabulæ. ſed uideo phidippũ egredi per tempus ideſt tempeſtiue opportune.accedamus:ideſt eamus ad eum.

Tibi quoq;

Ibi quoq; ædepol. In hac ſcæna ultimus error eſt uicinus.Tibi ædepol.q.d. nõ ſolũ matri tuæ : aut
t ẽt ſocrui tuæ.Tibi.q.æ.nã ſic & amicis incuſam⁹ leniter incipientes:& grauiora iferentes.hãc ergo DO.
partus cãm:leniter incuſat:deinde confirmat inferendo grauiter quidem: & ſtatim cauſam ſubiungit cur qdem ei iraſcatur.Factũ turpiter.qd abſceſſerit domo mariti.Et ſi tibi cã ẽ.de hac re cãm more ſuo pro defenſione poſuit.ſic in phor.Quid mihi dicere.aut quã cãm reperiẽt demiror:& q̃ cã fuerit ipſe dicit.Mater te ĩpulit.Mater te i.abſolute.deeſt.n.nã:ut ſit.nã mater te ĩpulit.Mater te i.qlitas remotiua.Huic ue. ipſi matri.Opportune te.m.p. utrũ ẽ aut opportune:qa uolebã & in ipſo tpe qñ uolebã:an opportune mihi i ipſo tpe tibi & mihi:& tibi cõmode eueniſti & opportune dictũ in ipſo tpe oſtẽdis:oñdit nobis id qd qrebã.Opportune
Oſtẽditur & i ipſo tpe nõ eſt idẽ.eteni opportune cũ uerbi gra inuitati ad ipſum tps icipiẽdi prãdii uenim⁹: i ipo tpe ẽ cũ iã prãdiũ appoſitũ.Aut quo.p.h.a.hoc mõ oñdit neceſſe eẽ q ſimulet nec id qd uerũ ẽ dicẽdũ.Dic.fi.r.c. blãde nõ addidit tuæ qſi docori filiæ:& bñ ñ ſocrũ: ſed ſoſtratã.Ne reue.bñ reuereat ne odiſſe ſoſtratã : ſed metuere uideat:& qſi ipſa ſocrus nõ odiũ meruerit:ſed reuerentiã.Minus quo iã.r. ut ſit ordo quo minus redeat.Nullã de his.r.c.relatio criminis põt uideri.Tua.deeſt uxor.qd nomẽ ſuperius poſuit.Tua.cũ pcuſſiõe audiendum eſt:ut ſubaudiat uxor ab eo qd dictum ẽ.Mutatio fit mutationẽ ſuſpitionũ erroremq; obiurgãtium. Mutatio.deeſt.n.mutatio criminũ aut culparũ.

t Ibi quoq; ædepol ſũ iratus philomẽa grauiter
Quidẽ:nã hercle abs te ẽ factum turpiter: etſi
Tibi cã ẽ de hac re mr q̃ te ĩpulit: huic uero nulla eſt
La.opportune te mihi phidippe in ipſo tpe oſtẽdis
Phi.qd eſt:Pã.quid rñdebo his:aut quo pacto
Hæc apiã:La.dic filiæ rus conceſſurã hinc ſoſtratã
Ne reuereat minus iã quo redeat domum.Phi.ah
Nullã d his reb⁹ culpã cõmeruit uxor tua a myrrhĩa
Hæc ſunt mea uxore exorta oĩa:mutatio fit : ea nos
Perturbat laches.Pã.dũ ne reducã turbent porro q̃
Velint.Phi.ego pãphile eſſe inter nos ſi fieri poteſt
Affinitatẽ hãc ſane ppetuã uolo: ſin eſt ut aliter tua
Sit ſnĩa.accipias puerum.Pã.ſenſit pepiſſe.occidi.
La.puerũ:quẽ puerũ:Phi.natus eſt nobis nepos.

Sic ea nos.p.l.ea nõ ea mutatio:ſed uxor.i.myrrhina:mutatio fit criminis.ſ.& pcti.i. uel mei crimẽ tua ſuia uel tua ad meã trãſlata ẽ culpa.Turbẽt ue.q.u.q̃ uelint q̃tũ uelint ẽ tanq̃ uelint mulierẽ:ſed melius ẽ qd ſupra. diximus.Dũ ne reductã turbẽt.Porro.quõ ẽ pius erga matrẽ pãphilus ſi puiſacit:utrũ ſocrus ſua perturbetur an mr a ſenibus ſoluit:ſic qa quã nõ ẽ generis fœmini ſed eſt q̃tũ pturbẽt & tumultuent ſignificat uel turbent. Ego.p.hoc pnomẽ initiũ cõtinet orõnis grauiter icœptæ:ut Ego poſtq̃ emi te.a.Si.f.p.iterpoſuit:ut ſupciliũ ſoceri demõſtraret.Si.f.p.recte additũ fieri põt.qa nõ cõuenit rogari a ſocero generũ:ut ſupra dixi.Hãc ſ.p.u.iã.n.ẽ cõfirmata ſed ppetuã cupit.Sin ẽ ut.a.t.ſ. uitauit illud:qd ẽ ignominioſum ne diffidiũ diceret:ut Virg.Grauior ne nũcius uerberet.Accipias.p.mire qa liberi patrẽ ſequunt:& mire hoc maxie adiecit:qd maxime recuſat pãphilus.& pp hoc uxor quoq; nõ reducit.Et accipias pro accipe:ut quieſcas pro quieſce.Senſit.p.o.hoc maxime inopinatum eſt pamphilo:quia ſocrus promiſerat oẽs ignoraturos . Sẽſit.p. Virgilius
proprie.ſic puerum moraliter primo dubitat quid audiuerit : deinde quid ſit certius quid audierit dicendo puerum.Puerum.q.p.bñ cum cõſternatiõe animi qd nunq̃ fando acceperat.Natus ẽ no.bñ qa ambo aui.

Ibi &c.In hac ſcæna ultimus error ẽ uicinus.dat.n.opa uehemẽs a ſenibus ut pãphilus uxorẽ reducat GVI
t qd cõſtanter renuit: uſq; in finẽ ſcænæ.Phi.quoq;.i.ẽt.o philomena filia mea ſum irat⁹ tibi ſicut ſũ iratus matri tuæ & ſocrui.qdẽ.i.certe.ſum irat⁹ tibi grauiter.i.moleſte.nã hercle abs te factũ ẽ.i.feciſti turpiter cũ diſceſſiſti a domo mariti.etſi.i.quãuis.mr ẽ tibi cã.i.defenſio excuſatio de hac re q̃ mr ipulit te ad diſcedendũ.uero.i.ſed.nulla ẽ cã huic mri tuæ myrrhinæ.La.o.phidippe oſtendis te mihi opportune.i. cõmode.in ipſo tpe.i.in ipſo tpis articulo quo ſũmope optabã cõpellare te.Opportune ad prãdiũ ueniſſe dr aliquis
Opportu q ad ipſum tps incipiendi prãdii uenit.i ipſo ãt tpe ueniſſe dr q uenit cũ iã eſſet appoſitũ prãdiũ & iõ opportu ne& i ipo ne & in ipſo tpe nõ ſunt idẽ.Phi.qd eſt pp qd dicis me opportune ueniſſe.Pã.apud ſe loqtur:qd rñdebo his ſe tpe adue/ nibus pri & ſocero & quo pacto operiã.i.celabo hæc q̃ ego ſcio q̃ pollicitus ſum me celaturũ . alii hñt aperiã: nire & tũc ẽ ſenſus quõ potero hæc explicare qui frangã fidẽ pſtitã myrrhinæ. uel itellige aperiã.i.explicabo euoluã expediã hoc qd a me petit.ſ.ut uxorẽ reducã.La.dic filiæ.ſ.philomenæ ſoſtratã matrẽ pãphili cõceſſurã.i.iturã.hic.i.ex hac urbe rus.i.ad agros.ne.i.ut nõ.uereat.i.timeat.quo minus.i . ut nõ redeat iã domũ in actõ caſu aduerbialiter pro aduerbio ad locũ.Phi.ah:interiectio dolẽtis.tua uxor nullã cõmeruit culpã . de his rebus.i. quãtum ad has res ſpectat.cõmeremus uel cõmeremur mala tñ oĩa hæc mala ſunt exorta a mea uxore myrrhi
cõmereri na.Mutatio.i.tranſlatio culpæ a tua uxore in meã fit.i.efficitur.o laches ea myrrhina perturbat nos.i.eſt cã nrã turbationis.Pam.porro.i.certe.& myrrhina & ipſi ſenes turbent.i.perturbent oia.q̃.i.q̃tũ uelint.dum.i. dum mõ ne.i.nõ reducã philomenã.Phi.o pãphile ſane.i.certe.uolo hanc affinitatẽ eſſe perpetuã inter nos ſi pt fieri:ut uelis perpetuo eſſe affinis nobis.Sin.i.ſed.ſi ẽ.i.contingit ut tua ſnia ſit alter.i.ut non uelis uxorem reducere accipias puerum recte qa liberi patrem ſequuntur.Pam.phidippus ſenſit philomenã pepeiſſe. occidi.i.pdit⁹ ſum.La. dicis q accipiat puerũ quẽ puerũ accipiet:Ph. nepos.i.filius filii tui & filiæ meæ eſt natus nobis.

Q

VNIVERSIDAD DSALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DO.ℂNā ab.a uo.bñ nō abierat:ſed abducta erat:ut magis culpa ſit matris.ℂA uobis.a pāphilo.ℂNā ab
Prægnans a uo.p.ſ.hoc totū cū indignatione in uxorē pronūciandū eſt.ℂNec fuiſſe præ.ꝑgnans eſt añ gnatū.uel añ ge
nitricē.eſt.n.præ añ.ℂBene dii me.a.agit gratias nūciāti ob ſuſceptū nepotē gaudet liberatā nurū.ℂNatū illū
tibi &.i.ſ.ꝓpriū affectū refert ſibi nepotē illi filiā eē ſeruatā.ℂEt tibi illā ſaluā.recte tibi:qa pr̄ paupæ ē cui dicit.
ℂSed quid.m.u.h.qd mulieris dixit:ne diceret q̃lē mulierē:aut aliqd grauius.& totū pcūctatiue potius q̄ ꝓnū
ciaret:& diceret peſſimā mulierē & male moratā uxorē hēs.& rephenſio eſt cū cōtēptu & ſic qd hois:ut Virg.
Tu mihi quodcūq; hoc.r. At cōtra cū honore ſi
dicim⁹ quē hoiem habes.ℂMoratā.i.iſtitutam.
& eſt participiū ſine uerbo.ℂNos ne celatos.h.
nō partu celatos dixi:ſed ꝑgnātē filiā fuiſſe.ℂNe
queo.ſ.m.magna exaggeratio.ℂQuā hoc.m.u.
ſ.totū modeſte:q̄uis indignet̄:qa apud maritum
uxor nō eſt uehementius accuſanda.ℂQuā hoc
m.l.ꝙ ꝑgnans fuerat filia:nō ꝙ nat⁹ ē puer.ℂIā
tibi illud.ſ.m.p.q̄.m.l.utrū qa minus eſt & ma-
gis q̄m ſequit̄:an ironia eſt:ut ſit ordo:nō mihi
minus placet q̄ tibi.& placet ꝓ diſplicet intelligi
mus ut alibi.Tū me hoſpitē lites ſeq q̄ id mihi ſit
facile atq; utile.ℂCū eā conſequit̄.a.p.alien⁹ ꝙ
ſenes gratulant̄:id maxie lædit pāphilū.ℂAlien⁹
pu.metaphora a pecorib⁹ q̄ ut mox nata fuerint
matres ſequunt̄.Virg.Atq; ipſæ memores redeūt
in tecta ſuoſq; de.ℂNulla tibi.p.cōſulatio eſt de
reducenda uxore.ℂPerii.hoc ſibi & ipſe pāphi-
lus dicit.ℂCū ex.t.a.e.q.te.a.p.bñ hoc putāt:qd
pāphilo nō uſ̄ hoc ē ex illo eē qd natū eſt.ℂEue
nit hēo.g.d.ꝓprie euenit:iō & bonoꝝ euēt⁹ dr̄.
ℂNullus ſum.ipſe ſibi iterū.hoc ulterius eſt q̄ pe
rii:qa cū aliqs periit:uel relinqtur uel cadauer eſt.
ℂAc noli.cām iterpoſuit ſenex quo magis face-
ret ut filius nō recuſet.ℂSi illa ex me.l.u.ut appet
tñ cōmentus eſt cām.ℂSi illa ex me.nactus eſt pāphilus ex uerbis ſenū cām aliā diffidii.ℂAut eē me.n.uetu-
ſte me cū nuptā & recte:qa ptus cōfirmat̄ nuptialis:& melius nuptā mecū q̄ tectā & optā uno cubiculo mecū.
Nubere Nubere.n.eſt operiri tegiq; & unde nubes qd tegere ſolent cælū dn̄r.Virg.Arſuraſq; obnubit amictu.ℂNon
Nubes clā me haberet intelligo.non tacuiſſet partum.ℂQuæ celaſſe intelligo:non dixit natum filium:ne interpoſi-
Virgilius to affectu intermoliretur iratus.ℂNunc cum eius alienum.a.m.a præſenti tpe.ℂNec conuenturam.a futuro.

Nam abducta a uobis prægnans fuerat filia:
Nec fuiſſe prægnantē unq̄ ante hunc ſciui diem:
L.bñ ita me dii ament nuncias:gaudeo natū illū tibi
Et illā ſaluā.ſed quid mulieris uxorem habes:
Aut quibus moratam moribus:nos ne celatos hoc
Tā diu:nequeo ſatis q̄ hoc mihi uidetur factum
Graue proloqui.Phi.non tibi illud factum minus
Placet:q̄ mihi laches.Pā.& ſi iādudum fuerat
Ambiguū hoc mihi nunc non eſt:quum eam
Conſequitur alienus puer.La.nulla tibi pamphile
Hic iā conſultatio ē.Pā.perii.La.hūc uidere ſemper
Optabamus diē:quū ex te eſſet aliqs q te appellaret
Patrē:euenit.habeo gratiam diis.Pam.nullus ſum.
La.reduc uxorem:ac noli aduerſari mihi.
Pam.pater:ſi illa ex me uellet liberos ſibi:aut ſe eſſe
Mecū nuptā:ſatis certe ſcio:non clam me haberet q̄
Celaſſe ītelligo:nūc quū eius alienū a me eſſe aium
Sentiam:neq; conuenturum inter nos poſthac eſſe

GVI. nā filia philomēa fuerat abducta a mr̄e a uobis.i.a domo uſ̄a.& qd dici inepte ſolet de penes uos ꝑ
gnās.i.grauida.pticipiū ſine uerbi origie.nec ſciui unq̄ añ hūc diē eā fuiſſe ꝑgnātē.La.dii ita me amēt bñ nūci-
as.i.iocūdū mihi nūciū affers & gaudeo illū nepotē natū eē tibi & gaudeo illā philomenā eē ſaluā.i.icolumē.
Quid mu & recte dixit tibi qa phidippus ē pr̄ puerpæ.Quid mulieris.i.quā mulierē:rephēſio ē cū cōtēptu cū ita loqmur
lieris & qd hois ē:cōtra cū honore dicius inqentes:quē hoiem hēs.qd ergo mulieris.i.quā mulierē hēs uxorē:aut qui
quā mu- bus.i.q̄lib⁹ morib⁹ moratā.i.iſtitutā.pticipiū ſine uerbo.ne.i.utrū.decuit ſup.nos celatos eē hoc.i.filiā fuiſſe
lierē hēs ꝑgnātē.tādiu.i.tāto tpe.Dicius celatus ſū hoc.nā celo te hoc dicius:& iō ſcd̄s accuſatiu⁹ māet i paſſiuo.Neq;
Moratus ſatis ꝓloq.i.lōgo ſermōe dicere.q̄.i.q̄tū hoc uſ̄ mihi factū praue.i.diſtorte:nō recte.Phi.o laches id factū non
Proloqui min⁹ placet.i.nō magis diſplicet tibi q̄ mihi.Nā min⁹ ieptus dr̄ aptior:& min⁹ mal⁹ dr̄ melior:ut illo nullus
Mun⁹ pla fuit minus malus.i.nullus fuit melior illo.Pā.ēt ſi dudū.i.prius pauloañ hoc.ſ.ptus filiæ fuerat mihi ambiguū:
cere nūc nō ē ambiguū mihi:cū alienus puer.i.nō a me genitus cōſeqt̄ eā philomenā.Hoc dictū a pecorib⁹ tractū
ē q̄ ut mox nata fuerit matres ſequūt̄.La.o pāphile iā nulla ē tibi cōſultatio.i.deliberatio de reducēda uxor̄.hic
i.in hoc loco.q.d.nōdū deliberaſti eā reducere cū tñ ſatis iā ſpatii habueris ad id faciēdū.Pā.hoc ſibi pāphilus
dicit.Perii.i.male res mea ſe hēt.La.ſæpe optabamus uidere hūc diē cū aliqs filius eēt ex te:q appellaret te patrē
euenit.i.cōtigit qd optabā.Nā filiū es aſſecutus hēo gr̄am diis.i.ob id ſū deo deuictus q meis uotis rñderit ex
Nullū eſſe quo ſp erga eū mēor ſū futurus gr̄as agēdo.Pā.nullus ſū.i.nō ſū:plus ē q̄ perii:qa:cū aliqs piit adhuc cadauer reli
quū ē.L.reduc uxorē.ac noli aduerſari.i.repugnare mihi uel obſiſtere.Pā.O pr̄ ſi illa philomēa uellet ſibi libe
ros ex me.i.ſi uellet hr̄e liberos ex me:aut ſi uellet ſe eē nuptā mecū ꝓ mihi nuptā.Nuber̄ ē opiri tegiq;.uñ nu
bes ꝙ teger̄ ſolēt cælū dn̄r.ſatis ſcio certo ꝙ ñ hēret clā me.i.me neſciēte illū ptū uel puerū quē itelligo eā celaſ
ſe.hoc ē ñ tacuiſſet ita ptū quē iā cōſpicio ab ea fuiſſe cōtectū.nūc cū ſentiā aium ei⁹ eē alienū a me nō arbitror
Cōuenire ipſū aium cōuētutū eē poſthac iter nos.uel ſic itellige arbitror ñ cōuētutū eē poſthac iter nos.i.ñ futurā cōcor
inter nos diā amodo iter nos cū iā ei⁹ aius ſit a me alien⁹.Nā dicius hoc cōuēit iter nos.i.de hoc iter nos ñ ē cōtrouerſia.

Arbitror:q̄obrē

DO.ℂQuāobrē reducā.firmior cōcluſio facta eſt per interrogationē q̄ ſi eēt ꝓnūciatiua.ℂMater quod ſuaſit
ſ.deriuatione cauſæ defenſio:& ꝑterea ſtatus ē uenialis ab īprudētia deſcēdēs.ℂSua.ꝓ ei⁹:ut Nāq; ſuā patriā an
tiquā cinis.a.h.ℂAdoleſcēs.m.ſ.multa dixit & mr̄ ſua & adoleſcēs mulier:& q̄ſi docet hoc exēplo piū pr̄i eſſe.
ℂAdoleſcēs.m.ſ.m.bñ mirādū nō iraſcēdū dixit.Miramur.n.magis ſi amici peccauerit:q̄ iraſcimur.ℂRepire.
u.m.q̄ſi dicat ſi hāc repudiaueris.ℂAn qa.n.d.u.ironice dictū.Nō.n.nō delinquūt.ℂVoſmet.u.i.l.e.t.p.ne ro
garet ſocerū ne itereſt cōuenit tibi.ubi certior ſit ad repudiādū generū.ℂVoſmet.ui.l.Virg.Vos o calliope præ Virgilius
cor.ℂRemiſſa.o.ſ.u.in ueris codicib⁹ ſic ē.remiſ
ſam reductā domū:ut ſit.remiſſa reducta.ℂMea
uxor.q.ſ.ordo.uxor mea qd faciat i manu nō ē.
deeſt eius:ut ſit i māu eius nō eſt:ſed i mea ptāte
poſitū.māu uero uxoris:& ē ordo uxor mea qd
faciat i manu eius nō ē.ℂNeutra in.r.u.d.ꝓmittit
facilitatē ſuā:ut tñ uxor rogāda ſit.aut aliter:ut ſu-
pra ānotauimus.ℂSed qd fa.de.pu.& qd de me
fiet:q utiq; qcqd erit pr̄i reddēdus ē puer.ℂHuic
red.pāphilo.ℂRidicule.r.ridicule uel aduerbiū
eē pōt:uel nomē.ſi nomē ē ſubdiſtingue ridicu
le:& ſic iterrogas cū ui ꝓnūciatiōis.ℂHuic ſuum
r.ſ.ſic dixit huic ſuū & reddas:q̄ſi repoſcat:& pam
philus non ſubiunxit ut alat:ſed ut alamus:ut ſua
quoq; itereſſe mōſtraret.ℂVt alamus.n.ſ.pāphili
filiū nepotē meū:utrūq; nr̄m.ℂQuē.i.n.ſi ipſe le
geris.clare dictū eſt:ſi ipſa pr̄ lenius ē:& uidebiſſe
nex ob murmurationē eius itellexiſſe:nō quod
uoluit puerū tolli:& iō appoſitū qd dixit.ℂQuē
i.n.legit̄ & ipſa.& hoc ē melius:ut ſit pr̄ uctūs ca
ſus.ℂQuē.i.n.p.e.alā.hoc ſibi obmurmurās uul
tu & uerbis reſpōdit uelle ſuſcipe filiū.ℂAt nō.a.
p.q̄q̄ faciēdū ſit cōtrario uult ſenex ꝓnunciatiōe
demōſtrare qd ſcelus ſit nō feciſſe.ℂProdem⁹.p. Prodere
p.de ſeremus:ꝓiiciemus:porro dabimus.Virg.Vnius ob irā ꝓdimur.nā a quo defendēdi ſumus:ſi nos deſe- Virgilius
rit pr̄:ℂEniuero pā.multa reticētia de filioꝝ uitiis eē defenſiōe quoq; apud ſoceros uti parēte ſæpe Terentius
demōſtrauit:& ꝑcipue i Andria cū dicit.Ego illud ſedulo.n.ſ.i.ſ.ℂIā.t.ne.q̄uis tacendū ſit.ℂIgnarū ce.t.l.e.&
meretricē pāphilus tuarum lachrymarum eſſe me.apparet illū a ſoſtrata hoc audiuiſſe:nam ipſa filiū depræhē-
derat flentem.ℂSollicitare.perturbas.commoueare.ℂAd.h.m.i.imoderate.ℂPrimum.h.u.c.a ſūmo ad imū.

Arbitror:q̄obrē reducā:La.mater quod ſuaſit ſua
Adoleſcens mulier fecit.mirandum ne id eſt:
Cenſē te poſſe reperire ullā mulierē q̄ careat culpa:
An qa non delinquunt uiri:Phi.uoſmet uidete
Iam laches & tu pāphile remiſſa ne ſit opus uobis.
An reductā domum uxor qd faciat ī māu nō ē mea
Neutra in re uobis difficultas a me erit:ſed quid
Faciemus de puero.L.ridicule rogas.qcqd ſit futuꝝ:
Huic ſuum reddas ſcilicet:ut alamus noſtrum.
Pā.quē ipſe neglexit pr̄:ego alam:La.quid dixti:
Eho.an nō alemus pāphile:prodemus q̄ſo potius:
Quæ hæc amētia eſt:eniuero ꝓrſus iam taceꝛ neq;
Nam cogis ea quæ nolo ut præſente hoc loquar
Ignarum cenſes tuarum lachrymarū eſſe me:
Aut quid ſit qd hoc ſollicitare ad hunc modum:
Primum hanc ubi dixti cauſam te pp tuam matrem
Nō poſſe hēre hanc uxorem domi pollicita ea eſt
Se cōceſſurā ex ædibus:nūc poſtq̄ adēptā hāc quoq;

GVI. Quāobrē.i.q̄ de cā reducā.i.debeo eā reducere.hoc dicit iterrogādo.q.d.nō ēt teipſo teſte.La.mu
lier adoleſcens.i.iuuenis.ſ.philomena fecit illud qd ſua mater ſuaſit illi.ne.i.utrū.id.ſ.eā peccaſſe eſt mirandū:
q.d.nō.ne.i.utrū.cēſes te poſſe reperire ullā mulierē q̄ mulier careat.i.uacet culpa.an.i.utrū ita cēſes qa uiri nō
delinquūt:hoc dicit ꝑ ironiā cū intelligat & uiros ipſos multū delinqre.Phi.O laches & o pāphile iā uoſmet
uidete remiſſam.i.remiſſa.ne.i.utrū.opus ſit uobis remiſſa an reducta.ad domū.i.ut remittat̄ an reducatur do Eſſe opus
mū.ubi remiſſa & reducta pñt eſſe nti caſus:ut Cic.ad curionē.dux nobis & auctor.opus ē ēt utrū philomena Remiſſā
remiſſa aut reducta domū ſit uobis opus.uel pñt eſſe caſus ablatiui:q qdē forſam ponerēt̄ nō abſurde ꝓ infini Cicero
tiuis.ut Sal.facto opus ē pro opus ē facere.& ſimiliter hic uidete an opus ſit uobis me remittere eā:an te pāphi Saluſtius
lū reducere domū qd uxor mea faciat nō eſt in manu eius ſup.i.ī ſua ptāte:ſed ī mea.In neutra re.i.nec in remit
tendo nec ī reducendo difficultas erit uobis a me.Sed qd faciemus puero q natus ē ex philomēa.La.o tu ridi
cule.i.deridende.rogas.i.interrogas.Vel ridicule pōt eē aduerbiū.qcqd ē futurū.i.qcqd poſſit cōtigere reddas
huic pāphilo ſuū filiū.ſ.Vel ſuū in neutro.i.id qd eius ē.ſcilicet.i.certe ut alamus nr̄m.i.filium ad nos ſpectātē.
Pā.Vis ſup.ꝙ ego alā illum puerū quē ipſe pr̄ puerpæ.neglexit.i.cōtēpſit nutrire.Alii hñt ipſa & tūc ſic aſtrue.
O pr̄ uis ſup.ꝙ ego quē.ſ.me ipſa uxor philomena neglexit cū me neſciēte peperit cū a domo diſceſſerit alā
puerū ſup.me neſciente editū.La.qd dixti:admirat̄ ꝙ renuat puerū nutrire.eho:iteriectio admirātis.an.i.utrū
o pāphile non alemus puerū.ſ.potius prodemus.i.exponemus.Vir.in.xi.Ad mor.ſi te(fors dcā recuſet)ꝓdi-
derim.uel ut ait Do.prodemus proiiciemus deſeremus.porro dabimus illū puerū.ſ.q.i.qualis & quanta hæc
dementia eſt uelle prodere potius puerū q̄ tollere.enimuero.i.certe.iā prorſus neq; tacere.Nā cogis me ut lo
quar hoc phidippo pñte ea quæ nolo.i.q̄ bene uellē in eius ꝑſentia non dicere.Cenſes me eſſe ignarum:ideſt
neſcium tuarū lachrymarū:aut cenſes me eſſe ignarū.i.me neſcire quid hoc ſit.qd.i.pp quod.ſolliciteris.i.com Sollicitari
mouearis.ad hūc modū.i.ita imoderate.Primum.i.in primis.ubi.i.poſtq̄.dixiſti hanc cauſam non reducen-
dæ uxoris:uidelicet te nō poſſe hēre hāc uxorē domi pp tuā mr̄em.ea mater pollicita ē ſe cōceſſurā.i.ſe receſſu-
ram ex ædibus.i.ex domo ut illi cedat.Nunc poſtq̄ quoq;.i.etiam uides hanc cauſam eē tibi adēptā.i.remotā.

VNIVERSIDAD
DSALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DO.¶Nactus al.es.nãciſci ꝓprie dicit̃ q parat̃ ad tenendũ anteq̃ poſſit reperire qđ teneat ſtatim qđ occur/rat ꝑhendit.¶Aliqñ tñ.h.a.u.a.t.mire eſt tp̄is iniectio:& aliqñ ut tandẽ abducas tuũ.deeſt fac.ſed plenũ pronũciatione eſt q̃ longũ ſpatiũ ab anteactis ¶Sumptus.q.f.i.e.q.æ.a.t.recte hoc dixit:qa impabilior eſſe debet indulgentiſſimus pr̃: ut alibi.Tũ patris pudor:q tã leni paſſus eſt aĩo.¶Egi.a.o.agit q iuſtã rẽ dicit:orat q aĩo demiſſo ꝑcat̃:ut q̃ſi bñficiũ pſtet̃.¶Sibi tp̄s.dixit eẽ tp̄s:qa diu multũq; ſuſtinuit tp̄s dixiſſe.¶Impulſu.d.m. multũ ualet ad ſuadendum laudatio eius apud quẽ agimꝰ:& ex ea pte laudatio q̃ illũ poſſumus iſlecti.¶Qui tũc obſe.mihi ut decuerat.ordo:q feciſti tũc obſecutus mihi.¶Vt.d.n.a.ad.m.hoc uultuoſe & demiſſo labro:ut appeat inuitũ duci ad rephendendũ: qa laudauerit mõ q̃ tu feciſti iuuenilitet ſentis: quia nõ dixerit multũ amãs facis huic iniuriã: ſed cui obſecutus ob meretricis ſupbiã nõ ferẽdã. ¶Nã in eandẽ.u.d.parcius uitã dixit q̃ flagitiũ atq; libidinẽ.¶Te reuolutũ ñ.r.ſed reuolutũ eẽ tãq̃ inuitũ aut neſciũ.relinqt.n.quandã ueniã ut uelit eſſe correptio.¶Me ne: hoc genꝰ iterrogationis negatiuã hẽt ſignificationẽ.¶Et.f.in.ꝑ facis iniuſte. ¶Vt cũ illa.u.grauius ẽ cũ meretrice uiuere:q̃ meretricẽ amare. ¶Teſtẽ hãc.c.a.t.a. laudata eſt hic uxor modeſta cũ illã teſtẽ nõ ipeditricẽ appellet ſocer. ¶Senſitq; adeo.u.n.e.c. aliud argumentũ a quo uult pãphilũ referri nõ ſolũ illius: ſed etiã uxoris culpã:et hicinde accuſari nõ ſocerũ.¶Plane hic.d.n.i.diuinat dixit:ꝓ uerũ dicit:& nõ diuinat de pterito dictũ:uñ ꝓuerbiũ aiũt diuinare ſapientẽ:qa q dicit uerũ de his diuinus eſt.¶Dabo iuſiurãdũ.ubi argumẽta & teſtimonia deficiunt ibi iureiurando opus eſt.i. ¶Nihil eẽ.i.t.ſatis cõcine dixit iſtorũ: ne ſingulis commemoraret̃.¶Reduc.u.aut q̃ de re.n.ſ.o.c.qa pãphilus hoc ſolũ defendit nõ deeſſe qđ pr̃ putat:nec cãm quæ uera ẽ protulit:ideo ſenex relicta tota q̃ſtione rediit ad id quod agitur:& ait reduc uxorem:aut dic quæ res uetat. ¶Non opus ſit cedo non eſt nunc tẽpus.qa ſocer adeſt:& oratorie confugit ad deditionem:defenſione titubante.¶Accipias.pro accipe.iam accuſatur: ca cur accipiat. ¶Nam is qui.i.c.n. eſt in hoc dicto eſt quædam faceta irriſio eius qui nimis iracundus ſit.¶Poſt de.m.bene de matre conceditur:& de puero extorqueat quia ſcit parendum concordiam firmam per filium.

Nanciſci

Agere

Orare

Mene

Tibi cãm uides puer:qa clã te natus ẽ. nactus alterã
Es:erras tui animi ſi me eſſe ignarũ putas:aliquãdo
Tñ huic aĩum ut abducas tuũ:q̃ lõgũ ſpatiũ amãdi
Amicam tibi dedi:ſumptus quos feciſti i eam quam
Aequo aĩo tuli:egi atq; oraui tecũ uxorẽ ut duceres
Tp̄s dixti eẽ:ĩpulſu duxiſti meo:qui tunc obſecutus
Mihi feciſti ut decuerat:nẽ aĩum rurſũ ad meretricẽ
Induxiſti tuum:cui tu obſecutus facis huic adeo
Iniuriã.nam i eãdẽ uitã te reuolutũ denuo uideo eẽ
Pã.me ne:La.teipſũ:& facis iniuriã cũ fingis falſas
Cauſas ad diſcordiã:ut tu cũ illa uiuas teſtẽ hanc cũ
Abs te amoueris. ſenſitq; adeo uxor.nã ei cauſa alia
Quæ fuit q̃obrẽ abs te abiret.Phi.plane hic diuinat
Nã id eſt.Pã.dabo iuſiurandum.nihil eſſe iſtorum
Tibi.La.ah:reduc uxorem:aut q̃obrem nõ opus ſit
Cedo.Pã.nõ eſt nunc tempus.La.puerum accipias
Nam is qdem in culpa nõ eſt:poſt de matre uidero:

GVI. nactus es.i.inueniſti excogitaſti alterã cãm nõ reducẽdæ uxoris uidelicet qa puer natꝰ ẽ clã te.i.te neſciẽte.Nãciſci ꝓprie dr̃ q parat̃ ad tenẽdũ añq̃ poſſit repire qđ teneat ſtatimq; qđ occurrat ꝑhẽdit. hæc Dona. Tu pãphile erras ſi putas me eẽ ignarũ tui aĩ..i.me ignorare tuũ aĩum.q̃.i.q̃tũ lõgũ ſpatiũ amãdi amicã dedi tibi:q.d.mire diuturnũ.quos ſũptus.i.q̃s ĩpẽſas.feciſti in eã.i.erga eã.q.d.maximos.q̃.i.q̃tũ.tuli æquo animo illos ſumptus fieri.q.d.nimis patienti ut aliqñ tãdẽ adducas.i.adhibeas.huc.i.ad uxorẽ tuam aĩum tuũ egi tecũ.i.te rogaui familiariter atq; oraui te tanq̃ ſupplex ut duceres uxorem.Agit q rẽ iuſtã dicit:orat q animo demiſſo ꝑcat̃. dixi tibi tp̄s ẽe ut duceres uxorẽ duxiſti uxorẽ meo ipulſu qa te ĩpuli ad id faciendũ.q.i.q̃s res.ſ.ducere uxorẽ & relinquere amicã feciſti tunc obſecutus mihi.i.mihi obſequendo & obediendo.ut.i. ſicut decuerat:ideſt fuerat honeſtũ ut.ſ.mihi obſeq̃ris.nunc rurſum induxiſti aĩum tuũ ad meretricem.adeo.i.certe.facis iniuriam huic.ſ.mihi cui tu obſecutus es prius ducendo uxorẽ.Nã uideo te eſſe reuolutũ.i.relapſum in eãdẽ uitam denuo.i.iterũ.Pã.ne.i.utrũ dicis me eſſe reuolutũ in eandẽ uitã.La.dico teipſum eſſe reuolutũ in eandẽ uitam: & facis iniuriã.i.iniuſte facis.cõfingis.i.excogitas cõminiſceris falſas cauſas.i.falſas excuſationes nõ reducẽdæ uxoris.ad diſcordiam.i.diſſenſionẽ mouendam inter amicos.Vel fingis illas cauſas ut ſit tibi cũ uxore & ſoceris diſcordia ut tu uiuas cũ illa meretrice cũ amoueris.i.abieceris.abs te hanc uxorẽ tuã teſtem uidelicet ne eẽt conſcia tui reditus ad meretricẽ & ꝓpterea tibi moleſta.quoq;.i.ẽt.adeo.i.certe uel ualde. uxor tua ſenſit.i.percepit te eſſe religatũ amore meretricio.Nã quæ alia cauſa fuit.q̃obrem: ideſt ꝑꝑ quam abiret abs te & rediret i domum patẽ ſuã.Phi.plane.i.certe oĩno uel clare.hic laches diuinat.i.uerũ dicit ac ſi ſpũ diuino afflatus hæc dicat. unde prouerbiũ aiunt diuinare ſapientẽ:quia qui dicit uerũ de his diuinus eſt.Pam.Dabo tibi iuſiurandũ nihil iſtorum eſſe quæ dicis: ideſt illa quæ dicis non habere ueritatem:& recte. Nam ubi argumenta & teſtimonia deficiunt iureiurando opus eſt.La. Ah:dolẽtis interiectio.Reduc:ideſt reſume uxorem.aut cedo: ideſt dic.q̃obrem:ideſt quare non ſit opus reducere uxorem.Pamphilus. Nunc non eſt tempus reducere uxorem. Laches. Accipias pro accipe puerum. Nam quidem:ideſt certe is puer non eſt in culpa.poſt:ideſt poſtea.ego uidero: ideſt indagabo diſcutiam uel mihi permittatur facere inquiſitionem de matre: ideſt de culpa matris.

Reuolutꝰ

Cõfingeſ

Diuinare

Pam.oĩbus

DO.¶Oĩbus.m.m.ſ.qdẽ ẽ oĩbus modis miſer ſũ:ait rẽ & circa patẽtẽ: is circa uxorẽ manet iã in reducẽda: & in nõ reducẽda miſer ſum.an miſer ſum cũ maxie obtrudit̃ qđ maxime fugio:uel puerũ cõcludit pr̃: tranſlatio de fera indagata:ſic Cicero.Circũdatos uerri cãcellos ait.¶Nã.p.i.c.oĩa facit poeta:aut ne rẽ palã faciat: aut itercidat diuortiũ.¶Præſertim in ea re.ſ.q̃ dixit cõtinuo exponet̃.¶Fugis hẽ.ex uerbis patris oſtendere uoluit qđ agat pãphilus & ille abibo dixit.hic fugis. ¶Nũ tibi.u.e.a.ſ.ſ.q̃ſi ob amorẽ meretricis iſanus.¶Sine.ſine ſeparatim accipe qa uim hẽt cõminãtis.¶Amaræ.m.q̃ſi uir dixit.¶Amaræ mulieres.non.n.abũdat.ſed cãm dixit uñ uxor offenderit pãphilũ. ¶Non facile.h.ſ. nõ facile ferũt pelicatũ:neq; amorẽ aliarũ in uiris. ¶Nã ipſa.n.m.utrũ fingit hæc dixiſſe filiã ſibi an uero nõ factũ ẽ:ego neutrũ puto:& ſic intelligo q̄ de uxore ſua dicat.¶Ipſa narrauit m.ſecundũ illud qđ ſupra dixit. Nunc mihi i mẽtẽ uenit de hac re qđ locuta es olim cũ illũ. g.a.c. ¶Neq; illi.c.p.q̃re non credebas.nã q amaræ ad hanc mulieres ſunt & ſæpe de nihilo ſuſpitioſæ: & bñ hoc addit.ne timuiſſe generũ uideret̃. ¶A nuptiis.nõ dixit a filia mea:ſed qđ pr̃ pãphili magis doleat.¶A nuptiis.nã philomenã nolle iratã ẽ.odiſſe nuptias amatoris. ¶Quid.e.a.p.mire cõturbat̃ pr̃: q̃ſi res ſua tñ cogat̃ & uide queadmodũ poeta latẽter feſtinet ad rerũ cognitionẽ. ¶Meretricẽ hãc.bñ hãc q̃ interturbat.ſic.n.ſumitur hoc ꝓnomẽ:ut Hãccine ego.u.p.p.& Tuãq; hãc aĩam effundere.d.i. malã hãc.q.d. hãc q̃ nos pturbat.¶Primũ.bñ primũ ut itelligamus: deide pãphilũ oremus & iterũ rogemꝰ: an qđ eſt uerĩꝰ oĩ genet̃ eloquio cõmoneamus: unde oratores orare & porare dñr:& orator nomẽ accipit.Vir. Talibꝰ orabat dictis.ſ.i. nã q erat accuſaturus aut cõmoniturus oremus. ¶Accuſemus.i.eloquamur.põt intelligi & rogemus: ſed nõ cõuenit ꝑſonæ potior: & ipſi cauſæ uerborũ ordini. ¶Si cum.i.h.p.r.ut i eunu.Quo cũ tũ rẽ habebam hoſpite.¶Bacchidem.u.h.ſic maluit q̃ meretricẽ dicere: ne graue ſit cum ea ſeni loqui: niſi quia uicina eſt.¶Huc.e.u.m.bene ſeruata ſunt perſonis congruentia.nam ſocerũ mouere hanc rem incertam nõ decuit:& facere.ut cũ pelice filiæ ſuæ minꝰ ſermociaret̃.& huc.e.u.m.deeſt eã.

Cicero

Orare
Oratores
Virgilius
Accuſare
Impetrare

Pã.oĩbus mõis miſer ſũ:nec qđ agã ſcio tot me nũc
Rebus miſerũ cõcludit pr̃.abibo hinc ꝑſens quãdo
Promoueo parũ.nam puerum iniuſſu credo non
Tollerit meo:ꝑſertim i ea re quum mihi ſit adiutrix
Socrus.La.fugis:hem nec quicq̃ certi reſpondes
Mihi.num tibi uidetur eſſe apud ſeſe: ſine puerum
Phidippe mihi:cedo ego alam.Phi.maxime. non
Mirum fecit uxor mea ſi hoc ægre tulit.amaræ
Mulieres ſunt:non facile hæc ferũt:ꝓpea hæc rixa ẽ
Nam ipſa narrauit mihi.id ego hoc ꝑſente nolebam
Dicere:nec illi credebã primo id nunc uero palam
Eſt.nam omnino abhorrere animũ huius uideo a
Nuptiis.La.quid ego agam phidippe:quid das
Conſilii:Phi.quid agas:meretricem hanc primum
Adeundam cenſeo.oremus accuſemus grauius
Deniq; minitemur ſi cum iſto habuerit rem poſtea.
La.faciam ut mões. eho puer ꝑcurre ad bacchidem
Hanc uicinã noſtram.huc euoca uerbis meis:& te
Oro porro i hac re adiutor ſis mihi.Ph. ah iãdudũ

GVI. Pã.ſum miſer oĩbus modis nec ſcio qđ agã tot rebus nũ pater.cõcludit.i.angit urget iplicat me miſerũ:trãſlatio eſt de fera indagata q̃ alicubi cõcludit̃.hoc ẽ tot rebus me miſerũ cõcludit pr̃ ut miſer ſim oĩbus modis.abibo.i.diſcedã hic.qñ.i.qa pñs (põt eẽ aduerbiũ tp̄is).i.ipreſentiarũ uel ꝓ tpe ꝑſenti. Vel ego pñs parũ ꝓmoueo.i.parũ ꝓficio.Nã mr̃ & filia nõ tollent.i.nutriẽt puerũ iniuſſu meo.i.ſine iperio meo credo.i. ita arbitror:ita q̄ abſolute legat̃ & ſeorſũ.ꝑſerti.i.ꝑcipue.cũ ſocrus.i. mr̃ uxoris myrrhia ſit mihi adiutrix.i.fautrix i ea re.i.i eo negocio de nõ tollẽdo puero.La.cũ uidiſſet filiũ fugiẽtẽ ait fugis:exclamãdo:hẽ:iteriectio idignantis:nec rñdes mihi qcq̃.i.aliqđ certi:Deide cõuertit ſermonẽ ad phidippũ & ait.Nũ.i.nũqđ.q.d.non pãphilus filiꝰ ur̃ tibi eẽ apud ſeſe.i.cõpos ſui & ſuæ ptãtis:q.d.nõ ꝑſetti q turbatiõibꝰ aĩ ſit ita agitatꝰ ut hic cõſiſtere non poſſit.o phidippe ſine.i.ꝑmitte mihi totũ negociũ ubi ſine hẽt ui cõminãtis.cedo.i.da.Interdũ.n.cedo ſignificat dare.iterdũ dicere.Cedo ergo.i.da mihi puerũ.ego alã.i.nutriã eũ.Phi.maxie.i.libẽtiſſime dabo tibi puerũ. uel maxie ur̃ mihi nõ eẽ apud ſe.Vxor mea nõ fecit mirũ.i.rẽ mirãdã.ſi ægre.i.moleſte.tulit hoc.i.tales morẽs pãphili & eiꝰ amorẽ i meretricẽ. Mulieres ſunt amaræ.i.aſpæ.& qdẽ pluſq̃ uiri.nõ facile ferũt.i. tolerãt hæc.ſ. pelicatũ amorẽ aliarũ i uiris ſuis hæc ẽ ita.i.hæc ẽ idignatio ꝑꝑ quã philomẽa diſceſſit a uiro u; ꝑꝑ amorẽ meretriciũ.Nã ipa uxor mea narrauit mihi q̃re u; filia diſceſſiſſet ego noluerã dicere tibi id qđ narrauit uxor mihi hoc.ſ.pãphilo pñte.neq; prio credebã.i.fidẽ hẽbã illi uxori narrãti.nũc uero id qđ narrauit mihi ẽ palã.i.manifeſtũ u; q̄ diſceſſit philomẽa ꝑꝑ amorẽ meretriciũ.Nã uideo aium huic pãphilo abhorrere oĩno.i. alienũ eſſe prorſus a nuptiis.i.a uiuẽdo i mr̃imõio.La.Ergo cũ ita ſit o phidippe.qđ agã:qđ cõſilii das mihi cũ aĩus filii ita abhorreat a nuptiis.Phi.qđ agas:i.qđ agere uelis uel poſſis.Cẽſeo hãc meretricẽ bacchidẽ primũ eẽ adeundã.i.eũdũ eẽ ad eã oremꝰ eã ut a ſe pãphilũ abiiciat.uel oremus.i.oĩ genere eloq eã cõmoneamꝰ ut nõ ita ſuis illecebris filiũ teneat.uñ oratores orare & ꝑorare dñr & orator idẽ nomẽ accepit.accuſemꝰ.i.ꝓbris & rephenſionibus eã obtũdamꝰ.deniq; minitemur.i.mias ei ꝓponamꝰ grauiꝰ.i.acerbius ſi poſtea hũerit rẽ.i. laſciuiã exercuerit cũ illo Pam.L. faciã ut mões.eho:hic admonẽtis ẽ uel excitãtis ſeu uocãtis.o puer.i.o ſerue curre ad bacchidẽ.hãc nr̃am uicinã.euoca.i.accerſe eã huc meis uerbis.i.meo noie.& porro.i.deinde.oro te phidippe ſis mihi adiutor i hac re. Phi.ah:interiectio dolentis uoluntatẽ ſuã non expleri o lache iãdudũ.i.iam multo ante

Con clu/dere

Cedo

Amarus

VNiVERSIDAD
D SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DO. ℂ Si.u.m.e.u.p.ſ.manere.uel ut maneat. ℂ Sed uis adeſſe.u.m.d.i.c.melius pnũciaueris ſi remittẽte & implorante hoc uultu dicere cœperis.phidippũ quaſi non opoteat intereſſe ſocerũm adeo mutat ſententiam laches:& relegat eum in procurationem alterius rei. ℂ Nutricem para puero:ideſt quære.

On hoc de nihilo eſt. Ratus uitæ color in hac locutiõe miſcef a pſona poetæ. Nã meretrix loqtur & ſenex:& qd ẽ mirabilius bona meretrix:mitis ſenex:& ut intelligas laboraſſe terentiũ ut a lege comicorũ recederet:& in actu tñ cõſuetudinẽ eius retineret.cũ uero dixit hoc de nihilo eſt. debet mirari meretrix:cũ ab ſene dr̃ debet timere:cũ ad patrẽ. debet ſuſpicari aliqd:huius amator.nã maritus e. ℂ Nõ h.d.n.eſt coniecturalis cã eſt.recipis pãphilũ:nõ recipio. ℂ Nec.p.m.f.qn qd̃ ſuſpicor.ordo eſt & ſenſus hic ẽ.nec pol me multũ fallit. qd qd̃ uelit hoc ſit qd̃ ſuſpicor. ℂ Quin.q.ſ.credo qn qd ue/lit ſit qd̃ ſuſpicor. ℂ Ne.m.p.i.qa non uetiſimile beniuolũ eẽ patrẽ meretrici iterturbãti. reddit rationẽ ſenex cur agat mitius: nec uideaf perſonæ modus nõ eẽ ſeruat⁹. ℂ Nõ.p.m.m.f.ſenſus hic ẽ qd̃ minus ſit.qd̃ me uocat qd̃ ſuſpicor. ℂ Videndũ eſt.puidendũ.cauẽdũ. ℂ Impetrẽ.pficiã dictũ a parẽdo cuius rei difficultas obtarditatem cõplẽdarũ nupriarũ.ẽt ad alia negocia q̃ ſunt ar/dua:uerbum hoc cõmodauit ac dedit.q poſt me minus feciſſe ſatius ſit ſatiſfaciendo minuiſſe ſatius eſt ſi ſic.puideaf acceperis erit ſenſus ne qd ſa/ciã plus poſt qd̃ modũ.pmittat:ne uideaf ſati⁹ minus feciſſe.ſi ſit id aut erit accepis erit ſenſus.uidẽdũ ẽ ne qd plus faciã qd̃ cũ fecero.poſtea ſatius ſit minore eẽ & ſatiſfacere:aut certe duas res ſignificat.qbus iter utrũq tẽperãdũ eẽ demonſtrat:ut illud ſupra de leuitate tenẽdã p hoc iſtra auctoritatẽ defendendũ eẽ cõmoneat. ℂ An minus feciſſe p pœnitete:ſic.n.ueteres dicebãt minus factũ:& nolo factũ:cũ alicuius rei eos pœnitebat ſic mõ.ſit p uideaf poſuit. ℂ Aggrediar.b.ſ.o.bñ aggrediar:q ſi rẽ arduã & incõgruã ſeni.uel aggrediar:ut meretricẽ circũueniã Virgi. Talib⁹ aggrediat uenerẽ ſaturnia dictis. Bacchis.ſ.non ita meretrici obſequit ſenex q̃q̃ uult illã adimere timore perſonæ ſuæ. ℂ Credo.æ.te non.n.m.ipſum pœmiũ mol/lius & lenius eſt:ut oſtendat ſe non iurgaturum ſenex. ℂ Quid ſit.deeſt rei:ut ſit quid ſit rei. ℂ Ego quoq pol. e.t.ſ.parelcon tertium:ut Multa quoq & bello paſſus.obſequenter poſuit nõ ſolũ ſe mirari:ſed pauere. ℂ Ego quoq pol:& bene etiam ut hoc dicat non ſolum miror ſed etiam timeo: & noue timida ſum pro timeo.

Virgilius

Dixi idemq; nunc dico laches manere affinitatem
Hanc inter nos uolo:ſi ullo mõ eſt ut poſſit:quod
Spero fore:ſed uis me adeſſe una dũ iſtã conuenis?
La. imo uero abi:aliquam puero nutricem para.

Bacchis meretrix. Laches ſenex.

On hoc de nihilo eſt quod laches nunc me
Conuẽtã eſſe expetit:nec pol me multũ fallit
Quin qd ſuſpicor:ſit qd uelit. La. uidendum eſt ne
Minus pp iram hanc ipetrẽ quod poſſim:haud ne
Quid faciam plus qd̃ poſt minus me feciſſe ſatius
Sit:aggrediar:bacchis ſalue. Bac. ſalue laches.
La. credo ædepol te non nihil mirari bacchis
Quid ſit:q̃propter te huc foras puerũ euocare iuſſi
Bac. ego quoq; pol ẽt timida ſuum: quum uenit in

GVI. dixi & nũc dico idẽ.ſ.q uolo hãc affinitatẽ mãere iter nos ſi ẽ.i.ſi cõtingit ullo mõ ut poſſit fieri qd̃ ſ.affinitatẽ mãſurã iter nos ſpo for.i.futurã eẽ.S; ne.i.utrũ uelis me adeſſe.i.pñtẽ eẽ.una.i.ſimul.dũ.i.q̃diu.cõueñis i.alloq̃ris iſtã bacchidẽ.La. Immo.i.ſ;.abi.i.diſcede ab hoc loco.pa.i.q̃re aliq̃ nutricẽ.puero.i.filio philomenæ

ASCEN. Illud.etſi iãdudũ fuerat ambiguũ hoc mihi nũc non eſt. Nõ de ptu filiæ:ſed de diuortio ac repudio intelligo. Et illud.nulla tibi pãphile hic iã conſultatio eſt:ſic accipio. pamphile nulla conſultatio eſt tibi iam.hoc eſt:abſq conſultatione certum oportet ſit tibi eam reducere:q̃nquidẽ ex te natus ẽ puerulus.

GVI On hoc &c. In hac ſcæna meretrix loquif & ſenex exercentq cãm coniecturalẽ. Nã ſenex dicit eã recipere pãphilũ ſiliũ:illa cõtra inficiaf. Bac. hoc nõ eſt de nihilo.i.pp nihilũ.qd.i. pp qd̃ (uel fortẽ erit coniunctio) laches expetit me eſſe cõuentã.i.cõpellatã ſeu allocutã (ſi paſſiue liceat dicere) nec pol multũ fallit me.i.nõ ualde ignoro.qn.i.q nõ id qd̃ ſuſpicor ſit id qd̃ uelit. La. Alloquitur ſeipſum. O laches uidẽdũ eſt.i. puidendũ eſt ſeu cauẽdũ.ne.i.ut nõ.min⁹ ipetrẽ pp hãc irã.ſ. meã q̃ poſſim ipetrare.q.d.ne ira mea ipediat quomin⁹ aſſeq̃r ex meretrice id qd̃ poterã aſſeq ſi nõ iteruenifſet ira.aut uidẽdũ ẽ ne.i.ut nõ.faciã qd.i.aliqd. Min⁹ factũ plus.i.ſupra modũ.qd̃ poſt.i.poſt illud tps ſatius ſit me minus.i.nõ feciſſe.i.cuius facti poſtea me pœniteat. Sic & nolle fa enim ueteres dicebãt minus factũ & nolle factũ cũ alicuius rei eos pœnitebat. Aggrediat quaſi rẽ arduã & incongruã ſeni uel agrediat ut meretricẽ circũueniã. Bacchis ſalue. Bac. O laches ſalue. La. O bacchis credo te nõ nihil.i.aliquãtulũ mirari qd ſit q̃propter.i.pp quod iuſſi puerum.i.ſeruum euocare te foras huc. B. Pol. ego ẽt ſum timida.i.timeo etiã dixit.q.d.non minus q̃ tu putes.quoq uacat.cũ.i. q̃ñ uenit mihi in mẽtẽ.i. recordor

Min⁹ factũ
Aggredi

Mentem:q

DO. ℂ Ne.n.ni.q.i.nomẽ qd̃ ieſt meo q̃ſtui.nomẽ q̃ſtui o q̃ſtui quẽ exerceo.ſ.i.qd̃ eſt q̃ſtui mihi. ℂ Quæſtui.deeſt qd̃ meretrix ſũ.legit & nomẽ meũ q̃ſtu obſtet. ℂ Si ne.di.iterrogabo.ſ.ſi ſit:ñ uideaf. ℂ Iã.æ.ea ſum ut ſi ſiet qa ipe nõ ueniã do:an qa iã mihi peccati ñ dãda ẽ:& ẽ ordo:ut nõ ſit mihi æquũ pctõ ignoſci neceſſaria igif abiguitas aut utrũ ſit.puideaf & pctõ.p pctõ:aut pctõ mihi p peccãte:aut pctõ meo:aut deeſt in ut ſit i pctõ. ℂ Cauti⁹ ne.t.ſ.ſeniliter additũ poſt ne temere.ſ. ℂ Facturaue es.ſi nõ facies. ℂ Inſcitũ me.ſ.ſi iniuriã faciã. ℂ Offerre.i.offerim⁹ iiuriã ñ mereñ.reddimus ei q meref. ℂ Inſcitũ oſ.iſcitũ ielegãs nõ bonũ ẽ.bñ nõ dixit du/ra aut qd tale ſed iſcitũ.quo uerbo maxie mulieres & meretrices utũf. Scitũ.n.dicũt qd̃ placet:in ſcitũ qd̃ diſplicet:ut Perecaſtor ſcitus puer.n.ẽ.e. p.hoc tale ẽ qd̃ dixit iſcitũ ex abũdãti.qle eſt apud Vir. Ne poſt.a.u.a.n.r.a. ℂ Eſt ma.e.g. imitaf & ſenile & fœmininũ tardiloqũ: ſuffecerat ago gſas.nã ſic qdẽi adelphis ait. Indignũ te eẽ iiuria hac:idignis cũ egomet acceptus ſũ modis. ℂ Parũ.m.p.ſi ſic accipiaf:ut ſupra ẽ ẽ aut tu es edita itelligẽdũ:qũ dixerit multũ mihi nocueritimo me euerterit. ℂ Sed.q.i.eſt:nũc demũ ad tẽ redit. ℂ Meũ re.ſ.itẽtio crimis.& ñ recipis:ſed receptas:&ne diceret qd̃ tu meũ receptas filium. ℂ Meũ.r.ſ.ppõ accuſatoria ẽ.& breuiter ppoſuit crimẽ qd̃ poſtea dilataf:& ſreq̃tatiuo uſus eſt uerbo:q ñ raro ſed freq̃ter receptet. ℂ Meũ.r. ſatteſtaf cõiectura:q̃ cõiectura diluif p. i.iuſiurãdũ ac tormẽta ſeruoꝝ. ℂ Ah.q.ſ.eſt reclamauit meretrix ſtati:& uoluit cõtradicef ſi pmitteret ſenex. ℂ Sine.d. Virgili. Sine me hæc.h.h.n.m.ſ.

Offerre in iuriam
Reddere iniuriam
Inſcitum
Scitum
Virgilius

Mentem:q ſim:ne nomẽ q̃ſtu mihi obſtet apud
Te:nam mores facile tutor. La. ſi uera dicis nihil
Tibi picli eſt a me mulier:nã iã ætate ea ſum: ut nõ
Sit peccato mihi ignoſci æquum:quo magis oẽs
Res cautius ne temere faciã accuro:nã ſi id nunc
Facis facturaue es:bonas quod par eſt facere
Inſcitum offerre iniuriã tibi me imerẽti iniquũ eſt.
Bac. eſt magna ecaſtor gr̃a de iſtac re:quam tibi
Habeã.nam q poſt factã iniuriã ſe expurgat:parum
Mihi pſit:ſed qd iſtuc eſt? La. meũ receptas ad te
Filiũ pãphilũ. Bac. ah. La. ſine dicã:uxorẽ hãc prius
Quã duxit amorẽ urm̃ ptuli:mane:nõdum etiam
Dixi qd̃ uolui:hic nũc uxorẽ hẽt:quære alium tibi
Firmiorẽ amicum:dum tps cõſulendi eſt.nam neq;

ℂ Vxorẽ priuſq̃.h.d.hãc q̃ſi moleſtã:& q̃ hæc nolit pati. ℂ Priuſq̃.h.d.añ rẽ a pteritis & añ actis. ℂ Vrm̃.a.p.apo/ſiopeſis:ut i heautõ. Aut ne illud ut multũ ferrẽt ſi uiuo:nã iã tute cohibes. ℂ Vrm̃.nõ ipſius pãphili.ergo blande & honorifice.nõ.n.illi⁹ amorẽ:& nõ q̃ntũ:ſed amorẽ urm̃ nihil potuit dici familiari⁹ ptuli aũt q̃tã ui pacientiæ hẽt tãtã & põderis:ne lædi merea͡f ulteri⁹. ℂ Vxorẽ priuſq̃.a pſona priuſq̃ ptuli dixit & qa multũ diuq amauerit ptuli dixit:quæ & lõgi tpis ſignificatio. ℂ Nõdũ etiã dixi qd̃ & uolui.appet ſenem tarde & lõgũ loquentẽ iterpellari multũ rñſu; meretrici:quũ ille ſibi ſilẽtiũ pberi uelit. Sic Vir. latinũ iducit dicẽtẽ. Sine me haud mollia fatis.ſ.ſ.a.a.ſed ad poſtremũ def:nõ ut primũ fateri potuit.ſic icipit ore. ℂ Mane nõdũ.e.apoſiopeſis tertia. ℂ Hic nũc uxorẽ hẽt.cũ denũciatiõe pnũciãdũ eſt.q.d.alia res eſt. ℂ Quære aliũ tibi firmiorẽ.magna realitas in renũciatiõe magna pprietas.ſic.n.dicimus quære tibi. Vir. Quærat ſibi fœdera turnus. ℂ Quære aliũ tibi firmiorẽ. firmiorẽ pro firmo.non.n.firmũ cõcedit eẽ pãphilũ quẽ uult itelligi deceptorẽ eẽ bacchidis.nõ iã amatorẽ ſtabilẽ. ℂ Quære aliũ tibi firmiorẽ.oratorie ſenex quaſi cõſulit meretrici quã uocauerat incuſandã. ℂ Quære aliũ.a pñibus & a futuris. ℂ Firmiorẽ.a.callide ſenex q̃ſi iã ñ pãphilo cõſulit ſ; bacchidi. ℂ Quære.a.dixit. ℂ Dũ t.c.ẽ ſẽſus:dũ ætas i flor poſita ẽ facies uẽdibilis nũc ẽt ẽ.& ẽ ordo.dũ tps ẽ cõſulẽdi tibi & bis ſbaudiẽdũ ẽ tibi.

Idem
Virgilius
Idem

GVI. quæ.i. qualis ſim. Timeo ergo ne.i.q nomẽ q̃ſtus.i.nomẽ qd̃ ineſt q̃ſtui meo quẽ exerceo.i.meo modo quærẽdæ pecuniæ turpi.ſ.& inhoneſto obſtet.i.noceat mihi:nã facile tutor.i. defendo ptego mores meos.q.d.pter quæſtũ meretriciũ mores mei facile pñt ſuſtineri ut faciles & nõ mali niſi forte a tuor qd̃ ſignificat aſpicio etiã fieret tutor freq̃tatiuũ ac ſi diceret facile cõſidero mores meos. Lac. interrogabo ſup.te:& o mulier ſi uera dicis mihi ſuper his de qbus te interrogabo.nihil picli.i.nullũ periculum eſt.i.iminet ubi a me. Nã iã ſum ea ætate ut nõ ſit.i.nõ uideaf æquũ ignoſci ipſonalẽ dictũ.i.q ignoſcaf mihi peccato.i. uel peccãti. uel deeſt in ut ſit ſenſus.nõ ſit æquũ mihi ignoſci mihi i pctõ meo. quomagis.i.q̃tomagis accuro ideſt ualde curo cautius.i.puidus.hic declinaf accuro as ex ad & curo as.nã accurro ris aliud ſibi uult. Accuro ergo ne.i. ut nõ faciã temere.i.incõſiderate oẽs res.i.oia quæ ſum facturus.uel accuro cauti⁹ oẽs res ne faciã temere. Nam ſi nũc facis uel factura es id qd̃ par eſt.i.decet bonas mulieres facere.inſcitũ eſt.i.inelegãs eſt & iniquũ me offerre iniuriã tibi imerẽti.i.quæ nõ meretis. Offerimus iniuriã nõ merẽti:reddimus ei qui meref. Scitũ dicũt qd̃ placet:inſcitũ qd̃ diſplicet.& ex abũdanti dictũ eſt niſi iungaf cũ illo actõ me dicẽdo.iniquũ eſt me inſcitũ offerre tibi iniuriã:ſed tũc eſſet actus maſculini generis. Bac. ecaſtor iurãdi aduerbiũ muliebre.i.per ædẽ caſtoris. magna gr̃a eſt.i.magna beniuolẽtia eſt uel magnũ bñficiũ eſt qd̃ habeã.i.debeã tibi de iſta re.i. pter iſtã rem. ſ.q mihi offerre nolis iniuriã. Nã is qui expurget.i.excuſet ſe poſt iniuriã factã parũ pſit mihi.i.multũ mihi nocet nullatenus mihi cõmodus ſit nam minus dicit & plus intelligit. Sed qd iſtud eſt qd̃ dicere mihi cupis? La. receptas.i.freq̃ter recipis filiũ meũ pãphilũ ad te. Bac. ah interiectio reclamãtis contra obiecta. La. ſine.i.permitte q ſup.dicã quod dicere uolo.ptuli.i.diu toleraui urm̃ amorẽ.ſ.tuũ & pãphili priuſq̃.i.anteq̃ duxit hãc uxorem hãc dicit quaſi moleſtã & quæ hæc nolit pati. Deinde bacchis loqui geſtiebat.pptera ſubdif. Mane i.expecta etiã nondũ.i.nõ adhuc dixi id quod ego uolui dicere nũc.hic pãphilus habet uxorẽ quære tibi aliũ amicũ firmiorẽ dũ tps cõſulẽdi.i.puidẽdi tibi eſt.i.dũ ætas eſt in flore poſita:& facies ẽ uẽdibilis.namq neq;

Tutor & tuor.
Accuro
Accurro
Parum prodeſſe
Receptare

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DO.℃Nã neq͂.h.a.i.e.ætate.ꝓuidet qm̃ lõga ætas ẽ.℃Neq͂ pol ut eadẽ iſtac prius æta/tẽ aduerbiũ & poſteri⁹ nomẽ.℃Quis.nõ ẽ interrogatio:ſed firma negatio.℃Quis id ait.cũ dicat ſenex.meum receptas filiũ.mirũ eſt illã dicere.qs id ait ſed ab accuſãte teſtimoniũ q̃rit:& bñ ait q̃ſi uanũ: ſic.n. dicimus ait. aio de rebus nugatoriis.℃Socrus terribiliter.q̃ſi q̃ ſciat maxime:& q̃ maxime doleat.ergo oculis & labris ꝓ/núciãdũ ẽ.℃Quis id ait.moraliter meretrix miſtã fecit oĩa q̃ in medium ſenex cõtulit:& ſoli intẽtioni meum receptas filiũ ad te pãphilũ.qs id ait rñdit.Et filiã addidit ſuã.addidit ad pſonã teſtis & facta qa minus idõeum uidebat̃ ſocrũ dixiſſe de pellice. & ſimul oſtẽdit q̃tope hoc aĩaduertendũ ſit ex quo tantæ tu hæ

Abducere ſint cõcitatæ.℃Abduxit ſuã.abduxit.ꝓprie. accer ſi.n.dr̃ ad maritũ:abducta a marito ad diuortiũ.

Virgilius ſic Vir.Et gemias abducere pactas.℃ Puerũ q ob eã rẽ.hoc ſic ꝓnũciat ſenex q̃ſi q dicat.Ecce q̃rum rerũ tu cã:& hæc orõ de his ẽ qb⁹ oñdimus nos poſſe grauiter accuſare ſed nolle. ℃ Apud.u.p.ſ. bñ uos qa & hic dicit ſocr⁹.℃Aliud ſi.ſc.q.ſ.mir dũ q̃rit qd iuret fidẽ.fidẽ ſibi acquiſiuit atq͂ aſcri

Sanctius pſit.℃Sãcti⁹ q̃ iuſ.bñ dũ aliđ agit ẽt pſonã cõmẽ/dat.nã ñ ẽ leuis q iureiurãdo nihil ſanctius ſciat. Sãcti⁹ firmi⁹.℃Me.ſ.h.u.bono ſignificatu uſa ẽ: q̃ſi ipa hæc fecerit:& bñ ſegregatũ. nõ.n. diſiũctũ aut repudiatũ ꝓprie diceret.℃Vt.d.a me.p.ut ad/uerbiũ ẽ tp̃is.p ex quo.℃Lepida ẽt.ſenex cũ mere trice loquẽs eo noĩe laudauit eã:quo meretrices ſolẽt laudari:q̃ſi quo mrẽſfamilias.ſic & ſupra cũ ſcitũ ſe diceret rõnẽ hũt:q̃ ẽ cũ q̃ loq̃ret̃.℃Sed.ſ. q.u.p.hic deliberatiua ĩcipit.℃Sodes.ſi audes.ſi uis.℃Eas ad.m.h.itro ñ dixit ad ſocr͂ & ad uxo/rẽ terribilia noĩa & inimica meretricis & qđ faci

Ille hoc aĩo erit:neq͂ pol tu eadem iſtac ætate.
Bac.qs id ait? La.ſocrus.Bac.me ne? La.teipſam &
Filiã abduxit ſuã:puerũq͂ ob eã rẽ uoluit qui
Natus eſt ex ea extinguere.Bac.aliud ſi ſcirem q ui
Firmare meã apud uos poſſem fidem ſanctius q̃
Iuſiurãdũ: id pollicerer tibi laches:me ſegregatum
Habuiſſe (uxorẽ ut duxit) a me pãphilũ.La.lepida
Es.ſed ſcin qđ uolo potius ſodes facias? Bac.quid
Vis?cedo.La.eas ad mulieres huc intro atq͂ iſtuc
Iuſiurãdũ idẽ polliceare illis.exple his animum teq͂
Hoc crimine expedi.Bac.faciã.qđ pol ſi alia eſſet
Ex hoc quæſtu:haud faceret ſcio:ut de tali cauſa
Nuptæ mulieri ſe oñderet:ſed eſſe falſa fama nolo
Gnatũ ſuſpectũ tuum:nec leuiorẽ uobis:qbus eſt
Mime æquum uiderier ĩmerito:nã meritus de me
Eſt quod queam illi ut cõmodem.La.facilem

le ẽ.℃Ad.m.ſic alibi.Mulier mulieri cõuenit.& ne lõge uideret̃ addidit hic itro.℃Atq͂.i.iuſ.i.qđ tu mihi pol licebaris.℃Exple.a.quo illis pſis.℃Quod.p.ſi alia eẽt ex hoc q̃ſtu.uigilãter poeta uel nõ uериſimilẽ uideretur nullã feciſſe meretricẽ.iõ ipe lectorẽ puẽit:& ſic fere ĩ oib⁹ Terẽ.Quæ min⁹ ꝑuulgata ſint q̃q͂ abhorrẽda cõſue tudĩe agit.℃Vt.d.t.cã.i.amore mariti ei⁹ & pellicatũ.℃Nuptæ.m.ſe.o.plus dixit q̃ nuptã alloq̃ret̃:ſed nolo fal

Graui ſa fama eẽ.bñ quo ſit gratioſior.nõ pp ſe dixit qđ facit facere.℃Nec.l.u.qđ leuiorẽ an min⁹ eam ut cõtra gra/

Saluſtius uis itelligit̃.Vir.Ferit.e.u.ſ.Grauis ẽt moleſtus itelligit̃ ut Sal.Grauiorẽ bello q.phibit⁹ ueneraſt ſocii frigere gra

Virgilius uis ẽt lãguidus.Vir.Aut.u.m.g.a.t.ſ.a.d.℃Leuior.ut cõtra grauis honore dign⁹ & carus qb⁹ eſt æquũ parẽtib⁹.

ſ.℃Immerito.bona exceptio.hoc.n.& cauere nobis & pſtare aliis poſſum⁹ imerito.℃Nã merit⁹ ẽ de me par meno.Nã meritus eſt de me qđ queã illi ut cõmodẽ & hoc artificioſe Terẽtius ne uel meretricẽ dure a pãphi/lo ſegregaret.℃Quod queã illi ut cõmodẽ.ſic in andria.Magis id adeo ut mihi incõmodet:q̃ ut obſequatur gnato.℃Facilem beniuolumq͂ lingua reddidit facilem ad peccatum:beniuolum ad iracundiam rettulit.

GVI. ille pãphilus erit hoc aĩo.i.hẽbit in te eũ aĩum quã hr̃e ſolebat.neq͂ pol tu eris eadẽ.i.ſimilis ut pri⁹ iſta ætate.i.uiſa ætate tua quæ tẽdit ꝓxime ad ſeniũ.Bac.Quis ait.i.dicit id.ſ.me receptare filiũ.La.Socrus.i.ma/ter uxoris eius.Bac.me ne.i.utrũ dicit me receptare eũ.La.dicit teipſam.& abduxit.i. abſtraxit a domo mea & reduxit in domũ ſuã filiã ſuã nurũ meã.& uoluit extinguere.i.ſuffocare & extiguere dixit ſcđm eorũ opinio/nẽ q putabãt aĩam eẽ ignẽ.Voluit ergo extinguere puerũ q natus ẽ clã.i.latẽter ſecreto ob eã rẽ.i.ĩ odiũ ei⁹ ꝙ ſe apđ te ſæpe recipiebat.Ba.O laches ſi ſcirẽ aliđ.i.aliã rẽ ſancti⁹.i.firmius.q.i.uñ uel quo poſſẽ firmar̃.i.cõfirma re firmã reddere fidẽ.i.ꝓbationẽ aut credulitatẽ ſiue ueritatẽ meã apđ te q̃ iuſiurãdũ.i.ſacr͂m pollicerer tibi me

Lepidus habuiſſe.Pã.ſegregatũ.i.ſemotũ a me.ut.i.ex quo uel poſtq̃ duxit uxorẽ.la.tu es lepida.i.iocũda & feſtiua ſer/mone tuo.Sed ſcin.i.ſcis ne illud qđ uolo ꝙ ſup.potius facias ſodes.i.ſi audes uel ſi uis.Bac.qd uis qđ potius faciã.cedo.i.dic qd uelis me facere.la.eas.i.uadas huc.i.in hũc locũ quẽ oñdebat intro:hoc eſt introeas huc ad

Explere animum mulieres.ſ.myr.& Philo.atq͂ polliceare iſtis iſtud idẽ iuſiurãdũ qđ pollicebaris mihi.exple aĩum.i.ſatiſfac aĩo his mulieribus.uel aĩum his pollicitatiõibus qbus meũ expleſti.& expedi.i.libera euolue te explica te exolue

Expedir̃ ſe te hoc crimine cuius accuſaris de receptiõe pã.Bac.pol faciã id qđ ſi aliqua eſſet ex hoc quæſtu meretricio.i.ſi alia eſſet meretrix queãdmodũ ego quæ talẽ quæſtũ faceret.haud.i.nõ faceret.ſcio.i.nõ dubito:uidelicet non facere hoc.ut.i.ꝙ oñderet ſe mulieri nuptæ.de tali cã.i.pp talẽ cãm.Sed uolo ſi.tu.eẽ ſuſpe.falſa fama.i.rumo re falſo.neq͂ uolo eũ uid.uo.leuiorẽ.i.cõtẽptibiliorẽ.imerito.i.ſine cã qbus.ſ.uobis mime.i.nõ eſt æquũ eum

Leuis uideri leuiorẽ.Leues hoĩes dñr ut Celius inq̃t hoĩes cõtẽptibiles & nullo honore digni:hoĩes.ſ.nihili ac nul/lius frugis bonæ.Nã pã.me.eſt de me ita ſup.i.ita me tractauit ut cõmodẽ illi id qđ queã.i.poſſim cõmodare

Commodare i.ut cõſulã eius utilitati quacũq͂ uia potero.dicimus.n.cõmodo tibi hoc.i.ĩ hoc cõmodũ tibi facio.iterdũ cõ/modare ſignificat dare aliqđ cõmodato.Dicimus etiã hac in re tibi nequeo cõmodare.i.cõmodũ afferre. La.

Beniuolũq͂

DO.℃Lingua tua.cõſuetudine magis q̃ rõne dr̃.lingua ergo.ꝓ hoĩe ipſo. ℃Lingua.t.iã. ſubdiſtingue iã:ut appeat ſi lingua iã q̃ũ an magis fama.℃Iã nr̃.℃Solæ arbitratæ.hoc nũc fatet̃ ſe quoq͂ accuſatorẽ fuiſſe.nũc ue ro beniuolũ factũ.℃Hæc cũ apoſtropha.℃Ego quoq͂.& ſupuacuæ poſitæ ſunt:ſed ad hæc quoq͂ affirmatio/nẽ oñdũt pter nr̃am opinionẽ.hoc eſt inoxiã.℃Fac eadẽ ut ſis.p.hoc eſt pſeuera purgata eẽ.uult.n.& de futu/ro cautũ eẽ.ut ſupra.Nã ſi id facis facturaue es.℃Noſtra.u.a.nõ iã amore ſed amicitia.℃Aliter ſi facies ℃Ne ægre qc̃q̃ ex me audies:utrũ ægre ꝓ male:an ægre ꝓ in uita.℃Vnũ hoc te moneo.unũ Aegre hoc figura oratoria. dr̃.℃Qualis ſim amicus:aut qd poſſim.i ſcđa rõne.Salu.ad iugur Saluſtius thã me ui magis q̃ bẽiuolẽtiã expiri malle. Qualis ſim amicus: aut quid poſſim hoc genus cõ/minatõis min⁹ hẽt amaritudis ſed plurimũ graui tatis.& Sal.Nã ui q̃ miſericordiã ei⁹ expiri mallẽ.Idem

Beniuolũq͂ lingua tua iã me tibi reddidit.nam non
Sunt ſolæ arbitratæ hæ.ego quoq͂ ẽt hæc credidi.
Nũc aũt quũ ego te eſſe pter noſtram opinionem
Comperi.fac eadem ut ſis porro utere noſtra
Amicitia ut uoles:aliter ſi facias:ſed reprimam me
Ne ægre qc̃q̃ ex me audiat.uerum hoc te moneo
Vnum qualis ſim amicus:aut quid poſſim:
Potius q̃ inimicus piculũ facias.Bac.faciã ſedulo:

Phidippus.Laches.Bacchis meretrix.

n Ihil apđ me tibi deſieri patiar:qn qđ opus ſit
Benigne ꝑbeat̃:ſed cũ tu ſatura atq͂ ebria eris
Puer ut ſatur ſit facito.L.nr̃ ſocer uideo uenit.puero
Nutricẽ adduxit: phidippe bacchis deierat pſancte.
Phi.hæccine ea eſt? La.hæc eſt.Phi.nec pol iſtæ

n Ihil apud me tibi deſieri patiar.Verba nu tricis fuiſſe poeta demõſtrat.petẽtis.p or/dine lõgo q̃ ſibi ꝑbẽda ſunt:uñ quaſi te/dioſi incultoris generaliter hæc reſpõdit.℃Nihil apđ me tibi deſieri.p.& apud dixit.p apud eũ ubi futura eſt.℃Deſieri.p.noluit dicere deeſt:ſed de/fieri dixit:ut ĩ quo minus ſuſcitauit & magis de/lectet auditum.℃Benigne præbeat̃.benigne lar/ge.hoc enim gratius non ſolum præbere ſed be nigne præbere.℃Cũ tu ſatura atq͂ ebria eris. hoc eſt in nutricibus nõ ſolũ non turpe:ſed etiam ne ceſſariũ: & hic ſatur & hæc ſatura facit. ℃Noſter Hic ſatur ſocer.u.u.nr̃ blãdiẽtis dictũ eſt. Vir.Nr̃ eris.hoc & hæc ſa/& magis cõſuetudie dictũ eſt q̃ itegritate: aut cer/tura te ordo eſt.℃Noſter ſocer eſt.& certe:uideo:aut Virgilius deeſt ut:ut ſit ut uideo. ℃Deierat.deos iurat. ut maria.a.l.Aut ualde iurat:i.pducte ualde iurat & bñ ſenẽ iratũ poccupauit dicẽdo:deierat ſancte: ne cõfligeret cũ meretrice & fieret fabula lõgior. ℃Hæc eſt imitãda.i.irati cõtẽplatio.q.d. hæc eſt quã uxori pãphilus ãteponit.℃Nec pol.i.m.d. hoc argumẽtũ eſt non illã uera iurare ſanctũ:aut iuſiurãdũ:aut metu religioſior: aut ſupplicio ſa/crilegior:aut ueræ nec religioſæ ſunt meretrices inq̃t nec dãt pœnas quippe quæ a diis contem/nãtur.Tale eſt apud Virgilium. Si uiolatur lucus cum uindicatur non eſt. Sed faciles nymphæ riſere ſacello. Virgilius

GVI. lingua tua.i.tuus ſermo lepidus iã reddidit.i.effecit me facilẽ.i.benignũ exorabilẽ & beniuolũ tibi.i. tibi bñ cupientẽ.nã hæ mulieres nõ ſunt arbitratæ ſolæ.i.ſine aliis te receptare filiũ.ego quoq͂ etiã alter͂ abun dat.credidi hoc.ſ.te receptare eũ .nũc cũ ego cõperi.i.dephẽdi cognoui te eẽ pter nr̃am opinionẽ.i.innoxiã & uacare culpa in hac re cuius accuſaris.fac.i.pſeuera ut ſis eadẽ.i.ut ſis purgata apud mulieres & iudiceris ino xia.Porro.i.ſed uel deinde ſiue certe utere nr̃a amicitia ut uoles ſi facias aliter uolebat minitari ſed repſſit ſe in/gens.ſed reprimã.i.cõpeſcã cohibebo me ne audias qc̃q̃.i. aliqd ex me.ægre.i.male moleſte uel inuita.uerũ.i. ſed moneo te hoc unũ facias piculũ.i.pericliteris ſumas expiẽtiã & ꝓbationẽ qualis amicus ſim potius q̃ inimi cus aut qd poſſim.i.q̃ ſit mihi poteſtas.Bacchis faciã quod dicis ſedulo.i.inſtãter quaſi ſine dolo. Periculũ facere

i Llud.Ne nomẽ q̃ſtus mihi obſtet.Nã mores facile tutor.ſic intelligo ut dicere uelit bacchis. Quia me retrix ſum.meretricis aũt eſt adoleſcẽtes diuites ad ſe allicere timeo q̃uis extra noxã ſum:ne nõ ſuſpici/as purgationẽ.uerũ ſi nõ eẽm meretrix ego facile tutor.i.defendo mores meos.hoc eſt uita mea innocẽtẽ me facit.niſi nomen q̃ſtus ſuſpectã faceret.Et iõ ſubdit laches.Si uera dicis:hoc eſt ſi poteris tutari mores tuos. & innocens ſis.pp nomẽ q̃ſtus nihil tibi ẽ periculi a me o mulier &c.Nõ opus eſt ergo ſubaudire iterrogo te &c. ASCEN.

n Ihil &c.In hac ſcæna idẽ pollicet̃ bacchis phidippo qđ erat pollicita lachi uidelicet ſe iturã ad mulieres & expleturã eam͂ aĩum ſeq͂ crimie expediturã.Phi.phidippus cõueniẽs cũ nutrice dicit ſe iuſta ꝑbiturũ & neceſſaria.nihil.i.nõ patiar aliqd deſieri.a deſio is.i.deeſſe tibi ſeu deficere tibi apud me.qn.i ꝙ non deſio id qđ ſit opus.i.ſit neceſſariũ ꝑbeat̃.i.pſtet̃ benigne.i.large liberaliter.ſed cũ tu nutrix eris ſatura.i.repleta cibis & ebria.i.uino iniurgitata.facito.i.efficito ut puer nutriẽdus ſit ſatur.i.bene nutriat̃.La.noſter ſocer.i.phidip/pus pater nurus lachis uenit uideo eũ.ſ.uel intellige ut & dic ut uideo noſter ſocer uenit.nã ad parandã nutri/cẽ ſe cõtulerat.adduxit nutricẽ puero.i.ꝓ puero educãdo.deinde ut phidippus fuit in cõſpectu ſubdidit.o phi dippe bacchis meretrix deierat.i.deos iurat uel ualde iurat perſancte.i.ualde firme.Phi.hæccine.i.utrum hæc ea meretrix quã uxori pãphilus anteponit.La.hæc eſt eaipa.Ph.pol nec iſtæc meretrices.iſta per contemptũ dixit pſancte GVI Deſieri Deierare

VNIVERSIDAD D SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DO.¶Nec.h.r.d.nec merēt ut diis pœnas referāt.& ē āphibologia q̄ ſenſu māifeſta ē.¶Nec.h.r.d.o.fœli/
ciores ſunt īq̄t q̄ ii quos dii uidicāt.¶Ancillas.d.q.l.repudiato iureiurādo ad aliud trāſit firmi⁹ documētum.
¶Quo.l.c.p.m.e.hoc ē me pmittēte.¶Hæc.r.h.a.hoc ſic itelligēdū ē q̄ſi q dicat ſic agebam⁹ cū tu aduēires aut
cū aſſeueratiōe pnūciādū ē:ut ſit res uarietas.q.d.hic ñ uerba ſūt ſed res agiť.ppoſitio eoꝝ q̄ dictura ē hoc mō
hæc res hic agiť q̄ res me pāphilo facere ut redeat uxor o;.¶Quod ſi p.ñ pœnitet me famæ ſolā feciſſe id q̄d
aliæ meretrices facere fugitāt.Multa Terē.fœliciter auſus ē arte fretus.nā & ſocrus bōas & meretrices hōeſti cu
pidas pterq̄ puulgatū ē facit:ſed tāta cārū uigilan
tia & rōnū momēta ſubiūgit:ut ei ſoli merito ui
deať totū licere nā hoc cōtra illđ eſt qđ alibi ait.
Cōe ita eē oib⁹ comicis bōas mřonas faceř:me/
retrices uero malas.¶Nō.p.f.hæc figura liptotes
dř.min⁹.n.dicit q̄ ſignificat.¶Nā ñ.p.m.f.p eo
quod ē magnā famā cupide acq̄ſiueri ſignificat.
¶Nō.p.m.f.ne q̄rerem⁹ q hoc meretrici pdeſſe
poſſet.¶Solā.f.bñ ſolā.ne neſciſſe offm̄ meretri
cis poeta uidereť.¶Solā.f.i.recōciliaſſe uxorem
marito.¶Nřas.m.ſ.f.uel i ſuſpitōe poſitas. nā eē
ſuſpectas ābiguū ē.& nūc ei⁹ ptē manifeſtā uide/
m⁹.¶Falſo.n.i re ipā.nobis aut abūdat: aut cum
modeſtia nřa ſignificat.¶Porro.h.n.ex. porro
nūc:nūc futuꝝ tps oñdit.nā ſic ia iueniſti.qđ expi
atis & ea q̄ reſtāt i reliquū tps: qa iā de præteritis
purgata ē.¶Hāc ex.i.utamur opa ei⁹.¶Crimē.t.
u.cre.crimē pprie dř id qđ factū eſt.Cice.Verūm
actā & ſi criminoſū ius ē.i.falſa iſimulatōe crimis
Crimē nūc p falſa ſuſpitōe poſuit Vir.Formidine
crimē arcebat.& Sēpq́ odii:ſed crimie drāces In
feſtus iuueni turno.i.& qđ tū odiſſe:& qđ ſe illi⁹
odio eē ſuſpicareť.¶Cito ab eo.h.i.a.bñ.i dua/
b⁹.n.pſonis cā uideť eē turbaꝝ:ſocrus & pāphili.
¶Profecto.i.h.r.q.ſ.d.d. moraliter q̄ſi q̄rēdo &
diſcutiēdo hoc itulit.¶Diſſidio.diuortio.¶Veli.q.h.ut mihi ſit dignū.hoc ē ñ peccauerit pāphil⁹.¶Adeſt.q.
ſ.ſ.f.i.i.qcq̄d ad plenā dicit purgatiōnē ſufficiat.¶Quia.n.t.ipſe.correptio ē.nā audiuit.Illis explete aīum.q.d.
q̄ amaræ ſūt & moleſtæ.¶Audiſti de hac re aius me⁹ ut ſit.utꝗ qa dixit mārere iter nos affinitatē ppetuā uolo:an
qa apđ uxorē defēdit adoleſcētē i amoř meřtricis.¶Qđ mi.p.e.t.ut ſerues.i.iuſiurādū apđ mulieres.¶Quid
m.iſta.n.rephēſio ē q̄ſi lōgoꝝ uerboꝝ lachetis.¶Ob.e.r.u.ergo introeā.uis dicit ut oñdat i hac recūctatōe ſuā.

Metuunt deos:nec has reſpicere deos opinor.
Bac.ancillas dedo quo lubet cruciatu p me exq̄rere
Licet.hæc res hic agiť pāphilo me facere ut redeat
Vxor oportet qđ ſi pficio nō pœnitet me famæ
Solā feciſſe id qđ aliæ meretrices facere fugitant.
La.phidippe nřas mulieres ſuſpectas fuiſſe falſo
Nobis in re ipſa inuenimus:porro hanc nunc
Expiamur.nā ſi cōperit crimini tua ſe uxor falſo
Credidiſſe miſſā irā faciet.ſin aūt ē ob eā remiratus
Gnatus qđ pepit uxor clā id leue eſt:cito ab eo hæc
Ira abſcedet:pfecto in hac re nihil mali eſt
Quod ſit diſſidio dignum.Phi.uelim quidem
Hercle.La.exquire adeſt:quod ſatis ſit faciet
Ipſa.Bac.faciam:Phi.quid mihi iſtæc narras:
An qa nō tute audiſti dudū de hac re:aīus meus ut
Sit laches.illis mō exple aīum ut credant.La.quæſo
Aedepol bacchis qđ mihi es pollicita tute ut ſerues
Ba.ob eā rē uis ut introeā.La.i:atq; exple aīum his:

GVI. nō metuūt deos.i.ñ ſūt religioſæ ſiue religiōe nō teneť.& opior.i.talis ē opio mea deos nō reſpiceř
has.i.ñ curař nec hře rōnē ſeu reſpectū eaꝝ:q̄ſi q nec ſint religioſæ nec dēt pœnis qppe q̄ a diis cōtēnāť.B.dedo
i.i ptātē tuā do q̄ſi ualde do & i tuū arbitriū ācillas meas.exq̄re.i.explora receptē necne filiū tuū quolibet cru/
ciatu.i.quolibet ſupplicio ſeu tormēto.licet.i.tu potes id faceř p me.i.me pmittēte:hæc res q̄ ſeq̄t agiť.i.tractať
agiť uoluiť hic u; ꝙ op; me faceř ut uxor redeat pāphilo.i.ad maritū.qđ.i.ut redeat uxor ſi pficio.i.ſi cōpleo
ñ me pœnitet famæ.i.ñ paꝝ mihi uidebiť de fama acq̄ſita uel ñ puā mihi famā acq̄ſieri u; me ſolā fuiſſe id.ſ.re
cōciliaſſe uxorē marito qđ aliæ meřtrices fugitāt.nā nolūt uxores maritis recōciliari.La.o phidippe iuēim⁹.i.
cōpim⁹ i re ipā.i.i rei ueritate mulieřs nřas fuiſſe ſuſpectas.i.i ſuſpitōe poſitas nobis falſo.i.iiuria:porro.i.dein
de:uel ſed nūc expiamur.i.pbem⁹ hāc meřtricē utētes opa ei⁹.nā ſi tua uxor myrrhina cōperit.i.dephēderit co
gnouerit ſe credidiſſe falſo crimini.i.falſæ ſuſpitiōi.hic.n.capiť crimē p ſuſpitiōe falſa miſſā faciet.i.dimittet irā
Sin aūt.i.ſed ſi gnatus.i.fili⁹ ē iratus ob eā rē ꝙ uxor ei⁹ pepit clā.i.occulte ſecreto id pp qđ eſt iratus eſt leue.i.
nō magni pōderis ac momēti hæc ira recedet cito ab eo pāphilo.pfecto.i.certe nihil mali eſt in hac re.i.i hoc
partu clā facto.qđ ſit dignū diſſidio.i.diuortio.Phi.eq̄dē.i.certe hercle uelim.i.utinā nihil ſit dignū diſſidio.i.
ut pāphilus nō peccauerit.La.exq̄re explora ſagaciter a bacchide an peccauerit pāphilus adeſt.ſ.bacchis ipſa.bac.
faciet qđ ſatis eſt.i.qđ ſufficit ad plenā purgatiōnē.Bac.faciā qđ ſatis eſt ad purgatiōnē.Phi.phidippus q̄ſi lon/
giora ſint uerba lachetis rephēdit lachetē inq̄ēs.qđ.i.cur narras tā lōgo ſermone mihi iſtæc p cōtēptū dixit q̄ſi
tedioſa pfus & moleſta qppe q aīum noueris meū.an.i.utrū o laches narras mihi iſtæc qa tute ipſe.i.tutemet ñ
audiſti dudū.i.aliquāto añ a me.ſ.ut.i.q̄lis uel cuiuſmodi aius meus ſit de hac re.i.de pctō pāphili.nā facile p/
ſuadeť mihi eū nō peccaſſe adeo cupio hāc affinitatē manere iter nos ppetuā:& iō nō eſt qđ exq̄rā lati⁹ ut mo
nes.mō.i.nūc uel dūtaxat exple aīum.i.pſuade illis mulierib⁹ ut credāt pāphilū nō peccaſſe.nā q perſuadet ra/
tiōib⁹ eius aīum explet q ē pſuadēdus.La.o bacchis ædepol q̄ſo ut tute.i.tumet ſerues.i.præſtes id quod pol/
licita es mihi uidelicet iuſiurādū apud mulieres.Bac.ergo uis ut introeā.i.ingrediar ad mulieres ob eam rem.
ſ.ut iureiurādo cōfirmē pāphilū a me non receptari.La.I.i.uade atq; exple animum.i.perſuade his mulieribus

Et coge ut

Cicero

Crimen

Diſſidiū

De/do

Pœnitere ſe famæ

Explere animum

liptotes f.

DO.¶Nā.n.m.h.ē.caute ēt hoc pſtruit poeta:ut ñ ueriſimile uideať potuiſſe meretricē cōcorditer cū pelli
ce ageř.Nā.n.m.h.alia.ſ.iimica.¶At.e.a.t.ſ.p.h.q.ſ.u.aliæ cāæ ſūt q̄ mulieres faciūt moleſtas:& hæ āt ſpectato/
rib⁹ notæ ſūt ex argumēto.¶Et.ſ.ſ.ex.hoc ē qđ ſupra dixit crimē nos quoq; ſuſpitionē iterptati ſum⁹ exolues.
¶Pudet.p.pudet duo ſignificat:ſiue ille peccaret quē pudet.ſiue illa cui⁹ pudet:& familiariter tāq̄ nota ex pam
philo.¶Seqmini.m.i.a.ancillis dicit q̄ ſūt ¶Pudet.p.cōſcia crimis uiri & pellicat⁹.¶Quid ē.q.m.m.q̄
q.h.Sēſus hic ē qđ ē ꝙ magis optē mihi euenire q̄ ꝙ ſimul pderit ēt meřtricē:ſic hoc ergo itulit p nouo mirā
dū ē.n.euēire potuiſſent idē & ſeni & při pſit qđ
meretrici.¶Quid ē.q.m.m.ꝙ amicitia mihi &
ſibi pſit.& oñdit cōe bonū ſibi eē.¶Euenire.eue
nire bis ſubaudiēdū.¶Vt.g.i.ſ.ſ.d.difficile eſt.n.
gřam iire ſine dāno.¶Et.m.p.mire qa difficile
ē amicū ſine dāno acq̄reř.& qa cū uero ñ potuit
diceř.& hoc ipm bonū fecit:qa ſine dāno.ergo
uelut tria ſūt ut gřam ieat & ſine dāno.& mihi p
ſit.¶Pāphilū a ſe.ſ.pprie a meřtrice ſegregari dř
ab uxor diſiūgi.¶Scit.ſ.n.ex ea re.natā.q̄ſi dicať
ecce quā amauit pāphilus:ſed hoc ſentiť & dice
re přis ē ſtulta pietate magnificantis filiū:ut Meū
gnatū rumor eſt amař.& pprie nobilitatē dixit.
nā & meretrix & gladiator nobiles dici ſolent.
¶Scit ſibi qđ min⁹ amat ait nobilitatē ex eo utꝗ
ex pāphilo an ex eo ex ea re.i.qđ ſegregauerit a ſe
uere pāphilū:& hoc ē meli⁹.nā nobilis meretri/
cis ē nō timere ne alterū ñ iuēiat:aut nobilis ē co
gnatā fieri ēt ſenib⁹.¶Rē.n.ex pcinio & ami/
citia ſenis.¶Gloriā.ex facto:raro meretricibus.
¶Et rem natam.quia multa in eā contulit:& glo
riā eē.quia defendit eū apud ſocerum & uxorem
& quod marito meretrix coniugem reddit.

Et coge ut credāt.Bac.eo & ſi ſcio pol his
Fore meū cōſpectū iuiſū hodie.nā nupta meretrici
Hoſtis ē:a uiro ubi ſegregata eſt.La.at hæ amicæ
Erunt:ubi q̄obrem adueneris reſciſcent:at eaſdem
Amicas fore tibi promitto ubi rem cognouerint.
Nā illas errore & te ſimul ſuſpitiōe exolues.Ba.pii.
Pudet philōenæ;ſeqmini me ītro huc amicæ ābæ
La.qd eſt qđ mihi malim q̄ quod huic intelligo
Euenire ut gratiam ineat ſine diſpendio ſuo:&
Mihi una pſit:nā ſi eſt ut hæc nunc pamphilum
Vere a ſe ſegregauerit:ſcit ubi nobilitatem ex eo
Et rem natam & gloriam eſſe:refertq; gratiam
Vnaq; ſua nos ſibi opera amicos iunget.

Parmeno.Bacchis.

æ Depol ne meā hærus opam deputat parui

Depol.n.m.h.o.de.p.præ.In tota hac fa
æ bula ſeru⁹ piger & curioſus induciť:neq;
qcq̄ illi uēit ex ſnia ſua.¶Aedepol.n.m.
hoc totū a ſtomachāte dř:qa ſic ui cū maxima in
iuria perſenſerit.¶Aedepol.n.m.h.In hac ſcæna
cataſtropha populo exprimiť.¶Deputat parui
p.quia ſic abutitur.¶Deputat parui eam qui de/
putat eam in re nullius præcii conſumendam.

GVI. & coge ut credāt.Bac.eo ad mulieres.
etſi.i.q̄uis ſcio meū cōſpectū fore.i.futurū eē ho
die iuiſū.i.moleſtū exoſū his mulierib⁹.nā nupta mulier ē hoſtis.i.iimica meřtrici.ubi.i.q̄ñ ea nupta eſt ſegre/
gata a uiro ut erat philomēa.La.at.i.ſed hæ mulieres erūt amicæ iter ſe ubi.i.q̄ñ.reſciſcēt.i.cognoſcēt tāq̄ rē i/
opinatā:q̄obrē.i.pp quā cām adueneris.i.acceſſeris ad eas.at i.ſed pmitto eaſdē mulieres fore.i.futuras eē ami
cas tibi.ubi.i.q̄ñ cognouerit rē.i.rei ueritatē.nā exolues.i.eripies explicabis illas erroř & ſimul.i.& ēt exolues
te ſuſpitōe quā de te hñt ꝙ pāphilū receptes.Ba.pii:me pudet philomenæ.i.uel pudoř afficior ꝙ peccaui i phi
lomenā eo ꝙ detinueri aliq̄ñ ei⁹ maritū meis illecebris:uel me pudet philomenæ.i.erubeſco & pudoř affici/
or pp philomenā q̄ ſic ducta falſa ſuſpitiōe ñ dubitauit uiꝝ relinq̄re.Ambæ.i.uos duæ ācillæ ſeqmini me itro
huc.i.i hūc locū quē oñdo uobis.La.qđ ē qđ mali euēire mihi q̄ id qđ itelligo euēire huic bachidi. ut.i. ita ꝙ
ipa bacchis ieat gřam.i.cōciliet ſibi beniuolētiā mulierū ſine ſuo diſpēdio.i.ſine ſuo dāno:& ut ipa pſit mihi
recōciliādo uxorē filii ipi filio qđ mihi utile eē nemo negat.nā ſi ē.i.ſi cōtigit & ſi extat ut hæc bacchis nūc ſe/
gregarit.i.ſeiūxerit.uere.i.nō ficte pāphilū ab ſe.i.a ſua cōſuetudine ſcit nobilitatē eē ſibi natā ex eo.i.ex ea re:qa
pāphilū ab ſe ſegregarit.meřtrices iterdū dicūť nobiles q̄ſi multis notæ q̄rū ē ñ timeř ne alteꝝ ñ iueniāt aut ſe
cognitas fieri ēt ſenib⁹ & ſcit iq̄ rē.i.cōmoditatē bonoꝝ eē natā ſibi ex ea re u; ex pcinio & amicitia ſenis.uel
quia multa in eā cōtulit filius & ſcit inq̄ ipa bacchis gloriā.i.laudē patētē eē ſibi natā ex eo qa uidelicet defen/
dit pamphilum apud ſoceros & uxorem & ꝙ marito coniugem reddit:& hoc facto ipſa bacchis refert gřam
ei pāphilo ideſt reddet illi beneficiū.nam dicebat prius pamphilū de ſe bñ meritū pp multa quæ contulerat in
eam.& iunget.i.coniunget nos amicos ſibi una opa.i.uno labore & una ſua induſtria ac opatione.
æ Depol &c.In hac ſcæna cōuerſio ē fabulæ.nā i ea errores dephendūť & p agnitionē ānuli philomenæ
agnoſciť fuiſſe cōpſſa a pāphilo.ideꝙ puerū natū eē phibeť.In tota aūt fabula ſeruus piger & curioſus
induciť nec qcq̄ illi euenit ex ſnia ſua.Par.ædepol.i.per ædē pollucis.iurātis eſt.ne.i.certe.hærus.i.dñs puta pā
philus de putat(ibi de auget).i.ualde putat meā operā.i.meum laborem eē parui præcii.i.paruæ æſtimationis.Deputare

Pudet

Segregari

Diſiungi

Inuiſus

Reſcire

Exoluere

quē error

VNIVERSIDAD DSALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DO.¶Fruſtra.u.t.d.d.nota actõ caſu uſum eẽ.¶Myconiũ.h.d.ex.memoriter & uigilãter ſeruus myconiũ hoſpitẽ & callidemidẽ dixit:ne uidereĩ negligẽtiã uel obliuiõe ſua nõ iueniſſe ad quẽ miſſus ẽ.¶Myconiũ.h. bñ oñdit ſe memorẽ ſignoꝝ & noium ut uideaĩ uere illuſus cũ opã dederit.¶Itaq; i.moraliter additũ ineptus & icœptus:q̃ſi ieptus.¶Adoleſcẽs.d.d.q.uernliter callidemidẽ ſeipm ſeruũs imitaĩ:& ẽ ut tria mãdata ſũt igreda:tria inq̃ſita ſunt ordine.¶Oẽs ne.bñ trãſit a mimetico ad diegematicõ:& ¶Es tu mi. nã ¶Queñq̃ eẽ ar.i.nõ puto eũ eẽ i mũdo.¶Iã pu.ſedere an iterrogare.¶A nr̃o.a.e.u.ſatis moraliter induciĩ ſeruus dicere ab nr̃o affine cũ dñi ſint nõ ipius:ſic & prius ẽ nr̃ ſocer uenit.p pãphili ſocerũ. ¶Exeũtẽ ui.docte poeta mõſtrat locuturã pſonã.¶ Quid h.h.r.rurſus curioſus nihil ſciturus eſt excurſurus piger.¶Parmeno.o.t.m.o.attẽdẽdũ qđ ab initio comœdiæ uſq; ad finẽ pmeno mittiĩ ut curraĩ:& celaĩ:ut neſciat qđ curioſe deſiderat.¶Propere.c.a.p.facete poeta inde incipiẽtẽ facit qđ illẽ minime uult dicẽdo curre.¶Q uid eo.i.pãphilo.¶Dic me.o.ut.u.uide curioſũ nõ recuſare laborẽ quo eam ſciat.¶Ad te.eo.nõ ad cõuenien dũ:ſed domũ ad te ſignificat.¶Immo ad phi.mire tota fabula iuẽit q̃obrẽ currat pmeno.¶Quid rei eſt.totũ p pſona.¶Tua qd ni.r.p.d. & eximie dixit q̃ſi minus ſit iuria phibẽtis iterrogare:q̃ iterrogare rñdẽtis: & memẽto hũc eẽ cui in principio nihil celauerit pmeno.¶Nihil.a.d.uult rẽ p mãdata colligeĩ.¶Etiã cõ.an.il.m. etiã aduerbiũ ẽ.uel cõſentiẽtis uel reminiſcẽtis:ſed magis reminiſcẽtis mõ.ſic Cic.Etiã qđ pene pii capella q̃dã eſt mire facta.¶ Scio.ñ audio inq̃t:ſed ſcio.¶Sed ceſſas hoc ẽ tardas & q̃eſcis. urget autem eũ curſu.¶Minime equidem.ceſſo ſubauditur.¶Poteſtas haud data eſt ceſſandi.

Etiam

Cicero

Preciĩq; ob rem nullã miſit:fruſtra ubi totum
Deſedi diẽ myconiũ hoſpitẽ dum expecto i arce
Callidemidẽ:itaq; ineptus hodie:dum illic ſedeo ut
Quiſq; uenerat accedebã:adoleſcẽs dic dũ (q̃ſo) es
Tũ myconius:nõ ſũ,at callidemides:nõ.hoſpitem
Ecquẽ pãphilũ hic hẽs:oẽs negabãt:neq; eum eſſe
Queñq̃ arbitror:deniq; iam pudebat hercle:abii:
Sed qd bacchidem ab nr̃o affine exeuntem uideo:
Quid huic eſt hic rei:Bac.parmeno opportune te
Offers:ppere curre ad pamphilum.Par.quid eo:
Bac.dic me orare ut ueniat.Par.ad te:
Bac.immo ad philomenam.Par.quid rei eſt:
Bac.tua quod nihil refert percontari deſinas.
Par.nihil aliud dicam.Bac.etiam cognoſce
Annulum illum myrrhinam gnatæ ſuæ fuiſſe:
Quem ipſus mihi olim dederat.Par.ſcio.
Tantum ne eſt:Bac.tantum aderit cõtinuo hæc ubi
Ex te audierit.ſed ceſſas:Par.minime equidem:
Nam hodie mihi poteſtas haud data eſt

GVI. q.f.hæc miſit me ob nullã rẽ.i.pp nullã cã; eo ſup.i.i eũ locũ:ubi.i.i quo loco fruſtra.

Deſedere totũ diem

i.icaſſũ.deſedi.i.diu & ualde ſedi. totũ diẽ.i.toto die ſ; elegãtior ſit ſermo p actm̃ q̃ p ablm̃.dũ.i.qñ expecto i arce.i.i ſũmitate ſeu i ſũmo loco urbis & munitiore callidemidẽ.i.illũ ſic appellatũ hoſpitẽ.i.amicũ externũ q ſolet i hoſpitio amicæ recipe hærũ meũ cũ pegrinaĩ mycõiũ.i.uel ex mycõe iſula una ex cicladibus uicia delo uel forte ex aliquo oppido talis nominis.itaq;:ideſt ideo dũ ego ieptus.i.tãq̃ ineptus & fatuꝰ ſiue male aptus ſedeo hodie illic in arce.ut:ideſt cũ primũ quiſq; uenerat.i.applicuerat ad eũ locũ ſtatim accedebã ad eũ.ſ. dicendo o adoleſcens.i.o iuuenis quæſo.i.præcor rogo dic dũ(dum eſt ſyllabica adiectio)es tu myconius.i.de mycõe:

Myconiũ

reſpõdebat ſup.unuſquiſq; a me interrogatus nõ ſum myconius.i.ex eo loco qui uel mycone dicitur uel myconiũ. At:ideſt ſed es ne ſup.callidemides:reſpõdebat q̃ſq; non ſum callidemides.deinde interrogabã ecquẽ

Ecquem

i.nunquid habes hic aliquẽ hoſpitẽ:ideſt amicũ quem & tu recipere hoſpitio ſoles & ille te pamphilũ : ideſt qui uocetur pamphilus oẽs negabant ſe habere hoſpitem talem neq; arbitror eũ callidemidẽ eſſe queñq̃.ideſt eſſe aliquẽ hoc eſt nõ puto eũ eſſe in mundo.deniq;.i.tandẽ poſt multã expectationẽ hercle iã me pudebat tã diu illic ſedere.abii.i.diſceſſi ab eo loco.Sed quid.i.cur uel.pp ter quid uideo bacchidẽ meretricẽ exeuntẽ ab

Affinitas

affine nr̃o.i.a ſocero pãphili phidippo. Affinitas eſt regularitas perſonarũ ex nuptiis coniunctarũ oi carẽs cognatiõe ſanguinis qd rei.i.qd negocii eſt huic bacchidi.hic.i.apud affinẽ.i.qđ barbare dici ſolet aut ſaltẽ non multũ pprie quid hic habet agendũ hæc mulier.Bac.O parmeno offers te mihi opportune.i.tempeſtiue mature & qđ dicũt bona hora.curre ppere.i.feſtinãter ad pãphilũ.Par.qd.i.cur curram eo.i.ad locum in quo eſt. Bac.dic illi me orare eũ ut ueniat huc.Par.dicam ut ueniat ad te.ideſt ad domũ tuã & quod barbare dici ſolet penes te.Bac.imo.i.ſed dic ut ueniat ad philomenam.i.quod inepte dicitur penes philomenã.i. ad domũ eius.Par.qd rei eſt.i.quæ res eſt ſeu qđ negociũ eſt pp ter qđ accerſiĩ pãphilus.Bac.deſinas.i.ceſſes percũctari.i. ingrere curioſe nimis id qđ nihil.i.nequaq̃ nullo mõ refert tua.i.ad te ſpectat.dicimus.n.hoc nihil refert mea. i.ad me non attinet.Par.nihil aliud dicã pãphilo q̃ quod ad philomenã ueniat.Bac.etiã hic eſt aduerbiũ reminiſcentis dic ſup.myrrhinã mr̃em philomenæ cognoſſe.i. cognouiſſe illũ annulũ quẽ ipſe oli dederat mihi fuiſſe aliquãdo ſuæ gnatæ uidelicet philomenæ.Par.ſcio eũ dediſſe tibi annulũ ne.i.utrũ myrrhinam cognouiſſe annulũ fuiſſe filiæ eſt tãtũ.i.eſt res tãti momẽti ut pp terea ueniat:Ba.petis an tãtũ ſit ill ď ipe pãphilus cõtinuo.i.haud mora aderit.i.adueniet uel hic pñs erit.ubi.i.poſtq̃ audierit ex te.i.a te hoc.ſ.myrrhinã cognouiſſe annulũ fuiſſe filiæ.ſed ceſſas.i.tardas quieſcis pigritaris ut aliquoꝝ uerbo utar.lenteſcis.i.ociaris uel ocio incũbis neq; feſtinãter uadis quo iuberis.Par.eqdẽ minime.i.nõ ceſſo.nã ptãs ceſſandi.ſ.non eſt mihi data hodie.

Ita curſitando

DO.¶Ita.c.a.a.eſt.n.curſus & nauigãtis & eq̃tãtis.¶Quãtũ.o.ad.m.reliq̃ ps argumẽti p monodiã narratur. ¶Quot.c.r.at.quot tã multas:ſed more ſuo attuli dixit:ſic alibi.¶.ut meũ i quo nũc ẽ adimã atq; expleã aium gaudio.¶Quot aũt cõ.r.quot aũt curas.hæc oia admitãtis ſũt:ut Vir.Quis nouus.h.n.ſ.ſ.hoſpes.¶Gnatũ ei.r. reddo.reddiĩ nobis qđ nr̃i cupidũ ẽ.reſtituiĩ nobis cuiꝰ cupidi ſumꝰ.bñ ergo gnatũ reſtituo uxorẽ reddo q̃re ſuſpectus ſuo pr̃i & phidippo fuit:ergo nõ unũ beneficiũ:ſed tria ſũt.¶Exolui.narrauit tpa reſtituo reddo exolui.¶Nã.m.ab.h.m.d.mẽſes decẽ dixit:ut & recte:& de hoc pepiſſe demonſtret.¶Nocte.p.primis

Curſus Virgilius Redditur Reſtituiĩ

Ita curſitando atq; ambulando totũ hũc cõtriui diẽ.
Bac.quantam obtuli aduentu meo lætitiam
Pamphilo hodie: quot cõmodas res attuli:
Quot ãt ademi curas;gnatum ei reſtituo qui pene
Harũ ipſiuſq; opera piit.uxorẽ quã nunq̃ eſt ratus
Poſthac ſe habiturum.reddo:q̃re ſuſpectus ſuo
Patri & phidippo fuit exolui:hic adeo his rebus
Annulus fuit initium inueniũdis : nam memini ab
Hinc menſes decẽ fere ad me nocte pria confugere
Anhelantẽ domũ ſine comite uini plenum;quum
Hoc ãnulo.extimui ilico mi pamphile(inq̃)amabo
Quid exaiatus obſecro:aut unde annulum iſtum
Nactus:dic mihi:ille alias res agere ſimulare ſe
Poſtq̃ uideo neſcio quid ſuſpicarier:magis cœpi
Inſtare ut dicat.hõ ſe fatetur ui i uia uirginem neſcio
Quã compſſiſſe: dicitq; ſeſe illi annulũ dũ luctatur
Detraxiſſe:cũ hæc cognouit myrrhia i digito meo
Modo.habentem rogat unde ſit.narro oia hæc
Inde eſt cognitio facta philomenam eſſe compſſam
Ab eo.& filium inde hunc natum:hæc tot
Propter me gaudia illi contigiſſe lætor:

ptibus noctis:uel priuate: ut Vidimus obſcuram primus ſub uallibus urbẽ.¶Cõfugere.a. uide ſigna cõiecturalia q; cõfugere uidit timebat q; anhelantẽ colluctatus fuerat:q; domũ celare uolebat:q; ſine comite pudẽdũ fuerat facinus: q; uini plenũ temerariũ:q; annulũ hẽbat partũ idicat: uides igiĩ hic idiciis ut uirginem apparet uitiatam. ¶Mi pãphile inq̃.a.hæc blandimẽta ſunt mulie bria.¶Quid ex.aut uñ an.breuitati cõſulit Terentius.nã igrata hæc aguĩ nõ narraĩ. ¶Ille alias. r.a.ſeſe ſimulare fingere:ac p uero falſum credeĩ. ¶Ille.a.r.a.ideſt ſimulãtẽ aliaſq; res agentẽ ſe fingere.pudebat.n.amicæ de alterius ſtupro fateri & ei amicæ q̃tũ deperiebat.¶Neſcio qd ſu.m.cœ.p aliqd.¶Hõ ſe fateĩ:bñ additũ homo & amatorie. ¶Neſcio q̃.ex pdicto ois error ẽ natus.nã appone nomẽ & nulla fabula ẽ. ¶Neſcio quã . uel qa uere neſciebat:uel qa ſic dicendũ fuit ne amare illã uidereĩ.¶Hæc.t.p.m.g.cõcluſit narratiõe; fabulæ mor ſuo:ne hæc i futuro actu expectaremꝰ.

Virg

GVI. ita.i.adeo cõtriui.i.cõſumpſi hũc totũ diẽ curſãdo.i.frequẽter currẽdo huc & illuc atq; ambulãdo.i.nõ ita celeriter eũdo.q.d.mõ currẽdã mihi fuit mõ ambulãdũ.uel cape curſitãdo p nauigãdo. Eſt.n. curſus & nauigãtis & æq̃tantis & cape ambulãdo p gradiẽdo pedibus in terra. Ba.hæc ſecũ loquiĩ diſcedente pmenone & quidẽ hæc loq̃tur cũ admiratione.Quãtã lætitiã obtuli hodie pãphilo aduẽtu meo.i.cũ ueni ad mulieres.q.d.maximã:quot res cõmodas.i. quot opportunitates & cõmoditates attuli hodie:q.d.multas admodũ.aũt.i.ſed quot curas.i.qđ ſollicitudies ademi.i. abſtuli & a pãphilo & a philomẽa myrrhinaq; mr̃e & c.ego reſtituo ei pãphilo natũ.i.filiũ a ſe genitũ q natus.i.filius.pene.i.fere.piit.i.expoſitus fuit.opa.i.operatiõe harũ mulierũ & ipſius pãphili.reddo ei pãphilo uxorẽ quã ratꝰ ẽ. i.exiſtiauit putauit cõfirmauit ſe nũq̃ hiturũ eẽ poſthac.i.poſt hoc tps i poſterũ in futurũ.Reddiĩ nobis qđ nr̃i cupidũ ẽ.Reſtituiĩ nobis cuius cupidi ſumus.bñ ergo natũ reſtituo uxorẽ reddo.ego exolui.i. expediui illud q̃re.i.pp qđ pãphilus fuit ſuſpectus pr̃i & phidippo ſocero adeo.i.certe hic ãnulus fuit initiũ his rebus inueniũdis.i.ad has res ſic inueniẽdas ut oia ita pcederẽt ex ai ſnia.nã memini.i.recordor pãphilũ cõfugere.i.cõfugiſſe.ſed noluit iũgere pteritũ ptẽrito.anhelantẽ.i.æſtuãtẽ ex colluctatiõe cũ puella cui uitiũ obtulerat & memini cõfugiſſe eũ domũ.i.i domũ meã ad me:ut celaret facinus illud ſine comite.i.ſine ſectatore aliquo:puta ſeruo: ppea q; pudẽdũ erat facinus.& memini eũ cõfugiſſe ad me plenũ uini.i.uino iniurgitatũ:ac ppea in temerarium pdiiſſe facinus cũ hoc ãnulo.i.hñtẽ hũc annulũ detractũ a puella & quo tpe pria nocte.i.prima noctis pte ſeu primis tenebris uel pria nocte q̃ id ppetrauit facinus fere ab hinc decẽ mẽſes.i.qđ barbare dici ſolet depoſt decẽ menſes:uel iã ſunt bñ decẽ mẽſes. Ab hinc.n.referĩ ad pteritũ & dehinc ad futurũ. ut uidi illũ talẽ ilico.i. ſtatim extimui ne mali eẽt aliqd.inq̃.i.dico ei o mi pãphile amabo aduerbiũ blãdiẽtis:q̃ſi rogo te p ãmorẽ obſecro.i.q̃ſo.qd.i.cur es exaiatus.i.cõmotꝰ ita & pturbatꝰ:aut dic mihi uñ nactꝰ es.i.hñiſti iſtũ ãnulũ.ille pãphilꝰ ſimulare p ſimulabat.i.fingebat ſe agere.i.hẽre curæ alias res.i.alia negocia q̃ id qđ uerũ erat.poſtq̃ uideo ipſũ ſuſpicari.i.timere dubitare neſcio qd timebat.n.ne ea uiolẽtia reſcireĩ:& ita graues daret pœnas cœpi magis inſtare.i.urgere ut dicat id qđ ſuſpicabaĩ & dubitabat.hõ ille.ſ.pãphilus fateĩ ſe cõpſſiſſe ui.i. uiolaſſe defloraſſe: ut ita dicã ui.i.p uiolẽtiã i uia q̃ ad nos uẽiebat neſcio quã uirginẽ & bñ neſcio quã.nã tũc cõpſſit eã i tenebris. & dicit pãphilꝰ ſeſe pãphilũ detraxiſſe.i.abſtuliſſe illi uirgini ãnulũ dũ.i.qñ uel q̃diu luctaĩ.i.colluctaĩ cũ uirgie q̃ ſtuprari nolebat.Hæc myrrhia mr̃ philomenæ cognouit mõ.i.pauloañ i digito meo eũ ãnulũ rogat ipſa.i.iterrogat me hñtem illum annulũ:unde ille annulus ſit:ideſt proceſſerit.narro illi hæc oia quæ prius dixi.inde: ideſt ex eo tpe cognitio facta eſt philomenã eſſe cõpreſſam.i.uiolatã ab eo pãphilo & cognitio fcã ẽ hunc filiũ natũ ide.i.ex eo cõpreſſu.Lætor tot gaudia cõtigiſſe illi myrrhinæ pp ter me:ideſt meo beneficio uel per me.

Curſitare & Ambulare

Ratũ eſſe

Ab hic & De hinc

VNIVERSIDAD D SALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DO. ¶Etſi hoc.m.a.n.color neceſſari⁹ a ueriſimili.ſcit ſe.n.alibi dixiſſe bonas matronas facere:meretrices malas meruit. ¶Ego dũ il.li.an meruit pãphil⁹. ¶Neq̃.n.ẽ.i.r.n.i rẽi utilitatẽ.i. ꝓ cõmodo. ¶Incommode mi.n.e.ſic dixit queadmodũ male ei euenit:aut bñ ei cõtingit:nuptiis deeſt ex ut ſit ex nuptiis. ¶Incõmode.m. e.n. &ẽ ordo. ¶Incõmode.mi.e.ex nu.&icõmodo ꝓ icõmode. ¶Factũ fa.ãtipophora. ¶Hẽ id me.e. ergo hæc dolem⁹ q̃ rite cõugat. ¶Multa.e.q.f.c.e. rõ cur noua oia fiãt:& cõtra officiũ meretricis. ¶Multa.e.q.f. cõ.e.in æquũ eſt ferre:hoc eo tractu uocis:& ea eſt æquimitate dicẽdũ.Quale ẽ i adelphis.Quãdo eũ qſtũ oc cœpis accipiẽda & muſitãda iiuria ẽ adoleſcẽtis.

Etſi hoc meretrices aliæ nolunt.neq; enim eſt
In rem nrãm.ut quiſq̃ amator nuptiis lætetur:
Verum ecaſtor nunq̃ aĩum quæſti gratia ad malas
Inducã partes:ego dum illo licitum eſt uſa ſum
Benigno & lepido & comi. incõmodo mihi nuptiis
Euenit.factum fateor:at me pol feciſſe arbitror
Ne merito mihi eueniret:multa ex quo fuerint
Cõmoda eius incõmoda.æquum eſt ferre.

Pamphilus.Parmeno.Bacchis.

Ide mi parmeno ẽt ſodes:ut hæc mihi certa
Et clara attuleris:ne me in breue hoc cõiicias
Tp̃s gaudio hoc falſo frui.Par.uiſũ ẽ. Pã. certe ne?
Par.certe.Pã.deus ſũ:ſi hoc ita eſt.Par.uerũ repies.
Pã.mãe:dũ ſodes tieo ne alid credã atq; alid nũcies
Par.maneo.Pam.ſic te dixiſſe opinor inueniſſe
Myrrhinã bacchidẽ annulum ſuum hr̃e.Par. factũ.
Pã.eum quẽ olim dedi ei:eaq; hoc te mihi nũciare
Iuſſit.ita ne eſt factũ?Par.ita inq̃.Pam.quis me
Fortunatior?uenuſtatiq; adeo plenior?ego ne te

Ide mi parmeno etiã ſodes ut mihi hæc. Bñ hæc repetit:uerũ eſt.n.ut qđ miſere cu pimus idẽ tardius credamus effectũ: ſic i Heauton.Ego uereor magis. ¶Mane dũ.dũ abũdat. ¶Sic te di.o.miro affectu inducit:uix induci ad credẽdũ qđ gaudet pãphil⁹. ¶Ita inq̃. qſi iã late paſſus diu. ¶Quis me ẽ for.ob bñficia uenerís.cui ꝯtra iuenuſtus:cui cõtra reciderit qđ amet.

GVI. etſi.i.q̃uis aliæ meretrices nolunt hoc i.lætari propter talia mr̃imonia uel nolũt uxorẽ recõciliari uiro.n.i.quia nõ eſt in rẽ nr̃am.i.nobis utile nõ eſt ſiue nõ eſt in utilitatẽ noſtrã: aut pro cõmodo nr̃o.ut.i.ꝙ quiſq̃.i.aliqs.amator.i.amore noſtri captus lætet.i.gaudeat delectet nuptiis.i.cõiugio.Verũ.i.ſed.ecaſtor.i.per ædẽ caſtoris ego bacchis nũq̃ adducã aium ad malas partes.i.ad officiũ malarũ meretricũ uel ad malas applicatiões gr̃a.i.cauſa quæſti pro quæſtus.i.lucri nũmarii.antiq gaudebãt dicere tumulti ſenati quæſti in gtõ ſingulari pro tumultus ſenatus & quæſtus ſecũdũ quartã formã declinãdi.Ego uſa ſum illo pãphilo benigno.i.liberali largo lepido.i.iocũdo feſtiuo & comi. declinat hic & hæc comis & hoc come.comi ergo.i.facili ſuaui exorabili.nã comes dicuntur eẽ hoies benigni faciles & ſuaues q errãti comiter mõſtrãt uiã benigne nõ grauati.Inde comitas tatis talis hoium ſuauitas. Euenit mihi.i.accidit mihi incõmode aduerbiũ i.male intẽpeſtiue nuptiis.i.ex nuptiis pãphili & philomenæ fateor factũ uidelicet mihi male acciđiſſe ex nuptiis:ac pol arbitror me feciſſe ne male mihi eueneritmerito.i.qa ſic merueri.Aequũ ẽ ferre incõmoda eius uiri ex quo uiro quemadmodum ex pamphilo multa commoda fuerũt i.extiterũt ac ꝓdierũt. prius enim cõfeſſa eſt pamphilũ bene meritũ eſſe de ſeipſa.

Ide &c.In hac ſcæna uix põt pãphilo perſuaderi tãtã opportunitatẽ accidiſſe quãtã nũciauit pmeno ſeruus tandẽ tñ allocutione bacchidis ad id credẽdũ facile induxit aium.Pã.O mi parmeno ẽt ſodes qũ ſi audes uerbũ comicũ & blandimenti qddã hĩs uide.i. diligenter cõſidera.ut.i.q̃liter uel ꝙ attuleris mihi hæc q̃ dixiſti mihi certa.i.explorata & clara.i. nihil hñtia dubitatiõis aut obſcuritatis.ne.i.ut nõ.cõiicias.i.ꝓcipites ipingas ipellas me frui.i. delectari hoc gaudio falſo in hoc breue tp̃s.i.i hoc breue ſpatiũ tp̃is.Par.qa dixerat ei pãphilus uide iõ rñdet uiſũ ẽ.i. ſatis cõſideratũ ẽ a nobis & ꝑuiſũ ut q̃ dixim⁹ ſint certa & clara.Pã.ne.i.utrũ uiſũ ẽ certe.i.ſine dubitatiõe.Par.uiſũ ẽ certe.pã.ſũ deus i.ſũ fœliciſſimus ut de⁹ ſi hoc eſt ut dicis.Par.repies uerũ eẽ qđ dico.Pã.& qa pmeno iã tedio affectus ꝑ ſe ferebat diſceſſũ aut ñ uelle ãpli⁹ audire:iõ ſubdit pãphilus.Manedũ abũdat dũ.i.ſiſte gradũ & audi reliq̃ ſodes blãdit ei ut auſcultet tieo ne.i.ꝙ credã aliud & tu nũcies aliud.i.tieo ne ai nr̃i ferãt ad diuerſa & ñ ſit illđ qđ nũcias id qđ itelligo.Par.mãeo.i.ſto ad audiẽdũ te.Pã.opior te ſic dixiſſe(r̃petit nũciata ne falſo itellexerit)uꝫ myrrhinã iuẽiſſe.i.dephẽdiſſe bacchidẽ hẽre ãnulũ ſuũ.Par.factũ ẽ ſup.i.iuẽit eã hẽre ãnulũ ſuũ.Pã.dixiſti ergo myrrhinã iuẽiſſe bacchidẽ hẽre eũ ãnulũ quẽ ãnulũ oli.i.iãpridẽ dedi ei.ſ.bacchidi & dixiſti ꝙ ea bacchis iuſſit te nũciar hoc mihi ne.i.utrũ ẽ ita factũ ut repeto.Par.inq̃.i.dico & iã ſatis dixi ꝙ ita fcm̃ ẽ.Pã.qs ẽ fortũatior.i.fœlicior:cui fœlici⁹ & magis ex ai ſnĩa ꝓceſſerit oia me.i.q̃ ego. & adeo.i.certe uel ualde aut ĩtãtũ ſeu ita qs eſt inq̃ plenior uẽuſtatis.i.beneficiorũ ueneris uel uẽuſtatis.i.uoluptatis.nam uenus uoluptas ẽ. Ego ne.i. nõ donẽ te

Pro hoc nuncio

Marginalia: In rem — Quæſti ꝓ quæſtus — Benignus — Lepidus — Comis — Coniicer — Adeo

DO. ¶Quid do.neſcio Vt admonitũ.d.q.te.f.f. ¶Nã neq; nũ.magis ſcire uult & qđ minus accipere. ¶Nã neq; i.n.n.i meipſo.r.bõi qđ ſit ſcio.facete agit Terẽtius.Quãto magis pmeno curioſus ẽ:tãto magis neſciat illa q̃ cupit. ¶O bacchi :o mea bacchis ſeruatrix.bñ additũ ẽ ſeruatrix:ut mea ſupra qđ dixit amatoris ẽ. ¶Factis ut.c.f.difficile.n.erat credere his rebus gaudere meretricẽ. ¶Voluptati.o.obitus occurſus: ob.n. ſignificat cõtra.ergo obitus aditus legit & uolũtate obit⁹. ¶Obitus ſer.ad.t.iter obitũ quẽ caſus affert aduẽtus quẽ uolũtas & deſtinat⁹ locus. ¶Tu mi.iſtuc.qa blãdimẽtũ magis meretricũ ẽ. ¶Nũq̃.a.h.d.m.o.e.ꝙ.n.u.hoc ẽ nũq̃ ſic uiderã:ut eã noſſem. ¶Quod noſ.i.qđ meminiſſẽ qđ ſcirẽ ac ꝑ hoc nũq̃ uiderã:ut alibi.Nõ eqdẽ iſtuc. ¶Dic ue.bñ iſtãter ex meretrice q̃rit qđ de forma uxoris ſẽtiat. Scit.n.hãc iudicẽ eẽ pulchritudis poſſe:uel ꝙ fœmia: uel ꝙ æmula. ¶Nunc quid.nunc aliquid acuendum : ergo quid adeo mutito:uel tenui dicto non fieri.

Pro hoc nuncio quid donem quicquid neſcio.
Par.at ego ſcio.Pã.qđ?Par.nihil enim:nam neq; in
Nuncio:neq; in meipſo boni:quid ſit ſcio.
Pam.egon te q̃ ab orco mortuũ me reducẽ i lucem
Feceris,ſinã ſine munere a me abire? ah nimium me
Ingratũ putas:ſed bacchidẽ eccam uideo ſtare ante
Oſtiũ:me expectat credo adibo.Ba.ſalue pamphile.
Pã.o bacchis.o mea bacchis ſeruatrix mea.ba. bene
Factũ & uolupe eſt.Pã.fcis ut credã facis: antiquãq;
Adeo unam uenuſtatem obtines:ut uoluptati obit⁹
Sermo aduentus tuus(quocũq; adueneris)ſemper
Siet.Bac.at tu ecaſtor morem antiquũ ac ingeniũ
Obtines:ut unus hoiũm hõ te uiuat nuſq̃ quiſq̃
Blandior.Pã.ah ah he tu mihi iſtuc?Ba.recte amaſti
Pãphile uxorẽ tuã.nã nunq̃ ante hanc diem meis
Oculis eam ꝙ noſſem uideram:perliberalis uiſa eſt.
Pã.dic uerum.Bac.ita me dii ament pãphile.Pã.dic
Mihi:harũ rerũ nunquid dixti iam pr̃i?Bac.nihil.
Pã.neq; opus eſt adeo mutito.Bac.placet nũc fieri

GVI. qđ.i.ꝑ aliqđ Dicimus.n.dono te hac re:& nõ dono te hãc rẽ niſi admodũ antiquum eẽt.ꝑ hoc nũcio ita mihi iocũdo.q.d. immo debeo te donare maximis munerib⁹.Deinde apud ſe deliberat q̃ re ſit eũ donaturus igens . qđ donẽ tibi.ſ.deide ꝑuo tp̃e lapſo nõ poẽs inuenir quo eũ donet ex ai ſnĩa: iterũ replicat qđ donẽ tibi uel te.Poſtea ſibi ſatiſfacere nõ ualẽs ait.neſcio qđ tibi debeã donare ſiue quo debeã te donare.Nam dicim⁹ dono te hac re ubi ẽ remuneratio ꝓ bñficio accepto & ꝓ labore ſuſcepto cã nr̃a.Par.at.i. ſed ego ſcio quo donare me debeas . Pam. qđ ẽ ſup.quo te donare poſſim?Par. ſcio.n.i. qa nihil debes me dõare. nã nõ ſcio qđ bõi ſit tibi neq; i nũcio.i.i relatiõe ſeu nũciatione mea:neq; i memetipſo ꝓꝑ qđ debeas re aliq̃ me dõare.Pã.egõ. i.utrũ ego ſinã.i.patiar te abire a me ſine munere q.ſ.tu feceris me mortuũ.i.q erã mortu⁹.reducẽ. i.reuerſũ ſaluũ & incolumẽ: ab orco.i. ab iſerno ſeu a loco tenebrarũ i lucẽ.q.d.ego q perierã & q̃ſi nullus erã ꝑ dolore:tuo nũcio reuixi.Orcus dr̃ cognomen fluuii iſernalis a ſtyge palude defluẽtis ab orcos qđ ẽ iuramẽtũ.Nã dii ꝑ illũ fluuiũ & ꝑ ſtygẽ paludẽ iurare ſolebãt certiſſima iuraiurãda.ponit ẽt ꝓ iſerno.Hic & hæc redux reducis:ide i plurali reduces dñr q pericula euaſerũt & icolumes ac ſalui i optatos fines redierũt. Ah:iteriectio dolẽtis ſeu uideri igratũ putas me nimiũ ingratũ i.imemorẽ bñficiorũ.Sed eccã.i.ecce hic ꝓpe uideo bacchidẽ ſtare añ oſtiũ credo ꝙ me expectat.adibo.i. ibo ad eã.Bac.o pãphile ſalue.O bacchis o bacchis mea.i.quã amo o mea ſeruatrix.i.cõſeruatrix a morte qñ fuiſſẽ moriturus niſi mihi cõſuluiſſes ſalue ſup.Bac.Bñ factũ ẽ a nobis & uolupe.i.ꝓ uoluptate uoluptuoſe & delectabiliter:ſeu uolupe.i.uẽuſte.nã uenus ẽ dea uoluptatis titillãtis.uolupe ut ait Noni⁹ capit ꝓ uoluptate. Plau. i aſinaria. Hic ſenex ſiqđ clã uxorẽ ſuã aio fecit uolupe.i.ꝓ uoluptate ducit.Pã. Facis ut credã factis.i. his q̃ facta ſunt.Nã difficil: erat credere meretricẽ his reb⁹ gaudere.& obtines.i.foues cõſeruas retines adeo.i.ita tuã antiquã uenuſtatẽ.i.feſtiuitatẽ ſuauitatẽ pulchritudinẽ ut obitus.i.occurſus q fit caſu.& bñ obitus. Nã ob dicit cõtra & i occurſu cõtra itur.ut inq̃ ſermo tuus.i.tuũ colloqum:& ut aduẽtus tuos quẽ uolũtas & deſtinatus locus affert ſꝑ ſit uoluptati.i.ſꝑ afferat uoluptatẽ quocũq;.i.i quẽcũq; locũ adueneris.Bac. At.i.ſed.ecaſtor.i.ꝑ ædẽ caſtoris. qđ iurãdi genus mulieres decebat tm̃.tu pãphile obtines.i.reties morẽ antiquũ.i.id qđ ſꝑ multo añ cõſueuiſti. & antiquũ igeniũ.i.antiquã naturam & fœlicitatẽ naturalẽ adeo ſup.ut qſq̃.i.aliqs hõ unus.i.ſolus.hoium.i. ex hoibus nũq̃ uiuat blãdior.i.ſuauior mitior te.i.q̃ tu.Pã.Ha ha he iteriectiões ridẽtis.Ridet.n.a meretrice ſibi attribui blãdiméta q̃ potius ſũt meretricũ.Deide ſubdit.&.i.ẽt.tũ.i.tũc cũ tecũ hẽbã cõmerciũ attribuebas ſup.mihi iſtud.Vel potius ſic itelligat.Tũ.i.tu ne aſcribis mihi iſtud qđ me ñ decet:ſed meretricũ eẽ ſolẽt: Deide ad aliud ſermonẽ uertit bacchis.Bac.O pãphile recte.i.ñ iprouide nec temere nec iconſulte amaſti uxorẽ tuã philomenã.Nã nũq̃ uiderã eã oculis meis añ hũc diẽ qđ noſſẽ.i.qđ ſcirẽ uel memiſſẽ ſeu aiaduertiſſẽ.ſ.me uidiſſe alias.Nã qđ oñdit & refert ofonẽ ꝓcedẽtẽ.ipſa uiſa ẽ mihi ꝑliberalis.i.ualde & hõeſte uẽuſta.hoc ẽ uiſa ẽ mihi eẽ ea uẽuſtate q̃ mulieres liberas & optiates decet.Pã.Dixi.i.dixiſti ne uerũ:bñ iſtãter ex meretrice q̃rit de forma uxoris utpote q̃ ſit pulchritudis ꝑita diiudicatrix.uel ꝙ fœmia uel ꝙ æmula ſit.Ba.o pãphile ita dii amẽt me ut ex aio dico iurãdi modus ẽ.Pã.dic mihi.i.rñde mihi nũqđ.i.utrũ dixiſti iã aliqđ harũ rerũ pr̃i meo lacheti.Bac. nihil dixi de his rebus.Pã.neq; ẽ adeo.i.ualde uel itãtũ ſeu ita opus aliqđ harũ rerũ pr̃i dicere.mitito.i.omittas dicere qcq̃.Alii codices hñt mutito a mutio mutis:& tũc ẽ ſẽſus mutito.i.celato taceas occultes ſecretũ teneas illđ qđ factũ ẽ.Nã iterdũ mutir ut uult Do.ſignificat tacer nihil facer nec dicer:uñ & mutos dicius.Interdũ mutire ut Feſtus iqt ſignificat loq.En.palã mutir hoi plebeio piaculũ ẽ.B.Pl; mihi hoc qđ fcm̃ ẽ ñ fieri notũ.ſ.ob⁹

Marginalia: Obitus — Aduẽtus — Dono te hac re — Orcus — redux cis — Volupe — Plautus — Mutio tis — Mutito — Ennius

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

DO.¶Hoc itidẽ ut i co.mif q̃ſi h ec comœdia ñ ſit ſed ueritas Aut deeſt aliis ut i com œdiis ſit.¶Oia.o.u.re.i fine.n.comœdiæ nihil unq̃ celari ſolet.¶Hic quos.p.f.hic i hac comœdia aui hac re. reſcire ẽ recognoſcer̃ & Reſciſcere uix i uẽire qd̃ qs neſcierit.¶Neq̧ re. neq̧ re.reſciſcũt ad quos ptinẽt:& reſciſcũt q̃ reſciũt q̃ negligũt.& reſcim⁹ Scire ex alio.ſcim⁹ ẽt p nr̃am opinionẽ.¶Hære licet ne me ſcire ex te.ridicul e iſtu ſcire ignorauit ut pmeno. ¶Egó húc ab or.m.uerba ſũt cogitãtis.¶Egó húc ab or.m.iõ eclypticos loq̃r.¶Neſcis pmeno.addit ſtimulos cu ri/oſitati ei⁹.¶Immo uero ſcio nec hoc iprudes feci.Recte puũ.n.bñficii meritũ ſi ab iprudẽte pſtitũ uideat̃.¶Temere qcq̃ pmenonẽ ptereat.qd̃ iterdũ nõ temere ptereat qd̃ hẽt faciẽdi neceſſitatẽ.¶Temere qcq̃ pmenonẽ ptereat. ſibiipſi hoc dicit: & ſe noiat: Virgilius ut Degenereq̧ neptolemũ nartare memento.Et age nũc phormionẽ q uolet laceſſito.¶Temere qcq̃.utrũ hoc dicit nõ temere: neq̧ p iprudentiã gerit̃ qcqd̃ utile.An hoc dicit nihil põt trãſire te mere qd̃ utile factũ ẽ:q me i gr̃am ſui hẽt.An qcq̃ pãphilus ptereat temere:ita ut nõ remuneret bo num factũ parmenõis:qd̃ ſibi utile fuerit.Cõue/nit hoc dictũ meretrici abeũti.¶Feci iprudens q̃ ſciẽs añ húc:qa nõ cõuenit ſeruo ſciẽte recte face re:bñ addidit iprudẽs ſibi euẽiſſe:ut bene faceret qd̃ prudẽs nũq̃ feceret. ¶Imprudẽs q̃ ſciẽs.anti/thetõ ſcdm.nã iprudẽti ſciẽtẽ reddit nõ prudẽtẽ.

GVI. itidẽ.i.ſimiliter.ut.i.ſicut i aliis comœ diis fieri ſolet.ubi.i.in qbus comœdiis oẽs reſci ſcũt.i.poſt factũ ſciũt oia q̃ facta ſunt. Hic.i.in hac comœdia uel i hac re hi quos par fuerat.i.decue/rat reſciſcere.i.uenire i cognitionẽ facti ſciũt quid actũ ſit:ſed illi quos non ẽ æquũ ſcire qd̃ factũ ſit neq̧ reſciſcẽt.i. nõ cognoſcẽt ex alio neq̧ ſciẽt p ppriã opinionẽ.imo ẽt.i. ſed ẽt dabo.i. dicã uel ſuggerã atq̧ ſuppeditabo q.i. quo mõ uel uñ cre das hoc factũ facili⁹ occultari.i.celari myrrhia di xit ita phidippo tuo ſocero ſe hũiſſe fidẽ.i. uerita tẽ uel pbationẽ an adhuc receptarẽ te meo iure/iurãdo.i.meo ſacro.& ppea qa ſciuit ueritatẽ di xit te eẽ purgatũ.i.excuſatũ ſibi.i. apd̃ ſe.Pã.optie ẽ.i.optie ſe res hẽt & ſpo hãc rẽ eẽ uẽturã nobis ex ſnĩa.i.aduotũ.Par. o hære.ſ. pãphile.ne.i.utrũ. licet.i.pmittit̃ cõcedit̃ mihi me parmenonẽ ſcire hodie ex te.i.a te.qd̃ bõi.i.qd̃ bonũ ſit qd̃ feci:aut qd̃ iſtud ẽ qd̃ uos agitis.i. loqmini uel tractatis. Pã.nõ licet tibi ſcire.Par.tñ ſuſpicor.i.cõiecto ali quãtulũ qd̃ ſit.Deide ſubdit uerba cogitãtis apud ſe.egõ.i.utrũ ego feci ſupple húc pãphilũ reducẽ ab orco i lucẽ:ut prius dictũ ẽ. quo pacto.i. quo mõ hoc feci.Pã.o pmeno tu neſcis quãtũ hodie pfueris mihi:& neſcis ex quãta ærũna.i. miſeria extraxeris.i.eduxeris eripueris me.Par.imo uero i.ſed certe ſcio quãtũ pfueri tibi: nec.i.& nõ feci hoc.i.tibi ñ pfui iprudẽs.i.icõſiderat⁹ p iprudentiã cũ nõ cogitarẽ tibi prodeſſe.

Hoc itidẽ: ut in comœdiis oĩa oẽs ubi reſciſcunt hic
Quos par fuerat reſciſcere ſciunt: quos aũt non ſcir̃
Aequum eſt: neq̧ reſciſcent neq̧ reſcient : imo etiã
Qui hoc occultari poſſe facilius credas:dabo.
Myrrhia ita phidippo dixit iureiurando meo ſe fidẽ
Habuiſſe & ppterea te ſibi purgatũ.Pam.optime ẽ:
Speroq̧ hanc rem euẽturã nobis ex ſnĩa.Par.hære
Licet ne me ſcire ex te hodie quid ſit quod feci boni:
Aut quid iſtuc eſt quod uos agitis: Pam. non licet.
Par.tñ ſuſpicor:egon hunc ab orco mortuum quo
Pacto:Pã.neſcis parmeno quantum hodie pfueris
Mihi:& ex quanta ærũna me extraxeris.Par. immo
Vero ſcio:neq̧ hoc imprudens feci.Pam.ego iſtuc
Satis ſcio.Par.an temere quicq̃ parmenonem
Prætereat quod facto uſus ſit:Pam.ſequere me itro
Parmeno.Par.ſequor equidẽ.plus boni feci hodie
Imprudens q̃ ſciens ante hunc diem unq̃.
Vos ualete & plaudite:calliopius recenſui.

Acta ludis Romanis:L. poſthumio Albino.L. Cor.merula ædilibus currulibus. Egere Ambiuius Turpio.L.Attilius præneſtius. Modulauit Flaccus Caludii tibiis imparibus.tota græca Apollodori epi dicazomenos. Acta.iiii.C.Fannio.M. Valerio cõ.

Pã.ego ſatis ſcio iſtud uidelicet te feciſſe cõſulto ut mihi pdeſſes.Par. an qcq̃.i. aliqd ptereat temere.i.incõſulte parmenonẽ.i.me.i.an parmeno aliqd temere ignoret. Nã hæc res pterit me Vſũ eẽ ſcõ ſignificat hanc rẽ ignorare.An ergo parmeno aliqd ignoret quod uſus ſit.i. utile ſit uel opus ſit facto.i. facere: ablatiuus participii pro infinitiuo.ut Saluſtius.Mature facto opus eſt:facto pro facere.Pamphi.O parmeno ſe quere me intro in domũ.Par.ſequor te.Deinde ad ſpectatores dicit.equidem hodie feci imprudens.i. non ſu ſpicans me id facere plus boni q̃ unq̃ feceri ante hunc diẽ ſciens : ideſt conſulto cogitato dedita opera ſeu de induſtria.Valete diſcedite cũ ſanitate & plaudite:ideſt gratulamini poetæ & actoribus ego Calliopius partium poetæ defenſor recenſui.i.diligenter recognoui hanc comœdiã & cenſuræ meæ iudiciũ adhibui illi.

ASCEN. t Erentius Donati iudicio ſcite omiſit illud. aliis. quod cõmentarius adiecit. Non enim dicit ut aliis comœdiis.ſed dũtaxat ut in comœdiis.quaſi uero hæc comœdia non ſit ſed hiſtoria.

Io.Bap.Aſcenſius

Io.Bap.Aſcenſius.Lectoribus Salutem dicit.

p Erlatæ ſunt paucos ab hic mẽſes:i manus uſq̧ nr̃as iterptatões familiares i Terẽtiũ:a Guidõe Iuuenale uiro ſane erudito atq̧ bono:paulo ãtehac pariſiis editæ q̃s ubi ſtudioſius plegeramus:affuerũt q nr̃m iudiciũ(quãtulũcũq̧ ẽ)audire geſtiẽtes:pcũctati ſũt:ut nobis placerẽt.Rñdimus optime qdẽ placer̃ qp pe qb⁹plurimũ facilis atq̧ bõæ eruditiõis gallicæ iuuẽtuti ptũ itelligebam⁹ñ deeſſe tñ locos pauculos quos ipſe aliter iterptatus fuiſſem. At illi cõtinuo inſtati⁹urgebãt illos ſibi excerperẽ.Quid multa:morẽ geſſim⁹.Conſultus ẽ autor ipſe.q ubi cõpluria p opiniõe ſua:ñ idigna q̃ acceptarẽt̃ excuſauerat i nr̃am tãdẽ fere ſnĩam conceſſit admonuitq̧ ut quos locos uel librarioꝝ negligẽtia uel ſua ipius i aliis negociis nimia occupatio:argutiori limæ iuiderat eos ſibi caſtigatores emitterem⁹.Quod qdẽ p utili nr̃a libẽter effecim⁹.Et ne qs nos aut iſidelitatis aut temeratii auſus criminaret̃.editionẽ ei⁹ itegrã reliqm⁹.multa tñ diligẽtiæ nr̃æ ueſtigia diligẽtiſſim⁹ qſq̧ lector offenderit.Siqdẽ qa ſenſa poetæ tã apte a guidõe nr̃o expoſita ſũt ut uel nouellus in lr̃arũ militia tyro ſine ueteratoris pſidio cape poſſet:effecimus ut ẽt illr̃atus ex imaginib⁹ q̃s cuilibet ſcænæ ppoſuimus:legere atq̧ accipere comica argumẽta ualeat.Et ne in actuũ diſtinctiõe:quam difficilem Donatus indicat:quis oberret ſecundũ eiuſdem Donati ſententiã eos diſcreuimus.Multa præterea minus diligẽter ab ipſſoribus animaduerſa correximus.Atq̧ ubi cõmentarii ſententiã a noſtra alienã uidimus:annotatiũculas quaſdã ſubiecimus.

¶Guido Iuuenalis Martino Guerrãdo iuris utriuſq̧ & põtificii & cæſarii pitiſſimo atq̧ uenerãdi in Chriſto patris præſulis Cenomaneñ.ſecretario digniſſimo.S.P.D.

n On ſine optima rõne Cice.nr̃ memoriæ pditũ reliqt beniuolẽtiã uerã(nõ adoleſcẽtuloꝝ more)ardore quodã amoris ſed ſtabilitate potius & cõſtãtia eẽ iudicãdã. Nã plæroſq̧ uideris ſe amicos iactitãtes dũ nulla pbãdæ amicitiæ pſtat̃ occaſio:q ſi eũ quẽ a ſe tãtope amari pſitẽt̃ fortunæ reflata afflictũ cerne rẽt:mĩme forẽt dubitaturi hyrũdines imitari:q̃(ut ait Cice.li.iiii.ad Herẽniũ)æſtiuo tẽpe pſto ſũt:frigore autẽ pulſæ recedũt:q̃s tũc falſos amicos imitari cõſtat:q̧ ſereno uitæ i tpe pſto ſũt at ſimulatq̧ hyemẽ fortunæ uiderit:deuolãt oẽs.De qbus nõ tacuit Ouidius in hæc uerba,prũpẽs.Tpe fœlici multos numerabis amicos. Tpa ſi fuerit nubila ſolus eris. Alios cernere ẽ tãtiſp amicitiã ſe tenere pſitẽtes dũ qs fortunæ pſpo flatu uſus ad optatos exitus euehit̃.eſtq̧ i eã cã i q̃ multis tales afficiat muneribus .quẽ ſi cõtigat reflatu fortunæ opprimi pcul ſũt id gen⁹ hoies abſfuturi:ut ſe pſiteãt aliq̃ cũ afflicto fuiſſe nũq̃ neceſſitudie iũctos qd̃ genus amicos uulgares Oui.uocat in hæc uerba.Vulgus amicitias utilitate pbat.Veri aũt amici nulla tẽpeſtate ac pcella ab amicitia pñt dimoueri qnimo cũcta aduerſa ſibi cũ amico cõia putãt.Nec imerito:nã eiuſmodi amicitia radices agit i uirtute:atq̧ ẽt indies ppagat̃ & latius manat.ficta aũt oia Cice. atteſtãte tãq̃ floſculi decidũt:nec ſimulatũ pt qcq̃ eſſe diuturnũ.Teſtes ſũt illi amici apd̃ græcos cãtatiſſimi q ſuis ultro citroq̧ officiis oẽm iactationẽ ſuperarũt. nec dubio pcul iiuria q̃ngdẽ pbatio dilectõis exhibitio ẽ opis.Hæc ẽ illa amicitia i q̃ æq̃ qſq̧ altero delectat̃ ac ſeipſo in q ẽt efficit̃ id qd̃ Pythagoras uult i amicitia:ut un⁹ fiat ex plurib⁹.Qua qdẽ amicitia(uir pſtãtiſſime martine) ſic erga me frui uoluiſti ut nulla ductus ſpe utilitatis ſemp me intimũ habueris:ex quo tuã bono omine mihi cõtigit gr̃am inire.& qdẽ uſq̧ eo:ut oẽs uias fueris me abñte pſecutus:qbus me in uigilantiſſimi paſtoris nr̃i gr̃am pedetẽt inſinuares.Quod pfecto ſenſi ex te effectũ eẽ una cũ cæteris mihi beniuolis.Pro qbus bñficiis ac pmpto affectu qbus tecũ agere uerbis debeã in agẽdis gratiis penitus me latet. Video enim p tantis officiis uile eẽ munus oratiõis.At uenire mihi in mẽtẽ ſolet idẽtidẽ mira in tuos mãſuetudo:qua ſic in me præcipue frui ſoles: ut cumulatã tibi gr̃am me rettuliſſe credas:ſi me nõ nihil gr̃arũ hr̃e pſpicias.Quod ai genus q̃ mihi gratũ accidat:ipſe ſum mihi teſtis locupletiſſimus.In qua ai pmptitudine ut tibi uni cõcedã facile patiar : ptẽrea nemini.qñgdẽ tali me ſenuo natũ eẽ igenio ut uehemẽtiſſime abhorreã:alienuſq̧ ſim a teterrimo iuiſſimoq̧ igratitudinis flagitio:adeo ut ſi gr̃æ referẽdæ ſit denegata facultas:hñdæ certe puto mihi facultatẽ nũq̃ iri denegatũ.Et ne tuas aures delicatas plurib⁹ obtũdã:te ẽt atq̧ ẽt rogo ut ſi ad iſtitutã in me beniuolẽtiam aliqd poſſit accedere accedat.ſin minus:mihil ſaltẽ unq̃ detrimẽti accipiat.Hoc mihi gratius facere nihil potes. Vale.

¶Guido Iuuenalis Nicolaum Peletarium iuris legũq̧ conſultiſſimum atq̧ in omni doctrina conſpicuum multa ſalute iubet impartiri.

n On me pterit(uir pſtãtiſſime)apud te ſæpius increpuiſſe Mecœnatẽ Auguſti Cæſaris itimũ ac familiarẽ ſua ſpõte & q̃ſi qdã natiua liberalitate & benificẽtia adeo i poetas fuiſſe pfuſum ut ei ipſi uideãtur muſæ latinæ oia debere:qppe cui⁹ p̃ſocinio atq̧ benignitate principes poetaꝝ Maro: Varrus:& Horati⁹ nõ ſolũ ſuſtẽtati uerũẽtiã ad eas opes dignitateq̧ ſubuecti ſunt ut illis i qetiſſimo ocio excluſa oi neceſſitate i geniũ & excitare & in maximis reb⁹ exercere licuerit.Legit̃.n.ei⁹ bñficio aliorũq̧ amicoꝝ Virgiliũ pene centies ſeſtertiũ poſſediſſe.Romæq̧ domũ habuiſſe in exqliis iuxta ortos Mecœnãtis.In cuius gr̃am ſatis liqdo cõſtat eũ pclarũ illud opus Georgicoꝝ cõdidiſſe:ut tãto imortalitatis munere bñficia accepta q̃ta darẽt facultas cõpẽſaret.Horatius quoq̧ cũ Brutianas ptes ſecutus ad poeticã ſe referre penituſq̧ in eã ſeſe abdere neceſſitate coactus eẽt Virgilii Varriq̧ interceſſiõe Mecœnati adeo charus acceptuſq̧ euaſit ut illius cũ liberalitate nõ medio/criter rẽ ſuã familiarẽ auxerit:tũ maxime auctoritate atq̧ gr̃a(qua ille apd̃ impatorẽ plurimũ polleret)ueniam aduerſæ factiõis prius ab Auguſto meruerit:ac deinde paulati eidẽ familiariſſimus ſit effectus.Ea re ſubnixus reliquã ætatẽ per ſummũ ociũ & philoſophiæ ſtudiis & poeticæ facultati penitus addixit:uixitq̧ mente trãquilla qppe qui cũ neceſſaria abũde ſuppeterẽt maiores diuitias magno aio cõtẽneret.Qui uiri litteratiſſimi non ea

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

forſitā nobis monuméta reliqſſent niſi ſuū ſibiq̄ ꝓpitiū Mecœnatē hūiſſent. qñqdē ut ait Oui. Proueniūt ua‑cuæ carmia mētis opus. & Satyrus. Pectora nřa duas nō admittētia curas. Magnæ mētis op⁹ nec de lodice pa‑rāda. Attonitæ curr⁹ & equos facieſq̄ deoꝝ. Aſpicere & q̄lis rutulū cōfundat erynnis. Eā ob rē ñ citra optias cās q cultiori ſermōe uti ſolēt ocii noie lr̄ariū ſtudiū declarare ñ uereř rati qđ ueriſſimū puto ſtudiis rite idul‑gētes negocioſos eē mime oportere. Propterea memoriæ ꝓdidit Cato maior. P. affricanū ſupiorē dicere ſoli‑tū ſe nūq̄ min⁹ ocioſū eē q̄ cū ocioſus eēt neq̄ min⁹ ſolū q̄ cū ſolus: tāq̄ ſi inuere uellet (libet. n. mihi núc ita iter‑ꝑtari) q̄to lōgi⁹ ſemotus erat a negociis tāto ſe ꝓximi⁹ ad ociū. i. ad ſtudiū lr̄ariū accedere adeo ut ī ocio eēt ſtu‑dioſus & i ſolitudie q̄ſi cū mortuis familiari colloq̄o uti uidereř i eoꝝ monumētis attēti⁹ euoluēdis. Tu autē mi Nicolae (ut interī ad te ſe nřa cōuertat oro) fidiſſimus Mecœnas mihi fuiſti: q cū ipe humili loco natus aío cōniterer & laboř cōtēderē ut ad maiora ꝑuenirē neq̄ tñ ſuppeterēt ad id moliēdū facultates: ſuſcepiſti meam primā ætatē q̄ ꝑp humilitatē & obſcuritatē i hoium ignoratōe uerſabař. cuiq̄ adeo anguſta res erat ut ñ facile potuiſſet emergere ſuis ſoli⁹ ſubnixa uirib⁹. Nā ut Saty. ait. Nō facile emergūt quoꝝ uirtutib⁹ obſtat res āguſta domi. Tāto tñ illi fuiſti adiumēto ut ñ fuerit qcq̄ ꝑterea regrēdū. Effeciſti. n. una cū aliis qbuſdā optiatib⁹ ut eo ꝑceptoř nobis uti liceret q quā hūanitatis artē uocāt optime calleret: ad quā eruditionē cū maxie foret libris opus nullo pacto tuis pecūiis pcēdū ratus ea i re te liberaliſſimū ꝑbuiſti. qppe a quo oia adeo cumulate mihi fuerit ſuppeditata ut niſi i ea doctria aliq̄tū ꝓfeciſſē ñ iiuria mihi ipe ſolus defuiſſe uideri potuiſſē. Cui⁹ qdē ꝑce‑ptoris copiā cū amiſiſſem⁹ nauaſti iteꝝ diligētē opā ne tūc q̄ſi i limie ipo pedē ſiſterem⁹. ſed poti⁹ i pētiſſimas uſq̄ ædes alacri aío igrederemur. Tuis itaq̄ auſpiciis Pariſios petiuim⁹: atq̄ (ſi tuo dcō fuiſſemus audientes) ipas ēt alpes celeri gradu trāſcēdiſſemus. Quibus aíaduerſis ñ poſſumus ñ eē maxie tuis bñficiis obnoxii. qb⁹ tātope liq̄t noſipſos cumulař fuiſſe affectos. Propterea ſi cōtingeret ut tibi i aliquo morē gereř poſſem⁹: nihil nobis foret antiquꝰ: q̄ ut apud te q̄gratiſſimi eē cognoſceremur. Quocirca ſiqd ſit qđ nřa opa tibi efficere poſ‑ſit. admoneto tñ nō rogato. Ipſe. n. admonitus tuæ uolūtati equis ueliſq̄ (ut aiunt) ſtudebo morigerari. Vale.

¶ Guido Iuuenalis Michaeli Burello ſacroſancte theologiæ profeſſori perq̄ erudito. S. P. D.

q Vemadmodū Heſiodus ille poeta moratiſſimus lr̄is mādatū reliqt uirtutē eē cōparādā ꝑ quoſdā gra‑dus: i qb⁹ primis aſperitatē ieſſe teſtař. at i extremis nō facilē dictu ſuauitatē i hiſce carmibus. Virtutē po‑ſuere dei ſudore parādā. Ardu⁹ ē ad eā lōguſq̄ ꝑ ardua callis. Aſp & ē primū ſed ubi alta cacumia tāges. Fit facilis q̄ dura pri⁹ fuit iclyta uirtus. Cui ſniæ plurimū cōſonat Marōis nřī dictū de pythagorea lr̄a in hūc mo‑dū. Lr̄a pythagoræ diſcrimine ſepta bicorni. Humanæ uitæ ſpeciē ꝓferre uideř. Nā uia uirtutis dextrū petit ar‑dua callē. Difficilēq̄ aditū primū ſpectātibus offert. Sed reqē ꝑbet feſſis in uertice ſūmo. Ad quē uerticē unuſq̄ſ‑q̄ neruis oībus ſpectare debet quo poſſit honeſtā deducere uitā & ad cæleſtē hieruſalē recta ꝑuenire. Sic mihi quoq̄ de ſcia idē poſſe dici uideř q̄ difficiles aditus ſui offerre ſoler. at ubi ad eius cacumē ꝑuētū ſit facile pluri‑mū ac ſuaue reddiř qđ acerbitatis nō paꝝ prius hūiſſet. Cuius qdē limē cū pene eodē tpe ego atq̄ tu fuiſſemus ingreſſi diuq̄ una in itiuere cepto ꝓrexiſſemus ipe lōge uelocior q̄ ego anteuortiſti me: laxatiſq̄ habenis lon‑go ꝑcucurriſti interuallo. idq̄ uſq̄ eo ut uerticē ſummū attigeris: meipſo dūtaxat paulo ultra radices ꝓgreſſo. Quod nō eſt magno mirādū ope qppe q̄ igenii acie polleas & ad largiēdū ſuppetāt copiæ. At mihi ñ ita poſſe dicere cōceſſū eſt: q neq̄ tātā igenii ꝓſtātiā cōſeq poſſum: neq̄ habeā oia mihi ſuppeditata q̄ uict⁹ cultuſq̄ quo‑tidianus poſtulāt. nō ea tñ ꝓſſi penuria cæleſti numine ſumus. qua ſtudia ipa lr̄arū miſſa facere cogamur qnim‑mo in erudiēdis iuuenib⁹ ſtudiū curāq̄ cōtulimus neceſſitate cōſulētes q̄ cōplures adducti ab iceptis ſupſedeř cōſpiciūř. qbus tñ ſi fauereř maiora ſpectādi aíus nō deeſſet. Vires qdē cōſulēdæ ſūt & audēdū aliq̄ñ eſt neq̄ ita cadēdū aís ut abiectōe q̄dā aí labores uideamur refugere & ab illis decliare. Nā ut ait Cice. Simul ac iuuenes eē ceperūt magna ſpectař & ad eas rectis ſtudiis debēt cōtēdere: qđ eo firmiore aío faciēt. qa nō mō nō iuideř illi ætati ſed ēt faueř. Qđ ſi iuuenis pietatē accuratius colat deūq̄ feruēti charitate cōplectař: agat libertime & ope‑tur qñqdē res eius ac opatōes adeo idies magis magiſq̄ ſecūdabūř. facileq̄ ipe deꝑhēdet ut de uirtute i uirtutē ābulauerit ſic ſuas bñ beateq̄ uiuēdi facultates idies maius ſūpſiſſe icremtū. cuius rei teſtes ſūt locupletiſſimi q ea i re piculū ſe feciſſe gaudēt. Sed ut eo uñ digreſſa ē ſe nřa referat oro chariſſime Michael ñ poſſū nō te uehe‑mēter amare tuiſq̄ optimis uolūtatibus nō iſeruire q fere uſq̄ a puero te mihi familiarē ꝑbuiſti: neq̄ (q̄tæcūq̄ acceſſiōes tibi factæ ſint & fortunæ & dignitatis) maieſtate ulla in me uti uoluiſti illius Ouidiani dicti nō ime‑mor. q Nō bñ cōueniūt nec in una ſede morant maieſtas & amor. Poſita. n. oi grauitate (qua citra oēm rep‑hēſionē uti poſſes tāta ꝓſertim dignitate) mecū familiariter agere ñ dubitas: & qdē uſq̄ eo ut ſæpe tuæ dignita‑tis oblitus idētidē in ſermonē nimiū familiarē icidā. q ueniret reꝑhēdēdus niſi oia excuſaret amicitia nō lōge a teneris (ut græci dicūt) unguiculis inſtituta & creſcētibus annis accuratiſſime cōſeruata & aucta. quæ quidem (ut facile ꝓſpicio) nulla ex ꝑte eſt acceptura detrimētū. ꝓſertim cū facta acceſſiōe tanta & fortunæ & dignitatis a te adeo diligēter colař alař & frequētibus officiis roboreř. Siqdē ipe ornādi mei rōnes iire quotidie paras. ani‑mūq̄ mihi ita expeditū ꝓpēſūq̄ ꝓſtas ut uidearis toto molimie de meis ornamtis cogitare & cōmodis meaſq̄ utilitates nullis ꝓpe tuoꝝ amicoꝝ cōmodis poſthēe. Quā qdē beniuolētiā ſūmope cupio nulla rōne iri detri‑tū: qn potius ſi qd illi accedere poſſit accedat q̄ſo: & idies maius icremētū ſuſcipiat. Quod ſi fuerit ſactitatū q̄tū mihi ꝑter facultatē licebit uſq̄ adeo illi a nobis iri tñſum ſtudebiř: ut nulla nřī ꝑs officii reqrēda cēſeař. Vale.

Guidonis

Guidonis Iuuenalis natione Cenomani
Epigramma ſuper cauſa operis ſuſcepti.

Extat Platonis præclarum dogma monentis
Vt quærat patriæ commoda quiſq̄ ſuæ.
Nos hominum cauſa ſtoici dixere creatos
Quo ſibi ſuppetias mutuo nata ferant.
Quare cuncta deo cupiens accepta referri
Cuius opus celſo numine quodq̄ micat.
Tentaui duros iuuenum laxare labores
Qui bene pandentis lumine ſæpe carent.
Nunc leuiter poterunt ſi ſtiui dicta terenti
Noſſe nec ingenium plurima cura premet
Tergant ergo rudes tetra rubigine linguas
Et condant animo uerba latina ſuo.

Ioannis Egidii Nucerienſis
Epigramma ad iuuenes.

Quid teris ignauum damnoſa per ocia tempus
Immemor ætatis culta iuuenta breuis?
Semper eunt tacito fugientia tempora motu
Hinc redit ad primos lapſa nec hora dies.
Fers modo longinquas ueſtigia crebra per urbes
Nunc teris incertis compita cuncta uiis.
Hæc ſectatores leuitas turpiſſima uanos
Reddit & ingenii ſemina lenta rudis
Dum tua ſunt uiridi florentia corda ſub æuo
Et cupis ore nouo uerba diſerta loqui
Ingenioſa legas nitidi monumenta laboris
Si placeant ſtudiis comica dicta tuis
Splendet enim lepidi comœdia grata terenti
Omnia perſpicuo ſenſa decore nitent
Moribus ingenii doctrina ſerena Guidonis
Terſit difficiles arte nitente locos
Hinc tibi compoſitas clari Ciceronis ad artes:
Vtile iam facili tramite carpis iter.
Inde nouam celebris ſi mox interpretis artem
Verba uel attenta mente uoluta legis
Inclyta Donati ſolertis ſcripta patebunt
Sit licet in uariis pagina ſcabra locis
Omnia per faciles ſunt nota uocabula ſcænas
Vana nec interpres uerba diſertus habet
Hic quoq̄ romano cultiſſima lingua lepore
Exterſo lepidos edet ab ore ſales
Candidus ecce Guido iuuenes miſeratus inertes
Tradidit ingenii commoda dona pii
Tuq̄ palemoniæ ſectator idoneus artis
Tradita ſub memori dona reconde ſinu
Et meritas agito facili pro codice grates
Non ſunt ingratis munera digna uiris
Ocia ſed fugias ſtudiis inuiſa ſeueris
Nullus ab ignauo pectore ſurgit honos
Vt primum pigros ſerpet caua ruga per artus
Plorabit ſtultos tarda ſenecta dies
Aſſiduū tolera nunc tota mente laborem
Aetas ne inſolidum curua recuſet onus
Exerces ſtudiis uirides feruentibus annos
Perpetuum claris ſtet decus ingeniis

Venetiis per Lazarum de Soardis: qui obtinuit a Dominio Veneto q̄ nullus poſſit imprimere nec imprimi facere in eorum dominio ſub pœna ut patet in ſuis priuilegiis. Die. VII. Nouembris. MCCCCXCIX. Laus Deo. Finis.

Ad Lectorem Index cōmētarioꝝ.

Quattuor ecce notis quot commentaria Lector
Accipe Donatum ſol ſibi primus habet.
Guidonem porrecta manus demonſtrat & ipſum
Candida Calphurnium dat tibi Luna tuum
Et poſt hos Aſcenſius adeſt: quem digna uideri
Crux tibi demonſtrat: qua ſine nullus eris

Ad eundem. excuſatio Lazari

Si quid forte tuos offendet Lector ocellos
Quod mihi mendoſo grammate uerſus eat
Emendare uelis nam non me Lazarus iſtis
Confecit mendis Bibliopola tuus.
Sed turbata magis preſſoris inertia quando
Sera dedit laſſas artibus hora manus.

L. S.

VNIVERSIDAD D SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

VNIVERSIDAD
DSALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTORICA

UNIVERSIDAD
DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA